Mpohwoe Hungkuno Songofoho

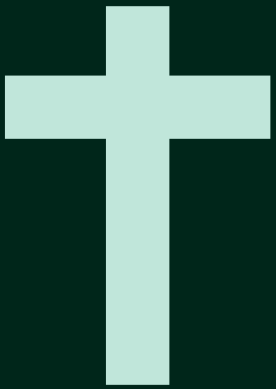

The New Testament and Genesis in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

The New Testament and Genesis in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea

Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka long Niugini

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jun 2025 from source files dated 31 Aug 2023
f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3

Contents

Matɨyu 1
Mak 121
Luk 193
Joun 329
Apousel 431
Loum 538
1 Koulin 603
2 Koulin 670
Ngkolesiya 711
Efesos 732
Filipai 752
Koulousi 767
1 Tesolounika 780
2 Tesolounika 792
1 Timouti 799
2 Timouti 819
Taitas 831
Filemoun 839
Hipɨlu 843
Jemɨs 888
1 Pita 903
2 Pita 921
1 Joun 932
2 Joun 945
3 Joun 948
Jut 951
Toho Wojo Honajo Hungkuno 957

Mat‡yu
Olo Hungkuno Wop‡ngo loso Mat‡yu Mt‡'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno S‡mo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s‡mentiso sohonta soswo *teti* (30) nto uyakolo'mentisopol‡keno olo iyoswo loso Jisas‡ye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono s‡fe mta'ni hufa'uyo sohwa mta'ango kakoe yofe Mat‡yu mt‡'mokumentisofoho. Oso Mat‡yu huhwo sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso ole, Lifaiyoho. Mat‡yu huhwo sohwo s‡mo'mo kako ango Koponeyam sopo a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho imojo hweho. Oso ango hopo sopo Jisas i'mofawento Mat‡yumo ul‡mento, K‡ko ngkimo t‡fi nn‡ngkape. Jisas ose ulahon‡ngki Mat‡yu a'amu mta'ni hamniyoho mayo syohoso noho'nasyonto Jisas‡mo in‡ngkamentisofoho. T‡fi Mat‡yu Jisas‡ye inomokomoyo imo'n‡mentisofoho. (Oso hungkuno hiso Mat‡yu sohe engo 9 hon‡ngkano we'e 9. Osopo weho.)

Mak sohwoe iyoswoso s‡mo'mo mt‡'mokumentisofoho. T‡fi Mat‡yu'nji Luk‡'nji mt‡'mokumentisiyefoho. Oso'no Mak‡ye hungkuno pi'n‡ngo fehohnjoso Mat‡yuye hungkunomo weho. S‡mo'mo a'amu toho wojo l‡motofo sohwa ole l‡mentohofi *Mesaiya* ifaweneponoho. Ose l‡mentohofo so'no a'amu Jutaso nohontohumentan‡ngkofi olo iyoswo loso Mat‡yu Jisas sohwo olo *Mesaiya* oloho hweho. Kako nto ifawo'maho. Ose ul‡monto mt‡'mokumentisofoho.

Olo iyoswo hiloso Mat‡yu kako a'amu Juta Jisas‡mo in‡ngkamentohofo somo ufo'mayo'ne mt‡'mokumentisofoho. Olo iyoswo mt‡'mokiyoso Ngk‡lik hungkunomo mt‡'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo Mat‡yu mt‡'mokumentiso hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Oso huno nafohotofo hwap‡ngo neso olenoho. Nakwo atofo l‡hwasi huno syaf‡syiyoso Mat‡yu kako olo iyoswo loso t‡hwamne'no mt‡'mokumentisoto. Oso'no Mat‡yu kako a'amu Jutaso atofo l‡kuji Jisas‡mo in‡ngkafitnne'ento mt‡'mokumentiso kalohi nakwo atofo l‡hwasi Jisas‡mo un‡ngkohwano.

Jisas K‡lais‡ye hofiyakwosafe yofeso olenoho.
(Luk 3:23-28)

1 Olo a'amu lohwa Jisas K+lais+ye hofiyakwosafoho. Jisas
kako hwe yofe engo'njo Ntefit sohwo'nji Ap+loham'njiye
temtitofo mta'ango hweho.
2 Ap+loham sohwo Aisak+ye kan+ngkwohweho.
Aisak sohwo Jekoup+ye kan+ngkwohweho.
Jekoup sohwo Juta'nji homn+ngkwa'wehwosanjiye
kan+ngkwohweho.
3 Juta sohwo kako Peles+'nji Sela'njiye kan+ngkwohweho.
Sikoe kona'wohisi Temafoho.
Peles sohwo Hes+loun+ye kan+ngkwohweho.
Hes+loun sohwo Lam+ye kan+ngkwohweho.
4 Lam sohwo Aminotap+ye kan+ngkwohweho.
Aminotap sohwo Nasoun+ye kan+ngkwohweho.
Nasoun sohwo Sal+moun+ye kan+ngkwohweho.
5 Sal+moun sohwo Mpouas+ye kan+ngkwohweho.
Mpouas+ye kona'wohisi Lehap+yoho.
Mpouas sohwo Oupet+ye kan+ngkwohweho. Oupet+ye
kona'wohisi Lut+yoho.
Oupet sohwo Jesiye kan+ngkwohweho.
6 Jesi sohwo hwe yofe engo'njo Ntefit+ye
kan+ngkwohweho.
Ntefit sohwo Yulaiyafe ape nomanto Soulomoun
t+pema'mentisofoho.
7 Soulomoun sohwo Leyapouam+ye kan+ngkwohweho.
Leyapouam sohwo Apiyafe kan+ngkwohweho.
Apiya sohwo Asafe kan+ngkwohweho.
8 Asa sohwo Jehousofat+ye kan+ngkwohweho.
Jehousofat sohwo Joulam+ye kan+ngkwohweho.
Joulam sohwo Usiyafe kan+ngkwohweho.
9 Usiya sohwo Joutam+ye kan+ngkwohweho.
Joutam sohwo Ehas+ye kan+ngkwohweho.
Ehas sohwo Hesekiyafe kan+ngkwohweho.
10 Hesekiya sohwo Monaseye kan+ngkwohweho.
Monase sohwo Emoun+ye kan+ngkwohweho.
Emoun sohwo Jousaiyafe kan+ngkwohweho.
11 Jousaiya sohwo Jekounaiya'nji homn+ngkwa'wehwosanjiye
kan+ngkwohweho. Hohosohonta a'amu Mpapiloun-
nta'angoso a'amu Is+lael somo impe intofont+fi ango
Mpapiloun ne'no motawo'mentohofofoho.
12 Mpapiloun ne'no motawo'mentohofo sohonta
Jekounaiya sohwo Siyal+tiyel+ye kan+ngkwohwo
imo'n+mentisofoho.
Siyal+tiyel sohwo Selopapel+ye kan+ngkwohweho.
13 Selepapel sohwo Apiyout+fe kan+ngkwohweho.
Apiyout sohwo Elaiyakim+ye kan+ngkwohweho.

Elaiyakim sohwo Esoufe kan+ngkwohweho.
14 Esou sohwo Satouk+ye kan+ngkwohweho.
Satouk sohwo Ekim+ye kan+ngkwohweho.
Ekim sohwo Elaiyat+ye kan+ngkwohweho.
15 Elaiyat sohwo Eleyasafe kan+ngkwohweho.
Eleyasa sohwo Matan+ye kan+ngkwohweho.
Matan sohwo Jekoup+ye kan+ngkwohweho.
16 Jekoup sohwo Jousep+ye kan+ngkwohweho.
Jousep sohwo Maliyafe hwe hweho.

Maliya Jisas+mo ma'mentisofoho. Jisas huhwo sohwo hof+ko yofe K+lais+yoho mul+mentohofofoho. Hwe huhwo sohumo An+tu uhwosopento nakwoe hwaho lopono uhwat+mentisofoho.

17 Ap+loham kakoe imuso hof+ko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne s+fe mta'ni osofosofahu'no mjimo'n+m+wahon+ngkofi Ntefit imo'n+mentisofoho. Ntefit+ye imuso hof+ko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne s+fe mta'ni osofosofahu'no mjimo'n+m+wahon+ngkofi a'amu Is+lael somo ango Mpapiloun ne'no motawo'mentohofofoho. Osohonta hof+ko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne s+fe mta'ni osofosofahu'no mjimo'n+m+wahon+ngkofi Jisas K+lais imo'n+mentisofoho.

Maliya Jisas K+lais+mo aswo ma'mentisofoho.
(Luk 2:1-7)

18 Olo hungkuno Jisas K+lais imo'n+mentiso so'noyolohoso ole, Jousep Jisas+ye kona'wohi Maliya simo kako'ne ape nto ufohoto'mentohofofoho. I oso'no Jousep Maliyamo momaso sohonta Maliya s+meho An+tuye Towahuno mta'ango imo'n+mentisofoho.

19 Maliyafe hwehwo Jousep kako hwe wop+ngo'nohino hweho. Jousep ole syaf+hu'mento, Maliya won+mango unonoho. Ose syaf+syonto olo hungkuno hiloso hiyaso waweno syaf+hu'mentisofoho. Oso'no ngko hungkuno ape mayo'ne wamt+hupo'mo.

20 Oso hiso'no ko syaf+syonto wojo hon+ngkan+mentisoso a'amu An+tu mta'ango sohwo kakimo u'manto ul+mento, Jousep, Ntefit+ye imu sohwosi, k+ko ape Maliya mayoso'no iyoho kin+ngkuhwoloho. Upa'nyo. Maliyafe s+mehomo mehomi nto imo'n+maho. Oso hiso An+tuye Towahuno uy+maso hweho.

21 Maliya hwomu nomahwoso'no k+ko yofe ole muso, Jisas+yoho. Yofe hwap+ngoso ole, olo hwe lohwo kako a'amufe wonyoso wae yaof+hwosi asomo ut+mayo'ne hweho. Ose ul+mentisofoho.

22 Hohonta Anɨtu hwe Aisaiya sohumo hungkuno uya-
honɨngki kako aˈamumo ulɨmojo sohwo kako hungkuno hiso
mtɨˈmokumentisofoho. Olo hiloso ne imoˈnyo soˈno Maliya
mehomiˈnji imoˈnɨmentisofoho.
23 Ole mtɨˈmokumento,
Upaˈnɨmno. Ape sijo wopɨngosi hwehwo momasosi kako
sɨmeho imoˈnɨngkuhwosi hwomu nomaniyoho.
Hwomu huhwo sohwo ole mulɨfitnnefo Imanɨwel.
Yofe hwapɨngoso ole, Mpohwo Anɨtu nakwoˈnji hu-
mayoˈnefoho.
24 Jousep oso wojo hiso honɨngkanonto nolɨkafonto aˈamu
Anɨtu mtaˈango sohwoe hungkunomo haloho pento kako
Maliyamo maˈmentisofoho.
25 I osoˈno siko afapo ko humanji afa saho mofosya-
wosofoho. Ose humamojiyofoho. Osoˈno ose humamo-
jiye sohonta Maliya kako hwomu maˈmentisofoho. Nom-
ahonɨngki Jousep hwomu huhwo sohumo yofe Jisasɨyoho
mulɨmentisofoho.

2

*Aˈamu huno engoˈnjo Anɨtuye hungkungo mupaˈnyo mofehiˈnyo siˈmofapisoˈmjo sohwa Jisasɨˈmo uh-
wonɨmentohofofoho.*

1 Hwe yofe engoˈnjo Helout kako hwaho Jutiya mokosy-
ohumamojo sohonta oso hwaho ango Mpetɨlehem sopo
Maliya Jisasɨmo aswo maˈmentisofoho. Hwangku so-
honta aˈamu temtitofo kengo mtaˈango fihwa hofɨko hwaho
mofehiˈnyo sɨˈmofapiso mtaˈango sohwa hntokwaliyo uh-
wonontɨfi huno engo tɨpemaˈmentohofo sohwa Jelusalem
siˈmofapontɨfi aˈamu sohwamo ulɨmentohofi,
2 Mehomi milongo aˈamu Jutafe hwe yofe engoˈnjo
hwaho mokosyohumayoˈne sohwo imoˈnɨngkohoho. Oso
huhwo sohwo ntɨˈmo humaho. Kakoe sɨkuno imoˈnyoˈne
soˈno hntokwaliyo mofehiˈnyo sɨˈmofapiso sohohntaˈni ah-
womo somo uhwonontani nakwo kakineˈno hwomtame
ulohofoˈne pɨhwono.
3 Ose ulahonɨngkofi hwe yofe engoˈnjo Helout nupaˈnonto
yomo engo imentisofoho. Aˈamu Jelusalem humamotofoso
nupaˈnontɨfi yomo engo imentohofofoho.
4 Hwe engo Helout kako aˈamu yofe engoˈnjo tajo
ango syohoˈnjo sohwanji aˈamu honɨngkano hungkuno
lutɨhwamotofo sohwanjimo joho ulonto ulohonɨmento,
Kɨlais hwe Anɨtu uhwosopento nakwoe hwahopono uh-
watɨmentiso sohuneˈno nakwo aˈamu Juta soˈnwi uhwonto-
humayo sohwo ango ntɨpo uˈmofapmmontolo.

5 Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Hwaho Jutiya ango
Mpet+lehemnoho. A'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki
l+motofo sohwa ole mt+'mokumentohofi,
6 U, Mpet+lehem, sekwo ango we'e soku, sekwo hwaho Jutiya
sopo ango yofe we'e pa'nyo'maho.
O'o, hwe yofe engo'njo nje a'amu Is+lael somo mokosyohu-
mane sohwo sekwoe angopo imo'nonefoho.
Hohonta ose mt+'mokumentohofofoho.
7 Oso'no Helout a'amu mofehi'nyo s+'mofapiso
hohnta'ango sohwamne'no joho hiyaso lut+manto
Helout+'nji uhu'mokont+fi Helout hwe huhwo sohwamo
hntokwaliyo hiso i'mofapmmentiso s+kuno so'no
ulohon+mentisofoho.
8 Ulohon+ngkahon+ngki hof+ko Helout+mo hungkuno
asomo ulahon+ngkofi Helout ul+mento, Sekwo ango
Mpet+lehem sopo nowekuji haf+hafe f+t+pmno. Sekwo
not+pemaf+kuji hungkuno hiso ngkiyepono wapono. Ngko
nupa'n+'mo kakine'no hwomtame uloho'mne'no selohono.
Oso hwasyo hungkuno hiso ulonto Mpet+lehemne'no
luhwat+mentisofoho.
9 Oseso hof+ko Helout+ye hungkuno upa'nont+fi umen-
tohofofoho. Nowentan+ngkofi hntokwaliyoso hof+koe an-
gopo uhwon+mentohofo hiso apa'no i'mofaponto hof+kimo
s+mo'mo upeehon+ngki hof+ko t+fi in+ngkamentohofofoho.
Oso hntokwaliyoso nowento ango hwomu wentanjo ant+fe
sopo l+mentisofoho.
10 Hof+ko hntokwaliyo hiso uhwonont+fi yomo yont+fi
s+meho wop+ngo umo'n+mentisofoho.
11 S+meho wop+ngo umo'n+ngkahon+ngki hof+ko
ango homo somo noswont+fi hwomu kona'wohi
Maliya'nji siko'inta'imo uhwon+mentohofofoho.
Nuhwonont+fi hwomtame ulohofont+fi kakoe yofe
ho'noma'mentohofofoho. Hof+koe ipofo nofijont+fi
yo'mayo wonyoangkafo hamniyoho engo mpe iyo so'no
uy+mentohofofoho. Sojo wonyoangkafo so'nji nom'neso
hwamno pa'nyo akino wop+ngo'ne so'nji hwone mijo
wonyohofiyo'nji uy+mentohofofoho.
12 Oso hohosohonta hof+ko wojo hon+ngkan+mentohofoso
An+tu ul+mento, Sekwo Helout+yepono asomo nukutoho.
Ose hon+ngkanont+fi hof+ko hon+ngkano nom'nemo ikitok-
wawent+fi hof+koe angopono umentohofofoho.

Jousep+'ya'u sikoe hwomu'nji hwaho Ijipmne'no hiyaso motamentisiyefoho.

13 Nohumpeehon+ngkofi Jousep huhwo kako wojo
hon+ngkan+mentisoso a'amu ahwomo mta'ango Jousep+mo

u'manto ul+mento, K+ko hwomu'nji kona'wohi'nji nomahoji hwaho Ijipmne'no hiyaso motawe. Ijip sopo nohumentan+ngkiji nom'ne ango sopone'no hano iyo so'no hwangku hungkuno apa'no wakil+monnoho. Hwap+ngoso Helout j+je hwomu sohumo wofonjahumonto t+peelofoho.

14 Ose ulahon+ngki Jousep oso s+kwo'miyo somo kako Maliya'nji kakoe hwomu'nji nomanto Ijipmne'no womento-hofofoho.

15 Jousep hwaho Ijip sopo nohumentan+ngki Helout poyo pe'n+mentisofoho. Oseso hungkuno hohontajo hwe fihumo An+tu uyahon+ngki l+mojo sohwo mt+'mokumentiso hiso ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno ole,

Nje hwomu Ijip nohumentan+ngki lut+ma'mentohefoho.

Oso hohosohonta oso hungkunoso ne imo'n+mentisofoho.

Helout kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo hungkuno ulahon+ngki hwomu milongo pi'n+ngo engoso fongkumeeo'mentohofofoho.

16 A'amu mofehi'nyo s+'mofapiso hohnta'n+ngo sohwa Helout+ye hungkuno mehomi songo imo'n+ngkiso'enoho ngkimo ntohapmno, ose ul+mentiso somo hwe huhwo sohwa t+fi min+ngkayo'njo yahon+ngkofi Helout nupa'nonto s+meho tohino umn+mentisofoho. S+meho tohino umn+mentiso so'no kako a'amu itokuso'njo sohwamo ango Mpet+lehem'nji ango mofone sopone'no uhwojahon+ngki hof+ko hwomu hopi'nono soswo hufa'u muyakolofe'njo sohwamo fongkumeeo'mentohofofoho. Hwap+ngoso hwe hntokwaliyo uhwon+mentohofo sohwa ole ul+mentohofi, Hntokwaliyo hiso s+mo'mo imo'n+ngkahon+ngki soswo hufa'u uyakolo'mentiso so'no ul+mentohofofoho.

17 Helout oso wonyo hiso imentiso sohonta hungkuno hohontajo hwe Jelemaiya sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwo mt+'mokumentisoso ne imo'n+mentisofoho.

18 Hungkuno hiloso ole,

Ango Lama Mpet+lehem mofone sopo mampaho ho'n+mentisofoho.

Mampaho hiloso humotaho we'e ho'n+mentiso'maho.

Jekoup+ye ape Lesel kakoe imuso hof+koe mehomi so-hwamne'no humotaho lalokwofo.

Hof+koe s+meho wop+ngo apa'no mmo'nonehoho.

Hof+koe mehomi n+hu'nahone poyo imo'n+ngkahon+ngki humotaho ne'no lalokwofo.

Ose mt+'mokumentisofoho.

Jousep+'ya'u sikoe hwomu'nji hwaho Ijip ul+ko'mant+fi ango Nasalet sopo asomo i'mofapmmentohofofoho.

19 Hwangku Helout poyo peˈn‡ngkahon‡ngki aˈamu An‡tu
mtaˈango sohwo Jousep hwaho Ijip nohumentan‡ngki
iˈmofaponto Jousep‡mo wojoˈmo ul‡mento.
20 Nol‡kafohoji k‡ko hwomuˈnji konaˈwohiˈnji noma-
hoji hwaho Is‡lael soponeˈno asomo f‡wan‡mno. Aˈamu
hopiˈnono mehomi wofonjosyant‡fi imentohofo sohwa poyo
moiˈwonoho.
21 Ose ulahon‡ngki Jousep nol‡kafonto hwomuˈnji
konaˈwohiˈnji nomanto hwaho Is‡lael sopo neˈno asomo
womentohofofoho.
22 Jousep‡ˈmontohwa nowent‡fi upaˈn‡mentohofoso hwe
Akelaus sohwo kan‡ngkwohwo Helout‡ye yofe engo nto
maˈmaho. Ose upaˈnonto iyoho un‡ngkahon‡ngki olo
hwaho lopo mohumamonehono nolonto apaˈno wojo
hon‡ngkan‡mentisoso An‡tu Jousep‡mo hungkuno nomˈne
ulahon‡ngki kako hwaho Ngkaliline'no umentisofoho.
23 Kako hwaho hopo sopo ango Nasalet sopo huma-
mentisofoho. Oso hisoˈno hungkuno hohontajo nomˈne
hwe sohumo An‡tu hungkuno uyahon‡ngki l‡mojo sohwo
mt‡ˈmokumentisoso ne imoˈn‡mentisofoho. Hungkuno hiso
ole,
Hwe Nasaletnntaˈango hweho wolant‡feho, l‡mentisofoho.

3

*Joun Aˈamumo Mijo Kiyomaˈmojo sohwo hungkuno
lomaˈmentisofoho.*
(Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Joun 1:19-28)

1 Oso hohosohonta Joun Aˈamumo Mijo Kiyomaˈmojo so-
hwo iˈmofaponto hwaho Jutiya aˈamu mohumunyo sopo no-
humanto hungkuno lomaˈmentisofoho mohumunyo sopo.
2 Ole ul‡mento, Sekwoe hon‡ngkano wonyoso hohujo
fikinjaopmno. S‡meho f‡woloˈmokumno. An‡tuye
s‡kuno nakumo yokumpohˈnyo nemokosyohumayoˈne
mofoneponoho. Ose lut‡hwamentisofoho.
3 Hwe Aisaiya sohumo An‡tu hungkuno uyahon‡ngki
l‡mojo sohwo Joun‡mneˈno olo hungkuno hohonta
mt‡ˈmokumentisofoho. Hungkuno hiso ole,
Upaˈn‡mno. Hwaho aˈamu mohumunyo fiˈmo hwe fihwoe
mampaho engo ole hoˈn‡mento,
Hwe Engo sohumneˈno hon‡ngkano itoˈno fesyohumamno.
Kakoe hano emoyoˈne soˈno hon‡ngkano hiso itoˈno
m‡hwat‡mno.
4 Joun‡ye nemˈno manjiˈmofo hwaho fiˈnyohwe yahu
kamel lohwa soˈnji mt‡ˈmokumentisofoho. Yahu paho ahu-
lohoso lohoˈn‡mentisofoho. Kako kus‡moˈnji wosopayo t‡me
mijoˈntnnohini n‡mojo hweho.

5 Hohosohonta a'amu pone engo Jelusalem mta'ango so'nji a'amu hwaho Jutiya mta'ango so'nji a'amu hopi'nonohino Mijo Joutan t+fo nesoponjo so'nji hof+ko Joun+mo u'ma'mentohofofoho.
6 A'amu hiso hof+koe wonyo yoloho l+jwaofahon+ngkofi Joun hof+kimo Mijo Joutan sohumo kiyoma'mentisofoho.

7 A'amu Falisi pi'n+ngo sohwanji a'amu Sat+yusi sohwanji hof+ko mijo wokiyonemano lont+fi nopahon+ngkofi Joun nuhwononto ul+mento, Sekwo homa mehomi soku, t+hwo sel+masoto. An+tu a'amufe wonyo hon+ngkano somne'no tohino m+kun+mposo uyo somne'no i'waho fiy+mno. Ose t+hwo selahon+ngki n+'mahofo kulo.
8 Sekwoe hon+ngkano wonyo somne'no hohujo ukinjaofano l+fijo'manji e'wano wop+ngo'nohini ut+hwa'nyopo fiy+mno.
9 Sekwoe s+meho mo'mo ole syaf+sy+kutoho. Nakwo Ap+loham+ye imu hn'n+mo oso tohino engo hiso mone'manehoho. Oseso nohnn+ngkutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino wasel+monne'no yohono. Olo sojo loso An+tu kako Ap+loham+ye imuhwa wamt+'mokumo loso'manji kako hopoeno wamt+'mokumontonoho.
10 An+tu kako iyomo m+ngo lofo'ne iwa'm+ngo ikafe'mo mokosyalohofoho. Iyo ipisayo wop+ngo minto'nyo'njo somo nolofehwosi tohomo wolofae'mtonoho.
11 A'amuso hof+koe hon+ngkano wonyomne'no s+meho tango umn+ngkahon+ngki n+hu'nahone hohujo ikinjaofo somo ngko sekumo mijo'nohini kiyosemawo'n+ngkohe hwo'nyoho. I oso'no nje yofe we'e hwaho lopo weho. Hwe t+finjo sohwo kakoe yofe engo yokintahopo nje yofemo n+yakolofonefoho. Kakoe yofe engo m+kun+mposo so'no ngko sohwo'ni kakimo momayo ulohofiyo'ne hwo'nyoho. Hwangku oso hwe huhwo sohwo kako a'amu sekumo An+tuye Towahuno Wop+ngo sohwo'nji toho'nji wokiyosema'montonoho.
12 Kako hwahomo mno ijiyo'neso mokosyohumunyo hweho. Kako hwahomo mno ij+hwosi neso ijomahwosi pahoso wae yaof+hwosi wosopayo neso kakoe angomo woho'nahumontonoho. Pahoso toho mas+mpe'nyo ne'no sij+wo'n+ngkiso somo woho'nae'montonoho.

Joun Jisas+mo mijo kiyoma'mentisofoho.
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)

13 Oso hohosohonta Jisas hwaho Ngkalili ul+ko'manto Mijo Joutan ne'no nowento Joun mijo wokiyon+mano lonto Joun+mo u'ma'mentisofoho.

14 Nu'mahon+ngki Joun ul+mento, O'o, k+ko ngkimo mijo
kiyon+mayoso hoponoho. Ngkiyepono pipine'no pohino.
15 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, O'o, k+ko mijo
kiyon+mayo so'no nekwo ole yasoso An+tuye hon+ngkano
lakisiyo imentohofo somo imokiyoso hoponoho. Oseso
Joun kakoe hungkunomo t+fi in+ngkawento mijo
kiyoma'mentisofoho.
16 Mijo kiyomahon+ngki Jisas mijomo kunto'no
ul+ko'manto s+mentisofoho. Nosahon+ngki ahwomo
mtampo lohofahon+ngki uhwon+mentisoso An+tuye
Towahuno y+hufo ntolofiyo hopa imo'nonto Jisas+mo
wekehumapmmentisofoho.
17 Mampaho ahwomo mta'ni ho'n+mento, Olo nje
Hwomu hweho. Ngko s+meho wop+ngo m+kun+mposo
uy+wo'n+ngkohe hweho. Kakine'no yo'mayo wop+ngo
iwo'n+ngkiso so'no nje s+meho wop+ngo n+mo'nantofoho.

4

Seten Jisas+mo yamofo uloho'mentisofoho.
(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

1 Oso hohosohonta An+tuye Towahuno Wop+ngo Jisas+mo
hwaho a'amu mohumunyopono ipemotas+mentisofoho.
Osopo Seten Jisas+mo hon+ngkano wonyo imokiyo'ne
yamofo uloho'mentisofoho.
2 Jisas kako Mpohumo jomo ul+mo lonto wopayo
manyo'njo nohumentan+ngki mofehi'nyo *fouti* (40)
s+kuno *fouti* (40) uyakolofahon+ngki Jisas mijoho engo
umentisofoho.
3 Jisas mijoho'no nohumentan+ngki Seten i'mofaponto
ul+mento, K+ko An+tuye Hwomu Nehwos+'manji olo sojo
pi'n+ngo lomo hungkuno ulohojo'no wosopayo umo'nono.
4 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, An+tuye hungkuno ole
nal+wo'n+ngki,
A'amu wosopayo'nohini n+ngkuhwoso sohwo kako ito'no
mohumanohoho.
O'o, a'amu An+tuye hungkuno hopi'nonohinomne'no
syaf+sy+wo'n+ngkohofoso oso hof+koe huyo'mango
songo humayo'nefoho.
5 Ose ulahon+ngki Seten Jisas+mo pone wop+ngo pone'no
ipemotasonto An+tuye tajo ango engo ant+fe yokintahopo
uhumajonto
6 ul+mento, K+ko An+tuye Hwomu hwos+'manji k+ko olopo
nta'ni fil+kofamofo. Ose ul+kwato lohofonto ul+mento,
An+tuye hungkuno nal+wo'n+ngki,

An+tu kakoe a'amu ahwomomjo sohwamo kikimne'no ul+hwoso'no
hof+ko j+je ahomo kumakukuji j+je s+femo sojo mentofo-matnnehino.
Tohino momatnnohino.
7 Seten ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Nom'ne ifalifaliyo mt+'mokumentohofoso ole,
K+ko j+je Hwe Engo An+tu sohumo yamofo nulohofohotoho.
K+ko j+je hunomnohini in+ngkuso'manji ole syaf+sy+kutoho. An+tu won+mokosyohumamtonoho. Ose syaf+sy+kutoho.
8 Ose ulahon+ngki Seten Jisas+mo hwof+ki'nyo yokintaho engo sopone'no ut+motasonto olo hwaho hopi'nonohino a'amu so'nji yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo so'ntnno Jisas+mo ut+hwamentisofoho.
9 Ose ut+hwanto ul+mento, K+ko ngkine'no hwomtame ntohofohoji j+je s+meho ntapisoso yo'mayo uhwonalokunoso wokijapmmonnoho.
10 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko i'waho ntohofo. Kengopono f+wano. An+tuye hungkuno ole nal+wo'n+ngki,
K+ko j+je Hwe Engo An+tu kakine'nohini hwomtame ulohofo.
Kakine'nohini syoho ulohofiyo.
Ose ul+mentisofoho.
11 Ose ulahon+ngki Seten Jisas+mo ul+ko'mahon+ngki a'amu ahwomo mta'angoso nu'mant+fi Jisas+mo ufo'ma'mentohofofoho.

Jisas kakoe syoho hwaho Ngkalili nta'ni ema'mentisofoho. (Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

12 A'amu fihwa hof+ko Joun+mo impo'angomo into-fahumentohofo so'no Jisas kako nupa'nonto kako hwaho Ngkaliline'no umentisofoho.
13 Kako ango Nasalet ul+ko'manto ango Koponeyam osopo humamentisofoho. Oso ango hopo sopo Mijo Ngkalili mit+mom+ngoponoho. A'amu Sep+yulan'nji Nap+talai'njiye imu sofe hwahoponoho.
14 Hwe Aisaiya sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwo hohonta ifalifaliyo mt+'mokumentisoso ho-hosohonta ne imo'n+mentisofoho. Ole mt+'mokumento,
15 Mijo Joutan nongkihnta'ni mijo ayo mom+ngopo hwaho Sep+yulan'nji Nap+talai'nji hi'njoponoho.
A'amu temtitofo kengo An+tuye hungkuno mupa'n+mmotofo sofeponoho.
16 Hof+ko s+kwo'mjoho'mo humafijoso pomponaho engo uhwon+fitnnefoho.

A'amu s+kwo'mjoho so'mo we'enepi n+hu'nahone wape'nano l+kuji yontan+ngkuji pomponaho engo wonyoangkafoso u'mofapmmontonoho.
Ose mt+'mokumentisofoho.
17 Oso hohosohonta Jisas kakoe hungkuno loma'mentisofoho. Ole ul+mento, Sekwoe hon+ngkano wonyo somta'ni f+wolo'mokumno. An+tu nemokosyohumayo sohwoe s+kuno mofoneponoho.

Jisas a'amu inan+ku syoho'njo sohwamo kakimo t+fi in+ngkayo'ne joho ul+mentisofoho.
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Joun 1:35-51)
18 Jisas Mijo Ayo Ngkalili mom+ngo sopo nowento hwe hufa'u inan+ku syoho'njo siko'n+kwa'imo uhwon+mentisofoho. Sikoe yofeso Saimoun'nji Ent+lu'njoho. Saimoun+ye yofe nom'neso Pitafoho. Siko inan+ku ho'yo mijomo ho'naofontan+ngki u'ma'mentisofoho. Inan+ku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho.
19 Nu'manto ul+mento, Siko t+fi nn+ngkapinyo. Siko inan+ku mawo'n+ngkisiye pa'n+ngoso An+tumne'no a'amu mayo'ne woloset+hwamo.
20 Ose ulahon+ngki sikoe inan+ku ho'yo komo'no nul+ko'manji Jisas+'nji umentohofofoho.
21 Nowent+fi Sepetiye hwomu sohwa'u Jem+s+'nji Joun'njimo uhwon+mentisoso siko hamn+ngkwohwo Sepeti'nji yofayokinomo nohumant+fi inan+ku ho'yo ito'no esyohumentan+ngki uhwononto joho ulahon+ngki
22 siko homn+ngkwohwo'nji yofayokino'nji komo'no ul+ko'manji Jisas+'nji umentohofofoho.

Jisas An+tuye hungkuno a'amu somo lut+hwanto a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokumentisofoho.
(Luk 6:17-19)
23 Jisas hwaho Ngkalili ho'mo so'meemo emoyonto hwe moya'mi somo hof+koe tajo ango somo An+tuye hungkuno so'nji An+tu wonyoangkafo nemokosyohumayo so'ntnno lut+hwamojofoho. Kako nolut+hwanto a'amu mnokino kengo kengo'njo a'apaho wonyo umokumojo somo wop+ngo umokumentisofoho.
24 Jisas olo wonyoangkafo hiloso imentiso so'no hwaho Siliya ho'mo so'meemo ho'n+mentisofoho. A'amu hiso nupa'nont+fi a'amu yo'mayo tango'njo mnokino'njo somo Jisas+yepono ipemotapmmentohofofoho. A'amu towahuno wonyo'njo so'nji a'amu nop+wasyont+fi yomo yomo iwo'n+ngkohofo so'nji a'amu s+fe aho pe'nnyo'njo so'nji hopi'nonohino somo ipemotopahon+ngkofi Jisas wop+ngo umokumentisofoho.

25 Wop+ngo umokahon+ngki a'amu pi'n+ngo engo Jisas+mo in+ngkamentohofofoho. A'amu Ngkalili, Ntekapolis, Jelusalem, Jutiya, Mijo Joutan nongkihnta'ango a'amu pi'n+ngoso in+ngkamentohofofoho.

5

Jisas hwof+ki'nyopo a'amumo hungkuno ul+mentisofoho.

1 A'amu pi'n+ngo engo uhu'mokontan+ngkofi Jisas nuh-wononto yafe we'e so'mo nosonto humamentisofoho. Osopo nohumentan+ngki inomokomoyo sohwa nu'mahon+ngkofi
2 Jisas kakoe hungkuno ole lut+hwamento, An+tu a'amumo mokosyohumayoso olenoho.

Jisas kako a'amu s+monyo iyo somne'no hungkuno uy+mentisifoho.
(Luk 6:20-23)

3 A'amu fiso An+tune'no huno engo muyo'njoso hof+ko An+tumne'no huno wop+ngo wot+pemano l+fijo'manji hof+ko s+meho wop+ngo umo'nono. An+tu hof+kimo umokosyohu-mayo hweho.
4 A'amu s+meho tango'njo humalofoso s+meho wop+ngo umo'nono An+tu kako oso a'amu somo s+meho wop+ngo umokumontonoho.
5 A'amu fiso hof+koe yofemo monje yahinont+fi An+tuye yofe ho'nomalokwofoso s+meho wop+ngo umo'nono. Yo'mayo wop+ngo An+tu wosejapmmo ul+mentisoso hof+ko'nefoho.
6 A'amu wopayo mijoho pe'nyoso wopayo'no hi umo'nyo hopaso a'amu An+tuye hon+ngkano wop+ngomne'no hi umo'noso'manji oso hisomo An+tu kakoe hungkuno hisofe s+mehomo wopayo s+meho hopaso uhnn+montonoho. Oseso hof+koe s+meho wop+ngo umo'nono.
7 A'amu fiso nom'ne a'amu hof+kimo wonyo ulohof+wo'n+ngkohofo somne'no hitoho ulofahon+ngki wop+ngo'nohini ulohof+wo'n+ngkohofoso s+meho wop+ngo umo'nono. Oso'no An+tu hof+kimo wop+ngo uloho'montonoho.
8 A'amu s+fe aho t+mo s+meho haloho anga'nohino'njoso hof+ko s+meho wop+ngo umo'nono. Oso a'amu hiso An+tumo uhwonant+feho.
9 A'amu s+mano hintotohino'njo somo n+hoholof+wo'n+ngkohofoso s+meho pompenjiyo umo'none'ent+fi iwo'n+ngkohofoso s+meho wop+ngo umo'nono. An+tu ul+montonoho, Nje mehomi kuyoho.
10 A'amu An+tuye hungkunomo in+ngkayo'no syoho wop+ngo yontan+ngki a'amu nom'neso oso a'amu somo

s+tofo ujo soˈnji wonyo ulohofo soˈno kako s+meho wop+ngo
umoˈnono. An+tu umokosyohumamontonoho.
11 Sekwo aˈamu soku ngkimo t+fi nn+ngkawowoˈn+ngkohofo
soˈno aˈamu nomˈneso sekumo wonyo hungkunoˈnji hwasyo
hungkunoˈnji sejo soˈnji sefotofo selohof+kujoˈno sekwo
s+meho wop+ngo wasemoˈnono.
12 Sekwo s+meho wop+ngo semoˈn+ngkuhwosoˈno
s+monyo fiy+mno. Sekwoe yahino wop+ngo olo hwaho
lopo iwoˈn+ngkohofo loˈnji ngkimo t+fi nn+ngkape
loˈnji mpe iyo paˈnyoso hoˈyango ahwomomo weho.
Oso sefotof+woˈn+ngkohofo hopaso hof+ko hohonta
aˈamumo An+tu hungkuno uyahon+ngki ul+motofo somo
ufotoˈmotofofoho. Oso aˈamu hiso hof+koe yahino wop+ngo
soˈno mpe iyo hopaso ahwomomo maˈmentohofo hopaso
sekwo womant+feho.

An+tuye aˈamu neso saˈnji pomponahoˈnji paˈnyofoho.
(Mak 9:49-50; 4:21; Luk 14:34-35; 8:16; Joun 8:12)

13 Sekwo olo hwaho loponjo sa paˈnyo kuyoho. I
osoˈno sa fosyo mijoˈnohino imoˈn+ngkuhwosi kakoe
yokumpohnˈnyo nonto wonyo imoˈnososo apaˈno sa
hiso wop+ngo imoˈnyoso pipi uyantanto. Awonoho.
N+huˈnahone wonyo umoˈn+motonoho. Aˈamu sa hiso
mopijoso me-e miyonehoho.
14 Sekwo hwahoponjo pomponaho paˈnyo kuyoho.
Ant+me engo hwof+kiˈnyo soponjo molinyoso oso
hiyaeˈmˈmaho. Oˈo, ut+hwaˈnyoponoho.
15 Aˈamu sikiloho mongkujont+feso ahwonteˈmo kipito-
fahinyoˈmaho. Oˈo, hof+ko ijempohopo hoˈnahinyofoho. Oso
aˈamu ango somo humafijo somo pomponaho ulohofono.
16 Olo hiloso sekwo hmmoˈn+mno. Sekwoe pompon-
ahoso aˈamufe t+mopo wolasyono. Aˈamu hof+ko sek-
woe hon+ngkano wop+ngomo uhwon+fijoso hof+ko Mpohwo
An+tu ahwomomo humaso sohwoe yofe wohoˈnomant+feho.

Jisas Mouses+ye hon+ngkano hungkunomneˈno
ul+mentisofoho.

17 Sekwo ngkineˈno huno ole sey+hwoloho. Ngko
Mouses+ye hon+ngkano hungkunoˈnji aˈamumo An+tu
hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwafe hungkuno
ntnneˈno wae yaoˈmneˈnji pmmentohe hwoˈnyoho. Oˈo
ngkineˈno huno ose sey+hwoloho. Ngko hungkuno hiloso
wae yaˈmneˈenji pmmentohe hwon+ˈmaho. Oˈo, ngko
hungkuno hiloso ne ut+hwayoˈne pmmentohefoho.
18 Hungkuno nehopi wasel+monneˈno yohono. Aˈamu
fiso oso hon+ngkano hungkuno ifalifaliyo weˈe somo wae

meeofonehoho. O'o, olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'noso sohonta olo hungkuno hopi'nonohino hiloso nowentan+ngkuhwosi hungkuno hopi'nonohino ne imo'nonefoho.
19 A'amu fihwo Mouses+ye hon+ngkano hungkuno'nji a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwafe hungkuno'nji anga'nohinoso mt+hupesoso a'amu nom'ne somo oso hon+ngkano mt+hupe so'no lut+hwaso'manji oso a'amuso An+tuye angomo s+'mofoso sohonta An+tu ulonefoho. J+je yofe monje innyo hwosoho. A'amu fiso An+tuye hungkuno hopi'nonohino loso in+ngkawesoso a'amu nom'ne somo oso hon+ngkano wop+ngomo in+ngkayo'ne lut+hwaso'manji oso a'amuso An+tuye angomo s+'mofoso sohonta An+tu ulonefoho. K+ko yofe engo'njo hwosoho. Ose ulonefoho.
20 Sekwo upa'n+mno. Sekwoe hon+ngkano wop+ngoso a'amu Falisi sohwanji a'amu Mouses+ye hungkuno lut+hwayo syoho'njo sohwanjiye hon+ngkano wop+ngomo muyakolofe'manji sekwo An+tuye angopo kako yokumpohn'nyo semokosyohumayo'ne mu'mapitnnehofo. O'o, mango mta'nnohini l+wo'n+ngkohofo soku hon+ngkano wop+ngo somo humayoso hopo'maho.

Hungkuno ito'no m+hwajiyo'ne hungkunofoho.
(Mak 11:25; Luk 12:57-59)

21 Mouses+ye hon+ngkano hungkuno ole nto upa'n+wo'n+ngkohofo, A'amumo fonjasiyo'eno. A'amu nom'nehumo fonjasyoso sohwo kakoe hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho.
22 I oso hiso'no nje hungkuno wasel+monne'no yohono. A'amu fihwo kakoe a'amumne'no s+meho tohino umnyo'eno. A'amu s+meho tohino umnoso sohwo kako t+fi no'mo An+tu'nji hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. A'amu fihwo kakoe a'amu sohumne'no s+tofo ujo'eno. S+tofo uloso sohwo kako An+tu'nji hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. A'amu fihwo nom'nehumo ilo'nnyo hwosoho ujo'eno. O'o, oso a'amu huhwo sohwo kako t+kanomo wene hweho.
23 K+ko tajo ango somo noswohoji j+je wonyo wae yaofo'ne An+tumo jomo ul+mo lohoji k+ko nom'ne sohumne'no kikine'no s+mano hintotohino umnoso so'no syaf+syohoji
24 u, k+ko tajo ango somo ul+ko'mahoji oso a'amu huhwo sohwoepono komo'no uhuji hungkuno ito'no m+hwajo. Hungkuno ito'no m+hwajohos+si s+meho pompengo in+ngkahos+si tajo ango somo asomo fusyo. Osopo An+tumo j+je wonyo wae yaofo'ne jomo uso.

25 A'amu fihwo kikimne'no s+meho tohino umnoso
so'no k+ko komo'no s+meho wop+ngo hmninyo. A'amu
hungkunomo ito'no efisop+hwajiyo sopo nokumotawenoho.
Kako a'amu hungkunomo ito'no efisop+hwajiyo'njofepono
kumotaweso'manji osopo a'amu hwap+fe t+fo'njo sohwa
nokit+maf+kuji impo'angomo intofakohufitnnoho.
26 Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. K+ko
impo'angoso kunto'no ul+ko'ma'mne hwos+'maho. O'o,
s+mo'mo k+ko j+je yahino somne'no yo'mayo hamniyoho
hopi'nonohinoso woho'nahumonnoho. Ose ul+mentisofoho.

A'mohufo iyo'ne hungkuno ul+mentisofoho.

27 Hungkuno nom'ne nto upa'n+wo'n+ngkohofoso ole,
a'mohufo iyo'eno.
28 I oso hiso'no nje hungkuno wasel+monne'no yohono.
Hwe fihwo nom'ne a'mu fisimo uhwononto hufo woma'mo
lonto a'mu simne'no kakoe s+meho fefoyo uyahon+ngki oso
hwe huhwo sohwo a'mu si'nji kakoe hunomo hufo nto iso
hweho.
29 T+mo aho angahohnta'angoso hon+ngkano wonyo
kumokososo yo'mayo somo t+mo uhwon+ngkohoji huno
wonyo syaf+hujo'manji oso hiso n+hu'no yohotoho. K+ko
wonyo iso'no'manji t+mo anga'no fit+hwotofaofo. T+mo
wop+ngo hufa'u'njo sohwosi t+kanomo uhnnoho. O'o t+mo
anga'nohino'nji hon+ngkano wop+ngomo fiso.
30 J+je aho angahohnta'ni hon+ngkano wonyo kumokososo
aho hiso hntofamo lohofohoji foho'naofo. Aho wop+ngo
hufa'u hi'njo hwosi t+kanomo uhnnoho. O'o, aho
anga'nohino'nji hon+ngkano wop+ngomo fiso.

Jisas ape ho'nasiyo'ne hungkuno ul+mentisofoho.
(Mat+yu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

31 Hungkuno nom'ne nupa'n+wo'n+ngkohofoso ole,
Hwe fihwo kako kakoe ape woho'nahumo l+hwosi ape
ho'nasiyo'neso iyoswo mt+'mokuhwosi uyono.
32 I oso hiso'no nje hungkuno wasel+monne'no yohono.
Hwe fihwo kakoe ape hon+ngkano wonyo mmofe'njo
simo ho'nasyoso sohwo kakoe apefe hon+ngkano wonyo
umokumontonoho. Hwap+ngoso ape hisi nom'ne hwe
sohumo uma'nososo An+tu kako t+mo uhwonyoso hwe
hufa'u'njiyoho. I nom'nihwo kako ape nom'nihwo
ho'nasyoso somo maso sohwo kako huhwo ape ito'no
mayo hon+ngkano somo mt+huposo so'no kako huhwo
hon+ngkano wonyo'njo hweho.

Jisas kako hungkuno nehopi yokintahopone'no lohono joso'no l+mentisofoho.

33 Hungkuno nomˈne upaˈnɨwoˈnɨngkohofoso ole, Hwasyo
hungkuno nomˈneˈno yokintahopo ne-eso nolɨkutoho. Hwe
fihwo ole lososo, Ngko nehopi hufaˈu sɨhune hwamneˈno
lohono. Ngko yoˈmayo yoˈmayo uyɨmo. Ose loso sohwo
kako itoˈno uyono. Hwe Engo sohwo olo hisoˈno nuh-
wonɨngkuhwosi itoˈnohini wosyafɨhuˈmontonoho. Ose nto
upaˈnɨwoˈnɨngkohofofoho.
34 I oso hisoˈno nje hungkuno waselɨmonneˈno yohono.
Sekwoe hungkuno nehopi imoˈnyoˈne soˈno hungkuno
piˈnɨngo nolɨkutoho. Oˈo, hungkuno neˈnjoˈnohino filɨmno.
Sekwo aˈamu yokintahoponjo sohwamneˈno jɨje hungkuno
nehopi imoˈnyoˈne nulɨkutoho. Nɨhuˈno nɨjwoˈeno. Oˈo,
yoˈmayo ahwomomjo sohwamneˈno nolɨkutoho. Ahwom-
oso Anɨtuye epohumayofoho. Osopo yoˈmayoso mokosyohu-
mawoˈnɨngkisoponoho.
35 Sekwo yoˈmayo hwahoponjo somneˈno sekwoe
hungkuno nehopi imoˈnyoˈne nolɨkutoho. Oˈo, hwahoso
Anɨtuye epohumayo sɨfe hoˈnasiyoˈnefoho. Olopo
yoˈmayoso mokosyohumawoˈnɨngkisoponoho. Sekwo
Jelusalemneˈno sekwoe hungkuno nehopi imoˈnyoˈne
nolɨkutoho. Oˈo, Jelusalem sopo Anɨtuye angoponoho.
36 Sekwo sekwoe mnokinomneˈno sekwoe hungkuno
nehopi imoˈnyoˈne soˈno nolɨkutoho. Oˈo, sekwoe mi-
jiyo halojo wofokafono. Sɨkwoˈmno wofokafono, lisoso
halojo wofokaˈmontolaho. Sɨkwoˈmno wofokaˈmontolaho.
Awonoho.
37 Osoˈno sekwo hungkuno neˈnjoˈnohino ulɨmno.
Eno, esoˈnji Awonoho, esoˈnji osoˈnohinoho. Hungkuno
nomˈneso hwe wonyo Seten mtaˈango linyofoho.

*Jisas yahino wonyo aˈamumo asomo ulohofoˈeno
ulɨmentisofoho.*
(Luk 6:29-30)

38 Hungkuno nomˈne nto upaˈnɨwoˈnɨngkohofoso ole,
Hwe fihwo jɨje tɨmomo wonyo kumokososo kɨko kakoe tɨmo
wonyo umojo. Hwe fihwo jɨje mango fonjokujakumofososo
kɨko kakoe mangomo fonjokulɨpijaofo.
39 I oso hisoˈno nje hungkuno waselɨmonneˈno yohono.
Hwe fihwo kikimo wonyo kilohofososo kɨko kakimo
ilojɨmofeˈeno. Oˈo, awonoho. Hwe fihwo kako jɨje
manjijohopo kuposososo manjijoho fehohnjo utɨhwaho.
Osopo wakuposono.
40 Hwe fihwo kikineˈno hungkuno hiˈnjo sohwo jɨje
manjiˈmofo womaˈmo lososo osohumo jɨje manjiˈmofoˈnji
sɨfe manjiˈmofo ntnneˈno uyo.

41 Hwe yofe engoˈnjo fihwo kako sekwoˈnji hano
hoˈyangoˈnji tɨfo lopo wemoyano selososo sekwo hano
sawemo sopono fisɨmno.
42 Hwe fihwo ole seloso, Sekwo yoˈmayoso ntapmno. Ose
selososo sekwoe yoˈmayoso uyɨmno. Hwe fihwo ole seloso,
Sekwoe hoˈyango yoˈmayoso nokiso ntapmno. Ose selososo
sekwo hohujo ikinjɨmofɨkutoho.

Jisas mango hwamneˈno sɨmeho umoˈnyoˈne hungkuno ulɨmentisofoho.
(Luk 6:27-28, 32-36)

43 Hungkuno nomˈne nto upaˈnɨwoˈnɨngkohofoso ole,
Aˈamu sekwoˈnjo mofone sopo humalofo somo sɨmeho
umoˈnyoˈne uyɨmno. I osoˈno sekwo mango hwamo sɨmeho
umoˈnyoˈne ukutoho.
44 I oso hisoˈno nje hungkuno waselɨmonneˈno yohono.
Sekwoe mango hwamo sɨmeho umoˈnyoˈne ufijoso aˈamu
wonyo selohofɨwoˈnɨngkohofo somneˈno Mpohumo jomo
ulɨmno.
45 Ose ifijo soˈno sekwoe Mpohwo ahwomomo hu-
maso sohwoe yahinomo unɨngkowantɨfeho. Anɨtu kakoe
mofehiˈnyoso aˈamu wopɨngoˈnji wonyoˈnji humalofo somo
ulono lonto uyɨwoˈnɨngkiso hweho. Aˈamu honɨngkano
wopɨngoˈnjo honɨngkano itoˈno minɨngkayoˈnjo somo ifoyo
wosapijono lahonɨngki syuwoˈnɨngkohoho.
46 Sekwo aˈamu sɨmeho umoˈnyoˈne sejapɨwoˈnɨngkohofo
osomneˈnohini sɨmeho umoˈnyoˈne uyɨfijoso Anɨtu kako
wopɨngo pehoˈno wosejapmmontolo. Awonoho. Aˈamu
honɨngkano wonyoˈnjoso ose iwoˈnɨngkohofofoho.
47 Sekwo sekwoe aˈamuˈnohino somo wopɨngo
uwoˈnɨngkohofo soˈno sekwoe honɨngkano nomˈne somo
uhwofilofoso pipilo. Awonoho. Aˈamumo Mpohwo Anɨtumo
minɨngkayoˈnjo hi ose iwoˈnɨngkohofofoho.
48 I osoˈno sekwoe Mpohwo Anɨtu ahwomomo humaso
sohwo paˈnyo hmmoˈnɨmno. Sekwo aˈamu wopɨngoˈnji
wonyoˈnjo somo wopɨngo ulohofɨkujoˈno Anɨtu kako hu-
maso hopa fehumamno.

6

Jisas aˈamumo ufoˈmayoˈne hungkuno ulɨmentisofoho.

1 Sekwo olo yahino loso ˈno iˈwaho fiyɨmno. Sekwo
yahino wopɨngo wopɨngoso aˈamu wonahonɨfe lɨkuji iku-
toho. Oˈo, ose ifijoso sekwoe Mpohwo Anɨtu ahwomomo
humaso sohwo sekumo oso hisoˈno wopɨngo mosejapeˈnjo
uyɨmontonoho.

2 Sekwo aˈamu umofonyo iwoˈnɨngkohofo somo yoˈmayo
uyano lɨfijoˈmanji eˈwano, hiyaso uyɨmno. Aˈamu
mangoˈnohinoso wonahonɨfe lontɨfi Anɨtuye tajo angoˈnjo
sopo honɨngkano utɨhwaˈnyopo iwoˈnɨngkohofofoho.
Hofɨko hwe moyaˈmi nakwoe yofe wohoˈnonemapɨfe
lontɨfi iwoˈnɨngkohofofoho. Upaˈnɨmno. Oso aˈamu hiso
nomˈne wopɨngoso Anɨtu mtaˈango momasofoho. Oˈo,
aˈamu hwahoponjoso hofɨkoe yofe hoˈnomaˈnyoso oso
mpe hopaso nto mahofo. Hofɨkoe nomˈne mpe iyo hopaso
ahwomomo mauyoho.
3 Sekwo aˈamu nomˈne somo ufoˈmano lɨfijoˈmanji eˈwano
noho ufoˈmapmno. I osoˈno aˈamu nomˈneso sekwoe yofe
nohoˈnosemapitnnoho. Masehonɨfitnnehofo.
4 Oˈo, hiyaso fiyɨmno. Yoˈmayo wopɨngo hiyaso
iwoˈnɨngkohofo soˈno Mpohwo Anɨtu kako nose-
honɨngkuhwosi wopɨngo wosejapmmontonoho.

Jisas Mpohumo jomo ujoˈne hungkuno ulɨmentisofoho.
(Luk 11:2-4)

5 Sekwo Mpohumo jomo ulano lɨkuji sekwo aˈamu
mangoˈnohinosofe yahinomo inɨngkakutoho. Oˈo,
hofɨko aˈamu wonepaˈnɨfe lontɨfi Anɨtuye tajo
angoˈnjo honɨngkano momɨngo engo sopo lohofontɨfi
ulɨwoˈnɨngkohofofoho. Upaˈnɨmno. Oso hisoˈno aˈamuso
hofɨkoe yofe hoˈnomayoso mpe paˈnyoso nto mahofo.
6 I oseso kɨko sohwosi Anɨtumo jomo ulɨmo lohoji
kɨkoˈnohini jɨje angomo swohoji ango hokuˈyoso
pɨjwasyohoji jɨje Mpohumo jomo uso. Kako oso ango
hiyaso soˈmo kɨkoˈnji humaho. Jɨje Mpohwo osopo
kohonɨngkuhwosi yoˈmayoso wokijapmmontonoho.
7 Kɨko Mpohumo jomo ulɨmo lohoji osohonta hungkuno
piˈnɨngo engo lɨwoˈnɨngkohofoso paˈnyo ujoˈeno. Aˈamu
Anɨtu ne sohuneˈno huno muyoˈnjoso hofɨkoe hwasyo anɨtu
sohwamo hungkuno piˈnɨngo engo ulɨwoˈnɨngkohofofoho.
Hofɨko huno ole, Nakwo hungkuno piˈnɨngo engo ulɨhwasi
nakwoe anɨtu sohwo kako nonepaˈnɨngkuhwosi wonejapm-
montonoho.
8 Oso paˈnyo sekwo ikutoho. Oˈo, yoˈmayo umofonyo
yohojo soˈno Mpohwo kako huno nto uyohoho.
9 Sekwo Mpohumo ole ulɨmno.
Nakwoe Mpohwo sohwosi, kɨko ahwomomo humahnno.
Nakwo jɨje yofe wopɨngoˈnohinoso neˈno
nowentɨhwonefoho.
10 Oso sɨkuno kɨko yoˈmayo hopiˈnono yokumpohnˈnyo
nemokosyohumayoso komoˈno umoˈnono.

Jɨje hungkunomo aˈamu ahwomomjo soˈnji yoˈmayo soˈnji
kinɨngkawowoˈnɨngkohofo hopaso nakwo aˈamu
hwahoponjo hnˈnwi ose wokinɨngkopano.
11 Olo sɨkuno lomneˈno nakwoe wosopayo fonejape.
12 Nomˈne aˈamu nakumo wonyo nalohofɨwoˈnɨngkohofo
sofe wonyo wae yaoˈmalohwone hopaso nakwoe
wonyoso wae fenamofo.
13 Kɨko nakumo yamofo nalohofo somo nonehumajohotoho.
Oˈo, Hwe wonyo sohwoe yoˈmayoso neˈmahwosoˈno
yoˈmayo wonyo somo uyakolofoˈne fonejape.
[Enemokosyohumayo hwosoho. Yokumpohˈnyo ne
hwapɨngo hwosoho. Pomponaho ne somo humahnno
hwosoho.
Neˈnohino nowentɨhwonefoho. Hungkuno nehopeho.]
14 Upaˈnɨmno. Sekwo aˈamu wonyo selohofo sofe wonyoso
nɨhuˈnahone hohujo hohntaˈne mehoˈnafɨkujoˈno sekwoe
Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyo
hiso wae weesemoˈmtonoho.
15 I osoˈno sekwo aˈamu wonyo selohofosofe wonyoso
hohujo hohntaˈni momehoˈnasiyoˈmanji sekwoe Mpohwo
Anɨtu sohwo kako sekwoe wonyo wae meesemofonehoho.

Jisas wosopayo manyoˈnjo humayo soˈno hungkuno ulɨmentisofoho.

16 Sekwo Mpohumo jomo ulano lɨkuji Mpohuneˈno huno
angaˈnohino soˈno wopayo manyoˈnjo nohumentanɨngkuji
sekwo aˈamu mangoˈnohinoso sɨmano wonyo
ikinɨwoˈnɨngkohofo hopa humafɨkutoho. Oˈo, hofɨkoe
sɨmano wonyo ikinyoso aˈamu wonahonɨfentɨfi aˈamu
wopɨngofoho wonalɨfe nolontɨfi iwoˈnɨngkohofofoho.
Mpohuneˈmaho. Oˈo, hofɨkoe yofeˈnohini hoˈnomayoˈne
iwoˈnɨngkohofofoho. Osoˈno hofɨkoe yofe nto
hoˈnomaˈmentohofo soˈno hofɨkoe mpe paˈnyofoho. Mpe
paˈnyo nomˈneso ahwomomo mauyoho.
17 Oˈo, sekwo Mpohuneˈno wopayo manyoˈnjo humafɨkuji
sekwoe mijiyomo hwone mijo ehaloho'nɨngkuji sekwoe
sɨmanomo mijo fiyatɨkuˈnɨmno.
18 Ose ikuji aˈamu nomˈneso kɨko manyoˈnjo humen-
tanɨngkijo soˈno hofɨko huno muyonehoho. Oˈo, kɨko
yoˈmayo hiyasoˈmo iwoˈnɨngkinoso jɨje Mpohwo aˈamu
muhwonyoˈnjo sohwo kakoˈnohini kohonɨngkuhwosi mpe
hopa wokijapmmontonoho.

Jisas hoˈyango huˈmeesiyoˈne hungkuno ulɨmentisofoho. (Luk 12:33-34)

19 Olo hwaho lopo sekwoe yoˈmayo yoˈmayo hoˈyango
wopɨngoso nohuˈmeesyɨkutoho. Oˈo, olo hwaho loponjo

nangkumeho syuhwosi hwaho ifulohof+hwosi ho'yangoso
wonyo umo'n+montonoho. Oseso a'amu hufo'nohino
y+wo'n+ngkohofoso tojo nowonampekuji hufo uyant+feho.
20 Oso'no sekwoe ho'yango ahwomomo fohu'meehumno.
Oso hopo sopo nangkumeho maswonehoho. Hwaho
m+fulohofonehoho. A'amu hufo mifitnnehofo.
21 Ango j+je ho'yango yo'mayo wop+ngo wojo sopo j+je
s+meho hi oso hopo weho.

Jisas a'apahomjo pomponaho so'no hungkuno ul+mentisofoho.
(Luk 11:34-36)

22 Sekwoe t+moso sekwoe huyo'mangofe pomponaho
pa'nyofoho. T+mo anga'nohino'manji sekwo pomponahopo
humalofo.
23 T+mo pi'n+ngo'manji s+kwo'mjoho'mo humalofo. Sekwo
pompohahopo humalofo soku yahino pi'n+ngo pi'n+ngo
maf+kuji apa'no s+kwo'mjoho'mo fosyohumaf+kutoho. Ose
ifijo'manji j+je hunomo n+hu'no s+kwo'mjoho engo mjao-
foho.

Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho mulo-hofiyo'nehoho.
(Luk 16:13)

24 Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho
ulohofiyoso hopo'maho. O'o, hwe engo hufa'u sohwa'umo
syoho ulohofiyo so'manji syoho ulohofiyo sohwo kako hwe
engo fihumo s+meho wop+ngo uy+hwosi nom'nihune'no
s+meho wonyo uy+montonoho. U, anga'nohino sohwoe
syoho somne'no hi umo'n+ngkuhwoso'no nom'nihumne'no
ngkilaho un+montonoho. K+ko An+tuye syoho so'nji yo'mayo
hwahoponjo yahino so'nji oso hufa'uyo sohwa'umo
kemokosyohumahojoso k+ko syoho ito'no mihnnehino.

Jisas yo'mayoso hi umo'nyo so'no huno pi'n+ngo engo syaf+siyo'ne hungkuno ul+mentisofoho.
(Luk 12:22-31)

25 Oso'no ngko ole selalokweno. Sekwo sekwoe fosyohu-
mayo so'no huno pi'n+ngo engo syaf+sy+kuji ole nol+kutoho.
Nakwo peho wosopayo wonantanto. Nakwo mijo peho
nanehwono. Sekwo sekwoe a'apahomne'no huno pi'n+ngo
engo syaf+sy+kuji ole nol+kutoho. Ngko nje a'apahomo peho
wekojisyahin+monnto. Nakwo songo humalohwoneso wo-
payo'nohini nyo'netaho. Nakwo a'apaho hi'njo'nwi nem'no
manji'mofo iyo'ne'nohinotaho. Awonoho.
26 Sekwo y+hufo somo uhwon+mno. Hof+ko wopuyo
hul+wo'n+ngkohofo'maho. Hof+ko wopayo ango somo
wopayo momehu'meesy+wo'n+ngkoho yohofofoho. O'o,

sen+ngkwohwo An+tu ahwomomo humaso sohwo kako hof+kimo wosopayo yo'mayoso uy+wo'n+ngkohoho. Sekwo Mpohwo An+tu y+hufo sikinjo somne'no wonyoho fiyo mokosyohumaho. I a'amu sokumo Mpohwo wop+ngo wosemokosyohumamtolaho. Ou, ikono.

27 Hwe fihwo sekumta'ni kako huno pi'n+ngo pi'n+ngo syaf+sy+hwosi nje soswo sawemo umokin+mne'no yohoho lososo ne umo'n+montolo. Awonoho.

28 Oseso sekwo hwap+fe nem'no manji'mofo yo'mayo somne'no huno pi'n+ngo engo peho'ne syaf+sy+wo'n+ngkohofo. Sekwo wokoso fofo so'no huno f+syaf+hupmno. Hof+ko yo'mayo syoho anefoho. Hof+ko ne yo'mayoso mojiyof+wo'n+ngkiyohofo.

29 I oso'no ole wosel+monne'no yohono. Hohonta hwe engo Soulomoun hamniyoho hwap+ngo'njo sohwo kako kakoe hwap+fe wonyoangkofo yo'mayo wokoso na'nohino so'nji inonteso kako olo wokoso fofo we'e somo muyakolo-fonehoho.

30 Ou, oso wokoso fofo s+kuno fihumo syohopo loho-fososo mo'n+ngkanta a'amu nolofekuji tohomo wolofe-fant+feho. I oso'no oso wokoso fofo An+tu wonyoangkafo mt+'mokuwo'n+ngkiso somo uhwonontaneso wop+ngofoho l+wo'n+ngkuhwono. Oseso sekwo soku wokoso fofomo yakolo'nnyo hokumo An+tu kako hofiyo wosemokosy-ohumamontonoho. Sekwo An+tumo s+meho hi'ntnnono we'e'nohinoso peho'no uyalokwofo.

31 Oso'no sekwo huno pi'n+ngo engo syaf+sy+kutoho. Sekwo ole l+kutoho, Nakwo wopayo peho wonantanto. Mijo peho nanehwono. Hwap+fe peho yanehwono. Ose l+kutoho.

32 Awonoho. A'amu kengo hopi'nohinoso hof+ko yo'mayo yo'mayo mayo'ne huno pi'n+ngo pi'n+ngo syaf+sy+wo'n+ngkohofo. I oso'no sekwoe Mpohwo An+tu ahwomomo humaso sohwo kako yo'mayo so'no sekwo umofonyo yahon+ngkohofoso kako huno nto uyohoho. Kako wop+ngo wosemokosyohumamontonoho.

33 I s+mo'mo An+tu semokosyohumayo so'nji kakoe hon+ngkano wop+ngo'ntnno huno f+syaf+sy+wo'n+ngkuno. Oso'no syaf+sy+wo'n+ngkuji An+tu kako yo'mayo yo'mayo umofonyo ifijoso wosejapmmontono.

34 Oso'no yo'mayo mo'n+ngkajo somne'no huno syaf+siye'eno. S+kuno huhwo huhwi yo'mayo tango i'mofap+wo'n+ngkisofoho. Mo'n+ngkajo s+kuno sohwoe tangoso mo'n+ngka'nefoho. Olo s+kuno lomo i'mofaposo tangoso olo s+kuno lomnefoho.

7

Jisas aˈamu nomˈne somo wonyo ulohofoˈne hungkuno ulɨmentisofoho.
(Luk 6:37-38, 41-42)

1 Sekwo nomˈne aˈamufe hunomo yano ilofɨkuji wony-
ofoho nulɨkutoho. Ose ifijoˈmanji Anɨtu huhwo sekwoe
huno somneˈno wonyofoho maselonehoho.
2 Sekwo nomˈne somo yoˈmayo ulohofɨwoˈnɨngkohofo
soˈno oso paˈnyoso Anɨtu waseloho'montonoho. Sekwo
yoˈmayo aˈamumneˈno yano uyɨwoˈnɨngkohofo hopaso
Anɨtu kakoe yoˈmayoso aku wosejapmmontonoho.
3 Kɨko jɨje hnnɨngkwaˈwehwoe tɨmomjo hintalinyo wojo
somo pehoˈno uhwonalokuno. I jɨje tɨmomjo iyo feejo
engoso hofokiˈnawojo soˈno kɨko huno makiyotaho. Kɨko
jɨje tɨmomjo iyo feejo engoso hofokiˈnakuwojoso mo-
mehoˈnamoˈnyo sohwosi
4 kɨko jɨje hnnɨngkwaˈwehumo ole poneˈno ulalokuno.
Ngko jɨje tɨmomo hintalinyo wojo weˈeso wae
weekumoˈmneˈno yohono. Ose ulohoji pipi uyɨmonto.
5 Kɨko mangoˈnohino hwosoho. Sɨmoˈmo kɨko jɨje
tɨmomjo iyo feejo engoso hofokiˈnakuwojoso wae kakiˈno
feemoˈnyo. Ose yohoji kɨko tɨmo itoˈno uhwonɨngkohoji
hwangku jɨje hnnɨngkwaˈwehwoe tɨmomjo hintalinyo
weˈeso wae fiyo.
6 Aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo sɨwojo paˈnyo somo
Anɨtuye hungkuno wopɨngoso nolutɨhwafɨkutoho.
Lutɨhwafijoˈmanji hofɨko ikinjaofɨkuji woselantɨfeho.
Sekwo sekwoe nɨjwo yoˈmayo wopɨngoso hwahomo
hoˈnahufijoˈmanji yahu hwotoho hulɨmo lɨfɨfitnnoho.
Oso paˈnyo aˈamu Anɨtuye hungkunomo hwotoho
fewoˈnɨngkohofo somo Anɨtuye hungkuno nulɨkutoho.

Jisas Mpohumo jomo ujoˈne hungkuno ulɨmentisofoho.
(Luk 11:9-13)

7 Sekwo Mpohumo jomo neˈno ulɨfijoso kako yoˈmayo
wosejapmmontonoho. Sekwo yoˈmayo soˈno hafɨhafe
tɨpentanɨngkuji sekwo oso hiso uhwonantɨfeho. Sekwo
hokuˈyopo hwanɨngo fonjɨkujoˈno Anɨtu kako sekumo wose-
hwosampoˈmontonoho.
8 Aˈamu hopiˈnonohinoso Anɨtumo yoˈmayo soˈno
jomo ulɨkujoˈno Anɨtu uyɨmontonoho. Aˈamu yoˈmayo
soˈno hofɨko hafɨhafe tɨpɨfijoso wotɨpemantɨfeho.
Aˈamu hokuˈyopo hwanɨngo fongkupijoso Anɨtu kako
wosehwosampoˈmontonoho.

9 Ou, sekwoe hwe fihwoe mehomi kan+ngkwohumo
wopayo ntape ulososo kan+ngkwohwo sojo uy+mtolaho.
Awonoho.
10 Ou, hwomu fihwo kan+ngkwohumo inan+ku ntape
ulososo kan+ngkwohwo homa wonyo umtolaho. O'o
awonoho.
11 Oseso sekwo hon+ngkano wonyo'njo huhwasi sekwoe
mehomimo yo'mayo wop+ngo'nohini uy+wo'n+ngkohofo
so'no sekwo huno ole waseyono. Sekwo sekwoe
sen+ngkwohwo An+tu ahwomomo humaso sohumo jomo
ul+kujo'no kako kakoe Towahuno wop+ngoso yo'mayo
hwahoponjomo yakolo'nnyoso wosejapmmontonoho.
12 A'amu nom'neso sekumo wop+ngo wonalohop+fe
semo'n+ngkiso'manji e'wa, sekwo s+mo'mo oso yahino hiso
hof+kimo ulohopmno. Sekwo oso hiso ifijoso Mouses+ye
hon+ngkano hungkuno so'nji a'amumo An+tu hungkuno
uyahon+ngki l+motofo sohwanjiye hungkuno hwap+ngo
somo un+ngkowant+feho.

Jisas ango songo ne'no humayo'ne hoku'yo we'e so'no ul+mentisofoho.
(Luk 13:24)

13 Sekwo soku hoku'yo we'e somo fohumno. A'amu tohino
mayo'ne hon+ngkanoso engofoho. Oso hon+ngkano engo
homo somo a'amu pi'n+ngo engoso t+fi in+ngkowalokwofo.
14 Hon+ngkano songo ne'no humayo'neso we'efoho.
Hoku'yoso engo'maho. Olo hon+ngkano homo somo
yafe engo pa'nyo so'mo syoho engo wo'nnyofoho. A'amu
anga'no anga'no oso hon+ngkano somo wot+pemant+fe'no
yalokwofoso t+fi in+ngkowalokwofo. Oso hoku'yo we'e
homo somo sekwo fohumno.

Jisas a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no hungkuno l+mentisofoho.
(Luk 6:43-44; 13:25-27)

15 Sekwo A'amu An+tuye hungkuno'nji hwasyo
hungkuno'nji mesy+lut+hwayo somne'no i'waho ito'no
fiy+mno. Oso a'amu hiso hof+koe a'apaho sohohnta'ni
wop+ngofoho. I s+meho ajwomo'mo pisakino'njofoho. Oso
a'amu hiso hof+ko s+wojo pa'nyofoho. Sekumo wonyo
wosemokant+fe'no yalokwofo.
16 Yo'mayo hon+ngkano imof+wo'n+ngkohofoso sekwo uh-
won+fijoso hof+koe hwap+ngoso huno waseyono. K+ko
iyo hiyayo yongo'njo nont+mjoso ipisayo me'wampe'njo
wamj+mtaho. Awonoho. Solongkoyo sayo pa'nyoso kakoe
iyo nont+mo unto'nawo'mtonoho. Oso iyo hiyayo ipisayo

ane'njo pa'nyoso a'amu hon+ngkano wonyo'njo somta'ni
hungkuno wop+ngo upo'nantantaho. Awonoho.
17 Oso pa'nyoso iyo wop+ngoso ipisayo wop+ngo
unto'n+montonoho. Iyo wonyoso ipisayo wonyo
unto'n+montonoho.
18 Iyo wop+ngoso ipisayo wonyo unto'n+monto'maho. Iyo
wonyoso ipisayo wop+ngo unto'n+monto'maho.
19 Ou, iyo ipisayo wonyo into'nyoso hof+ko nolofekuji
tohomo wolofefant+feho.
20 Oso'no a'amu hwasyo hungkuno'njosofe
hon+ngkanomo uhwon+ngkuji hof+koe hwap+ngoso sekwo
huno waseyono. Seten+yefoho.
21 Sekwo huno ole syaf+sy+kutoho. Hwe moya'mi
hopi'nonohinoso hof+ko ngkimo ole nt+wo'n+ngkohofi, Hwe
Engofo, Hwe Engofo, ose nt+wo'n+ngkohofoso An+tu mokosy-
ohumaso ango sopo nohufitnnefoho. Ose syaf+sy+kutoho.
N+hu'no awonoho. A'amu fihwo kako nje Mpohwo ahwom-
omo humaso sohwoe hungkunomo t+fi in+ngkaweso sohwo
kako An+tu mokosyohumaso angoso not+p+hwononefoho.
22 Oso S+kuno Engo hungkuno ikwolofo'ne somo hwe
moya'mi pi'n+ngo engoso ole nt+fitnnefoho, Hwe Engo
sohwosi, nakwo a'amu somo j+je hungkuno wop+ngo
lut+hwawo'n+ngkuhwone'nwoho. A'amu towahuno wonyo
ehuhnnamo'nnyo somo j+je yofe lontaneso towahuno wonyo
somo wae yaof+wo'n+ngkuhwonefoho. Nakwo j+je yofe
lontaneso yo'mayo wonyoangkafoso a'amumo ut+hwayo'ne
iwo'n+ngkuhwone'nwoho.
23 Ose nt+fijoso ole ul+mnefoho. Ngko sekumne'no huno
maniyohoyohoho. O'o wonyo imotofo kuyoho. Ngko'njopo
nohumaf+kutoho. Noho fohumpopmno.

Jisas ango mojo yahino hufa'uyo so'no ul+mentisofoho.
(Luk 6:47-49)

24 A'amu fihwo olo nje hungkunolo nupa'n+ngkuhwosi t+fi
in+ngkaweso sohwo kako hwe huno wop+ngo'njo hweho.
Oso hwe huhwo sohwo kako ango hwaho wop+ngopo
molinyo hweho.
25 Ango wop+ngopo nomolahon+ngki ifoyo syonto mijo
ifofayo yonto t+'mayo yokumpohn'nyo yonto oso ango homo
somo ifofo mojwohojwafefoho. O'o, ango hiso hwaho
wop+ngopo molinyo so'no mop+wasyonehoho.
26 A'amu nom'nihwo olo nje hungkunolo
nupa'n+ngkuhwosi t+fi monn+ngkaposo sohwo hwe
huno'maso sohwo ango wosohopo molinyo sohweho. Hwe
huhwo sohwo mijo tafepo kakoe ango nomolahon+ngki

27 ifoyo engo syonto mijo ifofayo yonto t+'mayo ikwato
lohofonto ango nont+mo jwohojwoho'namo loho'mentisoso
p+wahu'mentisofoho. Oso ango nop+wasyonto pomuyo engo
ho'n+mentisofoho. Nje hungkuno osohopeho.
28 Jisas ose ulahon+ngki a'amu nupa'nont+fi kakoe
hungkuno so'no yomo imentohofofoho.
29 Hwap+ngoso hof+ko a'amu hon+ngkano hungkuno
lut+hwamotofo sohwa oso pa'nyo hwa'maho. O'o, Jisas
sohwo kako hungkuno hwap+ngo wo'nnyo hweho. Ose
l+mentohofofoho.

8

A'amu a'apaho uyo wonyo'njo sohumo Jisas wop+ngo umokumentisofoho.
(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)

1 Jisas kako hwof+ki'nyo sopo nul+ko'manto womentisoso
a'amu pi'n+ngo engo kakimo t+fi in+ngkawomentohofofoho.
2 Osohonta hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohwo
Jisas+mo nu'manto hwomtame ulohofonto ul+mento, Hwe
Engofo, k+ko ngkimo wop+ngo wan+mokumo liso'manji j+je
yokumpohn'nyoso hoponoho.
3 Ose ulahon+ngki Jisas kako aho kisusyonto hwe sohumo
ul+mento, Ou, wop+ngo wakumokumonne'no yohono. K+ko
wop+ngo hmmo'nyo. Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo
wop+ngo komo'no imo'n+mentisofoho.
4 Wop+ngo imo'n+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Upa'nyo.
K+ko olo hilo so'no nom'ne a'amu somo nulohotoho. O'o,
komo'no nuhuji a'amu tajo ango syoho'njo sohumo j+je
a'apaho wop+ngo loso ut+hwaho. Nokohon+ngkuhwosi
k+ko hohonta Mouses yo'mayoso l+mentiso hopaso
An+tumo uyohojayo. J+je mnokino moi'wo imo'nyo so'no
isamoyokafoho. Oso hiso'no a'amuso uhwon+ngkuji j+je
a'apaho uyo wonyoso wop+ngo imo'n+ngkiso so'no huno
wosyofisyant+feho. Jisas ose ul+mentisofoho.

Jisas hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyo sohumo wop+ngo umokumentisofoho.
(Luk 7:1-10)

5 Jisas hwaho Koponeyamne'no womentisoso oso hopo
sopo hwe fihwo yofe engo'njo a'amu Loum sofe a'amu
itokuso'njo sohwamo mokosyohumayo sohwo Jisas+mo
nu'manto hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento,
6 Hwe Engofo, nje syoho ntohofiyo sohwo kako mnokino
uyahon+ngki ango'mo fosyohumaho. Kakoe a'apaho songo
songo miyo'njo yonto tohino m+kun+mposo umnalofoho.

7 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko nu'mo wop+ngo
umokumo.
8 Ose ulahon+ngki ul+mento, Hwe Engofo, oso'ne'maho.
O'o, k+ko nje angomo ko swapihnneso ngko hwe wop+ngo
hwo'nnye ango'maho. O'o, k+ko hungkuno'nohini lisoso nje
syoho ntohofiyo sohwo kako wop+ngo umo'nono.
9 Ihwoni. Ngko huhwo'ni hwe engo sohwamo en-
jwa'mo humale so'no ngko hof+koe hungkunomo t+fi
ito'no in+ngkawo'n+ngkohe hwo'nyoho. U, hof+ko ngko
huhwo'n+mo nom'nihwa enjwa'mo humalofo. Oseso ngko
hwe fihumo Mpano ul+'me'no kako wamtonoho. U, nom'ne
sohumo oyomo ul+'me'no kako wapmmontonoho. U, ngko
nje syoho ntohofiyo fihumo, Olo syoho fiyo ul+'me'no kako
syoho uy+montohono. Oseso k+ko hungkuno'nohini ulo-
hojo'no ngko huno niyohoho. Nje syoho ntohofiyo sohwo
wop+ngo umo'n+montonoho. Ose ul+mentisofoho.
10 Ose ulahon+ngki Jisas yomo yonto kakoe inomokomoyo
sohwamo ul+mento, Hungkuno nehopi'nohini
wasel+monne'no yohono. Ngko a'amu Is+lael sofe s+meho
hi'ntnnono ntapinyo yahinoso oso hwe huhwo sohwoe
pa'nyoso muhwonyo'njo hwo'nyoho.
11 Upa'n+mno. Hwe moya'mi hungkuno kengo
kengo'njoso An+tu a'amumo esemokosyohumayo sopo
nosyukuji hof+ko sekwoe seyakwosa Ap+loham+yo
Aisak+yo Jekoup+yo oso hwanji nohumaf+kujoso wopayo
non+fitnnefoho.
12 I, A'amu Is+lael Ap+loham+ye imu fehohnjo
soku esemokosyohumayo sopo nta'ni An+tu kako
sekumo wae yasemofososo sekwo s+kwo'mjoho'mo
fosyohumantokutnne kuyoho. Oso hopo sopo
fosyohumaf+kuji sekwo hul+ngkwajingo ifaloho'n+ngkuji
humotaho engo l+fitnne kuyoho.
13 Kakoe inomokomoyo sohwamo ose ulonto hwe yofe
engo'njo sohumo ul+mento, K+ko s+meho hi'ntnnono
ngkimo ntape so'no yo'mayo so'no kumo'n+ngkisoso
wakiloho'monnoho. Ose ulahon+ngki oso hohosohonta
syoho ulohofiyo sohwo wop+ngo imo'n+mentisofoho.

Jisas Pitafe konemimo wop+ngo umokumentisofoho.
(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)

14 Oseso Jisas Pitafe angomo noswonto uhwon+mentisoso
Pitafe konemi a'apaho tohomtnno'njosi saho fosyowen-
tan+ngki uhwononto
15 kakoe ahomo nupm'mokahon+ngki a'musi kakoe
a'apaho toho mtnnoso moi'wo imo'n+ngkahon+ngki a'musi
kako nol+kafonto a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas a'amu pi'n+ngo engo somo wop+ngo umokumentisofoho.
(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)

16 Oso s+kuno ne so'nji a'amuso hof+ko hwe moya'mi towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo somo Jisas nohumentanjopo motapmmentohofofoho. Nomotopahon+ngkofi Jisas hungkuno lonteso towahuno wonyo somo wae yaofonto a'amu mnokino'njo hopi'nonohino somo wop+ngo umokumentisofoho.
17 Oso hohosohonta oso hungkuno An+tu Aisaiya sohumo uyahon+ngki lut+hwamojo sohwoe hungkunoso ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno hiloso ole,

Kako nakwoe mnokino wonyoso wae enao'mentisofoho.
Nakwoe yo'mayo tangoso kako ma'mentisofoho.

Oso hungkunoso Aisaiya hohonta l+mentisofoho.

A'amu fihwo Jisas+mo un+ngkamo l+mentisofoho.
(Luk 9:57-60)

18 Jisas kako a'amu pi'n+ngo engo kakimo ifeehu'mo y+mahon+ngkofi uhwononto kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento, Nakwo mijo lomo nongkihnta'nne'no wowekehwano.
19 Ose ulahon+ngki hwe fihwo hon+ngkano hungkuno lut+hwayo syoho'njo sohwo Jisas+mo u'manto ul+mento, Nje Lont+hwayo sohwosi, k+ko ango nt+'mno usoso ngko t+fi wokin+ngkamonnoho.
20 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Sikis+wojo sohwa hof+ko hof+koe sokimo hi'njo hwafoho. Y+hufo sohwa hof+ko hof+koe aifoso hi'njo hwafoho. I oso'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko ango saho fosyawe'neso ane hwo'nyoho.
21 Ose ulahon+ngki nom'ne hwe Jisas+mo in+ngkawowo'n+ngkiso sohwo Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo, ngko huhwo'ni t+fi wokin+ngkapmmonnoho. I oso'no s+mo'mo ngko nje mpohwo kaki'no pi'n+momo ijopij+syasi'mo pe-eso. Wop+ngotaho.
22 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Awonoho. A'amu ngkimo t+fi monn+ngkap+fijoso hof+ko ujopijisyahufe. K+ko ne'no nn+ngkape.

Jisas ifofo engo somo moi'wo hmmo'nyo ul+mentisofoho.
(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)

23 Ose ulonto Jisas yofayokinomo nokotosahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa t+fi in+ngkamentohofofoho.
24 Yofayokinoso mijopo nowentan+ngki mijo ayoso hwof+ki'nyo pa'nyo imo'nonto yofayokinomo

ufehu'mokahumonto yahon+ngki Jisas kako saho humofosyawentisofoho.
25 I inomokomoyo sohwa hof+ko Jisas+mo komo'no ul+kafont+fi ul+mentohofi, Hwe Engofo, fonefo'maho. We'enepi nakwoe yofe moi'wo umo'nantane'no yalokuhwono.
26 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo iyoho peho'no sen+ngkohoho. Sekwoe s+meho hi'ntnnonoso we'e'njo hwasoho. Ose ulonto nol+kafonto ifofo so'nji mijo so'njimo hungkuno ulahon+ngki mijo apa'no songo songo miyo'njo n+hu'nahone l+fawo'mentisofoho.
27 Inomokomoyo sohwa ose uhwonont+fi yomo yont+fi hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo peho sohwolo. Ifofo'nji mijo'nji kakoe hungkunomo haloho'nohini yohoho. Ose hnn+mentohofofoho.

Jisas hwe hufa'u towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo sohwa'umo wae yao'mentisofoho.
(Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)
28 Jisas mijo ayo somo nongkihnta'ni hwaho Ngkatola sopo i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta hwe towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo sohwa'u u'ma'mentisiyefoho. Oso hwe sohwa'u hiko a'mopijohino sopo humohumantisiyo hwa'u pmmentisiyefoho. Oseso oso hwe sohwa'u towahuno n+hu'no wonyo ehuhnnamo'nnyo sohwa'u a'mopijohino hon+ngkano somo wopanjit+kenont+fi a'amuso iyoho un+mojofoho.
29 Osohonta siko Jisas+mo joho mohm'no lonji ul+mentisiyo, K+ko An+tuye Hwomu Ne hwosoho. K+ko nekumo peho weloho'mne'elo. Nekwoe s+kuno mmo'nyofoho. K+ko nekumo tohino wejapmmonne'no lapohino. Ose ul+mentisiyefoho.
30 Hopo soponjo yahu pi'n+ngo engoso kengo nompo humant+fi mno humijohofofoho.
31 Oseso towahuno wonyo sohwa Jisas+mo ul+mentohofi, K+ko wae wenao'mji'manji k+ko oso yahu pi'n+ngo engo nongkwanjo nompono fonehwajo. Nakwo yahu somo wehuhnnaofano.
32 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, E'wa, sekwo mpan+mno. Ose ulahon+ngki towahuno wonyo hiso oso hwe hufa'uyo sohwa'umo ul+ko'mant+fi yahu somo ehuhnnao'mentohofofoho. Ehuhnnaofahon+ngkofi yahu hiso hof+ko hano kunto kunto'no went+fe iwo'mangomo mt+ku'nont+fi mijo ayomo n+hu'nahone mehulo'mentisofoho. Nomehulofahon+ngki mijomo poyo imo'n+mentohofofoho.

33 Oso yahu mokosyohumayo sohwa angopono
komoˈno wentɨfi oso hungkuno hopiˈnonohinoso
ulɨmentohofofoho. Hofɨko mpoyo hwe hufaˈu
towahuno wonyo ehuhnnamoˈnnyo sohwaˈumo yoˈmayo
uˈmaˈmentiso soˈno humalohofofoho.
34 Osohonta aˈamu ango hopo soponjoso hofɨko Jisas
humentanjopo noswoˈnontɨfi Jisasɨmo nuhwonontɨfi
hungkuno ole ulɨmentohofi, Kɨko nakwoe hwaho lopo
nofosyohumahofoho. Nomˈne angopono fɨwano. Ose
ulɨmentohofofoho.

9

Jisas hwe sɨfe aho peˈnnyo sohumo wopɨngo umokumentisofoho.

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

1 Jisas yofayokinomo kotasonto ayo momɨngo
somo kuˈmokwawento kakoe ango hwapɨngo sopo
iˈmofamentisofoho.
2 Iˈmofaohwahonɨngki aˈamuso hofɨko hwe nomˈne
sɨfe aho peˈnnyo sohwo kakoe ijempohopoˈnohini
saho fosyawowoˈnɨngkiso sohumo Jisasɨyepono
itokwopmmentohofofoho. Itokwopahonɨngkofi Jisas kako
uhwonɨmentisoso hofɨko kakineˈno sɨmeho hiˈntnnono
yokumpohnˈnyo uyohonɨngkofi uhwononto Jisas oso aˈamu
mnokinoˈnjo sohumo ulɨmento, Nje hwomu sohwosi, kɨko
iyoho kinɨngkuhwoloho. Ngko jɨje honɨngkano wonyoso
wae nto yakumofohono.
3 Ose ulahonɨngki aˈamu honɨngkano hungkuno
lutɨhwamotofo sohwa nohumantɨfi ole hnnɨmentohofi,
Olo hwe lohwo sohwo kako Anɨtu paˈnyo pojiyalofoho.
4 Ose hnnɨngkahonɨngkofi, hofɨkoe hunoso Jisas kako
huno moiˈwonoho. Osoˈno Jisas ulɨmento, Sekwoe sɨmeho
moˈmo huno wonyoso pehoˈno syonɨfɨsyantokwofo. Ole
losyonɨfɨsyantɨkwofo, ngko aˈamufe wonyo wae meeofone-
hoho losyonɨfɨsyantɨkwofo.
5-6 Anɨtu kako ngkimo aˈamumo ufoˈmayoˈne
nɨhwatɨmentiso sohwoˈni olo hwaho lopo aˈamufe
honɨngkano wonyo wae yaofoˈne yokumpohnˈnyoso
hiˈnjo hwoˈnyoho. I osoˈno aˈamu fihwo jɨje honɨngkano
wonyo wae weekumoˈmo loso sohwoe hungkuno somo
ne imoˈnyo soˈno sekwo sɨmeho moˈmo muhwonɨfitnne
kuyoho. Oso yokumpohnˈnyo ngko seloheso hiˈnjo sohwoˈni
utɨhwaˈnyopo setɨhwahmˈmeˈno hungkuno nomˈne
kengoso hwe lohumo ulɨmonneˈno yohono. Hofɨkimo
ose ulonto kako hwe mnokinoˈnjo sohumo ulɨmento, kɨko

nolɨkafohoji jɨje ijempohoso nomahoji jɨje angopo neˈno mpano.
7 Ose ulahonɨngki hwe huhwo sohwo nolɨkafonto kakoe angomno umentisofoho.
8 Nowahonɨngki hwe moyaˈmiso nuhwonontɨfi iyoho unɨngkahonɨngki hofɨko ole lɨmentohofi, Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyo engoso olo paˈnyo loso hwe lohumo uyohoho. Huno ose uyahonɨngki hofɨko Anɨtuye yofe hoˈnomaˈmentohofofoho.

Jisas Matɨyumo uhwosopoˈmentisofoho.
(Mak 2:13-17)
9 Oseso Jisas hano wento uhwonɨmentisoso hwe fihwo hamniyoho mayo syohoˈnjo sohwo kakoe ango somo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Matɨyu. Oso hwe huhwo sohumo Jisas nuhwononto ulɨmento, Kɨko ngkimo tɨfi nnɨngkape. Ose ulahonɨngki Matɨyu nolɨkafonto tɨfi inɨngkamentisofoho.
10 Jisas Matɨyuye angomo nohumentanɨngki aˈamu nomˈne hamniyoho mayo syohoˈnjo honɨngkano wonyoˈnjo sohwanji aˈamu wonyo honɨngkanoˈnjo nomˈne soˈnji nohumentanɨngkofi hofɨko Jisasɨˈnji kakoe inomokomoyo sohwanji wopayo nɨmentohofofoho.
11 Nonontanɨngkofi aˈamu Falisi fehohnjo sohwa nuhwonontɨfi Jisasɨye inomokomoyo sohwamo ulɨmentohofi, Sekwoe Hwe Engo lohwo kako aˈamu hamniyoho mayo syohoˈnjo lohwanji aˈamu wonyo honɨngkanoˈnjo loˈnji wopayo pehoˈno nalofoho.
12 Ose ulahonɨngkofi Jisas nupaˈnonto pahnnɨmo hungkuno ulɨmento upaˈnɨmno. Aˈamu mnokino aneˈnjo wopɨngo humalofoso hofɨko aˈamu uyohofahosiyoˈnjo sohumo muˈmapitnnehofo. Oˈo, aˈamu mnokinoˈnjo soˈnohini uˈmantɨfeho.
13 Oso paˈnyoso ngko aˈamu honɨngkano wopɨngoˈnjo hwonaˈnyoho lɨwoˈnɨngkohofo somneˈno joho lutɨmayoˈne pmmentohe hwonɨˈmaho. Oˈo, ngko aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo somneˈno pmmentohe hwoˈnyoho. Sekwo Anɨtuye hungkuno somneˈno huno waseyono. Hungkuno ole, Sekwo nomˈne somneˈno hitoho ulofo soˈno nɨmoˈnɨngkohoho. I sekwo ngkineˈno hwomtame ko ntohofontɨfi nomˈne aˈamu somneˈno hitoho mulofeˈnjoˈmanji ngkilaho. Oso hungkuno somneˈno huno waseyono.

Jisas kakoe yahino songoˈnji hohontajo yahino soˈntnneˈno ulɨmentisofoho.
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39; Joun 3:29-30)

14 Oso hohosohonta Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo so-
hwoe inomokomoyo sohwa Jisas+mo u'ma'mentohofofoho.
Nu'mant+fi ul+mentohofi, Nakwo'nji a'amu Falisi sohwanji
wopayo manyo'njo humayoso An+tumo jomo ujo'ne yahi-
noso in+ngkawowo'n+ngkuhwonefoho. I oso'no j+je in-
omokomoyo sohwa hof+ko wosopayo manyo'njo humayo
yahino somo min+ngkayo'njo peho'no yalokwofo.
15 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas pahnn+mo hungkuno
ul+mento, Hwe fihwo kako ape songo mayo sohonta oso-
hwo kakoe a'amu'nji nohumahwosi hof+ko s+meho tango'nji
wohumant+fi taho. Awonoho. Hof+ko s+meho wop+ngo'nji
wopayo engo wonant+feho. I oso'no hwangku oso hwe ape
maso huhwo sohumo a'amu nom'ne sohwa hof+ko kakoe
a'amu mta'ni kompemaf+kuji fonjasy+kujo'no kakoe a'amu
hiso kako ane humaf+kujoso s+meho tango'njo humaf+kuji
wosopayo manyo'njo uyant+feho. Ose ulonto pahnn+mo
hungkuno nom'ne ul+mento,
16 Hwe fihwo manji'mofo tontamo imo'nnyo sohwo kako
hwap+fe nom'ne songo we'eso nomahwosi tontamo somo
lojwohofojasi lohof+hwosi yak+fe uy+mtolaho. Awonoho.
Engo womnahot+'montonoho.
17 Ose ulonto pahnn+mo hungkuno t+finjoso ole ul+mento,
Ou, a'amu fihwo kako mijo iloho uy+mo l+hwosi te
fis+yo woma'montolaho. O'o, awonoho. Kako te
fis+yo mahwosi mijo ihm'mof+hwosi iloho yososo mijo
wahumpo'montonoho. Te fis+yoso n+hu'nahone wonyo
umo'n+montonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso
mahwosi mijo ihm'mof+hwosi iloho yososo mijo ito'no
wol+fawo'montonoho. Ihwoni. Yahino hohontajo so'nji
songo so'nji nem'no hu'm+ngoso ito'nohino'maho.

Jisas hwe yofe engo'njo sohwoe mumo songo ul+ka'mentisoso a'mu fisi kako Jisas+ye manji'mofomo pm'mokumentisosi'nji wop+ngo umokumentisofoho.

(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)

18 Jisas oso hungkuno hiso ulontan+ngki hwe yofe engo'njo
sohwo Jisas+mo u'manto hwomtame ulohofonto ul+mento,
Nje mu olohonta nto pe'n+ngkohoho. I oso'no k+ko nopo-
hoji kakimo j+je ahoso f+kisyusyo. Kako apa'no songo
wol+kafono.
19 Ose ulahon+ngki Jisas nol+kafonto kakoe inomokomoyo
sohwanji hwe huhwo sohumo t+fi in+ngkamentohofofoho.
20-21 Nowentan+ngkofi nom'ne a'musi Jisas+mo
in+ngkawomentisofoho. A'musi imoiho ne'no yontan+ngki
soswo aho hufa'u hopi'nono s+fe mta'ni hufa'u
uyakolo'mojofoho. Oso a'mu hisi kako Jisas+mne'no

hnn+mento, Ngko olo hwe lohwoe manji'mofo somo aho kisahumeso ngko wop+ngo umo'n+monnoho. Ose hnnonto kako Jisas+ye hohujo hohnta'ni u'manto kako Jisas+ye hwap+fe tokwajo somo aho upm'mokumentisofoho.

22 Nopm'mokahon+ngki Jisas ikinjamo lohofonto a'mu simo nuhwononto ul+mento, Nje mufo, j+je s+meho wop+ngo wakumo'nono. K+ko ngkimo s+meho hi'ntnnono ntapohino so'no wop+ngo nto imo'n+ngkino kiyoho. Ose ulahon+ngki oso hohosohonta a'musi wop+ngo imo'n+mentisofoho.

23 Oseso Jisas kako nowento hwe engo sohwoe angomo swonto uhwon+mentisoso a'amu hof+ko te somo hmpehmpe lontan+ngkofi a'amu wosofe ho'nowentan+ngki nuhwononto

24 Jisas ul+mento, Sekwo mpan+mno. Mu we'esi poyo'maho. Kako saho fosyaweho. Ose ulahon+ngki hof+ko Jisas+mne'no t+kafo uj+mentohofofoho.

25 T+kafo uj+mentohofoso Jisas hof+kimo mempo hohnta'ni uhwajonto humentisofoho. Noswonto oso mu sopiye ahomo nomahon+ngki mu sopi l+ka'mentisofoho.

26 L+ka'mentiso so'no oso hungkuno hiso ango'meemo ho'n+mmentisofoho.

Jisas hwe t+mpi'nyo sohwa'umo wop+ngo umokumentisofoho.

27 Jisas oso ango hopo sopo nul+ko'manto nowentan+ngki hwe t+mpi'nyo sohwa'u Jisas+mo t+fi in+ngkawenji joho ole ul+mentisi, Ntefit+ye Imu sohwosi, nekumne'no hitoho wakilofono.

28 Ose ulahon+ngki Jisas kako angomo swahon+ngki oso hwe t+mpi'nyo sohwa'u Jisas+mo u'mahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko sikimo wop+ngo semokiyo so'no s+meho hi'ntnnono lontapisiyo. Ose ulohon+ngkahon+ngki ul+mentisi, Ou, Hwe Engofo, eno.

29 Ose ulahon+ngki Jisas sikoe t+mopo aho kisasyonto ul+mento, Siko ngkimo sikoe s+meho hi'ntnnono ntapisiyo'manji yo'mayo siko nosemo'n+ngkisoso wose'mano.

30 Ose ulahon+ngki sikoe t+mo hon+mentisiyefoho. Oseso Jisas sikimo hungkuno yokumpohn'nyo ole ul+mento, Upa'ninyo. Wop+ngo semokohe so'no nom'ne a'amu fihumo nulohosiloho. Ose ul+mentisofoho.

31 I oso'no siko mempo hohnta'ni noswonji yo'mayo Jisas imentiso so'no hwaho ae'mo a'amu somo ul+mentisiyefoho.

Jisas hwe iloho'nnyo sohumo wop+ngo umokumentisofoho.

32 Oso hwe huhwo sohwaˈu nosontan+ngki aˈamu nomˈne
sohwa hof+ko hwe iloho'nnyo towahuno wonyo ehuhn-
namo'nnyo sohumo ipemotapont+fi Jisas+yepono umentoho-
fofoho. Oso towahuno wonyo huhwo sohwo hwe sohumo
mampi'nyo mesy+mokumentisofoho.
33 Oseso Jisas oso hwe sohwoe towahuno wonyo wae
yaofahon+ngki kako hungkuno l+mentisofoho. Hungkuno
lahon+ngki hwe moya'mi hof+ko yomo yont+fi huno pi'n+ngo
syaf+hu'mentohofi, Hohonta olo yahino loso a'amu Is+lael
hn'n+mo m'mofape'njo imojofoho.
34 Ose lahon+ngkofi a'amu Falisi sohwa ole l+mentohofi,
Towahuno wonyo hopi'nohino sohwafe hwe engoso
Seten+yoho. Oso humta'ni Jisas kako yokumpohn'nyo
nomanto towahuno wonyo homo somo wae yaofalofoho.
Ose ul+mentohofofoho.

Jisas kako hwe moya'mimne'no hitoho ulo'mentisofoho.

35 Oseso Jisas ango'meemo nowento a'amu sofe tajo ango
somo kakoe hungkuno An+tu a'amumo umokosyohumayo
so'no lut+hwanto a'amu wonyo'wonyo mnokino'njo somo
wop+ngo umokumentisofoho.
36 Jisas hwe moya'mi pi'n+ngo engo somo
uhwon+mentisoso yo'mayo tango engo'njo a'amu somo
u'mahon+ngki yokumpohn'nyo ufo'ma'nyo'neso anefoho.
Yahu kakwo'yohwo ane pa'nyofoho. Ose uhwononto kako
hitoho ulo'mentisofoho.
37 Hitoho ulofahon+ngki Jisas kakoe inomokomoyo so-
hwamo pahnn+mo hungkuno ul+mento, Wopayo syoho so-
ponjo pi'n+ngo engoso toyo nto imaho. I oso hiso'no
a'amu wopayo toyo mjiyo'ne syoho'njo sohwa hopoenohino
hwa'maho.
38 Oseso sekwo olo syoho loso mokosyohumawo'n+ngkiso
kakwo'yohumo jomo ul+kujo'no kako oso wopayo toyo homo
somo mjiyo'ne a'amumo l+hwajiyo'ne jomo ul+mno. Ose
ul+mentisofoho.

10

Jisas+ye inomokomoyo aho hopi'nono s+fe mta'ni hufa'uyo sohwafe yofefoho.

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

1 Oseso Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino
s+fe mta'ni hufa'u sohwamo joho ulahon+ngki hof+ko
nuhu'mokahon+ngkofi Jisas kakoe yokumpohn'nyoso
yano uy+mentisofoho. Oso yokumpohn'nyoso a'apahomjo
towahuno wonyo wae yaofo'ne so'nji a'amu mnokino'njo
so'ntnne'no wop+ngo umokiyo'ne so'nji uy+mentisofoho

2 Oso inomokomoyo (*apousel*) aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni
hufaˈuyo sohwafe yofe olenoho. Sɨmoˈmjoso Saimounɨyoho.
Saimoun huhwo kakoe nomˈne yofe olenoho. Pitafoho.
Nomˈnihwo Entɨlu, Saimoun Pitafe konɨngkwaˈwe hweho.
Nomˈne sohwaˈu Jemɨsɨˈnji konɨngkwaˈwehwo Jounɨyoho.
Oso huhwo sohwaˈu Sepetiye hwomu hwaˈuyoho.
3 Nomˈnihwaˈu ole, Filipɨˈnji Mpatoulomɨyuˈnjoho.
Nomˈnihwaˈu Toumasɨˈnji hamniyoho mayo syohoˈnjo
sohwo Matɨyuˈnjoho. Nomˈne Tatiyosɨˈnji Alɨfiyosɨye
hwomu Jemɨsɨˈnjoho.
4 Nomˈnihwaˈu Saimoun Seloutɨˈnji Jutas
Isɨkaliyoutɨˈnjoho. Jutas huhwo sohwo Jisasɨmneˈno
tokoyoˈofo yonto aˈamu Jisasɨmo fonjasiyoˈne sohwafe
ahomo uyɨmentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopiˈnonohino sɨfe mtaˈni hufaˈu sohwamo syoho uyɨmentisofoho.
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)

5 Jisas oso hwe aho hopiˈnonohino sɨfe mtaˈni hufaˈu
huhwo sohwamo hungkuno ulonto uhwatɨmentisofoho.
Hungkuno hiso olenoho. Sekwo aˈamu temtitofo kengo sofe
ango soponeˈno ango Someliya soponeˈno nukutoho.
6 Oˈo, aˈamu Isɨlaelɨˈnohino sofepono fɨwanɨmno. Aˈamu
Isɨlaelɨso hofɨko yahu isɨpeemofo paˈnyo honɨngkanoˈno
tɨpeelokwofo.
7 Sekwo nukuji hungkuno ole soˈno ulɨmno. Anɨtu
aˈamumo yokumpohnˈnyo mokosyohumayo sɨkuno mo-
fonepo nto imoˈnɨmaho. Osoˈno ulɨmno.
8 Sekwo aˈamu mnokinoˈnjo somo wopɨngo umokukuji
aˈamu poyo peˈnyo somo songo ulɨkafɨkuji oso mnokino
uyo wonyoˈnjo (*lepɨla*) wopɨngo imoˈnɨngkujoˈno towahuno
wonyoso wae hmmopmno. Olo yokumpohnˈnyo loso ham-
niyohoˈnjo mahofoˈmaho. Oˈo, ngko sejapohefoho. Osoˈno
sekwo olo yokumpohnˈnyo loˈnji yoˈmayo uyɨfijoso hamniy-
oho momasoˈnjo uyantɨfeho.

9 Sekwo hamniyoho kiˈyoˈnji nomokahoˈnɨngkutoho.
10 Sekwo yoˈmayo hoˈyo nomokahoˈnɨngkutoho. Oˈo,
manjiˈmofo nomˈneso sɨfɨkwongo fosyo nomˈne soˈnji mno
hwanji nomokahoˈnɨngkutoho. Awonoho. Aˈamu syoho
yoso sohwo kakoe wopayo nyoso wotɨpemaˈmontonoho.

11 Oseso sekwo ango engo fipo ufijoˈmanji ou, ango weˈe
fipo ufijoˈmanji osopo sekwo tɨmo itoˈno uhwonɨngkuji oso

ango hopo sopo hwe wop+ngo ito'nohinoso t+hwo kofos-
yohumaho, uhwon+fijoso oso hwe wop+ngo sohwoe an-
gomo fosyohumamno. Oso ango hopo sopo ne'no nohu-
maf+kuji wohumpeeno l+kujoso oso hwe huhwo sohwo'nji
fosyawent+fijo sohwasi fohumpopmno.
12 Oseso oso ango homo somo hufijoso sekwo oso hwe
moya'mi angomjo somo ole ul+mno. Nakwoe a'amu soku
An+tu wop+ngo waselohofono.
13 Ose ulahon+ngkuji hof+ko An+tuye hungkuno upo'nano
l+fijo'manji hof+koe s+mehoso ito'nohini'manji sekwo
s+meho pompenjiyoso oso a'amu somo uy+fijoso hungkuno
s+mo'mo nto ul+fijoso nehopi umo'n+montonoho. I oso
hiso'no hof+ko An+tuye hungkuno nakwolaho l+fijo'manji
sekwoe hungkuno wop+ngoso nom'ne ango pone'no
motawomno.
14 Hwe fihwo kako kakoe angomno mipesemotayo'njo
y+hwosi An+tuye hungkunomo haloho maseposo'njo
ifijo'manji oso hopo sopo nul+ko'maf+kuji hopo soponjo
hwaho semongki'nososo hof+ko nosehontohumentan+ngkuji
oso hintalinyo hiso wae feemo'n+mno. Oso homo somo
sehon+fijoso huno ole uy+montonoho. Hungkuno haloho
maposo'neso hungkuno tango'njo weho.
15 Upa'n+mno. Nje a'amu sohwasi, ngko hungkuno
wasel+monne'no yohono. S+kuno ae'uyo somo a'amuso
yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofo'ne sohonta oso
ango hufa'u sopo Soutom'nji Ngkumoula'nji a'amuso
hof+koe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo
wot+pemant+feho. I oso'no a'amu sekumne'no hohujo
ikinjasemofoso hof+koe tohinoso Soutom'nji Ngkumoula'nji
a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho.

Yo'mayo tango i'mofape-e'ne hungkunofoho.
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

16 Upa'n+mno. Ngko sekumo sehwojalokweso sekwo yahu
osyuyo pa'nyo hwasoho. A'amu sikis+wojo pa'nyoso wonyo
wosemokant+fe'no yalokwofo. Oso'no sekwo yo'mayo ifijo
so'no huno ito'no syaf+sy+kuji nom'ne somo wonyo mulo-
hofe'njo fiy+mno.
17 Sekwo yo'mayo yo'mayo a'amu selohofo'ne
nosel+kujo'no huno ito'no f+syaf+hupmno. *Kaun+sol+*'njopo
ipesemotafitnnoho. Hof+ko tajo ango somo hwan+ngo
sefongkupitnnoho.
18 Hof+ko ngkimo s+meho monje wenisyano l+kuji hof+ko
sekumo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo so-
hwafepono upesemotowant+feho. Oso'no sekwo a'amu

yofe engo'njo sohwanji a'amu temtitofo kengo so'njimo nje hungkuno wolut+hwant+feho.
19 Hof+ko sekumo hungkuno'no ipemotasewofijo sohonta sekwo iyoho sen+ngkuhwaloho. Huno ole syaf+sy+kutoho. Hof+ko hungkuno nalohon+ngkujo'no nakwo peho hungkuno ulantanto. Ose syaf+sy+kutoho. O'o, ofaholohumo An+tu hungkuno nol+fitnneso woloset+hwamtonoho.
20 Sekwoe hungkuno'maho. O'o, sekwoe Mpohwoe Towahuno sohwo sekwoe mango mta'ni hungkuno wal+montonoho.
21 Hwangku sohonta a'amuso kon+ngkwa'wehumo hungkuno l+wo'n+ngkohofo sopono ipemotakuji osopo hungkuno l+kuji nofonjahufitnnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimne'no oso pa'nyo ulohofonefoho. Mehomiso kan+ngkwohwo'ya'umne'no mangohwa imo'n+ngkuji fonjahufitnnefoho.
22 Oseso a'amu hopinono sekumne'no s+meho tohino m+kun+mposo umnonefoho. Hwap+ngoso nje yofeso sekumo weho. Oso'no a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontan+ngkuhwosi s+kuno ae'uyo sohonta An+tu kako oso hwe sohwo ut+ma'montonoho.
23 Ango fipo hof+ko fonjofepmnasemof+kujo'no sekwo nom'ne angopo hiyaso f+wan+mno. Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Sekwo a'amu Is+lael sofepono nowentan+ngkuji syoho moi'wo mmo'nyo'njo yontan+ngkuhwosi A'amufe Hwomu wapmmontonoho.
24 Hwomu s+kule syoho iwo'n+ngkiso sohwo kako a'amu kakimo lut+hwawo'n+ngkiso sohumo uyakolo'montolaho. A'amu nom'ne somo umokosyohumayoso kakoe syoho ulohofiyoso kakimo muyakolofonehoho.
25 Yo'mayo lut+hwayo sohumo i'mofapososo oso pa'nyo kakoe s+kule syoho iwo'n+ngkohofo sohwamo umo'n+montonoho. Yo'mayo hwe nom'ne sohwamo umokosyohumayo sohumo i'mofapososo oso pa'nyo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo umo'n+montonoho. Hof+ko ango kakwo'yohwo sohumo sitofo ole ul+mentohofi, J+je yokumpohn'nyo Seten mta'ango hwosoho. Ose ul+mentohofo so'no hof+ko kakoe mehomi sohwamo hungkuno wonyoso yakolo ulohofonefoho.

A'amu kako An+tu ne sohune'no iyoho unono.
(Luk 12:2-7)

26 Oso hiso'no sekwo hof+kine'no iyoho sen+ngkuhwoloho. Yo'mayo hiyaso'mo wojoso hwangku ut+hwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Yo'mayo sekwo hiyaso mokosyohumawo'n+ngkohofo hungkuno hiyaso'mo lont+feso

yahino wonyo hiyaso'mo yont+fi t+fi no'mo ut+hwa'nyopo i'mofap+hwoso'no a'amu t+mo uhwonant+feho.
27 Hungkuno hiyaso'mo sel+maleso sekwo mofehi'nyo lahon+ngkuhwosi fil+kuno. Hungkuno hofiyoka upa'n+ngkohofoso sekwo ut+hwa'nyopo mango engo'nji fil+kuno.
28 A'amu j+je a'apahomo kufongkiyo so'no iyoho kin+ngkuhwoloho. Hof+ko j+je a'apaho'nohini wokufonjant+feho. J+je huyo'mangoso mofonjakohufitnnehofo. O'o, An+tune'no iyoho wakinono. Kako j+je a'apaho'nji j+je huyo'mango'nji t+kanomo m+hwajososo hoponoho.
29 Y+hufo we'e sohwa'umne'no a'amu hamniyoho touya anga'no mpe iwo'n+ngkohofofoho. I oso y+hufo hiso'no kako poyo pe'nyo so'no sekwoe Mpohwo An+tu kako huno uyohoho. Mpohwo kako y+hufo so'no nope'n+ngkuhwoloho lososo y+hufo huhwo sohwo mape'nonehoho.
30 Sekwo soku, An+tu kako yo'mayo hopi'nonohinoso huno'njo hweho. Kako j+je mnokinomjo mijiyo kenga'no kenga'nohinoso An+tu kako atofo nto l+mentisofoho.
31 Oso'no sekwo poyo semokiyo sohwamne'no iyoho sen+ngkuhwaloho. O'o, oso y+hufo n+hu'no we'e An+tu in+ngo mamofe'njo hofiyo mokosyohumawo'n+ngkiso somo sekwo yakolo'nnyo kuyoho.

Jisas+ye yofe yoloho l+jwaofo'ne hungkunofoho.
(Luk 12:8-9)

32 A'amu fihwo kako a'amufe t+mopo ngkine'no hungkuno l+jwaofoso sohwo oso humne'no ngko nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe t+mopo hungkuno wolijwao'monnoho.
33 I oso'no a'amu fihwo kako a'amufe t+mo sopo ngkine'no hohujo ikinjan+mofoso sohwo oso humne'no ngko huhwo'ni nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe t+mopo hohujo ikinj+mo'mnefoho.

Jisas pmmentiso so'no ikujoho i'mofapmmentisofoho.
(Luk 12:51-53; 14:26-27)

34 Ole losyon+f+syant+kwofo. Olo hwaho loponjo ikujoho yo'mayo yahinoso moi'wo esojwaofo'ne pmmentiso hweho. O'o, ngko ikujoho moi'wo imo'nyo'ne pmmentohe hwon+'maho. Awonoho. Ngko a'amu husilofo'ne pmmentohefoho.
35 Ngko olo hwaho lopone'no pe-eso ikujoho ul+kafo'ne pmmentohefoho. Hwomu fihwo kako ngkimo nn+ngkap+hwoso'no kakoe kan+ngkwohwo ngkine'no ngkilaho wal+montonoho. I mu fisi kako ngkimo nn+ngkap+hwoso'no kona'wohi ngkilaho want+montonoho.

U, aˈmu fisi kako ngkimo nonɨngkapɨhwosoˈno kakoe hwomufe ape mangohwo umoˈnɨmontonoho.
36 Oso ango afa somjo soˈnji oso hopa imoˈnɨfitnnefoho.
37 Hwe fihwo kanɨngkwohwoˈyaˈumneˈno umoˈnɨwoˈnɨngkiso sohwo kako ngkineˈno umoˈnyoso yakoloˈnnyo mumoˈnyoˈnjo yososo nje aˈamu nehwoˈmaho. Hwe fihwo kakoe hwomuˈnji mu sopi ntnneˈno sɨmeho umoˈnyoso yakoloˈnnyo umoˈnyo sohwo kako ngkineˈno mumoˈnyoˈnjo yososo nje aˈamu ne hwoˈmaho.
38 Hwe fihwo kako kikimo wokinɨngkapmmo ntoso sohwo kako nje yofeˈno poyo imoˈnyo soˈno iyoho unoso sohwo kako nje aˈamu ne imoˈnyoso hopoˈmaho.
39 Hwe fihwo olo hwaho lopo humahwosi kako kakoe yahino yokumpohnˈnyo kesyohumaso sohwo kako songo humayoso motɨpɨhwonone hweho. Hwe nomˈnehwo ngkimo tɨfi nnɨngkaponto kakoe yahino hoˈnaofalokunjo sohwo kako songo humayoˈne notɨpemane hweho.

Anɨtu kakoe aˈamu somo wopɨngo uyoˈne hungkunofoho.
(Mak 9:41)
40 Aˈamu wopɨngo selohofoso sohwo kako ngkimo wopɨngo ose ntohofantofoho. Oso aˈamu wopɨngo ntohofantofonjo sohwo nje Mpohwo nɨhwatɨmentiso sohumo oso wopɨngo hiso oseˈnohini uyalofoho.
41 Hwe fihwo Anɨtu kakoe hungkunoˈno uhwatɨmentiso sohwo aˈamu nomˈne oso hwe huhwo sohumo uhwononto syafɨhuˈmento, Olo hwe lohumo Anɨtumneˈno wopɨngo uloho'mo loso sohwo kakoe angomo hwe huhwo sohumo wopɨngo umokosyohumasoso oso hwe huhwo sohwo hwe Anɨtu uhwatɨmentiso hopa wopɨngo nomane hweho. Ou, hwe nomˈne kako hwe wopɨngo sohumo uhwononto hwe wopɨngo sohumo wopɨngo uloho'mo loso sohwo wopɨngo sohwo paˈnyoso kako wopɨngo nomanefoho.
42 Ou, hungkuno nomˈne upaˈnɨmno. Hwe fihwo kako aˈamu yofe engo ane paˈnyoˈnjo ngkimo nnɨngkawowoˈnɨngkiso sohwo nonɨwoyo sosayo usontanɨngkuhwoso osohumo uhwonɨngkuhwosi Jisasɨye aˈamumo ufoˈmaˈmo loso sohwo pompenjiyo mijo noswanyo soponjoso uyoso sohwo kako wopɨngo nomane hweho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

11

Joun kako kakoe inomokomoyo sohwamo Jisasɨyepono uhwatɨmentisofoho.
(Luk 7:18-35)

1 Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino s‡fe mta'ni
hufa'u sohwamo hungkuno moi'wo ulonto kako oso ango
hopo sopo ul‡ko'manto nowento ant‡me pi'n‡ngo mofone
hopo soponjo hwe moya'mimo lut‡hwamentisofoho.

2 Joun impo'angomo nohumanto yo'mayo Jisas imentiso
so'no nupa'nonto Joun kako kakoe inomokomoyo sohwamo
Jisas‡yepono l‡hwat‡mentisofoho.
3 Luhwojahon‡ngki hof‡ko Jisas‡mo ul‡mentohofi, Joun ole
nal‡maho, Hwe t‡fi wapmmontonoho ho'n‡mentiso sohwosi-
laho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho.

4 Ose ulahon‡ngkofi Jisas ul‡mento, Sekwo nukuji yo'mayo
uhwon‡ngkohofo so'nji nupa'n‡ngkohofo so'ntnno Joun‡mo
ul‡mno.
5 Uhwon‡mno. A'amu t‡mpi'nyoso t‡mo apa'no honalok-
wofo. A'amu s‡fe wonyo'njoso apa'no hano ito'no walok-
wofo. A'amu a'apaho uyo n‡hu'no wonyo'njoso (*lep‡la*)
hof‡koe a'apahoso wop‡ngo imo'n‡ngkohoho. A'amu
haloho p‡ku'nnyoso apa'no ito'no haloho upo'nalokwofo.
A'amu poyo pe'nyoso apa'no songo l‡kofalokwofo. A'amu
yo'mayo so'no umofonyo iyoso An‡tuye hungkuno wop‡ngo
upo'nalokwofo.
6 A'amu ngkine'no hwahoponta'ango hwol‡keno An‡tuye
hwol‡keno, ose mosyaf‡siyo'njo yont‡fi hof‡ko s‡meho
hi'ntnnono kenga'no ntopantokwofoso hof‡ko s‡monyo
uy‡fe. Sekwo nukuji oso hungkuno hiso Joun‡mo ul‡mno.

7 Ose ulahon‡ngki Joun‡mo inomokomoyo sohwa nuhwa-
hon‡ngkofi Jisas hwe moya'mi somo Joun ne'no hungkuno
ole ul‡mento, Hohonta sekwo hwaho a'amu anepono hano
umentohofo sohonta sekwo pehomo uhwonano lont‡fi
umentohofoto. Sekwo hwe mohufiyo pa'n‡ngo sohwo ifofo
ilojao'mentiso sohumo uhwonano lont‡fi umentohofotaho.
O'o, ose'maho.
8 Sekwo pehomo uhwonano lont‡fi umentohofo. Sekwo
hwe fihwo hwap‡fe yo'mayo wonyoangafo hu'meesisyoso
uhwonano lont‡fi umentohofotaho. O'o, a'amu hof‡ko
hwap‡fe wop‡ngo wop‡ngo'nohini yalokwofoso hwe engo
sohwoe angomo humalofo.
9 Oseso sekwo peho'no umentohofo. A'amumo
An‡tu hungkuno uyahon‡ngki hungkuno najo sohumo
uhwonano lont‡fi imentohofotaho. Ou, osohifoho.
Upa'n‡mno. Oso hwe sekwo uhwon‡mentohofo sohwo kako
a'amu hopi'nonohinomo An‡tu hungkuno uyahon‡ngki
nal‡wo'n‡ngkohofo somo yakolo'nnyo hweho.
10 Oso hwe huhwo sohumne'no An‡tuye hungkuno Kakoe
Hwomumo ole nalohi,

Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolɨhwatɨmonnoho.
Oso huhwo sohwo kako kikimo sɨmo'mo kupe-e'ne hweho.
Kako jɨje honɨngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.
Ose nalohoho.
11 Ngko nehopi selohono. Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kako olo hwaho loponjo imo'nɨmentohofo somo yakolonoho. I oso hiso'no a'amu yofe ane pa'nyo'njo Anɨtu a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo humaso sohwo kako Jounɨmo nuyakolofonefoho.
12 Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe sɨkuno syoho ema'mentiso sohonta oso mta'ango olohontajo'nji a'amu ahwomomo Anɨtu mokosyohumayo sopo wohotoswano lontɨfi yohoto yohotofo yalokwofo. A'amu yokumpohn'nyo ikujoho'njoso oso hiso'no womano lalokwofo.
13 A'amumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo hopi'nonohino sohwanji Mouses kakoe honɨngkano hungkuno'nji Anɨtu ahwomomo mokosyohumayo sopone so'no ne'no lɨmɨwahonɨngkofi Joun imo'nonto oso hungkuno hiso ne'no lutɨhwamentisofoho.
14 Hohonta a'amumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwa ole ulɨmentohofi, Hwe Ilaija pa'nyo sohwo asomo noponefoho. Oso hungkuno somo sɨmeho wopɨngo semo'noso'manji ole upa'nɨmno. Joun sohwo kako Ilaija pa'nyo hweho.
15 A'amu haloho'njo hwo'manji upa'nono.
16 A'amu olohonta humalofoso peho pa'nyo lɨmnehono. Hofɨko mehomi pa'nyofoho. Kako ose ulonto pahnnɨmo hungkuno Joun'nji kakine'ntnno ulɨmentisofoho. Ole ulɨmento, Mehomiso hofɨko angopo nohumantɨfi nom'ne mehomi syohi'nyo hutonɨwo'nɨngkohofo sohwanjine'no joho lalokwofo,
17 Nakwo hmpehmpe yoka sɨmonyo'ne kulɨmokahonɨngkuhwoni sekwo sɨmonyo miyo kuyoho.
Nakwo wosafe lahonɨngkuhwoni sekwo humotaho majofoho.
18 Joun noponto wosopayo manyo'njo humaho humanto ipisayo mijo (*wain*) manyo hweho. Oseso hofɨko sitofo lɨmentohofi, Towahuno wonyo Jounɨmo ehuhnnamo'nnyo hweho. Ose lɨmentohofofoho.
19 Oseso A'amufe Hwomu hwo'ni noponji ahu'mo wosopayo'nji ipisayo mijo pompenjiyo so'nji nɨwo'nɨngkohe so'no hofɨko ngkine'no ole lalokwofo. Ihwoni. Hwe wopayo pi'nɨngo engo nyo'njo hweho. Ipisayo mijo pompenjiyo pi'nɨngo engo nyo'njo hweho. Kako a'amu hamniyoho mayo

syoho'njo sohwanji a'amu hon+ngkano wonyo'njo so'njiye a'amu hweho. Ose ngkine'no l+wo'n+ngkohof+hwashoho. I oso hiso'no An+tuye hunoso ne'njofoho. A'amu An+tuye yahinomo in+ngkawo'n+ngkohofoso huno ole uyonefoho. Yo'mayo An+tu iwo'n+ngkisoso ito'nohinoho.

A'amu Jisas+mne'no s+meho m+walo'mokiyo'njo sofe hungkunofoho.
(Luk 10:13-15)

20 Ango hopi'nonohino somo Jisas yo'mayo kengo wonyoangkafoso a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso imentisoso a'amu s+meho m+wolo'mokiyo'njo somne'no Jisas yoka ul+mentisofoho. Hwap+ngoso hof+koe hon+ngkano wonyo somne'no hohujo mikinjaofe'njofoho.
21 Jisas ole ul+mento, U, a'amu Koulasin sokunonji a'amu Mpet+saita sokunonji sekwo An+tuye tohino somne'no i'waho ito'no fiy+mno. Ngko sekwoe angopo yo'mayo wonyoangkafoso a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso eset+hwamentohe somo a'amu ango Taiya'nji ango Saitoun'nji hohonta humamotofoso hof+ko hof+koe yahino wonyo somne'no hul+ngkwajingo a'apahopo loho'n+ngkuji hof+koe hon+ngkano wonyo somo hohujo nto ikinjaof+kutnnesohilo. I sekwo yo'mayo wop+ngo ngko imalesomo ko uhwonont+fi sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjao'mmalofo kuyoho.
22 Oso'no ngko sekumo hungkuno selalokweno. S+kuno ae'uyo somo An+tu kako a'amufe hon+ngkano wonyo somne'no yano ilofoso sohonta Taiyajo a'amu so'nji Saitounjo a'amu so'nji hof+ko An+tuye tohino engo t+pemapitnnefoho. I oso'no sekwoe tohinoso yakolo'nnyo kuyoho.
23 I, oso s+kuno homo somo ango Koponeyamjo a'amu humawo'n+ngkohofo soku ngko sekumne'no pehofo sel+mnehono. Sekwo sekwoe yofe yokintahopo ko ho'noma'n+wo'n+ngkohofo soku, sekwo t+kanomo ufitnne kuyoho. U, a'amu fihwo yo'mayo sekwoe angopo eset+hwamale hopaso a'amu ango Soutom hon+ngkano wonyo'njo somo ut+hwantentesi hof+koe hon+ngkano wonyo somo hohujo ikinjaof+kuji hof+koe ango ne'no nowent+hwonesohilo.
24 U, ngko sekumo wasel+monne'no yohono. S+kuno ae'uyo somo a'amufe yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofo'ne sohonta oso ango Soutommjo a'amuso hof+koe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo wot+pemant+feho. I oso'no a'amu hohujo ikinjasemofoso

hofɨkoe tohinoso Soutommjo aˈamufe tohino somo yakoloˈnnyofoho. Ose ulɨmentisofoho.

Sekwo ngkiyepono usijoˈno nɨˈmapmno.
(Luk 10:21-22)

25 Oso hohosohonta Jisas ole ulɨmento, U, Mpohwo, kɨko ahwomomjo yoˈmayo soˈnji hwahoponjo yoˈmayo soˈnji hwapɨngo hwosoho. Ngko ole soˈno isamoyoka kilalokweno. Yoˈmayo iwoˈnɨngkinoso kɨko aˈamu hwahoponjo huno engo tɨpemaˈmentohofo somtaˈni hiyaso hoˈnahumentohinofoho. I aˈamu hofɨko mehomimneˈno sɨmeho kanɨngkwohwoˈyaˈumo uyɨwoˈnɨngkohofo hopa kijopontanɨngkofi kɨko ujo ehontojwahumahnnofoho.

26 Ou, Mpohwo, kɨko ose imoˈnoneˈenji imentohinoso olohopeho.

27 Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Nje Mpohwo kako yoˈmayo hopiˈnonohinoso nje ahomo hoˈnanɨhumentisofoho. Olo hwaho loponjo aˈamu fihwo kako nje hwapɨngo soponeˈno huno inyoso tɨhwolo. Awonoho. Nje Mpohwo kakoˈnohini huno uyohoho. U, Mpohwoe hwapɨngo soponeˈno huno tɨhwolo. Oˈo, ngko kakoe Hwomu hwoˈnnohini huno niyohoho. U, ngko Mpohumo wasetɨhwamo ulɨwoˈnɨngkohe aˈamuso hofɨko hiˈnji ngkoˈntnnohini huno nayohoho. Ose ulɨmentisofoho.

28 Aˈamu tango engoˈnjo mokohoˈnawentɨfi usijoˈno wohumano lalokwofo soku sekwo ngkimo nɨˈmapmno. Ngko usijoˈno wosehumatɨˈmo.

29 Nje hungkunomo nnɨngkafijoso ngko wolosetɨhwahmˈmo. Ngko aˈamumo wopɨngo ulohofɨwoˈnɨngkohe hwoˈnyoho. Nje yofemo mohoˈnomaˈnɨwoˈnɨngkiyohefoho. Oˈo, ngko nje yofe monje yasyɨwoˈnɨngkohefoho. Osoˈno sekwo nje pompenjiyo soˈno wotɨpemantɨfi yalokwofoso wonyo pompenjiyomo wohumantanoho.

30 Syoho sejapontnneso engoˈmaho. Oˈo, nosefoˈmawoˈnɨngkohe hwoˈnyoho. Tango mokohoˈnyo soˈno sejapmmeso tango engoˈnjoˈmaho.

12

Sɨkuno iyoho humayo somo syoho miyoˈne hungkunofoho.
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

1 Nomˈne sohonta sɨkuno iyoho humayo Salole somo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji syohoˈmo emoyontɨfi inomokomoyo sohwa mijoho uyahonɨngki ipisayo mjanɨmentohofofoho.

2 Nomjon+ngkahon+ngkofi a'amu Falisi sohwa
nuhwonont+fi Jisas+mo ul+mentohofi, Ihwoni, j+je
inomokomoyo sohwa olo s+kuno iyoho humayo lomo
wopayo mjan+ngkohofo so'no nakwoe hon+ngkano
hungkunoso mt+hupehofo.
3 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo Ntefit imentiso
so'no iyoswo mt+'mokumentohofoso atofo majo hwasilaho.
Oso s+kuno kakoe a'amu so'nji mijoho engo humamentohofo
sohonta'ne'no selohon+ngkono.
4 Ntefit kako An+tumne'no hwap+fe ango molinyo
somo swonto wosopayo An+tune'no ho'nahumotofoso
n+mentohofofoho. Oso wosopayo hiso a'amu sikinjo
somne'maho. O'o, a'amu An+tuye tajo ango syoho'njo
sohwamne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nonto
kakoe a'amu sohwamo nuy+mentisofoho. Sekwo oso
hungkuno homo somo atofo majo'njo imentohofo so'no
sekwo nje inomokomoyo sohwamo oso hungkuno hiso
ulohon+ngkohofotaho.
5 Nom'ne hon+ngkano hungkuno somjo so'no huno
maseyo'njotaho. Hungkuno ole, a'amu An+tuye tajo
ango syoho'njo sohwa hof+koe syoho somne'no s+kuno
iyoho humayo somo hon+ngkano hungkuno somo
mt+hupewo'n+ngkohofoso wonyo'maho. O'o An+tuye syoho
wop+ngofoho. Oso hungkuno so'no huno maseyo'njotaho.
6 Ose ulonto pahnn+mo hungkuno kakine'no
hnn+mentisofoho. Nje hungkuno wasel+monne'no
yohono. An+tuye ango engo olo hwaho loponjo somo
anga'nohinohwo yakolonoho.
7 An+tuye hungkunomo ole wo'nnyoponoho.
Sekwo nom'ne somne'no hitoho ulofo so'no
n+mo'n+ngkohoho.
Sekwo yahu iloho yont+feso ntap+wo'n+ngkohofo so'no
nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo'manji ngkilaho.
Oso hungkuno neso huno ito'no seyontentesi
a'amu wonyo miy+wo'n+ngkiyohofo somo tango
muy+kutnnesohilo.
8 Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni s+kuno iyoho hu-
mayo'ne somo hwap+ngo hwo'nyoho. Oso'no ul+mentisofo.

S+kuno iyoho humayo somo Jisas hwe aho wonyo'njo sohumo wop+ngo umokumentono.

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

9-10 Oso syoho hopo sopo Jisas nul+ko'manto tajo ango
we'e somo hwe aho songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo
sohwo humunyo sopo Jisas humentisofoho. Oso hopo sopo
a'amu Jisas+mo hungkuno ito'no m+hwajiyo ango somo

ipemotowane'ent+fi ole ul+mentohofi, S+kuno iyoho humayo
somo a'amu mnokino'njo sohumo wop+ngo umokiyoso
wop+ngotaho.
11 Ose ulahon+ngkofi Jisas hof+kimo ul+mento,
Sekwoe yahu s+kuno iyoho humayo somo pi'n+momo
us+'mofawesoso asomo womant+fetaho.
12 Ou, womant+feho. Oseso s+kuno iyoho humayo somo
yo'mayo wop+ngo ulohofoso ito'nohinoho. Oso'no sekwo
yahu sohumo ufo'mapijo so'no a'amu mnokino'njo wop+ngo
umokufitnne'elaho. Ou, ikono. A'amufoho.
13 Ose ulonto hwe aho wonyo'njo sohumo ul+mento, J+je
ahoso s+hwaho f+s+pofo. Ose ulahon+ngki aho s+hwoho
s+pento aho wop+ngo imo'nonto nom'ne aho fehohnjo
pa'nyo imo'n+mentisofoho.
14 A'amu Falisi sohwa nuhwonont+fi ango homo somo
nul+ko'mant+fi Jisas+mo fonjosyane'ent+fi hungkuno
l+mentohofofoho.

Jisas An+tuye syoho ulohofiyo ne hweho.

15 Jisas kakimo fonjosiyo'ne huno uyahon+ngki ango
homo somo nul+ko'mahon+ngki a'amu pi'n+ngo engo
Jisas+mo in+ngkowahon+ngkofi Jisas a'amu mnokino'njo
somo wop+ngo umokumentisofoho.
16 Wop+ngo umokonto ul+mento, Olo hilo so'no a'amumo
nul+kutoho.
17 Oso'no hwe Aisaiya sohumo An+tu hungkuno uya-
hon+ngki l+mojo sohwoe hungkuno oso s+kuno somo ne
imo'n+mentisofoho. Hungkuno hiloso ole mt+'mokumento,
18 Olo hwe lohwo sohwo uhwosopo'mentoheso nje syoho
ntohofiyo ne hweho.
Ngko s+meho wop+ngo uy+wo'n+ngkohe hweho.
Nje s+meho kakine'no wop+ngo n+mo'n+wo'n+ngkisofoho.
Nje Towahuno kakimo uy+'me'no kako a'amu temtitofo
kengo somo hon+ngkano ito'nohinoso uyonefoho.
19 Kako yoka hungkuno mohm'no malonefoho.
Kako hon+ngkano engo somo hungkuno yokumpohn'nyo
malonefoho.
20 A'amu yokumpohn'nyo ane somo hwotoho mafenefoho.
Nje hungkuno a'amufe s+meho mo'mo toho we'e sijalofonjo
pa'nyo'njoso toho hiso mas+mpilofasyonefoho.
Kako syoho mj+m+hwosi yahino wop+ngo neso
u'mofapmmontonoho.
21 Nom'ne a'amu temtitofo kengo kengoso kakimo s+meho
hi'ntnnono uy+kuji kakine'no wohontohumant+feho.
Oso hungkunoso Aisaiya mt+'mokumentisofoho.

Hof+ko Mpel+sepul sohwo Jisas+mo ufo'malofoho l+mentohofofoho.
(Mak 3:20-23; Luk 11:14-23; 12:10)

22 Hohosohonta a'amu hof+ko hwe nom'ne towahuno
wonyo ehuhnnamo'nnyo sohumo Jisas+yepono ipemotapm-
mentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo hungkuno majo'njo
mampi'nyo hweho. T+mo t+mpi'nyo hweho. Jisas kako
wop+ngo umokahon+ngki hungkuno lonto t+mo wop+ngo
hon+mentisofoho.
23 Oso hiso'no a'amu nuhwonont+fi yomo yomo yont+fi
hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo Ntefit+ye Imu hwol+keno,
t+hwol+keno. Ose hnn+mentohofofoho.
24 I oso'no a'amu Falisi sohwa nupa'nont+fi
l+mentohofi, Mpel+sepul towahuno hopi'nonohino somo
mokosyohumayo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso Jisas+mo
uyahon+ngki Jisas towahuno wonyo somo wae yaofalofoho.
Ose l+mentohofofoho.

25 A'amu Falisi sohwafe huno somo Jisas huno
moi'wo uyahon+ngki ole ul+mento, Hwaho fiponjo a'amu
hopi'nonohino humawo'n+ngkohofoso hof+ko hotitopijo
sohonta ikujoho fongki'n+ngkuji hof+koe hwaho wop+ngo
fosyohumayo'neso wonyo umo'n+montonoho. Ango fipo
a'amuso husilo lohof+kuji ikujoho fongki'n+fijoso oso angoso
wonyo umo'n+montonoho.
26 Sekwo ole ntohofo, Seten kakoe yokumpohn'nyo ki-
jopahon+ngki towahuno wonyo somo wae yaof+wo'ningkino
hwosoho. Ose ntohofo. I ose'manji Seten kakoe towahuno
wonyo somo wae yamo'nyontentesi kakoe yokumpohn'nyo
pipi imo'n+ngkuhwonesohilo.
27 I Seten kako towahuno wonyo wae yaofo'ne
ngkimo n+fo'mantokuso'manji sekwoe inomokomoyo
towahuno wonyo wae yaof+wo'n+ngkohofo somo t+hwo
ufo'mahwoso'no weeofant+feto. O'o sekwoe inomokomoyo
huhwa towahuno wonyo somo wae yaofalokwofo so'no
nakwo huno ole nayohoho, Sekwo ngkine'no hwasyo
hungkuno lalokwofo.
28 I oseso An+tuye Towahuno sohwo towahuno wonyo
wae yaofo so'no ngkimo n+fo'maso'manji oso s+kuno An+tu
wosemokosyohumamonto isoso nto se'mahon+ngki sekwo
hiso'no hohujo ikinjaofalokwofo.

29 Hwe fihwo hwe yokumpohn'nyo sohwoe angomo hufo
umo l+hwosi swososo s+mo'mo oso hwe yokumpohn'nyo
huhwo sohwi nano kilofasy+hwosi i kako oso ango homo
somjo kakoe yo'mayoso woma'montonoho.

30 A'amu fihwo kako nje a'amu mmo'nyo'njo yoso so-
hwo kako nje mango hweho. A'amu nje syoho somne'no
n+fo'maso sohwo kako homo somo fon+fonyo imokalofoho.
31 Oseso ngko sekumo wasel+monne'no yohono. Yo'mayo
hon+ngkano wonyo so'nji sitofo so'nji An+tu kako wae
yaofonefoho. I oso'no a'amu fihwo An+tuye Towahuno
Wop+ngo sohumo sitofo uloso sohwo oso wonyoso An+tu wae
meeofonefoho.
32 A'amu fihwo ngkine'no sitofo ntososo kako oso wonyo
hiso'no An+tumo wae yaofo'ne jomo ulososo An+tu kako wae
weeo'montonoho. I oso'no a'amu fihwo An+tuye Towahuno
sohumne'no sitofo uloso sohwo oso wonyo hiso An+tu wae
meeofonehoho. O'o, wonyo hiso ne'no wawo'montonoho.
Olohontajo'nji hwangkunjo'nji ose'nohinofoho. Yo'mayoso
An+tuye Towahuno iwo'n+ngkiso so'no a'amu sitofo ole
lososo Seten+yefoho ose lososo oso wonyo hiso An+tu wae
meeofonefoho.

Iyo wonyoso ipisayo ne wonyo unto'n+montonoho.
(Luk 6:43-45)

33 Ipisayo wonyoso iyo wonyo mta'angofoho. A'amu
ipisayo wop+ngo somo uhwon+fijoso'manji huno ole
umontonoho. Olo iyo wop+ngofoho. A'amu ipisayo wonyo
somo uhwon+fijoso wolant+feho. Iyo wonyofoho.
34 Sekwo homa mehomi soku sekwo hungkuno wop+ngo
pipi l+fitnnehofo. A'amufe hungkunoso yo'mayo s+meho
mo'mo mnawojo somta'angofoho.
35 Hwe wop+ngo sohwo kakoe hunomo wop+ngo'nohino
mnawojo so'no kakoe hungkunoso wop+ngo'nohino hweho.
Hwe wonyo sohwo kakoe hunomo huno wonyo mnawojo
so'no kakoe hungkunoso wonyo'nohino hweho.
36 Upa'n+mno. Nje hungkuno wasel+monne'no yohono.
Hwangku sohonta s+kuno hungkuno ikwolofo'ne somo
yo'mayo hungkuno sikinjo wonyo yo'mayo so'no An+tu
selohononefoho.
37 J+je hungkuno wop+ngo'nohino somne'no An+tu hwe
wop+ngo hwosoho kilonefoho. Hungkuno wop+ngo ane
sohwosimo hwe wonyo hwosoho kilonefoho.

A'amuso yo'mayo kengo wonyoangkafo so'no uhwonano
l+mentohofofoho.
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

38 Oso hohosohonta a'amu hon+ngkano hungkuno
lut+hwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisas+mo
ul+mentohofi, Hwe Engofo, yo'mayo kengo wonyoangkafo
a'amu miy+wo'ningkiyohofo somo uhwonano. K+ko
fonet+hwaho.

39 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Aˈamu olohonta
humalofo soku, honɨngkano wonyo imofɨwoˈnɨngkohofoso
yoˈmayo wonyoangkafoso netɨhwayoˈne jomo
lɨwoˈnɨngkohofofoho. Osoˈno mosetɨhwamnehono. Oˈo,
ngko yoˈmayo hwe Jouna sohumo Anɨtu hungkuno
uyahonɨngki lɨmojo sohumo iˈmofapmmentiso osoˈnohino
wosetɨhwamonneˈno yohono.
40 Hohonta Jouna inanɨku mɨkunɨmposo sohwoe
sɨmehomo humentanɨngki sɨkuno hufaˈu sɨhune
memjaoˈmentisofoho. Oso paˈnyoso ngko Aˈamufe Hwomu
sohwoˈni hwaho ajwomoˈmo humentanɨˈmo sɨkuno hufaˈu
sɨhune womemjanɨmoˈmontonoho.
41 Anɨtu kako aˈamufe wonyo somjo tohinoso yano
ilofiyoˈne sɨkuno somo aˈamu ango Ninifontaˈangoso
nolɨkafɨkuji sekwo olohonta humalofo sokumo ole
selɨfitnnefoho. Sekwo sekwoe honɨngkano wonyo somneˈno
sɨmeho mɨwoloˈmokiyoˈnjo pehoˈno imentohofokulo.
Ose selɨfitnnefoho. Hwapɨngoso aˈamu Ninifoso
hofɨko oso hungkuno Jouna lɨjwaoˈmentiso somo
upaˈnontɨfi hofɨkoe honɨngkano wonyo somneˈno sɨmeho
iwoloˈmokumentohofofoho. I olo soˈno olohonta hwe
fihwo Jounamo yakoloˈnnyo sohwo sekwoˈnjo olopo
ko humasoso sekwo sekwoe honɨngkano wonyomneˈno
sɨmeho mɨwoloˈmokiyofoho.
42 Hwangku aˈamufe yahino wonyo somneˈno Anɨtu kako
yano ilofoˈne sɨkuno somo iˈmofapɨhwosoˈno oso aˈmu yofe
engo hwaho mokosyohumayoˈnesi kako hwaho mongkih-
ntaˈni mokosyohumamojosi kako nolɨkafɨhwosi sekwo olo-
honta humalofo sokumo ole selonefoho. Sekwo Anɨtumo
minɨngkayoso pehoˈnekulo. Ose selonefoho. Hwapɨngoso
hohonta hwe yofe engoˈnjo Soulomoun humamojo sohonta
oso aˈmusi kako hwaho ikanopo mtaˈangosi kako Soulo-
moun Anɨtuye hungkuno wolontɨhwano lonto kako sapm-
mentisofoho. I osoˈno olohonta hwe nomˈne Soulomounɨmo
yakoloˈnnyo sohwo sekwoˈnji olopo ko humaso sohumo
sekwo kakimo minɨngkowalokuyohofo.

Towahuno wonyo asomo pe-eˈne hungkunofoho.
(Luk 11:24-26)

43 Towahuno wonyo kako aˈamufe sɨmeho moˈmo hu-
mamojo sohumo oso ango somtaˈni ulɨkoˈmahwosi nomˈne
hwaho aˈamu mohumunyopo usijoˈno humayoˈne hafɨhafe
wonyopi tɨpehwosi
44 kakoe ango sɨmoˈmjo somneˈno asomo wapm-
montonoho. Asomo nopɨhwosi aˈamufe sɨmeho homo
somo towahuno nomˈne sohwo anepo uhwonɨngkuhwosi

sɨmeho hiso kiho'maso, hintalinyo yo'mayo wae nto yososo wopɨngomo uhwonɨmontonoho.
45 Ose uhwonɨngkuhwosi kako nuhwosi nom'ne towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono fehohnjo nom'ne mta'ni hufa'uyoso hofɨko hofɨkoe wonyoso sɨmo'mjo sohwoe yakolo'nnyo somo kako utɨmahwosi kakoe ango homo somo humayo'ne upemotawomontonoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo sɨmo'mo kakoe wonyo humamojo sohwo kako olohonta wonyo mɨkunɨmposo somo humaho. Oso pa'nyo a'amu olohonta honɨngkano wonyomo humawo'nɨngkohofo somo u'mofapmmontonoho.

Jisasɨye kona'wohi'nji konɨngkwa'wehwosanjiye hungkunofoho.
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)
46 Jisas a'amu somo hungkuno ulontanɨngki Jisasɨye kona'wohi'nji hamnɨngkwa'wehwosanji i'mofapontɨfi yoloho'mo lohofapontɨfi Jisasɨ'nji hungkuno wolantane'yɨhwono ulɨmentohofofoho. [
47 Ose ulahonɨngkofi hwe fihwo Jisasɨmo ulɨmento, Hnna'wohi'nji hnnɨngkwa'wehwosanji hofɨko yoloho'mo lohofontɨfi kɨko'nji hungkuno wolantɨfe'no yalokwofo.]
48 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Nje na'u tɨhwolo. Nje nɨngkwahwosa tɨhwalo. Ose ulɨmentisofoho.
49 Jisas ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwamo aho upiyofonto ulɨmento, Uhwonɨmno. Olo nje na'uja, nje nɨngkwahwosa, olohohwa humalofo.
50 A'amu nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe hungkunomo tɨfi inɨngkawo'nɨngkohofoso nje nɨngkwahwosanji, nje nampohwosanji, na'ujanjoho. Ose ulɨmentisofoho.

13

Jisas ufongoyo fisosomokao'mentiso so'ne hungkuno ulɨmentisofoho.
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)
1 Oso hohosohonta Jisas angomo nulɨko'manto mempo hohnta'ni humentisofoho. Noswonto kako ayo momɨngo sopo humamentisofoho.
2 Osopo nohumentanɨngki a'amu pi'nɨngo engo uhu'makohonɨngkofi uhwononto Jisas yofayokinopo kotasonto osopo humamentisoso hwe moya'miso ayo momɨngo sopo loho'mentohofofoho.
3 Oseso Jisas pahnnɨmo hungkuno pi'nɨngoso a'amu somo ulɨmentisofoho.

Ole ul‡mento, Hwe fihwo kakoe syohopo ufongoyo fiso-
somokao'mentisofoho.
4 Fisosomokofahon‡ngki ufongoyo fehohnjoso
hon‡ngkanopo p‡wesyahon‡ngki y‡hufo sohwa nopont‡fi
man‡mentohofofoho.
5 U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njo sopo
p‡wahu'mentisofoho. Oso hwaho hiso engo mo'mjo'maho.
Oso'no oso ufongoeso komo'no foka'mentisofoho.
6 Oseso mofehi'nyo ulonto ufongoyo pmpongo hwa-
homo'mo munjilofe'njo yonto yofoho imentisofoho.
7 U, ufongoyo fehohnjoso nant‡pe yongo'njo
sopo p‡wesyahon‡ngki nant‡pe yongo'njoso
komo'no fokof‡kwato lohofonto ufongoyo nont‡mo
kingkulo'mentisofoho.
8 U, ufongoyo fehohnjo hwaho afofo'njopo
p‡wahu'mentisoso ne wop‡ngo into'n‡mentisofoho. Ipisayo
fehohnjoso pi'n‡ngo engo (*wan hant‡let*, 100), ipisayo
nom'neso engo we'e (*sik‡s‡ti*, 60), nom'ne we'e'nohino
(*teti*, 30), ose into'n‡mentisofoho.
9 Jisas ose ulonto ul‡mento, A'amu haloho'njo hwo'manji
haloho upa'nono. Ose ul‡mentisofoho.

Jisas a'amu somo pahnn‡mo hungkuno'nohini
ul‡mentisoso hwap‡ngoso olenoho.
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

10 Oseso Jisas‡ye inomokomoyo sohwa Jisas‡mo u'mant‡fi
ul‡mentohofi, Yoloho mujoso pahnn‡mo hungkuno'nohini
peho'no ulalokuno.
11 Ose ulahon‡ngkofi Jisas ul‡mento, An‡tu kako yo'mayo
ahwomomjo so'no hiyaso wo'mojoso sekwo sohwasimo nto
set‡hwamentisofoho. I olo a'amu lomne'no An‡tu huno
muyo'njo uyono ul‡mentisofoho.
12 U, hwe fihwo ngkine'no huno engo syaf‡syoso sohumo
ngko huno nom'ne wop‡ngo pi'n‡ngo engo uy‡mnefoho.
I hwe nom'ne sohwo ngkine'no huno mosyaf‡siyo'njo so-
humo ngko huno nom'ne wop‡ngoso muy‡mnefoho.
13 Oso'no pahnn‡mo hungkuno'nohini ulalokweno.
Hof‡ko yo'mayo somo uhwonont‡feso hwap‡ngoso
yofe m‡hwofe'njo iwo'n‡ngkohofofoho. Yo'mayo so'no
upa'nont‡feso neso huno muyofoho.
14 Hwe Aisaiya sohumo An‡tu hungkuno uyahon‡ngki
lut‡hwamojo sohwo kako olo hungkunolo a'amu
lomne'no mt‡'mokumentisoso ne imo'nalofoho. Kako ole
mt‡'mokumento,
U, sekwo haloho upa'n‡fijoso sekwo oso hwap‡ngo hiso huno
maseyonehoho.

U, sekwo yo'mayo somo uhwon+fijo kohi sekwo yofeso m+hwopitnnehofo.
15 Oso a'amu hiso hof+ko huno anefoho.
Hof+koe haloho p+jwomokosyohumun+mentohofofoho.
Hof+ko t+mo pijiyo'nnyofoho.
Ose miyo'njo yont+fijontentesi ito'no nuh-won+ngkutnnesohilo.
Hof+ko haloho mop+jwomokosyohumunyo'njo yont+fijontentesi nupa'n+ngkutnnesohilo.
Oseso hof+koe huno ito'no uy+hwonesohilo.
Hof+ko ikinjaof+kuji ngkiyepono pont+fijontentesi ngko wop+ngo umoku'mnesohilo.
Aisaiya ose mt+'mokumentisofoho.
16 I sekwo soku, sekwo s+monyo fiy+mno. Sekwoe t+moso yo'mayomo yofe uhwof+wo'n+ngkohofofoho. Sekwoe halo-hoso sefoj+wo'n+ngkisofoho.
17 Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Hohonta a'amu An+tuye hungkuno lut+hwamotofo sohwanji a'amu nom'ne hon+ngkano wop+ngo'nohini sohwanji yo'mayo sekwo uhwon+wo'n+ngkohofo somo uhwonano lont+fi yont+feso muhwon+mmentohofofoho. Yo'mayo sekwo upa'n+wo'n+ngkohofo so'no upo'nano lont+fi yontifeso mupa'n+mmentohofofoho.

Jisas pahnn+mo hungkuno fisosomokao'mentiso so'ne hwap+ngo lut+hwamentisofoho.
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)
18 Sekwo pahnn+mo hungkuno fisosomokao'mentiso so'no hwap+ngoso upa'n+mno.
19 A'amuso An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no upa'nont+fi huno muyoso hof+ko ufongoyo hon+ngkanopo p+wasyonte pa'nyofoho. Hwe wonyo Seten noponto a'amufe hunomjo An+tu ho'nasyonteso wae yaof+wo'n+ngkohoho.
20 Ufongoyo hwaho sojo sopo p+wasyonteso oso pa'nyoso a'amu kako hungkunomo upa'nonto kako komo'no s+meho mo'mo meho'nasyonto s+monyo iwo'n+ngkohoho.
21 I oso'no kakoe pmpongo anefoho. O'o, kako we'enepi nolohofontan+ngki a'amu nom'neso An+tuye hungkunomo hwotoho wahmmo lososo oso a'amu nolohofontanjo huhwo sohumo tango engo uyahon+ngki kakoe pmpongo ane so'no p+wasy+wo'n+ngkohoho.
22 U, fehohnjo nant+pe yongo'njo sopo p+wahi'nyoso ole, a'amu An+tuye hungkunomo upa'nonteso i, yo'mayo hwahoponjo somne'no huno syaf+syonto hamniyoho engo woma'mo lonto yahon+ngki oso hiso An+tuye hungkunomo

kingkulof+wo'n+ngkohoho. Oso huhwo sohwo ne ane hweho.
23 Ufongoyo hwaho wop+ngo sopo p+wahi'nyoso oso a'amu haloho pento huno ito'no unyosofoho. Oso huhwo sohwo ne into'n+wo'n+ngkohoho. Ne hiso ole, fiso pi'n+ngo engo (*wan hant+let*, 100), fiso engo we'e (*sik+s+ti*, 60), fiso we'e'nohino (*teti*, 30). Ose ul+mentisofoho.

Hoja yongo'njo syohopo fokafo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

24 Jisas pahnn+mo hungkuno nom'ne ul+mento, An+tu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. A'amu fihwo kako uyo wop+ngoso syohopo ho'naof+wo'n+ngkisofoho.
25 Oso hwe huhwo sohwo kakoe a'amu'nji saho fosyowentan+ngkofi kakoe mango sohwo noponto hoja wonyo yongo'njoso uyo wop+ngo'njo sopo ho'nasyonto womentisofoho.
26 Oso'no uyo wop+ngoso ne unto'n+mo lonto yahon+ngki a'amuso uhwon+mentohofoso hoja wonyo yongo'njo nolohofontan+ngki uhwon+mentohofofoho.
27 Uhwonont+fi syoho ulohofiyoso syoho kakwoepono nowent+fi ul+mentohofi, Hwe engofo, k+ko uyo wop+ngoso j+je syohopo fisosomokao'mentohinofoho. I olo hoja wonyo yongo'njo loso nt+'mta'angoto. Pipi yonto fokofalofoho.
28 Ose ulahon+ngkofi ul+mento, Mango fihwo olo hiloso imentisofoho. Ose ulahon+ngki syoho ulohofiyo sohwa ul+mentohofi, Oso hoja wonyoso nakwo wae yaofo'ne lakumo'n+ngkohoho.
29 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi ul+mento, Awonoho. Sekwo hoja wonyoso wae yaop+fijoso uyo wop+ngo so'nji sokapitnnoho.
30 O'o, waweno. Uyo wop+ngo so'nji hoja wonyo so'nji wofokafiyo. Hwangku ne mayo sohonta ngko a'amu syoho hilo'njo somo ul+mo. Sekwo hoja wonyo kaki'no m+hwof+kupmno. Oso fosyo engoso toho nyo'nefoho. I, uyo wop+ngo neso nje angomo mehu'meehumno. Ose ul+mentisofoho.

Iyo'ne pahnn+mo hungkunofoho.
(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

31-32 Ose ulonto pahnn+mo hungkuno nom'ne ul+mento, An+tu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Iyo fiso kakoe yofe *mas+tet*. Kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, n+hu'no we'efoho. Hwe fihwo oso we'e hiso kakoe syohopo hulahon+ngki engo imo'nonto nom'ne iyo syoho soponjo somo yakolonoho. Engo

imoˈnɨngkahonɨngki yɨhufoso nopontɨfi kakoe pamo sopo hofɨkoe aifo syontɨfi osopo kehumawoˈnɨngkohofofoho.

'Yis' ɨˈne pahnnɨmo hungkunofoho.
(Luk 13:20-21)

33 Ose ulonto Jisas pahnnɨmo hungkuno nomˈne ulɨmento, Anɨtu aˈamumo mokosyohumayoso oso *yis* paˈnyofoho. U, aˈmu fisi kako wosopayo *polowa*ˈnji oso wosopayo *polowa* homo somo engo imokiyoˈne hwamno paˈnyo kakoe yofe *yis*, osoˈnji iwoloˈmokososo oso *polowa* hiso engo umoˈnɨmontonoho.

Jisas pahnnɨmo hungkunoˈnohini ulɨmentisofoho.
(Mak 4:33-34)

34 Jisas yoˈmayo yoˈmayo soˈno pahnnɨmo hungkunoˈnohini aˈamu piˈnɨngo engo somo ulɨmentisofoho. Kako yolohoˈnji ulɨmentisoˈmaho. Oˈo, kako pahnnɨmo hungkunoˈnohino ulɨmentisofoho.

35 Hwapɨngoso ole, hwe fihumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lutɨhwamojo sohwo hohonta hungkuno mtɨˈmokumentisoso oso hohosohonta ne imoˈnɨmentisofoho. Hungkuno ole,

Ngko aˈamu somo hungkuno ulɨmo lɨˈmo pahnnɨmo hungkuno ulɨmo.

Yoˈmayo hwaho songo imoˈnɨmentiso mtaˈango hiyaso mokosyohumayo soˈno ngko wolɨjwaoˈmneˈno yohono.

Ose mtɨˈmokumentisofoho.

Hoja yongoˈnjo fokafoˈne pahnnɨmo hungkuno hwapɨngofoho.

36 Oseso Jisas aˈamu piˈnɨngo engo somo nulɨkoˈmanto angomno humentisofoho. Kakoe inomokomoyo sohwa kakimo nuˈmantɨfi ulɨmentohofi, Oso pahnnɨmo hungkuno hoja yongoˈnjo syohoponjo soˈno yolohoso fonaso.

37 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Hwe kako uyo wopɨngo fisosomokaofo sohwo Aˈamufe Hwomu hwoˈnyoho.

38 Syohoso oso olo hwaho humalohwone loponoho. Uyo wopɨngoso oso hwe moyaˈmiso Anɨtuye aˈamu nefoho. Oso hoja wonyo yongoˈnjo paˈnyoso Setenɨye aˈamufoho.

39 Oso hwe wonyo mango sohwo hoja wonyo uyo mofɨwoˈnɨngkiso sohwo Setenɨyoho. Sɨkuno wosopayo mayo sohonta olo hwaho loponjo sɨkuno moiˈwo imoˈnoso sohonta oso aˈamu syoho ulohofiyo sohwa aˈamu ahwomomjofoho.

40 U, hofɨko hoja wonyoso nomɨhwofɨjɨkuji tohomo
hoˈnayopitnnefoho. Oso paˈnyoso hwangku sɨkuno moiˈwo
imoˈnoso sohonta imoˈnonefoho.
41 Ou, Aˈamufe Hwomu sohwoˈni nje ahwomomjo
aˈamu syoho ulohofiyo somo uhwojahonɨˈmo hofɨko
olo hwaho loponjo aˈamu nomˈne somo wonyo
imokuwoˈnɨngkohofo soˈnji aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo
somo nomɨhuˈmokukuji
42 toho engo nontɨmo nohoˈnaopitnnefoho.
Aˈamu wonyoso tohomo nohumafɨkuji tohino engo
umnɨngkuhwosoˈno humotaho engo lɨkuji hofɨkoe mango
toho loˈnɨfitnnefoho.
43 Oso hohosohonta Anɨtuye aˈamuso hofɨko Anɨtuˈnjopo
nohumafɨkuji mofehiˈnyo liso hopa imoˈnɨfitnnefoho. Jisas
ose ulonto ulɨmento, Aˈamu haloholˈnjo hwoˈmanji kako
upaˈnono. Ose ulɨmentisofoho.

Aˈamu hamniyoho engo hwaho mtaˈni tɨpemayoˈne pahnnɨmo hungkunofoho.

44 Anɨtu aˈamumo mokosyohumayoso olo paˈnyofoho.
Hwe fihwo nomˈne sohwoe hwahopo nohumanto ham-
niyoho ipofo yoˈmayo wonyoangkafo hiˈnjoso ijopijisyahu-
mentohofoso uhwononto sɨmonyo yonto apaˈno hiyaso
ekojɨsyahumentisofoho. Ekojisyasyonto kakoe hoˈyango
hwaho yoˈmayoso nomˈne somo uyahonɨngki oso hisoˈno
hamniyoho uyahonɨngkofi kako hamniyoho hisoˈnji oso
hwaho hamniyoho ipofoˈnjo sopono mpe imentisofoho.

Nɨkuyoho wopɨngo hwofiloˈnnyoˈne pahnnɨmo hungkuno-foho.

45 Hungkuno nomˈne ole, Anɨtu aˈamumo mokosy-
ohumayoso olo paˈnyofoho. Hwe fihwo kako nɨkuyoho
wopɨngoˈne syoho imojo hweho. Kako nɨkuyoho
wonyoangkafoˈnohinoso wotɨpemaˈmo lonto imojo hweho.
46 Oso hwe huhwo sohwo nɨkuyoho nomˈne
somo hwofiloˈnnyo sohumo uhwononto mpe uyɨmo
lɨmentisofoho. Oseso kakoe hoˈyango yoˈmayoso nomˈne
somo uyonto oso homo somtaˈni hamniyoho nomanto
nɨkuyoho hwofiloˈnnyo somo mpoˈmentisofoho.

Inanɨku hoˈyoˈne pahnnɨmo hungkunofoho.

47 Hungkuno nomˈne ole, Anɨtu aˈamumo mokosy-
ohumayoso olo paˈnyofoho. Aˈamu inanɨku hoˈyo
mijo ayomo motaswontɨfeso yoˈmayo yoˈmayo inanɨku
pasyɨwoˈnɨngkohofofoho.
48 Hoˈyo mangonepo yonto aˈamuso hofɨko
hojiyopono ifohusɨmpemotawentɨfi osopo nohumantɨfi

hojiyopo ifaofont+fi inan+ku wop+ngoso iku'yopo
nomeho'nasyont+fi inan+ku wonyoso n+hu'nahone wae
yaof+wo'n+ngkohofofoho. Ose ulonto ul+mento,
49 Olo hwaho moi'wo imo'noso sohonta oso hopa
ifitnnefoho. A'amu ahwomomjoso nop+kuji a'amu
wonyoso a'amu wop+ngo'njo lopo humalofo osomo wae
yaopitnnefoho.
50 Hof+ko nomaf+kuji tohomo ho'nayopitnnefoho. Oso
a'amu wonyoso tohomo nohumaf+kuji humotaho engo
l+kuji tohino engo umn+ngkuhwoso'no hof+koe mango toho
lo'nefitnnefoho. Ose ul+mentisofoho.

Ho'yango songo'nji yofoho'ntnne hungkunofoho.

51 Oso hungkuno moi'wo lonto inomokomoyo sohwamo
ulohon+mento, Yo'mayo hungkuno seloheso hwap+ngoso
huno ito'no laseyohoho. Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Eno.
Huno nayohoho.
52 Ose ulahon+ngkofi ul+mento, Huno ito'no seisoso'no
a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkiso sohwo
kako nje inomokomoyo imo'noso'manji oso hwe huhwo
sohwo ango engo kakwo'yohwo pa'nyo hweho. Kako kakoe
ho'yango ango mta'ni yo'mayo songo'nji yofoho'nji womoto-
swapmmontonoho. Hon+ngkano hungkuno wop+ngo so'nji
nje hungkuno songo so'nji huno uyohoho.

*A'amu Nasalet+so Jisas+mo hohujo ik-
inj+mo'mentohofofoho.*
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Jisas oso pahnn+mo hungkunoso moi'wo ulonto kako
oso ango sopo ul+ko'ma'mentisofoho.
54 Nul+ko'manto kako kakoe ango hwap+ngopono
umentisofoho. Osopo nowento hof+koe tajo angomo
An+tuye hungkuno lut+hwahon+ngki a'amuso nupa'nont+fi
yomo yont+fi l+mentohofi, Kakoe huno hwap+ngo'njo
loso kakoe yokumpohn'nyo yo'mayo wonyoangkafo
a'amu miy+wo'n+ngkiyohofo umokiyo'ne loso nt+'mta'ni
ma'masoto.
55 U, olo hwe lohwo sohwo kako ango mol+mojo sohwoe
hwomuhwolaho. Kakoe kona'wohisi Maliyataho. Ou, Jem+s,
Jousep, Saimoun, Jutas oso homn+ngkwa'wehwo sohwaloho.
56 Ou, kakoe nampohwosa nakwo'nji humalofo. I oso
yo'mayo hopi'nonohino loso nt+'mta'ni ma'masoto.
57 Hof+ko ose lont+fi kakine'no s+meho wonyo
umo'n+mentisofoho. I oso'no Jisas ul+mento,
A'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo
sohwo ango kengo hopi'nonohinopo kakoe yofe engo

ho'nomawo'n+ngkohofofoho. I kakoe ango neso yofe ane hweho. Ose ul+mentisofoho.
58 Oseso Jisas oso ango hopo sopo a'amumne'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso pi'n+ngo imentiso'maho. O'o, hwap+ngoso hof+ko s+meho hi'ntnnono muyo'nefoho.

14

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo imo'n+mentisofoho.
(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20; 9:7-9)
1 Hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho mokosy-ohumayo Helout osohwo yo'mayo Jisas imentiso so'no upa'n+mentisofoho.
2 Nupa'nonto kakoe syoho ulohofiyo sohwamo ul+mento, Olo hwe lohwo sohwo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo hweho. Kako poyo imo'n+mentiso sohwo apa'no songo l+ka'mentisofoho. Oso'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso kako iwo'n+ngkiso so'ne yokumpohn'nyo i'mofapmmentisofoho. Ose ul+mentisofoho.
3 Helout kako oso hunoso peho'no syaf+hu'mentisoto. Hwap+ngoso Helout kako Joun+mo impo'angomo muhuma-jonto ahwomo nano kilofahumentisofoho. Helout Joun+mo impo'angomo peho'ne muhumat+'mentisoto. Hwap+ngoso kola'wehwoe Filip+ye ape Heloutiyas+mne'nefoho.
4 Hohonta Joun Helout+mo ul+mento, K+ko olo ape mahino loso hopo'maho. O'o, oso hon+ngkano pisakino'njofoho. Ose ul+wo'n+mentisofoho.
5 Ose ulahon+ngki Helout Joun+mo wofonjahumo lonto yonteso kako a'amumne'no iyoho un+mojo hweho. Hwap+ngoso a'amuso Joun+mne'no ole syaf+hu'mentohofi, Joun sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki lut+hwamojo hweho. Ose l+mentohofofoho.
6 S+kuno nom'nehwi Helout kona'wohi aswo ma'mentiso s+kuno somne'no huno syaf+siyo'ne a'amu pi'n+ngo engo so'nji Helout+'nji uhu'mokahon+ngkofi Heloutiyas+ye mu kako a'amu somne'no s+monyo yahon+ngki Helout s+meho wop+ngo umo'n+mentisofoho.
7 S+meho wop+ngo umo'nyo so'no kako a'mu simo ul+mento, Yokintahopone'no wakil+mo. Ou, k+ko ngkimo yo'mayo so'no ntisoso wokijapmmonnoho.
8 Ose ulahon+ngki a'mu simo kona'wohi huno uy+mentisoso a'mu hisi Helout+mo ul+mento, K+ko Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokino noswanopo y+wojwosyalokumpehoji ntape.

9 Ose ulahon‡ngki Helout kakoe s‡meho tango umentiso-
foho. I oso'no a'amu hopi'nonohino nje hungkuno yokinta-
hopone so'no upa'n‡ngkohofo so'no syaf‡syonto ul‡mento,
Oso a'musi nto lisofoho. Noho fiy‡mno.
10 Ose ulahon‡ngki a'amu syoho ulohofiyo
sohwa impo'angomo noswont‡fi Joun‡ye t‡'wango
iwofito'mentohofofoho.
11 Oseso Joun‡ye mnokinoso noswanopo iwoj-
wosyalokumpent‡fi a'mu sijo simo nuyahon‡ngkofi
nomotawento kona'wohimo uy‡mentisofoho.
12 Oseso Joun kakoe inomokomoyo sohwa kakoe pijafoso
nomant‡fi ijopijisyasyont‡fi Jisas‡yepono nowent‡fi Joun
ne'no ul‡mentohofofoho.

*Jisas a'amu 'faif tausen' (5000) sohwamo wopayo umenti-
sofoho.*
(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)

13 Jisas kako Joun‡ye hungkunoso upa'nonto oso ango
hopo sopo nul‡ko'manto yofayokino manto hwaho a'amu
anepono kako'nohino umentisofoho. A'amuso Jisas osopo
humaho upa'nont‡fi hof‡koe ango sopo nul‡ko'mant‡fi Jisas
womentiso somo hof‡ko hwakano womentohofofoho.
14 Jisas kakoe yofayokino ifohohosasyonto uh-
won‡mentisoso hwe moya'mi pi'n‡ngo engo somo
uhwononto hitoho ulofahon‡ngki hof‡koe a'amu
mnokino'njo somo wop‡ngo umokumentisofoho.

15 Oso hohosohonta s‡kuno'nji kakoe inomokomoyo so-
hwa nopont‡fi ul‡mentohofi, Olo hwaho hopo lopo sopo
a'amu aneponoho. Mofehi'nyo moi'wonoho. K‡ko olo hwe
hwoya'mi lomo f‡luhwajo. Hof‡ko nukuji wosopayo mpe
uy‡fe.
16 Ose ulahon‡ngkofi Jisas ul‡mento, Peho'no ufitnnehofo.
Sekwo huhwasi wosopayo uy‡mno.
17 Ose ulahon‡ngki ul‡mentohofi, Nakwo wopayo ane
hwona'nyoho. O'o, wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino'nji
inan‡ku hufa'u'nji oso'nohino weho.
18 Ose ulahon‡ngkofi ul‡mento, Ngkiyepono wopayoso
motapmno.

19 Ose ulonto a'amu somo ul‡mento, Sekwo hoja lopo
fosyohumamno. Ose ulonto oso wosopayo aho fehohnjo
hopi'nohino so'nji inan‡ku hufa'u'nji nomanto kako
ahwomomo t‡mo uhwontohumanto An‡tumo isamoyoka
ul‡mentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo
hiso kut‡kujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo
nuyahon‡ngki hof‡ko a'amu somo uy‡mentohofofoho.

20 A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo
nont+fi s+meho uhnn+ngkahon+ngki hof+ko woso-
payo nul+fonao'mentohofoso nuhu'mokont+fi
sohwo ho'yo aho hopi'nono s+fe mta'ni hufa'u
mohu'memeehumentohofofoho.
21 Oso hwe oso wosopayo n+mentohofo sohwa *faif tausen*
(5000) hwafoho. Moya'mi mehomiso atofo majofoho.

Jisas kako mijopo hano umentisofoho.
(Mak 6:45-52; Joun 6:15-21)

22 Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento, Sekwo
yofayokino nomaf+kuji oso hwaho nongkihnta'ni sekwo
s+mo'mo mpan+mno. Ose ulonto a'amu nom'ne somo
hof+koe ango pone'no luhwat+mentisofoho.
23 Nol+hwajonto ngko'nohini humahm'mo Mpo-
humo jomo ul+mo lonto hwof+ki'nyo we'e sopono
kotas+mentisofoho. S+kuno'nji kako'nohini hwof+ki'nyo
sopo humamentisofoho.
24 Hohosohonta yofayokino mijo ajwo nompo nowa-
hon+ngki ifofo yonto mijo engo ikwato lohofonto yofayoki-
nomo ilokilojo mjoloho'mmentisofoho.
25 Iyoho wolongkon+monto yahonjoso'nji Jisas mijo
yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwamo
u'ma'mentisofoho.
26 Nowentan+ngki inomokomoyo sohwa nuhwonont+fi iy-
oho un+ngkahon+ngki l+mentohofi, Mewosofoho. Ose lont+fi
iyoho yont+fi youwo youwo l+mentohofofoho.
27 Oseso Jisas hof+kimo komo'no joho ul+mento, Sekwo
yokumpohn'nyo hmmo'n+mno. Ngkonoho. Sekwo iyoho
ikutoho.
28 Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Hwe Engofo, K+ko Jisas
ki'manji ngkimo ole njo, Mijopo l+kofaofohoji ngkiyepono
f+pe. Ose njo.
29 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Oyomo. Ose ula-
hon+ngki Pita yofayokinomo nul+ko'manto mijo yokinta-
hopo Jisas+mo u'ma'mo lonto umentisofoho.
30 Nowento ifofo somo nuhwononto iyoho
un+ngkahon+ngki kako mijo womihulo'mto imentisofoho.
Oso'no Pita Jisas+mo joho ul+mento, Hwe Engofo, n+fo'maho.
31 Ose ulahon+ngki Jisas komo'no Pitamo aho umakonto
ul+mento, Pita, j+je s+meho hi'ntnnonohinoso we'e'njo
hwosoho. K+ko ngko hopol+keno eso peho'no hnn+ngkino.
32 Ose ulonto siko yofayokinomo kotosahon+ngki ifofo
moi'wo imo'n+mentisofoho.

33 Oseso aˈamu yofayokinomo humohumantohofo sohwa
nuhwonontɨfi hwomtame ulohofontɨfi ulɨmentohofi, Kɨko
Anɨtuye Hwomu Ne hwosoho. Ose ulɨmentohofofoho.

Jisas aˈamu Ngkenesalet mnokinoˈnjo somo wopɨngo umokumentisofoho.
(Mak 6:53-56)

34 Hofɨko mijopo nowakentɨfi Ngkenesalet nongkihntaˈni
ifohohosahumentohofofoho.
35 Oso aˈamu hopo soponta'angoso hofɨko yofe
uhwofontɨfi lɨmentohofi, Jisasɨyoho. Ose lontɨfi ango
hofɨkoˈnjo mofone soponjo aˈamu mnokinoˈnjo somneˈno
joho ulɨmentohofoso hofɨko aˈamu mnokinoˈnjo somo
kakiyepono itokwapmmentohofofoho.
36 Itokwapontɨfi Jisasɨmo ulɨmentohofi, Hwe Engofo,
nakwo jɨje manjiˈmofomo aho wokupmˈmokano.
Ose ulontɨfi hofɨko kakoe manjiˈmofomo aho
upmˈmokumentohofoso hofɨkoe mnokino moiˈwo
imoˈnɨmentisofoho.

15

Anɨtuye yahinoso yahino hohontajo somo yakolonoho.
(Mak 7:1-13)

1 Oso hohosohonta aˈamu Falisi sohwanji aˈamu
honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji
hofɨko Jelusalem ulɨkoˈmantɨfi hofɨko Jisasɨyepono
pmmentohofofoho.
2 Nuˈmantɨfi ulɨmentohofi, Jɨje inomokomoyo lohwa
nakwoe neyakwosafe yahino somo minɨngkayoˈnjo pehoˈno
yalokwofo. Hofɨko wosopayo wonantɨfeso hofɨko aho mijo
itoˈno miyatɨkuˈnyofoho.
3 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, I sekwo sekwoe yahi-
nomnohini inɨngkayoˈne Anɨtuye hungkunomo hwotoho
pehoˈno feelokwofo.
4 Anɨtu ole lɨmento, Kɨko jɨje mpohwo naˈumo tɨfi
finɨngkayo. U, aˈamu fihwo kako hungkuno wonyo
kanɨngkwohwo konaˈwohimo uloso osohwo kako poyo
wapeˈnono. Anɨtu ose lɨmentisofoho.
5 I sekwo ole lɨwoˈnɨngkohofo, Hwe fihwo kako hamniy-
oho hiˈnjo sohwo kanɨngkwohwo konaˈwohimo ufoˈmayo
soˈno, i kako sikimo ulɨmontonoho. Ngko hamniy-
oho yoˈmayoso wosejapmmonji ko yoheso ngko ole nto
lɨmalefoho. Ngko Anɨtumo uyɨmneˈno yohono. Ose
lososo kako kanɨngkwohwo yaˈumo mufoˈmanehoho. Ose
lɨwoˈnɨngkohofɨhwasoho.

6 Osoˈno sekwo oso yahino homo somo
inɨngkawowoˈnɨngkohofo soˈno sekwo Anɨtuye
hungkunomo hwotoho fewoˈnɨngkohofɨhwasoho.
7 Sekwo aˈamu mangoˈnohino hwasoho. Hohonta hwe
Aisaiya sekumneˈno hungkuno nehopi lɨmentisofoho. Ole
nalɨmento,
8 Olo aˈamu loso hofɨko hofɨkoe mango mtaˈni nje yofe
hoˈnonɨmawoˈnɨngkohofofoho.
I, hofɨkoe sɨmehoso ngkimo mantapeˈnjo
iwoˈnɨngkohofofoho.
9 Hofɨko aˈamu hwahoponjo sofe hunoso nomantɨfi
Anɨtu mtaˈangofoho lontɨfi aˈamu somo
lutɨhwawoˈnɨngkohofofoho.
Osoˈno hofɨko ngkimo wonyopi jomo
ntɨwoˈnɨngkohofofoho.
Aisaiya ose lɨmentisofoho.

Yoˈmayo aˈamufe honɨngkano wonyo imokiyoˈne hungkunofoho.
(Mak 7:14-23)

10 Jisas hwe moyaˈmimo ngkiyepono wapɨfento joho
ulɨmentisofoho. Nopahonɨngkofi ulɨmento, Sekwo itoˈno
nɨpaˈnɨngkuji huno fɨsyafɨhupmno.
11 Yoˈmayo jɨje mangomo johufaseˈmofososo oso jɨje
honɨngkanomo wonyo imoˈnnyoˈneˈmaho. Oˈo, yoˈmayo
jɨje mango mtaˈni lisoso oso jɨje honɨngkanomo wonyo
imokiyoˈnefoho.
12 Ose ulahonɨngki kakoe inomokomoyo sohwa Jisasɨmo
nuˈmantɨfi ulɨmentohofi, Oso hungkuno lohinoso aˈamu
Falisi sohwa nupaˈnontɨfi sɨmeho wonyo umoˈnɨngkohoho.
Oso hisoˈno kɨko huno lakiyohoho.
13 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Yoˈmayo ipisayo
uyoˈneso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako
mahulinyoso siki fokafoso somo Mpohwo kako pmpongo
hiˈnji wae yaofonefoho.
14 Sekwo aˈamu Falisi sohwamneˈno uhwontohumamno.
Hofɨkoe syohofoho. Hofɨko tɨmpiˈnyo hwafoho. Aˈamu
tɨmpiˈnyo huhwo sohwa nomˈne aˈamu tɨmpiˈnyo somo
honɨngkano iputɨhwawoˈnɨngkohofɨhwafoho. Hwe
tɨmpiˈnyo sohwo nomˈne tɨmpiˈnyo sohumo honɨngkano
iputɨhwasoso oso hwaˈu piˈnɨmomo wopɨwesyanjiyoho.
15 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Oso pahnnɨmo
hungkuno nto lohinoso yoloho fonaso.
16 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Sekwo hoku huno ane
kulaho.

17 Ihwoni, yo'mayo hopi'nono mangomo josyohu-
mawo'n+ngkiso oso hiso s+mehomo wowo'n+ngkohoho.
S+meho mta'angoso monje noswaponto i'ango pi'n+momo
wowo'n+ngkohoho.
18 I, yo'mayo mango mta'ni swap+wo'n+ngkisoso a'amufe
huno mta'ni swap+wo'n+ngkohoho. Oso hiso a'amufe
hon+ngkano wonyo imo'n+wo'n+ngkohoho.
19 Yo'mayo huno mta'ni swaponteso ole, huno wonyo
syaf+siyo, a'amumo fonjasiyo, nom'ne hwafe ape hufo iyo,
ape sikinjomo wonyo ulohofo, yo'mayoso hufo iyo, hwasyo
hungkunojo, sitofo hungkunojo,
20 oso yo'mayo hiso a'amufe hon+ngkano wonyo
imokiyo'nefoho. Ou, a'amu fihwo kako kakoe aho mijo
miyat+ku'nyo'njo ilohof+hwosi wosopayo nososo oso
hiso kakoe hon+ngkano wonyo mmokonehoho. Ose
ul+mentisofoho.

A'mu Kenannta'angosi Jisas+mo s+meho hi'ntnnono nehopi uy+mentisofoho.
(Mak 7:24-30)

21 Oseso Jisas oso ango hopo sopo nul+ko'manto nom'ne
hwaho pone hufa'u Taiya'nji Saitoun'nji osopono umentiso-
foho.
22 A'mu temtitofo kengosi hwaho Kenannta'ango noponto
Jisas+mo nu'manto joho ul+mento, U, Hwe Engofo, k+ko
Ntefit+ye imu hwosoho. K+ko ngkine'no hitoho wakilofono.
Towahuno wonyo sohwo nje mumo humaho. N+hu'no
wonyo ulohofalofoho.
23 Ose ulahon+ngki Jisas kako oso a'mu siye hungkunomo
asomo mujo'njo imentisofoho. Oseso kakoe inomokomoyo
sohwa Jisas+mo nu'mant+fi ul+mentohofi, Olo a'mu losi kako
joho lonto lonto t+fi kin+ngkopalofoho. K+ko asomo fil+hwajo.
24 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, A'amu Is+lael+so
hon+ngkano'no t+peelokwofo. Oso a'amu somne'no An+tu
lonuhwojahon+ngki pmmentohe hwo'nyoho. A'musi kako
a'amu Is+lael mta'angi'maho. Kako temtitofo kengiyoho.
25 Ose ulahon+ngki a'musi kako noponto Jisas+'njo ne lopo
hwomtame ulohofonto ul+mento, Hwe Engofo, k+ko ngkimo
n+fo'maho.
26 Ose ulahon+ngki Jisas a'amu Is+lael so'ntnno a'amu
temtitofo kengo so'ntnno pahnn+mo hungkuno ul+mento,
U, nakwo mehomife wosopayo mehwasi s+wojomo
woho'n+mofantantaho. O'o, awonoho. Oso wonyofoho.
27 Ose ulahon+ngki a'musi syaf+hu'mento, Ngko a'amu
Is+lael+n+'maho. O'o, s+wojo pa'nyi'nyoho. Ose syaf+syonto
ul+mento, Hwe Engofo, k+ko nehopi lohino. I s+wojoso

hofɨko ilɨfiso hofekwoˈyohwosa wosopayo nonontɨfi huˈmumokwojahonɨngkofi nɨwoˈnɨngkohofofoho.
28 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, U, aˈmu losiyo, jɨje sɨmeho hiˈntnnohinoso engoˈnjo kiyoho. Kɨko pehoˈno kumoˈnoso oso kɨko wotɨpemaˈmonnoho. Ose ulahonɨngki oso hohosohonta oso aˈmu siye mu wopɨngo imoˈnɨmentisofoho.

Jisas aˈamu mnokinoˈnjo somo wopɨngo umokumentisofoho.

29 Jisas oso ango hopo sopo nulɨkoˈmanto Mijo Ayo Ngkalili momɨngo mofone sopo nowento hwofɨkiˈnyo weˈe sopo nosonto osopo humamentisofoho.
30 Nohumentanɨngki hwe hwoyaˈmi piˈnɨngoso nuˈmantɨfi aˈamu sɨfe wonyoˈnjo soˈnji aˈamu tɨmpiˈnyo soˈnji yokino kokatoˈnnyo soˈnji aˈamu mampiˈnyo soˈnji wonyoˈwonyo mnokinoˈnjo soˈnji oso piˈnɨngo engo somo Jisasɨye sɨfɨkiˈnyoˈmo uhumatɨˈmentohofofoho. Uhumojahonɨngkofi Jisas wopɨngo umokumentisofoho.
31 Oseso aˈamuso uhwonɨmentohofoso aˈamu mampiˈnyoso hungkuno nɨhuˈno itoˈno lahonɨngkofi aˈamu yokino kokatoˈnnyoˈnjoso wopɨngo imoˈnɨngkahonɨngkofi, aˈamu sɨfe wonyoˈnjoso hano uhwanɨngkofi aˈamu tɨmpiˈnyoso tɨmo honɨngkahonɨngkofi osomo uhwonontɨfi pisopisaho mjalɨmɨwentɨfi hofɨko Isɨlaelɨfe Anɨtu kakoe yofe hoˈnoma lohoˈmentohofofoho.

Jisas aˈamu ‘foua tausen’ (4000) sohwamo wosopayo uyɨmentisofoho.

(Mak 8:1-10)

32 Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo joho ulonto ulɨmento, Ngko olo hwe hwoyaˈmi lomneˈno hitoho ntokwoho. Sɨkuno hufaˈu sɨhune ngkoˈnji humantohofofoho. Hofɨko wosopayo anefoho. Mijohoˈnohinofoho. Ngko lɨhwatɨmeˈmanji u, hofɨko honɨngkanopo tɨmo sɨkunoˈno ikuji nopɨwahupitnnoho.
33 Ose ulahonɨngki kakoe inomokomoyo sohwa ulɨmentohofi, Olo hwaho lopo aˈamu mohumunyoponoho. Nakwo olo aˈamu piˈnɨngo engo somneˈno wosopayo ntɨˈmtaˈni manehwono.
34 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo wopayo alale weho. Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Nakwoe wosopayoso aho fehohntaˈni hopiˈnono fehohntaˈni hufaˈuyoho. Osoˈnji inanɨku weˈeso angaˈno angaˈnohinoho.
35 Ose ulahonɨngkofi Jisas hwe moyaˈmi somo ulɨmento, Sekwo hwaho lopo fosyohumamno.

36 Ose ulonto kako wopayo aho fehohnjo hopi'nono fe-
hohnta'ni hufa'uyo oso'nji inan+ku'nji nomanto An+tumo
isamoyoka ulonto wopayoso kut+kujo lohofonto kakoe in-
omokomoyo sohwamo uy+mentisofoho. Nomant+fi oso hwe
moya'mi somo uy+mentohofofoho.
37 A'amuso wopayo nont+fi s+meho uhnn+ngkahon+ngki
nul+fee'mentohofoso m+hu'mokumentohofofoho.
Nom+hu'mokont+fi ho'yo aho fehohnjo hopi'nonohino
fehohnta'ni hufa'u mehu'memeehumentohofofoho.
38 Hwe sohwa oso wosopayo n+mentohofoso *foua tausen*
(4000) hwafoho. Oseso moya'mi mehomi so'no hof+ko atofo
mal+mentohofofoho.
39 Jisas oso hwe moya'mi somo noluhwajonto
yofayokinomo nokotasont+fi hwaho Makatan nongkihnta'ni
wako'mentohofofoho.

16

Yo'mayo kengo wonyoangafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofo somo uhwonano l+mentohofofoho.

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

1 A'amu Falisi sohwanji Sat+yusi sohwanji Jisas+mo
u'mant+fi Jisas+mo yamofo ulohofano lont+fi ul+mentohofi,
Yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngki yoho-
foso fonet+hwaho.
2 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Mofehi'nyo
won+ngku'n+monto yahon+ngki ole l+wo'n+ngkohofi,
Ahwomo hon+jwo imo'n+ngkisoso mo'n+ngka jefo
umontonoho. Ose l+wo'n+ngkohofofoho.
3 Im+ngo'nji sekwo himo s+kwo'mno'nji ahwomo
hon+yo'nohinomo uhwonont+fi ole l+wo'n+ngkohofi, Ifoyo
wahu'montonoho l+wo'n+ngkohofofoho. Sekwo ahwomomo
uhwonont+fi ifoyo yo'mayoso huno sey+wo'n+ngkisofoho.
I oso'no yo'mayo olohontajo imo'nalokunjoso An+tu
uhwosopo'mentiso sohwo sekuye pono uhwat+mentiso
sohumo uhwonont+feso yofe m+hwofe'njo yalokwofo.
4 A'amu olohonta humalofo soku hon+ngkano wonyo'njo
kuyoho. Sekwo ngkine'no yo'mayo wonyoangkafo
somo uhwonano ntont+fi lontantokwofo. Ose ko
nt+wo'n+ngkohofoso ngko oso hiso mut+hwamonnehono.
O'o, Jouna hohonta humamojo sohwo uloho'mentiso hopaso
oso'nohini woset+hwamonnoho. Ose ulonto Jisas hof+kimo
nul+ko'manto umentisofoho.

A'amu Falisi sohwanji Sat+yusi sohwanjiye sa'ne hungkunofoho.

(Mak 8:14-21)

5 Jisas‡ye inomokomoyo sohwa mijo nongkihnta'ni i'mofawent‡fi wopayo motayo so'no in‡ngo mo'mentohofo so'no uhwon‡ngkahon‡ngkofi

6 Jisas pahnn‡mo hungkuno ul‡mento, Upa'n‡mno. Sekwo a'amu Falisi sohwanji Sat‡yusi sohwanjiye yahino somne'no i'waho fiy‡mno. Ito'no uhwontohumamno.

7 Ose nupa'nont‡fi inomokomoyo sohwa ole hnn‡mentohofi, Nakwo wopayo momotape'njo ihwone so'no lohoho.

8 Ose hnn‡mentohofo so'no Jisas huno uyahon‡ngki hof‡kimo ulohon‡mento, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnnalokwofo. Sekwo ngkimo s‡meho hi'ntnnono mantape'njo peho'no iwo'n‡ngkohof‡hwasilo.

9 Huno ne'no maseyoho liyohoho. Ngko a'amu *faif tausen* (5000) sohwamne'no wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino somo kut‡kujo ulohohmmale so'no in‡ngo laseyohoho. Sohwo ho'yo alale hu'meemmalofoto

10 I nom'ne s‡kuno somo wopayo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso hwe *foua tausen* (4000) sohwamnekofo. Osohonta ho'yo alale hu'meemmalofoto.

11 Ngko wosopayo so'no masejo'njo yalokwe so'no huno maseyo'njo peho'neto. O'o, a'amu Falisi sohwanji Sat‡yusi sohwanjiye wopayo sa somne'no i'waho fiy‡mno.

12 Ose ulahon‡ngki inomokomoyo sohwa hof‡ko huno ito'no syaf‡hu'mentohofofoho. Jisas wosopayo so'no hungkuno mujo'njo imentisofoho. O'o, a'amu Falisi sohwanji Sat‡yusi sohwanjiye hungkuno kokato'nnyo lut‡hwawo'n‡ngkohofo so'no i'waho fiy‡mno ul‡mentisofoho.

Pita Jisas‡mne'no ul‡mento, K‡ko K‡lais An‡tu kuhwosopo'mentiso hwosoho.

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21; Joun 6:67-71)

13 Jisas kako ango Sisaliya Filipai osopono wento kakoe inomokomoyo sohwamo ul‡mento, A'amuso nohumant‡fi A'amufe Hwomu sohune'no pehofo mjol‡m‡walokwofo.

14 Ose ulohon‡ngkahon‡ngki ul‡mentohofi, A'amu fehohnjo ole lalokwofo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwol‡keno. A'amu nom'ne fehohnjo ole lalokwofo, Ilaijat‡keno. Nom'nihwa ole lalokwofi, Jelemaiyat‡keno. Nom'ne a'amumo An‡tu hungkuno uyahon‡ngki l‡mojo sohwol‡keno. Ose mjol‡m‡walokwofo.

15 Ose ulahon‡ngkofi Jisas ul‡mento, Sekwo sohwasi ngkine'no pehofo nt‡wo'n‡ngkohof‡hwasilo.

16 Ose ulohon+ngkahon+ngki Saimoun Pita ul+mento, K+ko
K+lais An+tu kuhwosopo'mentiso hwosoho. An+tu songo
humaso sohwoe Hwomu Ne hwosoho.
17 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Saimoun Joun+ye
hwomu sohwosi, k+ko s+monyo uy+monnoho. Ou, olo hilo
so'no a'amu hwahoponjo fihwo mokit+hwaho yohoho. O'o,
awonoho. Olo hungkuno ntohino loso nje Mpohwo ahwom-
omo humaso sohwo kit+hwahoho.
18 Oso'no wakil+mo. K+ko Pita * kiyoho. Oso engkwosaho
huhwo sohwo'ni hopo sopo ngko nje ango wamol+nnoho.
Seten'nji yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo so'nji ngko
iyo kopmmo'meehume somo milojaofonehoho.
19 An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no hwosampe-
e'neso wokijapmmonnoho. Yo'mayo hwaho lopo k+ko wony-
ofoho lohoji nano mtitojoso i, oso hiso'no An+tu ahwomomo
nto mtitokwoho. Yo'mayo hwaho lopo k+ko wop+ngofoho
lohoji oso hiso'no An+tu kako ahwomomo wop+ngofoho nto
lohoho.
20 Ose ulonto inomokomoyo sohwamo ul+mento, Sekwo
nom'ne a'amu somo olo K+lais An+tu uhwosopo'mentiso
lohweho ul+kutoho. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kako poyo imo'nyo so'ntnno tohino engo mayo
so'ntnne hungkuno ul+mentisofoho.
(Mak 8:31–9:1; Luk 9:22-27)

21 Oso hohosohonta inomokomoyo sohwamo Jisas kako
poyo imo'nyo so'ne yoloho uloma'mentisofoho. Ole
ul+mento, Ngko Jelusalemne'no uhwahon+'mo hwe engo
sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu
hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji ngkimo to-
hino engo ntap+kuji fonjan+hufitnnefoho. I oso'no s+kuno
hufa'u s+hune memjan+mof+hwoso'no ngko apa'no songo
wol+ka'monnoho.
22 Ose ulahon+ngki Pita Jisas+mo we'enepi ipemotawento
yoka ole uloma'mento, Hwe Engofo, olo nalohino loso An+tu
ihwoloho. O'o, osohiso kikimo moku'manehoho.
23 Ose ulahon+ngki Jisas ikinjonto Pitamo ul+mento, Pita,
j+je hungkunoso ngkilaho. An+tuye'maho. O'o, Seten+ye
hungkunofoho. K+ko Seten sohwosi i'waho ntohofo. J+je
hungkunomo ngko haloho mokupa'n+mnehono. K+ko nje
hohujo lo'mo filoho'nawofo.
24 Ose ulonto inomokomoyo nom'ne sohwamo Jisas
ul+mento, U, a'amu fisoku ngkimo wonn+ngkopano
l+fijo'manji sekwo sekwoe yo'mayo hi semo'n+wo'n+ngkiso
so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahin+ngkuji sekwo nje

* **16:18:** Nakwoe hungkunoso oso yofe ole engkwosaho yokumpohn'nyo pa'nyo hwosoho.

yofeˈno poyo peˈnyo soˈno iyoho miyoˈnjo ifijoso ngkimo mofone sopo t+fi nn+ngkapmno.
25 Aˈamu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohnˈnyo womokosyohumamo lososo kakoe songo neˈno humayoso wop+wahuˈmtonoho. Osoˈno aˈamu fihwo ngkineˈno huno uyahon+ngkuhwosi kakoe humayoso p+wasyososo hwangku kakoe humayoso wot+pemaˈmontonoho.
26 Aˈamu fihwo kako An+tumneˈno hohujo ikinjaof+hwosi kako olo hwaho loponjo hoˈyango hamniyoho yoˈmayoso engo huˈmeesyontoso sohwo kako t+kanomo wesoˈmanji oso hoˈyango yoˈmayoso pipi ufoˈmaneto. Awonoho. I, kakoe songo humayoso ne aneˈmanji kako pipi yoneˈelo. Awonoho. Kako songo humayoˈne neso mpe pipi uy+mtolo.
27 Aˈamufe Hwomu sohwo kan+ngkwohwoe yokumpohnˈnyo soˈnji aˈamu ahwomomjo soˈnji pososohonta aˈamu olo hwaho lopo humalofo somo yoˈmayo yahino iwoˈn+ngkohofo soˈno yano ulofiyonefoho.
28 Ose ulonto ole ul+mento, Ngko hungkuno nehopi wasel+monneˈno yohono. Aˈamu olo hwaho lopo nakwoˈnji olohonta humalofo fehohnjoso mapeˈnontan+ngkuji Aˈamufe Hwomu kako hwe yofe engoˈnjo sohwo aˈamu mokosyohumayoˈne pososohonta nuhwon+fitnnefoho. Ose ul+mentisofoho.

17

Jisas+ye aˈapahoso nomˈne kengo imoˈn+mentisofoho.
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

1 S+kuno aho fehohnjo hopiˈnono fehohntaˈne angaˈno memjaofahon+ngki Jisas kako Pitaˈnji sikoˈn+kwaˈi Jem+s+ˈnji Jounja oso hwa nut+manto hof+ko hwof+kiˈnyo sawemo engo sopono kotas+mentohofofoho. Hof+koˈnohini humamento-hofofoho.
2 Nohumant+fi Jisas+ye aˈapahoso nomˈne ulohopisa-honjoso uhwon+mentohofofoho. Kakoe s+moˈmangoso mofehiˈnyo lawoˈnnyo imoˈn+mentisofoho. Kakoe manjiˈmofo yoˈmayo hopiˈnono n+huˈno halojo imoˈn+mentisofoho.
3 Ose uhwonont+fi uhwon+mentohofoso hwe hufaˈu ah-womo mtaˈango sohwaˈu Mouses+ˈnji Ilaijaˈnji siko noponji Jisas+ˈnji hungkuno hnn+mentohofofoho.
4 Pita kako huno piˈn+ngo syof+sikaofonto Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo, nakwo olopo humentani sehon+ngkuhwoneso wop+ngofoho. U, ngko olopo ango hufaˈu s+hune mol+meso wop+ngotaho. Angaˈno k+koˈne, nomˈne Mouses+mne, nomˈne Ilaijamnefoho.

5 Ose ulontan+ngki himo engo pomponaho pa'nyoso
hof+kimo ifeehu'mo kohumentisofoho. Oso himo homo
somta'ni ole ho'n+mento, Olohwo nje Hwomufoho. Ngko
kakine'no hi n+mo'n+wo'n+ngkiso hweho. Kakoe yahino
so'no nje s+meho wop+ngo n+mo'n+ngkohoho. Kakoe
hungkunomo sekwo haloho upa'n+mno.
6 Ose ho'n+ngkahon+ngki Jisas+ye inomokomoyo sohwa
nupa'nont+fi iyoho un+ngkahon+ngki hof+koe s+mano hwa-
homo mongkuto'mentohofofoho.
7 Ose nohumentan+ngkofi Jisas hof+ko'njo t+fone lopo
noponto aho umakumentisofoho. Numakonto ul+mento,
Sekwo fil+kapmno. Iyoho ikutoho.
8 Ose ulahon+ngki hof+ko t+mo hononti+fi nom'ne a'amumo
muhwonyofoho. O'o, hof+ko Jisas kako'nohini humen-
tan+ngki uhwon+mentohofofoho.
9 Hof+ko oso hwof+ki'nyo hopo sopo nokotaponti+fi
Jisas hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento, Olo hiloso
nuhwon+ngkohofo loso'no nom'ne a'amumo olohonta
nul+kutoho. O'o, hwangku A'amufe Hwomu sohwo poyo
imo'n+ngkuhwosi apa'no songo l+kafoso sohonta ou, sekwo
filut+hwan+ngkuno.
10 Ose ulahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa
ul+mentohofi, A'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo
sohwa ole l+wo'n+ngkohofi, Ilaija kaki'no wapmmontonoho.
T+fi sohonta K+lais hwe An+tu uhwosopo'mentiso sohwo
wapmmontonoho. Oso hiso peho'no lalokwofo.
11 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ou, hungkuno nehopi
lalokwofo. Ilaija kako nop+hwosi yo'mayo hopi'nono ito'no
wesyohumamtonoho.
12 I, ngko wasel+monne'no yohono. Ilaija kako nto
pmmentisofoho. Osohune'no a'amuso yofe m+hwofe'njo
yont+fi hof+ko hof+koe hwahoponjo hunomnohini
in+ngkawent+fi yo'mayo wonyo uloho'mentohofofoho. Oso
pa'nyo hwangku A'amufe Hwomu sohumo tohino engo
uy+fitnnefoho.
13 Jisas ose ulahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa
huno ole uy+mentisofo kako Joun A'amumo Mijo Kiy-
oma'mojo sohwo Ilaija pa'nyo sohune'no nalohoho. Ose
syaf+hu'mentohofofoho.

Jisas hwomu towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo sohumo wop+ngo umokumentisofoho.

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)

14 Oseso hwof+ki'nyopo nta'ni nokotaponti+fi a'amu
pi'n+ngo engo'njo sopo if+wahon+ngkofi hwe fihwo kako
Jisas+mo nu'manto hwomtame ulohofonto ul+mento, Hwe

Engofo, k+ko nje hwomumne'no hitoho wakilofono. Kako nop+wasyonteso yomo yomo iwo'n+ngkiso hweho.
15 Kakoe a'apahoso n+hu'no wonyofoho. S+kuno pi'n+ngo somo kako tohomo hwaf+wo'n+ngkiso hweho. U, s+kuno fehohnjo kako mijomo hwafitohm'mof+wo'n+ngkiso hweho.
16 Ngko j+je inomokomoyo sohwamo nje hwomumo uhwojahohweso. I, hof+ko wop+ngo mmokoho yohofo. Hof+ko hopo'maho.
17 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku, sekwo An+tu s+meho hi'ntnnono muyo kuyoho. Sekwoe hon+ngkano ito'nohino'maho. Oso yahino hiso ne'no weso'manji ngko sekwo'nji humayoso s+kuno alale womemjan+mo'montol+keno. Ngko sekwoe tango ngkimo n+'mayoso s+kuno alale womemjan+mo'montol+keno. Ngko'njo lopo hwomu huhwo sohwo uhwojapmno.
18 Ose ulonto Jisas oso towahuno wonyo sohumo yoka ulahon+ngki towahuno wonyo sohwo oso hwomu sohumo ul+ko'ma'mentisofoho. Hwomu huhwo sohwo wop+ngo komo'no imo'n+mentisofoho.
19 Oseso kakoe inomokomoyo sohwa Jisas+yepono nopont+fi hof+ko'nohini nohumant+fi ul+mentohofi, Pipilo. Nakwo oso towahuno wonyoso wae meeofesofo.
20 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ou, ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Sekwo ngkimo s+meho hi'ntnnonohinoso montopantokuyohofo. Sekwo ngkimo nn+ngkape-eso n+hu'no we'e patnnyo uyo pa'n+ngo'manji u, sekwo olo hwof+ki'nyo lomo k+ko nol+kafohoji f+wano, ose ul+kujo'no hwof+ki'nyo sohwo wamtonoho. Sekwoe s+meho hi'ntnnonohinoso oso patnnyo uyo we'eso pa'nyo hi'njo hwas+'manji u, sekwo yo'mayo hopi'nonohinoso ikutnne hwasoho.
21 [I oso hiso'no olo towahuno wonyo loso'no wae yaofo'neso hon+ngkano anga'nohino weho. Oso hon+ngkanoso olenoho. Sekwo Mpohumo jomo'nohino ujo'manji wosopayo manyo'njo humayo so'ntnno ifijoso olo towahuno wonyo loso a'amumo ul+ko'mayo'nefoho.]

Jisas kakoe poyo imo'nyo so'no apa'no ul+mentisofoho. (Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

22 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili i'mofawent+fi Jisas ul+mento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'n+mo nje mango sohwafe ahomo ho'nan+sy+kujo'no
23 hof+ko wofonjon+syant+feho. I oso huhwo sohwo s+kuno hufa'u s+hune memjaof+hwoso'no An+tu apa'no

songo ul+ka'montonoho. Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa s+meho tango engo uy+mentisofoho.

Jisas tajo angomne'no hamniyoho ho'na'mentisofoho.

24 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Koponeyam i'mof+wahon+ngkofi a'amu tajo angomne'no hamniyoho mawo'n+ngkohofo sohwa Pitamo nu'mant+fi ul+mentohofi, Sekwoe hwe engo sohwo kako tajo angomne'no hamniyoho ho'naof+wo'n+ngkiso hwolaho.

25 Ose ulahon+ngkofi Pita ul+mento, Ikofo.

Ose ulonto Pita angomo noswahon+ngki Jisas Pitamo kaki'no ul+mento, Saimoun, k+ko huno peho'no kiyohoho. Olo hwaho loponjo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwa hof+ko hamniyoho yo'mayoso t+humta'ni mawo'n+ngkohofoto. Hof+ko'montohwa mta'n+ngotaho. A'amu kengo sohwa mta'angotaho.

26 Ose ulohon+ngkahon+ngki Pita ul+mento, A'amu kengo sohwa mta'ango mawo'n+ngkohofofoho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, I, ose'manji hof+ko'montohwa hamniyoho moho'naopitnnehofo. Oso'no ngko An+tuye hwomu sohwo'ni peho'no uy+monnto.

27 I oso hiso'no hof+ko nakumne'no huno wonyo nosyonaf+hupitnnoho. K+ko mijo mom+ngopono uhuji ingkuso finjasyo. Inan+ku s+mo'mjo injwapojoso kakoe mangomo k+ko hamniyoho tajo angomne'no hopaso wot+pema'monnoho. Oso hamniyohoso nomahoji nekumne'no tajo angomne'no foho'namofo. Ose ul+mentisofoho.

18

A'amu nom'ne somo yakolo t+hwolo.
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

1 Hohosohonta Jisas+ye inomokomoyo sohwa kakimo nu'mant+fi ul+mentohofi, An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no nakwo sohwona'ni yofe engo hwofilo'nnyoso t+hwolo.

2 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas mehomi fihumne'no joho ulonto kako'njo lopo m+humajonto

3 ul+mento, Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Sekwo hon+ngkano wonyo somne'no s+meho m+wolo'mokiyo'njo ifijoso olo mehomi lohwo pa'nyo mmo'ny'njo'manji sekwo An+tumo mohumafitnnefoho.

4 An+tu a'amumo mokomosyohumayo so'no a'amu fihwo ngko yo'm+ngohwon+'maho loso oso humo An+tu ole ulonefoho. K+ko yofe engo'njo hwosoho. Ose ulonefoho.

5 A'amu fihwo kako olo mehomi lopa'nyo sohumo
nje yofe ho'non+mayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo
n+fo'makwoho.

Yahino wonyoso a'amufe s+meho hi'ntnnonohino somo wonyo imokiyofoho.
(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

6 Olo mehomi ngkimo s+meho hi'ntnnono ntap+wo'nyo
sohumo a'amu huno wonyo'njo fihwo ulososo, Jisas+mo
hohujo fikinjaofo. Hon+ngkano wonyo lomo t+fi fin+ngkayo.
Ose uloso sohwo mehomi huhwo sohwo hon+ngkano wony-
omo in+ngkayo so'no oso hwe huno wonyo'njo huhwo
sohumo An+tu tohino m+kun+mposo uyonefoho. Oso'no
oso hwe huhwo sohwo wonyo hiso miyo sohonta sojo
m+kun+mposo engo so'nji kakoe t+'wangomo impe ifako-
juj+kuji mijomo ho'naofont+fitentesi wop+ngo'nesohilo.
7 A'amu nom'ne sohwoe hon+ngkano wonyo umokiyo
sohumne'no hitoho ntokwoho. I oso yahino imo'nyoso
a'amu huhwo sohwo tohino m+kun+mposo nomane hweho.
Oso'no kakine'no hitoho ntofantofoho.
8 J+je s+fe aho hon+ngkano wonyo imokososo s+fe
aho hiso nohwempehoji foho'namofo. A'amu s+fe aho
anga'nohino'njo sohwo hon+ngkano wop+ngo t+pemayoso
wop+ngofoho. U, s+fe aho hufa'u'njo hon+ngkano wonyo
imokuhwoso'no n+hu'nahone t+kanomo wenefoho.
9 J+je t+mo hon+ngkano wonyo imokososo t+moso
fit+hwotofaofo. A'amu t+mo anga'nohino'njo sohwo
hon+ngkano wop+ngo t+pemayoso wop+ngofoho. U, t+mo
hufa'u'njo sohwo hon+ngkano wonyo imokuhwoso'no
n+hu'nahone t+kanomo wenefoho.
10 Olo mehomi lomne'no sekwo yo'm+ngohwas+'maho
ul+kutoho. O'o, sekwo upa'n+mno. A'amu ahwomomjoso
mehomi lomo ito'no mokosyohumawo'n+ngkohofofoho.
Yo'mayoso mehomi lomo u'maso so'no Mpohumo
ul+wo'n+ngkohofofoho. [
11 Hwap+ngoso A'amufe Hwomu sohwo'ni a'amu wonyo
hon+ngkanomo humentan+ngkuji somne'no ut+mayo'ne pm-
mentohefoho.]

Yahu 'sipsip' anga'nohino is+peeofo'ne pahnn+mo hungkunofoho.
(Luk 15:3-7)

12 Huno pipi seyohoho. Hwe fihwo kako yahu *sip-*
sip wan hant+let+'njo (100) sohwo yahu anga'nohino so-
hwo is+peeofoso sohune'no haf+hafe mot+pemaso'njo umon-
tolaho. Awonoho. Oso yahu *nainti nain* (99) so-
hwa hof+ko wopayo nontan+ngkuji kakwo'yohwo sohwo

nulɨkoˈmahwosi yahu isɨpeeofo sohuneˈno notɨpehwosi wotɨpemaˈmontonoho.
13 Notɨpemahwosi kako yahu angaˈnohino isɨpeeofo sohuneˈno sɨmonyo umontonoho. Nomˈne yahu *nainti-nain* (99) misɨpeefeˈnjo soˈno huno mosyafɨsyonehoho.
14 Oso paˈnyo sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako weˈe lomneˈno ole lalofi, Ngko mehomi lomneˈno misɨpeefeˈnjo yohono. Ose lalofoho.

Nomˈne sohwo wonyo kilohofososoˈno kɨko pipi uloho ˈmonnto.
15 Jɨje aˈamu kikimo wonyo kilohofososo kɨko kakimo uˈmahoji sikoˈnohini humahosɨsi kakoe wonyoˈno yoloho uso. Kako jɨje hungkunomo nupaˈnɨngkuhwosɨˈmanji u, jɨje aˈamu ne apaˈno umoˈnɨmontonoho.
16 Kako Jɨje hungkunomo haloho maposoˈnjoˈmanji kɨko nomˈne aˈamu angaˈnohinotɨkeno hufaˈulɨkeno oso hwa tɨpemahoji hwe wonyo kilohofoso sohwoepono fɨwanɨmno. Osopo iˈmofakuji aˈamu hufaˈulɨkeno hufaˈu sɨhunetɨkeno oso hwa wolɨjwaopɨfe.
17 Kako hofɨkoe hungkunomo haloho maposoˈnjoˈmanji eˈwa, aˈamu hopiˈnonohino sekwoˈnji Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo sokumo ulɨmno. I aˈamu hopiˈnonohino sofe hungkunomo haloho maposoˈnjoˈmanji, eˈwa kako aˈamu kengo paˈnyo hweho. Oso aˈamu huhwo sohwo kengopo uhumajipijo osopo wohumamontonoho.
18 Hungkuno nehopi waselɨmo. Yoˈmayo olo hwaho lopo sekwo wonyofoho lɨkuji nano mtitojoso i, oso hisoˈno Anɨtu ahwomomo nto mtitokwoho. Yoˈmayo olo hwaho lopo sekwo wopɨngofoho lɨkuji oso hisoˈno Anɨtu kako ahwomomo wopɨngofoho nto lohoho.
19 Hungkuno nomˈne waselɨmo. Olo hwaho lopo aˈamu hufaˈu hwaˈu yoˈmayo soˈno sɨmeho afa inɨngkohosɨsi Mpohumo oso hisoˈno jomo ulisoso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo wosejapmmontonoho.
20 Aˈamu hufaˈu sohwaˈu sɨhune sohwa hofɨko nje yofemneˈno uhuˈmokukuji nohumentanɨngkuji ngko hofɨkoˈnjo ajwoˈmo wohumamonnoho.

Aˈamu yoˈmayo soˈno siki mayoso mohoˈnasiyoˈne pahnnɨmo hungkunofoho.
21 Oso hohosohonta Pita Jisasɨmo uˈmanto ulɨmento, Hwe Engofo, nje aˈamu sohwo wonyo ntohofɨwoˈnɨngkiso soˈno ngko oso wonyo soˈno wae alale uyɨmonnto. Wayo yaoˈmneso aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈu oso hopolaho.

22 Ose Ulohon‡ngkahon‡ngki Jisas ul‡mento, Ngko aho
fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo makilohoy-
ohono. O'o, wae iyoso ne'nohini *sefenti* (70) ne t‡pemayo aho
hopi'nono nom'ne hufa'uyo fiyohoho kilohono.
23 Oso'no An‡tu a'amumo mokosyohumayo so'no kako
a'amufe wonyo wae yaofo'ne yahinoso olenoho. Hwe yofe
engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwa yo'mayo siki
mawo'n‡ngkohofo so'no hamniyoho hwangku ho'nasiyo'ne
hungkuno m‡hwajiyo'ne uy‡mo l‡mentisofoho.
24 Oso'no kako syoho emanto syoho ulohofiyo anga'nohino
fihwo kakoe yo'mayo siki mawo'n‡ngkiso sohwo kakoe ham-
niyoho moho'naofe'njoso olenoho. *Ten miliyon* (10,000,000)
kinafoho.
25 Kakoe hamniyoho n‡hu'no ane hweho. Oso'no hwe
engo sohwo ul‡mento, Olo hwe lohwo'nji kakoe ape'nji
mehom'nji yo'mayo hopi'nonohino so'nji nom'ne sohwa
hof‡koe siki syoho ulohofiyo so'no mpe uy‡fe. Hamniyoho
mpe ifijoso kako moho'naofe'nefoho.
26 Ose ulahon‡ngki hwe huhwo sohwo kakoe hwe engo
sohwoe s‡fe ki'nyo'mo hwomtame ulohofonto humotaho
lonto ul‡mento, Nje hwe engofo, we'enepi nohontohumaho.
Nohontohumahoji ngko hamniyoho hopi'‡nono wokijapm-
monnoho.
27 Ose ulahon‡ngki hwe engo huhwo sohwo kakine'no
hitoho ulofahon‡ngki hamniyoho moho'nasiyo'njo imen-
tiso so'no wae yaofahon‡ngki hwe sohwo yo'mayo siki
mawo'n‡ngkiso so'no hamniyoho n‡hu'nahone muyone-
hoho.
28 I oso'no syoho ulohofiyo sohwo noswol‡kofaponto
uhwon‡mentisoso kakoe syoho afa'nono iyo sohumo
uhwon‡mentisofoho. Osohwa kakinta'ni yo'mayo siki
ma'nnyoso *wan hant‡let* (100) kina moho'nasiyo'njo sohumo
uhwononto t‡'wangomo aho pmpil‡'mokonto ul‡mento, Nje
hamniyoho moho'nan‡syohinoso komo'no ntape.
29 Ose ulahon‡ngki hwe syoho afa'nono iyo sohwo
hwomtame p‡wehumawento ul‡mento, Ngkine'no hitoho
kilof‡hwoso'no nohontohumaho. J‡je hamniyoho wokijap-
mmo.
30 Ose ulahon‡ngki ngkilaho ulonto impo'angomo into-
fahumentisofoho. Osopo intofasyonto ul‡mento, K‡ko
osopo nohumahoji nje hamniyoho ntapohojo'no ngko
wakis‡huto'mnoho. Ose ul‡mentisofoho.
31 Ose yahon‡ngki syoho afa'nono nom'ne sohwa
yo'mayoso uhwonont‡fi s‡meho tohino umn‡mentisofoho.
S‡meho tohino umn‡ngkahon‡ngki hwe yofe engo'njo
sohumo oso hiso'no ul‡mentohofofoho.

32 Ose nupa'nonto syoho ulohofiyo huhwo sohune'no joho
ulonto ul+mento, K+ko syoho ntohofiyo wonyo hwosoho. Ose
ulonto ul+mento, S+mo'mo k+ko ngkimo humotaho sonta-
hon+ngkini hamniyoho hopi'nono montape'njo imentohino
so'no ngko wae yakumo'male hwosoho.
33 Ngko kikine'no hitoho ntofiso hopaso k+ko nom'ne
a'amu syoho afa'nono iyo sohumne'no hitoho makilofe'njo
peho'neto.
34 Ose ulonto s+meho tohino umn+ngkahon+ngki
tohino engo uy+wo'n+ngkohofo sohwafe ahomo
ho'nahumentisofoho. Ho'nasyonto ul+mento, K+ko osopo
humahoji nje hamniyoho hopi'nonohinoso ntapohojo'no
wakis+huto'monnoho.
35 Oso pahnn+mo hungkunoso Jisas nulonto ul+mento,
Sekwo nom'ne sofe wonyo selohopijoso wae meefe'njo
ifijo'manji u, oso pa'nyo nje Mpohwo waseloho'montonoho.
Ose ul+mentisofoho.

19

Jisas kako ape ho'nasiyo'ne hungkuno ul+mentisofoho.
(Mak 10:1-12; Luk 16:18)

1 Jisas oso hungkunoso hopi'nono losojwaofonto kako
Ngkalili nul+ko'manto kako hwaho Jutiya Mijo Joutan nongk-
ihnta'ni wako'mentisofoho.
2 Oso hopo sopo a'amu pi'n+ngo engoso Jisas+mo t+fi
in+ngkamotofofoho. A'amu mnokino'njo somo Jisas
wop+ngo umokumentisofoho.
3 Oseso a'amu Falisi sohwa Jisas+mo yamofo ulohofano
lont+fi nu'mant+fi ole ulohon+mentohofi, Hon+ngkano
hungkunoso ole wo'nnyotaho. Hwe fihwo yo'mayo
wonyo'wonyo so'no kakoe ape wae yaofoso wop+ngotaho.
4 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo
An+tuye hungkuno olo so'no huno maseyo'njo liyohoho.
An+tuye yo'mayo hopi'nono mt+'mokumentiso sohonta kako
hwe'nji ape'nji mt+'mokumentisofoho.
5 Nomt+'mokonto ole l+mento, Olo hilo so'no fihwo
kan+ngkwohwo kona'wohimo ul+ko'mahwosi kakoe
ape'nji nem'no makotoku woloho'nanjiyoho. Siko'ya'u
anga'nohino umo'nanjiyoho.
6 Oseso siko a'amu hufa'u umo'nanji'maho. O'o,
sikoe a'apahoso anga'nohino umo'nanjiyoho. Oso'no
An+tu osiya'umo nto mekot+jwahumasofoho. U, oloso
nomt+huposo'eno.
7 Ose ulahon+ngki a'amu Falisi sohwa ul+mentohofi,
I oso'no Mouses kako olo hungkunolo peho'no
mt+'mokumentisoto. A'amu kako ape woho'nahumo

lɨhwosi oso hisoˈno iyoswomo mtɨˈmokuhwosi aˈmu simo uyahojɨhwosi wohoˈnahumontonoho. Oso pipilo.

8 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Aˈamu yokumpohnˈnyo imoˈnɨmentohofo soˈno Mouses olo hungkunolo mtɨˈmokumentisofoho. I sɨmoˈmo neˈmo olo yahino loso mmoˈnɨmmojofoho.

9 Ngko nje hungkuno waselɨmonneˈno yohono. Hwe fihwo kakoe ape honɨngkano wonyo mmofeˈnjo simo hwehwo kako wae yaofɨhwosi nomˈne ape masoso oso hwe sohwo kako ape itoˈno mayo honɨngkano somo mtɨhupeso sohwo kako ose yososo kako honɨngkano wonyoˈnjo hweho.

10 Ose ulahonɨngki kakoe inomokomoyo sohwa ulɨmentohofi, Hwe kakoe apeˈnji fosyohumayo yahinoso oseˈmanji i, hwe songo ape momaso sohwo kako hwosijo lohofoso wopɨngofoho.

11 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Hwe moyaˈmi olo hungkuno hwosijo sohwafe honɨngkano somo inɨngkayo soˈno fehohnjo hopoˈmaho. Oˈo, Anɨtu aˈamu angaˈno angaˈnohino somo kakoe yokumpohnˈnyo uyososo oso aˈamuso hofɨko olo hungkuno lomo unɨngkafe.

12 Ihwoni. Hwe angaˈno angaˈnohino sohwa hofɨko ape momapitnne hwafoho. Aˈamu fehohnjo konaˈwohi aswo maˈnyo somtaˈni ape mayosoˈno hofɨkoe aˈapaho itoˈnohinoˈmaho. Aˈamu fehohnjo nomˈne sohwamo ape momasoˈnjo iyoˈne ipisayo sɨhu peetɨmotofofoho. Aˈamu fehohnjo Anɨtuye syoho somneˈno syafɨsyonte soˈno hofɨko ape mayo honɨngkano hano pitofahinɨwoˈnɨngkohofofoho. Olo hungkuno losoˈno hwe fihwo oloso uyɨmo loso sohwo kako uyono.

Jisas mehomi weˈe somo aho ulonjimokumentisofoho.
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

13 Oso hohosohonta aˈamu fehohnjo hofɨkoe mehomi weˈeso Jisas kako aho ulonjimokono lontɨfi Jisasɨyepono mehomi somo uhwatɨmentohofofoho. Nuhwojahonɨngkofi kakoe inomokomoyo sohwa yoka ulɨmentohofofoho.

14 Jisas ulɨmento, Sekwo mehomi somo nopɨjumofɨkutoho. Oˈo, hofɨko ngkiyepono wapɨfe. Anɨtu aˈamumo mokosyohumayoso mehomi paˈnyomnoho.

15 Ose ulonto kako mehomi somo mnokinopo aho ulonjimokumentisofoho. Kako moiˈwo ulonjimokonto oso hopo sopo nilɨkoˈmanto umentisofoho.

Hwe songo sohwo kako yoˈmayo hoˈyango piˈnɨngoˈnjo hweho.
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

16 Hwe fihwo Jisasɨmo uˈmanto ulɨmento, Nje Lontɨhwayo
sohwosi, ngko songo neˈno humayoˈneso yoˈmayo
wopɨngoso pipi iˈmo maˈmnehono.
17 Ose ulohonɨngkahonɨngki Jisas Ulɨmento, Kɨko
yoˈmayo wopɨngo soˈno pehoˈno ntohonɨngkino.
Nɨhuˈno angaˈnohino sohwo wopɨngo hweho. Mpohwo
kakoˈnohinoho. U, kɨko songo neˈno humayoˈneso womaˈmo
lohoji kɨko honɨngkano hungkuno hopiˈnonohino somo tɨfi
finɨngkahwoho.
18 Ose ulahonɨngki ulɨmento, Honɨngkano hungkuno nti-
soto. Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Hungkuno ole, Kɨko
nomˈnihumo nofonjasiyoˈeno. Kɨko ape itoˈno mayoˈne
yahino somo nomtɨhuposoˈeno. Yoˈmayoso hufo iyoˈeno.
Nomˈnehumo hwasyo hungkuno ujoˈeno.
19 Jɨje mpohwoˈnji naˈuˈnjiye hungkunomo tɨfi
finɨngkayo. Sikoe yofe fohoˈnomaho. Kɨko kikineˈno
kuˈmoˈnɨwonɨngkiso hopa aˈamu kɨkoˈnjopo humalofo
somneˈno wakumoˈnono.
20 Ose ulahoningki hwe huhwo sohwo ulɨmento, Oso
hungkunoso ngko inɨngkowalokweno. Nomˈneso peho im-
nehono.
21 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Jɨje honɨngkano
wopɨngo hwofiloˈnnyo umoˈnɨmo lohojɨˈmanji jɨje hoˈyango
yoˈmayo hopiˈnonohinoso aˈamu mpe wakilohopɨfe. U,
kɨko hamniyoho maho oso hiso nomahoji aˈamu yoˈmayoso
umofonyo iwoˈnɨngkohofo somo uyo. Kɨko ose isoso kɨko
ahwomomjo hoˈyango neso womaˈmonnoho. Ose yohoji
kɨko ngkimo tɨfi nnɨngkape.
22 Ose ulahonɨngki oso hwe songo sohwo nupaˈnonto
sɨmeho tango uyahonɨngki kakoe angopono umentisofoho.
Hwapɨngoso kakoe hoˈyango yoˈmayoso piˈnɨngoˈnjo aˈamu
somo muyɨmnehono lonto umentisofoho.
23 Nowahonɨngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo
ulɨmento, Ngko hungkuno nehopi waselɨmonneˈno yohono.
Aˈamu hamniyoho yoˈmayoso engoˈnjo yokumpohˈnyo
kemokosyohumaso sohwo kako ahwomomo Anɨtu
umokosyohumayo soponeˈno ijijoyonefoho.
24 Ngko apaˈno waselɨmonneˈno yohono. Yahu fihwo
kako yongo imo paˈnyo soˈmo wahumo lɨhwosi yososo
wonyopi umontonoho. Oso paˈnyoso hwe hoˈyango ham-
niyoho yoˈmayoso aho yokumpohˈnyo kemokosyohuman-
toso sohwo Anɨtumo enjwaˈmo wohumamo lɨhwosi yososo
hopoˈmaho. Oˈo, kako yahu sohwo yongo imo paˈnyo
soˈmo wahumo lɨhwosi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe
hoˈyango engoˈnjo sohwo oseno yonefoho.

25 Ose ulahonɨngki kakoe inomokomoyo sohwa oso
hungkunoso nupaˈnontɨfi yomo imentohofofoho. Hofɨko
lɨmentohofi, Oseˈmanji aˈamu Anɨtuˈnji ango wopɨngo sopo
songo neˈno humayoˈneso tɨhwo womaˈmontolo.
26 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkimo tɨmo uhwononto
ulɨmento, Aˈamuso hopoˈmaho. Oso hiso Anɨtu yososo
hoponoho.
27 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Ihwoni, nakwo
yoˈmayo hopiˈnonohinoso hoˈnasyontani kikimo tɨfi
kinɨngkopalokuhwono. Osoˈno nakwo peho manehwono.
28 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko nehopi
waselɨmonneˈno yohono. Hwangku yoˈmayo songo
iˈmofaposo sohonta Aˈamufe Hwomu sohwo kakoe
yokumpohnˈnyoˈnji hwe engo sohwoe epohumayo
wonyoangkafo sopo nohumentanɨngkuhwosi ou, sekwo oso
hohosohonta sekwo ngkimo tɨfi nnɨngkapɨwoˈnɨngkohofo
sohwasi sekwo hwe engo sohwoe epohumayo aho hopiˈnono
sɨfe mtaˈni hufaˈuyo sopo nohumatɨkutnnefoho.
29 Hwe moyaˈmi hopiˈnonohinoso hofɨko hofɨkoe ango
homnɨngkwaˈwehwosanji hapiyosɨjanji mpohwo naˈu
mehomi hwaho yoˈmayoso ngkineˈno nje hungkunomneˈno
ulɨkoˈmapijoso i, oso aˈamu oso hisoˈno yoˈmayo piˈnɨngo
engo wopɨngoso mapitnnefoho. Osoˈnji hofɨko songo neˈno
humayoˈneso notɨpemapitnnefoho.
30 Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo
hwoˈnyoho syofɨsyalokusoso oso hwe huhwo sohwo Anɨtuye
ponemo soso sohwo kako hwe engoˈmaho. Weˈyo hweho.
Hwe nomˈnihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo
hwoˈnɨmaho. Weˈyo hwoˈnyoho syofɨsyalokuso sohwo oso
hwe huhwo sohwo kako Anɨtuye ponemo soso sohwo kako
hwe engo imoˈnone hweho.

20

Ipisae Syohoˈnjo sohwafe hungkunofoho.

1 Anɨtu aˈamumo mokosyohumayo soˈno pahnnɨmo
hungkunoso olenoho. Hwe ipisayo syoho kakwo sohwo kako
imɨngoˈnji nowento aˈamu kakoe ipisayo syoho ulohofiyoˈne
utɨmaˈmentisofono.
2 Nowento aˈamu syoho ulohofiyo soˈnji hungkuno
lontɨfi sɨmeho afa inontɨfi olo sɨkuno lomneˈno hamniy-
oho kina angaˈno angaˈno nano mtitofontɨfi ipisayo syoho
hwapɨngo sohwo syoho ulohofiyo somo kakoe syohopono
luhwatɨmentisofoho.
3 Mofehiˈnyoˈnji ipisayo syoho hwapɨngo sohwo apaˈno
nowento aˈamu uhuˈmokiyo sopo uhwonɨmentisoso aˈamu

fihwa syoho ane sohwa siki humolowentanɨngkofi uh-
wononto
4 ulɨmento, Sekwo soku nje ipisayo syohopo syoho nto-
hofiyɨmno. Ngko hamniyoho itoˈno wosejapmmonnoho.
5 Ose ulahonɨngki hofɨko umentohofofoho. Ipisae syoho
hwapɨngo sohwo syoho ulohofiyo somneˈento uhwonamo
lonto hinjopo umentiso sohwo apaˈno akupoˈnyoˈnji umen-
tisofoho.
6 Mofehiˈnyo ukwoˈmokumonto yahonjosoˈnji ipisayo
syoho hwapɨngo sohwo apaˈno nowento aˈamu siki hu-
mentanɨngkofo somo uhwononto ulɨmento, Olo mofehiˈnyo
noposahonɨngki sekwo syoho miyo pehoˈno humalofoho.
7 Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Aˈamu syoho mone-
japeˈ hnˈnwi humalohwono. Ose ulahonɨngkofi ulɨmento,
Sekwo hisoku nje ipisayo syohoˈno fɨwanɨmno. Ose
ulɨmentisofoho.
8 Oseso mofehiˈnyo moiˈwo imoˈnɨngkahonɨngki ipisayo
syoho hwapɨngo sohwo kakoe syohomo uhwontohumayo
sohumo ulɨmento, Syoho ntohofiyo somo joho ulohoji tɨfinjo
pohofo soˈnji sɨmoˈmjo pohofo soˈnjimo hamniyoho uyo.
9 Ose ulahonɨngki aˈamu sɨkunoˈnji pmmentohofo somo
kina angaˈno angaˈno uyɨmentisofoho.
10 Aˈamu sɨmoˈmjo pmmentohofoso ose uhwonontɨfi
ole hnnɨmentohofi, U, nakwo hamniyoho engo woman-
tanoho. Ose hnnɨngkahonɨngkofi hofɨko huhwa kina
angaˈno angaˈno maˈmentohofofoho.
11 Nomantɨfi ipisayo syoho hwapɨngo sohumo yoka
ulɨmentohofofoho.
12 Ole ulɨmentohofi, Aˈamu tɨfinjoso syoho weˈenehwo ya-
honɨngkofi kɨko hamniyoho nakumo nejapohino hopaso uy-
ohino. Nakwo imɨngoˈnji ntaˈnɨngo soˈnwi syoho tangoˈnjo
yontanɨngkuhwoni mofehiˈnyo weˈe nalɨmasoˈnɨmaho.
13 Ose ulahonɨngkofi ipisayo syoho hwapɨngo sohwo
hwe angaˈno ajwopo lohofontanjo sohumo ulɨmento, Nje
aˈamuhwe, ngko kikimo wonyo makilohofe hwoˈnyoho.
Kɨko ngkoˈnji hamniyoho kina angaˈno mayosoˈno sɨmeho
afa minyohwoyaˈilaho.
14 Osoˈno hamniyoho mahoji mpano. Ngko hamniyoho
kijapohe paˈnyoso aˈamu tɨfinjo somo uyoˈmanji
15 nje syohofoho. Nje hamniyoho soˈnji yoˈmayo imeso
wopɨngotaho. Ngko hwapɨngo hwoˈnyoho. Ngko aˈamumo
wopɨngo ulohofo soˈno sɨmeho wonyo ntapɨwoˈnɨngkino
hwosilaho. Oso hungkunoso syoho hwapɨngo sohwo
ulɨmentisofoho.

16 Jisas ose ulonto ul+mento, A'amu t+finjo so'nji s+mo'mjo
so'njimo An+tu afa'nohino uy+mo lososo uy+montonoho.
Jisas ose ul+mentisofoho.

Jisas kako poyo imo'n+ngkuhwosi songo l+kafone so'no apa'no ul+mentisofoho.
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

17 Jisas Jelusalemne'no was+mo lonto kakoe inomokomoyo
aho hopi'nono s+fe mta'ni hufa'u sohwa hof+ko'nohino
nosont+fi Jisas ul+mento,
18 Upa'n+mno. Olohonta nakwo Jelusalemne'no
wosantane'no y+hwono. Osopo A'amufe Hwomu sohumo
a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu
hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji hof+koe
ahomo hof+ko ho'nasy+kuji kakine'no hungkuno l+kuji kako
poyo umo'nono l+kuji nano wamtitofant+feho.
19 Oseso hof+ko nom'ne a'amu sohwamo uyahon+ngkuji
hof+ko s+tofo ul+kuji sohwolontamo'nji hwan+ngo fonj+kuji
iyo hwajiyofoku'nnyo sopo wofonjinto'ofosyant+feho.
S+kuno hufa'u s+hune memjaof+hwoso'no kako apa'no
l+kafonefono. Ose ul+mentisofoho.

Jem+s+'nji Joun'nji siko yofe engo womantae'no y+hwayo l+mentisiyefoho.
(Mak 10:35-45)

20 Oso hohosohonta Sepetiye ape'nji kakoe hwomu so-
hwa'u'nji Jisas+mo u'mant+fi a'musi hwomtame ulohofonto
Jisas+mo hungkuno anga'nohino so'no ulohon+mentisofoho.
21 Oseso Jisas ul+mento, Peho'no kumo'n+ngkohoho. Ose
ulahon+ngki ul+mento, Hwangku sohonta k+ko yofe engo
nomahoji a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumuso so-
honta k+ko nje hwomu sohwa'umo ole ulohoho. Nje aho
angahohnta'ni nje aho hwonamonyo hohnta'ni fosyohu-
munyo. Ngko a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumayo
so'no siko non+fo'masy+hnne hwahusoho. Ose ulohoho.
22 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Oso hungkuno nto-
hino neso k+ko huno makiyohoyohoho. Tohino ngkimo
n+mnoso hopaso mas+soso siko hopolaho. Nje a'apahomo
tohino ifeehu'mo yanisyoso hopaso sikoe a'apahomo tohino
ifeehu'mo yasesyososo siko hopolaho. Ose ulahon+ngki
ul+mentisi, Nekwo hoponoho.
23 Ou, nehopeho. Tohino ngko ma'meso fehohnjo
siko womanjiyoho. Tohino ngkimo ifeehu'mokonisyoso
pa'nyoso sikoe a'apahomo ifehu'mokasesyonefoho. I, oso
hiso'no ngko'nji a'amumo mokosyohumayo so'no nje aho
angahohnta'ni nje aho hwonamonyo nohnta'ni fosyohu-
mayo so'no a'amu nom'ne somo muhwosopo'mnehono.

O'o, oso hopo sopo nje Mpohwo kako a'amumne'no esyohumaho.
24 Ose ul+mentisoso inomokomoyo nom'ne sohwa nupa'nont+fi hof+ko Jem+s+'nji Joun'ntnne'no s+meho tohino umn+mentisofoho.
25 I oso hiso'no Jisas kakoe inomokomoyo sohwamne'no ngkiyepono wap+fento joho ulonto ul+mento, Olo so'no sekwo huno seyohoho. Olo hwaho lopo a'amu nom'ne somo mokosyohumayoso hof+ko hof+koe a'amu enjwa'mjo somo syoho tango'njo uyont+feso a'amu enjwa'mjoso syoho hiso ito'no miyo'njo ifijo'manji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposant+feho.
26 Sekwoe a'amu fihwo yofe engo woma'mo loso sohwo kako a'amufe syoho ulohofiyo umo'nono.
27 Sekwoe a'amu fihwo ngko nom'ne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nom'ne somne'no siki syoho ulohofiyo pa'nyo umo'nono.
28 Oso pa'nyo A'amufe Hwomu sohwo kako a'amu nom'neso kakimo syoho ufo'mayo'ne pmmentiso'maho. O'o, hof+koe syoho ulohofiyo'ne pmmentiso hweho. Kako a'amu s+kwo'mjohohosi humentan+ngkofo somo uhwonono asomo ut+mayo'ne kakoe hon+yo usohuma'mne'ento pmmentiso hweho.

Jisas a'amu t+mpi'nyo sohwa'umo t+mo wop+ngo umokumentisofoho.
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)
29 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Jelikou ul+ko'mant+fi pahon+ngkofi a'amu pi'n+ngo engo Jisas+mo t+fi in+ngkapmmentohofofoho.
30 Hwe t+mpi'nyo hufa'u sohwa'u Jisas palofoho upa'nonji hon+ngkano mom+ngopo nohumanji Jisas+ne'no joho ole ul+mentisi, Ntefit+ye Imu hwosoho. K+ko nekumne'no hitoho wakilofono.
31 Ose ulahon+ngki a'amuso yoka ul+mentohofi, Siko mampi'nyo fosyohumunyo, Ose ko ulahon+ngkofi oso huhwo sohwa'u joho engo ul+mentisi, Hwe Engofo, Ntefit+ye Imu sohwosi, nekumne'no hitoho wakilofono.
32 Ose ulahon+ngki Jisas nolohofonto sikine'no joho ulonto ul+mento, Ngko sikimo pipi seloho'mnehono.
33 Ose ulohon+ngkahon+ngki siko ul+mentisi, Hwe Engofo, k+ko nekwoe t+mo wop+ngo wemokonontayo'no kilalokuhwoyo.
34 Ose ulahon+ngki Jisas sikine'no hitoho ulofahon+ngki sikoe t+mopo aho kisosyahon+ngki t+moso komo'no ito'no hononji Jisas+mo t+fi in+ngkamentisiyefoho.

21

Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo ango Jelusalemno humentisofoho.

(Mak 11:11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)

1 Hof+ko Jelusalem mofone sopo i'mofapont+fi ango Mpet+fase hwof+ki'nyo Oulif osopo humamentohofofoho. Osopo Jisas nohumanto kakoe inomokomoyo sohwa'umo ole l+hwat+mento,

2 Siko oso ango we'e nonjo lopo nuhus+si oso hopo sopo siko ahwomo yahu *toungki* hof+ko impe intofahumalofoso kakoe mu hi'nji wot+pemanjiyoho. Oso yahu sohwa'u ikwolofo mahos+si ngkiyepono motapinyo.

3 I hwe fihwo sikimo hungkuno sel+hwoso'no'manji ole ulinyo. Nakwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu lohumne'no syoho weho. Ose ulahosisyo'no kako komo'no uhwojapmmontonoho. Ose l+hwaj+mentisofoho.

4 Oso hiso imo'n+ngkahon+ngki oso a'amu sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwoe hungkuno ne imo'n+mentisofoho. Hungkunoso olenoho.

5 A'amu ango Saiyon sopo humalofo somo ole ul+mno.
Uhwon+mno. Sekwoe Hwe Engo sekuyepono ntopohoho.
Kako hwe yofe ane pa'nyo ahwomo yahupo kehumaho.
Oso yahu hiso ho'yango mokaho'nyo'nefoho.

6 Oseso inomokomoyo hufa'u sohwa'u nowenji yo'mayo Jisas ul+mentiso hopa imentisiyefoho.

7 Siko yahu kona'wohi'nji kakoe mu'nji nomotaponji sikoe manji'mofoso yahupo miyopeehumentisiye sopo Jisas kehumamentisofoho.

8 Hwe moya'mi pi'n+ngo engoso hof+ko hof+koe hwap+fe Jisas kako hano wene hon+ngkano sopo hu'meehumentohofofoho. A'amu fehohnjo ipamo lopo'memant+fi Jisas+ye yofe ho'nomayo'ne hon+ngkanopo hu'meehumentohofofoho.

9 Hwe hwoya'mi s+mo'mjo so'nji t+finjo so'nji hof+ko joho ole l+mentohofi
Ntefit+ye Imu sohwoe yofe woho'nomano.
Kako wop+ngo'nohini hweho.
Olo hwe lohumo nakwoe Hwe Engo An+tu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwat+mentiso hweho.
Kakoe yofe woho'nomano.
An+tu ahwomomo humaso sohumo isamoyoka ulano.
Ose l+mentohofofoho.

10 Jisas Jelusalemno noswahon+ngki oso hopo soponjo hwe moya'mi hof+ko yomo yont+fi ul+mentohofi, Olo hwe lohwo t+hwolo.

11 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi hwe moya'mi Jisas+'nji pm-
mentohofoso ul+mentohofi, Olo Jisas An+tuye hungkuno
l+wo'n+ngkiso hweho. Ango Nasalet hwaho Ngkalilinta'ango
hweho. Ose ul+mentohofofoho.

Jisas An+tuye tajo ango engo somo a'amu mpe yon-
tan+ngkofi a'amu yo'mayo somo wae yao'mentisofoho.
(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

12 Jisas An+tuye tajo ango engo somjo mempo ango
somo noswonto a'amu yo'mayo mpe yontan+ngkofo somo
wae yao'mentisofoho. Hof+koe ijempoho hamniyoho
iwolo'mokomayo yont+fe ho'nasiyo'ne so'nji a'amu y+hufo
mpe uyant+fi epohumayo y+wo'n+ngkohofoso Jisas kako
mehu'mee'mentisofoho.
13 Wayo yaofonto Jisas ul+mento, A'amu An+tuye
hungkuno mt+'mokumento sohwa ole mt+'mokumentohofi,
Olo nje ango somne'no ole l+fitnnefoho. Mpohumo jomo
ujo'ne angofoho. I oso hiso'no nje ango loso sekwo a'amu
hamniyoho hiyaso'mo hufo mawo'n+ngkohofo sohwafe
ango hopa imokalokwofo. Ose mt+'mokumentohofofoho
ul+mentisofoho.
14 Jisas tajo angomo nohumentan+ngki a'amu t+mpi'nyo
so'nji s+fe wonyo'njo so'nji kakimo u'ma'mentohofofoho.
Nu'mahon+ngkofi Jisas wop+ngo umokumentisofoho.
15 Oseso hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji
a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwayo syoho'njo sohwanji
hof+ko uhwon+mentohofoso Jisas a'amu wop+ngo umoku-
mentisoso uhwonont+fi upa'n+mentohofoso mehomi tajo
ango somo Jisas+mne'no joho ul+mentohofi, Ntefit+ye Imu
sohwoe yofe woho'nomano. Ose lontan+ngkofi nupa'nont+fi
hof+ko s+mano hintotohino umn+mentisofoho.
16 S+mano hintotohino umn+ngkahon+ngki Jisas+mo
ul+mentohofi, Olo hungkuno mehomi lohwa lalokwofo
loso nto lupa'n+ngkino. Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas
ul+mento, Ou, upo'nalokweno. Sekwo olo hungkuno loso'no
huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole,

Mehomi engo so'nji mehomi milongo so'nji j+je yofe
woho'nokumap+fe.

17 Ose ulonto, nuhwot+'mofonto Jelusalem mta'ni
noswaponto ango Mpetani'no nowento osopo saho
fosyawo'mentisofoho.

Ikwongo yofoho imentisofoho.
(Mak 11:12-14, 20-24)

18 Im+ngo'nji Jisas Jelusalemno asomo s+mentisoso mijoho
engo uy+mentisofoho.

19 Kako uhwon+mentisoso ikwongo hon+ngkano lopo lo-
hofontan+ngki uhwononto oso hopo sopono umentisofoho.
U, oso homo somo ikwonjayo anefoho. Swo'nohinofoho.
Ose uhwononto Jisas iyo somo ul+mento, K+ko ne apa'no
minto'n+ngkohotnnehino. N+hu'nahone hwosoho. Ose
ulahon+ngki iyoso yofoho komo'no imentisofoho.
20 Kakoe inomokomoyo sohwa oso hiso nuhwonont+fi
hof+ko yomo imentohofofoho. Yomo yont+fi l+mentohofi, Oso
iyo yofoho komo'no isoso pipilo.
21 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ngko nehopi
wasel+monne'no yohono. Sekwoe s+meho hi'ntnnono
nehopi ufijoso u, sekwo s+meho hufa'u ane hwas+'manji
sekwo ngko iyo lomo ulohe hopaso uyant+feho.
Oso'nohin+'maho. O'o, sekwo s+meho hi'ntnnono nehopi
ufijo'manji sekwo olo hwof+ki'nyo lohumo ole ul+fijoso, K+ko
nol+kafohoji oso mijo ayo mompo f+l+kofaofo. Ose ul+fijoso
hwof+ki'nyo sohwo wawontonoho.
22 U, sekwo s+meho hi'ntnnono nehopi uy+kuji yo'mayo
so'no Mpohumo jomo ul+fijoso womant+feho.

*Jisas+ye yokumpohn'nyo hwap+ngo so'no ulo-
hon+mentohofofoho.*
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)
23 Jisas tajo angomo asomo swonto a'amumo
lut+hwentan+ngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo
sohwanji Is+lael+fe hwe engo sohwanji hof+ko nu'mant+fi
ul+mentohofi, K+ko olo syoho iwo'n+ngkino loso t+hwo
kil+maso'no iwo'n+ngkinoto. Yokumpohn'nyoso t+hwo
kijapmmaso'nji iwo'n+ngkinoto.
24 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ngko huhwo'nyi
hungkuno anga'no waselohon+mne'no yohono. Olo
hungkuno hiloso sekwo asomo nt+fijo'manji e'wa, yo'mayo
yalokwe so'no hwap+ngo wasel+mo.
25 Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kakoe
yokumpohn'nyo hwap+ngoso nt+'mta'angoto. An+tu
mta'angotaho. Hwahoponjo a'amu mta'angotaho. Ose
ulohon+ngkahon+ngki hof+ko ole hnn+mentohofi, Joun
kakoe yokumpohn'nyo An+tu mta'ni ma'mentisofoho
ulaso'manji ole wonal+montonoho. Ose'manji sekwo
Joun+ye hungkunomo s+meho hi'ntnnono muyo'njo
peho'neto.
26 I, Joun kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo a'amu
mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji hwe moya'mi peho
nalohopitnnehofo. Oso'no iyoho nenalofoho. Hwe moya'mi
hiso ole syaf+sy+wo'n+ngkohofi, An+tu kako Joun+mo
hungkuno uyahon+ngki nal+mentisofoho.

27 Ose hnnont+fi Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwo huno
monayohoyohoho. Ose ulahon+ngkofi Jisas hof+kimo
ul+mento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo
yo'mayo iwo'n+ngkohe hwap+ngo so'no masel+mnehono.
Ose ul+mentisofoho.

Hwe fihwo hwomu hufa'u'njo sohwoe pahnn+mo hungkunofoho.

28 Olo hungkuno selohe so'no sekwo huno pipi seyohoho.
Hwe fihwo kako hwomu hufa'u'njo hweho. Kako hwomu
tis+maso sohumo ul+mento, Nje hwomufo, olohonta nuhuji
ipisayo syohomo syoho ntohofiyo.

29 Ose ulahon+ngki kakoe hwomu sohwo ul+mento, Ngki-
laho. Ose ko ulonto hwangku kako huno esyaf+syonto syoho
ulohofimentisofoho.

30 Oseso kan+ngkwohwo nom'ne hwomu sohwoepono
nowento oso hungkuno tis+maso sohumo ul+mentisoso
apa'no, Ulahon+ngki hwomu sohwo ul+mento, Ou, Mpo-
hwo, ngko syoho wakilohofimo. Ose ko ulonto kako syoho
somne'no mawommentisofoho.

31 Oso'no huno pipi seyohoho. Oso hwomu sohwa'u
kan+ngkwohwoe hungkuno somo t+hwo in+ngkamentono.
Ose ulohon+ngkahon+ngki, S+mo'mjo sohweho
ul+mentohofofoho.

I, Jisas ul+mento, Ngko hungkuno hiso'no yoloho'nohini
wasel+monne'no yohono. A'amu hon+ngkano wonyo'njo
hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji moya'mi hwa'nte
sofa hon+ngkano wonyo imof+wo'n+ngkohofo sofanji hof+ko
s+mo'mo An+tuye hon+ngkano so'no nakwolaho lont+fi olo-
honta s+meho y+wolo'mokalokwofo. Oso'no An+tuye ango
sopone'no s+mo'mo sepopitnnefoho.

32 Hwap+ngoso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo
sekuyepono pmmentisofoho. Kako hon+ngkano wop+ngo
imofo set+hwamentiso so'no i, sekwo s+meho hi'ntnnono
muyo hwasoho. I, a'amu hamniyoho mayo syoho'njo so-
hwanji moya'mi hon+ngkano wonyo imof+wo'n+ngkohofo
sofanji hof+ko Joun+ye hungkunomo s+meho hi'ntinnono
uy+mentohofofoho. Sekwo oso hiso'no ko uhwonont+fi
sekwo huno m+kwesyaf+siyo'njo yont+fi s+meho hi'ntnnono
muyo hwasoho.

A'amu wonyo ipisayo syoho mokosyohumawo'n+ngkohofo so'no pahnn+mo hungkunofoho.

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

33 Jisas ul+mento, Sekwo pahnn+mo hungkuno nom'ne
upa'n+mno. Hwe fihwo hwaho engo'njo sohwo kako ip-
isayo syoho hulonto tojo emontofasyonto syoho ajwomo'mo

ipisayo mijo'ne kompusyoho mt+'mokumentisofoho. Ose yonto ango yokintahopo ipisayo syoho somo uhwontohumayo'ne mol+mentisofoho. Ose imentisoso kako oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'n+ngkohofo sohwafe ahomo ho'nosyonto kako ango ikanopo nawento osopo ne'no humamojofoho.

34 Hwangku ipisayo ne mayo sohonta kakoe syoho ulohofiyo sohwamo kakoe ipisayo fehohnjo'ne kakoe ipisayo syoho pone'no uhwat+mentisofoho.

35 Uhwojahon+ngki a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa kakwo'yohwoe syoho ulohofiyo sohwamo ma'mentohofofoho. Anga'nohino sohumo hwan+ngo fonjont+fi nom'ne sohumo sojo'nji fongku'mentohofofoho.

36 Ose ulohofahon+ngkofi kakwo'yohwo nom'ne syoho ulohofiyo pi'n+ngo sohwamo uhwat+mentisofoho. S+mo'mjo uhwat+mentiso sohwa pi'n+ngo'maho. Oso a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo huhwo sohwa syoho ulohofiyo s+mo'mjo hopaso t+finjo sohwamo wonyo uloho'mentohofofoho.

37 Hwangku sohonta kakwo'yohwo kakoe hwomu sohumo uhwat+mentisofoho. Uhwajonto l+mento, Hof+ko nje hwomufe hungkunomo haloho upeent+feho. Ose l+mentisofoho.

38 I, a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa kakoe hwomu huhwo sohumo uhwonut+mant+fi ole hnn+mentohofi, Olo a'amu lonwo sohwo kako hwangku sohonta kan+ngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Komo'nohino nakwo kakimo poyo wofonjosyano. Oseso olo kakoe syoholo mane'eno.

39 Ose hnnont+fi hwomu sohumo nut+mant+fi mempo hohnta'ni ipisayo syoho sopo swoho'naofont+fi osopo poyo n+hu'nohone fonjahumentohofofoho.

40 Sekwo huno pipi seyohoho. Hwangku oso ipisayo syoho kakwo'yohwo sohwo kako nop+hwosi a'amu syoho mokosyohumayo huhwamo pipi uloho'montolo.

41 Ose ulohon+ngkahon+ngki a'amu sohwa Jisas+mo ul+mentohofi, Kako nop+hwosi a'amu huhwo sohwamo n+hu'no wonyo ulohof+hwosi poyo umokumontonoho. I ose yososo kako kakoe ipisayo syohoso nom'ne a'amu mokosyohumayo sohwamo umontonoho. Osohwa s+kuno ipisayo ne mjiyo sohonta hof+ko kakwo'yohumo neso uyant+feho.

42 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, An+tuye hungkuno loso'no sekwo huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole,

Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n+ngkohofo
sohwa wae yao'mentohofo loso,

olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofo'ne hwap+ngohwo imo'n+ngkohoho.

Nakwoe Hwe Engo sohwo ole l+mentisoso imo'n+mentisofoho.

Nakwo olo so'no uhwonontaneso wonyoangkafofoho lalokuhwono.

Oso pahnn+mo hungkunoso An+tu l+mentisofoho.

43 Oseso ngko sekumo wasel+monn'no yohono. An+tu kako a'amumo mokosyohumayo sopo sekwoe angoso sekumta'ni semahwosi nom'ne a'amu ne wop+ngo ito'nohino somo umontonoho. Ose ulonto pahnn+mo hungkuno a'amu kakimne'no min+ngkayo'njo somne'no ul+mentisofoho.

44 [Olo engkwosaho loso'no seloheso a'amu fihwo oso sojo engkwosaho pa'nyo homo somo entofomahwosi p+wasyososo oso a'amu hiso kakoe a'apaho kempi mt+'mt+'me lohof+hwosi wahu'mehinawo'montonoho. I, oso'no oso engkwosaho huhwo sohwo kako a'amu fihwoe a'apahopo p+wasyososo fonjomt+hupeeofososo oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apahoso hintalinyo pi'n+ngo umo'n+montonoho.]

45 A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisas+ye pahnn+mo hungkunomo upa'nont+fi hof+kine'no hungkuno hiloso l+mentiso so'no huno umentisofoho.

46 Oseso hof+ko kakimo aho wokant+fi ko imentohofoso hof+ko hwe moya'mimne'no iyoho un+mentisofoho. Hwap+ngoso hwe moya'mi ole syafisy+wo'n+mentohofi, Jisas sohwo An+tuye hungkuno l+mojo hweho. Ose l+mentohofofoho.

22

Ape mant+fi el+jwanyo'ne pahnn+mo hungkunofoho. (Luk 14:16-24)

1 Jisas pahnn+mo hungkuno apa'no a'amu somo ul+mento,

2 An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no olo pa'nyofoho. Hwe yofe engo'njo kakoe hwomu ape mante el+jwan+wo'n+ngkohofo pa'nyofoho.

3 S+mo'mo kako a'amu pi'n+ngo engo el+jwanyo wosopayo n+fitnne'ento uhwosopo'mentisofoho. Oso hohosohonta wopayo el+jwanyo s+kuno somo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo a'amu uhwosopo'mentiso sohwa p+fitnne'ento ut+mayo'ne l+hwat+mentisoso hof+ko nakwolaho ul+mentohofofoho.

4 Oso'no syoho ulohofiyo nom'ne sohwamo l+hwajonto
ul+mento, A'amu uhwosopo'mentohe somo ole ul+mno. Wo-
payo nto l+ku'maho. Nje yahu'nji tongo'nji fonjasyont+fi
l+ku'maho. Sekwo oyon+mno. Ose ul+mno.
5 Ose ulahon+ngki nowahon+ngkofi a'amu uh-
wosopo'mentisoso hahn'nyo yont+fi hof+ko hof+koepi
syoho'mno humpo'mentohofofoho. Nom'nihwo kakoe
wopayo syohomno umentisofoho. Nom'nihwo kakoe kwope
syohomno umentisofoho.
6 Nom'neso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyo sohwamo
wonyo ulohofont+fi fehohnjo sohwamo hwan+ngo fonja-
hon+ngkofi nom'ne sohwamo fonjahumentohofofoho.
7 Oseso hwe engo sohwo s+meho tohino
umn+ngkahon+ngki kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo
luhwat+mento, Sekwo a'amu nje syoho ntohofiyo sohwamo
fonjahumalofo somo nofonjasy+kuji hof+koe ango toho
f+hm'mopmno. Ose luhwat+mentisofoho.
8 Ose yahon+ngkofi hwe engo sohwo kakoe syoho ulo-
hofiyo sohwamo ul+mento, Nje wosopayo nto l+ku'maleno.
I, a'amu uhwosopo'mentohe sohwafe yahino hopo'maho.
9 Oso'no sekwo hon+ngkano'meemo humpekuji a'amu
nuhwon+ngkuji nje wosopayo'ne ul+mno. Sekwo nakwo'nji
wohwano. Ose ul+mno.
10 Ose ulahon+ngki syoho ulohofiyo sohwa
hon+ngkano'meemo nohumpent+fi a'amu hopi'nono
wop+ngo'nji wonyo'nji uhwon+mentohofo somo l+t+mant+fi
ut+motapmmentohofofoho. Oso'no hwe yofe engo'njo
sohwoe ango somo uhu'mokumentohofofoho. Ango hiso
a'amu hopo imentisofoho.
11 Hwe moya'mi angomo nohumentan+ngkofi hwe
yofe engo'njo sohwo kako a'amu swahopohofo somo
uhwon+mo lonto noswonto uhwon+mentisoso hwe fihwo
kako manji'mofo wonyo'njo sohwo nohumentan+ngki
uhwononto,
12 Ul+mento, Nje a'amu sohwosi, olo s+kuno lomo nje
hwomu ape masolo'no wel+jwonantane'no yalokuhwono.
Oso'no k+ko manji'mofo songo miyo'njo yonji peho'no
swaponji humahnno. Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo
mampinyo imentisofoho.
13 Oseso hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo
ul+mento, Olo hwe lohwo kakoe s+fe aho nano mtitof+kuji
mempo hohnta'ni s+kwo'mjoho so'mo foho'naopmno.
Osopo a'amu humotaho engo l+kuji hul+ngkwajingo
ifaloho'n+fitnnefoho.
14 Ose ulonto Jisas ul+mento, An+tu a'amu pi'n+ngo engo
somne'no woswap+fe lonto joho ko ulonteso i, a'amu

anga'no anga'nohino somo uhwosopo'mentisofoho.

A'amu sohwa hof+ko hamniyoho hwe yofe engo'njo sohumne'no ho'nasiyo'ne Jisas+mo ulohon+mentohofofoho.
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 A'amu Falisi sohwa nuhu'mokont+fi hungkuno hnn+mentohofi, Jisas nakumo hwasyo hungkuno nalone'no pipi ulohofanehwono. Hwasyo hungkuno nal+hwoso'no impo'angomo untofosyano. Oso'no nohnnont+fi
16 hof+ko hof+koe inomokomoyo fehohnjo sohwanji Helout kakoe inomokomoyo fehohnjo sohwanjimo luhwo jahon+ngkofi Jisas+mo nu'mant+fi ul+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo sohwosi, k+ko hungkuno nehopi'nohini l+wo'n+ngkino so'no nakwo huno nayohoho. K+ko An+tuye yahino so'no a'amu somo ito'nohini lut+hwawo'n+ngkino hwosoho. A'amu kikine'no huno wonyo syakuf+siyo so'no k+ko iyoho makinyofoho.
17 Oso'no k+ko olo hilo so'no j+je huno mta'ango fonaso. Nakwo hwe yofe engo'njo Sisa kako hwaho mokosyohumayo sohumne'no hamniyoho (*takis*) ho'nasiyoso wop+ngotaho.

18 Ose ulahon+ngkofi Jisas kako hof+koe yahino kakimo yamofo ulohofo'ne so'no huno uyahon+ngki ul+mento, Sekwo hwasyo hungkuno hwap+ngo'njo hwasoho. Sekwo ngkimo yamofo peho'no ntohofalokwofo.
19 Sekwo ngkimo hamniyoho anga'no nt+hwamno. Ose ulahon+ngki hof+ko hamniyoho anga'no kakiyepono motapont+fi ut+hwamentohofofoho.
20 Oseso Jisas hamniyoho somo uhwononto ul+mento, Olo huyo'mango lo'nji yofe lo'nji t+hwoeto.

21 Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Sisafefoho.

Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, E'wano, Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyimno. I An+tuye yo'mayo so'manji An+tumo uy+mno.
22 Ose ulahon+ngki nupa'nont+fi hof+ko yomo yont+fi Jisas+mo ul+ko'mant+fi umentohofofoho.

Hof+ko Jisas+mo a'amu nope'nont+feso songo l+kafo so'no ulohon+mentohofofoho
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 Oso s+kuno homo somo a'amu Sat+yusi fehohnjo Jisas+mo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa ole lut+hwawo'n+ngkohofi, A'amu poyo pe'nyo sohwa hof+ko n+hu'nahone pe'n+wo'n+ngkohofo. Apa'no songo mol+kafe'nefoho.

24 Oso aˈamu Satɨyusi Jisasɨmo ulɨmentohofi, Nakwoe
Lonetɨhwayo sohwosi, Mouses ole lutɨhwamentono. Hwe fi-
hwo mehomi ane sohwo poyo peˈnososo konɨngkwaˈwehwo
kakoe apemo womaˈmontonoho. Oso hwe huhwo sohwo
kolaˈwehwoe pijohinomneˈno konɨngkwaˈwehwo mehomi
wotɨpemaˈmtonoho. Ose lutɨhwamentono.
25 Oseso hwe aho fehohnjo hopiˈnono nomˈni
mṭaˈni hufaˈu sohwa humamotofofoho. Tisɨmaso
sohwo ape maˈmentisofoho. Nomanto mehomi
motɨpemasoˈnjo peˈnɨmentisofoho. Nopeˈnɨngkahonɨngki
konɨngkwaˈwehwoe apeso maˈmentisofoho.
26 Oseso akuˈmu sohwo ose imentiso soˈno oseˈnohini
mjɨmɨwentɨfi ae usaho sohwo peˈnɨmentisofoho.
27 Oso hwe hopiˈnono peˈnɨngkahonɨngkofi ape hiso kako
tɨfi peˈnɨmentisofoho.
28 Eˈwano. Ole fonaso. Aˈamu poyo peˈnɨfijoso
songo lɨkapijo sohonta oso homnɨngkwaˈwehwo sohwa olo
ape losi tɨhwo womaˈmontolo. Hwaho lopo hopiˈnono
maˈmentohofofoho.
29 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo Anɨtuye
hungkuno soˈnji Anɨtuye yokumpohˈnyo soˈntnneˈno huno
maseyohoyohoho. Osoˈno hwasyo hungkuno ntohofo.
30 Aˈamu poyo peˈnɨmentohofoso lɨkapijo sohonta hwe
moyaˈmi ape momasoˈnjo ifitnnefoho. Oˈo, hofɨko aˈamu
ahwomomjo ape momasoˈnjo paˈnyo imoˈnɨfitnnefoho.
31 I, aˈamu poyo peˈnyoso songo lɨkapitnne soˈno Anɨtu
nalɨmentiso soˈno huno maseyoˈnjotaho.
32 Anɨtu ole nalɨmento, Ngko Apɨlohamja Aisakɨja Jek-
oupɨjafe Anɨtu hwoˈnyoho. Ose nalɨmentisofoho. Oso aˈamu
hiso ahwomomo songo humalofo. Anɨtu kako poyo peˈnyo
sofe Anɨtu hwoˈmaho. Oˈo, kako aˈamu songo humalofo sofe
Anɨtuyoho.
33 Olo hungkuno loso ulahonɨngki hwe moyaˈmi hofɨko
yomo imentohofofoho.

*Anɨtuye hungkunomo inɨngkayoso nomˈne hungkuno
somo yakoloˈnnyofoho.*
(Mak 12:28-31; Luk 10:25-38)
34 Olo hungkuno Jisas aˈamu Satɨyusi sohwamo ula-
honɨngki hofɨko hungkuno nomˈne majo. Mampiˈnyo
humamentohofofoho. Aˈamu Falisi upaˈnɨmentohofoso
aˈamu Satɨyusi mampiˈnyo humamentohofoso nupaˈnontɨfi
Jisasɨˈnjopo uhuˈmokumentohofofoho.
35 Hofɨkoˈnjo ajwo lopo hwe fihwo honɨngkano hungkuno
lutɨhwayo syohoˈnjo sohwo Jisasɨmo yamofo uloho'mo lonto
ole ulohonɨmento,

36 An+tuye hungkunomo in+ngkayoso nom'ne hungkuno
somo yakolo'nnyoso ntisoto.
37 Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Hungkuno
ole, K+ko j+je Hwe Engo An+tu sohune'no s+meho uy-
ohoji j+je s+meho hopi'nonohinoso kakimo uyo. K+ko j+je
Hwe Engo sohune'no j+je s+meho uyohoji j+je huyo'mango
hopi'nonohinoso kakimo uyo. K+ko j+je Hwe Engo An+tu
sohune'no j+je s+meho uyohoji j+je huno hopi'nonohinoso
kakimo uyo.
38 Olo hungkuno loso in+ngkayoso nom'ne somo
hwofilo'nnyofoho.
39 Hungkuno t+finjoso s+mo'mjo pa'nyofoho. Ole, k+ko hi
kumo'nonto s+meho kumo'n+wo'n+ngkiso pa'nyoso a'amu
nom'nemne'no k+ko'njo mofone sopo humalofo somo uyo.
40 Oso hungkuno sofa'u hon+ngkano hungkuno so'nji
a'amu An+tu hungkuno uyahon+ngki lut+hwamotofo so-
hwafe hungkuno so'njimo hwap+ngo wo'nyofoho.

*Jisas a'amu Falisi sohwamo K+lais+ne'no ulo-
hon+mentisofoho.*
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)
41 A'amu Falisi nuhu'mokont+fi nohumentan+ngkofi Jisas
ulohon+mento,
42 Sekwo K+lais An+tu uhwosopo'mentiso sohumne'no
huno pipi seyohoho. T+hwoe imu hwolo. Ose
ulohon+ngkahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, Ntefit+ye imu
hweho.
43 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, I, Ntefit K+lais so-
humne'no nje Hwe Engofo l+mentiso sohonta olo hungkuno
hilo so'no An+tuye Towahuno Ntefit+ye hunomo peho'no
ho'nahumentono. Ntefit ole ul+mento,
44 An+tu kako nje Hwe Engo K+lais.
An+tu nakwoe hwahopo l+hwat+mentiso sohumo ole
ul+mento,
K+ko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.
Osopo k+ko nohumahoji ngko j+je mango sohwamo j+je
s+f+ki'nyo'mo enjwa'mo wokuhumat+'monnoho.
45 Oso Hwe Engo huhwo sohune'no Ntefit nje imu hweho
mul+mmentono. O'o, nje Hwe Engofo ul+mentisofoho.
Oso'no oso hwe huhwo sohwo Ntefit+ye imu'nohino
hwolaho.
46 Ose ulohon+ngkahon+ngki hwe nom'ne Jisas+ye
hungkunomo asomo mujo'njo imentisofoho. Oso
s+kuno somo oso a'amu Falisi sohwa Jisas+mne'no iyoho
unoma'mentisofoho. Oso'no hof+ko Jisas+mo hungkuno
nom'ne'no mujo'njo imentohofofoho.

23

A'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanjiye yahino so'no Jisas ul+mentisofoho.
(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

1 Hwangku sohonta Jisas kako hwe moya'mi so'nji kakoe
inomokomoyo sohwanjimo hungkuno lut+hwamentisofoho.
2 Kako ole ul+mento, A'amu hon+ngkano hungkuno
lut+hwamotofo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji
hof+ko hof+koe yofemnohini ho'noma'nyo'ne Mouses+ye
hungkuno yoloho loset+hwawo'n+ngkohof+hwafoho.
3 Oso'no oso hungkuno hof+ko loset+hwawo'n+ngkohofoso
sekwo haloho nopekuji t+fi fin+ngkamno. I oso'no yo'mayo
hungkuno hof+koe huno mta'angoso hof+koe yo'mayo
yahino hof+ko iwo'n+ngkohofoso sekwo ikutoho. Oso
hungkuno lut+hwawo'n+ngkohofo somo hof+ko koko t+fi
min+ngkayo'njo iwo'n+ngkohofofoho.
4 Ose ulonto Jisas a'amu huhwo sohwafe hungkunomo
in+ngkayo'ne pahnn+mo hungkuno ul+mentisofoho.
A'amu huhwo sohwa yo'mayo hon+ngkano hungkuno
hof+koe huno mta'angoso ho'yango ki'yo tango'njo
pa'nyo imo'nyoso hof+ko esyohumant+fi a'amufe
hohujopo intofasy+wo'n+ngkohofofoho. I oso'no hof+ko
a'amu ho'yango ki'yo tango'njo somo ufo'mayo'neso
ajo'miyoponjo ho'yango we'e momokaho'nyo'njo
iwo'n+ngkohofofoho. O'o, ane'njo wowo'n+ngkohofofoho.
Yolohoso ole, oso hungkuno ko lut+hwant+fi hof+ko
min+ngkayo'njo iwo'n+ngkohofofoho.
5 Yo'mayo iwo'n+ngkohofoso hof+koe yofe ho'nomayo'ne
a'amu wonahon+fe lont+fi iwo'n+ngkohofofoho. An+tuye
hungkuno ho'yo we'e somo ho'nasyont+fi yomohu'nyopo
ahopo ut+hwa'nyopo intofasy+wo'n+ngkohofofoho. Hof+koe
manji'mofo mom+ngo lopo wokoso sawemo engo
mt+'mokuwo'n+ngkohofofoho.
6 A'amu el+jwanyo'ne so'nji tajo angomjo so'nji
nuhu'mokuwo'n+ngkohofo sopo hof+ko epohumayo
s+mo'mjo wop+ngo'nohino so'no umo'n+ngkohoho.
7 Hof+ko ant+me engo ajwo lopo a'amu pi'n+ngo engo
uhu'mokuwo'n+ngkohofo sopo lohofontan+ngkofi a'amu
hof+koe yofe ho'nomayo so'no umo'n+ngkohoho. U,
hof+ko nakwoe loneth+hwayo hwosoho ujo'njo so'no
umo'n+ngkohoho.
8 Oseso a'amu sekumo ole sel+kutoho. Nakwoe
loneth+hwayo hwosoho. Ose sel+kutoho. O'o, An+tu
anga'nohino sohwo sekwoe Hwe Loset+hwayo'ne hweho.
Sekwo hopi'nono afa'nohino kuyoho.

9 Olo hwaho lopo sekwo hwe nomˈne sohuneˈno ole
lɨkutoho. Olo hwe nakwoe hwe engo lohwo nakwoe mpo-
hweho eso nolɨkutoho. Oˈo, angaˈnohino sohwo ahwomomo
humaso sohwo sekwoe Mpohweho.
10 U, aˈamu hofɨko ole selɨkutoho. Nakwoe Hwe Engo
hwasoho. Ose selɨkutoho. Awonoho. Sekwoe hwe engo
angaˈnohinoˈnjo kuyoho. Oso huhwo sohwo Kɨlais Anɨtu
uhwosopoˈmentiso hweho.
11 Oseso sekwoe hwe engo neso kako sekwoe syoho selo-
hofiyo paˈnyo hweho.
12 U, aˈamu fihwo kako kakoe yofeˈnohini
hoˈnomaˈnɨwoˈnontoso sohumo Anɨtu kako monje
weehumontonoho. I, aˈamu fihwo kakoe yofe somo monje
yahinɨngkuhwoso sohumo Anɨtu wopɨngo wonyoangkafo
ulohofɨhwosi kakoe yofeso wohoˈnɨmaˈmontonoho.

Jisas aˈamu mangoˈnohino somneˈno hungkuno ulɨmentisofoho.
(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 52; 20:47)

13 Sekwo aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwayo
syohoˈnjo sohwa hnnonji aˈamu Falisi sohwanji sekwo
yoˈmayo tango seˈmayo soˈno iˈwaho fiyɨmno. Sekwo
mangoˈnohino hwasoho. Sekwo Anɨtu aˈamumo
mokosyohumayo soponeˈno aˈamu sofe sɨmanopo
honɨngkano pɨjwamo ulohofontɨfeso sekwo soku
masyuyoˈnjo hwasoho. Hwe moyaˈmi hofɨko woswantɨfi
yahonɨngkofi sekwo pɨjumofalokwofo.
14 [Sekwo aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo
sohwa hnnonji aˈamu Falisi sohwanji sekwo yoˈmayo tango
seˈmane soˈno iˈwaho fiyɨmno. Sekwo mangoˈnohino hwa-
soho. Sekwo Anɨtumo hungkuno sawemo engo jomo ulontɨfi
sekwo apɨwojo sofafe ango yoˈmayo soˈno wosemokosy-
ohumano poji ulontɨfi ango hiso sekwo nɨhuˈnahone
emawoˈnɨngkohofɨhwasoho. Oseso hwangku sekwo tohino
engo notɨpemapitnnefoho.]
15 Sekwo aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo
sohwa hnnonji aˈamu Falisi sohwanji sekwo yoˈmayo
tango seˈmae soˈno iˈwaho fiyɨmno. Sekwo
mangoˈnohino hwasoho. Sekwo mijopo hwahopo
angoˈmeemo emoyɨwoˈnontɨfi aˈamu tɨfi senɨngkayoˈne
tɨpewoˈnɨngkohofofoho. Notɨpemantɨfi sekwoe
inomokomoyo imokuwoˈnɨngkohofɨhwasoho. Oseso kako
Setenɨye mehomi sekwo hopa imoˈnonto kakoe yahino
wonyoso sekumo yakolonoho.
16 Aˈamu Falisi sohwa Anɨtumneˈno huno itoˈno
mosyafɨsiyoˈnjo yontɨfi yoˈmayo wonyoˈwonyo yahino

yont+fe so'no Jisas yoka ul+mentisofoho. Sekwo t+mpi'nyo sohwasi sekwo a'amu nom'ne somo hon+ngkano ut+hwano l+wo'n+ngkohof+hwasoho. Sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiy+mno. Ole lut+hwawo'n+ngkohofi, Hwe fihwo kakoe hungkuno nehopi syaf+siyo'ne'ento kako An+tuye tajo ango engo somne lohono loso sohwo, u, kakoe hungkuno ne mmo'nyo so'no sekwo ole l+wo'n+ngkohofi, Kakoe syohofoho. Hungkuno anefoho. I, hwe fihwo kako sojo wonyoangkafoso An+tuye tajo ango engo somo wojo so'no nehopi lohono loso sohwo u, kakoe hungkuno nehopi umokono. Nehopi mmo'nyo'njo yahon+ngki sekwo oso hwe huhwo sohumo lintofasy+wo'n+ngkohof+hwasoho.

17 Sekwo a'amu huno ane sohwasi t+mpi'nyo pa'nyo hwasoho. Hungkuno yokumpohn'nyo yakolo'nnyoso ntisoto. Oso sojo wonyoangkafoso An+tuye angomo wojoso yakolo'nnyotaho. U, An+tuye angoso sojo wop+ngo imokiyoso yakolo'nnyo ntisoto. An+tuye angokofo.

18 Sekwo ole lut+hwawo'n+ngkohofi, Hwe fihwo kakoe hungkuno so'no a'amu nehopi syaf+siyo'neso ole lososo. Oso ijempoho yo'mayo An+tumne'no ho'nasiyo sopone'no hungkuno nehopi lohono. Ose loso sohwo ou, kakoe hungkuno ne mmo'nyoso kakoe syohofoho. Hungkuno anefoho. I, hwe fihwo kakoe hungkuno so'no a'amu nehopi syaf+siyo'neso ole lososo, Oso yano iyoso An+tuye ijempoho ho'nasy+wo'n+ngkohofo so'no hungkuno nehopi lohono. Ose loso sohwo u, kakoe hungkuno nehopi umo'nono. Nehopi mmo'nyo'njo yahon+ngki sekwo oso hwe huhwo sohumo lintofasy+wo'n+ngkohof+hwasoho.

19 Sekwo a'amu huno ane sohwasi t+mpi'nyo pa'nyo hwasoho. Hungkuno yokumpohn'nyo yakolo'nnyoso ntisoto. A'amu oso yo'mayo An+tumo yano uyotaho. Oso ijempoho yo'mayo An+tumo yano uyo somo wop+ngo umokiyosotaho. Ntisoto. An+tuye ijempohokofo.

20 Oseso hwe fihwo kako An+tuye ijempoho so'no lohono loso sohwo kako yo'mayo soponjo ho'nasy+wo'n+ngkohofo so'ntnne lalofoho.

21 Oseso hwe fihwo kako An+tuye ango engo so'no lohono loso sohwo kako An+tuye ango so'nji An+tu oso ango somo humaso so'ntnne lalofoho.

22 Oseso hwe fihwo kako ahwomomne'no lohono loso sohwo kako ahwomo'nji An+tuye epohumayo'nji An+tu osopo humaso so'ntnne lalofoho.

23 Sekwo hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo syoho'njo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji, sekwo tohino t+pemapitnne so'no ngko hitoho ntokwoho. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo hamniyoho

wosopayo ka'nyo, sopopayo, ampu'we yo'mayo
mawo'n+ngkohofoso sekwo hotitofont+fi aho hufa'u
hopi'nono imo'n+ngkahon+ngki anga'no An+tumne'no
ko ho'nasyant+feso sekwo oso hon+ngkano hungkuno
we'e somo ito'no in+ngkawowo'n+ngkohof+hwasoho. I,
hon+ngkano hungkuno engoso a'amufe hungkuno ito'no
m+hwajiyoso, a'amumo hitoho ulofoso, An+tumo s+meho
hi'ntnnono uyoso, oso hungkuno engo wonyoangkafoso
sekwo min+ngkayo'njo hwotoho fewo'n+ngkohof+hwasoho.
Oso yahino yo'mayo aho hopi'nonohino wojo so'no
anga'nohino An+tumne'no ho'nasiyoso noho'naf+kutoho.
I oso hon+ngkano hungkuno engo so'ntnne'no fin+ngkamno.
24 An+tuye hungkuno we'e somo ko in+ngkawent+fi
An+tuye hungkuno engo somo hwotoho fewo'n+ngkohofo
so'no sekwo a'amu t+mpi'nyo pa'nyo nom'ne somo
hon+ngkano ut+hwawo'n+ngkohof+hwasoho. Sekwo
mijo nyo'ne somjo wopmpeso we'eso wae yont+fi
soku i, humpotofo engo sohwo sekwo wosopayo mijo
sopo kehumanteso muhwonyo'njo yont+feso hi'nji
n+wo'n+ngkohof+hwasoho.
25 Sekwo a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo
syoho'njo hn'nnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo
yo'mayo tango se'mane so'no i'waho fiy+mno. Sekwo
mango'nohino hwasoho. Sekwoe noswanyo yo'mayo somo
ko yaj+jwont+feso sekwo humayoso kiho'njo hwasoho. I
ajwomo'mo hufo yahino oso'nji sekwoe a'apahomne'nohini
syaf+syont+feso weho.
26 K+ko Falisi t+mpi'nyo sohwosi, noswanyo ajwomo'mo
yo'mayo wojoso kaki'no mijo yaj+jwohoji paho hohnta'ni
kiho'maso umo'n+montonoho.
27 Sekwo a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo
sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo
tango se'mae so'no i'waho fiy+mno. Sekwo mango'nohino
hwasoho. Sekwo a'amu poyo pe'n+ngkahon+ngkofi
ho'nasy+wo'n+ngkohofo pa'nyo hwasoho. Hwaho tojwa lopo
wokoso wonyoangkafo'njoponoho. I, hwaho ajwomo'mo
poyo pe'nyo sohwafe yokino'nji yo'mayo pisakino'njo
wo'nnyoponoho.
28 Oso pa'nyo kuyoho. Sekwoe a'apaho hohnta'ni
a'amu uhwon+fijoso wop+ngo uhwonant+feho. I, s+meho
ajwomo'mo hwasyo hungkuno'nji yo'mayo wonyoso engo
yamo'nnyoponoho.

Jisas a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwayo syoho'njo sohwa tohino engo map+fitnne so'no ul+mentisofoho.
(Luk 11:47-51)

29 Sekwo a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo
sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo
tohino mayo'ne so'no i'waho ito'no fiy+mno. Sekwo
mango'nohino hwasoho. A'amumo An+tu hungkuno
uyahon+ngki l+motofo sohwamne'no oso hwamo huno
syaf+siyo'no hof+koe pijafo ho'nahumentohofo sopo ango
wop+ngo mol+wo'n+ngkohof+hwasoho. Sekwo a'mopijohino
sopo wokoso wop+ngo hul+wo'n+ngkohof+hwasoho.
30 I oso'no ole l+wo'n+ngkohof+hwasoho. Nakwo
nan+ngkwohwosafe s+kuno somo humentontasi nakwo
a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwamo
fonjasiyo so'ne mufo'mehwanesohilo.
31 Sekwo oso l+fitnne so'no ole lonet+hwalokwofo,
A'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwamo
fonjahumentohofo sohwafe imuhwasoho. Oso sekwoe
hwap+ngo so'no lonet+hwalokwofo.
32 Oso'no yo'mayo seyakwosa ema'mentohofoso sekwo
wesejwaofant+feho.
33 Sekwo homa mehomi hwasoho. Sekwo wonyo sohwafe
mehomi hwasoho. Sekwoe hon+ngkano wonyo somne'no
tohino mayo so'no sekwo hiyaso le'mofoso pipilo. Awonoho.
Sekwo hiyaso male'mopitnnehofo.
34 Oseso sekwo upa'n+mno. Sekuyepono olo hwamo
uhwat+mo. A'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki
l+wo'n+ngkohofo sohwanji a'amu huno'njo sohwanji
An+tuye hon+ngkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkohofo
sohwanji sekuyepono uhwat+mo. Sekwo'njopo
nohumentan+ngkuji sekwo a'amu fehohnjo sohwamo
fonjasy+kuji nom'ne sohwamo iyo hwojiyaf+ku'nnyo
sopo fonjinto'ofasy+kuji nom'ne sohwamo sekwoe ango
uhu'mokiyo somo hwan+ngo fonj+kuji nom'ne angopono
wofonjofepmnaofant+feho.
35 Ose ifijo so'no a'amu hon+ngkano wonyo ane
somo siki fonjahumentohofo so'no sekwo tohino engo
nomapitnnefoho. A'amu Apel+mo fonjahumentiso
somta'ango ne'no fonjahum+went+fi fonjahum+went+fi
ayoso Pelekaiyafe hwomu Sekolaiya oso humo
sekwo An+tuye tajo ango engo somo oso ijempoho
yo'mayo An+tumne'no ho'nasy+wo'n+ngkohofo'njo sopo
fonjahumentohofofoho.
36 Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Oso a'amu
hopi'nonohino somo fonjahumentohofo sofe tohinoso
sekwo olohonta humalofo sohwasi tohino hiloso
nomapitnnefoho.

Jisas Jelusalemne'no humotaho l+mentisofoho.
(Luk 13:34-35)

37 U, nje a'amu Jelusalem humamopmmotofo
sokunonji olohonta humalofo sokunonji sekwo a'amumo
An+tu hungkuno uyahon+ngki sel+motofo sohwamo
fonjasyont+fi a'amu sekumo sefo'mayo'ne An+tu
uhwoj+wo'n+ngkiso sohwamo sojo'nji fonj+wo'n+ngkohofo
kuyoho. S+kuno pi'n+ngo engo somo ngko sekumo ole hopa
womasemoku'monji imalefoho. Y+hufoso hof+koe polonyo
somo muhu'mokont+fi efemokosyawowo'n+ngkohofo
hopaso ngko sekumo wosemokosyohumamonji ko imaleso
sekwo nakwolaho l+malofofoho.
38 Sekwo upa'n+mo. Sekwoe ango Jelusalem sopo An+tu
kako nto ul+ko'ma'maho.
39 Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Olohonta
sekwo ngkimo apa'no manohonyo'njo ne'no yontan+ngkuji
s+kuno pi'n+ngo woseyakolo'montonoho. T+fi no'mo sekwo
nakwo oso a'amu An+tu uhwat+mentiso sohumne'no yofe
woho'nomano l+fijo sohonta sekwo ngkimo apa'no woneho-
nant+feho.

24

Jisas An+tuye tajo ango engoso wonyo imo'none so'no ul+mentisofoho.
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

1 Jisas An+tuye tajo ango engo somo nul+ko'mahon+ngki
kakoe inomokomoyo sohwa kakimo nu'mant+fi Jisas+mo
ango hiloso ut+hwano lont+fi yahon+ngkofi
2 Jisas ul+mento, Olo ango homo losomo sekwo
l+hwonalokwofo. Hungkuno nehopi wasel+monne'no
yohono. Olo ango lomjo sojo anga'nohinoso nom'nepo
kihn'nawesoso awonoho. O'o, hof+ko olo ango wop+ngo
losomo mt+hupekuji womehu'mmokwojant+feho.

Jisas yo'mayo tango engo'njo i'mofapone so'no ul+mentisofoho.
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

3 Jisas hwof+ki'nyo Oulif sopo nohumentan+ngki kakoe
inomokomoyo sohwa nu'mant+fi hof+ko'nohini nohumant+fi
ul+mentohofi, Oso hungkuno nalohinoso s+kuno ntisomo
i'mofaponeto. K+ko asomo piso sohontalaho. S+kuno moi'wo
imo'none so'nji s+mo'mo peho imo'noneto. Nakwo oso
s+kuno so'no huno pipi nayoneto.
4 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ito'no uh-
wontohumamno. A'amu sekumo hwasyo hon+ngkanomo
ipemotasewofitoho.

5 Hwangku aˈamu piˈn+ngo engo iˈmofap+kuji hof+ko nje
yofe nt+kuji ole sel+fitnnefoho. Ngko K+lais hwoˈnyoho.
An+tu n+hwosopoˈmentiso hwoˈnyoho. Ose sel+fijoso aˈamu
piˈn+ngo hof+koe hungkunomo in+ngkafitnnefoho.
6 Sekwo ikujoho fongkiˈnyoˈne hungkuno upaˈn+ngkuji
iyoho senyoˈeno. Ikujoho fongkiˈnyoso iˈmofapososo s+kuno
moiˈwo mmoˈnyofoho.
7 Hwangku aˈamu temtitofo kengo sohwanji temtitofo
nomˈne sohwanji hof+ko ikujoho fongkiˈn+fitnnefoho. I,
aˈamu hwaho kengoponta ˈango sohwa nomˈne hwaho ken-
goponjo sohwanji ikujoho fongkiˈn+fitnnefoho. Ango kengo
kengo sopo mijoho engo iˈmofapososo nomˈne ango kengo
kengo sopo hwaho hwom+hwo mj+m+wenefoho.
8 Olo tango weˈeso emayofoho. Tango m+kun+mpososo t+fi
noˈmo weho.
9 Osohonta aˈamuso noset+maf+kuji tohino nosejap+kuji
nofonjasehufitnnefoho. Hwe moyaˈmi hopiˈnono
sekumneˈno s+meho tohino m+kun+mposo umnonefoho.
Hwap+ngoso sekwo nje aˈamu sokuneˈefoho.
10 Hohosohonta hwe moyaˈmi piˈn+ngo engo An+tumneˈno
s+meho hiˈntnnono unyoso nohoˈnaof+kuji hof+koe
aˈamu somneˈno hungkuno wonyoso tokoyoˈofo
ifitnnefoho. Hof+ko hi hof+koe aˈamumneˈno mangohwa
imoˈn+fitnnefoho.
11 Osohonta aˈamu piˈn+ngo hwasyo hungkunoˈnjo
lut+hwaf+kuji aˈamu hon+ngkano hwasyomo ipemota-
wofitnnefoho.
12 Yahino wonyo m+kun+mposo imoˈn+ngkuhwosi aˈamu
nomˈne somneˈno hitoho ulofoso nohoˈnapitnnefoho.
13 I, aˈamu fihwo yokumpohnˈnyo neˈno loho-
fontan+ngkuhwosi s+kuno aeˈuyo imoˈnososo An+tu kako
oso huhwo sohumo ut+manefoho.
14 An+tu aˈamumo mokosyohumayo hungkuno
wop+ngoso angoˈmeemo lut+hwafijoso aˈamu hopiˈnono
nupaˈn+ngkuji humentan+ngkuji s+kuno moiˈwo imoˈnyoso
iˈmofaponefoho.

Hwahoponjo an+tu hwasyo sohwoe huyoˈmango wonyo sohwo iˈmofaponefoho.
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

15 Hohosohonta sekwo hwahoponjo an+tu hwasyo sohwoe
huyoˈmango n+huˈno wonyo sohwo An+tuye tajo ango engo
Jelusalem sopo uhwon+fitnnefoho. Nuhwon+ngkuji yomo
engo ikuji youwo youwo l+fitnnefoho. Olo hilo soˈno hohonta
Ntaniyel hwe fihumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo

sohwo lɨmentisofoho. A'amu olo hungkuno loso atofo loso sohwo huno ito'no wosyafɨsyono.

16 Ose uhwonɨngkuji youwo lɨkuji a'amu hwaho Jutiya sopo humunyoso hofɨko hwofɨki'nyopono hiyaso komo'nosɨfitnnefoho.

17 Hwe fihwo antɨfepo humaso sohwo kako hwahopo pɨwelɨkofaohwosi kakoe ho'yango ango mta'ni moswomanehoho.

18 A'amu syoho'mo lohofontoso sohwo kakoe angopo nta'ni ife womamo lososo momawenefoho. O'o, le'mo'nohini lohofonefoho.

19 Oso sɨkuno somo moya'mi sɨmeho'njo sofanji mehomi we'e amno unyo sofantnne'no ngko hitoho ntokwoho. Hwapɨngoso oso sɨkuno homo somo olo hwaho lopo tango mɨkunɨmposo i'mofapɨhwosi Anɨtuye sɨmeho tohinoso oso hwe moya'mi somo u'manefoho.

20 Olo sɨkuno hiyaso le'mofo'ne wojoso sɨkuno meeofoso so'nji i'mofaposo'manji sekwo le'mofoso pipilo. Sɨkuno iyoho humayo so'nji i'mofaposo'manji le'mofoso pipilo. Oso'no sekwo Mpohumo jomo ulɨkuno. Sɨkuno meeofosomo iyoho humayo somo imo'nɨngkuhwoloho. Oso'no Mpohumo jomo ulɨkuno.

21 Oso sɨkuno somo tango mɨkunɨmposo wo'nnyofoho. Hwaho songo imo'nɨmentiso sohonta mjɨmo'nɨmɨwento olohonta tango oso pa'nyoso mmo'nyofoho. Hwangku tango apa'nohinoso ose'ne'maho.

22 Oso sɨkuno tohino mayo somo Anɨtu kako tɨfo mmokiyo'manji a'amu hopi'nono poyo nto imo'nɨfijo'nesohilo. I, oso'no Anɨtu kakoe a'amu uhwosopo'mentiso somne'no huno syafɨsyɨhwosi sɨkuno oso tohino mayo so'no tɨfo imokonefoho.

23 Hohosohonta hwe fihwo ole noselonefoho. Uhwonɨmno. Kɨlais olopo humaho. Ou, Kɨlais oso nompo humaho. Ose selɨkujo'no sekwo hofɨkoe hungkunomo tɨfi inɨngkayo'eno.

24 Osohonta a'amu fihwa ngko Kɨlais hwo'nyoho loso sohwanji a'amu Anɨtuye hungkuno hwasyo lutɨhwayo sohwanji i'mofapɨkuji yo'mayo wonyoangkafoso yamofo sekumo esetɨhwafitnnefoho. A'amu Anɨtuye hungkunomo minɨngkayo'njo hopi'nonohinoso oso hisofe hungkunomo inɨngkafitnnefoho. I, Anɨtuye a'amu neso hungkuno hwasyomo unɨngkowantɨfitɨkeno lɨkuji yo'mayo wonyoangkafoso yamofo esetɨhwafitnnefoho.

25 Olo yo'mayo hilo so'no nto selohefoho. Oso'no yo'mayo uhwonɨfijo so'no huno ito'no seyonefoho.

26 Oseso hofɨko sekumo ole selɨfitnnefoho. Uhwonɨmno. Kɨlais kako aˈamu ane nompo humaso lohunonoho. Ose selɨkujoˈneso sekwo muhwonafitnnehofo. Ou, hofɨko ole selɨfitnnefoho. Uhwonɨmno. Kɨlais kako olo ango lomo humaho. Ose selɨkujoˈneso oso hungkuno somo sekwo inɨngkakutoho.
27 Emtaˈmɨngo mofehiˈnyo sapiso moˈmtaˈni yonteso mofehiˈnyo nɨngkuˈnɨngkiso soˈmo posomjiyoho-sawowoˈnɨngkiso hopaso Aˈamufe Hwomu sohwo oso paˈnyo noponefoho.
28 Ose ulonto pahnnɨmo hungkuno ulɨmento, Aˈamu poyo peˈnyo sohwoe pijafo woˈnnyo sopo yɨhufo ajiˈmango oso hopo sopo nopɨkuji uhuˈmokufitnnefoho.

Hwangku Aˈamufe Hwomu sohwo noponefoho.
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

29 Oso tango hiso moiˈwo imoˈnɨngkuhwosoˈno mofehiˈnyo nɨhuˈno komoˈno sɨkwoˈmno imoˈnɨngkuhwosoˈno hamno majoˈnjo ihwosi hntokwaliyo notɨhwoˈmeeofonefoho. Yoˈmayo ahwomomjo hntokwaliyo yomo yomo yahonɨngkuhwosi uhwonɨfitnnefoho.
30 Aˈamufe Hwomu sohwo pone soˈno ahwomomo yamofo iˈmofapɨhwosoˈno aˈamu hwahoponjo humalofoso nuhwonɨngkuji humotaho lɨfitnnefoho. Osohonta uhwonɨfijoso Aˈamufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe yokumpohˈnyo engoˈnji pomponaho engoˈnji pontanɨngkuhwosi uhwonɨfitnnefoho.
31 Hohosohonta kounoho yoka engo hoˈnɨngkuhwosi Anɨtu kakoe aˈamu ahwomomjo somo uhwajɨhwosi angoˈmeemjo aˈamu uhwosopoˈmentiso somo nuhuˈmokonefoho. Hwaho ae efohotoˈnawojoˈmeemjo mɨhwofojonefoho.

Iyoswo uyonɨmofo somo uhwonɨngkuji huno ole waseyono jefo iyoˈnefoho.
(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

32 Sekwo iyo mijisiyo somo uhwonɨmno. Uyonɨmofoso uhwonɨngkuji jefo uyɨmonteˈnefoho wolantɨfeho.
33 Oso paˈnyo yoˈmayo soˈno seloheso uhwonɨngkuji huno ole waseyono. Kakoe sɨkuno nto iˈmofapohoho. Kako hokuˈyopo lohokwoho. Huno ose waseyono.
34 Hungkuno nehopi waselɨmonneˈno yohono. Hwe moyaˈmi olo hwaho lopo neˈno nohumentanɨngkuji yoˈmayo hiso imoˈnonefoho.

35 Olo ahwomoˈnji hwahoˈnji moiˈwo imoˈnoso
sohonta nje hungkunoso moiˈwo mmoˈnyoˈnjo. Neˈno
nowent+hwonefoho.

Hwe fihwo oso mofehiˈnyo soˈnji s+kuno soˈnji huno muy-
ofoho.
(Mak 13:32-37; Luk 17:30, 34-36)

36 Oso s+kuno somneˈno nakwo huno monayofoho. Aˈamu
ahwomomjo sohwanji ngkoˈnji huno monayofoho. Oˈo,
Mpohwo An+tu kakoˈnohini huno uyalofoho.

37 Oso aˈamu hohonta N+waˈnji humamotofoso kako
yofayokinomo humentiso sohonta yoˈmayo yahino imotofo
paˈn+ngoso sekwo yontan+ngkuji Aˈamufe Hwomu sohwo
noponefoho.

38 Hohonta mijo aˈamu somo muhuloˈmentiso sohonta
hof+ko wopayoˈnji mijoˈnji n+fitnneso ape mapitnneso
mj+m+wentan+ngkofi N+wa kako yofayokinomo humentiso-
foho.

39 Aˈamu hiso yoˈmayo soˈno huno mosyaf+siyoˈnjo
yont+fi nohumentan+ngkofi mijo muhulofahon+ngki
peˈn+mentohofofoho. Oso paˈnyoso aˈamu huno
mosyaf+siyoˈnjo yontan+ngkuji Aˈamufe Hwomu komoˈno
noponefoho.

40 Oso hohosohonta hwe hufaˈu syohopo loho-
fontan+ngkohos+si An+tu angaˈnohinohumo nut+mahwosi
nomˈnehumo nul+koˈmanefoho.

41 Aˈmu hufaˈu faˈu wopayo s+hu kolofontan+ngkohos+si
An+tu nomˈnimo ut+mahwosi nomˈnisi wohumamontonoho.

42 Osoˈno sekwo itoˈno fohontohumantokuno. Oso s+kuno
sekwoe Hwe Engo sohuneˈno itoˈno fohontohumantokuno.
Oso s+kuno sekwoe Hwe Engo sohwo pone soˈno sekwo huno
maseyofoho.

43 Sekwo olo soˈno huno f+syaf+hupmno. Hwe fihwo kakoe
angomo humahwosi aˈamu nomˈneso kakoe hoˈyango hufo
iyoˈneˈent+fi s+kuno somneˈno huno uy+hwosoˈno kako t+mo
wohontohumantonoho. Nohontohumentan+ngkuhwosi
aˈamu kakoe angomo maswonehoho.

44 Osoˈno sekwo soku s+kuno engolopohamo itoˈno fesy-
ohumantokuno. Ngko Aˈamufe Hwomu sohwoˈni s+kuno
sekwo huno mosyof+syomokosyohumentan+ngkujo somo
wopmmonnoho.

Syoho ulohofiyo wop+ngo sohwoˈnji wonyo sohwoˈnjiye
pahnn+mo hungkunofoho.
(Luk 12:42-46)

45 Syoho ulohofiyo huno wop+ngoˈjo sohwo t+hwolo.
Olenoho. Oso hwe huhwo sohumo kakoe hwe engo sohwo

ulonteso, K+ko nje a'amu syoho ntohofiyo somo uhwonto-
humaho. Ose lonto uhwosopeehon+ngki kako a'amu somo
mokosyohumanto wopayo uy+mojo hweho.
46 T+fi sohonta syoho ulohofiyo wop+ngo sohwoe hwe
engo asomo poso sohonta kako syoho wop+ngo mokosyohu-
mentan+ngkuhwosi uhwon+ngkuhwosi oso syoho ulohofiyo
sohwo s+meho wop+ngo umo'n+montonoho.
47 Ngko hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono.
Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe yo'mayo
hopi'nonohinoso olo syoho ulohofiyo huhwo sohumo
enjwa'mo woho'nahumontonoho.
48 I oso'no, oso syoho ulohofiyo huhwo sohwo kakoe huno
ole wosyaf+hu'montonoho. Nje hwe engo sohwo kako asomo
komo'no maponehoho.
49 Ose syaf+syahon+ngkuhwosi kakoe syoho ulohofiyo
sohumo uhwontohumayo ikujoho fonj+hwosi a'amu mijo
yokumpohn'nyo nont+fi nonilohof+wo'n+ngkohofo so'nji
wopayo'nji mijo'nji wan+montonoho.
50 Oso syoho ulohofiyo sohwo ose yoso'manji kakoe hwe
engo sohwo s+kuno fihumo syoho ulohofiyo sohwo kako
huno mosyof+siyo'njo yo'mayo ito'no mesyohontohumen-
tan+ngkuhwosi asomo wapmmontonoho.
51 Poso sohonta syoho ulohofiyo huhwo sohumo tohino
m+kun+mposo uy+hwosi a'amu hwasyo hungkuno'njo so'nji
uhumajoso sopo hof+ko hul+ngkwajingo ifaloho'n+ngkuji hu-
motaho engo l+fitnnefoho.

25

Moya'mi aho hopi'nohino sofamne'no pahnn+mo hungkunofoho.

1 Jisas kako a'amu somo ole ul+mento, Hohosohonta An+tu
a'amumo mokosyohumayo so'no olo pa'nyofoho. Hwe
fihwo kako ape woma'mo lonto pmmentisofoho. Moya'mi
aho hopi'nonohino sofa wopayo engo nyo'ne'ent+fi hof+koe
sikiloho nomant+fi hwe sohumo ufohon+t+mano lont+fi
umentohofofoho.
2 Oso moya'mi aho hopi'nonohino hofo sofa aho fehohnjo
huno anefafoho. Aho fehohnjo huno'njofafoho.
3 Oso moya'mi huno'maso sofa hof+ko sikiloho'nohini
motawent+fi mijo'nji momotawommentohofofoho.
4 Moya'mi huno'njo sofa hof+ko sikiloho motawent+fi mijo
nom'ne so'nji motawomentohofofoho.
5 Oso hwe ape mayo'ne sohwo komo'no mape'njo ya-
hon+ngki saho fosyawo'mentohofofoho.

6 Saho fosyowentan+ngkofi kuntoliyo sopo joho ole
ho'n+mento, Hwe ape mayo sohwo nto pohoho. Sekwo
toho'nji ufohon+t+mamno.
7 Ose ho'n+ngkahon+ngki moya'mi hopi'nonohino sofa
nol+kafont+fi hof+koe sikiloho ito'no esyohumamentohofo-
foho.
8 Moya'mi huno'maso sofa moya'mi huno'njo sofamo
ul+mentohofi, Sekwo sikiloho mijo hmnonejapmno. Nakwoe
sikiloho s+mpe'nalofoho.
9 Ose ulahon+ngkofi moya'mi huno'njo sofa ole
ul+mentohofi, Nakwoe sikiloho'nji sekwoe'nji mijo
hopo'maho. O'o sekwo nowekuji ho'yango ango mta'ni
sekwo'ne mijo mpopmno.
10 Ose ulahon+ngkofi moya'mi huno'maso sofa mijo
mpe'no wentan+ngkofi oso hwe ape mayo sohwo nopa-
hon+ngki moya'mi ito'no humesyohumantohofo sofanji
angomo wopayo engo wonano lont+fi swont+fi hoku'yo
n+hu'nahone p+jwahumentisofoho.
11 Hwangku sohonta moya'mi nom'ne sofa i'mofapont+fi
ul+mentohofi, Hwe Engofo, hano fonehwosampofo.
12 Ose ulahon+ngkofi hwe ape mayo sohwo ul+mento, Ngko
sekune'no huno maniyohoyohoho. Ose ul+mentisofoho.
13 Jisas ose ulonto ul+mento, Sekwo ito'no fohontohu-
mamno. Sekwo oso s+kuno somne'no huno maseyohoy-
ohoho.

Syoho ulohofiyo sohwa hamniyoho mokosyohumayo'ne pahnn+mo hungkunofoho.
(Luk 19:11-27)

14 An+tu a'amumo mokosyohumayo sohonta olo
pa'nyofoho. Hwe fihwo hano emayo'ne kakoe ango
ul+ko'ma'mo lonto kakoe syoho ulohofiyo somo kakoe
ho'yango yo'mayoso mokosyohumayo'ne umentisofoho.
15 Hof+koe yahino so'no syaf+syonto kakoe hamniyoho
yano ulohmmentisofoho. Nom'nehumo *faif tausen* (5,000)
kina uy+mentisofoho. Nom'ne sohumo *tu tausen* (2,000)
kina uy+mentisofoho. Nom'nehumo *wan tausen* (1,000) kina
uy+mentisofoho. Ose uyonto umentisofoho.
16 Oso syoho ulohofiyo *faif tausen* (5,000) kina ma'mentiso
sohwo komo'no nowento oso hamniyoho so'nji syoho engo
yonto *faif tausen* (5,000) kina nom'ne ma'mentisofoho.
17 Syoho ulohofiyo nom'ne *tu tausen* (2,000) kina
ma'mentiso sohwo kakoe hamniyoho nomanto oso'nji syoho
engo yonto nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentisofoho.

18 I, oso'no oso hwe *wan tausen* (1,000) kina ma'mentiso
sohwo kako hamniyoho nomanto pi'n‡momo ijopijijasy-
onto kakoe hwe engo sohwoe hamniyoho hwahomo hiyaso
ho'nahumentisofoho.
19 S‡kuno pi'n‡ngo engo memjaofahon‡ngki oso syoho ulo-
hofiyo sofe hwe engo sohwo asomo noponto oso hamniyoho
umentiso so'no hungkuno ul‡mo lonto pmmentisofoho.
20 Syoho ulohofiyo *faif tausen* (5,000) kina ma'mentiso
sohwo nom'ne *faif tausen* (5,000) kina so'nji motaponto
ul‡mento, Hwe engofo, oso *faif tausen* (5,000) kina ntapm-
mentohino so'nji ngko syoho engo yonji nom'ne *faif tausen*
(5,000) kina ma'mentohefoho. Oso'no *ten tausen* (10,000)
kina olopo weho.
21 Ose ulahon‡ngki hwe engo sohwo ul‡mento, K‡ko
nje syoho ntohofiyo wop‡ngo hwosoho. K‡ko syoho
wop‡ngo yonji syoho ito'nohini mokosyohumawo'n‡ngkino
hwosoho. K‡ko olo syoho we'e lomo wop‡ngo mokosyohu-
mawo'n‡ngkino so'no ngko nom'ne syoho engo mokosy-
ohumayo'ne wokijapmmonnoho. K‡ko ngko'njopo nopohoji
ngko'nji s‡monyo uyaho.
22 Ose ulahon‡ngki syoho ulohofiyo *tu tausen* (2,000) kina
ma'mentiso sohwo nom'ne *tu tausen* (2000) kina so'nji
motaponto ul‡mento, Hwe engofo, oso *tu tausen* (2,000) kina
ntapmmentohino so'nji ngko syoho engo yonji nom'ne *tu
tausen* (2,000) kina ma'mentohefoho. Oso'no *foua tausen*
(4,000) kina olopo weho.
23 Ose ulahon‡ngki hwe engo sohwo ul‡mento, K‡ko nje
syoho ntohofiyo wop‡ngo hwosoho. K‡ko syoho wop‡ngo
yonji syoho ito'nohini mokosyohumawo'n‡ngkino so'no
ngko nom'ne syoho engo mokosyohumayo'ne wokijapm-
monnoho. K‡ko ngko'njopo nopohoji ngko'nji s‡monyo
uyaho.
24 Ose ulahon‡ngki syoho ulohofiyo *wan tausen* (1,000)
kina ma'mentiso sohwo noponto ul‡mento, Hwe engofo,
ngko huno moi'wonoho. K‡ko hwe yokumpohn'nyo
hwosoho. Nom'ne sohwa syoho hulont‡fe somta'ni wo-
payo mawo'n‡ngkino hwosoho. Nom'ne sohwa ufon-
goe fisosomokaofont‡feso k‡ko neso nomehu'meesyonji
mawo'n‡ngkino hwosoho.
25 Oso hiso'no huno niyahon‡ngki iyoho nn‡ngkahon‡ngki
j‡je hamniyoho nomotawenji hwahomo hiyaso mokosyohu-
mamentohefoho. Uhwonyo. Olo j‡je hiloso kakwosi maho.
26 Ose ulahon‡ngki hwe engo sohwo ul‡mento,
K‡ko nje syoho ntohofiyo wonyo hwosoho. K‡ko
piso'mo'nyo'njo hwosoho. Ngko nom'ne sohwa syoho

hulont+fe so'nji nom'ne sohwa fisosomokaofont+fe somta'ni mawo'n+ngkohe so'no huno nto kiyohoho eso nto ntohino.
27 I, oso'no nje hamniyohoso kako a'amu hamniyoho mokosyohumayo sohwafe angomo moho'nan+siyo'njo peho'no imentohinoto. Ho'nosyontentesi nopm'mo nje hamniyoho so'nji nom'ne we'e so'nji nomahm'mnesohilo.
28 Ose ulonto ul+mento, Olo hwe lohwoe *wan tausen* (1,000) kina nomaf+kuji oso hwe *ten tausen* (10,000) kina mokosyohumasoso sohumo umasy+mno.
29 Hwap+ngoso ole, a'amu yo'mayoso ito'no mokosyohumawo'n+ngkohofo somo ngko nom'ne pi'n+ngo engoso uy+monnoho. A'amu yo'mayoso ito'no momokosyohumayo'njo yontoso sohumta'ni oso yo'mayo we'e kako mokosyohumasoso ngko woma'monnoho.
30 Olo syoho ntohofiyo wonyo sohumo s+kwo'mjoho hohnta'ni meho'naopmno. Osopo a'amu hul+ngkwajingo ifaloho'n+ngkuji humotaho engo l+fitnnefoho.

A'amufe Hwomu sohwo a'amu hopi'nonohino somo yano ilofonefoho.

31 A'amufe Hwomu sohwo yofe engo hwofilo'nnyo'njo sohwo kakoe a'amu ahwomomjo so'nji poso sohonta kako hwe engo sohwoe epohumayo wonyoangkafo sopo humanefoho.
32 Osopo nohumahwosi a'amu hopi'nonohinoso uhu'mokahon+ngkuji kako hwe yahu mokosyohumayo pa'nyo sohwo a'amu somo yano ilofonefoho. A'amu yahu *sipsip* pa'nyo somo kengopo uhwaj+hwosi a'amu yahu *meme* pa'nyo somo kengopo uhwajonefoho.
33 Yahu *sipsip* somo kakoe aho angahohnta'ni uhumaj+hwosi yahu *meme* somo kakoe aho hwonamonyo hohnta'ni uhumajonefoho.
34 Oso hohosohonta hwe yofe hwofilo'nnyo'njo sohwo a'amu aho angahohnta'ni humalofo somo ole ulonefoho. Nje Mpohwo yo'mayo wop+ngo sejape so'no sehwosopo'mentiso soku, hohonta hwaho songo mt+'mokumentiso sohonta olo ango yo'mayoso Mpohwo sekumne'no yahumentisoso nop+kuji mapmno.
35 Hwap+ngoso ngko mijoho niyahon+ngki wopayo ntapmmentohofofoho. Ngko mijo'no n+mo'n+ngkahon+ngki mijo ntapmmentohofofoho. Ngko ango kengopo nta'ni pahon+ngko sekwo ngkimo sekwoe angomo ipen+motapont+fi wop+ngo n+mokosyohumamentohofofoho.
36 Ngko hwap+fe ane nohumentan+ngko sekwo yo'mayoso ntapmmentohofofoho. Ngko mnokino'nji nohumentan+ngko sekwo wop+ngo n+mokosyohumamentohofofoho.

Ngko impo'angomo nohumentan+ngko sekwo nohonapm-
mentohofofoho.
37 Ose ulahon+ngkuhwosi a'amu wop+ngoso ole
ul+fitnnefoho. Hwe Engofo, ntohontalo. K+ko
wosopayo mijoho kiyahon+ngki nakwo wosopayo
kijapmment+hwoneso, ntohontalo. K+ko mijo'no
kumo'n+ngkahon+ngki nakwo mijo kijapmment+hwoneso.
38 Ntohontalo. Nakwo ango kengoponta'ango hwosimo ko-
honontani nakwoe angomne'no ipekumotament+hwoneso,
k+ko hwap+fe yo'mayoso ane nohumentan+ngkini ntohonta
kijapmment+hwoneto.
39 Ntohontalo. K+ko mnokino'nji impo'angomo humen-
tan+ngkinoso ntohonta kohon+ment+hwoneto. Ose ulo-
hon+fitnnefoho.
40 Hwe yofe engo'njo sohwo ulonefoho. Ngko nehopi
wasel+monne'no yohono. Yo'mayoso nje a'amu yofe engo
ane'njo somne'no uloho'mentohinoso ngkine'no imentohi-
nofoho.
41 Ose ul+hwosi a'amu hwonamonyo hohnta'n+ngo
somo ulonefoho. Sekwo wonyo soku, mpan+mno. An+tu
sekumne'no s+mano hintotohino umnalofoho. Sekwo
ngkimo nt+ko'maf+kuji oso toho ne'no sijalokunjoso
Mpohwo kako Seten'nji kakoe a'amu so'ntnne'no
ho'nahumentiso somo f+wan+mno.
42 Hwap+ngoso hohonta ngko mijoho niyahon+ngki
wopayo montape'njo imentohofofoho. Mijo'no
n+mo'n+ngkahon+ngki mijo montape'njo imentohofofoho.
43 Ngko ango kengopo nta'ni pahon+ngko sekwo
ngkimo ango mantape'njo imentohofofoho. Ngko
hwap+fe manji'mofo ane nohumentan+ngko sekwo
sekwoe yo'mayoso montapmmentohofofoho. Mnokino'njo
nohumentan+ngko impo'angomo nohumentan+ngko sekwo
monohonayo'njo imentohofofoho.
44 Ose ulahon+ngkuhwosi ul+fitnnefo, Hwe
engofo, Ntohontalo. K+ko mijoho'nji mijo'tnno
nokumo'n+ngkahon+ngki, k+ko nom'ne angopo nta'ni
ponji, k+ko hwap+fe ane hwosi, mnokino'njo hwosi,
k+ko impo'angomo nohumentan+ngkini nakwo wop+ngo
makilohofe'njo ntohonta iment+hwoneto.
45 Ose ulohon+ngkahon+ngkuji ole ulonefoho. Ngko nehopi
wasel+monne'no yohono. Nje a'amu yofe engo ane'njo
somne'no yo'mayoso mulohofe'njo imentohofoso ngkine'no
mantohofe'njo imentohofofoho.
46 Ose ulahon+ngkuhwosi a'amu hiso nukuji hof+koe
wonyomne'no tohino engo ne'no nomapitnnefoho. I a'amu

wop+ngoso hof+ko ango wop+ngo sopo i'mofahokuji engolopohamo songo ne'no nohumantokutnnefoho.

26

Hwe engo sohwa Jisas+mo fonjosyane'ent+fi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53)

1 Jisas oso hungkuno hopi'nono moi'wo ulonto kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento,
2 Sekwo huno moi'wonoho. S+kuno hufa'u memjaof+hwoso'no An+tu Kako A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo S+kuno Engo * i'mofaposo sohonta A'amufe Hwomu sohumo iyo hwojiyaf+ku'nnyo somo wofonjinto'ofosyant+feho. Ose ul+mentisofoho.
3 Hohosohonta hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Is+lael sohwafe hwe engo sohwanji hwe yofe hwofilo'nnyo tajo ango syoho'njo Kaiyofas oso hwoe ango somo uhu'mokumentohofofoho.
4 Osopo nuhu'mokont+fi Jisas+mo hiyaso'mo aho kehwasi wofonjosyano l+mentohofofoho.
5 Ole hnn+mentohofi, Olo hiloso An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo S+kuno Engo osomo wopayo engo nontan+ngkuji Jisas+mo aho kehwaso'no nonahon+ngkuji a'amu hof+ko nakumo ikujoho nafongkupitnnoho. Oso hiso'no S+kuno Engo homo somo nakwo Jisas+mo aho mokanehwono. Ose hnn+mentohofofoho.

A'musi Jisas+ye mnokinopo hwone mijo akino'njoso usohumentisofoho.

(Mak 14:3-9; Joun 12:1-8)

6 Jisas kako Saimoun+ye ango Mpetani osopo humamentisofoho. Saimoun huhwo sohwo a'apaho uyo wonyo'njo hweho.
7 Osopo Jisas nohumentan+ngki a'mu anga'nohinisi Jisas+mo nu'manto kako sojo ahwonte hwone mijo akino wonyoangkafo'njo hamniyoho yokintahopo'njoso nomotaponto Jisas epohumayo sopo nohumentan+ngki kakoe mnokinopo mijoso usohumentisofoho.

---

* **26:2:** Oso s+kuno s+mo'moso hwaho Ijip sopo a'amu ahwomo mta'angoso mehomi tis+maso somo poyo imokumentisofoho. Oseso a'amu Is+lael+so yahu ***sipsip*** hon+yoso hof+ko mit+pit+hwayo'nji hoku'moponjo iyo fij+hofaki'nnyo'nji osomo uloho'mentohofofoho. A'amu ahwomo mta'angoso oso homo somo uhwononto uyakolo'mentisofoho. Oso s+kuno somne'ne An+tu Kako A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo S+kuno Engo l+wo'n+ngkuhhwonefoho.

8 Ose yahon+ngki inomokomoyo sohwa nuhwonont+fi
s+meho tohino umn+ngkahon+ngki hnn+mentohofi, Olo a'mu
losi mijo siki peho'no sisyohoho.
9 Oso mijo wonyoangkafoso a'amu nakumta'ni mpe
nalohofont+fijontentesi nakwo hamniyoho engo nomehwasi
a'amu ho'yango umofonyo iwo'n+ngkohofo somo
uy+hwanesohilo.
10 Ose hnn+ngkahon+ngkofi Jisas hof+koe hungkunomo
huno uyahon+ngki ul+mento, Sekwo a'mu losimo s+meho
tango peho'no uyalokwofo. Kako ngkimo wop+ngo ntohok-
woho.
11 A'amu umofonyo iwo'n+ngkohofoso sekwo'nji
engolopohamo ne'no humawo'n+ngkohofofoho. I, oso'no
ngko sekwo'nji humaleso s+kuno moi'wo we'enepi
umo'n+montonoho. Oso'no a'amu ngkimo wop+ngo
ntohofo'ne s+kuno pi'n+ngo mauyoho.
12 Oso a'musi kako nje a'apahopo hwone mijo ehan-
tohofisoso kako nakwoe yahino a'amufe pijafo ito'no
yasy+wo'n+ngkuhwone hopaso ehantohokwoho.
13 Hungkuno nehopi wasel+mo, Ango yawojo'meemo nje
hungkuno wop+ngo a'amu somo ul+fijo so'no olo a'mu losi
ntohofiso so'nji ul+fitnnefoho. Oso'no a'amu pi'n+ngo engo
olo a'mu losimne'no syaf+hupitnnefoho.

Jutas hwe engo sohwamo Jisas+mne'no ul+mne'ento hungkuno ho'nahumentisofoho.
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

14 Jisas+ye inomokomoyo aho hopi'nono s+fe mta'ni hufa'u
sohwa anga'nohino sohwo kakoe yofe Jutas Is+kaliyout. Oso
hwe huhwo sohwo hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo
sohwamo nu'manto
15 ul+mento, Ngko sekumo Jisas sejapmme so'no
sekwo peho wontopant+fito. Ose ulohon+ngkahon+ngki
ul+mentohofi, Nakwo hamniyoho sojo *teti* (30) wokijopan-
tanoho. Ose ulont+fi hamniyoho uy+mentohofofoho.
16 Oso hohosohonta Jutas Jisas+mo ut+hwamne'ento
hon+ngkano imofo'ne syof+syoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo S+kuno Engo os-omne'no wosopayo n+mentohofofoho.
(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30)

17 S+kuno Engo uhwon+motofo s+mo'mjo somo a'amu Juta
wopayo nom'ne kengo n+wo'n+ngkohofo so'no Jisas+ye in-
omokomoyo sohwa kakimo nu'mant+fi ul+mentohofi, An+tu
A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo

S+kuno Engo osomne'no wopayo naneso nt+'mo esyohumanehwono.
18 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo ant+me engo somo nukuji hwe fihumo nu'maf+kuji ul+mno. Nakwoe hwe engo hungkuno mesyolonet+hwawo'n+ngkiso sohwo ole nalohoho. Nje s+kuno mofoneponoho. Ngko nje inomokomoyo sohwanji S+kuno Engo somne'no wosopayo j+je angomo wonontane'no y+hwono.
19 Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa Jisas+ye hungkunomo in+ngkawent+fi S+kuno Engo so'no wosopayo ito'no esyohumamentohofofoho.
20 S+kuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nohumant+fi Jisas ul+mento,
21 Hungkuno nehopi wasel+mo. Hwe fihwo kako olo ango lomo sekwo'nji humaso sohwo kako mango sohwafe ahomo woho'nan+humonte hweho. Tokoyo'ofo wantoho'mtonoho.
22 Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwafe s+meho tango uyahon+ngki a'amu anga'no anga'nohino sohwa Jisas+mo ul+mentohofi, Hwe Engofo, ngkolaho.
23 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hwe fihwo ngko'nji wopayo noswanomo yomaso sohwo kako ngkine'no a'amumo tokoyo'ofo uy+mte hweho.
24 A'amu An+tuye hungkuno lut+hwamotofo sohwa iyoswomo mt+'mokumentohofo pa'nyoso A'amufe Hwomu sohwo poyo umo'n+montonoho. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwamo tokoyo'ofo ntohofone sohune'no hitoho ntokwoho. Tohino engoso nomane hweho. Kona'wohi aswo momaso'njo yontentesi wop+ngo'nesohilo.
25 Ose ulahon+ngki Jutas oso hwe Jisas+mo tokoyo'ofo imentiso sohwo Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo, ngkolaho. Ose ulohon+ngkahon+ngki ul+mento, K+ko nto lohino. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji wopayo'nji mijo'nji ae'uyo n+mentohofofoho.
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)
26 Hof+ko wopayo nontan+ngkofi Jisas wopayo nomanto An+tumo isamoyoka ulonto kut+kujo lohofonto inomokomoyo sohwamo uyonto ul+mento, Oloso nje a'apahofoho. Sekwo nomaf+kuji hmn+mno.
27 Ose ulonto kako noswanyo ipisayo mijo'nji nomanto An+tumo isamoyoka ulonto hof+kimo uyonto ul+mento, Olo mijo loso sekwo hopi'nonohino sohwasi hmnaopmno.
28 Olo nje hon+yo loso a'amu pi'n+ngo sofe wonyo wae yasemofo'ne usohumahono. Hon+yo loso An+tu'nji sekwo'nji makot+ku'nyo'ne us+humahono. Nje hon+yo

losomo An+tu uhwon+ngkuhwosi sekwo An+tu'nji
makot+ku'nyoso ne imo'nyo'nefoho.
29 Hungkuno wasel+mo. Nom'ne s+kuno somo olo ipisayo
mijo apa'no man+mnehono. Manyo'njo nohumentan+'mo
s+kuno memjaof+hwoso'no ngko sekwo'nji nje Mpohwoe
ango a'amumo mokosyohumayo sopo mijo songo nonane-
foho.
30 Ose ulahon+ngki hof+ko ta anga'no lont+fi noswapont+fi
hwof+ki'nyo Oulif+ne'no kotas+mentohofofoho.

Jisas kako Pita Jisas+mne'no hwasyo hungkuno a'amu somo ulonе so'no ul+mentisofoho.
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)

31 Jisas ul+mento, Olo s+kwo'miyo lomo sekwo ngkimo
n+hwaj+kuji hiyaso wahumpeent+feho. An+tuye hungkuno
mt+'mokumentohofo sohwa ole mt+'mokumentohofi, A'amu
yahu mokosyohumayo sohumo fonjasy+kujo'no yahu sohwa
hiyaso wahumpeent+feho.
32 I, oso'no songo l+kahm'mo Ngkaliline'no s+mo'mo
sepo'mnefoho.
33 Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Nom'ne sohwa hof+ko
ko kuhwot+'mopijoso ngko makuhwot+'mo'mnehono.
34 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko hungkuno nehopi
wakil+monne'no yohono. Olo s+kwo'miyo lomo y+hufo
tos+ka yoka malontan+ngkuhwoso sohonta k+ko ngkine'no
hwasyo hungkuno hufa'u s+hune ole ul+monnoho. Ngko
Jisas+mne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohojo'no y+hufo
sohwo yoka wal+montonoho.
35 Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Ngko kikimne'no huno
maniyohoyohoho eso mul+mnehono. O'o, ngko k+ko'nji
ko fonjan+siyo'manji oso hungkunoso mul+mnehono. Ose
ulahon+ngki inomokomoyo hopi'nonohino sohwa oso hopa
ul+mentohofofoho.

Jisas Ngket+semani sopo humanto Mpohune'no jomo ul+mentisofoho.
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

36 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Ngket+semani iyo
uyo syoho sopono umentohofofoho. Osopo nohumanto
kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento, Sekwo olopo fos-
yohumamno. Ngko oso nompono u'mo Mpohumo jomo
ul+mo.
37 Ose ulonto kako Pita'nji Sepetiye hwomu sohwa'u'nji
ut+manto umentohofofoho. Nowent+fi Jisas s+meho tango
m+kun+mposo umentisofoho.

38 Oso'no ulɨmento, Nje sɨmeho tango mɨkunɨmposo'njo
hwo'nyoho. Tango hiloso poyo wanɨmokumtolɨkeno.
Ngko'njopo fosyohumafɨkuji ngkimo nohontohumamno.
39 Ose ulonto we'enehwo nowento sɨmano hwaho
hohnta'ni ipitofawento Anɨtumo ulɨmento, U, nje Mpohwo,
olo tohino loso nonɨ'mahwosi woniyakolofono. I oso
hiso'no nje hunomo nnɨngkahutoho. O'o, jɨje hunomnohino
hmnɨngkayo.
40 Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwafepono
umentisofoho. Kako nu'manto uhwonɨmentisoso kakoe
inomokomoyo sohwa saho nofosyowentanɨngkofi uh-
wononto Pitamo ulɨmento, Kɨko ngkimo monohontohumayo
peho'neto.
41 Sekwo ngkine'no nohontohumafɨkuji Mpohumo jomo
ulɨmno. Seten sekumo yamofo selohofonoho. Sekwo
wopɨngo'nohini uyano ko lɨfijoso sekwoe yokumpohn'nyo
hopo'maho.
42 Ose ulonto Jisas apa'no we'enehwo nowento ulɨmento,
Nje Mpohwo, olo tohino loso ngkimo manɨmnonehoho
nnɨngkohoho. I, oso'no nje hunomo minɨngkomnehono.
O'o, jɨje hunomnohini unɨngkapmmonnoho.
43 Ose ulonto asomo ponto uhwonɨmentisoso inomoko-
moyo sohwa tɨmo saho unɨngkahonɨngki saho fosyowen-
tanɨngkofi uhwonɨmentisofoho.
44 Ose uhwononto apa'no nulɨko'manto Mpohumo
jomo sɨmo'mjo ulɨmentiso hopaso apa'no nowento
ulɨmentisofoho.
45 Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwanjo sopo noponto
ulɨmento, Sekwo saho ne'no lofosyawotofo. Upa'nɨmno. Nje
sɨkuno nto i'mofapmmaho. A'amufe Hwomu sohumne'no
a'amu wonyo sohwamo tokoyo'ofo nto imasofoho.
46 Sekwo filɨkapmno. Wohwano. Uhwonɨmno. Oso hwe
ngkine'no tokoyo'ofo ntoho'maso sohwo nto pohoho.

Jutas Jisasɨmo a'amu wonyo sohwamo uyɨmentisofoho.
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)

47 Jisas oso hungkuno ulontanɨngki Jutas Jisasɨye
inomokomoyo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'u sohwo
i'mofapmmentisofoho. A'amu yofe engo'njo tajo
ango syoho'njo sohwanji a'amu Isɨlael hwe engo
sohwanji a'amu pi'nɨngo engo itokuso'njo hosɨmno'njo
sohwamo lutɨhwahonɨngkofi Jutas kako Jisasɨyepono
ipemotasɨmentisofoho.
48 Jutas oso a'amu sohwamo yaofo itɨhwayo'ne ole
ulɨmento, Hwe sohumo nu'mahm'mo hinjoho hu'nɨmeso

oso hwe huhwo sohwo Jisas+yoho. Osohumo sekwo aho f+kopmno. Ose nto ul+mentisofoho.
49 Oso'no Jutas Jisas+mo komo'no nu'manto ul+mento, Nje
Hwe Engofo. Ose ulonto hinjoho hu'n+mentisofoho.
50 Ose yahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko umonji pohino
sohwosi komo'no fiyo. Ose ulahon+ngki hof+ko Jisas+mo
u'mant+fi aho yokumpohn'nyo ko'mentohofofoho.
51 Hwe fihwo Jisas+'nji humamentiso sohwo kakoe
hwakuhwajo nomanto hwe yofe engo'njo tajo ango
syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyo sohumo haloho
loku'mentisofoho.
52 Ose yahon+ngki Jisas ul+mento, J+je hwakuhwajo asomo
foho'nasyo. A'amu fihwo kako hwakuhwajo'nji nom'ne
sohwamo lofososo oso hwe huhwo sohumo hwakuhwajo'nji
wolofosyant+feho.
53 K+ko huno makiyoho liyohoho. Ngko nje Mpohumo
jomo ul+'me'no kako ahwomomjo a'amu pi'n+ngo engo
n+fo'mayo'ne n+hwaj+hwonesohilo.
54 I oso hiso'no ngko ose i'me'no a'amu An+tuye
hungkuno nje poyo imo'nyo so'no mt+'mokumentohofo
oso hungkunoso ne pipi imo'n+ngkuhwonesohilo. O'o,
nje poyo imo'nyoso oso pa'nyo umo'n+montonoho. Ose
ul+mentisofoho.
55 Oso hohosohonta Jisas a'amu itokuso'njo somo
ul+mento, Sekwo a'amu hufo iwo'n+ngkiso sohune'no
aho wokano lont+fi hwakuhwajo'nji itokuso'nji
lomotopalokwofo. S+kuno engolopohamo ngko An+tuye tajo
ango engo somo humanji a'amu somo An+tuye hungkuno
lut+hwahon+ngko sekwo ngkimo osopo man+koso'njo
iwo'n+ngkohof+hwasoho.
56 I oso'no a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki
lut+hwamotofo sohwafe hungkuno ne imo'nyo'ne
so'no yo'mayo imo'n+ngkohoho. Ose ulahon+ngki
inomokomoyo sohwa Jisas+mo ul+ko'mant+fi hiyaso
humpo'mentohofofoho.

A'amu 'kaun+sol' syoho'njo sohwafe pone'no nowent+fi Jisas+mne'no hungkuno l+mentohofofoho.
(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-24)

57 Oso a'amu sohwa Jisas+mo aho kent+fi hwe yofe
engo'njo tajo ango syoho'njo Kaiyofas oso hwoe angomne'no
kemotamentohofofoho. A'amu hon+ngkano hungkuno
lut+hwamotofo sohwanji a'amu Is+lael+fe hwe engo so-
hwanji osopo uhu'mokumentohofofoho.
58 Pita Jisas+mo ko in+ngkawomentisoso kakimo
mufantohi'nyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo

humuloho'm+wesofoho. Kako Kaiyofas+ye tojo somo
noswonto a'amu uhwontohumayo sohwanjo sopo yo'mayo
imo'nyo so'no uhwontohumamo lonto humamentisofoho.
59 A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu
kaun+sol syoho'njo sohwanji hof+ko a'amu Jisas+mne'no
hwasyo hungkuno uj+so'ne Jisas+mo fonjosyane'ent+fi
wot+pemant+fi imentohofofoho.
60 A'amu pi'n+ngo hwasyo hungkuno'njo sohwa ko
i'mofopahon+ngkofi nofonjosyane'ent+fi hungkunoso
wonyopi t+pmmentohofofoho. Hwangku ae'uyo sohwa'u
i'mofaponji
61 ul+mentisiyo, Olo hwe lohwo ole l+maso hweho.
An+tuye ango engoso ngko wae yahm'mo songo mol+meso
s+kuno hufa'u s+hune memjaof+hwoso'no ango moi'wo
umo'n+montonoho. Ose l+maso hweho.
62 Ose ulahon+ngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo
sohwo nol+kofalohofonto Jisas+mo ul+mento, K+ko hungkuno
asomo mujo'njo peho'no yalokuno. Pipilo. Olo hungkuno
kikimo kilalokusiyo losofo.
63 Ose ulahon+ngki Jisas mampi'nyo humentan+ngki hwe
yofe engo'njo sohwo ul+mento, An+tu songo ne'no humayo
sohwo j+je hungkuno kupo'nalofoho. K+ko hungkuno ne-
hopi'nohini fonaso. K+ko K+lais, An+tu kuhwosopo'mentiso
An+tuye Hwomu Ne hwosilaho.
64 Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko
nehopi ntohino. I wakil+monne'no yohono. Hwangku
sohonta sekwo A'amufe Hwomu sohwo An+tu Yo'mayo
Yokumpohn'nyo Hwap+ngo sohwoe aho anga sohohnta'ni
humentan+ngkuhwosi uhwon+fitnnefoho. Kako himo
ahwomo mta'ango sopo nohumahwosi p+hwoso'no
uhwon+fitnnefoho.
65 Jisas ose ulahon+ngki oso hwe tajo ango syoho'njo sohwo
s+mano hintotohino umn+mentiso so'no kakoe manji'mofo
we'ene s+s+mpento ul+mento, Kako An+tune'no sitofo ulo-
hoho. Nakwo nom'ne a'amu Jisas+mne'no hungkuno jo'neso
joho peho'no ulanehwono. O'o, sekwo kakoe hungkuno
somo nto upa'n+ngkohofo.
66 Sekwo huno pipi seyohoho. Ose ulohon+ngkahon+ngki
ul+mentohofi, Kako wonyo imaso hweho. Kako poyo
umo'nono.
67 Ose ulont+fi Jisas+ye s+mo'mangopo me mijo
uyat+'mofont+fi fongku'mentohofofoho. A'amu fehohnjo
nufonjont+fi
68 Ul+mentohofi, K+ko K+lais sohwosi An+tu hungkuno
kijopahon+ngki l+wo'n+ngkino hwosi, t+hwo kufonjohoho.
Noho fonaso. Sitofo ose ul+mentohofofoho.

Pita Jisas+mne'no hwasyo hungkuno, Ngko huno maniyohoyohoho ul+mentisofoho.
(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)

69 Pita angkuhwafo ponjo tojo somo nohumentan+ngki hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyosi nu'manto ul+mento, K+ko huhwosi Jisas hwaho Ngkalili mta'ango sohwo'nji humawo'n+ngkino hwosoho.
70 Ose ulahon+ngki a'amu hopi'nono nuhwon+ngkahon+ngkofi Pita ul+mento, Awonoho. Olo hungkuno ntohino loso'no ngko huno maniyohoyohoho.
71 Ose ulonto kako noswonto kontolompo'ango somo nohumentan+ngki nom'ne a'mu syoho ulohofiyosi Pitamo uhwononto hwe sohwamo ul+mento, Olo hwe lohwo Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo'nji humawo'n+ngkiso hweho.
72 Ose ulahon+ngki Pita apa'no yofe hiyaso yonto ul+mento, Nehopi yokintahopono lohono. Ngko oso hwe sohumo huno maniyohoyohoho. Ose ul+mentisofoho.
73 We'enepi a'amu fehohnjo l+kofohumamentohofo osohwa Pitamo nu'mant+fi ul+mentohofi, Nehopi kil+hwono. K+ko hof+ko'njo mta'ango hwosoho. J+je mampahoso Ngkalilinta'ango pa'n+ngo ho'n+ngkohoho.
74 Ose ulahon+ngkofi Pita hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento, Ngko hwasyo hungkuno sel+'meso An+tu tohino wontapono. Oso hwe sohumo ngko huno maniyohoyohoho. N+hu'no nehopi lohono. Ose ul+mentisoso tos+ka yoka l+mentisofoho.
75 Yoka lahon+ngki nupa'nonto Pita hungkuno Jisas ul+mentiso so'no huno syaf+hu'mentisofoho. Hungkuno ole ul+mento, Y+hufo tos+ka yoka molontan+ngkuhwoso sohonta k+ko ngkine'no mango hufa'u s+hune ole wal+monnoho. Ngko Jisas+mne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohojo'no y+hufo sohwo yoka wal+montonoho. Pita kako huno ose syaf+syonto mempono swonto kakoe yahino wonyo so'no s+meho tango m+kun+mposo uyahon+ngki humotaho engo ne'no l+mentisofoho.

27

A'amu Pailot+yepono Jisas+mo ipemotawomentohofofoho.
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Joun 18:28-32)

1 Im+ngo ne so'nji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Juta sofe hwe engo sohwanji Jisas+mo fonjosyane'ent+fi hungkuno l+mentohofofoho.
2 Jisas+mo aho kent+fi ahwomo nano kilofont+fi hwe engo hwaho mokosyohumayo Pailot oso hwoepono ipemotawomentohofofoho.

Jutas poyo pe'n+mentisofoho.
(Apousel sohwafe Syoho 1:18-19)

3 Jutas kako Jisas+mo tokoyo'ofo uloho'mentiso sohwo
uhwon+mentisoso hof+ko Jisas+mo tohino uyant+fi
yahon+ngkofi uhwononto kako s+meho tango uyahon+ngki
huno ole syaf+hu'mento, Wonyo imalefoho. Ngko oso
hamniyoho sojo *teti* (30) ma'maleso asomo uy+mo. Ose
ulonto kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Juta
sofe hwe engo sohwanjimo uyonto
4 ul+mento, Ngko wonyo imalefoho. Ngko hwe wonyo
ane sohumo set+hwamale sohwo wape'n+montonoho. Ose
ulahon+ngki ul+mentohofi, Nakwoe'maho. J+je'nohinofoho.
5 Ose ulahon+ngkofi Jutas oso hamniyohoso An+tuye ango
engo somo noswoho'nofawento nowento nano hmmentiso-
foho.
6 Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa hamniy-
oho hiso nomant+fi hnn+mentohofi, Olo hamniyoho hiloso
a'amumo fonjasiyo'ne mpe'nefoho. Nakwo olo hamniy-
oho lo'nji tajo angomjo hamniyoho nem'no ho'nasiyoso
wop+ngo'maho.
7 Ose lont+fi hungkuno nom'ne ole kot+ku'mentohofi,
Nakwo a'amu hwontoho mt+'mokuwo'n+ngkohofo sohwa
mta'ni olo hamniyoho loso'nji hwaho mpe uyano. Hwaho
hiloso a'amu kengo mta'ni nop+kuji poyo pe'n+ngkujo'no
pijafo ho'nasiyo'nefoho. Ose kot+jwont+fi imentohofofoho.
8 Oso'no hwaho hopo sopo hwaho hon+yo l+fawojoponoho
l+wo'n+ngkohofofoho. Oso yofe hiso olohonta weho.
9 Oso hohosohonta hwe Jelemaiya sohumo An+tu
hungkuno uyahon+ngki lut+hwamojo sohwoe hungkuno
ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno ole,
A'amu Is+lael+so oso hamniyohoso kakine'no mpe uyano
lont+fi imentohofofoho oso hamniyoho hiso nomant+fi
10 a'amu hwontoho mt+'mokuwo'n+ngkiso sohwoe hwaho
mpe imentohofofoho.
Oso hwe engo nt+mentiso pa'nyofoho.
Oso hungkunoso hohonta Jelemaiya ose l+mentisofoho.

Pailot Jisas+mo hungkuno uloho n+mentisofoho.
(Mak 10:2-5; Luk 23:2-5; Joun 18:29-38)

11 Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo'njo
sopo Jisas loho'mentisofoho. Oso hwe engo huhwo sohwo
Jisas+mo ulohon+mento, K+ko a'amu Jutafe Hwe Engo so-
hwosilaho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Hungkuno hiso
k+ko nehopi lohino.
12 Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Juta
sohwafe hwe engo sohwanji hof+ko Jisas+mne'no hungkuno

ulahon+ngkofi Jisas hungkuno asomo mujo'njo imentiso-
foho.
13 Oseso Pailot Jisas+mo ul+mento, Oso hungkuno kikine'no
ntohofoso k+ko mupa'nyotaho.
14 Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas hungkuno mujo'njo
yahon+ngki Pailot yomo yonto huno pi'n+ngo engo
syaf+hu'mentisofoho.

Pailot Jisas+mne'no iyomo fonjinto'ofahumno ul+mentisofoho.
(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Joun 18:39–19:16)

15 Oso S+kuno Engo wopayo iloho yan+motofo s+kuno somo
soswo huhwo huhwi hwe engo hwaho mokosyohumayo
sohwo kako hwe impo'angomjo fihumo is+hutof+hwaj+mojo
hweho. A'amu sohwa oso hwe impo'angomjo sohune'no
yofe hwe engo sohumo ul+wo'n+ngkahon+ngkofi oso hwe
huhwo sohumo is+hutof+hwaj+mojo hweho.
16 Oso hohosohonta hwe wonyo Mpolapas kako
impo'angomo humohumantisofoho.
17 Hwe moya'mi nuhu'mokahon+ngkofi Pailot ul+mento,
Ngko sekuyepono t+humo is+hutof+hwaj+mnehono.
Ngko Mpolapas is+hutof+hwaj+mnehono. Ngko
Jisas a'amu K+lais+yoho ul+wo'n+ngkohofo sohumo
is+hutof+hwaj+mnehono. Ose ulohon+mentisofoho.
18 Pailot olo so'no huno moi'wonoho. A'amu pi'n+ngo
engoso Jisas+mo in+ngkamotofo so'no a'amu Juta sofe hwe
engo sohwa s+mano hintotohino umn+mentisofoho. Oso'no
kakiyepono hungkuno hiso ipemotapmmentohofofoho.
19 Pailot kako hungkuno jo'ne ango sopo humentan+ngki
kakoe ape hungkuno ole l+hwat+mento, K+ko oso hwe
wop+ngo sohumo k+ko wonyo ulohofohotoho. Ngko
s+kwo'miyomo oso hwe sohune'no wojo uhwon+ngkoheso
ngko s+meho tango nisofoho. Ose l+hwat+mentisofoho.
20 Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Juta
sofe hwe yofe engo'njo sohwanji hof+ko hwe moya'mi somo
ul+mentohofi, Sekwo Mpolapas+mne'no jomo ul+mno. Jisas
kako poyo umo'nono. Ose humulohofofoho.
21 Hwe yofe engo'njo sohwo a'amu somo ulohon+mento,
Olo hwe lohwa'u osopo humasiyo loso t+humo
us+huto'mnehono. Ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi,
Mpolapas+mo us+hutofo.
22 Ose ulahon+ngkofi Pailot ul+mento, Ngko Jisas
a'amu K+lais hwosoho ul+wo'n+ngkohofo sohumo pipi
imnehono. Ose ulahon+ngki a'amuso ul+mentohofi, Iyopo
fonjinto'ofasyo.

23 Ose ulahon+ngkofi Pailot ul+mento, Peho'neto. Olo hwe
lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahon+ngki a'amuso
mohm'no ul+wo'n+mentohofi, Iyopo fonjinto'ofasyo. Iyopo
fonjinto'ofasyo.
24 Ose lontan+ngkofi Pailot huno umento, kakoe
hungkunoso hopa mmo'n+ngkahon+ngki ikujoho
u'mofapmmonto yahon+ngki Pailot kako a'amu
wanohon+fento mijo nomanto a'amuso uhwontohumen-
tan+ngkofi kakoe ahomo mijo yat+ku'nonto ul+mento, Olo
hwe lohumo fonjasiyo'neso nje huno'maho. O'o, sekwo
hwap+ngo kuyoho. Oso'no nje aho mijo yat+ku'n+ngkohono.
25 Ose ulahon+ngki a'amuso ul+mentohofi, Olo hwe lo-
humo poyo fonjasiyo'ne tohino nakumo ne'masoso nakwoe
mehomi ntnne'no wone'ma'montonoho.
26 Ose ulahon+ngkofi Pailot Mpolapas+mo
is+hutof+hwajonto kakoe hwe itokuso'njo sohwamo
ul+mento, Jisas+mo impe'nji fonj+kuji iyopo fon-
jinto'ofahumno.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisas+mne'no sitofo l+mentohofofoho.
(Mak 15:16-20; Joun 19:2-3)

27 Oseso Pailot+ye a'amu itokuso'njo sohwa hwe
yofe engo'njo sohwafe angomo ipemotaswont+fi
osopo hwe itokuso'njo hopi'nonohino sohwa Jisas+mo
u'ma'mentohofofoho.
28 Hof+ko kakoe manji'mofo yajont+fi hof+ko manji'mofo
nom'ne hon+yo'nohinoso uloho'mentohofofoho. Oso
manji'mofo hon+yo'nohinoso a'amu yofe engo hwaho
mokosyohumayo sohwafe manji'mofofoho.
29 Ose yont+fi hof+ko impe yongo'njo nomant+fi
nopopojont+fi hnn+mentohofi, Olo hwe yofe engo'njo
hwaho mokosyohumayo sohwoe mnokino manji'mofo
pa'nyofoho. Ose lont+fi Jisas+ye mnokinopo
monji'mofahumentohofofoho. Hof+ko fo'me nomant+fi
kakoe aho angahohnta'ni umanjont+fi ul+mentohofi,
Olo fo'me loso hwe engo hwaho mokosyohumayo
sohwoe pa'n+ngo sohwosiye ahomo kumanj+hwono. Ose
lont+fi kako'njopo hwomtame poji ulohofont+fi sitofo
ul+mentohofi, Ou Hwe Engo sohwosi, k+ko a'amu Juta somo
mokosyohumawo'n+ngkino sohwosilaho.
30 Ose ulont+fi kakoe s+mo'mango sopo memijo
uyat+'mofont+fi oso fo'me ahomo umangku'mentohofoso
nomant+fi mnokinopo fongku'mentohofofoho.
31 Hof+ko sitofo moi'wo ulont+fi oso manji'mofo
hon+yo'nohinoso yojasyont+fi kakoe manji'mofo

uloho'mentohofofoho. Ose yont+fi kakimo fon-
jinto'ofasiyo'ne sopono ipemotas+mentohofofoho.

Hof+ko Jisas+mo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)

32 Ipemotasont+fi hwe fihwo Sailininta'ango kakoe
yofe Saimoun osohumo nu'mant+fi kwokwe umofont+fi
kako Jisas+ye iyo hwojiyaf+ku'nnyo intofo'ne'ent+fi
ul+mentohofofoho.
33 Kako intofahon+ngki hof+ko hwaho Ngkoul+kota
s+'mo'mentohofofoho. Oso hwaho hopo sopone yofe hiso
hwap+ngo olenoho. Mnokino yokino huyo'mango pa'nyo
ponoho.
34 Osopo nohumant+fi hof+ko ipisayo mijo'nji nom'ne
molasin tohino mumnyo'njo so'ne so'nji iwolo'mokont+fi
Jisas+mo uyahon+ngkofi kako yamofo imentisoso
man+mentisofoho.
35 Oseso hof+ko Jisas+mo iyopo fonjinto'ofasyont+fi kakoe
manji'mofo yo'mayoso t+hwo woma'montol+keno lont+fi
syohi'nyo imentohofofoho. Hwe sohwa syohi'nyo hiso
yakolo ulohofont+fi yo'mayoso hu'mema'mentohofofoho.
36 Ose yont+fi osopo nohumant+fi Jisas+mo uhwontohuma-
mentohofofoho.
37 Kakoe iyo hwojiyaf+ku'nnyo yokintaho sopono olo
hungkunolo kakine'no mt+'mokumentohofi, OLO HWE LO-
HWO JISAS+YOHO. A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose
mt+'mokont+fi iyoswo hofojahumentohofofoho.

38 Jisas+'njopo hwe hufa'u hufo'nji ikujoho'nji imojiyo
sohwa'umo fonjinto'ofahumentohofofoho. Nom'nihwo
Jisas+ye aho angahohnta'ni, nom'nihwo aho hwonamonyo
hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.
39 Hwe moya'miso nopohotawent+fi mnok+ngkwa'n+ngkwa'nny
yont+fi sitofo ul+mentohofi,
40 K+ko ole l+wo'n+ngkini, An+tuye tajo ango engoso ngko
wae yaohm'mo apa'no songo mol+meso s+kuno hufa'u
s+hune memjaof+hwoso'no ango moi'wo umo'n+montonoho.
Ose l+wo'n+ngkino hwosoho. K+ko An+tuye Hwomu Ne
hwos+'manji k+ko fo'ma'nyo. Iyopo nta'ni f+kotape.
41 Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji
a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji
a'amu Jutafe hwe engo sohwanji oso pa'nyo sitofo
ul+mentohofofoho.
42 Ole ul+mentohofi, Kako a'amu nom'nemo
ufo'mawo'n+ngkiso sohwo kakimo mufo'ma'nonehoho.
Kako Is+lael sofe hwe engo hwolaho. Kako iyopo

nta'ni kotap+hwoso'no uhwon+ngkuhwasi nakwo s+meho hi'ntnnono uyano.
43 Kako An+tumo s+meho hi'ntnnono uyonto ole l+mento,
Ngko An+tuye Hwomu hwo'nyoho. Ose l+mentiso hweho.
An+tu kakine'no umo'n+ngkuhwoso'no'manji kako olohonta
ufo'mano. Ose ul+mentohofofoho.
44 Oso hwe wonyo Jisas+'njopo fonjinto'ofahumentohofo
huhwa'u Jisas+mo sitofo ul+mentisiyefoho.

Jisas poyo imo'n+mentisofoho.
(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)

45 Hinjo ajwo kuntoliyopo oso s+kuno mjaofonto
mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji *t+li* (3)
k+louk oso'nji apa'no longkon+ngkahon+ngki mofehi'nyo
l+mentisofoho.
46 S+kuno wammonto yahon+ngki Jisas joho mohm'no
l+mento, *Eli Eli lema sapak+tani.* Oso hungkuno hiso neso ole,
Nje Mpohwo An+tu, peho'no n+s+kwojantokuno.
47 Ose lahon+ngki a'amu kako'njopo humamentohofoso
upa'nont+fi huno muyahon+ngki l+mentohofi, Olo hwe lo-
hwo kako Ilaija osohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki
l+mojo sohumne'no joho lalofoho.
48 Ose ulahon+ngkofi hof+ko'njopo a'amu humunyo
sohwo komo'no Jisas+mo u'manto hwap+fe we'e mijo
yokumpohn'nyo mangkinyo'njo yomanto oso hiso tokemo
yamjonto Jisas wanononto uy+mentisofoho.
49 I oso hiso'no nom'neso ole ul+mentohofi,
Hofahiyo. Nakwo uhwontohumano. Ilaija nop+hwosi
ufo'ma'mtol+keno. Ose ul+mentohofofoho.
50 Jisas apa'no joho mohm'no lonto kakoe huyo'mango
uhwajonto poyo pe'n+mentisofoho.

51 Oso hohosohonta An+tuye tajo ango engo somjo
hwap+fe engo oso ajwoponjo ango we'e An+tu
humayo'nefoho l+motofo sopo hoku'yopo pmpil+peehinyoso
yokintahopo nta'ni tomonte s+s+mpo lohofonto hofa'u
imo'n+mentisofoho. Hwaho hwom+hwo yonto sojo engoso
t+hwo'mentisofoho.
52 Oso hwaho a'mopijafo ho'nahinyo sopo hwaho
hwosampo lohofahon+ngki An+tuye a'amu pi'n+ngo
pe'n+mentohofoso songo l+ka'mentohofofoho.
53 Nol+kafont+fi s+kuno nom'nemo Jisas pe'nonto songo
l+ka'mentiso somo hof+ko ango Jelusalem wop+ngo somo
noswahon+ngkofi a'amu pi'n+ngo engo oso a'amu somo
uhwon+mentohofofoho.

54 Hwe a'amu itokuso'njo sohwamo mokosyohumayo so-
hwo kakoe a'amu'nji nohumant+fi Jisas+mo uhwontohu-
mant+fi hwom+hwo yo'mayo so'nji imo'n+ngkahon+ngki uh-
wonont+fi iyoho un+mentisofoho. Ole ul+mentohofi, Olo hwe
lohwo An+tuye Hwomu Ne hweho. Ose l+mentohofofoho.
55 Moya'mi pi'n+ngo engo Ngkalilinta'ango Jisas+mo t+fi
in+ngkamotofo sofa Jisas+mo ufo'mano lont+fi Ngkalili
ul+ko'mant+fi Jisas+'nji Jelusalemno pmmentohofofoho. Os-
ofa nohumant+fi Jisas+mo uhwon+hwojamentohofofoho.
56 A'mu hof+ko'njo loponta'angosi Maliya Mak+tola
nta'angiyoho. A'mu nom'nesi kakoe yofe Maliya Jem+s+'nji
Jousep+'njiye kona'wohiyoho. A'mu nom'nesi Sepetiye
hwomu sohwa'uye kona'wohiyoho.

Jisas+ye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-55; Joun 19:38-42)

57 S+kuno'nji hwe hamniyoho engo'njo Alimateyanta'ango
sohwo i'mofapmmentisofoho. Kakoe yofe Jousep+yoho.
Kako Jisas+mo in+ngkamojo hweho.
58 Kako hwe engo Pailot osohumo u'manto, Jisas+ye pi-
jafo mayo'ne ulohon+mentisofoho. Ose ulahon+ngki Pailot
ul+mento, Jisas+ye pijafoso olo hwe lohumo uy+mno.
59 Ose ulahon+ngki Jousep pijafoso nomanto hwap+fe
songo halojo somo ifohumpento
60 kakoe sokimo songomo ho'nahumentisofoho. Oso
sokimoso kako sojo engo somo imo engo il+'mentisofoho.
Osopo ho'nasyonto sojo engo y+wolo'mo y+wolo'mo loho-
fonto sokimo hoku'yo somo p+jwahumentisofoho.
61 Maliya Mak+tolanta'angos+'nji nom'ne
Maliyas+'nji sokimo mom+ngo sopo humanji
hum+hwontohumantisiyofoho.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisas+ye sokimo'njo mofone sopo humohumantohofofoho.

62 Mo'n+ngka honta s+kuno iyoho humayo'ne yo'mayo
ito'no esyohumayo sohwi nuyokolofahon+ngki hwe yofe
engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji
Pailot+mo u'ma'mentohofofoho.
63 Nu'mant+fi ul+mentohofi, Hwe engo oso hwe hwasyo
hungkuno'njo sohwo songo humamentiso sohonta ole
l+mento, S+kuno hufa'u s+hune memjaof+hwoso'no ngko
songo nol+ka'mnefoho l+mentisoso huno nayohoho.
64 Oso hiso'no k+ko j+je a'amu sohwamo ole uso, Jisas+ye pi-
jafo somo sekwo p+kup+jo esyontan+ngkujoso s+kuno hufa'u
s+hune womemjaofono. Ose uso. Kakoe inomokomoyo
sohwa nukuji kakoe pijafoso hufo ikuji hwe moya'mi somo

hwasyo ole ul+fitnnoho, Jisas songo nto l+ko'maho. Oso hwasyo hungkunoso hwasyo hungkuno s+mo'mjo somo nuyakolofonoho.
65 Ose ulahon+ngkofi Pailot ul+mento, Sekwo sekwoe a'amu uhwontohumayo'ne sohwamo uhwaj+fijoso hof+ko sokimo somo yokumpohn'nyo wop+jwosyafe.
66 Ose ulahon+ngki hof+ko nowent+fi p+jwahumentohofofoho. Oso hiso hano pitofasiyo so'no sohe ho'nahumentohofofoho. Oseso hof+ko a'amu itokuso'njo sohwa sokimo homo somo uhwontohumayo'ne uhwat+mentohofofoho.

28

Jisas songo l+ka'mentisofoho.
(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Joun 20:1-18)

1 S+kuno iyoho humayoso moi'wo imo'n+ngkahon+ngki Sante im+ngo'nji mofehi'nyo wos+'mofapmmonto yahonjo so'nji Maliya Mak+tolanta'angosi Maliya nom'nesi'nji siko Jisas ho'nahumalofo sopo uhwonaho lonji pmmentisiyefoho.
2 Oso hohosohonta hwaho hwom+hwo yahon+ngki a'amu ahwomomjo sohwo nul+ko'manto noponto sojomo iwolo'mo iwolo'm+ngo lohofonto sojo nomeho'naofonto sojo yokintahopo humamentisofoho.
3 A'amu ahwomomjo sohwoe s+mano emta'm+ngo yonte pa'nyo kakoe manji'mofoso n+hu'no halojo'nohinofoho.
4 A'amu itokuso'njo sohwa osohumo uhwonont+fi yomo yont+fi iyoho un+ngkahon+ngki poyo hopa wo'mentohofofoho.
5 I oso'no a'amu ahwomomjo sohwo a'mu sofa'umo ul+mento, Siko iyoho sen+ngkuhwoloho. Ngko huno ole niyohi, Siko Jisas a'amu iyopo fonjinto'ofahumalofo sohune'no t+peelokusiyo. Ose ulonto ul+mento,
6 Kako olopo mohumuyoho. Hohonta kako l+mentiso hopa nto l+ka'maho. Oyoninyo. Hof+ko Jisas+mo noho'nahumalofo lopo uhwoninyo.
7 Siko komo'no uhus+si kakoe inomokomoyo sohwamo hwe poyo imo'n+maso sohwo pi'n+mo mta'ni nto l+ka'maho. Ose ulinyo. Kako Ngkaliline'no s+mo'mo nto sepo'maho. Sekwo osopo nosokuji uhwon+mno. Hungkuno seloheso in+ngo seyo'eno.
8 Ose ulahon+ngki a'mu sofa'u iyoho un+mentisoso siko s+meho wop+ngo umo'n+ngkahon+ngki pi'n+momo nul+ko'manji komo'no nowenji kakoe inomokomoyo sohwamo olo hungkuno loso ulohonanji umentisiyefoho.

9 Nowentan+ngki Jisas hon+ngkanopo uswo'nonto
ul+mento, Nje nampohwo fa'uyo. Ose ulahon+ngki t+fonepo
nowenji Jisas+ye s+fe hwompahomo aho upm'mokonji
Jisas+mo hwomtame uloho'mentisiyefoho.
10 Jisas ul+mento, Siko iyoho sen+ngkuhwoloho. Siko
nuhus+si nje n+ngkwahwosamo ulinyo. Hof+ko hwaho
Ngkalili nosokuji osopo wanohon+fe. Ose ulinyo
ul+mentisofoho.

A'amu itokuso'njo sohwafe hungkunofoho.

11 Oso a'mu sofa'u nowentan+ngki a'amu fehohnjo
itokuso'njo sokimo somo uhwontohumayo sohwa hof+ko
angopo i'mofawent+fi a'amu yofe engo'njo tajo ango
syoho'njo sohwamo yo'mayo imo'n+mentiso so'no
ul+mentohofofoho.
12 Ose ulahon+ngkofi a'amu huhwo sohwanji a'amu Jutafe
hwe engo sohwanji uhu'mokont+fi yo'mayo yane'ent+fi
hungkuno mtito'mentohofofoho. Hof+ko hamniyoho engo
a'amu itokuso'njo sohwamo uyont+fi ul+mentohofi,
13 Sekwo a'amu somo ole ul+mno. Kakoe inomokomoyo
sohwa hof+ko s+kwo'miyomo nopont+fi nakwo saho fosy-
owentan+ngkuhwoni kakoe pijafoso hufo ma'malofofoho.
Ose ul+mno.
14 Hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo olo so'no
upa'n+ngkuhwos+'manji nakwo kakimo afofo umokan-
tanoho. Kako sekumo yoka masejo'njo uy+montonoho.
15 Ose ulahon+ngkofi a'amu itokuso'njo sohwa hamniyoho
nomant+fi hof+koe hungkunomo in+ngkamentohofofoho.
Olo hungkuno Jisas+ye pijafoso hufo mayo loso a'amu
Jutafe ango'meemo ho'n+ngkowahon+ngki ne'no lont+feso
olohonta ose weho.

*Jisas+ye inomokomoyo sohwa Jisas+mo uh-
won+mentohofofoho.*
(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)

16 Inomokomoyo aho hopi'nono s+fe mta'ni anga'nohino
sohwa oso hwof+ki'nyo hwaho Ngkalili sopo Jisas nto
ul+mentiso sopono s+mentohofofoho.
17 Hof+ko Jisas+mo uhwonont+fi hwomtame
uloho'mentohofofoho. I oso'no a'amu anga'no anga'no
Jisas+t+keno nom'ne hwol+keno lont+fi huno pi'n+ngo
syaf+hu'mentohofofoho.
18 Jisas hof+kimo t+fonepo u'manto ul+mento, An+tu
yo'mayo yokumpohn'nyo ahwomo'nji hwaho'ntnne'no
mokosyohumayo'ne ntapisofoho.

19 Oso'no sekwo nowekuji hwaho hopi'nono ango'meemjo
a'amu somo nje hungkuno lutɨhwafɨkujo'no nje inomoko-
moyo umo'nɨfe. Sekwo hofɨkimo mijo kiyomayoso Mpo-
hwoe yofe'nji kakoe hwomufe yofe'nji kakoe Towahunofe
yofe'nji lɨkuji fɨkiyomapmno.
20 Ngko hungkuno hopi'nono sejapontnneso a'amuso
hungkuno hiloso inɨngkape-e'ne filutɨhwamno. Upa'nɨmno.
Ngko sekwo'nji engolopohamo nohumentanɨ'mo sɨkuno
moi'wo imo'nɨngkuhwoso'no ne'no humentɨhwanefoho.

Mak
Olo Hungkuno Wopɨngo loso Mak Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo sɨfe aho hopi'nono mofonepo nto uyokolofahonɨngki Mak olo iyoswo loso mtɨ'mokumentisofoho. Mak sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso olenoho. Jounɨyoho. I oso'no yofe hiso nehm'no hu'mo ole: Joun Makɨyoho. (Oso hungkuno hiso *Apousel* sohe engo 12 honɨngkano we'e 25. Osopo weho.) Mak sohwo yofe hufa'u mulinyo hwapɨngoso ole: Yofe Makɨyeso Ngkɨlik hungkuno mta'angofoho. Yofe Jounɨyeso Hipɨlu hungkuno mta'angofoho. Makɨye na'usi Maliyafoho. (Oso hiso *Apousel* sohe engo 12 honɨngkano we'e 12. Osopo weho.) Mak huhwo sohwoe kona'wohiye ango somo a'amu Jisasɨmo inɨngkunyoso aho ku'mo ku'mɨngo ne'no uhu'mokumotofomnoho. Mak sohwo Jisasɨye inomokomoyo hwo'maho. O'o, Jisasɨye inomokomoyo Saimoun Pita'nji ango Loum sopo syoho imojiye hwa'uyoho. Olo iyoswo hiloso Mak ango Loum humanto mtɨ'mokumentisofoho. A'amu fehohnjo hofɨko huno ole, Mak sohwo Hipɨlu hungkuno so'nji Ngkɨlik hungkuno so'nji huno moi'wo'nnyo hweho. Oso'no ango Loum sopo Pita'nji nohumanji Mak kako Pitafe hungkuno iwolo'mokiyo syoho imojo hweho. Pita kako Anɨtuye hungkunoso Hipɨlu hungkunomo lahonɨngki a'amu Loumjoso upa'nyo'ne Mak kako Ngkɨlik hungkunomo iwolo'mokumojo hweho. Oso'no a'amu Loumjo sofe hunoso olenoho. Hwe fihwo kako nɨhu'no yokumpohn'nyo hwo'manji nakwoe Hwe Engo hweho. Ose syofɨsyontanɨngkofi Mak kako Jisasɨmne'no ole ulɨmonto mtɨ'mokumentisofoho. Jisas sohwo hwe yokumpohn'nyo sohwafe yokumpohn'nyo somo Jisasɨye yokumpohn'nyoso yakolonoho. Jisas sohwo Anɨtuye Hwomu Ne hweho. Kako a'amu mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo somo wopɨngo umokiyo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hweho. A'amu Loumjo somo Mak ose ulɨmonto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Mak a'amu Ngkɨlik Jisasɨmo inɨngkunyo somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Mak mtɨ'mokumentiso iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Huno nafohotofo hwapɨngo neso ole: Jisas sohwo yo'mayo hopi'nono hwaho loponjofe yokumpoyn'nyo somo yakolownnyo hweho.

Oso'no nakwo olo iyoswo hiloso atofo lɨhwasi Jisasɨmo unɨngkohwano.

Joun Hwe A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno lutɨhwamentisofoho.
(Matɨyu 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Joun 1:19-28)

1 Ngko Mak'ni Anɨtuye Hwomu Jisas Kɨlais sohune'no hungkuno wopɨngo wamtɨ'mokumonne'no yohono.
2 Hungkuno ae lomayoso ole. Hohonta Anɨtu kako Aisaiya sohumo hungkuno uyahonɨngki iyoswo ole mtɨ'mokumento,
Anɨtu kakoe hwomumo ulɨmento,
Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolɨhwatɨmonnoho.
Oso huhwo sohwo kako kikimo sɨmo'mo kupe-e'ne hweho. Kako jɨje honɨngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.
3 Olo hwe huhwo lohwo hwaho a'amumo humunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'nɨmento,
Hwe Engo sohumne'no honɨngkano ito'no fehumamno.
Kakoe hano emoyo'ne so'no honɨngkano hiso ito'no mɨhwatɨmno.
Oso hungkunoso Aisaiya mtɨ'mokumentisofoho.
4 Oseso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo hwaho a'amu mohumunyopo i'mofaponto a'amu pi'nɨngo uhu'mokahonɨngkofi ole lutɨhwamento, Sekwo sekwoe honɨngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaofɨkujo'no Anɨtu kako sekwoe wonyo hiso wae yasemofɨhwaso'no ngko mijo wokiyosema'mo. Ose ulɨmentisofoho. A'amumo sekwoe honɨngkano songoso utɨhwayo'nefoho.
5 A'amu hwaho Jutiyanta'ango so'nji pone engo Jelusalem mta'ango pi'nɨngo engo so'nji Jounɨmo u'mantɨfi kakoe hungkuno upa'nontɨfi hofɨkoe wonyo yoloho lɨjwaofahonɨngkofi Joun hofɨkimo Mijo Joutan sohumo kiyoma'mentisofoho.
6 Jounɨye nem'no manji'mofo hwaho fi'njohwe yahu *kamel* lohwa'nji mtɨ'mokumentisofoho. Yahu paho ahulo-hoso loho'nɨmentisofoho. Kako kusɨmo'nji tɨme mijo'nji nɨmojo hweho.
7 Joun a'amumo ole lutɨhwamojofoho. Hwe nom'nehwo tɨfi noponefoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso nje yokumpohn'nyomo nɨyakolofonefoho. Ngko sohwo'ni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo so'no ngko kakimo momayo ulohofiyo'ne hwo'nyoho.

8 Ngko sekumo mijo'nohino kiyosemawo'nɨngkono. Hwe
tɨfinjo sohwo kako Anɨtuye Towahuno Wopɨngonjo sohwo
wokiyosema'montonoho.

*Joun Jisasɨmo mijo kiyomahonɨngki Seten Jisasɨmo yamofo
uloho'mentisofoho.*
(Matɨyu 3:13-17; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)

9 Osohonta Jisas pone Nasalet hwaho Ngkalili ulɨko'manto
Jounɨmo nu'mahonɨngki Joun kakimo Mijo Joutan sohumo
kiyoma'mentisofoho.
10 Jisas mijo mta'ango nosɨ'mofaponto uhwonɨmentisoso
ahwomo mtampo lohofahonɨngki Anɨtuye Towahuno yɨhufo
ntolofiyo pa'nyo sohwo Jisasɨmo wekehumapmmentisofoho.
11 Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'nɨmento,
Kɨko nje Hwomu sohwohnne'no, ngko sɨmeho wopɨngo
mɨkunɨmposo kijapalokweno. Kɨko yo'mayo wopɨngo
iwo'nɨngkino so'no nje sɨmeho wopɨngo nɨmo'nantofoho.
Ose ho'nɨmentisofoho.

Seten kako Jisasɨmo yamofo uloho'mentisofoho.
(Matɨyu 4:1-11; Luk 4:1-13)

12 Ose ho'nɨngkahonɨngki Mijo Joutannta'ango Anɨtuye
Towahuno Wopɨngo sohwo Jisasɨmo nom'ne hwaho a'amu
mohumunyo iyo yo'mayo ane sopono uhwatɨmentisofoho.
13 Osopo Jisas nohumentanɨngki sɨkuno *fouti* (40) memjao-
fahonɨngki Seten Jisasɨmo wonyo umokumo lonto Jisasɨmo
yamofo uloho'mentisofoho. Oso hwaho sopo sikisɨwojo
yo'mayoso nohumentanɨngkofi a'amu ahwomomjo sohwa
Jisasɨmo ufo'ma'mentohofofoho.

Jisas syoho emayoso Ngkalili nta'ni ema'mentisofoho.
(Matɨyu 4:12-17; Luk 4:14-15)

14 Hwangku sohonta Helout hwe yofe engo'njo hwaho
mokosyohumayo sohwo kako Jounɨmo impo'angomo into-
fahumentisoso Jisas hwaho Ngkalili sopo nowento Anɨtuye
hungkuno lutɨhwoma'mentisofoho.
15 Ole ulɨmento, Upa'nɨmno. Olohonta Anɨtuye sɨkuno
mofoneponoho. We'enepi Anɨtu kako kakoe a'amu
so'nyumo yokumpohn'nyo enemokosyohumanefoho.
Sekwoe honɨngkano wonyo somne'no hohujo
ikinjaofɨkuji Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmno. Ose
lutɨhwamentisofoho.

*Hwe osofosofahu'no inanɨku syoho'njo sohwamne'no Jisas
joho ulɨmentisofoho.*
(Matɨyu 4:18-22; Luk 5:1-11)

16 Sɨkuno fihwi Jisas Mijo Ayo Ngkalili momɨngopo hano
emoyonto uhwonɨmentisoso Saimoun konɨngkwa'wehwo

Entɨluˈnji siko inanɨku hoˈyo mijomo hoˈnaofontanɨngki uhwonɨmentisofoho. Inanɨku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho.
17 Jisas nuhwononto ulɨmento, Siko ngkimo tɨfi nnɨngkapinyo. Siko inanɨku mawoˈnɨngkisiye paˈnɨngoso Anɨtumneˈno aˈamu mayoˈne wolosetɨhwamo.
18 Ose ulahonɨngki sikoe inanɨku hoˈyo komoˈno nulɨkoˈmanji Jisasɨˈnji umentohofofoho.
19 Hofɨko weˈenepi mitɨmomɨngo somo nokuˈmokwawentɨfi Jisas uhwonɨmentisoso Sepetiye hwomu sohwaˈu Jemɨsɨˈnji Jounˈnji siko yofayokinomo nohumanji inanɨku hoˈyo itoˈno esyohumentanɨngki uhwonɨmentisofoho.
20 Jisas nuhwononto sikineˈno komoˈno joho ulɨmento, Oyoninyo. Ose ulahonɨngki Jemɨsɨˈnji Jounˈnji siko komoˈno kanɨngkwohumo ulɨkoˈmaˈmentisiyefoho. Kanɨngkwohwo Sepeti kakoe aˈamu syoho ulohofiyo sohwanji hofɨkoe yofayokinomo nohumentanɨngkofi Jemɨsɨˈnji Jounˈnji siko ulɨkoˈmanji Jisasɨˈnji umentohofofoho.

Jisas aˈamu angaˈnohino sohumtaˈni towahuno wonyoso wae yaoˈmentisofoho.
(Luk 4:31-37)
21 Jisasɨˈnji kakoe inomokomoyo sohwanji nowentɨfi pone Koponeyam iˈmofawentɨfi sɨkuno Salolemo aˈamu iyoho fosyohumayoˈne sɨkuno somo hofɨko aˈamu Jutafe tajo angomo noswontɨfi Jisas hwe moyaˈmimo hungkuno lutɨhwamentisofoho.
22 Aˈamuso hofɨko kakoe hungkunomo upaˈnontɨfi yomo imentohofofoho. Hwapɨngoso hofɨko aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwa paˈnyo hwoˈmaho. Oˈo, Jisas sohwo kako hungkuno hwapɨngo woˈnnyo hweho.
23 Osohonta hwe towahuno wonyoˈnjo sohwo tajo ango homo somo joho mohmˈno ulɨmento,
24 Jisas Nasaletnntaˈango sohwosi kɨko nakumo peho wonalohoˈmneˈno sopalokuno. Kɨko nakumo wonyo wonamokumonneˈno losopalokuno. Ngko kikineˈno huno niyohoho. Kɨko Anɨtuye Hwomu Wopɨngo Ne hwosoho.
25 Ose ulahonɨngki Jisas kako towahuno wonyo sohumo yoka ulɨmento, Mampiˈnyo fosyohumaho. Kɨko olo hwe lohumo ulɨkoˈmaho.
26 Ose ulahonɨngki towahuno wonyo huhwo sohwo joho mohmˈno lonto hwe sohumo yomo yomo engo umasiyonto ulɨkoˈmaˈmentisofoho.
27 Aˈamuso ose uhwonontɨfi yomo engo yontɨfi hnnɨmentohofi, Olo pehotɨkeno. Olo hungkuno nomˈne

songofoho. Olo hwe lohwo yokumpohn'nyo'njo lohwo hungkuno lahon+ngki towahuno wonyo sohwa kakoe hungkunomo haloho pent+fi t+fi in+ngkahwofo. Ose hnnont+fi
28 olo yo'mayo Jisas imentiso so'no hwaho Ngkalili sopo mjaho'n+m+mentisofoho.

Jisas Pitafe konemimo wop+ngo umokumentisofoho.
(Mat+yu 8:14-15; Luk 4:38-39)

29 Jisas tajo ango mta'ni noswaponto kako Saimoun'nji Ent+lu'nji siko'n+kwa'iye angomo humentohofofoho. Jem+s+'nji Joun'nji hof+ko'nji humentohofofoho.
30 Saimoun konemi siye a'apaho tohohmtnno uhnn+ngkahon+ngki kako ijempohopo humamentisofoho. Oso'no Jisas noswopahon+ngki oso hungkuno hiso komo'no ul+mentohofofoho.
31 Ose ulahon+ngkofi a'musi mnokino'nji nohu-mentanjopo u'manto Jisas kakoe aho nomanto a'mu simo nul+kofahon+ngki a'apaho tohohmtnno moi'wo imo'n+ngkahon+ngki kako wop+ngo imo'n+mentisofoho. Wop+ngo imo'nonto kako a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas a'amu pi'n+ngo somo wop+ngo umokumentisofoho.
(Mat+yu 8:16-17; Luk 4:40-41)

32 Oso s+kuno somo a'amuso hof+ko a'amu nom'ne yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo so'nji ipemotapmmentohofofoho.
33 A'amu hopi'nono oso ango Jisas humentanjo hoku'yo sopo uhu'mokumentohofofoho.
34 A'amu yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji towahuno wonyo'njo so'nji wop+ngo umokumentisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwa Jisas An+tuye hwomu sohumo yofe uhwo'mentohofo so'no Jisas hof+kimo hungkunojo so'ne mampi'nyo umokumentisofoho.

Jisas hwaho Ngkalili sopo An+tuye hungkuno lut+hwamentisofoho.
(Luk 4:42-44)

35 Iyohohwe'nji Jisas nol+kafonto kengopo a'amu mohumunyo sopo nowento osopo kako An+tumo jomo ul+mentisofoho.
36 Saimoun kakoe a'amu'nji Jisas+ne'no t+peent+fi
37 Jisas+mo t+p+hwonont+fi ul+mentohofi, A'amu hopi'nono kikine'no wot+pekohon+mo'nant+fi yalokwofo.
38 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hof+koe syohofoho. Nom'ne ango mofone sopo wohwano. Nom'ne a'amumo

hungkuno wopɨngo wolutɨhwamneˈno yohono. Osoˈne pm-
mentohe hwoˈnyoho.
39 Ose ulahonɨngki nowentɨfi hwaho Ngkalili hoˈmo soˈmo
tajo ango somo lutɨhwanto towahuno wonyo somo wae
yaoˈmentisofoho.

*Jisas hwe aˈapaho uyo wonyoˈnjo sohumo wopɨngo umoku-
mentisofoho.*
(Matɨyu 8:1-4; Luk 5:12-16)
40 Hwe aˈapaho sompoteˈnjo sohwo Jisasɨmo
humotaho sulonto hwahopo hwomtame ulohofonto
jomo yokumpohnˈnyo ulɨmento, Kɨko ngkimo wopɨngo
wanɨmokumo lisoˈmanji, jɨje yokumpohnˈnyoso hoponoho.
41 Jisas nupaˈnonto hitoho ulofahonɨngki aho kisusyonto
hwe sohumo ulɨmento, Ou wopɨngo wakumokumonneˈno
yohono. Kɨko wopɨngo hmmoˈnyo.
42 Ose ulɨmentiso soˈno oso uyo wonyo huhwo sohwo
moiˈwo komoˈno iˈmoˈnɨkahonɨngki kako wopɨngo huma-
mentisofoho.
43-44 Wopɨngo humentanɨngki Jisas hwe sohumo yoka
yokumpohnˈnyo ulɨmento, Olo yoheso nomˈne aˈamumo
nulohotoho. Oˈo, kɨko komoˈno nowehoji oso aˈamu tajo
ango syohoˈnjo sohumo jɨje aˈapaho utɨhwahoji yoˈmayo
Mouses selɨmentiso soˈno Anɨtumo yano uyo. Oseso aˈamu
hopiˈnonohinoso uhwonɨngkuji jɨje aˈapaho uyo wonyoso
wopɨngo imoˈnɨngkiso soˈno huno wosyofɨsyantafeho. Jisas
ose ulɨmentisofoho.
45 Lɨhwojahonɨngki hwe huhwo sohwo kako aˈamu
hopiˈnonohinomo oso Jisas kakoe aˈapaho wopɨngo umoku-
mentiso soˈno ulɨmentisoso oso hungkuno hiso angoˈmeemo
hoˈnɨmentisofoho. Osoˈno Jisas kako nomˈne angkuh-
wafopo mˈmofayofoho. Kako mempo hohntaˈni hu-
mentanɨngki aˈamu ango kengo kengopontaˈni kakimo
uˈmaˈmentohofofoho.

2

*Jisas hwe sɨfe aho songo miyoˈnjo sohumo wopɨngo
umokumentisofoho.*
(Matɨyu 9:1-8; Luk 5:17-26)
1 Sɨkuno nomˈne memjaofahonɨngki Jisas Koponeyam
asomo nopahonɨngki aˈamuso Jisas kakoe angopo * humaho
upaˈnɨmentohofofoho.

---

* **2:1:** Osoˈno nakwo huno monayofoho. Tɨhwoe angotɨkeno. Oso hiso Jisas kako oso ango homo somo humamentisofoho. Ango Koponeyam sopo aˈamu fiso hofɨkoe hunoso ole, Pitaˈnji Entɨluˈnji angotɨkeno. (Sohe engo 1 honɨngkano weˈe 29 somo uhwonyo.)

2 Aˈamu hopiˈnono ango Jisas humentanjopo uhuˈmokontɨfi angomo angiyohoˈmo aˈamu piˈnɨngo engo uhulaˈmoˈmentohofofoho. Uhuˈmokahonɨngkofi Jisas Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.
3 Hwe osofosofahuˈnohino sohwa hwe mnokinoˈnjo sohumo ijempoho emotapmmentohofofoho. Oso mnokinoso sɨfe aho songo miyofoho. Pompenjiyoˈnohinofoho. Osohwa Jisasɨˈnjopo iˈmofapmmentohofofoho.
4 Aˈamu piˈnɨngo uhulaˈmoˈmentohofo soˈno uhwonontɨfi hofɨko Jisasɨˈnjopo mitofasiyofoho. Osoˈno sokango antɨfepo kotasontɨfi ikuˈyo nofentɨfi aˈamu mnokinoˈnjo sohwo kakoe ijempoho hiˈnji Jisas humentanjo mompo impe intofuyoho ˈmokumentohofofoho.
5 Jisas kako uhwonɨmentisoso oso aˈamu itokwapmmentohofo sohwa hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono yokumpohnˈnyo uyahonɨngkofi Jisas uhwononto hwe mnokinoˈnjo sohumo ulɨmento, Olo hwomu lohwosi, ngko jɨje honɨngkano wonyoso wae nto yakumofohono. Ose ulahonɨngki
6 aˈamu Jutafe honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwa humupoˈntohumantohofofoho. Hofɨkoe sɨmeho moˈmnohini ole syafɨhuˈmentohofi,
7 Oso pipilo Anɨtu angaˈno kakoˈnohino aˈamufe wonyo wae iyoso hoponoho. Hwe hwahoponjo sohwo aˈamufe wonyoso wae miyonohoho. Olo hwe lohwo Anɨtumo sitofo ulalofoho.
8 Ose syofɨsyahonɨngkofi hofɨkoe huno somo Jisas huno uyahonɨngki ulɨmento, Sekwoe sɨmeho moˈmo oso hunoso pehoˈno syofɨsikomoˈnalokwofo.
9 Olo hwe mnokinoˈnjo lohumo pehofo ulɨmneˈelo. Hungkuno nohayo ntisoto. Jɨje honɨngkano wonyo wae weekumoˈmo ulɨmnehono. Nomˈne hungkuno ole, Filɨkaho. Jɨje ijempoho nomahoji mpano. Pehofo ulɨmnehono.
10 Oseso sekwo huno waseyono. Ngko Aˈamufe Hwomu sohwoˈni olo hwaho lopo aˈamufe wonyo wae yaofoˈne yokumpohnˈnyo hinjo hwoˈnyoho. Ose ulonto hwe mnokinoˈnjo sohumo ulɨmento,
11 Wakilɨmo. Filɨkaho. Jɨje ijempoho nomahoji jɨje angopono fɨwano.
12 Ose ulahonɨngki hwe sohwo nolɨkafonto kakoe ijempoho nomanto, noswopahonɨngki aˈamuso nuhwonontɨfi yomo yontɨfi Anɨtuye yofe hoˈnomantɨfi ulɨmentohofi, Hohonta nakwo oleso muhwonyofoho.

Jisas Lifaineˈno joho ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 9:9-13; Luk 5:27-32)

13 Jisas apaˈno Mijo Ayo Ngkalili momɨngo sopo
kuˈmokuwahonɨngki osopo aˈamu piˈnɨngo engo
nuˈmahonɨngkofi kako aˈamumo Anɨtuye hungkuno
lutɨhwamentisofoho.
14 Jisas hano nowento Lifai Alɨfiyosɨye hwomu sohwo
aˈamu hamniyoho mayo syohoˈnjo sohwo kakoe ango somo
nohumentanɨngki Jisas Lifaimo nuhwononto ulɨmento, Kɨko
ngkimo tɨfi nnɨngkape. Ose ulahonɨngki Lifai nolɨkafonto
Jisasɨmo tɨfi inɨngkamentisofoho.

15 Tɨfi sohonta Jisas kakoe aˈamuˈnji Lifaiye angomo
wopayo nontanɨngkofi osopo nomˈne aˈamu hamniyoho
hoˈnaofo syohoˈnjo sohwanji aˈamu wonyo honɨngkanoˈnjo
soˈnji hofɨko Jisasɨmo tɨfi inɨngkunyo huhwanji humohu-
mantohofofoho.
16 Aˈamu Falisi sohwa hofɨko Jutafe honɨngkano hungkuno
hunoˈnjo fehohnjo sohwa hofɨko Jisasɨˈnji aˈamu wonyo
soˈnji wopayo nontanɨngkofi uhwononttɨfi Jisasɨye inomoko-
moyo sohwamo ulɨmentohofi, Aˈamu hamniyoho hoˈnaofo
syohoˈnjo sohwanji aˈamu wonyo honɨngkanoˈnjo soˈnji
Jisasɨˈnji wopayo pehoˈno nalokwofo.
17 Olo hungkuno loso Jisas nupaˈnonto ulɨmento, Aˈamu
mnokino aneˈnjo wopɨngo humalofoso hofɨko aˈamu
uyohofaho siyoˈnjo sohumo muˈmapitnnehofo. Oˈo,
aˈamu mnokinoˈnjo soˈnohini uˈmantɨfeho. Oso paˈnyoso
ngko aˈamu honɨngkano wopɨngoˈnjo hwonaˈnyoho
lɨwoˈnɨngkohofo somneˈno joho lutɨmayoˈne pmmentohe
hwonɨˈmaho. Oˈo ngko aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo
somneˈno pmmentohe hwoˈnyoho. Ose ulɨmentisofoho.

Wopayo humaho humayo yahino soˈne hungkunofoho.
(Matɨyu 9:14-17; Luk 5:33-37)

18 Sɨkuno nomˈne fihwi Joun aˈamumo mijo
kiyomaˈmojo sohwoe inomokomoyo sohwanji aˈamu
Falisi sohwanji Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne wopayo
humaho humentanɨngkofi aˈamu nomˈne sohwa
Jisasɨmo uˈmantɨfi ulɨmentohofi, Jounɨye inomokomoyo
sohwanji Falisiye inomokomoyo sohwanji hofɨko wopayo
manyoˈnjo humayoso Anɨtumo jomo ujoˈne yahinoso
inɨngkawowoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno jɨje inomokomoyo
sohwa hofɨko wosopayo manyoˈnjo humayo yahino somo
minɨngkayoˈnjo pehoˈno yalokwofo.
19 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Upaˈnɨmno.
Hwe ape songo mayo sohwo kako kakoe aˈamuˈnji wo-
payo iloho engo yontɨfeso hofɨko wopayo humaho wohu-
mantɨfitaho. Oˈo sɨmeho wopɨngoˈnjo wonantɨfeho.

20 I oseso hwangku sohonta oso hwe ape maso huhwo
sohumo aˈamu nomˈne sohwa hofɨkoe aˈamu mtaˈni
kompemafɨkuji fonjasyɨkujoˈno kakoe aˈamu hiso kako
ane humafɨkujoso sɨmeho tangoˈnjo humafɨkuji wosopayo
manyoˈnjo uyantɨfeho.
21 Ihwoni. Hwe fihwo manjiˈmofo tontamo imoˈnnyo so-
hwo kako hwapɨfe nomˈne songo weˈe nomahwosi tontamo
somo lojwohofojasɨhwosi yakɨfe uyɨmtolaho. Awonoho.
Engo womnahotɨˈmontonoho.
22 Ose ulonto Jisas pahnnɨmo hungkuno tɨfinjoso ole
ulɨmento, Aˈamu fihwo kako mijo iloho uyɨmo lɨhwosi
te fɨsiyo womaˈmontolaho. Oˈo, awonoho. kako te
fɨsiyo mahwosi mijo ihmˈmofɨhwosi iloho yososo mijo
wahumpoˈmontonoho. Te fɨsiyoso nɨhuˈnahone wonyo
umoˈnɨmontonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso
mahwosi mijo ihmˈmofɨhwosi iloho yososo mijo itoˈno
wolɨfawoˈmontonoho. Oso paˈnyoso hohontajo yahino soˈnji
yahino songo soˈnji nemˈno huˈmokomokosyohumayoso
hopoˈmaho.

Salolemo sɨkuno iyoho humayo somo yoˈmayo syoho miyoˈne hungkunofoho.
(Matɨyu 12:1-8; Luk 6:1-5)

23 Salolemo iyoho humayoˈne sohonta Jisas kakoe in-
omokomoyo sohwanji hofɨko syohoˈmo nowentɨfi mi-
joho uyahonɨngki wopayo weˈe songoso nomantɨfi aho
hwosoˈmokontɨfi pahoso fuyo lontɨfi neso nɨmentohofofoho.
24 Nontanɨngkofi aˈamu Falisi sohwa uhwononttɨfi Jisasɨmo
ulɨmentohofi, Ihwoni. Nakwoe honɨngkano hungkunoso
yoˈmayo syoho sɨkuno iyoho humayo somo iyoˈneso hano
pitofahinyofoho. Oso hisoˈno sekwo sɨkuno iyoho humayo
losomo wopayo pehoˈne mantɨfi nɨngkohofoto.
25 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo Nte-
fit imentiso soˈno iyoswo mtɨˈmokumentohofoso atofo majo
hwasilaho. Oso sɨkuno Ntefit kakoe aˈamuˈnji hofɨko wo-
payo umofonyo yontɨfi mijoho engo humamentohofo so-
honta neˈno selohonɨngkohono.
26 Osohonta Apiyata hwe engo tajo ango syohoˈnjo so-
hwo nohumentanɨngki Ntefit kako Anɨtumneˈno hwapɨfe
ango molinyo somo swonto wosopayo Anɨtuye sɨmanopo
hoˈnahinyoso swomaˈmentisofoho. Oso wopayo hiso aˈamu
sikinjo somneˈnoˈmaho. Oˈo aˈamu Anɨtuye tajo ango
syohoˈnjo sohwamneˈnohinofoho. I osoˈno Ntefit kako
nomanto kakoe aˈamu sohwamo nuyɨmentisofoho. Sekwo
oso hungkuno homo somo atofo majoˈnjo imentohofo soˈno

sekwo nje inomokomoyo sohwamo oso hungkuno hiso ulo-
hon+ngkohofotaho.
27 Ose ulonto Jisas nom'ne hungkuno Falisi sohwamo
ul+mento An+tu kako s+kuno iyoho humayoso peho'ne
mt+'mokumentisoto. Kako hwe moya'mi ufo'mayo'ne
mt+'mokumentisofoho. I a'amufe hon+ngkanomo hano pito-
fasyo iyo'ne mt+'mokumentisofoho. I s+kuno iyoho humayo
homo a'amumo ufo'mayo'ne mt+'mokumentisofoho.
28 Oseso ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko
s+kuno iyoho humayo'neso hwap+ngo hwo'nyoho. Ose
ul+mentisofoho.

3

S+kuno iyoho humayo somo Jisas kako hwe aho wonyo'njo sohumo wop+ngo umokumentisofoho.
(Mat+yu 12:9-14; Luk 6:6-11)

1 Jisas a'amu Jutafe tajo ango somo apa'no swahon+ngki
osopo hwe fihwo aho songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo
sohwo humunyoponoho.
2 A'amu Falisi sohwa hof+ko nohumant+fi Jisas+mo
hungkuno ito'no m+hwajiyo ango somo ipemotowane'ent+fi
ole syaf+hu'mentohofi, Jisas kako s+kuno iyoho
humayo lomo hwe aho wonyo'njo sohumo wop+ngo
umokumontol+keno. Ose syaf+syont+fi Jisas+mo
uhwontohumamentohofofoho.
3 Jisas hwe aho wonyo'njo sohumo ul+mento, K+ko ajwo
lopo filohofape.
4 Ose ulonto hof+kimo ul+mento, Oso hon+ngkano
hungkuno Mouses neyakwosamo uy+mentisoso s+kuno
iyoho humayo lomne'no pehofo nalohoho. Nakwo
olo s+kuno lomo yahino wop+ngo uyantantaho.
Wonyo uyantantaho. I nom'ne a'amu somo wop+ngo
umokantantaho. Wonyo umokantantaho. Ose
ulohon+ngkahon+ngki hof+ko mampi'nyo imentohofofoho.
5 Jisas hof+kimo fe'n+hwononto s+meho tohino
umn+ngkahon+ngki a'amu Falisiye s+mehomo
uhwon+mentisoso hof+ko a'amumo hitoho mu lofe
so'no s+meho tango uy+mentisofoho. Jisas a'amu aho
wonyo'njo sohumo ul+mento, J+je ahoso s+hwaho fis+pofo.
Ose ulahon+ngki kako haloho'no yonto aho s+hwaho
s+po'mentisoso kakoe aho wop+ngo umo'n+mentisofoho.
6 A'amu Falisi sohwa uhwonont+fi komo'no nowent+fi
Helout+ye a'amu sohwanji uhu'mokont+fi Jisas+mo poyo
fonjosyane'ent+fi hon+ngkano t+pmmentohofofoho.

Aˈamu piˈnɨngo engoso mijo momɨngopo uhuˈmokumentohofohofofoho.

7 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji oso ango sopo
nulɨkoˈmantɨfi mijo ayopo nohumentanɨngkofi aˈamu
piˈnɨngo engo Jisasɨmo uˈmaˈmentohofofoho. Oso aˈamu
hiso ango kengo kengoponta'angofoho. Hwaho Ngkalili,
hwaho Jutiya,
8 pone Jelusalem, Itumeya, Mijo Joutan nongkihntaˈni,
Taiya pone engo nongkihntaˈni Saitoun pone hiso nongkih-
ntaˈni oso aˈamu piˈnɨngo engo hiso yoˈmayo Jisas imentiso
osoˈno upaˈnontɨfi Jisasɨmo uˈmaˈmentohofofoho.
9 Jisas inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Sekwo
yofayokino itoˈno fesyohumamno. Aˈamu weˈyo
mohumuyoho. Hofɨko hwotoho nɨfɨfitnnoho. Ose
ulɨmentisofoho.
10 Hwapɨngo ole, Jisas aˈamu piˈnɨngo engo
somo aˈapaho wopɨngo umokumentiso soˈno aˈamu
mnokinoˈnjo hopiˈnonohinoso aˈamu yohoto yohotofo
mjoloho'nɨmɨwentɨfi Jisasɨmo upmˈmokantaneˈno yɨhwono
ose lɨmentohofofoho.
11 Aˈamu towahuno wonyoˈnjoso Jisasɨmo uh-
wonɨtɨmantɨfi hwahopo ipitofawentɨfi joho ulɨmentohofi,
Kɨko Anɨtuye Hwomu Ne hwosoho.
12 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkimo hungkuno
yokumpohnˈnyo ulɨmento, Olo hilo soˈno aˈamumo
nulɨkutoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo sohwamo uhwosopoˈmentisofoho.
(Matɨyu 10:1-4; Luk 6:12-16)

13 Oso hohosohonta Jisas hwofɨkiˈnyopo nosonto kakoe
inomokomoyoˈne uhwosopoˈmo lonto aˈamu somo joho ula-
honɨngki hofɨko sapmmentohofofoho.
14 Jisas aˈamu aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo so-
hwamo kakoe inomokomoyoˈne uhwosopento ulɨmento,
Ngkoˈnji fosyohumayoˈne sehwosopehe sohwasi, Hwangku
aˈamu nomˈne somo sekwo lutɨhwayoˈne wolosetɨhwamo.
15 Nolosetɨhwahmˈmo nje yakumpohnˈnyo towahuno
wonyo wayoˈne wosejapmmo. Ose ulɨmentisofoho.
16 Hwe fihwo uhwosopoˈmentisoso Saimounɨyoho. Oso
hwe huhwo sohumo Jisas kako Pitafoho mulɨmentisofoho.
17 Jemɨsɨˈnji konɨngkwaˈwehwo Joun Sepetiye hwomu
sohwaˈumo Jisas nomˈne yofe mulɨmentiso Mpouaneses.
Oso yofe hwapɨngo ole hwe yokumpohnˈnyo ahwomo
lɨwoˈnɨngkiso paˈnyo hwaˈuyoho.

18 Nomˈnihwa Entɨluˈnji Filipɨˈnji Mpatoulomɨyuˈnjoho.
Nomˈnihwaˈu Matɨyuˈnji Toumasɨˈnjoho. Nomˈnihwo Jemɨs
osohwo kako Alɨfiyosɨye hwomu hweho. Nomˈnihwaˈu
Tatiyosɨˈnji Saimoun Seloutɨˈnjoho.
19 Nomˈnihwo Jutas Isɨkaliyoutɨˈnjoho. Jutas huhwo so-
hwo Jisasɨmneˈno tokoyoˈofo yonto aˈamu Jisasɨmo fon-
jasiyoˈne sohwafe ahomo uyɨmentisofoho. Oso aˈamu
huhwo sohwo Jisas uhwosopento, kakoe angopo umentiso-
foho.

Jisasɨˈnji Mpelɨsepulɨˈnji sikoe hungkunofoho.
(Matɨyu 12:24-37; Luk 11:15-23; 12:10)

20 Jisas kakoe Nasalet osopono wahonɨngki aˈamu
piˈnɨngo engo osopo uhuˈmokumentohofofoho. Angomo
uhuˈmokumentohofo soˈno Jisas kakoe aˈamuˈnji hofɨko
wopayo manyoˈnjo imentohofofoho.
21 Jisasɨye temtitofo sohwa oso hiso nupaˈnontɨfi, Jisasɨye
hunoso itoˈnoˈmaho. Kakoe hunoso iloˈnnyo hwolɨkeno. Ose
lontɨfi kakimo utɨmano lontɨfi pmmentohofofoho.
22 Aˈamu Jutafe honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo
sohwa Jelusalem mtaˈni nopontɨfi lɨmentohofi, Mpelɨsepul
oso towahuno wonyo hopiˈnohino sohwafe hwe engo sohwo
Jisasɨye sɨmeho moˈmo humaho. Towahuno wonyo somo
wae yaofɨwoˈnɨngkohoho.
23 Ose lahonɨngkofi Jisas hofɨkineˈno joho lutɨmanto
pahnnɨmo hungkuno ulɨmento, Seten kako wae yamoˈnyoso
pipilo.
24 Hwaho fiponjo aˈamu hopiˈnonohino
huˈmawoˈnɨngkohofoso hotitopijo sohonta ikujoho
fongkiˈnɨngkuji hofɨkoe wopɨngo fosyohumayoso wonyo
umoˈnɨmontonoho.
25 Aˈamu ango angaˈnohinomo fosyawe sohwa hofɨko
ehusilofo humafɨkuji ikujoho fongkiˈnɨfijoso hofɨko yos-
esamo wohumpeentɨfeho.
26 Oseso Seten kakoe towahuno wonyoˈnjo sohwa hofɨko
ehusilofo humafɨkuji ikujoho fongkiˈnɨfijoso hofɨkoe
yokumpohnˈnyo ane umoˈnantɨfeho.
27 Hwe fihwo hwe yokumpohnˈnyo sohwoe angomo hufo
umo lɨhwosi swososo sɨmoˈmo oso hwe yokumpohnˈnyo
huhwo sohwi nano kilofasyɨhwosi i kako oso ango
homo somjo kakoe yoˈmayoso womaˈmontonoho. Oso
paˈnyoso ngko Setenɨmo uyakoloˈmentohe soˈno ngko kakoe
towahuno wonyo sohwamo wae yaofalokweno.
28 Olo hungkunolo inɨngo seyoˈeno. Aˈamu hopiˈnonohino
hofɨkoe wonyoso sɨfajo hungkunoso wonyo hungkunoso
Anɨtumo jomo ulɨfijoˈmanji kako wae weesemoˈmontonoho.

29 I oso'no a'amu kako An+tuye Towahuno Wop+ngo
so'no sitofo lososo oso wonyo hiso An+tu kako wae mee-
ofonehoho. Oso wonyo hiso kakoe s+meho'mo ne'no
nowent+hwonefoho. Ose ul+mentisofoho.
30 Jisas kako An+tuye Towahunofe yokumpohn'nyo
so'nji towahuno wonyo somo wae yao'mentiso so'no
hof+ko Jisas+mo k+ko towahuno wonyo'njo hwosoho
ul+mentohofofoho. Oso'no Jisas oso hungkuno tango'njo
ul+mentono.

Jisas+ye kona'wohi'nji hohmn+ngkwa'wehwosanji i'mofapmmentohofofoho.
(Mat+yu 12:46-50; Luk 8:19-21)

31 Oso hohosohonta Jisas+ye kona'wohi'nji
kon+ngkwa'wehwosanji i'mofaponti+fi ango mempo
hohnta'ni humanti+fi Jisas+ne'no l+hwat+mentohofofoho.
32 A'amu pi'n+ngo engo Jisas+'nji humanti+fi Jisas ajwopo
nohumentan+ngki a'amu kakimo ul+mentohofi, Upa'nyo.
J+je na'u hnn+ngkwa'wehwosanji hnnampo'wohijanji hu-
manti+fi kikine'no joho kilalokwofo.
33 Jisas nupa'nonto ul+mento, Nje na'u n+ngkwahwosa
t+hwalo.
34 Jisas a'amu nohumentan+ngkofi fe'n+hwononto
ul+mento, Uhwon+mno. Olo nje na'uja nje n+ngkwahwosa,
olohi humalofo.
35 A'amu An+tuye hungkunomo t+fi
in+ngkawowo'n+ngkohofoso nje n+ngkwahwosa nje
nampohwosa na'ujafoho. Ose ul+mentisofoho.

4

Hwe fihwo ufongoyo fisos+moka'mentiso so'no pahnn+mo hungkunofoho.
(Mat+yu 13:1-9; Luk 8:4-8)

1 Jisas kako Mijo Ayo Ngkalili sopo nohumanto a'amumo
apa'no lut+hwamentisofoho. Osopo nohumentan+ngki
a'amu we'yo uhu'mokumentohofo'maho. Oso'no Jisas
yofayokinopo kotasonto osopo humamentisoso hwe
moya'miso mom+ngo sopo loho'mentohofofoho.
2 Kako pahnn+mo hungkuno pi'n+ngo engo hof+koe huno
ufohotofo'ne lut+hwamentisofoho. Ole ul+mento,
3 Sekwo upa'n+mno. Hwe fihwo kako kakoe syohopo
ufongoyo fisosomokao'mentisofoho.
4 Fisosomokofahon+ngki ufongoyo fehohnjoso
hon+ngkanopo p+wesyahon+ngki y+hufo sohwa nopont+fi
man+mentohofofoho.

5 U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojoˈnjo sopo
pɨwahuˈmentisofoho. Oso hwaho hiso engo moˈmjoˈmaho.
Osoˈno oso ufongoyoso komoˈno fokaˈmentisofoho.
6 Oseso mofehiˈnyo ulonto ufongoyo pmpongo hwa-
homoˈmo munjilofeˈnjo yonto yofoho imentisofoho.
7 U, ufongoyo fehohnjoso nantɨpe yongoˈnjo sopo
pɨwahuˈmentisoso nantɨpe yongoˈnjo sohwo komoˈno
fokofɨkwato lohofonto ufongoyo nontɨmo kingkulofonto
oso ufongoyo hiso ne mintoˈnɨmentisofoho.
8 U, ufongoyo fehohnjo hwaho afofoˈnjopo
pɨwahuˈmentisoso engo fokafonto ne piˈnɨngo
intoˈnɨmentisofoho. Ne fiso weˈe (*teti*, 30), fiso engo (*sikɨsɨti*,
60), fiso piˈnɨngo engofoho (*wan hantɨlet*, 100).
9 Jisas ose ulonto ulɨmento, Aˈamu fihwo nje hungkuno
upaˈnyoˈne haloho hiˈnjo hwoˈmanji kako upaˈnono. Ose
ulɨmentisofoho.

Jisas pahnnɨmo hungkuno soˈno ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 13:10-17; Luk 8:9-10)

10 Hwangku inomokomoyo sohwanji nomˈne aˈamu fihwa
kakoe hungkunomo upaˈnɨmentohofo sohwanji Jisasɨˈnji
nohumantɨfi pahnnɨmo ulohonɨmentohofofoho.
11 Jisas ulɨmento, Anɨtu sohuneˈno kako aˈamumo mokosy-
ohumayo yahino hungkuno hiyasoˈmo woˈmojoso sekwo so-
hwasimo nto setɨhwamentisofoho. I osoˈno aˈamu kengo so-
hwa hofɨko pahnnɨmo hungkunoˈnohini upaˈnɨfe. Sekumo
yoloho waselɨmo.
12 Hohonta Aisaiya ole mtɨmokumento,
Hofɨko nuhwonɨngkuji neso nuhwonɨfitnneˈmaho.
Hofɨko nupaˈnɨngkuji oso hungkunoso huno itoˈno uy-
oneˈmaho.
Hofɨko honɨngkano wonyo somo hohujo mikinjaopijoso
Anɨtu hofɨkoe wonyo wae mmofonehoho.
Ose mtɨˈmokumentisofoho.

Jisas pahnnɨmo hungkuno hwapɨngoso ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 13:18-23; Luk 8:11-15)

13 Jisas ose ulonto ulɨmento, olo pahnnɨmo hungkuno
hwe ufongoyo fisosɨmokaˈmentisoso sekwo huno maseyoho
liyohoho. I pahnnɨmo hungkuno nomˈne songoso sekwo
huno pipi seyohoho.
14 Upaˈnɨmno. Hwapɨngoso olenoho. Hwe ufon-
goyoˈnjo sohwo Anɨtuye hungkuno aˈamumo lutɨhwayo
paˈnɨngofoho.
15 Fiso ufongoyo honɨngkanopo pɨwahuˈmentisoso
oso hwe moyaˈmi hofɨko hungkuno wopɨngo
upaˈnɨwoˈnɨngkohofo paˈnyofoho. I osoˈno Seten

kako noponto oso hungkuno wopɨngo sɨmeho moˈmo
hoˈnosyahonɨngki Seten wae yamoˈmentisofoho.
16 Nomˈne aˈamuso ufongoyo hwaho sojoˈnjopo
pɨwahuˈmentiso paˈnyo hwafoho. Oso aˈamu hiso Anɨtuye
hungkuno upaˈnontɨfi hofɨko komoˈno sɨmeho moˈmo
mehoˈnasyontɨfi sɨmonyo iwoˈnɨngkohofofoho.
17 I osoˈno hofɨkoe pmpongo anefoho. Oˈo, hofɨko
weˈenepi nolohofontanɨngkofi aˈamu nomˈneso Anɨtuye
hungkuno hwotoho wahmmo lososo oso aˈamu noloho-
fontanjo huhwo sohwamo tango engo uyahonɨngki hofɨkoe
pmpongo ane soˈno pɨwasyɨwoˈningkohofofoho.
18 Nomˈne aˈamu ufongo hwaho nantɨpe yongoˈnjo
paˈnyofoho. Hofɨko Anɨtuye hungkuno upaˈnɨmentohofoso
19 i, yoˈmayo hwaho loponjo somneˈno huno engo
syafɨsyontɨfi hamniyoho engo womano lontɨfi yahonɨngkofi
hofɨko hoˈyango yoˈmayo soˈno hi umoˈnyoso oso hiso
Anɨtuye hungkunomo kingkulofɨwoˈnɨngkohofofoho. Oso
huhwo sohwa ne ane hwafoho.
20 Nomˈne aˈamuso hofɨko ufongoyo hwaho afofoˈnjo
paˈnyofoho. Hofɨko Anɨtuye hungkuno upaˈnontɨfi
oso hungkuno hiso inɨngkawentɨfi hofɨko Anɨtumneˈno
yoˈmayo syoho wopɨngo yɨwoˈnɨngkohofofoho. Oso
ne intoˈnnyofoho. Ne fiso weˈe (*teti*, 30), nomˈne engo
(*sikɨsɨti*, 60), fiso piˈnɨngo engofoho (*wan hantɨlet* 100). Ose
ulɨmentisofoho.

Sikiloho pomponahoso hiyaso kipitofasiyoˈeno.
(Luk 8:16-18)

21 Jisas nomˈne pahnnɨmo hungkuno ulɨmento,
Aˈamu fihwo sikiloho mongkujɨhwosi oso pomponaho
hiso ahwonteˈmo kipitofasiyoˈeno. Epohumayo
enjwaˈmo hoˈnasiyoˈeno. Awonoho. Kako ijempohopo
ufohoˈofahumontonoho.
22 Yoˈmayo olohonta aˈamu hiyaso mokosyohu-
mawoˈnɨngkohofoso hwangku aˈamu hopiˈnono
pomponahopo uhwonantɨfeho. Yoˈmayo olohonta
pahnnɨmo hungkuno lɨwoˈnɨngkoheso hwangku aˈamu
neso upoˈnantɨfeho.
23 Sekwo haloho'njo kuˈmanji nje hungkunomo haloho
popmno.
24 Ose ulonto nomˈne hungkuno ulɨmento, Yoˈmayo
pahnnɨmo hungkuno upoˈnalokwofoso hwapɨngo ne
ngko selalokwe soˈno huno itoˈno fɨsyafɨhupmno.
Sekwo nomˈne aˈamumo hofɨkimo ufoˈmayoˈne Anɨtuye
hungkuno ulɨkuno. Sekwo aˈamumo Anɨtuye hungkuno
ufijo hopaso Anɨtu kako sekumo wosejapmmontonoho.

Sekwo ose ifijoˈmanji sekwo Anɨtumneˈno huno engo wotɨpemantɨfeho.
25 Hwe fihwo Anɨtuye hungkuno sɨmeho moˈmo mnawoˈnnyo sohwo oso hungkuno hiso kako itoˈno inɨngku lohofososo Anɨtu kako huno engo umontonoho. Hwe nomˈnehwo Anɨtuye hungkuno weˈenohini sɨmeho moˈmo mnawoˈnnyo sohwo oso hungkuno weˈeso itoˈno minɨngkayoˈnjoso oso hungkuno weˈeso moiˈwo umoˈmtonoho. Ose ulɨmentisofoho.

Ipisayo fokafoˈne pahnnɨmo hungkunofoho.
26 Jisas nomˈne pahnnɨmo hungkuno ulɨmento, Hwe fihwo olo hwaho lopo kakoe syohoˈmo ipisayo hulɨmentisofoho. Oso hiso Anɨtu kakoe aˈamumo emokosyohumayo paˈnyofoho.
27 Hwe huhwo sohwo nohulonto kakoe angopono nowento sɨkuno piˈnɨngo fosyowelɨkafo imojo hweho. Ipisayo hiso pipi fokaˈmentisoto. Fokafo hwapɨngoso hwe sohwo huno muyofoho.
28 Hwahomjo afofoso ipisayo engo imokiyofoho. Sɨmoˈmo swo inɨkwato lohofɨhwosi osopo sɨmoˈme ipehwosi tɨfi ipisayo untoˈnɨmontonoho.
29 Ipisayo mojo ihwosoˈno hwe huhwo sohwo kako nolofamjonefoho.

Iyo** masɨtet **ipisayoˈne pahnnɨmo hungkunofoho.
(Matɨyu 13:31-32, 34-35; Luk 13:18-19)
30 Nomˈne hungkuno Jisas ulɨmento Anɨtu kakoe aˈamumo mokosyohumayoso ngko pehofo losetɨhwamnehono. Osoˈno pahnnɨmo hungkunoso pehofo selɨmnehono.
31 Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe *masɨtet* kakoe neso nomˈne iyo ipisayo paˈnyoˈmaho. Oˈo, nɨhuˈno weˈefoho. Oso neso aˈamu syohopo hulɨwoˈnɨngkohofofoho.
32 Syohopo hulahonɨngkofi oso ipisayo hiso engo imoˈnonto nomˈne iyo syoho soponjo somo yakolonoho. Kakoe pamo sopo yɨhuˈaifo syuhwosi pompenjiyo hofiyo wonyoangkafopo wokehumantɨfeho.
33 Jisas pahnnɨmo hungkuno piˈnɨngo engo ulɨmentisoso hofɨko huno syafɨhupitnneˈento ulɨmentisofoho.
34 Kako aˈamu somo pahnnɨmo hungkunoˈnohini ulɨmentisofoho. Kako kakoe inomokomoyo sohwantnnohini humantɨfi kako yoloho ulɨmentisofoho.

Jisas mijoˈnji ifofoˈnjimo hungkuno ulahonɨngki moiˈwo imoˈnɨmentisofoho.
(Matɨyu 8:23-27; Luk 8:22-25)

35 Oso sɨkuno hiso mofehi'nyo nton+ngku'n+ngkahon+ngki
Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento, Mijo nongki-
hnta'ni woekehwano.
36 Ose ulahon+ngki hof+ko a'amu pi'n+ngo engo
uhu'mokumentohofo somo ul+ko'mant+fi yofayokinomo
Jisas humamentiso somo kotasont+fi hof+ko mijo
ayopo wako'mentohofofoho. Wako'mentohofoso
nom'ne a'amu hof+ko hof+koe yofayokinomo hof+ko'nji
wako'mentohofofoho.
37 Nowekentan+ngkofi ifofo engo ikwato lohofonto mijo
yofayokinomo ifeehu'mo lohofonto mijo yofayokinomo
engo weeo'mto imentisofoho.
38 Jisas yofayokinomo fehohnta'ni mnokino ikwo'ofo
yasyonto saho fosyowentan+ngki hof+ko Jisas+mo
ul+kafont+fi ul+mentohofi, Lonet+hwayo sohwosi t+fonepo
nakwoe yofe moi'wo umo'nantanoho. K+ko nakune'no
huno mosyaf+siyo'njo liyalokuno.
39 Ose ulahon+ngkofi Jisas nol+kafonto ifofomo yoka
ul+mento, Moi'wo hmmo'nyo. Ose ulonto mijomo ul+mento,
Nta'noho. Ito'no f+lufawofo. Ose ulahon+ngki ifofo moi'wo
imo'n+ngkahon+ngki mijo apa'no songo songo miyo'njo
n+hu'nahone l+fawo'mentisofoho.
40 Ito'no l+fawo'mentisoso inomokomoyo sohwamo
ul+mento, Sekwo iyoho peho'no sen+ngkohoho. Sekwo
An+tumo s+meho hi'ntnnono muyo'njo liyalokwofo.
41 Ose ulahon+ngki hof+ko iyoho engo un+ngkahon+ngki
hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo ifofo'nji mijo'nji kakimo
haloho'nohini upesolo t+hwoe huhwolo.

5

*Hwe towahuno wonyo'njo sohumo Jisas wop+ngo umoku-
mentisofoho.*
(Mat+yu 8:28-34; Luk 8:26-39)

1 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji mijo nongkihnta'ni
a'amu Ngkelasafe hwahopo i'mofapmmentohofofoho.
2-6 Hwe towahuno wonyo'njo sohwo hwaho hopo
sopo humunyoponoho. Oso hwe huhwo sohwo kako
a'mopijohino sokimo somo humunyoponoho. A'amu
angoponjo sohwa kakimo impe into'mentohofofoho. Hof+ko
ahwomo nano yokumpohn'nyo nomant+fi hwe sohwoe
s+fe aho ahwomo nano kilof+wo'n+ngkahon+ngkofi kako
nano hotito'mentisofoho. Kakoe yokumpohn'nyo hof+kimo
uyakolof+wo'n+mentisofoho. S+kuno huhwo huhwi
oso hwe huhwo sohwo a'mopijohinopo hwof+ki'nyopo
humemayonto joho mohm'mo l+mojo hweho. Kako

sokisɨhuˈnji kakoe aˈapahomo fongkinɨwoˈnɨmojofoho.
Oso hwe huhwo sohwo ikanopo ntaˈni Jisasɨmo
uhwonɨhwojawento, kako hano komoˈno nowento,
Jisas yofayokino mtaˈni swapmmentisoso hwe sohwo
iˈmofaponto, Jisasɨye sɨfekiˈnyoˈmo ipitofawoˈmentisofoho.
7-8 Jisas towahuno wonyo sohumo ulɨmento, Kɨko
towahuno wonyo sohwosi olo hwe lohumo ulɨkoˈmaho.
Ose ulontanɨngki towahuno wonyo sohwo joho mohmˈno
ulɨmento, Jisas, kɨko Anɨtu Yokintahoponjo sohwoe Hwomu
Ne hwosoho. Kɨko ngkimo peho wantohoˈmonneˈelo. Anɨtu
nupaˈnɨngkuhwosoˈno ngko jomo wakilɨmonneˈno yohono.
Kɨko ngkimo tohino nontapohotoho.
9 Ose ulahonɨngki ulɨmento, Nje yofe *Ami* hwonaˈnyoho.
Nakwoe hungkuno ole: Aˈamu sɨsɨhwayo apaˈno, piˈnɨngo
engofoho. Nakwo towahuno wonyo weˈe mohumulohwono.
10 Towahuno wonyo huhwo sohwo Jisasɨmo joho
yokumpohnˈnyo ulɨmento, Kɨko ango ikanoˈmno
lonehwajohotoho.
11 Oso hwofɨkiˈnyo mofone sopo yahu piˈnɨngo engoso
hofɨko mno ijontanɨngkofo somneˈno
12 towahuno wonyo sohwa Jisasɨmo yokumpohnˈnyo
ulɨmentohofi, Kɨko nakumo oso yahu piˈnɨngo engo nongk-
wanjo nompone'no filonehwajo. Nakwo yahu somo we-
huhnnofano.
13 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkimo tɨmo
honɨhwajɨmentisofoho. Oseso oso towahuno
wonyo hiso hwe sohumo nulɨkoˈmantɨfi yahu somo
ehuhnawoˈmentohofofoho. Ehuhnnaofahonɨngkofi yahu
hiso *tu tausen*ɨso (2000) hofɨko hano kunto kuntoˈno wentɨfi
iwoˈmangomo mtɨkuˈnontɨfi mijo ayomo mihulofahonɨngki
nɨhuˈnahone poyo peˈnɨmentohofofoho.
14 Hwe yahu mokosyohumayo sohwa komoˈno nowentɨfi
hwe moyaˈmi ango soponjo soˈnji osoˈmo soˈmeemjo
soˈntnneˈno oso hungkuno hiso lɨjwaofahonɨngkofi
hoˈnɨmmentisofoho. Oso hungkuno hiso hoˈnɨngkahonɨngki
hwe moyaˈmi hopiˈnonohinoso uhwonano lontɨfi
imentohofofoho.
15 Hofɨko Jisasɨmo nuˈmantɨfi hwe towahuno wonyo hu-
mamojo sohumo uhwonɨmentohofoso kako he yofonto kako
huno wopɨngoˈnjo imoˈnɨmentisofoho. Ose uhwonontɨfi
hwe moyaˈmi iyoho imentohofofoho.
16 Aˈamu yoˈmayo uhwonɨmentohofoso hofɨko
iˈmofapmmentohofo somo yoˈmayo hwe iloˈnnyo
sohwo imentiso soˈno yahu poyo imoˈnɨmentiso soˈno
ulɨmentohofofoho.

17 Ose ulontɨfi hofɨko Jisasɨmo hungkuno yokumpohnˈnyo ulɨmentohofi, Kɨko nakwoe hwahopo humahnnoso wopɨngoˈmaho. Mpano.

18 Ose ulahonɨngkofi hwe towahuno wonyo wae imentiso sohwo Jisasɨmo jomo yokumpohnˈnyo ulɨmento, Ngko kɨkoˈnji wowantayoˈno yohono.

19 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Oˈo jɨje aˈamufe angopo nowehoji yoˈmayo wonyoangkafo Anɨtu kiloho'maso soˈno fɨlutɨhwaho. Anɨtu hitoho engo kikimo kufoˈmaˈmaso soˈno aˈamumo uso.

20 Ose ulahonɨngki hwe sohwo nowento oso hwaho Ntekapolis ango aho hufaˈu hopiˈnono sopmmeemo yoˈmayo Jisas uloho'mentiso soˈno lutɨhwomentisoso aˈamu hopiˈnono nupaˈnontɨfi huno piˈnɨngo syafɨsyontɨfi pisopisaho mjalɨmmentohofofoho.

Jailosɨye muˈnji aˈmu nomˈne Jisasɨye hwapɨfemo upmˈmokumentiso osofaˈumo wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Jisas hofɨkoˈnji yofayokinopo mijo ayo somo apaˈno wakentɨfi nongkihntaˈni kiˈmofɨwahonɨngkofi osopo aˈamu piˈnɨngo engo uhuˈmokahonɨngkofi Jisas mitɨmomɨngopo humamentisofoho.

22 Hwe yofe engoˈnjo tajo ango mokosyohumayo sohwo kakoe yofe Jailos. Osohwo noponto Jisasɨmo uhwononto kako hwomtame ehumanto

23 sɨmeho tangoˈnjo humanto jomo yokumpohnˈnyo ulɨmento, Nje mu wapeˈnɨmonteˈno yalofoho. Kɨko nopohoji kakimo jɨje ahoso fɨkisyusyo. Kako wopɨngo imoˈnɨngkuhwosi kako songo wohumano.

24 Ose ulahonɨngki Jisas hwe sohwoˈnji womentisiyefoho.

Womentisiyeso aˈamu piˈnɨngo engo sikoˈnji nowentɨfi hofɨko yohoto yohotofo lohoˈnɨmentohofofoho.

25 Aˈmu fisi mnokino engoˈnjosi humunyoponoho. Oso hisi kako engolopohamo imoihoso neˈno yontanɨngki soswo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈu uyakoloˈmojofoho.

26 Aˈamu uyo hofaho syohoˈnjoso hofɨko kakineˈno molasin ko uyahonɨngkofi kako tohino engo maˈmojofoho. Kakoe hamniyoho hoˈyango hopiˈnono moiˈwo ihnˈnamoˈnɨmojofoho. Oseso wopɨngo mmoˈnyofoho. Oˈo, mnokino engo umojofoho.

27-28 Oso aˈmu hisi yoˈmayo Jisas imentiso soˈno upaˈnonto kako huno ole syafɨhuˈmento, Ngko olo hwe lohwoe manjiˈmofo somo aho kisahumeso ngko wopɨngo umoˈnɨmonnoho. Ose lonto oso aˈmusi Jisasɨye

hohujo hohnta'ni u'manto kakoe hwapɨfemo aho
upm'mokumentisofoho.
29 Upm'mokumentisoso kakoe mnokinoso moi'wo
imo'nɨngkahonɨngki kakoe a'apaho wopɨngo
imo'nɨmentisofoho. Wopɨngo imo'nonto sɨmeho wopɨngo
komo'no umo'nɨmentisofoho.
30 Jisas a'amumo wopɨngo imokonto huno uyɨmentisoso
komo'no ikinjamo lohofonto ulɨmento, Tɨhwo
nɨpm'mokohoho.
31 Ose ulahonɨngki kakoe inomokomoyo sohwa
ulɨmentohofi, Hwe moya'mi pi'nɨngo ifehu'mokokumaso
so'no kɨko tɨhwo nɨpm'mokohoho eso peho'no lohino.
Nakwo huno monayofoho. Tɨhwolɨkeno.
32 Jisas a'amu upm'mokiyo so'no fe'nɨhwonɨngkahonɨngki
33 a'musi a'apaho wopɨngo imo'nɨngkohoho huno uya-
honɨngki iyoho unɨngkahonɨngki yomo yomo yonto Jisasɨye
sɨfɨki'nyo'mo hwomtame uloho'mentisofoho. Yo'mayo
hopi'nonohino so'no Jisasɨmo ulɨmentisofoho.
34 Jisas kakimo ulɨmento, Nje mupe, Kɨko ngkimo
sɨmeho hi'ntnnono ntapohino so'no olohonta kɨko
wopɨngo imo'nɨngkino. Kɨko sɨmeho wopɨngo'njo
uhuji fohumantono. Jɨje a'apaho nɨhu'nahone wopɨngo
kumo'nɨngkohoho.
35 Ose ulontanɨngki hwe fihwo Jailosɨye angopo nta'ni
noponto Jailosɨmo u'mantɨfi ulɨmentohofi, U, nakwoe hwe
engofo, jɨje mu poyo nto pe'nɨngkohoho. Oseso kɨko
olo Lutɨhwayo lohumo jɨje ango pone'no peho'no ipemo-
towalokuno. Kako wohumano.
36 Ose ulohonɨngkofi Jisas upa'nonto Jailosɨmo ulɨmento,
Kɨko iyoho yohotoho. Kɨko ngkimo jɨje sɨmeho hi'ntnnono
ntape.
37 Ose ulonto Jisas kako hwe moya'mi hopi'nonohinomo
angomo lɨhumajonto Pita'nji Jemɨsɨ'nji konɨngkwa'wehwo
Joun'nji hofɨko'nohini Jisasɨ'nji nowentɨfi
38 hofɨko Jailosɨye angomo i'mofawentɨfi Jisas a'amu
pi'nɨngo uhwonɨmentisoso hofɨko humotaho'nji wosofe
angiyo husontanɨngki
39 kako noswonto ulɨmento Peho'no wosofe lalokwofo. Mu
lopi poyo'maho. O'o saho fosyaweho.
40 Ose ulahonɨngki hofɨko kakimne'no sitofo ulontɨfi
tɨkafo ujɨmentohofofoho. Oseso Jisas hofɨkimo mempo
hohnta'ni wae sweefaopmmentisoso Jisas mu lopiye
kanɨngkwohwo'ya'u'nji inomokomoyo sohwanji ango mu
sopi fosyowentanjo somo humentohofofoho.
41 Jisas mu poyo simo aho manto kakimo a'amu Jutafe
hungkunomo ulɨmento, *Talita kumi*, Oso hungkunoso ole,

Olo mu lopi, filɨkaho.
42 Ose ulahonɨngki mu lopi nolɨkafonto hano umentisofoho. Mu lopiye soswoso aho hufaˈu hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈu uyakoloˈniyoho. Aˈamuso homo somo uhwonontɨfi yomo engo imentohofofoho.
43 Jisas kanɨngkwohwoˈyaˈumo hungkuno yokumpohnˈnyo ulɨmento, Ngko mu songo umokohe soˈno siki nohoˈnomɨhwoloho. Mu lopimo wopayo unyo. Ose ulonto umentisofoho.

6

Aˈamu Nasaletɨˈnjoso Jisas neˈno nakwolaho lɨmentohofofoho.
(Matɨyu 13:53-58; Luk 4:16-30)

1 Osopo ntaˈni Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nowentɨfi Jisasɨye ango Nasalet uˈmofamentohofofoho.
2 Salolemo aˈamu Juta sofe iyoho humayo sɨkuno somo Jisas tajo angomo lutɨhwahonɨngki aˈamuso piˈnɨngo nohumantɨfi upaˈnontɨfi Jisasɨye huno engo soˈno yomo yontɨfi ulɨmentohofi, Olo hwe lohwoe hungkuno ntɨˈmtaˈangoto. Oso huno engoˈnji pipi imoˈnɨngkohoho. Yoˈmayo wonyoangkafoˈnjo aˈamu miyoso olo hwe lohwo yɨwoˈnɨngkiso hweho.
3 Olo hwe lohwo kako ango molɨmojo lohwolaho. Maliyafe hwomufoho. Jemɨs, Jousep, Jutas, Saimoun hofɨkoe hofilaˈwehweho. Homnampija olo ango lopo nakwoˈnji humalofo. Ose ulontɨfi hofɨko sɨmano hintotohino umnɨngkahonɨngki nakwolaho lɨmentohofofoho.
4 Jisas ulɨmento, Aˈamumo hwe fihumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmojo sohwo ango kengo hopiˈnonohinopo kakoe yofe engo hoˈnomowoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno osohwo kakoe temtitofo kakoe kanɨngkwohwoˈyaˈu hamnɨngkwohwosa hofɨko kakoe yofe mohoˈnomasofoho. Ose ulɨmentisofoho.
5 Aˈamu hiso hofɨko Anɨtu Jisasɨmo oso syoho hisoˈno uhwosopoˈmentiso soˈno sɨmeho hiˈntnnono muyoˈnjo imentohofo soˈno Jisas osopo yoˈmayo wonyoangkafoso piˈnɨngo mimmentisoso aˈamu mnokinoˈnjo angaˈno angaˈnohinomo kako aho kisasyonto wopɨngo umokumentisofoho.
6 Hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono muyo soˈno yomo imentisofoho. Oso hwaho sopo kako angkuhwafo sohwaˈi emayonto, Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo sohwamo syoho umentisofoho.
(Matɨyu 10:5-15; Luk 9:1-6)

7 Jisas kakoe inomokomoyo sɨfe mtaˈni hufaˈuyo so-
hwamneˈno joho ulahonɨngki hofɨko nuhuˈmokahonɨngkofi
Jisas kakoe yokumpohnˈnyo yano uyɨmentisofoho. Oso
yokumpohnˈnyoso aˈamufe aˈapahoˈmjo towahuno wonyo
wae yaofoˈne umentisofoho. Umentisoso hwe sohwamo
hufaˈu hufaˈu lɨhwatɨmentisofoho.
8 Jisas hofɨkimo ulɨmento sekwo hoˈyango ane fɨwanɨmno.
Mnoˈnohini mtamno. Wopayo, hoˈyo, hamniyoho, oso
nomotakutoho.
9 Manjiˈmofo hufaˈu nomafɨkutoho. Oˈo,
manjiˈmofo angaˈnohinoˈnji sekwoe sɨfɨkwongofosyoˈnji
manjiˈmoˈnɨngkuji fɨwanɨmno.
10 Sekwo ango fipo iˈmofahokuji ango angaˈnohino
somo saho fosyawopijo. Oseso sekwo oso ango somo
nulɨkoˈmafɨkuji nomˈne angopono fɨwanɨmno.
11 Nomˈne angopo sekwoˈne ango mosejapeˈmanji i sekwo
oso ango hopo sopo nulɨkoˈmafɨkuji hopo sopo hwaho se-
mongkiˈnososo hofɨko nosehontohumentanɨngkuji oso hin-
talinyo hiso wae feehumno. Oso homo somo uhwonɨngkuji
hofɨko hofɨkoe yahino somneˈno huno ole wosyafɨhupɨfe. U,
nakwo wonyo yɨhwono. Ose syafɨsyɨkuji iyoho unono.
12 Ose ulahonɨngki inomokomoyo sohwa nowentɨfi
aˈamu somo hungkuno ole ulɨmentohofi, Sekwo sɨmeho
fɨwoloˈmokumno.
13 Ose ulontɨfi towahuno wonyoso wae yaofontɨfi aˈamu
mnokinoˈnjo somo hofɨko hwone mijo mnokinopo usisy-
ontɨfi wopɨngo umokumentohofofoho.

Joun Aˈamumo Mijo Kiyomaˈmojo sohwo poyo
peˈnɨmentisofoho.
(Matɨyu 14:1-12; Luk 3:19-20; 9:7-8)

14 Yoˈmayo Jisas imentiso soˈno aˈamu piˈnɨngo
engo lɨmotofoso hwe yofe engoˈnjo Helout kako
upaˈnɨmentisofoho. Fiso aˈamu Jisasɨneˈno ole
ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo Jounɨyoho. Joun Aˈamumo
Mijo Kiyomaˈmojo sohwo poyo peˈnonto apaˈno
lɨkaˈmaso hwolɨkeno. Osoˈno yoˈmayo wonyoangkafo
aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso kako iwoˈnɨngkiso soˈno
yokumpohnˈnyo iˈmofapohoho.
15 Aˈamu nomˈneso Jisasɨneˈno ole ulɨmentohofi, Olo
hwe lohwo Ilaija hohonta peˈnɨmentiso hweho. Nomˈne
aˈamuso ole ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo aˈamu hohonta
Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmojo paˈnɨngo hweho. Ose
lɨmentohofofoho.
16 Oseso Helout nupaˈnonto ulɨmento, Olo Jounɨyoho.
Hwe aˈamumo mijo kiyomaˈmojo hweho. Ngko aˈamu

kakoe tɨˈwango fɨwofitofosyamno ulɨmentoheso nto
yɨwafitoˈmentohofo sohwo apaˈno lɨkaˈmaso hwolɨkeno.
Ose ulɨmentisofoho.
17 Hwapɨngoso hohonta Helout kako Jounɨmo
impoˈangomo mɨhumajonto ahwomo nano kilofahu-
mentisofoho. Helout Jounɨmo impoˈangomo pehoˈne
mɨhumatɨˈmentisoto. Hwapɨngoso kolaˈwehwoe Filipɨye
ape Heloutiyasɨmnefoho. Helout olo simo maˈmentisofoho.
18 Hohonta Joun Heloutɨmo ulɨmento, Kɨko
hnnɨkwaˈwehwoe ape mahino loso hopoˈmaho. Oˈo oso
honɨngkano pisakinoˈnjofoho. Ose ulɨmentisofoho.
19 Impe intofahonɨngkofi Heloutiyas sɨmano lɨkumpo lo-
hofonto Jounɨmo poyo umokumonto ko imentisoso
20 Helout Jounɨye yofe hoˈnomaˈmentisofoho. Joun
kakoe honɨngkano itoˈnohino hwe wonyoangkafo
hweho. Osoˈno Helout huno uyahinɨngki, Heloutiyas
Jounɨmo poyo koimokumneˈento Helout kako Jounɨmo
impoˈangomo itoˈno mokosyohumamentisofoho. Helout
Jounɨye hungkuno upaˈnɨwoˈnɨngkiso soˈno yomo ko
yonto huno piˈnɨngo engo syafɨsyonto nomˈne hungkuno
upaˈnɨmo lɨmentisofoho. Osoˈno Heloutiyas Jounɨmo
fonjasyɨhwoloho.
21 Oseso hwangku sohonta Heloutiyas Jounɨmo fon-
jasiyoˈneˈento honɨngkano tɨpemaˈmentisofoho. Osohonta
Helout kakoe sɨkuno konaˈwohi aswo maˈmentiso somneˈno
huno syafɨsyonto aˈamu syoho ulohofiyo sohwa wopayo
iloho yahonɨngkofi hwe engo aˈamumo mokosyohumayo
sohwanji nɨmentohofofoho.
22 Heloutiyasɨye mu sijosi noswaponto hofɨkoe sɨmeho
wopɨngo umoˈnono lonto sɨmonyo imentisofoho. Aˈamu
sohwanji Heloutɨˈnji nuhwonontɨfi sɨmeho wopɨngo
umoˈnɨmentisofoho.
23 Osoˈno Helout musopimo ulɨmento, Kɨko yoˈmayo
pehoˈno kumoˈnososo ou kɨko njo. Ngko wokijapmmo.
Yoˈmayo piˈnɨngo engo hiˈnjo hwoˈnyoho. Kɨko fehohnjoˈno
njisoso ou ngko fehohnjoso wokijapmnoho. Nehopi kilo-
hono.
24 Ose ulahonɨngki mu sopi noswonto konaˈwohimo
ulɨmento, Pehoˈno ulɨmnehono. Ose ulahonɨngki Heloutiyas
ulɨmento, Ole uso. Joun Aˈamumo Mijo Kiyomaˈmojo so-
hwoe mnokinoˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Kakoe mnokinoso
ikuˈyopo hoˈnasyohoji komoˈno ntape. Ose uso.
25 Ose ulahonɨngki mu lopi komoˈno asomo
noswonto Heloutɨmo ulɨmento, Kɨko Joun Aˈamumo
Mijo Kiyomaˈmojo sohwoe mnokinoso noswonyopo
yɨwojosyalokumpehoji olopo ntape.

26 Ose ulahonɨngki Helout kakoe sɨmeho tango
mɨkunɨmposo umnɨmentisofoho. I osoˈno aˈamu hopiˈnono
kakoe hungkuno, Nehopi kilohono, ose nto upaˈnɨngkohofo
soˈno kako aˈmu simo eno ulɨmentisofoho.
27 Oseso Helout komoˈno hwe Jounɨye mnokinoˈno uhwo-
jahonɨngki hwe huhwo sohwo impoˈangomo nowento osopo
Jounɨye tɨˈwango iwofitofonto
28 Jounɨye mnokinoso noswanyopo iwoj-
wosyalokumpentɨfi aˈmu sijo simo nuyahonɨngkofi
nomotawento konaˈwohimo uyɨmentisofoho.
29 Jounɨye inomokomoyo sohwa yoˈmayo soˈno
upaˈnontɨfi hofɨko nopontɨfi kakoe pijafoso nomantɨfi
sokimomo hoˈnahumentohofofoho.

*Jisas aˈamu ‘faif tausen’ (5000) sohwamo wopayo umenti-
sofoho.*
(Matɨyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)

30 Jisasɨye inomokomoyo kako lɨhwatɨmentiso oso
hwa asomo uˈmantɨfi yoˈmayo hofɨko imentohofo soˈno
hungkuno aˈamumo lutɨhwamentohofo soˈno Jisasɨmo
ulɨmentohofofoho.
31 Osopo aˈamu piˈnɨngo engo nowentɨfi nopontɨfi nohn-
nawe yahonɨngkofi osoˈno Jisasɨye inomokomoyo (*apousel*)
sohwa wopayo manyofoho. Osoˈno Jisas ulɨmento, Nakwo
aˈamu ane sopono nowekehwasi osopo sekwo usijoˈno fosy-
ohumamno.
32 Ose ulahonɨngki hofɨkoˈnohini yofayokinopo aˈamu ane
sopono wowanontɨfi imentohofo soponeˈno.
33 Aˈamu piˈnɨngoso uhwonontɨfi hofɨkimo yofe
uhwofontɨfi aˈamu ango hopiˈnonohino mtaˈangoso
komoˈno honɨngkanopo nowentɨfi Jisas kakoe aˈamu
yofayokinoˈnjo sohwamo uyakolofontɨfi aˈamu ane sopo
sɨmoˈmo uˈmofamentohofofoho.
34 Jisas mitɨmomɨngopo iˈmofaponto uhwonɨmentisoso
hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo somo uhwononto hofɨko
yahwohofekwosa ane paˈnyo hwafoho. Osoˈno kako
hitoho uloˈmentiso soˈno hungkuno piˈnɨngo engo
lutɨhwamentisofoho.
35 Mofehiˈnyo ukwoˈmokumonto yahonjo soˈnji Jisasɨye
inomokomoyo sohwa nopontɨfi ulɨmentohofi, Olo hwaho
hopo lopo sopo aˈamu aneponoho. Weˈenepi mofehiˈnyo
ukwoˈmokumontonoho.
36 Kɨko oso hwe moyaˈmi somo ango somneˈno
lɨhwajohojoˈno hofɨko nukuji wosopayo mpe uyɨfe.
37 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Oˈo, sekwo huhwasi
wosopayo uyɨmno. Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Nakwo

pipilo. Hamniyoho syoho sɨkuno *tu hantɨlet* (200) memjao-foso aˈamumneˈno wopayo mpe iyoˈneso hopoˈmaho.

38 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Wopayo alalelo weho. Tɨmo uhwonamno. Ose ulahonɨngki hofɨko nowentɨfi uh-wonowentɨfi ulɨmentohofi, Nakwoe wosopayo aho angaˈno hopiˈnonohinofoho. Inanɨku hufaˈu weho.

39 Ose upaˈnonto Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Sekwo aˈamu somo ulɨmno, Hoja lopo fosyohu-mamno.

40 Ose ulohonɨngki hofɨko nohumantɨfi fipo aˈamu *wan hantɨlet* (100), nomˈnepo aˈamu *fifɨti* (50), oseˈno oseˈno lɨhumajɨˈmentohofofoho.

41 Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopiˈnonohino soˈnji inanɨku hufaˈu soˈnji nomanto kako ahwomomo tɨmo uhwontohumanto Anɨtumo isamoyoka ulɨmentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayoˈnji inanɨkuˈnji kutɨkujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo aˈamu somo yano ulofiyoˈne huˈmmentisofoho.

42 Aˈamu hopiˈnonohinoso wopayo hiso moiˈwo nontɨfi sɨmeho uhnnɨmentisofoho.

43 Sɨmeho uhnnɨngkahonɨngki hofɨko wosopayo nɨlɨfonaoˈmentohofoso nuhuˈmokontɨfi sohwo hoˈyo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo somo mohuˈmemeehumentohofofoho.

44 Aˈamu oso wosopayo hiso Jisasɨye aho mtaˈni nɨmentohofoso hwe weˈe humamentohofoˈmaho. Hweˈnohini oso wosopayo nɨmentohofo sohwa *faif tausen* (5000) humamentohofofoho.

Jisas mijopo hano umentisofoho.
(Matɨyu 14:22-33; Joun 6:16-21)

45 Osohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Sekwo yofayokino nomafɨkuji oso hwaho nongkihntaˈni Mpetɨsaitaˈno sɨmoˈmo mpanɨmno. Ose ulonto aˈamu nomˈne somo hofɨkoe ango pone lɨhwatɨmentisofoho.

46 Ose ulonto aˈamu somo ulɨkoˈmanto kako hwofɨkiˈnyo weˈe sopo Anɨtumo jomo ulɨmo lonto sɨmentisofoho.

47 Sɨkunoˈnji inomokomoyo yofayokinoˈnjo sohwa mijo ajwopo nohumentanɨngkofi Jisas kakoˈnohini mitɨmomɨngopo humamentisofoho.

48 Jisas uhwonɨmentisoso yofayokino hono honi wahonɨngki hofɨko yokino wonyopi imentohofofoho. Hwapɨngoso ole, ifofo engo pahonɨngki wonyopi imentohofofoho. Iyoho walongkonɨmonto yahonjo soˈnji Jisas mijo yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwamo uˈmaˈmentisofoho. Ngko hofɨkimo uyakoloˈmo nolonto

49 Jisas mijopo hano sontanɨngki inomokomoyo so-
hwa hofɨko nuhwonontɨfi yomo yomo yontɨfi huno ole
syafɨhuˈmentohofi, Mewosofoho. Ose syafɨsyontɨfi youwo
lɨmentohofofoho.
50 Inomokomoyo hopiˈnonohino sohwa Jisasɨmo
uhwonontɨfi iyoho engo unɨmentisofoho. Oseso Jisas
hofɨkimo komoˈno joho ulɨmento, Sekwo yokumpohnˈnyo
hmmoˈnɨmno. Ngkonoho. Sekwo iyoho ikutoho.
51 Ose ulonto kako yofayokinomo kotasahonɨngki
ifofo moiˈwo imoˈnɨmentisofoho. Inomokomoyo sohwa
yomo yontɨfi sɨmeho ulɨkofahonɨngki huno piˈnɨngo
syafɨhuˈmentohofofoho.
52 Jisasɨye yokumpohnˈnyo hwapɨngo soˈno huno
muyofoho. Jisas kako wosopayo aˈamu piˈnɨngo engomo
umentiso soˈno inomokomoyo sohwa huno itoˈno
mosyafɨsiyofoho. Osoˈno yomo imentohofofoho. *

Aˈamu Ngkenesaletnntaˈango mnokinoˈnjo somo Jisas wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 14:34-36; Joun 6:22-25)

53 Hofɨko mijopo nowakentɨfi Ngkenesalet nongkihntaˈni
ifohohosyahumentohofofoho. Ifohohosyasyontɨfi osopo
yofayokino hoˈnahumentohofofoho.
54 Hofɨko yofayokino hoˈnosyahonɨngkofi hwe moyaˈmi
hopo soponta'angoso hofɨko yofe komoˈno uhwofontɨfi
lɨmentohofi, Jisasɨyoho.
55 Hofɨko yofe uhwofontɨfi hopo sopo hano komoˈno
nowentɨfi Jisas ntopohoho lahonɨngkofi aˈamu nupaˈnontɨfi
hofɨko aˈamu mnokinoˈnjo somo Jisasɨyepono itokwapm-
mentohofofoho.
56 Jisas hoˈmo soˈmo nowahonɨngki aˈmokuso
aˈamu mnokinoˈnjo somo intokwapontɨfi wopayo
mpe yɨwoˈnɨngkohofo sopo itofasyontɨfi Jisasɨmo
ulɨmentohofi, Hwe Engofo, nakwo jɨje manjiˈmofomo aho
wakupmˈmokano. Ose ulontɨfi hofɨko kakoe manjiˈmofomo
aho upmˈmokumentohofoso hofɨkoe mnokino moiˈwo
imoˈnɨmentisofoho.

7

Anɨtuye honɨngkano hungkunoso aˈmane hungkuno somo yakoloˈnnyofoho.
(Matɨyu 15:1-9)

---

* **6:52:** Jisas kako hwe moyaˈmi some wopae yano imentisoso kakoe yokumpohnˈnyo nomˈne kengo itɨhwamentisofoho. Oso hofɨkoe yomo engo yontɨfi uhwonɨmentohofoso Jisas kako mijopo hano ponto ifofo somo yoka ulɨmentisofoho.

1 A'amu Falisi sohwanji a'amu Mouses+ye hon+ngkano
hungkunoso lut+hwamotofo Jelusalem mta'ango sohwanji
Jisas nohumentanjopo uhu'mokont+fi
2 Jisas+ye inomokomoyo sohwamo uhwon+mentohofoso
hof+ko aho mijo miyot+ku'nyo'njo wopayo
n+wo'n+ngkohofofoho. Falisi sohwafe yahinoso momaso'njo
hwafoho.
3 A'amu Falisi sohwa a'amu Juta hopi'nonohino
so'nji hof+koe yahino ole, Nakwo wopayo wo-
nano lont+feso s+mo'mo aho mijo yot+ku'nont+fi
n+wo'n+ngkohof+hwafoho. Hohonta homn+ngkwohwosafe
yahino oloso t+pema'mentohofofoho. Hof+ko huno ole aho
miyot+ku'nyo'njo wopayo nososo ou s+meho mo'mo wonyo
mnaweho. Ose syaf+hu'mentohofofoho.
4 A'amu huhwo sohwa wosopayo mpe y+wo'n+ngkohofo
sopo nta'ni nopont+fi aho mijo miyot+ku'nyo'njo'manji
hof+ko wopayo manyofoho. Nom'ne yahino oso pa'nyoso
pi'n+ngo weho. Hof+koe noswanyo, iku'yo, hwontoho
yo'mayoso mijo ito'no yaj+j+wo'n+ngkohofoso kiho'ne'maho.
O'o hof+koe yahinofoho.
5 Oseso a'amu Falisi sohwanji Jutafe hwe engo
sohwanji Jisas+mo ulohon+mentohofi, J+je inomokomoyo
sohwa neyakwosafe yahinomo min+ngkayo'njo peho'no
yalokwofo. Hof+ko aho mijo miyot+ku'nyo'njo wopayo
n+wo'n+ngkohofofoho.
6 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hohonta
Aisaiya hwe An+tu hungkuno ulahon+ngki a'amumo
lut+hwamojo sohwo sekwo a'amu mango'nohino hwasyo
nehopi mt+'mokumento,
Olo a'amu loso hof+ko mango mta'nohini
ho'non+mawo'n+ngkohofofoho.
I, hof+ko ngkimo s+meho montapefoho.
7 Hof+ko a'amu hwahoponjo sofe hunoso nomant+fi An+tu
mta'angofoho lont+fi a'amu hwaho ayo'mjo somo
lut+hwawo'n+ngkohofofoho.
Oso'no hof+ko ngkimo wonyopi jomo
nt+wo'n+ngkohofofoho.
Aisaiya ose mt+'mokumtisofoho.
8 Sekwo An+tuye hungkunomo haloho ma-
poso'njo yont+fi seyakwosafe yahinomnohini
in+ngkawowo'n+ngkohof+hwasoho.
9 Ou, sekwo huno ole syaf+sy+wo'n+ngkohofi, Nakwo
huno'njo hwona'nyoho. Ose l+wo'n+ngkohof+hwasoho.
Sekwo An+tuye hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkohofoso
seyakwosafe yahino somo y+wo'nngkohof+hwasoho.

10 Mouses hohonta ole lɨmento, Kɨko jɨje mpohwo naˈumo
tɨfi finɨngkayo. U, aˈamu fihwo kako hungkuno wonyo
kanɨngkwohwo konaˈwohimo uloso osohwo kako poyo
wapeˈnono.
11 I, sekwo ole lɨwoˈnɨngkohofo, Hwe fihwo kako hamniy-
oho hiˈnjo sohwo kanɨngkwohwo konaˈwohimo ufoˈmayo
soˈno, i kako sikimo ulɨmontonoho. Ngko hamniy-
oho yoˈmayoso wosejapmmonji ko yoheso ngko ole nto
lɨmalefoho. Ngko Anɨtumo uyɨmneˈno yohono.
12 Oso hwe huhwo sohwo ose ulonto kanɨngkwohwo
konaˈwohimo mufoˈmasoˈnjo yɨwoˈnɨngkiso hweho.
Osoˈno sekwo Falisi sohwasi wopɨngofoho lontɨfi
lɨwoˈnɨngkohofofoho.
13 Ose ulontɨfi Anɨtuye hungkunomo hwotoho
fewoˈnɨngkohofofo. Seyakwosafe hunomno-
hini inɨngkawoˈnɨngkohofofoho. Oso yahinoso
angaˈnohinofoho. Piˈnɨngo oso paˈnyoso weho.

Yoˈmayo aˈamumo wonyo imokuwoˈnɨngkisofoho.
(Matɨyu 15:10-20)

14 Jisas hwe moyaˈmimo ngkiyepono wapɨfento joho
ulɨmentisofoho. Nopahonɨngkofi ulɨmento, Sekwo
hopiˈnono itoˈno nupaˈnɨngkuji huno fɨsyafɨhupmno.
15 Yoˈmayo nyoˈneso aˈamufe honɨngkano wonyo
umoˈnɨmonteˈmaho. Oˈo yoˈmayo sɨmeho mtaˈangoso
aˈamufe hunoso wonyo hungkunoˈnjoso honɨngkano wonyo
umoˈnɨmontonoho.
16 Sekwo halohoˈnjokuˈmanji nje hungkunomo haloho
popmno.
17 Jisas oso aˈamu huhwo sohwamo ulɨkoˈmanto ango
nomˈnemo swahonɨngki kakoe inomokomoyo sohwa
ulɨmentohofi, Oso pahnnɨmo hungkuno lohinoso ne pipilo.
18 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo huhwasi
ngkineˈno huno maseyoholiyohoho. Upaˈnɨmno. Yoˈmayo
toho nyoˈneso honɨngkano wonyo imokiyoˈmaho.
19 Oˈo wosopayo hiso sɨmehomneˈno nɨkwato
nɨhuˈnahone hoˈnamo. Wopayo hiso jɨje hunomneˈmaho.
Ose ulɨmentisofoho. Osoˈno Jisas yoˈmayo hopiˈnono
nyoˈneso hano mopitofasiyoˈnjofoho.
20 Jisas nomˈne hungkuno ulɨmento, Yoˈmayo aˈamufe
huno mtaˈangoso Anɨtuye tɨmo sopo oso hiso aˈamufe
honɨngkano wonyo imokiyofoho.
21 Yoˈmayo huno mtaˈni swaponteso ole, huno wonyo
syafɨsiyo ape sikinjomo wonyo ulohofo, yoˈmayoso hufo iyo,
aˈamumo fonjasiyo, nomˈne hwafe ape hufo iyo

22 aˈamumo yoˈmayo soˈno hi umoˈnyo, yoˈmayo wonyo
hon+ngkano, hwasyo hungkunojo, yokumpohnˈnyo, s+meho
wonyo, sitofo hungkunojo, ngko aˈamu wop+ngoˈnohino
syaf+siyoˈne, yoˈmayo fon+fonyo.
23 Oso hopiˈnono aˈamufe hunomo mnaweho.
Aˈamu fihwo oso wonyoso huno syaf+sy+hwosi kako
y+hwosoˈno, kakoe hon+ngkano wonyo imoˈnonefoho. Ose
ul+mentisofoho.

*Aˈmu Founisiyantaˈangosi Jisas+mo s+meho hiˈntnnono ne-
hopi umentisofoho.*
(Mat+yu 15:21-28)

24 Osopo ntaˈni Jisas nol+kafonto, hwaho pone Taiya
mofone sopo nowento osopo aˈamu fihwoe angomo no-
humanto aˈamu ngkimo yofe man+hwofeˈnjo yohofo ose
kolonto aˈamu Jisas humentanjoso poneˈno huno moiˈwo
umentisofoho.
25 Aˈmu fisi oso ango sopo ntaˈni kakoe mu weˈe towahuno
wonyoˈnjosi Jisas humaho upaˈnonto komoˈno noponto
Jisas+ye s+f+lakuˈnyoˈmo hwomtame ehumamentisofoho.
26 Olo aˈmu losi kako Juta aˈmuˈmaho. Oˈo, kakoe aˈamu
Founisiya, hwaho Siliya ntaˈangiyoho. Kako Jisas+mo jomo
ul+mento, Towahuno wonyo nje mumo humasolo wae nto-
hofiyo.
27 Ose ulahon+ngki Jisas aˈamu Juta somo ufoˈmayoˈnehwo
pahnn+mo hungkuno ul+mento, U, nakwo mehomife woso-
payo mehwasi s+wojomo wohoˈn+mofantontaho. Oˈo,
awonoho. Aˈamu sohwo mehomi somo kakiˈno wopayo
uyant+feho.
28 I ose ulahon+ngki aˈmusi syaf+huˈmento, Ngko aˈamu
Is+lael+ˈmaho. Oˈo, s+wojo paˈniyoho. Ose syaf+syonto
ul+mento, Hwe Engofo, k+ko nehopi lohino. Oseso
mehomiso wopayo paho yoˈmayoso umokwaj+fijoso s+wojo
wan+montonoho. Osoˈno k+ko ngkimo n+foˈmaho.
29 Ose ulahon+ngki Jisas yomo yonto ul+mento, Oso
hungkuno wop+ngo lohino soˈno j+je angopo nowehoji j+je
mumo uhwonjoso towahuno wonyo sohwo nto ul+koˈmaso
uhwon+monnoho.
30 Ose ulahon+ngki aˈmusi kakoe angopo nowento
uhwon+mentisoso kakoe mu saho fosyowen-
tan+ngki uhwon+mentisoso towahuno wonyo nto
ul+koˈmaˈmentisofoho. Hofiyo fosyowentan+ngki
uhwon+mentisofoho.

*Aˈamu haloho p+kuˈnnyo melanyo tangoˈnjo sohumo
wop+ngo umokumentisofoho.*

31 Jisas ango Taiya sopo nta'ni nul‡ko'manto hwaho
Saitoun uyakolofonto ango pone engo aho hufa'u
hopi'nonohino Ntekapolis sopo uyakolofonto Mijo Ayo
Ngkalili sopo i'mofapmmentisofoho.
32 Osopo a'amu nom'neso Jisas‡mo a'amu haloho
p‡ku'nnyo melanyo tango'njo sohumo ipemotapont‡fi jomo
ul‡mentohofi, J‡je aho olo hwe lohumo f‡kisasyo.
33 Ose ulahon‡ngkofi oso hwe huhwo sohumo Jisas
ut‡manto Jisas‡'nji we'enepi nowenji siko'nohini nohumanji
Jisas kako ajo'miyoso hwe sohwoe halohomo kisahumenti-
sofoho. Kisasyonto memijo ajo'miyomo emjoma'nonto hwe
sohwoe melanyopo kisahumentisofoho.
34 Jisas kako ahwomomo uhwononto s‡mano esyaofonto
ul‡mento, *Efata*. Hwap‡ngoso ole, Haloho wokuhwosamp-
eno.
35 Ose ulahon‡ngki hwe sohwoe haloho komo'no
hwosampo lohofahon‡ngki kakoe melanyo wop‡ngo
imo'n‡ngkahon‡ngki hungkuno ito'no l‡mentisofoho.
36 Oseso Jisas a'amumo apa'no i'mofaponto ul‡mento, Olo
yohe loso'no sekwo nul‡kutoho.
Ose ko ulahon‡ngki hof‡ko hahn'nyo yont‡fi a'amumo
ul‡wo'n‡mentohofofoho.
37 Yo'mayo Jisas imentiso so'no hof‡ko pisopisaho
mjal‡m‡went‡fi hof‡ko ul‡mentohofi, Yo'mayo Jisas
y‡wo'n‡ngkisoso wonyoangkafo'nohinofoho. A'amu haloho
p‡ku'nnyoso upo'nalokwofo. A'amu ilo'nnyoso hungkuno
ito'no lalokwofo. Ose l‡mentohofofoho.

8

*Jisas a'amu 'foua tausen' (4000) sohwamo wopayo umen-
tisofoho.*
(Mat‡yu 15:32-35)

1 Nom'ne s‡kuno somo a'amu pi'n‡ngo engo apa'no
Jisas nohumentanjopo uhu'mokumentohofofoho.
Hof‡ko nohumant‡fi hwe moya'mi wosopayo moi'wo
imo'n‡ngkahon‡ngki Jisas kakoe inomokomoyo
sohwamne'no joho ulonto, ul‡mento,
2 Ngko olo hwe moya'mi lomne'no hitoho ntokwoho.
S‡kuno hufa'u s‡hune ngko'nji humantohofofoho. Hof‡ko
wosopayo anefoho.
3 Mijoho'nohino hof‡koe ango pone'no l‡hwat‡meso
hof‡ko hon‡ngkanopo t‡mo s‡kuno'no ulohofont‡feho.
A'amu fiso ikanopo nta'ni pmmalofofoho.
4 Ose ulahon‡ngki kakoe inonokomayo sohwa
ul‡mentohofi, Olopo a'amu mohumunyoponoho. Wosopayo

hwe moyaˈmi somneˈno ntɨˈmtaˈni tɨpemanehwono.
Awonoho.
5 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulohonɨmento, Sekwo wopayo
alale weho. Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Wopayo aho
hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈu weho.

6 Ose ulahonɨngkofi Jisas hwe moyaˈmi somo ulɨmento,
Sekwo hwaho lopo fosyohumamno. Ose ulonto, kako
wopayo aho fehohnjo hopiˈnono fehohntaˈni hufaˈuyoso
nomanto Anɨtumo isamoyoka ulonto wopayoso kutɨkujo lo-
hofonto, kakoe inomokomoyo sohwamo uyahonɨngki hofɨko
aˈamumo huˈmuyɨmentohofofoho.
7 Inanɨku weˈe tɨpemaˈmentohofoso Jisas nomanto
Anɨtumo isamoyoka ulonto inomokomoyo sohwamo
ulɨmento, Oloˈnji aˈamumo fohuˈmuyɨmno.
8 Hofɨko wopayo nononttɨfi sɨmeho uhnnɨngkahonɨngki
wopayo nɨlɨfeeoˈmentohofoso inomokomoyo sohwa sohwo
hoˈyo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne ntaˈni hufaˈuyo somo
mehuˈmemeehumentohofofoho.
9 Aˈamu hiso weˈe humamentohofoˈmaho. Aˈamu *foua*
tausen (4000) humamentohofofoho.
10 Jisas aˈamu homo somo wopayo moiˈwo uyonto
hofɨkoe angopo neˈno lɨhwatɨmentisofoho. Kako kakoe
inomokomoyo sohwanji yofayokinopo kotasontɨfi hwaho
Ntalɨmanutaˈno wakoˈmentohofofoho.

Aˈamu Falisi sohwa Jisasɨmo yamofo ulohofantɨfi imento-
hofofoho.
(Matɨyu 16:1-4; Luk 12:54-56)

11 Osopo aˈamu Falisi sohwa Jisasɨmo uˈmantɨfi
kakimo yamofo ulohofoneˈentɨfi yoka hn-
nomaˈmentohofofoho. Kɨko yoˈmayo wonyoangkafo
aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso fonetɨhwaho. Ose
uhwonɨngkuhwasi Anɨtu kɨkoˈnji humaho wolano. Ose
lontɨfi huno syafɨhuˈmentohofi, Olo hwe lohwo Anɨtuye
Hwe Ne hwolɨkeno.
12 Ose ulahonɨngkofi Jisas sɨmeho tango uyahonɨngki
sɨmano esyamo lohofonto, ulɨmento, Sekwo yoˈmayo
wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso pehoˈno
uhwonantɨfeˈne lohofo. Hungkuno nehopi waselɨmo.
Aˈamu olo hwaho lopo olohonta humalofoso hofɨko oso
yoˈmayo hiso muhwonɨfitnnehofo. Nɨhuˈno awonoho.
13 Ose ulonto oso aˈamu somo ulɨkoˈmanto Jisasɨˈnji kakoe
inomokomoyo sohwaˈnji hofɨko yofayokinopo apaˈno kota-
sontɨfi asomo wakoˈmentohofofoho.

A'amu Falisi sohwanji hwe engo Heloutɨ'nji hofɨkoe wosopayo engo imo'nyo'ne hungkunofoho.
(Matɨyu 16:5-12)

14 Nowakentɨfi inomokomoyo sohwa wopayo'no inɨngo mofontɨfi momasofoho. Wopayo kenga'nohini yofayokinomo wo'nnyofoho.
15 Nowekontanɨngkofi Jisas sɨmano pento pahnnɨmo hungkuno ulɨmento, Upa'nɨmo. Sekwo a'amu Falisi sohwanji Heloutɨ'nji hofɨkoe yahino somne'no i'waho fiyɨmno.
16 Inomokomoyo sohwa nupa'nontɨfi hnnɨmentohofi, Nakwo wopayo inɨngo mofɨhwone so'no hungkuno nalohoho.
17 Ose hnnɨngkahonɨngkofi olo hiloso Jisas huno uyahonɨngki hofɨkimo ulohonɨmento, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnnalokwofo. Sekwo huno'maseyotaho. Sekwo huno mosyafɨsiyo'njo liyohofo.
18 Sekwo tɨmo hi'njo hwasoho. Muhwonalokuliyohofo. Sekwo haloho hi'njo hwasoho. Mupo'nalokuliyohofo. Sekwo inɨngo loseyalofoho.
19 Ngko wopayo aho fehohnjo hopi'nono kutɨkujo lohofonji a'amu *faif tausen* (5000) sohwamo umaleso oso wopayo nɨlɨfeeo'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofo. Inomokomoyo sohwa ulɨmentohofi, Aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyoho.
20 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Nom'ne sohonta ngko wopayo aho fehohnjo hapi'nono nom'ne mta'ni hufa'u kutɨkujo lohofonji a'amu *foua tausen* (4000) sohwamo umaleso oso wosopayo nɨlɨfeeo'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofo. Inomokomoyo sohwa ulɨmentohofi, Aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho.
21 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Oseso sekwo nje yokumpohn'nyo so'no huno maseyoholiyohoho. Wosopayo so'no huno pi'nɨngo peho'no syofɨsyalokwofo. Ose ulɨmentisofoho.

Hwe Mpetɨsaitanta'ango sohwoe tɨmomo Jisas wopɨngo umokumentisofoho.

22 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Mpetɨsaita i'mofopahonɨngkofi a'amuso hwe tɨmpi'nyo sohumo ipemotapontɨfi Jisasɨmo jomo ulɨmentohofi, Olo hwe lohumo kɨko aho tɨmopo fɨkisyusyo.
23 Oseso Jisas kako hwe tɨpi'nyo sohwoe aho nomanto angkuhwafopo mempo hohnta'ni ipemotoswaponto kakoe tɨmomo memijo uyatɨ'mofonto aho kisusyonto ulɨmento,

Kɨko yo'mayoso nto lɨhwonɨngkino muhwonɨngkoho liyohino.
24 Ose ulahonɨngki hwe sohwo fe'nɨhwononto ulɨmento,
Ngko a'amumo uhwonɨngkohono. Hofɨko iyo hopa pohotowalokwofo.
25 Ose ulahonɨngki Jisas hwe huhwo sohwoe tɨmomo
aho apa'no kisusyahonɨngki kako tɨmo yokumpohn'nyo
uhwononto tɨmo wopɨngo imo'nɨmentisoso, yo'mayo ito'no
uhwonɨmentisofoho.
26 Ito'no uhwonɨngkahonɨngki Jisas ulɨmento, Jɨje ango-
pono fɨwano. Olo angkuhwafo lopono asomo nopohotoho.
Ose ulɨmentisofoho.

Pita Jisasɨmo ulɨmento, Kɨko Kɨlais kiyoho.
(Matɨyu 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili
ulɨko'mantɨfi hwaho Sisaliya Filipai nowentɨfi Jisas
hofɨkimo ulohonɨmento, A'amuso ngkine'no pehofo
mjolɨmɨwalokwofo.
28 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, A'amu fehohn-
joso kikine'no ole lalokwofi, Joun A'amumo Mijo Kiyo-
ma'mojo sohwolɨkeno. A'amu nom'ne fehohnjoso ole
lalokwofi, Ilaijakulɨkeno. Nom'nehwa a'amumo Anɨtu
hungkuno uyahonɨngki lɨmojo sohwolɨkeno. Kikine'no ose
mjokilɨmɨwalokwofo.
29 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulohonɨmento, Sekwo so-
hwasi ngkine'no pehofo ntɨwo'nɨngkohofɨhwasilo. Ose ula-
honɨngki Pita ulɨmento, Kɨko Kɨlais kiyoho. Anɨtu nakwo
a'amu Jutasɨ'nɨmo nefo'mayo'ne kuhwotɨmentiso hwosoho.
30 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Oso hiso ntohinoso
a'amumo nulohotoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo kako poyo imo'none so'no ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo lutɨhwoma'mento,
A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko tohino engo noma'mne
hwo'nyoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu
tajo ango syoho'njo sohwanji Jutafe honɨngkano
hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohofo sohwanji hofɨko
ngkine'no nakwolaho ntɨkuji hohujo ikenjanɨmofɨkuji
nofonjanɨhufitnnefoho. Nofonjanisyɨkuji sɨkuno hufa'u
sɨhune memjanɨmofɨhwoso'no ngko apa'no songo
wolɨka'monnoho.
32 Ose ulonto olo hungkuno yoloho neso ulɨmentisofoho.
Seten kako Pitamo huno ufohotofahonɨngki Pita kako
Jisasɨmo we'enepi ipemotawento yoka uloma'mento,

Jisas, oso hungkunoso wopɨngoˈmaho. Oso hunoso nosyafɨsyohotoho.

33 Ose ulahonɨngki Jisas ikinjamo lohofonto kakoe inomokomoyo nomˈne sohwamo uhwononto Pitamo yoka ole ulɨmento, Pita, jɨje hungkunoso ngkilaho. Anɨtuyeˈmaho. Oˈo, Setenɨye hungkunofoho. Kɨko Seten sohwosi iˈwaho ntohofo. Kɨko nje hohujo loˈmo filohoˈnawofo.

34 Ose ulonto kako nomˈne hwe moyaˈmi soˈnji inomokomoyo sohwanjimo joho ulonto ulɨmento, U, aˈamu fisoku ngkimo wonnɨngkopano lɨfijoˈmanji sekwo sekwoe semoˈnɨwoˈnɨngkiso soˈnji sekwoe yofe soˈnji monje yahinɨngkuji sekwo nje yofeˈno poyo peˈnyo soˈno iyoho miyoˈnjo ifijoso ngkimo mofone sopo tɨfi nnɨngkapmno.

35 Aˈamu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohnˈnyo womokosyohumamo lososo, Kakoe songo neˈno humayoso wopɨwahuˈmtonoho. Osoˈno aˈamu fihwo ngkoˈnji nje hungkunoˈntnneˈno huno uyahonɨngkuhwosi kakoe humayoso pɨwasyososo hwangku kakoe humayoso wotɨpemaˈmontonoho.

36 Aˈamu fihwo kako Anɨtumneˈno hohujo ikinjaofɨhwosi kako olo hwaho loponjo hoˈyango hamniyoho yoˈmayoso engo huˈmeesyontoso sohwo kako tɨkanomo wesoˈmanji oso hoˈyango yoˈmayoso pipi ufoˈmaneto. Awonoho.

37 I, kakoe songo humayoso ne aneˈmanji kako pipi yoneˈelo. Awonoho.

38 Aˈamu fihwo olo hwaho lopo aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo humaso sohwo kako nje hungkuno soˈnji ngkoˈntnneˈno hohujo ikinjanɨmofoso sohwo ngko oso huhwo sohumneˈno tɨfi noˈmo hohujo ikinjɨmoˈmnefoho. Ou, osohonta ngko nje Mpohwoe yokumpohnˈnyo soˈnji aˈamu ahwomomjo wopɨngoˈnohino sohwafe yokumpohnˈnyoˈnji olo hwaho lopo asomo pmme sohonta aˈamu ngkineˈno hohujo ikinjanɨmofoso sohuneˈno ngko hohujo ukinjɨmoˈmonnoho.

9

1 Jisas kako oso aˈamu somo ulɨmento, Ngko hungkuno nehopi waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu olo hwaho lopo nakwoˈnji olohonta humalofo fehohnjoso mapeˈnontanɨngkuji Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyoˈnji aˈamumo wopɨngo wonyoangkafo mokosyohumayo somo uhwonantɨfeho. Ose ulɨmentisofoho.

Jisasɨye aˈapaho nomˈne kengo imoˈnɨmentisofoho.
(Matɨyu 17:1-13; Luk 9:28-36)

2 Sɨkuno aho fehohnjo hopiˈnono fehohntaˈni angaˈno
memjaofahonɨngki Jisas kako Pitaˈnji Jemɨsɨˈnji Jounja oso
hwamo nutɨmanto hofɨko hwofɨkiˈnyo sawemo engo sopono
nokotasontɨfi hofɨkoˈnohini nohumentanɨngkofi Jisasɨye
aˈapaho nomˈne kengo imoˈnɨngkahonɨngki hofɨko uh-
wonɨmentohofofoho.
3 Jisasɨye manjiˈmofo nɨhuˈno halojo imoˈnonto
mofehiˈnyo paˈnyo imoˈnɨmentisofoho. Oso manjiˈmofo
halojoso aˈamu olo hwaho lopo oso halojo paˈnyoso
mamtɨˈmokufitnnehofo.
4 Inomokomoyo sohwa uhwonɨmentohofoso Ilaijaˈnji
Mousesɨˈnji ahwomo mtaˈango sohwaˈu Jisasɨmo uˈmanji
hungkuno hnnɨmentohofofoho.
5 Pita kako huno piˈnɨngo syofɨsikaofonto Jisasɨmo
ulɨmento, Nakwoe Lonetɨhwayohwosi, nakwo olopo
humentani sehonɨngkuhwoneso wopɨngofoho. Olo hilo
soˈno syafɨsiyoˈneso ango hufaˈu sɨhune womolantaneˈno
yɨhwono. Angaˈno kɨkoˈnefoho. Angaˈno Mousesɨmnefoho.
Nomˈneso Ilaijamnefoho.
6 Pita kako oso hisoˈno huno itoˈno muyahonɨngki
ose ulɨmentisofoho. Inomokomoyo sohwa iyoho weˈe
unɨmentisoˈmaho.
7 Osohonta himo hofɨkimo ifeehuˈmokosyahonɨngki mam-
paho himo mtaˈango ole hoˈnɨmento, Olohwo nje Hwom-
ufoho. Ngko sɨmeho uyɨwoˈnɨngkohe hweho. Kakoe
hungkunomo sekwo upaˈnɨmno.
8 Ose upaˈnontɨfi feˈnɨhwonɨmentohofoso hwe ahwomo
mtaˈango sohwaˈu neˈno anepo uhwonɨmentohofofoho.
Jisasɨˈnohini humentanɨngki uhwonɨmentohofofoho.
9 Jisasɨˈnji inomokomoyo sohwanji hwofɨkiˈnyo hopo sopo
nokotapontɨfi Jisas ulɨmento, Olo sekwo uhwonɨngkohofo
losoˈno olohonta aˈamumo nulɨkutoho. I, hwangku ngko
Aˈamufe Hwomu sohwoˈni poyo imoˈnɨˈmeˈno Anɨtu apaˈno
ntokafoso sohonta sekwo aˈamumo olo uhwonɨngkohofo
losoˈno ulɨfijo.
10 Ose ulahonɨngki hofɨko aˈamu nomˈne somo
ulɨmentohofoˈmaho. I, osoˈno ole hnnɨmentohofi, Kako
poyo peˈnɨngkuhwosi apaˈno songo lɨkafoˈne hungkuno
hwapɨngoso pipilo.
11 Aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwa
ole lɨwoˈnɨngkohofi, Ilaija kakiˈno wapmmontonoho. Tɨfi
sohonta Kɨlais hwe Anɨtu uhwosopoˈmentiso sohwo wapm-
montonoho. Oso hiso pehoˈno lalokwofo.
12-13 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ou, hungkuno
nehopi lalokwofo. Ilaija kako sɨmoˈmo nopɨhwosi yoˈmayo
hopiˈnono itoˈno wesyohumamtonoho. Hungkuno nomˈne

mtɨˈmokumentohofoso ole, Hwe Anɨtu uhwosopoˈmentiso sohwo olo hwaho lopo tohino engo tɨpemanefoho. Aˈamu sohwa oso hwe sohumo nakwolaho ulɨfitnnefoho. Osoˈno sekwo huno fɨsyafɨhupmno. Ole selalokweno Hwe Ilaija kako pmmentisofoho. Nopahonɨngki aˈamu hofɨkoe huno hwahoponjo tɨpemantɨfi hwe huhwo sohumo wonyo umokumentohofofoho. Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofoso oso hisoˈno hohonta mtɨˈmokumentohofoso olohonta ne imoˈnɨmentisofoho.

Jisas hwomu towahuno wonyoˈnjo sohumo wopɨngo umokumentisofoho.

(Matɨyu 17:14-21; Luk 9:37-43)

14 Hofɨko nomˈne inomokomoyo sohwamo uˈmantɨfi uhwonɨmentohofoso aˈamu piˈnɨngo engo nohumentanɨngkofi aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji inomokomoyo sohwanji yoka hnnɨmentohofofoho.

15 Aˈamu piˈnɨngo engoso Jisas nopontanɨngki uhwonontɨfi yomo yontɨfi hano komoˈno wentɨfi Jisasɨmo uˈmantɨfi, Nakwoe hwe engo hwosoho ulɨmentohofofoho.

16 Jisas inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Sekwo yoka pehoˈno hnnalokwofo.

17 Ose ulahonɨngki hwe fihwo aˈamuˈnji ajwo soˈmo humohumatiso sohwo ulɨmento, Nje Lontɨhwayo sohwosi, towahuno wonyo nje hwomumo mango mampiˈnyo mesimokinyo. Osoˈno kikiyepono ipemotapohono.

18 Towahuno wonyo sohwo nje hwomumo humanto wonyo kimokuwoˈnɨngkisofoho. Kako hwomumo hwahopo kumokwojahonɨngki hwomu sohwo makutotafo sapɨwoˈnɨngkisofoho. Saponto mango kilompusyɨwoˈnɨngkisofoho. Kako aˈapaho melohofafɨwoˈnɨngkiso hweho. Oseso ngko jɨje inomokomoyo sohwamo ulohonɨngko, Towahuno wonyo lohumo wae feeopmno. I hofɨko hopoˈmaho.

19 Jisas ose nupaˈnonto inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Hwe moyaˈmi olohonta humalofo soku, sekwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono muyo kuyoho. Ngko sekwoˈnji humayoso sɨkuno alale womemjanɨmoˈmontolɨkeno. Ngko sekwoe tango ngkimo nɨˈmaneso sɨkunoso alale womemjanɨmoˈmontolɨkeno. Hwomu huhwo sohwo ngkiye poneˈno utɨmotapmno.

20 Ose ulahonɨngki hofɨko hwomu ipemotopahonɨngkofi towahuno wonyo sohwo Jisasɨmo uhwononto kako hwomumo yomo yomo yokumpohnˈnyo umokahonɨngki hwomu hwahopo pɨwasyonto, yɨwoloˈmo yɨwoloˈmɨngo lohofonto makutotafo halojoˈnohino swapmmentisofoho.

21 Jisas kanɨngkwohumo ulohonɨmento, Sɨkuno alale
yɨwoˈnɨngkisoto. Ose ulahonɨngki ulɨmento hwomu weˈe
sohwo imentisofoho.
22 Fehonta tohomo kehwofitofasyonto fehonta mijomo
kehwofitofasyonto wofonjahumonto iwoˈnɨngkisofoho.
Kɨko hopoˈmanji kɨko nakumo hitoho kilofɨhwosoˈno,
Fonefoˈmaho.
23 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ou, nehopi, jɨje
sɨmeho hiˈntnnonohinoso hopoˈmanji yoˈmayoso kɨko
womaˈmonnoho.
24 Ose ulahonɨngki kanɨngkwohwo komoˈno ulɨmento,
Sɨmeho hiˈntnnono kijopalokweno. Oseso nje sɨmeho
hiˈntnnonohinoso weˈefoho. Nɨfoˈmaho.
25 Ose ulahonɨngki Jisas aˈamu piˈnɨngo engo
uhuˈmokontanɨngkofi uhwononto, towahuno wonyo
sohumo yoka ulonto ulɨmento, Towahuno wonyo sohwosi
hwomu lohumo mampiˈnyo imokuwoˈnɨngkino hwosoho.
Olo hwomu lohumo nɨhuˈnahone ulɨkoˈmaho. Apaˈno
nopaswohotoho.
26 Ose ulahonɨngki towahuno huhwo sohwo joho
mohmˈno lonto, hwomumo hwahopo kumokwajonto
yomo yomo yokumpohnˈnyo imokonto nɨhuˈnahone
ulɨkoˈmaˈmentisoso hwomu sohwo poyo paˈnyo
imoˈnɨngkahonɨngki aˈamu fiso ulɨmentohofi, Poyo
peˈnɨngkohoho.
27 Oseso Jisas hwomu sohwoe aho nomanto
ulɨkofahonɨngki hwomu sohwo lɨkaˈmentisofoho.
28 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angomo noswontɨfi
hofɨkoˈnohini nohumantɨfi Jisasɨmo ulɨmentohofi, Pipilo.
Nakwo towahuno wonyo wae meeofesofo.
29 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo Anɨtumo jomo
ulɨfijoso sekwo oso towahuno huhwo sohwo wae yao-
pitnnehofo. Nomˈne honɨngkano awonoho.

Jisas kako poyo peˈnɨngkuhwosi apaˈno lɨkafone soˈno ulɨmentisofoho.

(Matɨyu 17:22-23; Luk 9:43-45)

30 Oso ango hopo sopo ulɨkoˈmantɨfi hofɨko hwaho Ngkalili
ajwo sopo umentohofofoho. Jisas kako aˈamu yofe manɨhwo
soˈnjo uyɨfe lonto imentisofoho.
31 Hwapɨngoso ole, kakoe inomokomoyo sohwamo
lutɨhwamneˈento imentisofoho. Kako ulɨmento, Ngko
Aˈamufe Hwomu sohwoˈnɨmo nje mango sohwafe aho
somo hoˈnonɨsyahonɨngkuji hofɨko wofonjonɨsyantɨfeho.
Poyo imoˈnɨmo sɨkuno hufaˈu sɨhune memjanɨfɨhwosoˈno
Anɨtu apaˈno ntokafonefoho.

32 Ose lutɨhwahonɨngki inomokomoyo sohwa hofɨko huno
ito'no syafɨhu'mentohofo'maho. I oso'no Jisasɨmo ulohonyo
so'no hofɨko iyoho imentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo yakolo'nnyo tɨhwolo.
(Matɨyu 18:1-5; Luk 9:46-48)

33 Hofɨko pone Koponeyam i'mofapontɨfi osopo Jisas an-
gomo nohumanto ulohonɨmento, Sekwo honɨngkanopo pe-
hofo hnnɨngkohofo.
34 Inomokomoyo sohwa hofɨko wonɨmango
unɨngkahonɨngki mampi'nyo humamentohofofoho.
Hwapɨngoso honɨngkanopo ole hnnɨmentohofi, Nakwo
sohwona'ni nakwoe hwe yofe'njo sɨmo'mjo tɨhwolo. Ose
hnnɨmentohofofoho.
35 Jisas ampo humanto inomokomoyo sohwamo joho
lutɨmanto ulɨmento, Sekwo hinjo hwasoho oyonɨmno.
Upa'nɨmo. Hwe fihwo kako Anɨtuye tɨmopo hwe engo
umo'nɨmo loso sohwo kako a'amufe tɨmopo hwe yofe ane
pa'nyo imo'noso sohwo a'amumne'no momayo ulohofiyo
hweho. Osohwo kako yofe engo'njo imo'none hweho.
36 Ose ulonto, mehomi fihwo utɨmanto, kakoe popapo
momokosyohumanto inomokomoyo sohwamo ulɨmento,
37 A'amu fihwo kako olo mehomi lopa'nyo sohumo
nje yofe ho'nonɨmayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo
nɨfo'mantofoho. A'amu fihwo ngkimo nɨfo'mayo oso
pa'nɨngoso nje mpohwo ngkimo nɨhwatɨmentiso sohwo
huhumo ufo'makwoho.

Hwe nakwo'njo hohnta'ni nefo'mayo sohwo nakwoe a'amufoho.
(Luk 9:49-50)

38 Ose ulahonɨngki Joun ulɨmento, Nakwoe Lonetɨhwayo
sohwosi, nakwo uhwonɨmalohwoneso hwe fihwo kako
jɨje yofe lonto, towahuno wonyo wae yaofontanɨngki
uhwonɨmalohwonefoho. I oso'no kako nakwo kikimo
tɨfi mokinɨngkowaloku yɨhwone so'no nakwo kakimo
ulɨmalohwono, Kɨko Jisasɨye yofe'nji towahuno wonyo wae
yaofohotoho.
39 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo ose
uloho'malofoso wonyofoho. Sekwo kakoe honɨngkanomo
nopɨjumofɨkutoho. A'amu nje yofe lososo yo'mayo
wonyoangkafo yososo kako ngkimo sitofo komo'no
mantonehoho.
40 A'amu nakwoe syoho somo mohwempenamofe-
hwo'manji nakwoe a'amu hweho.
41 Hungkuno nehopi selalokweno, Hwe fihwo sehonasoso
huno ole wosyafɨhu'montono, Anɨtuye a'amu hwafoho. Ose

syafɨsyɨhwosi mijo nyoˈne sejapososo, oso hwe sohumo Anɨtu wopɨngo uloho'mtonoho.

Yoˈmayo wonyoso aˈamufe sɨmeho hiˈntnnonohinomo wonyo imokiyofoho.
(Matɨyu 18:6-9; Luk 17:1-2)

42 Olo mehomi sɨmeho hiˈntnnono ntapɨwoˈnyo sohumo aˈamu huno wonyoˈnjo fihwo ulososo, Jisasɨmo hohujo fɨkinjaofo. Honɨngkano wonyo lomo tɨfi finɨngkayo. Ose uloso sohwo mehomi huhwo sohwo honɨngkano wonyomo inɨngkayo soˈno oso hwe huno wonyoˈnjo huhwo sohumo Anɨtu tohino mɨkunɨmposo uyonefoho. Oso aˈamu huhwo sohumo sojo mɨkunɨmposo engo soˈnji kakoe tɨˈwangomo impe ifakojujɨkuji mijomo hoˈnaofontɨfijontentesi wopɨngoˈnesohilo.
43 Jisas ose ulonto pahnnɨmo hungkuno ulɨmento, Osoˈno jɨje aho honɨngkano wonyo imofonoho lohoji ahoso hwempeemo lohofohoji aho angaˈnohonoˈnji honɨngkano wopɨngomo inɨngkahuji Anɨtuye angopo sohoji wopɨngo wohumamonnoho. Ou kɨko aho hufaˈuˈnjo honɨngkano wonyo imojoso toho neˈno sijalokunjo somo uhnnefoho. Wonyo wohumamonnoho.
44 [Oso hopo sopo pihnnyo mapeˈnyofoho. Tohino neˈno woˈnnyoponoho. Toho hiso masɨmpeˈnyofoho.]
45 Jɨje sɨfe honɨngkano wonyo imofonoho lohoji sɨfeso hwempeemo lohofohoji sɨfe angaˈnohinoˈnji honɨngkano wopɨngomo inɨngkahuji Anɨtuye angopo sohoji wopɨngo wohumamonnoho. Ou kɨko sɨfe hufaˈuˈnjo honɨngkano wonyo imojoso toho neˈno sijalokusomo uhnnefoho. Oso wonyofoho.
46 [Oso hopo sopo pihnnyo mapeˈnyofoho. Tohino neˈno woˈnnyoponoho. Toho hiso masɨmpeˈnyofoho.]
47 Jɨje tɨmo honɨngkano wonyo imofonoho lohoji tɨhwotofamo lohofohoji tɨmo angaˈnohinoˈnjo honɨngkano wopɨngomo inɨngkahuji Anɨtuye angopo sisoso wopɨngofoho. Ou kɨko tɨmo hufaˈuˈnjo honɨngkano wonyo imojoso toho neˈno sijalokunjo somo uhnnefoho. Oso wonyofoho.
48 Oso hopo sopo pihnnyo mapeˈnyofoho. Tohino neˈno woˈnnyoponoho. Toho hiso masɨmpeˈnyofoho.
49 Aˈamu wopayopo sa mofɨkuji nɨfijoso me-eso wopɨngo uyɨmtonoho. Oso paˈnyo tohino yoˈmayo tango neˈmahwosoˈno yamofo nalohofonefoho. Yamofo hiso wopɨngo namokonefoho.
50 Nakwo wosopayo saˈnji nɨwoˈnɨngkuhwoneso wopɨngofoho. I osoˈno sa fosyo mijoˈnohino

imoˈnɨngkuhwosi kakoe yokumpohnˈnyo nonto wonyo imoˈnososo apaˈno sa hiso wopɨngo imoˈnyoso pipi uyantanto. Awonoho. I osoˈno sa wopɨngo paˈnyo hmmoˈnɨmno. Sekwo aˈamu nomˈne soˈnji pompenjiyomo fohumantokuno.

10

Jisas ape hoˈnasiyoˈne hungkuno ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 19:1-12; Luk 16:18)

1 Osopo ntaˈni Jisas nowento hwaho Jutiya uyakolo-fonto Mijo Joutan sohumo nongkihntaˈni wakoˈmentisofoho. Osopo aˈamu piˈnɨngo engo apaˈno uˈmahonɨngkofi kako hungkuno lutɨhwamojo paˈnyo lutɨhwamentisofoho.

2 Aˈamu Falisi fihwa hofɨko Jisasɨmo nuˈmantɨfi kakimo yamofo ulohofono lontɨfi ulɨmentohofi, Nakwoe honɨngkano hungkunoso ape hoˈnasiyo soˈno pehofo nalɨmotofo. Hwe fihwo kako kakoe ape hoˈnasiyoso oso wopɨngotaho.

3 Ose ulohonɨngkofi Jisas ulɨmento, Mouses seyakwosamo olo soˈno pehofo ulɨmojoto.

4 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Mouses ole ulɨmento, Hwe kako nje ape wohoˈnahumo lososo sohwo kako oso hungkuno hiso ifalifaliyo wamtɨˈmokono. Oseso kako kakoe apemo nɨhuˈnahone wohoˈnasyono.

5 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Mouses kako sekwoe yokumpohnˈnyo soˈno oso hungkuno hiso mtɨˈmokumentisofoho.

6 I osoˈno sɨmoˈmo neˈmo Anɨtu yoˈmayo hopiˈnono mtɨˈmokumentiso sohonta hweˈnji apeˈnji mtɨˈmokumentisofoho. Oso hungkuno hiso Mouses mtɨˈmokumentisofoho.

7 Olo hilo soˈno hwe fihwo kanɨngkwohwo konaˈwohimo ulɨkoˈmahwosi kakoe apeˈnji nemˈno makotoku woloho'nanjiyoho.

8 Sikoˈyaˈu angaˈnohino umoˈnanjiyoho. Oseso siko aˈamu hufaˈu umoˈnanjiˈmaho. Oˈo, sikoe aˈapahoso angaˈnohino umoˈnanjiyoho.

9 Osoˈno Anɨtu osiyaˈumo nto mokotɨjwohumasofoho. U, oloso nomtɨhuposoˈeno.

10 Oso hungkunoso ulahonɨngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angomo noswontɨfi hofɨko Jisasɨmo ape hoˈnasiyo hungkuno hisoˈno ulohonɨmentohofofoho.

11 Jisas ulɨmento, Hwe fihwo kako kakoe ape hoˈnasyoso sohwo kako nomˈne ape masoso oso hwe huhwo sohwo ape

hufo iyo hon+ngkano imokwoho. Olo hwe huhwo sohwo kakoe ape s+mo'mjo simo hon+ngkano wonyo imokiyofoho.
12 Oseso ape kakoe hwehumo nul+ko'mahwosi nom'nehumo uma'nyoso kako hon+ngkano wonyo imokonefoho. Ose ul+mentisofoho.

Jisas mehomimo aho ulonjimokumentisofoho.
(Mat+yu 19:13-15; Luk 18:15-17)

13 A'amu pi'n+ngoso hof+koe mehomi Jisas mnokinopo aho ulonjimokonont+fi motopahon+ngkofi Jisas+ye inomokomoyo sohwa hof+kimo yoka ul+mentohofofoho.
14 Jisas nupa'nonto kakoe s+meho tohino umn+ngkahon+ngki ul+mento, Sekwo mehomi somo nop+jumof+kutoho. O'o, hof+ko ngkiyepono wap+fe. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo imo'n+fijo'manji hof+ko An+tumo enjwa'mo ito'no wohumant+feho.
15 I, hungkuno nehopi'nohini wasel+monne'no yohono. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo mmo'nyonjo'manji hof+ko An+tumo enjwa'mo humayoso hopa'maho. N+hu'no awonoho.
16 Ose ulonto kako mehomi somo hu'mema lohofonto kakoe huyo'mo memokosyohumanto kako aho mnokinopo kisasyonto An+tumo jomo ul+mentisofoho. Mehomi ito'no mokosyohumayo'ne'ento ul+mentisofoho.

Hwe ho'yango engo'njo sohwoe hungkunofoho.
(Mat+yu 19:16-30; Luk 18:18-30)

17 Jisas hon+ngkanomo nowentan+ngki hwe nom'nehwo Jisas nohumentanjopo komo'no i'mofawento hwomtame uloho'mentisofoho. Kako Jisas+mo yokumpohn'nyo ul+mento, K+ko An+tuye yahino wop+ngo net+hwawo'n+ngkohino hwosoho. Ngko engolopohamo songo ne'no humayoso pipi t+pema'mnehono.
18 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko wop+ngo hwosoho eso peho'ne ntohino An+tu kako'nohino wop+ngo hweho.
19 K+ko hon+ngkano hungkuno huno moi'wonoho. K+ko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. K+ko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomt+huposo'eno. K+ko yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno. K+ko j+je mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo t+fi fin+ngkayo.
20 Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo, ngko hungkuno homo somo upa'n+mopmmote sohwo'ni olohonta ne'no ose'nohini in+ngkowalokweno.
21 Ose ulahon+ngki Jisas kakoe s+mo'mangopo t+mo uhwononto s+meho uyonto ul+mento, Nom'ne syoho anga'no fiyo. J+je ho'yango yo'mayo hopi'nonohinoso a'amu mpe

wakilohopɨfe. U, kɨko hamniyoho matnneˈeno oso hiso nom-
ahoji aˈamu yoˈmayoso umofonyo iwoˈnɨngkohofo somo
uyo.
22 Ose ulahonɨngki kako sɨmano pento sɨmeho tango
uyahonɨngki kakoe angopono umentisofoho. Hwapɨngoso
kakoe hoˈyango yoˈmayoso piˈnɨngoˈnjo hweho. Aˈamu
somo muyɨmnehono lonto umentisofoho.

23 Jisas tɨmo feˈnɨhwononto inomokomoyo
sohwamo ulɨmento, Hwe kako hoˈyango engoˈnjo
yokumpohnˈnyo mokosyohumaso sohwo kako Anɨtuye
yokumpohnˈnyo mokosyohumayo sopo pipi swonehwolo.
Hamniyoho hoˈyangoso hofɨkoe hunomo wonyo
umokuwoˈnɨngkisofoho.
24 Ose ulahonɨngki inomokomoyo sohwa hofɨko yomo
imentohofofoho. Jisas apaˈno ulɨmento, Hwomo lo-
hwafo hwe kakoe hoˈyango hwaho loponjoˈno neˈnohini
syafɨsyɨwoˈnɨngkiso sohwo kako Anɨtuye yokumpohnˈnyo
mokosyohumayo sopo pipi swoneto.
25 Yahu fihwo kako yongo imo paˈnyo soˈmo wahumo
lɨhwasi yososo wonyopi umontonoho. Oso paˈnyo hwe
hoˈyango hamniyoho yoˈmayoso aho yokumpohnˈnyo
kemokosyohumunyo sohwo Anɨtumo enjwaˈmo
wohumamo lɨhwosi yososo hopoˈmaho. Oˈo, kako yahu
yongo imo paˈnyo soˈmo wahumo lɨhwasi ijijo wonyopi yoso
hopaso oso hwe hoˈyango engoˈnjo sohwo ose yonefoho.
26 Ose ulahonɨngki inomokomoyo sohwa hofɨko yomo
engo mɨkunɨmposo yontɨfi ulɨmentohofi, Oseˈmanji aˈamu
Anɨtuˈnji ango wopɨngo sopo songo neˈno humayoˈneso
tɨhwo womaˈmontolo.
27 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkimo uhwononto ulɨmento,
Aˈamu Anɨtuye yokumpohnˈnyo mokosyohumayo sopo
aˈamufe yokumpohnˈnyoˈnji wahumo loso sohwo kako
hopoˈmaho. I osoˈno Anɨtu yoˈmayo hopiˈnono hwapɨngo
sohwo iyoso hoponoho.

28 Pita Jisasɨmo ulɨmento, Ihwoni nakwo yoˈmayo
hopiˈnono hoˈnasyontani kikimo tɨfi kinɨngkopalokuhwono.
29 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko hungkuno
nehopiˈnohini waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu fihwo
kako kakoe angoˈnjo konɨngkwaˈwehwo kolaˈwehwo, kaisi,
konaˈwohi, mehomi kakoe hwahoˈnji yoˈmayo hopiˈnono
ngkineˈno nje hungkunomneˈno hoˈnasyososo
30 osohwo kako umofonyo miyonehoho. Oˈo, yoˈmayo
piˈnɨngo engo nomane hweho. Yoˈmayo hoˈnasiyoˈne aˈamu
kakimo sitofo ulɨwoˈnɨfitnnefoho. I osoˈno kako ango songo
neˈnohini humayoˈneso nomane hweho.

31 Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo
hwoˈnyoho syofɨsyalokusoso oso hwe huhwo sohwo Anɨtuye
ponemo soso sohwo kako hwe engoˈmaho. Weˈe hweho.
Hwe nomˈnihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo
hwoˈnɨˈmaho. Weˈe hwoˈnyoho syofɨsyalokuso sohwo oso
hwe huhwo sohwo kako Anɨtuye ponemo soso sohwo kako
hwe engo imoˈnone hweho.

Jisas kako poyo peˈnɨngkuhwosi apaˈno lɨkafone soˈno ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 20:17-19; Luk 18:31-34)

32 Jelusalem honɨngkanomo nosontɨfi Jisas kako sɨmoˈmo
kuntoˈno sahonɨngki kakoe inomokomoyo sohwo poyo
imoˈnyo soˈno ulɨmentiso soˈno huno piˈnɨngo engo
syafɨsyontɨfi tɨfi inɨngkasɨmentohofofoho. Aˈamu nomˈneso
hofɨkimo inɨngkasɨmentohofo hiˈnji imentohofofoho. Jisas
kakoe inomokomoyo sohwamneˈento hontohumentanɨngki
hofɨko nuˈmahonɨngkofi kakimo yoˈmayo uˈmane soˈno
hungkuno ulɨmentisofoho.

33 Hungkuno ole, Upaˈnɨmno. Olohonta nakwo
Jelusalemneˈno wosontaneˈno yɨhwono. Osopo Aˈamufe
Hwomu sohumo aˈamu yofe engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo
sohwanji aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo
sohwanji hofɨkoe ahomo hofɨko hoˈnasyɨkuji kakineˈno
hungkuno lɨkuji kako poyo umoˈnono lɨkuji nano
wamtitofantɨfeho. Oseso aˈamu hofɨko nomˈne aˈamu
sohwamo uyahonɨngkuji

34 hofɨko kakimo sitofo ulɨkuji memijo nɨyatɨˈmofɨkuji
impe yongoˈnjo fonjɨkuji wofonjosyantɨfeho. I osoˈno
sɨkuno hufaˈu sɨhune mjaofɨhwosoˈno kako apaˈno songo
wolɨkaˈmontonoho. Ose ulɨmentisofoho.

Jemɨsɨˈnji Jounˈnji siko yofe engoˈnjo umoˈnaho lɨmentisiyefoho.
(Matɨyu 20:20-28)

35 Sepetiye hwomu sohwaˈu Jemɨsɨˈnji Jounˈnji siko
Jisasɨmo uˈmanji ulɨmentisiyo, Nekwo kikimo jomo wokilo-
honontayoˈne yɨhwayo. Kɨko weloho'mtaho.

36 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko pipi
seloho'mneˈno njisiyo. Nohonjinyo.

37 Ose ulahonɨngki siko ulɨmentisiyo, Hwangku sohonta
jɨje pone mtaˈni aˈamu hopiˈnono mokosyohumuso so-
honta nekwo kɨkoˈnji hwe engo imoˈnɨngkuhwosi aˈamu
hopiˈnohinomo mokosyohumasoso wopɨngotaho.

38 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Oso hungkuno ntɨsiye
neso siko huno moseyohoyohoho. Tohino ngkimo nɨmnoso
hopaso masɨsoso siko hopolaho. Nje aˈapahomo tohino

ifeehuˈmo yanisyoso hopaso sikoe aˈapahomo ifeehuˈmo yasesyososo siko hopolaho.

39 Ose ulahonɨngki siko ulɨmentisiyo, Ou, nekwo hoponoho. Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Tohino ngko maˈme paˈnɨngoso siko nomasihnnefoho. Tohino ngkimo ifeehuˈmokonisyoso paˈnyoso sikoe aˈapahomo ifehuˈmokasyosonefoho.

40 I oso hisoˈno ngko aˈamumo mokosyohumayo soˈno nje aho angahohntaˈni nje aho hwonamonyo hohntani fosyohumayo soˈno aˈamu nomˈne somo muhwosopoˈmnehono. Oˈo, Anɨtu kakoˈnohino oso itoˈno esyohumaho. Kakoe hunofoho.

41 Ose ulɨmentisoso inomokomoyo nomˈne sohwa oso hungkuno hiso upaˈnontɨfi hofɨko Jemɨsɨˈnji Jounˈnjineˈno sɨmeho tohino umnɨmentisofoho.

42 Jisas hofɨkimo joho ulɨmento, Sekwo huno seyohoho. Hwe engo hofɨko aˈamumo mokosyohumayo sohwa hofɨko hofɨkoe aˈamu enjwaˈmjo somo syoho tangoˈnji uyontɨfeso aˈamu enjwaˈmjoso syoho hiso itoˈno miyoˈnjo ifijoˈmanji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposantɨfeho.

43 I osoˈno sekwo oso hopa ikutoho. Sekwoe aˈamu fihwo yofe engo womaˈmo loso sohwo kako aˈamufe syoho ulohofiyo umoˈnono.

44 Sekwoe aˈamu fihwo ngko nomˈne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nomˈne hopiˈnonohino somneˈno siki syoho ulohofiyo paˈnyo umoˈnono.

45 Oseso Aˈamufe Hwomu sohwo kako aˈamu nomˈneso kakimo syoho ufoˈmayoˈne pmmentiso hwoˈmaho. Oˈo, hofɨkoe syoho somo ulohofiyoˈne pmmentiso hweho. Kako aˈamu sɨkwoˈmjohohosi humentanɨngkofo somo uhwononto asomo utɨmayoˈne kakoe honɨyo usɨhumaˈmneˈento pmmentiso hweho. Ose ulɨmentisofoho.

Hwe tɨmpiˈnyo sohumo Jisas wopɨngo umokumentisofoho. (Matɨyu 20:29-34; Luk 11:30-43)

46 Hofɨko Jelikou iˈmofapontɨfi Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji aˈamu nomˈne piˈnɨngo engo soˈnji Jelikou ulɨkoˈmantɨfi wentanɨngkofi hwe tɨmpiˈnyo sohwo honɨngkanopo humohumantisofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Mpatimeyosɨyoho, Timeyosɨye hwomufoho. Mpatimeyos kako wosopayoˈnji hamniyohoˈntnneˈno jomo lɨmojo hweho.

47 Mpatimeyos nohumanto Jisas ango Nasaletnntaˈango sohwo palofoho upaˈnonto joho ulɨmento, Jisas, Ntefitɨye Imu sohwosi, kɨko ngkineˈno hitoho wakilofono.

48 Ose ulahon+ngki a'amu nom'neso yoka ul+mentohofi,
Mampi'nyo fosyohumaho. Ose ko ulahon+ngkofi oso huhwo
sohwo joho engo lonto apa'no ul+mento, Ntefit+ye Imu
sohwosi ngkine'no hitoho wakilofono.
49 Ose ulahon+ngki Jisas kako nolohofaponto ul+mento,
Oso hwe huhwo sohumo joho filut+mapmno. Wapono.
Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohumo ul+mentohofi, K+ko
s+monyo fiyo. Fil+kaho. Kikine'no joho kilalofoho.
50 Ose ulahon+ngkofi kako upa'nonto kakoe manji'mofo
yojamo lohofonto, nol+kafonto Jisas+mo u'ma'mentisofoho.
51 Jisas ul+mento, Ngko kikimo pipi wantohofono
kin+ngkohoho. Ose ulahon+ngki hwe t+mpi'nyo sohwo
ul+mento. Hwe Engofo, ngko apa'no t+mo wahon+mo.
52 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko mpano. J+je
s+meho hi'ntnnonohinoso wop+ngo wakumo'nono. Jisas
ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo t+mo komo'no
hononto kako hon+ngkanopo Jisas+mo a'amu so'nji t+fi
in+ngkapmmentisofoho.

11

Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto Jelusalemne'no humentisofoho.

(Mat+yu 21:1-11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)

1 Hof+ko Jelusalem mofone sopo i'mofapont+fi ango
Mpet+fase'nji Mpetani'nji nuhwontawent+fi osopo
hwof+ki'nyo we'e yofe Oulif u'mofawent+fi Jisas
inomokomoyo hufa'u sohwa'umo l+hwat+mentisofoho.
2 Jisas oso huhwo sohwa'umo ul+mento, Siko oso ango
ne sopo u'mofahus+si siko oso kuso somo noswohos+si t+mo
uhwonisoso ahwomo yahu *toungki* yoka'no ho'nawo'nyoso
impe into'nowentan+ngkuhwosi uhwonanjiyoho. Oso yahu
songo imo'n+masoso a'amu mokehumunyofoho. Oso yahu
hiso fis+hutofomotapinyo.
3 Siko oso yahu hiso is+hutofomotapohosiso'no a'amuso
ole sel+kujo'no, Siko peho yalokusiyo. Ose sel+kujo'no
siko ole ulinyo, Nakwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu
loso'no syoho weho. Kako moi'wo emoy+hwoso'no komo'no
womotopontayoho. Ose ulinyo.
4 Siko nowenji yahu mu hon+ngkano hoku'yopo impe
intofahinyoso nohumentan+ngki nuhwon+ma'nonji italo-
foma'mentisiyefoho.
5 Italofoma'mentisiyoso a'amu nom'ne sohwa
ul+mentohofi, Siko peho yalokusiyo. Yahu peho'no
is+hutofomalokusiyo

6 Ose ulahonɨngkofi hwe sohwaˈu Jisasɨye hungkuno ulahonɨngki ulɨmentohofi, Wopɨngofoho. Noho motahnnyo.
7 Nomotasonji sikoe manjiˈmofoso yahupo kisosyahonɨngki Jisas sokehumamentisofoho.
8 Aˈamu piˈnɨngo engoso hofɨkoe hwapɨfe ife yoˈmayoso Jisas wene honɨngkanomo hoˈnosyahonɨngkofi aˈamu nomˈneso ipamo swoˈnjo lofontɨfi honɨngkanopo hoˈnahumentohofofoho. Oso hiso Jisasɨye yofe hoˈnomayoˈnefoho.
9 Jisas kako aˈamu piˈnɨngo ajwomo yahupo kehumentanɨngki aˈamu sɨmoˈmjo soˈnji tɨfinjo soˈnji mohmˈno ole lɨmentohofi,
Anɨtumo isamoyoka ulano.
Kako wopɨngoˈnohino hweho.
Olo hwe lohumo nakwo Hwe Engo Anɨtu sohwo nakwoe hwahoponeˈno uhwatɨmentiso hweho.
Kakoe yofe wohoˈnomano.
10 Hwe engo Ntefit neyakwosamo hohonta mokosyohumamojo hopaso olo hwe lohwo wonemokosyohumano.
Anɨtu ahwomomo humaso sohumo isamoyoka ulano.
Ose lɨmentohofofoho.
11 Jisas Jelusalem iˈmofaponto Anɨtuye ango engo somo swonto yoˈmayo somo feˈnɨhwononto weˈenepi mofehiˈnyo ukwoˈmokumonto yahonɨngki Jisas inomokomoyo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo sohwanji Mpetani fosyowaneˈentɨfi sɨmentohofofoho.

Jisas iyo fe sohumo ulɨmento, ne apaˈno mintoˈnɨngkohotnnefoho.
(Matɨyu 21:18-19)

12 Imɨngoˈnji nolɨkafontɨfi Mpetani ulɨkoˈmantɨfi Jelusalemneˈno nosontɨfi osopo Jisas mijoho engo uyɨmentisofoho.
13 Jisas iyo fesayo swo langoˈnjo somo uhwonɨhwojawento ipisayo hiˈnjotɨkeno lonto iyo huhwo sohwoˈnjo sopo iˈmofawento uhwonɨmentisoso ne ane swoˈnohino uhwonɨmentisofoho. Oso iyo hiso ipisayo intoˈnyo sɨkunommˈmaho.
14 Jisas iyomo ulɨmento, Aˈamu ipisayo apaˈno momjakinyoˈne hwosoho. Ose ulahonɨngki inomokomoyo sohwa upaˈnɨmentohofofoho.

Jisas aˈamu Anɨtuye tajo ango engo somo hamniyoho mayo syoho yantanɨngkofi wae yaoˈmentisofoho.
(Matɨyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

15 Hofɨko Jelusalem iˈmofapontɨfi Jisas kako Anɨtuye
tajo ango engo somo noswonto aˈamu hamniyoho
syohoˈnjo aˈamu yoˈmayoso humesyahonɨngkofi mpe
ulohofo syohoˈnjo sohwanjimo Jisas kako wae yaofo
syoho emamentisofoho. Hofɨkoe ijempoho hamniyoho
iwoloˈmokumayo yontɨfe hoˈnasiyoˈne soˈnji aˈamu yɨhufo
mpe uyantɨfi epohumayo yɨwoˈnɨngkohofo soˈnji Jisas kako
mehuˈmeeˈmentisofoho.
16 Wayo yaofonto, Jisas ulɨmento, Olo ango lomo
yoˈmayoso apaˈno nomotoswapɨkutoho.
17 Ose ulonto lutɨhwamento, Anɨtuye hungkuno
mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi, Nje
ango loso aˈamu hopiˈnono Anɨtumo isamoyoka ujoˈne
angofoho. Ose mtɨˈmokumentohofofoho. I osoˈno nje
ango loso sekwo aˈamu hamniyoho hiyasoˈmo hufo
mawoˈnɨngkohofo sohwafe ango hopa imokalokwofo. Ose
mtɨˈmokumentohofofoho ulɨmentisofoho.
18 Ose ulahonɨngki aˈamu hopiˈnonohini Jisasɨye
hungkuno upaˈnontɨfi pisopisaho mjalomɨwentɨfi
hungkuno hiso wonyoangkafofoho syafɨhuˈmentohofofoho.
Aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji
aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwanji hofɨko Jisasɨmo
nofonjosyaneˈentɨfi honɨngkano tɨpmmentohofoso hofɨko
hwe moyaˈmi somneˈno iyoho unɨmentisofoho.
19 Mofehiˈnyo nɨngkuˈnɨngkahonɨngki Jisas kakoe in-
omokomoyo sohwanji Jelusalem ulɨkoˈmaˈmentohofofoho.

*Hwe fihwo Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono nehopi uyoso so-
hwo Anɨtumo jomo ulososo ne wotɨpemaˈmtonoho.*
(Matɨyu 21:20-22)

20 Imɨngoˈnji honɨngkanomo apaˈno nowentɨfi
uhwonɨmentohofoso oso iyo yofe fesayo sohwo
nɨhuˈnahone yofoho imentisofoho.
21 Pita huno syafɨsyonto Jisasɨmo ulɨmento, Nakwoe
Lonetɨhwayofo, uhwonyo. Oso iyo kɨko fosi aˈamuso apaˈno
momjakinyoˈne hwosoho ulɨmahnnoso yofohofoho. Jɨje
hungkunoso ne imoˈnɨngkohoho.
22 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Oso lɨmayoso syoho
weˈefoho.
23 Hungkuno nehopi waselɨmo. Hwe fihwo kako Anɨtumo
sɨmeho hiˈntnnono uyoso sohwo kako olo hwofɨkiˈnyo
lomo ole ulososo, Olo hwofɨkiˈnyo lohwo, kɨko nolɨkafohoji
oso mijo ayo mompo fɨlɨkofaofo. Ose ulososo kakoe
huno angaˈnohino mnaweho. Hwofɨkiˈnyo wawomtolɨkeno
oso hunoso mosyafɨsiyoˈnjo. Oˈo, oleˈnohinoho huno

syaf+syososo. Ou, hwof+ki'nyo sohwo kako nehopi wa-
montonoho. Oso hwe huhwo sohwo oso hungkuno olo
so'manji ou oso hungkunoso ne imo'nonefoho. Nehopi
selohono.
24 Upa'n+mno. Yo'mayo k+ko An+tumo jomo ulisoso
s+meho mom'mo huno ole, An+tu wontapmmontonoho. Ose
syaf+hujoso, ou kako wokijapmmontonoho.
25 Sekwo s+mano hintotohino semnoso'manji s+mo'mo
sekwo oso a'amu wonyo selohofoso sohwoe wonyoso wae
hmmopmno. Ose iso'manji, Mpohwo ahwomomo humaso
sohwo kako sekwoe wonyoso wae weesemofono. [
26 I oso'no sekwo a'amu wonyo selohofo sofe wonyoso
hohujo hohnta'ni momeho'nasiyo'manji sekwoe Mpohwo
ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae
meesemofonehoho. Ose ul+mentisofoho.]

A'amu Jisas+mo ulohon+mentohofi, K+ko yo'mayo y+wo'n+ngkinoso t+hwoe yokumpohn'nyo'nji yalokuno.
(Mat+yu 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Hof+ko Jelusalem apa'no i'mofaponti+fi Jisas An+tuye
tajo ango engo somo ajwo'mo emoyontan+ngki a'amu tajo
ango syoho'njo sohwanji, a'amu hon+ngkano hungkuno
lut+hwamotofo sohwanji, Jutafe hwe engo sohwanji Jisas+mo
u'manti+fi
28 ulohon+mentohofi, K+ko olo syoho iwo'n+ngkino loso
t+hwo kil+maso'no iwo'n+ngkinoto. Yokumpohn'nyoso
t+hwo kijapmmaso'nji iwo'n+ngkinoto.
29 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ngko
huhwo'ni hungkuno waselohon+mne'no yohono. Olo
hungkuno hiloso sekwo nt+fijo'manji e'wa, yo'mayo
yalokwe so'no hwap+ngo wasel+mo.
30 Ole nt+mno. Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo
yokumpohn'nyoso An+tu mta'ango ma'mentisotaho. Hwa-
hoponjo a'amu mta'ango ma'mentisotaho.
31 Sekwo nt+mno. Ose ulohon+ngkahon+ngki hof+ko ole
hnn+ma'mentohofi, I Joun kakoe yokumpohn'nyo An+tu
mta'ni ma'mentisofoho uloso'manji ole wonal+montonoho,
Ose'manji sekwo Joun+ye hungkunomo s+meho hi'ntnnono
muyo'njo peho'neto.
32 I, nakwo ole lasoso, Joun kakoe huno mta'ni syoho imen-
tisofoho laso'manji a'amu sohwa hof+ko nol+kaf+kuji ikujoho
wonefonjant+feho. Hwap+ngoso hof+ko a'amumne'no iyoho
un+mentisofoho. A'amu huhwo sohwafe huno ole, Joun
sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo hweho.
33 Ose hnnont+fi Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwo huno mon-
ayohoyohoho. Ose ulohon+ngkofi Jisas ul+mento, Ose'manji

ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'nɨngkohe hwapɨngo so'no maselɨmnehono.

12

A'amu wonyoso ipisayo syoho mokosyohumayo'ne pahnnɨmo hungkunofoho.
(Matɨyu 21:33-46; Luk 20:9-19)

1 Ose ulonto Jisas pahnnɨmo hungkuno loma'mento, Hwe fihwo kako ipisayo syoho hulonto, tojo emontofasyonto syoho ajwomo'mo ipisayo mijo'ne kompusoho mtɨ'mokumentisofoho. Ose yonto ango yokintahopo ipisayo syoho somo uhwontohumayo'ne molɨmentisofoho. Ose imentisoso kako oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'nɨngkohofo sohwafe ahomo ho'nasyonto kako ango ikanopono nowento osopo kako ne'no humamojofoho
2 Ipisayo syoho ulohofiyo sohumo ipisayo'ne kakoe ipisayo syohopono lɨhwatɨmentisofoho.
3 Hwe syoho mokosyohumayo sohwa kakoe syoho ulohofiyo sohumo uhwonontɨfi aho kemokosyohumantɨfi, ikujoho fonjontɨfi, ipisayo muyo'njo yontɨfi wae yao'mentohofofoho.
4 Oseso kakwo'yohwo sohwo nom'ne syoho ulohofiyo sohumo ipisayo'ne lɨhwojahonɨngki hofɨko oso hwe sohwe mnokinopo ikujoho fonjontɨfi wonyo umokumentohofofoho.
5 Nom'ne syoho ulohofiyo sohumo lɨhwojahonɨngki a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa hofɨko fonjahumentohofofoho. Kakwo'yohwo nom'ne syoho ulohofiyo sohwamo lɨhwajɨwo'nontanɨngki fehohnjo ikujoho fonjontɨfi fehohnjo fonjahumentohofofoho.
6 Oseso syoho ulohofiyo nom'neso mohumayofoho. Moi'wonoho. Oso'no kakoe hwomu anga'nohino sohumo ae'uyo lɨhwajonto lɨmento, Hofɨko nje hwomufe hungkunomo haloho wopeentɨfeho. Ose lɨmentisofoho.
7 Hwomu huhwo sohwo nu'mahonɨngki hwe syoho mokosyohumayo sohwa uhwonontɨfi hnnɨmentohofi, Oso hwe sohwo kako hwangku sohonta kanɨngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Oyonɨmno. Nakwo komo'no kakimo poyo nofonjosyɨhwasi nakwo kakoe syohoso nɨhu'nahone womantanoho.
8 Ose hnnontɨfi hwomu sohumo aho kentɨfi fonjahumentohofofoho. Nofonjasyontɨfi kakoe pijafo mempo swoho'nao'mentohofofoho.

9 Kakwoˈyohwo sohwo aˈamu wonyo huhwo sohwamo
pipi uloho'montolo. Hwangku kako nopɨhwosi aˈamu
wonyo sohwamo nofonjasyɨhwosi kako nomˈne aˈamu so-
hwamo syoho hiso mokosyohumayoˈne uyɨmontonoho.

10 Olo Anɨtuye hungkuno loso'no sekwo huno
maseyoˈnjotaho. Hungkuno ole,

Oso sojo engkwosaho paˈnyo aˈamu ango in-
juwoˈnɨngkohofo sohwa wae yaoˈmentohofo loso
olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofoˈne
hwapɨngohwo imoˈnɨngkohoho.

11 Nakwoe Hwe Engo sohwo ole lɨmentisoso
imoˈnɨmentisofoho.

Nakwo olo soˈno uhwonontaneso wonyoangkafofoho.

Oso pahnnɨmo hungkunoso lalokuhwono Anɨtu
lɨmentisofoho.

12 Jutafe hwe engo sohwa nupaˈnontɨfi oso pahnnɨmo
hungkunoso aˈamu syoho mokosyohumayoˈno nto
ulɨmentiso soˈno nto lohoho hofɨkineˈno huno uyahonɨngki
hofɨko Jisasɨmo aho wokantɨfi ko imentohofoso
aˈamumneˈno iyoho unɨmentisofoho. Oseso hofɨko Jisasɨmo
ulɨkoˈmantɨfi umentohofofoho.

Aˈamu hofɨko Jisasɨmo Sisamneˈno hamniyoho uyo yahino soˈno ulohonɨmentohofofoho.
(Matɨyu 22:15-22; Luk 20:20-26)

13 Nowentɨfi hofɨko aˈamu Falisi fihwanji aˈamu
Heloutɨmo uhwontohofo sohwanji Jisasɨye hungkunomo
yamofo ulohofoˈne lɨhwatɨmentohofofoho.

14 Jisasɨmo nuˈmantɨfi afofo umokontɨfi ulɨmentohofi,
Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, kɨko hwe hungkuno
nehopiˈnohino lɨwoˈnɨngkino sohwohnneˈno huno
nayohoho. Kɨko aˈamumneˈno iyoho makinɨwoˈnɨngkiso
hwosoho. Osoˈno aˈamu yofe engoˈnjo sohwanji
aˈamu yofe ane sohwantnneˈno kɨko huno piˈnɨngo
mokiyahonɨngki Anɨtuye honɨngkano nehopiˈnohino
lutɨhwawoˈnɨngkino hwosoho. Osoˈno hungkuno angaˈno
wakilohonantaneˈno yɨhwono. Nakwoe hwe yofe engoˈnjo
Sisa kako hwaho mokosyohumayo sohumneˈno hamniyoho
(*takis*) hoˈnasiyoso wopɨngotaho. Wonyotaho. Nakwoe
honɨngkano hungkunoso pehofo nalohoho.

15 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkoe sɨmeho hufaˈuˈnjo
soˈno huno uyahonɨngki ulɨmento, Sekwo ngkimo yamofo
pehoˈno ntohofalokwofo. Hamniyoho angaˈno ntapmno.
Uhwonɨmo.

16 Ose ulahonɨngki nuyahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Olo
huyoˈmango loˈnji yofe loˈnji tɨhwoeto. Ose ulahonɨngki
ulɨmentohofi, Sisafefoho.
17 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sisafe yoˈmayo
soˈmanji Sisamo uyɨmno. I, Anɨtuye yoˈmayo soˈmanji
Anɨtumo uyɨmno. Ose ulahonɨngki hofɨko huno piˈnɨngo
engo syafɨhuˈmentohofofoho.

Aˈamu Jisasɨmo ulohonɨmentohofi, Hwe fihwo poyo peˈnoso sohwo apaˈno lɨkafoso pipilo.
(Matɨyu 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 Aˈamu nomˈnihwa hofɨkoe yofe Satɨyusi Jisasɨmo
uˈmaˈmentohofofoho. Oso aˈamu huhwa sohwa
hofɨkoe huno ole uyɨwoˈnɨngkohi, Aˈamu poyo peˈnyo
sohwa nɨhuˈnahone peˈnɨwoˈnɨngkohofo apaˈno songo
molɨkafeˈnefoho. Ose syafɨsyɨwoˈnɨngkohofofoho. Jisasɨmo
uˈmantɨfi ole ulohonɨmentohofi,
19 Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, Mouses nakumneˈno
hungkuno ole mtɨˈmokumento, Hwe fihwo kako ape
nomahwosi kako mehomi motɨpemayoˈnjo sohwo poyo
peˈnɨngkuhwosoˈno oso ape hisimo konɨngkwaˈwehwo
nomahwosi kolaˈwehumneˈno mehomi wotɨpemano.
Mouses ose mtɨˈmokumentisofoho.
20 Oseso hwe aho fehohnjo hopiˈnono nomnˈi mtaˈni
hufaˈu hwaˈu humamojiyefoho. Tisɨmaso sohwo ape no-
manto mehomi ane poyo peˈnɨmentisofoho.
21 Oseso konɨngkwaˈwehwo oso ape hisimo
nomanto mehomi ane poyo peˈnɨmentisofoho. Oseso
konɨngkwaˈwehwo oso paˈnyo imentisofoho.
22 Oseˈno oseˈnohinofoho. Homnɨngkwaˈwehwosa
hopiˈnono mehomi ane poyo peˈnɨmentohofofoho. Tɨfi
sohonta oso aˈmu hi oseˈnohini peˈnɨmentisofoho.
23 Oseso aˈamu poyo peˈnyo sohwa lɨkapijo sohonta
tɨhwoe ape umoˈnɨmontolo. Hofɨkoˈnɨkwehwa aho fe-
hohnjo hopiˈnono nomˈni mtaˈni hufaˈu sohwa ape hisimo
nto maˈmentohofofoho.
24 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo
Anɨtuye hungkuno soˈnji Anɨtuye yokumpohˈnyo
soˈntnneˈno huno maseyoho yohoho. Osoˈno sekwo hwasyo
hungkuno lalokwofo.
25 Upaˈnɨmno. Aˈamu poyo peˈnɨmentohofo sohwa
nolɨkafɨkuji hofɨko ape momaˈnɨfitnnefoho. Oˈo
hofɨko aˈamu ahwomomjo ape momasoˈnjo paˈnyo
imoˈnɨfitnnefoho.
26 Oso hungkunoso aˈamu poyo peˈnɨmentohofo so-
hwa apaˈno lɨkapitnneˈno sekwo Mousesɨye hungkuno
atofo majotaho. Iyo tɨfo somtaˈni toho sijontanɨngki

Anɨtuye mampaho hoˈnɨmentisofoho. Apɨlohamjanji Jekoup Aisakɨjanji hofɨko poyo peˈnɨmentohofofoho. I osoˈno Anɨtu Mousesɨmo ulɨmento, Ngko Apɨlohamja Aisakɨja Jekoupɨjafe Anɨtuˈnyoho.
27 Mouses kako ole syafɨhuˈmento, Apɨlohamja Aisakɨja Jekoupɨja hofɨko hohonta poyo ko peˈnɨmentohofo sohwa songo humalofo soˈno syafɨsyonto oso hungkuno hiso lutɨhwamentisofoho. Anɨtu kako poyo peˈnyo sofe Anɨtu hwoˈmaho. Oˈo, kako aˈamu songo humalofo sofe Anɨtuyoho. Sekwoe hungkunoso hwayo hohnjofoho. Ose ulɨmentisofoho.

Anɨtuye honɨngkano hungkuno sɨmoˈmjofoho.
(Matɨyu 22:34-40)

28 Hwe fihwo Jutafe honɨngkano hungkuno lutɨhwamojo sohwo hofɨko oso hungkuno hnnontanɨngkofi upaˈnɨmentisofoho. Jisasɨye hungkuno hunoˈnjoso nupaˈnonto Jisasɨmo nuˈmanto ulɨmento, Anɨtuye honɨngkano hungkunoso nomˈne somo yakoloˈnnyoso ntisoto.
29 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Honɨngkano hungkuno engo sɨmoˈmjo yakoloˈnnyoso olenoho. Aˈamu Isɨlael soku sekwo upaˈnɨmno. Anɨtu sohwo kakoˈnohini nakwoe Anɨtuyoho.
30 Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohuneˈno jɨje sɨmeho uyohoji jɨje sɨmeho hopiˈnonohinoso kakimo uyo. Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohuneˈno jɨje sɨmeho uyohoji jɨje huyoˈmango hopiˈnonohinoso kakimo uyo. Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohuneˈno jɨje sɨmeho uyohoji jɨje huno hopiˈnonohinoso kakimo uyo. Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohuneˈno jɨje sɨmeho uyohoji jɨje yokumpohnˈnyo hopiˈnohinoso kakimo uyo.
31 Honɨngkano hungkuno tɨfinjoso olenoho. Kɨko hi kumoˈnonto sɨmeho kumoˈnɨngkiso paˈnyoso aˈamu nomˈnemneˈno kɨkoˈnjo mofone sopo humalofo somo uyo. Oso honɨngkano hungkuno hufaˈu sohwaˈu hungkuno hopiˈnohinomo yakoloˈnnyofoho.
32 Ose ulahonɨngki hwe honɨngkano hungkuno lutɨhwamojo sohwo Jisasɨmo ulɨmento, Ou Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, nehopi lohino. Anɨtu kakoˈnohini nakwoe Anɨtuyoho. Anɨtu nomˈnehwo mohumuyoho.
33 Ou, jɨje sɨmeho, jɨje huno, jɨje yokumpohnˈnyo Anɨtumo hopiˈnono uyo. Kɨko kikineˈno kumoˈnyo hopaso kɨko nomˈne aˈamuneˈno wakumoˈnono. Nakwo oso honɨngkano hufaˈumo inɨngkowasoˈmanji oso yahinoso nakwoe wonyo wae yaofoˈne yahu fonjokisasiyo yoˈmayo Anɨtumo uyosoˈno yakoloˈnnyofoho. Ose ulɨmentisofoho.

34 Oso hwe huhwo sohwoe hungkunoso Jisas nupa'nonto
huno wonyoangkafofoho syafɨsyonto ulɨmento, Kikine'no
Anɨtu yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumayoso mo-
foneponoho. Ose ulahonɨngki a'amu nom'ne sohwa nom'ne
hungkuno Jisasɨmo ulohonyo so'no iyoho imentohofofoho.

Jisas hofɨkimo Kɨlais sohwo tɨhwolo ulohonɨmentisofoho.
(Matɨyu 22:41-46; Luk 20:41-44)

35 Jisas Anɨtuye ango engomo hwe moya'mi pi'nɨngo
engomo lutɨhwamentisoso ulɨmento, A'amu Jutafe
honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwa olo
hungkunolo peho'no lutɨhwa'wo'nɨngkohofo. Kɨlais kako
oso Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨmentiso sohwo Ntefit
hwe yofe engo'njo hohonta hwaho mokosyohumamojo
sohwoe imu hweho. Oseso pipi lɨwo'nɨngkohofo.
36 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hohonta olo hungkunolo
Ntefitɨye sɨmeho mo'mo ho'nasyohonɨngki Ntefit ole
mtɨ'mokumento,
Anɨtu kako nje Hwe Engo Kɨlais, Anɨtu nakwoe hwahopo
uhwatɨmentiso sohumo ole ulɨmento,
Kɨko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.
Osopo kɨko nohumahoji ngko jɨje mango sohwamo jɨje
sɨfɨki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumotɨ'monnoho.
Oso hungkunoso Ntefit mtɨ'mokumentisofoho.
37 Ihwoni. Oseso Ntefit kako oso hwe Anɨtu nakwoe
hwahopo uhwatɨ'mentiso Kɨlais sohune'no nje Hwe Engo
hweho lɨmentiso so'no Kɨlais sohwo kako Ntefitɨye imuhwo
imo'nyoso pipilo. Ose ulahonɨngki a'amu nupa'nontɨfi
hungkuno wonyoangkafofoho syafɨhu'mentohofofoho.

A'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwafe yahinofoho.
(Matɨyu 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)

38 Jisas nom'ne hungkuno lutɨhwamento, Sekwo
a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohofo
huno'njo sohwafe yahino somne'ne i'waho ito'no fiyɨmno.
Hofɨko hofɨkoe yofe engo somne'no hwapɨfe sawemo
yontɨfi honɨngkanopo emoyɨwo'nɨngkohofofoho. Osopo
emoyontanɨngkofi hwe moya'mi hofɨkimo uhwonontɨfi
nakwoe hwe engo hwasoho ulɨwo'nɨngkohofo so'no
umo'nɨwo'nɨngkisofoho.
39 Oso'nji hofɨko tajo ango somo a'amufe sɨmanopo hu-
mayo'no umo'nɨwo'nɨngkisofoho. Oso'nji hofɨko a'amu wo-
payo engo iloho yano sohonta epohumayo sɨmo'mjo so'no
umo'nɨwo'nɨngkiso hwafoho.

40 Hofɨko Anɨtumo hungkuno sawemo engo jomo
ko ulontɨfi hofɨko apɨwojo sofafe ango yoˈmayo soˈno
wosemokosyohumano poji ulontɨfi ango hiso hofɨkoˈne
nɨhuˈnahone emawoˈnɨngkohofɨhwafoho. Ose hwe
huhwo sohwo tohino engo notɨpemapitnnefoho. Ose
ulɨmentisofoho.

Apɨwojo fisi Anɨtumneˈno hamniyoho hoˈnahumentisofoho.
(Luk 21:1-4)

41 Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo somo aˈamu
Anɨtumneˈno hamniyoho hoˈnasiyo sopo nohumanto
hofɨko ipofomo hoˈnosyontanɨngkofi uhwonɨmentisofoho.
Aˈamu hamniyoho engoˈnjo sohwa hamniyoho piˈnɨngo
hoˈnahumentohofofoho.
42 Apɨwojo hoˈyango anesi noponto hamniyoho weˈe
hufaˈu hoˈnahumentisofoho. Oso hamniyohoso touya
angaˈnohino paˈnyofoho.
43 Jisas uhwononto kakoe inomokomoyo sohwamneˈno
joho lutɨmanto ulɨmento, Hungkuno nehopiˈnohini
waselɨmonneˈno yohono. Sekwo upaˈnɨmno. Olo
apɨwojo losi kako hamniyoho hoˈnasiyoso nomˈne aˈamu
hopiˈnono Anɨtumneˈno hoˈnasyohofo somo kakoe weˈeso
uyakolokwoho.
44 Nomˈne aˈamu hamniyoho hoˈnosyalokwofoso
hofɨko hamniyoho engo mokosyohumunyofoho. Osoˈno
hofɨko oso hamniyoho engo somtaˈni Anɨtumneˈno
weˈeˈnohini hoˈnosyalokwofoho. Olo apɨwojo losi
kako hamniyoho mokosyohumunyoso hopiˈnonohino
Anɨtumneˈno hoˈnasyohoho. Kako nomˈne hoˈyangoso
nomˈne hamniyohoso nɨhuˈno aniyoho.

13

Anɨtuye tajo ango engoso wonyo imoˈnone soˈno Jisas ulɨmentisofoho.

1 Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo mtaˈango sohwo
noswopahonɨngki inomokomoyo fihwo ulɨmento, Nakwoe
Lonetɨhwayo sohwosi, tɨmo uhwonyo. Olo ango
wonyoangkafofoho. Sojo wopɨngoˈnji molinyofoho.
2 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Olo ango engo lomo luh-
wonalokuno. Hwangku olo ango lomjo sojo angaˈnohinoso
nomˈnepo kihnˈnawesoso awonoho. Oˈo hofɨko olo ango
wopɨngo losomo mtɨhupekuji womehuˈmmokwojantɨfeho.
Ose ulɨmentisofoho.

Jisas yo'mayo tango mɨkunɨmposo i'mofapone so'no lɨmentisofoho.
(Matɨyu 24:3-14; Luk 21:7-19)

3 Jisas kako hwofɨki'nyo Oulif sopo nosonto osopo nta'ni
Anɨtuye tajo ango engo somo uhwononto ampo humamen-
tisofoho. Pita, Jemɨs, Joun, Entɨlu hofɨko'nohini Jisasɨmo
u'mantɨfi ulohonɨmentohofi,
4 Oso hungkuno ntonalohinoso sɨkuno ntisomo
imo'noneto. Oso sɨkuno somo nakwo pipi yaneto. We'enepi
u'mofapmmontolaho.
5 Ose ulohonɨngkahonɨngkohofi Jisas uloma'mento.
A'amu, sekwo hwasyo hungkuno sejo so'no sekwo i'waho
ito'no fiyɨmno.
6 A'amu pi'nɨngo engo i'mofapɨkuji hofɨko nje yofe
ntɨkuji ole selɨfitnnefoho, Ngko Kɨlais hwo'nyoho. Anɨtu
nɨhwosopo'mentiso hwo'nyoho. Ose selɨfijoso a'amu
pi'nɨngo hofɨkoe hungkunomo inɨngkafitnnefoho.
7 Hwangku a'amu hwaho kengoponjo sohwa hofɨko
nom'ne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongki'nyo'ne
so'nji a'amu hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongki'nyo'ne
so'ntnne oso hungkunoso nupa'nɨngkuji iyoho senyo'eno.
O'o oso yo'mayoso i'mofapɨhwoso'no i ikujoho fongki'nyoso
i'mofapososo sɨkuno moi'wo mmo'nyofoho.
8 Hwangku a'amu temtitofo kengo sohwanji temtitofo
nom'ne sohwanji hofɨko ikujoho fongki'nɨfitnnefoho. I
a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho ken-
goponjo sohwanji ikujoho fongki'nɨfitnnefoho. Hwaho
ango'meemo hwomɨhwo yɨhwosi wopayo ane mijoho engo
i'mofaponefoho. Oseso olo tango we'eso emayofoho. Tango
mɨkunɨmposo tɨfi no'mo weho.

9 Yo'mayoso uhwonɨngkuji sekwo i'waho ito'no fiyɨmno.
*Kaunɨsol*ɨ'njopo ipesemotafitnnefoho. Hofɨko tajo ango
somo sekumo ikujoho nosefongkupitnnefoho. Hofɨko
ngkimo monje wenisyano lɨkuji hofɨko sekumo hwe yofe
engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafepono upesemo-
towantɨfeho. Oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohwamo
nje hungkuno wolutɨhwantɨfeho.
10 I, sɨmo'mo a'amu hopi'nono ango'meemjoso nje
hungkuno wopɨngo upa'nɨngkujo'no tɨfi sɨkuno moi'wo
imo'nonefoho.
11 Hofɨko nosetɨmafɨkuji hungkuno mɨhwajiyo ango
somo mesehumatɨpijo sohonta selohonɨfitnnefoho.
Sekwo hungkuno ujoso'no huno pi'nɨngo syafɨsiyo'eno.
O'o, osohonta Anɨtu sekwoe sɨmehomo hungkuno
ho'nasesyɨhwoso'no sekwo ulɨfitnnefoho. Oso hungkuno

hiso sekwoeˈmaho. Oˈo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo oso hungkunoso lonefoho.
12 Osohonta aˈamuso konɨngkwaˈwehumo hungkuno lɨwoˈnɨngkohofo sopono ipemotakuji osopo hungkuno lɨkuji nofonjasehufitnnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimneˈno oso paˈnyo ulohofonefoho. Mehomiso kanɨngkwohwoˈyaˈumneˈno mangohwa imoˈnɨngkuji fonjahufitnnefoho.
13 Oseso hwe moyaˈmi hopiˈnono sekumneˈno sɨmeho tohino mɨkunɨmposo umnonefoho. Hwapɨngoso nje yofeso sekumo weho. I, aˈamu fihwo yokumpohnˈnyo neˈno lohofontanɨngkuhwosi sɨkuno aeˈuyo imoˈnososo Anɨtu oso huhwo sohumo utɨmanefoho.

Yoˈmayo wonyo hwapɨngo sohwo iˈmofaponefoho.
(Matɨyu 24:15-28; Luk 21:20-24)

14 Hohosohonta yoˈmayo nɨhuˈno wonyo hwapɨngoso ango kakineˈno masyuyoˈne somo hwasyoponoho linyo sopo lohofɨhwosoˈno uhwonɨfitnnefoho. Ose uhwonɨngkuji youwo lɨkuji aˈamu Jutiya humalofoso hwofɨkiˈnyo poneˈno hiyaso sɨfitnnefoho. Aˈamu olo hungkuno loso atofo loso sohwo huno itoˈno wosyafɨsyono.
15 Hwe fihwo antɨfepo humaso sohwo kako hwahopo pɨwelɨkofaohwosi olo wonyo hiso uhwonɨngkuhwosi kakoe hoˈyango yoˈmayo soˈno kakoe angomo maswonehoho.
16 Aˈamu syohoˈmo lohofontoso sohwo kakoe angopo ntaˈni ife womaˈmo lososo momawenefoho. Oˈo, leˈmoˈnohini lohofonefoho.
17 Oso sɨkuno somo moyaˈmi sɨmehoˈnjo sofanji mehomi weˈe amno unyo sofantnneˈno ngko hitoho ntokwoho. Hofɨko hiyaso komoˈno leˈmofoso pipilo.
18 Olo sɨkuno hiyaso leˈmofoˈne wojoso sɨkuno meeofoso soˈnji iˈmofaposoˈmanji sekwo leˈmofoso pipilo. Osoˈno sekwo Mpohumo jomo ulɨkuno.
19 Olo tohino tɨpemayo sohontaˈneˈno selalokweso mɨkunɨmposofoho. Anɨtu sɨmoˈmo yoˈmayo mtɨˈmokumentiso sohonta ajuyohwosa humapmmotofo sohonta, olohonta, olo hwaho lopo oso tohino paˈnyoso mˈmofapefoho. Olo tohino engo tɨpemayo lohonta yakoloˈnnyofoho. Tɨfi noˈmo tango apaˈnohinoso oseˈneˈmaho.
20 Oso sɨkuno tohino mayo somo Anɨtu kako tɨfo mmokiyoˈmanji aˈamu nɨhuˈno hopiˈnono poyo nto imoˈnɨfijoˈnesohilo. I osoˈno Anɨtu kakoe aˈamu uhwosopoˈmentiso somneˈno huno syafɨsyɨhwosi sɨkuno oso tohino mayo soˈno tɨfo imokumneˈento imentisofoho.

21 Osohonta hwe fihwo ole noselonefoho, Olopo uh-
won+mno. K+lais olopo humaho. Ou, a'amu nom'nihwo
selososo, Uhwon+mno. K+lais oso nompo humaho. Ose
sel+kujo'no sekwo hof+koe hungkunomo t+fi in+ngkayo'eno.
22 Osohonta a'amu fihwo ole selososo, Ngko K+lais
hwo'nyoho. Nom'nihwo An+tuye hungkuno hwasyo
lut+hwayo sohwa i'mofap+kuji yo'mayo wonyoangkafo
yamofo sekumo eset+hwafitnnefoho. A'amu An+tuye
hungkunomo eset+hwafitnnefoho. A'amu An+tuye
hungkunomo min+ngkayo'njo hopi'nohinoso oso hisofe
hungkunomo in+ngkafitnnefoho. I, An+tuye a'amu neso
hungkuno hwasyomo un+ngkowant+fit+keno l+kuji yo'mayo
wonyoangkafoso yamofo eset+hwafitnnefoho.
23 Oso'no sekwo t+mo ito'no uhwontohumamno. Olo
yo'mayo hilo so'no nto selohefoho. Oso'no yo'mayo uh-
won+fijo so'no huno ito'no seyonefoho

A'amufe Hwomu sohwo hwangku noponefoho.
(Mat+yu 24:29-31; Luk 21:25-28)

24 Oso tango hiso moi'wo imo'n+ngkuhwoso'no
mofehi'nyo s+kwo'mno imo'n+ngkuhwoso'no hamno
majo'njo ihwosi
25 hntokwaliyo ahwomonta'ango nop+wasyonefoho.
Yo'mayo ahwomomjo yokumpohn'nyo yomo yomo
ifitnnefoho.
26 Oso hiso i'mofopahon+ngkuhwosi A'amufe Hwomu
sohwo kako himopo kakoe yokumpohn'nyo engo
m+kun+mposo'nji kakoe pomponaho engo'nji noponefoho.
27 Hohosohonta An+tu kakoe a'amu ahwomomjo somo
uhwaj+hwosi ango'meemjo a'amu uhwosopo'mentiso somo
nuhu'mokonefoho. Hwaho ae efohoto'nawojo'meemjo
somo m+hwofojonefoho.

Iyoswo yon+mofoso uhwon+ngkuji ole huno waseyono jefo umontoe'nefoho.
(Mat+yu 24:32-35; Luk 21:29-33)

28 Sekwo iyo mijisiyo somo uhwon+mno. Uyon+mofoso
uhwon+ngkuji jefo uy+monte'nefoho.
29 Oseso oso pa'nyoso yo'mayo somne'no selohe somo
uhwon+ngkuji huno ole waseyono. Kakoe s+kuno nto
i'mofapohoho. Kako hoku'yopo lohokwoho. Huno ose
waseyono.
30 Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Hwe
moya'mi olopo hwaho lopo nohumentan+ngkuji yo'mayo
hiso imo'nonefoho.

31 Ahwomoˈnji hwahoˈnji moiˈwo imoˈnoso sohonta
nje hungkunoso moiˈwo mmoˈnonefoho. Neˈno
nowentɨhwonefoho.

Aˈamu hopiˈnono oso sɨkuno soˈno huno muyonefoho.
(Matɨyu 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)

32 Oso sɨkuno somneˈno nakwo huno monayofoho. Aˈamu
ahwomoˈmjo sohwanji ngkoˈnji huno monayofoho. Oˈo,
Mpohwo Anɨtu kakoˈnohini huno uyalofoho.
33 Oso sɨkuno hiso sekwo huno maseyɨhwosoˈno sekwo
itoˈno fohontohumamno.
34 Pisoˈmoˈnyo ikutoho. Pahnnɨmo hungkuno upaˈnɨmno.
Ngko olo paˈnyo hwoˈnyoho. Hwe engo sohwo hano
ikanopo waˈmo lonto kako kakoe syoho ulohofiyo angaˈno
angaˈnohino sohwamo syoho yano ulofihwosi hwe hokuˈyo
mokosyohumayo sohumo ole ulɨmontono, Itoˈno uhwonto-
humaho. Ose ulɨhwosi wamontonoho. Ose ulonto, ulɨmento,
35 Sekwo olo hwe huhwo sohwo pone sohonta huno
maseyonefoho. Sɨkunoˈnjilɨkeno. Sɨkwoˈmiyomtɨkeno.
Yɨhufo yokajoˈnjilɨkeno. Imɨngo neˈnjilɨkeno. Oseˈmanji
tɨmo itoˈno fohontohumamno.
36 Sekwo saho fosyowentanɨngkuji kako komoˈnoponoho
lɨkuji itoˈno fohontohumamno.
37 Oso hungkuno seloheso aˈamu hopiˈnonohinomo
ulalokweno. Itoˈno fohontohumamno.

14

Jutafe hwe engo sohwa Jisasɨmo fonjosyaneˈentɨfi
hnnɨmentohofofoho.
(Matɨyu 26:1-5; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53)

1 Aˈamu Jutafe Sɨkuno Engo imoˈnyo sopo iˈmofayoˈne
sɨkuno hufaˈu wentanɨngki oso sɨkuno sɨmoˈmjoso
Anɨtu Aˈamu Isɨlael somo Uyakoloˈmentiso somneˈne
Syafɨsiyofoho. * Sɨkuno nomˈnehwi hofɨko wopayo engo
mokamoˈnnyoso nɨmotofofoho. Oso sɨkuno engo hufaˈu
mˈmofape sohonta sɨkuno hufaˈu nowentanɨngki oso
hwe tajo ango syohoˈnjo yofe engoˈnjo sohwanji aˈamu
honɨngkano hungkuno lutɨhwayo syohoˈnjo sohwanji
uhuˈmokontɨfi, Hofɨko Jisasɨmo aho hiyasoˈmo kehwasi
nofonjosyaneˈentɨfi honɨngkanoˈno tɨpmmentohofofoho.
2 Ole hnnɨmentohofi, olo hiloso Anɨtu Aˈamu Isɨlael
somo Uyakoloˈmentiso somneˈne Syafɨsiyo Sɨkuno Engo
osomo wopayo engo nontanɨngkuji aho kehwasoˈno
nonahonɨngkuji, aˈamu hofɨko nakumo ikujoho

* **14:1:** Mt 26:2 enjwa soˈmo fehonoloˈmongkomaho.

nafongkupitnnoho. Oso hisoˈno Sɨkuno Engo homo somo nakwo Jisasɨmo aho kehwaloho. Ose hnnɨmentohofofoho.

Aˈmu fisi Jisasɨye mnokinopo hwone mijo akino wonyoangkafoˈnjoso usohumentisofoho.
(Matɨyu 26:6-13; Joun 12:1-8)

3 Jisas kako Saimounɨye ango Mpetani sopo humamentisofoho. Saimoun huhwo sohwo aˈapaho uyo wonyoˈnjo hweho. Jisas hofɨkoˈnji wopayo nontanɨngkofi aˈmu fisi sojo ahwonte weˈe hwone mijo akino wonyoangkafoˈnjoso motoswapmmentisofoho. Oso mijo soˈno hamniyoho mpe weˈeˈmaho. Nomotoswaponto ahwonte maneso hohwanɨpo lohofonto Jisasɨye mnokinopo mijo sohumentisofoho.

4 Nosɨsyontanɨngki aˈamu fihwa uhwononti̇fi sɨmano hintotohino umnɨngkahonɨngki hnnɨmentohofi, Oloso wopɨngoˈmaho. Hwone mijo wonyoangkafoso siki sɨsiyoso pehoˈneto.

5 Olo mijo losoˈno aˈamu fihwo hamniyoho mɨkunɨmposo (300 *tenaliyo*) † nejapontentesi oso hamniyoho aˈamu wopayo umofonyo iyo neˈno uyɨhwanesohilo. Ose hnnontɨfi aˈmu simo yoka ulɨmentohofofoho.

6 Yoka ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Kakoe syohofoho. Sekwo pehoˈno olosimo sɨmeho tango uyalokwofo. Kako ngkimo wopɨngo ntohokwoho.

7 Aˈamu yoˈmayo umofonyo iwoˈnɨngkohofoso sekwoˈnji neˈnohino humawoˈnɨngkohofofoho. Sekwo hofɨkimo ufoˈmantɨfiˈmanji nohono ufoˈmapmno. I osoˈno ngko sekwoˈnji olo hwaho lopo neˈno nohumantɨˈmne hwonɨˈmaho.

8 Olo hiso ntohofisoso wopɨngofoho. Kako nakwo aˈamufe pijafo piˈnɨmomo wohoˈnosyano lontani ehulohofɨwoˈnɨngkuhwone hopaso ehontohokwoho.

9 Hungkuno nehopi waselɨmo. Ango yawojoˈmeemo nje hungkuno wopɨngo aˈamu somo ulɨkujoso olo aˈmu losi ntohofiso sotnneˈno ulɨfitnnefoho. Osoˈno aˈamu piˈnɨngo engo olo aˈmu losimneˈno syafɨhupitnnefoho.

Jisasɨneˈno Jutas aˈamumo tokoyoˈofo imentisofoho.
(Matɨyu 26:14-16; Luk 22:3-6)

10 Osohonta Jutas Isɨkaliyout kako Jisasɨye inomokomoyo aˈamu aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈu uhwosopoˈmentiso sohwo kako oso aˈamu tajo ango syohoˈnjo yofe engoˈnjo

† **14:5:** ***tenaliyo*** —hwe fihwo hamniyoho syohoˈnjo sohwo sɨkuno angaˈnohinoˈno ***tenaliyo*** kengaˈno maˈmasofoho. ***tɨli huntɨlet*** 300 ***tenaliyo*** so oso hamniyoho soswo angaˈnohinoˈnefoho.)

sohwamo Jisasɨne'no aho kopitnne'no ufo'ma'mo lonto
hofɨkoe angopo u'ma'mentisofoho.
11 Hofɨko nupa'nontɨfi sɨmeho wopɨngo
umo'nɨngkahonɨngki oso hiso'no hamniyoho wokijopano
ulɨmentohofofoho. Oseso Jutas Jisasɨmo utɨhwamne'ento
honɨngkano imofo'ne syofɨsyoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Sɨkuno Engo somo wopayo nɨmentohofofoho.
(Matɨyu 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30)

12 Sɨkuno Engo sɨmo'mjo Wopayo Feejo Lohonɨmotofo
Sɨkuno somo hofɨko yahu fonjahumotofo sohonta Jisasɨye
inomokomoyo sohwa Jisasɨmo ulɨmentohofi, Anɨtu A'amu
Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɨsiyo Sɨkuno
Engo ‡ osomne'no wopayo naneso ntɨ'mo ntɨ'mo esyohu-
manehwono.
13 Ose ulahonɨngkofi Jisas inomokomoyo hufa'u
sohwa'umo ulɨmento, Siko antɨme engo sopo nowehosɨsi
osopo hwe fihwo kako mitɨhwontoho'njo sohumo
uswo'nɨngkohosɨsi kakimo tɨfi finɨngkunyo.
14 Kako angomo syuhwoso'no oso ango kakwo'yohwo
sohumo ole ulinyo, Hwe Engo sohwo kako hungkuno ole
lehwajohoho. Ngko'ne ango nje inomokomoyo sohwanji
Sɨkuno Engo iyoho humayo somo wopayoso ntɨpo wonan-
taneto. Ose lehwajohoho.
15 Ose ulohosɨso'no kako ango tokilonjwa'mo molinyo
yokintahoponjo somo wosetɨhwamontonoho. Ango somo
epohumayo ijempoho yo'mayoso hi'njomnoho. Osopo wo-
payo nakune'no ito'no fesyohumunyo. Ose ulonto uh-
wantɨmentisofoho.
16 Uhwatɨmentisoso siko nowenji antɨme engo
sopo i'mofaponji yo'mayo Jisas ulɨmentiso hopaso
tɨpema'mentisiyefoho. Notɨpemanji siko wosopayo ito'no
yahumentisiyefoho.
17 Sɨkuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwanji
i'mofapmmentohofofoho.
18 Hofɨko epohumayopo wopayo nopemo'nowentɨfi
nonontanɨngkofi Jisas ulɨmento, Hungkuno nehopi
waselɨmonne'no yohono. Hwe fihwo nakwo'nji wopayo
nalokuhwone sohwo kako mango sohwafe ahomo
woho'nanɨhumonte hweho.
19 Ose ulahonɨngki hofɨko sɨmeho tango uyɨmentisofoho.
Hwe anga'no anga'nohino sohwa Jisasɨmo ulɨmentohofi,
Nakwolaho. Nakwolaho. Ose ulɨmentohofofoho.

‡ **14:12:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

20 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Nje inomokomoyo
sohwasi hwe angaˈno sekwoˈnjo mtaˈangohwo ngkoˈnji wo-
payo mijomo yomahwe oso hunonoho.
21 Aˈamu Anɨtuye hungkuno lutɨhwamotofo sohwa iyos-
womo mtɨˈmokumentohofo paˈnyoso Aˈamufe Hwomu so-
hwo poyo umoˈnɨmontonoho. I osoˈno oso hwe ngkineˈno
nje mango sohwamo tokoyoˈofo ntohofone sohuneˈno hi-
toho ntokwoho. Tohino engoso nomane hweho. Konaˈwohi
aswo momasoˈnjo yontentesi wopɨngoˈnesohilo. Ose
ulɨmentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo mijoˈnji wopayoˈnji umentisofoho.
(Matɨyu 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)

22 Hofɨko nontanɨngkofi Jisas wopayo nomanto Anɨtumo
isamoyoka ulonto kutɨkujo lohofonto hofɨkimo uyonto
ulɨmento, Sekwo mapmno. Olo wosopayo loso nje
aˈapahofoho.
23 Ose ulonto kako noswanyo ipisayo mijoˈnjoso nomanto
Anɨtumo isamoyoka ulonto inomokomoyo sohwamo uya-
honɨngki hofɨko mijo nɨmentohofofoho.
24 Jisas ulɨmento, Oloso nje honɨyofoho. Aˈamukuneˈno
usɨhumahono. Olo honɨyoso ngko Anɨtuˈnji sekwoˈnji
makotɨkuˈnyoˈne usɨhumahono. Nje honɨyo losomo Anɨtu
uhwonɨngkuhwosi sekwo Anɨtuˈnji makotɨkuˈnyoso ne
imoˈnyoˈnefoho.
25 Upaˈnɨmno. Hungkuno nehopiˈnohini waselɨmonneˈno
yohono. Nomˈne sɨkuno somo olo ipisayo mijo apaˈno
manɨmnehono. Manyoˈnjo uyɨmnoho. Oˈo Anɨtu
yokumpohnˈnyo mokosyohumaso sopo ipisayo mijo songo
nɨmnefoho.
26 Ose ulohonɨngki hofɨko ta angaˈno lontɨfi noswapontɨfi
hwofɨkiˈnyo Oulifɨneˈno kotasɨmentohofofoho.

Jisas Pitamo ulɨmento, Kɨko hohujo ukinjanɨmoˈmonnoho.
(Matɨyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)

27 Jisas ulɨmento, Sekwo ngkimo nɨhwajɨkuji hiyaso
wohumpeentɨfeho. Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo
sohwa ole mtɨˈmokumentohofi, Aˈamu yahu *sipsip* mokosy-
ohumayo sohumo fonjasyɨkujoˈno yahu sohwa hiyaso
wohumpeentɨfeho.
28 I osoˈno songo lɨkahmˈmo Ngkaliline'no sɨmoˈmo
sepoˈmnefoho.
29 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Nomˈne hopiˈnonohino
sohwa hofɨko ko kuhwotɨˈmopijoso ngko mokuh-
wotɨˈmoˈmnehono.

30 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko hungkuno nehopi
wakil+monne'no yohono. Olo s+kwo'miyo lomo y+hufo
tos+ka yoka hufa'u malontan+ngkuhwosi k+ko ngkine'no
hwasyo hungkuno hufa'u s+hune ole ul+monnoho. Ngko
Jisas+mne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohojo'no y+hufo
sohwo yoka wal+montonoho.
31 Ose ulahon+ngki Pita n+hu'no yokumpohn'nyo
ul+mento, Awonoho. Ose'maho. Ngko kikimne'no huno
maniyohoyohoho eso mul+mnehono. O'o ngko k+ko'nji
fonjan+siyo so'manji oso hungkunoso mul+mnehono. Ose
ulahon+ngki inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisas+mo
osenohino mjul+m+mentohofofoho.

Jisas Ngket+semani sopo An+tumo jomo ul+mentisofoho.
(Mat+yu 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Hof+ko Ngket+semani iyo uyo syoho sopono umentoho-
fofoho. Osopo nohumanto kakoe inomokomoyo sohwamo
ul+mento, Olopo fosyohumamno. Ngko nu'mo Mpohumo
jomo ul+mo.
33 Ose ulonto, kako Pita, Jem+s, Joun'nji nut+manto
we'enepi nowent+fi Jisas s+meho tango m+kun+moposo
umentisofoho.
34 Oso'no Jisas ul+mento, Nje s+meho tango
mokun+mposo'njo hwo'nyoho. Tango hiloso poyo
wan+mokumtol+keno. Olopo sekwo ito'no fosyohumaf+kuji
nohontohumamno.
35 Ose ulonto we'enehwo nowento hwahopo ipitofawento
kako An+tumo oso tohino hiso i'mofapososo uyakolofo'ne
jomo ul+mentisofoho.
36 Ole ul+mento, Mpohwo, k+ko yo'mayo hopi'nono ihn-
nehino. Olo tango n+'masoso wae feen+mofo. I oso'no nje
n+mo'nyo somo in+ngkahutoho. O'o j+je kumo'nyo somo t+fi
fin+ngkayo.
37 Ose ulonto nol+kokwaponto inomokomoyo sohwa uhu-
mojohamentiso sopo saho fosyowentan+ngkofi u'manto
Pitamo ul+mento, Saimoun, saho peho'no fosyawotnno.
K+ko we'enehwo monohontohumayo'njotaho.
38 Seten sekumo yamofo selohofonoho. Sekwo ngkine'no
nohontohumaf+kuji sekwo yamofo ne'masoso yahino wonyo
somo nop+wesyanoho l+kuji Mpohumo jomo ul+mno. Sekwo
wop+ngo'nohini uyano ko l+fijoso sekwoe yokumpohn'nyo
hopo'maho.
39 Ose ulonto, we'enepo nowento hungkuno An+tumo nto
ul+mentisoso apa'no ul+mentisofoho.
40 Ose ulonto asomo ponto uhwon+mentisoso
inomokomoyo sohwa t+mosaho engo un+ngkahon+ngki saho

fosyowentanɨngkofi uˈmahonɨngki hofɨko wonɨmangoˈno yontɨfi nakwo pehofo ulanehwono lontɨfi imentohofofoho.
41 Jisas Mpohumo apaˈno jomo ulonto asomo noponto ulɨmento, Sekwo saho neˈno lofosyawotofo. Ntaˈnoho. Nje sɨkuno moiˈwonoho. Ihwoni, Aˈamufe Hwomu sohumneˈno aˈamu wonyo sohwamo tokoyoˈofo nto imasofoho.
42 Sekwo filɨkapmno. Wohwano. Uhwonɨmno. Oso hwe ngkineˈno tokoyoˈofo ntohoˈmaso sohwo nto pohoho.

Aˈamu Jisasɨmo aho koˈmentohofofoho.
(Matɨyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)

43 Ose lontanɨngki Jutas Jisasɨye inomokomoyo aho hufaˈu hopinono sɨfe mtaˈni hufaˈu sohwo komoˈno iˈmofapmmentisofoho. Aˈamu yofe engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo sohwanji aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji aˈamu Isɨlaelɨfe hwe engo sohwanji aˈamu piˈnɨngo engo itokusoˈnjo hosɨmnoˈnjo sohwamo lutɨmahonɨngkofi Jutas kako Jisasɨyepono ipemotasɨmentisofoho.
44 Jutas oso aˈamu sohwamo yamofo itɨhwayoˈne ole ulɨmento, Hwe sohumo nuˈmahmˈmo hinjoho huˈnɨmeso oso hwe huhwo sohwo Jisasɨyoho. Osohumo sekwo aho kekuji fɨpemotawomno. Ose nto ulɨmentisofoho.
45 Oseso Jutas Jisasɨmo uˈmanto ulɨmento, Nje Lontɨhwayohwo, ulonto hinjoho huˈnɨmentisofoho.
46 Aˈamu sohwa ose uhwonontɨfi Jisasɨmo aho yokumpohnˈnyo koˈmentohofofoho.
47 Jisasɨye inomokomoyo fihwo kakoe hwakuhwajo iwasɨpento kako oso tajo ango syohoˈnjo sohwafe hwe yofe engoˈnjo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwoe halohomo lokuˈmentisofoho. Lojwahonɨngki halohoso pɨwahuˈmentisofoho.
48 Jisas ulohonɨmento, Sekwo aˈamu hufo iwoˈnɨngkiso sohuneˈno aho wokano lontɨfi hwakuhwajoˈnji itokusoˈnji lomotopalokwofo.
49 Sɨkuno engolopohamo ngko sekwoˈnji Anɨtuye tajo ango engo somo Anɨtuye hungkuno lutɨhwahonɨngko sekwo osopo manɨkosoˈnjo iwoˈnɨngkohofɨhwasoho. I osoˈno hungkuno hohonta mtɨˈmokumentohofoso olohonta nehopi imoˈnalofoho. Osoˈno olo hiloso ntohofohofo.
50 Inomokomoyo hopiˈnonohino sohwa Jisasɨmo ulɨkoˈmantɨfi hiyaso humpoˈmentohofofoho.
51 Hwomu fihwo kako hwapɨfeˈnohini inyohwo Jisasɨmo tɨfi inɨngkowahonɨngki aˈamu sohwa hwomu sohumo aho wokano lontɨfi imentohofoso

52 hwomu sohwoe hwapɨfe mokoloswomaˈmentohofoso
aˈapahoˈnohino leˈmaˈmentisofoho.

Aˈamu ʻkaunɨsolʼ sohwamneˈno Jisasɨmo ipemotawomen-
tohofofoho.
(Matɨyu 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-
24)
53 Hofɨko Jisasɨmo aˈamu tajo ango syohoˈnjo
sohwafe hwe yofe engoˈnjo hwe engo sohwoe pone
Anɨtumneˈno jomo lɨmojo sohwoepono ipemotapontɨfi
angopo uˈmofopahonɨngkofi aˈamu tajo ango syohoˈnjo
yofe engoˈnjo sohwanji, aˈamu honɨngkano hungkuno
lutɨhwamotofo sohwanji hofɨko *kaunɨsol* syoho soˈno
uhuˈmokumentohofofoho.
54 Pita Jisasɨmo ko inɨngkawomentisoso kakimo
mufantohiˈnyofoho. Oˈo, kako poˈmtopoˈmtisyo
humulohoˈmɨwesofoho. Kako hwe engo tajo ango syohoˈnjo
mokosyohumayo sohwafe angkuhwafopo iˈmofawento
osopo aˈamu uhwontohumayo syohoˈnjo sohwanji toho
imokinɨmentisofoho.
55 Pita nohumentanɨngki angomno aˈamu tajo ango
syohoˈnjo yofe engoˈnjo sohwanji aˈamu *kaunɨsol* syohoˈnjo
hopiˈnonohino sohwanji Jisasɨmneˈno hungkuno tangoˈnjo
poyo imoˈnyoˈne wotɨpeentɨfi ko imentohofoso
56 aˈamu piˈnɨngo Jisas yoˈmayo imentiso soˈno
hwasyo hwasyo lontɨfi hofɨkoe hungkunoso kengo kengo
lɨmentohofofoho. Aˈamu hufaˈu hungkuno afa majofoho.
Aˈamu fihwa nolɨkafontɨfi hwasyo hungkuno ulɨmentohofi,
57 Olo hungkunoso upaˈnɨmalohwonefoho.
58 Jisas ole lɨmasofoho. Anɨtuye tajo ango engoso
aˈamu ahoˈnji molɨmentohofo somo ngko wae weeoˈmnoho.
Sɨkuno hufaˈu sɨhune memjaofɨhwosoˈno nomˈne ango engo
wamolɨmonnoho. Ahoˈnji wamolɨmontɨˈmaho.
59 Ose lontɨfi, Hwasyo hungkuno piˈnɨngo lok-
woposɨwatɨˈmentohofoso ne mmoˈnyofoho.
60 Osoˈno hofɨko Jisasɨye hungkuno tangoˈnjo soˈno wony-
opi tɨpeehonɨngkofi hwe yofe engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo
sohwo ajwopo nolɨkofalohofonto, Jisasɨmo ulɨmento, Kɨko
hungkuno asomo mujoˈnjo pehoˈno yalokuno. Pipilo. Olo
hungkuno kikimo kilalokwofo losofo.
61 Ose ulahonɨngki Jisas hungkuno majofoho. Mampiˈnyo
humamentisofoho. Hwe yofe engoˈnjo sohwo apaˈno ulo-
honɨmento, Anɨtu nakwo aˈamu Juta hnˈnɨmo nefoˈmayoˈne
lokuhwatɨmentiso hwosilaho. Anɨtu nakwo kakoe yofe
hoˈnomawoˈnɨngkuhwone sohwoe Hwomu Ne hwosilaho.
Awolaho.

62 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ou, osoho
hwo'nyoho. Sekwo A'amufe Hwomu sohwo An+tu
Yo'mayo Yokumpohn'nyo Hwap+ngo sohwoe aho anga
sohohnta'ni humentan+ngkuhwosi uhwon+fitnnefoho.
Kako himo ahwomo mta'ango sopo pontan+ngkuhwosi
uhwon+fitnnefoho.
63 Jisas ose ulahon+ngki oso hwe tajo ango syoho'njo
sohwa s+mano hintotohino umn+mentiso so'no kakoe
hwap+fe manji'mofo we'enehwo s+s+mpento ul+mento,
Nakwo nom'ne a'amu Jisas+mne'no hungkuno jo'neso joho
peho'no ulanehwono.
64 O'o sekwo kakoe hungkuno somo nto upa'n+ngkohofo.
Kakimo pipi ulohofanehwono. Sekwo huno pipi seyohoho.
Ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, Hwe wonyo imaso
hweho. Kako poyo umo'nono.
65 Ose lont+fi a'amu fehohnjo sohwa Jisas+mo memijo
uyat+'mofont+fi Jisas+mo ikujoho fonjont+fi ul+mentohofi,
T+hwo kufonjohoho. Yofeso fonaso. Ose ulahon+ngkofi
a'amu mekino'njo sohwa Jisas+ye s+mo'mango sopo aho
pehus+'mentohofofoho.

Pita ole l+mento, Ngko Jisas hnne'no huno maniyohoyohoho.
(Mat+yu 26:69-75; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)

66 Nofonjontan+ngkofi Pita angkuhwafopo nohumen-
tan+ngki a'musi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo
mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyosi u'manto,
67 Pita toho imokinontan+ngki uhwononto ul+mento, K+ko
Jisas Nasalet nta'ango sohwonji emoimotnno hwosoho.
68 Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Hwasyo lohino, Oso
hwe sohune'no ngko huno maniyohoyohoho. Ose ulonto
nol+kafonto kusopo ko'mo'mentisofoho.
69 Osopo nohumentan+ngki a'musi apa'no Pitamo uh-
wononto a'amu mofoponjo sohwamo ul+mento, Oso hwe
nongkwo sohwo Jisas+mo t+fi inomokomoy+wo'n+ngkiso
hweho.
70 Ose ulahon+ngki Pita apa'no awonoho ul+mentisofoho.
Hwangku we'e nehwo a'amu mofopo humalohofontohofo
sohwa Pitamo apa'no ul+mentohofi, Nehopeho. K+ko
hof+ko'nji emoimotnno hwosoho. K+ko Ngkalilinta'ango
hwosoho.
71 Ose ulahon+ngkofi Pita hungkuno yokumpohn'nyo
ul+mento, Ngko hwasyo hungkuno sel+meso An+tu tohino
wontapono. Oso hwe sekwo ntohofo sohwo ngko yofe
m+hwofe'njo hweho. Nehopi lohono.
72 Ose ulahon+ngki komo'no tos+ka yoka apa'no
l+mentisofoho. Pita nupa'nonto Jisas hungkuno

ul+mentiso so'no huno syaf+hu'mentisofoho. Jisas ose nto ul+mentisofoho. Y+hufo tos+kaso yoka hufa'u lososo sohonta Pita k+ko ngkine'no mango hufa'u s+hune ole wal+monnoho. Ngko Jisas+mne'no huno maniyohoyohoho. Oso hungkuno Jisas ul+mentiso so'no Pita syaf+syonto humotaho engo l+mentisofoho.

15

Hof+ko Pailot+yepono Jisas+mo ipemotapmmentohofofoho. (Mat+yu 27:1-2; Luk 23:1-5; Joun 18:28-38)

1 Im+ngo ne'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji *kaun+sol* a'amu hopi'nono nuhu'mokont+fi Jisas+mne'no hnn+mentohofofoho. Nohnnont+fi Jisas+mo aho kent+fi ahwomo nano kilofont+fi Pailot hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoepono Jisas+mo ipemotapmmentohofofoho.

2 Ipemotopahon+ngkofi Pailot Jisas+mo ulohon+mento, K+ko a'amu Jutafe hwe engo hwosilaho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento. Hungkuno hiso k+ko nehopi lohino.

3 A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwa Pailot+mo hwasyo hungkuno Jisas+mne'no mjal+mentohofofoho.

4 Pailot Jisas+mo apa'no ulohon+mento, Oso hungkuno pi'n+ngo kikine'no mjakil+m+hwofo upa'n+ngkinoso k+ko aku hungkuno pehofo ul+mto.

5 Ose ulahon+ngki Jisas nom'ne hungkuno mujo'njo yahon+ngki Pailot yomo yonto huno pi'n+ngo syaf+hu'mentisofoho.

Pailot Jisas+ne'no ul+mento, Iyomo fonjinto'ofahumno. (Mat+yu 27:15-26; Luk 23:13-25; Joun 18:39–19:16)

6 Soswo huhwo huhwi oso s+kuno iyoho humayo engo somo Pailot kako hwe fihumo impo'ango mta'angohwo n+hu'nahone is+hutof+hwat+mojofoho. A'amu Jutaso hof+ko hwe fihwoe yofe ulahon+ngkofi Pailot hof+koe hungkunomo t+fi in+ngkamojofoho.

7 Oso hohosohonta hwe fihwa yokumpohn'nyo sohwa hof+ko hof+koe hwe engo a'amumo mokosyohumayo'njo sohwamo ikujoho nofonjont+fi a'amu fehohnjo somo fonjosyahon+ngkofi impo'angomo intofahumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo impo'angomo humamentiso sohwo anga'no hwe kakoe yofe Mpolapas.

8 Hwe moya'mi pi'n+ngo engo uhu'mokont+fi Pailot+mo u'mant+fi ul+mentohofi, Olo S+kuno Engo lomo k+ko hwe

angaˈno impoˈango mtaˈni usɨhutofɨhwatɨmonntaho. Oso yahinoso apaˈno fiyo.

9-10 Osoˈno Pailot kako hwe moyaˈmi hopiˈnonohino somo ulɨmento, Olo hwe lohwo yofe engoˈnjo semokosyohumayoˈne sohumo ngko usɨhutofono lasenɨngkohoho. Pailot kako huno moiˈwonoho. Aˈamu piˈnɨngo engo Jisasɨmo isɨhutofɨhwajiyoˈne ulɨmentohofo soˈno aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwa Jisas neˈno sɨmano hintotohino umnɨngkahonɨngki Jisasɨmo aho koˈmentohofofoho.

11 Ose ulahonɨngki aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwa hofɨko aˈamu ajwo sopo lohofontɨfi aˈamufe sɨmehomo ulɨkofantɨfi ulɨmentohofi, Mpolapasɨneˈno ulɨmno. Jisas nakwolaho. Mpolapas usɨhutofo. Ose ulɨmno.

12 Ose ulahonɨngkofi Pailot apaˈno ulohonɨmento, Olo hwe yofe engoˈnjo semokosyohumayoˈne lohumo ngko pipi uloho'mnehono.

13 Ose ulahonɨngki aˈamu hopiˈnono joho lɨmentohofi, Iyomo fonjintoˈofahumno.

14 Ose ulahonɨngkofi Pailot ulohonɨmento, Pehoˈneto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahonɨngkofi aˈamu joho mohmˈno lɨwoˈnɨmentohofi, Iyomo fonjintoˈofahumno.

15 Ose ulahonɨngkofi Pailot hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umoˈnono lonto Mpolapasɨmo isɨhutofɨhwajonto, kakoe hwe itokusoˈnjo sohwamo ulɨmento, Jisasɨmo impeˈnji fonjɨkuji iyopo fonjintoˈofahumno. Ose ulɨmentisofoho.

Aˈamu itokusoˈnjo sohwa Jisasɨmo sitofo ulɨmentohofofoho.

(Matɨyu 27:27-31; Joun 19:2-3)

16 Aˈamu huhwo sohwa Jisasɨmo aˈamu mokosyohumayo sohwoe tojo somo ipemotaswontɨfi nomˈne hwe itokusoˈnjo hopiˈnonohino sohwamneˈno joho lutɨmantɨfi uhwonɨmno ulɨmentohofofoho.

17 Nuhuˈmokontɨfi manjiˈmofo miyoˈnohino soˈnji Jisasɨye sangopo hoˈnasyontɨfi impe yongoˈnjoso nokikisontɨfi Jisasɨye mnokinopo monjiˈmofahumentohofofoho.

18 Ose imentohofoso, Jisasɨmo atɨfe itɨhwantɨfi sitofo ulɨmentohofi, Ou hwe engo sohwosi kɨko aˈamu Juta somo mokosyohumawoˈnɨngkino sohwosilaho.

19 Ose ulontɨfi nomˈnehwa foˈmeˈnji mnokinopo hwanɨngo fonjontɨfi memijo sɨmanopo yatuˈmo lohofontɨfi Jisasɨye yofe hoˈnomayoˈno hwomtame poji uloho'mentohofofoho.

20 Hofɨko sitofo moiˈwo ulontɨfi manjiˈmofo miyoˈnohinoso yojasyontɨfi kakoe manjiˈmofo

uloho'mentohofofoho. Ose yontɨfi kakimo mempo hohonta'ni iyomo fonjinto'ofasiyo'ne sopono ipemotasɨmentohofofoho.

Hofɨko Jisasɨmo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho.
(Matɨyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)

21 Nosontɨfi hwe nom'nehumo uswo'nɨmentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Saimoun, Sailininta'ango hweho. Alekɨsanta'nji Lufosɨyo kanɨngkwohweho. Saimoun kako syoho mta'ango sohwo Jelusalemmne'no wasɨmo lonto ko yahonɨngki hwe itokuso'njo sohwa yokumpohn'nyo ulɨmentohofi, Jisasɨye iyo hwojiyafujiyo mokaho'nyo.

22 Ose ulontɨfi Jisasɨmo hwofɨki'nyo we'e Ngkoulɨkota sopo ipemotasɨmentohofofoho. Oso yofe Ngkoulɨkota hwapɨngo olenoho. A'momnokino yokino huyo'mango pa'nyoponoho.

23 Osopo sɨ'mofontɨfi tohino umnonoho lontɨfi hofɨko ipisayo mijo iyoho'njo Jisasɨmo uyahonɨngkofi kako nɨmentiso'maho.

24 Manyo'njo yohonɨngki hofɨko Jisasɨmo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho. Nofonjinto'ofosyantɨfi hofɨko syohi'nyo yontɨfi Jisasɨye manji'mofo yo'mayo so'no tɨhwo woma'mtolɨkeno lontɨfi yamofo imentohofofoho.

25 Mofehi'nyo imɨngo'nji (9 *kɨlouk*) Jisasɨmo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.

26 Jisas kako poyo imo'nyo so'no iyoswomo mtɨ'mokumentohofi, A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Oso iyoswo hiso Jisasɨye iyo mnokino sopo hofojahumentohofofoho.

27 Hwe hufa'u ikujoho'nji hufo'nji imojiyo sohwa'umo fonjinto'ofahumentohofofoho. Hwe nom'nihwo Jisasɨye aho angahohnta'ni, hwe nom'nihwo Jisasɨye aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.

28 [Hohonta hungkuno mtɨ'mokumentohofoso oso sɨkuno somo ne imo'nɨmentisoso ole, Kako a'amu wonyo'njopo nohumentanɨngki a'amu huhwo wonyo hweho lɨmentohofofoho.]

29 Hwe moya'miso nopohotawentɨfi mnokɨngkwa'nɨngkwa'nny yontɨfi sitofo ulɨmentohofi, Kɨko ole lɨwo'nɨngkini, Anɨtuye tajo ango engoso ngko wae yaohm'mo apa'no songo molɨmeso sɨkuno hufa'u sɨhune memjaofɨhwoso'no ango moi'wo umo'nɨmontonoho. Ose ulontɨfi tɨkafo jɨmentohofofoho.

30 Kɨko fo'ma'nyo. Ose ulontɨfi ulɨmentohofo, Iyopo nta'ni fɨkotape. Ose ulɨmentohofofoho.

31 Aˈamu tajo ango syohoˈnjo yofe engoˈnjo sohwanji
aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji
hofɨko aˈamu ajwo somo lohofontɨfi Jisasɨmo sitofo
mohmˈno hnnɨmentohofi, Kako aˈamu nomˈnemo
ufoˈmawoˈnɨngkiso sohwo kakimo mufoˈmaˈnonehoho.
32 Kako Kɨlais Anɨtu uhwatɨmentiso hweho. Aˈamu
Isɨlaelɨfe yofe engoˈnjo mokosyohumayoˈne hweho. Osoˈno
kako iyopo ntaˈni kotapɨhwosoˈno uhwonɨngkuhwasi
nakwo sɨmeho hiˈntnnono uyantanoho. Ose lontɨfi
tɨkafo jɨmentohofofoho. Oso hwe wonyo Jisasɨˈnjopo
fonjintoˈofahumentohofo huhwaˈuˈntnneˈno Jisasɨmo sitofo
ulɨmentisiyefoho.

Jisas poyo imoˈnɨmentisofoho.
(Matɨyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)

33 Hinjo ajwo kuntoliyopo sɨkuno mjaofonto
mofehiˈnyomo hoholo yasyonto akupoˈnyoˈnji (3 *kɨlouk*)
osoˈnji apaˈno longkonɨngkahonɨngki mofehiˈnyo
lɨmentisofoho.
34 Sɨkuno moiˈwo imoˈnɨngkahonɨngki Jisas joho
mohmˈno lɨmento, *Eloui, Eloui, lama sapakɨtani.* Oso
hungkuno iwoloˈmo ole, Nje Anɨtu, nje Anɨtu, pehoˈno
nɨsɨkwojantokuno.
35 Ose lahonɨngki aˈamu kakoˈnjopo humamentohofoso
upaˈnontɨfi huno muyahonɨngki lɨmentohofi, Upaˈnɨmno.
Olo hwe lohwo kako Ilaija osohumo Anɨtu hungkuno uya-
honɨngki lɨmojo sohumneˈno joho lalofoho.
36 Hwe fihwo komoˈno nowento hwapɨfe weˈe mijo
mangkinyoˈnjo yomanto oso hiso tokemo yamjonto Jisas
wanononto nuyonto ulɨmento, Hofahiyo. Nakwo uhwonto-
humano. Ilaija nopɨhwosi iyo mtaˈni ufoˈmaˈmtolɨkeno.
37 Ose ulahonɨngki Jisas joho mohmˈno lonto poyo
imoˈnɨmentisofoho.
38 Poyo imoˈnɨngkahonɨngki hohosohonta Anɨtuye tajo
ango engo somjo hwapɨfe engo oso ajwopo ango weˈe Anɨtu
humayoˈnefoho lɨmotofo sopo hokuˈyopo pmpilɨpeehinyoso
yokintahopo ntaˈni tomonte sɨsɨmpo lohofonto hufaˈu
imoˈnɨmentisofoho.
39 Aˈamu itokusoˈnjo sohwafe hwe engo sohwo Jisasɨye
sɨmanopo lohofonto, Jisas poyo imoˈnɨngkahonɨngki uh-
wononto ulɨmento, Olo hwe lohwo Anɨtuye Hwomu Ne
hweho.
40 Moyaˈmi sofa ikano nonje sopo lohofontɨfi Jisasɨmo
tɨmo humuhwontohumantohofofoho. Moyaˈmi fifa yofe
ole, Maliya Makɨtola ntaˈangiyoho. Aˈmu nomˈnesi kakoe
yofe Maliya Jemɨs hwe songo sohwoˈnji Jousepɨˈnjiye
konaˈwohiyoho. Aˈmu nomˈnesi Saloumiyoho.

41 Oso fanji nomˈne moyaˈmi sofa Jisas hwaho
Ngkalili emoimojo sohonta hofɨko tɨfi inɨngkawentɨfi
ufoˈmaˈmentohofofoho. Oso moyaˈmi sofa Jisasɨˈnji
Jelusalemneˈno pmmentohofofoho.

Hofɨko Jisasɨye pijafo sokimomo hoˈnahumentohofofoho.
(Matɨyu 27:57-61; Luk 23:50-55; Joun 19:38-42)

42-43 Oso sɨkuno Fɨlaite somo mofehiˈnyo ukwoˈmokumto
iyosoˈnji Jousep ango Alimateyantaˈango sohwo
iˈmofapmmentisofoho. Kako *kaunɨsol* syohoˈnjo hweho.
Kako hwe wopɨngo hweho. Aˈamu hopiˈnono kakoe yofe
hoˈnomaˈmotofofoho. Kako oso hwe Anɨtu uhwatɨmo
lɨmentiso sohwe pe-eˈne sɨkuno soˈno hontohumamojo
hweho. Kako sɨkuno iyoho humayoˈne yoˈmayo itoˈno
esyohumayo soˈno syafɨsyonto kako iyoho weˈe ko
unɨngkahonɨngki yokumpohnˈnyo imoˈnonto Pailotɨmo
uˈmanto Jisasɨye pijafo mayoˈne ulohonɨmentisofoho.

44 Ose ulohonɨmentisoso Pailot yomo yonto syafɨhuˈmento
nto kapeˈnɨngkohoho. Ose syafɨsyonto hwe engo
itokusoˈnjo sohumo joho lutɨmanto ulɨmento, Jisas poyo
nto limoˈnɨngkohoho.

45 Ose ulahonɨngki eno ulahonɨngki Pailot Jousepɨmo
ulɨmento, Eˈwano. Pijafoso maho.

46 Ose ulahonɨngki Jousep hwapɨfe halojo wonyoangkafo
mpe yonto Jisasɨye pijafoso iyo mtaˈni nomanto hwapɨfe
somo ifohumpento sokimomo hoˈnahumentisofoho. Oso
sokimoso kako sojo engo somo imo engo ilɨˈmentisofoho.
Osopo hoˈnasyonto sojo engo yɨwoloˈmo lohofonto sokimo
hokuˈyo somo pɨjwahumentisofoho.

47 Maliya ango Makɨtolantaˈangosiˈnji Maliya Jousisɨye
konaˈwohiˈnji siko Jisas hoˈnahumentohofo sopo
uhwonɨmentisiyefoho.

16

Jisas apaˈno lɨkaˈmentisofoho.
(Matɨyu 28:1-8; Luk 24:1-12; Joun 20:1-10)

1 Sɨkuno iyoho humayoˈneso nto memjaofahonɨngki
Maliya ango Makɨtola ntaˈangosi, Maliya Jemɨsɨye
konaˈwohisiˈnji Saloumiˈnji hofɨko hwone mijo akinoˈnjo
Jisasɨye pijafomo ehulohofoˈne mpe imentohofofoho.

2 Moˈnɨngka Sante imɨngoˈnji iyoho
longkonɨngkahonɨngki hofɨko nolɨkafontɨfi Jisasɨmo
hoˈnahumentohofo sopo umentohofofoho.

3 Nowentɨfi hnnɨmentohofi, Oso sojo mɨkunɨmposo
hofɨkuˈyopo pɨjwahumalofoso tɨhwo wom-
ehoˈnonaofimontolo.

4 Ose hnnontɨfi uhwonɨmentohofoso sojo mɨkunɨmpososo
nto mehoˈnaˈmentohofo uhwonɨmentohofofoho. Nto hwo-
sompeehumentohofofoho.
5 Oseso sokimo somo noswontɨfi uhwonɨmentohofoso hwe
songo hwapɨfe halojo sawemoˈnjo sohwo moyaˈmi sofafe
aho angahohntaˈni nohumentanɨngki uhwonontɨfi hofɨko
yomo yomo imentohofofoho.
6 Oso hwe huhwo sohwo ulɨmento, Sekwo yomo iku-
toho. Ngko huno niyohoho. Sekwo Jisas Nasaletnntaˈango
aˈamu fonjintoˈofohumalofo sohuneˈno tɨpeelokwofo. Kako
nto likakwoho. Olopo mohumuyoho. Uhwonɨmno.
Nohoˈnohumalofo sopo aneponoho.
7 Oseso sekwo nowekuji Pitaˈnji inomokomoyo nomˈne so-
hwamo ulɨmno. Jisas Ngkalilineˈno sɨmoˈmo nto sepoˈmaho.
Ose ulɨmno.
8 Ose ulahonɨngki noswapontɨfi yomo yomo yontɨfi
komoˈno umentohofoso iyoho unɨmentiso soˈno
aˈamu nomˈnemo yoˈmayo uhwonɨmentohofo soˈno
mulɨmmentohofofoho.

*Maliya ango Makɨtolantaˈangosi Jisasɨmo uh-
wonɨmentisofoho.*
(Joun 20:11-18)

9 Santemo iyohohweˈnji Jisas lɨkofahonɨngki Maliya ango
Makɨtolantaˈangosi Jisasɨmo kakiˈno uhwonɨmentisofoho.
Oso hisimo Jisas hohonta towahuno wonyo aho
angaˈno hopiˈnono nomˈne hntaˈni hufaˈu sohwa wae
yaoˈmentisofoho.
10 Maliya nowento aˈamu Jisasɨˈnji emmotofo sohwamo
uˈmanto hofɨko sɨmeho tangoˈnji humotaho lontanɨngkofi,
11 Maliya ulɨmento, Jisas songo humaho. Nuh-
wonɨngokohiˈnyoho. Ose ulahonɨngki nupaˈontɨfi huno
syafɨhuˈmentohofi, Hwasyo nalohoho syafɨsyontɨfi aˈmu
hisiye hungkunomo sɨmeho hiˈntnnono muyofoho.

*Jisas kako inomokomoyo hufaˈu hwaˈumo honɨngkanopo
uswoˈnɨmentisofoho.*
(Luk 24:13-35)

12 Hwangku hwe hufaˈu hwaˈu ango Jelusalem ulɨkoˈmanji
honɨngkanopo nowentanɨngki Jisas aˈamu nomˈne
paˈnɨngohwo uˈmahonɨngki
13 siko yofe uhwoˈmentisiyo soˈno asomo noponji in-
omokomoyo nomˈne sohwamo ulahonɨngki hofɨko haloho
miyoˈnjo yontɨfi sɨmeho hiˈntnnono muyofoho.

*Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo uˈmanto syoho
uyɨmentisofoho.*
(Matɨyu 28:12-20; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)

14 Hwangku inomokomoyo aho hopi'nono sɨfe mta'ni
anga'no sohwa angomo nohumantɨfi wopayo nontanɨngkofi
Jisas nu'manto yoka ulɨmentisofoho. Hwapɨngoso ole hofɨko
sɨmeho hi'ntnnono muyo'nefoho. A'amu nom'ne sohwa
inomokomoyo sohwamo Jisas nto lɨka'maho. Nakwo uh-
wonɨngkuhwono ulahonɨngkofi hofɨko hwasyo hungkuno-
foho huno syafɨhu'mentohofofoho.
15 Jisas ulɨmento, Sekwo ango'meemo humpekuji
a'amu hopi'nonohino somo nje hungkuno wopɨngoso
filutɨhwafɨkuno.
16 A'amu oso hungkuno hiso nupa'nɨngkuji sɨmeho
hi'ntnnono sejapɨkuji mijo mapijoso Anɨtuye a'amu ne
imo'nɨfitnnefoho. A'amu oso hungkuno somo sɨmeho
hi'ntnnono muyo'njo somo Anɨtu hofɨkoe honɨngkano
wonyo'ne hungkuno tango uyonefoho.
17 A'amu ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapifijoso ole
ifitnnefoho. Nje yokumpohn'nyo'nji towahuno wonyo wae
ifitnnefoho. A'amu kengofe hungkunoso lɨfitnnefoho.
18 Hofɨko homa aho kapijoso mijo pe'nyo'ne nɨfijoso
poyo mmo'nɨfitnnefoho. Hofɨko a'amu mnokino'njo
somo aho kisasyɨkuji ngkimo jomo ntɨkujo'no wopɨngo
imo'nɨfitnnefoho.

Anɨtu Jisasɨmo ahwomomne'no utɨma'mentisofoho.
(Luk 24:50-53; Apousel sohwafe Syoho 1:9-11)

19 Hwe Engo Jisas sohwo hungkuno moi'wo nto losojwao-
fahonɨngki Anɨtu Jisasɨmo utɨma'mentisofoho. Nosonto
Anɨtuye aho angahohnta'ni humamentisofoho.
20 Inomokomoyo sohwa ango'meemo nowentɨfi Anɨtuye
hungkuno lutɨhwentanɨngkofi Jisas ufo'ma'mentisofoho.
Nufo'mahonɨngki hofɨko yo'mayo wonyoangkafo
yahonɨngkofi a'amu uhwonontɨfi ou, olo hungkunoso
Anɨtuye hungkuno nehopeho lɨmentohofofoho. Hungkuno
osohopeho.

Luk
Olo Hungkuno Wopɨngo loso Luk mtɨˈmokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmoˈmjofoho.

Olo iyoswo loso Jisas ahwomomneˈno nto sɨmentiso sohonta Luk soswo *teti* (30) mofonepo nto uyakolofahonɨngki mtɨˈmokumentisofoho. Luk sohwo Jisasɨye inomokomoyo hwoˈmaho. Oˈo, Luk sohwo aˈamu uyohofaho syohoso wopɨngo imojo hweho. (Oso hiso Kouloussi sohe engo 4 honɨngkano weˈe 14. Osopo weho.) Luk olo iyoswo hiloso komoˈno mtɨˈmokumentisoˈmaho. Oˈo, kako hano neˈno emoyonto aˈamu Jisasɨmo uhwonɨmentohofoso mpoyo lutɨhwahonɨngkofi kako hungkuno fisoˈnji uhuˈmokonto mtɨˈmokumentisofoho. Luk sohwo aˈamu Juda hwoˈmaho. Aˈamufe Hwomu Jisas sohwo aˈamu wonyo honɨngkanomo humentanɨngkujo somneˈno notɨpemahwosi utɨmayoˈne pmmentiso hweho. (Oso hiso Luk sohe engo 19 honɨngkano weˈe 10. Osopo weho.)

Iyoswo hiloso Luk aˈamu Ngkɨlik osomneˈno mtɨˈmokumentisofoho. Osoˈno olo iyoswo Luk mtɨˈmokumentiso hiloso nakumo huno nafohotofoˈnefoho. Luk olo iyoswo hiloso ntɨpo humanto mtɨˈmokumentisotɨkeno aˈamu fisofe hunoso olenoho. Luk kako Sisaliya humanto mtɨˈmokumentisofoho. Nakumo huno nafohotofo hwapɨngo neso olenoho. Jisas sohwo nakwo aˈamu soˈnwi yahino wonyo yontanɨngkuwhoni asomo netɨmayoˈne pmmentiso hweho. Osoˈno nakwo hungkuno homo lomo atofo lɨhwasi Jisasɨmo tɨfi unɨngkohwano.

Olo mpoyo loso Luk kako hwe engo Tiyoufilosɨmneˈno mtɨˈmokumentisofoho.

1 Nje hwe engo Tiyoufilos sohwosi, kɨko nje hungkuno upaˈnyo. Kɨlais kako olo hwaho lopo humamojo sohonta yoˈmayo imoˈnɨmentiso somneˈno aˈamu piˈnɨngo engo sohwa hofɨko nakwo ifalifaliyo womtɨˈmokano lontɨfi yamofo imentohofofoho.

2 Jisasɨye inomokomoyo sohwanji nomˈne aˈamu soˈnji hofɨko yoˈmayo Jisas imentiso sɨmoˈmtaˈango somo tɨmo uhwonontɨfi aˈamu nomˈne somo ulahonɨngkofi hofɨko mtɨˈmokumentohofofoho.

3 I, ngko huhwoˈni Jisasɨye mpoyoso kikiyepono wolɨhwatɨmo lonji mtɨˈmokalokweno. Sɨkuno piˈnɨngo

engo ngko syoho yokumpohn'nyo yonji hungkuno
hiso'no ito'no yasiyo'ne a'amu pi'nɨngo engo somo
yo'mayo sɨmo'mta'ango somne'no ulohononji hungkuno
hwapɨngo neso tɨpemanji hungkuno ito'nohini kikine'no
mtɨ'mokalokweno.
4 Oseso yo'mayo hungkuno nto lokitɨhwawo'nɨngkohofo
somne'no nehopitɨkeno hwasyotɨkeno syafɨsyohojɨ'manji
olo hungkuno kikine'no kumtɨ'mokiyalokwe losomo atofo
lohoji hungkuno neso wotɨpema'monnoho.

A'amu ahwomomjoso kako Sekolaiya sohumo kakoe hwomu Joun i'mofapone so'no ulɨmentisofoho.

5 Nje mpoyo lomayoso olenoho. Hwe engo Helout sohwo
kako hwaho Jutiya mokosyohumamentiso sohonta hwe fi-
hwo kakoe yofe Sekolaiya sohwo kako nohumanto kako tajo
ango syoho'njo hweho. Oso syoho imotofo huhwo sohwa
hotito'mentohofoso a'amu fehohnjoso Apaija mokosyohu-
mamentisofoho. Sekolaiya hofɨko'nji syoho imojo hweho.
Sekolaiyafe ape hiye temtitofo huhwa oso syoho imotofo-
foho. Kako Mousesɨye kola'wehwo Elounɨye imuyoho. A'mu
hisi yofe Elisapetɨyoho.
6 Hisiya'u siko Anɨtuye tɨmo sopo wonyohofiyo hu-
mamojiyeya'uyoho. Siko Anɨtuye honɨngkano hungkuno
ito'nohino somo inɨngkawenji honɨngkano wonyo ane hu-
mamojiyeya'uyoho.
7 Siko mehomi nɨhu'no ane yaswoho. Hwapɨngoso
Elisapet kako hwonjo ape humanto siko a'mane
imo'nɨmentisiyeya'uyoho.

8-9 Sekolaiyafe a'amu hotito'mentohofo sohwa
hofɨkoe sɨkuno Anɨtuye ango engo somo syoho iyo'ne
i'mofopahonɨngki hofɨko a'amu uhwosope yahinoso
yontɨfi Sekolaiya sohumo Anɨtuye sɨmano sopo lohofo'ne
uhwosopo'mentohofofoho. Oseso kako oso ango ajwo
so'mo Anɨtuye angofoho lɨwo'nɨngkohofo sopo noswonto
hwamno pa'nyo akino wopɨngo'njoso Anɨtumne'no tɨkayo
usɨmokumentisofoho.
10 Sekolaiya kako oso tɨkayo usɨmokontanɨngki a'amu
pi'nɨngo engo sohwa hofɨko mempo hohnta'ni nohumantɨfi
Mpohumo jomo ulɨmentohofofoho. Hofɨkoe yahino ose
imotofofoho.
11 Sekolaiya osopo nohumanto uhwonɨmentisoso
Anɨtuye a'amu ahwomomjo sohwo kako oso epohumayo
tɨkayo usɨmokiyo aho anga sohohnta'ni lohofontanɨngki
uhwononto
12 yomo engo yonto iyoho unɨmentisofoho.

13 I oso'no a'amu ahwomomjo sohwo kakimo ul+mento,
Sekolaiya, k+ko iyoho yohotoho. An+tu kako j+je jomo ujo
somo nto kupa'n+maho. J+je ape Elisapet+si kako hwomu
woma'montonoho. Not+pemahos+si k+ko yofe ole muso
Joun+yoho.
14 Hwomu huhwo sohwo i'mofopahon+ngkuhwosi siko
s+monyo engo uyanjiyoho. I a'amu pi'n+ngo engo hi'nji
s+monyo engo uyant+feho.
15 Hwomu huhwo sohumo An+tu kako yofe engo
mulonefoho. Kako yo'mayo mijo yokumpohn'nyoso
non+ngkuhwoloho. Kako kona'wohiye s+meho mo'mo
mnawentan+ngkuhwoso sohonta An+tuye Towahuno
Wop+ngo uhula'ofonefoho.
16 Kako An+tuye hungkuno a'amu Juta somo ul+hwoso'no
hof+ko hof+koe hon+ngkano wonyo somne'no hohujo ikin-
jaof+kuji hof+ko hof+koe Hwe Engo An+tu sohumo apa'no
un+ngkowant+feho.
17 Kako oso a'amu sohumo Ilaija hohonta An+tu hungkuno
uyahon+ngki l+mojo sohwoe yokumpohn'nyo pa'nyo sohwo
nohumahwosi kako oso hwe An+tu nakwoe hwahopo
uhwat+monte'no yoso sohumne'no a'amufe hon+ngkano
ito'no esyohumayo'ne hweho. Kako An+tuye hungkuno
ul+hwoso'no hwe sohwa upa'n+ngkuji hof+ko hof+koe
mehomi s+meho afa apa'no wepufisyant+feho. A'amu
s+meho afa minyo'njoso An+tuye hungkunomo hwotoho
fewo'n+ngkohofoso hof+ko a'amu hon+ngkano wop+ngo'njo
sofe huno apa'no wot+pemant+feho. Oseso kako Hwe Engo
sohumne'no a'amu ito'no wesyohumamontonoho.

18 A'amu ahwomomjo sohwo ose ulahon+ngki Sekolaiya
ul+mento, I, pipineto. Ngko a'mane moi'wonoho. Nje ape
hi a'mane moi'wonoho. J+je hungkuno ne imo'nyoso ngko
huno pipi wanimontolo.
19 Ose ulahon+ngki a'amu ahwomomjo sohwo ul+mento,
Ngko Ngkep+liyel hwo'nyoho. Ngko An+tuye s+manopo
lohof+wo'n+ngkohe hwo'nyoho. Olo hungkuno wop+ngo'ne
kilohe loso'no An+tu kako lon+hwat+maso'no pmmale
hwo'ni ku'mahono.
20 I, k+ko upa'nyo. Nje hungkuno hilo somo k+ko
s+meho hi'ntnnono mantape so'no j+je mango p+ku'nnyo
imo'n+ngkohoji k+ko hungkuno majo'njo uy+monnoho.
Oso hopa nohumentan+ngkohoji yo'mayo kiloheso ne
umo'n+montonoho. Yo'mayo nje hungkuno kiloheso kakoe
s+kuno somo ne imo'n+ngkuhwoso'no k+ko hungkuno
apa'no wal+monnoho.

21 Oso hungkuno hiso hnnontan+ngki a'amu mempo

hohnta'ni uhwontohumantɨfi huno pi'nɨngo engo syafɨsyontɨfi ole hnnɨmentohofi, Peho u'mahonɨngki kiyalofoho. Sekolaiya kako Anɨtu'njopo nohumanto kunto'no moswape'njo yalofoho. Ose hnnɨmentohofofoho.

22 Hwangku kako noswaponto kako hungkuno hwe moya'mi somo mujo'njo imentisofoho. O'o kako ilo'nnyo hopa imo'nonto kako kakoe aho'nji'nohini itɨhwahonɨngki uhwonontɨfi ole syafɨhu'mentohofi, Sekolaiya kako Anɨtuye ango we'e so'mo nohumanto yo'mayo wonyoangkafoso uhwonɨngkiso hwolɨkeno. Ose syafɨhu'mentohofofoho.

23 Kakoe syoho iyo so'no sɨkuno moi'wo imo'nɨngkahonɨngki kako kakoe angopono asomo umentisofoho.

24 Tɨfi sohonta kakoe ape Elisapet sɨmeho ihn'nonto kako hiyaso'mo humentanɨngki hamno aho fehohnjo hopi'nono uyakolo'mentisofoho. Ilisapet kako sɨmeho'njo honɨngkanonto ole hnnɨmento,

25 Nje Hwe Engo Anɨtu kako ngkimo wopɨngo ntohokwoho. Ngko mehomi mmo'nyo so'no wonɨmango nnontanjopo Anɨtu a'amufe tɨmopo oso tango hiso wae yanɨmokwoho. Ose hnnonto sɨmonyo imentisofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo kako Maliyamo Jisas imo'none so'no ulɨmentisofoho.

26 Elisapet sɨmeho'njosi humentanɨngki hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohinoso uyokolofahonɨngki Anɨtu kako kakoe a'amu ahwomomjo Ngkepɨliyel sohumo hwaho Ngkalili ango we'e Nasalet sopone'no lɨhwatɨmentisofoho.

27 Oseso kako ape sijo siyepono umentisofoho. Oso a'mu hisimo kakoe hwehune'no uhwojano lontɨfi hwosopeehiniyoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofeso Jousepɨyoho. Hofiyakwosa hwe engo Ntefitɨye temtitofo mta'ango hweho. Oso a'mu siye yofeso Maliyafoho.

28 Ngkepɨliyel kako oso hisi'njo sopo i'mofawento ulɨmento, Nje mupe mofehi'nyo'njoho. Anɨtu kako wopɨngo kilohofalofoho. Kako kɨko'nji humaho.

29 Maliya oso hungkunoso nupa'nonto kako huno pi'nɨngo engo syafɨhu'mentisofoho. Oso hungkuno njiso hiso hwapɨngo neso pipineto.

30 Ose syofɨsyahonɨngki a'amu ahwomomjo sohwo ulɨmento, Maliya, kɨko huno pi'nɨngo syafɨsyohotoho. Iyoho kinyo'eno. Anɨtu kako kikine'no sɨmeho wopɨngo umo'nalofoho.

31 Upa'nyo. Kɨko sɨmeho ihn'nɨngkiji hwomu aswo
woma'monnoho. Hwomu huhwo sohumo kakoe yofeso
Jisasɨyo muso.
32 Kako hwe engo umo'nɨmontonoho.
A'amu kakine'no ole wolantɨfeho.
Olo hwe lohwo yo'mayo hopi'nonohino somo hwofilo'nnyo
AnɨtuyeHwomu hweho.
Ose wolantɨfeho.
Olo hwe lohumo kakoe ajuyohwo Ntefit yofe engo'njo
hwaho mokosyohumamojo hopo sopo Anɨtu uhu-
matɨmontonoho.
33 Kako a'amu Juta somo ne'no mokosyohumantɨhwone
hweho.
Kakoe sɨkuno mokosyohumayo'neso moi'wo
mmo'nonehoho.
Engolopohamo wawo'mtonoho.
34 Ose ulahonɨngki Maliya ulɨmento, Oso hiso pipi
umo'nɨmontolo. Ngko hwehwo manɨmahn'nyoho.
35 Ose ulahonɨngki a'amu ahwomomjo sohwo ulɨmento,
Hwangku Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kikiyepono
pɨhwosi Anɨtu yo'mayo somo hwofilo'nnyo sohwoe
yokumpohn'nyoso ufehu'mokakohumontonoho.
Oseso hwangku oso hwomu aswo majo huhwo sohune'no
a'amu ole wolantɨfeho.
Hwomu wopɨngo sohwo Anɨtuye Hwomu Ne hweho
wolantɨfeho.
36 Ose ulɨkwato lohofonto ole ulɨmento, Upa'nyo. Jɨje
a'amu Elisapet a'manesi kako sɨmeho'njoho. A'amu
kakine'no hwonjo apefoho lɨmotofosi kako sɨmeho
ihn'nɨngkahonɨngki hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ni
mta'ni anga'nohinoso uyakolo'masofoho.
37 Yo'mayo hopi'nono a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso
Anɨtu kako yo'mayo hwapɨngo sohwo yososo ne
umo'nɨmontonoho.
38 Ose ulahonɨngki Maliya ulɨmento, Ihwoni, ngko Anɨtuye
syoho ulohofi'nyoho. Kɨko ngkimo hungkuno ntohinoso
nolohino hopaso Anɨtu kako ngkimo wantohofono. Ose
ulahonɨngki a'amu ahwomomjo sohwo kako Maliyamo
ulɨko'ma'mentisofoho.

Maliya Elisapetɨmo uhwonamentisofoho.

39 Oso hohosohonta Maliya kako yo'mayoso ito'no
esyohumanto nolɨkafonto kako hwofɨki'nyo pone'no
komo'no sɨmentisofoho. Oso hwaho Jutiya ango we'e sopo
sɨ'mofapmmentisofoho.
40 Sɨ'mofaponto Sekolaiya sohwoe angomo noswonto Elis-
apetɨmo nje a'amuyo ulonto hinjoho hu'nɨmentisofoho.

41 Elisapet Maliyafe mampaho upaˈnonto kakoe mehomi
sɨmeho moˈmo mnawoˈnnyo sohwo kako yomo imentiso-
foho. Oso hohosohonta Anɨtuye Towahuno Wopɨngo Elis-
apetɨmo uhulaˈmoˈmentisoso
42 Elisapet kako mango engo ole ulɨmento, Anɨtu
kako moyaˈmi hopiˈnonohino sofamo wopɨngo
ulohofɨwoˈnɨngkiso somo kako kikimo wopɨngo kilohofoso
yakoloˈnnyo kiyoho. Oso mehomi jɨje sɨmeho moˈmo
mnawojo sohumo Anɨtu kako wopɨngo uloho'nnyo hweho.
43 Nje Hwe Engofe naˈu siki ngkiyepono pehoˈno pohino.
Ngko yoˈmɨngiˈnɨˈmaho. Anɨtu kako wonyoangkafo ntoho-
fantofoho.
44 Upaˈnyo. Ngko jɨje mampaho ngkineˈno ntohi-
noso upaˈnonji nje sɨmehomjo mehomi mnawojo sohwo
nolɨkafonto sɨmonyo yohoho.
45 Oso hungkuno Anɨtu kilɨmaso somo kɨko sɨmeho
hiˈntnnono uyɨmahnno soˈno sɨmonyo fiyo. Oseso Hwe Engo
sohwo nokilɨmaso hopaso wakiloho'montonoho. Elisapet
ose ulɨmentisofoho.

Maliya kako Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne ta lɨmentisofoho.

46 Maliya ulɨmento,
Nje mampahoso Anɨtuye yofe hoˈnomalokweno.
47 Nje huyoˈmango Anɨtu nefoˈmawoˈnɨngkiso sohuneˈno
sɨmonyo yalokwemo.
48 Ngko Anɨtuye syoho ulohofiyohnˈni yoˈmɨngiˈnɨˈmaho.
I osoˈno kako ngkimo wonyoangkafo ntohofantofoho.
Olohonta nɨhu hwangku noˈmo nɨhu aˈamu Anɨtu
kako ngkimo sɨmeho wonyoangkafo ntape soˈno
wolantɨfeho.
49 Anɨtu kako Yokumpohnˈnyo Hwofiloˈnnyo sohwo kako
ngkimo wopɨngo ntohofo soˈno ngko kakoe yofe
wopɨngoˈnohinoso wohoˈnɨmaˈmo.
50 Anɨtu kako aˈamumneˈno hitoho ulofahonɨngki
aˈamu kakoe hungkunomo enjwaˈmo hu-
mawoˈnɨngkohofoso hofɨko Anɨtu kakoe hitohomo
humalofo.
Hofɨkoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, hofɨkoe imu hwanji neˈno imu
hwanjimo neˈnohini wentɨhwonefoho.
51 Anɨtuye yokumpohnˈnyo itɨhwahonɨngki aˈamu
kakineˈno yokumpohnˈnyo imoˈnɨwoˈnɨngkohofo
somo Anɨtu kakoe aho yokumpohnˈnyo engo soˈnji
ilojaofososo hofɨko kengoˈmo humpopitnnefoho.
52 Anɨtu kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumamotofo
sohwamo monje yasyɨhwosi aˈamu yofe engo ane
somo hoˈnomawoˈnɨngkisofoho.

53 Aˈamu mijoho unyo somo Anɨtu kako yoˈmayo wopɨngo
wonyoangkafo uyɨmontonoho.
Aˈamu yoˈmayo hoˈyango piˈnɨngoˈnjo somo kako nomˈne
wopɨngoso muyonehoho.
54 Kako kakoe aˈamu Juta hnˈnɨmo hofiyo
nefoˈmawoˈnɨngkiso hweho.
Oso hungkuno wopɨngo Anɨtu hitoho ulofoˈne hofɨkimo
uyɨmentiso soˈno kako inɨngo momofalofiyoho.
55 Kako neyakwosamo Apɨloham sohwoˈnji kakoe imu so-
hwatnneˈno hitoho ulofahonɨngki oso hitoho hiso
engolopohamo neˈno nowentɨhwonefoho.
Maliya ose lɨmentisofoho.
56 Maliya kako Elisapetɨˈnji nohumentanɨngki hamno
hufaˈu sɨhune memjaofahonɨngki kakoe angopo neˈno
asomo umentisofoho.

Elisapet kako Jounɨmo aswo maˈmentisofoho.

57 Elisapet kakoe sɨkuno moiˈwo imoˈnɨngkahonɨngki kako
hwomu aswo maˈmentisofoho.
58 Anɨtu kako oso wopɨngo hiso Elisapetɨmo uloho'mentiso
soˈno hoˈnɨngkahonɨngki aˈamu ango afaponjo soˈnji Elis-
apetɨye temtitofo soˈnji hofɨko Elisapetɨˈnji sɨmonyo imen-
tohofofoho.
59 Sɨkuno aho fehohnjo hopiˈnono fehohntaˈni
hufaˈu sɨhune memjaofahonɨngki aˈamu huhwo sohwa
hofɨko hwomu sohwoe aˈapahomo sɨhu kolofoˈneˈentɨfi
uhuˈmokumentohofofoho. Hofɨko kanɨngkwohwoe yofe
Sekolaiyafeso womelompulano lontɨfi imentohofofoho.
60 Ose yahonɨngkofi konaˈwohi ulɨmento, Oˈo, awonoho.
Nakwo kakoe yofeso ole womulano. Jounɨyoho.
61 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, I, sikoe aˈamu
sohwa oso yofe Jounɨyo eso hiˈnjo hwaˈmaho. Nɨhuˈno
awonoho.
62 Ose ulontɨfi hofɨko kanɨngkwohumo
hungkuno mujoˈnjo mehomife yofeˈno ahoˈnohini
upiyoˈmentohofofoho.
63 Upiyofahonɨngkofi Sekolaiya kako iyo feejo soˈno ipiy-
ofahonɨngki umentohofoso kako ole mtɨˈmokumento, Kakoe
yofeso Jounɨyoho. Aˈamuso ose uhwonontɨfi hofɨko yomo
yontɨfi huno piˈnɨngo engo syafɨhuˈmentohofofoho.
64 Oso hohosohonta Sekolaiyafe mango hwosampo loho-
fonto melanyo itoˈno imoˈnɨngkahonɨngki kako hungkuno
lonto kako Anɨtuye yofe hoˈnomaˈmentisofoho.
65 Oso aˈamu ango afaponjoso hofɨko yoˈmayo homo
somo uhwonontɨfi yomo yontɨfi iyoho unɨngkahonɨngki
pisopisaho lɨmentohofofoho. Oso yoˈmayo imoˈnɨmentiso

hiso'no oso hwaho Jutiya hwofɨki'nyo'meemjo ango somo
ho'nomɨmentisofoho.
66 A'amu hopi'nonohino oso hungkuno homo somo
upa'nontɨfi huno pi'nɨngo engo syafɨsyontɨfi hofɨkoe sɨmeho
mo'mo ole hnnɨmentohofi, Oso hwomu huhwo sohwo kako
hwangku pipi wehumamontehwolo. Ose hnnontɨfi huno
ole umento, Anɨtuye yokumpohn'nyoso kakimo umokosy-
ohumaho. Huno ose umentisofoho.

Sekolaiya kako Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne ta lɨmentisofoho.

67 Jounɨye kanɨngkwohwo Sekolaiya sohumo Anɨtuye
Towahuno Wopɨngo ehuhnnaofahonɨngki Sekolaiya kako
hungkuno Anɨtu uyɨmentisoso ulɨmentisofoho.
68 Ole ulɨmento,
Nakwo a'amu Isɨlael hn'nwiye Hwe Engo Anɨtu sohwoe yofe
woho'nomano.
Kako kakoe a'amu hn'nwiyepono nefo'mayo'ne
ne'manto kako honɨngkano wonyo somta'ni
isɨhutofonemalofoho.
69 Kako kakoe syoho ulohofiyo Ntefitɨye temtitofo mta'ango
hwe yokumpohn'nyo engo nefo'mayo'ne nejapohoho.
70 Olo hilo so'no Anɨtu hohonta kakoe a'amumo
hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwa nakumo
nalɨmotofofoho.
71 Ole nalɨmentohofi, Hwangku kako nakwoe mango so-
hwafe aho mta'ni wonetɨma'montonoho.
A'amu nakumne'no sɨmeho wonyo umo'nɨwo'nɨngkiso sofe
aho mta'ni wonetɨma'montonoho.
72 Ose nalonto nom'nepo ole nalɨmento,
Kako neyakwosamne'no hitoho engo ne'no
ulofɨwo'nalofoho.
Oso hungkuno yokumpohn'nyo hohonta neyakwosamo
uyɨmentiso somne'no kako huno akwe'no
syafɨsyɨwo'nɨngkiso hweho.
73 Anɨtu neyakwo Apɨloham sohumo ulɨmento, Ngko
hungkuno nehopi'nohini yokintahopone'no
wakilɨmonne'no yohono.
74 Ngko sekwoe mango sohwafe aho somta'ni
nosetɨmahm'mo sekwo iyoho masenyo'njo nje syoho
wontohofiyantɨfeho
75 Sekwo sɨkuno huhwo huhwi songo nohumafɨkuji
sekwo nje tɨmopo sekwo honɨngkano wonyo
ane'njo wopɨngo'nohini fohumantokuno. Ose
ulɨmentisofoho.
76 Nje hwomu sohwosi, a'amuso ole kilɨfitnnefoho.
Kɨko Anɨtu yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwoe
hungkuno lutɨhwayo'ne hwosoho.

Oso hwe Anɨtu nakuyepono uhwatɨmonteˈno yalokuso sohumneˈno kɨko aˈamu somo itoˈno wesyohumamonnoho.
77 Kɨko Anɨtuye hungkuno aˈamu somo ulohojoˈno hofɨko huno ole uyɨmtonoho.
Anɨtu kako nakwoe wonyo wae enaofɨhwosi asomo wonetɨmaˈmonteˈne yohoho. Huno ose uyɨmontonoho.
78 Anɨtu nakumneˈno hitoho engo ulofɨwoˈnɨngkiso sohwo sɨmeho neˈnjo nejapɨwoˈnɨngkiso soˈno pomponaho ahwomo mtaˈni iyoho longkonɨwoˈnɨngkiso hopaso nejapososo nakumo wonalongkonɨmontonoho.
79 Oso pomponaho hiso kako aˈamu sɨkwoˈmjohoˈmo humalofo soˈnji aˈamu hofɨko poyo peˈnyo soˈno iyoho unyo somo wolahumontonoho.
Oso pomponaho hiso honɨngkano wopɨngoˈnohini itoˈno humayoˈne somo womikinjonehwatɨmontonoho.
Sekolaiya ose ulɨmentisofoho.
80 Oso hwomu Joun huhwo sohwo kako engo wento Anɨtumneˈno sɨmeho uyonto kako hwaho aˈamu mohumunyo sopo neˈno humamojoso kako aˈamu Isɨlael somneˈno Anɨtuye hungkuno lutɨhwamneˈento Anɨtuye syoho wemaˈmo lonto hofɨkoˈnjopo utɨhwaˈnyopo iˈmofapmmentisofoho.

2

Maliya Jisasɨmo aswo maˈmentisofoho.
(Matɨyu 1:18-25)

1 Oso hohosohonta hwe yofe engoˈnjo hwaho Loum mokosyohumayo sohwo Sisa Oukasɨtos, kako honɨngkano songo imofonto ulɨmento, Aˈamu angoˈmeemjo sofe yofe nakwoe iyoswomo wamtɨˈmokano.
2 Ose ulahonɨngki oso soswo sɨmoˈmjo somo aˈamufe yofe ifalifaliyo mtɨˈmokumentohofofoho. Oso hohosohonta hwe yofe engoˈnjo hwaho Siliya mokosyohumayo sohwo Kwiliniyosɨyoho.
3 Oseso hwe moyaˈmi hopiˈnonohino hofɨkoe ango hwapɨngopono hofɨkoe yofe mtɨˈmokiyoˈne humpoˈmentohofofoho.
4 Jousep sohwo kako Ntefitɨye imu hweho. Osoˈno kako ango Nasalet hwaho Ngkalili nulɨkoˈmanto hwaho Jutiya Ntefitɨye pone Mpetɨlehemneˈno umentisofoho.
5 Jousep kako kakoe ape ufohotoˈmentohofosi Maliya sɨmehoˈnjosiˈnji nekwoe yofe wemapɨfe lonji umentisiyefoho.

6 Oso hopo sopo nohumanji Maliyafe sɨkuno mehomi aswo
mayoˈne iˈmofapmmentisofoho.
7 Kako hwomu tisɨmaso aswo manto hwapɨfe
ekojɨsasyonto yahu wopayo uyo kompuso
soˈmo uwotɨmentisofoho. Hwapɨngoso aˈamu
fosyawowoˈnɨngkohofo angoso aˈamu nto
uhulaˈmoˈmentohofofoho.

Aˈamu ahwomomjoso aˈamu yahu ‘sipsip’ mokosyohumayo sohwamo hungkuno ulɨmentohofofoho.

8 Oso hwaho hopo sopo ango pone engo momɨngo
sohohntaˈni aˈamu ahwomo yahu mokosyohumayo so-
hwa hofɨkoe yahu oso sɨkwoˈmiyo somo mokosyohumen-
tanɨngkofi
9 aˈamu ahwomomjoso nuˈmahonɨngki ahwomo mtaˈango
pomponaho engo losyahonɨngki aˈamu yahu mokosyohu-
mayo sohwa iyoho unɨmentisofoho.
10 Iyoho yahonɨngkofi aˈamu ahwomomjo fihwo ulɨmento,
Sekwo iyoho ikutoho. Upaˈnɨmno. Ngko hungkuno
wopɨngo aˈamu hopiˈnonohino somneˈno sɨmeho wopɨngo
umoˈnyoˈneˈnji motapohefoho.
11 Olo sɨkuno lomo Ntefitɨye pone engo Mpetɨlehem sopo
aˈmu fisi hwomu aswo makwoho. Olo mehomi lohwo aˈamu
sokumo asomo setɨmayoˈne hweho. Kako Kɨlais Hwe Engo
huhwo sohumo Anɨtu uhwosopoˈmentiso hweho.
12 Sekwo nowekuji wotɨpemantɨfeho. Hwomu huhwo
sohumo hwapɨfemo ifohumpento yahu wopayo uyo kompu-
soho somo hoˈnasyohoho. Oso hiso nuhwonɨngkuji sekwo
huno ole waseyono. Olohohweho.
13 Ose ulahonɨngki nɨhuˈno komoˈno aˈamu ahwomo
mtaˈango piˈnɨngo engoso sɨmoˈmjo soˈnji utɨhwaˈnyopo
iˈmofapontɨfi Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne ole ulɨmentohofi,
14 Anɨtu ahwomo yokintahopo humaso sohumneˈno
isamoyoka ulano.
Kakoe yofe wohoˈnomano.
Aˈamu hwahoponjo humalofoso Anɨtuye sɨmeho wopɨngo
umokalokwofoso hofɨko sɨmeho wopɨngoˈnji wohu-
mantɨfeho.
Ose ulɨmentohofofoho.

Aˈamu yahu mokosyohumayo sohwa Jisasɨmo uhwonamentohofofoho.

15 Aˈamu ahwomomjoso nulɨkoˈmantɨfi ahwomomo
asomo sɨmentohofo sohonta aˈamu yahu mokosyohumayo
sohwa ole hnnɨmentohofi, Nakwo Mpetɨlehem neˈno
kuntoˈno wohwano. Olo hiloso nakwoe Hwe Engo sohwo
nto lonetɨhwaso soˈno uhwonowano.

16 Ose hnnontɨfi komoˈno nowentɨfi hofɨko Jousepɨˈnji
Maliyaˈnji sikoe hwomu yahu wopayo uyo kompusoho somo
wentanɨngki tɨpɨhwonɨmaˈnɨmentohofofoho.
17 Hofɨko nuhwonontɨfi hofɨko olo hwomu
lohumneˈno yoˈmayo hungkuno aˈamu ahwomo mtaˈni
upaˈnɨmentohofo soˈno lɨjwaoˈmentohofofoho.
18 Aˈamu hopiˈnonohino oso hungkuno aˈamu yahu
mokosyohumayo sohwa ulɨmentohofoso upaˈnɨmentohofo
soˈno huno piˈnɨngo engo syafɨhuˈmentohofofoho.
19 Olo hungkuno aˈamu ahwomomjoso yahu
mokosyohumayo sohwamo ulɨmentohofo soˈno Maliya
nupaˈnonto kakoe sɨmehomo memeesyonto hunomo
mohoˈnahuˈmentisofoho.
20 Oso aˈamu yahu mokosyohumayo sohwa asomo
nowentɨfi Anɨtuye yofe hoˈnomaˈmentohofofoho. Yoˈmayo
upaˈnɨmentohofo soˈnji yoˈmayo aˈamu ahwomomjoso
nto ulɨmentohofo hopaso uhwonɨmentohofo soˈntnneˈno
Anɨtumo isamoyoka ulontɨfi sɨmonyo imentohofofoho.

Jisas kakoˈne yofe mulɨmentohofofoho.

21 Hwangku sɨkuno aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne
mtaˈni hufaˈu sɨhune memjaofahonɨngki mehomi huhwo
sohwoe aˈapahomo sɨhu kolofontɨfi hofɨko yofe ole
mulɨmentohofi Jisasɨyoho. Oso yofe hiso mehomi huhwo
sohwoe konaˈwohi sɨmeho mmoˈnnyo sohonta aˈamu
ahwomomjo sohwo Maliyamo ulapmmentisofoho.

Anɨtuye tajo ango engo somo Simeyounˈnji Anaˈnji Jisasɨmo uhwonɨmentisiyefoho.

22 Oso honɨngkano hungkuno Mouses aˈamu somo
uyɨmentisoso olenoho. Moyaˈmi sofa hofɨko aswo mayo
sohonta sɨkuno *fouti* (40) memjaofɨhwosoˈno hofɨko Anɨtuye
tajo ango engo somo mahufitnnehofo. Sɨkuno hiso moiˈwo
imoˈnɨngkuhwosoˈno hofɨko Anɨtumneˈno yoˈmayoso
wofonjokisosyantɨfeho. Honɨngkano hungkunoso osenoho.
Oseso Maliyafe sɨkuno moiˈwo imoˈnɨngkahonɨngki kako
kakoe mehomiˈnji Jousepɨˈnji ango Jelusalem sopo Anɨtumo
mehomi utɨhwayoˈne sɨmentisiyefoho.
23 Hwapɨngoso Hwe Engofe hungkuno ole woˈnnyofoho.
Mehomi tisɨmasoso hwomuˈmanji sekwo Anɨtumo
uyɨmono. Hofɨko Anɨtuye hwafoho.
24 Hungkuno nomˈneso olenoho. Mehomi songo utɨhwayo
sohonta yɨhufo ntolofiyo faˈutɨkeno kumakumuyo polonyo
hufaˈutɨkeno osofaˈu Anɨtumneˈno fonjokisasyo. Oseso siko
oso hiso Anɨtumneˈno fonjokisasiyoˈne sɨmentisiyefoho.

25 Oso hohosohonta hwe fihwo ango Jelusalem humamojo
sohwo kakoe yofeso Simeyounɨyoho. Oso hwe huhwo
sohwo kako hwe wopɨngoˈnohino hweho. Kako sɨkuno
huhwo huhwi Anɨtumneˈno hwomtame ulohofɨwoˈnɨngkiso
hweho. Kako oso hwe Anɨtu aˈamu Isɨlael somneˈno uh-
watɨmonnoho lɨmentiso sohuneˈno sɨkuno huhwo huhwi
oso hwomu huhwo sohumo uhwonyoˈne hontohumayo
imojo hweho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo Simey-
ounɨmo humamentisofoho.
26 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako Simey-
ounɨmo ole nto ulɨmentisofoho. Kɨko komoˈno poyo
mapeˈntnne hwosoho. Oˈo, sɨmoˈmo kɨko oso hwe Anɨtu uh-
watɨmonnoho selɨmentiso sohumo kakiˈno uhwonɨngkohoji
kɨko tɨfi wapeˈnɨmonnoho. Ose ulɨmentisofoho.
27 Oseso oso sɨkuno Jisasɨye kanɨngkwohwoˈyaˈu
siko Mousesɨye honɨngkano hungkuno somo itoˈno
inɨngkayoˈne Jisasɨmo Anɨtuye tajo ango engo somo
motahumentisiyo sɨkuno somo Anɨtuye towahuno sohwo
kako Simeyounɨmo Anɨtuye tajo ango engo somo syuyoˈne
lɨkofɨhwatɨmentisofoho.
28 Simeyoun oso hwomu huhwo sohumo uhwononto
nutɨmanto Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne ole ulɨmento,
29 U, Hwe Engofo, kɨko hungkuno ntɨmentohinoso olohonta
ne imokohino.
Osoˈno ngko jɨje syoho kilohofiyo sohwoˈni hungkuno
sɨmoˈmo ntɨmentohino hopaso ngko sɨmeho
wopɨngoˈnjo hwoˈni wapeˈnɨmonnoho.
30 Hwapɨngoso ngko nje tɨmoˈnji oso hwomu nakumo asomo
netɨmayoˈne kɨko uhwosopoˈmentohino sohumo nto
uhwonɨngkohono.
31 Kɨko olo huhwo lohumo emokosyohumanji hwe moyaˈmi
temtitofo kengo kengo hopiˈnonohino somneˈno
utɨhwaˈnyopo ujo nto ehontojwasyohino.
32 Kako huhwo sohwo pomponaho hopa aˈamu
hopiˈnonohino somo lɨsyɨhwosi kako jɨje yahino
wopɨngoso utɨhwamte hweho.
Jɨje yofe engo soˈnji jɨje yokumpohnˈnyo engo soˈnji aˈamu
Isɨlael somo utɨhwamontonoho.
33 Simeyoun ose ulahonɨngki Jisasɨye kanɨngkwohwoˈyaˈu
yoˈmayo Jisasɨmneˈno ulɨmentiso soˈno upaˈnonji yomo
yonji huno piˈnɨngo engo syafɨhuˈmentisiyefoho.
34-35 Simeyoun Jisasɨye kanɨngkwohwoˈyaˈumo hungkuno
wopɨngoˈnjo aho ulonjimokonto osopo kako konaˈwohi
Maliyamo ole ulɨmento,
Olo hwomu lohumneˈno kɨko tango mɨkunɨmposo
wotɨpemaˈmonnoho.

Hwapɨngoso aˈamu Isɨlael piˈnɨngoso hwomu lohumo uh-
wonɨngkuji nakwolaho wolantɨfeho.
Ose lɨfijo soˈno hofɨko nɨhuˈnahone nowahupitnnefoho.
I oseso aˈamu nomˈne piˈnɨngoso hofɨko olo hwomu
lohumneˈno yokumpohnˈnyo lohofɨkuji sɨmonyo
ifitnnefoho.
Kako aˈamufe sɨmeho moˈmo yoˈmayo huno mnawojoso
utɨhwaˈnyopo ujo wehontojwahumontonoho.
Maliyamo ose ulɨmentisofoho.
36-37 Aˈmu fisimo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki
lɨmojosi osopo humamentisofoho. Kakoe yofeso
Anafoho. Kanɨngkwohwoe yofeso olenoho. Feenuelɨyoho.
Kako Asyafe temtitofo mtaˈangiyoho. Kako nɨhuˈno
aˈmaniyoho. Hohonta kako hwehumo umaˈnonto
hwehwoˈnji soswo aho fehohnjo hopinono nomˈne
mtaˈni hufaˈu humamentisiyo sohonta hwehwo poyo
peˈnɨngkahonɨngki aˈmusi kakoˈnohini nohumentanɨngki
soswo *eti-foua* (84) uyakoloˈmentisofoho. Kako Anɨtuye
tajo ango engo somtaˈni noswapɨwoˈnɨngkisiˈmaho.
Oˈo, osopo neˈno humamojiyoho. Sɨkunoˈnji imɨngoˈnji
hinjopo sɨkwoˈmiyomo kako Anɨtumneˈno hwomtame
uloho'mojiyoho. Sɨkuno fisomo kako wosopayo manyo
humanto Mpohumo jomoˈnohino ulɨmojiyoho.
38 Oso hohosohonta kako hisi Jisasɨmo uˈmanto Anɨtumo
isamoyoka ulɨmentisofoho. Kako aˈamu ango Jelusalem hu-
mamotofoso Anɨtu kako ngko hwe angaˈno sekumo asomo
setɨmayoˈne uhwatɨmonnoho lɨmentiso sohumneˈno hon-
tohumentanɨngkofo somo oso hwomu huhwo sohumneˈno
hungkuno lujɨmoˈmentisofoho.

Jousepɨˈyaˈu Nasaletnneˈno asomo umentisiyefoho.

39 Yoˈmayo honɨngkano hungkuno woˈnnyo somo itoˈno
nto inɨngkawenji Jousepɨˈyaˈu siko hwaho Ngkalili sikoe
ango weˈe Nasaletnneˈno umentisiyefoho.
40 Hwomu sohwo kako engo wento yokumpohnˈnyo manto
kako huno engo tɨpemaˈmentisoso hiˈnjo hweho. Anɨtuye
hitoho engoso kakimo woˈmentisofoho.

Jisas kako usufo sohwo Anɨtuye tajo ango engo somo humentisofoho.

41 Soswo huhwo huhwi Jisasɨye kanɨngkwohwoˈyaˈu
siko ango Jelusalem sopo oso Anɨtu Aˈamu Isɨlael somo
Uyakoloˈmentiso somneˈne Syafɨsiyo sɨkuno engo *
somneˈno sɨmojiyofoho. Oso sɨkuno hiso aˈamu Jutafe

* **2:41:** Mt. 26:2 enjwa soˈmo fehonoloˈmongkomaho.

hofiyakwosamo Anɨtu kako hofɨkoe mango sohwafe aho mtaˈni isɨhutofomayoˈne huno syafɨsiyoˈnefoho.
42 Jisas kakoe soswo aho hufaˈu hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈu uyokolofahonɨngki kako hofɨkoˈnji oso Sɨkuno Engo somneˈno sɨmotofo hopaso sɨmentohofofoho.

43 Oso Sɨkuno Engoso moiˈwo imoˈnɨngkahonɨngki hofɨkoe ango poneˈno asomo womentohofofoho. Kanɨngkwohwoˈyaˈu ango poneˈno ko wahonɨngki Jisas kako Jelusalem humohumantisofoho. Osohonta kanɨngkwohwoˈyaˈu Jisas sikoˈnji mohumayo soˈno huno mosyafɨhuˈmmentisiyefoho.
44 Oˈo, huno ole syafɨhuˈmentisi, Jisas kako nomˈne hwomu hwanji emoyalokwofo syafɨsyonji mofehiˈnyo angaˈno Jisas ane sikoˈnohini emoyɨmentisiyefoho. Mofehiˈnyo moiˈwo imoˈnɨngkahonɨngki kanɨngkwohwoˈyaˈu siko Jisasɨmneˈno sikoe aˈamuˈnjo soˈmo hafɨhafe wonyopi tɨpementisiyefoho.
45 Siko motɨpemayoˈnjo yonji siko ango Jelusalemneˈno asomo nosonji hafɨhafe neˈno tɨpmmentisiyefoho.
46 Sɨkuno hufaˈu sɨhune memjaofahonɨngki Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo somo nohumentanɨngki uhwonɨmaˈnɨmentisiyefoho. Kako aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji humamentohofofoho. Jisas hofɨkoe hungkunomo upaˈnonto yoˈmayo hofɨko ulɨmentohofo soˈno hofɨkimo kako aku ulohonɨmentisofoho.
47 Aˈamu huhwo sohwa hofɨko Jisasɨye hungkunomo upoˈnontɨfi yomo yontɨfi kakoe huno engo somneˈno pisopisaho lɨmentohofofoho. Yoˈmayo hungkuno Jisas hofɨkimo aku ulɨmentiso soˈno hofɨko wonyoangkafofoho syafɨhuˈmentohofofoho.

48 Kanɨngkwohwoˈyaˈu siko Jisasɨmo notɨpɨhwononji kakoe hungkunomo upaˈnonji siko hiyaˈu yomo yonji pisopisaho lɨmentisiyefoho. Maliya Jisasɨmo ulɨmento, Olo hwomu lohwo sohwosi pehoˈno humahnno. Nekwo kikineˈno hafɨhafe weˈe motɨpeeloku yɨhwoyo. Kɨko nekumo me-ejoˈnjo imahnno soˈno nekwoe sɨmeho tango weˈyoˈmaho.
49 Ose ulahonɨngki kako ulɨmento, Siko ngkineˈno pehoˈno ntopeentɨkusiyo. Ngko nje Mpohwoe ango lomo humayoso hoponoho. Siko huno ose maseyotaho.
50 Ose ulahonɨngki siko oso hungkuno hwapɨngo ne soˈno huno mosyafɨhuˈmmentisiyefoho.
51 Oseso Jisas kako kanɨngkwohwoˈyaˈuˈnji asomo nowentɨfi hofɨkoe ango Nasalet uˈmofamentohofofoho. Osopo Jisas kako nohumanto kanɨngkwohwoˈyaˈuye

hungkunomo haloho'no upo'mojo hweho. Maliyasi kako oso
yo'mayo hiso'no kakoe sɨmeho mo'mo mnawo'mojofoho.
52 Jisas kako engo wento kakoe huno wopɨngoso
engo imo'nɨmentisofoho. A'amu hopi'nonohino so'nji
Anɨtu huhwo'nji Jisasɨmo uhwonɨmentohofoso wopɨngo
uhwonɨmentohofofoho.

3

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kako Anɨtuye hungkuno lɨjwao'mentisofoho.

(Matɨyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Joun 1:19-28)

1 Hwe engo yofe hwofilo'nnyo'njo Taipeliyos Sisa
sohwo kako hwaho hopi'nono mokosyohumentanɨngki
soswo aho hopi'nono sɨfe nom'ne mta'ni osofosofahu'no
uyakolo'mentiso sohonta olo a'amu hwaho we'e
we'e mokosyohumamojo sohwa kakimo enjwa'mo
humamotofofoho. Pountiyos Pailot kako hwaho Jutiya
sopo mokosyohumamojo hweho. Oso hohosohonta Helout
kako hwaho Ngkalili mokosyohumamojofoho. Kola'wehwo
Filip sohwo hwaho Ituliya'nji Tɨlakounitisɨ'njimo
mokosyohumamojo hweho. Osohonta Laiseniyas kako
hwaho Apilene mokosyohumamojo hweho.
2 Oso hohosohonta Anasɨ'nji Kaiyofasɨ'nji siko a'amu
Anɨtuye tajo ango engo mokosyohumayo syoho somne'no
yofe engo'njo imo'nɨmentisiyefoho. Oso hohosohonta
Joun, Sekolaiya sohwoe hwomu sohwo, kako a'amu mo-
humunyopo humamojo sohumo Anɨtu kakoe hungkuno
uyɨmentisofoho.
3 Oseso Joun kako oso hwaho Mijo Joutan ajwo sopo
nowakento nowekaponto yonto kako a'amu oso hopo so-
ponjo somo Anɨtuye hungkuno lutɨhuku'mo'mentisofoho.
Ole ulɨmento, Sekwo sekwoe honɨngkano wonyo somne'no
hohujo ikinjaofɨkujo'no Anɨtu kako sekwoe wonyo hiso
wae yasemofɨhwoso'no ngko mijo wakiyosema'mo. Ose
ulɨmentisofoho.
4 Joun ose imentiso pa'nyoso hohonta Anɨtu kako
Aisaiyamo hungkuno uyahonɨngki iyoswomo ole
mtɨ'mokumento,
Hwaho a'amu mohumunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho
engo ole ho'nɨmento,
Hwe Engo sohumne'no honɨngkano ito'no fehumamno.
Kakoe hano emoyo'ne so'no honɨngkano hiso ito'no
mɨhwatɨmno.
5 Huyo so'mo ijakipokipe walohopɨfe.
Hwofɨki'nyo engo so'nji mno ijisangkisanjo weehufe.
Honɨngkano ikito'nnyo somo ito'no womuhwatɨfe.

Hon+ngkanopo sojo ipmp+ngo wo'nnyoso wom-
ehu'meeop+fe.
6 Ose ikujo'no hwe moya'mi hopi'nono hof+ko oso hwe
An+tu asomo net+mayo'ne uhwat+monte'no yalokunjo
sohumo uhwonant+feho.
Aisaiya oso hungkuno mt+'mokumentisofoho.
7 Hwe moya'mi pi'n+ngo engo mijo wokiyonemano lont+fi
hof+ko Joun+mo u'ma'mentohofofoho. I'mofopahon+ngkofi
Joun hof+kimo ul+mento, Sekwo homa mehomi soku t+hwo
sel+masoto. An+tu a'amufe wonyo hon+ngkano somne'no
tohino m+kun+mposo uyo somne'no i'waho fiy+mno. Ose
t+hwo selahon+ngki n+'mahofo kulo.
8 Sekwoe hon+ngkano wonyo somne'no hohujo
ukinjaofano l+fijo'manji e'wano yahino wop+ngo'nohini
ut+hwa'nyopo fiy+mno. Sekwo ole nohnn+ngkutoho.
Nakwo Ap+loham+ye imu hn'n+mo oso tohino engo hiso
mone'manehoho. Ose nohnn+ngkutoho. Ngko hungkuno
nehopi'nohino wasel+monne'no yohono. Olo sojo loso An+tu
kako Ap+loham+ye imuhwa wamt+'mokumo loso'manji kako
hopoeno wamt+'mokumontonoho.
9 An+tu kako iyomo m+ngo lofo'ne iwa'm+ngo ikafe'mo
mokosyalohofoho. Iyo ipisayo wop+ngo minto'nyo'njo somo
nolofehwosi tohomo wolofae'mtonoho.
10 Ose ulahon+ngki hof+ko Joun+mo ulohon+mentohofi, Oso
hungkuno nalohino hiso'no nakwo pipi yanehwono.
11 Ose ulahon+ngkofi kako ul+mento, Hwe manji'mofo
hufa'u'njo sohwo kako hwe fihwo manji'mofo'ne'no umo-
fonyo inyo sohumo anga'no uyono. Oso pa'nyoso a'amu
wosopayo wo'nnyo sohwo kako nom'ni hwamo uyono. Ose
ul+mentisofoho.
12 A'amu hamniyoho ho'nasyont+fe mawo'n+ngkohofo
a'amu fehohnjo sohwa mijo wokiyonemano lont+fi Joun+mo
u'mant+fi ul+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo sohwosi
nakwo sohwona'ni pipi yanehwono.
13 Ose ulahon+ngkofi ul+mento, A'amu nakwoe hwaho
mokosyohumayo sohwa hamniyoho mayo'ne hungkuno
yano sejap+wo'n+ngkohofo soponohini a'amu mta'ni
mapmno. Sekwo nom'ne hamniyoho nakwo'ne womano
ose syaf+sy+kutoho.
14 A'amu itokuso'njo fehohnjo sohwa Joun+mo
ul+mentohofi, I, nakwo pipilo. Nakwo peho uyantanto.
Ose ulahon+ngkofi kako ul+mento, Sekwo a'amu mta'ni
hamniyoho mayo'ne hwasyo hungkuno mj+l+kutoho. Sekwo
a'amu somo siki ikujoho ufonj+kutoho. Sekwoe hwe
engo sohwo hamniyoho sejap+wo'n+ngkiso somne'nohini

sekwo sɨmeho wopɨngo wasemoˈnono. Nomˈne hamniyoho soˈneˈno jomo ulɨkutoho. Ose ulɨmentisofoho.

15 Aˈamuso Jounɨye hungkunomo upaˈontɨfi hofɨko hofɨkoe hi ulɨkofahonɨngki huno piˈnɨngo syafɨsyontɨfi ole hnnɨmentohofi, Olo hwe lohwo Anɨtu olo hwaho loponeˈno uhwatɨmo lɨmentiso sohwolɨkeno.

16 Ose hnnɨngkahonɨngkofi Joun ulɨmento, Ngko sekumo mijoˈnohini kiyosemawoˈnɨngkohono. Hwangku hwe nomˈne fihwo kakoe yokumpohnˈnyoso nje yokumpohnˈnyomo yakoloˈnnyo sohwo wapmmontonoho. Ngko sohwoˈni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo soˈno ngko kakimo momayo ulohofiyo hwoˈnyoho. Kako nopɨhwosi kako sekumo mijoˈnohini makiyosemanehoho. Oˈo, kako Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwoˈnji tohoˈnji wokiyosemaˈmontonoho.

17 Kako hwaho mno ijiyoˈneso mokosyohumunyo hweho. Kako hwaho mno ijɨhwosi wosopayoso ijomahwosi pahoso wae yaofɨhwosi wosopayo neso kakoe angomo wohoˈnahumontonoho. Pahoso toho masɨmpeˈnyo neˈno sijɨwoˈnɨngkiso somo wohoˈnaeˈmontonoho.

18 Oso pahnnɨmo hungkuno ulonto kako nomˈne hungkuno piˈnɨngo engo oso paˈnyoso aˈamufe hunomo ufohotofoˈne Anɨtuye hungkuno wopɨngoso lutɨhwamojo hweho.

Hwe engo Helout kako Jounɨmo impoˈangomo impe intofahumentisofoho.

19 Tɨfi noˈmo nomˈne sɨkuno somo hwe yofe engoˈnjo Helout kako hwaho mokosyohumayo sohwo kako konɨngkwaˈwehwoe ape Heloutiyasɨmo hufo maˈmentiso soˈnji nomˈne honɨngkano wonyo piˈnɨngo engo imentiso soˈntnneˈno Joun kako Heloutɨmo yoka hungkuno ulɨmentisofoho.

20 Oso hisoˈno Helout kako nomˈne wonyo engo imentisoso olenoho. Kako Jounɨmo impoˈangomo impe intofahumentisofoho.

Joun kako Jisasɨmo mijo kiyomaˈmentisofoho.
(Matɨyu 3:13-17; Mak 1:9-11)

21 Sɨkuno fihwi hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo somo Joun kako mijo nto kiyomanto humohumantohofofoho. Osohonta Jisas kako Jounɨmo uˈmahonɨngki Joun Jisasɨmo mijo kiyomaˈmentisofoho. Moiˈwo nto kiyomahonɨngki Jisas kako Mpohumo jomo ulontanɨngki ahwomo mtampoˈmentisofoho.

22 Ahwomo nomtompeehonɨngki Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo yɨhufo ntolofiyo hopa ponto Jisasɨmo

wekehumapmmentisofoho. Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'nɨmento, Kɨko nje Hwomu sohwohnne'no ngko sɨmeho wopɨngo mɨkunɨmposo kijopalokweno. Kɨko yo'mayo wopɨngo iwo'nɨngkino so'no nje sɨmeho wopɨngo nɨmo'nantofoho.

Jisasɨye hofiyakwosafe yofefoho.
(Matɨyu 1:1-17)

23 Jisas kakoe soswo *teti* (30) uyakolofahonɨngki kako kakoe syoho neso ema'mentisofoho. Hwe moya'mi hofɨko huno ole syafɨhu'mentohofofoho. Jisas kako Jousepɨye hwomu hweho. Ose syafɨhu'mentohofofoho.
Jousepɨye kanɨngkwohwoe yofeso Heliyoho.
24 Heliye kanɨngkwohwo sohwo Motatɨyoho.
Motatɨye kanɨngkwohwo sohwo Lifaiyoho.
Lifaiye kanɨngkwohwo sohwo Melɨkiyoho.
Melɨkiye kanɨngkwohwo sohwo Janaiyoho.
Janaiye kanɨngkwohwo sohwo Jousepɨyoho.
25 Jousepɨye kanɨngkwohwo sohwo Mototiyasɨyoho.
Mototiyasɨye kanɨngkwohwo sohwo Amousɨyoho.
Amousɨye kanɨngkwohwo sohwo Nahomɨyoho.
Nahomɨye kanɨngkwohwo sohwo Esɨliyoho.
Esɨliye kanɨngkwohwo sohwo Nakaiyoho.
26 Nakaiye kanɨngkwohwo sohwo Matɨyoho.
Matɨye kanɨngkwohwo sohwo Mototiyasɨyoho.
Mototiyasɨye kanɨngkwohwo sohwo Semenɨyoho
Semenɨye kanɨngkwohwo sohwo Jousekɨyoho.
Jousekɨye kanɨngkwohwo sohwo Joutafoho
27 Joutafe kanɨngkwohwo sohwo Jouananyoho.
Jouananye kanɨngkwohwo sohwo Lesafoho.
Lesafe kanɨngkwohwo sohwo Selepapelɨyoho.
Selepapelɨye kanɨngkwohwo sohwo Siyalɨtiyelɨyoho.
Siyalɨtiyelɨye kanɨngkwohwo sohwo Neliyoho.
28 Neliye kanɨngkwohwo sohwo Melɨkiyoho.
Melɨkiye kanɨngkwohwo sohwo Atiyoho.
Atiye kanɨngkwohwo sohwo Kousamɨyoho.
Kousamɨye kanɨngkwohwo sohwo Elɨmotamɨyoho.
Elɨmotamɨye kanɨngkwohwo sohwo Elɨfoho.
29 Elɨfe kanɨngkwohwo sohwo Jousyɨwafoho.
Jousyɨwafe kanɨngkwohwo sohwo Eliyesafoho.
Eliyesafe kanɨngkwohwo sohwo Joulimɨyoho.
Joulimɨye kanɨngkwohwo sohwo Matatɨyoho.
Matatɨye kanɨngkwohwo sohwo Lifaiyoho.
30 Lifaiye kanɨngkwohwo sohwo Simeyounyoho.
Simeyounɨye kanɨngkwohwo sohwo Jutafoho.
Jutafe kanɨngkwohwo sohwo Jousepɨyoho.

Jousepɨye kanɨngkwohwo sohwo Jounamɨyoho.
Jounamɨye kanɨngkwohwo sohwo Elaiyakimɨyoho.
31 Elaiyakimɨye kanɨngkwohwo sohwo Meleyafoho.
Meleyafe kanɨngkwohwo sohwo Menafoho.
Menafe kanɨngkwohwo sohwo Matotafoho.
Matotafe kanɨngkwohwo sohwo Natanɨyoho.
Natanɨye kanɨngkwohwo sohwo Ntefitɨyoho.
32 Ntefitɨye kanɨngkwohwo sohwo Jesiyoho.
Jesiye kanɨngkwohwo sohwo Oupetɨyoho.
Oupetɨye kanɨngkwohwo sohwo Mpouasɨyoho.
Mpouasɨye kanɨngkwohwo sohwo Salɨmounɨyoho.
Salɨmounɨye kanɨngkwohwo sohwo Nasounyoho.
33 Nasounɨye kanɨngkwohwo sohwo Aminotapɨyoho.
Aminotapɨye kanɨngkwohwo sohwo Atɨminɨyoho.
Atɨminɨye kanɨngkwohwo sohwo Aniyoho.
Aniye kanɨngkwohwo sohwo Hesɨlounɨyoho.
Hesɨlounɨye kanɨngkwohwo sohwo Pelesɨyoho.
Pelesɨye kanɨngkwohwo sohwo Jutafoho.
34 Jutafe kanɨngkwohwo sohwo Jekoupɨyoho.
Jekoupɨye kanɨngkwohwo sohwo Aisakɨyoho.
Aisakɨye kanɨngkwohwo sohwo Apɨlohamɨyoho.
Apɨlohamɨye kanɨngkwohwo sohwo Tilafoho.
Tilafe kanɨngkwohwo sohwo Nahoulɨyoho.
35 Nahoulɨye kanɨngkwohwo sohwo Selokɨyoho.
Selokɨye kanɨngkwohwo sohwo Leuyoho.
Leuye kanɨngkwohwo sohwo Pelekɨyoho.
Pelekɨye kanɨngkwohwo sohwo Epafoho.
Epafe kanɨngkwohwo sohwo Syelafoho.
36 Syelafe kanɨngkwohwo sohwo Kainanɨyoho.
Kainanɨye kanɨngkwohwo sohwo Apakɨsatɨyoho.
Apakɨsatɨye kanɨngkwohwo sohwo Syemɨyoho.
Syemɨye kanɨngkwohwo sohwo Nɨwafoho.
Nɨwafe kanɨngkwohwo sohwo Lamekɨyoho.
37 Lamekɨye kanɨngkwohwo sohwo Metuselafoho.
Metuselafe kanɨngkwohwo sohwo Inoukɨyoho.
Inoukɨye kanɨngkwohwo sohwo Jaletɨyoho.
Jaletɨye kanɨngkwohwo sohwo Mahololeɨyoho.
Mahololeɨye kanɨngkwohwo sohwo Kainanɨyoho.
38 Kainanɨye kanɨngkwohwo sohwo Enousɨyoho.
Enousɨye kanɨngkwohwo sohwo Setɨyoho.
Setɨye kanɨngkwohwo sohwo Atamɨyoho.
Atamɨye kanɨngkwohwo sohwo Anɨtuyoho.

4

Seten kako Jisasɨmo yamofo uloho'mentisofoho.
(Matɨyu 4:1-11; Mak 1:12-13)

1 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo Jisasɨye
sɨmehomo uhumahonɨngki Jisas kako oso Mijo Joutan
nulɨko'mahonɨngki Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo
Jisasɨmo hwaho wonyo a'amu mohumunyo sopone'no
ipemotawomentisofoho.
2 Oso hopo sopo Jisas kako ne'no nohumentanɨngki Seten
kako Jisasɨmo yamofo ulohofontanɨngki sɨkuno *fouti* (40)
memjao'mentisofoho.

Oso hohosohonta Jisas kako wosopayo manyo'njo hu-
mamojo sohwo kako mijoho engo pe'nɨmojofoho.
3 Seten kako Jisasɨmo u'manto ulɨmento, Kɨko Anɨtuye
Hwomu Nehwosɨ'manji olo sojo lomo hungkuno ulohojo'no
wopayo umo'nono.
4 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Anɨtuye hungkuno ole
nalɨwo'nɨngki,
A'amu wosopayo'nohini nɨngkuhwoso sohwo kako ito'no
mohumanehoho.
5 Ose ulahonɨngki Seten kako Jisasɨmo hwofɨki'nyo
pone'no sɨhwojamentisofoho. Osopo nta'ni Seten kako
hwaho hopi'nonohino a'amu yofe engo'njo sohwa mokosy-
ohumawo'nɨngkohofoso Jisas uhwonono lonto nɨhu'no
komo'no ujo ehontojwahumentisofoho.
6-7 Oseso Seten Jisasɨmo ulɨmento, Kɨko ngkine'no
hwomtame ntohofohojo'no ngko oso hwaho hopi'nonohino
somo mokosyohumayo'ne yokumpohn'nyo so'nji yofe
engo so'nji kikimo wokijapmmonne'no yohono. Yo'mayo
uhwonɨngkohino loso nje'nohinofoho. Ngko hwe fihumo
uyɨmo lɨme'manji ngko huhwo sohumo uyɨmo lɨmeso
hoponoho. Kɨko ngkine'no hwomtame wantoho'monntaho.
8 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Anɨtuye hungkuno ole
nalɨwo'nɨngki,
Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu kakine'nohini hwomtame ulohofo.
Kakine'nohini syoho ulohofiyɨmno.

Ose ulɨmentisofoho.
9 Osohonta Seten kako Jisasɨmo Jelusalemmjo Anɨtuye tajo
ango engo yokintaho sopo sɨhumojawento ulɨmento, Kɨko
Anɨtuye Hwomu hwosɨ'manji kɨko olopo nta'ni filɨkofamofo.
10 Ose ulɨkwato lohofonto ulɨmento, Anɨtuye hungkuno ole
nalɨwo'nɨngki,
Anɨtu kako kakoe a'amu ahwomomjo somo uluhwoso'no
hofɨko kikimo hofiyo wokufo'mantɨfeho.

11 Hofɨko jɨje ahomo aho kumakukuji jɨje sɨfemo sojo mento-
fomatnnohino.
Tohinoso nɨhu'no momatnnohino.
12 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Anɨtuye hungkuno ole
wo'nnyofoho.
Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohumo yamofo nulohofohotoho.
13 Ose ulahonɨngki Seten kako Jisasɨmo yo'mayo yamofoso
moi'wo ulohofonto kako nom'ne sɨkunomo Jisasɨmo apa'no
yamofo uloho'mne'ento uhwatɨ'mo'mentisofoho.

Jisas kako hwaho Ngkalili sopo kako kakoe syoho ema'mentisofoho.

(Matɨyu 4:12-17; Mak 1:14-15)

14 Jisas kako hwaho Ngkalili sopone'no asomo umenti-
soso kako Anɨtuye Towahuno Wopɨngofe yokumpohn'nyoso
hi'njohwo umentisofoho. Oso hwaho Ngkalili hopo so-
ponjo ango so'meemne'no yo'mayo hungkuno Jisasɨne'no
ho'nɨngkamentisofoho.
15 Jisas kako tajo ango we'e somo humanto
Anɨtuye hungkuno lutɨhwawo'nɨngkahonɨngki hofɨko
oso hungkuno homo somo upa'nontɨfi kakoe yofe
ho'noma'mentohofofoho.

Ango we'e Nasalet soponjo a'amuso Jisasɨmne'no hohujo ikinjɨmo'mentohofofoho.

(Matɨyu 13:53-58; Mak 6:1-6)

16 Jisas kako we'e sohwo humamojo ango Nasalet sopo
kako engo wento oso hopo sopo humamentisofoho. Jisas
kako oso ango we'e sopo asomo wento kako sɨkuno iyoho
humayo somo Anɨtuye tajo ango we'e somo syuwo'nɨmojo
somne'no humentisofoho. Oso ango homo somo a'amu hu-
mentohofo somne'no Anɨtuye hungkuno atofo ujo'ne Jisas
lɨkofa loho'mentisofoho.
17 Nolohofahonɨngki hofɨko oso hungkuno Anɨtu
Aisaiyamo uyahonɨngki iyoswomo mtɨ'mokumentisoso
Jisasɨmo uyɨmentohofofoho. Jisas kako iyoswo
hiso nomanto fisaku'mentisoso kako hungkuno ole
mtɨ'mokinyoso tɨpema'mento,
18 Anɨtuye Towahuno sohwo kako ngkimo nɨhumanto
ngkimo Anɨtuye hungkuno wopɨngo a'amu yo'mayo
somne'no umofonyo iwo'nɨngkohofo somo ujo'ne
nɨhwosopo'mentisofoho.
Olo kakoe hungkuno hiloso ujo'ne nɨhwatɨmentiso
hwo'nyoho.
Sekwo a'amu impo'angomo into'nawotofo soku sekumo
impo'ango somta'ni ngko isɨhutofosemahm'me'no
sekwo fohumpopmno.

Sekwo aˈamu tɨmpiˈnyo soku apaˈno tɨmo fohonɨmno.
Aˈamuyoˈmayotangouˈmantesomo ngko sekwoe syoho
nohayo semokiyoˈne lonɨhwatɨmentiso hwoˈnyoho.
19 Anɨtu kako kakoe aˈamu ne somo asomo utɨmayoˈne
sɨkuno somneˈno ujoˈne lonɨhwatɨmentiso
hwoˈnyoho.
20 Jisas ose ulonto kako iyoswo homo somo popojonto
hwe iyoswo hiso mokosyohumawoˈnɨngkiso sohumo uy-
onto kako ampo humamentisofoho. Tajo ango weˈe somjo
aˈamuso hofɨko Jisasɨmo tɨmo yokumpohˈnyo humuhwon-
tohumantohofofoho.
21 Oseso Jisas kako kakoe hungkuno lutɨhwayoso
lomaˈmentisofoho. Ole ulɨmento, Oso Anɨtuye hungkuno
mtɨˈmokinyo somjo seloheso sekwo nupaˈnɨngkohofoso ne
imoˈnalofoho.
22 Jisasɨye hungkuno homo somo upaˈnontɨfi yomo
yontɨfi hofɨko kakoe hungkuno wonyoangkafo somneˈno
huno piˈnɨngo syafɨsyontɨfi kakoe yofe hoˈnomantɨfi
hnnɨmentohofi, Olo huno wopɨngo loso pipi tɨpemaˈmasoto.
Kako Jousepɨye hwomu hwolaho.
23 Ose hnnɨngkahonɨngkofi Jisas hofɨkimo ulɨmento,
Ngko huno niyohoho. Sekwo olo hungkuno hohonta
lɨmotofo loso ngkimo wontantɨfeho. Aˈamusomowopɨngoimokuhwajɨwoˈnɨngkino sohwosi kɨko kakwoˈyohwo
sohwosi wopɨngo hmmokinyo. Hungkuno yolohoso
ole wontantɨfeho. Yoˈmayoyahinowonyoangkafokɨkoango Koponeyam humanji imotnno soˈno nakwo nto
upaˈnɨmalohwone hopaso kɨko olo jɨje hwapɨngo loponjo
aˈamu hnˈnɨmo fonalohofo.
24 Ose ulonto ulɨmento, Ngko hungkuno nehopiˈnohino
waselɨmonneˈno yohono. AˈamumoAnɨtu hungkuno uya-
honɨngki lɨmojo sohwoe aˈamu hwapɨngoponjoso hofɨko
kakoe hungkuno somo itoˈno minɨngkawoˈnɨngkiyohofo.
25 U, nehopi. Hohonta Ilaija kako hwaho Isɨlael humamojo
sohonta ifoyo masiyoˈnjo neˈno nohumentanɨngkofi soswo
hufaˈu sɨhune hamno aho fehohnjo hopiˈnonohino nomˈne
mtaˈni angaˈno uyakoloˈmentisofoho. Oso hohosohonta mi-
joho mɨkunɨmposo iˈmofopahonɨngki apɨwojo sofa piˈnɨngo
oso hwaho Isɨlael sopo humamentohofofoho.
26 I osoˈno Anɨtu kako Ilaija sohumo kako kakoe
hwapɨngo Isɨlael sopo apɨwojo fisimo ufoˈmayoˈne
uhwatɨmentisoˈmaho. Oˈo, Anɨtu kako hwaho Saitoun
ango Salefat oso ponjo apɨwojo angaˈnohino simneˈno
yoˈmayo wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngki yohofoso
ulohofoneˈento uhwatɨmentisofoho.

27 U, nomˈne hungkuno mneˈno fɨsyafɨsyo. Hohonta Ilaisa
Anɨtu mtaˈni hungkuno lutɨhwaˈmojo sohwo humamojo
sohonta oso hwaho Isɨlael sopo aˈamu uyo nɨhuˈno wonyoso
piˈnɨngo engoˈnjo humamotofofoho. I osoˈno Ilaisa kako
kakoe hwapɨngoponjo aˈamu somo wopɨngo umokumen-
tisoˈmaho. Oˈo, kako hwe angaˈno hwaho Siliyantaˈango
Naman sohumnohini wopɨngo umokumentisofoho.
28 Jisas ose ulahonɨngki aˈamu oso tajo ango homo somo
humohumantohofo aˈamuso hungkuno hiso upoˈnantɨfi
sɨmeho tohino umnɨmentisofoho.
29 Hofɨko nolɨkafontɨfi Jisasɨmo aho kompemotawentɨfi
ango pone engo somo Jisasɨmo momonyomo uyohotofano
lontɨfi kompemotawomentohofofoho. Oso ango antɨme hiso
hwofɨkiˈnyo yokintahopo molinyofoho. Oso hwofɨkiˈnyo
sopo nohumantɨfi Jisasɨmo hoˈnomehwasi wohoˈnaofano
lontɨfi ko imentohofoso
30 Jisas kako hofɨkoˈnjo ajwoˈmo womentisofoho.

Jisas kako hwe sohumo towahuno wonyo ehuhn-
namoˈnnyo sohumo wae yaoˈmentisofoho.
(Mak 1:21-28)

31 Jisas kako hwaho Ngkalili ango Koponeyam neˈno
umentisofoho. Osopo nohumanto kako sɨkuno iyoho
humayo somo aˈamu piˈnɨngo somo Anɨtuye hungkuno
lutɨhwamentisofoho.
32 Aˈamuso hofɨko kakoe hungkunomo upaˈnontɨfi yomo
imentohofofoho. Hwapɨngoso aˈamu sɨkuno iyoho humayo
homo somo hungkuno lɨmotofoso hofɨkoe huno mtaˈni
majofoho. Oˈo, nomˈne aˈamu ulɨmotofoso ulɨmotofofoho.
I, Jisas Anɨtuye huno ne somtaˈni hungkuno wopɨngo
tɨpemanto yokumpohnˈnyo soˈnohini lutɨhwamentisofoho.
33 Oso tajo ango weˈe homo somo hwe towahuno
wonyoˈnjo fihwo nohumanto kako mango mohmˈno ole
ulɨmento,
34 Hoe, Jisas Nasaletnntaˈango sohwosi, kɨko nakumo
peho wonaloho'mneˈno sopalokuno. Kɨko nakumo wonyo
wonamokumonneˈno losopalokuno. Ngko kikineˈno huno
niyohoho. Kɨko Anɨtuye Hwomu Wopɨngo Ne hwosoho.
35 Ose ulahonɨngki Jisas kako towahuno wonyo sohumo
yoka ulɨmento, Mampiˈnyo fosyohumaho. Kɨko olo hwe
lohumo ulɨkoˈmaho. Ose ulahonɨngki towahuno wonyo
huhwo sohwo kako hwe sohumo aˈamu piˈnɨngoˈnjo sopo
hwahopo yohotofasyonto ulɨkoˈmanto hwe sohumo nomˈne
tohino muyoˈnjo imentisofoho.
36 Aˈamu ose uhwonontɨfi yomo engo yontɨfi hofɨko
mjahnnɨmmentohofi, Olo hungkuno yokumpohnˈnyo hiloso

peho hungkuno ulahonɨngki humpehofo towahuno wonyo
sohwafo. Ose hnnɨmentohofofoho.
37 Oseso Jisasɨmneˈno hungkunoso angoˈmeemneˈno
hoˈnɨmentisofoho.

Jisas kako Pitafe konemimo wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 8:14-15; Mak 1:29-31)

38 Jisas kako oso tajo ango somtaˈni swaponto Saimounɨye
angomo humentisofoho. Saimounɨye konemi siye aˈapahoso
tohohmtnno mɨkunɨmposoˈnjoho. Oso hisoˈno hofɨko Jisas
oso aˈmu simo ufoˈmayoˈno joho lutɨmaˈmentohofofoho.
39 Jisas kako aˈmusi fosyowentanjo sopo lohofawento kako
aˈapaho tohohmtnno hwapɨngo sohumo yoka ulɨmento,
Kɨko mpano. Ose ulahonɨngki kakoe aˈapaho tohohmtnnoso
moiˈwo imoˈnɨmentisofoho. Moiˈwo imoˈnɨngkahonɨngki
aˈmusi kako komoˈno nolɨkafonto aˈamumne wopayo iloho
humisyofoho.

Jisas kako hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo somo wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 8:16-17; Mak 1:32-34)

40 Mofehiˈnyo ikwoˈmokahonɨngki hwe moyaˈmi
hofɨkoe aˈamu mnokinoˈnjo somo Jisasɨˈnjo soponeˈno
motɨhuˈmokumentohofofoho. Kako aˈamu angaˈno
angaˈnohino homo somo aho kisasyonto kako hwe moyaˈmi
hopiˈnonohino somo wopɨngo umokumentisofoho.
41 Jisas kako hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo somtaˈni
towahuno wonyo wae yaoˈmentisofoho. Oso towahuno
wonyo hiso hofɨko joho mohmˈno ole ulɨmentohofi, Kɨko
Anɨtuye Hwomu Ne hwosoho. Ose ulɨmentohofofoho.
Hofɨko Jisas Kɨlais sohwo ahwomo mtaˈni Anɨtu uh-
watɨmentiso hweho huno umentiso soˈno Jisas hofɨkimo
yoka ulɨmento, Sekwo nomˈne hungkuno ulɨkutoho. Ose
ulahonɨngki hofɨko mampiˈnyo humamentohofofoho.

Jisas kako angoˈmeemo syoho ikuˈmoˈmentisofoho.
(Mak 1:35-39)

42 Imɨngo ne soˈnji Jisas oso ango hopo sopo
nulɨkoˈmanto hwaho aˈamu mohumunyo soponeˈno
ngkoˈnohini weˈenehwo wohumamo lonto umentisofoho.
I osoˈno hwe moyaˈmi hofɨko hafɨhafe tɨpmˈmantɨfi
uˈmaˈmentohofofoho. Uˈmantɨfi yokumpohnˈnyo
ulɨmentohofi, Kɨko nakumo nonahwotɨˈmofohotoho. Kɨko
nakwo Koponeyam lopo wohumentɨhwano.
43 Ose ulahonɨngkofi kako ulɨmento, Aˈamu angoˈmeemjo
somo Anɨtu kako wopɨngo wosemokosyohumamteˈno
yalokunjo soˈno ngko hofɨkimo hungkuno wopɨngo hiso

wolɨjumoˈmonneˈno yohono. Anɨtu kako oso syoho hisoˈno nɨhwatɨmentiso hwoˈnyoho. Ose ulɨmentisofoho.

44 Oseso Jisas kako Anɨtuye hungkuno wopɨngoso hwaho Jutiya soponjo tajo ango angaˈno angaˈnohino somo humolutɨhukuˈmofisofoho.

5

Jisas kako Saimoun Pitamo hungkuno ulɨmentiso soˈno inanɨku piˈnɨngo engo ifammentisofoho.
(Matɨyu 4:18-24; Mak 1:16-20)

1 Sɨkuno nomˈnemo Jisas kako mijo ayo Ngkenesalet * momɨngo sopo nohumentanɨngki hwe moyaˈmi piˈnɨngo engoso Anɨtuye hungkuno upoˈnano lontɨfi hofɨko Jisasɨˈnjo mofonepo wohumano lontɨfi yohoto yohotofo mjaloho'nɨmopmmentohofofoho.

2 Jisas kako aˈamu homo somo uhwononto uhwonɨmentisoso yofayokino weˈe hufaˈu sohwaˈu ifohohosasyonji nowentanɨngki hofekwosa sohwa hofɨko inanɨku ifamiyo hoˈyoso mijo yojɨjwontanɨngkofi uhwonɨmentisofoho.

3 Jisas kako Saimounɨye yofayokino somo kotasonto Saimounɨmo ulɨmento, Yofayokinoso nonje weˈenehwo usitofo. Ose ulonto Jisas kako aˈamu somo yofayokino mijo sopo wentanjo sopo ampo humanto Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.

4 Aˈamu somo lutɨhwa lohofonto Jisas kako Saimounɨmo ulɨmento, Yofayokino mijo ajwo nompone'no motayo. Osopo kɨko jɨje aˈamu sohwanji inanɨku ifamiyo hoˈyoso mijo ajwo nompo foho'naopmno.

5 Ose ulahonɨngki Saimoun ulɨmento, Hwe Engofo, olo sɨkwoˈmiyo lomo nakwo inanɨku ufomeeno lontani syoho yokumpohnˈnyo ko yɨhwoneso wonyopi ihwonefoho. Siki iyoho lonkononasiso hwonaˈnyoho. I osoˈno kɨko ntohino soˈno ngko inanɨku ifamiyo hoˈyoso wohoˈnaoˈmne yohono.

6 Ose ulahonɨngki hofɨko hoˈnaoˈmentohofo hiso inanɨku piˈnɨngo engo ifammentohofoso inanɨku ifamiyo hoˈyoso weˈenepi wamtɨhupoˈmonto imentiso soˈno

7 hofɨko nomˈne yofayokino soponjo aˈamu sohwamneˈno hofɨkimo ufoˈmayoˈne joho lutɨmaˈmentohofofoho. Hofɨko mofone lopo nopontɨfi inanɨku ifamiyo hoˈyoso hoˈnomaˈmentohofoso oso yofayokino hufaˈu sohwaˈumo inanɨku nojaofonto yofayokino sohwaˈu mijomo wemotoswamonto imentisofoho.

---

* **5:1:** Yofe Ngkenesaletɨyeso Mijo Ayo Ngkaliline nomˈne yofefoho.

8 Saimoun Pita kako yo'mayo i'mofapmmentiso somo
uhwononto kako Jisasɨye sɨfɨki'nyo so'mo hwomtame
ulohofonto ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko ngkimo
nɨhwotɨ'mofohoji mpano. Ngko hwe wopɨngohwonɨ'maho.
Wonyo hwo'nyoho. Ose ulɨmentisofoho.
9 Hwapɨngoso kako oso inanɨku ifammentohofo somo
uhwononto iyoho unɨngkahonɨngki ulɨmentisofoho.
Kako'nohinɨ'maho. O'o, a'amu yofayokinopo
humohumantohofo huhwanji iyoho imentohofofoho.
10 Sepetiye hwomu sohwa'u Jemɨsɨ'nji Joun'nji siko
Saimoun'nji syoho afa'no imotofo sohwa'u siko huhwa'u
uhwononji iyoho imentisiyefoho. Oseso Jisas kako
Saimounɨmo ulɨmento, Kɨko iyoho yohotoho. Olo inanɨku
ifamehino hopaso kɨko hwangku hwe moya'mi ngko'nji
songo ne'no humayo'ne somo utɨmatnne hwosoho.
11 Ose ulahonɨngki hofɨko yofayokino mitɨmomɨngo
no'mo ifohohosasyontɨfi hofɨkoe ho'yango yo'mayoso
ulɨko'mantɨfi Jisasɨmo inɨngkamentohofofoho.

Hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohumo Jisas wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 8:1-4; Mak 1:40-45)

12 Jisas kako ango fipo nohumanto uhwonɨmentisoso hwe
fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohwo nohumentanɨngki uh-
wonɨmentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Jisasɨmo uh-
wononto kako Jisasɨye sɨfɨki'nyo'mo ipitofawento hungkuno
yokumpohn'nyo ulɨmento, Hwe Engofo, Kɨko ngkimo
wopɨngo wanɨmokumo liso'manji jɨje yokumpohn'nyoso
hoponoho.
13 Ose ulahonɨngki Jisas kako aho kisusyonto hwe sohumo
ulɨmento, Ou wopɨngo wakumokumonne'no yohono. Kɨko
wopɨngo hmmo'nyo. Ose ulɨmentiso so'no oso uyo wonyo
huhwo sohwo moi'wo komo'no imo'nɨmentisofoho.
14 Oso moi'wo imo'nɨngkahonɨngki Jisas hungkuno
yokumpohn'nyo ulɨmento, Ngko jɨje a'apaho wopɨngo
kumokohe so'no kɨko nom'ne a'amu somo nulohotoho.
O'o, kɨko komo'no nowehoji oso a'amu tajo angomjo
syoho'njo sohumo jɨje a'apahoso utɨhwaho. Utɨhwahojo'no
kɨko oso yahino Mouses netɨhwamentisoso ose hopa fiyo.
Kɨko wosopayo yo'mayoso nomahoji hwe huhwo sohumo
uyohojo'no kako Anɨtumne'no woho'nasyono. A'amu
oso homo somo uhwonɨngkuji jɨje a'apaho uyo wonyoso
wopɨngo imo'nɨngkiso so'no huno wosyofɨsyantɨfeho. Jisas
ose ulɨmentisofoho.
15 I Jisas kako ose imentiso hiso'no ango'meemo
ho'nɨmmentisofoho. A'amu pi'nɨngo engo oso hungkuno

hiso'no upa'nont+fi ole syaf+hu'mentohofi, Nakwo kakoe
hungkuno upo'n+ngkuhwaso'no kako nakumo wop+ngo
wonamokumontonoho. Ose syaf+syont+fi hof+ko Jisas+mo
u'ma'mentohofofoho.
16 I oso'no Jisas kako s+kuno pi'n+ngo engo somo hwaho
a'amu mohumunyo sopo nowento kan+ngkwohwo An+tumo
jomo ul+mojofoho.

Hwe fihwo kakoe s+fe aho pe'nnyo sohumo Jisas kako
wop+ngo umokumentisofoho.
(Mat+yu 9:1-8; Mak 2:1-12)

17 S+kuno fihumo Jisas kako hwe moya'mi somo An+tuye
hungkuno lut+hwentan+ngki a'amu Falisi sohwanji a'amu
Jutafe hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji
hof+ko huhwa humunyoponoho. Oso a'amu huhwo sohwa
hof+ko hwaho Ngkalili ango hopo soponta'ango sohwanji
hwaho Jutiya ango hopo soponta'ango sohwanji ango
Jelusalem soponjo sohwanji hof+ko Jisas+'njopo u'mant+fi
humamentohofofoho. An+tuye yokumpohn'nyo engoso
a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokiyo'ne Jisas+mo
wo'mentisofoho.
18 A'amu fehohnjoso hof+ko hwe fihwo s+fe aho pe'nnyo so-
humo ijempohopo Jisas+yepono itokwapmmentohofofoho.
Itokwaponf+fi ango ne mo'mo Jisas humentanjo sopo utofos-
yano lont+fi ko imentohofoso
19 hwe moya'mi pi'n+ngo engo ango huhwo sohwi nto
uhulo'ofahon+ngkofi hof+ko mitofomoji'mofayo'njo imento-
hofofoho. Oseso hof+ko ango ant+fepo kotosant+fi iku'yo
fehohnjo nofent+fi hwe mnokino'njo huhwo sohumo kakoe
ijempoho hi'nji ant+fepo nta'ni ango mo'mne'no impe monje
intofuyoho'mokumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohumo
Jisas+ye s+manopo meho'nahumentohofofoho.
20 Jisas kako uhwon+mentisoso oso a'amu itokwapm-
mentohofo sohwa hof+ko Jisas+mo s+meho hi'ntnnono
yokumpohn'nyo uyahon+ngkofi Jisas uhwononto hwe
mnokino'njo sohumo ul+mento, Nje a'amu sohwosi ngko
j+je hon+ngkano wonyoso wae nto yakumofohono.
21 Ose ulahon+ngki a'amu Jutafe hon+ngkano
hungkuno lut+hwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanji
Jisas+ye hungkunomo upa'nont+fi hungkuno pi'n+ngo
hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo An+tumne'no sitofo
ulalokunjo lohwo sohwo t+hwolo. Nakwo a'amu
hwahoponjo hn'nwi a'amufe hon+ngkano wonyo wae
y+mofo'neso hopo'maho. O'o, An+tu kako'nohino hoponoho.
22 Ose hnnontan+ngkofi Jisas kako hof+koe huno somjo
hungkuno so'no huno uyahon+ngki ul+mento, Ngko

Anɨtumneˈno sitofo ulalokwe somneˈno sekwo huno peohˈno syofɨsikomoˈnalokwofo.

23-24 Anɨtu kako ngkimo aˈamumo ufoˈmayoˈne nɨhwatɨmentiso sohwoˈni olo hwaho lopo aˈamufe honɨngkano wonyo wae yaofoˈne yokumpohnˈnyoso hiˈnjo hwoˈnyoho. I osoˈno aˈamu fihwo jɨje honɨngkano wonyo wae weekumoˈmo loso sohwoe hungkuno somo ne imoˈnyo soˈno sekwo sɨmeho moˈmo muhwonɨfitnne kuyoho. Oso yokumpohnˈnyo ngko seloheso hiˈnjo sohwoˈni utɨhwaˈnyopo setɨhwahmˈmeˈno hungkuno nomˈne kengoso hwe lohumo ulɨmonneˈno yohono. Hofɨkimo ose ulonto kako hwe mnokinoˈnjo sohumo ulɨmento, Kɨko nolɨkafohoji jɨje ijempohoso nomahoji jɨje angopo neˈno mpano.

25 Jisas ose ulahonɨngki aˈamu tɨmo uhwontohumentanɨngkofi oso hwe huhwo sohwo kako komoˈno nolɨkafonto kakoe ijempohoso nomanto kakoe ango poneˈno nowento kako Anɨtuye yofe engoso hoˈnomaˈmentisofoho.

26 Oso ango hopo soponjo aˈamuso hofɨko uhwonontɨfi hi umoˈnɨngkahonɨngki hofɨkoe sɨmeho moˈmo yomo yomo uˈmahonɨngki hofɨko Anɨtuye yofe engoso hoˈnomaˈmentohofofoho. Ole lɨmentohofi, Olo wonyoangkafo uhwonɨngkuhwone loso yahino nɨhuˈno wonyoangkafofoho. Ose mjalɨmmentohofofoho.

Jisas kako Lifaimo kakimo inɨngkayoˈne joho ulɨmentisofoho.

(Matɨyu 9:9-13; Mak 2:13-17)

27 Tɨfi sohonta Jisas kako hano emoyonto uhwonɨmentisoso hwe fihwo aˈamu mtaˈni hamniyoho mayo syohoˈnjo sohwo kakoe yofe Lifaiyo sohwo nohumentanɨngki uhwononto ulɨmento, Kɨko ngkimo tɨfi nnɨngkape.

28 Ose ulahonɨngki Lifaiyo nolɨkafonto kakoe yoˈmayoso ulɨkoˈmanto Jisasɨmo tɨfi inɨngkamentisoso kakoe inomokomoyo imoˈnɨmentisofoho.

29 Lifai kako Jisasɨmneˈno kakoe angomo wopayo iloho engo imentisofoho. Oso wosopayo engo hisoˈno aˈamu mtaˈni hamniyoho mayo syohoˈnjo sohwanji aˈamu nomˈne sohwanji Jisas kakoe inomokomoyo huhwanji oso hopo sopo nohumantɨfi wopayo nɨmentohofofoho.

30 Aˈamu Falisi sohwanji nomˈne aˈamu Falisi huhwa honɨngkano hungkuno lutɨhwayo syoho imotofo sohwanji hofɨko nohumantɨfi aˈamu wopayo nontanɨngkofo sohwamo uhwonontɨfi Jisasɨye inomokomoyo sohwamo ulɨmentohofi, Sekwo aˈamu mtaˈni hamniyoho fehohnjo

siki mayo syoho'njo sohwanji a'amu hon+ngkano wonyo'njo so'nji wopayoso peho'no nalokwofo.
31 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, A'amu mnokino ane'njo wop+ngo humalofoso hof+ko a'amu uyohofahosiyo'njo sohumo mu'mapitnnehofo. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mant+feho.
32 Oso pa'nyoso ngko a'amu hon+ngkano wop+ngo'njo hwona'nyoho l+wo'n+ngkohofo somne'no joho ujo'ne lut+mayo'ne pmmentohe hwon+'maho. O'o, ngko a'amu hon+ngkano wonyo'njoso hof+koe wonyo somne'no hohujo ikinjaof+kuji ngkimo nn+ngkape-e'ne joho ujo'ne pmmentohe hwo'nyoho. Ose ul+mentisofoho.

Hohontajo yahino wopayo manyo humayo so'no Jisas kakoe yahino songo somne'no lut+hwamentisofoho.
(Mat+yu 9:14-15; Mak 2:21-22)
33 Ose ul+mentisoso hof+ko Jisas+mo ul+mentohofi, Joun+ye inomokomoyo sohwa hof+ko s+kuno fehohnjo somo hof+ko Mpohumo jomo'nohini ul+wo'nont+fi wosopayo hopi'nonohinoso man+wo'n+ngkiyohof+hwafoho. I a'amu Falisi sohwafe hon+ngkanomo in+ngkawowo'n+ngkohofo huhwanji oso yahinoso iwo'n+ngkohof+hwafoho. I oso'no j+je inomokomoyo sohwa hof+ko wosopayo so'nji mijo so'nji nonje nonje'nohino n+wo'n+ngkohofofoho.
34 Ose ulahon+ngkofi Jisas kakine'no olo pahnn+mo hungkuno loso ul+mento, Hwe fihwo kako ape maso sohonta kako kakoe a'amu'nji nohumant+fi hof+ko kakine'no s+monyo iyo so'no wosopayo manyo'njo iwo'n+ngkohofotaho. O'o, awonoho. Hof+ko kakine'no s+monyo engo yont+fi wopayo engo n+wo'n+ngkohofofoho.
35 I oseso hwangku sohonta oso hwe ape maso huhwo sohumo a'amu nom'ne sohwa hof+ko kakoe a'amu mta'ni kompemaf+kuji fonjasy+kujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humaf+kujoso s+meho tango'njo humaf+kuji wosopayo manyo'njo uyant+feho.
36 Ose ulonto Jisas kako kakoe yahino songo somne'no pahnn+mo hungkuno hufa'u ole ul+mento, Hwe fihwo kako manji'mofo tontamo imo'nnyo somo wop+ngo wamt+'mokumo l+hwosi kako hwap+fe yokumpohn'nyo songo somta'ni t+fonehwo s+s+mpehwosi lojwoma lohof+hwosi manji'mofo tontamo somo lojwohofojasyososo wop+ngo umo'n+montolaho. O'o, oso hwap+fe songoso manji'mofo yofoho somo wohofojahumo l+hwosi s+s+mpemaso somta'ni wonyo umo'n+montonoho. Manji'mofo tontamo huhwo sohumo lojwohofojasyoso hi'nji apa'no wonyo was+s+mpo'n+montonoho.

37 Ose ulonto Jisas pahnnɨmo hungkuno tɨfinjoso ole
ulɨmento, Aˈamu fihwo kako mijo iloho uyɨmo lɨhwosi
te fɨsiyo womaˈmontolaho. Oˈo, awonoho. Kako te
fɨsiyo mahwosi mijo ihmˈmofɨhwosi iloho yososo mijo
wahumpoˈmontonoho. Te fɨsiyoso nɨhuˈnahone wonyo
umoˈnɨmontonoho.
38 U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi
mijo ihmˈmofɨhwosi iloho yososo mijo itoˈno
wolɨfawoˈmontonoho. Oso paˈnyoso hohontajo yahino soˈnji
yahino songo soˈnji nemˈno huˈmokomokosyohumayoso
hopoˈmaho.
39 Aˈamu fehohnjo hofɨko hohontajo yahino soˈno
hi umoˈnɨngkahonɨngki hofɨko yahino songoso
nakwolaho lontɨfi hohontajo somo yokumpohˈnyo
mokosyohumawoˈnɨngkohofofoho. Oso paˈnyoso
aˈamu hohontajo yahino wopayo manyo humayo
iwoˈnɨngkohofoso hofɨko nje yahino songo losetɨhwalokwe
somneˈno nakwolaho wolantɨfeho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

6

Sɨkuno iyoho humayo somo syoho miyoˈne hungkunofoho.
(Matɨyu 12:1-8; Mak 2:23-28)

1 Sɨkuno iyoho humayo fihumo Jisas kakoe inomokomoyo
sohwanji hofɨko syohopo hano humemoyohofofoho. In-
omokomoyo huhwo sohwa mijoho uyahonɨngki wopayo
weˈe songoso nomantɨfi aho hwosoˈmokontɨfi pahoso fuyo
laofontɨfi neso nɨmentohofofoho.
2 Ose yahonɨngkofi aˈamu Falisi fehohnjo sohwa uh-
wonontɨfi ulɨmentohofi, Nakwoe honɨngkano hungkunoso
yoˈmayo syoho sɨkuno iyoho humayo somo iyoˈneso hano
pitofahinyofoho. Oso hisoˈno sekwo olo sɨkuno iyoho hu-
mayo losomo wopayo pehoˈne mantɨfi nɨngkohofoto.
3 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo Ntefit
imentiso soˈno iyoswo mtɨˈmokumentohofoso atofo majo
hwasilaho. Oso sɨkuno Ntefit kakoe aˈamu soˈnji mijoho
engo humamentohofo sohontaˈneˈno selohonɨngkono.
4 Ntefit kako Anɨtumneˈno hwapɨfe ango molinyo
somo swonto wosopayo Anɨtuye sɨmanopo hoˈnahinyoso
swomaˈmentisofoho. Oso wosopayo hiso aˈamu sikinjo
somneˈmaho. Oˈo, aˈamu Anɨtuye tajo ango syohoˈnjo
sohwamneˈnohinofoho. I osoˈno Ntefit kako nononto
kakoe aˈamu sohwamo nuyɨmentisofoho. Sekwo oso
hungkuno homo somo atofo majoˈnjo imentohofo soˈno
sekwo nje inomokomoyo sohwamo oso hungkuno hiso
ulohonɨngkohofotaho.

5 Jisas ose ulohononto ole ulɨmento, Ngko Aˈamufe Hwomu
sohwoˈni ngko sɨkuno iyoho humayoˈneso hwapɨngo
hwoˈnyoho. Ose ulɨmentisofoho.

Sɨkuno iyoho humayo nomˈne somo Jisas kako hwe aho wonyoˈnjo sohumo wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 12:9-14; Mak 3:1-6)

6 Sɨkuno iyoho humayo nomˈne somo Jisas kako Anɨtuye
tajo ango weˈe sohumo noswonto hwe moyaˈmi somo
Anɨtuye hungkuno ulɨmentisofoho. Osopo nohumen-
tanɨngki hwe fihwo aho angahohnjoso songo songo miyo
poyo hopa woˈnnyo sohwo humunyoponoho.
7 Aˈamu fehohnjo aˈamu Jutafe honɨngkano hungkuno
lutɨhwayo syohoˈnjo sohwanji aˈamu Falisi sohwanji hofɨko
nohumantɨfi Jisasɨmo hungkuno itoˈno muhwajiyo ango
somo ipemotowaneˈentɨfi ole syafɨhuˈmentohofi, Jisas kako
sɨkuno iyoho humayo lomo hwe aho wonyoˈnjo sohumo
wopɨngo umokumontolɨkeno. Ose syafɨsyontɨfi Jisasɨmo
uhwontohumamentohofofoho.
8 Jisas hofɨkoe huno soˈmjo yahino soˈno huno uya-
honɨngki hwe aho wonyoˈnjo sohumo ulɨmento, Kɨko
nolɨkafohoji olo ajwo lopo filohofo. Ose ulahonɨngki kako
nolɨkafonto ajwopo lohoˈmentisofoho.
9 Oseso Jisas kako aˈamu huhwo sohwamo ulɨmento, Ngko
sekumo waselohonɨmonneˈno yohono. Oso honɨngkano
hungkuno Mouses neyakwosamo uyɨmentisoso sɨkuno iy-
oho humayo lomneˈno pehofo nalohoho. Nakwo olo sɨkuno
lomo yahino wopɨngo uyantantaho. Wonyo uyantantaho.
I nomˈne aˈamu somo wopɨngo umokantantaho. Wonyo
umokantantaho.
10 Ose ulonto aˈamuˈnjo soˈmo tɨmo feˈnɨhwonono hwe
aho wonyoˈnjo sohumo ulɨmento, Jɨje ahoso sɨhwaho
fisɨpofo. Ose ulahonɨngki hwe huhwo sohwo kako kakoe aho
sɨhwaho sɨpeehonɨngki wopɨngo umoˈnɨmentisofoho.
11 Aˈamu huhwo sohwa ose uhwonontɨfi sɨmano hntoto-
hino umnɨngkahonɨngki hofɨko ole hnnɨmentohofi, Nakwo
Jisasɨmo pipi ulohofanehwono. Ose hnnɨmentohofofoho.

Jisas kako kakoe hungkuno lɨkuˈmofo syoho soˈno hwe aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo sohwamo uhwosopoˈmentisofoho.
(Matɨyu 10:1-4; Mak 3:13-19)

12 Oso hohosohonta Jisas kako Mpohumo jomo ulɨmo lonto
kako hwofɨkiˈnyo weˈe soponeˈno sɨmentisofoho. Osopo
nohumanto Anɨtuneˈno jomo neˈno ulontanɨngki iyoho
longkonɨmentisofoho.

13 Mofehiˈnyo sɨˈmofopahonɨngki Jisas kakoe
inomokomoyo sohwamneˈno joho ulonto oso hwa
mtaˈni kako hwe aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo
uhwosopoˈmentiso sohwamo kako yofe mulɨmentisoso
*apouselɨ*yoho mulɨmentisofoho. Oso yofe *apouselɨ*so
hungkuno hwapɨngoso olenoho. Anɨtuye hungkuno
lɨkuˈmofo syohoˈnjo hwafoho.
14 Hwe fihwo uhwosopoˈmentisoso Saimounɨyoho. Oso
hwe huhwo sohumo Jisas kako nomˈne yofe Pitafoho
mulɨmentisofoho. Nomˈnihwo Entɨlu Saimoun Pitafe
konɨngkwaˈwe hweho. Nomˈnihwaˈu Jemɨsɨˈnji Jounˈnjoho.
Nomˈnihwaˈu Filipɨˈnji Mpatoulomɨyuˈnjoho.
15 Nomˈnihwaˈu Matɨyuˈnji Toumasɨˈnjoho. Nomˈnihwo
Jemɨs Alɨfiyosɨye hwomu hweho. Nomˈnihwo
Saimounɨyoho. Kakoe yofe nomˈneso Selout‡yoho.
16 Nomˈnihwo Jutas Jemɨsɨye hwomu hweho. Nomˈnihwo
Jutas Isɨkaliyoutɨyoho. Kako Jisasɨmneˈno kakoe mango
sohwamo tokoyoˈofo imentisofoho.

*Jisas kako hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo somo
ufoˈmaˈmentisofoho.*
(Matɨyu 4:23-25)

17 Oseso Jisas kako hwofɨkiˈnyopo ntaˈni kakoe inomoko-
moyo sohwanji nowentɨfi hintafo somo uˈmofawentɨfi osopo
inomokomoyo piˈnɨngo engo sohwanji lohoˈmentohofofoho.
Oso hopo sopo nomˈne hwe moyaˈmi piˈnɨngo engoso
hwaho Jutiyantaˈango soˈnji ango Jelusalem soˈnji oso ango
hufaˈu mitɨmomɨngo soponjo molinyo sohwaˈu Taiyaˈnji
Saitounˈnjontaˈango uhuˈmokontɨfi humamentohofofoho.
18 Aˈamu hiso nakwo Jisasɨye hungkuno upoˈnɨngkuhwasi
aˈamu mnokinoˈnjo hnˈnɨmo wopɨngo wonamokono
lontɨfi uhuˈmokumentohofofoho. Aˈamu towahuno wonyo
ehuhnnamoˈnnyoˈnjo soˈnji Jisasɨmo uˈmahonɨngkofi kako
wopɨngo umokumentisofoho.
19 Oseso hwe moyaˈmi hopiˈnono hofɨko Jisasɨmo aho
wokisyusyano lontɨfi imentohofofoho. Hwapɨngoso hofɨko
Jisasɨmo aho kisusyahonɨngkofi yokumpohˈnyo Jisas
mtaˈni hofɨkimo umentisoso hofɨkoe aˈapahoso wopɨngo
imoˈnɨmentohofofoho.

*Jisas kako aˈamu sɨmonyo iyoˈnjo humotaho joˈnjo
somneˈno hungkuno uyɨmentisofoho.*
(Matɨyu 5:1-12)

20 Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo uhwononto ole
ulɨmento, Sekwo Anɨtuneˈno huno engo maseyoˈnjo soku
sekwo Anɨtumneˈno huno wopɨngo wotɨpemano lɨfijoˈmanji

sekwo sɨmeho wopɨngo wasemoˈnono. Anɨtu sekumo semokosyohumayo hweho.

21 Sekwo wopayo mijoho peˈnyo soku wopayoˈno hi semoˈnyo hopaso sekwo Anɨtuye honɨngkano wopɨngo mneˈno hi semoˈnosoˈmanji Anɨtu kakoe hungkuno sekwoe sɨmehomo wopayo sɨmeho hopaso wosehnnɨmontonoho. Oseso sekwoe sɨmeho wopɨngo wasemoˈnono.

Sekwo aˈamu olohonta humotaho lalokwofo soku sekwo sɨmonyo fiyɨmno. Hwangku sekwo tɨkafo wojantɨfeho.

22-23 Hwangku sekwo ngko Aˈamufe Hwomu sohwoˈnɨmneˈno nnɨngkopalokwofo soˈno aˈamu nomˈneso sehonɨngkuji hofɨko sekuneˈno sɨmeho nɨhuˈno wonyo umoˈnɨmontonoho. Osoˈno hofɨko sekumneˈno hohujo ikinjasemofɨkuji sitofo woselantɨfeho. Hofɨko sekuneˈno hungkuno nɨhuˈno wonyo selɨkujoˈno sekwoe yofeso wopɨwahuˈmontonoho. Yoˈmayoso ose selohofɨkujoˈno sekwo sɨmonyo fiyɨmno. Hwapɨngoso sekwo upaˈnɨmno. Sekwo nje yofe somneˈno yoˈmayo tango olo seˈmante soˈno sekwoe hoˈyango engo yoˈmayoso ahwomomo weho. Oso aˈamu sekumo wonyo selohofalokwofo hofɨkoe ajuyohwosa huhwa hohonta aˈamumo Anɨtu kakoe hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwa huhwamo wonyo uloho'motofɨhwafoho.

24 I osoˈno sekwo aˈamu hamniyoho hoˈyango yoˈmayoso engo yokumpohnˈnyo mokosyohumunyo soku Anɨtu tohino nejaponoho lɨkuji sekwo iyoho wasenono. Sekwoe sɨmeho wopɨngo semokiyoˈne yoˈmayoso olo hwaho lopo nto moˈmalofo kuyoho.

25 Sekwo aˈamu olohonta wosopayo engo nonontɨfi sɨmeho nohnnalokwofo soku sekwo Anɨtumneˈno inɨngo nayonoho lɨkuji iyoho wasenono. Hwangku sekwo mijoho engo nopeˈnɨfitnne kuyoho.

Sekwo aˈamu olohonta tɨkafo jalokwofo soku hwangku nakwo humotaho engo lɨhwasi tɨmijo engo neswaponoho lɨkuji sekwo iyoho wasenono.

26 Sekwo aˈamu soku aˈamu nomˈne piˈnɨngoso hofɨko sekwoe yofe hoˈnosemawoˈnɨngkohofo soˈmanji Anɨtu nakwoe yofe mohoˈnonemanoho lɨkuji sekwo iyoho wasenono. Hohonta oso aˈamu huhwo sohwafe ajuyohwosa huhwa aˈamu Anɨtuye hungkuno hwasyo lɨmotofo sohwafe yofe hi hoˈnomaˈmotofofoho.

Jisas kako ole ulɨmentisofoho. Sekwo sekwoe mango sohwamneˈno wasemoˈnono.
(Matɨyu 5:38-48)

27 Sekwo nje hungkunomo haloho pewoˈnɨngkohofo
soku sekwo upaˈnɨmno. Sekwo sekwoe mango
sohwamneˈno wasemoˈnono. Aˈamu sekumo sɨmeho wonyo
sejapɨwoˈnɨngkohofo somo sekwo hofɨkimo wopɨngoˈnohini
ulohopmno.
28 Aˈamu fehohnjoso hofɨko sekumo wonyo wosemokano
lontɨfi sɨfajo selɨkujoˈno sekwo oso aˈamu homo somo
Anɨtu kako wopɨngo ulohofoˈne jomo ulɨmno. Aˈamu
sitofo selɨkujoˈno sekwo aˈamu homo somneˈno Anɨtu
ufoˈmayoˈne jomo ulɨmno.
29 Aˈamu fihwo jɨje manjijohopo kuposɨhwosoˈno jɨje
manjijoho fehohntaˈni utɨhwaho osopo wakuposono. Hwe
fihwo kako jɨje manjiˈmofo soˈno hi umoˈnɨngkuhwosoˈno
kumahwosoˈno kɨko yoka ulohotoho. Oˈo, jɨje hwapɨfe hiˈnji
uyo.
30 U, hwe fihwo kako yoˈmayo soˈno jomo kilɨhwosoˈno
kɨko yanoˈnohino uyo. U, hwe fihwo kako jɨje yoˈmayoso
wae yakumofɨhwosoˈno kɨko apaˈno aku kijape-eˈne
hungkuno ulohotoho.
31 Sekwo yoˈmayo yahino aˈamu sekumo woseloho-
fantɨfeˈno yalokwofo hopaso sekwo sɨmoˈmo oso yahino
hiso hofɨkimo ulohopmno.
32 Aˈamu sekumneˈno umoˈnɨwoˈnɨngkohofo osomno-
hini sekwo hofɨkineˈno semoˈnɨngkuwo soˈno Anɨtu kako
peho wopɨngo waseloho'montolo. Awonoho. Aˈamu
honɨngkano wonyoˈnjo Anɨtumneˈno mosyafɨsiyo hi oso
hopa yɨwoˈnɨngkohofofoho.
33 Aˈamu sekumo wopɨngo selohofɨwoˈnɨngkohofo osom-
nohini sekwo wopɨngo ulohofɨkujɨˈmanji oso hisoˈno Anɨtu
kako peho wopɨngo waseloho'montolo. Awonoho. Aˈamu
honɨngkano wonyoˈnjo Anɨtumneˈno mosyafɨsiyoˈnjo hi oso
hopa yɨwoˈnɨngkohofofoho.
34 Sekwo sekwoe yoˈmayo soˈno hwangku aku
nejapɨfitnneˈentɨfi uyɨwoˈnɨngkohofoˈmanji Anɨtu kako
peho wopɨngo waseloho'montolo. Awonoho. Aˈamu
honɨngkano wonyoˈnjo Anɨtumneˈno mosyafɨsiyoˈnjo hi
oso hopa yɨwoˈnɨngkohofofoho.
35 Oˈo, sekwo olo yahino loso fiyɨmno. Sekwo sekwoe
mango sohwamneˈno wasemoˈnono. Hofɨkimo wopɨngo
ulohopmno. Aˈamu sekumo yoˈmayo soˈno jomo selɨkujoˈno
nakumo aku wonejapɨfe sekwo huno nosyafɨsyɨkutoho.
Sekwo oso yahino somo inɨngkafijoˈmanji Anɨtu kako
yoˈmayo wonyoangkafoso sejapɨhwosi sekwo Anɨtu
Yokintahopo Humaso sohwoe Mehomi Ne umoˈnantɨfeho.
Hwapɨngoso Anɨtu kako aˈamu kakineˈno isamoyoka

mujoˈnjo soˈnji aˈamu honɨngkano nɨhuˈno wonyoˈnjo soˈnjimo wopɨngo ulohofɨwoˈnɨngkiso hweho.
36 Senɨngkwohwo Anɨtu sohwo kako aˈamu hopiˈnonohino somneˈno hitoho ulofɨwoˈnɨngkiso hopaso sekwo aˈamu hopiˈnonohino somneˈno hitoho waselofono.

Nomˈne aˈamu somneˈno yano ilofoˈne hungkunofoho. (Matɨyu 7:1-5)

37 Sekwo nomˈne aˈamufe hunomo yano ilofɨkuji wonyofoho nulɨkutoho. Ose ifijoˈmanji Anɨtu huhwo sekwoe huno somneˈno wonyofoho maselonehoho. Sekwo nomˈne aˈamufe yahino somneˈno tohino uyɨkutoho. Ose ifijoˈmanji Anɨtu huhwo sekwoe yahino somneˈno tohino mosejaponehoho. Aˈamu sekumo wonyo selohopijosofe wonyoso sekwo wae feeopmno. Oso wonyo hisoˈno apaˈno huno nosyafɨsyɨkutoho. Ose ifijoˈmanji Anɨtu huhwo sekwoe wonyoso wae yasemofɨhwosi oso hisoˈno kako apaˈno huno mosyafɨsyonehoho.
38 Sekwo yoˈmayoso aˈamumo uyɨkujoˈno Anɨtu huhwo kako sekumo yoˈmayoso wosejapmmontonoho. Sekwo aˈamu nomˈnemo yoˈmayoso uyɨkujoˈno Anɨtu kako sekumo yoˈmayoso sejapososo mangonepo ihwosi nohuˈmepɨwesyahonɨngkuhwosi kipo kipo lohofɨhwosi wosejapmmontonoho. Sekwo yoˈmayo aˈamumneˈno yano uyɨwoˈnɨngkohofo hopaso Anɨtu kakoe yoˈmayoso aku wosejapmmontonoho.
39 Jisas kako pahnnɨmo hungkunoˈnji ulɨmentisoso ole ulɨmento, Aˈamu tɨmpiˈnyo sohwo kako nomˈne aˈamu tɨmpiˈnyo sohumo honɨngkano utɨhwamtolaho. Awonoho. Siko huhwaˈu piˈnɨmomo wohoˈnɨˈmofanjiyoho.
40 Hwomu sɨkule syoho iwoˈnɨngkiso sohwo kako aˈamu kakimo lutɨhwawoˈnɨngkiso sohumo uyakoloˈmontolaho. Awonoho. I osoˈno kako syoho yokumpohnˈnyo engo ihwosi hwangku kako syoho lutɨhwayo paˈnyo umoˈnɨmontonoho.
41 Kɨko jɨje hnnɨngkwaˈwehwoe tɨmomjo hintalinyo wojo somo pehoˈno uhwonalokuno. I, jɨje tɨmomjo iyo feejo engoso hofokiˈnawojo soˈno kɨko huno makiyotaho. Kɨko jɨje tɨmomjo iyo feejo engoso hofokiˈnakuwojo soˈno manohonyoˈnjo sohwosi
42 kɨko jɨje hnnɨngkwaˈwehumo ole pehoˈne ulalokuno. Nɨngkwahwo jɨje tɨmomjo hintalinyo wojo weˈeso wae weekumoˈmo. Ose pehoˈno ulalokuno. Kɨko mangoˈnohino hwosoho. Sɨmoˈmo kɨko jɨje tɨmomjo iyo feejo engoso hofokiˈnakuwojoso wae kakiˈno feemoˈnyo. Ose yohoji kɨko tɨmo itoˈno uhwonɨngkohoji hwangku jɨje hnnɨngkwaˈwehwoe tɨmomjo hintalinyo weˈeso wae fiyo.

Iyo wonyo sohwo kako ipisayo wonyoso unto'n+montonoho.
(Mat+yu 7:17-20; 12:33-35)

43 Iyo wop+ngoso ipisayo wonyoso minto'nonehoho. Oso pa'nyoso iyo wonyoso ipisayo wop+ngo minto'nonehoho.
44 Nakwo iyomjo ipisayo somo uhwon+ngkuhwasi nakwo huno wonayono. Iyo wop+ngotaho, iyo wonyotaho. Huno ose wonayono. Nakwo hiyaso somta'ni ikwonjayo momjo-nanehwono. I nakwo wampeso iyo hiyae somta'ni momjo-nanehwono.
45 Hwe wop+ngo sohwo kakoe s+meho mo'mo huno wop+ngo'njo hweho. Oseso kako yahino wop+ngo'nohini wot+pema'monte hweho. Hwe wonyo sohwo kakoe s+meho mo'mo huno wonyo'njo hweho. Oseso kako yahino wonyo'nohini wot+pema'monte hweho. Yo'mayo huno s+meho mo'mo engo yamo'nnyoso mango mta'ni l+wo'n+ngkohoho.

Ango mojo'ne yahino hufa'uyoho.
(Mat+yu 7:24-27)

46 I, sekwo ngkimo Hwe Engofo, Hwe Engofo, peho'ne nt+wo'n+ngkohofo. Sekwo Hwe Engofo ko ntont+feso sekwo nje hungkunomo t+fi monn+ngkayo'njo kuyoho.
47 A'amu ngkimo n+'manto nje hungkunomo haloho pento t+fi nn+ngkawo'n+ngkiso sohwo kako olo pahnn+mo hungkuno loso pa'nyoso woloset+hwamne'no yohono.
48 Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu fihwo ango wop+ngo wamol+mo loso sohwo pa'nyo hweho. Kako hwosa'imo mno kengomo'mo ij+hwosi hwosaho n+hu'no yokumpohn'nyo wawont+montonoho. Osopo ango yokumpohn'nyo molososo ango huhwo sohwo wonyo mmo'nonehoho. O'o, ifofo engo ihwosi oso ango huhwo sohumo mojwohafonehoho. Hwap+ngoso kakwo'yohwo sohwo hwosaho yokumpohn'nyo molinyofoho.
49 I oso'no a'amu fihwo kako nje hungkunomo ko nupa'n+ngkuhwosi ngkimo monn+ngkape'njo sohwo kako a'amu ango siki molahinyo pa'nyo hweho. Kako ango hwosaho ne mo'mo mawonjiyo'njo yososo iyo po'n+fo'nohini hwaho tojwaponohini wawont+montonoho. Oso hopo sopo ango mol+hwoso'no ifofo engo ihwosi oso ango moloso hiso wojoha'montonoho.

7

A'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwoe syoho ulo-hofiyo sohumo Jisas wop+ngo u'mokumentisofoho.
(Mat+yu 8:5-13)

1 Jisas kako oso hungkuno hiso hwe moya'mi somo moi'wo
ulonto kako ango Koponeyamne'no umentisofoho.
2 Hwe fihwo kako a'amu itokuso'njo sohwamo mokosy-
ohumayo sohwo kakoe syoho ulohofiyo fihwo kako mnokino
engo tɨpemanto poyo mofonepo wope'nɨmonto imentiso-
foho. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe syoho
ulohofiyo sohumne'no sɨmeho uyɨmojo hweho.
3 Kako Jisas mofonepo humaho upa'nonto kako Jutafe hwe
engo fehohnjo sohwamo Jisas a'amu mnokino'njo sohumo
wopɨngo umokiyo'no utɨmayo'ne lɨhwatɨmentisofoho.
4 Lɨhwojahonɨngki hofɨko Jisasɨmo u'mantɨfi hungkuno
yokumpohn'nyo akwe'no ulɨmentohofi, Olo hwe
wopɨngo'nohini lohwo kako honɨngkano ito'nohino
iwo'nɨngkiso hweho. Oseso kɨko kakimo ufo'maho.
5 Kako a'amu Loum ko huhwo kako nakwo a'amu Juta
sohwona'nɨmne'no hitoho ulofɨwo'nɨngkiso hweho. Kako
nakune'no Anɨtuye tajo ango we'eso molɨmentisofoho.
6 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨko'nji umentohofofoho.
Kako ango'njo tɨfonepo i'mofowahonɨngki hwe yofe
engo'njo sohwo kako kakoe a'amu nom'ne sohwamo
Jisasɨyepono lɨhwatɨmentisofoho. Hofɨko Jisasɨmo u'mantɨfi
hwe huhwo sohwoe hungkuno motapontɨfi ulɨmentohofi,
Nje ango ne sopo nɨ'mayo so'no syoho engo ihnnoho.
Hwe Engofo, kɨko nje angomo ko swapihnneso ngko hwe
wopɨngo hwo'nnye ango'm'maho.
7 Oso'no ngko kikiyepono ko pmneso ngko hwe
wopɨngo hwonɨ'maho. I oso'no kɨko osopo nohumahoji
hungkuno'nohini lisoso nje syoho ntohofiyo sohwo wopɨngo
umo'nɨmontonoho.
8 Ihwoni. Ngko huhwo'ni hwe engo sohwamo en-
jwa'mo humale so'no ngko hofɨkoe hungkunomo tɨfi
ito'no inɨngkawo'nɨngkohe hwo'nyoho. U, hofɨko ngko
huhwo'nɨmo nom'nihwa enjwa'mo humalofo. Oseso ngko
hwe fihumo Mpano ulɨ'me'no kako wamtonoho. U, nom'ne
sohumo Oyomo ulɨ'me'no kako wapmmontonoho. U ngko
nje syoho ntohofiyo fihumo, Olo syoho fiyo ulɨ'me'no kako
syoho uyɨmontonoho. Oseso kɨko hungkuno'nohini ulo-
hojo'no ngko huno niyohoho. Nje syoho ntohofiyo sohwo
wopɨngo umo'nɨmontonoho. Ose ulɨmentohofofoho.

9 Jisas kako oso hungkuno hofɨko motapmmentohofo
homo somo upa'nonto kako yomo yonto kako oso
hwe engo huhwo sohumne'no huno pi'nɨngo engo
syafɨhu'mentisofoho. Oso hwe moya'mi pi'nɨngo engo
kakimo inɨngkamentohofo somne'no Jisas kako ikinjamo
lohofonto pisopisaho lonto ulɨmento, Ngko oso hwe engo

huhwo sohumneˈno hungkuno waselɨmonneˈno yohono. Ngko aˈamu Isɨlael sofe sɨmeho hiˈntnnono ntapinyo yahinoso oso hwe huhwo sohwoe paˈnyoso muhwonyoˈnjo hwoˈnyoho.

10 Ose ulahonɨngki oso aˈamu hwe yofe engoˈnjo sohwo luhwatɨmentiso sohwa hofɨko hofɨkoe ango poneˈno asomo nowentɨfi uhwonɨmentohofoso syoho ulohofiyo sohwo kako wopɨngo nohumentanɨngki uhwonɨmentohofofoho.

Apɨwojo ango Nainntaˈango siye hwomu poyo peˈnɨmentiso sohumo Jisas kako apaˈno songo ulɨkaˈmentisofoho.

11 Sɨkuno fehohnjo memjaofahonɨngki Jisas kako ango Nain soponeˈno umentisofoho. Kakoe inomokomoyo sohwanji nomˈne hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo hiˈnji umentohofofoho.

12 Oso ango hopo soponjo kuso engo somo iˈmofawentɨfi uhwonɨmentohofoso aˈamu sohwa hofɨko aˈamu poyo peˈnnyo sohwo itokwapmmentohofofoho. Poyo peˈnnyo sohwoe konaˈwohisi kako oso hwomu huhwo sohumnohini maˈmentisofoho. Kakoe hwehwo sohwo hohonta poyo peˈnɨmentisosiyoho. Oso ango hopo soponjo hwe moyaˈmi piˈnɨngo engoso aˈmusiˈnji nopontanɨngkofi Jisas uhwonɨmentisofoho.

13 Jisas uhwononto aˈmu simneˈno hitoho engo ulofahonɨngki aˈmu simo ulɨmento, Kɨko humotaho lohotoho.

14 Ose ulonto mofonepo lohofawento aˈamu poyo peˈnnyo sohwoe ijempoho sopo aho kisesyahonɨngki aˈamu itokwapmmentohofo sohwa lohoˈmentohofofoho. Jisas ulɨmento, Olo hwomo lohwosi, ngko wakilɨmonneˈno yohono. Filɨkaho.

15 Ose ulahonɨngki oso hwomu huhwo sohwo songo lɨkafonto hungkuno lɨmentisofoho. Oseso Jisas kako konaˈwohimo uyɨmentisofoho.

16 Ose uhwonontɨfi hwe moyaˈmi hopiˈnono iyoho yontɨfi hofɨko Anɨtuye yofe hoˈnomaˈmentohofofoho. Ole ulɨmentohofi, Hwe Engo lohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki najoˈne sohwo nto ifawotoho. Anɨtu kakoe aˈamu ne somo ufoˈmayoˈne nto ifawotoho.

17 Oso Jisas imentiso soˈno hwaho Jutiya osoˈmo hoˈnomɨwento hwaho angoˈmeemo hoˈnɨmentisofoho.

Joun Jisasɨmneˈno hungkuno luhwatɨmentisofoho.
(Matɨyu 11:2-19)

18 Yoˈmayo hungkuno Jisasɨmneˈno hoˈnɨngkiso soˈno Jounɨye inomokomoyo sohwa upaˈnontɨfi Jounɨmo ulɨmentohofofoho.

19 Joun kako upaˈnonto kakoe inomokomoyo hufaˈu
hwaˈumo Jisasɨyepono hungkuno lɨhwatɨmentisofoho.
Hungkunoso olenoho. Hwe tɨfi wapmmontonoho
hoˈnɨmentiso sohwosilaho. I, nakwo nomˈnihuneˈno
wohontohumantantaho.
20 Ose lɨhwojahonɨngki siko Jisasɨmo uˈmanji
ulɨmentisiyo, Joun Aˈamumo Mijo Kiyomaˈmojo
sohwo kikimo ole kilahonɨngkohoho. Kɨko hwe tɨfi
wapmmontonoho lɨmentohe sohwosilaho. I, nakwo
nomˈnihuneˈno wohontohumantantaho. Jounɨye hungkuno
ose ulohonɨmentisiyefoho.
21 Oso hohosohonta Jisas kako hwe moyaˈmi mnokino
kengo kengoˈnjo somo wopɨngo umokumentisofoho.
Aˈamu towahuno wonyo ehuhnnamoˈnnyo somo wae
yaoˈmentisofoho. Aˈamu tɨmpiˈnyoso apaˈno tɨmo
honɨmentohofofoho.
22 Jisas kako Jounɨye inomokomoyo sohwaˈumo ole
ulɨmento, Siko nuhusɨsi yoˈmayo nuhwonalokusiyo soˈnji
yoˈmayo upoˈnalokusiyo soˈntnneˈno Jounɨmo ulohunyo.
Aˈamu tɨmpiˈnyoso tɨmo apaˈno honalokwofo. Aˈamu
sɨfe wonyoˈnjoso apaˈno hano itoˈno walokwofo. Aˈamu
aˈapaho uyo nɨhuˈno wonyoˈnjoso (*lepɨla*) hofɨkoe aˈapahoso
wopɨngo imoˈnɨngkohoho. Aˈamu haloho pɨkuˈnnyoso
apaˈno itoˈno upoˈnalokwofo. Aˈamu poyo peˈnnyoso apaˈno
songo lɨkofalokwofo. Aˈamu yoˈmayo soˈno umofonyo iyoso
Anɨtuye hungkuno wopɨngoso upoˈnalokwofo.
23 Aˈamu ngkineˈno hwahopontaˈango hwolɨkeno,
Anɨtuye hwolɨkeno, huno ose mosyafɨsiyoˈnjo yontɨfi
hofɨko sɨmeho hiˈntnnono kengaˈno ntopantokwofoso
hofɨko sɨmonyo uyɨfe. Siko nuhusɨsi oso hungkuno hiso
Jounɨmo ulinyo.
24 Ose ulahonɨngki oso hwe Joun lɨhwatɨmentiso sohwaˈu
nto wahonɨngki Jisas kako hwe moyaˈmi somo Jounɨmneˈno
hungkuno ulɨmentisofoho. Ole ulɨmento, Hohonta sekwo
oso hwaho aˈamu mohumunyo sopo umentohofo sohonta
pehomo uhwonano lontɨfi umentohofoto. Sekwo hwe mohu-
fiyo paˈnɨngo sohwo ifofo ilojaoˈmentiso sohumo uhwonano
lontɨfi umentohofotaho. Oˈo, oseˈmaho.
25 Pehohumo uhwonano lontɨfi umentohofoto. Hwe fi-
hwo hwapɨfe yoˈmayo wonyoangkafo huˈmeesisyoso uh-
wonano lontɨfi umentohofotaho. Oˈo, aˈamu hwapɨfe
yoˈmayo wokosoˈnjo wonyoangkafo sohwa hofɨko hwe
yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumayo sohwoe angomo hu-
mawoˈnɨngkohofofoho.
26 I, osoˈno sekwo pehohumo uhwonano lontɨfi, umento-
hofoto. Aˈamumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki hungkuno

najo sohumo uhwonano lontɨfi imentohofotaho. Ou, os-
ohifoho. Upa'nɨmno. Oso hwe sekwo uhwonɨmentohofo
sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo Anɨtu hungkuno uya-
honɨngki nalɨwo'nɨngkohofo somo yakolo'nnyo hweho.
27 Oso hwe huhwo sohumne'no Anɨtuye hungkuno kakoe
hwomumo ole nalohi,
Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne
wolɨhwatɨmonnoho.
Oso huhwo sohwo kako kikimo sɨmo'mo kupe-e'ne hweho.
Kako jɨje honɨngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.
Ose nalohoho.
28 Ngko hungkuno waselɨmonne'no yohono. Hwe
moya'mi hopi'nono olo hwaho lopo humalofoso hofɨko
Jounɨmo muyakolopitnnehofo. I, oso'no a'amu yofe engo
ane sohwo Anɨtumo enjwa'mo humaso sohumo Joun kako
osohumo muyakolofonefoho. Jisas ose ulɨmentisofoho.
29 Hwe moya'mi pi'nɨngo so'nji a'amu hamniyoho
mayo syoho'njo sohwanji hofɨko Jounɨye hungkunomo
upa'nontɨfi hnnɨmentohofi, Anɨtuye yahino nto'nohino
somo unɨngkowano lahonɨngkofi Joun hofɨkimo mijo
kiyoma'mentisofoho.
30 I oso'no a'amu Falisi sohwanji a'amu Jutafe honɨngkano
hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji hofɨko Jounɨye mijo
kiyomayo so'no nakwolaho lɨmentohofo so'no hofɨko oso
honɨngkano wopɨngo Anɨtu utɨhwamentiso somne'no ho-
hujo ikinjao'mentohofofoho.
31 Oso a'amu huhwo sohwamne'no Jisas ole ulɨmento,
Oso a'amu olohonta humalofo sohwa peho pa'nyo hwasimo
waselɨmonnto. A'amu peho hwalo.
32 Hofɨko olo pa'nyo hwafoho. Mehomiso hofɨko
angopo humantɨfi nom'ne mehomi somne'no joho ole
lɨmofɨwo'nɨngkohofo pa'nyo hwafoho.
Nakwo hmpehmpe yoka sɨmonyo'ne kulɨmokahonɨngkuhwoni
sekwo sɨmonyo miyo kuyoho.
Nakwo wosofe lahonɨngkuhwoni sekwo humotaho majo-
foho.
33 Ihwoni. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo
kako i'mofaponto wosopayo'nji ipisayo mijo pompenjiyo
so'nji manyo humohumantiso hweho. Osohumo sekwo uh-
wonontɨfi lɨmentohofi, Towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo
hweho.
34 I, ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni i'mofaponji ngko
ahu'mo wosopayo'nji ipisae mijo pompenjiyo so'nji
nɨwo'nɨngkohe so'no sekwo ngkine'no ole lalokwofo.
Uhwonɨmno. Hwe wopayo pi'nɨngo engo nyo'njo hweho.
Ipisae mijo pomenjiyo pi'nɨngo engo nyo'njo hweho.

Kako aˈamu hamniyoho mayo syohoˈnjo sohwanji aˈamu hon+ngkano wonyoˈnjo soˈnjiye aˈamu hweho. Oso ngkineˈno l+woˈn+ngkohof+hwasoho.

35 I osoˈno hwe moyaˈmi hof+ko An+tuye huno engo mawoˈn+ngkohofoso hof+koe hon+ngkano wop+ngo somo hof+koe itoˈno humayo somo aˈamu uhwon+ngkuji neˈnjofoho wolant+feho.

Aˈmu hon+ngkano wonyoˈnjosi kako Jisas+ye s+femo hwone mijo ehulohoˈmentisofoho.

36 Falisi fihwo kako ngkoˈnji wosopayo wonaho lonto Jisas+mo joho ul+mentisofoho. Jisas kako oso Falisi sohwoe angomo noswonto wosopayo nyoˈne humohumantisofoho.

37 Oso hopo sopo aˈmu hon+ngkano wonyoˈnjosi humun-yoponoho. Kako Jisas Falisiye angomo wosopayo nalo-foho upaˈnonto kako ahwonte hofiyo hwone mijo akino wonyoangkafoˈnjoso nomanto Falisi huhwo sohwoe angomo humentisofoho.

38 Kako noswonto Jisas+ye hohujo hntaˈni s+fepo hwom-tame ehumanto humotaho sul+mentisofoho. Kakoe t+mijoso Jisas+ye s+fepo loˈn+ngkahon+ngki kako kakoe mijiyoˈnji Jisas+ye s+femjo yokoˈnyoso sosayo us+poˈmentisofoho. Ose yonto aˈmusi kako Jisas+ye s+femo hinjoho huˈnonto hwone mijo akino wop+ngoˈnjoso ehulohoˈmentisofoho.

39 Oseso oso Falisi Jisas+mneˈno wapono l+mentiso sohwo oso hisimo uhwononto Jisas+mneˈno huno ole syaf+huˈmento, Olo hwe lohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki nal+mojo ne hwoˈmanji kako oso aˈmu siye yahinoso huno uy+hwonesohilo. Oso aˈmusi n+huˈno wonyiyoho. Oseso ngko huno niyohoho. Kakimo An+tu hungkuno uyahon+ngki nal+mojo ne hwoˈmaho.

40 Oso hwe huhwo sohwoe hunomjo Jisas kako huno uyahon+ngki ul+mento, Saimoun, ngko kikineˈno hungkuno wakil+monneˈno yohono. Ose ulahon+ngki Saimoun ul+mento, Nakwoe Loret+hwayo sohwosi, Nohonjo. Ose ulahon+ngki

41 Jisas ul+mento, Hwe fihwo hamniyoho mokosyohumayo sohwo kako hwe hufaˈu hwaˈumo hamniyoho aku mayoˈne nokiso uy+mentisofoho. Hwe fihumo kako *faif hant+let* (500) kina uyonto nomˈnehumo *fif+ti* (50) kina uy+mentisofoho.

42 Oso hwe hufaˈu huhwo sohwaˈu siko aku uyoso hopoˈmaho. Oseso hwe hamniyoho mokosyohumayo sohwo kako hamniyoho hiso aku mayosoˈno sikoe syohofoho lonto sikoˈne n+huˈnahonefoho, ul+mentisofoho. Ose ul+mentiso soˈno oso hwe hufaˈuyo huhwo sohwaˈu siko oso hwe

hamniyoho mokosyohumayo sohumneˈno sɨmeho umoˈnyo engoso tɨhwolo.

43 Ose ulohonɨngkahonɨngki Saimoun ulɨmento, Ngko huno ole syofɨsyalokweno. Oso hwe *faif hantɨlet* (500) kina maˈmentiso sohwo kako hwe sohumneˈno sɨmeho umoˈnyoso engo umoˈnɨmentisofoho. I oso hwe *fifɨti* (50) kinaˈnohini maˈmentiso sohwo kako sɨmeho weˈeˈnohoni uyɨmentisofoho. Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Jɨje huno nehopi kiyohoho.

44 Ose ulonto kako aˈmu simneˈno ikinjamo lohofonto Saimounɨmo ulɨmento, Kɨko olo aˈmu losimo uhwonyo. Ngko jɨje angomo swapohe sohonta kɨko nje sɨfemo mijo yatɨkuˈnyoˈneso montapefoho. I osoˈno olo aˈmu losi kako kakoe tɨmijoˈnji nje sɨfemo nɨyotɨjwantofoho. Kakoe mijiyoˈnji sosayo nisɨpeentofoho.

45 Ngko noswopahonɨngko kɨko ngkimo hinjoho manɨhuˈnyofoho. I ngko kahopi swapohe sohonta olo aˈmu losi kako nje sɨfemo hinjoho neˈnohini nɨhuˈnɨngkohoho.

46 Ngko noswopahonɨngko kɨko nje mnokinopo hwone mijo mehantohofefoho. I osoˈno olo aˈmu losi kako nje sɨfemo hwone mijo akino wopɨngoˈnjoso ehontohokwoho.

47 Osoˈno Saimounɨkimo, ngko ole wakilɨmonneˈno yohono. Olo aˈmu losi kako ose ntohofantokuso soˈno kɨko huno ole wakiyono. Kakoe honɨngkano wonyo piˈnɨngo engoˈnjo ko hisi olohonta ngko wae nto yaofohono. Oseso kako ngkineˈno sɨmeho mɨkunɨmposo engo umoˈnalofoho. U hwe fihwo kako kakoe yokumpohnˈnyo soˈnji honɨngkano wopɨngo iwoˈnɨngkiso sohumo Anɨtu kakoe wonyo weˈeso wae yaofososo oso hwe huhwo sohwo kako Anɨtumo sɨmeho weˈene uyɨmontonoho.

48 Ose ulonto Jisas kako aˈmu simo ulɨmento, Ngko jɨje wonyoso wae nto yakumofohono.

49 Ose ulahonɨngki oso aˈamu kakoˈnji humohumantohofoso hofɨko hofɨkoe hungkuno ole hnnɨˈmentohofi, Olo hwe lohwo aˈamufe wonyo wae yaofɨwoˈnɨngkiso lohwo sohwo tɨhwolo. Ose hnnɨmentohofofoho.

50 Jisas kako aˈmu simo ulɨmento, Kɨko ngkimo sɨmeho hiˈntnnono ntapohino soˈno kɨko Anɨtuye aˈamu ne imoˈnɨngkohino. Oseso kɨko sɨmeho wopɨngoˈnji fosyohumantono.

8

Hwoyaˈmi fehohnjo sofa Jisasɨmo inɨngkamentohofo soˈne hungkunofoho.

1 Hwangku sohonta Jisas kako ango hoˈmo hoˈmeemo
ukuˈmoˈmentisofoho. Oso aˈamu homo somo Anɨtu
aˈamu kakimo enjwaˈmo humawoˈnɨngkohofo somo hofiyo
umokosyohumawoˈnɨngkiso soˈno lɨkuˈmoˈmentisofoho.
Jisasɨye inomokomoyo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈu
sohwa kakoˈnji hano umentohofofoho.
2 I, hwoyaˈmi fifa hofɨko tɨfi inɨngkamentohofofoho. Oso
hwoyaˈmi fehohnjo sofa Jisas kako towahuno wonyo ehuhn-
namoˈnnyo somo wae yaoˈmentisofoho. Fifa mnokinoˈnjo
sofamo wopɨngo umokumentisofoho. Aˈmu fisi kakoe
yofe Maliya. Oso hihnneˈno Maliya Makɨtola ntaˈangiyoho
lɨmentohofofoho. Hohonta oso aˈmu simo towahuno wonyo
aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyoso ehuhn-
namoˈnnyo simo Jisas kako wae yaoˈmentisofoho.
3 Nomˈnesi Jouanafoho. Oso aˈmu siye hwehwo sohwo
kakoe yofe Husafoho. Kako hwe engo Heloutɨye angomo
mokosyohumayo syohoˈnjo hweho. Nomˈnesi Susanofoho.
Oso fanji nomˈne moyaˈmi piˈnɨngo sofanji hofɨko Jisasɨmo
tɨfi inɨngkamentohofofoho. Oso moyaˈmi hofo sofa hofɨko
Jisasɨˈnji kakoe inomokomoyo sohwanjimo ufoˈmano lontɨfi
hofɨkoe hamniyoho yoˈmayoso uyɨmentohofofoho.

Hwe sohwo ufongoyo fisosomokaofo soˈne pahnnɨmo
hungkunofoho.
(Matɨyu 13:1-9; Mak 4:1-9)
4 Hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo Jisasɨˈnji nohumantɨfi
nomˈne hwe moyaˈmi ango hoˈmo soˈmtaˈni hofɨkoˈnji
uhuˈmokahonɨngkofi Jisas olo pahnnɨmo hungkuno
ulɨmento,
5 Hwe fihwo kako kakoe syohopo ufongoyo
fisosomokaoˈmentisofoho. Fisosomokofahonɨngki ufongoyo
neso fehohnjoso honɨngkanopo pɨwahuˈmentisofoho. Oso
homo somo aˈamu nopontɨfi hwotoho hmmentohofofoho.
Fehohnjoso yɨhufo sohwa nɨmentohofofoho.
6 Ufongoyo fehohnjoso hwaho sojoˈnjopo
pɨwahuˈmentisofoho. Oso hiso nofokafonto hwaho mijo
ane imoˈnonto oso ufongoyo hiso yofoho imentisofoho.
7 Ufongoyo fehohnjoso nantɨpe yongoˈnjopo
pɨwahuˈmentisofoho. Nantɨpe hiso ufongo hisoˈnji
sofokaˈmentisoso nantɨpe sohwo kako ufongomo
kingkuloˈmentisofoho.
8 Ufongoyo fehohnjoso hwaho afofoˈnjopo
pɨwahuˈmentisoso nofokafonto ipisayo ne piˈnɨngo engo
intoˈnɨmentisofoho. Ufongoyo angaˈnohino somtaˈni
piˈnɨngo engo imoˈnɨmentisofoho. Jisas ose ulonto kako
mohmˈno ole ulɨmento, Aˈamu fihwo nje hungkuno

upaˈnyoˈne haloho hiˈnjo hwoˈmanji kako upaˈnono. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako pahnnɨmo hungkuno pehoˈne ulɨmentisoto. Hwapɨngoso olenoho.
(Matɨyu 13:10-17; Mak 4:10-12)

9 Jisasɨye inomokomoyo sohwa oso pahnnɨmo hungkuno homo somneˈno hwapɨngo soˈno Jisasɨmo ulohonɨmentohofofoho.
10 Jisas ulɨmento, Anɨtu kako aˈamumo mokosy-ohumayo yahino somneˈno hiyaso woˈmojoso sekwo sohwasimo nto setɨhwamentisofoho. I osoˈno hwe moyaˈmi nomˈniso hofɨko pahnnɨmo hungkunoˈnohini upaˈnɨwoˈnɨngkofofoho. Oseso hofɨko yoˈmayo somo tɨmo ko uhwonantɨfeso yofe mɨhwofeˈnjofoho. Hofɨko yoˈmayo somo haloho ko upaˈnontɨfeso hofɨko hwapɨngo neso huno muyofoho.

Ufongoyo fisosomokafoˈne pahnnɨmo hungkuno hwapɨngofoho.
(Matɨyu 13:18-23; Mak 4:13-20)

11 Ose ulonto Jisas ole ulɨmento, Oso pahnnɨmo hungkuno seloheso olenoho. Oso ufongoyo hiso Anɨtuye hungkuno-foho.
12 Oso ufongoyo honɨngkanopo pɨwahuˈmentisoso olo paˈnyofoho. Aˈamu fehohnjoso Anɨtuye hungkuno upoˈnɨngkahonɨngkofi tɨfi Seten hwe wonyo sohwo hofɨkoe sɨmehomjo hungkuno somo wae yaofɨwoˈnɨngkiso hweho. Seten kako huno ole syofɨsyalofoho. Aˈamu Anɨtuye hungkuno sɨmehomo mnaweˈmanji hofɨko kakimo sɨmeho hiˈntnnono uyɨkujoˈno Anɨtu hofɨkimo asomo utɨmanoho. Ose syafɨsyonto wae yaofɨwoˈnɨngkisofoho.
13 Oso ufongoyo hwaho sojoˈnjopo pɨwahuˈmentisoso olo paˈnyofoho. Aˈamu fehohnjoso hofɨko Anɨtuye hungkuno upaˈnontɨfi sɨmeho moˈmo mehoˈnasyontɨfi sɨmonyo iwoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno oso hungkuno mehoˈnasiyoso pmpongo muhwatnnyo paˈnyofoho. Oso aˈamu hiso hofɨko Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono weˈenehwo uyontɨfi yoˈmayo tango uˈmante soˈno hofɨko iyoho unɨngkahonɨngki hofɨkoe sɨmeho hiˈntnnono uyo weˈeso hoˈnaofɨwoˈnɨngkohofofoho.
14 Oso ufongoe nantɨpe yongoˈnjopo pɨwahuˈmentisoso olo paˈnyofoho. Aˈamu fehohnjoso hofɨko Anɨtuye hungkuno upaˈnontɨfi Anɨtumo ko inɨngkowahonɨngkofi yoˈmayo hwahoponjo tangoso uˈmanteso hofɨko hamniyoho soˈno huno piˈnɨngo engo syafɨsyontɨfi hofɨko hofɨkoe aˈapahomnohini syafɨsyahonɨngkofi oso yoˈmayo hiso hofɨkoe sɨmeho umoˈnyo kingkulofɨwoˈnɨngkisofoho.

Oso'no hofɨkoe ipisayoso mojo miyonefoho. Hofɨko nom'ne a'amu somo Anɨtuye honɨngkano tɨpemayo'ne mufo'mapitnnefoho.

15 I oso'no oso ufongoe hwaho afofo'njopo pɨwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amuso hofɨko Anɨtuye hungkuno upa'nontɨfi sɨmeho mo'mo meho'nasyontɨfi yokumpohn'nyo mokosyohumawo'nɨngkohofofoho. Oso a'amu hiso hofɨkoe humayoso ito'nohinofoho. Hofɨko nom'ne a'amumo Anɨtuye hungkunomo inɨngkafitnne'entɨfi lutɨhwawo'nɨngkohofofoho.

Sikiloho nomongkujɨkuji hiyae ifoho'ofasiyo'ne pahnnɨmo hungkunofoho.
(Mak 4:21-25)

16 A'amu sikiloho'njoso hofɨko nomongkujɨkuji ahwonte'mo wokipitofosyantɨhm'maho. Epohumayo enjwa'mo woho'nosyantɨhm'maho. Awonoho. Hofɨko ijempoho tojwapo ifoho'ofahufijoso a'amu oso ango homo somo swapɨfijo somo oso pomponahoso hofɨkimo walohumontonoho.

17 Oso pahnnɨmo hungkunoso olene'no lonetɨhwalofoho. Yo'mayo hiyaso wojoso hwangku utɨhwa'nyopo i'mofapɨhwoso'no uhwonantanoho. Yo'mayo sɨmeho mo'mjo hiyaso mokosyohumalohwoneso hwangku utɨhwa'nyopo i'mofapɨhwoso'no a'amu hopi'nono uhwonantɨfeho.

18 Sekwo Anɨtumo inɨngkawentɨfi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo sokumo, Anɨtu kako engo'no engo'no wosejapmmontonoho. I oso'no hwe fihwo kako Anɨtumo sɨmeho we'e uyo sohwo, Ngko Anɨtuye hungkuno nom'ne upa'nyoso peho'neto. Nta'noho, loso sohwo oso sɨmeho we'e uyalokuso somo wae weeo'mtonoho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

Jisasɨye kona'wohi'nji konɨngkwa'wehwosanjiye hungkunofoho.
(Matɨyu 12:46-50; Mak 3:31-35)

19 Oso hohosohonta Jisasɨye kona'wohi'nji konɨngkwa'wehwosanji kakiye pono pmmentohofofoho. I oso'no hwe moya'mi pi'nɨngo engo Jisasɨ'njopo uhu'mokumentohofo so'no hofɨko Jisas pone neso m'mofapɨfitnnehofo.

20 Oseso hwe fihwo Jisasɨmo ulɨmento, Hnna'wohi'nji hnnɨngkwa'wehwosanji hofɨko yoloho'mo lohofontɨfi kikimo woku'mano lontɨfi humohumantohofofoho.

21 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Aˈamu Anɨtuye
hungkunomo haloho pentɨfi inɨngkawoˈnɨngkohofoso
hofɨko nje naˈuja nje nɨngkwahwosafoho.

Jisas kako ifofo engo sohumo moiˈwo hmmoˈnyo ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 8:23-27; Mak 4:35-41)

22 Sɨkuno fihumo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji
hofɨko yofayokinomo kotasontɨfi Jisas ulɨmento, Nakwo
mijo lomo nongkihntaˈni woekano. Ose ulahonɨngki
nɨhuˈnahone yofayokino hano imentisofoho.

23 Nowekontanɨngkofi Jisas kako saho fos-
yawoˈmentisofoho. Nofosyowentanɨngki ifofo engo
nto yahonɨngki oso yofayokino homo somo mijo
ufehuˈmokahumonto yahonɨngki yofayokino hiso mijo
womuhuloˈmto imentisofoho.

24 Inomokomoyo sohwa hofɨko Jisasɨmo komoˈno
ulɨkafontɨfi ulɨmentohofi, Hwe Engofo, Hwe Engofo,
weˈenepi nakwoe yofe moiˈwo umoˈnontaneˈno
yalokuhwono. Ose ulahonɨngkofi Jisas nolɨkafonto ifofo
soˈnji mijo soˈnjimo hungkuno ulahonɨngki ifofoˈnji mijoˈnji
moiˈwo imoˈnɨngkahonɨngki mijo apaˈno songo songo
miyoˈnjo nɨhuˈnahone lofawoˈmentisofoho.

25 Oseso Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento,
Sekwoe sɨmeho hiˈntnnohinoso ntɨˈmo weho. Ose
ulahonɨngki hofɨko yomo yontɨfi iyoho yontɨfi ole
hnnɨmentohofi, Olo hwe lohwo kako ifofoˈnji mijoˈnjimo
yoka ulisolo haloho'nohini isolo tɨhwoe huhwolo.

Hwe sisɨˈmasohoˈnjo sohumtaˈni Jisas kako towahuno wonyo wae yaoˈmentisofoho.
(Matɨyu 8:28-34; Mak 5:1-20)

26 Hofɨko hwaho Ngkalili sopo ntaˈni mijo ayo somo
nowakentɨfi hwaho Ngkekesa sopo kiˈmofamentohofofoho.

27-29 Oso hopo sopo Jisas kako yofayokino mtaˈni
ifohohosyosyahonɨngki oso ango soponjo hwe fihwo
uˈmaˈmentisofoho. Oso hwe huhwo sohumo towahuno
wonyo sohwa kakimo ehuhnnamoˈnnyo hweho. Sɨkuno
piˈnɨngo engo somo kako he ane hweho. Kako ango
ne soˈmo mohumayo hweho. Oˈo, kako aˈamufe pijafo
sokimomo hoˈnasiyo sopo humemmojo hweho. Sɨkuno
piˈnɨngo engo somo oso towahuno wonyoso oso hwe huhwo
sohumo yokumpohˈnyo mokosyohumawoˈnɨngkohofo
sohonta aˈamu angoponjoso aho kesyohumantɨfi ahwomo
nano soˈnji kakoe sɨfe ahomo ko kilofontɨfe sohwo
kako ahwomo nano hiso mtɨhupewoˈnɨngkisofoho.
Towahuno wonyo homo somo hwaho aˈamu ane soponeˈno

ipemotawowoˈnɨngkohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo
kako Jisasɨmo uhwononto joho mohmˈno lamofonto
Jisasɨye sɨfe kiˈnyoˈmo pɨwasyonto mango engo ulɨmento,
Jisas kɨko Anɨtu Yokintahoponjo sohwoe Hwomu Ne
hwosoho. Kɨko ngkimo peho wontohoˈmonneˈnelo.
Hungkuno yokumpohnˈnyo wakilɨmonneˈno yohono. Kɨko
ngkimo tohino nontapohotoho. Oso hungkuno ulɨmentiso
hwapɨngoso olenoho. Jisas kako oso towahuno wonyo
sohumo ulɨmento, Kɨko olo hwe lohumo ulɨkoˈmaho.
30 Ose ulonto nomˈne hungkuno ulɨmento, Jɨje yofe
pɨhwoˈnyo hwosilo. Ose ulahonɨngki ulɨmento, Nje
yofeso *Ami* hwoˈnyoho. (Nakwoe hungkuno ole,
Sɨsɨhwayo paˈnɨngo, piˈnɨngo engofoho.) Hwapɨngoso
towahuno wonyo piˈnɨngoso oso hwe huhwo sohumo
ehuhnnamoˈnnyofoho.
31 Towahuno huhwo sohwo hofɨko Jisasɨmo
yokumpohnˈnyo ulɨmentohofi, Kɨko tohino mayo soˈno
tɨkano somneˈno nolonehwajohotoho.
32 Oso hwofɨkiˈnyo mofone sopo yahu piˈnɨngo engoso
hofɨko mno ijontanɨngkofo somneˈno towahuno wonyo
sohwa Jisasɨmo yokumpohnˈnyo ulɨmentohofi, Kɨko
tɨmoˈnohino fohononehwajo. Nakwo oso yahu nongkwafe
poneˈno wohwontaneˈno yɨhwono. Ose ulahonɨngkofi Jisas
hofɨkimo tɨmo honohwatɨmentisofoho.
33 Oseso oso towahuno wonyo hiso hwe sohumo
nulɨkoˈmantɨfi yahu somo ehuhnnaoˈmentohofofoho.
Ehuhnnaofahonɨngkofi yahu hiso hofɨko hano kunto
kuntoˈno wentɨfi iwoˈmangomo mtɨkuˈnontɨfi mijomo
nɨhuˈnahono mihuloˈmentisofoho.
34 Oso yahu mokosyohumayo sohwa yoˈmayo somo uh-
wonontɨfi hano kunto kuntoˈno wentɨfi hwe moyaˈmi ango
engo soponjo soˈnji osoˈmo soˈmeemjo soˈntnneˈno oso
hungkuno hiso lɨjwaofahonɨngkofi hoˈnɨmɨmentisofoho.
35 Oso hungkuno hiso hoˈnɨngkahonɨngki hwe moyaˈmi
hopiˈnonohinoso uhwonano lontɨfi imentohofofoho. Hofɨko
Jisasɨˈnji iˈmofapontɨfi uhwonɨmentohofoso oso hwe
towahuno wonyo ulɨkomaˈmentohofo sohwo kako he
yofonto kako huno wopɨngoˈnjo imoˈnonto kako Jisasɨye
sɨfɨkiˈnyoˈmo nohumentanɨngki uhwonɨmentohofofoho.
Ose uhwonontɨfi iyoho imentohofofoho.
36-39 Oso aˈamu tɨfinjo iˈmofapmmentohofo somo aˈamu
hofɨko Jisas oso hwe towahuno wonyo ulɨkoˈmaˈmentohofo
sohumo wopɨngo umokumentiso somo uhwonɨmentohofo
soˈno mpoyo lutɨhwamentohofofoho. Ose upaˈnontɨfi
oso hwe moyaˈmi hopiˈnono oso hwaho Ngkekeso
soˈmeem mtaˈangoso hofɨko Jisasɨmo ulɨmentohofi, Kɨko

nakumo nonelɨkoˈmahoji nomˈne angopono mpano. Ose ulɨmentohofo hwapɨngoso oleˈnefoho. Hofɨko iyoho mɨkunɨmposo unɨngkahonɨngki ulɨmentohofofoho. Oseso Jisas kako yofayokinopo nokotosahonɨngki oso hwe towahuno wonyoso ulɨkoˈmaˈmentohofo sohwo kako Jisasɨmo yokumpohnˈnyo ulɨmento, Ngko kɨkoˈnji wowahontnneˈno yohono. Ose ko ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko jɨje angopono asomo uhuji yoˈmayo wonyoangkafo Anɨtu kiloholˈmaso soˈno jɨje aˈamu somo filutɨhwaho. Ose lɨhwajonto Jisas kako nɨhuˈnahone asomo wakoˈmentisofoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo kako kakoe ango poneˈno asomo nowento hwe moyaˈmi hopiˈnonohinomo yoˈmayo Jisas uloholˈmentiso soˈno lutɨhwamentisofoho.

Mu poyo peˈnnyosiˈnji aˈmu mnokinoˈnjosiˈnjiye hungkunofoho.
(Matɨyu 9:18-26; Mak 5:21-43)

40 Jisas kako mijo ayo nongkihntaˈni asomo wakoˈmentiso sohonta hwe moyaˈmi hopiˈnono kakineˈno humohontohumantohofoso Jisasɨmo uhwonontɨfi sɨmonyo imentohofofoho.
41-42 Osohonta hwe fihwo kakoe yofe Jailos sohwo kako Jisasɨmo uˈmaˈmentisofoho. Oso hwe Jailos huhwo sohwo kako Anɨtuye tajo ango weˈe somo mokosyohumayoˈne yofe engoˈnjo hweho. Kako mu angaˈnohinoˈnjo hweho. Kakoe mu siye soswoso aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈu uyakoloˈnnyosi kako poyo wopeˈnɨmonto mofone sopo kanɨngkwohwo Jisasɨmo uˈmanto Jisasɨye sɨfɨkiˈnyoˈmo hwomtame ehumanto Jisasɨmo yokumpohnˈnyo ulɨmento, Kɨko nje ango poneˈno wowaho. Ose ulɨmentisofoho.
43 Oso aˈamuˈnjo hopo sopo aˈmu fisi kako humunyoponoho. Oso hisi kako engolopohamo imoihoso neˈno yontanɨngki soswo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈu uyakoloˈmojofoho. Aˈamu fihwo kako oso aˈmu hisiye mnokino homo somo wopɨngo umokone sohwo mohumunyoponoho. Kakoe hamniyoho hopiˈnono aˈamu mnokinoˈnjo somo wopɨngo umokiyo sohwamo nto umojiyoho.
44 Oso aˈmu hisi kako Jisasɨye hohujo hohntaˈni uˈmanto kako Jisasɨye hwapɨfe tokwajo somo aho upmˈmokahonɨngki aˈmusi kakoe honɨyoso sosayo komoˈno saˈnɨmentisofoho.
45 Oso hohosohonta Jisas ulɨmento, Ngkimo aho tɨhwo nɨpmˈmokantofoho. Ose ulahonɨngki hofɨko angaˈno angaˈno ulɨmentohofi, Ngkoˈmaho. Ngko makupmˈmokoho yohono. Ose lontanɨngkofi Pita Jisasɨmo ulɨmento,

Hwe Engofo, hwe moya'mi pi'nɨngo engo kikimo ifehu'mokokumantɨfi kakupm'mokohofo.

46 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, A'amu anga'no kako ngkimo aho kisanisyohoho. Nje a'apaho somta'ni yokumpohn'nyo fehohnjoso uhwohoe huno niyohoho.

47 Ose ulahonɨngki oso a'mu hisi kako Jisas ngkine'no huno nto uyohoho syafɨsyonto yomo yomo yonto Jisasɨye sɨfɨki'nyo'mo hwomtame ulohofonto a'amu hopi'nonohinofe tɨmopo kako Jisasɨmo aho kisuhumentiso hwapɨngo so'no lutɨhwanto ole ulɨmento, Nje mnokinoso nɨhu'no komo'no moi'wo imo'nɨngkohoho.

48 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Nje mupe, kɨko ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapohino so'no olohonta kɨko wopɨngo imo'nɨngkino. Kɨko sɨmeho wopɨngo'njo siki uhuji fohumantono.

49 Ose ulontanɨngki hwe fihwo Jailosɨye angopo nta'ni noponto Jailosɨmo u'manto ulɨmento, Jɨje mu poyo nto pe'nɨngkohoho. Oseso kɨko olo hwe engo lohumo jɨje ango pone'no peho'no ipemotowalokuno. Kako wohumano.

50 Ose ulahonɨngki Jisas kako upa'nonto Jailosɨmo ulɨmento, Kɨko iyoho yohotoho. Kɨko ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntahopohojo'no jɨje mu wopɨngo umo'nɨmontonoho.

51 Ose ulonto Jisas kako Jailosɨye angopo i'mofawento oso hopo sopo Jisas kako Pita, Joun, Jemɨs oso hwanji kanɨngkwohwo'ya'u'njimo utɨmanto hofɨko'nohini angomo humentohofofoho. Nom'ne a'amu somo ole ulɨmento, Sekwo noswapɨkutoho.

52 Ose ulahonɨngki hwe moya'mi pi'nɨngo engoso hofɨko mu hisine'no humotaho lopemo'nowentanɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo humotaho lɨkutoho. Kako poyo'maho. Saho fosyaweho.

53 Ose ulahonɨngki a'amu hiso hofɨko mu poyo nto pe'nɨmentiso so'no huno uyahonɨngki hofɨko Jisasɨmne'no sitofo ulontɨfi tɨkafo ujɨmentohofofoho.

54 I oso'no Jisas kako mu poyo pe'nɨmentiso siye aho manto mango mohm'no ole ulɨmento, Mupe, kɨko filɨkaho.

55 Ose ulahonɨngki oso mu hisiye huyo'mangoso nto umentisoso asomo ponto ka'wohimo uhulo'ofahonɨngki mu sopi lɨka'mentisofoho. Nolɨkofahonɨngki Jisas kanɨngkwohwo'ya'umo ulɨmento, Wosopayo uyinyo.

56 Ose ulahonɨngki kanɨngkwohwo'ya'u siko yo'mayo somo uhwononji yomo engo imentisiyefoho. Jisas kako kanɨngkwohwo'ya'umo hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmento, Olo hilo so'no siko yolohoso nom'ne a'amumo nulohosiloho. Ose ulɨmentisofoho.

9

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo sohwamo kakoe syoho somo iyoˈne uhwatɨmentisofoho.

(Matɨyu 10:5-15; Mak 6:7-13)

1 Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo sohwamo lutɨmanto yoˈmayo mnokinoˈnjo soˈnji aˈamu towahuno wonyo ehuhnnamoˈnnyo soˈnjimo wae yaofɨkuji wopɨngo umokiyoˈne kakoe yokumpohnˈnyo uyɨmentisofoho.

2 Jisas hofɨkimo ulɨmento, Sekwo angoˈmeemne humpekuji Anɨtu kako aˈamu somo umokosyohumamonto yalokunjo soˈno lutɨhwafɨkuji aˈamu mnokinoˈnjo somo wopɨngo umokumno.

3 Ose ulonto ulɨmento, Sekwo yoˈmayo hano emoyo soˈneˈno mno, hoˈyo, wopayo, hamniyoho manjiˈmofo nomˈneso nomotawekutoho. Oˈo, hanoˈnohino fiyɨkuno.

4 Sekwo nomˈne angopo iˈmofahokuji aˈamu fihwo sekumo kakoe angomneˈno setɨmaso sohwoe angomnohini fosyawentɨfijo sohwasi oso ango hopo sopo nulɨkoˈmafɨkuji ango nomˈnepono nje hungkuno lutɨhwayoˈne fɨhwanɨmno.

5 Ango fipo iˈmofafijoso aˈamu mosetɨmasoˈnjo mikujɨˈmanji oso ango hopo sopo nulɨkoˈmafɨkuji hopo soponjo hwaho semongkiˈnososo hofɨko nosehontohumentanɨngkuji oso hintalinyo hiso wae feehumno. Oso homo somo uhwonɨngkuji hofɨko hofɨkoe yahino somneˈno huno ole wosyafɨhupɨfe. U, nakwo wonyo yɨhwono. Ose syafɨsyɨkuji iyoho unono.

6 Ose ulonto hofɨkimo uhwojahonɨngki hofɨko angoˈmeemneˈno humpoˈmentohofofoho. Ango hoˈmo hoˈmmeemo Anɨtuye hungkuno wopɨngoso lɨkuˈmofontɨfi aˈamu mnokinoˈnjo somo wopɨngo umokumentohofofoho.

Hwe yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumayo Helout sohwo kako Jisasɨmneˈno hungkuno upaˈnɨmentisofoho.

(Matɨyu 14:1-2; Mak 6:14-16)

7 Hwe yofe engoˈnjo hwaho Ngkalili sopo mokosyohumayo sohwo kakoe yofe Heloutɨyoho. Oso huhwo sohwo yoˈmayo wonyoangkafo Jisas imentiso soˈno upaˈnonto kako huno piˈnɨngo syafɨhuˈmentisofoho. Hwapɨngoso aˈamu fehohn-joso Jisasɨmneˈno ole ulɨmentohofi, Joun poyo peˈnɨmentiso sohwo kako piˈnɨmo mtaˈni apaˈno songo nto lɨkakwoho.

8 Nomˈne aˈamuso ole ulɨmentohofi, Ilaija sohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki kako neyakwosamo hohonta lutɨhwamojo sohwo kako poyo peˈnɨmentiso sohwo apaˈno

nto lɨkakwoho. Nom'ne a'amuso ole ulɨmentohofi, U, nom'ne a'amu hohonta humamojo sohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lutɨhwamojo sohwo nto lɨkakwoho.

9 Helout oso hungkuno upa'nonto kako syafɨhu'mento, Nje a'amu lɨhwatɨmentoheso hofɨko Jounɨye tɨ'wangomo mɨngo ntofilɨjwamokwofɨhweho. Oseso olo hwe lohwo Jounɨ'manji pipilo. I oso'no ngko pipine'no upa'nɨngkohono oso huhweho eso, hungkuno upa'nɨmaleso tɨhwolo. Ose syafɨsyonto kako Jisasɨmo uhwonɨmonto imentisofoho.

Jisas kako a'amu 'faif tausen' (5000) sohwamo wopayo uyɨmentisofoho.

(Matɨyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Joun 6:1-13)

10 Jisas kakoe inomokomoyo (*apousel*) uhwatɨmentiso sohwa asomo nopontɨfi hofɨko yo'mayo imentohofo so'no Jisasɨmo ulɨmentohofofoho. Nto ulahonɨngkofi Jisas kako hofɨko'nji a'amu nom'ne hopi'nonohino somo uhwatɨ'mofontɨfi hofɨko'nohini ango Mpetɨsaita ne'no umentohofofoho.

11 Hwe moya'mi hopi'nonohinoso oso hiso'no huno uyahonɨngki hofɨko umentohofo somo inɨngkamentohofofoho. Jisas kako oso hwe moya'mi hiso kakimo nto inɨngkowahonɨngkofi uhwononto ulɨmento, Sekwo oyonɨmno. Jisas kako Anɨtu hwe moya'mi somo wopɨngo umokosyohumamonto iwo'nɨngkiso so'no hungkuno ulonto a'amu mnokino'njo somo wopɨngo umokumentisofoho.

12 Oso'no sɨkuno'nji kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo sohwa Jisasɨmo u'mantɨfi ulɨmentohofi, Kɨko oso hwe moya'mi somo ango so'mne'no lɨhwajohojo'no hofɨko osopo fosyawekuji wosopayo wotɨpemapɨfe. Olo humalohwone lopo a'amu ango yo'mayoso aneponoho.

13 Ose ko ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, O'o, sekwo huhwasi wosopayo uyɨmno. Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Nakwo wosopayo pi'nɨngo'njo hwonanɨ'maho. Wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino'nji inanɨku hufa'uyo so'ntnnohini mokosyohumalohwono. I kɨko ole losyofɨsyalokuno. Sekwo nowekuji ho'yango ango mta'ni a'amu hopi'nonohino somne'no wosopayo mpe uyamno. Ose losyofɨsyalokuno. Ose ulɨmentohofofoho.

14 Oso a'amu hiso *faif tausen* (5000) hwafoho. Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Sekwo hofɨkimo ulɨmno. A'amu *fifɨti* (50), *fifɨti* (50) mɨhu'mokinɨngkuji wohumafe.

15 Ose ulahonɨngki inomokomoyo sohwa hofɨko Jisas ulɨmentiso hopa mɨhu'mohu'mɨngo yɨhu'matɨ'mentohofofoho.

16 Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopiˈnonohino
soˈnji inanɨku hufaˈuyo soˈnji nomanto kako
ahwomomo tɨmo uhwontohumanto Anɨtumo isamoyoka
ulɨmentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo hiso
kutɨkujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo aˈamu
somo yano ulofiyoˈne huˈmuyɨmentisofoho.
17 Aˈamu hopiˈnonohinoso wopayo hiso moiˈwo
nontɨfi sɨmeho uhnnɨngkahonɨngki hofɨko wosopayo
nɨlɨfonaoˈmentohofoso nuhuˈmokontɨfi sohwo
hoˈyo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo somo
mohuˈmemeehumentohofofoho.

Pita Jisasɨmneˈno Kɨlaisɨyoho ose lɨjwaoˈmentisofoho.
(Matɨyu 16:13-19; Mak 8:27-29)

18 Sɨkuno fihumo Jisas kakoˈnohini kanɨngkwohumo jomo
ulontanɨngki kakoe inomokomoyo sohwa mofonepo humo-
humantohofofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo
ulohonɨmento, Aˈamu ngkineˈno pehofo mjolɨmɨwalokwofo.
19 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Aˈamu fehohnjo
kikineˈno ole lalokwofo, Joun Aˈamumo Mijo Kiyomaˈmojo
sohwolɨkeno. Aˈamu nomˈne fehohnjo ole lalokwofo, Ilai-
jatɨkeno. I nomˈnihwa aˈamumo Anɨtu hungkuno uya-
honɨngki lutɨhwanto peˈnɨmentiso sohwo apaˈno songo
lɨkaˈmaso hwolɨkeno. Kikineˈno ose mjolɨmɨwalokwofo.
20 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo sohwasi,
ngkineˈno pehofo ntɨwoˈnɨngkohofɨhwasilo. Ose ula-
honɨngki Pita ulɨmento, Kɨko sohwosi Anɨtuye Kɨlaisɨkiyoho.
Anɨtu nakwoe hwaho loponeˈno kuhwotɨmentiso hwosoho.

Jisas kako poyo peˈnɨngkuhwosi apaˈno songo lɨkafone soˈno hungkuno ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 16:20-28; Mak 8:30–9:1)

21 Pita ose ulahonɨngki Jisas kako inomokomoyo sohwamo
hungkuno yokumpohnˈnyo ole ulɨmento, Sekwo oso hisoˈno
nomˈnemo lujɨmofɨkutoho.
22 Ose ulonto ole ulɨmento, Aˈamufe Hwomu sohwoˈni
ngko tohino engo nomaˈmne hwoˈnyoho. Aˈamu Jutafe
hwe engo sohwanji aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwanji
aˈamu Jutafe honɨngkano hungkuno lutɨhwawoˈnɨngkohofo
sohwanji hofɨko ngkineˈno nakwolaho ntɨkuji hohujo
ikinjanɨmofɨkuji nofonjanɨhufitnnefoho. I osoˈno sɨkuno
hufaˈu sɨhune memjaofɨhwosoˈno ngko apaˈno songo
wolɨkaˈmonnoho.
23 Ose ulonto hwe moyaˈmi hopiˈnono Jisasɨmo
inɨngkamentohofo somo ole ulɨmento, U, aˈamu fisoku
ngkimo wonnɨngkopano lɨfijoˈmanji sekwo sekwoe yoˈmayo
hi semoˈnɨwoˈnɨngkiso soˈnji sekwoe yofe soˈnji monje

yahinɨngkuji sekwo sɨkuno huhwo huhwi nje yofeˈno poyo
peˈnyo soˈno iyoho miyoˈnjo ifijoso ngkimo mofo ne sopo
tɨfi nnɨngkapmno.
24 Aˈamu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohnˈnyo
womokosyohumamo lososo kakoe songo neˈno humayoso
wopɨwahuˈmontonoho. Osoˈno aˈamu fihwo ngkineˈno
huno uyahonɨngkuhwosi kakoe humayoso pɨwasyososo
hwangku kakoe humayoso wotɨpemaˈmontonoho.
25 Aˈamu fihwo kako Anɨtumneˈno hohujo ikinjaofɨhwosi
kako olo hwaho loponjo hoˈyango hamniyoho yoˈmayoso
engo huˈmeesyontoso sohwo kako tɨkanomo wesoˈmanji oso
hoˈyango yoˈmayoso pipi ufoˈmaneto. Awonoho.
26 Aˈamu fihwo kako nje hungkuno soˈnji ngkoˈntnneˈno
hohujo ikinjanɨmofoso sohwo ngko oso huhwo sohumneˈno
tɨfi noˈmo hohujo ikinjɨmoˈmnefoho. Ou, osohonta ngko
nje Mpohwoe yokumpohnˈnyo soˈnji aˈamu ahwomomjo
wopɨngoˈnohini sohwafe yokumpohnˈnyoˈnji nje yofe
engoˈnji olo hwaho lopo asomo pmme sohonta aˈamu
ngkineˈno hohujo ikinjanɨmofoso sohuneˈno ngko hohujo
ukinjɨmoˈmonnoho.
27 Ngko hungkuno nehopi waselɨmonneˈno yohono.
Aˈamu olo hwaho lopo nakwoˈnji olohonta humalofo
fehohnjoso mapeˈnontanɨngkuji Anɨtu aˈamumo wopɨngo
wonyoangkafo mokosyohumayo somo uhwonantɨfeho. Ose
ulɨmentisofoho.

Jisas kakoe aˈapaho sɨmano nomˈne kengo imoˈnɨmentisofoho.
(Matɨyu 17:1-3; Mak 9:2-13)

28 Sɨkuno aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni
hufaˈu sɨhune memjaofahonɨngki Jisas kako Pitaja Jounja
Jemɨsɨjamo utɨmanto kako Mpohumo jomo ulɨmo lonto
hwofɨkiˈnyo weˈe soponeˈno kotasɨmentohofofoho.
29 Kako Mpohumo jomo ulontanɨngki kakoe
sɨmoˈmangoso mofehiˈnyo paˈnyo imoˈnonto kakoe
manjiˈmofo sawemoso nɨhuˈno halojo pomponaho paˈnyo
imoˈnɨmentisofoho.
30 Oso hohosohonta hwe hufaˈu hohonta
peˈnɨmentisiye sohwaˈu kakoˈnjopo iˈmofaponji hungkuno
hnnɨmentohofoso Mousesɨˈnji Ilaijaˈnjoho.
31 Siko ahwomomjo yokumpohnˈnyo soˈnji uˈmanji siko
Jisas kako ango Jelusalem sopo yoˈmayo Anɨtu kako
Jisas yoneˈento uyohotɨmentiso somo ne imoˈnyoˈne poyo
umoˈnɨmontonoho, hnnɨmentohofofoho.
32 Pitajanji nomˈne sohwanji saho humofosyawentohofo
sohwa nolɨkafontɨfi uhwonɨmentohofoso Jisasɨye

pomponaho soˈnji hwe hufaˈu sohwaˈuˈnjimo uhwonɨmentohofofoho.
33 Oso hwe hufaˈu sohwaˈu Jisasɨmo uhwotɨˈmofaho lonji imentisiyoso Pita kako huno piˈnɨngo syofɨsikaofonto Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, nakwo olopo humentani sehonɨngkuhwoneso wopɨngofoho. Olo hilo soˈno syafɨsiyoˈneso ango hufaˈu sɨhune womolantaneˈno yɨhwono. Angaˈno kɨkoˈnefoho. Angaˈno Mousesɨmnefoho. Nomˈneso Ilaijamnefoho. Pita kako oso hisoˈno huno itoˈno muyahonɨngki ulɨmentisofoho.
34 Pita ose ulontanɨngki himo hwahonepo kepijiyofasyonto hofɨkimo ifeehuˈmokosyahonɨngki inomokomoyo sohwa hofɨko iyoho imentohofofoho.
35 Oso himo hoˈmo soˈmtaˈni mampaho ole hoˈnɨmento, Olo hwe lohwo sekumneˈno uhwosopoˈmentohe sohwo nje Hwomufoho. Kakoe hungkunomo sekwo upaˈnɨmno.
36 Oso mampaho hiso moiˈwo hoˈnɨkwato lohofahonɨngki inomokomoyo sohwa uhwonɨmentohofoso Jisas kakoˈnohini lohofontanɨngki uhwonɨmentohofofoho. Inomokomoyo huhwo sohwa yoˈmayo uhwonɨmentohofo sohonta hofɨko nomˈne sohwamo hungkuno mulɨmmentohofofoho. Oˈo, mampiˈnyo humohumantohofofoho.

Hwomu towahuno wonyo ehuhnnamoˈnyo fihumo Jisas wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 17:14-21; Mak 9:14-29)

37 Moˈnɨngkanta hofɨko hwofɨkiˈnyo weˈe sopo ulɨkoˈmantɨfi nowentɨfi hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo honɨngkanopo Jisasɨmo uswoˈnɨmentohofofoho.
38 Hwe fihwo kako oso hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo somtaˈni Jisasɨmo joho ulɨmento, Hwe Engofo, ngko kikimo jomo wakilɨmonneˈno yohono. Kɨko nje hwomu lohumo tɨmo uhwonyo. Ngko olo hwomu angaˈnohinoˈnjo hwoˈnyoho.
39 Towahuno wonyo sohwo kako hwomu sohumo uˈmanto aho yokumpohˈnyo kemokosyohumahonɨngki hwomu sohwo kako joho mohmˈno lɨwoˈnɨngkisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwomu sohumo wonyo kimokonto mohmˈno mohmˈno ulohofahonɨngki hwomu sohwoe mango mtaˈni makwoangoso sapɨwoˈnɨngkisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwomu sohwoe aˈapaho wonyo neˈno umokonto komoˈno musyaˈofeˈnjo yonteso hwomu sohwo kakoe aˈapahoso kangotnnyo imoˈnɨmojofoho.

40 Oseso ngko jɨje inomokomoyo sohwa hofɨko towahuno
wonyo hiso wae weenɨmofife lonji humotaho ko loheso
hofɨko hopoˈmaho.
41 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Hwe moyaˈmi olohonta
humalofo soku, sekwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono
muyo kuyoho. Sekwo honɨngkano itoˈnohinoˈmaho.
Oso yahino hiso neˈno wesoˈmanji ngko sekwoˈnji
humayoso sɨkuno alale womemjanɨmoˈmontolɨkeno.
Ngko sekwoe tango ngkimo nɨˈmayoso sɨkuno alale
womemjanɨmoˈmontolɨkeno. Jɨje hwomuso ngkoˈnjo
loponeˈno motape.
42 Nomotowentanɨngki towahuno wonyo sohwo kako
hwomu huhwo sohumo hwahopo kelopmmokwajonto
mohmˈno hnnojwaoˈmentisofoho. Jisas kako towahuno
wonyo huhwo sohumo yoka ulonto wae yɨmofonto hwomu
sohumo wopɨngo umokumentisofoho. Wopɨngo umokonto
kanɨngkwohumo uyɨmentisofoho.
43 Hwe moyaˈmi hopiˈnonohinoso hofɨko Anɨtuye
yokumpohnˈnyoso utɨhwaˈnyopo uhwonontɨfi hi
ulɨkofahonɨngki hofɨko yomo imentohofofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo kako poyo imoˈnone soˈno apaˈno ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 17:22-23; Mak 9:30-32)

Hofɨko Jisas kako imentiso soˈno huno piˈnɨngo engo
syofɨsyontanɨngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo
ulɨmento,
44 Sekwo olo hungkuno loso selɨˈmeˈno haloho itoˈno
upaˈnɨmno. Sekwo inɨngo mofɨkutoho. Hwangku weˈenepi
ngko Aˈamufe Hwomu sohwoˈnɨmo nje mango sohwafe aho
somo hofɨko ngkimo wohoˈnonɨsyantɨfeho.
45 Ose ulahonɨngki hofɨko oso hungkuno ulɨmentiso
soˈno huno mummentisofoho. Hwapɨngoso oso hungkuno
hiso hofɨkineˈno hiyaso woˈnnyo soˈno hofɨko huno
mosyafɨsiyoˈnjo yontɨfi hofɨko hwapɨngo ne soˈno Jisasɨmo
ujosoˈno iyoho unɨmentisofoho.

Inomokomoyo nomˈni hwamo yakoloˈnnyoso tɨhwolo.
(Matɨyu 18:1-5; Mak 9:33-37)

46 Inomokomoyo sohwa hofɨko nakwoe hwe yofe engoˈnjo
sɨmoˈmo yakoloso, tɨhwolɨkeno sohnnohojikamoˈnontɨfi
ikujoho wofongkiˈnantɨfi imentohofofoho.
47 Jisas kako hofɨkoe huno somjo huno woˈnnyo soˈno
huno uyahonɨngki kako mehomi weˈeso utɨmanto, mo-
memokosyohumamentisofoho.

48 Oseso inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Aˈamu
fihwo kako olo mehomi lohumo nje yofe hoˈnonɨmayoˈne
ufoˈmaso sohwo kako ngkimo nɨfoˈmakwoho. Aˈamu
ngkimo nɨfoˈmaso sohwo kako hwe engo ngkimo
nɨhwatɨmentiso sohwo huhumo ufoˈmakwoho. Hwe fihwo
kako kakoe yofe engo somneˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo
aˈamu nomˈnimo ufoˈmayoˈnohini sohwo kako Anɨtuye
tɨmopo hwe engo ne sɨmoˈmjo hweho.

Aˈamu sekwoe yoˈmayo syoho somo mohwempeesemofe hwoˈmanji sekwoe aˈamu hweho.

(Mak 9:38-40)

49 Jisasɨye inomokomoyo Joun sohwo kako Jisasɨmo
ulɨmento, Hwe Engofo, Nakwo uhwonɨmalohwoneso
hwe fihwo kako jɨje yofe ulonto towahuno wonyo wae
yaofontanɨngki uhwonɨmalohwonefoho. I osoˈno kako
nakwoˈnji kikimo mokinɨngkowaloku yɨhwono i osoˈno
nakwo kakimo ulɨmalohwono, Kɨko Jisasɨye yofeˈnji
towahuno wonyoso wae yaofohotoho.

50 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Sekwo ose
uloho'malofoso wonyofoho. Sekwo kakoe honɨngkanomo
nopɨjumofɨkutoho. Aˈamu sekwoe syoho somo
mohwempeesemofe hwoˈmanji sekwoe aˈamu hweho. Ose
ulɨmentisofoho.

Aˈamu Someliyaso Jisas hofɨkoe angopo wahonɨngki hofɨko Jisasɨmo mutɨmaˈmmentohofofoho.

51 Jisasɨmo Anɨtu ahwomomne asomo utɨmayo sɨkuno
mofonepo imoˈnɨngkahonɨngki Jisas kako Jelusalemneˈno
we-eˈneso huno yokumpohnˈnyo syofɨsyomanto
Jelusalemneˈno wawomo lonto hano sɨmentisofoho.

52 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Jelusalemneˈno
nowentanɨngkofi kako kakoe inomokomoyo fihwamo aˈamu
Someliyafe ango fiponeˈno Jisas kakineˈno ango itoˈno esy-
ohumayoˈne ulohasiyoˈne lɨhwatɨmentisofoho.

53 I osoˈno oso ango hopo soponjo aˈamuso hofɨko
Jisasɨmo hofɨkoe angomo ipemotasyuyo soˈno nakwolaho
lontɨfi mutɨmmasoˈnjo imentohofofoho. Hwapɨngoso kako
Jelusalemne hweho lontɨfi mutɨmaˈmmentohofofoho.
Hofɨko Anɨtumneˈno hwomtame ulohofo yahinoso
Jelusalemnohini * uhwonyoso nakwolaho linyofoho.

---

* **9:53:** Aˈamu Someliyaso Hwofɨkiˈnyo Ngkelisim sopo uhuˈmokontɨfi Anɨtuye yofe hoˈnomawoˈnɨngkohofofoho. Osoˈno aˈamu Jutaso hofɨko Jelusalem uhuˈmokontɨfi Anɨtuye yofe hoˈnomawoˈnɨngkohofofoho. (Jn. 4:20 somo uhwonyo.) Aˈamu Someliyaso hofɨko huno ole, Aˈamu Jutaso hofɨkoe yahino wopɨngo minɨngkawoˈnɨngkiyohofo. Osoˈno hofɨko Jisasɨmo mufoˈmasoˈnjo imentohofofoho.

54 Jisasɨye inomokomoyo hufaˈu sohwaˈu Jemɨsɨˈnji
Jounˈnji siko yoˈmayo yoˈmayo yahino somo uhwononji
ulɨmentisiyo, Hwe Engofo, nakwo ahwomomjo toho soˈno
joho lutɨmehwasi olo aˈamu lomo nasiyoso wopɨngotaho.
55-56 Ose ulahonɨngki Jisas kako sikimo yoka ulɨmento,
Siko sikoe sɨmeho moˈmjo huno wonyoso huno maseyohi
yohoho. Ngko Aˈamufe Hwomu sohwoˈni ngko aˈamumo
wonyo imokiyoˈne pmmentohe hwonɨˈmaho. Oˈo, aˈamumo
ufoˈmayoˈne pmmentohe hwoˈnyoho. Ose ulahonɨngki
hofɨko nomˈne ango poneˈno womentohofofoho.

Aˈamu Jisasɨmo tɨfi inɨngkayo yahino soˈne hungkunofoho. (Matɨyu 8:19-22)

57 Hofɨko honɨngkanopo noloho'nowentanɨngkofi hwe fi-
hwo Jisasɨmo ulɨmento, Kɨko ango ntɨˈmno usoso ngko tɨfi
wokinɨngkamonnoho.
58 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Sikisɨwojo sohwa
hofɨko hofɨkoe sokimoso hiˈnjo hwafoho. Yɨhufo sohwa
hofɨko hofɨkoe aifoso hiˈnjo hwafoho. I osoˈno ngko
Aˈamufe Hwomu sohwoˈni ngko ango saho fosyaweˈneso
ane hwoˈnyoho.
59 Ose ulonto kako nomˈne hwe sohumo ulɨmento, Kɨko
ngkimo tɨfi nnɨngkape. Ose ko ulahonɨngki hwe sohwo
kako ulɨmento, Kɨko ngkimo tɨfi nnɨngkape ntohino soˈno
ngko kikimo wokinɨngkapmmonnoho. I osoˈno sɨmoˈmo
ngko nje mpohumo kakiˈno piˈnɨmoˈmo ijopijisyasiˈmo peso.
Wopɨngotaho.
60 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Aˈamu ngkimo tɨfi
monnɨngkapɨfijoso hofɨko ujopijisyahufe. Hofɨkoe syoho-
foho. I kɨko sohwosi ngkimo nnɨngkapohoji Anɨtu
aˈamumo wopɨngo umokosyohumamonto yalokunjo soˈno
kɨko aˈamu somo Anɨtu kakoe hungkunoso filɨjɨmofo. Ose
ulɨmentisofoho.
61 Hwe nomˈnihwo Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, ngko
kikimo tɨfi wokinɨngkamonnoho. I osoˈno ngko sɨmoˈmo nje
aˈamumo aho nɨhuˈno upeemeso wopɨngotaho.
62 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Aˈamu ngkimo tɨfi ko
nnɨngkapɨhwosi kako tɨfi noˈmo yoˈmayo ulɨkoˈmaso soˈno
ikintɨmantɨmo mjɨmɨweˈnjo sohwo kako Anɨtu aˈamumo
mokosyohumayo sopono syoho iyo soˈno hopoˈmaho. Ose
ulɨmentisofoho.

10

*Jisas kako hwe nomˈne 'sefenti-tu' (72) so-
hwamo angoˈmeemo kakoe hungkuno lutɨhwayoˈne
lɨhwatɨmentisofoho.*

1 Oso hohosohonta Jisas kako nomˈne aˈamu *sefenti-tu* (72)
sohwamo kakoe syoho somneˈno uhwosopoˈmentisofoho.
Kako aˈamufe ango hoˈmo hoˈmeemo tɨfi ngko
nuˈmaˈmneˈento ango hoˈmo hoˈmneˈno hwe hufaˈu hufaˈu
lɨhwatɨmentisofoho.
2 Sɨmoˈmo hungkuno ole ulɨmento, Pahnnɨmo hungkuno
waselɨmonneˈno yohono. Wopayo syoho soponjo piˈnɨngo
engoso toyo nto imaho. I osoˈno aˈamu wopayo toyo
mjiyoˈne syohoˈnjo sohwa hopoenohino hwaˈmaho.
Oseso sekwo olo syoho loso mokosyohumawoˈnɨngkiso
kakwoˈyohumo jomo ulɨkujoˈno kako oso wopayo toyo
homo somo mjiyoˈne aˈamumo lɨhwajiyoˈne jomo ulɨmno.
3 Sekwo upaˈnɨmno. Ngko sekumo yahu mu
hopa sikisɨwojo sohwafe angoˈmneˈno wokasemoˈmji
yalokweno. Hofɨko sekumo wonyo woselohofantɨfeˈno
yalokwofo. Sekwo yahu mu hopa yokumpohˈnyo
aneˈnjo sohwahnneˈno huno ose ko niyahonɨngki
losehwojalokweno. Osoˈno mpanɨmno.
4 Sekwo hamniyoho soˈnji yoˈmayo hoˈyango
memokomayoˈne soˈnji sɨfɨkwongofosyo nomˈne soˈnji
nohuˈmemokahoˈnɨngkutoho. Sekwo honɨngkanomo
wekuji uhwonɨfijoso hwe fihwo honɨngkanopo nohumen-
tanɨngkuhwosi uhwonɨngkuji nɨjwokohumafɨkutoho. Oˈo,
sekwo kakimo yakoloˈnohini ulohofefoho.
5 Sekwo aˈamufe ango sopo iˈmofahokuji ole ulɨmno.
Anɨtu kako sekumo wopɨngo waselohomonto iwoˈnɨngkiso
soˈno sekwo sɨmeho wopɨngoˈnji fosyohumamno. Ose
ulɨmno.
6 Hwe fihwo kako yahino wopɨngo iwoˈnɨngkiso
sohwoe angopo iˈmofafijoso kako sekumo wopɨngo
selohofɨhwosoˈno Anɨtu oso aˈamu huhwo sohumo
wopɨngo uloho'montonoho. I osoˈno aˈamu fihwo
yahino wonyo iwoˈnɨngkiso sohwoe angopo iˈmofafijoso
sekwo Anɨtu wopɨngo uloho'monto iwoˈnɨngkiso soˈno
sɨmeho wopɨngoˈnjo fosyohumamno, ulɨfijoso hwe huhwo
sohwo ngkilaho selɨhwosi mosefoˈmasoˈnjo ihwosoˈno
sekwo nomˈne angopo neˈno sɨmeho wopɨngoˈnjo hwasi
fohumpopmno. Anɨtu kako sekumo wopɨngo sefoˈmahwosi
oso aˈamu huhwo sohumo mufoˈmanehoho.
7 Aˈamu fihwo kakoe angommneˈno setɨmahwosoˈno
sekwo oso ango homo somnohini humafɨkuji yoˈmayo
wosopayoˈnji mijoˈnji sejapɨkujoˈno sekwo hmnɨmno.
Hwapɨngoso aˈamu kakoe syoho somneˈno kako yoˈmayo
mayoso yahino itoˈnohinofoho. Sekwo ango angaˈnohino
somo fosyawekuji nomˈne angomno nonje nonje uyoˈeno.
Oˈo, oso ango angaˈnohino somtaˈni nje hungkuno

filɨkuˈmopmno.

8 Sekwo ango fipo iˈmofahokujoˈno aˈamu hofɨko sekumo setɨmafɨkuji yoˈmayo mijo wosopayo soˈnji sekuneˈno lɨkuji yano selofifijoso sekwo umapmno.

9 Sekwo oso ango hopo soponjo aˈamu mnokinoˈnjo somo wopɨngo umokukuji hofɨkimo ole ulɨmno, Anɨtu sekumo wopɨngo semokosyohumayoˈne mofonepo nto iˈmofapohoho.

10 I osoˈno sekwo ango fipo iˈmofahokujoˈno aˈamuso sekumo mosetɨmasoˈnjo miyɨkuji sekwo oso ango hopo soponjo honɨngkano sopo lohofɨkuji ole ulɨmno,

11 Sekwoe ango loponjo hwaho hintalinyo na-mongkiˈnɨngkisoso sekwo sekwoe yahino somneˈno huno syafɨsiyoˈno nakwo hintalinyo hiso wae yasyɨhwoneso sekwoˈnefoho. Sekwo olo soˈno hunoitoˈno fɨsyafɨhupmno. Anɨtu kako sekumo wopɨngo wosemokosyohumamonto ko yahonɨngki osoˈno sekwo hohujo ikinjaofɨwoˈnɨngkohofo kuyoho. Oseso nakwo tohino manoho lɨkuji Anɨtu semokosyohumayo soˈno hunoitoˈno fɨsyafɨhupmno. Nto iˈmofapohoho.

12 Ose ulonto ole ulɨmento, Nje aˈamu sohwasi ngko hungkuno waselɨmonneˈno yohono. Sɨkuno aeˈuyo somo aˈamufe yahino wonyo soˈne hungkuno ikwolofoˈne sohonta oso ango Soutommjo aˈamuso hofɨkoe yahino pisakinoˈnjo somneˈno tohino engo wotɨpemantɨfeho. I osoˈno aˈamu sekumneˈno hohujo ikinjasemofoso hofɨkoe tohinoso Soutomjo aˈamufe tohino somo yakoloˈnnyofoho.

Aˈamu Anɨtuye hungkunomo sɨmeho mɨwoloˈmokiyo somneˈno sekwo Anɨtuye tohino somneˈno iˈwaho itoˈno fiyɨmno, Jisas kako ose ulɨmentisofoho.

(Matɨyu 11:20-24)

13 U, aˈamu Koulasin sokunonji aˈamu Mpetɨsaitajo sokunonji sekwo Anɨtuye tohino somneˈno iˈwaho itoˈno fiyɨmno. Ngko sekwoe angopo yoˈmayo wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngki yohofoso esetɨhwamentohe somo aˈamu ango Taiyaˈnji ango Saitounˈnji hohonta humamotofoso hofɨko uhwononotɨfijontentesi hofɨko hofɨkoe yahino wonyo somneˈno hulɨngkwajingo aˈapahopo lohoˈnɨngkuji hofɨkoe honɨngkano wonyo somo hohujo nto ikinjaofɨkutnnesohilo. I sekwo yoˈmayo wopɨngo ngko imalesomo ko uhwononotɨfi sekwoe yahino wonyo somneˈno hohujo mikinjaoˈmmalofo kuyoho.

14 Anɨtu kako aˈamufe honɨngkano wonyo somneˈno yano ilofoso sohonta Taiyajo aˈamu soˈnji Saitounjo aˈamu soˈnji

hofɨko Anɨtuye tohino engo tɨpemapitnnefoho. I osoˈno sekwoe tohinoso yakoloˈnnyo kuyoho.

15 I oso sɨkuno homo somo ango Koponeyamjo aˈamu humawoˈnɨngkohofo soku ngko sekumneˈno pehofo selɨmnehono. Sekwo sekwoe yofe yokintahopo ko hoˈnomaˈnɨwoˈnɨngkohofo soku sekwo tɨkanomo ufitnne kuyoho.

16 Jisas ose ulonto kako kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Aˈamu sekwoe hungkuno haloholo sepewoˈnɨngkiso sohwo nje hungkuno homo haloholo nɨpewoˈnɨngkisofoho. Aˈamu sekumo hohujo ikinjasemofɨwoˈnɨngkiso sohwo ngko huhwoˈnɨmo hohujo ikinjanɨmofɨwoˈnɨngkiso hweho. Aˈamu ngkimo hohujo ikinjanɨmofɨwoˈnɨngkiso sohwo kako Anɨtu nɨhwatɨmentiso sohwo huhumo hohujo ikinjɨmofalofoho. Jisas ose moiˈwo ulonto kako aˈamu huhwo sohwamo uhwatɨmentisofoho.

Jisas kako aˈamu kakoe syoho somneˈno uhwatɨmentiso sohwa asomo iˈmofapmmentohofofoho.

17 Hwangku noˈmo aˈamu *sefenti-tu* (72) Jisas kakoe syoho somneˈno uhwatɨmentiso sohwa hofɨko asomo iˈmɨwentɨfi sɨmonyo imentohofofoho. Sɨmonyo yontɨfi Jisasɨmo ulɨmentohofi, Hwe Engofo, nakwo towahuno wonyo somo jɨje yofe ulɨmalohwone soˈno hofɨko jɨje yofe somneˈno enjwaˈmo paswontɨfi hiyaso humpoˈmalofofoho.

18 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko Seten ahwomo mtaˈni emtaˈmɨngo hopa yonto pɨwesyahonɨngki uhwonɨmentohefoho.

19 Sekwo upaˈnɨmno. Ngko nje yokumpohˈnyo sejapmmentohe soˈno sekwo homa wonyo soˈnji aˈnantɨhwoyo soˈnjimo sekwo hwotoho fɨfijoso hopoenohino hwasoho. Sekwo Setenɨye yokumpohˈnyo somo uyakolofoˈne yokumpohˈnyo hiˈnjo hwasoho. Yoˈmayoso sekumo wonyo semokoneso awonoho.

20 I oseso sekwo olo soˈno sɨmonyo ikuji huno ole syafɨsyɨkutoho. Towahuno wonyo sohwa nakwoe hungkunomo enjwaˈmo humalofo. Osoˈno sekwo sɨmonyo ikutoho. Oˈo, Anɨtu sekwoe yofe ahwomomo mtɨˈmokasehumentiso soˈno sɨmonyo fiyɨmno. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamneˈno sɨmonyo yonto Mpohumo isamoyoka ulɨmentisofoho.

(Matɨyu 11:25-27; 13:16-17)

21 Oso hohosohonta Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo Jisasɨye sɨmeho wopɨngo umokahonɨngki Jisas kako sɨmonyo yonto Mpohumo ulɨmento, U, Mpohwoe, kɨko

ahwomomjo yo'mayo so'nji hwahoponjo yo'mayo so'nji hwapɨngo hwosoho. Ngko ole so'no isamoyoka kilalokweno. Yo'mayo iwo'nɨngkinoso kɨko a'amu hwahoponjo huno engo tɨpema'mentohofo somta'ni hiyaso ho'nahumentohinofoho. I a'amu hofɨko mehomimne'no sɨmeho kanɨngkwohwo'ya'umo uyɨwo'nɨngkohofo hopa kijopontanɨngkofi kɨko ujo ehontojwahumahnnofoho. Ou, Mpohwo, kɨko ose imo'none'enji imentohinoso olohopeho.

22 Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Nje Mpohwo kako yo'mayo hopi'nonohinoso nje ahomo ho'nanɨhumentisofoho. Olo hwaho loponjo a'amu fihwo kako nje hwapɨngo sopone'no huno inyoso tɨhwolo. Awonoho. Nje Mpohwo kako'nohini huno uyohoho. U, Mpohwoe hwapɨngo sopone'no huno inyoso tɨhwolo. O'o, ngko kakoe Hwomu hwo'nnohini huno niyohoho. U, ngko Mpohumo wosetɨhwamo ulɨwo'nɨngkohe a'amuso hofɨko hi'nji ngko'ntnnohini huno nayohoho. Ose ulɨmentisofoho.

23 Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo sohwantnnohini humantɨfi Jisas hofɨkimnohini ulɨmento, A'amu yo'mayo yo'mayo sekwo uhwonɨwo'nɨngkohofo somo uhwonɨngkuji sɨmonyo uyɨfe.

24 Ngko hungkuno waselɨmonne'no yohono. Hohontajo a'amu somo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwanji a'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo pi'nɨngo sohwanji hofɨko yo'mayo sekwo uhwonalokwofo somo uhwonano lontɨfi ko imentohofoso muhwonɨmmentohofofoho. Yo'mayo sekwo upo'nalokwofo loso hofɨko upo'nano lontɨfi ko imentohofoso hofɨko mupa'nɨmmentohofofoho. Ose ulɨmentisofoho.

A'amu Someliyanta'ango sohwo kako kakoe mango sohune'no hitoho ulofahonɨngki ufo'ma'mentisofoho.

25 A'amu Jutafe honɨngkano hungkuno lutɨhwamojo sohwo kako Jisasɨmo yamofo uloho'mo lonto nu'manto ulɨmento, Nje Lontɨhwayo sohwosi, ngko songo ne'no humayo'ne yo'mayoso pipi i'mo woma'monnto.

26 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Mousesɨye honɨngkano hungkuno nejapmmentisoso hungkuno pehofo wo'nnyoto. Atofo lonji huno pipi kiyohoho.

27 Ose ulahonɨngki kako ulɨmento, Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohune'no sɨmeho uyohoji jɨje sɨmeho hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohune'no jɨje sɨmeho uyohoji jɨje huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohune'no sɨmeho uyohoji jɨje yokumpohn'nyo hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kɨko jɨje Hwe Engo

An+tu sohune'no j+je s+meho uyohoji j+je huno hopi'nonohinoso kakimo uyo. Ose yohoji a'amu k+ko'njopo mofonepo humawo'n+ngkohofo somo k+ko kikine'no kumo'n+wo'n+ngkiso hopaso nom'ne a'amu somne'no oseno wakumo'nono.
28 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Hopi lohino. K+ko oso hungkuno nto'nohino losomo in+ngkafijo'manji k+ko songo ne'no humayo'neso wat+p+hwon+monnoho. Noho f+t+pemaho.
29 Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo kako kakoe yofe wop+ngo umokin+monto yonto ole ul+mento, Nom'ne a'amu ngko'njo mofonepo humawo'n+ngkohofo somo ngko hof+kine'no n+mo'nyoso pipilo.
30 Ose ulahon+ngki Jisas pahnn+mo hungkuno ole ul+mento,

Hwe fihwo kako ango Jelusalem ul+ko'manto ango Jelikou sopone'no womaso hweho. A'amu wonyo hufo'nohino sohwa hon+ngkanopo uhwon+ma'nont+fi hof+ko kakoe ho'yango yo'mayoso moi'wo lonte'memant+fi kakimo ikujoho fongku'mentohofofoho. Ose ulohofont+fi humpo'mentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hon+ngkanopo nohumanto kako we'enepi poyo wape'n+monto imentisofoho.
31 Oso hohosohonta hwe fihwo kako tajo ango syoho'njo sohwo kako hon+ngkano homo somo womentisofoho. Kako nowento hwe huhwo sohumo uhwononto kako ikitofonto uyakolo'mentisofoho.
32 Nto uyokolofahon+ngki hwe nom'ne Lifaiye temtitofo mta'ango sohwo kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwamo enjwa'mo syoho iwo'n+ngkiso sohwo kako hwe huhwo sohumo uhwononto kako huhwo ikitofonto uyakolo'mentisofoho.
33 I oso'no oso hohosohonta hwe nom'ne hwaho Someliyanta'ango sohwo kako oso Jelikou hon+ngkano homo somo nowento uhwon+mentisoso hwe huhwo sohwo nohumentan+ngki uhwononto hitoho ulo'mentisofoho.
34 Kako hwe huhwo sohwo'njo mofone sopo nowento hwe ikujoho fongku'mentohofo sohumo ul+kafonto mijo iloho emanto yopo'nyo fesyoma'mentisofoho. Fesyomanto kakoe uyo somo fosyo ufohumentisofoho. Nto ufosyonto kako hwe sohumo noho'nomanto kakoe yahupo m+humajonto ango fosyawe'ne somo motawento wop+ngo umokosyohumamentisofoho.
35 Mo'n+ngkanta kako oso ango engoso mokosyohumawo'n+ngkiso kakwo'yohwo sohumo s+fe aho hopi'nonohino kina uyonto ul+mento, K+ko olo hwe huhwo

lohumo hamniyoho kijapoheso kakineˈno yoˈmayo mpe yohoji itoˈno mokosyohumaho. Hamniyoho hiso moiˈwo imoˈnɨngkuhwosoˈno jɨje hamniyoho ihnˈnamoˈnjoˈmanji ngko hwangku asomo pmme sohonta ngko kikimo aku wokijapmmonnoho. Ose ulonto umentisofoho.

36 Jisas kako oso hungkuno hiso ulonto kako ulɨmento, Kɨko huno pipi kiyohoho. Aˈamu hufaˈu sɨhune sohwa oso hwe fonjahumentohofo sohumo uhwontopahonɨngkofi oso aˈamumo sɨmeho nehopi aˈamu mofonepo humawoˈnɨngkohofo hopaso tɨhwo uˈmasohwolo.
37 Ose ulahonɨngki oso aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamojo sohwo ulɨmento, Olo aˈamu lohwo kako kakoe mangohwo ko huhumneˈno hitoho ulofahonɨngki ufoˈmaˈmaso hweho. Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko nuhuji aˈamu somo oseˈnohini ulohofo. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako Motaˈnji Maliyaˈnji sikoˈnopeeˈiye angomno umentisofoho.

38 Jisasɨˈnji kakoe inomokomoyo sohwanji hofɨko Jelusalemneˈno hano neˈno nosontɨfi ango fipo iˈmofamentohofoso osopo aˈmu fisi kakoe yofe Mota kako uhwonɨmentisoso kako Jisasɨˈnji kakoe inomokomoyo sohwanjimo uhwononto kakoe angomno ipemotawomentisofoho.
39 Motafe konampiye yofeso Maliyafoho. Jisas kako angomo noswopahonɨngki Maliya kako Jisasɨye sɨfɨkiˈnyoˈmo humanto kakoe hungkunomo haloho humupoˈntohumantisofoho.
40 Maliya osopo nohumentanɨngki Mota kako wosopayo ntoˈno esyohumayo syoho engo yonto kako yoˈmayo soˈno huno piˈnɨngo piˈnɨngo syofɨsikaofonto Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, nje nampohwo kako ngkimo monɨfoˈmasoˈnjo ngkoˈnohini wopayo iloho yoˈmayoso yalokweno. Oso yahinoso wopɨngotaho. Kɨko nje nampohumo filɨhwajo. Ngkimo wonɨfoˈmano.
41 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Motafo, Motafo, kɨko huno piˈnɨngo engo syafɨsyonji jɨje sɨmeho yoˈmayo piˈnɨngo engo somneˈno pehoˈno kilɨkakwoho.
42 Angaˈnohino wonyoangkafoso yoˈmayo hwahoponjo somo yakoloˈnnyoso woˈnnyofoho. Kɨko oso hisomneˈno umofonyo yalokuno. Maliya kako oso wopɨngo hiso womaˈmonto nje hungkunomo upoˈnalofoho. Oso wopɨngoso kakintaˈni wae meeofanehwono. Ose ulɨmentisofoho.

11

Mpohumo jomo ujoˈne yahinofoho.
(Matɨyu 6:9-15; 7:7-11)

1 Sɨkuno fihumo Jisas kako Mpohumo jomo moiˈwo ulahonɨngki kakoe inomokomoyo fihwo kakimo ulɨmento, Hwe Engofo, hohonta Joun kako kakoe inomokomoyo sohwamo Mpohumo jomo ujoˈne itɨhwamentisofoho. Oso hopa kɨko olohonta fonetɨhwaho.
2 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Sekwo Mpohumo jomo ulano lɨkujoso sekwo olo paˈnyoso ulɨmno.
Mpohwo jɨje yofe wopɨngoˈnohinoso neˈnohini
woho'nɨwo'nɨngkuhwono.
Oso sɨkuno kɨko yoˈmayo hopiˈnono yokumpohnˈnyo
nemokosyohumayoso komoˈno umoˈnono
3 Sɨkuno huhwo huhwi nakwoe wosopayo fonejape.
4 Nomˈne aˈamu nakumo wonyo nalohofosofe wonyo somo
nakwo wae yaoˈmalohwone hopaso kɨko nakwoe
wonyoso wae fenamofo.
Kɨko nakumo yamofo nalohofo somo nonehumajohotoho.
5 Ose lutɨhwanto kako Mpohumo jomo ujoˈne nomˈne hungkuno lutɨhwamento, Sekwo angaˈnohini fihwosi kɨko sɨkwoˈmiyo kuntoliyopo aˈamu kɨkoˈnjo mofone sopo humawoˈnɨngkiso sohwoe angomo uˈmahoji ulɨmnoho. Kɨko wosopayo hufaˈu sɨhune ntape.
6 Nje aˈamu kako honɨngkanomo noponto ngkimo nɨˈmaso sohwo ngko wopayo nuyɨmneso ane hwoˈnyoho.
7 Ose ulohojoˈno kako oso hwe ango homo somjo sohwo kako ole wakilɨmontonoho. Kɨko ngkimo syoho engo pehoˈno ntopantokuno. Hokuˈyo nto pɨjwasyonji nje mehomiˈnji nakwo saho fosyawotohwono. Ngko yoˈmayoso nolɨkahmˈmo mokijapmnehono.
8 Ose kilɨhwosoˈno kɨko pipi uyɨmonnto. Ngko sekumo waselɨmonneˈno yohono. Oso hwe ango somjo sohwo kako ole wosyafɨhuˈmontonoho. Oso hwe huhwo sohwo kako nje aˈamu ko huhuneˈno ngko molɨkafeˈnjo iˈmo ngko muyoˈnjo uyɨmonnoho. Ose ko syafɨsyɨhwosi kɨko joho neˈno lɨwoˈnontanɨngkohoji oso aˈamu ango somjo sohwo kako nolɨkafɨhwosi yoˈmayo hopiˈnonohino kɨko umofonyo inyoso wokijapmmontonoho. Hwapɨngoso kɨko kakimo jomo neˈno ulɨwoˈnɨngkohino soˈno wonɨmango munyofoho.
9 Oso paˈnyoso Mpohumo jomo ujoˈne yahino woˈnnyofoho. Sekwo Mpohumo jomo neˈno ulɨfijoso kako yoˈmayoso wosejapmmontonoho. Sekwo yoˈmayo soˈno hafɨhafe tɨpentanɨngkuji sekwo oso hiso uhwonantɨfeho.

Sekwo hokuˈyopo hwanɨngo fonjɨkujoˈno Anɨtu kako sekumo wosehwosampoˈmontonoho.
10 Aˈamu hopiˈnonohino hofɨko Mpohumo yoˈmayo soˈno jomo ulɨkujoˈno Anɨtu uyɨmontonoho. Aˈamu yoˈmayo soˈno hofɨko hafɨhafe tɨpɨfijoso wotɨpemantɨfeho. Aˈamu hokuˈyopo hwanɨngo fongkupijoso Anɨtu kako wosehwosampoˈmontonoho.

11 Sekwo mpohwosa sohwasi sekwoe hwomu sohwa inanɨkuˈne selɨfijoso sekwo homa wonyoso uyantɨfetaho. Awonoho.
12 I yɨhuˈmno soˈno selɨfijoso sekwo aˈnantɨhwoyo uyantɨfetaho. Awonoho.
13 Oseso sekwo honɨngkano wonyoˈnjo ko huhwasi sekwo sekwoe mehomimo yoˈmayo wopɨngoˈnohini uyɨwoˈnɨngkohofo soˈno sekwo huno ole waseyono. Sekwo sekwoe senɨngkwohwo Anɨtu ahwomomo humaso sohumo jomo ulɨkujoˈno kako kakoe Towahuno Wopɨngoso yoˈmayo hwahoponjomo yakoloˈnnyoso wosejapmmontonoho. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako Setenntaˈango towahuno wonyo wae yaofoˈne yokumpohnˈnyo malokuso soˈno hwasyo hungkuno lɨmentohofofoho.
(Matɨyu 12:22-30; Mak 3:20-27)

14 Sɨkuno nomˈnehwi Jisas kako hwe iloˈnnyo sohumtaˈni towahuno wonyo wae yaofahonɨngki towahuno wonyo sohwo nto lɨˈmofahonɨngki hwe huhwo sohwo hungkuno itoˈno lɨmentisofoho. Aˈamu piˈnɨngo engoso oso homo somo uhwononti̇fi yomo yontɨfi pisopisaho mjalɨmɨmentohofofoho.
15 I osoˈno aˈamu fehohnjo sohwa ole lɨmentohofi, Towahuno wonyo hopiˈnonohino sohwafe hwe engoso Setenɨyoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe nomˈneso Mpelɨsepulɨyoho. Oso humtaˈni Jisas kako yokumpohnˈnyo nomanto towahuno wonyo homo somo wae yaofalofoho. Ose lɨmentohofofoho.
16 Aˈamu nomˈne sohwa hofɨko Jisasɨmo yamofo uyano lontɨfi ulɨmentohofi, Kɨko yoˈmayo wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso fonetɨhwaho. Ose uhwonɨngkuhwasi Anɨtu kɨkoˈnji humaho wolano.
17 Ose ulahonɨngkofi Jisas kako hofɨkoe huno somo huno moiˈwo uyahonɨngki ole ulɨmento, Hwaho fiponjo aˈamu hopiˈnonohino humawoˈnɨngkohofoso hofɨko hotitopijo sohonta ikujoho fongkiˈnɨngkuji hofɨkoe wopɨngo fosyohumayoˈneso wonyo umoˈnɨmontonoho. I oso paˈnyoso aˈamu

hofɨkoˈmontohwa hofɨko yoka hnnɨngkuji hofɨkoe fosyohu-
mayoso wonyo umoˈnɨmontonoho.
18 Oseso sekwo olo soˈno pehoˈne lalokwofo. Ngko
Seten mtaˈango yakumpohnˈnyo towahuno wonyo wae
yaofoˈne mantɨˈmtentesi Setenɨye aˈamu sohwa hotitofɨkuji
ikujoho fongkiˈnɨngkutnnesohilo. Oseˈmanji Setenɨye
yokumpohnˈnyoso pipi umoˈnɨmontolo.
19 I Seten kako towahuno wonyo wae yaofoˈne
ngkimo nɨfoˈmantokusoˈmanji sekwoe inomokomoyo
towahuno wonyo wae yaofɨwoˈnɨngkohofo somo tɨhwo
ufoˈmahwosoˈno weeofantɨfeto. Oˈo, sekwoe inomokomoyo
huhwa towahuno wonyo somo wae yaofalokwofo soˈno
nakwo huno ole nayohoho. Sekwo ngkineˈno hwasyo
hungkuno lalokwofo.
20 I osoˈno ngko Anɨtu mtaˈango towahuno wonyo wae
yaofoˈne yokumpohnˈnyo malokweˈmanji oso sɨkuno Anɨtu
wosemokosyohumamonto isoso nto seˈmahonɨngki sekwo
oso hisoˈno hohujo ikinjaofalokwofo.
21 Seten kako kakoe yoˈmayo yoˈmayo somo
kako kakoe mekino sampe yoˈmayo soˈnji
yohofɨhwontohumawoˈnɨngkisoso nomˈnihwo kako
yoˈmayoso wae meeofonehoho.
22 I osoˈno hwe nomˈne Setenɨye yokumpohnˈnyo
yakoloˈnnyo sohwo nopɨhwosi kako Setenɨye mekino
sampe yoˈmayoso kakimo yokumpohnˈnyo imokinyoˈne
mokosyohumantoso somo wae yaofɨhwosi kakoe yoˈmayoso
womaˈmontonoho.
23 Aˈamu fihwo kako nje aˈamu mmoˈnyoˈnjo yoso so-
hwo kako nje mango hweho. Aˈamu nje syoho somneˈno
monɨfoˈmaso sohwo kako syoho homo somo fonɨfonyo
imokalofoho.

Towahuno wonyo aˈamumo nto ulɨkoˈmaso sohwo asomo pe-eˈne hungkunofoho.

(Matɨyu 12:43-45)

24 Towahuno wonyo kako aˈamufe sɨmeho moˈmo hu-
mamojo sohwo oso ango somtaˈni ulɨkoˈmahwosi nomˈne
hwaho aˈamu mohumunyopo usijoˈno humayoˈne hafɨhafe
wonyopi tɨpehwosi kakoe ango sɨmoˈmjo somneˈno asomo
wapmmontonoho.
25 Asomo nopɨhwosi oso ango homo somo uhwonososo
ango homo somo hintalinyo wae nto yososo wopɨngomo
uhwonɨmontonoho.
26 Ose uhwonɨngkuhwosi kako nuhwosi nomˈne
towahuno wonyo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni
hufaˈuyoso hofɨko hofɨkoe wonyoso sɨmoˈmjo sohwoe

yakoloˈnnyo somo kako utɨmahwosi kakoe ango homo somo humayoˈne upemotawomontonoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo sɨmoˈmo kako wonyo humamojo sohwo kako olohonta wonyo mɨkunɨmposo somo humaho. Ose ulɨmentisofoho.

Sɨmeho wopɨngo tɨpemayo yahino neso olenoho.

27 Oso hohosohonta hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo nohumentanɨngkofi aˈmu fisi nohumanto Jisasɨmneˈno joho ulonto ulɨmento, Hnnaˈwohi kikimo kumanto amno kijapmmentisosi kako kikineˈno sɨmonyo uyono.

28 Ose ko ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Oˈo, sɨmonyo iyo yahino neso olenoho. Hwe moyaˈmi hofɨko Anɨtuye hungkunomo upaˈninyoso inɨngkafijoˈmanji hofɨko sɨmonyo nehopi uyantɨfeho.

Yoˈmayo kengo aˈamu miyɨwoˈnɨngki yohofoso uhwonano lontɨfi Jisasɨmo joho utɨmentohofofoho.

(Matɨyu 12:38-42; Mak 8:11-13)

29 Hwe moyaˈmi piˈnɨngo engoso Jisasɨˈnjopo uhuˈmokontanɨngkofi Jisas kako olo hungkuno loso ulɨmento, Hwe moyaˈmi olohonta humalofo soku wopɨngo kuˈmaho. Hwapɨngoso sekwo ole ntɨwoˈnalokwofo, Kɨko yoˈmayo wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso yohojoˈnoˈmanji nakwo nokohonɨngkuhwasi nakwo huno wonayono. Kɨko Anɨtuye Hwomu Ne hwosoho. Ose ko ntɨwoˈnɨngkohofoso ngko oso hiso mutɨhwamonnehono. Oˈo, Jouna hohonta humamojo sohwo uloho'mentiso hopaso osoˈnohini wosetɨhwamonnoho.

30 Hohonta yoˈmayo Jounamo uˈmaˈmentiso somo aˈamu Ninifoso uhwonontɨfi hofɨko huno ole umento, Anɨtu Jounamo lonehwatɨmentisofoho. Oso hopaso yoˈmayo ngko Aˈamufe Hwomu sohwoˈnɨmo nɨˈmante soˈno olohonta aˈamu humawoˈnɨngkohofoso nohonɨngkujoˈno hofɨko huno ole uyono. Anɨtu ngkimo nɨhwatɨmentiso hwoˈnyoho.

31 Hwangku aˈamufe yahino wonyo somneˈno Anɨtu kako yano ilofoˈne sɨkuno somo iˈmofapɨhwosoˈno oso aˈmu yofe engo hwaho mokosyohumayoˈnesi kako hwaho mongkihntaˈni mokosyohumamojosi kako nolɨkafɨhwosi sekwo olohonta humalofo sokumo ole selonefoho. Sekwo Anɨtumo minɨngkayoso pehoˈnekulo. Ose selonefoho. Hwapɨngoso hohonta hwe yofe engoˈnjo Soulomoun humamojo sohonta oso aˈmusi kako hwaho ikanopontaˈangosi kako Soulomoun Anɨtuye hungkuno wolontɨhwano lonto kako sapmmentisofoho. I osoˈno olohonta hwe nomˈne Soulomounɨmo yakoloˈnnyo sohwo sekwoˈnji olopo ko humaso sohumo sekwo kakimo minɨngkowalokuyohofo.

32 Anɨtu kako aˈamufe wonyo somjo tohinoso yano
ilofiyoˈne sɨkuno somo aˈamu ango Ninifontaˈangoso
nolɨkafɨkuji sekwo olohonta humalofo sokumo ole
selɨfitnnefoho. Sekwo sekwoe honɨngkano wonyo somneˈno
sɨmeho mɨwoloˈmokiyoˈnjo pehoˈno imentohofokulo.
Ose selɨfitnnefoho. Hwapɨngoso aˈamu Ninifoso
hofɨko oso hungkuno Jouna lɨjwaoˈmentiso somo
upaˈnontɨfi hofɨkoe honɨngkano wonyo somneˈno sɨmeho
iwoloˈmokumentohofofoho. I olo soˈno olohonta hwe
fihwo Jounamo yakoloˈnnyo sohwo sekwoˈnjo olopo
ko humasoso sekwo sekwoe honɨngkano wonyomneˈno
sɨmeho mɨwoloˈmokiyofoho.

Pomponahopo humayoˈne hungkunofoho.
(Matɨyu 5:15; 6:22-23)

33 Aˈamu fihwa sikiloho mongkujontɨfi hiyasoˈmo u, ah-
wonte enjwaˈmo mohoˈnasiyoˈnjo hwafoho. Oˈo, hofɨko
ijempoho tojwa sopo hoˈnasyontɨfeso aˈamu ango homo
somo nosyukuji pomponaho hiso uhwonantɨfeho.
34 Sekwoe tɨmoso sekwoe huyoˈmangofe pomponaho
paˈnyofoho. Tɨmo angaˈnohinoˈmanji sekwo pomponahopo
humalofo. Tɨmo piˈnɨngoˈmanji sɨkwoˈmjohoˈmo humalofo.
35 Oseso sekwo huno itoˈno fɨsyafɨhupmno. Sekwo pom-
ponahopo humalofo soku yahino piˈnɨngo piˈnɨngo mafɨkuji
apaˈno sɨkwoˈmjohoˈmo fosyohumafɨkutoho.
36 Sekwoe sɨmeho moˈmo sɨkwoˈmjoho ane hwasɨˈmanji
pomponahoˈnohinopoˈmanji sekwoe sɨmoˈmangoso nomˈne
aˈamu somo pomponaho hopaso uloho'montonoho. Ose
ulɨmentisofoho.

Jisas kako aˈamu Falisi sohwanji aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwayo sohwanjimo yoka hungkuno ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

37 Jisas kako oso hungkuno ulɨkwato lohofahonɨngki
aˈamu Falisi fihwo kako kakoˈnji wopayo wonaho lonto
Jisasɨmo joho lutɨmaˈmentisofoho. Oseso Jisas kako
oso hwe huhwo sohwoe angomo noswonto wosopayo
nɨwoˈnɨngkohofo sopo humamentisofoho.
38 Oso aˈamu Falisi huhwo sohwo kako Jisas
aho mijo miyatɨkuˈnyoˈnjo yonto wosopayo nyoˈne
humahonɨngki uhwononto yomo yonto huno piˈnɨngo
engo syafɨhuˈmentisofoho.
39 Jisas oso hwe huhwo sohwoe hunomo huno uya-
honɨngki ole ulɨmento, Sekwo aˈamu Falisi sohwasi sek-
woe noswanyo yoˈmayo somo ko yajɨjwontɨfeso sekwoe
humayoso kihoˈnjo hwasoho. Yoˈmayo uhwonontɨfeso hi

semoˈnɨwoˈnɨngkohoho. Osoˈnji sɨmeho moˈmo yoˈmayo
honɨngkano wonyo nomˈne woˈnnyo hwasoho.
40 Sekwo huno ane hwasoho. Sekwo mijo
yatɨkuˈnyoˈneˈnohini syofɨsyalokwofo. Anɨtu kako
sekwoe paho hohntaˈnnohini mtɨˈmokumentisoˈmaho.
Oˈo, kako sekwoe sɨmeho moˈmo sekwoe huno soˈnji
mtɨˈmokumentisofoho.
41 Sekwo sekwoe yoˈmayo soˈno aho yokumpohnˈnyo
kesyohumafɨkutoho. Oˈo, sekwo aˈamu umofonyo
iwoˈnɨngkohofo somo yoˈmayoso uyɨkujoˈno sekwoe sɨmeho
moˈmo kiho ane umoˈnɨmontonoho. Ose ifijoˈmanji aˈamu
uhwonɨfijoso hofɨko sekwoe sɨmeho moˈmo kiho ane soˈno
huno uyɨmontonoho.
42 Sekwo aˈamu Falisi sohwasi sekwo tohino tɨpemapitnne
soˈno ngko hitoho ntokwoho. Sekwo hamniyoho
wosopayo yoˈmayo mawoˈnɨngkohofoso sekwo hotitofontɨfi
aho hufaˈu hopiˈnono imoˈnɨngkahonɨngki angaˈno
Anɨtumneˈno ko hoˈnosyantɨfeso sekwo honɨngkano
itoˈnohino somneˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo yontɨfeso
Anɨtumneˈno masemoˈnyoˈnjo hwasoho. U, sekwo
sekwoe yoˈmayo wopɨngo fehohnjoso Anɨtumneˈno
hoˈnasyɨwoˈnɨngkohofoso wopɨngofoho. I osoˈno oso
hungkuno selohe somo minɨngkayoˈmanji yahinoso
wopɨngoˈmaho.
43 Sekwo aˈamu Falisi sohwasi sekwo Anɨtuye tohino
engo somneˈno iˈwaho itoˈno fiyɨmno. Sekwo huno ole
seinyo hwasoho. Aˈamu tajo angomo humawoˈnɨngkohofo
sofe sɨmanopo hwe engo sohwoe epohumayo wopɨngo
sopo wohumentanoho semoˈnnyo hwasoho. Sekwo hwe
moyaˈmi uhuˈmokiyo sopo nje hwe engofo selontɨfeˈno
yɨwoˈnɨngkohofɨhwasoho.
44 Sekwo Anɨtuye tohino engo somneˈno iˈwaho itoˈno
fiyɨmno. Sekwo oloˈpaˈnyo hwasoho. Aˈmopijohinomoˈmo
hoˈnasyɨwoˈnɨngkohofo sopo iyo mowontɨmofasiyo
sopaˈnyo hwasoho. Tojwa lopo wopɨngo sopo aˈamu hano
emoyontɨfi hwaho ajwomoˈmo pisakinoˈnjo wojo soˈno
huno muyofoho. Sekwo oso paˈnyo hwasoho.
45 Jisas ose ulahonɨngki hwe fihwo kako honɨngkano
hungkuno lutɨhwayo syohoˈnjo sohwo Jisasɨmo ulɨmento,
Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, oso hungkuno tangoˈnjo
Falisi sohwamo ulohinoso nakwo huhwo naˈnnonjimo
nelalokuno.
46 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Sekwo aˈamu
honɨngkano hungkuno lutɨhwawoˈnɨngkohofo huhwo
sohwasi sekwo huhwasi Anɨtuye tohino engo somneˈno
iˈwaho itoˈno fiyɨmno. Aˈamu sekwoe honɨngkano

hungkunomo ito'no in+ngkayo'ne syoho m+kun+mposo uy+wo'n+ngkohof+hwasoho. Sekwo a'amufe hohujopo tango m+kun+mposo kisasyohon+ngkofi hof+ko mokoho'nyo'ne syoho yokumpohn'nyo y+wo'n+ngkohofofoho. I oso'no sekwo hof+kimo ufo'mayo'ne sekwoe ajo'miyopo tango mokihn'nasewoso hwasoho.

47 Sekwo An+tuye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiy+mno. Seyakwosa hohonta humamotofo sohwa hof+ko a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwamo fonjahumentohofofoho. A'amumo fonjahumentohofo huhwo sohwafe pijohino sopo sekwo wokosuyo yo'mayoso hul+motof+hwasoho.

48 Sekwo ose iwo'n+ngkohofo so'no ole it+hwalokwofo. Neyakwosa hof+ko a'amu huhwo sohwamo fonjahumento-hofo yahinoso wop+ngofoho. Ose lont+fi sekwo wokosuyo hul+motof+hwasoho.

49 An+tu kako huno hwap+ngo'njo sohwo sekumne'no ole selalofi, Ngko a'amu fihwamo nje hungkuno uya-hon+ngko l+jwaofo syoho'njo (*apousel*) sohwanji sekuyepono l+hwat+meso sekwo a'amu fihwamo fonjasy+kuji nom'ni hwamo wonyo ulohofant+feho. Ose selalofoho.

50 Oseso a'amu fihwamo An+tu kakoe hungkuno uyahon+ngki hungkuno hiso l+jwaofo'ne syoho'njo sohwamo fonjahumentohofoso An+tu nakwoe hwaho mt+'mokumentiso s+mo'mta'ango so'ntnne'no olohonta fonjahumomopmmalofo so'ntnne tohinoso olohontajo hwe moya'mi humalofo soku womant+feho.

51 Kein kako Apel+mo fonjahumentiso somta'ni a'amu hof+ko Sekolaiya sohumo An+tumne'no yo'mayo ho'nasy+wo'n+ngkohofo sopo oso ango An+tu humaho l+motofo ajwo sopo fonjahumentohofo oso'ntnne tohinoso a'amu olohontajo humalofo soku womant+feho.

52 Sekwo hon+ngkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkohofo sohwasi sekwo An+tuye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiy+mno. Sekwo An+tuye hungkuno ne'njo somo min+ngkayo'njo yont+fi hiyaso'mo ho'nahumentohofo so'no a'amu nom'neso hungkuno homo somo un+ngkowano ko lahon+ngkofi sekwo hof+koe hon+ngkanomo p+jumokosyohumawo'n+ngkohof+hwasoho.

53-54 Jisas ose ulonto oso homo somo ul+ko'mahon+ngki oso a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwayo syoho'njo so-hwanji a'amu Falisi sohwanji hof+ko s+mano l+kumpent+fi oso s+kuno homo somta'ni impo'angomo womuhwojano lont+fi hungkuno mtitofahumentohofofoho. Oso hiso'no nakwo Jisas+ye hunomo yamofo uyano lont+fi hwasyo

hungkuno wonalono lontɨfi hofɨko yoˈmayo soˈno Jisasɨmo ulohonɨwoˈnɨmentohofofoho.

12

Yoˈmayo hiyasoˈmo mokosyohumawoˈnɨngkuhwone hwasyo yahino somneˈno iˈwaho itoˈno fiyɨmno.
(Matɨyu 10:26-27)

1 Hwe moyaˈmi nɨhuˈno piˈnɨngo engo uhuˈmokumentohofoso hofɨko itoˈno humamento-hofoˈmaho. Oˈo, hofɨko nomˈne aˈamu sofe sɨfemo hwotoho wosolongkufinantɨfi imentohofofoho. Oso hohosohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ikinjamo lohofonto hofɨkimo sɨmoˈmo ole ulɨmento, Sekwo aˈamu Falisi sohwafe yahino somneˈno iˈwaho itoˈno fiyɨmno. Yahino hiso olenoho. Hofɨko hofɨkoe yahino wonyo utɨhwaˈnyopo mˈmofape soˈno hwasyo hungkuno selɨwoˈnɨngkohofɨhwafoho. Oso yahino soˈno selalokweno.

2 Yoˈmayo hiyasoˈmo wojoso hwangku utɨhwaˈnyopo uˈmofapmmontonoho. Yoˈmayo sekwo hiyaso mokosy-ohumawoˈnɨngkohofo hungkuno hiyasoˈmo lontɨfeso yahino wonyo hiyasoˈmo yontɨfi tɨfi noˈmo utɨhwaˈnyopo iˈmofapɨhwosoˈno aˈamu tɨmo uhwonantɨfeho.

3 Oseso yoˈmayo hungkuno sekwo sɨkwoˈmjohoˈmo lontɨfeso hwangku mofehiˈnyoˈnji wohoˈnɨmontonoho. Yoˈmayo hungkuno sekwo hiyasoˈmo hofiyoka lontɨfeso hwangku utɨhwaˈnyopo mango engoˈnji wamjɨlɨmɨwantɨfeho.

Yoˈmayo soˈno iyoho senɨngkuhwaloho. Anɨtumneˈnohini iyoho wasenono.
(Matɨyu 10:28-31)

4 Ose ulonto ole ulɨmento, U, nje aˈamu soku, sekwo upaˈnɨmno. Sekwo aˈamu poyo semokiyo somneˈno sekwo iyoho senɨngkuhwaloho. Oˈo, hofɨko sekwoe aˈapaho poyo semokukuji osopo pipi selohopitnnehofo. Oˈo, awonoho.

5 I olo humneˈno sekwo iyoho senyoˈneˈno waselɨmonneˈno yohono. Anɨtu kako sekwoe aˈapaho poyo semokuhwosi sekwoe huyoˈmangoso nɨhuˈnahone tɨkanomo uhwajiyoˈne yokumpohˈnyo hiˈnjo hweho. Osohumneˈnohini iyoho wasenono.

6 Sekwo huno seyohoho. Yɨhufo nɨhuˈno weˈe popijamo paˈnyoso aˈamu yɨhufo hiso aho fehohnjo hopiˈnonohino somo touya hufaˈu somneˈno mpe yɨwoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno oso yɨhufo nɨhuˈno weˈe somneˈno Anɨtu kako inɨngo mamofɨwoˈnɨngkiyohoho.

7 Anɨtu kako yoˈmayo hopiˈnonohinoso hunoˈnjo hweho.
Kako jɨje mnokinomjo mijiyo kengaˈno kengaˈnohinoso
Anɨtu kako atofo nto lɨmentisofoho. Oseso sekwo aˈamu
poyo semokiyo sohwamneˈno iyoho senɨngkuhwaloho. Oˈo,
oso yɨhufo nɨhuˈno weˈe Anɨtu inɨngo mamofeˈnjo hofiyo
mokosyohumawoˈnɨngkiso somo sekwo yakoloˈnnyo kuy-
oho.

Jisasɨmneˈno yokumpohnˈnyo lohofoˈne hungkunofoho.
(Matɨyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Olo soˈno waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu fihwo kako
aˈamufe tɨmopo ngkineˈno hungkuno lɨjwaofoso sohwo oso
humneˈno ngko Aˈamufe Hwomu sohwoˈni aˈamu ahwom-
omjo sofe tɨmopo hungkuno wolɨjwaoˈmonnoho.
9 I osoˈno aˈamu fihwo kako aˈamufe tɨmo sopo ngkineˈno
hohujo ikinjanɨmofoso sohwo oso humneˈno ngko huhwoˈni
aˈamu ahwomomjo sofe tɨmopo hohujo ikinjɨmoˈmnefoho.
10 I aˈamu fihwo ngkineˈno sitofo ntososo kako oso
wonyo hisoˈno Anɨtumo wae yaofoˈne jomo ulososo Anɨtu
kako wae weeoˈmontonoho. I osoˈno aˈamu Anɨtuye
Towahuno Wopɨngo sohumneˈno sitofo ulososo oso wonyo
hiso Anɨtu kako wae meeofonehoho. Oˈo, wonyo hiso neˈno
wawoˈmontonoho.
11 Aˈamu hofɨko tajo ango weˈe soˈmo aˈamu hwaho
mokosyohumayo sohwanji aˈamu yofe engoˈnjo sofe tɨmopo
ipesemotasokujoˈno sekwo iyoho senɨngkuhwaloho. Huno
ole syafɨsyɨkutoho. Hofɨko hungkuno nalohonɨngkujoˈno
nakwo peho hungkuno ulantanto. Ose syafɨsyɨkutoho.
12 Oˈo, olo hoholohonta Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kako
yoˈmayo hungkuno sekwo ujoˈne soˈno waselɨmontonoho.

Aˈamu hamniyoho engoˈnjo yoˈmayo hoˈyango
yokumpohnˈnyo aho kemokosyohumawoˈnɨngkiso sohwoe
pahnnɨmo hungkunofoho.

13 Hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo nohumentanɨngkofi hwe
angaˈnohino sohwo Jisasɨmo ole ulɨmento, Nje Lontɨhwayo
sohwosi, nje mpohwo poyo peˈnɨngkahonɨngki nje tatohwo
kako hoˈyango hopiˈnonohinoso maˈmentisofoho. Oseso olo
hilo soˈno kɨko nje tatohumo uso. Hoˈyango hiso yano
ilofɨhwosi fehohnjo ngkimo wontapono. Ose lonɨhwajohoho
uso.
14 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, I pipilo.
Senɨngkwohwoe hoˈyango yoˈmayoso yano ilofoˈne syohoso
tɨhwo ntapmmentisoto. Awonoho.
15 Ose ulonto aˈamu hopiˈnonohino somo ole ulɨmento,
Sekwo huno itoˈno fɨsyafɨhupmno. Nomˈne aˈamufe
yoˈmayo somneˈno hi semoˈnyo soˈno yahino soˈno iˈwaho

fiyɨmno. Aˈamu hoˈyango piˈnɨngo engo yokumpohnˈnyo mokosyohumayo sohwo kako oso hoˈyango somtaˈni sɨmeho wopɨngo neso motɨpuhwonyo hweho.

16 Ose ulonto kako pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento, Hwe hamniyoho engoˈnjo fihwo kakoe wopasyoho somtaˈni yoˈmayo piˈnɨngo engo maˈmentisofoho.

17 Ose uhwononto oso hwe hamniyoho engoˈnjo sohwo hnnɨmento, Ngko pipi imnehono. Yoˈmayo wosopayo hoˈnasiyoˈne angoso hopoˈmaho.

18 Ose syafɨsyonto ole lɨmento, U, ole uyɨmonnoho. Nje wosopayo hoˈnasiyoˈne ango weˈeso wae yahmˈmo nomˈne engo mɨkunɨmposo wamolɨmo. Ose molɨˈmo ngko wopayo yoˈmayoso oso ango songomo wohoˈnahumonnoho.

19 Ose iˈmeˈno ngko nje huyoˈmangomneˈno ole wahnnɨmo, Jɨje yoˈmayo wopɨngoso piˈnɨngo weho. Soswo piˈnɨngo engoso kiyakolofɨhwosoˈno hoˈyango yoˈmayoso neˈnohino wakuwentɨˈmtefoho. Oseso syoho engo yohotoho. Oˈo, iyoho humahoji yoˈmayo mijo wosopayo nɨngkohoji sɨmeho wopɨngoˈnjo fosyohumaho.

20 Ose ko hnnɨngkahonɨngki Anɨtu hwe huhwo sohumo ulɨmento, Kɨko huno ane hwosoho. Olo sɨkwoˈmiyo lomo kɨko poyo wapeˈnɨmonnoho. Jɨje hoˈyango engo itoˈno esyohumahnnoso tɨhwo womaˈmteto.

21 Oso pahnnɨmo hungkunoso ulonto ole ulɨmento, Oso paˈnyoso aˈamu hoˈyango yoˈmayoso piˈnɨngo engo elofisosyalofonjo sohwo kako Anɨtuye tɨmopo ne soˈno umofonyo yone hweho. Osoˈno sekwo huno itoˈno fɨsyafɨhupmno.

Yoˈmayo yoˈmayo soˈno huno piˈnɨngo piˈnɨngo syafɨsiyoˈne hungkunofoho.

(Matɨyu 6:25-34)

22 Ose ulonto Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ole ulɨmento, Osoˈno ole selalokweno. Sekwo sekwoe fosyohumayo soˈno huno piˈnɨngo engo syafɨsyɨkuji ole nolɨkutoho. Nakwo peho wosopayo wonantanto. Sekwo sekwoe aˈapahomneˈno huno piˈnɨngo engo syafɨsyɨkuji ole nolɨkutoho. Ngko nje aˈapahomo peho wekojisyahinɨmonnto. Ose syafɨsyɨkutoho.

23 Hwapɨngoso nakwo pehoˈne humolawotohwono. Wosopayoˈnetaho. Hwapɨfeˈnetaho. Oˈo, osoˈneˈmaho.

24 Sekwo yɨhufoˈne fɨsyafɨhupmno. Hofɨko wopuyo hulɨwoˈnɨngkohofoˈmaho. Hofɨko wopayo mehuˈmeesyɨwoˈnɨngkohofoˈmaho. Hofɨko wopayo angoso yoˈmayo hoˈnasiyoˈne ango hiˈnjoˈmaho. I osoˈno Anɨtu kako hofɨkimo wosopayo yoˈmayoso uyɨwoˈnɨngkohoho.

Sekwo hwe moyaˈmi soku Anɨtu kako sekumo sehononteso sekwo yɨhufo somo yakoloˈnnyo kuyoho.

25 Hwe fihwo sekumtaˈni kako huno piˈnɨngo piˈnɨngo syafɨsyɨhwosi nje soswo sawemo umokinɨmneˈno yohono lososo ne umoˈnɨmontolo. Awonoho.

26 I sekwo oso weˈe hiso ifitnneso hopoenohini mmoˈnyohwasɨˈmanji sekwo nomˈne yoˈmayo piˈnɨngo engo somneˈno huno piˈnɨngo piˈnɨngo pehoˈne syofɨsyalokwofo.

27 Sekwo wokoso fofo soˈno huno fɨsyafɨhupmno. Hofɨko yoˈmayo syoho anefoho. Hofɨko he yoˈmayoso mojiyofɨwoˈnɨngkiyohofo. I osoˈno ole waselɨmonneˈno yohono. Hohonta hwe engo Soulomoun hamniyoho hwapɨngoˈnjo sohwo kako kakoe hwapɨfe wonyoangkafo yoˈmayo wokoso naˈnohino soˈnji inonteso kako olo wokoso fofo weˈe somo muyakolofonehoho.

28 Ou oso wokoso fofo sɨkuno fihumo syohopo lohofososo moˈnɨngkanta aˈamu nolofekuji tohomo wolofefantɨfeho. I osoˈno oso wokoso fofo Anɨtu wonyoangkafo mtɨˈmokuwoˈnɨngkiso somo uhwonontaneso wopɨngofoho lɨwoˈnɨngkuhwono. Oseso sekwo soku wokoso fofomo yakoloˈnnyo hokumo Anɨtu kako hofiyo wosemokosyohumamontonoho. Sekwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono weˈeˈnohinoso pehoˈno uyalokwofo.

29 Oseso sekwo wopayo yoˈmayo mijo soˈno peho wonantaneˈnunto Ose syafɨsyɨkutoho. Huno piˈnɨngo piˈnɨngo seyoˈeno.

30 Aˈamu olo hwaho lopo Anɨtumo minɨngkayoˈnjo hofɨko yoˈmayo yoˈmayo mayoˈne huno piˈnɨngo piˈnɨngo syafɨsyɨwoˈnɨngkohofo. I osoˈno senɨngkwohwo Anɨtu sohwo kako yoˈmayo soˈno sekwo umofonyo yahonɨngkohofoso kako huno nto uyohoho. Kako wopɨngo wosemokosyohumamontonoho.

31 Oseso sɨmoˈmo sekwo Anɨtumo enjwaˈmo humayoˈne hi semoˈnɨngkuhwosoˈno Anɨtu kako yoˈmayo yoˈmayo umofonyo ifijoso wosejapmmontonoho.

Ahwomomjo hoˈyango wojo soˈne hungkunofoho.
(Matɨyu 6:19-21)

32 Nje yahu mehomi soku sekwo yoˈmayo soˈno iyoho senɨngkuhwoloho. Anɨtu kako kakimo enjwaˈmo humayoˈne mesehumajiyoˈneso hungkuno nto mtitoˈmentisofoho. Anɨtu kako sekumo semokosyohumayo soˈno sɨmeho wopɨngo umoˈnalofoho.

33 Sekwoe hoˈyango yoˈmayoso aˈamu mpe waselohopɨfe. Sekwo oso hamniyoho hiso aˈamu umofonyo

iyo somo uyɨmno. Ose ifijo soˈno sekwoe hoˈyango neso ahwomomo weho. Ahwomomjo hoˈyango wonyo mmoˈnonehoho. Osoˈno sekwo sekwoe hoˈyango engo ahwomomo fohuˈmeehumno. Oso hopo soponjo hoˈyangoso mpoˈnaofeˈnefoho. Aˈamu hoˈyango hufo iyoso aneponoho. Namo, mote, yoˈmayoso hoˈyangomo wonyo mmokonehoho.

34 Ango jɨje hoˈyango yoˈmayo wopɨngo wojo sopo jɨje sɨmeho hi oso hopo weho.

Hwe engo sohumneˈno itoˈno esyohumayoˈne hungkunofoho.

35 Sekwo sekwoe he itoˈno yofɨkuji sikiloho mongkujɨkuji itoˈno fesyohumamno.

36 Ose ifijoˈmanji sekwo olo paˈnyo wohontohumantɨfeho. Aˈamufe hwe engo sohwo kako ape mayoˈne wopayo iloho engo somtaˈni asomo poso sohonta kako hokuˈyopo hwanɨngo fonjɨhwosoˈno syoho ulohofiyo sohwa hano komoˈno wohwosampɨtɨmantɨfeho.

37 Oso syoho ulohofiyo huhwo sohwa hofɨko saho mofosyawoso uyantɨfeho. Oˈo, hofɨko hofɨkoe hwe engo sohumneˈno yoˈmayo itoˈno esyohumentanɨngkuji hwe engo sohwo poso sohonta hofɨko sɨmonyo engo uyantɨfeho. Hungkuno nehopi waselɨmonneˈno yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako uhwonososo yoˈmayo itoˈno esyohumayo somo uhwonɨngkuhwosi kako huhwo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo wopayo nɨwoˈnɨngkohofo epohumayo sopo uhumajɨhwosi kako wopayo uyɨmontonoho.

38 I kako sɨkwoˈmiyo kuntoliyopo posoˈmanji u kako yɨhufo yoka sɨmoˈmjo hoˈnɨwoˈnɨngkiso soˈnji posoˈmanji kako kakoe syoho ulohofiyo sohwamo uhwonososo hofɨko saho mofosyowentanɨngkuji uhwonɨngkuhwosoˈno hofɨko sɨmonyo uyantɨfeho.

39 Hwe engo sohwo kako asomo pe-eˈne mofehiˈnyo sɨmoˈme soˈno huno itoˈno seyosoˈmanji sekwo hopiˈnonohino soku itoˈno wesyohumantɨfeho. U, oso hopaso hwe ango mokosyohumayo sohwo kako nomˈne aˈamu kakoe ango hopo sopo ntaˈni yoˈmayo hufo womaˈmo lontesoˈno sɨkuno huno uyontentesi kakwoˈyohwo oso sɨkuno somneˈno hontohumentanɨngkuhwosi aˈamu hufo imojo sohwo kako yoˈmayoso momahwonesohilo.

40 Oseso sekwo soku sɨkuno engolopohamo itoˈno fesyohumantokuno. Ngko Aˈamufe Hwomu sohwoˈni sɨkuno sekwo huno mosyofɨsyomokosyohumentanɨngkuji asomo wapmmonnoho. Ose ulɨmentisofoho.

Syoho ulohofiyo wop+ngo sohwo'nji wonyo sohwo'njiye pahnn+mo hungkunofoho.
(Mat+yu 24:45-51)

41 Pita ose upa'nonto Jisas+mo ul+mento, Hwe engofo, oso pahnn+mo hungkuno nalohinoso nakumnohini lonalohino. Hwe moya'mi hopi'nonohino'nyumo lonalohino.

42-43 Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas kako nom'ne pahnn+mo hungkuno ole ul+mento, Hungkuno selalokwe loso olo humnefoho. A'amu fihwo huno wop+ngo'njo sohwo kakoe hwe engo sohwo osohumo nom'ne syoho ulohofiyo sohwamo umokosyohumayo syohoso uyahon+ngkuhwosi syoho hiso ito'no inyo sohumne'no selalokweno. Oso hwe engo huhwo sohwo kako asomo p+hwosi uhwonososo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo mokosyohumayo syoho'njo sohwo wosopayo uyontan+ngkuhwosi uhwon+ngkuhwoso'no oso syoho ulohofiyo sohwo s+monyo uy+montonoho.

44 Ngko hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe yo'mayo hopi'nonohinoso oso syoho ulohofiyo huhwo sohumo enjwa'mo woho'nahumontonoho.

45 I oso'no oso syoho ulohofiyo huhwo sohwo kako huno ole wosyaf+hu'montonoho. Nje hwe engo sohwo kako asomo komo'no maponehoho. Ose syaf+sy+hwosi'manji kako nom'ne syoho ulohofiyo hwe moya'mi sofanjimo ikujoho fonjomasoso kako yo'mayo wosopayo toho'nohini n+ngkuhwosi kako mijo yokumpohn'nyo n+ngkuhwosi wonilohofao'montonoho.

46 Syoho ulohofiyo sohwo ose yoso'manji kakoe hwe engo sohwo s+kuno fihumo syoho ulohofiyo sohwo kako huno mosyof+siyo'njo yo'mayo ito'no mesyohontohumentan+ngkuhwosi asomo wapmmontonoho. Oso hwe engo sohwo kako syoho ulohofiyo huhwo sohumo tohino engo uy+hwosi a'amu kakoe hungkunomo haloho maposo'njo sopo uhumat+'montonoho.

47 Syoho ulohofiyo sohwo kakoe hwe engo yo'mayo syoho yone'ento ulisoso kako huno ko uyahon+ngkuhwosi hungkuno homo somo min+ngkayo'njo yo'mayoso ito'no mesyohumayo'njo oso hwe huhwo sohwo tohino engo woma'montonoho.

48 Syoho ulohofiyo nom'nehwo kakwo'yohwo sohwoe huno somo huno muyo'njo so'no kako yahino wonyo ko ihwosi kakune'no huno mosyaf+siyo'njo yososo kakwo'yohwo sohwo tohino we'e'nohini uyonefoho. An+tuye syoho ulohofiyo fisomo yo'mayo wop+ngo pi'n+ngo engo u'mante so'no kako An+tumne'no syoho pi'n+ngo engo uyono. A'amu

yo'mayo yo'mayo pi'n+ngo engo mokosyohumunyo so-
hwo An+tu kako osohumo nom'ne a'amumo ufo'mayo'ne
yo'mayo so'no jomo ul+montonoho.

Jisas kako nakwoe hwahopo pmmentiso so'no a'amu wohotitofant+feho.
(Mat+yu 10:34-36)

49 Ngko olo hwaho lopo ahwomo mta'ango toho womotap-
mmo lonji pm'mentohe hwo'nyoho. Oso toho hiso olohonta
sijontentesi wop+ngo'nesohilo.
50 Oso toho hiso mosijontan+ngkuhwoso sohonta ngko
tohino engo woma'monnoho. Oso tohino engo mayo
hiso'no nje hi tango mjon+mop+hwosi oso tohino moi'wo
umo'nosojwao'montonoho.
51 Ole losyon+f+syant+kwofo. Olo hwaho loponjo ikujoho
yo'mayo yahinoso moi'wo esojwaofo'ne pmmentiso hweho.
Ngkine'no ose losyon+f+syant+kwofo. O'o, sekwo upa'n+mno.
Ngko a'amu hotitofo'ne pmmentohe hwo'nyoho.
52 Olohontajo'nji hwangku nom'ne'ntnne'no
hof+ko'montohwa a'amu aho fehohnjo hopi'nonohinoso
nohotitofahon+ngkuji a'amu hufa'uso siko a'amu hufa'u
s+hune sohwafe mangohwa umo'nanjiyoho. I a'amu hufa'u
siko ngkimo nn+ngkapohos+so'no oso a'amu hufa'u s+hune
sohwa sikoe mangohwa umo'nant+feho.
53 I kan+ngkwohwo kako ngkimo nn+ngkap+hwoso'no
kakoe hwomu ngkine'no ngkilaho wal+montonoho. I
mu fisi kako ngkimo nn+ngkap+hwoso'no kona'wohi
ngkilaho want+montonoho. U, a'mu fisi kako ngkimo
nn+ngkap+hwoso'no kakoe hwomufe ape mangohwo
umo'n+montonoho. Oso hopaso a'amu pi'n+ngoso hof+ko
wohotitofant+feho. Ose ul+mentisofoho.

*Yo'mayo imo'nalokuso so'no huno t+pemayo'ne hungkuno-
foho.*
(Mat+yu 16:2-3; Mak 8:11-13)

54 Olo hungkuno hilo so'nji a'amu homo somo
ul+mento, Sekwo mofehi'nyo ikwo'mokuwo'n+ngkiso
sohohnta'ni himo uhwon+ngkuji ole wolant+feho. Ifoyo
wahu'montonoho. Ose l+kuji ou, nehopi wahu'montonoho.
55 U, sekwo ifofo yokumpohn'nyo mongkihnta'ni sopa-
hon+ngkuhwosi uhwon+ngkuji ole wolant+feho. Mofehi'nyo
yokumpohn'nyo wal+montonoho. Ose l+kuji ou, nehopi
wal+montonoho.
56 Sekwo yo'mayo hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji
uhwonant+fi sekwo huno ito'no syaf+sy+wo'n+ngkohofo kuy-
oho. I oso'no yo'mayo olohonta imo'nalokuso somo ko
uhwonont+fi sekwo sekwoe yahino wonyo somne'no tohino

mayosoˈno huno maseyoˈnjo iˈwaho itoˈno miyalokuyohofo. Hwapɨngoso pehoˈneto. Sekwo mangoˈnohino kuyoho.

Aˈamu fihwo kako kikimneˈno sɨmeho tohino umnoso soˈno kɨko komoˈno sɨmeho wopɨngo hmmokinyo.
(Matɨyu 5:25-26)

57 Sekwo huno wopɨngo syafɨsyɨkuji yahino itoˈnohino somneˈno yano milofahinyoso pehoˈneto.
58 Hwe fihwo kako kikimo impoˈangomo wolintofakohumo lɨhwosi ipekumotowahonɨngkuhwosi honɨngkanopo humahosɨsi osopo sikoˈnohini hungkuno itoˈno filinyo. Majoˈmanji hwe engo hungkuno itoˈno mɨhwajiyo syohoˈnjo sohwo kako impoˈangomo womekuhumatɨˈmontonoho.
59 Ose yosoˈmanji kɨko impoˈangoso kuntoˈno ulɨkoˈmaˈmne hwosɨˈmaho. Oˈo, sɨmoˈmo kɨko jɨje yahino somneˈno yoˈmayo hamniyohoso wohoˈnahumonnoho. Ose ulɨmentisofoho.

13

Aˈamu soku sekwoe honɨngkano wonyo somneˈno sɨmeho mɨwoloˈmokiyoˈmanji sekwo tɨkanomo ufitnne kuyoho.

1 Oso hohosohonta aˈamu fehohnjo hofɨko nohumantɨfi Jisasɨmo ulɨmentohofi, Aˈamu Ngkalilintaˈango fehohnjoso hofɨko Anɨtuye tajo ango engo Jelusalem sopo nohumantɨfi hofɨko Anɨtumneˈno yahu fonjokisyosyontanɨngkofi hwe yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumayo sohwo kako kakoe aˈamu itokusoˈnjo sohwamo lɨhwojahonɨngki hofɨko aˈamu Ngkalilintaˈango somo fonjahumentohofofoho.
2 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ose ntohofo soˈno sekwo huno ole losyofɨsyalokwofo. Oso aˈamu Ngkalilinjo hiso hofɨkoe honɨngkano wonyoso nomˈne aˈamu Ngkalilintaˈango somo yakoloˈnnyo soˈno oso tango mɨkunɨmposo tɨpemaˈmentohofofoho. Ose losyofɨsyalokwofo.
3 Oˈo, sekwo ose syafɨsyɨkutoho. Ngko hungkuno nehopiˈnohini waselɨmonneˈno yohono. Sekwo hopiˈnono sekwoe yahino wonyo somneˈno hohujo mikinjaopijoˈmanji sekwo hopiˈnono oso tango hopaso notɨpemapitnne kuyoho.
4 I oso ango Silouam sopo aˈamu aho hufaˈu sɨfe fehohnjoho hopiˈnono nomˈne sɨfe mtaˈni hufaˈu sɨhune nohumentanɨngkofi ango yokintahoponjo sawemo engo sohwo pɨwasyonto aˈamu homo somo kilopoˈmentisofoho. Oso hwe moyaˈmi hofo sofe yahino wonyoso Jelusalemmjo aˈamu somo yakoloˈnnyo soˈno huno losyofɨsyalokwofo.
5 Oˈo, osoˈneˈmaho. Hungkuno nehopiˈnohini waselɨmonneˈno yohono. Sekwo hopiˈnono sekwoe yahino wonyo somneˈno hohujo ikinjaofɨkuji Anɨtumne sɨmeho

mɨwoloˈmo kiyoˈmanji sekwo hopiˈnono oso tango hiso paˈnyoso notɨpemapitnne kuyoho.

Iyo ipisayo itoˈno mintoˈnɨwoˈnɨngkiso soˈno pahnnɨmo hungkunofoho.

6 Jisas kako pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento, Hwe fihwo kakoe impojohopo iyo ikwongo hulɨmentiso soˈno kako ikwonjayo ne intoˈnyo soˈno wonyopi uhwonomahoso imojofoho.

7 Oseso kako syoho mokosyohumayo sohumo ulɨmento, Kɨko upaˈnyo. Soswo hufaˈu sɨhune ngko oso ikwonjayo hiso womjɨmonji potnneso huno uhwonapɨwoˈnɨngkohefoho. Oseso oso iyo huhwo sohwo olohonta kɨko mɨngo filofeeofo. Kako hwahomjo afofo siki mayoso wopɨngoˈmaho.

8 Ose ulahonɨngki syoho mokosyohumayo sohwo ulɨmento, Hwe engofo, olo iyo huhwo lohwo sohwo olo soswo lohumo walohofono. Hwangku ngko kakoe pmpongomo mno ijɨˈmo yahwoyoho koˈmeehmˈmeˈno ne itoˈno untoˈnɨmontolɨkeno.

9 Nomˈne soswomo ne mintoˈnɨngkuhwosi wopɨngofoho. Awoˈmanji ngko wolofeeoˈmonnoho. Jisas kako oso pahnnɨmo hungkunoso ulɨmentisofoho.

Sɨkuno iyoho humayo fisomo Jisas kako aˈmu fisimo wopɨngo umokumentisofoho.

10 Sɨkuno iyoho humayo fisomo Jisas kako tajo ango weˈe somo hwe moyaˈmimo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.

11 Oso tajo ango homo somo aˈmu fisi towahuno wonyo ehuhnnamoˈnnyosi kako mnokinoˈnji neˈno nohumentanɨngki soswo aho hufaˈu sɨfe fehohnjo hopiˈnono nomˈne sɨfe mtaˈni hufaˈu sɨhune uyakoloˈmentiso soˈno kakoe hohujoso fahuloˈmojiyoho. Oseso kako itoˈno lɨkofohumayoso miyommojofoho.

12 Jisas kako aˈmu hisimo uhwononto joho lutɨmanto ulɨmento, Aˈmu losiyo ngko jɨje mnokino engo kiwoˈnɨngkiso somtaˈni nto isɨhutofokumahono.

13 Ose ulonto Jisas kako aˈmu hisimo aho kisuhumentisoso aˈmu hisiye hohujo fahuloˈnnyoso nɨhuˈno komoˈno itoˈno mulohokumentisofoho. Jisas kako aˈmu simo wopɨngo ose umokahonɨngki aˈmu hisi kako Anɨtuye yofe hoˈnomaˈmentisofoho.

14 Oso sɨkuno iyoho humayo homo somo Jisas kako aˈmu simo wopɨngo imokumentiso soˈno hwe engo oso tajo ango weˈe somo mokosyohumayo sohwo kako sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki aˈamu piˈnɨngo engo somo ulɨmento, Sɨkuno aho fehohnjo hopiˈnono aho nomˈne

mtaˈni angaˈnohino somo yoˈmayo syoho iyoˈne sɨkunofoho.
Sekwo soku aˈamu sohwo wopɨngo wonamokɨfe lɨkujɨˈmanji
sekwo soku sɨkuno syoho iyo somo hmˈmofapmno. Sekwoe
aˈapaho wopɨngo semokiyoˈne sɨkuno iyoho humayo losomo
nopɨkutoho.
15 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Sekwo mangoˈnohino
lɨwoˈnɨngkohofo kuyoho. Sɨkuno iyoho humayo homo somo
sekwo sekwoe yahu somo hofɨkoe ango somtaˈni mawentɨfi
mijomneˈno ipemotapɨwoˈnɨngkohofo kuyoho.
16 Oseso ngko olo Apɨlohamɨye imu simo Setenɨye
towahunoso kakimo neˈno ehuhnnaofontanɨngki soswo aho
hufaˈu sɨfe fehohnjo hopiˈnono nomˈne sɨfe mtaˈni hufaˈu
sɨhune uyakoloˈnnyo simo olo sɨkuno iyoho humayo lomo
wopɨngo umokoheso wonyotaho.
17 Jisas ose ulahonɨngki Jisasɨye mango sohwa upaˈnontɨfi
wonɨmango engo unɨmentisofoho. I hwe moyaˈmi
piˈnɨngoso hofɨko yoˈmayo yoˈmayo wonyoangkafo Jisas
imentiso soˈno sɨmonyo imentohofofoho.

Anɨtumo enjwaˈmo humayoˈne pahnnɨmo hungkunoso hufaˈuyoho.
(Matɨyu 13:31-33; Mak 4:30-32)

18 Jisas kako pahnnɨmo hungkuno nomˈne ulɨmento,
Anɨtumo enjwaˈmo humayo yahinoso peho paˈnyoto. Ngko
yamofoso pehomneˈno esetɨhwamnehono.
19 Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe *masɨtet*. Kakoe
neso nomˈne iyo ipisayo paˈnyoˈmaho. Oˈo, nɨhuˈno
weˈefoho. Hwe fihwo oso weˈe hiso kakoe syohopo
hulahonɨngki engo imoˈnonto nomˈne iyo syoho soponjo
somo yakolonoho. Engo imoˈnɨngkahonɨngki yɨhufoso no-
pontɨfi kakoe pamo sopo hofɨkoe aifo syontɨfi osopo kehu-
mawoˈnɨngkohofofoho.
20 Ose ulonto ole ulɨmento, Pahnnɨmo hungkuno nomˈne
Anɨtumo enjwaˈmo humayo yahino soˈno ngko yamofoso
pehomo esetɨhwamnehono.
21 Oso hiso olo paˈnyofoho. Aˈmu fisi kako wosopayo
*polowa*ˈnji oso wosopayo *polowa* homo somo engo
imokiyoˈne hwamno paˈnyo kakoe yofe *yis*, osoˈnji
iwoloˈmokososo oso *polowa* hiso engo umoˈnɨmontonoho.

Anɨtumo uˈmayoˈne hokuˈyo weˈe soˈno pahnnɨmo hungkunofoho.
(Matɨyu 7:13-14, 21-23)

22 Jisas kako Jelusalemne wasɨmonto imen-
tisoso honɨngkano momɨngo somo ango pone

mjamolɨmohnnyo soponjo aˈamu somo kakoe hungkuno lutɨhwamosimentisofoho.
23 Oso hohosohonta hwe fihwo ulɨmento, Hwe Engofo, Aˈamu Anɨtumo uˈmayoˈneso aˈamu angaˈno angaˈno sifitnnetaho. Hopiˈnono sɨfitnnetaho.
24 Ose ulahonɨngkahonɨngki Jisas ulɨmento, Anɨtumo uˈmayoˈne hokuˈyoso weˈefoho. I sekwo oso hokuˈyo weˈe homo somo syuyoˈne syoho yokino fiyohoˈnɨmno. Hwapɨngo soˈno yolohoso waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu piˈnɨngo engoso hofɨko oso hokuˈyo homo somo woswano lifijoso hofɨko yamofo ko ifijoso hofɨko hopoˈmaho.
25 Hwangku oso ango homo somjo kakwoˈyohwo sohwo nolɨkafɨhwosi hokuˈyo weˈe homo somo wopɨjwahumontonoho. Nɨhuˈnahone nto pɨjwasyɨhwosoˈno sekwo mempo hohntaˈni lohofɨkuji hokuˈyopo hwanɨngo fonjɨkuji joho ole ulɨfitnnefoho. Hwe Engofo, hokuˈyo fonehwosampofo. Ose ulɨfijoso kako ole waselɨmontonoho. Sekwo ntɨˈmtaˈango kulo. Ngko sekumneˈno huno maniyohoyohoho.
26 Ose selɨhwosoˈno sekwo ole ulɨfitnnefoho. Nakwo kɨkoˈnji wopayoˈnji mijoˈnji nɨmentɨhwone lokono. Kɨko nakwoe honɨngkanopo lohofonji nakumo hungkuno lonetɨhwamentohino lokono.
27 Ose ulahonɨngkuji kako apaˈno ole waselɨmontonoho. Sekwo ntɨˈmtaˈango kulo. Ngko sekuneˈno huno maniyohoyohoho. Sekwo honɨngkano wonyo yɨwoˈnɨngkohofo kuyoho. Sekwo ngkimo iˈwaho ntohopmno. Sekwo mpanɨmno.
28 Ose selɨhwosi kako sekumo wae yasemofɨhwosoˈno sekwo mempo hohntaˈni humafɨkuji uhwonɨfijoso aˈamu Anɨtumo enjwaˈmo humalofoso Apɨloham, Aisak, Jekoup sohwanji aˈamu Anɨtuye hungkuno lutɨhwamotofo sohwanjimo wosyɨhwonɨhwojowantɨfeho. Sekwo ose uhwonɨngkuji sekwo hulɨngkwajingo ifaloho'nɨngkuji humotaho engo lɨfitnne kuyoho.
29 Hwe moyaˈmi hofɨko mofehiˈnyo sɨˈmofapiso mtaˈni sahopɨkuji mofehiˈnyo nɨngkuˈnɨwoˈnɨngkiso mtaˈni uˈmofapɨkuji aˈamu yaposiyo yohosi yohohntaˈni iˈmofapɨkuji hofɨko Anɨtumo enjwaˈmo nohumafɨkuji Anɨtuye angomo wosopayo nɨfitnnefoho.
30 Oso hohosohonta aˈamu fehohnjo somneˈno sitofo ulɨwoˈnɨngkohofoso hofɨko yofe engo womantɨfeho. I aˈamu fehohnjo hofɨkoe yofe olopo hoˈnomawoˈnɨngkohofoso hofɨko yofe engo ane paˈnyo wohumantɨfeho. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako ango Jelusalemne'no humotaho lɨmentisofoho. (Matɨyu 23:37-39)

31 Oso hohosohonta a'amu Falisi fehohnjo sohwa hofɨko Jisasɨmo u'mantɨfi ulɨmentohofi, Kɨko olo ango lopo ulɨko'mahoji nom'ne angopono fɨwano. Hwe yofe engo'njo Helout sohwo kako kikimo wofonjakohumonto yalofoho.

32 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo nukuji oso hwe wonyo sohwo, Helout, osohumo ngkine'no ole ulɨmno. Olohontajo'nji mo'nɨngkajo'nji ngko a'amu towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo somo wae yaohm'mo a'amu mnokino'njo somo wopɨngo umokumonnoho. No'no mo'nɨngka sɨkuno hufa'u sɨhune sohonta ngko nje syohoso moi'wo wesojwao'monnoho.

33 Oso'no olohontajo'nji mo'nɨngkajo'nji ne'no mo'nɨngkajo'nji nje syoho moi'wo i'mo ngko hano Jelusalemne'no wosyɨ'mo'monnoho. Hwapɨngoso a'amumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lutɨhwayo sohwamo ango nom'nepo fonjasyɨwo'nɨngkohofopo'maho. O'o, ango Jelusalemnohini fonjasyɨwo'nɨngkohofoponoho.

34 U, nje a'amu Jelusalem humamopmmotofo sokunonji olohonta humalofo sokunonji sekwo a'amumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki selɨmotofo sohwamo fonjasyontɨfi a'amu sekumo sefo'mayo'ne Anɨtu uhwojɨwo'nɨngkiso sohwamo sojo'nji fonjɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Sɨkuno pi'nɨngo engo somo ngko sekumo ole hopa womasemoku'monji imalefoho. Yɨhufoso hofɨkoe polonyo somo mɨhu'mokontɨfi efemokosyawowo'nɨngkohofo hopaso ngko sekumo wosemokosyohumamonji ko imaleso sekwo nakwolaho lɨmalofofoho.

35 Sekwo upa'nɨmno. Sekwoe ango Jelusalem sopo Anɨtu kako nto ulɨko'ma'maho. Hungkuno nehopi waselɨmonne'no yohono. Sekwo ngkimo manohonyo'njo ne'no yontanɨngkuji sɨkuno pi'nɨngo woseyakolo'montonoho. Tɨfi no'mo sekwo nakwo oso a'amu Anɨtu uhwatɨmentiso sohumne'no yofe woho'nomano lɨfijo sohonta sekwo ngkimo apa'no wonehonantɨfeho.

14

Jisas kako a'amu a'apaho engo kamkamnnyo sohumo wopɨngo umokumentisofoho.

1-2 Sɨkuno iyoho humayo fihwi Jisas kako hwe fihwoe angomo wopayo nɨmentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu Falisi sohwafe hwe engo hweho. Oso hopo sopo hwe fihwo kako a'apaho engo kamkamnnyo sohwo Jisasɨmo

mofonepo humunyo hweho. A'amu Falisi sohwa hofɨko Jisas
sohwo kako hwe a'apaho wonyo'njo sohumo pipi ulohofone
kiyohoho lontɨfi humuhwontohumantohofofoho.
3 Jisas kako oso hwe mnokino'njo sohumo uhwononto
kako a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohofo
sohwanji a'amu Falisi sohwanjimo ulɨmento, Nakwoe
honɨngkano hungkuno sɨkuno iyoho humayo somne'no
nakwo a'amu mnokino'njo somo wopɨngo umokiyoso
wopɨngotaho.
4 Ose ulahonɨngki hofɨko mampi'nyo humamento-
hofofoho. Oseso Jisas kako oso hwe sohwoe ahomo
nomanto wopɨngo umokonto, kakoe ango pone'no
uhwatɨmentisofoho.
5 Ose ulohofonto kako a'amu nom'ne sohwamo
ulɨmento, Sekwo sɨkuno iyoho humayo somo syoho
miwo'nɨngkiyohofɨhwasilaho. I sekwoe hwomutaho yahu
mutaho sɨkuno iyoho humayo somo mijo kilofawoso somo
usɨ'mofawesoso sekwo komo'no ukuji utɨmantɨfitaho. Ou,
utɨmantɨfeho.
6 Ose ulahonɨngki hofɨko kakimo aku hungkuno
mulɨmmentohofofoho.

A'amu hofɨkoe yofe monje yahino'ne hungkunofoho.

7 Jisas kako oso ango hopo sopo nohumanto
uhwonɨmentisoso a'amu fehohnjoso oso ango homo
somo swontɨfi hofɨko epohumayo wopɨngo'nohini so'no
hafɨhafe tɨpeehonɨngkofi uhwononto kako a'amu huhwo
sohwamne'no pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento,
8 A'amu fihwo kako ape ma'nyo soponjo wopayo engo
so'ne'ne kikine'no joho kilososo kɨko nuhuji epohumayo
wopɨngo sopo nohumayo'eno. Kɨko epohumayo wopɨngopo
humuso'manji ango kakwo'yohwo sohwo kako nom'ne
a'amu jɨje yofe engo somo kiyakolo'nnyo sohumo joho
uloso'manji jɨje yofe engoso monje weekohumontonoho.
9 Kɨko jɨje yofe we'e'njo sohwosi kɨko epohumayo
wopɨngopo kaki'no humentanɨngkiji kohonɨngkuhwosi oso
ango kakwo'yohwo sohwo kako ole wakilɨmontonoho. Kɨko
olo epohumayo wopɨngo loso olo a'amu lohumo uyo.
Ose kilɨhwoso'no kɨko wonɨmango engo kinɨngkuhwoso'no
momɨngo so'mjo epohumayo sopo wohumamontnnoho.
10 I hwe fihwo kako kikimo kakoe angomo woso-
payo nyo'ne joho kiloso'manji kɨko noswohoji epohumayo
nɨhu'no momɨngo soponjo sopo fosyohumaho. Kɨko ose
humuso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako kikimo noko-
honɨngkuhwosi ole wakilɨmontonoho, Nje a'amuhwe, kɨko
olopo fisohumape. Ose kilɨhwoso'no oso ango homo somjo

a'amu wosopayo nontɨfijo a'amuso nokohonɨngkujo'no jɨje yofe engo umo'nɨmontonoho.
11 A'amu kakoe yofe'nohini ho'noma'nɨwo'nontoso sohumo Anɨtu kako monje weehumontonoho. I a'amu kakoe yofe somo monje yahinɨngkuhwoso sohumo Anɨtu kako wopɨngo wonyoangkafo ulohofɨhwosi kakoe yofeso woho'nɨma'montonoho.

A'amu jɨje angomo wopayo nyo'ne joho lutɨmayo yahino neso olenoho.
12 Oseso Jisas kakimo wopayo nyo'ne joho lutɨma'mentiso sohumo ulɨmento, Kɨko a'amumne wosopayo iloho iyo sohonta jɨje a'amu so'ntnne, jɨje temtitofo so'ntnne, jɨje angoponjo a'amu hamniyoho engo'njo so'ntnne'no joho lutɨmahotoho. Kɨko ose isoso nom'ne sɨkunomo jɨje wosopayo somne'no hofɨkoe angomne'no joho kilɨkuji hofɨko aku wokijopantɨfeho.
13 O'o, kɨko a'amumne'no wosopayo iloho yohojoso kɨko a'amu yo'mayo umofonyo inyo so'nji a'amu a'apaho wonyo'njo so'nji sɨfe kokato'nnyo so'nji a'amu tɨmpi'nyo so'njimo joho lutɨmahoji uyo.
14 Oso a'amu homo somo hofɨko jɨje wosopayo somne'no aku kijapeso hopoenohinɨ'maho. Oseso kɨko sɨmonyo uyɨmonnoho. Hwapɨngoso a'amu Anɨtuye hungkunomo inɨngkawentɨfe pe'nɨmentohofoso lɨkapijo sohonta Anɨtu kako kikimo jɨje yahino wopɨngo somne'no yo'mayo wopɨngoso nokijaponefoho.

Wopayo engo so'no pahnnɨmo hungkunofoho.
(Matɨyu 22:1-10)
15 Oso a'amu Jisasɨ'njopo wopayo nontanɨngkofi hwe fihwo nohumanto Jisasɨye hungkunomo upa'nonto ulɨmento, A'amu Anɨtumo enjwa'mo humasoso kako Anɨtu'nji humayo so'no sɨmonyo uyono.
16 Ose ulahonɨngki Jisas kako pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento, Hwe fihwo kako wosopayo engo iloho umonto imentisofoho. Oseso oso sɨkuno wopayo iloho iyo'ne somo pe-e'ne kako a'amu pi'nɨngo engo somo joho lutɨma'mentisofoho.
17 Oso sɨkuno neso i'mofopahonɨngki kako kakoe syoho ulohofiyo sohumo lɨhwojahonɨngki kako a'amu sɨmo'mo nto lutɨma'mentiso somo ole ulɨmento, Sekwo oyonɨmno. Wosopayoso ito'no nto esyohumantono.
18 Ose ko ulahonɨngki a'amu anga'no anga'nohinoso mape-e'ne hungkuno ulɨmentohofo. A'amu anga'no kako ole ulɨmento, Ngko hwaho songo mpe nto imale hwo'nyoho. Ngko oso homo somo uhwonamne'no yohono. Kɨko nje

aˈamu sohumo ole uso, Ngko mapmnehono. Ose ntohoho uso.
19 U, nomˈnihwo ole ulɨmento, Ngko *mpulɨmokau* yahu
aho hufaˈu hopiˈnonohino nje hwaho ijɨwoloˈmokiyoˈno
mpoˈmaeso yamofo uloho'monneˈno yohono. Oseso kɨko nje
aˈamuhumo ole uso, Ngko mapmnehono. Ose ntohoho uso.
20 Nomˈnihwo ole ulɨmento, ngko olohonta ape songo
mahe sohwoˈni mapmnehono.
21 Ose ulahonɨngkofi aˈamu syoho ulohofiyo sohwo kakoe
hwe engo sohumo hungkuno mopanehwono ulɨmentohofo
soˈno ulahonɨngki hwe engo sohwo sɨmeho tohino
umnɨmentisofoho. Sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki
kako kakoe syoho ulohofiyo sohumo ulɨmento, Kɨko
komoˈno uhuji oso ango soponjo honɨngkano engo
soponjo soˈnji honɨngkano weˈe weˈe soponjo soˈnjimo
nje wosopayo nyoˈne joho filutɨmaho. Aˈamu yoˈmayo
umofonyo inyo soˈnji aˈapaho wonyoˈnjo soˈnji tɨmpiˈnyo
soˈnji sɨfe wonyoˈnjo soˈnjimo lutɨmahoji nje ango lomo
fɨpemotoswape.
22 Ose ulahonɨngki syoho ulohofiyo sohwo aˈamu
homo somo ipemotaponto ulɨmento, Hwe engofo, jɨje
hungkunomo inɨngkawenji epohumayo fehohnjoso siki
weho.
23 Ose ulahonɨngki hwe engo sohwo ulɨmento, Kɨko
honɨngkano engo somo uhuji syohoponjo tokuˈmango somo
kuˈmokwakuji oso ponjo hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo somo
utɨmahoji fɨpemotoswape. Ngko nje ango somo aˈamu
uhulaˈmopɨfe nnɨngkohoho.
24 Ngko kikimo wakilɨmo, Oso aˈamu ngko sɨmoˈmo
joho lutɨmaˈmaleso hofɨko nje wosopayoso nɨhuˈno
momapitnnehofo. Oso pahnnɨmo hungkunoso Jisas
ulɨmentisofoho.

Aˈamu fihwo kako Jisasɨmo unɨngkamo loso sohwo kako kakiˈno huno itoˈno ikwesyafɨhu lohofɨhwosi yoˈmayo nɨhuˈnahone hoˈnasyɨhwosi Jisasɨmo unɨngkaweno.
(Mak 10:37-38)

25 Hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo hofɨko Jisasɨˈnji hano wen-
tanɨngkofi Jisas kako ikinjamo lohofonto ulɨmento,
26 Aˈamu fihwo kako ngkimo wonnɨngkapmmo loso
sohwo sɨmoˈmo kako huno itoˈno uyono. Yoˈmayo
aˈamumo kako sɨmeho uyɨwoˈnɨngkisoso kanɨngkwohwo
konaˈwohi kakoe ape kakoe mehomi konɨngkwaˈwehwo
kaisi i, kakoe wopɨngo humayo hi oso homo somo
kako sɨmeho uyɨwoˈnɨngkisoso sɨmeho ntapɨwoˈnɨngkiso
somo yakoloˈnnyoˈmanji kako nje inomokomoyo imoˈnyoso
hopoˈmaho.

27 A'amu nje syoho somne'no yo'mayo tango ngkimo
n+'mante hopaso u'mayo so'no wop+ngofoho loso sohwo
kako nje inomokomoyo ne umo'n+montonoho. I tango hiso
ngkilaho loso'manji kako ngkimo monn+ngkape'njo hweho.
Oseso kaki'no kako huno ito'no ukwesyaf+syono.

28 Sekwo olo pahnn+mo hungkuno so'no f+syaf+hupmno.
A'amu fihwo kako ango sawemo engo wamol+mo loso
sohwo kako kaki'no nofosyohumahwosi oso ango huhwo
sohune yo'mayo mpe iyo'ne hamniyoho so'no huno ito'no
ukwesyaf+hu'montonoho. Olo so'no wosyaf+syono, Nje
hamniyoho olo ango lomne'no moi'wo esojwaofo'neso
hopol+keno. Awo'manji mamolomnehono.

29 Kako oso hopa huno mosyaf+siyo'manji kako
hwosaho nto wonjososo ango neso moi'wo momoloso-
jwaofe'njo'manji a'amu ango homo somo uhwon+ngkuji
t+kafo j+kuji sitofo ulant+feho.

30 Ole wolant+feho. Oso hwe sohwo kako ango
molomo'maso sohwo kako momolosojwamofe hweho.

31 I nom'ne pahnn+mo hungkuno f+syaf+hupmno. Hwe
yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako nom'ne
hwe engo sohumo wofongki'naho lonto inyo sohwo kako
kaki'no huno ito'no ukwesyaf+hu'montonoho. I nje
a'amu itokuso'njo sohwa *ten tausen* (10,000) hwafoho. I
nom'nihwo kakoeso *t+wenti tausen* (20,000) hwafoho. I
oso'no nakwo hof+ko'nji ikujoho fongki'n+ngkuhwasi nakwo
hof+kimo wae weeofantant+keno. Hof+ko nakumo wenao-
fant+fet+keno.

32 Kako mango sohwamo muyakolofone so'no
syaf+sy+hwosi kakoe mango sohwa ikanopo nohu-
mentan+ngkuji a'amu s+meho pompengo isy+mofo'ne
wol+hwat+montonoho.

33 Oso hopaso a'amu fihwo kako ngkimo wakin+ngkamo
ntoso sohwo kako kaki'no huno ito'no ukwesyaf+syono.
Kako yo'mayo yo'mayo mokosyohumayoso An+tuyefoho
l+hwosi kako An+tumne'no syoho yokumpohn'nyo
uy+montonoho. Kako nje inomokomoyo ne hweho.

A'amu fihwo kako Jisas+mo un+ngkamo loso sohwo kako ajwopo ikinjaofososo kako olo sa pa'nyo umo'n+montonoho.
(Mat+yu 5:13; Mak 9:50)

34 Nakwo wosopayo sa'nji n+wo'n+ngkuhwoneso
wop+ngofoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino
imo'n+ngkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo
imo'nososo apa'no sa hiso wop+ngo imo'nyoso pipi
uyantanto. Awonoho.

35 Oso sa hiso nakwo syohopo hoˈnosyasyoso hwaho afofoˈnjo umoˈnɨmontolaho. Oˈo, sa hiso nɨhuˈnahone siki hoˈnaofɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Aˈamu fihwo nje hungkunomo haloho upaˈnɨmo lɨhwosiˈmanji haloho'njo hwoˈmanji haloho upaˈnono.

15

Yahu imoˈnaofoˈne pahnnɨmo hungkunofoho.
(Matɨyu 18:12-14)

1 Aˈamu mtaˈni hamniyoho huˈmemayo syohoˈnjo sohwanji aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo soˈnji hofɨko Jisasɨye hungkunomo upoˈnano lontɨfi kakimo uˈmaˈmentohofofoho.

2 Aˈamu Falisi sohwanji aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji ose uhwonontɨfi Jisasɨmo sitofo ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo kako aˈamu honɨngkano wonyo imofɨwoˈnɨngkohofo soˈnji majopohiˈnonto wopayo nɨwoˈnɨngkiso hweho.

3 Jisas oso hisoˈno huno uyahonɨngki olo pahnnɨmo hungkuno ulɨmento,

4 Kɨko yahu *sipsip wan hantɨlet* (100) mokosyohumunyo sohwosi yahu kengaˈno isɨpeeofɨhwosoˈno kɨko oso yahu *nainti-nain* (99) hiso hoja nontanɨnkuji ulɨkoˈmahoji isɨpeeofoso sohuneˈno hafɨhafe wotɨpmmonnoho. Hafɨhafe neˈnohini tɨpehoji wotɨpemaˈmonnoho.

5 Notɨpemahoji yahu hiso jɨje sangopo saˈni kitofohoji sɨmonyoˈnji hofiyo womotawomonnoho.

6 Kɨko jɨje angopo iˈmofahoji jɨje aˈamu soˈnji jɨje aˈamu afaponjo soˈntnneˈno joho lutɨmahojoˈno hofɨko nuhuˈmokukujoˈno kɨko ole ulɨmontnnoho. Nakwo sɨmonyo uyano. Nje yahu *sipsip* isopeeoˈmaso sohwo nto tɨpemahono. Ose ulɨmonnoho.

7 Jisas ose ulonto ole ulɨmento, Oso hopaso aˈamu *nainti-nain* (99) honɨngkano wopɨngo inɨngkuwoˈnɨngkohofoso hofɨko sɨmeho mɨwoloˈmokiyoˈnjo humentanɨngkofi aˈamu ahwomomjoso uhwonontɨfi sɨmonyo miyofoho. I osoˈno aˈamu angaˈno honɨngkano nɨhuˈno wonyoˈnjoso kako honɨngkano wonyo homo somo hohujo ikinjaofɨhwosi Anɨtumneˈno sɨmonyo mɨkunɨmposo uyantɨfeho.

Hamniyoho impoˈnaofoˈne pahnnɨmo hungkunofoho.

8 Aˈmu fisi kako hamniyoho aho hufaˈu hopiˈnono mokosyohumunyosi kako angaˈnohino impoˈnaofososo kako sikiloho mongkujɨhwosi angomjo hintalinyo hulɨjusyɨhwosi tɨmo itoˈno feˈnɨhwonɨngkuhwosi neˈno tɨpemɨhwosi wotɨpemaˈmontonoho.

9 Notɨpemahwosi kako kakoe aˈamu soˈnji ango
hopo soponjo humawoˈnɨngkohofo soˈnjimo joho
lutɨmahwosoˈno hofɨko kakoe angopo iˈmofapɨkujoˈno
ole ulɨmontonoho. Nakwo sɨmonyo uyano. Nje hamniyoho
impoˈnaoˈmayoso olohonta ngko tɨpemanji nje sɨmeho
wopɨngo nɨmoˈnɨngkohoho.
10 Oso paˈnyoso ngko hungkuno waselɨmonneˈno yohono.
Aˈamu fihwo honɨngkano wonyoˈnjo sohwo kako kakoe
wonyo somneˈno hohujo ikinjaofɨhwosi Anɨtumneˈno
sɨmeho uyahonɨngkuhwosi aˈamu ahwomomjoso hofɨko
sɨmonyo engo uyantɨfeho.

Hwomu fihwo kako kanɨngkwohumo ulɨkoˈmayo soˈno pahnnɨmo hungkunofoho.

11 Jisas ose ulonto nomˈne pahnnɨmo hungkuno ulɨmento,
Hwe fihwo kako hwomu hufaˈuˈnjo hweho.
12 Akuˈmu sohwo kanɨngkwohumo ulɨmento,
Mpohwo, yoˈmayo hoˈyangoso hamniyohoso tɨfi noˈmo
ejapmmneˈenji elofisasyɨwoˈnɨngkinoso njeso olohonta
ntape. Ose ulahonɨngki kanɨngkwohwo eno ulonto kakoe
hwomu hufaˈu hwaˈune hoˈyangoso yano ulofiyonto akuˈmu
sohumo uyɨmentisofoho.
13 Sɨkuno weˈenehwo memjaofahonɨngki akuˈmu sohwo
kako hamniyoho yoˈmayo hoˈyango nomɨhuˈmokonto kako
ango ikano engo soponeˈno umentisofoho. Oso hopo
sopo nohumanto nomˈne aˈamuˈnji syohiˈnyo yonto mijo
yokumpohnˈnyo nonilohofonto kako kakoe aˈapahomneˈno
hamniyoho hopiˈnonohinoso huˈmeeoˈmentisofoho.
14 Kakoe hamniyoho yoˈmayoso nto huˈmeeofahonɨngki
oso ango hopo sopo mijoho engo iˈmofapmmentisofoho.
Iˈmofopahonɨngki kako honɨngkanɨmentisoso kakoe
yoˈmayoso huno honɨngkanɨmentisofoho.
15 Ose yonto kako hamniyoho syoho umo lonto
tɨpmmentisoso syoho tɨpemaˈmentisofoho. Oso hwaho
hopo soponjo hwe fihwoe yahu somo wosopayo uyo syohoso
tɨpemaˈmentisofoho.
16 Kakoe yahu sohwa oso jopahoso menontanɨngkofi
uhwononto kako huno ole syafɨhuˈmento, Ngko huhwoˈni
womanɨmo. Ose syofɨsyahonɨngki aˈamu kakimo
mufoˈmaˈmentohofofoho.
17 Oso hohosohonta kako huno itoˈno ikwesyafɨsyonto
kakoe hunoso ehohosɨsyahonɨngki ole hnnɨmento, Nje mpo-
hwoe syoho ulohofiyo sohwa wosopayo engo nalokwofo.
Ngko kakoe hwomu sohwoˈni olopo nohumanji mijoho weˈe
mopeˈnalɨkuyohono.

18 Ngkilaho. Ngko nolɨkahmˈmo nje mpohwoepono asomo
uˈmo ole ulɨmo, Mpohwo, ngko honɨngkano wonyo imote
soˈno ngko Anɨtuˈnji kɨkoˈnjimo wonyo seloho'malefoho.
19 Oseso olohonta ngko hwe wopɨngo hwonɨˈmaho. Kɨko
ngkimo apaˈno nje hwomufo nontohotoho. Oˈo, kikimo
syoho kilohofiyo hwoˈni manɨmokufo.
20 Ose hnnonto kako kanɨngkwohwoepono asomo umen-
tisofoho.
Kanɨngkwohwo kakoe hwomu nopontanɨngki ikanopo
ntaˈni uhwonɨhwojawento kanɨngkwohwo kakineˈno hi-
toho uloˈmentisofoho. Oseso kako hano kunto kuntoˈno
nowento kakoe hwomumo kapopotohumo lohofonto hin-
joho huˈnɨmentisofoho.
21 Ose ulohofahonɨngki hwomu sohwo ulɨmento, Mpohwo,
ngko honɨngkano wonyo imentohe soˈno ngko Anɨtuˈnji
kɨkoˈnjimo wonyo seloho'malefoho. Oseso ngko hwomu
wopɨngo hwonɨˈmaho. Kɨko ngkimo apaˈno nje hwomufo
nontohotoho.
22 Ose ko ulahonɨngki kanɨngkwohwo kakoe syoho ulo-
hofiyo sohwamo ulɨmento, Sekwo nowekuji manjiˈmofo
sawemo wonyoangkafoso komoˈno motapɨkuji nje hwom-
umo ulohofano. Ajoˈmiyomjo wokoso wonyoangkafosoˈnji
ulohofano. Sɨfɨkwongofosyoˈnji ulohofano.
23 Sekwo *mpulɨmokau* yahu isɨkuˈnnyo engoso fonjasyɨkuji
iloho enɨngkuhwasi sɨmonyo uyano.
24 Hwapɨngoso olo nje hwomu lohwo kako poyo nto
peˈnɨmentononji yɨwoˈnɨngkohe sohwo olohonta kako
apaˈno songo iˈmofapohoho. Kako nto isɨpeeoˈmaso sohwo
ngko apaˈno tɨpemahono. Ose ulahonɨngki nɨhuˈnahone
sɨmonyo emaˈmentohofofoho.
25 Ose yontanɨngkofi hwomu tisɨmaso sohwo kako
syohoˈmo humamentisofoho. Osopo ntaˈni kako asomo
noponto ango ne soˈmo iˈmofaponto upaˈnɨmentisoso taˈnji
sɨmonyoˈnji hoˈnowentanɨngki upaˈnɨmentisofoho.
26 Oseso tisɨmaso sohwo kako syoho ulohofiyo fihumo joho
lutɨmanto ulɨmento, Hofɨko peho yalokwofo.
27 Ose ulahonɨngki ulɨmento, hnnɨngkwaˈwehwo sohwo
nto iˈmofapohoho. Oseso jɨje mpohwoe *mpulɨmokau*
yahu isɨkuˈnnyo engoso fonjiyontɨfi sɨmonyo yalokwofo.
Hwapɨngoso hnnɨngkwohwo kakoe hwomu huhwo so-
humo apaˈno mayoso wonyo mmoˈnyoˈnjo itoˈno fosyohu-
mayoˈnefoho.
28 Tisɨmaso sohwo ose upaˈnonto sɨmeho tohino
umnɨngkahonɨngki kako angomo masyuyofoho. Oseso
kanɨngkwohwo mempo noswaponto tisɨmaso sohumo
angomo woswaponontо hungkuno hofiyo ulɨmentisofoho.

29 Ose ko ulahonɨngki tisɨmaso sohwo ulɨmento, Soswo
huhwo huhwi ngko kɨkoˈnji nohumanji kikimo syoho kilo-
hofiyo sikiˈnjo paˈnyo imoˈnɨwoˈnɨngkohe hwoˈnyoho. Ngko
jɨje hungkunomo yokumpohnˈnyo mmoˈnyo kitɨhwayo
hwoˈnyoho. I osoˈno nje aˈamu soˈnji sɨmonyo niyoˈne kɨko
yahu *meme* weˈeso me aneso ntopahonɨngkini nje aˈamuˈnji
sɨmonyo nimentɨhwonetaho. Oˈo, awonoho.
30 I osoˈno jɨje hwomu akuˈmu lohwo kako jɨje ham-
niyoho hoˈyango yoˈmayoso hwoyaˈmi hwaˈnte sofamo
ihnˈnakumoˈmaho. I olohonta kako apaˈno kuˈmahonɨngki
kɨko sɨmonyo iyoˈne yahu isɨkuˈnnyo meˈwampeˈnjolo fon-
jiyalokuno.
31 Ose ulahonɨngki kanɨngkwohwo ulɨmento, Nje
hwomu sohwosi, sɨkuno huhwo huhwi nekwo
majopohiˈnɨwoˈnɨngkuhwoyo montosaˈyoho. Nje yoˈmayo
hopiˈnonohinoso kɨkoˈnefoho.
32 I osoˈno hnnɨngkwaˈwehwo sohwo kako poyo nto
peˈnɨmentononji iwoˈnɨngkohehwo ifɨwalofoho. Oseso
nakwo sɨmonyo engo ihwasi sɨmeho wopɨngoˈnjo wohu-
mano. Kako moiˈwo nto imoˈnɨmentiso ko huhwo sohwo
nakwo olohonta apaˈno tɨpemahwono. Ose ulɨmentisofoho.

16

*Hwe fihwo nomˈnihwoe syoho mokosyohumayo soˈno
hunoˈnjo sohuneˈno pahnnɨmo hungkunofoho.*

1 Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo pahnnɨmo
hungkuno ole ulɨmento, Hwe hamniyoho engoˈnjo
sohwo kakoe yoˈmayo syoho umokosyohumayoˈne sohwo
humunyo hweho. Oso hwe syoho umokosyohumayo huhwo
sohuneˈno aˈamu fehohnjo sohwa hwe engo sohumo
ole ulɨmentohofi, Jɨje syoho kilohofiyo sohwo kako jɨje
hamniyoho yoˈmayoso fonɨfonyo kilohofɨwoˈnɨngkiso
hweho.
2 Ose ulahonɨngki hwe engo sohwo kakoe syoho ulo-
hofiyo sohumo joho lutɨmanto ulɨmento, Oso hungkuno
kikineˈno upaˈnɨngkoheso pipi imahnneˈelo. Kɨko nje syoho
ntohofiyoso hopoenohinɨˈmaho. Jɨje syoho moiˈwonoho.
Kɨko nje yoˈmayo syoho mokosyohumawoˈnɨngkino soˈno
ngkineˈno hungkuno yolohoso iyoswomo mtɨˈmojo.
3 Ose ulahonɨngki hwe huhwo sohwo kako ole hnnɨmento,
Nje hwe engo sohwo kako ngkimo yoˈmayo syoho mokosy-
ohumayoso wae weenɨmoˈmteˈno yohoho. Ngko pipi im-
nehono. Nomˈni hwoe syoho tohohmtnnoˈnjo somneˈno
ulohofiyo soˈno yokumpohnˈnyo ane hwoˈnyoho. Ngko

nomˈni hwamo wopayo yoˈmayo soˈne jomo ujo soˈno
won+mangoˈnjo hwoˈnyoho.
4 Nje hwe engo ngkimo wae yan+mofososo aˈamu hof+koe
angomo nt+mapijo soˈno ngko pipi imnehono. Huno
piˈn+ngo syof+sikaofonto huno wop+ngo t+pemanto
5 kako kakoe hwe engo sohwoe yoˈmayo yoˈmayo
siki maˈmentohofo sohwamo joho lut+maˈmentisofoho.
S+moˈmjo sohwo uˈmahon+ngki ul+mento k+ko nje hwe engo
sohumtaˈni yoˈmayo yoˈmayo siki maˈmentohino soˈno aku
uy+hnneso alalelo.
6 Ose ulahon+ngki kako ul+mento, Ngko sikil+ˈmijo ipo-
foso *wan hant+let* (100) siki maˈmentohefoho. Ose ula-
hon+ngki syoho mokosyohumayo sohwo ul+mento, K+ko
olopo komoˈno fosyohumahoji olo iyoswo *wan hant+let* (100)
mt+ˈmokinyo lomo *fif+ti*ˈnohini (50) mt+ˈmojo.
7 Ose ulontan+ngki nomˈnihwo t+fi iˈmofopahon+ngki
osohumo ul+mento, K+ko nje hwe engo sohumtaˈni yoˈmayo
siki maˈmentohino soˈno aku uy+hnneso alalelo. Ose
ulahon+ngki ul+mento wopakiˈyo *wan hant+let* (100)
maˈmentohefoho. Ose ulahon+ngki hwe mokosyohumayo
sohwo ul+mento, K+ko j+je aku uhnne soˈno iyoswo nomahoji
*eti*ˈnohino (80) mt+ˈmojo. Ose ul+mentisofoho.

8 Oso hwe huhwo sohwo ose imentiso soˈno kakoe
hwe engo sohwo ole hnn+mento, Nje syoho ntohofiyo
hwe wonyo sohwo kako hunoˈnjo hweho. Jisas oso
pahnn+mo hungkuno ulonto, kakoe inomokomoyo
sohwamo ul+mento, Aˈamu hwahoponjo yahinomo
in+ngkawowoˈn+ngkohofoso hof+ko hof+koe hofiyo humayo
soˈno yoˈmayo hoˈyango engo mayoˈne hunoˈnjofoho. Oso
huno engo t+pemawoˈn+ngkohofoso aˈamu An+tumneˈno
syaf+sy+woˈn+ngkohofo somo uyakoloˈnnyofoho.

9 Oseso sekwo sekwoe hamniyoho hoˈyango yoˈmayo
soˈnji nomˈni hwamo wop+ngoˈnohini ulohopijoso
hwangku sekwoe s+kuno moiˈwo imoˈnoso sohonta
hamniyoho yoˈmayoso ul+koˈmajo sohonta An+tu kako
kikimo wokit+maˈmontonoho. Osopo wop+ngo neˈnohino
nohumantohotnnefoho.

10 K+ko yoˈmayo weˈe somo itoˈno mokosyohumayoˈmanji
yoˈmayo engo somo itoˈno womokosyohumamonnoho. I
hwe fihwo kako yoˈmayo weˈe somo syoho itoˈno miyoˈmanji
kako yoˈmayo engo homo syoho itoˈno miyonehoho.
11 K+ko hwahoponjo hamniyoho hoˈyango yoˈmayo somo
itoˈno momokosyohumayoˈnjo isoso ahwomomjo hoˈyango
neso mokosyohumayo syoho ne t+hwo wokijapmmontolo.

12 Kɨko nomˈnihwoe yoˈmayo somo itoˈno momokosyohu-
mayoˈnjo isoso kɨkoˈne hoˈyango yoˈmayoso tɨhwo wokijap-
mmontolo.

13 Jisas ose ulonto ulɨmento, Hwe fihwo kako hwe
engo hufaˈu sohwaˈumo syoho ulohofiyoso hopoˈmaho.
Oˈo, hwe engo hufaˈu sohwaˈumo syoho ulohofiyo
soˈmanji syoho ulohofiyo sohwo kako hwe engo
fihumo sɨmeho uyɨhwosi nomˈnihuneˈno sɨmeho wonyo
uyɨmontonoho. U, angaˈnohino sohwoe syoho somneˈno
hi umoˈnɨngkuhwosoˈno nomˈnihumneˈno ngkilaho
unɨmontonoho. Kɨko Anɨtuye syoho soˈnji yoˈmayo
hwahoponjo yahino soˈnji oso hufaˈuyo sohwaˈumo
mokosyohumayoso syoho itoˈno mihnnehino.

*Aˈamu Anɨtumo enjwaˈmo humayo soˈnji aˈamu Mousesɨye
honɨngkano hungkunomo enjwaˈmo humayo soˈntnne
hungkunofoho.*
(Matɨyu 11:12-13)

14 Aˈamu Falisi hofɨko hamniyohoˈno hi umoˈnyo
sohwa Jisasɨye hungkuno homo somo upaˈnontɨfi
hofɨko Jisasɨmneˈno sɨmano wonyo ikinontɨfi sitofo
ulɨmentohofofoho.

15 Jisas hofɨkimo ulɨmento, Sekwo aˈamufe tɨmopo yahino
wopɨngoˈnjo hwafoho nalɨfitnneˈentɨfi yahino itoˈnohino
iwoˈnɨngkohofɨhwasoho. I osoˈno Anɨtu kako sekwoe
sɨmeho moˈmjo soˈno huno uyohoho. Sekwo yoˈmayo
iwoˈnɨngkohofosomo aˈamu uhwonontɨfi sekwoe yofe ko
hoˈnosemahonɨngkofi Anɨtu kako sekwoe sɨmeho moˈmjo
soˈno huno unyo soˈno kako wonyofoho selalofoho.

16 Mousesɨye honɨngkano hungkuno soˈnji aˈamumo
Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo soˈnji neˈno
nowentanɨngki Joun aˈamumo mijo kiyomaˈmojo sohwo
iˈmofapmmentisofoho. Mˈmofape sohonta Anɨtu kako
oso hungkuno sɨmoˈmjo somo nnɨngkapɨfitnneˈento
lɨmentisofoho. I osoˈno Joun iˈmofapmmentiso sohonta
kako Anɨtumo enjwaˈmo itoˈno humayo soˈno hungkuno
wopɨngo lomaˈmentisofoho. Oseso olohonta aˈamu piˈnɨngo
engo Anɨtumo uˈmano lontɨfi mjiyohoto yohotofo ko
mjoloho'nɨmopahonɨngkofi sekwo aˈamu Falisi sohwasi
tɨmoˈnohini uhwontohumawoˈnɨngkohofo hwasoho.

17 Hungkuno songo ko lomaˈmentisoso nakwoe
hwahoˈnji ahwomoˈnji moiˈwo ko imoˈnɨngkuhwosi
Anɨtuye honɨngkano hungkunoso moiˈwo mmoˈnyo neˈno
nowentɨhwonefoho.

Ape hoˈnasiyo yahino soˈno Jisas hungkuno ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12)

18 Hwe fihwo kako kakoe ape hoˈnasyɨhwosi nomˈne ape maso sohwo kako ape itoˈno mayo honɨngkano somo mtɨhupeso sohwo kako ose yososo kako honɨngkano wonyoˈnjo hweho. I nomnˈihwo kako ape nomˈnihwo hoˈnasyoso somo maso sohwo kako huhwo ape itoˈno mayo honɨngkano somo mtɨhupeso soˈno kako huhwo honɨngkano wonyoˈnjo hweho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

Hwe hoˈyango engoˈnjo sohwoˈnji Lasalos hoˈyango ane sohwoˈnjiye hungkunofoho.

19 Jisas kako ole ulɨmento, Hwe fihwo kako hamniyoho yoˈmayo hoˈyango engoˈnjo sohwo nohumanto he wopɨngo wopɨngoˈnohinoso yonto wosopayo wonyoangkafoˈnohini nɨmojo hweho.
20 Oso hwe huhwo sohwoe hokuˈyo sopo aˈamu fehohnjo sohwa hwe hoˈyango ane fihumo motasontɨfi uhumatɨˈmotofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Lasalosɨyoho. Kakoe aˈapaho uyo engoˈnjo hweho.
21 Oso hwe hamniyoho engoˈnjo sohwoe ijempoho sopo ntaˈni yoˈmayo wosopayo mɨkufo pɨwasyonteso womanɨmo lonto humamojofoho. Osopo nohumentanɨngki sɨwojoso kakoe uyomo melanyo kotoˈmotofofoho.
22 Hwangku sohonta oso hwe hoˈyango ane sohwo poyo peˈnɨngkahonɨngki aˈamu ahwomomjoso utɨmotasontɨfi Apɨlohamˈnjopo uhumatɨˈmentohofofoho. Hwe hoˈyango engoˈnjo huhwo poyo peˈnɨngkahonɨngki aˈamu sohwa hwahomo ijopijisyahumentohofofoho.
23 Oso hwe hoˈyango engoˈnjo sohwo kako tɨkanomo nohumanto aˈapaho tohino mɨkunɨmposoˈnji humanto tɨmo yokintahopo uhwonɨmentisoso Apɨloham kengo nohopo nohumentanɨngki uhwonontо Lasaloso'nji nohumentanɨngki uhwonɨmentisofoho.
24 Oso hwe hoˈyango engoˈnjo sohwo ose uhwonontо joho mohmˈno ulɨmento, Mpohwo Apɨloham sohwosi, kɨko ngkineˈno hitoho wakilofono. Kɨko Lasalos ngkiyepono filɨhwajo. Kako nopɨhwosi kakoe ajoˈmiyo mijo yomahwosi nje melanyopo ingo wantɨpeno. Ngko olohonta tohomo humanji tohino engo nɨmnantofoho.
25 Ose ulahonɨngki Apɨloham ulɨmento, Hwomuhwo, kɨko huno wakiyono. Hohonta kɨko songo humanji kɨko yoˈmayo yoˈmayo wopɨngoˈnohini tɨpemaˈmotnno hwosoho. I, Lasalos sohwo kako yoˈmayo wonyoˈnohino tɨpemaˈmojo hweho.

I olohonta Lasalos kako wopɨngo humentanɨngki kɨko to-
hinoˈnji fosyohumahnno.
26 Osoˈnji nomˈne huno ole wakiyono. Nakwoˈnji
sekwoˈnji ajwo lopo Anɨtu kako momonyo mɨkunɨmposo
hoˈnahumentiso weho. Aˈamu olo hohntaˈni humalo-
foso sekuyepono woseˈmano lɨkuji oso momonyo somo
nomtɨhupekuji moseˈmapitnnehofo. Aˈamu sekwoˈnji hu-
malofoso oso momonyo homo somo nomtɨhupekuji hofɨko
nakuyepono mowekapɨfitnnehofo.
27 Ose ulahonɨngki hwe hoˈyango engoˈnjo sohwo
ulɨmento, Mpohwo hungkuno yokumpohnˈnyo
wakilɨmonneˈno yohono. Kɨko Lasalos sohumo nje
mpohwoepono filɨhwajo.
28 Oso hopo sopo nje nɨngkwahwosa aho fehohnjo
hopiˈnonohino sohwa humalofo. Lasalos kako nje aˈamu
huhwo sohwamo olo ango tohinoˈnjo lopono iˈwaho itoˈno
iyoˈno hungkuno yokumpohnˈnyo ulono. Hofɨko olopo
nopɨfitnnoho.
29 Ose ulahonɨngki Apɨloham ulɨmento, Hofɨko Mousesɨye
hungkunoˈnji aˈamumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki
lɨmotofo sohwafe hungkuno hiˈnjo hwafoho. Oso hungkuno
homo somo haloho upaˈnɨfe.
30 Ose ulahonɨngki aˈamu hoˈyangoˈnjo sohwo ulɨmento,
Oˈo, Mpohwo Apɨloham sohwosi, hungkuno homo
somo mupaˈnɨfitnnehofo. I osoˈno aˈamu poyo sohwo
songo nolɨkafɨhwosi hofɨkimo uˈmahwosoˈno hofɨko
sɨmeho yɨwoloˈmo kukuji honɨngkano wonyomo hohujo
ukinjaofantɨfeho.
31 Ose ulahonɨngki Apɨloham ulɨmento, Hofɨko Mousesɨye
hungkuno soˈnji aˈamu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki
lɨmotofo sohwafe hungkuno soˈnji mupaˈnɨfijoˈmanji
aˈamu poyo fihwo songo lɨkafɨhwosi uˈmahwosi hungkuno
ulɨhwosoˈno hofɨko kakoe hungkuno homo sɨmeho
hiˈntnnono muyɨfitnnehofo. Jisas ose ulɨmentisofoho.

17

Aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyo somo wonyo imokiyoˈne hungkunofoho.
(Matɨyu 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

1 Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Aˈamu
Anɨtuye hungkunomo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkohofo somo
yoˈmayo yahino wonyo yamofo ulohofoˈneso nehopi
iˈmofaponefoho. Iˈmofapɨhwosoˈno aˈamu piˈnɨngoso
wopɨwesyantɨfeho. I osoˈno oso aˈamu nomˈnihwo

pɨwasiyoˈne yamofo ulohofoso sohwo tohino engo manefoho. Osoˈno kako huno itoˈno wasyofɨsyono.
2 Oso hwe huhwo sohwo kako nje mehomi weˈe sohumo yamofo mulohofeˈnjo sohonta aˈamu kakoe tɨˈwangomo sojo mɨkunɨmposo ifakojujɨkuji mijo ayomo hoˈnaofontɨfijontesi wopɨngoˈnesohilo. Hwapɨngoso aˈamu nje mehomi lohwamo pɨwasiyoˈne imokoso sohwo tohino mɨkunɨmposo manefoho.
3 Oso yahino hisoˈno sekwo iˈwaho itoˈno fiyɨmno. Jɨje nɨngkwahwo wonyo kilohofo soˈmanji kɨko oso yahino wonyo somneˈno yoka uso. Ulohojoˈno kako kakoe yahino wonyo somneˈno sɨmeho tango tɨpemahwosi oso wonyo somo wae yaofo soˈno kilɨhwosoˈno kɨko oso wonyo hiso wae hmmofo.
4 Sɨkuno angaˈnohino fihumo kako kikimo wonyo neˈno kilohofontanɨngkuhwosi aho fehohnjo hopiˈnono nomˈni mtaˈni hufaˈu ko imoˈnɨngkuhwosoˈno kako wonyo angaˈno angaˈno yoso somneˈno, Tatohwo kɨko nje wonyo wae feenɨmofo, oseso neˈno kilontanɨngkuhwosi kɨko kakoe wonyoso wae neˈno hmmofo.

Sɨmeho hiˈntnnono uyo yahino hungkunofoho.

5 Aˈamu Anɨtuye hungkuno lutɨhumɨkuˈmofo syohoˈnjo (*apousel*) sohwa Jisasɨmo ulɨmentohofi, Nakwo sɨmeho hiˈntnnono kijopalokuhwone somo kɨko engo fonamojo.
6 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo ngkimo sɨmeho hiˈntnnono montopantokuyohofo. Sekwo ngkimo nnɨngkape-eso nɨhuˈno weˈe patnnyo uyo paˈnɨngoˈmanji sekwo oso iyo ipisayoˈnjo sohumo ole ulɨfijoso, Pmpongo hiˈnji sokato lohofohoji mijo ayo nompo filohofayo. Ose ulɨfijoˈmanji iyo huhwo sohwo kako sekwoe mangomo haloho wasepoˈmontonoho. I osoˈno sekwo ngkimo moˈnnɨngkapohiyohofo. Jisas ose ulɨmentisofoho.

Aˈamu syoho ulohofiyofe yahino itoˈnohini soˈne hungkunofoho.

7 Hwe fihwo sekwoˈnjopo humaso sohwo kako syoho ulohofiyo hiˈnjo hwoˈmanji oso syoho ulohofiyo sohwo kako syohopo hwaho mno ijiyotaho, yahu mokosyohumayotaho, u kako moiˈwo ihwosi kako kakoe hwe engo sohwoˈnjopo iˈmofaponto kako wopayo mijoho ko uyahonɨngki kako komoˈno humahopɨhwosi wopayo manonehoho.
8 Oˈo, sɨmoˈmo kako kakoe hwe engo sohwoe wosopayo itoˈno esyohumahwosi kakoe he wopɨngo ihwosi wosopayo hiso ikuˈyopo ifosyalokumpehwosi hwe engo sohumo wosopayo uyɨmtonoho. Kakoe hwe engo sohumo wopayo moiˈwo kakiˈno uyɨhwosi kako tɨfi wanɨmontonoho.

9 Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe syoho
ulohofiyo huhwo sohumo kakoe syoho itoˈno imentiso soˈno
isamoyoka ulɨmontolaho. Oˈo, awonoho. Hwapɨngoso
kakoe syohoˈnohinofoho lɨhwosi isamoyoka mujoˈnjo
uyɨmontonoho.
10 Oseso sekwo hoku yoˈmayo hungkuno Anɨtu seloso
somo sekwo itoˈno ko inɨngkafijoso sekwo huno ole
fɨsyafɨhupmno. Nakwo Anɨtuye syoho ulohofiyo hnˈnwi
nakwo itoˈnohinonɨˈmaho. Kakoe syoho iwoˈnɨngkuhwone
soˈno nakwoe yofe hoˈnonemayoso pehoˈneto. Oˈo, nakwoe
syohofoho.

Hwe aho hufaˈu hopiˈnono uyo wonyo engoˈnjo sohwamo Jisas kako wopɨngo umokumentisofoho.

11 Jisas kako Jelusalemne honɨngkano hwaho Someliyaˈnji
Ngkaliliˈnji neˈno ajwopo sɨmentisofoho.
12 Kako ango fipo iˈmofopahonɨngki hwe aho
hufaˈu hopiˈnono uyo wonyo engoˈnjo sohwa Jisasɨmo
honɨngkanopo uswoˈnɨmentohofofoho.
13 Hofɨko ikanopo lohofontɨfi Jisasɨmo joho mohmˈno
ulɨmentohofi, Jisas Hwe Engo sohwosi, kɨko nakumneˈno
hitoho wakilofono.
14 Ose ulahonɨngki Jisas hofɨkimo uhwononto ulɨmento,
Sekwo nukuji aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwamo sekwoe
aˈapaho motakuji utɨhwamno. Ose ulahonɨngki haloho'no
yontɨfi hofɨko nowentɨfi hofɨkoe aˈapahoso honɨngkano aj-
wopo wopɨngo umoˈnɨmentisofoho.

15 Hwe fihwo hofɨkoˈnjo ajwo sopo humaso sohwo kakoe
aˈapaho wopɨngo honɨngkononto kako Jisasɨyepono asomo
umentisofoho. Kako mango engo lonto Anɨtuye yofe
hoˈnomaˈmentisofoho.
16 Kako Jisasɨmo uˈmanto hwahopo pɨwasyonto kako
Jisasɨye sɨfɨkiˈnyoˈmo sɨmano mongkutofosyohumanto
Jisasɨmo isamoyoka engo ulɨmentisofoho. Oso hwe huhwo
sohwo kako hwaho Someliyantaˈango hweho.
17 Jisas osohumo uhwononto ulɨmento, Aˈamu aho hufaˈu
hopiˈnono sohwamo wopɨngo umokohono. Kɨkoˈnohini
nɨˈmahinoso nomˈnihwa ntɨˈmo humalofo.
18 Olo hwe lohwo kako aˈamu Juta hwoˈmaho. Oˈo,
temtitofo kengo mtaˈango hweho. Kakoˈnohini Anɨtumo
isamoyoka ujoˈne asomo pisoso pehoˈneto.
19 Ose lonto ulɨmento, kɨko nolɨkafohoji mpano. Kɨko
sɨmeho hiˈntnnono ntapohino soˈno jɨje aˈapaho wopɨngo
kumoˈnɨngkohoho. Ose ulɨmentisofoho.

An+tu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohu-mayoso u'mofapmmontonoho.
(Mat+yu 24:23-28, 37-41)

20 A'amu Falisi fehohnjo sohwa Jisas+mo ul+mentohofi, An+tu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo emokosyohu-mayo'ne s+kunoso ntohonta u'mofapmmontolo. Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, An+tu kakoe a'amumo emokosyohumayoso a'amu t+mo'nji muhwon+fitnnehofo.
21 Sekwo ole mal+fitnnehofo. Ihwoni, An+tu kako kakoe a'amumo emokosyohumayoso olopo weho. U, nompo weho. Ose mal+fitnnehofo. O'o, An+tu kakoe a'amumo emokosyohumayoso s+meho mo'mo wo'nnyoponoho. Sek-woe t+mo'nji muhwon+fitnnehofo.
22 Jisas ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento, Hwangku nom'ne s+kuno i'mofap+hwoso'no sekwo ole wohnnant+feho. Nakwo oso Hwomu An+tu uhwosopo'mentiso sohumo uhwonontane'no y+hwono. Ose ko hnn+ngkuji sekwo muhwon+fitnnehofo.
23 Oso hohosohonta a'amu fehohnjoso ole woselant+feho, Ihwoni, oso hwomu An+tu uhwosopo'mentiso sohwo oso nompo humaho. U, olopo humaho. Ose sel+kujo'no sekwo haloho upekutoho. A'amu huhwo sohumo nuh-won+ngkakutoho.
24 Sekwo emta'm+ngo so'no huno seyohoho. Emta'm+ngo kako oso nompo nta'ni yonto kako ahwomomo ifehu'mokosyahon+ngki a'amu hopi'nono t+mo uhwon+wo'n+ngkohofofoho. Oso pa'nyoso oso Hwomu An+tu uhwosopo'mentiso sohwo kakoe pe-eso emta'm+ngo uhwon+wo'n+ngkuhwone pa'nyoso i'mofap+hwoso'no sekwo uhwon+fitnnefoho.
25 I oso'no s+mo'mo oso Hwomu huhwo sohwo kako tohino engo umnososo a'amu olohonta humalofoso kakine'no ho-hujo ukinj+mofant+feho.
26 Oso a'amu hohonta N+wa'nji humamotofoso kako yofayokinomo humentiso sohonta yo'mayo yahino imotofo pa'n+ngoso oso Hwomu An+tu uhwosopo'mentiso sohwo poso sohonta a'amu humalofoso uyant+feho.
27 Hof+ko humamotofo sohonta hof+ko wosopayo'nji mijo'nji nonont+fi ape ma'n+motofofoho. Oso yahino hiso ne'no mj+m+wentan+ngkofi N+wa kako yofayokinomo noswahon+ngki mijo ifofayo engo yonto hwe hwoya'mi hopi'nonohinoso mijo mihulo'mentisofoho.
28 Ap+loham+ye kami Lout sohwo humamojo sohonta a'amu humamentohofo oso hiso pa'nyo imotofofoho. Hof+ko nohumant+fi yo'mayo wopayo mijo nont+fi yo'mayo ho'yango mpe yont+fi nom'ni hwamo hamniyoho mayo'ne

hoˈyango uyontɨfi hofɨko wopayo syoho yontɨfi ango
molɨmotofofoho.
29 Ose yontanɨngkofo sohonta Lout kako ango Soutom
ulɨkoˈmanto ango kengopo nowahonɨngki tohoˈnji sojo
hwoyango hnnyo soˈnji ahwomo mtaˈni ifoyo hopa syonto
hwe hwoyaˈmi hopiˈnonohino somo wonyo imokumentiso-
foho.
30 Aˈamu oso paˈnɨngo yontanɨngkuji oso hwomu Anɨtu
uhwosopoˈmentiso sohwo utɨhwaˈnyopo iˈmofape soˈno
Anɨtu ujo wehontojwahumontonoho.
31 Oso sɨkuno homo somo utɨhwaˈnyopo iˈmofaposo
sohonta aˈamu fihwo kako angkuhwafopo humaso
hwoˈmanji kako hwomu huhwo sohumo uhwonɨngkuhwosi
kakoe angomjo hoˈyango yoˈmayoso mayosoˈno huno
mosyafɨsyonehoho. Oso paˈnyoso hwe fihwo syohoˈmo
humaso hwoˈmanji kako hwomu huhwo sohumo
uhwonɨngkuhwosi kakoe angoponjo yoˈmayoso mayosoˈno
huno mosyafɨsyonehoho.
32 Oˈo, sekwo Loutɨye ape simneˈno fɨsyafɨhupmno.
Kako kakoe angoponjo yoˈmayo soˈno syafɨsyonto ikin-
jaoˈmentisoso sojo imoˈnɨmentiso somneˈno fɨsyafɨhupmno.
33 Aˈamu olo hwaho loponjo humayo somo aho
yokumpohnˈnyo kemokosyohumunyo sohwo kakoe
fosyohumayoso moiˈwo umoˈnɨmontonoho. Aˈamu olo
hwaho loponjo humayo somo aho mokemokosyohumunyo
sohwo kakoe fosyohumayo neso wotɨpemaˈmonte hweho.
34 Ngko waselɨmonneˈno yohono. Sekwo itoˈno
upaˈnɨmno. Oso sɨkuno Hwomu sohwo poso sohonta hwe
hufaˈu hwaˈu saho afapo fosyowentanɨngkohosɨsi Anɨtu
nomˈnihumo utɨmahwosi nomˈnihwo wohumamontonoho.
35 I aˈmu hufaˈu faˈu wopayo sɨhu kolofontanɨngkohosɨsi
Anɨtu nomˈnimo utɨmahwosi nomˈnisi wohumamontonoho.
[
36 I hwe hufaˈu hwaˈu syohopo lohofontanɨngkohosɨsi
Anɨtu nomˈnihumo utɨmahwosi nomˈnihwo wohuma-
montonoho.]
37 Jisas ose ulahonɨngki inomokomoyo sohwa nupaˈnontɨfi
Jisasɨmo ulɨmentohofi, Hwe Engofo ose nalohinoso
imoˈnyoso ntɨpo umoˈnɨmontolo. Ose ulahonɨngkofi Jisas
pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento, Aˈamu poyo peˈnyo
sohwoe pijafo woˈnnyo sopo yɨhufo ajiˈmango oso hopo
sopo uhuˈmokufitnnefoho.

18

Jisas kakoe inomokomoyo sohwa hofɨko Mpohumo jomo neˈno ujoˈne pahnnɨmo hungkuno ulɨmentisofoho.

1 Jisas kako aˈamuso Mpohumo jomo neˈno ulɨkuji
pisoˈmoˈnyo mmunyoˈnjo iyoˈne pahnnɨmo hungkuno ole
ulɨmento,
2 Ango fipo aˈamufe hungkuno mɨhwajiyoˈne hwe engo
sohwo humunyofoho. Kako Anɨtu sohumneˈno iyoho
munyoˈnjo yonto aˈamu somneˈno hwotoho fewoˈnɨngkiso
hweho.
3 Oso hopo sopo apɨwojo fisi kako humunyoponoho.
Sɨkuno engo sopamo kako oso hwe hungkuno itoˈno
mɨhwajiyo iyo sohwoepono pɨwoˈnɨngkisiyoho. Ole
ulɨmojo, Nje mango sohwa hofɨko ngkimo wonyo
wonɨmokantɨfeˈno yalokwofo. Osoˈno kɨko ngkineˈno
hungkuno itoˈno menɨhwajo.
4 Ose ko ulahonɨngki sɨmoˈmo hwe engo huhwo sohwo
oso apɨwojo simo ufoˈmayoso ngkilaho ko lonto tɨfi noˈmo
ole syafɨhuˈmento, Ngko Anɨtumneˈno iyoho ko miyonji
aˈamumneˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo ko yonji
5 i oseso olo apɨwojo losi kako ngkimo neˈno
nɨˈmawoˈnyosi syoho engo ntopantokuso soˈno ngko
kakimo ufoˈmaˈmo. Kakoe hungkunomo itoˈno
womɨhwatɨmonnoho. Kako ngkimo sɨkuno huhwo huhwi
nɨˈmawoˈnyo ihwosi nje aˈapaho wonyo nɨmokonoho.
6 Jisas ose ulonto ulɨmento, Oso hwe engo hungkuno
mɨhwajiyo syohoˈnjo wonyo sohwoe hungkuno haloho nto
upaˈnɨngkohofo soˈno sekwo huno fɨsyafɨhupmno.
7 Oso hwe wonyo sohwo ose imentiso soˈno sekwo
huno pipi seyohoho. Anɨtu kako kakoe aˈamu uh-
wosopoˈmentisoso hofɨko kakineˈno jomo sɨkuno huhwo
huhwi imɨngoˈnji sɨkunoˈnji ulɨwoˈnɨngkohofo soˈno kako
hofɨkimo momuhwajiyo uyɨmontolaho. I komoˈno womuh-
watɨmontolaho.
8 Ngko sekumo waselɨmonneˈno yohono. Anɨtu kakoe
aˈamumo komoˈno womɨhwatɨmontonoho. I osoˈno oso
Hwomu Anɨtu nɨhwosopoˈmentiso sohwoˈni nopmˈmo
aˈamu ngkineˈno sɨmeho hiˈntnnono ntopontanɨngkujo
wasehonɨmonntaho.

Hwe Falisi sohwoˈnji hwe nomˈne hamniyoho mayo syohoˈnjo sohwoˈnjiye pahnnɨmo hungkunofoho.

9 Aˈamu fehohnjo hofɨko hofɨkoe yahino wopɨngo
somneˈno hofɨkoe yofe hoˈnomaˈnontɨfi aˈamu nomˈne
sohwamneˈno wonyofoho lɨwoˈnɨngkohofo somneˈno Jisas
kako olo pahnnɨmo hungkunolo ulɨmento,
10 Hwe hufaˈu hwaˈu siko Anɨtumo jomo ulaho lonji
Anɨtuye tajo ango engo somo humentisiyefoho. Hwe fihwo
kako aˈamu Falisi hweho. Nomˈnihwo kako hamniyoho
mayo syohoˈnjo hweho.

11 Aˈamu Falisi huhwo sohwo kako nolohofonto kakoe
sɨmeho moˈmo ole hnnɨmento, Mpohwo Anɨtu, ngko nomˈne
aˈamu paˈnyo hwonɨˈmaho. Osoˈno ngko isamoyoka
kilalokweno. Hofɨko yoˈmayo hufo yontɨfi yoˈmayo
yahino itoˈnohino somo miyontɨfi hofɨko ape itoˈno maˈnyo
honɨngkano somo mtɨhupewoˈnɨngkohofɨhwafoho. Ngko
oso paˈnyo hwonɨˈmaho. I ngko olo hwe hamniyoho mayo
syohoˈnjo sohwo paˈnyo hwonɨˈmaho.
12 Oˈo, ngko Sante huhwo huhwi sɨkuno hufaˈu somo ngko
wopayo manyoˈnjo humawoˈnɨngkohe hwoˈnyoho. Yoˈmayo
hopiˈnonohino nomantnneso ngko aho hofohuˈnono
hopiˈnonohinoso mtɨhupo mtɨhupe lohofonji kengaˈno
kikineˈno hoˈnakisyɨwoˈnɨngkohe hwoˈnyoho.
13 Ose ulontanɨngki oso hwe hamniyoho mayo syohoˈnjo
sohwo kako kengopo lohofonto kako ahwomomo tɨmo
uhwonyoso wonɨmangoˈno ingkuˈno humanto kakoe
swokinopo hwanɨngo pohnˈnonto ulɨmento, Anɨtu ngko
hwe wonyo sohwoˈnneˈno kɨko hitoho wakilofono.
14 Jisas oso pahnnɨmo hungkuno ulonto aˈamu homo
somo ole ulɨmento, Ngko waselɨmonneˈno yohono. Oso
hwe hamniyoho mayo syohoˈnjo sohwo kako Anɨtumo ose
ulɨmentiso soˈno Anɨtu kako uhwononto hwe wopɨngo
hweho ulahonɨngki hwe huhwo sohwo kako kakoe ango
poneˈno asomo umentisofoho. I oso aˈamu nomˈne
Falisi sohwo oseˈnjo hwoˈmaho. Oˈo, aˈamu kakoe
yofe hoˈnomaˈnɨwoˈnɨngkiso sohumo Anɨtu kako monje
uloho'montonoho. I osoˈno aˈamu kako kakoe yofe
monje yahinuwoˈnɨngkiso sohwoe yofeso Anɨtu kako
wohoˈnɨmaˈmontonoho.

Jisas kako mehomi weˈe somo Anɨtu kako wopɨngo ulo-
hofoˈne jomo ulonto mnokinopo aho ulonjimokumentisofoho.
(Matɨyu 19:13-15; Mak 10:13-16)

15 Aˈamu piˈnɨngo engoso hofɨko hofɨkoe mehomi weˈe
somo Jisas mnokinopo aho ulonjimokonontɨfi motapmmen-
tohofofoho. I osoˈno Jisasɨye inomokomoyo sohwa hofɨkimo
ose uhwonontɨfi yoka ulɨmentohofofoho.
16 Yoka ulahonɨngkofi Jisas kako mehomi somo joho
lutɨmanto inomokomoyo sohwamo ole ulɨmento, Sekwo
mehomi somo nopɨjumofɨkutoho. Oˈo, hofɨko ngkiye pono
wapɨfe. Aˈamu olo mehomi lohwa paˈnyo imoˈnɨfijoˈmanji
hofɨko Anɨtumo enjwaˈmo itoˈno wohumantɨfeho.
17 I hungkuno nehopiˈnohini waselɨmonneˈno yohono.
Aˈamu olo mehomi lohwa paˈnyo mmoˈnyoˈnjoˈmanji
hofɨko Anɨtumo enjwaˈmo humayoso hopaˈmaho. Nɨhuˈno
awonoho.

Hwe yofe engoˈnjo yoˈmayo hoˈyango somo aho yokumpohnˈnyo mokosyohumawoˈnɨngkiso sohwoe hungkunofoho.

(Matɨyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

18 Hwe fihwo yofe engoˈnjo sohwo kako Jisasɨmo ole ulɨmento, Kɨko Anɨtuye yahino netɨhwawoˈnɨngkohino wopɨngo hwosoho. Ngko engolopohamo songo neˈno humayo yahinoso pipi tɨpemaˈmnehono.

19 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko wopɨngo hwosoho eso pehoˈne ntohino. Anɨtu kakoˈnohini wopɨngo hweho.

20 Kɨko honɨngkano hungkuno soˈno huno moiˈwonoho. Ole nalohi, Kɨko ape itoˈno mayoˈne yahino somo nomtɨhuposoˈeno. Kɨko nomˈnihumo nofonjasiyoˈeno. Kɨko yoˈmayoso hufo iyoˈeno. Nomˈnehumo hwasyo hungkuno ujoˈeno. Kɨko jɨje mpohwoˈnji naˈuˈnjiye hungkunomo tɨfi finɨngkayo.

21 Ose ulahonɨngki hwe yofe engoˈnjo sohwo ole ulɨmento, Ngko hungkuno homo somo upaˈnɨmopmmote sohwoˈni olohonta neˈno ose nohini inɨngkowalokweno.

22 Jisas oso hungkuno upaˈnonto ole ulɨmento, Yahino angaˈnohino somneˈno kɨko umofonyo yalokuno. Ole fiyo. Kɨko jɨje hoˈyango yoˈmayoso aˈamu mpe kilohofɨkujoˈno kɨko oso hamniyohoso nomahoji aˈamu hoˈyango ane somo yano ulofiyo. Kɨko ose isoso kɨko ahwomomjo hoˈyango neso womaˈmonnoho. Ose yohoji kɨko ngkimo tɨfi nnɨngkape.

23 Ose ulahonɨngki hwe engo huhwo sohwo kako nupaˈnonto sɨmeho tango umentisofoho. Hwapɨngoso kako hamniyoho hoˈyango yoˈmayoso mɨkunɨmposoˈnjo hweho.

24 Jisas kako oso hwe huhwo sohwoe sɨmeho tango uhwononto nomˈne aˈamu somo ulɨmento, Aˈamu hamniyoho yoˈmayo hoˈyango aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumawoˈnɨngkohofoso hofɨko Anɨtumo enjwaˈmo humayoˈneso syoho engo ifitnnefoho.

25 Yahu fihwo kako yongo imo paˈnyo soˈmo wahumo lɨhwosi yososo wonyopi umontonoho. Oso paˈnyoso hwe hoˈyango hamniyoho yoˈmayoso aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumantoso sohwo Anɨtumo enjwaˈmo wohumamo lɨhwosi yososo hopoˈmaho. Oˈo, kako yahu sohwo yongo imo paˈnyo soˈmo wahumo lɨhwosi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe hoˈyango engoˈnjo sohwo oseno yonefoho.

26 Ose ulahonɨngki oso aˈamu oso hungkuno hiso upaˈnɨmentohofo soˈno hofɨko yomo yontɨfi ole ulohonɨmentohofi, Oseˈmanji aˈamu Anɨtuˈnji ango

wop+ngo sopo songo ne'no humayo'neso t+hwo
woma'montolo.
27 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Yo'mayo hopi'nono
a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso An+tu yososo hoponoho.
28 Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Nakwo nakwoe
angopo yo'mayo yo'mayoso ul+ko'mentani kikimo
kin+ngkopalokuhwono.
29 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko hungkuno
nehopi'nohini wasel+monne'no yohono. A'amu hof+ko
An+tumo enjwa'mo wohumano hnnont+fe so'no hof+ko
hof+koe ango'nji ape'nji hamn+ngkwa'wehwosanji,
kan+ngkwohwo'ya'u'nji kakoe mehomi'nji ul+ko'mapijo
so'no
30 An+tu kako hof+ko ose ul+ko'mapijoso hof+kimo
yo'mayoso pi'n+ngo engo aku uy+hwosi t+fi no'mo kako
hof+kimo songo ne'no humayoso uyonefoho.

Jisas kako poyo imo'n+ngkuhwosi apa'no songo l+kafone so'no hungkuno ul+mentisoso hufa'u s+hune imo'n+mentisofoho.

(Mat+yu 20:17-19; Mak 10:32-34)

31 Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hufa'u
hopi'nono s+fe mta'ni hufa'uyo sohwamo lut+manto
ul+mento, Upa'n+mno. Olohonta nakwo Jelusalemne'no
wosontane'no y+hwono. Oso hopo sopo yo'mayo hungkuno
An+tu a'amumo uyahon+ngki l+motofo sohwa ngko
oso Hwomu An+tu n+hwosopo'mentiso sohwo'nne'no
mt+'mokumentohofoso olohonta ne umo'n+montonoho.
32 Oso hohosohonta a'amu Jutaso hof+ko ngkimo a'amu
temtitofo kengo sofe ahomo ho'nan+hufitnnefoho. Hof+ko
ngkimo sitofo nt+kuji ngkimo wonyo ntohof+kuji memijo
n+yat+'mopitnnefoho.
33 Hof+ko ngkimo impojonyo n+fonj+kuji wofon-
jon+syant+feho. Nofonjon+sy+kujo'no s+kuno hufa'u
s+hune memjan+mof+hwoso'no ngko apa'no songo
wol+ka'monnoho.
34 Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa oso hungkuno
somne'no huno mummentisofoho. Hungkuno hwap+ngo ne
so'no huno muyahon+ngki hnn+mentohofi, Olo hungkuno
loso fahos+hwoyo hungkuno konelalofoho. Ose hnnont+fi
hof+koe hunoso mehohosus+humentisofoho.

Jisas a'amu t+mpi'nyo sohumo wop+ngo umokumentiso-foho.

(Mat+yu 20:29-34; Mak 10:46-52)

35 Jisas kako ango Jelikou mofonepo i'mof+wahon+ngki
hwe t+mpi'nyo sohwo oso hon+ngkano mom+ngopo humanto

a'amu mta'ni hamniyoho yo'mayoso woloma'mo lonto joho humalisofoho.
36 Osopo humanto upa'nɨmentisoso a'amu pi'nɨngo engo ntohumpotopahonɨngkofi upa'nonto a'amu kako'njopo solohofamentohofo somo ulɨmento, Hofɨko peho yalokwofo.
37 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo kako posalofoho.
38 Ose ulahonɨngkofi kako joho mohm'no ulɨmento, Jisas, Ntefitɨye Imu sohwosi, kɨko ngkine'no hitoho wakilofono.
39 Ose ulahonɨngki a'amu sɨmo'mo sapmmentohofoso hofɨko kakimo yoka ulontɨfi ulɨmentohofi, Mampi'nyo fosyohumaho. Ose ko ulahonɨngkofi oso huhwo sohwo joho engo lonto apa'no ulɨmento, Ntefitɨye Imu sohwosi, ngkine'no hitoho wakilofono.
40 Ose ulahonɨngki Jisas kako nolohofaponto hofɨkimo ulɨmento, Oso hwe sohwo ngkiyepono fɨpemotapmno. Ose ulahonɨngki oso hwe tɨmpi'nyo huhwo sohumo mofonepo uhwojowahonɨngkofi Jisas ulɨmento,
41 Ngko kikimo pipi ntohofo kinɨngkohoho. Ose ulahonɨngki kako ulɨmento, Hwe Engofo, ngko apa'no tɨmo wahonɨmo.
42 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko tɨmo fohonyo. Kɨko ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapohino so'no jɨje sɨmeho hi'ntnnonohinoso wopɨngo kumokohoho.
43 Jisas ose ulahonɨngki hwe huhwo sohwo tɨmo komo'no hononto Jisasɨmo inɨngkawento Anɨtumo isamoyoka engo ulɨmentisofoho. Hwe hwoya'mi ose uhwonontɨfi hofɨko hopi'nonohinoso Anɨtuye yofe ho'noma'mentohofofoho.

19

Sakiyosɨye hungkunofoho.

1 Jisas kako ango Jelikou sopo noswonto nom'ne ango pone'ento angkuhwafo ajwo sopo pasɨmentisofoho.
2 Hwe fihwo kakoe yofe Sakiyos sohwo humunyoponoho. Kako hwe mnokino engo'njo hamniyoho mayo syoho'njo sohwo hamniyoho engo'njo hweho.
3 Kako Jisasɨmo uhwonɨmo lonto ko imentisoso hwe moya'mi pi'nɨngo engo hwe tɨfo huhwo sohumo hoholo hoholofo ulohofahonɨngkofi kako Jisasɨmo muhwonyo'njo yonto
4 kako a'amu pi'nɨngo homo somo nuyakolofonto hano kunto kunto'no fekwasi lohofonto iyo milontontanyomo kotasonto Jisas olopo pɨhwoso'no uhwonɨmo lonto humokehumantisofoho.
5 Jisas oso hopo sopo i'mofawento tɨmo yokintahopo uhwonɨngkisoso Sakiyos nohumentanɨngki uhwononto

ulɨmento, Sakiyos, kɨko komoˈno fɨkotape. Ngko olohonta jɨje angomo wohumamonneˈno yohono.
6 Ose ulahonɨngki Sakiyos kako komoˈno welɨkofapi lohofonto sɨmonyo yonto Jisasɨmo utɨmanto kakoe angomneˈno ipemotawomentisofoho.
7 Hwe moyaˈmi ose ipemotowahonɨngki uhwonontɨfi sitofo ole mjalɨmɨmentohofi, Olo hwe lohwo kako aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo lohwoe angomo wofosyawomonteˈno yohoho.
8 Sakiyos kako Jisasɨˈnjopo lohofonto ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko upaˈnyo. Nje hamniyoho yoˈmayo hoˈyango soˈnji ajwopo hotitohmˈmo fehohnjo ngko mokosyohumahmˈmo fehohnjo ngko aˈamu umofonyo yalokwofo somo uyɨmonnoho. U, ngko aˈamu fihumo hwasyo hungkuno lutɨmaˈmentoheˈmanji olohumo ngko hwasyo hungkuno lutɨmaˈmentohe soˈno yoˈmayoso kakimo osofosofahuˈno uyɨmonnoho.
9 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ose lohino soˈno nakwo huno ole nayohoho. Olo sɨkuno lomo olo ango loponjo hwe moyaˈmilofe honɨngkano wonyo somtaˈni Anɨtu kako hofɨkimo nto isɨhutofomakwoho. Sakiyos huhwo Apɨlohamɨye imu hweho.
10 Aˈamufe Hwomu sohwoˈni olo aˈamu olo paˈnyo wonyo honɨngkanomo humentanɨngkujo somneˈno notɨpemahmˈmo utɨmayoˈne pmmentohe hwoˈnyoho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

Aˈamu syoho ulohofiyɨwoˈnɨngkohofo sohwa hamniyoho itoˈno mokosyohumayoˈne pahnnɨmo hungkunofoho.
(Matɨyu 25:14-30)

11 Oso hungkuno hiso nto upoˈnɨngkahonɨngkofi Jisas kako ango Jelusalem mofonepo uˈmofapmmonto yahonɨngki aˈamu hopo soponjoso ole syafɨhuˈmentohofi, Oso sɨkuno Anɨtu kakoe aˈamumo yokumpohnˈnyo mokosyohumayo somo utɨhwaˈnyopo ujo wehontojwahumonteˈno yohoho. Ose syafɨhuˈmentohofo soˈno Jisas kako pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento,
12 Hwe engo fihwo kako ango ikano fipo uhwosi osopo aˈamumo mokosyohumayoˈne yofe engo mahwosi kakoe angopo asomo wapmmontonoho.
13 Oso hwe huhwo sohwo kako ango ikanopo wamonto imentiso sohonta kako kakoe syoho ulohofiyo aho hufaˈu hopiˈnonohino sohwamo joho lutɨmanto hamniyoho aho sɨfe hopiˈnono kina aho sɨfe hopiˈnono kina huˈmuyonto ulɨmento, Sekwo olo hamniyoho sejapohe loso'nji ngko

nomˈne angopo nohumentanɨˈmo sekwo nomˈne hamniyoho engo emafɨkujoso ngko hwangku wopɨhwonɨmo. Ose ulɨmentisofoho.
14 Oso hwe huhwo sohwoe angoponjo aˈamu fehohnjoso hofɨko kakineˈno nakwolaho lontɨfi kako nto womentisopo hwe fihwamo tɨfi inɨngkayoˈne olo hungkuno motayoˈne lɨhwatɨmentohofoso olenoho. Olo hwe lohwo nakwoe hwe engo humayoso nakwolaho.
15 Ose ko lɨhwojahonɨngkofi hwe huhwo sohwo yofe engo manto hofɨkimo mokosyohumayoˈne asomo pmmentisofoho. Asomo noponto kako hamniyoho uyohojohamentiso syoho ulohofiyo sohwamo hamniyoho alale kemaˈmalofo uhwonɨmo lonto joho lutɨmaˈmentisofoho.
16 Hwe nomˈnehwo sɨmoˈmo uˈmanto ulɨmento, Hwe engofo, oso aho sɨfe hopiˈnono kina ntapmmentohino somtaˈni ngko *tu hantɨlet* (200) kina emaˈmalefoho.
17 Ose ulahonɨngki hwe engo sohwo ulɨmento, Kɨko syoho nɨmokosyohumayo wopɨngo hwosoho. Kɨko oso syoho kijapmmentohe somo itoˈno mokosyohumamahnno soˈno ngko syoho engo wokijapmmo. Kɨko ango aho hufaˈu hopiˈnonohino somo mokosyohumaho.
18 Ose ulahonɨngki nomˈne syoho ulohofiyo osofeponjo sohwo uˈmanto ulɨmento, Hwe engofo, kɨko oso aho sɨfe hopiˈnono kina ntapmmentohino somtaˈni ngko *wan hantɨlet* (100) kina emaˈmalefoho.
19 Ose ulahonɨngki hwe engo sohwo ulɨmento, Ngko kikimo ango aho fehohnjo hopiˈnonohinoso mokosyohumuhnneˈno syoho wokijapmmo.
20 Ose ulahonɨngki syoho ulohofiyo nomˈnehwo uˈmanto ulɨmento, Hwe engofo, oso aho sɨfe hopiˈnono kina ntapmmentohinoso oloˈmo weho. Ngko hwapɨfe weˈe somo fosyofosyonji hiyasoˈmo hoˈnahumentohe wojoloˈnoho.
21 Hwapɨngoso ngko jɨje yahino soˈno ngko huno niyohoho. Kɨko hwe yokumpohnˈnyo hwosoho. Yoˈmayo nomˈne aˈamu hoˈnasyontɨfeso kɨko mawoˈnɨngkino hwosoho. Wosopayo nomˈne aˈamu mofontɨfeso kɨko ijɨwoˈnɨngkino. Osoˈno ngko kikineˈno iyoho nnɨngkohoho.
22 Ose ulahonɨngki hwe engo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyo sohumo ulɨmento, Kɨko syoho nɨmokosyohumayoso wonyo hwosoho. Kɨko nje yahino soˈno huno ko kiyahonɨngki kɨko ngkimo itoˈno mantohoˈmmahnno soˈno ngko wonyo hwosoho kilalokweno. Ou, nehopi. Ngko hwe yokumpohnˈnyo hwoˈnyoho. Yoˈmayo aˈamu hoˈnasyontɨfeso ngko mawoˈnɨngkohono. Wosopayo nomˈnihwa hulontɨfe somtaˈni ngko ijɨwoˈnɨngkohono.

23 Kɨko nje yahino soˈno huno itoˈno ko kiyahonɨngki
kɨko aˈamu hamniyoho mokosyohumayo sohwafe angomo
mohoˈnanɨsiyoso pehoˈno imahnnoto. Kɨko osopo nje ham-
niyohoso hoˈnasyontentesi ngko asomo pmˈmo nje hamniy-
oho somtaˈni nomˈne hamniyoho honje iˈmofaposo soˈnji
nto mahmˈmnesohilo.
24 Ose ulonto kako nomˈne aˈamu kakoˈnjopo humaloho-
fontohofo sohwamo ulɨmento, Sekwo oso aho sɨfe hopiˈnono
kina olo hwe lohumo uyɨmentoheso nomafɨkuji oso hwe *tu*
hantɨlet (200) kina mokosyohumaso sohumo umasimno. [
25 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Hwe engofo, kako
tu hantɨlet (200) kina hiˈnjo hweho.]
26 Ose ulahonɨngkofi hwe engo sohwo ulɨmento,
Nje hungkuno waselɨmonneˈno yohono. Sekwo
itoˈno upaˈnɨmno. Aˈamu yoˈmayoso itoˈno
mokosyohumawoˈnɨngkohofo somo ngko yoˈmayo
nomˈneso uyɨmonnoho. Aˈamu yoˈmayoso itoˈno
momokosyohumayoˈnjo yontoso sohumtaˈni oso yoˈmayo
weˈe kako mokosyohumasoso ngko womaˈmonnoho.
27 Ose ulonto ulɨmento, Nje aˈamu fehohnjo olo ango lo-
ponjoso ngko hofɨkimo umokosyohumayoˈneso nakwolaho
ntontɨfi nje mangohwa imoˈnalokwofo soˈno sekwo oso
aˈamu somo nutɨmotapɨkuji nje tɨmo lopo fonjahumno. Jisas
oso pahnnɨmo hungkunoso ulɨmentisofoho.

Jisas kako ango Jelusalem soponeˈno hwe yofe engoˈnjo
paˈnyo imoˈnonto humentisofoho.
(Matɨyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Joun 12:12-19)
28 Jisas oso hungkunoso moiˈwo ulonto Jisas Jelusalemne
honɨngkano siyo somo kako sɨmoˈmo nto sɨmentisomo
hofɨko tɨfi inɨngkasɨmentohofofoho.
29 Jisas kako oso hwofɨkiˈnyo Oulifɨno lɨwoˈnɨngkohofo
sopo ango hufaˈu Mpetɨfaseˈnji Mpetaniˈnji mofone sopo
nosɨˈmofonto kakoe inomokomoyo hufaˈu sohwaˈumo ole
lɨhwatɨmento,
30 Siko oso ango ne sopo uˈmofahusɨsi siko oso kuso
somo noswohosɨsi tɨmo uhwonisoso ahwomo yahu *toungki*
yokaˈno hoˈnawoˈnyoso impe intoˈnowentanɨngkuhwosi uh-
wonanjiyoho. Oso yahu songo imoˈnɨmasoso aˈamu moke-
humunyofoho. Oso yahu hiso fisɨhutofomotapinyo.
31 Siko oso yahu hiso isɨhutofomahosɨsoˈno aˈamuso ole
selɨkujoˈno siko pehoˈno isɨhutofomasiyeto. Ose selɨkujoˈno
siko ole ulinyo. Nekwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu
lohumneˈno syoho weho, ose ulinyo.
32 Jisas ose lɨhwojahonɨngki siko nowenji yoˈmayo Jisas
luhwatɨmentisoso tɨpemaˈmentisiyefoho.

33 Siko oso yahu huhwo sohunjo impe itolofontanɨngki
oso yahu hofekwosa sohwa uhwonontɨfi ulɨmentohofi, Siko
peho uyanjiyoˈno itolofalokusiyo.
34 Ose ulahonɨngkofi siko ulɨmentisiyo, Nakwoe Hwe Engo
kako olo yahu lohuno syoho weho.
35 Ose ulonji siko oso yahu huhwo sohwoˈnji Jisasɨyepono
motasɨmentisiyefoho. Siko sikoe manjiˈmofoso yahufe ho-
hujopo pojisyosyahonɨngki Jisas oso hopo sopo kehumamen-
tisofoho.
36 Noposokehumawento nowentanɨngki hwe moyaˈmi
hofɨkoe hwapɨfe Jisas kako hano wene honɨngkano sopo
Jisasɨye yofe hoˈnomayoˈne huˈmeehumentohofofoho.
Osopo Jisas kehumentanjo yahu sohwo hwotoho
mjahmmɨwomentisofoho.
37 Jisas kako hwofɨkiˈnyo Oulif Jelusalem mofone sopo
iˈmofaponto oso honɨngkano monje we sopo hwe moyaˈmi
hofɨko Jisasɨmo inomokohoˈnawoˈmentohofoso yoˈmayo
syoho wonyoangkafo Jisas imojo soˈno syafɨsyontɨfi
hofɨko sɨmonyo yontɨfi mango engo lontɨfi Anɨtuye yofe
hoˈnomaˈmentohofofoho.
38 Mango mohmˈno ole lɨmentohofi,
Olo Hwe lohwo nakumo nemokosyohumayoˈne Anɨtuye
yokumpohnˈnyoˈnji palokuso lohwoe yofe
wohoˈnomano.
Anɨtu kako nakwo hwahoponjo hwe moyaˈmi hnˈnneˈno
sɨmeho wopɨngo nejahopohoho.
Anɨtu yokintahopo humaso sohuneˈno yofe engo
wohoˈnomano.
39 Ose lontanɨngkofi aˈamu Falisi fehohnjo sohwa
hwe moyaˈmi piˈnɨngoˈnjo sopo lohofontɨfi Jisasɨmo
ulɨmentohofi, Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, oso hwe
moyaˈmi kikimo inomokohoˈnakuwotofo somo kɨko yoka
uso.
40 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo upaˈnɨmno.
Hungkuno waselɨmonneˈno yohono. Olo aˈamulo hofɨko
mampiˈnyo humantɨfijontentesi olo honɨngkano loponjo so-
jolo mango engo lɨkuji nje yofe hoˈnonɨmafɨkutnnesohilo.
Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako pone engo Jelusalem sopo yoˈmayo imoˈnone
soˈno humotaho lɨmentisofoho.

41 Jisas kako Jelusalem uˈmofawento pone hopo sopo kako
uhwononto humotaho lɨmentisoso
42 ole lɨmento, Aˈamu Jelusalemmjo soku, sekumo itoˈno
esehumajiyoˈne yahinoso ko seˈmahonɨngki sekwo hohujo
ikinjaofalokwofo. Osoˈno yahino wopɨngo hiso hiyasoˈmo
wentanɨngkuhwosi sekwo motɨpɨhwonɨfitnnehofo.

43 Sekwo upa'nɨmno. Hwangku sɨkuno nom'ne
i'mofaposo somo sekwoe mango sohwa sekumo
wosefonjano lɨkuji sekikitofɨkuji meku'mofasi lohofɨkuji
hofɨko tojopo ko'mokwasokuji nolɨkofaofɨkuji
44 sekwoe ango fonjowonampekuji sekwo sekwoe
mehomi hi'nji hokunonji nɨhu'nahone poyo moi'wo
imo'nɨfitnnefoho. Sekwoe sokango so'nji sokilojo so'nji we'e
huhwo kihn'naweso mokihn'nawenefoho. Hwapɨngoso oso
sɨkuno Anɨtu sefo'mayo'ne se'ma'maso sohonta sekwo yofe
mɨhwofe'njo imalofo kuyoho.

*Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo somo a'amu yo'mayo
ho'yango somta'ni hamniyoho mayo yontanɨngkofo somo wae
yao'mentisofoho.*
(Matɨyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Joun 2:13-22)

45 Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo somo noswonto
a'amu ho'yango yo'mayoso hu'meesyontɨfi hamniyoho
mentanɨngkofo somo wae yaofo syohoso ema'mentisofoho.
46 Kako hofɨkimo ole ulɨmento, A'amu Anɨtuye hungkuno
mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi, Olo
nje ango loso Mpohumo jomo ujo'ne angofoho. I oso'no
nje ango loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufo
mawo'nɨngkohofo sohwafe ango hopa imokalokwofo. Ose
mtɨ'mokumentohofofoho ulɨmentisofoho.
47 Ose imo'nɨmentiso so'no sɨkuno huhwo huhwi Jisas
kako hwe moya'mimo Anɨtuye tajo ango engo somo kakoe
hungkuno lutɨhwamojofoho. A'amu tajo ango syoho'njo
yofe engo'njo sohwanji a'amu honɨngkano hungkuno
lutɨhwamotofo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji
hofɨko Jisasɨmo fonjasiyo'ne honɨngkano wotɨpemantɨfe'no
imentohofofoho.
48 Ose ko yahonɨngkofi hwe moya'mi hofɨko Jisasɨye
hungkunomo upo'nano mjalɨmumentohofo so'no hwe
engo sohwa hofɨko Jisasɨmo fonjasiyo'ne honɨngkanoso
motɨpema'mmentohofofoho.

20

*Hofɨko Jisasɨmo kakoe yokumpohn'nyo hwapɨngo so'no
ulohonɨmentohofofoho.*
(Matɨyu 21:23-27; Mak 11:27-33)

1 Sɨkuno fihumo Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo somo
nohumanto hwe moya'mi somo kako Anɨtumo u'mayo
yahino so'no hungkuno lutɨhwamentisofoho. A'amu tajo
ango syoho'njo sohwanji a'amu honɨngkano hungkuno
lutɨhwamentohofo huno'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe
engo sohwanji hofɨko Jisasɨmo u'ma'mentohofofoho.

2 Uˈmantɨfi ulɨmentohofi, Olo soˈno fonaso. Kɨko olo
syoho iwoˈnɨngkino loso tɨhwo kilɨmasoˈno iwoˈnɨngkinoto.
Yokumpohnˈnyoso tɨhwo kijapmmasoˈnji iwoˈnɨngkinoto.
3 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko huhwoˈni
hungkuno angaˈno waselohonɨmonneˈno yohono. Sekwo
olo soˈno ngkimo ntohonɨngkofo soˈno ngko sekumo
waselɨmonneˈno yohono.
4 Joun kako aˈamumo mijo kiyomaˈmojo
yokumpohnˈnyoso Anɨtu mtaˈango maˈmentisotaho.
Hwahoponjo aˈamu mtaˈango maˈmentisotaho.
5 Hofɨko ose upaˈnontɨfi ole hnnɨmentohofi, Joun
kakoe yokumpohnˈnyo Anɨtu mtaˈni maˈmentisofoho
ulasoˈmanji ole wonalɨmontonoho. Oseˈmanji sekwo
Jounɨye hungkunomo sɨmeho hiˈntnnono muyoˈnjo
pehoˈneto.
6 I Joun kakoe yokumpohnˈnyo hwahoponjo aˈamu mtaˈni
maˈmentisofoho ulasoˈmanji hwe moyaˈmi upaˈnɨngkuji
hofɨko sojo wonefonjantɨfeho. Hwapɨngoso aˈamu loso
hofɨko huno ole syofɨsyalokwofo, Anɨtu kako Jounɨmo
hungkuno uyahonɨngki nalɨmentisofoho.
7 Ose hnnontɨfi Jisasɨmo ole ulɨmentohofi, Nakwo huno
monayofoho. Joun kako aˈamumo mijo kiyomaˈmojo
yokumpohnˈnyoso ntɨˈmtoˈangotɨkeno.
8 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Oseˈmanji ngko
huhwoˈni nje yokumpohnˈnyo yoˈmayo iwoˈnɨngkohe
hwapɨngo soˈno maselɨmnehono.

Aˈamu wonyo ipisayo syoho mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwamne pahnnɨmo hungkunofoho.
(Matɨyu 21:33-46; Mak 12:1-12)

9 Ose ulonto kako olo pahnnɨmo hungkuno oso aˈamu
homo somo ulɨmento, Hwe fihwo kako ipisayo syoho
hulɨmentisofoho. Oso syoho homo somo mokosyohu-
mayoˈne kako aˈamu hamniyoho syoho emawoˈnɨngkohofo
sohwafe ahomo hoˈnasyonto kako ango ikanopo nowento
osopo kako neˈno humamojofoho.
10 Osopo nohumanto oso syoho homo somjo ipisayo
mayoˈne sɨkuno iˈmofape somo kako kakoe syoho ulohofiyo
fihumo ipisayo fehohnjo mayoˈneˈento kako oso aˈamu
kakoe syoho mokosyohumayo sohwamo uˈmahwosi ipisayo
mayoˈne lɨhwatɨmentisofoho. Oso aˈamu syoho mokosy-
ohumayo sohwa syoho ulohofiyo huhwo sohumo ikujoho
fonjontɨfi ipisayo muyoˈnjo yontɨfi wae yaoˈmentohofofoho.
11 Osohonta kakwoˈyohwo sohwo kako nomˈne syoho
ulohofiyo fihumo lɨhwatɨmentisofoho. Osohumo hofɨko

ikujoho fonjontɨfi yahino wonyo umtɨˈmokontɨfi ipisayo
muyoˈnjo yontɨfi wae yaoˈmentohofofoho.
12 Kakwoˈyohwo kako syoho ulohofiyo hufaˈu
sɨhune sohumo lɨhwojahonɨngki kako nowento
aˈamuˈnjopo iˈmofowahonɨngki hofɨko osohumo
ikujoho wonyo fonjimokontɨfi mempo hohntaˈni
swohoˈnofapmmentohofofoho.
13 Oseso syoho kakwoˈyohwo sohwo ole hnnɨmento, Ngko
pipi imnehono. Ngko nje hwomu lohuno ngko sɨmeho
uyalokwe lohumo luhwatɨmeso hofɨko kakoe hungkunomo
haloho upeentɨfetɨkeno. Ose syafɨsyonto hwomu huhwo
sohumo lɨhwatɨmentisofoho.
14 Aˈamu syoho homo somo mokosyohumayo
sohwa hwomu huhwo sohumo uhwonɨtumantɨfi ole
hnnɨmentohofi, Oso hwe sohwo kako hwangku sohonta
kanɨngkwohwoe yoˈmayoso nomane hweho. Komoˈnohino,
nakwo kakimo poyo wofonjosyano. Ose fonjosyɨhwasi
nakwo kakoe syohoso nɨhuˈnahone womantanoho.
15 Ose hnnontɨfi hofɨko hwomu huhwo sohumo nokentɨfi
mempo hohntaˈni ipisayo syoho sopo swohoˈnaofontɨfi
osopo poyo nɨhuˈnahone fonjahumentohofofoho. Jisas ose
ulonto kako aˈamu homo somo ulohonɨmento, Ose imento-
hofo soˈno ipisayo syoho kakwoˈyohwo sohwo aˈamu wonyo
huhwo sohwamo pipi uloho'montolo.
16 Hwangku kako nopɨhwosi oso aˈamu wonyo sohwamo
nofonjasyɨhwosi kako nomˈne aˈamu sohwamo syoho hiso
mokosyohumayoˈne uyɨmontonoho. Jisas ose ulahonɨngki
aˈamuso upaˈontɨfi ulɨmentohofi, U, kako oso hwolaho.
17 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkimo tɨmo uh-
wononto ulɨmento, Olo Anɨtuye hungkuno iyoswomo
mtɨˈmokumentohofo loso hwapɨngo neso huno pipi
seyohoho.

Olo sojo engkwosaho paˈnyo aˈamu ango injuwoˈnɨngkohofo
sohwa wae yaoˈmentohofo loso

olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofoˈne
hwapɨngohwo imoˈnɨngkohoho.

Ose mtɨˈmokumentohofofoho.
18 Nomˈnepo Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofoso
olenoho. Aˈamu hopiˈnono oso sojo engkwosaho
paˈnyo homo somo entofomafɨkuji pɨwahupijoso
hofɨko hofɨkoe aˈapaho kempi mtɨˈmtɨˈme lohofɨhwosi
wohuˈmehinawoˈmontonoho. I osoˈno oso engkwosaho
huhwo sohwo kako aˈamu fihwoe aˈapahopo pɨwasyososo
fonjomtɨhupeeofososo oso hwe huhwo sohwo kakoe
aˈapahoso hintalinyo paˈnɨngo umoˈnɨmontonoho.

19 Jisas oso pahnn+mo hungkuno ulahon+ngki a'amu
hon+ngkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkohofo huno'njo
sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo so-
hwanji hof+ko huno ole uy+mento, Jisas oso pahnn+mo
hungkuno nakumne'no lohoho. Nakwoe s+meho mo'mo
me hopa nafe'no nalohoho. Huno ose syaf+syont+fi oso
hohosohonta hof+ko Jisas+mo aho kehwasi wofonjosyano
lont+fi imentohofoso hof+ko hwe moya'mi somne'no iyoho
un+mentisofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Sisa so-
humne'no hamniyoho ho'nasiyo'ne hof+ko Jisas+mo hungkuno
ulohon+mentohofofoho.
(Mat+yu 22:15-22; Mak 12:13-17)

20 Oseso hof+ko Jisas+mo fonjasiyo'ne'ent+fi hon+ngkano
wot+pemano lont+fi Jisas+mo humuhwontohumantoho-
fofoho. Hof+ko Jisas+yepono a'amu fehohnjo sohwamo
luhwojahon+ngkofi oso a'amu sohwa hof+ko a'amu Jisas+ye
hungkunomo wop+ngo hwofoho wonalono lont+fe hwasyo
humupo'nontohumantohofofoho. Ose ko imo'nont+fi
hof+ko pojiyont+fi hof+ko Jisas+ye hungkunomo yamofo
uloho'mentohofofoho. Ole hnn+mentohofi, Jisas kako a'amu
hwaho mokosyohumayo huhwo sohwamne'no hungkuno
wonyo loso'manji nakwo aho kehwasi oso a'amu hwaho
mokosyohumayo sohwafe ahopo noho'nosy+hwaso'no
hof+ko Jisas+mo tohino uyant+feho. Ose hnnont+fi Jisas+mo
humuhwontohumantohofofoho.
21 Oseso hof+ko Jisas+mo ole ulohon+mentohofi, Nakwoe
Lonet+hwayo sohwosi, nakwo huno nayohoho. K+ko
hwe moya'mimo An+tuye yahino so'no hungkuno
lut+hwawo'n+ngkinoso nehopi'nohini lut+hwawo'n+ngkino
hwosoho. K+ko a'amu yofe engo'njo sohwamne'no
iyoho makinyo'njo hwosoho. Nakwo hopi'nonohinoso
afaponohinoho. Hungkuno ito'nohino l+wo'n+ngkino
hwosoho.
22 Oseso nakwo olo so'no wakilohonantane'no y+hwono.
K+ko huno pipi kiyohoho. Nakwo hwe engo Sisa
sohune'no hamniyoho woho'nosyano lakin+ngkohoho.
Moho'nasiyo'njo uyano lakin+ngkohoho.
23 Ose ulahon+ngkofi Jisas kako hof+ko poji yamofo ulo-
hofano lont+fi imentohofo so'no hwasyo yahino so'no huno
uyahon+ngki ole ul+mento,
24 Hamniyoho anga'no nt+hwaho. Olo hamniyoho losomjo
huyo'mango so'nji yofe so'nji t+hwoeto. Ose ulahon+ngki
ul+mentohofi, Sisafefoho.

25 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Eˈwano. Sisafe
yoˈmayo soˈmanji Sisamo uyɨmno. I Anɨtuye yoˈmayo
soˈmanji Anɨtumo uyɨmno.
26 Jisas ose ulahonɨngki aˈamu huhwo sohwa hungkuno
wopɨngo somneˈno hofɨkoe sɨmeho moˈmo pisopisaho
lontɨfi mampiˈnyo humamentohofofoho. Oseso oso
aˈamu hofɨkimo lɨhwatɨmentohofo sohwa hofɨko Jisasɨye
hungkuno somneˈno hungkuno itoˈno mɨhwajiyoˈne hwe
moyaˈmife tɨmopo makekutnnesohilo.

Aˈamu Satɨyusi sohwa Jisasɨmo aˈamu poyo nopeˈnontɨfi apaˈno songo lɨkafo soˈno ulɨmentohofofoho.
(Matɨyu 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 Aˈamu Satɨyusi fehohnjo sohwa Jisasɨmo
uˈmaˈmentohofofoho. Aˈamu Satɨyusi huhwo sohwa hofɨko
huno ole uyɨwoˈnɨngkohi, Aˈamu poyo peˈnyo sohwa
hofɨko nɨhuˈnahone peˈnɨwoˈnɨngkohofo. Apaˈno songo
molɨkafeˈnefoho. Ose syafɨsyɨwoˈnɨngkohofofoho.
28 Hofɨko Jisasɨmo uˈmantɨfi ole ulohonɨmentohofi,
Nakwoe Lonetɨhwayo hwosi, Mouses nakumneˈno
hungkuno ole motɨˈmokumentono. Hwe fihwo kako ape
nomahwosi kako mehomi motɨpemayoˈnjo sohwo poyo
peˈnɨngkuhwosoˈno oso ape hisimo konɨngkwaˈwehwo
nomahwosi kolaˈwehumneˈno mehomi wotɨpemano.
Mouses ose mtɨˈmokumentisofoho.
29 Oseso hwe aho fehohnjo hopiˈnono nomˈni mtaˈni
hufaˈu sohwa humamotofofoho. Tisɨmaso sohwo kako ape
manto mehomi motɨpemaso sohwo poyo peˈnɨmentisofoho.
30 Oseso konɨngkwaˈwehwo akuˈmu sohwo oso ape
hisimo maˈmentisoso kako huhwo mehomi aneˈnjo
peˈnɨmentisofoho.
31 Oseso oso ape hisimo hinjo huhwa oseˈnohini
maˈmentohofoso mehomi ane peˈnɨmentohofofoho.
32 Hwangku oso ape hisi poyo peˈnɨmentono.
33 Oseso aˈamu poyo peˈnyo sohwa lɨkapijo sohonta
tɨhwoe ape umoˈnɨmontolo. Hofɨkoˈnɨkwehwa aho fe-
hohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sohwa ape
hisimo nto maˈmentohofofoho.
34 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento,
Hwe moyaˈmi olohonta humalofoso hofɨko ape
maˈnɨwoˈnɨngkohofo.
35 I osoˈno oso hwe moyaˈmi poyo peˈnɨfijoso apaˈno songo
lɨkapijo hopaso apaˈno lɨkafɨkuji songo neˈnohino humafijo
sohonta hofɨko apaˈno ape momaˈnɨfitnnefoho.
36 Hofɨko aˈamu ahwomomjo paˈnyo nohumafɨkuji
apaˈno poyo mapeˈnɨfitnnehofo. Anɨtu hofɨkimo poyo

peˈnyo somtaˈni ulɨkafoso soˈno hofɨko kakoe mehomi umoˈnantɨfeho.
37 Mouses huhwo kako aˈamu poyo peˈnyo sohwa apaˈno songo lɨkafoso soˈne huno nafohotoˈmentisofoho. Mouses kako oso iyo weˈe toho ko nɨmentisoso yofoho miyo lohoˈnnyo somo uhwononto ulɨmento, Hwe Engo hwofiloˈnnyo ne sohwo kako Apɨlohamɨye Anɨtuyoho. Kako Aisakɨye Anɨtuyoho. Kako Jekoupɨye Anɨtuyoho.
38 Ihwoni. Mouses kako ole syafɨhuˈmento, Apɨlohamja Aisakɨja Jekoupɨja hofɨko hohonta poyo ko peˈnɨmentohofo sohwa songo humalofo soˈno syafɨsyonto oso hungkuno hiso lɨmentisofoho. Anɨtu kako poyo peˈnyo sofe Anɨtu hwoˈmaho. Oˈo, songo humalofo sofe Anɨtuyoho. Anɨtu kakoe tɨmopo aˈamu hopiˈnonohinoso songo humalofo.
39 Jisas ose ulahonɨngki aˈamu fehohnjo honɨngkano hungkuno lɨwoˈnɨngkohofo hunoˈnjo sohwa Jisasɨmo ulɨmentohofi, Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, hungkuno wopɨngo nalohino.
40 Ose ulontɨfi hofɨko nomˈne hungkuno Jisasɨmo ulohonyo soˈno iyoho imentohofofoho.

Jisas kako aˈamu Falisi sohwamo Kɨlais hwe Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨˈmentiso sohumneˈno ulohonɨmentisofoho.
(Matɨyu 22:41-46; Mak 12:35-37)

41 Jisas aˈamu Falisi sohwamo ulɨmento, Aˈamu ole lɨwoˈnɨngkohofo Kɨlais kako oso aˈamu Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨˈmentiso sohwo Ntefit hwe yofe engoˈnjo hohonta hwaho mokosyohumamojo sohwoe imu hweho. Oseso pipi lɨwoˈnɨngkohofo.
42 Oso Taˈnjo Iyoswo somo Ntefit ole lɨmento,
Anɨtu kako nje Hwe Engo Kɨlais, Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨˈmentiso sohumo ole ulɨmento,
Kɨko nje aho anga sohohntaˈni fosyohumaho.
43 Osopo kɨko nohumahoji ngko jɨje mango sohwamo jɨje sɨfɨkiˈnyoˈmo enjwaˈmo wakuhumotɨˈmonnoho.
Ntefit ose lɨmentisofoho.
44 Oseso Ntefit kako oso hwe Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨˈmentiso Kɨlais sohuneˈno nje Hwe Engo hweho lɨmentiso soˈno Kɨlais sohwo kako Ntefitɨye imuhwo imoˈnyoso pipilo.

Aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwawoˈnɨngkohofo hunoˈnjo sohwafe yahino soˈne hungkunofoho.
(Matɨyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

45 Hwe moyaˈmi hopiˈnonohinoso hofɨko Jisasɨye hungkuno upaˈnontɨfi nohumentanɨngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ole ulɨmento,

46 Sekwo aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwawoˈnɨngkohofo hunoˈnjo sohwafe yahino somneˈno iˈwaho itoˈno fiyɨmno. Hofɨko hofɨkoe yofe engo somneˈno hwapɨfe sawemo yontɨfi honɨngkanopo emoyɨwoˈnɨngkohofofoho. Osopo emoyontanɨngkofi hwe moyaˈmi hofɨkimo uhwonontɨfi nakwoe hwe engo hwasoho ulɨwoˈnɨngkohofo soˈno umoˈnɨwoˈnɨngkisofoho. Osoˈnji hofɨko tajo ango somo aˈamufe sɨmanopo humayoˈno umoˈnɨwoˈnɨngkisofoho. Osoˈnji hofɨko aˈamu wopayo engo iloho yano sohonta epohumayo sɨmoˈmjo soˈno umoˈnɨwoˈnɨngkiso hwafoho.
47 Hofɨko Anɨtumo hungkuno sawemo engo jomo ko ulontɨfi hofɨko apɨwojo sofafe ango yoˈmayo soˈno wosemokosyohumano poji ulontɨfi ango hiso hofɨkoˈne nɨhuˈnahone emawoˈnɨngkohofɨhwafoho. Hwangku oso hwe huhwo sohwo tohino engo notɨpemapitnnefoho.

21

Apɨwojosi yoˈmayo soˈno umofonyo inyosi kako Anɨtumneˈno hamniyoho hoˈnahumentisofoho.
(Matɨyu 12:41-44)

1 Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo somo neˈno nohumanto tɨmo uhwonɨmentisoso hwe moyaˈmi hamniyoho engoˈnjoso hofɨko Anɨtumneˈno hamniyoho hoˈnasiyo ipofo soˈmo hoˈnosyontanɨngkofi uhwonɨmentisofoho.
2 Osopo uhwonɨmentisoso apɨwojosi hoˈyango anesi kako Anɨtuneˈno touya hufaˈuˈnohino hoˈnosyahonɨngki uhwononto
3 Jisas kako aˈamu kakoˈnjopo lohofo somo ole ulɨmento, Hungkuno nehopiˈnohini waselɨmonneˈno yohono. Sekwo upaˈnɨmno. Olo apɨwojo losi kako hamniyoho hoˈnasiyoso nomˈne aˈamu hoˈnasyohofo somo kakoe weˈeso uyakolokwoho.
4 Nomˈne aˈamu hamniyoho hoˈnosyalokwofoso hofɨko hamniyoho engo mokosyohumunyofoho. Osoˈno hofɨko oso hamniyoho engo somtaˈni Anɨtumneˈno weˈeˈnohini hoˈnosyalokwofo. Olo apɨwojo losi kako hamniyohomo yoˈmayo soˈno nɨhuˈno umofonyo inyosi kako hamniyoho mokosyohumunyosi hopiˈnonohino Anɨtumneˈno hoˈnasyohoho. Kako nomˈne hamniyoho wosopayo mpe-eˈne aniyoho. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo soˈno tɨfi noˈmo wonyo imoˈnone soˈno hungkuno ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 24:1-2; Mak 13:1-2)

5 Aˈamu fehohnjoso hofɨko tajo ango engo somneˈno ole
lɨmentohofi, Olo tajo ango engo somjo sojo wonyoangkafoso
hofiyofoho. Hwe moyaˈmi hofɨko wokoso wonyoangkafo
loso Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne yahumentohofo somo uh-
wononti̇fi pisopisaho lɨmentohofofoho. Ose lahonɨngkofi
Jisas ulɨmento,
6 Hwangku olo yoˈmayo wopɨngo uhwonalokwofo loso
wonyo umoˈnɨmontonoho. Sojo angaˈnohinoso nomˈnepo
kihnˈnawesoso awonoho. Oˈo, hofɨko olo ango wopɨngo
losomo mtɨhupekuji womehuˈmmokwojantɨfeho. Ose
ulɨmentisofoho.

*Jisas kako yoˈmayo tango iˈmofapone soˈno
ulɨmentisofoho.*
(Matɨyu 24:3-14; Mak 13:3-13)

7 Hofɨko Jisasɨmo ole ulohonɨmentohofi, Nakwoe
Lonetɨhwayo sohwosi, oso yoˈmayo hungkuno nalohinoso
ntohonta umoˈnɨmontolo. Sɨmoˈmo peho iˈmofapɨhwosoˈno
huno wonayɨmontolo. Oso yoˈmayoso iˈmofape-eˈne
sɨkunoso weˈeneponoho eso. Fonaso.
8 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Aˈamu sekumo hwasyo
hungkuno sejo soˈno sekwo iˈwaho itoˈno fiyɨmno. Aˈamu
piˈnɨngo engo iˈmofapɨkuji, hofɨko nje yofe ntɨkuji ole
selɨfitnnefoho. Ngko Kɨlais hwoˈnyoho. Anɨtuye sɨkuno
mofonepo nto iˈmofapohoho. Ose selɨkujoˈno sekwo hofɨkoe
hungkunomo inɨngkakutoho.
9 Hwangku aˈamu hwaho kengoponjo sohwa hofɨko
nomˈne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongkiˈnyoˈne soˈnji
aˈamu hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongkiˈnyoˈne
soˈntnneˈno upaˈnɨngkuji sekwo yomo ikutoho. Oso
yoˈmayoso sɨmoˈmo iˈmofapɨhwosoˈno sɨkuno aeˈuyo
imoˈnyoso komoˈno mmoˈnonehoho.
10 Ose ulonto ulɨmento, Hwangku aˈamu temtitofo
kengo sohwanji temtitofo nomˈne sohwanji hofɨko ikujoho
fongkiˈnɨfitnnefoho. I aˈamu hwaho kengopontaˈango
sohwa nomˈne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho
fongkiˈnɨfitnnefoho.
11 Hwangku hwaho lopo hwomɨhwo mɨkunɨmposo
piˈnɨngo engo iˈmofaponefoho. Hwaho kengo kengo
sopo mijoho engo iˈmofapɨhwosi mnokino engo
wotɨpemantɨfeho. Ahwomo sopo yoˈmayo wonyo
imoˈnɨngkuhwosi nomˈne yoˈmayoso ahwomo sopo
iˈmofapɨhwosoˈno uhwonɨngkuji sekwo iyoho senonefoho.
12 Oso yoˈmayo noselohe sɨkuno somo
mˈmofopontanɨngkuhwoso sohonta sekwo nje yofe
ulɨkujoˈno hofɨko sekumo aho sekekuji wonyo

selohopitnnefoho. Hofɨko tajo ango somo mesehumajɨkuji
hungkuno mjaselɨkuji impoˈangomo mintofasehu-
fitnnefoho. Hofɨko nje yofe monje yasiyoˈne aˈamu hwaho
mokosyohumayo yofe engoˈnjo sohwafe sɨmanopono
ipesemotawofitnnefoho.
13 Oso nje yofe monje yasiyoˈne ko selohofahonɨngkuji
sekwo hwe engo sohwafe sɨmanopo lohofɨkuji ngko aˈamu
wonyo honɨngkano somtaˈni isɨhutofomayoˈne pmmentohe
sohwoˈniye hungkuno sekwo ulɨfitnnefoho.
14 Oso hohosohonta oso hungkuno hofɨko mjaselɨkujoˈno
sekwo aku hungkuno ulɨfitnne soˈno huno piˈnɨngo
seyɨhwoloho.
15 Oˈo, ngkoˈnohini sekwoe mangomo sekwoe hunomo
hungkuno wopɨngo wosejapmmonnefoho. Oso hungkuno
sejapmme homo somo sekwoe mango sohwa hofɨko nohn-
najɨkuji sekwoe hungkunomo monje maselohopitnnehofo.
16 Sekwoe aˈamu soˈnji selosenɨngkwejamo nje yofe
ulɨkujoˈno hofɨko sekwoe mango sohwafe ahopo mosehu-
mojɨpitnnefoho. Aˈamu fehohnjo sekwoˈnjo hohntaˈni hu-
malofo somo poyo semokufitnnefoho.
17 Oseso hwe moyaˈmi hopiˈnono sekumneˈno sɨmeho
tohino mɨkunɨmposo umnonefoho. Hwapɨngoso nje yofeso
sekumo weho.
18 Oso hohosohonta ngko hofiyo semokosyohumameso
sekwoe mnokino mtaˈni mijiyo angaˈnohino fihwo yofom-
ahwosi moiˈwo mmoˈnonefoho.
19 Yoˈmayo tangoso seˈmahwosoˈno sekwo ngkineˈno
yokumpohnˈnyo neˈno lohopijoso sekwo songo neˈno hu-
mayoˈne neso notɨpemapitnnefoho.

Ango Jelusalem wonyo imoˈnone soˈno Jisas hungkuno ulɨmentisofoho.

(Matɨyu 24:15-21; Mak 13:14-19)

20 Aˈamu ikujohoˈnjo sohwa hofɨko ango Jelusalem sopo
hofoyo syukujoˈno sekwo uhwonɨngkuji huno ole seyone-
foho. Ango Jelusalem wonyo imoˈnyoˈne sɨkunoso mofone
nto imoˈnɨngkohoho.
21 Oso hohosohonta aˈamu hwaho Jutiya sopo humun-
yoso hofɨko hwofɨkiˈnyopono hiyaso komoˈno sɨfitnnefoho.
Aˈamu ango Jelusalem ne sopo humalofo soku sekwo
nulɨkoˈmafɨkuji kengopono kuntoˈno ufitnnefoho. Aˈamu
ango Jelusalem mempo hohntaˈni humafijoso hofɨko apaˈno
ango ne montɨmo mahufitnnefoho.
22 Oso sɨkuno somo aˈamufe honɨngkano wonyo somneˈno
Anɨtu kako tohino uyone sɨkunofoho. Anɨtuye hungkuno

aˈamu oso hisoˈno mtɨˈmokumentohofoso oso sɨkuno somo ne imoˈnonefoho.
23 Oso sɨkuno somo moyaˈmi sɨmehoˈnjo sofanji mehomi weˈe amno unyo sofantnneˈno ngko hitoho ntokwoho. Hwapɨngoso oso sɨkuno homo somo olo hwaho lopo tango mɨkunɨmposo iˈmofapɨhwosi Anɨtuye sɨmeho tohinoso oso hwe moyaˈmi somo uˈmanefoho.
24 Aˈamu fehohnjo hwakuhwajoˈnji poyo imokuhwosi aˈamu fehohnjo somo hofɨkoe mangohwa impe intofomotakuji ango kengo kengopo uhumajonefoho. Aˈamu Anɨtumneˈno nakwolaho lalokwofoso hofɨko ango Jelusalem somo hwotoho fɨfitnnefoho. Hofɨko hwotoho neˈno fentanɨngkuji hofɨkoe sɨkuno moiˈwo imoˈnonefoho.

Hwangku sohonta Aˈamufe Hwomu sohwo noponefoho.
(Matɨyu 24:29-31; Mak 13:24-27)

25 Jisas ose ulonto ole ulɨmento, Sekwo ahwomomo uhwonɨfijoso mofehiˈnyo hamno hntokwaliyo sohwamo yoˈmayo kengo kengo iˈmofapɨhwasoˈno uhwonɨfitnnefoho. Olo hwaho lopo mijo ayo engoso yoka engo hoˈnɨngkuhwosi mtɨhupo mtɨhupe lohofahonɨngkuhwosi aˈamu hwaho hoˈmo hoˈmtoˈango oso hiso uhwonɨngkuji hofɨko iyoho mɨkunɨmposo unonefoho.
26 Hwe moyaˈmi piˈnɨngo engoso hofɨko olo hwaho lopo yoˈmayo imoˈnone soˈno huno syafɨsyɨkuji hofɨkoe sɨmeho moˈmo iyoho mɨkunɨmposo ehumanɨngkuji tɨmo hwafɨhwafe mokomayonefoho. Yoˈmayo ahwomomjo hntokwaliyo yomo yomo yahonɨngkuhwosi uhwonɨfitnnefoho.
27 Oso hiso iˈmofopahonɨngkuhwosi Aˈamufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe yokumpohˈnyo engoˈnji kako pomponaho engoˈnji noponefoho.
28 Hwangku oso yoˈmayoso iˈmofape-eˈne mofone imoˈnɨngkuhwosoˈno osohonta sekwo lɨkafɨkuji sekwo sekwoe mnokino lɨkojwamo lohofɨkuji ahwomomo uhwonɨmno. Sekwo honɨngkano wonyo somtaˈni isɨhutofosemayo sohwo asomo setɨmayoˈne sohwo mofoneponoho.

Iyoswo songo inyo sohonta uhwonɨngkuji huno waseyono, Ifoyo wahuˈmontonoho.
(Matɨyu 24:32-35; Mak 13:28-31)

29 Ose ulonto Jisas kako olo pahnnɨmo hungkuno ulɨmento Sekwo iyo mijisiyo somo uhwonɨmno.
30 Iyoswo songo inɨngkiso loso uhwonɨngkuji ifoyo wahuˈmontonoho.
31 Oseso oso paˈnyoso yoˈmayo somneˈno selohe somo uhwonɨngkuji sekwo huno ole waseyono. Oso sɨkuno Anɨtu

kako yo'mayo somo yokumpohn'nyo mokosyohumayo'ne
s+kunoso mofonepo nto i'mofapohoho.
32 Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Hwe
moya'mi olo hwaho lopo ne'no nohumentan+ngkuji
yo'mayo hiso imo'nonefoho.
33 Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta
nje hungkunoso moi'wo mmo'nonefoho. Ne'no
nowent+hwonefoho.

Jisas+ye a'amuso kakine'no ito'no hontohumayo'ne hungkunofoho.

34 I oso'no sekwo ito'no fohontohumamno. Sekwo
yo'mayo hwahoponjo so'no huno pi'n+ngo syaf+sy+kutoho.
Sekwo wosopayo engo n+ngkuji mijo yokumpohn'nyo
n+ngkuji nonilohof+kutoho. O'o, ngkine'no huno
fisyaf+sy+kuno. Sekwo siki humayoso wop+ngo'maho. O'o,
sekwo oso pa'nyo humafijo'manji nje s+kuno engo asomo
pe-e'neso me tongo somne'no hmn+wo'n+ngkiso hopaso
wosema'montonoho.
35 Oso s+kuno i'mofapeso hwe moya'mi hopi'nono
ango'meemjo humalowotofo somo i'mofaponefoho.
36 S+kuno engolopohamo sekwo ne'no fohontohuman-
tokuno. Sekwo An+tumne'no yokumpohn'nyo sejapone'no
jomo engolopohamo ul+kuno. Sekwo ose ifijo'manji yo'mayo
tango i'mofaposo somo uyakolof+kuji A'amufe Hwomu so-
hwoe s+manopo lohopitnnefoho. Ose ul+mentisofoho.
37 S+kuno huhwo huhwi Jisas kako An+tuye tajo
ango engo somo hwe moya'mimo An+tuye hungkuno
lut+hwamojofoho. Oseso s+kwo'miyomo kako
oso hwof+ki'nyo Oulif l+wo'n+ngkohofo sopo saho
fosyawo'mojofoho.
38 Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hof+ko kakoe hungkuno
upo'nano lont+feso im+ngo ne'nji l+kafont+fi An+tuye tajo
ango engo somo humotofofoho.

22

Jutas kako Jisas+ye mango sohwafe ahomo uy+mo l+mentisofoho.

(Mat+yu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Joun 11:45-53)

1 Oso An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne
Syaf+siyo s+kuno iyoho humayo engoso * umo'n+monte'no
yohoho. Oso s+kuno homo somo a'amu Jutaso hof+ko
wopayo iloho iyoso engo kaofo'ne so'nji miyo'njo yont+feso
wopayo feejo'nohini n+motofofoho.

---

* **22:1:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

2 Oso hwe tajo ango syohoˈnjo yofe engoˈnjo sohwanji
aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji
hofɨko Jisasɨmo fonjasiyoˈne honɨngkanoso ko tɨpeentɨfi
hofɨko hwe hwoyaˈmi ikujoho nafongkupitnnoho
syafɨsyontɨfi iyoho unɨngkahonɨngki ole hnnɨmentohofi,
Nakwo Jisasɨmo pipi fonjosyanehwono.
3 Oso sɨkuno somo Seten kako Jutas Isɨkaliyoutɨye sɨmeho
moˈmo paswonto huno uyɨmentisofoho. Jutas huhwo so-
hwo kako Jisasɨye inomokomoyo aho hufaˈu hopiˈnono sɨfe
mtaˈni hufaˈuyo sohwa mtaˈango hweho.
4 Jutas kako nowento oso aˈamu yofe engoˈnjo tajo ango
syoho imotofo sohwanji aˈamu hwapɨfe tɨfoˈnjo Anɨtuye
tajo ango engo somo uhwontohumamotofo yofe engoˈnjo
sohwanjimo uˈmanto Jisasɨmneˈno tokoyoˈofo imentisofoho.
5 Oso aˈamu huhwo sohwa Jutasɨye hungkuno upaˈnontɨfi
sɨmonyo yontɨfi hofɨko hamniyoho uyoˈneˈentɨfi hungkuno
mtitoˈmentohofofoho.
6 Jutas kako eno ulonto kako Jisasɨmo hofɨkoe ahomo
kumangkiyoˈne aˈamu piˈnɨngo mohumunyo sohonta
honɨngkano tɨpeehumentisofoho.

Jisasɨye inomokomoyo hufaˈu sohwaˈu oso Anɨtu Aˈamu Isɨlael somo Uyakoloˈmentiso somneˈne Syafɨsiyo Sɨkuno Engo somneˈno siko wosopayo itoˈno esyohumamentisiyefoho.

(Matɨyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Joun 13:21-30)

7 Oso hohosohonta oso sɨkuno engo iyoho humayoˈne
aˈamu Juta hofɨko wosopayo iloho inyoso engo
mokamoˈnnyo feejoˈnohini nɨmotofo sɨkunoso
iˈmofapmmentisofoho. Oso sɨkuno homo somo hofɨko
yahu *sipsip* honɨyo hokuˈyopo ulohofoˈne fonjohumotofo
sɨkunofoho.
8 Oseso Jisas kako Pitaˈnji Jounˈnjimo lɨhwajonto ulɨmento,
Siko nowehosɨsi sɨkuno engo iyoho humayoˈne somjo woso-
payoso itoˈno yasyohosi soˈno nakwo wonano.
9 Ose ulahonɨngki siko ulɨmentisiyo, Nekwo ntɨˈmo wesy-
ohumantayoˈno kumoˈnɨngkohoho.
10 Ose ulahonɨngki ulɨmento, Upaˈninyo. Ango engo
sopono nowehosɨsi hwe fihwo kako mitɨhwontohoˈnjo so-
humo uswoˈnɨngkohosɨsi siko kakimo inɨngkasohosɨsi ango
kako swoso somo finɨngkasyɨnnyo.
11 Siko noswohosɨsi ango kakwoˈyohwo sohumo ole
ulinyo. Nekwoe Lonetɨhwayo sohwo kako kikineˈno
hungkuno ole lehwajohoho. Ngkoˈne ango nje inomoko-
moyo sohwanji sɨkuno engo somjo wosopayo ntɨpo wonan-
taneto. Ose lehwajohoho.

12 Ose ulohosɨso'no kako ango tokilonjwa'mo molinyo
yokintahoponjo somo wosetɨhwamontonoho. Oso homo
somo nakwoe wosopayo ito'no feesinyo. Ango homo somo
epohumayo ijempoho yo'mayoso hi'njomnoho.
13 Jisas ose ulahonɨngki siko nowenji yo'mayo Jisas
ulɨmentiso hopaso tɨpema'mentisiyefoho. Notɨpemanji siko
wosopayo ito'no yahumentisiyefoho.

Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwamo kakoe a'apaho'nji kakoe honɨyo'nji nyo'ne uyɨmentisofoho.
(Matɨyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Koulin 11:23-25)

14 Oso wosopayo nyo'ne sɨkunoso nto i'mofopahonɨngki
Jisas kako wosopayo nyo'ne ijempoho soponjo epohumayo
sopo kakoe inomokomoyo *apousel* sohwanji humamentoho-
fofoho.
15 Jisas nohumanto ulɨmento, Ngko ole'no
nɨmo'nɨmojofoho. Ngko sekwo'nji olo Anɨtu A'amu
Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɨsiyo Sɨkuno
Engo wosopayo wonantane'no yohono. Wosopayo
nonɨngkuhwasi tɨfi tohino engo woma'monnoho.
16 Sekwo nje hungkuno upa'nɨmno. Olo sɨkuno engo
lomjo wosopayo nɨwo'nɨngkuhwone loso nɨngkuhwasi
ngko olo hwaho lopo apa'no manɨmnehono. O'o, ngko
poyo imo'nɨ'me'no olo sɨkuno engo lomjo wosopayo
nɨngkuhwoneso ne u'mofapmmontonoho. Tɨfi no'mo
Anɨtuye a'amu kakimo enjwa'mo humafijo sohonta ngko
olo sɨkuno lomjo wosopayo nɨngkuhwone hopa apa'no
nononti'mnefoho.
17 Ose ulonto kako mijo nyo'ne noswanyo ipisayo
mijo'njoso nomanto Anɨtumo isamoyoka ulonto ulɨmento,
Sekwo olo mijolo nomafɨkuji yano filofanɨmno. Ose ulonto
ulɨmento,
18 Sekwo nje hungkuno upa'nɨmno. Olo mijo loso ngko
manɨmnehono. Ngko ne'no manyo'njo humantɨ'me so-
hwo'ni hwangku Anɨtuye a'amu kakimo enjwa'mo humafijo
sohonta ngko apa'no nononti'mne hwo'nyoho.
19 Jisas ose ulonto kako wopayo nomanto Anɨtumo
isamoyoka ulonto kutɨkujo lohofonto kakoe inomokomoyo
sohwamo hu'muyonto ulɨmento, Olo wosopayo loso nje
a'apahofoho. [Sekumo sefo'mayo'ne mtɨhupenji sejapo-
hono. Tɨfi no'mo sekwo ole mjanɨmɨkuji ngkine'no
fisyanɨfɨsyɨkuno.
20 Wosopayo moi'wo nɨngkahonɨngkofi kako wosopayo
uyɨmentiso hopaso kako mijo homo ose'nohini
uyɨmentisofoho. Kako mijo uyonto ulɨmento, Olo ipisayo
mijo noswanyo lo'mjo loso nje honɨyofoho. Sekwo

An+tu'nji mokot+ku'nyo'ne yahino songo lomne'no sekwoe
wonyomne'no mpe iyo'ne us+humahefoho.]
21 I uhwon+mni. Olo a'amu nje mango sohwamo ngkine'no
tokoyo'ofo yone lohwo'nji olo ijempoho lopo humalohwono.
22 I An+tu kako hohonta hungkuno mt+to'mentiso hopaso
ngko poyo umo'n+monne'no yohono. I oso'no oso hwe
ngkine'no nje mango sohwamo tokoyo'ofo ntohofone so-
hune'no hitoho ntokwoho.
23 Ose ulahon+ngki hof+ko anga'no anga'nohino so-
hwa humahnn+ngkofi, Oso yahino wonyo hiso t+hwo
uloho'monteto. Ose humahnn+ngkohofofoho.

Jisas+ye inomokomoyo sohwa hungkuno toho pa'nyo ole hnn+mentohofi, Nakwo yofe engo'njo nom'ni hwamo yakolo'nnyoso t+hwolo.

24 Jisas+ye inomokomoyo sohwa hof+ko oso
hungkunoso hnnont+fi hof+koe hungkunoso toho
pa'nyo imo'n+ngkahon+ngki ole so'no yoka hungkuno
hnn+mentohofi, Nakwo yofe engo'njo nom+hwamo
yakolo'nnyoso t+hwolo.
25 Ose hnn+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hwe yofe
engo'njo olo hwaho lopo a'amumo mokosyohumayo sohwa
hof+ko hof+koe a'amu somo syoho engo ko uyahon+ngkofi
a'amu huhwo sohwa hof+ko nakumo nefo'mayo'nefoho
l+wo'n+ngkohofofoho.
26 I oso'no sekwo oso hopa ikutoho. O'o, a'amu ngko
yofe engo woma'mo loso sohwo kako nom'ne a'amumo en-
jwa'mnohini wohumano. I kako nom'ne hwamo womokosy-
ohumamo loso sohwo kako oso huhwo sohwafe syoho ulo-
hofiyo hopaso umo'nono.
27 Hwe engo s+mo'mjoso t+hwolo. A'amu ijempohopo
wosopayo n+wo'n+ngkiso sohwolaho. A'amu wosopayo
iloho yonto uy+wo'n+ngkiso sohwolaho. I a'amu ijempohopo
humanto wosopayo n+wo'n+ngkiso oso hweho. I oso'no ngko
yofe engo'njo huhwo'ni oso hopa miyalokuyohono. O'o,
ngko sekwoe syoho selohofiyo pa'nyo hwo'ni humaleno.
28 Sekwo ngko'nji nohumentan+ngkofi yo'mayo tangoso
ngkimo yamofo ntohofo'neso nu'mahon+ngki sekwo ngkimo
man+hwat+'mofefoho.
29 I oso'no nje Mpohwo kako ngkimo yo'mayo
hopi'nonohino enjwa'mo ho'nan+humentiso so'no
ngko huhwo'ni yo'mayoso sekumo enjwa'mo
ho'nosesyalokweno.
30 Oseso ngko yo'mayo somo mokosyohumentahon+'me
sohonta sekwo nje epohumayo sopo nohumaf+kuji nje
wosopayo'nji mijo'nji n+fitnnefoho. Sekwo ngko'nji

nohumafɨkuji oso aˈamu Isɨlael hofɨkoe temtitofo aho hufaˈu hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo sofe hwe engo umoˈnantɨfeho. Ose imoˈnɨngkuhwosoˈno sekwo hofɨkimo mokosyohumantokutnnefoho.

Jisas kako Pitamo ole ulɨmento, Kɨko ngkineˈno hohujo ukinjanɨmoˈmonnoho.
(Matɨyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Joun 13:36-38)

31 Jisas Pitamo ulɨmento, Saimoun, Saimoun, kɨko upaˈnyo. Seten kako sekumo wonyo wasemokumonto yalofoho. Kako sekwoe huno wopɨngo somo kehilo ehilofo waseloho'monte-eˈno joho losetɨmalofoho.

32 Seten ose ko yontanɨngki ngko jɨje sɨmeho hiˈntnnono ntopantokunoso poyo mapeˈnyoˈnjo yoneˈenji Mpohumo kikineˈno jomo nto ulɨmaleno. Oseso kɨko apaˈno ngkimo nnɨngkapohoji kɨko jɨje nɨngkwahwosamo nɨfoˈmahoji yokumpohnˈnyo usosofitofo.

33 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Hwe Engofo, hofɨko kikimo impoˈangomo intofakohufijoˈmanji ngko huhwoˈnnonji untofaehufe. I hofɨko kikimo poyo kumokufijoˈmanji ngko huhwoˈnnonji wemokufe.

34 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Pita, ngko olo hungkuno wakilɨmonneˈno yohono. Olo sɨkwoˈmiyo lomo tosɨka yoka mohoˈnyo kuntoliyopo kɨko ngkineˈno mango hufaˈu sɨhune ole ulɨmonnoho. Ngko Jisasɨmneˈno huno maniyohoyohoho.

Yoˈmayo hamniyoho hoˈyo ifɨkiˈyo hwakuhwajo soˈntnneˈno hungkuno ulɨmentisofoho.

35 Hohonta sekwo nje hungkuno lutɨhwayoˈne losehwatɨmentohe sohonta sekwo hamniyoho kiˈyoˈnji ifɨkiˈyoˈnji sɨfɨkwongofosyohwanji momotayoˈnjo imentohofofoho. Oso hohosohonta sekwo yoˈmayo soˈno umofonyo imentohofotaho. Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Awonoho. Umofonyo mimmentɨhwonefoho.

36 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, I olohonta kɨko hamniyoho hoˈyo hiˈnjo hwosɨˈmanji maho. I aˈamu ifɨkiˈyo hiˈnjo hwoˈmanji osenohini womano. I aˈamu hwakuhwajo ane hwoˈmanji kako kakoe manjiˈmofo yajɨhwosi nomˈne aˈamu mpe ikujoˈno kako hwakuhwajo mpe uyono.

37 Hwapɨngoso aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa hofɨko ngkineˈno hungkuno ole mtɨˈmokumentohofi, Hofɨko kakimo utɨmafɨkuji aˈamu wonyo hwanji mɨhumatɨpitnne hweho. Oso hungkuno ngkineˈno mtɨˈmokumentohofoso ne umoˈnɨmontonoho. Yoˈmayo ngkineˈno Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofoso olohonta ne umoˈnɨmontonoho.

38 Ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, Hwe Engofo, k+ko
uhwonyo. Nakwo hwakuhwajo hufa'u mokosyohumalo-
hwono. Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hoponoho, ose
ul+mentisofoho.

Jisas kako iyo uyo syoho Ngket+semani sopo An+tumo jomo ul+mentisofoho.
(Mat+yu 26:36-46; Mak 14:32-42)

39 Jisas noswaponto kako oso hwof+ki'nyo Oulif
s+mojo sopo sahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa
in+ngkamentohofofoho.
40 Jisas kako oso hopo sopo i'mofawento kakoe inomoko-
moyo sohwamo ole ul+mento, Yamofo se'maso sohonta
wonyo p+wesyanoho l+kuji An+tumo jomo yokumpohn'nyo
ul+mno.
41 Ose ulonto Jisas hof+kimo we'enepi nonje
ul+ko'motamentisofoho. Sawemopo'maho. O'o, a'amu
sojo fonjont+fi p+wasy+wo'n+ngkiso hopa sopole humawento
An+tumne'no hwomtame ulohofonto ole ul+mento,
42 Mpohwo, k+ko huno ole kiyoso'manji olo tango
u'masoso ngko wae umo'mo. Huno ose kiyoso'manji olo
tango n+'masoso wae feen+mofo. I, huno ose makiyo'manji
wae yan+mofohotoho. J+je hunomnohini fin+ngkayo. Nje
hunomo in+ngkahutoho.
43 Ose ulahon+ngki a'amu ahwomo mta'ango sohwo
u'manto Jisas+mo yokumpohn'nyo usosofito'mentisofoho.
44 Jisas kako tango m+kun+mposo engo uyahon+ngki kako
Mpohumo jomo yokumpohn'nyo ne'nohini ulontan+ngki
kakoe a'apaho mta'ni wokino hon+yo pa'n+ngo hwahopo
lo'n+mentisofoho.
45 Jisas kako Mpohumne'no jomo moi'wo
ulosojwamofonto nol+kafonto kakoe inomokomoyo
sohwafepono umentisofoho. Kako nu'manto
uhwon+mentisoso kakoe inomokomoyo sohwa saho
fosyowentan+ngkofi uhwon+mentisofoho. Hof+koe s+meho
tango ifisy+mofahon+ngki po'n+fo imo'nont+fi saho
fosyawo'mentohofofoho.
46 Ose uhwononto ul+mento, Sekwo saho peho'no fosya-
wotofo. Fil+kapmno. Sekwo yamofo ne'masoso yahino
wonyoso nop+wesyanoho l+kuji Mpohumo jomo ul+mno.

Jisas+ye mango sohwa kakimo aho ko'mentohofofoho.
(Mat+yu 26:47-56; Mak 14:43-50; Joun 18:3-11)

47 Jisas ose ulontan+ngki hwe pi'n+ngo engo sohwa
Jisas+mo u'ma'mentohofofoho. Oso hwe Jutas Jisas+ye in-
omokomoyo aho hufa'u hopi'nono s+fe mta'ni hufa'uyo

somtaˈango sohwo kako aˈamu piˈnɨngo engo huhwo sohwamo ipemotaponto Jisasɨye huyoˈmo nuˈmanto hinjoho uhuˈnɨmentisofoho.
48 Ose uhuˈnɨngkahonɨngki Jisas ulɨmento, Jutas, kɨko Aˈamufe Hwomu sohwoˈnɨmo hinjoho nɨhuˈnɨngkinoso nje mango hwamo ujo wehontojwanɨhumneˈno lantohofohino.
49 Ose ulahonɨngki Jisasɨye inomokomoyo kakoˈnji humunyo sohwa yoˈmayo imoˈnone soˈno nuhwonontɨfi hofɨko ulɨmentohofi, Hwe Engofo, kɨko huno ole lakiyohoho. Nakwo olo aˈamu lohwamo hwakuhwajoˈnji wofonjosyano. Huno ose lakiyohoho.
50 Ose ulontanɨngkofi inomokomoyo fihwo kako oso hwe tajo ango syohoˈnjo sohwafe hwe yofe engoˈnjo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwoe aho anga sohohnjo haloho somo hwakuhwajoˈnji lokuˈmentisofoho. Lojwahonɨngki halohoso pɨwahuˈmentisofoho.
51 Jisas ose uhwononto ulɨmento, Oso yahino wonyoso olohonta fohoˈnamopmno. Ose ulonto oso hwe huhwo sohwoe halohopo aho upmˈmokahonɨngki halohoso wopɨngo umoˈnɨmentisofoho.
52 Jisas wopɨngo ose umokonto kako aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwanji aˈamu Anɨtuye tajo ango engo somo uhwontohumayo fefo tokusoˈnjo sohwafe hwe engo sohwanji aˈamu Jutafe hwe engo sohwanji hofɨko kakimo aho ke-eˈne pmmentohofo sohwamo ole ulɨmento, Sekwo aˈamu hufo iwoˈnɨngkiso sohuneˈno aho wokano lontɨfi hwakuhwajoˈnji itokusoˈnji lomotopalokwofo.
53 Sɨkuno piˈnɨngo engo somo Anɨtuye tajo ango engo somo ngko sekwoˈnji nohumentanɨngko sekwo ngkimo aho manɨkoˈmmentohofofoho. I osoˈno olohonta Setenɨye yokumpohnˈnyo engo imoˈnɨngkohoho. Osoˈno sekwoe sɨkunofoho. Ose ulɨmentisofoho.

Pita ole lɨmento, Ngko Jisasɨneˈno huno maniyohoyohoho.
(Matɨyu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Joun 18:12-18, 25-27)

54 Jisas ose ulahonɨngki hofɨko Jisasɨmo aho kentɨfi ipemotawomentohofofoho. Ipemotawentɨfi hofɨko oso aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwafe hwe engo sohwoe angomo motahumentohofofoho. Pita hofɨkimo ko inɨngkawomentisoso hofɨkimo mufantohiˈnyofoho. Oˈo, kako poˈmtopoˈmtisyo humuloho'mɨwesyofoho.
55 Oso ango hopo soponjo aˈamuso tojo ajwo somo toho intofontɨfi humohumantohofofoho. Osopo Pita hofɨkoˈnji humamentisofoho.

56 Pita kako tɨpomponaho sopo nohumentanɨngki aˈmu
syoho ulohofiyo fisi kako Pitamo uhwononto ulɨmento, Olo
hwe lohwo huhwo Jisasɨˈnji humawoˈnɨngkiso hweho.
57 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Olo aˈmu losijo
awonoho. Ngko kakineˈno huno maniyofoho. Ose
ulɨmentisofoho.
58 Hwangku weˈenepi nohumantɨfi hwe fihwo kako
Pitamo uhwononto ulɨmento, Kɨko huhwosi kakoe aˈamu
hwosoho. Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Olo hwe lohwo
ngko kakoe aˈamu hwonɨˈmaho.
59 Pita ose ulonto oso hopo sopo neˈno nohumentanɨngki
mofehiˈnyo sɨmoˈme angaˈnohino uyakolofo somo hwe fi-
hwo Pitamneˈno hungkuno yokumpohnˈnyo ole ulɨmento,
Hungkuno nehopiˈnohini walɨmonneˈno yohono. Olo
hwe lohwo huhwo kako Jisasɨˈnji humawoˈnɨngkiso lo-
hwolɨkeno. Kako Ngkalilintaˈango hweho.
60 Ose ko ulahonɨngki Pita ulɨmento, Olo hwe lohwo kɨko
hungkuno lohinoso ngko huno manyoˈnjo yohoho. Ose
ulontanɨngki tosɨka yoka kuntoˈno hoˈnɨmentisofoho.
61 Ose hoˈnɨngkahonɨngki Jisas kako Pitamneˈno ikin-
jamo lohofonto Pitamo uhwonɨmentisofoho. Pita kako
Jisasɨye sɨmanomo uhwononto oso hungkuno Jisas Pitamo
ulɨmentiso soˈno huno ikwesyafɨhuˈmentisoso olenoho. Olo
sɨkwoˈmiyo lomo yɨhufo tosɨka yoka malontanɨngkuhwoso
sohonta kɨko Pita ngkineˈno mango hufaˈu sɨhune ole
walɨmonnoho. Ngko Jisasɨmneˈno huno maniyofoho.
62 Pita kako huno ose syafɨsyonto kako mempo swonto
kakoe yahino wonyo soˈno sɨmeho tango mɨkunɨmposo
uyahonɨngki humotaho engo lɨmentisofoho.

Hofɨko Jisasɨmneˈno tɨkafo ujontɨfi kakimo ikujoho fongkuˈmentohofofoho.

(Matɨyu 26:67-68; Mak 14:65)

63 Aˈamu Jisasɨmo aho koˈmentohofo sohwa hofɨko
Jisasɨmneˈno sitofo ulontɨfi ikujoho fongkuˈmentohofofoho.
64 Hofɨko Jisasɨye tɨmomo hwapɨfe kotɨjɨswontɨfi ikujoho
fonjontɨfi ulɨmentohofi, Kɨko huno hwapɨngoˈnjo sohwosi
tɨhwo kufonjohoho. Kɨko huno kisyoˈmanji oso hweho
fonaso.
65 Ose ulontɨfi hofɨko sitofo mjalomumentohofofoho.

Hofɨko ʻkaunɨsolʼ sohwafe tɨmopo Jisasɨmo nomˈne hungkuno ulohonɨmentohofofoho.

(Matɨyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Joun 18:19-24)

66 Imɨngo ne mofehiˈnyo sɨˈmofape soˈnji aˈamu *kaunɨsol*
sohwa uhuˈmokumentohofofoho. Oso aˈamu huhwo
sohwa fehohnjoso hofɨko tajo ango syohoˈnjo sohwafe

hwe engo hwafoho. Fehohnjoso hon+ngkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkohof+hwafoho. A'amu sohwa hof+ko hof+koe *kaun+sol* sohwafe pono Jisas+mo ipemotasont+fi ole ul+mentohofi,
67 K+ko yoloho fonaso. K+ko K+lais An+tu lokuhwat+mentiso sohwosilaho. Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ngko sel+meso sekwo ngkimo s+meho hi'ntnnono montap+fitnnehofo.
68 U, ngko sekumo nom'ne hungkuno selohon+meso sekwo nje hungkunomo aku mant+fitnnehofo.
69 I oso'no olohonta'nji s+kuno engolopohamo memjaof+hwoso sohonta A'amufe Hwomu sohwo'ni An+tu yo'mayo hopi'nonohino somne yokumpohn'nyo hwap+ngo'njo sohwoe aho anga sohohnta'ni wohumamon-noho.
70 Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, K+ko sohwosi, k+ko An+tuye Hwomu Nehwosilaho. Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo ose lohofoso ngko olo huhwo'nyoho.
71 Ose ulahon+ngki hof+ko hnn+mentohofi, Kakoe mango mta'ni nto upa'n+ngkuhwono. Nom'ne hungkuno pe-hofo upo'nanehwono. Awonoho. Nta'noho. Ose hnn+mentohofofoho.

23

A'amu Jutaso hof+ko hwe engo Pailot+ye t+mo sopo Jisas+mo hungkuno ulohon+mentohofofoho.
(Mat+yu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Joun 18:28-38)
1 Oseso a'amu hopi'nonohinoso nol+kafont+fi Pailot+yepono Jisas+mo ipemotawomentohofofoho.
2 Ipemotawent+fi hof+ko Jisas+mne'no olo hwasyo hungkuno lomant+fi mjalomumentohofi, Nakwo olo hwe lohumo uhwon+wo'n+ngkuhwoneso kako nakwoe a'amu somo hwasyo hon+ngkanomo ipemotawowo'n+ngkiso hweho. Nakwoe hwe engo Sisa sohune'no ham-niyoho ho'nasy+wo'n+ngkuhwone hon+ngkano somo wop+jwonao'mto iwo'n+ngkiso hweho. Kako ole hnn+wo'n+ngkiso hweho. Ngko K+lais hwo'nyoho. Ngko a'amu Jutafe Hwe Engo hwo'nyoho.
3 Ose ulahon+ngkofi Pailot Jisas+mo ulohon+mento, K+ko a'amu Jutafe Hwe Engo hwosilaho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Hungkuno hiso k+ko nehopi lohino.
4 Ose ulahon+ngki Pailot kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji hwe hwoya'mi hopi'nonohino so'njimo ole ul+mento, Ngko olo hwe lohunta'ni hon+ngkano wonyo mot+pemahoyohono.

5 Ose ulahonɨngki hofɨko mohmˈno olo hwasyo hungkuno
ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo kako hwaho Jutiya soˈmeemjo
hwe moyaˈmimo hungkuno ulahonɨngki hofɨko aˈamu
nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwamo wae weeo-
fantɨfeˈno yalokwofo. Kako oso hungkunoso Ngkalil-
intaˈangoso neˈno hwasyo mjalɨmopmmojoso ae oloponoho.
Hwasyo ose ulɨmentohofofoho.

Heloutɨye tɨmopo aˈamu hofɨko Jisasɨmneˈno hungkuno ulɨmentohofofoho.

6 Pailot kako oso hungkuno upaˈnonto hofɨkimo ulo-
honɨmento, Olo hwe lohwo Ngkalilintaˈango hwolaho.
7 Ose ulahonɨngki hofɨko hungkuno ulɨmentohofoso Pailot
kako huno ole uyɨmento, Jisas kako oso hwaho Helout
mokosyohumamojo soponta'ango hweho. Huno ose uya-
honɨngki kako Heloutɨyepono Jisasɨmo lɨhwatɨmentisofoho.
Oso hohosohonta Helout huhwoˈnji ango Jelusalem huma-
mentisofoho.
8 Helout kako Jisasɨmo uhwononto sɨmonyo imentisofoho.
Hwapɨngoso kako Jisasɨmneˈno yoˈmayo hungkuno
upaˈnonto kako Jisas yoˈmayo wonyoangkafo aˈamu
miyɨwoˈnɨngkiyohofoso ihwosoˈno uhwonɨmo lɨmojo
hweho.
9 Oseso Helout kako yoˈmayo hungkuno piˈnɨngo Jisasɨmo
ko ulohonɨngkahonɨngki Jisas kako hungkuno mujofoho.
10 Aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwafe hwe engo so-
hwanji aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo so-
hwanji hofɨko Jisasɨmneˈno hungkuno yokumpohˈnyo
mjalɨmɨmentohofofoho.
11 Helout kakoe aˈamu itokusoˈnjo sohwanji hofɨko
Jisasɨmo wonyo umtɨˈmokontɨfi sitofo ulɨmentohofofoho.
Osoˈno hofɨko hwe yofe engoˈnjo hwaho mokosyohu-
mayo sohwafe manjiˈmofo wonyoangkafoso aˈamu oso
homo somo uhwonɨngkuji tɨkafo ujiyoˈne ulohofɨhwajontɨfi
Pailotɨyepono asomo lɨhwatɨmentohofofoho.
12 Hohonta Heloutɨˈnji Pailotɨˈnji siko mangohwo paˈnyo
humamojiyoso oso sɨkuno homo somo siko sɨmeho afa inonji
nje aˈamuhwe hnnɨmentisiyefoho.

Pailot kako Jisasɨmo usɨhutofɨhwatɨmo ko lonto Jisasɨmo fonjintoˈofasiyoˈne hungkuno ulɨmentisofoho.

(Matɨyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Joun 18:39–19:16)

13 Osoˈno Pailot kako aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwafe
hwe engo sohwanji aˈamu Jutafe hwe engo sohwanji hwe
moyaˈmi hopiˈnonohino somneˈno lutɨmanto
14 ulɨmento, Sekwo olo hwe lohumo ngkiyepono ipemo-
tapohofo lohuneˈno sekwo ntohofi, Kako hwe moyaˈmife

hunomo wonyo umokalofoho. Ose ntohofo so'no ngko oso hungkuno so'ne'no sekwoe tɨmopo ulohonɨngkeso ngko kakoe honɨngkano wonyoso motɨpemahoyohono. O'o, sekwo upa'nɨmno. Sekwoe hungkunoso ne anefoho.

15 Helout kako ngkiyepono olo hwe lohumo asomo lɨhwatɨmaso so'no ngko huno niyohoho. Kako huhwo olo hwe lohwoe honɨngkano wonyoso motɨpemuyonto lɨhwatɨmaso hweho. Upa'nɨmno. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hune'no wofonjosyantanto. Awonoho. Wonyo ane hweho.

16 Oso'no ngko kakimo sohwe'nji ikujoho fonji'mo usɨhutofɨhwatɨmonne'no yohono. Ose ulɨmentisofoho.

17 [Oso humamotofo sohonta yahino oleso wo'nnyoponoho. Oso Anɨtu A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɨsiyo sɨkuno iyoho humayo engo uhwonɨmotofo homo somo Pailot kako a'amu impo'angomjo fihumo isɨhutofɨhwatɨmojofoho.]

18 Pailot kako Jisasɨmo usɨhutofɨhwatɨmo lɨmentiso so'no hwe moya'mi hopi'nonohino mango mohm'no ole ulɨmentohofi, Oso hwe sohumo fonjasyɨkuji Mpolapas nakuyepono fisɨhutofɨhwatɨmno. Ose ulɨmentohofofoho.

19 Oso hwe Mpolapas huhwo sohwo kako a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji ikujoho fongki'nontɨfi hwe fihumo fonjahumentiso so'no hofɨko impo'angomo uhumatɨ'mentohofo hweho.

20 Pailot kako Jisasɨmo usɨhutofɨhwatɨmo lonto hungkuno apa'no ulɨmentisofoho.

21 I oso'no hofɨko mango mohm'no ulɨwo'nɨmentohofi, Iyopo fonjinto'ofahumno. Iyopo fonjinto'ofahumno.

22 Ose ulahonɨngkofi Pailot kako hungkuno hufa'u sɨhune umo'nono lonto ulɨmento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ngko olo hwe lohwoe wonyoso motɨpemahoyohono. Kako poyoso peho'no umo'nɨmontolo. O'o, ngko kakimo sohwe'nji ikujoho fonji'mo usɨhutofɨhwatɨmonne'no yohono.

23 Ose ko ulahonɨngki hofɨko nɨhu'no yokumpohn'nyo imo'nontɨfi fonjinto'ofasiyo'ne apa'no mango mohm'no ulɨmentohofofoho. Oso'no hofɨkoe mangoso Pailotɨye mangomo hwotoho hmmentohofofoho.

24 Oseso Pailot hofɨkoe hungkunomo haloho'no yonto Jisasɨmo fonjasiyo'ne hungkuno ulɨmentisofoho.

25 Oso hwe kako a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji ikujoho fongki'nontɨfi hwe fihumo fonjahumentiso so'no hofɨko impo'angomo uhumatɨ'mentohofo sohumo Pailot kako isɨhutofɨhwatɨmentisofoho. I Jisas sohune'no

hofɨkoe hungkunomo inɨngkawento Pailot kako kakoe
aˈamu itokusoˈnjo sohwafe ahomo hoˈnahumentisofoho.

Hofɨko Jisasɨmo iyo hwojiyafɨkuˈnnyomo fonjintoˈofahumentohofofoho.
(Matɨyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Joun 19:17-27)

26 Hofɨko Jisasɨmo ipemotawentɨfi hwe fihwo Saimoun
ango Sailininta'ango sohumo aho kaˈmentohofofoho.
Saimoun huhwo sohwo kako syoho mtaˈango sohwo an-
gopono pontanɨngki hofɨko Jisasɨye iyo hwojiyafɨkuˈnnyoso
Saimounɨye sangopo nɨtofiyahonɨngkofi kako intofonto
Jisasɨmo tɨfi intofɨmjɨmentisofoho.
27 Nto wahonɨngkofi hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo hofɨko
Jisasɨmo inɨngkawentɨfi moyaˈmi fifa hofɨko Jisasɨmneˈno
hitoho ulofahonɨngki humotaho lɨmentohofofoho.
28 Ose lontanɨngkofi Jisas kako ikinjamo lohofonto
ulɨmento, Sekwo Jelusalemmjo moyaˈmi sofasi sekwo
ngkineˈno humotaho pehoˈno ntantɨkwofo. Oˈo, sekwo
sekwoˈntnneˈno sekwoe mehomiˈntnneˈno humotaho engo
filɨmno.
29 Upaˈnɨmno. Hwangku sɨkuno wonyo iˈmofapɨhwosoˈno
ole lɨfitnnefoho.
Moyaˈmi hwonjo sofanji,
moyaˈmi yawoso mmoˈnyoˈnjo sofanji,
moyaˈmi mehomi amno manyo sofanji,
hofɨko sɨmonyo uyɨfe.
30 Oso sɨkuno homo somo hwe moyaˈmi hwofɨkiˈnyo engo
somo ole ulɨfitnnefoho. Sekwo nakumo fɨkilopenahumno.
I hwofɨkiˈnyo weˈe somo ole ulɨfitnnefoho. Sekwo nakumo
fɨfehuˈmokonesyohumamno. Ose ulɨfitnnefoho.
31 Hungkuno ole lɨwoˈnɨngkohofo, Aˈamu olo wonyo
loso iyo mijoˈnjo tɨpemapijo sohonta ifijoˈmanji iyo yofoho
imoˈnɨngkuhwosoˈno pipi uyantɨfeto. Jisas kakineˈno ose
ulɨmentisofoho.
32 Hwe hufaˈu honɨngkano wonyo imoˈmojiyo sohwaˈu
Jisasɨˈnji fonjintoˈofasiyoˈne ipemotawomentohofofoho.
33 Oso hwofɨkiˈnyo weˈe yofe ole, Aˈmomnokino
Yokino Huyoˈmango Paˈnyoponoho lɨwoˈnɨngkohofo sopo
iˈmofawentɨfi osopo Jisasɨmo fonjintoˈofahumentohofofoho.
Oso hwe wonyo imojiyo sohwaˈuˈnji angaˈnohino
sohwo Jisasɨye aho angahohntaˈni fonjintoˈofasyontɨfi
nomˈne humo Jisasɨye aho hwonamonyo hohntaˈni
fonjintoˈofahumentohofofoho.
34 Hofɨko Jisasɨmo fonjintoˈofosyahonɨngkofi Jisas kako
Anɨtumo ulɨmento, Mpohwo sohwosi olo wonyo ntoho-
fantɨkwofo loso'no hofɨko huno itoˈno muyo hwafoho.

Oso'no kɨko hofɨkoe wonyoso wae yɨmofohoji hofɨkimo ufo'maho. Ose ulɨmentisofoho. Hwe itokuso'njo sohwa hofɨko Jisasɨye manji'mofo yo'mayoso tɨhwo tɨhwo manekiyohoho lontɨfi syohi'nyo yontɨfi oso syohi'nyo homo somo uyakolo'mentiso a'amu sohwo ma'mentisofoho.

35 Hwe moya'mi hopi'nono hofɨko nolohofontɨfi humuhwontohumantohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwa hofɨko Jisasɨmne'no sitofo ole ulɨmentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'nɨngkiso hweho. Oso'no kako Kɨlais Anɨtu uhwosopo'mentiso ne hwo'manji kako ufo'ma'nono.

36 Ose lahonɨngkofi a'amu itokuso'njo huhwa sitofo ulontɨfi hofɨko Jisasɨ'njo mofone sopo wentɨfi mijo yokumpohn'nyo mangkinyo'njo ifomokosyohumantɨfi, Mono. Mijo hmnyo, ulontɨfi

37 ulɨmentohofi, Kɨko a'amu Juta somo mokosyohumawo'nɨngkino nehwosɨ'manji kɨko fo'ma'nyo. Sitofo ose ulɨmentohofofoho.

38 Jisasɨye iyo hwojiyafɨku'nnyo kakoe mnokino'njo tojwa sopo iyoswo hofojahumentohofofoho. Oso iyoswo homo somjo ifalifaliyoso olenoho. OLO HWE LOHWO A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO.

39 Oso a'amu wonyo sohwa'u Jisasɨ'nji fonjinto'ofahumentohofo sohwa'u nom'nehwo Jisasɨmo sitofo ole ulɨmento, Kɨko Kɨlais nehwosɨ'manji kɨko fo'ma'nɨngkohoji nekumo fefo'maho.

40-41 Ose ulahonɨngki nom'nehwo upa'nonto yoka ulɨmento, Kɨko pe'nɨngkino loso'no Anɨtumne'no iyoho makinɨngkoho liyohoho. Nekwoe yahino wonyo imotohwayo lomne'no tohino mahwoyo loso ito'nohinofoho. Olo hwe lohwo kako honɨngkano wonyo ane hweho. I oso'no nekwo tohino mahwoyeso kako'nji afa'no mahwono.

42 Ose ulonto kako Jisasɨmo ulɨmento, Hwangku kɨko a'amumo mokosyohumayo'ne yofe engo majo sohonta kɨko ngkine'no huno asyanɨfohujo.

43 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wakilɨmonne'no yohono. Olo sɨkuno lomo kɨko ngko'nji ahwomomjo ango wopɨngo *Palatais* sopo wohumantayoho. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako poyo imo'nɨmentisofoho.
(Matɨyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Joun 19:28-30)

44 Hinjo ajwo kuntoliyopo sɨkuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji (3 *kɨlouk*) oso'nji apa'no longkonɨngkahonɨngki mofehi'nyo lɨmentisofoho.

45 Sɨkuno mjaoˈmentiso hohosohonta Anɨtuye tajo ango
engo somjo hwapɨfe engo oso ajwoponjo ango weˈe Anɨtu
humayoˈnefoho lɨmotofo sopo hokuˈyopo pmpilɨpeehinyoso
yokintahopo ntaˈni tomonte sɨsɨmpo lohofonto hufaˈu
imoˈnɨmentisofoho.
46 Sɨsɨmpeehonɨngki Jisas kako mango mohmˈno
ole ulɨmento, Mpohwo, nje huyoˈmangoso jɨje ahomo
wohoˈnakohumneˈno yohono. Ose ulonto kako poyo
imoˈnɨmentisofoho.
47 Poyo imoˈnɨngkahonɨngki aˈamu itokusoˈnjo sohwafe
hwe engo sohwo oso homo somo uhwononto Anɨtuye yofe
hoˈnomanto ulɨmento, Ou, nehopi. Olo hwe lohwo kako
honɨngkano wonyo ane hweho. Kako itoˈnohino hweho. Ose
lɨmentisofoho.
48 Hwe moyaˈmi hopiˈnono oso hopo sopo lohofontɨfi
yoˈmayo imoˈnɨmentiso somo tɨmo humuhwontohumanto-
hofoso sɨmeho tango mɨkunɨmposo uyahonɨngki hofɨkoe
ango poneˈno humpoˈmentohofofoho.
49 Jisasɨye aˈamu soˈnji moyaˈmi Ngkalili ntaˈni Jisasɨmo
inɨngkamotofo sofanji kengo nompo lohofontɨfi yoˈmayo
imoˈnɨmentiso somo humuhwontohumantohofofoho.

Hofɨko Jisasɨye pijafoso sokimomo hoˈnahumentohofofoho.
(Matɨyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Joun 19:38-42)

50 Hwe fihwo kakoe yofe Jousepɨyoho. Oso hwe huhwo
sohwo kako aˈamu Jutafe ango Alimateyantaˈango hweho.
Kako hwe wopɨngoˈnohini hweho. Kako *kaunɨsol* syohoˈnjo
ko huhwo
51 kako oso wonyo hofɨko Jisasɨmo uloho'mentohofo soˈno
eno mujoˈnjo imentisofoho. Oˈo, kako oso hwe Anɨtu
uhwatɨmo lɨmentiso sohwoe pe-eˈne sɨkuno soˈno hontohu-
mamojo hweho.
52 Oso hwe huhwo sohwo kako Pailotɨmo uˈmanto Jisasɨye
pijafo mayoˈne ulohonɨmentisofoho.
53 Oseso kako Jisasɨye pijafoso iyopo ntaˈni nomanto
hwapɨfe halojo somo ifohumpo lohofonto sokimo aˈamuhwa
hofɨko mtɨˈmokumentohofo somo hoˈnahumentisofoho.
Oso sokimo homo somo nomˈne aˈamu poyo peˈnnyoso
mohoˈnasiyomnoho. Oˈo, songofoho.
54 Oso sɨkuno Fɨlaite somo hofɨko sɨkuno iyoho humayoˈne
yoˈmayoso itoˈno yasiyoˈne sɨkunofoho. Sɨkuno iyoho hu-
mayoso umoˈnɨmonteˈno yohoho.
55 Oso moyaˈmi Ngkalili ntaˈni Jisasɨmo
inɨngkapmmentohofo sofa hofɨko Jousepɨˈnji nowentɨfi
Jousep Jisasɨye pijafo sokimomo hoˈnosyahonɨngki
humuhwontohumantohofofoho.

56 Osofa hofɨkoe ango pone'no humpo'mentohofofoho.
Nowentɨfi yo'mayo yo'mayo akino'njoso Jisasɨye pijafomo
ehulohofane'entɨfi ito'no esyohumamentohofofoho. Oso
sɨkuno iyoho humayo somjo honɨngkano hungkuno
lɨmotofo hopaso hofɨko iyoho humamentohofofoho.

24

Jisas kako apa'no songo lɨka'mentisofoho.
(Matɨyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Joun 20:1-10)

1 Santemo nɨhu'no imɨngo ne'nji oso moya'mi hofo
sofa hofɨko Jisasɨye pijafomo hwone mijo yo'mayo
akino'njoso ehulohofo'ne ito'no nto esyohumamentohofoso
hu'memantɨfi sokimo Jisas wentanjo sopone'no
umentohofofoho.
2 Oso sojo ewafoso sokimo mango sopo
pɨjwahumentohofoso nohwosompo'nowentanɨngki
uhwonontɨfi
3 sokimomo swontɨfi uhwonɨmentohofoso Jisasɨye pi-
jafoso motɨpɨhwonɨmmentohofofoho.
4 Oso hiso'no hofɨko huno pi'nɨngo engo syafɨsyontɨfi
humentanɨngkofi hwe hufa'u hwa'u manji'mofo mofehi'nyo
lawo'nnyo sohwa'u hofɨko'njopo lohofahonɨngki
5 moya'mi sofa iyoho unɨngkahonɨngki hofɨko ingku'ni
ingku'ni lohofontɨfi humamentohofofoho. Hwe huhwo
sohwa'u ulɨmentisiyo, Sekwo a'amu songo humaso so-
hune'no a'amu poyo pe'nɨmentohofo lohwafepono peho'ne
tɨpmmopalokwofo. [Kako olopo mohumuyoho. Anɨtu nto
ulɨko'maho.]
6 Kako hwaho Ngkalili humanto selɨmentiso hungkuno
so'no huno apa'no fɨkwesyafɨhupmno.
7 Ole so'no selɨmento, A'amufe Hwomu sohumo a'amu
honɨngkano wonyo'njo sohwafe ahomo ho'nasyɨkujo'no
hofɨko iyo hwojiyafɨku'nnyo somo fonjinto'ofasyɨkujo'no
sɨkuno hufa'u sɨhune memjaofɨhwoso'no apa'no songo
lɨkafone hweho.
8 Ose ulahonɨngki hofɨko Jisas hofɨkimo hohonta
ulɨmentiso so'no syafɨsyontɨfi
9 oso sokimo homo somo ulɨko'ma'mentohofofoho.
Nulɨko'mantɨfi hofɨko Jisasɨye inomokomoyo aho hufa'u
hopi'nono sɨfe mta'ni anga'nohino sohwanji nom'ne a'amu
so'njimo yo'mayo so'no ulɨmentohofofoho.
10 Oso moya'mi hofo sofa ole fafoho. Maliya ango
Makɨtolanta'ango si'nji Jouana'nji Maliya Jemɨsɨye
kona'wohisi'nji nom'ne moya'mi sofanji oso hungkuno
hiso a'amu *apousel* sohwamo ulɨmentohofofoho.

11 Oso aˈamu *apousel* sohwa hofɨko moyaˈmi sofafe
hungkuno somo upaˈnontɨfi ifofo hungkuno lohapohofo ose
syafɨsyontɨfi hofɨko sɨmeho hiˈntnnono mummentohofo-
foho.
12 I osoˈno Pita kako nolɨkafonto sokimomo uhwonɨmo
lonto hano kunto kuntoˈno ufeeloˈmˈmentisofoho.
Iˈmofawento mempo hohntaˈni hwomtame ehumu loho-
fonto tɨmo sokimomoˈmo monje syuhwonɨhwojahusyoso
hwapɨfe halojo soˈnohini wentanɨngki syuh-
wonɨhwojawento kakoe ango poneˈno asomo ponto
yoˈmayo imoˈnɨmentiso soˈno huno piˈnɨngo engo
humosyafɨsisofoho.

Hwe hufaˈu hwaˈu Emeyos honɨngkano sopo Jisasɨmo uhwonɨmentisiyefoho.
(Mak 16:12-13)

13 Oso sɨkuno homo somo hwe hufaˈu hwaˈu siko ango
Emeyosɨneˈno hano umentisiyefoho. Oso honɨngkano
Jelusalem mtaˈni ango ne sopo iˈmofae soˈno hano uyoso aho
hufaˈu hopiˈnono sɨfe mtaˈni angaˈno *kiloumita*foho.
14 Siko hano nowenji yoˈmayo imoˈnɨmentiso soˈno hu-
momjahnnɨmɨhusiyefoho.
15 Siko hungkuno mjohnnɨmɨwentanɨngki Jisas kako
huhwo sikoˈnjo mofonepo ntaˈni imoˈnoma lohofonto
sikoˈnji humahwofofoho.
16 Jisas sikoˈnji ko wentɨfi siko Jisasɨmo yofe mɨhwofeˈnjo
imentisiyefoho.
17 Jisas sikimo ulɨmento, Siko peho hungkuno
mjolɨmɨwalokusiyo. Ose ulahonɨngki siko lohofu lohofonji
sɨmeho tangoˈnjo sohwaˈu sɨmano upoˈmentisiyefoho.
18 Hwe nomˈnihwo kakoe yofe Kɨliyoupas sohwo kako
Jisasɨmo ulɨmento, Aˈamu ango kengo kengoponta'angoso
Jelusalem uhuˈmokumalofo sohonta humamahnno sohwosi
yoˈmayo imoˈnɨmaso soˈno kɨko huno makiyoho liyohoho.
19 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Peho imoˈnɨmasoto.
Ose ulahonɨngki siko ulɨmentisi, Oso yoˈmayo
hopiˈnonohino imoˈnɨmaso soˈno lalokuhwayoso Jisas ango
Nasaletnntaˈango sohumo imoˈnɨmasofoho. Anɨtu kakimo
hungkuno uyahonɨngki nalɨmojo hweho. Yoˈmayo imojo
soˈnji hungkuno lɨmojo soˈnji wonyoangkafofoho. Nakwo
aˈamu huhwo sohwi uhwonɨmentɨhwone hnˈnnonji Anɨtu
huhwoˈnji wopɨngo hweho lalokuhwono.
20 Nakwoe aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwafe hwe
engo sohwanji nakwoe hwe engo sohwanji hofɨko hwe
engo nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwafe ahomo
hoˈnohumalofɨhweho. Nohoˈnosyahonɨngkofi hofɨko

poyo umoˈnono lontɨfi kakimo iyopo fonjintoˈofahumalofo hweho.
21 I osoˈno nakwo huno ole: Oso hwe sohwo kako aˈamu Juta hnˈnɨmo aˈamu aho yokumpohnˈnyo nemokosyohumentanɨngkujo sohwa mtaˈni isɨhutofonemayoˈne hweho. I osohonta oso yoˈmayo imoˈnɨmasoso sɨkuno hufaˈu sɨhune memjaoˈmasofoho.
22 Osoˈno olo imɨngo loˈnji moyaˈmi fehohnjo nakwoˈnji Jisasɨmo inɨngkamotofo sofa hungkuno nelahonɨngkofi nakwo yomo engo ihwonefoho. Hofɨko olo imɨngo loˈnji Jisasɨye pijafo hoˈnohumalofo sopo
23 huno uhwonawentɨfi asomo nopontɨfi ole nalohofi, Nakwo aˈamu ahwomo mtaˈango sohwaˈumo uhwonɨngkahonɨngkuhwoni siko ole nalisiyo, Kako songo humaho. Ose nalohofo.
24 Aˈamu fehohnjo nakwoˈnji humantɨhwone sohwa hofɨko Jisasɨye pijafo hoˈnohumalofo sopo uhwonowano lontɨfi umentohofoso moyaˈmi sofa uhwonɨngkahwofo hopa hofɨko uhwonɨngkohofofoho. I osoˈno hofɨko Jisas sohumo muhwonɨngkiyohofo.

25 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Siko huno ane hwahusoho. Siko aˈamu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwafe hungkunomo sɨmeho hiˈntnnono muyoˈnjo pehoˈno imasiyoto.
26 Hofɨko ole nalɨmotofi, Kɨlais kako sɨmoˈmo yoˈmayo soˈno tohino mahwosi tɨfi noˈmo kako yofe engoˈnji yokumpohnˈnyo engoˈnji mane hweho. Ose nalɨmotofofoho.
27 Ose ulonto Jisas kako Mousesɨye hungkuno mtaˈni lomanto aˈamu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwafe hungkuno soˈnji ulɨmentisofoho. Yoˈmayo hungkuno kakineˈno mtɨˈmokumentohofoso Jisas sikimo lɨjumoˈmentisofoho. Osoˈno kako yoloho neso lutɨhwamentisofoho.
28 Jisas kako neˈno lutɨhumuhwahonɨngki oso ango Emeyos siko wowanji imentisiyo sopo mofonepo iˈmofawentɨfi Jisas kako hano neˈno wamonto ko yahonɨngki
29 siko hungkuno yokumpohnˈnyo ulɨmentisi kɨko nekwoˈnji fosyohumaho. Mofehiˈnyo wanɨngkuˈnɨmonto isoso weˈenepi sɨkuno wonammontonoho. Ose ulahonɨngki Jisas sikoˈnji ango fihumo noswontɨfi humamentohofofoho.
30 Oseso hofɨko wosopayo nyoˈne epohumayo sopo humantɨfi Jisas kako wopayo nomanto Anɨtumo isamoyoka ulonto wosopayo hiso nokujonto sikimo uyɨmentisofoho.
31 Ose uyahonɨngki sikoe tɨmo ehohosɨsyahonɨngki Jisasɨmo yofe uhwoˈmentisiyefoho. Yofe uhwofahonɨngki

Jisas kako imo'nao'mentisofoho. Nto imo'naofahon+ngki siko kakimo apa'no muhwon+mmentisiyefoho.
32 Ose yonji ole hnn+mentisi, Nekwo kako'nji hon+ngkanopo nopontani kako An+tuye hungkuno yoloho neso le-et+hwamopiso so'no nekwoe s+meho wonyoangkafo emo'n+ngkisofoho.
33 Ose hnn+mentisiyo sohonta siko nol+kafonji Jelusalemne'no asomo umentisiyefoho. Nowenji siko Jisas+ye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono s+fe mta'ni anga'nohino sohwanji nom'ne a'amu hof+ko'nji humamotofo so'njimo u'mahon+ngki
34 hof+ko sikimo ul+mentohofi, Ou, nehopi. Nakwoe Hwe Engo nto l+ko'maho. Kako Saimoun+mo u'mahon+ngki Saimoun uhwon+ngkohoho.
35 Ose ulahon+ngkofi oso hwe hufa'u sohwa'u sikimo yo'mayo hon+ngkanopo u'ma'mentiso so'no ulonji ole ul+mentisi, Jisas kako wopayo kujonto ejopahon+ngki nekwo kakine'no huno eisofoho.

Kakoe inomokomoyo sohwa hof+ko Jisas+mo uhwon+mentohofofoho.

(Mat+yu 28:16-20; Mak 16:14-18; Joun 20:19-23; Apousel sohwafe Syoho 1:6-8)

36 Hof+ko oso hungkunoso hnnontan+ngkofi Jisas kako ajwo lopo nta'ni imo'noma lohofonto hof+ko'njo ajwo sopo lohofonto ul+mento, S+meho wop+ngo'njo fosyohumamno.
37 Ose ulahon+ngki hof+ko yomo yont+fi iyoho un+ngkan+ngki hnn+mentohofi, Pehot+keno. Mewosot+keno.
38 Ose hnn+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo yomo peho'no epemo'nawehofo. Sekwoe s+meho mo'mo huno pi'n+ngo peho'no seyohoho.
39 Nje s+fe aho nohon+ngkuji sekwo aho n+pmmokumno. Ngkonoho. Ngko songo humaleno. Ihwoni. Mewoso sohwa hof+ko a'apaho'nji yokino so'nji ngkimo nohon+ngkohofo pa'nyo'maho. O'o, mewoso yokino so'nji m+kufo so'nji anefoho.
40 Ose ulonto kako kakoe s+fe'nji aho'nji hof+kimo ut+hwamentisofoho.
41 Ose uhwonont+fi hof+ko kakimo s+meho hi'ntnnono muyilohwono ko syof+syont+fi hof+ko s+monyo yont+fi pisopisaho mjal+m+hwan+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo wosopayo fiso olopo wo'nnyo hwasilaho.
42 Ose ulahon+ngki hof+ko inan+ku iloho yahumentohofoso umosiyahon+ngkofi
43 nomanto non+ngkahon+ngki hof+ko kakimo t+mo uh-won+mentohofofoho.

44 Ose uhwonɨngkahonɨngkofi kako hofɨkimo ulɨmento,
Hohonta ngko sekwoˈnji humanji ole selɨmentoho, Yoˈmayo
hungkuno Mouses ngkineˈno mtɨˈmokumentiso soˈnji
aˈamu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki ngkineˈno lɨmotofo
sohwafe hungkuno soˈnji aˈamu ngkineˈno Taˈnjo Iyoswomo
mtɨˈmokumentohofo soˈnji oso hungkuno hopiˈnonohino
ngkineˈno mtɨˈmokumentohofoso ne imoˈnone soˈno nto
selɨmentohefoho.
45 Ose ulonto hofɨkoe hunomo ehohosɨsyahonɨngki hofɨko
Anɨtuye hungkuno ne soˈno huno itoˈno umentisofoho.
46 Ole ulɨmento, Anɨtuye hungkunoso ole nalohi, Kɨlais
oso hwe Anɨtu uhwatɨmentiso sohwo tohino engo nomah-
wosi sɨkuno hufaˈu sɨhune memjaofɨhwosoˈno kako poyo
imoˈnyoso sohwo songo wolɨkaˈmontonoho.
47 Oso hungkuno wopɨngoso aˈamufe honɨngkano wonyo
somtaˈni isɨhutofomayoˈne hungkuno loso ango Jelusalem
sopo ntaˈni angoˈmeemo motahumpekuji wolutɨhwafɨkufe.
Hungkuno hiso olenoho. Anɨtu kako aˈamumo wopɨngo
uloho'mentiso soˈno aˈamu hofɨkoe honɨngkano wonyo
somneˈno nɨhuˈnahone hohujo ikinjaofɨkujoˈno Anɨtu
hofɨkoe wonyoso wae umoˈmontonoho.
48 Sekwo yoˈmayo homo somo uhwonɨmotofo sohwasi oso
hisoˈno sekwo aˈamu nomˈnemo filutɨhwafɨkuno.
49 Upaˈnɨmno. Ngko sohwoˈni oso nje Mpohwo wosejap-
mmonnoho selɨmentisoso sekuyepono wolɨhwatɨmonnoho.
Sekwo olo ango Jelusalem lopo nohumentanɨngkuji ah-
womomjo yokumpohˈnyoso sekumo woseˈmaˈmontonoho.
Noseˈmahwosoˈno oso hisoˈnji nakwo nomˈne angopono
wohumpehwano lɨfijoˈmanji noho fohumpekuno. Ose
ulɨmentisofoho.

Anɨtu kako Jisasɨmo ahwomomneˈno motasɨmentisofoho.
(Mak 16:19-20; Apousel sohwafe Syoho 1:9-12)

50 Oseso Jisas kako hofɨkimo ipemotawento ango Mpetani
sopo uhwojamentisofoho. Oso hopo sopo kakoe aˈamu somo
aho ulonjimokumentisofoho.
51 Ulonjimokukwato lohofonto hofɨkimo uh-
wotɨˈmofahonɨngki Anɨtu Jisasɨmo ahwomomneˈno
motasɨmentisofoho.
52 Hofɨko Jisasɨmneˈno hwomtame nto ulohofontɨfi
hofɨkoe sɨmeho wonyoangkafoˈnjohwa Jelusalemneˈno
asomo pontɨfi sɨmonyo imentohofofoho.
53 Hofɨko sɨkuno huhwo huhwi Anɨtuye tajo ango engo
somo humantɨfi Anɨtuye yofe hoˈnomaˈmotofofoho.
Lukɨye hungkunoso osohoponoho.

Joun
Olo Hungkuno Wopɨngo loso Joun mtɨˈmokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmoˈmjofoho.

Jisas ahwomomneˈno nto sɨmentiso sohonta soswo mofonepo *sikɨsɨti-foua* (64) nto uyakoloˈmentisopo Joun Jisasɨye inomokomoyo sohwo olo iyoswo loso mtɨˈmokumentisofoho. Sɨmoˈmo olo Joun lohwo sohwo Joun Aˈamumo Mijo Kiyomaˈmojo sohwoe inomokomoyo hweho. Tɨfi Jisasɨye inomokomoyo imoˈnɨmentisofoho. Olo iyoswo loso Matɨyu, Mak, Lukɨja mtɨˈmokumentohofo paˈnyoˈmaho. Oˈo, nomˈne kengofoho. Hwapɨngoso ole: Matɨyuˈnji Lukɨˈnji siko iyoswo mtɨˈmokiyoso Jisasɨye hofiyakwosa mtaˈni imentisiyefoho. Joun sohwo mtɨˈmokumentisoso olenoho. Sɨmoˈmo neˈmo nakwoe hwahoˈnji yoˈmayo soˈnji ane sohonta Kɨlais, Anɨtuye Hungkuno sohwo, kako Anɨtuˈnji humamentisofoho. Kako songo neˈno humawoˈnɨngkiso hweho. (Oso hiso Joun sohe engo 1 honɨngkano weˈe 1-2. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun pehoˈne mtɨˈmokumentisoto. Joun sohe engo 20 honɨngkano weˈe 31 osopo Joun kako olo iyoswo hilo mtɨˈmokonto ole lɨmento: Ngko olo iyoswo mtɨˈmokohe loso'no sekwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmno. Kako Anɨtuye Hwomu Ne hweho. Sekwo sɨmeho hiˈntnnono uyɨfijoˈmanji songo neˈno humayoˈneso wotɨpemantɨfeho. Joun mtɨˈmokumentiso hungkuno hwapɨngo neso osohopeho. Osoˈno iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofoˈneso olenoho. Joun mtɨˈmokumentiso iyoswo hiloso Jisas sohwo Anɨtuye Hwomu Ne hweho syafɨsyɨkuˈntnneˈento mtɨˈmokumentisofoho. I osoˈno nakwo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi Jisas sohwo Anɨtuye Hwomu Ne hweho lɨhwasi nakwo kakimo tɨfi unɨngkohwano.

Songo neˈno humayo hwapɨngo sohwo aˈamu imoˈnɨmentisofoho.

1-2 Sɨmoˈmo neˈmo nakwoe hwahoˈnji yoˈmayo soˈnji ane sohonta Kɨlais, Anɨtuye hungkuno sohwo kako Anɨtuˈnji humamentisofoho. Kako songo neˈno humawoˈnɨngkiso hweho. Kako huhwo Anɨtuyoho.

3 Anɨtu kakoe hungkuno sohwoˈnji kako yoˈmayo yoˈmayo hopiˈnonohinoso mtɨˈmokumentisofoho. Yoˈmayo

yo'mayoso nom'ne hwapɨngo mta'ango'maho. O'o, kako'nohini yo'mayoso hwapɨngo hweho.
4 Kɨlais kako songo ne'no humayo hwapɨngo sohwo kako songo humayo honɨngkano nejapmmentiso so'no kako nakwoe pomponaho hweho.
5 Oso pomponaho huhwo sohwo kako nakwo a'amu hopi'nonohino sɨkwo'mjoho'mo humentanɨngkuhwaso hn'nɨmo lonasiyo'ne hweho. Oso sɨkwo'mjoho hiso pomponaho huhwo sohumo mifehu'mokonasyonehoho. O'o, oso pomponaho huhwo sohwo ne'no nolɨwo'nɨngkuhwonefoho.
6 Anɨtu kako hwe fihumo uhwatɨmentiso sohwo kakoe yofeso Jounɨyoho.
7 Joun kako oso pomponaho hiso'ne a'amu hopi'nonohino somo ujo'ne pmmentiso hweho. A'amu hopi'nonohinoso oso hungkuno homo somo upa'nɨngkuji sɨmeho hi'ntnnono uyɨfitnne'ento pmmentisofoho.
8 Joun huhwo sohwo kako pomponaho hwo'maho. O'o, Anɨtu kako oso pomponaho hiso'no a'amu somo utɨhwayo'ne Jounɨmo uhwatɨmentisofoho.
9 Pomponaho ne hiso kako a'amu hopi'nonohino hn'nɨmo honɨngkano netɨhwayo'ne lonasiyo'nefoho. Oseso Joun kako nohumentanɨngki oso pomponaho ne sohwo imo'nonto kako a'amumo honɨngkano wopɨngo utɨhwayo hweho.
10 Anɨtu kakoe hungkuno sohwo'nji olo hwaho loso mtɨ'mokumentiso sohwo olopo nopahonɨngki a'amu olo hwaho loponjoso kakimo yofe muhwo'mmentohofofoho. O'o, muhwoso'njo yontɨfi monje yahumentohofofoho.
11 Kako kakoe hwapɨngopo i'mofɨwahonɨngki kakoe temtitofo a'amu Jutaso hofɨko kakimo sɨmeho muyo'njo yontɨfi hwotoho hmmentohofofoho.
12 I oso'no a'amu fehohnjo sohwa hofɨko Kɨlaisɨmo yofe uhwofontɨfi kakoe hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofofoho. I a'amu hopi'nonohinoso hofɨko Kɨlaisɨmo sɨmeho unyo somo Kɨlais kako kakoe yokumpohn'nyo uyɨmentiso so'no Anɨtuye a'amu ne umokumentisofoho.
13 Moya'mi sofa hofɨko mehomi aswo mawo'nɨngkohofo hopaso a'amu Anɨtuye mehomi mmo'nɨfitnnehofo. O'o, a'amufe yokumpohn'nyo mta'ni u, a'amufe huno mta'ni a'amu Anɨtuye mehomi ne imo'nyoso mmo'nɨfitnnefoho. O'o, Anɨtu kako huno ole syafɨhu'mento, A'amuso nje hwomumo sɨmeho uyɨkujo'manji hofɨko nje mehomi ne imo'nɨfitnnefoho. Ose syafɨhu'mentisofoho.
14 Anɨtuye hungkuno hweho lɨwo'nɨngkuhwone sohwo kako a'amu imo'nonto Kɨlais huhwo sohwo nakwo'njo ajwo

lopo humamentisofoho. Nohumanto kako aˈamu hnˈnɨmo wopɨngoˈnohini nalohofonto kako hungkuno neˈnjoˈnohini lonetɨhwamentiso hweho. Nakwo aˈamu fehohnjo hnˈnwi nakwo Kɨlaisɨye yokumpohnˈnyo engo somo uhwonontani kakoe yofe engo uhwoˈmentɨhwonefoho. Oso yofe engoso yokumpohnˈnyo engoso Anɨtu kakoe Hwomumo uyahonɨngki uhwonontani Anɨtuye Hwomu angaˈnohino hweho uhwoˈmentɨhwonefoho.

15 Joun kako iˈmofaponto Kɨlais huhwo sohumneˈno lɨjwaoˈmentisofoho. Ole lɨjwaoˈmento, Olo hwe lohumneˈno ole nto selɨmentohefoho. Ngko sɨmoˈmo sekumo nto seˈmaˈmentohefoho. Tɨfi hwe nomˈne sohwo noseˈmahwosi kako nje yofe engomo woniyakoloˈmontonoho. Hwapɨngoso ngko nje naˈu aswo monɨmaso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo noniyakolofonefoho.

16 Kako nakumo wopɨngo nalohofoso hwapɨngo hweho. Osoˈno nakwo wonyoˈnohino ko hnˈnɨmo kakoe wopɨngoˈnohinoso nakumo wopɨngo neˈno neˈno nalohofɨwoˈnɨngkiso hweho.

17 Hohonta Anɨtu kako neyakwo Mousesɨmo kakoe honɨngkano hungkuno uyɨmentisofoho. Oso honɨngkano hungkuno homo somo aˈamu ntoˈno minɨngkammentohofoso hofɨko tohino engo tɨpemaˈmentohofofoho. I osoˈno olohonta Jisas Kɨlais kako noneˈmahonɨngki kako honɨngkano neso nonetɨhwanto kako nakwoe wonyo somjo tohino nomanto kako wopɨngoˈnohini nalohofɨwoˈnɨngkiso hweho.

18 Nakwo aˈamu hwahoponjo hnˈnwi nakwo Anɨtumo muhwonyoˈneˈnwoho. I osoˈno Anɨtuye Hwomu Angaˈnohino sohwo kanɨngkwohwoˈnji nohumanji kako Anɨtuye yahino ne soˈno nakumo netɨhwawoˈnɨngkiso hweho.

Joun Aˈamumo Mijo Kiyomaˈmojo sohwo, kako hungkuno lɨmentisofoho.

(Matɨyu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-17)

19 Aˈamu Jutafe hwe engo Jelusalem humamotofo sohwa hofɨko aˈamu fihwamo Jounɨmneˈno uhwatɨmentohofofoho. Oso aˈamu huhwo sohwa hofɨko tajo ango syohoˈnjo sohwanji aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwamo enjwaˈmo syoho yɨwoˈnɨngkohofo oso huhwo sohwa Lifaiyoho lɨwoˈnɨngkohofo, oso hwanji hofɨko Jounɨmo nuˈmantɨfi ulohonɨmentohofi, Kɨko tɨhwosilo. Anɨtu kako kuhwosopoˈmentiso sohwosilaho.

20 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Joun kako hungkunoso hiyaso hoˈnahumentisoˈmaho. Oˈo, kako yolohoso ole

ul+mento. Oso hwe An+tu a'amu Juta sohwona'n+mo nefo'mayo'ne n+hwosopo'mentiso sohwon+'maho. Ngko K+lais+n+'maho.
21 Ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, I ose'manji k+ko t+hwosilo. K+ko neyakwo Ilaija kulaho.
O'o, Ilaijan+'maho.
Ose ulahon+ngki apa'no ul+mentohofi, I k+ko oso hwe engo sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngkuhwosi wonal+monte'no hontohumalohwone sohwosilaho.
Ose ulahon+ngkahon+ngkofi ul+mento, O'o, ngko osoho hwo'n+'maho.
22 Ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, I k+ko t+hwosilo. Noho fonaso. Oso a'amu nonehwat+malofo sohwamo kikine'no pehofo ulanehwono. K+ko kikine'no pehofo hn-nalokuno.
23 Ose ulahon+ngkofi ul+mento, Hohonta Aisaiya sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwo ole l+mento,
Hwaho a'amu mohumunyo sopo mampaho engo oleso noho'nonefoho.
Nakwoe Hwe Engo sohwo wone'ma'montonoho.
Kakine'no hon+ngkano nto'no hmmopmno.
Oso hungkuno hon+ngkano imofo'ne sohune'no Aisaiya hohonta l+mentisoso ngkine'no l+mentisofoho. Joun ose l+mentisofoho.
24 Oso a'amu Joun+mo hungkuno ulo-hon+mentohofo huhwo sohwamo a'amu Falisi sohwa l+hwat+mentohofofoho.
25 Hof+ko Joun+mo nom'ne hungkuno ul+mentohofi, An+tu a'amu fihumo nefo'mayo'ne uhwosopo'mentiso K+lais sohwo k+ko oso hwos+'maho. K+ko Ilaija ki'maho. K+ko oso hwe engo sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngkuhwosi wonal+monte'ne hontohumalohwone sohwos+'maho. Ose'manji k+ko hwe moya'mi somo mijo peho'ne kiyomalokuno.
26 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Joun ul+mento, Ngko a'amu somo mijo'nohini kiyomawo'n+ngkohono. I oso'no hwe fihwo kako sekwo'njo ajwo lopo humaso sohune'no sekwo huno maseyo hweho.
27 Ngko s+mo'mo se'ma'mentohefoho. Oso hwe t+finjo yofe engo'njo sohwo kako nje yofe somo yakolo'nnyo hweho. Ngko hwe wonyo sohwo'ni oso hwe yofe engo'njo yok-intahoponjo sohwoe yo'mayo momayo ulohofiyo'nohino hwo'nyoho. Joun ose ulonto kakoe yofe somo monje yahin+mentisofoho.
28 Joun kako oso Mijo Joutan hopo sopo a'amu mijo kiyoma'mojo sopo oso hungkuno hiso ul+mentisofoho.

Jisas kako An+tuye Yahu 'Sipsip' Pa'nyo hweho.

29 Moˈnɨngkanta Joun kako uhwonɨngkisoso Jisas kako
nto pahonɨngki uhwononto aˈamu kakoˈnjoponjo somo
ulɨmento, Sekwo uhwonɨmno. Olo hwe lohwo Anɨtuye
Yahu *Sipsip* Paˈnyo hweho. Hwapɨngoso kako nakwo hwe
moyaˈmi hwahoponjo hnˈnwiye yahino wonyo somjo tohino
mayoˈne poyo imoˈnyoˈne hweho.
30 Olo hwe lohumneˈno ngko ole nto selɨmalefoho. Ngko
sɨmoˈmo sekumo nto seˈmaˈmentohefoho. Tɨfi hwe nomˈne
sohwo noseˈmahwosi kako ngkimo woniyakoloˈmontonoho.
Hwapɨngoso ngko nje naˈu aswo monɨmaso sohonta kako
songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo non-
iyakolofonefoho. Ose nto selɨmalefoho.
31 Hohonta olo hwe Anɨtu nakwoe hwahopo
nefoˈmayoˈne uhwatɨmentiso lohumo ngko huhwoˈni
yofe mɨhwoˈmmalefoho. I osoˈno kakoe honɨngkano
itoˈno esyohumayo soˈno ngko aˈamu Juta somo mijo
kiyomawoˈnɨngkohe hwoˈnyoho. Osoˈno olo hwe lohwo
iˈmofapɨhwosoˈno hofɨko kakimo yofe uhwofantɨfeho.
Hofɨkimo itɨhwayoˈne hwoˈnyoho. Ose ulɨmentisofoho.
32 Joun kako uhwonɨmentiso soˈno oso aˈamu
huhwo sohwamo ole ulɨmento, Ngko nuhwononji ole
uhwonɨmalefoho. Anɨtuye ango ahwomo mtaˈni kakoe
Towahuno Wopɨngo yɨhufo ntolofiyo paˈnyoso noponto olo
hwe lohumo nto kehumahoho.
33 Oso hohosohonta ngko oso hwe huhwo sohumneˈno
huno manimmasofoho. I osoˈno Anɨtu kako aˈamumo
mijo kiyomayoˈne lonɨhwatɨmentiso sohwo ole ntɨmento,
Hwangku kɨko Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ahwomo
mtaˈango nopɨhwosi hwe fihumo kehumaso sohumo
uhwonɨngkohoji kɨko huno ole wakiyono. Kɨko aˈamumo
mijo kiyomamˈntnno hopaso oso hwe huhwo sohwo kako
nje Towahuno aˈamumo uhulaˈmoˈmontonoho.
34 Ose ntɨmentiso soˈno olohonta ngko nuhwononji ole
selalokweno. Olo hwe lohwo kako Anɨtuye Hwomu hweho.
Joun ose ulɨmentisofoho.

Jisas kakoˈne inomokomoyo sɨmoˈmjo osofosofahuˈnohino sohwamo maˈmentisofoho.

35-36 Moˈnɨngkanta Jounjanji kakoe inomokomoyo hufaˈu
sohwaˈuˈnji nohumantɨfi Jisasɨmo uhwonɨmentohofofoho.
Jisas kako hano emoyontanɨngki Joun kakoe inomokomoyo
sohwaˈumo ole ulɨmento, Siko uhwoninyo. Oso hwe sohwo
kako Anɨtuye Yahu *Sipsip* Paˈnyo sohwo aˈamufe wonyo
somjo tohino mayoˈne poyo imoˈnyoˈne hweho.
37 Joun ose ulahonɨngki siko oso hungkunoso upaˈnonji
Jisasɨmo tɨfi inɨngkamentisiyefoho.

38 Jisas kako ikinjaofonto uhwonɨngkisoso siko nto
inɨngkopahonɨngki uhwononto ulɨmento, Siko pehoˈno
wotɨpeenji hwahusilo. Ose ulohonɨngkahonɨngki
siko ulɨmentisiyo, Hwe Engofo, kɨko Anɨtuye
hungkuno nalɨwoˈnɨngkino sohwosi, kɨko ango ntɨpo
humawoˈnɨngkino hwosilo.
39 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Siko uhwonanjiˈmanji
eˈwano. Noho fɨpinyo. Ose ulonto Jisas kako sikimo
ipemotowahonɨngki siko Jisas humawoˈnɨngkiso ango somo
uhwonɨmentisiyoso osopo kakoˈnji humamentisiyefoho.
Hwapɨngoso mofehiˈnyo akupoˈnyo (4 *kɨlouk*) sɨkuno
soˈnjoho.
40 Oso hwe hufaˈu sohwaˈu Jounɨye hungkunomo
upaˈnonji Jisasɨmo inɨngkawomentisiyo sohwaˈu
angaˈnohino sohwo kakoe yofeso Entɨluyoho. Saimoun
Pitafe konɨngkwaˈwehweho. Nomˈnihwo ngko Jounˈni olo
hungkuno loso mtɨˈmokalokweno.
41 Entɨlu kako komoˈno nowento kolaˈwehwo
Saimounɨmo tɨpɨhwononto ulɨmento, Nakwo oso hwe
Anɨtu nefoˈmayoˈne uhwosopoˈmentiso sohumo nto
tɨpɨhwonɨngkuhwono. Kako Kɨlaisɨyoho.
42 Entɨlu ose ulonto kako Saimounɨmo Jisasɨyepono
ipemotowahonɨngki Jisas kako nuhwononto Saimounɨmo
ulɨmento, Kɨko Saimoun sohwosi Jounɨye hwomu hwosoho.
Yofe songo womeekilɨmo. Sifas kiyoho. Ose ulɨmentisofoho.
Oso Juta sohwafe hungkuno Sifasɨyoho Ngkɨlik hungkunoso
ole Pitafoho. Hungkuno hwapɨngo neso sojo hweho.

Jisas kako Filipɨˈnji Notaniyelɨˈnjimo nnɨngkapinyo ulɨmentisofoho.

43 Moˈnɨngkanta Jisas kako hwaho Ngkaliline'no wa-
monto kako Filipɨmo uswoˈnonto ulɨmento, Kɨko ngkimo
nnɨngkape.
44 Filip kakoe pone Mpetɨsaitantaˈango hweho. Oso ango
hopo sopo sikoˈnɨkwaˈi Entɨluˈnji Saimounˈnji humamojiyo-
ponoho.
45 Filip kako Notaniyelɨmo tɨpɨhwononto ulɨmento, Oy-
omo. Hohonta Mouses kako Anɨtuye honɨngkano hungkuno
mtɨˈmokonto kako hwe fihwo Anɨtu nefoˈmayoˈne uh-
wosopoˈmentiso soˈno mtɨˈmokumentisofoho. Aˈamu Anɨtu
hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwantnneˈno olo hwe
huhwo sohumneˈno ifalifaliyo mtɨˈmokumentohofofoho.
Oso hwe huhwo sohumo ngko nto tɨpɨhwonɨngkohono.
Kako Jisas sohwo pone Nasaletnntaˈango hweho. Jousepɨye
hwomu hweho. Oyomo. Uhwonayo.

46 Ose ulahon+ngki Notaniyel ul+mento, O'o, a'amu Nasalet
sohwa wop+ngo hwa'maho. Hwe wop+ngo oso ango sopo
nta'ni pipi imo'noneto. Ose ulahon+ngki Filip ul+mento,
Oyomo. Hungkuno nehopi kilalokweno. K+ko uhwonae.
47 Notaniyel kako Jisas+yepono pontahon+ngki Jisas
kakimo uhwononto nom'ne a'amu somo kakine'no
ul+mento, Sekwo oso hwe sopalokunjo sohumo uhwon+mno.
Oso a'amu Is+lael sohwo wop+ngo'nohini hweho. Kako
hwasyo hon+ngkanoso ane hweho.
48 Jisas ose ulahon+ngki Notaniyel kako nupa'nonto
Jisas+mo ulohon+mento, K+ko ngkine'no huno pipi kiya-
hon+ngki nohon+ma'n+ngkohino. Ose ulohon+ngkahon+ngki
Jisas ul+mento, J+je angomo'mo k+ko iyo fisayo pmpongo
somo nohumentan+ngkini Filip kako mokohonontan+ngki
ngko kaki'no kohon+ma'n+ngkohefoho.
49 Ose ulahon+ngki Notaniyel ul+mento, Nje Lont+hwayo
sohwosi, hungkuno lonet+hwayo sohwosi, k+ko An+tuye
Hwomu hwosoho. K+ko nakwo Is+lael sohwona'niye Hwe
Engo Ne hwosoho.
50 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko fisayo pm-
pongo somo nohumentan+ngkini kohononji kilohe so'no
k+ko s+meho hi'ntnnono ntapohino so'no hwangku yo'mayo
wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso ngko i'me'no
k+ko uhwon+monnoho.
51 Ose ulonto a'amu hopi'nonohino somo ul+mento,
Hungkuno nehopi selalokweno. Ahwomo nohwo-
sompo'nawehwosi An+tuye a'amu ahwomomjo sohwa Ngko
A'amufe Hwomu n+hwosopo'mentiso sohwo'niyepono
nop+kuji nos+kuji yontan+ngkuji sekwo uhwon+fitnnefoho.
Ose ul+mentisofoho.

2

Ango Kana sopo hwe fihwo kako ape ma'mentisofoho.

1-2 S+kuno hufa'u s+hune memjaofahon+ngki oso
hwaho Ngkalili ango Kana sopo hwe fihwo kako ape
mayo'ne s+kuno somo kakoe a'amu uhu'mokufitnne'ento
joho ul+mentisofoho. Oso ape mayo'ne ango homo
somo Jisas+ye kona'wohi humamentisofoho. Jisas
kako'nji kakoe inomokomoyo sohwanji hof+ko'nji
uhu'mokumentohofofoho.
3 Oso hopo sopo a'amu pi'n+ngo engo
uhu'mokumentohofoso hof+ko oso ape mayo somjo ipisayo
mijo pompenjiyo *wain+so* moi'wo nto naofahon+ngkofi
Jisas+ye kona'wohi Jisas+mo ul+mento, Hof+koe mijoso
moi'wonoho.

4 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Na'u, k+ko ngkimo
peho'no ntohino. Nje yokumpohn'nyo a'amu somo ujo
ehontojwasiyo'ne s+kunoso mmo'nyofoho.
5 Ose ulahon+ngki kona'wohi oso a'amu ango homo somjo
syoho ulohofiyo sohwamo ul+mento, Jisas kako sekumo
yo'mayo peho peho'ne sel+hwoso'no u, sekwo haloho'no
fiy+mno. Ose ul+mentisofoho.
6 Oso ango hopo sopo hwakwontoho engo aho
fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino
wo'nnyoponoho. Oso hwakwontoho engo hiso a'amu
Jutaso hof+koe yahinoso ole aho mijo yat+juyo'ne hungkuno
wo'nnyofoho. Oso hiso olenoho. Nakwo oso hon+ngkano
hungkuno homo somo ito'no in+ngkowalokuhwone so'no
nakwo hn'nwi hon+ngkano wonyo ane'nwoho. Ose
syaf+hu'mentohofofoho. Oso'no hwakwontoho mijo
ihm'mofahinyoso oso ango homo somo wo'nnyoponoho.
Oso hwakwontoho m+kun+mposofoho.
7 Jisas kako syoho ulohofiyo sohwamo ul+mento, Sekwo
hwakwontoho somo mijo mangonepo fihm'mopmno. Ose
ulahon+ngki a'amu huhwo sohwa hof+ko mijo mangonepo
ihm'mo'mentohofofoho.
8 Moi'wo ihm'mofahon+ngkofi Jisas ul+mento
nosisyasy+kuji nomotakuji oso wosopayo mokosyohumayo
nongkumo uy+mno. Ose ulahon+ngki hof+ko
sohumemotamentohofofoho.
9 Oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo oso
mijo hiso mun+ngkon+mentisoso mijo me'wampe'njo *wain*
mun+ngkon+mentisofoho. Oso hiso hwap+ngo so'no kako
huno mummentisofoho. Oseso oso syoho ulohofiyo so-
hwa hof+ko ahu'mo mijo ihm'mo'mentohofo so'no huno
umentisofoho. Oseso oso hwe engo wosopayo mokosyohu-
mayo sohwo kako oso hwe ape mayo'ne sohune'no joho
ul+mentisofoho.
10 Oseso olo hwe engo sohwo ape mayo sohumo ul+mento,
A'amu hof+ko wopayo engo iloho yan+wo'n+ngkohofo so-
hwa hof+ko a'amu hopi'nonohino somo mijo me'wampe'njo
*wain+*so kaki'no uy+kuji hwangku hof+ko oso mijoso s+meho
uhnn+ngkuhwoso'no oso mijo *wain* wonyo we'eso t+fi
wan+fe. I oso'no k+ko oso yahinoso momahoyohino.
O'o, k+ko mijo me'wampe'njo wonyoangkafoso nowen-
tan+ngki s+mo'mo mijo wonyo we'e motapohinoso nto
n+ngkuhwonefoho. I moi'wo nontani humentan+ngkuhwoni
k+ko mijo wonyoangkafo me'wampe'njo motaponji nejapo-
hino. Ose ul+mentisofoho.
11 Oso syoho s+mo'mjo Jisas imentiso pa'nyoso a'amu
hwahoponjo sohwa mifitnnefoho. Oso syoho s+mo'mjo hiso

Jisas kako hwaho Ngkalili anga Kana hopo sopo imentisofoho. Oseso Jisas kakoe yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo'nji a'amu somo ujo ehontojwahumentisofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwa oso homo somo uhwonontɨfi hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono umentohofofoho.

12 Oso hiso moi'wo imo'nɨngkahonɨngki Jisas ango Koponeyam sopone'no homnɨngkwa'wehwosanji kona'wohijanji kakoe inomokomoyo sohwanji womentohofofoho. Osopo sɨkuno fehohnjo somo humamentohofofoho.

Jisas Anɨtuye tajo ango engo somo a'amu mpe yontanɨngkofo sohwafe yo'mayo yo'mayo wae yao'mentisofoho.
(Matɨyu 21:12-13; Mak 11:15-19; Luk 19:45-48)

13 Oso Anɨtu A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɨsiyo sɨkuno engo * lɨwo'nɨngkohofoso mofonepo umo'nɨmonto yahonɨngki Jisas kako ango Jelusalem sopone'no sɨmentisofoho.

14 Osopo i'mofawento kako tajo ango angiyoho'mo uhwonɨmentisoso yahu *mpulɨmokau sipsip*ɨ'nji yɨhufo oso hu'mesyontanɨngkofi uhwonɨmentisofoho. Oso'nji a'amu ahu'mo hamniyoho uyontɨfi nom'ne hamniyoho kengoso asomo ikuwolo'mokomayo yontɨfi hofɨkoe ijempoho sopo nohumentanɨngkofi uhwonɨmentisofoho.

15 Jisas oso homo somo nuhwononto yahino wonyofoho lonto impe nomanto nopopojonto *sipsip*ɨ'nji *mpulɨmokau* oso'nji mofonjiyohoto'mɨhwatɨ'mentisofoho. Nom'ne a'amu hamniyoho ikuwolo'mokomayo syoho'njo sohwafe hamniyohoso iwonto'meeofonto ijempoho so'nji fonjojohoku'meeo'mentisofoho.

16 Ose yonto Jisas oso a'amu yɨhufomne'no hamniyoho a'amu mta'ni mawo'nɨngkohofo sohwamo ulɨmento, Sekwoe yɨhufo nomafɨkuji mpanɨmno. Sekwo olo nje Mpohwoe ango loso sekwoe ho'yango ango imofo'ne'maho. Mpanɨmno. Ose ulɨmentisofoho.

17 Hwangku sohonta Jisas ose imentiso so'no kakoe inomokomoyo sohwa hofɨko huno ikwesyafɨhu'mentohofo sohonta hungkuno anga'no Ntefit Jisasɨmne'no mtɨ'mokumentiso Anɨtuye hungkunomo wo'nnyo so'ne'no syafɨhu'mentohofofoho. Hungkuno hiso olenoho.

Ngko olene'no nɨmo'nɨngkohoho.

Jɨje ango kiho ane wopɨngo'nohini wentɨhwone so'no nɨmo'nɨngkohoho.

---

* **2:13:** Mt. 26:2 enjwa'mo fehonolo'mongkomaho.

Oso hiso'no ngko yokumpohn'nyo kemokosyohumameso'no
wonyo nɨmokufitnnefoho.
Inomokomoyo sohwa oso hungkuno homo somne'no
huno syafɨhu'mentohofofoho.
18 Jisas kako yo'mayo yo'mayo Anɨtuye ango mta'ni wae
yao'mentiso somo a'amu Juta sohwafe hwe engo sohwa
uhwonontɨfi sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki Jisasɨmo
ulɨmentohofi, Olo hiloso tɨhwo kilisomo yohinoto. Kɨko
yo'mayo wonyoangkafo nakwo miyɨwo'nɨngkuhwoneso
uyɨmne'no'manji u, nakwo huno wonayono. Olo
yokumpohn'nyo loso Anɨtu mta'ni ma'masofoho huno
wonaimontonoho.
19 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Olo'nohini
wosetɨhwamonne'no yohono. Sekwo olo Anɨtuye ango lomo
wae yaopijo'manji sɨkuno hufa'u sɨhune memjaofɨhwoso'no
ngko apa'no ango hiso nulɨko'mnefoho.
20 Ose ulahonɨngki a'amu Juta sohwa ulɨmentohofi, Olo
ango syoho ne'no yontanɨngkuhwoni soswo *fouti-sikɨs*
(46) neyakolo'mentisofoho. I oso'no kɨko sɨkuno hufa'u
sɨhune memjaofɨhwoso'no kɨko apa'no mojoso hopolaho.
Awonoho. Kɨko hopo'maho. Ose ulɨmentohofofoho.
21 I oso'no oso ango hiso'no Jisas ulɨmentisoso kakoe
a'apahomne'no pahnnɨmo hungkuno hnnɨmentisofoho.
22 Hwangku sohonta Jisas kako poyo imo'nɨngkahonɨngki
Anɨtu apa'no songo ulɨka'mentiso sohonta Jisasɨye
inomokomoyo sohwona'ni olo hungkuno Jisas nalɨmentiso
somne'no huno ikwesyafɨsyontani yo'mayo hungkuno
Anɨtuye iyoswo somo a'amu mtɨ'mokumentohofo so'nji
yo'mayo hungkuno Jisas nalɨmentiso somne'no sɨmeho
hi'ntnnonohino umentɨhwonefoho.

Jisas kako a'amu hopi'nonohinofe yahino so'nji huno
so'ntnne'no huno uyɨmentisofoho.

23 Oso Anɨtu A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso
somne'ne Syafɨsiyo sɨkuno engo † somo hofɨko
elɨjwonontanɨngkofi Jisas kako ango Jelusalem sopo no-
humentanɨngki a'amu pi'nɨngo sohwa uhwonɨmentohofoso
Jisas yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso
yontanɨngki uhwonontɨfi ole hnnɨmentohofi, Olo hwe lohwo
Anɨtu mta'ango ne hweho.
24 Ose ko hnnɨngkahonɨngkofi Jisas kako huno
ole syafɨhu'mento, A'amu fehohnjoso hofɨko sɨmeho
hi'ntnnono nehopi montape'njo yalokwofo. Ose
syafɨhu'mentisofoho.

---

† **2:23:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

25 Hwapɨngoso Jisas kako aˈamu hopiˈnonohino sofe
sɨmeho ne moˈmo huno unyo hweho. Aˈamufe yahino
somneˈno nomˈnihwa Jisasɨmo mulɨfitnnefoho. Oˈo, kako
aˈamufe huno ikwesyafɨsyɨwoˈnɨngkohofo soˈno kako huno
unyo hweho. Oseso hofɨko olo hwe lohwo Anɨtu mtaˈango
ne hweho, ko hnnɨngkahonɨngkofi Jisas kako sɨmonyo
miyofoho. Hwapɨngoso hofɨko huno ukwesyafɨsyontɨfeho
unɨngkanɨngki kako tɨmoˈnohini uhwonɨmentisofoho.

3

Jisas kako Nikoutemosɨˈnji hungkuno hnnɨmentisiyefoho.

1 Hwe fihwo kakoe yofe Nikoutemos kako aˈamu Falisi
sohwafe honɨngkanomo inɨngkamojo hweho. Kako aˈamu
Jutafe hwe engo hweho.
2 Sɨkuno fihumo sɨkwoˈmiyomo Nikoutemos kako Jisasɨmo
nuˈmanto ulɨmento, Nje Lontɨhwayo sohwosi, Anɨtu kako
kikimo kakoe hungkuno lonetɨhwayoˈne lokuhwatɨmentiso
hwosoho. Oso hisoˈno nakwo huno nayohoho. Anɨtu kako
kɨkoˈnji mohumayontentesi kɨko yoˈmayo wonyoangkafo
aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso miyohotnnesohilo. Oˈo,
Anɨtu kɨkoˈnji humaho.
3 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Hungkuno nɨhuˈno ne-
hopi wakilɨmonneˈno yohono. Kɨko upaˈnyo. Aˈamu fihwo
konaˈwohi aswo maˈmentiso hopaso kako songo apaˈno
mmoˈno soˈmanji kako Mpohwo Anɨtumo enjwaˈmo hu-
mayo somo motɨpɨhwononefoho.
4 Ose ulahonɨngki Nikoutemos ulɨmento, I, aˈamu fi-
hwo kako aˈmane nto imoˈnnyo sohwo kako apaˈno songo
imoˈnyoso pipilo. Kako konaˈwohiye aswo moˈmo swom-
nawesoso apaˈno aswo mayoso pipilo. Osoˈno kɨko
filontɨhwaho.
5-6 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Hwe fihwo konaˈwohi
aswo mayo sohonta kako aˈapahoˈnjo imoˈnnyo hweho.
I oso hwe huhwo sohumo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo
ehuhnnamoˈnnyo sohwo kako towahuno songoˈnjo hweho.
Kako aˈamu songo paˈnyo imoˈnnyo hweho. Hungkuno
nehopi wakilɨmneˈno yohono. Aˈamu mijoˈnji towahunoˈnji
songo mumokoso sohwo kako Anɨtumo enjwaˈmo humayoso
motɨpɨhwononefoho.
7 Kɨko songo apaˈno hmmoˈnyo kilohe soˈno yomo yoho-
toho.
8 Ihwoni. Ifofoso kakoe yahinomnohini
inɨngkawowoˈnɨngkisofoho. Oso ifofo huhwo sohwo
kengo kengo noˈmeemo mjɨmɨwowoˈnɨngkohoho. Kɨko
ifofo neso muhwonhnnehino. Oˈo, moˈmayoˈnohini

uhwonɨhwajɨwoˈnɨngkino. Ifofo hiso ntɨˈmtaˈni iˈmofapinyoto. Ntonte ehusasyɨwoˈnɨngkohoho. Oˈo, kɨko huno makiyonehoho. Oso hopaso Anɨtuye Towahuno sohwo kako aˈamu fihumo songo apaˈno umokiyoso pipi imoˈnoneto. Oˈo, kɨko huno makiyofoho.

9 Ose ulahonɨngki Nikoutemos Jisasɨmo ulɨmento, Olo ntohino loso pipi iˈmofaponeto.

10 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko aˈamu Juta somo Anɨtuye hungkuno lutɨhwayo yofe engoˈnjo sohwosi olo hungkuno losomneˈno kɨko huno ntoˈno mehohosakisiyotaho.

11 Hungkuno nehopi kilalokweno. Aˈamumo hungkuno lutɨhwawoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo yoˈmayo huno nayo soˈnji yoˈmayo tɨmo uhwonyo soˈntnneˈno ulɨwoˈnɨngkuhwone hwonaˈnyoho. I osoˈno aˈamu Jutaso yoˈmayo hungkuno ulontane somo sɨmeho muyoˈnjo yontɨfi hohujo ikinjaofalokwofo.

12 I ngko yoˈmayo olo hwaho loponjo iˈmofopalokunjo soˈno selahonɨngko sekwo oso hungkuno homo somo sɨmeho hiˈntnnono muyoˈnjo yalokwofoˈmanji ngko yoˈmayo yoˈmayo ahwomomjo iˈmofopalokunjo soˈno selɨˈmeˈno sekwo huno pipi waseimontolo.

13 Aˈamu hwahoponjo fihwo kako ahwomomo masiyofoho. Osoˈno aˈamu tɨhwo waselɨmontolo. Ngko yoˈmayo yoˈmayo ahwomo somjo wojoso uhwonɨngkohono eso tɨhwo waselɨmontolo. Osenoho esofo. Oˈo, awonoho. Ngkoˈnohini Aˈamufe Hwomu sohwoˈni ahwomomo humanji pmmentohe hwoˈnyoho.

14 Hohonta neyakwosa sohwa hwaho wonyo aˈamu mohumunyopo nohumentanɨngkofi Mouses kako homa huyoˈmango mtɨˈmokonto tokemo montitofosyahonɨngki aˈamuso oso homa somo uhwonontɨfi Anɨtuye yofe hoˈnomaˈmentohofoso songo humamentohofofoho. Oso paˈnyoso hwangku ngko Aˈamufe Hwomu sohwoˈnɨmo iyo hwojiyahofɨkuˈnnyo sopo fonjintoˈofanɨhufitnnefoho.

15 Aˈamu hopiˈnonohinoso ngkimo sɨmeho hiˈntnnono ntapɨfijoso hofɨko songo wopɨngo neˈno nohumantokutnnefoho.

16 Ose ulɨkwato lohofonto ulɨmento, Anɨtu kakoe Hwomu nɨhuˈno angaˈnohino sohwoˈni humaleno. I osoˈno Anɨtu kako sekwo aˈamu hwahoponjo hopiˈnonohino sokuneˈno sɨmeho mɨkunɨmposo sejapmmentiso soˈno kako ngkimo sekuyepono lonuhwatɨmentisofoho. Oseso aˈamu ngkimo sɨmeho hiˈntnnono ntapɨfijoso hofɨko hofɨkoe wonyomneˈno tohino mayoˈneˈmaho. Oˈo, hofɨko songo neˈno engolopohamo humayoˈnefoho.

17 Anɨtu kako ngkineˈno ole mosyanɨfɨsiyoˈnjo yonto
olo hwaho loponeˈno lonɨhwatɨmentono. Nje Hwomu
sohwo kako aˈamufe honɨngkano wonyoˈne tohino engo
uhumnɨmontonoho. Oso hunoso mosyanɨfɨsiyoˈnjo imen-
tisofoho. Oˈo, aˈamu hofɨkoe honɨngkano wonyo somo hu-
mentanɨngkuji hofɨkoe wonyomjo tohino mafɨkutnnehonto
kako hofɨkimo isɨhutofomayoˈne ngkimo lonɨhwatɨmentiso
hwoˈnyoho.
18 Aˈamu ngkimo sɨmeho hiˈntnnono ntapinyoso hofɨko to-
hino hofɨkoe wonyomneˈno mayoˈneˈmaho. I osoˈno aˈamu
ngkimo tɨfi monnɨngkapeˈnjo yontoso sohwo kakoe tohi-
noso mayoˈne hweho. Hwapɨngoso kako Anɨtuye Hwomu
Angaˈnohino sohwoˈnneˈno sɨmeho hiˈntnnono montapm-
mojo hweho.
19 Oso tohino mayo hwapɨngoso olenoho. Pomponaho
honɨngkano wopɨngo wonyoangkafo somo utɨhwayoˈne
nto pmmentisofoho. I osoˈno aˈamu fehohnjo hofɨkoe
honɨngkano wonyo soˈnji hwahoponjo yahino wonyo
soˈntnneˈno umoˈnɨngkahonjoso ole lɨwoˈnɨngkohofofoho.
Nakwo pomponaho somo inɨngkayoso nakwolaho.
Oˈo, sɨkwoˈmjohoˈmo wohumentɨhwano lontɨfi
iwoˈnɨngkohofofoho.
20 Aˈamu honɨngkano wonyomo aho yokumpohnˈnyo
kemokosyohumalofoso hofɨko pomponaho hisoˈno
mangohwa imoˈnɨwoˈnɨngkohofofoho. Hofɨkoe yahino
wonyoso pomponahoˈnjo sopo aˈamu uhwonɨfitnnohontɨfi
pomponaho soˈno iˈwaho yontɨfi sɨkwoˈmjohoˈmo
humawoˈnɨngkohofofoho.
21 I osoˈno aˈamu Anɨtuye honɨngkanomo tɨfi
nehopiˈnohini inɨngkuwalokwofoso hofɨko pomponaho
hopo sopo nto iˈmofapontɨfi osopo humolawotofo. Hofɨko
oso pomponaho sopo nohumentanɨngkofi aˈamu hofɨkoe
yahino soˈnji yoˈmayo syoho iwoˈnɨngkohofo soˈntnneˈno
uhwonontɨfi Anɨtuye yokumpohnˈnyoˈnji yalokwofo
hnnɨmentohofofoho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

Joun kako aˈamumo mijo kiyomaˈmojo sohwo kako Jisasɨye hwapɨngo ne soˈno lɨjwaoˈmentisofoho.

22 Oso hohosohonta Jisas kakoe inomokomoyo
sohwonaˈnnonji nakwo oso hwaho Jutiya soponeˈno
umentɨhwonefoho. Oso hopo sopo Jisas nakwoˈnji
nohumentani nakwo hwe moyaˈmi somo mijo
kiyomaˈmentɨhwonefoho.
23 Joun kako pone Ainoun Salimmjo mofone sopo humanto
kako huhwo aˈamu somo mijo kiyomaˈmentisofoho. Oso

ango hopo sopo mijo engoso hiˈnjoponoho. Aˈamu sohwa kakimo uˈmahonɨngkofi kako mijo kiyomaˈmentisofoho.

24 Oso hohosohonta hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo Helout kako Jounɨmo impoˈango somo impe mintofasiyofoho.

25 Sɨkuno fihwi Joun kakoe inomokomoyo sohwanji pone Ainoun nohumentanɨngkofi aˈamu Juta angaˈnohino sohwo hofɨkimo uˈmanto aˈamu Jutafe honɨngkano wopɨngo imokinyoˈne yoˈmayoso mijo yatɨkuˈnyo yahino soˈno yoka hungkuno hosi Jounɨye inomokomoyo sohwanji hnnɨmentohofofoho.

26 Oseso Jounɨye inomokomoyo sohwa hofɨko Jounɨmo uˈmantɨfi ulɨmentohofi, Nakwoe lonetɨhwayo sohwosi, kɨko upaˈnyo. Oso hwe Mijo Joutan nongkihntaˈni kɨkoˈnji humamentiso sohuneˈno kɨko kakineˈno hungkuno lɨjwaoˈmentohino sohwo kako huhwo aˈamumo mijo kiyomalofoho. Osoˈno aˈamu hopiˈnonohinoso kakiyepono walokwofo.

27 Ose ulahonɨngkofi Joun ulɨmento, Anɨtu ahwomomo humaso sohwo kako aˈamu angaˈno angaˈnohino somo hofɨkoe syohoso muyoˈnjo yontentesi hofɨko syoho aneˈnjoˈnesohilo. Aˈamu Jisasɨyepono walokwofo soˈno nakwo huno nayohoho. Anɨtu kako Jisasɨmo oso syoho hiso uyɨmentisofoho.

28 Olo hungkuno hohonta selɨmentohe loso nto upaˈnɨmentohofo, Ngko Kɨlais oso hwe Anɨtu nakwoe hwahopo aˈamumo ufoˈmayoˈne lɨhwajone sohwonɨˈmaho. Oˈo, aˈamu oso hwe huhwo sohwoepono ufitnne honɨngkanoso itoˈno esyohumayoˈneso Anɨtu lonɨhwatɨmentiso hwoˈnyoho.

29 Ose ulonto pahnnɨmo hungkuno ulɨmento, Hwe fihwo kako ape songo maso sohonta apesi kakoe hwehwoepono uhwosoˈno oso hwe huhwo sohwoe aˈamuso hofɨko kakineˈno sɨmeho wopɨngo wonyoangkafo umoˈnɨmontonoho. Oso paˈnyoso ngko Jisasɨye aˈamu sohwoˈni uhwonɨngkoheso aˈamu piˈnɨngo Jisasɨyepono walokwofo soˈno uhwononji nje sɨmeho wopɨngo wonyoangkafo nto nɨmoˈnɨmaho.

30 Jisasɨye yofeso engo imoˈnonefoho. Ngko kakimo enjwaˈmo humahonɨˈmo nje yofeso monje wantohoˈmontonoho.

31 Ose ulɨkwato lohofonto ole ulɨmento, Hwe ahwomo mtaˈango sohwo kako nakwo aˈamu hwahoponjo hopiˈnonohino hnˈnɨmo yakoloˈnnyo hweho. Aˈamu olo hwaho loponta ˈangoso olo hwaho loponefoho. Hofɨko yoˈmayo olo hwaho loponjo soˈno lɨwoˈnɨngkohofofoho.

Hwe ahwomo mtaˈango sohwo kakoe yofe engoso yoˈmayo hwahoponjo somo hwofiloˈnnyo hweho.

32 Oso hwe huhwo sohwo kako yoˈmayo yahino wopɨngo kanɨngkwohwoe ango wopɨngo sopo uhwonɨmentiso soˈnji yoˈmayo upaˈnɨmentiso soˈntnneˈno lonetɨhwawoˈnɨngkiso hweho. I osoˈno aˈamu fehohnjo sohwa oso hungkuno lonetɨhwawoˈnɨngkiso homo somo nupaˈnontɨfi aho yokumpohnˈnyo mokemokosyohumayoˈnjo iwoˈnɨngkohofofoho.

33 Aˈamu oso hungkuno homo somo aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumunyo sohwo kako hungkuno homo somo sɨmeho uyonto Anɨtu kako nehopeho linyo hweho.

34 Oso aˈamu nakwoe hwaho loponeˈno Anɨtu lɨhwatɨmentiso sohwo kako Anɨtuye hungkuno nalɨwoˈnɨngkiso hweho. Hwapɨngoso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo oso hwe huhwo sohumo ifehuˈmokahumentisofoho.

35 Mpohwo Anɨtu kako kakoe Hwomu huhwo sohumo sɨmeho uyonto yoˈmayo hopiˈnonohinoso kakimo enjwaˈmo hoˈnahumentisofoho.

36 Aˈamu fihwo kako Anɨtuye Hwomu sohumo sɨmeho hiˈntnnono uyoso sohwo kako songo neˈno wonyoangkafo humayoˈne hweho. I aˈamu Anɨtuye Hwomu sohwoe hungkunomo tɨfi minɨngkayoˈnjoso hofɨko Anɨtumo enjwaˈmo humayo somo motɨpɨhwonɨfitnnefoho. Oˈo, hofɨkoe wonyomneˈno tohino mayoˈnefoho. Hofɨkineˈno Anɨtuye sɨmeho tohino uhmnonefoho. Joun ose ulɨmentisofoho.

4

Jisasɨˈnji aˈmu Someliyantaˈango siˈnji hungkuno hnnɨmentisiyefoho.

1 Oso hohosohonta aˈamu Falisi sohwa hofɨko olo hungkuno upaˈnɨmentohofi, Aˈamu piˈnɨngo engo Jisasɨye inomokomoyo imoˈnɨngkahonɨngkofi Jisas hofɨkimo mijo kiyomaˈmentisofoho. Oso inomokomoyo huhwo sohwa Jounɨye inomokomoyo sohwamo yakoloˈnnyo hwafoho. Ose upaˈnɨmentohofofoho.

2 Ose ko upaˈnɨmentohofoso Jisas huhwo kako aˈamu somo mijo makiyomasoˈnjo hweho. Oˈo, kakoe inomokomoyo sohwonaˈni aˈamu somo mijo kiyomaˈmentɨhwonefoho.

3 Oso hungkuno homo somo aˈamu Falisi sohwa upaˈnɨmentohofo soˈno Jisas kako huno uyahonɨngki kako oso hwaho Jutiya hopo sopo ulɨkoˈmanto kako hwaho Ngkaliline ˈno wawomneˈno yohono lɨmentisofoho.

4 Ose lonto kako hon+ngkano somo nowento kako hwaho
Someliya sopoe umentisofoho.

5 Oso hopo sopo nowento kako ango Saika sopo
i'mofamentisofoho. Oso ango hiso hohonta Jekoup
kako kakoe hwomu Jousep+mo hwaho umentisoso
mofoneponoho.
6 Oso hopo sopo mijimo Jekoup n+hu'no hohonta
ij+mentisoso wo'nnyoponoho. Jisas kako osopo hano
nowento oso mijimo'njo hopo sopo mofehi'nyo mijiyo
kwa'ofiyo ne lopo lohofontan+ngki (12 *k+louk* somo) Jisas
kakoe a'apaho usijo'no oso hopo sopo humamentisofoho.

7 A'mu Someliyanta'angosi mijo u'monto pmmentisofoho.
Oso a'mu hisi nopahon+ngki Jisas ul+mento, Mijo ntape.
Ngko wan+mo. Ose ul+mentisofoho.
8 Jisas kakoe inomokomoyo sohwona'ni nakwo wosopayo
mpe uyontane'no ango ne sopo nto ument+hwoneponoho.
9 Jisas kako'nohini nohumentan+ngki oso a'mu
Someliyanta'angosi Jisas+mo ul+mento, K+ko a'amu Juta
hwosoho. Ngko Someliya a'mu'nyoho. Oso'no k+ko
mijo ntape. Ngko wan+mo eso peho'no ntohino. Ose
ul+mentisofoho. Hwap+ngoso a'amu Juta so'nji a'amu
Someliya so'nji hof+ko hungkuno molan+motofofoho. Jomo
mu'ma'nyo'njo imotofofoho.
10 Jisas kako oso a'mu simo ul+mento, An+tu kako a'amumo
yo'mayo wop+ngoso uyone so'ntnne'no, Ngko mijo ntape.
Wan+mo kiloheso sohwo'nnontnne'no k+ko huno nto'no
kiyontentesi k+ko ngkimo mijo'no jomo ntohojo'no ngko
mijo songo ne'no humayo'ne kijapm'mnesohilo.
11 Ose ulahon+ngki a'musi ul+mento, Hwe Engofo, k+ko
mijo ifanyoso ane hwosoho. Olo mijimo loso kengo
mo'mta'angofoho. Oseso oso mijo songo ne'no humayoso
nt+'mta'ni woma'monnto.
12 Neyakwo Jekoup sohwo kako nakumo kakoe mehomi
sohwanjimo olo mijimo loso nejapmmentisofoho. Jekoup
kako'nji kakoe mehomi sohwanji hof+koe yahu'nji olo mi-
jimo lomta'ni hohonta n+motofofoho. Oseso nakwo j+je
mijoso peho'no womantantoho. J+je yofe engoso neyakwo
Jekoup sohwoe yofe engo somo yakolo'nnyo hwosilaho.
13 Ose ulahon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, A'amu olo
mijo loso n+wo'n+ngkohofoso hof+ko nom'ne s+kunomo
mijo'ne apa'no umo'n+montonoho.
14 I oso'no a'amu fihwo kako olo mijo uy+me loso
noso'manji kako apa'no mijo'no mumo'nonehoho. O'o,
olo mijo uy+me loso non+ngkuhwosi kakoe s+meho mo'mo
mijol+mo hopa imo'n+ngkuhwoso'no oso mijo hiso ne'no

swapɨwoˈnɨngkuhwosi kakoe songo neˈno humayoso
neˈnohino hweho.
15 Ose ulahonɨngki aˈmusi ulɨmento, Hwe Engofo, oso
mijo hiso ngkimo ntape. Oseso hwangku ngko mijoˈno
mijoho mapeˈnɨmnehono. Oseso ngko olo mijo hiloso apaˈno
mifapmnehono.
16 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko jɨje angopo nowe-
hoji jɨje hwehumo utɨmahoji olopo asomo fɨpe.
17 Ose ulahonɨngki aˈmusi ulɨmento, Ngko hwehwo
aniˈnyoho. Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ou, kɨko hwe-
hwo aniˈnyoho ntohinoso nɨhuˈno nehopi lohino.
18 Kɨko hohonta hwehwa aho hopiˈnonohino sohwamo
umaˈnɨmentohino kiyoho. I, olo hwe lohwo olohonta
kɨkoˈnjo humasiyoso jɨje hwehwoˈmaho. Oso jɨje hungkuno
nehopi lohino.
19 Ose ulahonɨngki aˈmusi yomo yonto ulɨmento, Hwe
Engofo, ngko kikineˈno huno niyohoho. Kikimo Anɨtu
hungkuno kijopahonɨngki lɨmotnno hwosoho.
20 Nakwo aˈamu Someliya hnˈnwiye neyakwosa hofɨko
olo hwofɨkiˈnyo lopo * Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne
uhuˈmokumotofofoho. I osoˈno sekwo aˈamu Juta soku
ole lɨwoˈnɨngkohofi, Aˈamu hopiˈnono ango Jelusalem
soponohini Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne uhuˈmokukuno.
21 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Aˈmu losi, nje
hungkuno ne somo kɨko sɨmeho hiˈntnnono uyo.
Sɨkuno fihwi umoˈnɨmonto yalokunjo somo sekwo
olo hwofɨkiˈnyo lopo Mpohwoe yofe hoˈnomayoˈne
muhuˈmokufitnnehofo. I aˈamu ango Jelusalem hopo oso
hisoˈne muhuˈmokufitnnehofo. Oˈo, aˈamu angoˈmeemjoso
hofɨkoe hwapɨngopo Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne
uhuˈmokantɨfeho.
22 I osoˈno sekwo aˈamu Someliya soku sekwo Mpo-
hwoe yofe hoˈnomayoˈne hwapɨngo neso huno masey-
ofoho. Nakwo aˈamu Juta hnˈnwi nakwo Anɨtuye yofe
hoˈnomawoˈnɨngkuhwone ne sohumo nakwo huno nay-
ohoho. Hwapɨngoso nakwo aˈamu Juta hnˈnɨmtaˈni Anɨtu
kako hwe fihumo uhwosopeehonɨngki oso hwe huhwo so-
hwo kako aˈamufe wonyomjo tohino somo isɨhutofomayoˈne
hweho. Osoˈno hwapɨngo neso huno nayohoho.
23 Oso sɨkuno hiso umoˈnɨmonteˈno kilohe hiso olohonta
nto iˈmofapohoho. Aˈamu fihwo kako ngko Anɨtuye yofe
wohoˈnomaˈmo nehopi loso sohwo kako ole uyɨmontonoho.
Kako Anɨtuye Towahunoˈnji nohumahwosi Towahuno

---

* **4:20:** Oso hwofɨkiˈnyo sopo aˈmusi lɨmentisoso Hwofɨkiˈnyo Ngkelisim hwaho Someliya soponoho. (Lk. 9:53 enjwa soˈmo fehonoloˈmongkomaho.)

huhwo sohwo Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne honɨngkano neso utɨhwahonɨngkuhwosi oso hwo inɨngkohwosoˈno kako Anɨtuye yofe nehopi wohoˈnomaˈmontonoho. Nje Mpohwo kako aˈamu oso yahino soˈnjo somneˈno umoˈnɨngkohoho.
24 Anɨtu kako Towahuno hweho. Osoˈno aˈamu Anɨtuye yofe wohoˈnomaˈmo loso sohwo kako Anɨtuye Towahunoˈnji nohumahwosi kako honɨngkano ntoˈnohinomo unɨngkamontonoho. Oso yahinoso Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne nefoho.
25 Ose ulahonɨngki aˈmusi ulɨmento, Ngko huno ole niyohoho. Anɨtu kako ole nalɨmento, Ngko sekumo sefoˈmayoˈne uhwosopoˈmentohe sohumo sekuyepono uhwatɨmonnoho. Oso aˈamu huhwo sohumneˈno Kɨlaisɨyoho lɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Kako nopɨhwosoˈno kako yoˈmayo yoˈmayo soˈno wolonetɨhwamontonoho.
26 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Olo ngko olo huhwoˈnyoho. Ngko kɨkoˈnji hungkuno lalokuhwoyosofo. Ose ulɨmentisofoho.
27 Ose ulɨkwato lohofahonɨngki Jisasɨye inomokomoyo sohwonaˈni uˈmentani uhwonɨmentɨhwoneso Jisas oso aˈmusiˈnji hungkuno hnnontanɨngki uhwonontani yomo yontani nakwo huno piˈnɨngo syafɨhuˈmentɨhwonefoho. I osoˈno nakwo aˈmu simo ole mujofoho. Kɨko pehoˈno kumoˈnɨngkohoho. I Jisasɨmo ole mujofoho. Aˈmu simo pehoˈno ulalokuno. Oˈo, ose mujofoho.
28 Oseso aˈmusi kako kakoe mijɨpoˈnyoso nulɨkoˈmanto kakoe angopono asomo umentisofoho. Iˈmofawento aˈamu hopiˈnonohino somo ulɨmento,
29 Sekwo nopɨkuji olo hwe lohwo uhwonɨmno. Kako yoˈmayo yoˈmayo ngko hohonta imote soˈno ntohoho. Oso hwe Anɨtu uhwatɨmnoho nalɨmentiso Kɨlais sohwolɨkeno.
30 Ose ulahonɨngki hofɨko hofɨkoe angopo ulɨkoˈmantɨfi Jisasɨmo uhwonano lontɨfi pmmentohofofoho.
31 Oso hohosohonta Jisasɨye inomokomoyo sohwonaˈni Jisasɨmo ulɨmentɨhwoni, Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, kɨko wopayoˈne mijoho kiyonoho. Wopayo hmnyo.
32 Ose ulahonɨngkuhwoni Jisas nalɨmento, Ngko wosopayo sekwo huno maseyoso ngko hiˈnjo hwoˈnyoho.
33 Ose nelahonɨngki inomokomoyo sohwonaˈni ole hnnɨmentɨhwoni, Aˈamu fihwo kako Jisasɨmo wopayo nto uyisohwolɨkeno.
34 Ose syofɨsyahonɨngkɨhwoni Jisas nalɨmento, Nje wosopayoso olenoho. Nje Mpohwo nɨhwatɨmentiso sohwoe hunomo tɨfi inɨngkayoˈne syohoso nje wosopayofoho. Oso syoho hiso wesojwaoˈmonnoho. Oso syohoso wosopayo paˈnyo yokumpohnˈnyo ntapɨwoˈnɨngkisofoho.

35 Ose nalonto ole nalɨmento, Sekwo ole lɨwoˈnɨngkohofi,
Hamno osofosofahuˈno neyakolofɨhwosoˈno wosopayo toyo
ihwosoˈno womantanoho. Ose lɨwoˈnɨngkohofo kuyoho.
I osoˈno ngko ole selalokweno. Sekwo wosopayo somo
feˈnɨhwonɨmno. Toyo nto imaho.
36 I oso wosopayo selalokweso aˈamumneˈno selalokweno.
Wopayo toyoso aˈamu hofɨko nje hungkunomo upaˈnɨngkuji
sɨmeho komoˈno wontapɨfe ntnneˈno selalokweno. Hwe
fihwo kako wosopayo hujo sohwo tɨfi noˈmo kako wo-
payo toyo emahwosoˈno oso wosopayo hiso kakoe hoˈyango
paˈnyofoho. Oso hopaso aˈamu Anɨtuye hungkuno nomˈne
aˈamumo ulɨwoˈnɨngkohofoso hofɨkoe hoˈyangoso olenoho.
Hofɨkoe hungkunomo nomˈne aˈamu upaˈnɨngkuji Anɨtumo
sɨmeho uyɨfijoˈmanji oso aˈamu hiso hofɨkoe hoˈyangofoho.
Hofɨko oso hoˈyango hisoˈnji engolopohamo nohuman-
tokutnnefoho. Oseso oso wosopayo hulɨwoˈnɨngkiso soˈnji
kakoe aˈamu wopayo toyo emawoˈnɨngkohofo soˈnji hofɨko
sɨmonyo afaˈno afaˈno uyantɨfeho.
37 Oseso oso hungkuno lɨwoˈnɨngkohofo loso
nehopeho. Hwe fihwo kako wopuyo hulahonɨngki
nomˈnihwo wosopayo toyoso emawoˈnɨngkisofoho. Ose
lɨwoˈnɨngkohofofoho.
38 Sekwo wopuyo ko mahulɨmmalofoso sekwo wopayo
toyo femapmno selohe soˈno sekwo aˈamu nomˈne sofe
syoho yokumpohnˈnyo imalofo somtaˈni wopayo toyo
emalokwofo. Sɨmoˈmo aˈamu nomˈneso hofɨko Anɨtuye
hungkuno nomˈne aˈamumo lutɨhwawoˈnɨngkohofo soˈno
sekwo oso aˈamu hisomo nje hungkuno ulɨkujoˈno hofɨko
nje aˈamu ne umoˈnantɨfeho. Oso hisoˈno sekwo wopayo
toyo paˈnyo emalokwofo. Jisas ose ulɨmentisofoho.

39 Oso aˈmusi Jisasɨˈnji hungkuno hnnɨmentisiyosi kako
aˈamu Someliya somo kako yoˈmayo yoˈmayo ngko hohonta
imote soˈno ntohoho ulɨmentiso soˈno aˈamu piˈnɨngo en-
goso Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentohofofoho.
40 Oso aˈamu hiso Jisasɨˈnjopo iˈmofapontɨfi Jisasɨmo
hungkuno yokumpohnˈnyo ulɨmentohofi, Kɨko nakwoˈnjo
lopo fosyohumaho. Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkoˈnji
sɨkuno hufaˈu humamentisofoho.
41 Osopo nohumentanɨngki aˈamu piˈnɨngo engoso kakoe
hungkunomo haloho upaˈnontɨfi sɨmeho hiˈntnnono umen-
tohofofoho.
42 Hofɨko sɨmeho hiˈntnnono uyontɨfi hofɨko oso aˈmu
simo ulɨmentohofi, Sɨmoˈmo jɨje hungkunomo upoˈnontani
nakwo huno ole syafɨhuˈmalohwoni, Olo hwe lohwo
hungkuno neˈnjo hweho. I osoˈno olohonta kakintaˈni kakoe

hungkuno neso nakwo huno ole nayohoho. Olo hwe lohwo kako aˈamu hwahoponjo hnˈnwiye wonyo somjo tohino somtaˈni isɨhutofonemayoˈne hweho. Huno ose nayohoho. Ose ulɨmentohofofoho.

Jisas kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyo sohwoe hwomumo wopɨngo umokumentisofoho.

43 Oso sɨkuno hufaˈu sohwaˈu moiˈwo imoˈnɨngkahonɨngki Jisas oso ango hopo sopo nulɨkoˈmanto Ngkalilino umentisofoho.
44 Nomˈne sohonta Jisas olo hungkuno loso lɨmentisofoho. Aˈamu fihumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmojo sohwo kako kakoe hwapɨngo sopo yofe engo ane hweho. Ose lɨmentisofoho.
45 I osoˈno Jisas kako kakoe hwapɨngopo Ngkalili iˈmofopahonɨngki aˈamu hopo soponjoso hofɨko Jisas pmmentiso soˈno sɨmonyo imentohofofoho. Hwapɨngoso hofɨko hi ango Jelusalem Sɨkuno Engo iyoho humayo uhwonyo somo sɨmentohofofoho. Osopo nohumantɨfi yoˈmayo wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofo Jisas yahonɨngki uhwonɨmentohofofoho.

46-47 Oso hwaho Ngkalili ango weˈe Kana osopo Jisas asomo umentisofoho. Nomˈne sɨkuno somo oso ango hopo sopo Jisas humamentiso sohonta kako hungkuno lahonɨngki ahuˈmo mijoso ipisayo mijo pompenjiyo *wain* imoˈnɨmentisofoho. Jisas kako oso ango Kana sopo nohumentanɨngki hwe nomˈne ango Koponeyam humamojo sohwo kako Jisas hwaho Jutiya sopo ntaˈni hwaho Ngkaliline'no sopalofoho upaˈnɨmentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho fehohnjo somo mokosyohumamojo hweho. Kakoe hwomu mnokino engo tɨpemaˈmentisofoho. Osoˈno hwe huhwo sohwo ango Kana sopo nowento Jisasɨmo tɨpɨhwononto hungkuno yokumpohnˈnyo ulɨmento, Nje hwomu kako poyo wapeˈnɨmonteˈno mofoneponoho. Osoˈno kɨko ngkoˈnji ango Koponeyam nowehwasi nje hwomumo wopɨngo nɨmokiyo.
48 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko yoˈmayo wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso miyomeˈmanji sekwo ngkineˈno masemoˈnyoˈnjo kuyoho, sɨmeho hiˈntnnono montapeˈnjo hwasoho.
49 Ose ulahonɨngki oso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyo sohwo ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko komoˈno fɨpe. Nje hwomu poyo peˈnoloho.

50 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko jɨje angopono
asomo fɨwe. Jɨje hwomu sohwo wopɨngo wohuma-
montonoho. Ose ulahonɨngki oso hwe huhwo sohwo kako
Jisasɨye hungkunomo sɨmeho hiˈntnnono uyonto kakoe
ango poneˈno asomo umentisofoho.
51 Nowentanɨngki kakoe syoho ulohofiyo sohwa
honɨngkanopo uswoˈnontɨfi ulɨmentohofi, Jɨje hwomu
sohwo wopɨngo humaho.
52 Ose ulahonɨngkofi kako ulohonɨmento, Nje hwomu
sohwo wopɨngo mofehiˈnyo ntisohumo imoˈnɨmaho.
Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Fosi mofehiˈnyo
soumjiyo sohonta kakoe aˈapaho tohohmtnnoso moiˈwo
imoˈnɨngkahonɨngki wopɨngo humaho.
53 Ose ulahonɨngkofi kanɨngkwohwo huno ole
uyɨmento, Fosi mofehiˈnyo soumjiyo sohonta Jisas kakimo
ulɨmento, Jɨje hwomu wopɨngo wahumamontonoho. Ose
ikwesyafɨsyonto kako kakoe aˈamu hopiˈnonohino sonji
Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono umentohofofoho.
54 Oso wonyoangkafoso aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso
Jisas hwaho Ngkalili sopo imentisoso sɨmoˈmo ahuˈmo
mijomo *wain* imoˈnɨmentisofoho. Osofepo hwomu
mnokinoˈnjo sohumo wopɨngo umokumentisofoho.

5

Jisas kako mijo ayo weˈe Mpetesɨta sopo hwe mnokinoˈnjo sohumo wopɨngo umokumentisofoho.

1 Oso moiˈwo imoˈnɨngkahonɨngki aˈamu Jutafe
Sɨkuno Engo iyoho humayoˈne iˈmofopahonɨngki Jisas
Jelusalemneˈno sɨmentisofoho.
2 Oso ango Jelusalem sokilojo kuso angaˈno yahu *sip-*
*sip*mnefoho lɨmotofofoho. Oso hopo sopo mijo ayo weˈe
woˈnnyoponoho. Aˈamu Jutafe hungkuno ole Mpetesɨta.
Oso hopo sopo ango aho angaˈno hopiˈnono swoho ane
ikuˈyoˈnohinomoˈnnyoso lohoˈnnyoponoho.
3 Oso ango hopo sopo aˈamu piˈnɨngo engo mnokinoˈnjoso
humamotofofoho. Fehohnjoso tɨmpiˈnyo fehohnjo sɨfe
wonyoˈnjo fehohnjo aˈapaho poyo peˈnnyoˈnjo oso aˈamuso
humamotofofoho. [Hofɨko oso mijo ayo weˈe huhwo sohwo
songo songo iyoˈne hontohumamotofofoho.
4 Hwapɨngoso sɨkuno fehohnjo Anɨtuye aˈamu ahwom-
omjo fihwo noponto mijo ajwomoˈmo songo songo imoka-
honɨngki uhwonontɨfi aˈamu mnokinoˈnjo sohwo kako oso
mijo somo sɨmoˈmo hoˈnɨmaˈmentiso osohwo kakoe mnoki-
noso moiˈwo imoˈnɨmentisofoho.]

5 Oso hopo sopo hwe mnokino'njo fihwo nohumen-
tan+ngki soswo *teti-et* (38) uyakolo'mojo hweho.
6 Jisas noponto oso hwe huhwo sohwo fosyowentan+ngki
uhwononto huno ole umento, olo hwe lohwo mnokino
hohonta umojo hweho. Ose syaf+syonto ul+mento, K+ko nje
a'apaho wop+ngo wan+mo'nono lakin+ngkohoho.
7 Ose ulohon+ngkahon+ngki a'amu mnokino'njo sohwo
ul+mento, Ou, hwe engofo, oso mijo songo songo yahonjo
sohonta ngko a'amu nontomaf+kuji mijomo men+humajone
a'amuso ane hwo'nyoho. Ngko waho'nu'mo'mo ko
lontnneso nom'ne a'amuso niyakolof+wo'n+ngkohofo
hwo'nyoho.
8 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, k+ko nol+kafohoji j+je ife
ho'yango yo'mayoso hu'memahoji hano mpano.
9 Ose ulahon+ngki n+hu'no komo'no oso hwe sohwoe
a'apaho wop+ngo imo'n+ngkahon+ngki kako nol+kafonto
kakoe ife yo'mayoso nohu'memanto kako hano umentiso-
foho. Oso s+kuno hiso s+kuno iyoho humayomnoho.
10 Oseso a'amu Jutafe hwe engo sohwa hof+ko oso
hwe wop+ngo umokumentiso sohumo ul+mentohofi, Olo
s+kuno loso iyoho humayo'nefoho. J+je ife yo'mayoso
mokoho'nawe'ne s+kuno m'maho. K+ko nakwoe
hon+ngkano hungkunomo mt+hupeelokuno.
11 Ose ulahon+ngkofi kako ole ul+mento, Oso hwe kako
wop+ngo n+mokonto ntohoho, K+ko nol+kafohoji j+je ife
yo'mayoso hu'memahoji hano mpano. Ose ntiso'nefoho.
12 Ose ulahon+ngki hof+ko ulohon+mentohofi, T+hwoe
a'amuhwo kilisoto. J+je ife yo'mayoso mahoji mpano eso.
13 Ose ulahon+ngkofi oso hwe wop+ngo imo'n+mentiso
sohwo kako Jisas kakoe yofeso huno muyo hweho.
Hwap+ngoso oso hopo sopo Jisas kako oso hwe huhwo
sohumo wop+ngo umokonto a'amu pi'n+ngo engo somo
uhwononto kako komo'no ul+ko'ma'mentisofoho.
14 Hwangku sohonta Jisas kako oso hwe huhwo sohumo
An+tuye tajo ango engo somo t+p+hwononto ul+mento, K+ko
upa'nyo. Wop+ngo nto imo'n+ngkino hwosoho. I k+ko
hon+ngkano wonyoso apa'no yohotoho. Nom'ne tango engo
m+kun+mposo ku'manoho.
15 Ose ulahon+ngki oso hwe huhwo sohwo kako nowento
a'amu Jutafe hwe engo sohwamo ul+mento, Oso hwe
ngkimo wop+ngo n+mokumaso sohwo Jisas+yoho. Ose
ul+mentisofoho.
16 Oso hohosohonta a'amu Jutaso hof+ko Jisas+mne'no
wonyo ulohofano lont+fi oso hiso'no hungkuno
loma'mentohofofoho. Hwap+ngoso Jisas kako oso hwe

wopɨngo umokumentisoso sɨkuno iyoho humayo somo imentisofoho.

17 Hofɨko Jisasɨmo yoka hungkuno ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, I nje Mpohwo kako sɨkuno huhwo huhwi aˈamumo wopɨngoˈnohini neˈno ulohofɨwoˈnɨngkiso hweho. Kako usijoˈno mofosyohumayo hweho. Oso paˈnyo sɨkuno huhwo huhwi ngko huhwoˈni aˈamumo wopɨngo ulohofɨwoˈnɨngkohe hwoˈnyoho. Ose ulɨmentisofoho.

18 Jisas ose ulɨmentiso soˈno aˈamu Jutaso hofɨko Jisasɨmo wofonjosyano lontɨfi imentohofofoho. Hwapɨngoso hofɨko huno ole syafɨhuˈmentohofi, Jisas kako sɨkuno iyoho humayo somo syoho iwoˈnɨngkiso hweho. Osoˈnohiniˈmaho. Oˈo, kako Anɨtu nje Mpohweho naliso'manji kako huno ole syofɨsyalofoho. Ngko Anɨtuˈnji afa hwoˈnyoho. Ose syafɨsyontɨfi hofɨko Jisasɨmo wofonjosyano lontɨfi imentohofofoho.

Anɨtuye Hwomu sohwo kakoe syoho iyo soˈne kako yokumpohnˈnyo hiˈnjo hweho.

19 Jisas aˈamu Juta huhwa sohwamo ulɨmento, Hungkuno nehopiˈnohini waselɨmonneˈno yohono. Ngko Anɨtuye Hwomu sohwoˈni nje huno mtaˈni ngko yoˈmayoso siki mimnehono. Oˈo, yoˈmayo nje Mpohwo yalokunjo somo uhwononji ngko yalokweno. Yoˈmayo Mpohwo yonteso Hwomu sohwo kako iwoˈnɨngkohoho.

20 Nje Mpohwo kako sɨmeho engo mɨkunɨmposo Ngkimo ntapɨwoˈnɨngkiso soˈno kako yoˈmayo hopiˈnonohino yalokusoso ntɨhwawoˈnɨngkisofoho. Oseso yoˈmayo ntɨwoˈnɨngkisoso ngko yalokweno. Olo syoho weˈe imale somo sekwo tɨmo uhwonɨmalofo sohwasi hwangku Anɨtu kako syoho engo olo syoho weˈe homo lomo hwofiloˈnnyoso ntapɨhwosoˈno sekwo uhwonɨngkuji sekwo yomo uyantɨfeho.

21 Mpohwo kako aˈamu poyo peˈnyo somo ulɨkafonte sohwo songo apaˈno umokuwoˈnɨngkiso hweho. Oseso Ngko huhwoˈni aˈamu fehohnjo poyo peˈnyo somo ulɨkaˈmo lɨmeso i ulɨkaˈmonnoho.

22 Olohonta Mpohwo Anɨtu kako aˈamufe honɨngkano somneˈno wopɨngofoho wonyofoho mujo hweho. Oˈo, kako oso syoho hiso kakoe Hwomu sohwoˈnɨmo ntapmmentisofoho.

23 Oseso hwe moyaˈmi hopiˈnonohinoso hofɨko Mpohwoe yofe hoˈnomawoˈnɨngkohofo hopaso hofɨko kakoe Hwomu sohwoˈniye yofe hi hoˈnonɨmapitnneˈento syoho hiso ntapmmentisofoho. I osoˈno aˈamu nje yofe mohoˈnonɨmayoˈnjo

hwoˈmanji hofɨko nje Mpohwo nɨhwatɨmentiso sohwoe yofe hi mohoˈnomayoˈnjofoho.

24 Ose ulɨkwato lohofonto ole ulɨmento, Ngko nehopiˈnohino waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu hofɨko nje hungkunomo upaˈnɨngkuji Anɨtu nɨhwatɨmentiso sohumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨkuji hofɨko songo neˈno wopɨngo humayoˈne hiˈnjofoho. Hwangku hofɨkoe yahino somneˈno hungkuno ikwolofo angkuhwafo sopo mˈmofapitnnefoho. Hofɨko poyo peˈnyo yahino somo hwotoho fentɨfi songo neˈno humayo yahinoso nto tɨpemaˈmentohofofoho.

25 Hungkuno nehopiˈnohini selalokweno. Oso sɨkuno uˈmofapmmonto imentiso sohwi nto iˈmofapohoho. Osoˈno olohonta aˈamu poyo peˈnɨmentohofoso hofɨko Anɨtuye Hwomu sohwoˈniye mango mtaˈni nje hungkuno upoˈnantɨfeho. Oso aˈamu hiso oso hungkuno homo somo sɨmeho uyɨkujiˈmanji hofɨko songo neˈno nohumantokutnnefoho.

26 Nje Mpohwo kako songo humayo hwapɨngo sohwo kako kakoe Hwomu sohwoˈnnonji songo fosyohumayoˈne hwapɨngo nɨmokumentisofoho.

27 Oseso Anɨtu kakoe Hwomu sohwoˈnɨmo oso syoho aˈamufe yahino somneˈno wopɨngofoho wonyofoho ujoso ntapmmentisofoho. Hwapɨngoso Ngko Aˈamufe Hwomu nɨhwosopoˈmentiso hwoˈnyoho.

28 Sekwo olo hungkuno lomneˈno yomo ikutoho. Hwangku nomˈne sɨkuno imoˈnyo sohwi iˈmofapɨhwosoˈno aˈamu poyo nto peˈnontɨfi piˈnɨmomo wotofoso hofɨko nje mampaho wonupoˈnantɨfeho.

29 Hofɨko nupaˈnɨngkuji apaˈno songo wolɨkofantɨfeho. Aˈamu yahino wopɨngo imotofoso songo neˈno nohumantokutnnefoho. Aˈamu yahino wonyo imotofoso tohino engo tɨpemapitnnefoho.

Anɨtu kako kakoe hwomufe hwapɨngo soˈno ujo ehontojwahumentisofoho.

30 Ngko aˈamufe yahino somneˈno yano milofɨhwajiyo syoho imeso nje huno mtaˈni mimnehono. Oˈo, ngko nje Mpohwoe hungkunomo upaˈnɨˈmo osomnohini ngko tɨfi inɨngkaˈmo ngko aˈamumo yano milofɨhwajiyoso ntoˈnohino uyɨmonnoho. Hwapɨngoso ngko nje huno mtaˈni uyɨmonjiˈmaho. Oˈo, nɨhwatɨmentiso sohwo yoˈmayo umoˈnososo uyɨmonnoho.

31 Ngko sekumo ngkineˈno hungkuno selɨˈmeˈno sekwo huno ole wosyofɨsyantɨfeho. Kakoe hungkuno nehopitɨkeno. Hwasyo kolalofoho. Ose wosyofɨsyantɨfeho.

32 I oso'no nom'nihwo nje Mpohwo oso hungkuno
ngkine'no selokweso kako huhwo nje hwapɨngo so'no
setɨhwalofoho. Oso ngkine'no setɨhwalokusoso ngko huno
niyohoho, nehopeho.
33 I nom'ne hungkuno upa'nyo. Oso hwe Joun
A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe hungkunomo
sekwo upo'nane'entɨfi kakiyepono sekwoe a'amumo
uhwatɨmentohofofoho. Oso hwe huhwo'nji nje hwapɨngo
so'no hungkuno nehopi nto selɨmojofoho.
34 Ngko hwaho loponjo hwe sohwoe hungkuno
ngkine'no nje hwapɨngo so'no selɨmentiso so'no ngko
huno pi'nɨngo maniyantofiyoho. I oso'no sekwo
ngkimo sɨmeho ntapɨfitnne'no sekwoe wonyomjo tohino
somta'ni isɨhutofosemayo'ne Jounɨye hungkunoso huno
sefohotofo'ne selalokweno.
35 Joun sohwo kako sikiloho hopo imo'nonto sekumne'no
pomponaho losesiyo'ne hweho. Sekwo kakoe pomponahopo
we'enepi wohumano lontɨfi sɨmonyo imentohofofoho.
36 I oso'no olohonta nom'ne wopɨngo Jounɨmo
hwofilo'nnyoso nje hwapɨngo so'no losetɨhwalofoho.
Oso hiso nje syoho wopɨngo Mpohwo ntapmmentiso
a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso yalokweno. Oso syoho hiso
sekwo uhwonɨngkuji nje hwapɨngo so'no huno waseyono.
Mpohwo Anɨtu lɨhwatɨmentiso hweho waseyono.
37 Nje Mpohwo nɨhwatɨmentiso sohwo sekwo kakimo
muhwonyo'njo ko yontɨfi kakoe mampaho somo
mupa'nyo'njo ko yahonɨngkofi kako huhwo nje hwapɨngo
so'no nto setɨhwamentisofoho.
38 Kakoe hungkunoso sekwoe sɨmeho mo'mo maseuy-
oho. Hwapɨngoso sekwo Anɨtu nɨhwatɨmentiso sohwo'nɨmo
sɨmeho hi'ntnnono montape kuyoho.
39 Sekwo huno ole syofɨsyalokwofo. Nakwo Anɨtuye
hungkunomo sɨkuno huhwo huhwi atofo lɨwo'nasoso
nakwo songo ne'no humayo'ne wotɨpemantanoho. Ose
syafɨsyontɨfi sekwo oso hungkuno homo somo hafɨhafe
tɨpewo'nɨngkohofofoho. I oso'no oso hungkuno hiso nje
hwapɨngo so'no ko lɨjwaofɨwo'nɨngkisoso
40 sekwo ngko songo ne'no wonyoangkafo humayo
hwapɨngo sohwo'nɨmo nɨ'mayo so'no nakwolaho
lɨwo'nɨngkohofofoho. Oso'no sekwo songo ne'no humayoso
matɨpmmopiyo hwasoho.

41 Olo hungkuno loso sekwo nje yofe
woho'nonɨmantɨfe'no maselalokuyohono.
42 O'o, ngko sekwoe yahino somne'no huno niyohoho.
Sekwo Anɨtumne'no Nakwolaho lalokwofo.

43 Ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo'nji noponji
se'ma'mentoheso, Ngko Anɨtu mta'ango hwo'nyoho
selɨmentohefoho. I oso'no sekwo nje hungkunomo
moho'nonɨmaso hwasoho. I hwe nom'nehwo kakoe huno
mta'ni se'mahwosi kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayoso
ihwoso'no sekwo kakoe hungkunomo woho'nomantɨfeho.
44 Sekwo sekwoe yofe ho'noma'nɨwo'nɨngkohofofoho. I
oso'no sekwo sekwoe yahino somne'no Anɨtu kako huno
pipi kuyalofoho eso huno mosyafɨsiyo'njo liyalokwofo. O'o,
kakoe syohofoho lalokwofo. Oso hiso'no sekwo Anɨtu ne
anga'nohino sohumo sɨmeho hi'ntnnono muyɨfitnnehofo.
45 Tɨfi no'mo sekwoe honɨngkano somne'no hungkuno
ikwolofo'ne sopo ngko nje Mpohumo sekumne'no
mulɨmnehono. O'o, Mouses sekwoe hungkuno
ikwolofo'ne sopo sekwoe wonyo somne'no Mpohumo
ulonefoho. Hwapɨngoso sekwo huno ole syofɨsyalokwofo.
Nakwo Mousesɨye honɨngkano hungkunomo ito'no
inɨngkowalokuhwono. Oso'no nakwo songo ne'no
wonyoangkafo humayo so'no wotɨpemantanoho. Ose
syofɨsyalokwofo.
46 I oso'no sekwo Mousesɨye hungkunomo sɨmeho
hi'ntnnono nehopi uyontɨfijontentesi sekwo nje hungkuno
homo somo sɨmeho hi'ntnnono nontapɨkutnnesohilo.
Hwapɨngoso Mouses kako ngkine'no hungkuno
mtɨ'mokumentisofoho.
47 Oso hungkuno Mouses ifalifaliyo mtɨtmokumentiso
somo sekwo nto'no minɨngkayo hwasɨ'manji sekwo nje
hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono pipi wotɨpeentɨfito.
Awonoho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

6

Jisas kako a'amu 'faif tausen' (5000) somo wosopayo uyɨmentisofoho.
(Matɨyu 4:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

1 Oso hohosohonta Jisas kako mijo ayo Ngkalili nongk-
ihnta'ni wako'mentisofoho. Oso mijo ayo yofe nom'neso
Taipeliyasɨyoho.
2 Osopo Jisas nowahonɨngki hwe moya'mi pi'nɨngo en-
goso Jisasɨmo tɨfi inɨngkapmmentohofofoho. Hwapɨngoso
yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso Jisas
yahonɨngki uhwonɨmentohofofoho. A'amu mnokino'njo
pi'nɨngo somo Jisas kako wopɨngo umokahonɨngki uh-
wononɨtfi inɨngkapmmentohofofoho.

3 Jisasɨ'nji kakoe inomokomoyo sohwona'nnonji nakwo
oso hopo sopo hwofɨki'nyo we'e sopo kotosontani osopo
humamentɨhwonefoho.
4 Oso a'amu Jutafe Anɨtu A'amu Isɨlael somo
Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɨsiyo Sɨkuno Engo * sohwi
we'enepi umo'nɨmonte'no imentisofoho.
5 Jisas oso hwofɨki'nyo hopo sopo nohumanto tɨmo
fe'nɨhwonɨmentisoso hwe moya'mi pi'nɨngo engoso
Jisasɨyepono sapontanɨngkofi uhwononto kako Filipɨmo
ulɨmento, Olo hwe moya'mi lomne'no nakwo wosopayo
mpe mtɨ'mta'ni yanehwono.
6 Oso hungkuno hiso Jisas Filipɨmo ko ulɨmentisoso Jisas
kako yo'mayo yone so'no huno nto syafɨhu'mentisofoho. I
oso'no kako Filipɨye hunomo yamofo uloho'mo lonto oso
hungkunoso ulohonɨmentisofoho.
7 Jisas ose ulahonɨngki Filip kako ulɨmento, I, nakwo
hamniyoho syoho iyo sɨkuno *tu hantɨlet* (200) memjaofoso
hi'njo'ntontentesi nakwo wosopayo mpe yɨhwasi a'amu fe-
hohnjo sohwa wopayo we'e'nohini nɨngkuji a'amu fehohn-
joso manyo'njo ikutnnesohilo.
8 Ose ulahonɨngki Jisasɨye inomokomoyo nom'ne sohwo
kakoe yofe Entɨlu, Saimoun Pitafe konɨngkwa'wehwo sohwo
Jisasɨmo ulɨmento,
9 Olo hwomu lohwo kakoe wosopayo aho fehohnjo
hopi'nonohino so'nji inanɨku kempinjo hufa'uyo so'nji
mokosyohumunyo hweho. I oso'no olo a'amu pi'nɨngo engo
lomne'no wopayo loso pipi uyanehwono. O'o, hopo'maho.
10 Ose ulahonɨngki Jisas kakoe inomokomoyo
sohwona'nɨmo nalɨmento, Sekwo hwe moya'mi somo
ampo fosyohumamno ulɨmno. Ose nalɨmentisofoho.
Oso hopo sopo hoja pi'nɨngo'njoponoho. A'amu hiso
hojapo nohumantɨfi hwe'nohino sohwa *faif tausen* (5,000)
humamentohofofoho. Moya'mi sofamo atofo majofoho.

11 Ose humentanɨngkofi Jisas kako oso wosopayo hiso no-
manto Anɨtumo isamoyoka ulonto oso a'amu hwe moya'mi
hopi'nonohino somo yano ulofimentisofoho. Ose uyonto
kako inanɨku kempinjo hufa'uyo so'nji yano ulofimentiso-
foho. Oso wosopayo so'nji inanɨku so'nji uyahonɨngki a'amu
hofɨko nonontɨfi sɨmeho uhnnɨmentisofoho.
12 Hofɨko wosopayoso nto nɨngkahonɨngkofi Jisas kakoe
inomokomoyo sohwona'nɨmo nalɨmento, Sekwo oso woso-
payo nonontɨfi nilɨfeefohofoso apa'no mɨhu'mokumno. Fe-
hohnjo siki wehwoloho.

---

* **6:4:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

13 Ose nelahon+ngki oso wosopayo aho fehohnjo
hopi'nonohino somta'n+ngo nil+fee'mentohofoso sohwo
ho'yo aho hopi'nonohino s+fe mta'ni hufa'uyo somo
mehu'mee'mment+hwonefoho.
14 Oso wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso Jisas
imentiso so'no hwe moya'mi hof+ko nuhwonont+fi ole
hnn+mentohofi, Oso hwe sohumo An+tu hungkuno uya-
hon+ngki nalone'no hontohumalohwoneso olo huhweho.
Ose hnn+mentohofofoho.
15 Ose hnnontan+ngkofi Jisas kako huno uy+mento, Hof+ko
ngkimo aho yokumpohn'nyo n+kekuji hof+koe hwe engomo
men+humat+pitnnoho lonto kako'nohini hwof+ki'nyopono
kotas+mentisofoho.

Jisas kako mijo ayo sopo hano emoimentisofoho.
(Mat+yu 14:22-33; Mak 6:45-52)

16 S+kuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo sohwona'ni nakwo
mijo ayo mom+ngo so'mne'no woment+hwonefoho.
17 Osopo nohumentani Jisas+mne'no wonyopi hontohu-
mentani nakwo yofayokinomo kotasontani nakwo oso
mijo ayo sopo Koponeyamne'no woka'ment+hwonefoho.
Nowekontan+ngkuhwoni ajwopo s+kuno nto meehon+ngki
Jisas nakumo komo'no mone'ma'mmentisofoho.
18 Oso hohosohonta ifofo engo yahon+ngki mijo songo
songo engo yonto mijo engo imentisofoho.
19 Inomokomoyo sohwona'ni nakwo mijopo ne'no jon-
jempo jonjempe mj+m+wako'ment+hwoneso nakwo mijo aj-
wopo ne'no humentani uhwon+ment+hwoneso Jisas kako
mijo ayo yofayokino'njo sopo hano nowentan+ngki uh-
won+ment+hwonefoho. Ose uhwonontani iyoho engo
nan+mentisofoho.
20 I oso'no Jisas nakumo nal+mento, Ngkonoho. Sekwo
iyoho sen+ngkuhwoloho.
21 Ose nelahon+ngki nakwo ut+mano lontani
ment+hwoneso kako nakwo'njo ajwomo'mo humahon+ngki
yofayokino hiso nakwo wowantani humiy+hwone
sopone'no komo'no umentisofoho.

Hwe moya'mi hof+ko Jisas+mne'no haf+hafe t+pmmentohofofoho.

22 Mo'n+ngkanta hwe moya'mi mijo ayo mom+ngo
nongkihnta'ni humamentohofoso Jisas+mo uhwonano
lont+fi hnn+mentohofi, Fosi yofayokino anga'no wentono.
I, oso homo somo kakoe inomokomoyo sohwanohini
kotas+malofofoho. Jisas+'nji'maho hof+ko'nohini kotasont+fi
humpo'malofofoho. Ose hnn+mentohofofoho.

23 Oso hopo sopo Jisas kako wosopayoˈno Anɨtumo
isamoyoka ulonto aˈamu homo somo yano ulofimen-
tiso hopo sopo aˈamuso nohumantɨfi uhwonɨmentohofoso
yofayokino fiso Taipeliyasntaˈango iˈmofopahonɨngki uh-
wonontɨfi
24 Jisasɨˈnji kakoe inomokomoyo sohwonaˈnnonji
mohumunyo uhwonontɨfi hofɨko Jisasɨmo wotɨpemano
lontɨfi yofayokinomo kotasontɨfi Koponeyamneˈno
wakoˈmentohofofoho.

Jisas ole lɨmento, Ngko songo neˈno humayoˈne wosopayo hwoˈnyoho.

25 Nowakentɨfi mijo ayo nongkihntaˈni Jisasɨmo nto
tɨpɨhwonɨmentohofo sohonta Jisasɨmo ulɨmentohofi,
Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, kɨko olopo neˈno ntohonta
pmmahnno hwosilo.
26 Ose ulahonɨngkofi kako ulɨmento, Hungkuno
nehopi waselɨmonneˈno yohono. Fosi ngko syoho
wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofo imale soˈno
sekwo nje hwapɨngo neso huno ehohosasesiyoˈneso
montɨpeentɨkuyohofo. Oˈo, ngko wosopayo sejapmmale
soˈno apaˈno wonejapono lontɨfi ntopeentɨkwofo.
27 Ose ulonto ulɨmento, Sekwo wosopayo piso imoˈnyoˈne
syoho tohohmtnnoˈnjo ikutoho. Oˈo, oso wosopayo songo
neˈno humayoˈne soˈno syoho tohohmtnnoˈnjo fiyɨkuno.
Oso wosopayo hiso piso miyonehoho. Oso wosopayo hiso
Ngko Aˈamufe Hwomu sohwoˈni wosejapmmonnoho. Ngko
Anɨtuye yokumpohnˈnyoˈnji yoˈmayo wonyoangkafo aˈamu
miyɨwoˈnɨngkiyohofo yalokwe soˈno Anɨtu kako ngkineˈno
ole setɨhwalofoho, Ngko songo neˈno humayoˈne hwapɨngo
hwoˈnyoho.
28 Ose ulahonɨngki hofɨko Jisasɨmo ulɨmentohofi, Nakwo
pipi ihwasi yanehwono Anɨtuye syohosofo.
29 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo Anɨtuye
sɨmeho wopɨngo umokano lɨfijoˈmanji sekwo olo syoho se-
japmmentisoso fiyɨkuno. Sekwo oso hwe Anɨtu sekuyepono
nɨhwatɨmentiso sohwoˈnɨmo sɨmeho hiˈntnnono ntapmno.
30 Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, I kɨko nomˈne
wopɨngo wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso
yohojoˈnoˈmanji ou, nakwo ole wosyokufɨsyantanoho.
Anɨtu kuhwotɨmentiso nehwosoho. Ose
wosyokufɨsyantanoho. Osoˈno pipi ihnnehino.
31 Neyakwosa sohwa aˈamu mohumunyo sopo hofɨko
nohumantɨfi hofɨko wosopayo ahwomo mtaˈnɨngoso
(*mona*) nɨmotofofoho. Aˈamu Anɨtuye hungkuno
mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi, Kako

wosopayo ahwomo mtaˈangoso aˈamumo uyɨmojofoho. Ose mtɨˈmokumentohofofoho.
32 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Hungkuno nehopiˈnohino waselɨmonneˈno yohono. Mouses kako oso wosopayo ahwomo mtaˈangoso muyɨmmojofoho. Oˈo, nje Mpohwo uyɨmojo hweho. I olohonta kako ahwomo mtaˈango wosopayo neso wosejapmmonteˈno yalofoho.
33 Oso wosopayo neso aˈamufoho. Anɨtu kako ahwomo mtaˈni hwaho lopo uhwatɨmentiso sohwo kako hwe moyaˈmi hopiˈnonohino somo songo neˈno humayoˈne unyo hweho.
34 Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Hwe engofo, oso wosopayo neso sɨkuno huhwo huhwi engolopohamo kɨko fonejapohoho.
35 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkimo ulɨmento, Ngko songo neˈno humayoˈne wosopayo ne hwoˈnyoho. Aˈamu hwahoponjo wosopayo nɨwoˈnɨngkohofoso hofɨko mijoho apaˈno uyɨmontonoho. I osoˈno aˈamu ngkimo nɨˈmasoso mijoho apaˈno muyonefoho. Aˈamu ngkimo sɨmeho hiˈntnnono ntapososo kako mijoˈne apaˈno mumoˈnonehoho.
36 I osoˈno nje hwapɨngo ne soˈno nto setɨhwamalefoho. Sekwo ngkimo ko nohonontɨfi sɨmeho hiˈntnnono mantapeˈnjo imalofofoho.
37 Aˈamu fehohnjoso Anɨtu ngkimo ntapmmentisoso hofɨko ngkineˈno wonnɨngkopantɨfeho. Oso aˈamu homo somneˈno wae meeoˈmnehono. Ngkilaho mulɨmnehono.
38 Hwapɨngoso ngko ahwomo mtaˈni pmmentoheso nje huno mtaˈni pmmentohe hwonɨˈmaho. Oˈo, Anɨtu nɨhwatɨmentiso sohwoe hunomnohini inɨngkayoˈne pmmentohe hwoˈnyoho.
39 Anɨtu kako nɨhwatɨmentiso sohwo oleˈneˈno umoˈnɨngkohoho. Hwe moyaˈmi hopiˈnonohinoso Anɨtu ngkimo nto ntapmmentiso kalohi ngko angaˈno musɨkwajɨmnehono. Oˈo, ngko hofɨkimo aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumantɨˈmeso hwangku noˈmo sɨkuno aeˈuyo somo ngko hofɨkimo nulɨkahmˈmeˈno hofɨko songo neˈno nohumantokutnnefoho.
40 Ou, olo soˈno Mpohwo kako umoˈnɨngkohoho. Hwe moyaˈmi hopiˈnonohino Kakoe Hwomu sohwoˈnɨmo nohonɨngkuji nje hwapɨngo ne soˈno sɨmeho hiˈntnnono ntapɨfijoˈmanji hofɨko songo neˈno humayoˈneso nomafɨkujoˈno sɨkuno aeˈuyo somo ngko hofɨkimo songo nulɨkaˈmnefoho. Ose ulɨmentisofoho.
41 Jisas kako ngko wosopayo ne ahwomo mtaˈango hwoˈnyoho ulɨmentiso soˈno hofɨko hofɨkoe sɨmeho

wonyo umoˈnɨngkahonɨngki Jisasɨmneˈno sitofo hungkuno
hnnɨmentohofofoho.
42 Ole hnnɨmentohofi, Pipineto. Olo hwe lohwo kako
Jousepɨye hwomu Jisasɨyoho. Kanɨngkwohwoˈyaˈuneˈno
nakwo huno nayohoho. Ngko ahwomo mtaˈni pmmentohe
hwoˈnyoho eso hwasyoso pehoˈno nelalofoho.
43 Ose hnnɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo
ngkineˈno sitofo hungkuno hofiyoka pehoˈno hnnalokwofo.
44 AˈamuAˈamu fihwo kako ngkimo tɨfi nnɨngkaposo sohwo
kakoe huno mtaˈni monɨˈmanehoho. Oˈo, nje Mpohwo
ngkimo nɨhwatɨmentiso sohwo kako aˈamu sohumo ngkiye-
pono mikinjɨhwajiyoso kako ngkimo wonɨˈmaˈmontonoho.
Oseso oso hwe ngkiyepono Anɨtu lɨhwajoso sohumo ngko
sɨkuno aeˈuyo somo ulɨkaˈmnefoho.
45 AˈamuAˈamu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwa
ole mtɨˈmokumentohofi, Hwe moyaˈmi hopiˈnonohino
somo Anɨtu kako hofɨkimo huno uyoˈne itɨhwanefoho.
Ose mtɨˈmokumentohofofoho. AˈamuAˈamu hopiˈnono
Anɨtuye hungkuno upaˈnɨngkuji kakineˈno huno ntoˈno
syafɨsyɨkujoˈno hofɨko ngkimo wonɨˈmantɨfeho.
46 I aˈamu hopiˈnonohinoso hofɨko nje Mpohwo Anɨtu
sohumo muhwonyoˈnjofoho. Oˈo, ngkoˈnohini Mpohwoˈnji
humunyo sohwoˈnnohini kakimo uhwononji kakoe pone
somtaˈni pmmentohe hwoˈnyoho.
47 Hungkuno nehopiˈnohini selalokweno. AˈamuAˈamu ngkimo
sɨmeho hiˈntnnono ntaposo sohwo kako songo neˈno hu-
mayoˈneso hiˈnjo hweho.
48 Ou, ngko songo neˈno humayoˈne wosopayo hwoˈnyoho.
49 I seyakwosa sohwa hofɨko oso hwaho aˈamu mohu-
munyo sopo nohumantɨfi wosopayo ahwomo mtaˈni (*mona*)
nɨmotofo sohwa hofɨko hohonta nto peˈnɨmentohofofoho.
50 I osoˈno oso wosopayo ne ahwomo mtaˈni aˈamu noso-
hwoˈmanji kako songo neˈno nohumantɨhwone hweho.
51 Ngko oso wosopayo ne songo neˈno humayoˈne
sohwoˈni ngko ahwomomo ulɨkoˈmanji pmmentohe
hwoˈnyoho. Oseso aˈamu fihwo kako oso wosopayo
neso nosoˈmanji kako songo neˈno humantɨhwonefoho.
Oso wosopayo soˈneˈno ngko sekumo selalokweso
nje aˈapahomneˈno selalokweno. Hwapɨngoso ngko
aˈamu hwahoponjo somneˈno poyo imoˈnɨˈmeˈno aˈamu
ngkineˈno sɨmeho ntapɨfijoˈmanji hofɨko songo neˈno
nohumantokutnnefoho.
52 Ose ulahonɨngki aˈamu Juta hofɨko yoka hungkuno engo
lomaˈmentohofofoho. Ole hnnɨmentohofi, Olo hwe lohwo
kakoe aˈapaho nejapososo pipi nanehwono.

53 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko hungkuno
nehopi selalokweno. Sekwo nje aˈapaho soˈnji nje honɨyo
soˈnji manɨfijoˈmanji sekwo songo neˈno humayoso
motɨpɨhwonɨfitnnefoho.
54 Aˈamu nje aˈapaho soˈnji nje honɨyo soˈnji nnososo kako
songo neˈno humayoˈneso hiˈnjofoho. Oso sɨkuno aeˈuyo
somo oso aˈamu homo somo ulɨkaˈmnefoho.
55 Hwapɨngoso nje aˈapahoso wopayo ne paˈnyofoho. Nje
honɨyoso mijo ne paˈnyofoho.
56 Aˈamu kako nje aˈapaho soˈnji nje honɨyo soˈnji
nnososo ngko kakimo humahmˈmeˈno kako ngkimo
wonɨhumamontonoho. Oso aˈamu hiso kako nje
hungkunomo aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumuny-
ofoho.
57 Nje Mpohwo songo neˈno humaso sohwo kako
nɨhwatɨmentiso soˈno ngko nje Mpohwoe yokumpohnˈnyo
soˈnji songo humaleno. Oso paˈnyoso aˈamu fihwo kako
sɨkuno huhwo huhwi wosopayoˈnji mijoˈnji nɨwoˈnɨngkiso
hopaso kako ngkineˈno sɨkuno huhwo huhwi huno
syanɨfɨsyɨwoˈnɨngkuhwosoˈmanji kako nje yokumpohnˈnyo
nomahwosi songo wohumamontonoho.
58 Olo wosopayo ahwomo mtaˈango lohwoˈni oso woso-
payo seyakwosa sohwa hofɨko aˈamu mohumunyo sopo
nɨmotofo paˈnyo hwoˈnɨˈmaho. Oˈo, oso wosopayo hiso
mantɨfi nontɨfeso hofɨko poyo napeˈnɨmotofofoho. I osoˈno
olo wosopayo lohwoˈnɨmo aˈamu fihwo nnososo kako songo
neˈno nohumantɨhwonefoho.
59 Jisas kako oso ango Koponeyammjo tajo ango somo
humanto oso hungkuno hiso lutɨhwamentisofoho.

Jisas kako songo neˈno humayoˈne hungkuno hwapɨngo hweho.

60 Oso hungkuno homo somo Jisasɨye inomokomoyo
piˈnɨngo sohwonaˈni nupoˈnontani fehohnjoso
hnnɨmentohofi, Olo hungkuno loso tango weˈeˈnjo
hwoˈmaho. Hungkuno hwapɨngo neso nakwo huno
monayohiyohoho. Haloho tɨhwo upoˈmonteto.
61 Jisas kakoe inomokomoyo fehohnjoso oso hungkuno
mjahnnɨmentohofoso Jisas kakimo ko mulahonɨngkofi kako
oso hisoˈno huno uyahonɨngki hofɨkimo ulɨmento, Olo
hungkuno ngko seloheso sekwoe hunomo wonyo lasemoko-
hoho. Sekwo ngkimo wonɨhwotɨˈmofantɨfetaho.
62 I ngko Aˈamufe Hwomu sohwoˈni ngko nje ango
ne soponeˈno asomo sɨme sohonta sekwo ngkimo nono-
honɨfitnneˈmanji sekwo huno pipi seyoneto.

63 An+tuye Towahuno sohwo kako'nohini songo
ne'no humayo'neso hwap+ngo hweho. Sekwo oso hwe
huhwo sohumta'ni womant+feho. Sekwoe a'apahomjo
yokumpohn'nyo mosefo'manehoho. O'o, a'amu An+tuye
Towahuno momaso'njo sohwo kako songo ne'no humayoso
mot+pemanehoho. I oso'no sekwo An+tuye Towahuno mayo
so'no nto selohefoho. Nje hungkunomo in+ngkafijoso sekwo
songo ne'no humafitnnefoho.
64 A'amu fehohnjo sekwo'njo ajwo so'mo humalofoso
hof+ko ngkine'no s+meho hi'ntnnono montape'njo yalok-
wofo. Ose nal+mentisofoho. Hwap+ngoso s+mo'mta'ango
Jisas kako oso a'amu kakimo s+meho hi'ntnnono muy+fitnne
somne'no kako huno nto syaf+hu'mentisofoho. Oso'nji kako
oso a'amu kakine'no tokoyo'ofo ulohofone sohune'no huno
umentisofoho.
65 Jisas a'amu huhwo sohwamo nom'ne hungkuno
ul+mento, Sekwo fehohnjo soku ngkimo s+meho
montape'njo yalokwofo so'no ngko olo hungkuno hiloso
nto seloheso olenoho. Nje Mpohwo kako a'amu somo
momikinjosehwajiyo'njo yoso'manji sekwo ngkiyepono
mapofitnnehofo.

66 Oso hungkuno hiso Jisas kako ulahon+ngki kakoe
inomokomoyo pi'n+ngoso kakimo uhwat+'mofont+fi
humpo'mentohofofoho. Hof+ko kako'nji hano apa'no
memayofoho. N+hu'nahone uhwat+'mo'mentohofofoho.
67 Oseso Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono
s+fe mta'ni hufa'uyo sohwona'n+mo nal+mento, Sekwo huh-
wasi won+hwot+'mofant+fetaho.
68 Ose nelohon+ngkahon+ngki, Saimoun Pita ul+mento,
Hwe Engofo, Nakwo t+hwoepono humpeenehwono. O'o,
k+ko'nohini songo ne'no humayo'ne hungkunoso hi'njo
hwosoho.
69 J+je hungkuno homo somo s+meho hi'ntnnono ki-
jopalokuhwono. Nakwo huno ole nayohoho. K+ko An+tuye
hwomu ne sohwosi wop+ngo'nohini hwosoho.
70 Ose ulahon+ngki Jisas nal+mento, Nje inomokomoyo
aho hopi'nono s+fe mta'ni hufa'uyo sohwasi ngko se-
hwosopo'mentohe hwasoho. I oso'no ngko sehononji
anga'nohino sohwosi towahuno wonyo Seten mta'angoso
hi'njo hwosoho. Ose nal+mentisofoho.
71 Oso hungkuno Jisas nal+mentisoso kako Jutas,
Saimoun Is+kaliyout+ye hwomumne'no nal+mentisofoho.
Hwap+ngoso Jutas huhwo sohwo kako Jisas+ye
inomokomoyo ko inomokomojo sohwo kako aku ikinji
ehumanto Jisas+mne'no tokoyo'ofo uloho'mentisofoho.

7

Jisas kakoe homnɨngkwaˈwehwosa Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono muyɨmmentohofofoho.

1 Oso hohosohonta Jisas kako hwaho Ngkalili sopo
nowento hano emoimentisofoho. Aˈamu Jutafe hwe engo
sohwa Jisasɨmo wofonjosyano lontɨfi yahonɨngkofi kako
hwaho Jutiya sopo hano memoyoˈnjo imentisofoho.
2 Oso aˈamu Jutaso hofɨkoe sɨkuno iyoho humayo nomˈne
engoso mofonepo umoˈnɨmonto imentisofoho. Oso sɨkuno
hiso aˈamu Jutafe hofiyakwosa hofɨko hwapɨfe ango
molontɨfi humamotofo sohonta Anɨtu hofɨkimo hofiyo
mokosyohumamojo soˈno huno syafɨsiyoˈne sɨkunofoho.
3 Oseso Jisas kakoe homnɨngkwaˈwehwosa kakimo sitofo
hungkuno ulɨmentohofi, Kɨko olo hwaho Ngkalili lopo sopo
nohumahotoho. Oˈo, kɨko hwaho Jutiyaˈneˈno sohoji osopo
yoˈmayo wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso kɨko
yohojoˈno aˈamu piˈnɨngoso kikimo kohonɨngkuji jɨje yofe
engo umoˈnɨmontonoho.
4 Kɨko yofe engo womaˈmo lohojɨˈmanji olo hiyaso loˈmo
pehoˈno humahnno. Kɨko yofe engo ne hiˈnjo hwosɨˈmanji
kɨko yoˈmayo wonyoangkafoso aˈamu hopiˈnonohino somo
fitɨhwaho. Ose ulɨmentohofofoho.
5 Hwapɨngoso homnɨngkwaˈwehwosa huhwanji Jisasɨmo
sɨmeho hiˈntnnono mummentohofofoho.
6 Jisas hofɨkimo ulɨmento, Ngko ango Jelusalemneˈno
utɨhwaˈnyopo sɨmne sɨkunoso mˈmofapefoho. I sekwo
yoˈmayoso uyano lɨkujɨˈmanji sekwo aˈamu hwahoponjo
soku sɨkuno engolopohamo sekwoe sɨkunofoho.
7 Olo hwaho loponjo hwe moyaˈmi hopiˈnonohinoso
hofɨko sekumneˈno sɨmeho tohino mosejopalokuyohofo.
Oˈo, sɨmeho tohino ngkimnohini ntopantokwofo.
Hwapɨngoso yoˈmayo yahino wonyo hofɨko iwoˈnɨngkohofo
soˈno ngko lɨjwaofɨwoˈnɨngkohe soˈno sɨmeho tohino
ntapɨwoˈnɨngkohofofoho.
8 Nje nɨngkwahwoso sohwasi sekwo nosɨkuji sekwo oso
sɨkuno iyoho humayo engo somo fisɨhwonamno. I, ngko oso
sɨkuno iyoho humayo engo somo mosɨhwonamnehono. Nje
sɨkuno ngko siyoˈneso ntoˈno mmoˈnyofoho.
9 Jisas kako ose ulonto oso hwaho Ngkalili sopo humamen-
tisofoho.

Jisas kako oso Sɨkuno Engo hofiyakwosa hwapɨfe ango molɨmentohofo somo sɨhwojamentisofoho.

10 Jisas homnɨngkwaˈwehwosa sohwa hofɨko oso Sɨkuno
Engo somneˈno sɨkwato lohofahonɨngkofi Jisas kako

huhwo sɨmentisofoho. I osoˈno kako utɨhwaˈnyopo sɨmentisoˈmaho. Oˈo, hiyasoˈmo sɨmentisofoho.
11 Aˈamu Jutafe hwe engo sohwa hofɨko oso Sɨkuno Engo
somo humawoˈnɨngkohofo sopo humantɨfi Jisasɨmneˈno
hafɨhafe tɨpentɨfi aˈamu somo ulohonɨmentohofi, Jisas kako
ntɨˈmo humaho.
12 Hwe moyaˈmi piˈnɨngo engoso hofɨko mtitofo mtitofo
syohumolawentɨfi aˈamu fehohnjoso ole lɨmentohofi,
Jisas kako wopɨngo hweho. Aˈamu fehohnjoso ole
lɨmentohofi, Jisas kako aˈamumo hwasyo hungkuno
lɨkuˈmofɨwoˈnɨngkiso hweho. Ose lɨmentohofofoho.
13 I osoˈno aˈamu hopiˈnonohino hofɨko hwe engo
sohwamneˈno iyoho unɨngkahonɨngki hofɨko hungkuno
utɨhwaˈnyopo mahnnɨmentohofofoho.

14 Oso Sɨkuno Engo iyoho humayo ajwo sopo Jisas
kako Anɨtuye tajo ango engo somo noswonto aˈamu somo
utɨhwaˈnyopo hungkuno lomaˈmentisofoho.
15 Aˈamu Jutafe hwe engo sohwa hofɨko Jisasɨye
hungkunomo upoˈnantɨfi yomo yontɨfi ole hnnɨmentohofi,
Olo hwe lohwo kako huno engo loso ntɨˈmtaˈni
tɨpemaˈmasoto. Kako nakwoe sɨkule ango hungkuno atofo
lutɨhwawoˈnɨngkuhwone somo masyuyo hweho.
16 Ose hnnɨngkahonɨngkofi Jisas kako hofɨkimo ulɨmento,
Olo hungkuno selalokwe loso nje huno mtaˈango mose-
lalokuyohono. Oˈo, Anɨtu kako ngkimo nɨhwatɨmentiso
sohwo ntahonɨngki selalokweno.
17 Aˈamu fihwo kako Anɨtuye hungkunomo unɨngkamo
loso sohwo kako olo nje hungkuno lomneˈno kako huno ole
uyono. Hungkuno loso kakoe huno mtaˈnɨngoˈmaho. Oˈo,
Anɨtuye huno mtaˈnɨngofoho. Kako huno ose uyono.
18 Hwe fihwo kako kakoe huno mtaˈni yoˈmayo loso yoso
sohwo kako yofe engo womaˈmo lɨhwosi walɨmontonoho. I
aˈamu fihwo kako oso aˈamu lɨhwatɨmentiso sohwoe yofe
engoso sekwo nohoˈnomapitnneˈento selalokusoˈmanji kako
hwasyo hungkuno moselalofiyoho. Honɨngkano wonyo ane
hweho.
19 Jisas ose ulonto ole ulɨmento, Hohonta Mouses
kako seyakwosamo Anɨtuye honɨngkano hungkuno
uyɨmentisofoho. I osoˈno sekwo hopiˈnonohino soku
oso honɨngkano hungkuno somo hwotoho fentɨfi ntoˈno
minɨngkayoˈnjo imotofokuyoho. Sekwo ose imentohofo
soˈno sekwo ngkimo pehoˈno wofonjonisyantɨfeˈno
yalokwofo.
20 Ose ulahonɨngki hwe moyaˈmi hopiˈnonohinoso hofɨko
Jisasɨmo ulɨmentohofi, Kikimo tɨhwo wofonjakohumontolo.

Awonoho. Kɨko towahuno wonyo Seten mtaˈangoso hiˈnjo hwosoho.

21-23 Hofɨko ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sɨkuno iyoho humayo fihumo ngko hwe mnokinoˈnjo sohumo wopɨngo umokumentohe soˈno sekwo sɨmeho tohino ntapɨwoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno sekwo soku sɨkuno iyoho humayo somo syoho iwoˈnɨngkohofokuyoho. Seyakwo Mouses sohwo honɨngkano hungkuno ole sejapmmento, Sekwo sɨkuno aho fehohnjo hopiˈnonohino aho nomˈne mtaˈni hufaˈu memjaofɨhwosoˈno moˈnɨngkanta hwomu milongo sohwamo aˈapaho somo sɨhu fɨkolopmno. I Mouses oso hungkuno somneˈno hwapɨngo hwoˈmaho. Oˈo, seyakwosa mtaˈangofoho. I osoˈno oso sɨkunoso memjaofɨhwosoˈno sɨkuno iyoho humayo soˈmanji sekwo oso sɨkuno somo syoho iwoˈnɨngkohofɨhwasoho. Sekwo oso ko iwoˈnɨngkohofo soˈno ngko hwe sohumo wopɨngo umokumentohe oso sɨkuno somo sekwo ngkineˈno sɨmeho tohino pehoˈne ntopantokwofo.

24 Sekwo yoˈmayo yahino somo uhwonɨngkuji wonyofoho eso komoˈno lɨkutoho. Oˈo, sekwo sɨmoˈmo hwapɨngo ne soˈno huno ntoˈno ikwesyafɨsyɨkuji sekwoe hunoso yano ntoˈno mpopmno. Ose ikujoˈno sekwo yahino wonyo soˈnji wopɨngo soˈnji huno ntoˈno wotɨpemantɨfeho. Ose ulɨmentisofoho.

Aˈamu fehohnjoso hofɨko ole lɨmentohofi, Olo hwe lohwo Anɨtu lɨhwatɨmentiso lohwolɨkeno.

25 Hwe moyaˈmi fehohnjo Jelusalem sopo humamotofoso ole hnnɨmentohofi, Olo hwe lohumo aˈamu hwe engo sohwa wofonjosyano lontɨfi iwoˈnɨngkohofo lohwolaho.

26 I uhwonɨmno. Kako utɨhwaˈnyopo lohofonto kakoe hungkuno lontanɨngki hofɨko yoka hungkuno mulalokuyohofo. I nakwoe hwe engo sohwa hofɨko olo hwe lohumneˈno Anɨtu uhwatɨmentiso hweho ose kosyofɨsyalokwofo.

27 Ose hnnontɨfi nomˈniso ole hnnɨmentohofi, I osoˈno olo hwe lohwoe hwaho loponjo ango ne soˈno nakwo huno nayohoho. Oso hwe Anɨtu uhwatɨmonnoho nalɨmentiso soˈno kako iˈmofape sohonta kakoe hwapɨngo soˈno nakwo huno ntoˈno monayonefoho. Ose hnnɨmentohofofoho.

28 Jisas kako Anɨtuye ango engo somo ajwoˈmo nohumanto aˈamu somo mango engo ulɨmento, Sekwo ngkineˈno huno seyohoho. I sekwo nje ango soponeˈno huno moiˈwonoho. I osoˈno nje hwapɨngo neso nje Mpohwo ngkimo nɨhwatɨmentiso sohuneˈno sekwo huno ntoˈno maseyohiyohoho. Ngko nje huno mtaˈni pmmentohe hwonɨˈmaho. Oˈo, nje Mpohwo kako nɨhwatɨmentiso sohwo

kako yoˈmayo yahino ne soˈno hwapɨngo hweho. I sekwo kakimo huno itoˈno maseyokuyoho.

29 Ngkoˈnohini kakineˈno huno moiˈwonoho. Hwapɨngoso ngko kakoˈnji nohumentai kako huhwo ngkimo lonɨhwatɨmentiso soˈno pmmentohe hwoˈnyoho.

30 Ose ulahonɨngki hofɨko kakimo impe untofantɨfi ko imentohofoso aˈamu fihwo kakimo aho mokisahumentiso-foho. Hwapɨngoso Jisas kakoe sɨkunoso mmoˈnyofoho.

31 Hwe moyaˈmi piˈnɨngoso hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyontɨfi ole hnnɨmentohofi, Oso hwe sohumo Anɨtu uhwatɨmentiso sohwo nopɨhwosoˈno kako olo hwe lohwoe yokumpohnˈnyo somo uyakoloˈmontolaho. Oˈo, awonoho. Olo hwe oloho hweho. Ose hnnontɨfi tɨfi inɨngkamentohofofoho.

Aˈamu itokusoˈnjo sohwamo Jisasɨmo impe intofoˈne lɨhwatɨmentohofofoho.

32 Aˈamu Falisi sohwa oso hungkuno aˈamu Jisasɨmneˈno hnnɨmentohofo homo somo upaˈontɨfi hofɨkoˈnji aˈamu tajo ango syohoˈnjo yofe engoˈnjo sohwantnneˈno hofɨko Anɨtuye ango engo somjo aˈamu hwapɨfe tɨfoˈnjo sohwamo Jisasɨmo impe intofoˈne lɨhwatɨmentohofofoho.

33 Lɨhwatɨmentohofo soˈno Jisas kako huno uyahonɨngki kako aˈamu kakoˈnjoponjo somo ulɨmento, Sɨkuno weˈenehwo ngko sekwoˈnji wosɨmonnoho. Nohumahmˈmo ngko nɨhwatɨmentiso sohwoepono asomo wawomonnoho.

34 Oso hohosohonta sekwo ngkineˈno hafɨhafe ko tɨpɨfijoso manohonɨfitnnehofo. Hwapɨngoso oso ango ngko nuˈmo humame sopo sekwo monɨˈmapitnnefoho.

35 Ose ulahonɨngki aˈamu Juta sohwafe hwe engo so-hwa ole hnnɨmentohofi, Oseso olo hwe lohwo kako ntente we sopo uhwonantanto nakwo huno uhwonyosofo. Kako aˈamu Ngkɨlik sohwafe hwaho sopo nowehwosi aˈamu Juta oso hopo sopo humawoˈnɨngkohofo soˈnji aˈamu temtitofo kengo Ngkɨlik soˈnjimo kakoe hungkunoso wolutɨhwamtolɨkeno.

36 Ole nalohi, Sekwo ngkineˈno hafɨhafe ko tɨpɨfijoso manohonɨfitnnehofo. Ose nalonto ole nalohi, Sekwo ango ngko humame sopo sekwo monɨˈmapitnnefoho. Oso hungkuno nalisoso hwapɨngo neso pehomto. Ose hnnɨmentohofofoho.

Mijo songo neˈno humayoˈne hungkunofoho.

37 Oso sɨkuno nɨhuˈno engo iyoho humayo aeˈuyo sohonta Jisas nolɨkafonto mango engo ole ulɨmento, Aˈamu mijoˈno umoˈnoso sohwo kako ngkiyepono nopɨhwosi ngkintaˈni wannono.

38 A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo so-
hwa ole mt+'mokumentohofi, A'amu ngkine'no s+meho
hi'ntnnono ntaposo sohwo kakoe s+meho so'mo mijol+mo
hopa imo'n+ngkuhwosi oso mijo songo ne'no humayo'neso
hano loho'nawo'nnyofoho. Ose mt+'mokumentohofofoho.
39 Mijo'no Jisas ul+mentisoso An+tuye Towahuno Wop+ngo
somne'no ul+mentisofoho. A'amu s+meho hi'ntnnono
unyo sohwa hof+ko An+tuye Towahuno mapitnne'no
ul+mentisofoho. I oso'no Jisas kakoe yofe engo so'nji
kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo so'nji momaso'njo
oso'no An+tu kakoe Towahuno a'amu homo somo muyo'njo
imentisofoho.

Hwe moya'mi sofanji ajwopo hotito'mentohofofoho.

40 Hwe moya'mi fehohnjo sofanji Jisas+ye hungkuno
upa'nont+fi ole hnn+mentohofi, Ou, nehopeho. Oso hwe
sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki nalone sohune'no
hontohumawo'n+ngkuhwoneso olo huhweho.
41 Ose hnn+ngkahon+ngkofi nom'ne a'amuso ole
hnn+mentohofi, Olo K+lais+yoho. An+tu kako ahwomo
mta'ni uhwat+mentiso hweho. Ose lahon+ngkofi nom'neso
ole hnn+mentohofi, O'o, K+lais kako hwaho Ngkalili sopo
m'mofaponehoho.
42 I a'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo
sohwa olo hiso'no yoloho mt+'mokumentohofofoho.
K+lais kako hwe engo Ntefit+ye temtitofo i'mofap+hwosi
oso ango Mpet+lehem Ntefit humamojo hopo sopo
u'mofapmmontonoho. Olo hwe lohwo kako Ngkalili
sopo i'mofapmmentisofoho. Oso huno hwasyo
syaf+hu'mentohofofoho.
43 Oseso a'amu Jisas+mne'no huno kengo kengo
syaf+syont+fi hwe moya'mi hof+ko Jisas+mne'no
hotito'mentohofofoho.
44 A'amu fehohnjo sohwa hof+ko Jisas+mo impe untofos-
yano lont+fi ko imentohofoso a'amu fihwo Jisas+mo aho
mokisahumentisofoho.

A'amu Jutafe hwe engo sohwa hof+ko Jisas+mo s+meho hi'ntnnono muyo'njo imentohofofoho.

45 Oseso a'amu hwap+fe t+fo'njo sohwa hof+ko a'amu
Falisi sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo
sohwafe pone'no asomo nopahon+ngkofi hwe engo sohwa
yoka ul+mentohofi, Sekwo Jisas+mo impe mintokwape pipi
yohofo.
46 Ose ulahon+ngkofi hwap+fe t+fo'njo sohwa ul+mentohofi,
Jisas kako hungkuno wonyoangkafo lisoso nakwo hungkuno
oso pa'nyoso nakwo mupa'n+ngkohoy+hwono.

47 Ose ulahonɨngkofi aˈamu Falisi sohwa ulɨmentohofi, I sekwo huhwahnnji Jisasɨmo sɨmeho uyahonɨngkofi hwasyo honɨngkanomo ipesemotasewesotaho.
48 I nakwo hwe engo sohwonaˈnnonji aˈamu Falisi sohwonaˈnnontnne hwe fihwo kako Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono unyo sohumo lɨhwonalokwofo. Nɨhuˈno awonoho.
49 Olo aˈamulo Jisasɨmo sɨmeho uyalokwofo sohwa hofɨko Mousesiye honɨngkano hungkuno somo huno muyofoho. Osoˈno Anɨtu aˈamu homo somo tohino uyɨmontonoho. Oso hwasyo hungkuno ulɨmentohofofoho.
50 Nikoutimos kako hohonta Jisasɨmo uˈmaˈmentiso sohwo kako huhwo aˈamu Falisi hweho. Kako hofɨkoˈnji nohumanto ulɨmento,
51 Nakwoe honɨngkano hungkunoso ole nalɨwoˈnɨngkisotaho. Aˈamufe hungkuno mupaˈnyoˈmtaˈni tohino siki uyo. Ose nalɨwoˈnɨngkisotaho. Oˈo, sɨmoˈmo kakoe hungkuno yoloho neso upaˈnɨngkuhwasi yoˈmayo iwoˈnɨngkiso soˈno huno ntoˈno nayɨhwasoˈno u, osohonta kakoˈne hungkuno nano womtitofantanoho.
52 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, I kɨko huhwo hnnonji Ngkalili ntaˈango hwosilaho. Anɨtuye hungkunomo atofo fiso. Atofo lohoji olo soˈno huno wotɨpemaˈmonnoho. Aˈamu Anɨtu hungkuno uyɨhwosoˈno nalone sohwo hwaho Ngkalili sopo mˈmofaponehoho. Oseso kɨko huno wotɨpemaˈmonnoho.
53 Ose ulahonɨngkofi hofɨko hofɨkoe angopono humpoˈmentohofofoho.

8

Aˈmu hwaˈnte siye hungkunofoho.

1 [Oso sɨkwoˈmiyo somo Jisas kako hwofɨkiˈnyo Oulif sopo sɨmentisofoho.
2 Moˈnɨngka sohonta imɨngoˈnji Jisas apaˈno Anɨtuye tajo ango engo somo asomo noponto sɨmentisofoho. Hwe moyaˈmi hopiˈnonohino Jisasɨmo uˈmahonɨngkofi Jisas kako ampo nohumanto kakoe hungkunoso lutɨhwamentisofoho.
3 Ose lutɨhwentanɨngki aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji aˈamu Falisi sohwanji hofɨko ape hwaˈntesimo ipemotasontɨfi Jisasɨˈnjo ajwopo uhumatɨmentohofofoho. Oso apesi kako nomˈne hweˈnji saho fosyowentanɨngki hwe engo sohwa uhwonɨmentohofofoho.
4 Oseso hofɨko Jisasɨmo ulɨmentohofi, Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, olo ape losi hufo yontanɨngki uhwonɨmalohwoniyoho.

5 Mouses+ye hon+ngkano hungkunoso ole nal+mento,
Hwoya'mi yahino wonyo'njo ose somo sojo mehwasi wo-
fonjosyano. Ose nal+mentisofoho. I oso'no k+ko huno pipi
kiyohoho. Pipi yanehwono.
6 Hof+ko Jisas+ye hunomo yamofo ulohofo'ne oso
ulohon+mentohofofoho. Huno ole syaf+hu'mentohofi,
Jisas kako Mouses+ye hon+ngkano hungkunomo mt+hupe
so'manji nom'ne hungkuno kengo naloso'manji nakwo
kakimo impe untofantanoho. Ose syof+syahon+ngki Jisas
kako ingku'nohumanto kako kakoe ajo'miyo'nji hwahomo
ifalifaliyo mt+'mokumentisofoho.
7 Hof+ko Jisas+mo ne'no ne'no ulohon+ngkahon+ngkofi
Jisas kako nol+kafonto ul+mento, A'amu fihwo hon+ngkano
wonyo n+hu'no aneso sekwo'njo ajwo lopo sojo s+mo'mjoso
a'mu simo woho'namofono.
8 Ose ulonto kako apa'no ingku'nohumu lohofonto hwa-
homo apa'no ajo'miyo'nji ifalifaliyo mt+'mokumentisofoho.
9 Hof+ko Jisas+ye hungkunomo upa'nont+fi a'amu
anga'no anga'no hotahumentohofofoho. Hwe yofe
engo'njo sohwa s+mo'mo hotoswopahon+ngkofi hwe
nom'ne sohwa hof+ko t+fi hotahumentohofofoho. A'amu
hopi'nonohinoso Jisas+mo ul+ko'mahon+ngkofi Jisas
kako'nohini nohumentan+ngki oso a'musi kako Jisas+ye
s+manopo ne'no loho'mentisofoho.
10 Jisas nol+kafonto a'mu simo ul+mento, Olo a'mu losi,
a'amuso nt+'mo humalofo. A'amu anga'nohinoso kikimo
poyo wokumokano makiloho liyohofo.
11 Jisas ose ulahon+ngki a'musi ul+mento, Hwe En-
gofo, a'amu ose manjofoho. Hopi'nono nto humpehofo.
Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko huhwo'ni poyo
makumokohoyohono. K+ko nowehoji oso wonyo hiso apa'no
iyo'eno. O'o, hon+ngkano wop+ngo'nohini fiyohoho. Ose
ul+mentisofoho.]

Jisas olo hwaho lopone pomponaho hweho.

12 Jisas a'amu somo hungkuno apa'no ul+mento, Ngko olo
hwaho lopone pomponaho hwo'nyoho. A'amu ngkimo t+fi
nn+ngkaposo sohwo kako s+kwo'mjoho'mo memoyonehoho.
O'o, kako songo ne'no humayo'ne pomponaho hi'njo hweho.
13 Ose ulahon+ngki a'amu Falisi sohwa ul+mentohofi,
K+ko kikine'no hnn+wo'n+ngkino hwosoho. Oseso nakwo
huno monayohoyohoho. J+je hungkuno nehopit+keno,
hwasyot+keno. Nakwo huno monayohoyohoho.
14 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ngko ngkine'no hn-
nalokweno. I oso'no nje hungkuno ne'njofoho. Hwap+ngoso
ngko nje hwap+ngo ne pmmentohe sopono huno niyohoho.

Oso'no ngko ango nosɨmne sopone'no huno niyohoho. I oso'no sekwo nje hwapɨngo ne sopono huno maseyohoyohoho. Ngko hano umne sopone'no sekwo huno maseyohoyohoho.

15 Sekwo a'amu hwahoponjofe yahinomo yano ilofɨwo'ningkohofɨhwasoho. I ngko a'amufe yahino somo oso hopa yano milofɨwo'nɨngkiyohe hwo'nyoho.

16 I oso'no ngko nom'ne a'amumne'no yano ilo'me'manji ngko nto'nohino ulo'mnoho. Hwapɨngoso ngko'nohinɨ'maho. O'o, nje Mpohwo nɨhwatɨmentiso sohwo'nji nohumentai yalokuhwoyo.

17 Sekwoe honɨngkano hungkuno somo ole wo'nnyofoho. A'amu hufa'u hwa'u hungkuno afa'nohini lisoso nakwo huno ole wonayono, Sikoe hungkunoso ne'njofoho. Ose wo'nnyofoho.

18 Ngko ngkine'no hungkuno hnnɨwo'nɨngkohefoho. I nje Mpohwo nɨhwatɨmentiso sohwo kako huhwo nje hwapɨngo so'no lɨwo'nɨngkiso hweho.

19 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Jɨje Mpohwo ntɨ'mo humaho. Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo ngkine'no huno nto'no mosyafɨsiyo'njohwasi kalohi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno mosyafɨsiyo hwasoho. Sekwo ngkine'no huno nto'no seinyohwasɨ'manji ou sekwo nje Mpohwo huhune'no huno nto'no wasey ɨmontonoho.

20 Oso hungkuno hiso Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo hamniyoho'njo ango ajwo sopo lohofonto hwe moya'mi somo hungkuno lutɨhwamentisofoho. Kako utɨhwa'nyopo ko humentanɨngki a'amu kakimo impe mintafe'njo imentohofofoho. Hwapɨngoso kakoe sɨkuno poyo imo'nyo'ne sɨkunoso mmo'nyofoho.

Ngko ume sopo sekwo mafitnne hwasoho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

21 Jisas kako nom'ne hungkuno apa'no ulɨmento, Ngko ume sohonta sekwo ngkine'no hafɨhafe wonyopi wonyopi wotɨpeentɨfeho. Sekwo sekwoe honɨngkano wonyo somo poyo nope'nɨngkuji sekwoe wonyo somjo tohino somo ne'no humantokutnnefoho. Oso'no sekwo ngkimo monɨ'mapitnnehofo.

22 Ose ulahonɨngki a'amu Juta sohwa hnnɨmentohofi, Oso hungkuno nelalokunjoso hwapɨngo neso pehoto. Ole nelalofoho. Oso ango ngko u'mo humame sopo sekwo mafitnnehofo. Pipineto. Kako kakimo wofonjahinɨmtolɨkeno.

23 Ose hnnɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo enjwa'mta'ango kuyoho. Ngko yokintahoponta'ango

hwo'nyoho. Sekwo olo hwaho loponta'ango kuyoho. Ngko ahwomo mta'ango hwo'nyoho.

24 Oso'no ngko ole nto selohefoho. Sekwo poyo pe'nɨngkuji sekwoe wonyoso wawo'montonoho. Mpohwo kako ngkimo nɨhwatɨmentiso so'no sekwo sɨmeho hi'ntnnono montape'njo ifijo'manji sekwoe wonyoso wawo'montonoho.

25 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Kɨko tɨhwosilo. Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko oso hwe so hwo'nyoho. Sɨmo'mo nto selɨmentohe so hwo'nyoho.

26 I sekwoe yahino wonyo somne'no hungkuno pi'nɨngo hi'njo hwo'nyoho. I oso'no hwangku oso yahino somne'no hungkuno yano selofimnefoho. I olohonta yo'mayo nɨhwatɨmentiso sohwo ntɨmentiso so'nohini waselɨmonne'no yohono. Kakoe yahinoso ne'njo hweho.

27 Jisas ose ulahonɨngki hofɨko Jisas Anɨtumne'no hofɨkimo ulɨmentiso so'no huno muyo'njo imentisofoho.

28 Oseso Jisas hofɨkimo ulɨmento, Hwangku sekwo ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni fonjanɨsyɨkuji oso hohosohonta sekwo ngkine'no huno ole seyonefoho. U, oso hwe Anɨtu uhwatɨmentiso sohweho. Sekwo huno ose wotɨpemantɨfeho. Ngko nje huno mta'ni yo'mayo syohoso imentohe'maho. O'o, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo ntɨmentiso so'nohini selɨmentohefoho.

29 Mpohwo kako nɨhwotɨmentiso sohwo kako ngko'nji humaho. Yo'mayo iwo'nɨngkoheso Mpohwo kakoe sɨmeho wopɨngo umokiyo'ne iwo'nɨngkohe hwo'nyoho. Kako monɨsɨkwajonehoho.

30 Ose ulahonɨngki hwe moya'mi pi'nɨngo engoso oso hungkunoso upa'nontɨfi Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono umentohofofoho.

Hungkuno neso sekumo wopɨngo wasemokumontonoho.

31 A'amu Juta fehohnjoso Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono umentohofo somo Jisas ole ulɨmento, Sekwo sɨmeho nehopi ntapɨkujo'no sekwo nje hungkunomo tɨfi nehopi inɨngkafijo ku'manji sekwo nje inomokomoyo ne kuyoho.

32 Nje hungkuno nehopi somo huno seyoso'manji oso hungkuno hiso sekwoe yahino wonyoso kilo'mokomokosyehumamojo somta'ni usɨhutofosema'montonoho.

33 Ose ulahonɨngki hofɨko Jisasɨmo ulɨmentohofi, Nakwoe neyakwo Apɨloham sohwoe imu hwona'nyoho. Nom'nihwo nakumo ntohonta kilo'mokomokonesyohumamojoto. Awonoho. Oso'no kɨko peho'no nalohino, Nje hungkunoso sekumo usɨhutofasema'montonoho. Pipineto.

34 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Hungkuno
nehopiˈnohini waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu
hopiˈnonohino honɨngkano wonyoˈnjo somo
oso honɨngkano wonyo hiso hofɨkimo
kiloˈmokomokosyohumamojofoho. Osoˈno oso aˈamu hiso
hofɨko oso honɨngkano wonyo sohwoe syoho ulohofiyo
paˈnyofoho.
35 Aˈamu syoho ulohofiyo sohwo kako kakwoˈyohwoe
syohoso ulohofisoso kakoe hwe engoˈnjo nɨhuˈnahone hu-
mayoˈne hwoˈmaho. Oˈo, kako syoho ulohofiyoˈnohino
hweho. I osoˈno hwe engo sohwoe hwomu sohwoˈnohini
engolopohamo humawoˈnɨngkohoho.
36 Osoˈno Anɨtuye Hwomu sohwoˈni ngko sekumo
honɨngkano wonyo somtaˈni isɨhutofasemaˈmeso
nomˈnihwo sekumo mokiloˈmokomokosesyohumanehoho.
Oˈo, nɨhuˈno awonoho. Nje aˈamu ne nto imoˈnɨngkohofo.
37 Sekwo Apɨlohamɨye imu sohwonaˈnyoho
lɨwoˈnɨngkohofo soˈno ngko huno niyohoho. Apɨloham
sohwo kako Anɨtuye aˈamu ne hweho. I osoˈno nje
hungkuno soˈno nakwolaho lontɨfeso sekwo ngkimo
wofonjonɨsyantɨfeˈno yalokwofo soˈno sekwo Apɨlohamɨye
imu ne hwasɨˈmaho.
38 Ngko nje Mpohwoˈnji nohumanji yoˈmayo ntahonɨngki
losetɨhwawoˈnɨngkohe hwoˈnyoho. I osoˈno sekwo sekwoe
senɨngkwohwo ne sohwoe yahino somo nomantɨfi yalok-
wofo.

Senɨngkwohwo sohwo Setenɨyoho. Jisas aˈamu Juta somo ose ulɨmentisofoho.

39 Jisas ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Nakwoe
mpohwo sohwo Apɨlohamɨyoho. Ose ulahonɨngkofi Jisas
ulɨmento, I sekwo Apɨlohamɨye imu ne hwasɨˈmanji sekwo
Apɨloham imojo yahinoso sekwo ikutnnesohilo.
40 Yoˈmayo hungkuno nehopi Anɨtu ntahonɨngki ngko
selɨwoˈnɨngkohe hwoˈnyoho. Oso hungkuno homo somo
sekwo nakwolaho lontɨfi wofonjonisyatɨfeˈno yalokwofo.
Apɨloham kako aˈamumo wofonjahumonto miyommentiso-
foho.
41 Oˈo, sekwo sekwoe senɨngkwohwo ne sohwoe yahinomo
inɨngkowalokwofo.

Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Nenaˈwohisi hwaˈnyo
yonto nakumo tɨpenemaˈmentiso hwonanɨˈmaho.
Nanɨngkwohwo angaˈnohino sohwo Anɨtuyoho.
42 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo Anɨtu
senɨngkwohwo ntentesi sekwo ngkimo sɨmeho
ntapɨkutnnesohilo. Hwapɨngoso ngko Anɨtuˈnji

nofosyohumanji pmmentohe hwoˈnyoho. Nje huno mtaˈni pmmentohe hwonɨˈmaho. Oˈo, Anɨtu kako nɨhwojahonɨngki pmmentohe hwoˈnyoho.

43 Sekwo nje hungkunomo huno ntoˈno mosyafɨsiyoˈnjo pehoˈneto. Hwapɨngoso sekwo nje hungkunomo upaˈnontɨfeso nakwolaho lontɨfeso haloho maposoˈnjo hwasoho.

44 Sekwoe senɨngkwohwo sohwo Setenɨyoho. Sekwo yokumpohnˈnyo yohoˈnontɨfi sekwoe senɨngkwohwoe yahinomo tɨfi inɨngkowalokwofo. Kako sɨmoˈmtaˈango aˈamumo wofonjahumo lɨmojo hweho. Kako hungkuno neˈnjo somno ngkilaho lɨmojo hweho. Hwapɨngoso yahino neso kakoe sɨmeho moˈmo momnauyoho. Kako hwasyo hungkunoˈnohini lɨmojo hweho. Kako yoˈmayo hwasyo hungkunoso hwapɨngo hweho.

45 I ngko sekumo hungkuno nehopi ko selahonɨngko sekwo nje hungkuno homo somo sɨmeho hiˈntnnono montopalokuyohofo.

46 Ngko honɨngkano wonyo yohesoˈno tɨhwo wantɨmontolo. Awonoho. I osoˈno ngko hungkuno nehopiˈnohini selɨwoˈnɨngkoheˈmanji sekwo nje hungkunomo sɨmeho hiˈntnnono montapeˈnjo pehoˈne yalokwofo.

47 Anɨtuye mehomi ne sohwa hofɨko Anɨtuye hungkunomo haloho pewoˈnɨngkohofofoho. I sekwo Anɨtuye mehomi hwasɨˈmaho. Osoˈno sekwo kakoe hungkunomo haloho maposoˈnjo hwasoho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

Jisas ulɨmento, Apɨloham mmoˈnyo sohonta ngko neˈno humamote hwoˈnyoho.

48 Ose ulahonɨngki aˈamu Jutafe hwe engo sohwa Jisasɨmo sitofo ulɨmentohofi, Ihwoni, nakwo kikineˈno hungkuno nehopi lɨwoˈnɨngkuhwono. Kɨko aˈamu Someliya paˈnyo hwosoho. Kɨko mewoso hwosoho. Setenɨye towahuno wonyoso kikimo ehuhnnakumoˈnyo hwosoho. Nehopi lɨwoˈnɨngkuhwono.

49 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko towahuno wonyo ane hwoˈnyoho. Oˈo, ngko nje Mpohwoe yofe engo hoˈnomalokweno. I sekwo nje yofemo hwotoho nɨfeentokwofo.

50 Nje yofe hoˈnomaˈnyoˈne ngko syoho miyalokuyohono. Oˈo, Anɨtu kako nje yofe engo umokumontonoho. I aˈamu yoˈmayo wonyo ngkineˈno huno syafɨsyɨwoˈnɨngkohofo soˈno Anɨtu kako tohino yano ulofiyonefoho.

51 Hungkuno nehopiˈnohini waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu fihwo nje hungkunomo ntoˈno inɨngkaweso'manji

kako poyo mapeˈnyoˈnjo songo neˈno nohumantɨhwone hweho.

52 Ose ulahonɨngki aˈamu Jutaso Jisasɨmo ulɨmentohofi, Ihwoni, kɨko towahuno wonyoso nehopi hiˈnjo hwosoho. Apɨloham kako poyo peˈnɨmentiso hweho. I aˈamu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo huhwanji peˈnɨmentohofofoho. I osoˈno oleso pehoˈno lalokuno. Aˈamu fihwo nje hungkunomo ntoˈno inɨngkawesoˈmanji kako poyo mapeˈnyoˈnjo songo neˈno nohumantɨhwone hweho. Oso hiso pehoˈno lohino.

53 Kɨko neyakwo Apɨloham poyo peˈnɨmentiso sohumo yakoloˈnnyo hwosilaho. I kɨko oso aˈamu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lontɨfi peˈnɨmentohofo sohwamo uyakoloˈnnyo hwosilaho. Kɨko tɨhwo paˈnyo umoˈnɨmonji lalokuno.

54 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, I ngko nje yofe engo imokinantɨˈmtentesi nje yofeso engoˈmaho weˈeˈnohinesohilo. I osoˈno sekwo nanɨngkwohwo Anɨtuyoho lɨwoˈnɨngkohofo sohwo kako nje yofe engo nɨmokalofoho.

55 I osoˈno sekwo Anɨtu ne sohumo huno maseyo hwasoho. Ngko kakineˈno huno niyohoho. Ngko ole lontɨˈmtentesi, Ngko Anɨtu sohumo huno maniyohoyohoho. Ngko ose lontɨˈmtentesi ngko sekwo hopa hwasyo hungkunoˈnjo hwoˈnnesohilo. I osoˈno ngko Anɨtu ne sohumo huno niyahonɨngki kakoe hungkunomo tɨfi inɨngkowalokweno.

56 Senɨngkwohwo Apɨloham sohwo kako Anɨtuye hungkunomo haloho poˈmentiso soˈno kako ngko olo hwaho lopo pmneˈno huno uyahonɨngki soˈno kako ngkimo tɨmo nehopi nohonɨmentisofoho. Osoˈno kako ngkineˈno sɨmonyo imentisofoho.

57 Ose ulahonɨngki aˈamu Jutaso ulɨmentohofi, Soswo *fifɨti* (50) mokiyakolofe hwosoho. Kɨko Apɨlohammo tɨmo uhwonɨmentohino hwosilaho. Hungkuno hwasyo lalokuno.

58 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Hungkuno nehopi waselɨmonneˈno yohono. Apɨloham kako mmoˈnyo sohonta ngko humamote hwoˈnyoho. Ose ulɨmentisofoho.

59 Oseso hofɨko sojo nomantɨfi Jisasɨmo wofonjosyano lontɨfi ko imentohofoso Jisas kako aˈamu piˈnɨngo engoˈnjo soˈmo hiyaso ifohuni ifohuni lohofonto mempono swapm-mentisofoho.

9

Jisas kako hwe tɨmpiˈnyo sohumo wopɨngo umokumenti-sofoho.

1 Jisas kako hano emoyonto hwe tɨmpiˈnyo fihumo uh-
won+mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo konaˈwohi aswo
mayoso tɨmpiˈnyo humomaˈmentisofoho.
2 Jisas oso hwe huhwo sohumo uhwon+ngkahon+ngki
Jisasɨye inomokomoyo sohwonaˈni kakimo ulo-
hon+mentɨhwoni, Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, oso hwe
sohwo tɨmpiˈnyoso pehoˈne imoˈnnyoto. Kako hon+ngkano
wonyo imofonto imoˈn+mentisotaho. Kan+ngkwohwoˈyaˈu
hon+ngkano wonyo imoˈmentisiyomo imoˈnnyotaho.

3 Inomokomoyo sohwonaˈni ose ulahon+ngkuhwoni
Jisas nalɨmento, Oˈo, olo hwe lohwoe tɨmpiˈnyo imoˈnyo
hwap+ngoso kakoe hon+ngkano wonyo mtaˈangoˈmaho.
Kan+ngkwohwoˈyaˈuye hon+ngkano wonyo mtaˈangoˈmaho.
Oˈo, olo tɨmpiˈnyo imoˈnyo hwap+ngoso An+tu kako olo
hwe lohumo kakoe yokumpohnˈnyo utɨhwaˈnyopo uyɨmo
lɨmentisofoho.
4 Ose ulonto kako pahnn+mo hungkuno ole ulɨmento,
Mofehiˈnyo neˈno lohofontan+ngkuhwosi nakwo yoˈmayo
syoho An+tu ngkimo n+hwatɨmentiso sohwo nejapmmenti-
soso komoˈno uyano. Sɨkuno mehwosoˈno nakwo syoho
miyanehwono.
5 Ngko olo hwaho lopo nohumentan+ˈmo olo hwaho lo-
ponjo pomponaho paˈnyo hwoˈnyoho.

6 Ose nalonto kako hwaho weˈeso nomanto memijo hwa-
homo uyat+ˈmofonto yokoˈnyo imokonto tɨmpiˈnyo sohwoe
tɨmopo uloho'mentisofoho.
7 Ose ulohofonto ulɨmento, Kɨko nowehoji oso mijo
ayo Silouam soponjo somo mijo fiyomaˈnyo. Ose
ulɨmentisofoho. Oso mijo yofe Silouamɨyoso hwap+ngoso
olenoho, Lɨhwajiyofeˈnefoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo
kako mijopo nowento mijomo yomaˈnonto asomo nosaponto
kako tɨmo wop+ngo hon+mentisofoho.

8 Hohonta oso hwe huhwo sohwo kako tɨmpiˈnyo nohu-
manto hon+ngkano mom+ngo sopo nohumentan+ngki aˈamu
nopasontɨfi nopawentɨfi yontan+ngkofi kako hofɨkintaˈni
hamniyoho yoˈmayo soˈno jomo ulɨmojo hweho. Oso aˈamu
huhwo sohwanji oso aˈamu hwe tɨmpiˈnyo sohwo kakoe
ango afapontaˈango sohwanji hofɨko hnn+mentohofi, Pipilo.
Olo hwe lohwo kako hon+ngkano lopo nofosyohumanto
nakumo hamniyoho yoˈmayo soˈno jomo nalɨwoˈn+ngkiso
lohwolaho.
9 Ose hnn+ngkahon+ngkofi aˈamu fehohnjoso ole
lɨmentohofi, Ou, olo hwe lohwo sohwo olo huhweho.
I nomˈnihwo ole lɨmentohofi, Oˈo, awonoho. Oso hwe
huhwo sohwo paˈnyo hwolɨkeno. Ose lahon+ngkofi oso

hwe tɨmpiˈnyo wopɨngo umokumentiso huhwo sohwo ole ulɨmento, Ngko olo huhwoˈnyoho.
10 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Jɨje tɨmo wopɨngo
kumoˈnɨngkisoso pipi yohinoto.
11 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi kako ulɨmento, Oso
hwe Jisasɨyoho lɨwoˈnɨngkohofo sohwo kako hwahoˈnji
memijoˈnji iwoloˈmokonto kako nje tɨmopo ntohofisofoho.
Kako nantohofonto ntohi. Kɨko nowehoji mijo ayo Silouam
mtaˈni mijo fiyomaˈnyo. Ose ntahonɨngki ngko nowenji
mijo yomaˈnɨngkoheso nje tɨmo wopɨngo nɨmoˈnɨngkohoho.
Tɨmo yoˈmayo somo uhwonɨngkohono.
12 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Oso hwe huhwo
sohwo ntɨˈmo humaho. Ose ulahonɨngkofi kako ulɨmento,
Kakoe humayo soponeˈno ngko huno maniyohoyohoho.
13 Ose ulahonɨngki hofɨko oso hwe tɨmpiˈnyo emmojo
sohumo aˈamu Falisi sohwafepono ipemotamentohofofoho.
14 Hwapɨngoso oso sɨkuno somo Jisas kako oso hwaho
memijoˈnji iwoloˈmokonto hwe sohwoe tɨmo wopɨngo
umokumentisoso sɨkuno iyoho humayo somnoho.
15 Hofɨkoe ango sopo iˈmofapontɨfi hofɨko kakimo apaˈno
ulohonɨmentohofi, Jɨje tɨmo wopɨngo imoˈnyoso pipi yonji
honɨmahnnoto. Ose ulahonɨngkofi kako ulɨmento, Kako
hwaho yokoˈnyoso nomanto nje tɨmopo ntohofahonɨngki
ngko mijo yomaˈnɨmaleso ngko tɨmo honɨmalefoho. Ose
ulɨmentisofoho.
16 Aˈamu Falisi fehohnjo sohwa ole lɨmentohofi, Oso
Jisas huhwo sohwo kako sɨkuno iyoho humayo somo
syoho iwoˈnɨngkiso soˈno nakwo huno ole nayohoho.
Kako Anɨtu mtaˈango hwoˈmaho. Ose lahonɨngkofi
nomˈnihwa ulɨmentohofi, I kako nakwoe honɨngkano
wonyoˈmtaˈango hwoˈmanji kako olo wonyoangkafo
nakwo miyɨwoˈnɨngkuhwone loso pipi imasoto. Ose
lontɨfi hofɨko hwasyopo hotitofontɨfi yoka hungkuno
hnnɨmentohofofoho.
17 Oseso aˈamu Falisi sohwa hofɨko oso hwe huhwo so-
humo apaˈno ulohonɨmentohofi, Oso hwe jɨje tɨmo wopɨngo
kumokumaso sohumneˈno kɨko huno pipi kiyohoho. Ose
ulohonɨngkahonɨngkofi kako ulɨmento, Oso hwe huhwo
sohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki nalɨwoˈnɨngkiso
hweho. Ose ulɨmentisofoho.
18 Oso aˈamu Jutafe hwe engo sohwa hofɨko oso
hwe tɨmpiˈnyo emmojo sohwoe hungkunomo sɨmeho
hiˈntnnono mummentohofo soˈno hofɨko huno ole
syafɨhuˈmentohofi, Olo hwe lohwo kako tɨmpiˈnyo
memmojo hweho. Oˈo, nomˈni hweho. Ose syafɨsyontɨfi
kanɨngkwohwoˈyaˈumneˈno joho ulɨmentohofofoho.

19 Joho ulontɨfi ulɨmentohofi, Oloso sikoe hwomutaho.
Konaˈwohi aswo maˈmentiso sohonta tɨmpiˈnyo maˈmentiso
hwoˈmanji i olohonta kakoe tɨmo wopɨngo pipi
imoˈnɨngkohoho.
20 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi kanɨngkwohwoˈyaˈu siko
ulɨmentisiyo, Nekwo huno ole eyohoho. Oloso nekwoe
hwomu hweho. Konaˈwohi aswo maˈmentiso sohonta kako
tɨmpiˈnyo maˈmentiso hweho. Osoˈntnne nekwo huno ey-
ohoho.
21 I osoˈno olohonta kako tɨmo pipi yonto honɨngkohoho.
Osoˈno nekwo huno meyohoyohoho. I oso aˈamu kakoe
tɨmo wopɨngo umokumaso sohuneˈno osoˈntnne nekwo
huno meyohoyohoho. I sekwo nekwoe hwomu sohumo ulo-
honɨmno. Kako engo nto imoˈnɨmentono. Kako kakineˈno
sekumo hungkuno waselono.
22 Oso hungkuno kanɨngkwohwoˈyaˈu ulɨmentisiyo
hwapɨngoso hofɨko Jutafe hwe engo sohwamneˈno iyoho
unɨmentisofoho. Hwapɨngoso oso hwe engo sohwa olo
hungkuno nto kotɨkuˈmentohofo, Aˈamu fihwo kako
Jisasɨmneˈno kako Kɨlaisɨyoho. Anɨtu uhwatɨmentiso hweho
lɨjwaofosoˈmanji hofɨko oso aˈamu huhwo sohumo tajo ango
mtaˈni wae yaopitnnefoho.
23 Oso hungkuno nto kotɨkuˈmentohofo soˈno
kanɨngkwohwoˈyaˈu ulɨmentisiyo, Nekwoe hwomu engo
nto imoˈnɨmentiso hweho. Kakimo ulohonɨmno.
24 Ose ulɨmentisiyo soˈno hwe engo sohwa hofɨko oso
hwe tɨmpiˈnyo emmojo sohuneˈno apaˈno joho ulontɨfi
ulɨmentohofi, Olo wonyoangkafo imoˈnɨmaso soˈno
kɨko Anɨtuye yofeˈnohini fohoˈnomaho. Jisasɨye yofe
nohoˈnomahotoho. Kako hwe honɨngkano wonyoˈnjo
hweho.
25 Ose ulahonɨngkofi kako ulɨmento, Jisas kako
honɨngkano wonyoˈnjo hwolɨkeno. Ngko huno
maniyohoyohoho. I osoˈno ngko oloˈnohini huno niyohoho.
Hohonta ngko tɨmpiˈnyo humamote hwoˈnyoho. Olohonta
ngko tɨmo ntoˈno honalokweno.
26 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Kako kikimo pipi
kiloho'masoto. Kako jɨje tɨmo wopɨngo pipi kumokumasoto.
27 Ose ulahonɨngkofi ulɨmento, Oso hungkuno hiso ngko
nto selɨmalefoho. Sekwo nje hungkunomo haloho ma-
posoˈnjo imalofɨhwasoho. Sekwo apaˈno upoˈnantɨfiˈno
lolalokwofo. Sekwo kakoe inomokomoyo umoˈnantɨfiˈno
lolalokwofo.
28 Ose ulahonɨngki hofɨko hungkuno wonyo ulɨmentohofi,
Kɨko kɨkoˈnohini kakoe inomokomoyo hwosoho. I osoˈno
nakwo Mousesɨye inomokomoyo hwonaˈnyoho.

29 Anɨtu kako Mousesɨmo hungkuno ulɨmentiso so'no
nakwo huno nayohoho. I oso'no olo Jisas lohwo kako ntɨ'mo
i'mofapmmentiso hwolo. Nakwo huno monayohoyohoho.
30 Ose ulahonɨngkofi kako pisopisaho lonto ulɨmento, Oso
hwe sohwo kako nje tɨmo wopɨngo nɨmokumaso lohune'no
sekwo kakoe hwapɨngo i'mofapmmentiso so'no sekwo huno
maseyoho hwasoho.
31 I olo so'no nakwo huno nayohoho. Anɨtu kako
a'amu honɨngkano wonyo'njo sohwafe hungkunoso
mupo'nalofiyoho. I oso'no a'amu fihwo kako Anɨtumo
hwomtame ulofɨwo'nɨngkiso sohwo kako Anɨtuye
hungkunomo tɨfi inɨngkayo so'no kako Anɨtuye sɨmeho
wopɨngo imokuwo'nɨngkiso osohumo Anɨtu kakoe
hungkunomo haloho upo'nalofoho.
32 Sɨmo'mta'ango sɨkuno memjao'moponto mpoyo olo
pa'nyoso mawo'nnyoponoho. Hwe fihwo kona'wohi
ma'mentiso sohonta tɨmpi'nyo meesyoso sohwoe tɨmoso
hwangku hwe nom'nihwo wopɨngo umokonefoho eso
mupa'nyofoho.
33 I Anɨtu oso hwe huhwo sohumo mɨhwatɨmentiso'manji
kako oso wonyoangkafo ntoho'masoso miyɨhwonesohilo.
34 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Kɨko
tohwo'nanjwo mehomi hwosoho. Nɨhu'no wonyo
hwosoho. Kɨko Anɨtuye hungkuno wolonetɨhwamonntaho.
Mpano. Ose yokumpohn'nyo ulontɨfi kakimo wae
yao'mentohofofoho.

A'amu sɨmeho hi'ntnnono ane sohwo tɨmpi'nyo hwafoho.

35 Oso hwe tɨmpi'nyo emmojo sohumo hwe engo sohwa
tajo ango somta'ni wae yao'mentohofo so'no Jisas upa'nonto
oso hwe sohumne'no tɨpɨhwononto ulɨmento, Kɨko A'amufe
Hwomu sohumo sɨmeho hi'ntnnono luyalokuno.
36 Ose ulahonɨngki ulɨmento, U, Hwe Engofo, oso A'amufe
Hwomu sohwo tɨhwolo. Kɨko yoloho ntohojo'no ngko
kakimo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmonnoho.
37 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko nto
nohonɨngkohino. Ngko olo huhwo'ni kilalokweno.
38 Ose ulahonɨngki kako Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo,
ngko sɨmeho hi'ntnnono kijopalokweno. Ose ulonto kako
hwomtame ehumanto Jisasɨye yofe ho'noma'mentisofoho.
39 Oseso Jisas nohumanto a'amu hopi'nonohino
somo ulɨmento, Ngko olo hwaho lopo pmmentoheso
a'amu olo hwaho loponjofe yahino somo yano ilofo'ne
pmmentohe hwo'nyoho. Oseso a'amu Anɨtuye yahino
yo'mayo so'no nto tɨpema'mentɨhwone so'no nakwo
huno hwapɨngo'njɨ'nwoho. Nom'ne huno songo

tɨpemayoˈne syoho engo pehoˈne yanehwono. Nakwo tɨmpiˈnyoˈnɨˈmaho. Ose lɨwoˈnɨngkohofoso hofɨko tɨmpiˈnyo hwafoho. Hofɨkoe tɨmpiˈnyo hisomo ujo wehontojwahumonji pmmentohono. I aˈamu Anɨtuye yahino yoˈmayo soˈno nakwo hunoˈnjɨˈmaho lontɨfe oso aˈamu hofɨko tɨmpiˈnyo paˈnyo ko huhwo hofɨko huno wopɨngo tɨpemayoˈne syoho engo yalokwofo. I ngko honɨngkano itoˈnohino somo hofɨkimo utɨhwamonji pmmentoho soˈno hofɨko huno wopɨngo tɨpemayoˈne syoho engo yalokwofo soˈno hofɨko tɨmo honyofoho.

40 Ose ulahonɨngkofi aˈamu Falisi fehohnjo sohwa Jisasɨˈnjo mofonepo humamentohofo sohwa oso hungkuno hisomo upaˈnontɨfi Jisasɨmo ulɨmentohofi, Nakwo sohwonaˈni tɨmpiˈnyo hwonaˈntaho. Ose lolalokuno.

41 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo ole lontɨfijontentesi, Nakwo Anɨtumneˈno huno ntoˈnohino nainyo hwonaˈnɨˈmaho. Oˈo, nakwo aˈamu tɨmpiˈnyo paˈnyo hwonaˈnyoho. Ose lontɨfijontentesi sekwo sekwoe honɨngkano wonyo somneˈno tohino momapitnnesohilo. I osoˈno sekwo ole lalokwofo. Nakwo Anɨtuye yahino somneˈno huno hwapɨngoˈnjo hwonaˈnyoho. Nakwo tɨmo honyo hwonaˈnyoho. Oseso sekwoe honɨngkano wonyo somneˈno tohino nomapitnne hwasoho. Ose ulɨmentisofoho.

10

Yahu ‘sipsip’ ɨlojoˈne pahnnɨmo hungkunofoho.

1 Jisas nohumanto ulɨmento, Ngko hungkuno nehopiˈnohini waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu fihwo kako yahwolojo kuso sopo masyuyoˈnjo sohwo kako nomˈnepo kotasyɨhwosi swoso sohwo kako hufoˈne hweho.

2 Oso yahu kakwoˈyohwo ne sohwo kako kuso ne sopo syuwoˈnɨngkiso hweho.

3 Aˈamu kuso sopo mokosyohumawoˈnɨngkiso sohwo kakwoˈyohwo ne sohumo uhwonɨngkuhwosi wohwosampoˈmontonoho. Kakwoˈyohwo nosyuhwosi yahu mehomi hopiˈnonohinoso hofɨkoe yofe angaˈno angaˈno ulɨhwosoˈno kakwoˈyohwo sohwoe mampaho upaˈnɨngkuji kakwoˈyohwo sohumo tɨfi unɨngkoswantɨfeho.

4 Kakwoˈyohwo sohwo yahu somo mempono ipemotas-wonto kako sɨmoˈmo upeehonɨngkuhwosi yahuso kakoe mampahomo upaˈnɨngkuji tɨfi unɨngkowantɨfeho.

5 Yahu hiso hofɨko aˈamu nomˈnehumo minɨngkafitnnehofo. Hwapɨngoso hofɨko mampaho nomˈne kengo upaˈnɨngkuji hiyasoˈmo wowantɨfeho.

6 Jisas oso pahnn+mo hungkuno ko ulahon+ngki a'amuso
hof+ko hwap+ngo ne so'no huno mosyaf+siyo'njo imentoho-
fofoho.

Jisas kako yahu mehomimo mokosyohumayo wop+ngo
hweho.

7 Oseso Jisas kako hungkuno homo somjo yolohoso
ul+mento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wasel+monne'no
yohono. Ngko yahu mehomife hoku'yo hwo'nyoho.

8 A'amu ngko m'mofape sohontajo i'mofapmmentohofoso
hof+ko hufo'ne i'mofapmmentohofofoho. I oso'no nje
yahu mehomi neso osohwafe mampaho somo haloho ma-
poso'njofoho.

9 Ngko Jisas sohwo'ni hoku'yo hwo'nyoho. A'amu ngkimo
nu'manto kako hoku'yo sohwo'n+mo noswahon+ngki ngko
oso a'amu somo wop+ngo nomokosyohumahm'me'no kako
wop+ngo ne'no nohumant+hwonefoho. Oso a'amu somo
kakoe wonyo somjo tohino somta'ni us+hutofoma'monnoho.
Oseso oso a'amuso kako nosyuhwosi noswap+hwosi ihwosi
wosopayo wan+montonoho.

10 A'amu hufo'nohinoso hof+ko siki map+fitnnehofo. O'o,
hof+ko yahu hufo ikuji wofonjosyant+fe'nofoho. N+hu'no
wonyo umokant+fe. I oso'no ngko nje yahu mehomi somo
songo ne'no humayoso uy+monji pmmentohe hwo'nyoho.
Yo'mayo tango nje mehomi somo ko u'masoso hof+ko nje
ahomo humawo'n+ngkohofo so'no hof+ko s+meho wop+ngo
engo yamo'nnyofoho.

11 Ngko yahu mehomi mokosyohumayo wop+ngo
hwo'nyoho. A'amu yahu mehomi mokosyohumayo
wop+ngo sohwo huno ole syaf+sy+wo'n+ngkiso, Nje mehomi
poyo nope'n+fitnnoho lonji ngko hof+kimo ufo'mayo'ne
wape'n+monnoho.

12 A'amu hamniyoho syoho'nohini iwo'n+ngkiso
sohwo kako yahu somo nomokosyohumentan+ngki
sikijo nopahon+ngki a'amu huhwo sohwo kako hiyaso
l+'mof+wo'n+ngkiso hweho. Hwap+ngoso kako yahu
mokosyohumayo hwap+ngo hwo'maho. Kakwo'yohwo
hwo'maho. Oso'no sikis+wojo sohwo kako yahu
somo toho lofototo'meefahon+ngki yahuso hiyaso
humpewo'n+ngkohofofoho.

13 Hwap+ngoso oso a'amu huhwo sohwo kako hamniy-
oho'nohini syoho iwo'n+ngkiso hweho. Kako yahu somne'no
huno mosyaf+siyo'nji iwo'n+ngkiso hweho.

14-15 Ngko yahu mehomi mokosyohumayo wop+ngo
hwo'nyoho. Nje Mpohwo kako ngkine'no huno
uyalokunjoso ngko kakine'no huno n+yohoho. Oso pa'nyoso

ngko nje mehomi ne somneˈno huno ntoˈno niyohoho. Hofɨko ngkimo huno ntoˈno uyohoho. Nje mehomi somo ufoˈmayoˈne ngko poyo wapeˈnɨmonnoho.

16 Nje mehomi fehohnjoso olo tojo somo mohumunyo-
ponoho. Oso hisoˈnji ngko utɨmaˈmo hofɨko nje mampaho
somo haloho wopeentɨfeho. Oseso oso yahu nomˈne soˈnji
nemˈno afaˈno umoˈnantɨfeho. Hofɨkoe mokosyohumayo
sohwo kengaˈnohino hwoˈnyoho.

17 Ngko nje yahu mehomi somneˈno poyo peˈnɨˈmo ngko
apaˈno songo wolɨkaˈmonnoho. Ose yalokwe soˈno nje
Mpohwo kako sɨmeho engo ntopalofoho.

18 Aˈamu fihwo kakoe huno mtaˈni mofonjonɨsyanehoho.
Oˈo, ngko nje mehomi lomo ufoˈmayoˈne poyo
wapeˈnɨmonneˈno yohono lɨmentohe soˈno hofɨko ngkimo
wofonjonɨsyantɨfeho. Nje Mpohwo kako olo hilo soˈno
ntonto kakoe yokumpohnˈnyo ntapmmentiso soˈno ngko
poyo peˈnyoˈneso yokumpohnˈnyo hiˈnjo hwoˈnyoho.
Ngko apaˈno songo lɨkafoˈneso yokumpohnˈnyo hiˈnjo
hwoˈnyoho.

19 Ose ulahonɨngki aˈamu Jutaso oso hungkuno homo
somo upaˈnontɨfi apaˈno hotitoˈmentohofofoho.

20 Aˈamu fehohnjo piˈnɨngoso ole hnnɨmentohofi,
Towahuno wonyoso kakimo ehuhnnamofisoˈno kako
ilohofalofoho. Kakoe hungkunomo pehoˈno upoˈnalokwofo.

21 I osoˈno aˈamu fehohnjoso ole hnnɨmentohofi, Olo
hungkuno Jisas liso loso aˈamu towahuno wonyoˈnjo oso
hwa mtaˈangoˈmaho. U, towahuno wonyoso hofɨko aˈamu
tɨmpiˈnyo somo wopɨngo umokumontolaho. Awonoho. Ose
hnnɨmentohofofoho.

Aˈamu Jutafe hwe engo sohwa hofɨko Jisasɨmneˈno mango-
hwa imoˈnɨmentohofofoho.

22 Oso ango Jelusalem sopo nomˈne Sɨkuno Engo iyoho hu-
mayoˈne iˈmofapmmentisofoho. Oso Sɨkuno Engoso hofɨko
hohonta Anɨtuye tajo ango engo somo hano hwosayoˈne
huno syafɨsiyoˈnefoho. Oso hohosohonta kwongkwongonjo-
hontanoho.

23 Jisas kako osopo nohumanto kako tajo ango engo somjo
mempo ango hiso Soulomounɨyefoho lɨwoˈnɨngkohofofoho.

24 Jisas osopo hano emoyontanɨngki aˈamu Jutafe
hwe engo sohwa hofɨko Jisasɨmo ehofoˈmokomantɨfi
ulɨmentohofi, Nakwo jɨje hwapɨngo soˈno huno akweˈno
syafɨsyɨhwoneso yolohoso ntohonta wonalɨmonnto. Anɨtu
ngko hwe uhwatɨmonnoho nalɨmentiso sohwosilaho.
Yoloho fonaso.

25 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Yolohoso nto
selɨmentohefoho. I oso'no sekwo nje hungkuno homo somo
sɨmeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho. Yo'mayo syoho
wopɨngo nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji iwo'nɨngkohe
somo sekwo nuhwonɨngkuji Anɨtu uhwatɨmentiso lohweho
lɨkutnnesohilo.
26 I oso'no sekwo nje yahu mehomi hwasɨ'maho. Oso'no
sekwo ngkimo sɨmeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho.
27 Nje yahu mehomiso hofɨko nje mampaho
nupa'nontɨfeso ngko hofɨkine'no huno niyahonɨngki hofɨko
ngkimo tɨfi nnɨngkapɨwo'nɨngkohofofoho.
28 Nje mehomi homo somo ngko songo ne'no humayoso
uyɨmentohefoho. Oso'no hofɨko tɨkanomo mafitnnefoho.
O'o, a'amu fihwo nje aho somta'ni nje mehomi hisomo wae
meenɨmofonefoho.
29 Hwapɨngoso mehomi hiso nje Mpohwo Anɨtu so-
hwo kako ngkimo ntapmmentisofoho. Mpohwo kakoe
yokumpohn'nyoso yo'mayo somo hwofilo'nnyo hweho.
Oso'no a'amu fihwo kako oso mehomi homo somo Mpohwoe
aho somta'ni wae meeofonefoho.
30 Ngko huhwo'ni nje Mpohwo'nji afa hwo'nyoho.
31 Ose ulahonɨngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofɨko
Jisasɨmo wofonjosyano lontɨfi sojo ma'mentohofofoho.
32 Sojo nomahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Nje Mpohwoe
yokumpohn'nyo so'nji ngko syoho wopɨngo pi'nɨngo
iwo'nɨngkohe somo sekwo uhwonɨwo'nɨngkohofo so'no
syoho ntisomne'no wofonjonɨsyantɨfe'no yohofo.
33 Ose ulahonɨngkahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi,
Nakwo jɨje syoho wopɨngo so'ne wofonjokisyantane'no
miyalokuyɨhwono. O'o, kɨko Anɨtune'no sitofo ulalokuno
so'no nakwo wofonjokisyantanoho. Kɨko a'amu olo hwaho
lopo nta'nɨngo hwosoho. I oso'no kɨko ole nalohino, Ngko
Anɨtu hwo'nyoho nalohino hwosoho.
34 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Sekwoe honɨngkano
hungkuno somo anɨtu kako nom'ne hwe engo sohwamne'no
ole ulɨmento, Sekwo anɨtu hwasoho.
35 I nakwo huno ole nayohoho. Anɨtuye hungkunoso
ne'njofoho. Oseso Anɨtu kako oso a'amu kakoe hungkuno
uyɨmentiso huhwo sohwamo sekwo anɨtu hwasoho
ulɨmentisoso hungkuno nehopeho.
36 I oso'no ngko Anɨtu nɨhwatɨmentiso sohwo'ni ngko
Anɨtuye hwomu hwo'nyoho selɨmentohe so'no sekwo
Anɨtumo sitofo ulalokuno eso peho'ne ntantɨkwofo.
37 Sekwo soku, ngko nje Mpohwoe syoho miyo no-
honɨngkujɨ'manji sekwo ngkimo sɨmeho hi'ntnnono mon-
tape'njo uyantɨfeho.

38 I oso'no ngko nje Mpohwo An+tuye syoho yalokweno.
Oseso nje hungkuno selalokwe losomo sekwo ngkine'no
s+meho hi'ntnnono montape'njo ifijo'manji yo'mayo syoho
wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso ngko i'me'no
oso syoho homo somo nohon+ngkuji oso syoho imesomo
s+meho hi'ntnnono uy+fitnnefoho. Ose ifijo'manji sekwo
huno wop+ngo ole wosyof+syant+feho. Ngko'nji nje Mpo-
hwo'nji siko afafoho. Ngko huhwo'nne'no An+tuyoho
wosyon+f+syant+feho. Mpohwo ngkimo n+humaho. Ngko
Mpohumo humaleno.
39 Ose ulahon+ngki hof+ko Jisas+mo impe untofano lont+fi
ko imentohofoso Jisas kako hof+kimo ul+ko'manto umentiso-
foho.
40 Jisas kako asomo wento Mijo Joutan nongkihnta'ni
wako'mentisofoho. Joun kako hohonta syoho yonto
a'amumo mijo kiyoma'mojo sopo ki'mofamentisofoho.
Kako noki'mofawento osopo humamentisofoho.
41 Osopo Jisas kako nohumentan+ngki hwe
moya'mi pi'n+ngo engo hof+ko kakimo u'mant+fi
hnn+mentohofi, Joun kako yo'mayo wonyoangkafo
a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso miyo'njo hweho. I oso'no
yo'mayo hungkuno olo hwe lohune'no nal+mentisoso ne
imo'n+ngkohoho.
42 Ose hnnont+fi hwe moya'mi pi'n+ngo engoso hof+ko oso
hiso'no Jisas+mo s+meho hi'ntnnono umentohofofoho.

11

Lasalos kako poyo pe'n+mentisofoho.

1 Hwe fihwo kakoe yofe Lasalos. Kako ango Mpetani
sopo nohumanto mnokino engo t+pema'mentisofoho. Oso
ango hopo sopo Maliya'nji Mota'nji siko'nopee'i sikoe ango-
ponoho.
2 Oso a'mu Maliya hisi kako t+fi no'mo nakwoe hwe engo
Jisas+ye s+femo hwonemijo usisyonto kakoe mijiyo sawemo
so'nji sosayo us+po'mentisofoho. Oso hwe Lasalos kako
mnokino'njo sohwo kako Maliyafe kon+ngkwa'wehweho.
3 Oseso Lasalos kako mnokino t+pemahon+ngki kaisifa'u
siko Jisas+mne'no hungkuno ole l+hwat+mentisi, Hwe En-
gofo, j+je n+ngkwahwo Lasalos sohwo mnokino'njo hweho.
Ose l+hwat+mentisiyefoho.
4 L+hwojahon+ngki Jisas kako hungkuno homo somo
nupa'nonto a'amu somo ul+mento, Olo mnokino loso
n+hu'nahone poyo pe'nyo'ne'maho. O'o, An+tuye
yokumpohn'nyoso ut+hwa'nyopo uhwonyo'nefoho.

An+tuye Hwomu sohwo'ni yofe engo mayo'nefoho. Ose ul+mentisofoho.
5 Jisas kako Mota'nji konampi Maliya'nji Lasa-
los+jontnne'no s+meho engo uy+mentisofoho.
6 Jisas kako Lasalos mnokino'njo hweho ko upa'nonto
kako oso ango humamentiso sopo nom'ne s+kuno hufa'u
humamentisofoho.
7 S+kuno hufa'u memjaofahon+ngki Jisas kakoe inomoko-
moyo sohwona'n+mo nal+mento, Nakwo hwaho Jutiya Lasa-
los+ye ango sopo asomo wos+hwano.
8 Ose nelahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwona'ni
ul+ment+hwoni, Nakwoe Lonet+hwayo sohwosi, a'amu Ju-
tiya soponjo hwe engo sohwa hof+ko kikimo sojo woku-
fonjant+fi imalofo sopone'no k+ko asomo wos+hwantane'no
lonalohino.
9 Ose ulahon+ngkuhwoni Jisas kako pahnn+mo hungkuno
kakoe s+kuno syoho iyo'ne ole nal+mento, Mofehi'nyo lonto
pomponaho yonte sopo a'amu hof+ko hano emoy+kujoso
mop+wahupitnnehofo. Hwap+ngoso hof+ko olo hwaho lo-
ponjo pomponaho somo yo'mayo yo'mayo uhwonalokwofo.
10 I oso'no a'amu hof+ko s+kwo'mjoho'mo hano emoyont+fi
hof+ko p+wasy+wo'n+ngkohofofoho. Hwap+ngoso pompon-
aho anefoho. Oseso nje syohomne'no An+tu pomponaho
ntopalokuso somo s+meso mop+wahu'mnehono.
11 Ose nalonto t+fi ole nal+mento, Sekwo upa'n+mno.
Nakwoe a'amu Lasalos sohwo saho nto fosyawentono. I
oso'no ngko nu'mo kakimo ul+kofamne hwo'nyoho.
12 Ose nelahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwona'ni
ul+ment+hwoni, Hwe Engofo, kako saho nehopi
fosyaweso'manji kako wop+ngo umo'n+montonoho. Ose
ul+ment+hwonefoho.
13 Jisas kako Lasalos poyo nto pe'n+maho huno ose
ko uyahon+ngki saho fosyaweho nal+mentiso so'no
inomokomoyo sohwona'ni nakwo nakwoe hunoso ole
syaf+hu'ment+hwoni, Lasalos sohwo kako saho nehopi
fosyowentan+ngki nalohoho syaf+hu'ment+hwonefoho.
14 Oso'no Jisas kako yoloho ole nal+mento, Lasalos sohwo
poyo nto pe'n+maho.
15 I sekwo ngkimo s+meho hi'ntnnono ntap+fitnne'nji
Lasalos kako poyo pe'n+maso sopo ngko mohumayoso
wop+ngofoho nn+ngkohoho. I oso'no olohonta kako poyo
pe'n+maso sopone'no wos+hwano.
16 Ose nelahon+ngki Toumas hufa'u mehomi
imo'n+mentiso sohwo kako nom'ne inomokomoyo
sohwona'n+mo nal+mento, Nakwo hwaho Jutiya sopo a'amu
Jisas+mo sojo'nji wofonjosyano lont+fi yalokwofo sopono

noho wosɨhwano. Nakwo Jisasɨ'nji poyo umo'nano. Ose nelahonɨngki nakwo Jisasɨ'nji sɨmentɨhwonefoho.

A'amu poyo pe'nyo somo apa'no ulɨkafɨhwosi songo ne'no humayo'ne hwapɨngo sohwo Jisasɨyoho.

17 Oseso Jisas kako ango Mpetani sopo sɨ'mofonto kako honɨngkanopo lohofahonɨngki a'amuso hofɨko ulɨmentohofi, Lasalosɨye pijafoso sokimomo ne'no nowentanɨngki sɨkuno osofosofahu'no memjao'masofoho. Ose ulɨmentohofofoho.
18 Oso ango Mpetani sopo ango Jelusalem mofoneponoho. Honɨngkanoso sawemopo'maho, hufa'u sɨhune *kiloumita*ponoho.
19 A'amu Juta pi'nɨngoso ango Jelusalem mta'angoso hofɨko Mota'nji Maliya'njiyepono konɨngkwa'wehwo pe'nɨmentiso so'no hofɨko sikoe sɨmeho wopɨngo umo'nyo'ne humotaho'ne womentohofofoho.

20 Mota kako hungkuno ole upa'nɨmento, Jisas ntopohoho. Ose upa'nonto komo'no nowento Jisasɨmo honɨngkanopo uswo'nɨngkahonɨngki Maliya kako angomo humohumantisofoho.
21 Mota Jisasɨmo uswo'nonto Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko olopo humantontentesi nje nɨngkwahwo poyo mape'nɨngkuhwonesohilo.
22 I oso'no ngko huno niyohoho. Kɨko yo'mayo so'no Anɨtumo jomo ulisoso kako yo'mayo kɨko ihnneso wokijapmmontonoho huno niyohoho.

23 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Oso'no jɨje nɨngkwahwo apa'no songo wolɨka'montonoho.
24 Ose ulahonɨngki Mota ulɨmento, Ngko huno ole niyohoho, Sɨkuno ae'uyo somo a'amu lɨkapijo sohonta Lasalos huhwo nolɨkafone hweho.
25 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko a'amumo apa'no songo ulɨkafo so'nji songo ne'no humayo so'nji ngko hwapɨngo hwo'nyoho. A'amu ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapinyoso kako poyo ko pe'noso sohwo kako songo ne'no wohumamontonoho.
26 A'amu hofɨko olo hwaho lopo songo humalofoso hofɨko ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapɨfijo'manji hofɨko poyo mape'nɨfitnnehofo. Olo hungkuno kilalokwe losomo sɨmeho hi'ntnnono luyalokuno.

27 Ose ulahonɨngki Mota kako Jisasɨmo ulɨmento, Ou Hwe Engofo, kɨko Kɨlais sohwosi, Anɨtu kako olo hwaho lopone'no hwe fihwo sefo'mayo'ne uhwosopo'monnoho nalɨmentiso sohwohnne'no ngko kikine'no sɨmeho

hi'ntnnono kijahopohono. Kɨko Anɨtuye Hwomu Kɨlais hwosoho.

Jisas kako humotaho lɨmentisofoho

28 Mota ose ulonto kakoe angopo asomo nowento konampi Maliyamo joho ulahonɨngki Maliya kakimo u'mahonɨngki Mota hofiyoka ulɨmento, Nekwoe Letɨhwayo sohwo kako noponto kikine'no joho kilalofoho.

29 Maliya ose upa'nonto komo'no mokolɨkapo lohofonto Jisasɨyepono umentisofoho.

30 Jisas kako ango ne sopo m'mofapmmentisofoho. O'o, Mota uswo'nɨmentiso sopo humohumantisofoho.

31 A'amu Jutaso hofɨko Maliya'nji ango'mo nohumantɨfi Maliyamo sɨmeho tango uyoso'no kako'nji humohumantohofoso hofɨko kakimo uhwonɨngkohofoso kako komo'no lɨkafonto mempono nto poswahonɨngki uhwonontɨfi hofɨko kakimo uhwonontɨfi hofɨko huno ole syafɨhu'mentohofi, Kako konɨngkwa'wehwoe pijafo ho'nahumalofo sopono humotaho walɨmonjitɨkeno ose syafɨhu'mentohofofoho.

32 Maliya kako Jisas humentahonjo so'mne'no wento Jisasɨmo uhwononto kako Jisasɨye sɨfɨki'nyo'mo hwomtame ehumanto ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko olopo humantontentesi nje nɨngkwahwo sohwo poyo mape'nɨngkuhwonesohilo.

33 Jisas kako Maliya humotaho lontanɨngki uhwononto uhwonɨngkisoso a'amu Juta kako'nji humahwofoso humotaho nto mjolɨmɨwahonɨngkofi uhwononto kako kakoe sɨmeho tango uyahonɨngki

34 ulɨmento, Sekwo ntɨ'mo ho'nahumalofo. Ose ulohonɨngkahonɨngki ulɨmentohofi, Hwe Engofo, kɨko nopohoji uhwonae.

35 Ose ulahonɨngkofi Jisas kako humotaho lɨmentisofoho.

36 A'amu Juta fehohnjoso Jisas kako huhwo humotaho lontanɨngki uhwonontɨfi hnnɨmentohofi, Ihwoni, kako Lasalos sohumo sɨmeho mɨkunɨmposo uyɨmojo hweho.

37 I a'amu nom'nihwa ole hnnɨmentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu tɨmpi'nyo somo wopɨngo umokumentiso hopaso kako Lasalosɨmo ufo'mantontentesi Lasalos kako poyo mape'nɨngkuhwonesohilo. Sitofo hungkuno ose hnnɨmentohofofoho.

Jisas kako Lasalosɨmo apa'no songo ulɨka'mentisofoho.

38 Oseso Jisas kako sɨmeho tango engo apa'no uyahonɨngki Lasalosɨye pijafo ho'nahumentohofo sopo umentisofoho. Oso hopo sopo Lasalosɨye pijafo ho'nahumentohofo sokimo hoku'yo sopo sojo ewafo engoso nomantɨfi pɨjwahu'mentohofofoho.

39 Jisas oso hopo sopo nohumanto ulɨmento, Olo sojo
pɨjwohumalofo loso wae feeopmno. Ose ulahonɨngki
hwe poyo peˈnɨmentiso sohwoe konanisi Mota ulɨmento,
Hwe Engofo, kakoe pijafo hoˈnahumalohwoneso oso
sɨkuno osofosofahuˈno nto memjaoˈmasoso kakoe pijafoso
pisakinoˈnjofoho.
40 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Olohonta nto kilohe-
foho. Kɨko ngkineˈno sɨmeho hiˈntnnono ntapisoˈmanji
kɨko Anɨtuye yokumpohnˈnyoso uhwonɨmonnoho. Ose nto
kilohefoho.
41 Motamo ose ulahonɨngki hofɨko sojo ewafo engo
mehwosompeehumentohofofoho. Nomehwosompesya-
honɨngkofi Jisas kako ahwomomo uhwononto aˈamu
kakoe mampaho upaˈnyoˈne ole ulɨmento, Nje Mpohwo
sohwosi kɨko nje hungkunomo haloho nɨpewoˈnɨngkino
sohwohnneˈno ngko isamoyoka kilalokweno.
42 Ngko huno niyohoho. Kɨko engolopohamo nje
hungkuno jomo kilɨwoˈnɨngkohe somo nupaˈnɨwoˈnɨngkino
hwosoho. I osoˈno olo aˈamu oloponjo lohokwofo lohwa
kɨko ngkimo olo hwaho loponeˈno nɨhwatɨmentohino soˈno
sɨmeho hiˈntnnono uyɨfitnneˈenji kilalokweno.
43 Ose ulɨkwato lohofonto joho mohmˈno ulɨmento, Lasa-
los kɨko noho fusyape.
44 Ose ulahonɨngki aˈamu poyo peˈnyo sohwo nolɨkafonto
swapmmentisofoho. Kakoe sɨfe aho hwapɨfe nano popo-
jontɨfi kakoe sɨmoˈmango hi hwapɨfe ifohumpeehumento-
hofo sohwo hiˈnji swopahonɨngki Jisas ulɨmento, Yoˈmayoso
misɨhutoˈmeefɨkujoˈno wopaweno. Ose ulahonɨngki hofɨko
kakoe hungkunomo inɨngkamentohofofoho.

Hwe yofe engoˈnjo sohwa hofɨko Jisasɨmo fonjosyaneˈentɨfi hungkuno nano mtitoˈmentohofofoho.
(Matɨyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

45 Aˈamu Juta hwe moyaˈmi piˈnɨngo fehohnjoso
Maliyaˈnji humamentohofoso Jisas kako oso hiso imentiso
somo uhwonontɨfi hofɨko kakimo sɨmeho hiˈntnnono
uyɨmentohofofoho.
46 I osoˈno aˈamu fehohnjo sohwa hofɨko aˈamu Falisi
sohwafe angopono asomo nowentɨfi yoˈmayo Jisas imentiso
soˈno aˈamu Falisi sohwamo tokoyoˈofo imentohofofoho.
47 Ose yahonɨngkofi aˈamu Falisi sohwanji aˈamu yofe
engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo sohwanji hofɨko aˈamu
kaunɨsol syohoˈnjo sohwamo uswoˈnontɨfi hnnɨmentohofi,
Nakwo pipi yanehwono. Olo hwe lohwo yoˈmayo
wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso yalofoho.
Pipi pɨjwaofanehwono.

48 Nakwo kakoe yahino losomo mopɨjwaofeˈmanji aˈamu
hopiˈnonohinoso hofɨko kakimo sɨmeho hiˈntnnono uyɨkuji
kakimo tɨfi inɨngkafitnnoho. Ose ikujoˈnoˈmanji aˈamu
Loum nakwoe hwaho nemokosyohumawoˈnɨngkohofo so-
hwa nonahonɨngkuji huno ole wosyofɨsyantɨfeho. Aˈamu
Juta hofɨko nakwoe hungkunomo enjwaˈmo mohumuny-
ofoho. Ose syafɨsyɨkuji hofɨko nakwoe tajo ango engo somo
wonyo umokantɨfeho. Nakwo aˈamu Juta hopiˈnonohino
hnˈnɨmo wonyo wonemokantɨfeho.
49 Ose hnnontɨfi hwe fihwo hofɨkoˈnji humamentiso so-
hwo kakoe yofeso Kaiyofasɨyoho. Oso soswo somo aˈamu
tajo ango syohoˈnjo sohwamo umokosyohumayoˈne hweho.
Kaiyofas huhwo sohwo kako nolɨkafonto ulɨmento, Sekwo
huno mosyafɨsiyoˈnjo liyalokwofo.
50 Sekwo olo aˈamu losoku hunoˈmaso kuyoho. Nakwo
aˈamu Juta hopiˈnonohino hnˈnɨmo aˈamu Loum sohwa
wonyo pehoˈno wonemokantɨfito. Oˈo, yahino itoˈnohinoso
olenoho. Olo hwe angaˈnohino lohwo kako hwe moyaˈmi
hopiˈnonohino somneˈno ufoˈmayoˈne poyo wapeˈnono.
51 Oso hungkuno ulɨmentisoso kakoe huno
mtaˈangoˈmaho. Oˈo, Kaiyofas kako oso soswo somo aˈamu
tajo ango syoho soˈno yofe engo maˈmentiso soˈno Anɨtu
oso huno hiso uyɨmentisofoho. Osoˈno kako Jisas aˈamu
Juta somneˈno ufoˈmayoˈne poyo umoˈnɨmontonoho eso
ulɨmentisofoho. Ose ko ulɨmentisoso oso hungkuno Kaiyofas
ulɨmentisoso aˈamu angoˈmeemjo somneˈno ufoˈmayoˈne
Jisas poyo imoˈnone soˈno huno muyo hweho.
52 Oˈo, Anɨtu kakoe mehomi angoˈmeemjo hnˈnwi
temtitofo angaˈnohino hopa imoˈnɨfitnneˈno peˈneneˈento
Anɨtu oso hunoso Kaiyofasɨmo uyahonɨngki ulɨmentisofoho.
53 Oso aˈamu huhwo sohwa Kaiyofas ulɨmentiso sɨkuno
somtaˈni oso hungkuno Jisasɨmo fonjasiyoˈne hungkuno
lomaˈmentohofofoho.
54 Oseso Jisas kako oso hwaho Jutiya sopo aˈamu Jutafe
tɨmo sopo hano memmentisofoho. Oˈo, kako oso hwaho
hopo sopo ulɨkoˈmanto kako nomˈne ango Efɨlaim soponeˈno
kakoe inomokomoyo sohwonaˈnnonji umentɨhwonefoho.
Oso ango Efɨlaim aˈamu mohumunyo mofone sopo molny-
oponoho. Oso ango hopo sopo kakoe inomokomoyo so-
hwonaˈnnonji humamentɨhwonefoho.
55 Oso hohosohonta aˈamu Jutafe Anɨtu Aˈamu Isɨlael
somo Uyakoloˈmentiso somneˈne Syafɨsiyo Sɨkuno Engof
* mofonepo umoˈnɨmonto imentisofoho. Osoˈno oso
Sɨkuno Engo mmoˈnyo sohonta aˈamu angoˈmeemjoso

* **11:55:** Mt. 26:2 enjwa soˈmo fehonoloˈmongkomaho.

ango Jelusalemne'no wopayo engo nyo'ne hofɨko hofɨkoe
honɨngkano hungkuno ito'no inɨngkayo so'no hofɨkoe he
yo'mayo mijo yojujosyɨhwasi nto'no wehumano lontɨfi
ole syafɨhu'mentohofi, Nakwo ose ihwasɨ'manji nakwoe
honɨngkano kiho'maso umo'nantanoho. Ose syafɨsyontɨfi
sɨmentohofofoho.
56 Hofɨko nosɨ'mofontɨfi Jisasɨmne'no tɨpeentɨfi tajo ango
engo somo uhu'mokontɨfi hofɨko ole hnnɨmentohofi, Olo
Sɨkuno Engo lomne'no Jisas kako wosapmmontolɨkeno. Ose
hnnɨmentohofofoho.
57 Hwapɨngoso a'amu Falisi sohwanji hwe engo so-
hwanji hofɨko a'amu hisomo hungkuno yokumpohn'nyo ole
lontɨfi, Sekwo Jisas humentahonɨngkuhwosi uhwonɨngkuji
nowenetɨmapɨkujo'no nakwo huhwo sohumo impe unto-
fano. Ose ulɨmentohofofoho.

12

Maliya kako Jisasɨye sɨfemo hwone mijo sohumentisofoho.
(Matɨyu 26:6-13; Mak 14:3-9)

1 Oso Anɨtu A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne
Syafɨsiyo sɨkuno engo * mmo'nyo aho fehohnjo hopi'nono
nom'ni mta'ni anga'no nowentanɨngki Jisas kako ango
Mpetani sopo umentisofoho. Oso ango hopo sopo Lasalos
kako poyo pe'nɨngkahonɨngki Jisas kako ulɨka'mentiso so-
pono umentisofoho.
2 Oso ango Mpetani hopo sopo i'mofɨwahonɨngki
Jisasɨmne'no wosopayo engo iloho yontɨfi Mota
kako wosopayo iku'yopo polofosyalokumpento
hu'mmentisofoho. Jisasɨ'nji a'amu nom'ne so'nji
Lasalos kako huhwo'nji hofɨko nohumantɨfi wopayo
nɨmentohofofoho.
3 Oso hohosohonta Maliya kako hwone mijo
hamniyoho engo mpe imentisoso nomanto Jisasɨye sɨfemo
sisyonto kakoe mijiyo sawemo so'nji sɨfemo sosayo
usɨpo'mentisofoho. Oso hwone mijo sohwoe akino
wopɨngoso ango homo somo ehuhnnaloho'mentisofoho.
4 Jisasɨye inomokomoyo fihwo kakoe yofe Jutas Isɨkaliyout
kako Jisasɨmo fonjasiyo'ne tokoyo'ofo iyo'ne sohwo oso
homo somo uhwononto ulɨmento,
5 Oso mijo wonyoangkafoso kako peho'no sisyohoho.
Olo mijo hiloso nom'ne a'amuso mpe yontɨfijontentesi

* **12:1:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

hamniyoho mɨkunɨmposo aˈamu hamniyoho syohoˈnjo sohwo soswo angaˈnohino somjo hamniyoho hopiˈnono nejapɨkuji nakwo aˈamu umofonyo iwoˈnɨngkohofo somo uyɨhwanesohilo.

6 Ose ulɨmentisoso kako aˈamu umofonyo iwoˈnɨngkohofo somneˈno huno nehopi syafɨsyonto ulɨmentisoˈmaho. Oˈo, kako hamniyoho hufo imojo soˈno ulɨmentisofoho. Jisasɨˈnji kakoe inomokomoyo sohwonaˈnnonji nakwo hano emoyontanɨngkukwone Jutas Isɨkaliyout sohwo kako nakwoe hamniyoho ipofo mokosyohumante somtaˈni hufo imojo hweho.

7 Oseso Jisas ulɨmento, Olo aˈmusi kako olo ntohofiso losoˈno kakoe syohofoho. Sekwo tɨmoˈnohino uhwontohumamno. Kako hwone mijo hiloso nomokosyohumentanɨngkuhwosi. Ngko poyo imoˈnɨme sohonta nje pijafomo ntoˈno enɨsyohumaniyoho.

8 I aˈamu umofonyo iwoˈnɨngkohofoso sekwoˈnji engolopohamo neˈno humawoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno ngko sekwoˈnji humaleso sɨkuno moiˈwo weˈenepi umoˈnɨmontonoho. Osoˈno aˈamu ngkimo wopɨngo ntohofoˈne sɨkuno piˈnɨngo mauyoho.

Aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwa hofɨko Lasalosɨmo fonjosyaneˈentɨfi hungkuno nano mtitoˈmentohofofoho.

9 Aˈamu Juta hwe moyaˈmi piˈnɨngoso Jisas ango Mpetani sopo humaho upaˈnontɨfi oso poneˈno womentohofofoho. Hofɨko Jisasɨmnenohini uhwonantɨfi womentohofoˈmaho. Oˈo, Jisas kako Lasalos poyo peˈnɨmentiso sohumo ulɨkaˈmentiso sohwo huhwoˈnjimo uhwonano lontɨfi womentohofofoho.

10 Oso aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwa hofɨko oso hiso uhwonontɨfi hofɨko Jisasɨmneˈnohini mtitoˈmentohofoˈmaho. Oˈo, Lasalos huhwoˈnjimo fonjosiyoˈne mtitoˈmentohofofoho.

11 Hwapɨngoso aˈamu Juta hwe moyaˈmi piˈnɨngoso hofɨko Lasalosɨmneˈno huno piˈnɨngo syafɨsyontɨfi aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwamo ulɨkoˈmantɨfi Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentohofofoho.

Jisas kako ango Jelusalem soponeˈno hwe yofe engoˈnjo paˈnyo imoˈnonto humentisofoho.

(Matɨyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

12 Oso ango Jelusalem hwe moyaˈmi piˈnɨngo engoso oso Anɨtu Aˈamu Isɨlael somo Uyakoloˈmentiso somneˈne Syafɨsiyo Sɨkuno Engo † somo uhwonano

† **12:12:** Mt. 26:2 enjwa soˈmo fehonoloˈmongkomaho.

lontɨfi sɨmentohofofoho. Oso hopo sopo nohumantɨfi upa'nɨmentohofoso Jisas kako mo'nɨngkanta Jelusalemne'no wapmmontonoho upa'nɨmentohofofoho.
13 Oseso hofɨko yo'mayo wokoso wopɨngo wopɨngoso nomotawentɨfi Jisasɨmne'no honɨngkanopo hontohumamentohofofoho. Nohontohumantɨfi Jisasɨmne'no joho ole lɨmentohofi,
Anɨtumo isamoyoka ulano.
Kako wopɨngo'nohino hweho.
Olo hwe lohumo nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatɨmentiso hweho.
Kakoe yofe woho'nomano.
Nakwo a'amu Isɨlael hn'nwiye hwe yofe engo'njo nakumo nemokosyohumayo'ne hweho.
Ose lɨmentohofofoho.
14 Jisas kako yahu osyuyo *toungki* anga'no notɨpemanto yahu sohwoe hohujopo kehumanto sɨmentisofoho. Oso hiso'no ifalifaliyo ole wo'nnyofoho.
15 Sekwo a'amu ango Saiyon sopo humalofo soku sekwo iyoho senɨngkuhwoloho.
Uhwonɨmno. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako ntosapohoho.
Kako yahu *toungki*po nokehumanto sopalofoho.
Oso ifalifaliyo hohonta mtɨ'mokumentohofofoho.
16 Oso hohosohonta Jisasɨye inomokomoyo sohwona'ni nakwo oso hungkuno ifalifaliyo mtɨ'mokumentohofo so'no huno monayo hwona'nyoho. I oso'no tɨfi no'mo Jisas kako ahwomomo sɨmentiso sohonta nakwo oso ifalifaliyo hiso'no huno syafɨhu'mentɨhwoni yo'mayo wopɨngoso Jisasɨmne'no oso sɨkuno homo somo a'amu uloho'mentohofo so'no huno ikwesyafɨhu'mentɨhwonefoho.
17 Hohonta Lasalos poyo pe'nonto kakoe pijafoso pi'nɨmomo wo'mentiso sohonta a'amu Juta pi'nɨngo engoso Jisasɨ'nji humamentohofofoho. Jisas kako Lasalosɨmo joho ulonto nulɨkofahonjoso hofɨko uhwonɨmentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofɨko nom'ne a'amu pi'nɨngo'njo sopo Jisas kako yo'mayo imentiso so'no lutɨhwamentohofofoho.
18 Oseso hwe moya'mi pi'nɨngo engoso yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no upa'nontɨfi oso a'amu hiso Jisasɨmo honɨngkanopo uswo'nɨmentohofofoho.
19 Uswo'nɨngkahonɨngkofi a'amu Falisi sohwa hofɨko nuhwonontɨfi sɨmeho tango uyahonɨngki ole hnnɨmentohofi, Ihwoni, a'amuso hofɨko nakumne'no huno mosyonefɨsyalokuyohofo. O'o, a'amu ango'meemjo hopi'nonohinoso hofɨko nakumo

nos+kwojonaofont+fi Jisas+mnohini inomokoho'nawotofo. Ose hnn+mentohofofoho.

A'amu Ngk+lik fehohnjo sohwa hof+ko Jisas+mo uhwonano lont+fi imentohofofoho.

20 A'amu pi'n+ngo engoso s+kuno iyoho humayo engoso uhwonano lont+fi ango Jelusalemne'no An+tuye yofe ho'nomayo'ne s+mentohofofoho. A'amu Juta'nohini'maho. O'o, a'amu Ngk+lik fehohnjo hi'nji s+mentohofofoho.

21 Oso a'amu Ngk+lik huhwo sohwa hof+ko Filip+mo u'mant+fi ul+mentohofi, Hwe engofo, nakwo Jisas+mo uhwonano lontani sahop+hwone hwona'nyoho. Ose ul+mentohofofoho. Filip huhwo sohwo kako hwaho Ngkalili ango Mpet+saita mta'ango hweho.

22 Filip kako hof+koe hungkuno hiso upa'nonto nowento Ent+lumo ulahon+ngki siko Jisas+mo u'manji oso hungkuno hiso ul+mentisiyefoho.

23 Jisas kako sikimo ul+mento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'n+'mo apa'no songo l+kahm'mo nje yofe engo mayo'ne s+kunoso mofonepo nto i'mofapohoho.

24 Ose ul+kwato lohofonto kako poyo imo'nyo'ne pahnn+mo hungkuno ole ul+mento, Hwe fihwo kako hamoyo mofososo hami hiso siki wehwosi piso n+hu'nahone uy+montonoho. I oso'no hwe fihwo kako hami mofososo hami hiso piso ihwoso'no nom'ne t+mo sahop+hwosi ne pi'n+ngo umo'montonoho.

25 Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako kakine'nohini huno syaf+hu'nonto kakoe yofe'nohini ho'noma'n+wo'n+ngkiso sohwo kakoe humayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto poyo pe'n+ngkuhwosi tohino engo nomane hweho. I oso'no hwe nom'nihwo kako kakine'no huno mosyaf+hu'nyo'njo yonto nom'ne a'amu somne'no ufo'mawo'nyo'ne'nohini syaf+sy+wo'n+ngkiso sohwo kako poyo pe'n+ngkuhwosi songo ne'no wonyoangkafo humayo'neso not+pemane hweho.

26 Oso a'amu Ngk+lik huhwo sohwa hof+ko nje inomokomoyo umo'nano l+fijo'manji siko nuhus+si hof+kimo ole ulinyo. Hof+ko ngkimo wonn+ngkopant+fi'manji oyon+mno lalofoho ulinyo. A'amu nje syoho ntohofiyoso hof+ko ngkimo t+fi nn+ngkap+wo'n+ngkohofofoho. Oseso ngko nje syoho ntohofiyoso ngko humame sopo hof+ko wohumap+fe. Nje syoho ntohofiyo ne somo Mpohwo An+tu sohwo kako hof+kimo uhwon+ngkuhwosi kako hof+koe yofeso woho'noma'montonoho. Ose ul+mentisofoho.

Hof+ko A'amufe Hwomu sohumo woho'nomap+fe.

27 Jisas kako nohumanto ulɨmento, Nje sɨmeho tango
mɨkunɨmposo niyohoho. Ngko Mpohumo jomo pehofo
ulɨmnehono. Nje Mpohwo sohwosi olo tango engo ngkimo
wonɨ'ma'monto iso losomo kɨko wae yanɨmotnnehino. Ose
ulɨmnehono. O'o, olo tango hiloso ngko mayo'ne pmmento-
hono.
28 Oso hiso'no ngko nje Mpohumo hungkuno ole ulɨmo,
Mpohwo sohwosi olo a'amu hopi'nonohino loso hofɨko jɨje
yofe engo wojo so'no huno uyone'no yo'mayo wonyoso
hofɨko ngkimo ntapɨfijo'manji noho wontapɨfe.

Jisas ose ulahonɨngki mampaho ahwomo mta'ango ole
ho'nɨmento, Ngko oso hwaho sopone'no kuhwotɨmentohe
sohonta a'amuso nje yokumpohn'nyo engo somo uh-
wonontɨfi nje yofe ho'nonɨma'mentohofofoho. I kɨko poyo
imo'nɨngkohojo'no ngko apa'no songo kilɨka'me sohonta
hofɨko nje yokumpohn'nyomo apa'no uhwonɨngkuji nje
yofe apa'no noho'nonɨmapitnnefoho.

29 Ose ho'nɨngkahonɨngki hwe moya'mi kako'njo
mofonepo humohumantohofoso oso mampaho hiso
upa'nontɨfi a'amu fehohnjoso ole hnnɨmentohofi, Ahwomo
yoka ho'nɨngkohoho. A'amu fehohnjoso ole hnnɨmentohofi,
A'amu ahwomomjo sohwo kakimo hungkuno ulohoho.

30 Ose hnnɨngkahonɨngkofi Jisas hofɨkimo ulɨmento,
Olo mampaho ho'nɨngkiso loso ngko upa'nyo'ne
ho'nɨngkiso'maho. O'o, sekwo upa'nyo'ne ho'nɨngkisofoho.
31 Oso'no olohonta Anɨtu kako yo'mayo yahino wonyo
a'amu hwahoponjo yɨwo'nɨngkohofo so'no yano ulofih-
woso'no hofɨko hofɨkoe wonyo somjo tohino mayo'nefoho.
Olohonta Anɨtu kako hwe wonyo Seten olo hwaho mokosy-
ohumaso sohwoe yokumpohn'nyoso wae weeo'montonoho.
32 Ngko olo hwaho lopo nohumentanɨ'mo a'amu
hofɨko ngkimo iyo hwojiyahofɨku'nnyo yokintaho
sopo monɨhumatɨpijo sohonta ngko a'amumo
wohu'mema'monnoho.
33 Oso hungkuno ulɨmentisoso a'amu somo ngko poyo
imo'nɨmne'no honɨngkano umofɨtɨhwamo lonto kako oso
hungkunoso ulɨmentisofoho.

34 A'amu huhwo sohwa upa'nontɨfi Jisasɨmo ulɨmentohofi,
Kɨko poyo umo'nɨmonnoho lalohino. Nakumo Anɨtuye
hungkuno ole nalɨmento, Oso hwe Anɨtu a'amu
ufo'mayo'ne uhwosopo'mentiso sohwo kako songo
ne'no nohumantɨhwone hweho. I oso'no kɨko A'amufe
Hwomu sohwosɨ'manji iyo hwojiyahofɨku'nnyo sopo
womonɨhumojantɨfeho eso peho'no lohino. Oso A'amufe
Hwomuso tɨhwolo.

35 Ose ulahon+ngkofi Jisas kako pomponaho pa'nyohwo
kakine'no pahnn+mo hungkuno ole ul+mento, Sekwo olopo
nohumentan+ngkuji pomponaho we'enehwo sekwo'njo
lopo wolasehumontonoho. Nolasesy+hwoso'no s+kuno
wammontonoho. Oseso pomponaho lasesyohwoso'no
pomponahopo fosyohumamno. S+kuno semenoho. A'amu
s+kwo'mjoho'mjo hano wentoso sohwo kakoe humayoso
ntontelo. Awonoho. Huno muyo hweho.
36 I ngko pomponaho sohwo'ni sekwo'njopo nohumen-
tan+'mo sekwo s+meho hi'ntnnono ntapmno. Sekwo nje
hungkunomo t+fi nn+ngkap+fijo'manji ngko sekwoe pom-
ponaho sohwo'niye mehomi umo'nant+feho. Ose ul+kwato
lohofonto Jisas kako hof+kimo ul+ko'manto hiyaso huma-
mentisofoho.

A'amu Juta hwe moya'mi pi'n+ngoso Jisas+mo s+meho hi'ntnnono muyo'njo imentohofofoho.

37 Jisas kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu
miy+wo'n+ngkiyohofoso ko yahon+ngki a'amu Juta
pi'n+ngoso s+meho hi'ntnnono muy+mmentohofofoho.
38 Oseso oso hungkuno hohonta Aisaiya sohumo
An+tu uyahon+ngki l+mojo sohwo mt+'mokumentisoso ne
imo'n+mentisofoho. Hungkuno hiso olenoho.
Hwe Engofo, nakwoe hungkuno somo s+meho hi'ntnnono
t+hwo wonejapmmontolo.
Yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso Hwe
Engo ihwoso'no ne'njofoho eso t+hwo wonal+montolo.
Aisaiya hohonta ose mt+'mokumentisofoho.
39 Oseso a'amuso hof+ko Jisas+mo s+meho hi'ntnnono
uyoso hopo'maho. Olo hiloso hwap+ngo so'no Aisaiya kako
hungkuno nom'ne mt+'mokumentisoso olenoho.
40 An+tu kako a'amuso nohon+fitnnoho syaf+syonto hof+koe
t+mo upijiyo'mentisofoho.
An+tu ngkine'no huno nto'no ikwesyaf+hupitnnoho
syaf+syonto hof+koe hunoso hwayohosile
umasimentisofoho.
An+tu ose uloho'mentiso so'no hof+ko hof+koe hon+ngkano
wonyo somta'ni ikinjaof+kuji ngkiyepono
pont+fijontentesi ngko hof+kimo wop+ngo
umoku'mnesohilo.
41 Aisaiya hohonta kako wojo hopa uhwon+mentisoso
K+laisiye yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo so'nji uh-
wononto kako oso hungkunoso K+lais+mne'no l+mentono.
42 A'amu Jutafe hwe engo pi'n+ngo sohwa hof+ko
Jisas+mne'no s+meho hi'ntnnono ko uyahon+ngkofi hof+ko
a'amu Falisi sohwamne'no iyoho un+ngkahon+ngki

hofɨko Jisasɨmneˈno hungkuno yolohoso molɨjwaofeˈnjo imentohofofoho. Hwapɨngoso ole syafɨhuˈmentohofi, Aˈamu Falisi sohwa hofɨko nakumo Anɨtuye tajo ango somtaˈni wae enamopitnnoho lontɨfi molɨjwaofeˈnjo imentohofofoho.
43 Anɨtu hofɨkineˈno yoˈmayo soˈno huno syafɨsyonte soˈno hofɨko huno mosyafɨhuˈmmentohofofoho. Oˈo, aˈamu hwahoponjoso hofɨkineˈno yoˈmayo soˈno huno syafɨsyontɨfe so osomnohini syafɨsyontɨfi inɨngkamentohofofoho.

Jisas kako aˈamu hopiˈnonohinofe yahino somo yano ilofoˈne hungkunofoho.

44 Jisas kako hungkuno yokumpohnˈnyo ole ulɨmento, Aˈamu fihwo sɨmeho hiˈntnnono ntopantokunjo sohwo kako ngkineˈnohino montopantofiyoho. Oˈo, kako nje Mpohwo olo hwaho loponeˈno lonɨhwatɨmentiso osohwo huhwoˈntnneˈno ntopantofoho.
45 Aˈamu ngkimo tɨmo nohonantokunjo sohwo kako ngkimnohino monehonantofiyoho. Oˈo, kako nje Mpohwo ngkimo nɨhwatɨmentiso oso hwo huhwoˈnjimo ehonalofoho.
46 Ngko olo hwaho loponjo pomponaho sohwoˈni aˈamu ngkimo sɨmeho hiˈntnnono ntapɨfijoˈmanji hofɨko sɨkwoˈmjohoˈmo mohumafitnne soˈno pmmentohe hwoˈnyoho.
47 Aˈamu fihwo kako nje hungkunomo haloho ko upaˈnɨngkuhwosi hungkuno homo somo tɨfi minɨngkayoˈnjo sohumo ngko kakoe yahino somneˈno tohino muyɨmnehono. Oˈo, ngko aˈamufe yahino somneˈno tohino yano uyoˈne pmmentohe hwonɨˈmaho. Ngko aˈamufe wonyomjo tohino mtaˈni isɨhutofomayoˈno pmmentohe hwoˈnyoho.
48 I aˈamu ngkimo hwotoho nifekuji nje hungkunomo tɨfi minɨngkayoˈnjoso hofɨko hofɨkimo hofɨkoe yahino wonyo somneˈno tohino yano ulofiyo sohwo hiˈnjofoho. Oso sɨkuno aeˈuyo somo yoˈmayo hungkuno nto lɨjwasemoˈmentohe hiso hofɨkoe yahino wonyo somneˈno tohino yano ulofiyonefoho.
49 Hwapɨngoso yoˈmayo hungkuno selɨwoˈnɨngkoheso nje huno mtaˈangoˈmaho. Oˈo, nje Mpohwo kako nɨhwatɨmentiso sohwo kako yoˈmayo hungkuno hopiˈnonohinoso lɨjwasemofoˈne ntahonɨngki selalokweno.
50 Ngko huno ole niyohi, Aˈamu nje Mpohwoe hungkunomo tɨfi inɨngkaweso sohwo kako songo neˈno humantɨhwone hweho. Oseso yoˈmayo hungkuno

hopi'nonohinoso Mpohwo nt+wo'n+ngkisoso ngko sekumo nto'nohini selalokweno.

13

Jisas kakoe inomokomoyo sohwafe s+femo mijo yoma'mentisofoho.

1 Oso An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo s+kuno engo * iyoho humayo'ne no'no mo'n+ngka imo'none sohonta Jisas kako huno ole uy+mento, Mo'n+ngka ngko olo hwaho lopo ul+ko'mahm'mo nje Mpohwoe angopono was+mne hwo'nyoho. Ose huno umentisofoho. Olo hwaho loponjo hwe moya'mi kakine'no hitoho ulof+wo'n+ngkohofo somo Jisas kako hitoho m+kun+mposo ulo'mentisofoho. Kako kakoe a'amu ne somne'no hitoho ne'no ulofontan+ngki kakoe poyo imo'nyo s+kunoso i'mofapmmentisofoho.

2 Jisas+'nji kakoe inomokomoyo sohwona'nnonji nohumentani s+kuno'nji wopayo nontan+ngkuhwoni Seten kako Jutas Is+kaliyout Saimoun+ye hwomu sohumo olo hunolo nto uy+mento, K+ko Jisas+mne'no tokoyo'ofo uy+monji yalokunoso olohonta olo s+kwo'miyo lomo noho fiyo. Oso hunoso Seten umentisofoho.

3 Oso hohosohonta Jisas kako huno ole uy+mento, An+tu kako yo'mayo hopi'nonohinoso ngkimo enjwa'mo nto ho'nan+humasofoho. Huno nom'ne olo so'nji huno uy+mento, Nje Mpohwo kako olo hwaho lopo n+hwat+mentiso sohwo'ni ngko apa'no kakiyepono asomo nos+mnefoho. Huno ose uy+mentisofoho.

4 Oseso Jisas kako wopayo fehohnjo moi'wo manyohwo kako nol+kafonto kakoe nem'no manji'mofo wae yaofonto kako sosayo s+po'nyo nomanto kakoe s+mehopo nano mtitofahin+mentisofoho.

5 Ose mtitofahinonto kako mijo nomanto noswanopo sisasyonto kako kakoe inomokomoyo sohwona'niye s+femo mijo yonema'mentisofoho. Ose yonemanto kakoe sosayo s+po'nyo kakoe s+mehopo mtitofahin+mentiso so'nji sosayo nas+po'mentisofoho.

6 Oseso Jisas kako Saimoun Pitamo u'mahon+ngki Pita ul+mento, Hwe Engofo, k+ko nje s+femo mijo uyon+ma'monntaho.

7 Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Olohonta olo kilohofalokwe loso k+ko huno makiyohoyohoho. I oso'no hwangku k+ko huno wakiy+montonoho.

---

* **13:1:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

8 Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Nje s+feso mijo
niyan+mahotoho. N+hu'no ngkilaho. Ose ulahon+ngki
Jisas ul+mento, Ngko j+je s+femo mijo miyokumaso'manji
k+ko ngko'nji mohumayo'ne hwosoho. K+ko nje syoho
mantohofiyo'ne hwosoho.
9 Ose ulahon+ngki Saimoun Pita komo'no ul+mento, Hwe
Engofo, ose'manji nje s+femnohini yon+mahotoho. O'o, nje
aho mnokino hopi'nonohino lomo fiyon+maho.
10 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, A'amu fihwo kakoe
a'apaho hi'nji mijo nto yomo'n+ngkiso sohwo kako kiho
ane imo'nyo so'no syoho engo'njo hwo'maho. O'o, kakoe
s+femnohini mijo yomo'n+ngkuhwosi kiho ane'njo wohu-
mamontonoho. Olo ango lomo humalohwone sohwasi
anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho. Nom'ne sohwasi
kiho ane hwasoho. Ose ul+mentisofoho.
11 Hwap+ngoso Jisas kako Jutas kakine'no tokoyo'ofo
yone sohune'no huno uyahon+ngki, Anga'nohinohwo
kiho'njohwo humaho eso ul+mentisofoho.

12 Oseso Jisas hof+koe s+femo mijo moi'wo esojwamofonto
kakoe nem'nomanji'mofo apa'no yonto nakwo'nji apa'no
ampo humamentisofoho. Nohumanto nal+mento, Ngko
sekwoe s+femo mijo yosemahe so'no huno ito'no nto lasey-
ohoho.
13 Ose ulonto ul+mento, Sekwo ngkine'no Hungkuno
Mesyolonet+hwayo hwosoho. Nakwoe Hwe Engo
hwosoho nt+wo'n+ngkohof+hwasoho. Oso hungkuno
nt+wo'n+ngkohofoso nto'nohinoho. Ngko huhwo'ne
osenohinoho.
14 Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni sekumo hungkuno
meselut+hwayo sohwo'ni ngko sekwoe s+femo mijo yosema-
hono. Sekwo nakwo hwe engo hwona'nyoho l+kuji nom'ne
a'amu sofe s+femo mijo miyomapitnnoho lonji selohofo-
hono. Oseso sekwo sohwasi sekwo nom'ni hwafe s+femo
mijo y+maof+kujo'no hof+ko sekwoe s+femo uyosemap+fe.
15 Olo selohofohe yahino loso nto set+hwaheso sekwo
nom'ni hwamo ose ulohopmno.
16 Ose ulonto ole ul+mento, Ngko hungkuno nehopi'nohini
wasel+monne'no yohono. Upa'n+mno. A'amu fihwa hof+ko
nom'nihwoe syoho ulohofiy+wo'n+ngkohofo sohwa hof+ko
hof+koe hwe engomo muyakolopitnne hwafoho. A'amu fi-
hwa hungkuno motawowo'n+ngkohofo sohwa hof+ko a'amu
l+hwat+mentiso sohumo muyakolopitnne hwafoho.
17 Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni ngko olo hiloso selo-
hofohe so'no sekwo olo hungkuno selalokwe hwap+ngoso
huno waseyono. Sekwo nom'ne hwamo ulohofoso ngko

selohofohe hopaso ifijoˈmanji sekwo sɨmeho wopɨngo
wasemoˈnɨmontonoho.
18 Ose ulonto ole ulɨmento, Olo hungkuno selalokwe
loso sekwo hopiˈnonohino sohwahnneˈmaho. Ngko
sehwosopoˈmentohe sohwahnneˈno sekwoe yahino humayo
soˈno ngko huno niyohoho. I osoˈno Anɨtuye hungkuno
aˈamu mtɨˈmokumentohofoso ne umoˈnɨmontonoho.
Hungkuno angaˈnohinoso olenoho.
Hwe fihwo ngkoˈnji wosopayo nosososhwo kako
ngkineˈno hohujo ikinjanɨmofɨhwosi nje mangohwo
umoˈnɨmontonoho.
Ifalifaliyo ose mtɨˈmokumentohofofoho.
19 Oso hungkuno hiso ne imoˈnoso sohontaˈneˈno se-
lalokweno. Ne imoˈnɨngkuhwosoˈno sekwo huno ole
wosyonɨfɨsyantɨfeho. Jisas kako neˈnjo hweho. Ose
wosyonɨfɨsyantɨfeho.
20 Ngko hungkuno nehopi waselɨmonneˈno yohono.
Ngko aˈamu fihumo uhwojahonɨˈmo aˈamuso osohumo
utɨmafɨkuji wopɨngo ulohopɨfijoˈmanji hofɨko ngko
huhwoˈnɨmo ntɨmafɨkuji wopɨngo wontohofantɨfeho.
Aˈamu ngkimo ntɨmalokwofo sohwa hofɨko nje Mpohwo
Anɨtu huhumo utɨmalokwofo. Ose nalɨmentisofoho.

Jutas kako Jisasɨmo mango hwafe ahomo hoˈnahumentiso soˈne hungkunofoho.
(Matɨyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-33)

21 Oso hohosohonta Jisas kako hi tango mɨkunɨmposo
uyahonɨngki kako hungkuno yolohoso ole lɨjwaoˈmento,
Hungkuno nehopi waselɨmonneˈno yohono. Hwe fihwo
kako olo ango lomo sekwoˈnji humaso sohwo kako mango
sohwafe ahomo wohoˈnanɨhumonte hweho.
22 Ose nelahonɨngki kakoe inomokomoyo angaˈno
angaˈnohino sohwonaˈni honɨngkonontani tɨhuneˈno
kalohoho huno syafɨhuˈmentɨhwonefoho.
23 Ngko Joun olo hungkuno ifalifaliyo mtɨˈmokalokwe
sohwoˈni Jisas kako ngkimo sɨmeho engo ntapɨwoˈnɨngkiso
soˈno ngko Jisasɨˈnji afapo humohumantohe hwoˈnyoho.
24 Oseso Saimoun Pita kako ngko Jounˈni uh-
wonyoˈne aho songo songo yahonɨngki ngko kakimo
uhwonɨngkahonɨngko Pita ole ntɨmento, Kɨko Jisasɨmo
ulohonyo. Tɨhuneˈno kolalofoho.
25 Ose ntahonɨngki ngko Jisasɨmo ikinjamo lohofonji
ulɨmentoho, Hwe Engofo, kɨko tɨhuneˈno lalokuno.
26 Ose ulahonɨngko Jisas nalɨmento, Ngko wosopayo
kutnnyoso mijomo yomahmˈmo aˈamu fihumo
uyɨmonnoho. Oso huhweho. Jisas ose nalonto kako

wosopayo kutnnyoso mijo yomanto Jutas, Saimoun Isɨkaliyoutɨye hwomumo uyɨmentisofoho.
27 Ose uyahonɨngki Jutas nɨmentisofoho.
Oso hohosohonta Seten kako Jutasɨmo ehuhn-nao'mentisofoho. Jisas Jutasɨmo ulɨmento, Kɨko yo'mayo umonji yohinoso olohonta komo'no fiyo.
28 Oso hungkuno Jisas Jutasɨmo ulɨmentisoso kakoe in-omokomoyo sohwona'ni osopo humohumantɨhwone so-hwona'ni hwapɨngo neso huno monayo hwona'nyoho.
29 O'o, fehohnjo sohwona'ni nakwo Jutas nakwoe hamniyoho ipofo mokosyohumawo'nɨngkiso so'no huno ole syafɨhu'mentɨhwoni, Jisas kako oso Sɨkuno Engo iyoho humayo so'ne yo'mayo mpe-e'ne lɨhwatɨmentiso so'no syafɨhu'mentɨhwonefoho. Fehohnjo sohwona'ni huno ole syafɨhu'mentɨhwoni, Jisas kako a'amu umofonyo iyo somo hamniyoho uyo'no lɨhwajɨmentiso so'no syafɨhu'mentɨhwonefoho.
30 Jutas kako oso wosopayo nomanonto mempono komo'no humentisofoho. Noswonto uhwonɨmentisoso sɨkuno nto mjao'mentisoso uhwonɨmentisofoho.

Jisas kako honɨngkano hungkuno songo so'no kakoe in-omokomoyo sohwamo lutɨhwamentisofoho.

31 Jutas kako syukwato lohofahonɨngki Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwona'nɨmo nalɨmento, Olohonta A'amufe Hwomu sohwo'niye yofe engo utɨhwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Oso hiso'no Anɨtuye yokumpohn'nyo engo somo a'amu tɨmo uhwonɨngkuji hofɨko kakoe yofe engo woho'nomantɨfeho.
32 Ngko nje Mpohwoe yofe engo imoku'me'no Mpohumo kakoe yofe engoso kakoe Hwomu sohwo'nɨmo komo'no wontapmmontonoho.
33 Ose nelɨkwato lohofonto ole nalɨmento, Nje mehomi sohwasi ngko sekwo'nji we'enepi nohumahm'mo woselɨko'ma'monnoho. Oso hohosohonta sekwo ngkine'no hafɨhafe wonyopi wotɨpeentɨfeho. Ngko a'amu Juta sohwamo hungkuno nto ulɨmaleso olohonta sekwo huhwahnnonji selalokweno. Ngko ume sopo sekwo olohonta ngkimo monɨ'mapitnnohofo.
34 Oseso ngko honɨngkano hungkuno songo sejopalokweno. Sekwo sekwoe a'amu somne'no sɨmeho wosema'nono. Ngko sekumo sɨmeho sejopalokwe pa'nyoso sekwo sekwoe a'amu somo sɨmeho uyɨmno.
35 Sekwo oso hopa a'amu somo sɨmeho uyɨkujo'no nom'ne a'amuso sehonɨngkuji ole waselɨfe, Jisasɨye inomokomoyo hwasoho. Ose woselantɨfeho.

Jisas kako Pita kakineˈno hohujo ikinjɨmofone soˈno ulɨmentisofoho.

(Matɨyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

36 Saimoun Pita kako Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo kɨko ntɨˈmne hwosilo. Ose ulohonɨngkahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko ume soponeˈno kɨko olohonta mannɨngkapihnnohino. I osoˈno hwangku sohonta kɨko ngkimo nɨˈmatnne hwosoho.

37 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Hwe Engofo, olohonta ngko kikimo mokinɨngkapeso pipineˈelo. Aˈamu sohwa hofɨko kikimo fonjakohufijoˈmanji hofɨko ngkimo fonjanisiyoso wopɨngofoho. Ngko kikimo kufoˈmayoˈne peˈnɨmeso wopɨngofoho. Wapeˈnɨmo.

38 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko ngkimo nɨfoˈmayoˈne wapeˈnɨmo lalohino. Hungkuno nehopiˈnohini wakilɨmonneˈno yohono. Olohonta tosɨka yoka mahoˈnyo sohonta kɨko mango hufaˈu sɨhune ole walɨmonnoho, Ngko Jisas sohuneˈno huno maniyo hwoˈnyoho. Aˈamu somo ose ulɨmonnoho. Jisas Pitamo ose ulɨmentisofoho.

14

Jisas sohwo kako Mpohwo Anɨtumo uˈmayoˈne honɨngkano hweho.

1 Jisas kakoe inomokomoyo sohwonaˈnnonji nohumentani nakumo nalɨmento, Sekwo sekwoe sɨmeho wonyo semoˈnɨngkuhwoloho. Oˈo, sekwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono neˈno uyɨmno. Osoˈno sekwo ngko huhwoˈnɨmo sɨmeho hiˈntnnono ntapmno.

2 Nje Mpohwoe angoso sohe piˈnɨngoˈnjoponoho. Oso hungkuno hiso ne aneˈnjontentesi ngko sekumo hohonta selɨˈmnesohilo. Ngko sekwoe ango itoˈno wesyohumamne hwoˈnyoho.

3 Ngko sekwoe ango itoˈno yasesɨˈmo ngko sekumo setɨmayoˈne asomo wapmne hwoˈnyoho. Osoˈno sekwo ngkoˈnjo afa nohopo humentɨhwanefoho.

4 Ngko sɨmne honɨngkano somneˈno sekwo huno seyohoho.

5 Ose nelahonɨngki Toumas ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko ntɨˈmne hwosilo. Nakwo huno monayohoyohoho. Nakwo oso honɨngkano somneˈno hunoso pipi ihwasi syofɨsyanehwono.

6 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko sohwoˈni Mpohumo uˈmayoˈne honɨngkano hwoˈnyoho. Ngko hungkuno nehopiˈnohino hwapɨngo hwoˈnyoho. Ngko songo neˈno humayoˈne hwapɨngo hwoˈnyoho. Aˈamu fihwo kako

An+tumo u'mayo'ne hon+ngkano nom'neso mauyoho. O'o, ngko'nohini Mpohumo u'mayo'ne hon+ngkano hwap+ngo hwo'nyoho.

7 Sekwo nje hwap+ngo ne so'no huno nto'no seyontentesi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno sey+hwonesohilo. Olohonta sekwo An+tune'no huno nto seyohoho. Sekwo kakimo nto uhwon+ngkohofo. Sekwo ngkimo nohon+ngkohofo so'no sekwo An+tu huhumo uhwonont+fi kakine'no huno nto'no seyohoho.

8 Ose ulahon+ngki Filip ul+mento, Hwe Engofo, k+ko Mpohumo fonet+hwaho. Nonet+hwahojo'no nakwo s+meho wop+ngo wonamo'n+montonoho.

9 Ose ulahon+ngki Jisas kako ul+mento, Filip ngko sekwo'nji s+kuno pi'n+ngo engo nto humantohe hwo'nyoho. I osomo k+ko ngkine'no huno ito'no makiyo'njo hwosilaho. A'amu ngkimo nohon+wo'n+ngkiso sohwo kako nje Mpohwo An+tumo uhwonalofoho. Oso'no pipine'no lohino. K+ko Mpohumo fonet+hwaho lohinosofo.

10 K+ko ole losyof+syalokuno. Jisas+'nji kan+ngkwohwo'nji siko afa'maho. O'o, Jisas kako kengo hweho. Kan+ngkwohwo kengo hweho. Ose losyof+syalokuno. Hungkuno ngko sekumo selinyoso nje huno mta'ango'maho. O'o, Mpohwo An+tu kako ngkimo humaso sohwo kako yo'mayo syoho iwo'n+ngkohoho.

11 Sekwo olo hungkuno homo somo s+meho hi'ntnnono uy+mno. Ngko nje Mpohumo humaleno. Mpohwo kako ngkimo humaho. Oso hungkuno homo somo s+meho hi'ntnnono muyo'manji i yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofo iwo'n+ngkohe so'no sekwo huno ikwesyaf+sy+kuji sekwo s+meho hi'ntnnono ntapmno.

12 Hungkuno nehopi'nohino wasel+monne'no yohono. A'amu ngkimo s+meho hi'ntnnono ntaposo sohwo yo'mayo syoho ngko iwo'n+ngkoheso kako uy+montonoho. Ou, ngko nje Mpohwoepono s+me sohonta oso a'amu huhwo sohwo kako olopo nohumahwosi yo'mayo syoho ngko imentohe somo kako niyakolofososo ngko ufo'ma'monnoho.

13 Hwap+ngoso ole, sekwo nje Mpohumo yo'mayo so'no jomo ul+kuji nje yofe l+fijoso ngko yo'mayoso wosejapmmonnoho. Ngko yo'mayo sekumo sejapm'me'no nje Mpohwoe yofe sekwo noho'nomaf+kujo'no kakoe yofe engoso umo'n+montonoho.

14 Sekwo nje Mpohumo nje yofe ul+fijoso ngko yo'mayo imneso'no jomo nt+kujo'no ngko uy+monnoho.

Jisas kakoe Towahuno Wop+ngo somo uhwajone'no hungkuno ul+mentisofoho.

15 Sekwo ngkimo sɨmeho nehopi ntapɨfijoˈmanji ou, sekwo
nje hungkuno hopiˈnonohino somo haloho pekuji itoˈno
wonnɨngkopantɨfeho.
16 Ngko Mpohumo jomo ulɨˈmeˈno kako nomˈnihwo
sekumo Yokumpohˈnyo Sesofitofosyohumayoˈnehwo
wosejapmmontonoho. Oso huhwo sohwo kako sekwoˈnji
engolopohamo neˈnohini wofosyohumentɨhwantɨfe hweho.
17 Anɨtu kakoe Towahuno sohumo sekuyepono uh-
wajɨhwosoˈno Towahuno huhwo sohwo kako hungkuno
nehopiˈnohini wasetɨhwamontonoho. I osoˈno aˈamu
hwahoponjo yahino somo inɨngkuwalokwofoso hofɨko oso
Towahuno huhwo sohumo momasoˈnjofoho. Hwapɨngoso
hofɨko kakimo tɨmo muhwonyoˈnjo ikuji hofɨko kakineˈno
huno muyofoho. I osoˈno sekwo kakineˈno huno seyohoho.
Hwapɨngoso olohonta kako sekwoˈnji humaho. Hwangku
kako sekwoe sɨmeho moˈmo wohumamontonoho.
18 Ngko sehwotɨˈmoˈme sohonta Anɨtuye Towahuno so-
hwo sekwoˈnji humaso soˈno sekwo sɨkumehomi paˈnyo
mohumafitnnehofo. Oˈo, ngko sekuyepono asomo wapm-
monnoho.
19 Weˈenepi olo hwaho loponjo aˈamuso hofɨko ngkimo
apaˈno manohonɨfitnnefoho. I osoˈno sekwo wonoho-
nantɨfeho. Ngko songo neˈno humayoˈne hwapɨngo so-
hwoˈni kalohi sekwo hoku songo neˈno wohumantɨfeho.
20 Ngko nje Mpohwoepono sehwotɨˈmoˈme sohonta sekwo
huno ole waseyono. Ngko nje Mpohumo humaleno. Sekwo
ngkimo wofosyonohumantɨfeho. Ngko sekumo wosefosy-
ohumamonnoho.
21 Aˈamu fihwo kako nje hungkunomo haloho pehwosi
hungkuno homo somo itoˈno tɨfi inɨngkaweso sohwo kako
ngkimo sɨmeho nehopi ntopalofoho. Aˈamu ngkimo sɨmeho
ntapɨwoˈnɨngkiso osohumo nje Mpohwo kako sɨmeho uyalo-
foho. Ngko huhwoˈni oso huhwo sohumo sɨmeho uyɨˈmo
ngko kakimo utɨhwaˈnyopo ikinɨˈmeˈno kako ngkimo wono-
honɨmontonoho. Jisas ose ulɨmentisofoho.
22 Jisasɨye inomokomoyo nomˈne sohwo kakoe yofe Ju-
tasɨyoho. Osohwo kako Jutas Isɨkaliyoutɨˈmaho. Oˈo,
nomˈne hweho. Oso Jutas huhwo sohwo kako nohumanto
Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko nakwo sohwonaˈnɨmo
neˈmahoji hwe moyaˈmi hwahoponjoso makohonyoˈnjo
iyoso pipilo.
23 Ose ulohonɨngkahonɨngki Jisas ulɨmento, Aˈamu
ngkimo sɨmeho nehopi ntaposoˈmanji kako nje
hungkunomo itoˈno wonnɨngkamontonoho. Oso
hwe huhwo sohumo nje Mpohwo Anɨtu kakineˈno
umoˈnɨmontonoho. Nekwoˈmontosaˈi oso hwe huhwo

sohumo u'mehwasi kako'nji engolopohamo ne'no
wohumantanoho.
24 A'amu nje hungkunomo tɨfi ito'no minɨngkayo'njo so-
hwo kako ngkimo sɨmeho hi'ntnnono mantapɨwo'nɨngkiso
hweho. Olo hungkuno selalokwe loso nje huno
mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo nɨhwatɨmentiso sohwoe
hungkuno ntapmmentisoso selalokweno.

25 Ngko sekwo'nji nohumanji hungkuno loso selalokweno.
26 I oso'no ngko sekumo sehwotɨ'mo'me'no nje Mpohwo
kako kakoe Towahuno Wopɨngo sohwo ngkimo niyohope'ne
sekumo Yokumpohn'nyo Sosofitofosyohumayo'ne
sekuyepono uhwatɨmontonoho. Anɨtuye Towahuno
Wopɨngo huhwo sohwo kako sekwo'nji nohumahwosi
sekumo yo'mayo so'no hofiyo wolosetɨhwamontonoho.
Kako sekwoe hunomo huno sefohotofɨhwoso'no yo'mayo
hungkuno selɨmentoheso huno ikwesyafɨsyɨkuji huno
waseyɨmontonoho.

27 Ngko sekumo sehwotɨ'mofalokwe so'no ngko nje
sɨmeho wopɨngo'nji sɨmeho pompenjiyo'nji sejopalokweno.
Hwe moya'mi hwahoponjo sofe sɨmeho pompenjiyoso
sɨmeho wopɨngoso iyoswo ilo'molajo iwo'nɨngkisoso
pa'nyo'njofoho. I nje sɨmeho wopɨngo nje sɨmeho
pompenjiyoso oso pa'nyo'maho. O'o, hwahoponjo somo
yakolo'nnyofoho. Oseso yo'mayo tango se'mahwoso'no
sekwo yomo ikuji iyoho senɨngkuhwoloho.
28 Oso hungkuno selohe loso sekwo apa'no huno
fɨkwesyafɨhupmno. Ngko Mpohwoepono nosɨ'mo
sekuyepono asomo wapmmonnoho. Sekwo ngkimo
sɨmeho nehopi ntape'manji ngko nje Mpohwoe ango
wonyoangkafo sopo nosɨ'me'no sekwo sɨmeho wopɨngo
wasemo'nɨmontonoho. Hwapɨngoso Mpohwo Anɨtu kako
ngkimo hwofilo'nnyo hweho.
29 Yo'mayo hiso mmo'nontanɨngki selalokweno. Oso'no
hwangku sohonta yo'mayo selohe so'no i'mofapɨhwoso'no
sekwo osomo uhwonɨngkuji sekwo ngkimo sɨmeho
hi'ntnnono ntapɨfitnne'no selalokweno.

30 Nje sɨkuno sekwo'nji hungkuno jo'neso mofo nto
imo'nɨmaho. Hwapɨngoso Seten hwe wonyo olo hwaho
loponjo yahinomo mokosyohumawo'nɨngkiso sohwo
kako wonyo ntohofo'neso nto i'mofapohoho. I oso'no
kakoe yokumpohn'nyoso ngkimo moniyakolofonehoho.
Seten ngkimo moniyokolofontanɨngkuhwosi ngko poyo
wape'nɨmonnoho.
31 Hwapɨngoso hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofɨko
ngko nje Mpohumo sɨmeho engo uyalokwe so'no huno

tɨpemayoˈne ngko oso hungkuno Mpohwo ntapmmentiso somo itoˈno tɨfi unɨngkamonnoho. Yoˈmayo tango ko nɨˈmahonɨngkuhwosi ngko neˈno unɨngkamonnoho. Ose nalonto nalɨmento, Filɨkapmno. Wohwano. Ose nalɨmentisofoho.

15

Jisas kako ‘wain’ iyo hwapɨngo ne hweho.

1 Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwonaˈnɨmo pahnnɨmo hungkuno ole nalɨmento, Ngko iyo hwapɨngo ne hwoˈnyoho. Nje Mpohwo iyo uyo syoho sohwoˈnɨmo mokosyonɨhumunyo hweho.

2 Nje iyopamo ne mintoˈnyoso Mpohwo kako nolofehwosi wae weeoˈmtonoho. Iyopamo ne intoˈnnyo hopiˈnonohinoso kako nofasyɨhwosi pamo neˈnjoso wawoˈmontonoho. Hwapɨngoso ipisayo engo intoˈnɨngkuhwosi ne engo imoˈnyoˈnefoho.

3 Oso paˈnyoso sekwo nje apamo sohwasi sekwo nje hungkunomo itoˈno inɨngkowalokwofo soˈno oso hungkuno hiso yoˈmayo yahino wonyo imotofo somo wae esemofalofoho. Sekwo kihoˈmasoˈnjo humalofo.

4 Sekwo ngkimo fosyonɨhumamno. Ngko sekumo wofosyosehumamonnoho. Iyopamo fihwo kako iyo ne hwapɨngo somtaˈni nosanjɨhwosi pɨwasyososo kako ipisayo neso mintoˈnonehoho. Oso paˈnyoso sekwo ngkimo monɨfohiˈnyoˈmanji sekwo huhwasi ipisayo neso mintoˈnyoˈne hwasoho.

5 Ngko iyo hwapɨngo ne hwoˈnyoho. Sekwo nje apamo hwasoho. Aˈamu fihwo ngkimo fosyonɨhumaso sohwo ngko kakimo wofosyohumamonnoho. Osoˈno kako ipisayo ne engoˈnjo hweho. Sekwo ngkimo nɨsɨkwatɨfijoˈmanji sekwo yoˈmayo neso mifitnne hwasoho.

6 Aˈamu fihwo kako ngkimo nɨsɨkwatnnyo sohwo aˈamu iyopamo yofoho inyoso wae yaofontɨfi tohomo hoˈnaefɨwoˈnɨngkohofo hopaso nje Mpohwo kako hwe huhwo sohumo wae yaofonefoho.

7 Sekwo ngkimo nonɨhumafɨkuji sekwo nje hungkunomo aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumafɨkujoˈmanji yoˈmayo soˈno semoˈnɨngkuhwosoˈno ngkimo jomo ntɨfijoso yoˈmayoso sekumo woseˈmaˈmontonoho.

8 Sekwo ose ifijoˈmanji sekwo nje inomokomoyo ne imoˈnɨngkuji sekwo ipisayo ne engoˈnjo imoˈnɨfitnne hwasoho. Oseso aˈamu hofɨko Anɨtu kako sekumo hofiyo semokosyohumentanɨngkuhwosi sehonɨngkuji hofɨko nje Mpohwoe yofe engo nohoˈnomapitnnefoho.

9 Nje Mpohwo kako ngkimo sɨmeho engo
ntapɨwoˈnɨngkiso hopaso ngko sekumo sɨmeho
sejopalokweno. Oseso sekwo nohumafɨkuji ngko hitoho
engo sejopalokwe soˈno huno syafɨsyɨkuji yoˈmayoso ifitnne
soˈno sekwo Anɨtumneˈno yokumpohnˈnyo fiyohoˈnɨmno.
10 Ngko nje Mpohwoe hungkunomo tɨfi itoˈno
inɨngkawowoˈnɨngkohe soˈno ngko huno niyohi, nje
Mpohwo hitoho engo ntopalofoho. Oso paˈnyoso sekwo
nje hungkunomo tɨfi itoˈno inɨngkafijoˈmanji sekwo huno
ole waseyono. Jisas kako hitoho engo nejopalofoho.
11 Olo hungkuno selalokwe loso nje sɨmonyo iyoso
sekwoe sɨmeho moˈmo wasewenonji selalokweno. Oso
sɨmonyo iyoso sɨmeho moˈmo engo mɨkunɨmposo
wasemoˈnɨngkuhwono.

12 Jisas ose nalonto nalɨmento, Sekwo olo hungkuno lo-
somo tɨfi itoˈno finɨngkamno. Ngko sekumo sɨmeho se-
jopalokwe hopaso sekwo nomˈne aˈamu somo ose uyɨmno.
13 Aˈamu fihwo kako kakoe aˈamu somo sɨmeho uyɨhwoso
soˈno kako aˈamu hisofe mango sohwamo ole ulɨmontonoho.
Olo aˈamu lomo sekwo nusɨhutofɨkuji ngkimnohini fon-
janɨhumno. Ose loso sohwo kako kakoe aˈamu hisomo
sɨmeho uyoso yakoloˈnnyo hweho.
14 Sekwo sohwasi nje hungkunomo tɨfi itoˈno
nnɨngkapɨfijoˈmanji sekwo nje aˈamu ne hwasoho.
15 Syoho ulohofiyo sohumo kakoe hwe engo sohwo kako
yoˈmayo soˈno yoloho mujoˈnjo hweho. Oˈo, syoho ulohofiyo
sohwo kako syohoˈnohini inyo hweho. I ngko olohonta
nje syoho ntohofiyo hwasoho eso apaˈno maselɨmnehono.
Oˈo, yoˈmayo hungkuno nje Mpohwo ntɨmentiso soˈno ngko
yolohoso nto selɨmalefoho. Osoˈno olohonta nje aˈamu
hwasoho selalokweno.

16 Sekwo ngkimo sɨmoˈmo nakwoe Hwe Engoˈne
hwehontɨfi nɨhwosopoˈmentohofɨhwonɨˈmaho. Oˈo,
ngko sɨmoˈmo sekumo nje aˈamu ne imoˈnyoˈne
sehwosopoˈmentohe hwasoho. Sekwo ipisayo ne
intoˈnyoˈne sehwosopoˈmentohe hwasoho. Oseso olo syoho
sejopalokwe loso sekwo yahonɨngkuji aˈamu piˈnɨngoso
nje hungkuno nupaˈnɨngkuji tɨfi nnɨngkapɨfijoso nakwoˈnji
neˈno nohumantokutnnefoho. Oseso sekwoe syohoso ne
imoˈnɨngkuhwosoˈno neˈno nowentɨhwonefoho. Sekwo ose
ifijoˈmanji sekwo nje Mpohumo nje yofe ulɨkuji yoˈmayo
soˈno jomo ulɨfijoso kako wosejapmmontonoho.
17 Oseso ngko olo hungkuno loso apaˈno yokumpohnˈnyo
selalokweno. Sekwo aˈamu somo sɨmeho nehopi uyɨmno.

A'amu hwahoponjo sohwa hofɨko Jisasɨye inomokomoyo sohwamne'no mangohwa imo'nɨfitnne so'ne hungkunofoho.

18 Hwe moya'mi hwahoponjo yahinomo tɨfi inɨngkowalokwofoso hofɨko sekwoe mangohwa imo'nɨfijo'manji sekwo huno ole waseyono, Sɨmo'mo ngkine'no mangohwa imo'nɨmalofofoho.
19 Sekwo olo hwaho loponjo yahinomo tɨfi inɨngkafijontentesi u, a'amu hwaho loponjoso sekumo nakwoe a'amu hwasoho selɨfijoso sɨmeho sejapɨkutnnesohilo. I oso'no sekwo olo hwaho loponjo a'amu hwasɨ'maho. O'o, ngko olo hwaho loponjo yahino somne'no i'waho ito'no ehumayo'ne so'no sehwosopo'mentohefoho. Oseso hwe moya'mi hwahoponjoso hofɨko sekwoe mango hwafoho.
20 Olo hungkuno nto selohe loso huno ito'no fɨsyafɨhupmno. A'amu syoho ulohofiyo sohwoe yofe engoso kakoe hwe engo sohwoe yofe engomo muyakolofonehoho. Oso hiso'no sekwo inɨngo seyɨhwoloho. Ngko sekwoe hwe engo sohwo'nɨmo a'amu hwahoponjoso wonyo ntohofɨwo'nɨngkohofo hopaso hofɨko sekumo woselohofantɨfeho. I hofɨko nje hungkunomo haloho nɨpopijo'manji hofɨko sekwoe hungkunomo haloho wosepeentɨfeho.
21 A'amu hwahoponjoso hofɨko Anɨtu nɨhwatɨmentiso so'no huno muyofoho. Oso'no sekwo ngkimo tɨfi nnɨngkapɨwo'nɨngkohofo so'no hofɨko yo'mayo wonyoso woselohofantɨfeho.

22 Ose nalonto nalɨmento, Ngko olo hwaho lopo mape'njo ntentesi nje hungkuno hofɨkimo mulontɨ'mtentesi hofɨkoe honɨngkano wonyo somne'no hofɨko tohino engo momafɨkutnnesohilo. I oso'no nje hungkunomo nto ko upa'nɨmotofoso hungkuno homo somo sɨmeho muyofoho. Oso'no sɨkuno ae'uyo somo ngko wonyo hwasoho ulɨ'me'no hofɨko mampi'nyo ifitnnefoho.
23 A'amu nje mangohwo imo'noso sohwo kako nje Mpohwo huhune'no mangohwo osenohini umo'nɨmonte hweho.
24 Yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amuso hofɨko miyɨwo'nɨngkiyohofoso ngko hofɨko'njopo itɨhwamentohefoho. Oso syoho hiso ngko miyo'njo yontɨ'mtentesi hofɨkoe wonyo honɨngkano somne'no tohino engo momafɨkutnnesohilo. I oso'no olohonta oso syoho wopɨngo imentohe somo hofɨko tɨmo uhwonontɨfi hofɨko ngkine'no nakwolaho ntɨmentohofoso hofɨko ngko'nji nje Mpohwo huhwo'njiye mangohwa imo'nɨmentohofofoho.

25 Oseso hofɨkoe yahino homo somne'no oso Anɨtuye
hungkuno anga'no mtɨ'mokinyoso ne imo'nalofoho. Oso
hungkunoso olenoho. Ngko hofɨkimo wonyo ko mulohofa-
honɨngko hofɨko ngkine'no siki mangohwa imo'nnyofoho.
26 Ose nalonto nalɨmento, Ngko nje Mpohwoe
pone'no nosɨ'mo Anɨtuye Towahuno yokumpohn'nyo
sosofitofosyosehumayo'ne sohumo ngko sekuyepono
wolɨhwatɨmonnoho. Oso Towahuno huhwo sohwo
kako hungkuno ne'njo hweho. Kako Mpohwo'nji
fosyohumawo'nɨngkiso sohwo kako sekuyepono
wapmmontonoho. Kako nopɨhwosi ngkine'no hungkuno
wolɨjwasemo'montonoho.
27 I sekwo ngko'nji nje syoho ema'mentohe sohonta
humamotohwone so'no sekwo huhwahnnonji a'amu
hopi'nonohino somo yo'mayo upa'nontɨfi uhwonontɨfeso
filutɨhwafɨkuno.

16

1 Ngko sehwotɨ'mo'me sohonta sekwo ngkine'no
hohujo ikinjanɨmopitnnohonji yo'mayo yolohoso
lɨjwosemofalokweno.
2 Hwangku sekumo a'amu Jutafe tajo ango somta'ni
wae wesemofantɨfeho. I tɨfi no'mo a'amu fehohnjoso
hofɨko sekumo fonjasesyɨkujo'no hofɨko huno hwasyo
ole wosyofɨsyantɨfeho, Nakwo Anɨtuye syoho wopɨngo
ulohofiyɨwo'nɨngkuhwone so'no olo hwe lohumo wofon-
josyano. Hwasyo ose wosyofɨsyantɨfeho.
3 Hwapɨngoso hofɨko nje Mpohwo'nji ngko
huhwo'nnontnne'no huno nto'no muyofoho.
4 Tɨfi no'mo olo yo'mayo loso i'mofaposo sohonta
hungkuno ngko sekumo lɨjwosemofalokwe loso'no sekwo
apa'no huno ikwesyafɨhupitnne'enji selalokweno.

Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kakoe syoho iyo'ne hungkunofoho.

Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta ngko
yo'mayo hilo so'no maselɨmmotefoho.
5 I oso'no olohonta Anɨtu kako ngkimo sekwoe ango
lopone'no nɨhwatɨmentiso sohwoepono asomo wasɨ'mne
hwo'nyoho. Ngko wasɨ'mne hwo'nyoho ko selahonɨngko
sekwo ngkimo peho'ne nehwotɨ'mofalokuno eso mantoho-
nyofoho.
6 I olohonta ngko wasehwotɨ'mo'mne'no yohono selohe
so'no sekwo sekwoe sɨmeho tango seyohoho.
7 I oso'no ngko hungkuno nehopi'nohino waselɨmonne'no
yohono. Ngko sekumo sefo'mayo'ne wasɨmonne'no yohono.

Ngko sekumo masehwotɨ'mofe'njo'manji Towahuno sekumo yokumpohn'nyo sosofitofosesyohumayo'ne sohwo mose'manehoho. I oso'no ngko sɨme'manji ngko Anɨtuye Towahuno huhwo sohumo sekuyepono walɨhwatɨmonnoho.
8 Kako nopɨhwosi syoho hufa'u sɨhune yone hweho. Sɨmo'mo kako a'amufe yahino wonyo ujo ehontojwasyɨhwoso'no hofɨko yofe uhwopitnnefoho. Nom'ne syohoso kako honɨngkano ito'nohinoso utɨhwamontonoho. Nom'neso a'amu yahino wonyo somne'no tohino mayo'ne Anɨtu kako yano ulofiyone so'ntnne'no ulɨmontonoho.
9 Hofɨkoe yahino wonyo hwapɨngo so'no Anɨtuye Towahuno sohwo ole utɨhwamontonoho. Hofɨko ngkine'no sɨmeho hi'ntnnono montapmmotofo so'no honɨngkano wonyoso hi'njofoho.
10 Anɨtuye Towahuno sohwo kako honɨngkano wopɨngo ito'nohino so'no ole utɨhwamontonoho. Ngko honɨngkano homo somo into'nohino imote so'no nje Mpohwo kako ngkimo asomo ntɨmanefoho. Oseso sekwo olopo apa'no manohonɨfitnnefoho.
11 Anɨtuye Towahuno sohwo kako a'amufe yahino wonyo somne'no yano ulofiyone so'no ole utɨhwamontonoho. Anɨtu kako hwe wonyo Seten olo hwaho loponjo a'amu mokosyohumawo'nɨngkiso sohumo yano nto ulofimentiso so'no a'amu Setenɨmo inɨngkowalokwofo so'ntnne'no yano ulofiyɨhwoso'no hofɨko tohino engo nomapitnnefoho. Ose utɨhwamontonoho.
12 Ose nalonto nalɨmento, Ngko sekumo hungkuno pi'nɨngo engo waselɨmonji ko yoheso sekwo oso hungkuno selɨme somo huno seyone so'no hopoenohino hwasɨ'maho. O'o, hopi'nono selɨ'me'no sekwoe sɨmeho tango engo seyonoho.
13 I oso'no hwangku Anɨtuye Towahuno hungkuno nehopi'nohino sejo'ne sohwo kako nopɨhwoso'no kako sekwo'nji humahwosi kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohino ne somne'no nto'no womikinjosehwatɨmontonoho. Kako kakoe huno mta'ni syofɨsyɨhwasi waselɨmonto'maho. O'o, yo'mayo hungkuno kako nupa'nɨwo'nɨngkiso so'no waselɨmontonoho. Oso'nji yo'mayo tɨfi no'mo imo'none so'ntnne'no waselɨmontonoho.
14 Kako nje hungkuno selɨmentoheso nomahwosi sekumo selɨhwoso'no yoloho neso lɨjwasemofɨhwoso'no sekwo huno nto'no waseimontonoho. Oso'no kako nje yofe engo so'no wosetɨhwamontonoho.
15 Yo'mayo nje Mpohwo mokosyohumasoso

njefoho. Oso'no hungkuno nto seloheso ngko apa'no wasel+monnoho. An+tuye Towahuno sohwo kako nje yo'mayo hungkunoso nomahwosi oso hiso'no woloset+hwamontonoho.

S+meho tango seyontososo iwolo'mo lohof+kuji apa'no s+monyo uyant+feho.

16 Sekwo we'enepi ngkimo manohonyo'njo uyant+feho. I oso'no sekwo we'enehwo humaf+kuji hwangku sohonta ngkimo nonohon+fitnnefoho.

17 Ose nelahon+ngki kakoe inomokomoyo fehohnjo sohwona'ni ole hnn+ment+hwoni, Oso hungkuno nalisoso hwap+ngo neso peho'neto. Ole nalohi, We'enepi sekwo ngkimo monohon+fitnnehofo. I oso'no we'enehwo nohumaf+kuji ngkimo apa'no nohon+fitnnefoho. I nom'ne nalisoso ole, Ngko nje Mpohwoe pone hwo'nyoho. Ose nalisofoho.

18 Oso we'enehwo nalisoso peho'ne nalohoho. Yoloho neso nakwo huno monayohoyohoho.

19 Ose hnnontani nakwo Jisas+mo ko mujo'njo yahon+ngkuhwoni Jisas nakwoe huno so'no huno uyahon+ngki nakumo nal+mento, Sekwo olo hungkuno ngko selohe loso'no peho'ne hnnalokwofo. Ngko ole selohono. We'enepi sekwo ngkimo manohon+fitnnehofo. We'enehwo humaf+kuji apa'no ngkimo wonohonant+feho. Ose selohono.

20 Ngko hungkuno nehopi'nohino wasel+monne'no yohono. We'enepi yo'mayo tango n+'mane so'no a'amu hwahoponjo pi'n+ngo engoso hof+ko s+monyo yontan+ngkuji sekwo sohwasi humotaho engo l+kuji s+meho tango wasey+montonoho. I oso'no sekwoe s+meho tango seyontososo iwolo'mo lohof+kuji sekwo s+monyo engo uyant+feho.

21 Ose nalonto kako pahnn+mo hungkuno ole nal+mento, Olo selalokwe loso a'mu fisi kako mehomi aswo mayo pa'nyofoho. A'mu fisi kako aswo toho'ne yonto s+meho tohino umnonte so'no kakoe s+meho wop+ngo mmo'nyofoho. I oso'no kakoe mehomi aswo mahwosi kako oso tohino engo so'no in+ngo mof+hwosi s+monyo uy+montonoho.

22 Oso mehomi aswo mawo'n+ngkohofo pa'nyoso sekwoe s+meho tango'njі humalofo. Oso'no hwangku sohonta ngko apa'no sehon+'me'no sekwo s+monyo engo apa'no uyant+feho. Oso s+monyo iyo homo somo wae yaofo'ne a'amu fihwo mohumuyohoho. O'o, awonoho. S+monyo iyoso ne'no nowent+hwonefoho.

23 Oso s+kuno homo somo sekwo ngkimo yo'mayo yo'mayo so'no mant+fitnnefoho. O'o, ngko hungkuno nehopi'nohini

wasel+monne'no yohono. Sekwo nje Mpohumo yo'mayo yo'mayo so'no jomo ul+kuji nje yofe'nji ul+fijo so'no kako ngkine'no syan+f+sy+hwosi yo'mayo yo'mayoso wosejapm-montonoho.
24 Hohonta oso hopaso sekwo mimmotof+hwasoho. O'o, nje yofeso Mpohumo mul+mmotofo soku olohonta sekwo Mpohumo nje yofe'nji jomo ul+fijoso yo'mayoso wose-japmmontonoho. Oseso sekwo s+monyo nehopi'nohini uyant+feho.

Jisas kako olo hwaho loponjo yahino somo yakolo'nnyo hweho.
25 Ngko yo'mayo yo'mayo so'no pahnn+mo hungkuno sel+wo'n+ngkohefoho. I t+fi no'mo ngko pahnn+mo hungkunoso masel+mnehono. O'o, ngko nje Mpohumne'no hungkuno yoloho'nohini wol+jwasemo'monnoho.
26 Oso hohosohonta sekwo yo'mayo so'no An+tumne'no jomo ul+fijo sohonta ngko ajwo sopo sekumo sefo'mayo'ne mohumamnehono. O'o, sekwo Mpohumo nje yofe ul+fijoso kako yo'mayo so'no wosejapmmontonoho.
27 Hwap+ngoso sekwo ngkimo s+meho hi'ntnnono ntapont+fe sohwahnne'no An+tu n+hwat+mentiso so'no huno seinyo sohwahnne'no An+tu kako s+meho sejopalofoho. Kako sekwoe hungkunomo wosepa'n+montonoho.
28 Ou nehopi. Hohonta Mpohwo kako n+hwat+mentiso sohwo'ni olo hwaho lopono pmmentohe hwo'nyoho. I olohonta ngko olo hwaho lopo sehwot+'mohm'mo nje Mpo-hwoepono asomo was+mne hwo'nyoho.
29 Ose nelahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwona'ni ul+ment+hwoni, Ihwoni. Olohonta k+ko pahnn+mo hungkuno monalohoyohino. O'o, hungkuno yoloho'nohini nalohino.
30 Oso'no nakwo yo'mayo so'no huno nayohoho. K+ko huno hwap+ngo'njo hwosoho. Nom'ne a'amu hof+ko huno'nohini syof+syant+feso hof+koe huno hiso k+ko huno kinyo hwosoho. Oso'no nakwo olo hilo so'no s+meho hi'ntnnono uyalokuhwono. K+ko An+tu mta'ango ne-hopi'nohino hwosoho.
31 Ose ulahon+ngkuhwoni Jisas nal+mento Olohonta sekwo ngkine'no s+meho hi'ntnnono nehopi lontopant+kwofo.
32 Upa'n+mno. Sekumo tango se'mayo'ne s+kunoso we'enepi umo'n+monte'no yohoho. I nto i'mofapohoho. Oso'no hof+ko ngkimo n+kekujo'no sekwo ngkimo n+hwot+'mof+kuji sekwo anga'no anga'no sekwoe ango'mne'no esesamo wohumpeent+feho. Oso'no sekwo ngkimo n+hwot+'mof+kujo'no ngko'nohini nje mango

sohwanji wohumamonnoho. I oso'no ngko'nohinɨ'maho. O'o, Mpohwo kako huhwo ngko'nji wohumamontonoho.

33 Yo'mayo tango se'mayo so'no ngko olo hungkuno hiloso selalokweno. Tango hiso se'mahonɨngkuhwosi sekwo ngkine'no ole wosyonɨfɨsyantɨfeho. Ngko Jisasɨmo ufohi'nonji kako'nji humalohwono. Ose syanɨfɨsyɨkuji sekwo sɨmeho wopɨngo'nji wohumantɨfeho. Sekwo olo hwaho lopo nohumentanɨngkuji yo'mayo tango wonyoso woselohofantɨfeho. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofɨkuji sɨmonyo fiyɨmno. Hwapɨngoso ngko olo hwaho loponjo yahino somo hwotoho fenji nto uyakolo'maleno. Ose nalɨmentisofoho.

17

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamne'no Anɨtu ufo'mane'ento jomo ulɨmentisofoho.

1 Jisas kako oso hungkuno inomokomoyo sohwona'nɨmo nalonto kako ahwomomo tɨmo uhwononto kanɨngkwohumo jomo ulɨmento, Mpohwo, nje sɨkuno nto i'mofapohoho. Olo a'amu lohwamo nje yofe engoso utɨhwaho. Oseso kɨko utɨhwahojo'no ngko jɨje hwomu sohwo'nne'no yofe engo nɨhwofɨkujo'no hofɨko jɨje yofe woho'nomantɨfeho.

2 Kɨko a'amu hopi'nonohino somo ngkimo enjwa'mo uhumatɨ'mentohinofoho. Kɨko a'amu fehohnjo ntapmmentohinoso kako songo ne'no humayoso yano uyɨne'enji ntapmmentohinofoho.

3 Songo ne'no humayo'neso olenoho. A'amu hiso hofɨko nekwo'montosa'ine'no yofe ole wehwofantɨfeho. Kɨko'nohini Anɨtu nehwosoho wokuhwofantɨfeho. Ngko Jisas Kɨlais sohwo'nne'no ole wonɨhwofantɨfeho. Nakwoe hwaho lopone'no Anɨtu uhwatɨmentiso hweho. Ose wonɨhwofantɨfeho. Yofe ose nɨhwofɨkuji hofɨko wopɨngo'nohini humafɨkuji songo ne'no humantokutnnefoho.

4 Ngko olo hwaho lopo nohumanji jɨje yofe engoso jɨje yokumpohn'nyo engoso nto utɨhwamalefoho. Yo'mayo syoho ntapmmentohinoso ngko moi'wo nto esojwao'malefoho.

5 U, Mpohwo hohonta olo hwaho loso nekwo mamtɨ'mokiyo sohonta ngko kɨko'nji nohumanji ngko yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumunyo hwo'nyoho. Ngko kɨko'nji humanji mokosyohumamote pa'nyoso oso yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji kɨko ngkimo asomo ntape.

6 Olo hwe lohwa hwaho loponjo ntapmmentohino lohwa ngko hofɨkimo kikineˈno lutɨhwamale soˈno hofɨko kikineˈno yofe kɨhwofalokwofo. Jɨje aˈamu huhwo sohwa kɨko ngkimo ntopahonɨngkini hofɨko jɨje hungkunomo haloho pentɨfi aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumantɨfi tɨfi inɨngkopalokwofo.

7 Oso aˈamu kɨko ntapmmentohinoso yoˈmayo hungkuno ulahonɨngko hofɨko huno ole syafɨhuˈmentohofi, Olo hwe lohwoe hungkunoso Anɨtu mtaˈangofoho. Huno ose unyofoho.

8 Yoˈmayo hungkuno kɨko ngkimo ntapmmentohinoso ngko lutɨhwahonɨngko hofɨko sɨmeho hiˈntnnono uyontɨfi huno ole uyalofoho. Hohonta ngko kɨkoˈnji humanji kɨko olo hwaho loponeˈno nɨhwatɨmentohinofoho. Oso hungkuno somo hofɨko sɨmeho hiˈntnnono uyalokwofo.

9 Olo aˈamu huhwo lohwamneˈno jomo wakilɨmonneˈno yohono. Aˈamu nomˈne olo hwaho loponjo somneˈno mokilalokuyohono. Oˈo, olo aˈamu kɨko ngkimo ntapmmentohino lohwamneˈno jomo kilalokweno. Jɨje aˈamu hwafoho.

10 Hwe moyaˈmi hopiˈnonohinoso nje hungkunomo tɨfi inɨngkawowoˈnɨngkohofoso kɨkoˈne mehomifoho. Jɨje mehomi huhwo sohwa ngko huhwoˈnnonji nekwoe mehomifoho. Hofɨko nje yofe engo hoˈnomalokwofo. Nje yoˈmayo yoˈmayo hopiˈnonohinoso jɨjefoho. Jɨje yoˈmayo yoˈmayo hopiˈnonohinoso njefoho.

11 Ngko kikiyepono wosapmmo lɨˈmo hofɨkimo uhwatɨˈmoˈmonnoho. Olo hwaho lopo hofɨkoˈnohini wohumantɨfeho. Osoˈno nje Mpohwo wopɨngoˈnohino sohwosi olo aˈamu lohwa hofɨko ngkimo sɨmeho ntapɨfitnneˈenji uhwosopoˈmentohino loso yoˈmayo yahino wonyo somo uyakolopitnne soˈno kɨko jɨje yokumpohnˈnyo engo soˈnji ufoˈmahoji umokosyohumaho. Kɨko ngkoˈnji sɨmeho afa inɨmotohwoyo hopaso hofɨko sɨmeho afa unɨfe.

12 Ngko hofɨkoˈnji nohumanji oso yokumpohnˈnyo kɨko ngkimo ntapmmentohino soˈnji ngko hofɨkimo wopɨngo umokosyohumamote soˈno angaˈno ngkineˈno hohujo nɨhuˈnahone mikinjanɨmofefoho. Oˈo, ntapmmentohino hopiˈnonohino sohwa wopɨngo nnɨngkopalokwofo. Aˈamu angaˈnohino sohumneˈno aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofoso ne imoˈnone hopaso kako angaˈnohino sohwo tɨkanomo wene sohwo pɨwahuˈmentisofoho.

13 Olohonta olo aˈamu lohwamo uhwotɨˈmahmˈmo kikiyepono wosapmmonnoho. Ngko hofɨkoˈnji olopo nohumanji yoˈmayo hungkuno hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umoˈnoneˈenji

kilalokwe so'no nje sɨmeho wopɨngo nɨmo'nɨwo'nɨngkiso hopaso engo womantɨfeho.

14 Jɨje hungkunoso olo a'amu lohwamo nto umotefoho. A'amu hwe moya'mi olo hwaho loponjoso hofɨkoe mangohwa imo'nɨmentohofofoho. Hwapɨngoso ngko hopa hofɨko olo hwaho loponjo yo'mayo somo minɨngkayo'njo hwafoho.

15 Ngko hofɨko'nji yanɨmofo'ne makilohoyohono. O'o, ole kilalokweno. Hofɨko olo hwaho lopo nohumentanɨngkuji oso hwe wonyo Seten kako a'amu lohwamo wonyo umokonohonji kɨko hofɨkimo hofiyo mokosyohumane'enji kilalokweno.

16 Ngko olo hwaho loponjo yahinomo inɨngkunyo hwonɨ'maho. Oso pa'nyoso hofɨko huhwanji olo hwaho loponjo yahinomo inɨngkunyohwa'maho.

17 Mpohwo jɨje hungkunoso hungkuno ne'njofoho. Oso hungkuno hiso olo a'amu lohwamo kɨko itɨhwahonɨngkiji hofɨko hofɨkoe huno ehohosasyɨhwoso'no hofɨko yo'mayo yahino wonyomo ulɨko'mafɨkuji jɨje yahino wopɨngo'nohini ikuji jɨje a'amu ne wopɨngo umo'nantɨfeho.

18 Hohonta kɨko ngkimo nɨhwojahonɨngkini ngko a'amu olo hwaho loponjo lohwanjo ajwo'mo humamotefoho. Oso pa'nyoso ngko olo a'amu lohwamo hwe moya'mi hwahoponjo lohwanjo ajwo'mo wohumafenji hofɨkimo uhwojalokweno.

19 Ngko kɨko'nji nohumahm'mo olo syoho sɨmo'mjolo uyɨmonne'no yohono a'amu lohwa hofɨko jɨje hungkuno so'ne huno ufohotofohojo'no hofɨko jɨje yahino wopɨngo mayo'ne ufo'ma'mne'no yohono. Oseso hofɨko jɨje a'amu ne wopɨngo umo'nantɨfeho.

20 Ose ulonto ole ulɨmento, Olo a'amu lohwamnohini mokosyohumaho eso makilɨmnehono. O'o, hwe moya'mi nom'neso hofɨko olohwafe hungkunomo haloho upa'nɨngkuji ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapɨfijo somo kɨko hofiyo mokosyohumaho kilalokweno.

21 Ngko ole'no nɨmo'nɨngkohoho. Hwe moya'mi hopi'nono nekumo sɨmeho ejapɨkuji hofɨko nekwo hopa sɨmeho hunoso afa'njo umo'nantɨfeho. Mpohwo, kɨko ngkimo nɨhumahnno. Ngko kikimo kuhumaleno. Oso hopaso hofɨko nekumo ehumayo so'no nɨmo'nɨngkohoho. Hofɨko ose ehumafɨkujo'no a'amu hwahoponjoso hofɨkoe yahino wopɨngo somo uhwonɨngkuji ole wosyofɨsyantɨfeho. Ou, Anɨtu kako Jisas Kɨlais sohumo nakwoe hwaho lopo uhwatɨmentiso sohweho lɨkuji ngkine'no sɨmeho wontɨpantɨfeho.

22 Jɨje yokumpohn'nyo kɨko ntapmmentohinoso ngko hofɨkimo uyɨmaleno. Oseso ole'no nɨmo'nɨngkohoho.

Nekwo sɨmeho afa inontai humalohwoyo hopaso hofɨko sɨmeho afaˈnjo umoˈnantɨfeho.
23 Jɨje hungkuno lontnneso nje sɨmehomo mnawojo hopaso nje hungkuno hofɨkoe sɨmehomo ose mnaweho. Oseso hofɨko sɨmeho afa inɨngkuji wopɨngo humafitnne soˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Oseso aˈamu hwahoponjoso hofɨkoe humayo somo uhwonɨngkuji ole wohnnantɨfeho. Anɨtu kako Jisasɨmo nakwoe hwaho loponeˈno nehopi uhwatɨmentiso hweho. Anɨtu Jisasɨmo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkiso hopaso kako olo aˈamu lomo sɨmeho uyalofoho.
24 Ose ulonto ulɨmento, Mpohwo, oleˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Hwe moyaˈmi kɨko ntapmmentohino hopiˈnonohinoso hofɨko ngkoˈnjopo wohumantɨfeho. Olo hwaho loso nekwo mamtɨˈmokiyo sohonta kɨko sɨmeho ntaponji jɨje yofe engoso jɨje yokumpohnˈnyo engo ntapmmentohinofoho. Olo aˈamu lohwa hofɨko oso yofe engo soˈnji yokumpohnˈnyo engo soˈnji ntapmmentohino somo uhwonɨfitnne soˈno nɨmoˈnɨngkohoho.
25 Ou Mpohwo, kɨko yoˈmayo yahino itoˈnohino iwoˈnɨngkino sohwosimo olo hwaho loponjo aˈamulo kikimo huno muyofoho. I osoˈno ngko kikineˈno huno niyohoho. Olo aˈamu ngkoˈnjo lopo humalofoso hofɨko kɨko ngkimo nɨhwatɨmentohino sohwoˈnneˈno huno unyofoho.
26 Jɨje yahino yoˈmayo soˈno hofɨkimo nto utɨhwamaleso ngko neˈno utɨhwahmˈmnefoho. Oseso kɨko sɨmeho engo ntopantokuno hopaso hofɨko sɨmeho engo unantɨfeho. Ngko hofɨkimo humahmˈmeˈno kikimtaˈangoso hofɨko sɨmeho ose unantɨfeho. Jisas kako Anɨtumo ose ulɨmentisofoho.

18

Jutas kako Jisasɨmneˈno mango sohwamo tokoyoˈofo imentisofoho.

(Matɨyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

1 Jisas kako Anɨtumo ose ulahonɨngki kako kakoe inomokomoyo sohwonaˈni nakwo oso hopo sopo ulɨkoˈmentani mijo weˈe Kitɨlon wekentani nongkihntaˈni iyo uyo syoho sopo umentɨhwonefoho.
2 Jutas kako Jisasɨmneˈno tokoyoˈofo yone sohwo kako oso iyo uyo syoho soponeˈno huno unyo hweho. Hwapɨngoso sɨkuno piˈnɨngo engo somo Jisas kakoe inomokomoyo sohwonaˈnnonji oso hopo sopo neˈno umotohwonefoho.
3 Hwe yofe engo tajo ango syohoˈnjo sohwanji aˈamu Falisi sohwanji hofɨko aˈamu hwapɨfe tɨfoˈnjo sohwanji aˈamu itokusoˈnjo sohwanji Jutasɨˈnji uhwojahonɨngkofi Jutas kako oso iyo uyo syoho hopo soponeˈno ipemotawomentisofoho.

Hofɨko kwefoho'nji sikiloho'nji yo'mayo ikujoho so'nji motapmmentohofofoho.

4 Jisas kako kakine'no yo'mayo u'mane so'no sɨmo'mo huno nto unyo sohwo humentanjopo a'amu sohwamo nuhwonɨtɨmanto ulɨmento, Sekwo tɨhune'no tɨpeelokwofo.

5 Ose ulohonɨngkahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Nakwo Jisas Nasalet mta'ango sohune'no tɨpeelokuhwono. Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko olo huhwo'nyoho. Ose ulɨmentisofoho. Jutas oso a'amu Jisasɨmne'no tokoyo'ofo yone sohwo oso a'amu huhwo sohwanji humohumantisofoho.

6 Jisas kako olo huhwo'nyoho ulɨmentiso so'no hofɨko iyoho yontɨfi hohokuhano asohosile we'enepi wentɨfi hwahopo pɨwahu'mentohofofoho.

7 Oseso Jisas kako apa'no ulɨmento, Sekwo tɨhune'no tɨpeelokwofo. Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Jisas Nasaletnnta'ango sohune'nefoho.

8 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Nto selohefoho. Ngko olo huhwo'nyoho. Sekwo ngkimo wantɨmantɨfi pohofɨhwasi'manji nje inomokomoyo lohwamo tɨmo'nohini fohonɨhwatɨmno. Hofɨko wahumpopɨfe. Jisas ose ulɨmentisofoho.

9 Sɨmo'mjo Jisas kanɨngkwohumo ole nto ulɨmento, Oso a'amu ntapmmentohino sohwamo ngko mokosyohumamote so'no anga'no ngkine'no hohujo nɨhu'nahone mikinjanɨmofefoho. Oso hungkuno ulɨmentiso so'no huno ikwesyafɨsyonto wahumpopɨfe ulɨmentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkuno kakoe inomokomoyo sohwamne'no ulɨmentisoso ne imo'nɨmentisofoho.

10 Saimoun Pita kako nohumanto hwakuhwajo iwosɨpema'nonto a'amu fihwoe haloho angahohnjo somo loku'mentisofoho. Lojwahonɨngki halohoso pɨwahu'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyo hweho. Kakoe yofeso Malɨkos.

11 Pita ose yahonɨngki Jisas ulɨmento, Jɨje hwakuhwajoso asoso'mo fotofahinyo. Kɨko huno pipi kiyalofoho. Yo'mayo tango nje Mpohwo, Nje hwomu womano, lɨmentisoso ngko woma'mo. Oso'no hwakuhwajoso fotofahinyo.

Hofɨko Jisasɨmo Anasɨyepono ipemotamentohofofoho.

12 Oseso oso a'amu itokuso'njo sohwanji a'amu Jutafe hwapɨfe tɨfo'njo sohwanji hofɨkoe hwe engo sohwanji hofɨko Jisasɨmo aho kentɨfi kakimo impe intokwomentohofofoho.

13 Sɨmoˈmo hofɨko Anasɨyeono motawomentohofofoho.
Anas huhwo sohwo kako Kaiyofasɨye kanengkwohweho.
Kaiyofas sohwo kako oso soswo somo aˈamu tajo ango
syohoˈnjo soˈno yofe engo maˈmentisofoho.
14 Oso Kaiyofas huhwo sohwo kako aˈamu Juta somo
ole ulɨmento, Yahino itoˈnohinoso olenoho. Olo hwe
angaˈnohino lohwo kako hwe moyaˈmi hopiˈnonohino
somneˈno ufoˈmayoˈne poyo wapeˈnono. Ose nto
ulɨmentisofoho.

Pita ulɨmento, Ngko Jisasɨmneˈno huno maniyohoyohoho lɨmentisofoho.
(Matɨyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

15 Aˈamu sohwa hofɨko Jisasɨmo ipemotosontanɨngkofo
somo Saimoun Pitaˈnji ngko Jounˈnnonji nekwo Jisasɨmo
inɨngkasɨmentɨhwoyofoho. Oso hwe yofe engoˈnjo tajo
ango syohoˈnjo sohwo kako ngkineˈno huno uyo soˈno ngko
Jisasɨˈnji oso hwe yofe engoˈnjo sohwoe tojo somo humento-
hefoho.
16 I osoˈno Pita kako mempo hohntaˈni hokuˈyo sopo
fosyohumamentisofoho. Oseso ngko hwe yofe engoˈnjo
huno ninyo sohwoˈni ngko aˈmu hokuˈyo mokosyohumayo
simo Pitamo ipemotasyuyoˈne ulɨmentohefoho. Oso aˈmu
hisi Pitamo ipemotaswonto
17 Pitamo ulɨmento, U, kɨko huhwosi olo hwe lohwoe
inomokomoyo hwosilɨkeno. Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento,
Awonoho. Ngkoˈmaho. Ose ulɨmentisofoho.
18 Oso ango soponjo syoho ulohofiyo soˈnji aˈamu
hwapɨfe tɨfoˈnjo sohwanji kwongkwongo usahonɨngki
toho intofontɨfi aˈapaho toho imokinɨmentohofofoho.
Pita huhwoˈnji hofɨkoˈnji nolohofontɨfi aˈapaho toho
imokinɨmentohofofoho.

Hwe yofe engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo sohwo Jisasɨmo hungkuno ulohonɨmentisofoho.
(Matɨyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

19 Hwe yofe engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo sohwo kako
Jisasɨye inomokomoyo sohwantnneˈno yoˈmayo hungkuno
Jisas hofɨkimo lutɨhwawoˈnɨngkiso soˈntnneˈno Jisasɨmo
ulohonɨmentisofoho.
20 Oseso Jisas ulɨmento, Ngko hwe moyaˈmi hopiˈnonohino
somo utɨhwaˈnyoponohini lutɨhwawoˈnɨngkohe
hwoˈnyoho. Engolopohamo ngko Anɨtuye tajo
ango engoˈnjo soponjo tajo ango weˈeso aˈamu Juta
uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo sopo nje yoˈmayo hungkunoso
lutɨhwamentohefoho. Ngko hungkuno hiyasoˈmo majofoho.

21 Oso'no kɨko ngkimo peho'no ntohonantokuno. Kɨko
oso a'amu nje hungkuno upa'nɨwo'nɨngkohofo somo ulo-
honyo. Oso hungkuno ngko lɨwo'nɨngkoheso hofɨko huno
moi'wo'nnyofoho.
22 Ose ulahonɨngki hwe hwapɨfe tɨfo'njo fihwo kako
Jisasɨ'njopo lohofonto Jisasɨye manjijohopo hwanɨngo fon-
jonto ulɨmento, Kɨko olo hwe yofe engo'njo lohumo
hungkuno oso pa'nyoso nulohotoho. Ito'nohini uso.
23 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko hungkuno wonyo
ulohe so'no lanɨfonjohino. I ngko hungkuno wonyo
ulohe'manji kɨko olo a'amu lohwamo uso. I ngko
hungkuno nehopi ulohe'manji peho'ne nɨfonjohino. Ose
ulɨmentisofoho.
24 Oseso oso impe Jisasɨmo into'mentohofoso Jisas
into'nowentanɨngki Anas kako oso hungkuno Jisasɨmo
ulohonɨmentiso sohwo kako Kaiyofas hwe yofe engo'njo
tajo ango syoho'njo sohwoepono lɨhwatɨmentisofoho.

Pita apa'no Jisasɨmne'no ngko huno maniyohoyohoho ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

25 Saimoun Pita a'amu'nji lohofonto a'apaho toho imoki-
nontanɨngki a'amu huhwo sohwo ulɨmentohofi, Kɨko huh-
wosi kakoe inomokomoyo hwosilɨkeno. Ose ulahonɨngkofi
Pita hwasyo hungkuno ulɨmento, Awonoho. Ngko kakoe
inomokomoyo hwonɨ'maho.
26 Ose ulahonɨngki oso hwe yofe engo'njo sohwoe syoho
ulohofiyo nom'ne sohwo kako oso a'amu Pita kako haloho
lojwao'mentiso sohwoe a'amu sohwo kako Pitamo ulɨmento,
Ou, nehopi. Kɨko Jisasɨ'nji oso iyo uyo syoho sopo nohumen-
tanɨngkini ngko kohonɨngkohe hwosoho.
27 Ose ulahonɨngki Pita apa'no ulɨmento, Awonoho. Ngko
osoho hwonɨ'maho. Ose ulahonɨngki yɨhufo tosɨka yokaso
oso hohosohonta ho'nɨmentisofoho.

Hofɨko Jisasɨmo Pailotɨyepono ipemotasɨmentohofofoho.
(Matɨyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

28 A'amu sohwa hofɨko Kaiyofas nta'ni Jisasɨmo
utɨmantɨfi oso hwe engo a'amu Loum mta'ango sofe
hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe ango engo
sopone'no imɨngo ne hosɨwo hosɨwe iyo so'nji Jisasɨmo
ipemotamentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofɨko
hofɨkoe Anɨtu Kako A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso
somne'ne Syafɨsiyo Sɨkuno Engo * iyoho humayo somne'no
nto'no esyohumayo'ne hofɨkoe he a'apaho yo'mayoso

* **18:28:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

mijo nto yatɨkuˈmentohofofoho. Osoˈno hofɨko huno
ole syafɨhuˈmentohofi, Aˈamu Loum nakwoe yahinomo
minɨngkayoˈnjo sohwafe angomo nakwo syukwato
lohofɨhwosi kihoˈnjo imoˈnɨngkuhwasi nakwo elɨjwanyo
engo sopo wopayo monanehwono. Ose syafɨsyontɨfi mempo
hohntaˈni humamentohofofoho.
29 Oseso oso hopo sopo nohumentanɨngkofi Pailot
mempono noswaponto ulɨmento, Sekwo olo hwe lohumo
olo hungkuno ntoˈno mɨhwajiyo ango loponeˈno pehoˈno
ipemotapohofɨhwolo. Peho wonyo imasoˈneto.
30 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo
kako yahino wonyo miyoˈnjo yontentesi nakwo olo ango
lopo kikiyepono mipemotapɨhwonesohilo.
31 Ose ulahonɨngkofi Pailot ulɨmento, Sekwo aˈamu
Juta soku sekwoe honɨngkano hungkuno somneˈno huno
syafɨsyɨkuji kakoe hungkunoso ntoˈno mɨhwatɨmno. Ose
ulahonɨngki aˈamu sohwa ulɨmentohofi, Sekwo aˈamu Loum
sohwasi nakwo aˈamumo fonjasiyoˈno honɨngkano somo
pɨjwonaofɨwoˈnɨngkohofofoho. † Ose ulɨmentohofofoho.
32 Hohonta Jisas kako kakoe aˈamu somneˈno kako
poyo imoˈnone soˈno lutɨhwamentiso sohonta kako
aˈamu Loum sohwa aˈamumo iyo hwojiyafɨkuˈnnyo
sopo fonjintoˈofahumotofo hopaso wapeˈnɨmontonoho
nalɨmentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkunoso ne
umoˈnɨmonteˈno yohoho.
33 Oseso Pailot kako ango engo somo apaˈno swonto
Jisasɨmneˈno joho lɨtɨmanto ulɨmento, Kɨko aˈamu Jutafe
Hwe Engo hofɨkoe hwaho mokosyohumayoˈne hwosilaho.
34 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Oso hungkuno ntohi-
noso jɨje huno mtaˈni lantohino. I aˈamu Jutaso hofɨko
kilɨmalofoyoho kantohino.
35 Ose ulahonɨngki Pailot ulɨmento, Ngko aˈamu Juta
hwoˈntaho. Jɨje temtitofo Juta sohwanji hwe yofe engoˈnjo
tajo ango syohoˈnjo sohwanji hofɨko ngkiyepono kumotapo-
hofo. Kɨko peho imahnnoˈneto.
36 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko aˈamumo
mokosyohumayoso olo hwaho lopoˈmaho. Oˈo, ngko olo
hwaho loponjo aˈamumo mokosyohumayoˈne hwoˈntontosi
nje inomokomoyo sohwa hofɨko aˈamu Juta sohwanji
fongkiˈnɨfijoso aˈamu Juta sohwa monɨmafɨkutnnesohilo.
I osoˈno ngko aˈamumo mokosyohumayo kɨko paˈnyo
hwonɨˈmaho.

---

† **18:31:** Aˈamu Loumjo sohwa Jutafe hwaho mokosyohumayo hwafoho. Osoˈno hofɨko hungkuno mɨhwajiyoˈneso yono lɨmentihofofoho. Osoˈno hofɨko honɨngkano yokumpohnˈnyo hoˈnahumentohofofoho. Aˈamu angaˈno mapeˈnyoso wopɨngofoho.

37 Ose ulahonɨngki Pailot ulɨmento, Oseˈmanji kɨko
hwe engo aˈamumo mokosyohumayo hwosoho. Ose
ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko hwe engo aˈamumo
mokosyohumayo hwosoho ntohinoso hungkuno
ntoˈnohinoho. Ngko olo hwaho lopo imoˈnɨmentoheso
syoho angaˈnohino hungkuno nehopiˈnohino lɨjwaofoˈneso
imoˈnɨmentohe hwoˈnyoho. Aˈamu hofɨko hungkuno
nehopiˈnohino umoˈnɨwoˈnɨngkisoso nje hungkunomo
haloho pewoˈnɨngkohofofoho.
38 Ose ulahonɨngki Pailot ulɨmento, Aˈamu hungkuno ne
soˈno huno unyoso tɨhwolo. Ose ulɨmentisofoho.

*Pailot kako Jisasɨmo iyo hwojiyafɨkuˈnnyo somo fon-
jintoˈofasiyoˈne lɨmentisofoho.*
(Matɨyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Pailot ose ulonto kako mempono aˈamu Jutafepono apaˈno
noswonto ulɨmento, Ngko olo hwe lohwo kakoe yahino
wonyoso motɨpɨhwonɨngkiyohono.
39 I osoˈno sekwoe yahinoso ole woˈnnyofoho. Anɨtu
Aˈamu Isɨlael somo Uyakoloˈmentiso somneˈno Syafɨsiyo
Sɨkuno Engo ‡ iyoho humayo somo sekwoe aˈamu
angaˈno impoˈango mtaˈni isɨhutofomayoˈne jomo
ntɨwoˈnɨngkohofɨhwasoho. Oseso ngko sekwo aˈamu
Juta sokuye olo hwe engo lohumo usɨhutofonehwajono
lasemoˈnɨngkohoho.
40 Ose ulahonɨngki hofɨko mango engo mohmˈno
ulɨmentohofi, Olo hwe lohumo nusɨhutofohotoho.
Oˈo, kɨko Mpolapas sohumo usɨhutofo. Mohmˈno ose
ulɨmentohofofoho. Mpolapas huhwo sohwo kako aˈamumo
fonjasyonto aˈamufe yoˈmayoso hufo maˈmojo hweho. Hwe
wonyo hweho.

19

1 Oseso Pailot kako Jisasɨmo utɨmanto kakoe
aˈamu itokusoˈnjo sohwamo impeˈnji fongkupmno,
ulɨmentisofoho.
2 Hofɨko Jisasɨmo nofonjontɨfi impe yongoˈnjoso
nokikisontɨfi hnnɨmentohofi olo hwe yofe engoˈnjo
hwaho mokosyohumayo sohwo mnokinoˈmanjiˈmofo
paˈnyofoho. Ose lontɨfi Jisasɨye mnokinopo
monjiˈmofahumentohofofoho. Ose yontɨfi hofɨko
manjiˈmofo sawemo miyoˈnohinoso aˈamu hwaho
mokosyohumayo yofe engoˈnjo sohwa iwoˈnɨngkohofo
hopaso Jisasɨmo uloho'mentohofofoho.

‡ **18:39:** Mt. 26:2 enjwa soˈmo fehonoloˈmongkomaho.

3 Ose ulohofont+fi kakimo u'mant+fi sitofo ulont+fi
ul+mentohofi, Ou, Hwe Engo sohwosi, k+ko a'amu Juta
somo mokosyohumawo'n+ngkino sohwosilaho. Ose ulont+fi
kakoe manjijohopo fongku'mentohofofoho.

4 Osohonta Pailot apa'no mempono noswaponto a'amu
Juta somo ul+mento, Ihwoni. Ngko mempone'no ipemo-
toswapmme sohwo sekwo huno waseyono. Kako wonyo
hon+ngkano ane hweho.
5 Ose ulahon+ngki Jisas kako mempono swapm-
mentisofoho. Oso mnokino manji'mofo yongo'njo
mt+'mokumentohofoso Jisas+ye mnokinopo monjimofahu-
mentohofofoho. Oso manji'mofo miyo'nohinoso hi'njo
hweho. Jisas osopo nohumentan+ngki Pailot a'amu somo
ul+mento, Ihwoni, olo hwe lohumo uhwon+mno.
6 Ose ulahon+ngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo
sohwanji a'amu hwap+fe t+fo'njo sohwanji hof+ko Jisas+mo
uhwonont+fi joho mohm'no ul+mentohofi, Iyomo fon-
jinto'ofahumno. Iyomo fonjinto'ofahumno. Ose ula-
hon+ngkofi Pailot ul+mento, Olo hwe lohwoe hon+ngkano
wonyoso ngko mot+p+hwonyo'njo yohono. Sekwo soku
ut+maf+kuji iyomo fonjinto'ofahumno.
7 Ose ulahon+ngki a'amuso ul+mentohofi, Olo hwe lohwo
kako An+tumne'no sitofo nal+mentisofoho. Ngko An+tuye
Hwomu hwo'nyoho nal+mentisofoho. Oso'no nakwoe
hon+ngkano hungkuno olo yahino loso'no wape'nono
nal+wo'n+ngkohoho.

8 Pailot oso hungkuno homo somo upa'nonto iyoho engo
m+kun+mposo un+mentisofoho.
9 Pailot oso ango engo somo apa'no noswonto Jisas+mo
ul+mento, K+ko nt+'mta'ni pmmentohino hwosilo. Ose
ulahon+ngki Jisas oso hungkuno ul+mentiso somo asomo
mujo'njo yahon+ngki
10 Pailot ul+mento, Pipilo. K+ko ngkimo hungkuno manjoso
mampi'nyo peho'no humahnno. Ngko kikimo kis+hutofo'ne
yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I ngko kikimo iyomo
fonjinto'ofakisiyo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho.
Oso'no k+ko huno makiyoho liyohoho.
11 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Oso yokumpohn'nyo
engo mokosyohumahnnoso An+tu ahwomomo humaso
sohwo kako kikimo mokijape'njo yontentesi k+ko ngkimo
wonyo mantohofohotnnesohilo. Oso a'amu ngkimo
j+je ahomo ho'nan+humalofo sohwa hof+koe wonyoso
j+je wonyo somo yakolo'nnyofoho. Hof+koe wonyoso
m+kun+mposofoho.

12 Pailot kako Jisasɨye hungkunomo upaˈnonto Jisasɨmo
usɨhutoˈmo lonto huno piˈnɨngo engo syafɨhuˈmentisofoho.
Aˈamu Juta sohwa oso hisoˈno upaˈnontɨfi hofɨko
Pailotɨmo mango engo ulɨmentohofi, Kɨko olo hwe
lohumo isɨhutofɨhwaji soˈmanji kɨko Sisa hwe yofe engo
hwofiloˈnnyo sohwoe aˈamu hwosɨˈmaho. Aˈamu fihwo
ngko aˈamumo mokosyohumayo hwoˈnyoho lɨwoˈnɨngkiso
sohwo kako Sisafe mango hweho.
13 Pailot kako oso hungkuno homo somo upaˈnonto
kako Jisasɨmo mempono ipemotoswapmmentisofoho.
Noswaponto Pailot kako hungkuno ntoˈno mɨhwajiyoˈne
epohumayo sopo ampo humamentisofoho. Oso hopo
sopo yofe ole lɨmotofofoho, Sokumnangoponoho. Aˈamu
Hipɨluso oso hisoˈno hofɨkoe hungkunoso ole lɨmotofofoho,
Ngkapatofoho lɨmotofofoho.
14 Oso hohosohonta aˈamu Jutafe Anɨtu Aˈamu Isɨlael somo
Uyakoloˈmentiso somneˈne Syafɨsiyo Sɨkuno Engo * iyoho
moˈnɨngkanta humayoˈne yoˈmayo itoˈno esyohumayoˈne
sɨkunomnoho. Oso homo somo mofehiˈnyo ajwo kuntoliy-
opo posahonɨngki Pailot aˈamu Juta somo ulɨmento, Olo
hwe lohwo sekumo semokosyohumayoˈne hwe engo hweho.
Sekwo uhwonɨmno.
15 Ose ulahonɨngki hofɨko joho mohmˈno ulɨmentohofi,
Wayo yafɨkuji fonjahumno. Iyomo fonjintoˈofahumno. Ose
ulahonɨngkofi Pailot ulɨmento, Ngko sekwoe hwe engo
sohumo iyomo wofonjintoˈofahumonntaho. Ose imneˈno
lasemoˈnɨngkohoho. Ose ulahonɨngki aˈamu yofe engoˈnjo
tajo ango syohoˈnjo sohwa ulɨmentohofi, Olo hwe lo-
hwo nakwoe hwe engo hwoˈmaho. Nakwoe hwe engo
angaˈnohino sohwo Sisafoho.
16 Ose ulahonɨngkofi Pailot kako Jisasɨmo iyomo
fonjintoˈofasiyoˈne aˈamu huhwo sohwafe ahomo
hoˈnahumentisofoho.

Hofɨko Jisasɨmo iyo hwojiyafɨkuˈnnyopo fon-
jintoˈofahumentohofofoho.
(Matɨyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

17 Oseso Jisasɨmo utɨmantɨfi iyo hwojiyafɨkuˈnnyoso
nomantɨfi kakwoˈyohumo utofimentohofofoho. Jisas
kako itokwawento ango Jelusalem ulɨkoˈmantɨfi
Aˈmomnokinoponoho lɨwoˈnɨngkohofo sopono
kotasɨmentohofofoho. Hipɨlu hungkunoso oso hopo
soponeˈno ole lɨwoˈnɨngkohofo Ngkoulɨkotanoho
lɨwoˈnɨngkohofofoho.

---

* **19:14:** Mt. 26:2 enjwa soˈmo fehonoloˈmongkomaho.

18 Oso hopo sopo hofɨko Jisasɨmo iyo hwojiyafɨku'nnyo
sopo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso Jisasɨ'njo sopo hwe
hufa'u sohwa'u yohosi yohosɨnta'ni fonjinto'ofasyontɨfi
Jisas ajwo'mo fonjinto'ofahumentohofofoho.

19 Pailot kako iyoswo nomanto Jisasɨye mijo kwa'ofiyo
tokwajo nohonje sopo mtɨ'mokohofojahumentisofoho.
Oso hungkuno hiso olenoho. JISAS NASALET NTA'ANGO
SOHWO A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose
mtɨ'mokumentisofoho.

20 Jisasɨmo fonjinto'ofahumentohofo hopo sopo ango
Jelusalem mofoneponoho. Oseso a'amu Juta pi'nɨngoso nos-
apontɨfi oso iyoswo mtɨ'mokohofojahumentiso homo somo
atofo lɨmentohofofoho. Oso hungkuno hiso Pailot kako
hungkuno hufa'u sɨhune'njo mtɨ'mokumentisofoho. A'amu
Jutafe hungkuno'nji a'amu Ngkɨlikɨfe hungkuno'nji a'amu
Loumɨfe hungkuno'nji mtɨ'mokohofojahumentisofoho.

21 Oseso a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa
hofɨko oso iyoswomo uhwonontɨfi Pailotɨmo ulɨmentohofi,
A'amu Jutafe Hwe Engo hweho mtɨ'mokinyoso hwasyofoho.
Ole mtɨ'mojo. Olo hwe lohwo ngko a'amu Jutafe hwe engo
hwo'nyoho lɨmojo hweho. Ose mtɨ'mojo.

22 Ose ulahonɨngkofi Pailot ulɨmento, Hungkuno
mtɨ'mokohe loso olo hungkuno lo'nohini waweno. Ose
ulɨmentisofoho.

23 A'amu itokuso'njo osofosofahu'nohino sohwa hofɨko
Jisasɨmo iyo hwojiyafɨku'nnyo sopo nto fonjinto'ofasyontɨfi
hofɨko kakoe manji'mofo yo'mayo so'nji nomantɨfi yano
ilofoso osofosofahu'no ilo'mentohofofoho. A'amu anga'no
anga'nohino sohwamnefoho. I kakoe nem'no manji'mofoso
ufohotofoso ane'njo uhwonontɨfi

24 ole hnnɨmentohofi, Oloso nosɨsɨmpehwaloho. O'o
nakwo syohi'nyo ihwasi a'amu neyakolofoso sohwo kako
olo hiloso hi'nji woma'monte hweho. Ose imentoho-
foso Anɨtuye hungkuno a'amu mtɨ'mokumentohofoso ne
imo'nɨmentisofoho. Hungkuno hiso olenoho.

A'amu nje hwapɨfe yo'mayoso yano ilofontɨfi
hu'mema'mentohofofoho.

Nje manji'mofo so'no hofɨko syohi'nyo yontɨfi
uyakolo'mentiso sohwo ma'mentisofoho.

Oso a'amu itokuso'njo sohwa oso hiso imentohofofoho.

25 Oso Jisasɨye iyo hwojiyafɨku'nnyo'njo mofone sopo
Jisasɨye kona'wohi'nji konosɨma'nji Kɨloupasɨye ape
Maliya'nji nom'ne Maliya ango Makɨtola nta'angosɨ'nji
humamentohofofoho. Oso moya'mi hofosofa Jisasɨye iyo
hwojiyafɨku'nnyo'njo tɨfo ne sopo loho'mentohofofoho.

26 Ngko Joun Jisasɨye aˈamu sohwoˈnnonji Jisasɨye
konaˈwohiˈnji afapo lohofontanɨngkuhwoi Jisas ehononto
elɨmento, Naˈuyo oso hwe sohwo jɨje hwomu hweho.
27 Ose ulonto ntɨmento, Olosi jɨje naˈuyoho. Ose nta-
honɨngki oso sɨkuno somo ngko Jisasɨye konaˈwohihnˈni nje
angomo mokosyohumamotefoho.

Jisas kako poyo imoˈnɨmentisofoho.
(Matɨyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

28-29 Ose imoˈnɨmentiso sohonta Jisas kako huno
ole umento, Nje yoˈmayo syohoso moiˈwonoho. Ose
syafɨsyonto ole ulɨmento, Ngko mijoˈno nɨmoˈnɨngkohoho.
Ose ulɨmentisofoho. Ahwonte angaˈno ipisayo
mijo yokumpoynˈnyo mangkinyoˈnjo oso hopo sopo
nowentanɨngki hofɨko hwapɨfe paˈnyo weˈeso mijo homo
somo yomantɨfi tokemo popojontɨfi nohoˈnomantɨfi Jisasɨye
mangomo uyɨmentohofofoho. Ose imentohofo sohonta oso
hungkuno Ntefit Jisasɨmneˈno hohonta mtɨˈmokumentisoso
ne imoˈnɨmentisofoho. Mtɨˈmokinyoso olenoho. Ngko
mijoˈno nɨmoˈnɨngkoho.
30 Ose ulahonɨngki Jisas mijo hiso nononto lɨmento, Nje
syoho imoteso moiˈwonoho. Ose ulonto kakoe mnokino
iwaˈwoˈmentisofoho. Osohonta kakoe huyoˈmango Anɨtuye
poneˈno uhwatɨmentisofoho.

Aˈamu itokusoˈnjo fihwo kako Jisasɨmo hosɨmno hupepo
honje hmmentisofoho.

31 Oso hohosohonta aˈamu Jutaso hofɨkoe Sɨkuno Engo
iyoho humayo soˈne yoˈmayo ntoˈno esyohumayoˈne
sɨkunomnoho. Oseso aˈamu Juta sohwa ole
syafɨhuˈmentohofi, Nakwoe Sɨkuno Engo iyoho humayo
somo iyo hwojiyafɨkuˈnnyo sopo aˈamufe pijafo neˈno weso
nakwolaho lontɨfi hofɨko Pailotɨmo aˈamu huhwo sohwa
poyo komoˈno peˈnyoˈne hungkuno ole ulɨmentohofi, Kɨko
jɨje aˈamu itokusoˈnjo sohwamo ulahonɨngkohoji hofɨko
aˈamu iyoponjo sohwafe sɨfe kutɨkujo lohofɨkuji hwahopo
womehoˈnahufe.
32 Ose ulahonɨngkofi Pailot hungkuno ose ulahonɨngki
aˈamu itokusoˈnjo sohwa hofɨko oso hwe hufaˈu Jisasɨˈnjo
sopo yohosi yohohntaˈni fonjintoˈofahumentohofo
sohwaˈuye sɨfemo kutɨkujo lohoˈmentohofofoho.
33 Nokujontɨfi Jisasɨmo uˈmantɨfi kako poyo nto
imoˈnɨmentiso uhwonɨmentohofofoho. Ose uhwonontɨfi
Jisasɨye sɨfemo makujiyoˈnjo imentohofofoho.
34 I osoˈno aˈamu itokusoˈnjo fihwo kako Jisasɨmo
hosɨmno hupepo honje hmmentisoso honɨyoˈnji mijoˈnji
usɨhumaˈmentisofoho.

35 Ngko Joun sohwoˈni yoˈmayo imoˈnɨmentiso
somo uhwonɨmentohefoho. Hwasyo hungkuno
moselalokuyohono. Yoˈmayo uhwonɨmentoheso
yoˈmayo upaˈnɨmentoheso olo iyoswo lomo ifalifaliyo
mtɨˈmokalokweno. Sekwo hungkuno homo somo sɨmeho
hiˈntnnono uyɨfitnneˈenji mtɨˈmokalokweno.
36 Yoˈmayo uhwonɨmentoheso imoˈnɨngkahonɨngki
Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofoso
ne imoˈnɨmentisofoho. Hungkuno angaˈno
mtɨˈmokumentohofoso olenoho.

Hofɨko kakoe yokinoso makujiyofoho.

37 Nomˈne hungkuno mtɨˈmokumentohofoso olenoho.

Oso hwe sohumo hofɨko hosɨmno hmmentohofo sohumo
uhwonantɨfeho.

Hungkuno mtɨˈmokumentohofo hiso oso sɨkuno homo
somo ne imoˈnɨmentisofoho.

Hofɨko Jisasɨye pijafoso sokimomo hoˈnahumentohofofoho.
(Matɨyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

38 Oso hiso moiˈwo imoˈnɨngkahonɨngki Jousep
ango Alimateyantaˈango sohwo kako Pailotɨmo
uˈmaˈmentisofoho. Jousep huhwo sohwo kako Jisasɨmneˈno
sɨmeho ko uyonto kako aˈamu Jutafe hwe engo somneˈno
iyoho unɨngkahonɨngki kako sɨmeho hiˈntnnono unyo
hungkuno soˈno molɨjwafeˈnjo imentiso hweho. Jousep
huhwo sohwo kako Pailotɨmo uˈmanto ulɨmento, Ngko
Jisasɨye pijafoso womaˈmonneˈno yohono. Ose ulahonɨngki
Pailot eno ulahonɨngki Jousep Jisasɨye pijafoso iyopo ntaˈni
maˈmentisofoho.
39 Jousep kakoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, Nikoutemos kako ho-
honta Jisasɨmo sɨkwoˈmiyomo uˈmaˈmentiso sohwoˈnji siko
Jisasɨye pijafo maˈmentisiyefoho. Nikoutemos huhwo so-
hwo kako iyo mijo akino wopɨngoˈnjo soˈnji iyoswo akino
wopɨngoˈnjo soˈnji pijafo somo hoˈnasyiyoˈne piˈnɨngo engo
motapmmentisofoho. Kakoe tangoso *teti-foua* (34) *kilou*foho.
40 Aˈamu Jutaso hofɨko aˈamu poyo peˈnyofe pijafoso
ijopijisasyiyoˈne esyohumamotofo hopaso siko Jisasɨye pi-
jafo soˈnji yoˈmayo akino wopɨngoˈnjo soˈnji hwapɨfemo
popokuˈmentisiyefoho.
41 Jisasɨmo iyopo fonjintoˈofahumentohofo mofone sopo
iyo uyo syoho woˈnnyoponoho. Oso hopo sopo aˈamu
hofɨko sokimo songo aˈamufe pijafo hoˈnasiyoˈneˈentɨfi
mtɨˈmokumentohofofoho. Hofɨko oso sokimo homo somo
nomˈne aˈmopijafoso mohoˈnasiyoponoho.

42 Oso sɨkuno yoˈmayo ntoˈno esyohumayoˈne sɨkuno moiˈwo imoˈnyoˈne mofone soponeˈno hofɨko Jisasɨye pi-jafoso ikanopo momotaweˈnjo yontɨfi oso sokimo mofone soponjo somo hoˈnahumentisiyefoho.

20

Jisas kako piˈnɨmo ntaˈni songo lɨkaˈmentisofoho.
(Matɨyu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

1 Sante imɨngo neˈnji sɨkwoˈmjoho soˈmo Maliya ango Makɨtolantaˈangosi kako nolɨkafonto Jisasɨmo hoˈnahumentohofo soponeˈno uhwonɨmentisoso piˈnɨmomjo sojoso hwosampoˈnnyo uhwonɨmentisofoho.
2 Ose uhwononto kako hano kunto kuntoˈno nowento Saimoun Pitaˈnji ngko Jounˈnnonjimo tɨpehonɨmaˈnonto elɨmento, Nakwoe Hwe Engo sohumo sokimo mtaˈni wae yaoˈmalofofoho. Hofɨko ntɨˈmo kohoˈnahumalofo. Ngko huno maniyohoyohoho.

3 Ose elahonɨngki Pitaˈnji nekwo sokimo somneˈno hano kunto kuntoˈno nowentai
4 ngko Pitamo uyakolofonji ngko sɨmoˈmo sokimo somo iˈmofapmmentohefoho.
5 Ngko iˈmofaponji ikuˈnɨhwonɨngkoheso hwapɨfe yoˈmayoso ko uhwononji ngko masyuyoˈnjo imentohefoho.
6 Saimoun Pita kako tɨfi nɨmjɨmentiso sohwo kako sokimo ne moˈmo humentisofoho. Noswonto uhwonɨmentisoso hwapɨfeˈnohini nowentanɨngki uhwonɨmentisofoho.
7 Oso hwapɨfe nomˈneso Jisasɨye mnokinomo popokuˈmentisiyoso nomˈnepo kuˈmokahinyo nowen-tanɨngki uhwonɨmentisofoho.
8 Ngko sɨmoˈmo sokimomo iˈmofapmmentohe huhwoˈni noswonji yoˈmayo somo uhwononji Jisas kako lɨkafone soˈno ngko sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentohefoho.
9 Hohonta sohonta nakwo Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo soˈno yofe muhwofeˈnjo imentɨhwonefoho. Hungkuno mtɨˈmokumentohofoso Jisas kako poyo imoˈnɨngkuhwosi apaˈno songo lɨkafoneˈno mtɨˈmokumentohofofoho.
10 Oso hohosohonta yoˈmayoso nuhwonontai oso hungkuno homo somo sɨmeho hiˈntnnono uyontai nekwoe aˈamuˈnjopo asomo umentɨhwayofoho.

Maliya ango Makɨtolantaˈangosi Jisasɨmo uh-wonɨmentisofoho.
(Matɨyu 28:9-10; Mak 16:9-11)

11 Osohonta Maliya kako sokimo'njo mofone sopo
lohofonto humotaho lɨmentisofoho. Humotaho lonto
iku'nɨhwonɨmentisoso sokimo ajwomo'mo
12 a'amu ahwomo mta'ango nehm'no manji'mofo sawemo
halojo'njo sohwa'u uhwonɨmentisofoho. Siko Jisasɨye pijafo
ho'nahumentohofo sopo nohumanji anga'no kako mnokino
hohnta'ni humentanɨngki nom'nihwo sɨfe hohnta'ni hu-
mentanɨngki uhwonɨmentisofoho.
13 Siko Maliyamo ulɨmentisiyo, A'mu losiyo, kɨko
humotaho peho'no lalokuno. Ose ulahonɨngki Maliya
ulɨmento, Hofɨko nje Hwe Engo sohwoe pijafoso
wae yanɨmo'malofo'no ntɨ'mo koho'nahumalofo lonji
lotɨpeelokweno.
14 Ose ulonto Maliya ikinjaofonto uhwonɨmentisoso
Jisasɨmo ko uhwononto kako Jisas sohumo yofe mɨhwofe'njo
imentisofoho.
15 Jisas Maliyamo ulɨmento, A'mu losiyo, kɨko humotaho
peho'no lalokuno. Hafɨhafe tɨhune'no tɨpeelokuno. Ose
ulahonɨngki Maliya ole syafɨhu'mento, Olo hwe lohwo kako
iyo uyo syoho losomo mokosyohumawo'nɨngkiso hweho.
Ose syafɨsyonto ulɨmento, Hwe engofo, kɨko kakoe pijafoso
nomanji kengopo ho'nahumahnno'manji ngkimo njo. Ngko
nomahm'mo womotawomo.
16 Ose ulahonɨngki Jisas kakoe yofe ulɨmento, Maliya.
Ose ulahonɨngki Maliya ikinji lohofonto Jisasɨmo yofe
uhwo'mentisofoho. Uhwofonto Jutafe hungkuno ulɨmento,
Lapounai. Nakwoe hungkunoso ole: Lontɨhwayo hwosoho.
17 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko ngkimo aho
nonɨpmmakohotoho. O'o, ngko nje Mpohwoepono
masileno. Kɨko nuhuji nje a'amu sohwamo ole uso, Ngko nje
Mpohwoepono wasɨmne hwo'nyoho. Nje Mpohwo sohwo
sekwo huhwa hnnonjiye Mpohweho. Nje Anɨtu sohwo
sekwo huhwa hnnonjiye Anɨtuyoho. Ose uso.
18 Ose ulahonɨngki Maliya ango Makɨtolanta'angosi
nowento Jisasɨye inomokomoyo sohwona'nɨmo
tɨpenahononto nalɨmento, Ngko nakwoe Hwe Engo sohumo
nto uhwonɨngkohono. Ose ulonto kako yo'mayo hungkuno
Jisas ulɨmentiso so'nji nalɨmentisofoho.

Inomokomoyo sohwa Jisasɨmo uhwonɨmentohofofoho.
(Matɨyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

19 Oso sɨkuno Sante somo mofehi'nyo nto
ikwo'mokumentiso so'nji Jisasɨye inomokomoyo
sohwona'ni nakwo a'amu Juta somne'no iyoho
nenɨngkahonɨngki nakwo oso ango humamentɨhwone
homo somo hoku'yo yokumpohn'nyo pɨjwasyontani

humohumantɨhwonefoho. Nohumentanɨngkuhwoni Jisas kako nakwoˈnjo ajwo lopo ntaˈni imoˈnomanto nalɨmento, Nɨngkwahwosafo, sekwo iyoho senɨngkuhwoloho. Sɨmeho wopɨngoˈnji fosyohumamno.

20 Ose nalonto kako kakoe ahomjo ime soˈnji hupeponjo ime soˈnji netɨhwamentisofoho. Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas sohumo uhwonontani sɨmonyo engo imentɨhwonefoho.

21 Jisas nomˈne hungkuno nalɨmento, Sekwo sɨmeho wopɨngoˈnji fosyohumamno. Nje Mpohwo ngkimo nɨhwatɨmentiso hopaso ngko sekumo wosehwatɨmonnoho.

22 Ose nalonto kako kakoe mammtnno nafohusonto nalɨmento, Sekwo Anɨtuye Towahuno Wopɨngoˈnohinoso sekwoe sɨmeho moˈmo wehuhnnosemafono.

23 Sekwo nomˈne aˈamufe wonyoso wae yamopijoso oso wonyo hiso moiˈwo umoˈnɨmontonoho. Sɨmeho moˈmo momnɨwenehoho. I sekwo nomˈne aˈamufe wonyoso wae mumopijoˈmanji oso wonyo hiso sɨmeho moˈmo neˈno wamnɨwoˈmontonoho.

Toumas kako Jisasɨmo uhwonɨmentisofoho.

24 Jisas kakoe inomokomoyo sohwonaˈnɨmo neˈmaˈmentiso sohonta Toumas sohwo kako mohumunyoponoho. Oso hwe huhwo sohune nomˈne yofeso olenoho. Ntitimosɨyoho. Hufaˈu mehomi hweho.

25 Oseso inomokomoyo nomˈne sohwonaˈni Toumasɨmo ulɨmentɨhwoni, Nakwo nakwoe Hwe Engo songo lɨkaˈmaso sohumo nto uhwonɨmalohwone hwonaˈnyoho. Kako songo humaho. Ose ulahonɨngkuhwoni Toumas nalɨmento, Ngko Jisasɨye ahomjo ime soˈnji kakoe hupeponjo ime soˈnji uhwonɨˈmo ngko ime homo somo nupmˈmokuˈmo ngko kakimo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmonnoho. Ngko kakimo muhwonyoˈmanji sekwo hwasyo ntohofo waselɨmonnoho. Ose nalɨmentisofoho.

26 Tɨfi sohonta sɨkuno aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈu sɨhune memjaofahonɨngki Jisasɨye inomokomoyo sohwonaˈni nakwo angomo nohumentanɨngkuhwoni Toumas huhwo nakwoˈnji humamentisofoho. Nakwo hokuˈyo yokumpohˈnyo pɨjwasyontani nohumentanɨngkuhwoni Jisas nakwoˈnjo ajwo loˈmtaˈni imoˈnoma lohofonto nakumo nalɨmento, Sekwo sɨmeho wopɨngoˈnohino hwasi fohumamno.

27 Ose nalonto kako Toumasɨmo ulɨmento, Toumas, kɨko olopo fɨpe. Nje ahomjo ime somo nohonɨngkohoji nɨpmˈmojo. Nje hupeponjo imesomo jɨje aho motapohoji

nɨpmˈmojo. Ngkonoho. Kɨko sɨmeho hiˈntnnono ntapmmotnnoso nohoˈnaofohotoho. Oˈo, sɨmeho hiˈntnnono yokumpohnˈnyoˈnohini ntape.

28 Ose ulahonɨngki Toumas ulɨmento, Ou, ngko kikineˈno huno niyohoho. Kɨko nje Hwe Engo hwosoho. Kɨko nje Anɨtu kiyoho.

29 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko ngkimo nohonɨngkino soˈno sɨmeho hiˈntnnono ntopahino. Aˈamu hofɨko ngkimo manohonyoˈnjo ko yontɨfi sɨmeho hiˈntnnono ntopalokwofoso hofɨko sɨmonyo engo uyantɨfeho. Ose ulɨmentisofoho.

Olo hungkuno Joun mtɨˈmokumentiso loso hwapɨngoso pehoˈneto. Hungkuno hwapɨngoso olenoho.

30 Jisas kako nakwo inomokomoyo sohwonaˈnnonji nohumanto yoˈmayo wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso piˈnɨngo engo imentiso soˈno hungkuno weˈeˈmaho. Ngko hungkuno fehohnjoso olo iyoswo lomo mamtɨˈmokiyoˈnjo imentohefoho.

31 I osoˈno ngko olo iyoswo mtɨˈmokohe loso'no sekwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmno. Kako Anɨtuye Hwomu Ne hweho. Sekwo sɨmeho hiˈntnnono uyɨfijoˈmanji songo neˈno humayoˈneso wotɨpemantɨfeho.

21

Inomokomoyo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈu sohwa Jisasɨmo uhwonɨmentohofofoho.

1 Hwangku sohonta Jisas kako apaˈno kakoe inomokomoyo sohwonaˈnɨmo mijo ayo Taipeliyas sopo nohumentanɨngkuhwoni neˈmaˈmentisofoho. Kako neˈmaˈmentisoso olenoho.

2 Nakwo aˈamu aho fehohnjo hopiˈnonohino nomˈne mtaˈni angaˈno sohwonaˈni oso hopo sopo humamentɨhwoneso olenoho. Saimoun Pitaˈnji Toumas aˈamu hufaˈu mehomi sohwoˈnji Notaniyel hwaho Ngkalili ango Kanantaˈango sohwoˈnji nekwo Sepetiye hwomu sohwoyaˈinonji inomokomoyo nomˈne sohwaˈuˈnji nakwo hwonaˈni osopo humamentɨhwonefoho.

3 Nohumentanɨngkuhwoni Pita kako nalɨmento, Ngko inanɨku ufomeemonne hwoˈnyoho. Ose nelahonɨngki nakwo ulɨmentɨhwoni, Nakwo huhwonaˈnnonji wohwano. Ose ulontani nowentani yofayokinomo nokotosontani oso sɨkwoˈmiyo sohumo inanɨku ufomeeno lontani wonyopi imentɨhwoneso inanɨku mɨfamentɨhwonefoho.

4 Mofehi'nyo wosɨ'mofapmmonto yahonjo so'nji Jisas
kako mitɨmomɨngo sopo lohofontanɨngki inomokomoyo so-
hwona'ni kakimo yofe muhwo'mmentɨhwonefoho.
5 Oseso Jisas nalɨmento, Oso a'amu sohwasi, sekwo
inanɨku hi'njo hwasilaho. Ose nelahonɨngki nakwo
ulɨmentɨhwoni, Ane hwona'nyoho.
6 Ose ulahonɨngkuhwoni kako nalɨmento, Sekwo inanɨku
ifamiyo ho'yo yofayokino anga sohohnta'ni ho'naopijoso
inanɨku ufomeentɨfeho. Ose nelahonɨngki nakwo inanɨku
ho'yo ho'nao'mentihwoneso inanɨku we'e pi'nɨngo
ifammentɨhwone'maho. Inanɨku pi'nɨngo engo inanɨku
ifamiyo ho'yo somo pohumpotahumentiso so'no nakwo
yokino wemano lontani ko imentɨhwoneso wonyopi
imentɨhwonefoho.
7 Ngko Joun'ni ose uhwononji Pitamo ulɨmentoho, Nakwoe
Hwe Engo hweho. Ose ulahonɨngko Pita kakoe syoho
somne'no kakoe manji'mofo yojasyonto humohumantiso
sohwo nje hungkunomo upa'nonto kako kakoe manji'mofo
komo'no miyonto Jisasɨmo komo'no u'ma'mo lonto mijomo
hwofitohm'mo'mentisofoho.
8 Nakwo inomokomoyo nom'ne sohwona'ni yofayokino
somo ne'no nohumentani inanɨku ifamiyo ho'yoso
husɨmpemotowentani ifohohosahumentɨhwonefoho.
Nakwo ikanopo nta'ni husɨmpemotamentɨhwone'maho.
O'o, mofone sopo nta'ni (*nainti*, 90, *mita*)
husɨmpemotapmmentɨhwonefoho.
9 Nakwo ifohohososyontani uhwonɨmentɨhwoneso
tɨkwolojo'nohini imnontanɨngki uhwonontani oso
hopo sopo wopayo'nji inanɨku'nji wentanɨngki
uhwonɨmentɨhwonefoho.
10 Ose uhwonɨngkahonɨngkuhwoni Jisas nalɨmento,
Sekwo inanɨku olohonta ifomahofoso fehohnjoso
nɨmotapmno.
11 Ose nelahonɨngki Saimoun Pita kako yofayokinopo
nokotasonto inanɨku ifamiyo ho'yoso momɨngo sopone'no
husɨmpemotapmmentisofoho. Inanɨku engo'nohinoso *wan*
hantɨlet fifɨti-tɨli (153) ko mnawo'nnyo so'no inanɨku ifamiyo
ho'yoso mamtɨhupo'mmentisofoho.

12 Jisas kako nalɨmento, Sekwo nopɨkuji wosopayo
hmnɨmno. Ose nelahonɨngki a'amu anga'no anga'no
Jisasɨmo tɨhwosilo mulɨmmentɨhwonefoho. O'o, nakwo
hopi'nonohino sohwona'ni Jisas nakwoe Hwe Engo
sohune'no yofe uhwo'mentɨhwonefoho.
13 Jisas kako wosopayo'nji inanɨku'nji nomanto nakumo
nejapmmentisofoho.

14 Jisas poyo imo'nonto apa'no songo lɨka'mentiso
somta'angoso kakoe inomokomoyo sohwona'nɨmo
osohonta nakumo ne'mayoso hufa'u sɨhune
imo'nɨmentisofoho.

Jisas kako Pitamo syoho uyɨmentisofoho.

15 Nakwo wosopayo moi'wo nontani humen-
tanɨngkuhwoni Jisas kako Saimoun Pitamo ulɨmento,
Saimoun Jounɨye hwomu sohwosi, kɨko olo nom'ne
lohwafe sɨmeho ntopantokwofo somo uyakolofonji sɨmeho
yokumpohn'nyo engo lontopantokuno. Ose ulahonɨngki
Pita ulɨmento, Ou, Hwe engofo kɨko huno kiyohoho. Ngko
jɨje a'amu ne hwo'nyoho. Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento,
Kɨko nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

16 Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u umo'nononto
ulɨmento, Saimoun, Jounɨye hwomu sohwosi, kɨko
ngkine'no sɨmeho kumo'nalofoho. Ose ulahonɨngki Pita
ulɨmento, Ou, Hwe Engofo, kɨko huno kiyohoho. Ngko jɨje
a'amu nehopi'nohino hwo'nyoho. Ose ulahonɨngki Jisas
ulɨmento, Nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

17 Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u sɨhune
umo'nononto ulɨmento, Saimoun, Jounɨye hwomu sohwosi,
Kɨko nje a'amu nehopi'nohinohwosi limo'nalokuno. Ose
ulahonɨngki Pita kako sɨmeho tango uyahonɨngki kako
huno syafɨhu'mentono. Kako hungkuno hufa'u sɨhune
hiloso peho'no ntohonɨwo'nantofoho. Ose syafɨsyonto
kako Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko yo'mayo
hopi'nonohino nje sɨmehomo mnawojo so'no huno
kiyohoho. Ngko jɨje a'amu nehopi'nohini hwo'nyoho. Kɨko
huno kiyohoho. Ose ulahonɨngki Jisas Pitamo ulɨmento,
Kɨko nje yahu mehomi somo wosopayo uyohoji hofiyo
mokosyohumaho.

18 Ngko hungkuno nehopi'nohino wakilɨmonne'no
yohono. Kɨko hwe songo nohumanji kɨko jɨje huno
mta'ni wemoimo lontnne somne'no ahuloho hwapɨfe
yo'mayoso ito'no yonji umotnno hwosoho. I oso'no
hwangku kɨko a'mane imo'njo sohonta kɨko jɨje aho
yɨhusosyohumentanɨngkiji a'amuso kikimo ahuloho
kumtitofɨkuji kɨko ango ngkilaho kinoso sopone'no
wokumotowantɨfeho.

19 Jisas ulɨmentisoso yoloho neso olenoho. Pita kako tɨfi
poyo pe'none so'no ulɨmentisofoho. Hwangku sohonta
a'amu hofɨko Pitamo fonjahufijo sohonta Pita kako Anɨtuye
hungkunomo yokumpohn'nyo kemokosyohumamojo
so'no a'amu nom'nihwa Pitamne'no syafɨsyɨkuji hofɨko

An+tuye yofe ho'nomapitnnefoho. Jisas Pitamo oso hiso'no ut+hwanto ul+mento, K+ko ngkimo nn+ngkape.

Jisas kako Joun sohwo'nne'no hungkuno l+mentisofoho.

20 Jisas ose ulahon+ngki Pita kako ikinjamo lohofonto ngko Joun'ni kakoe hohujo hohnta'ni lohofontan+ngko nohon+mentisofoho. Ngko sohwo'ni hohonta nakwo wopayo nontani ngko Jisas+ye huyo ne'mo nohumanji ul+mentoho, Kikine'no tokoyo'ofo t+hwo kilohofalofoho.

21 Ngko oso huhwo sohwo'n+mo Pita nonohononto Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo oso hwe huhwo sohumo pipi uloho'noneto.

22 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Oso huhwo sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso j+je syoho'maho. O'o, nje syohofoho. K+ko ngkimo t+finohini nn+ngkape.

23 Jisas ose ul+mentiso so'no inomokomoyo nom'ne sohwa huno ole syaf+hu'mentohofi, Oso inomokomoyo sohwo kako mape'nonehoho syaf+syahon+ngkofi hungkuno hiso nonje nonje mjaho'n+m+mentisofoho. I oso'no Jisas kako ose mal+mmentisofoho. O'o, ole'nohini l+mento, Oso hwe sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso j+je syoho'maho. O'o, nje syohofoho. Ose ul+mentisofoho.

24 Oso inomokomoyo huhwo sohwo ngkonoho. Ngko yo'mayo yo'mayo homo somne'no uhwononji hungkuno l+jwasemofonji ifalifaliyo mt+'mokalokweno. Oseso sekwo nuhwon+ngkuji huno waseyono. Joun yo'mayo somo uhwon+mentiso so'no mt+'mokumentisoso nakwo huno nayohoho. Hungkuno ne'njofoho nayohoho. Sekwo huno ose waseyono.

25 Yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso Jisas imentisoso nowentan+ngki ngko fehohnjo'nohini semt+'mokiyalokweno. I a'amu fihwo kako yo'mayo hopi'nonohino Jisas imentiso so'no wamt+'mokumo l+hwosi ko yososo olo hwaho lopo nakwo humalohwone ayo'mo yo'mayo iyoswo hu'meesyiyo'neso hopa'maho. N+hu'no awonoho. Ngko Joun'ni nje hungkunoso osohopeho.

‘Apousel’
‘Apousel’ sohwafe Syohofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *teti-tɨli* (33) nto uyakolo'mentisopolɨkeno Luk olo iyoswo loso mtɨ'mokumentisofoho. Luk sohwo iyoswo Tiyoufilosɨmne'no mtɨ'mokonto tɨfi olo iyoswo *Apousel* loso mtɨ'mokementisofoho. Olo iyoswo hiloso Jisasɨmo a'amu songo inɨngkamentohofo so'nji Poulɨ'nji Mponopasɨ'njiye syoho'nji Pita'nji Poulɨ'nji nom'ne a'amu so'njimo Anɨtuye Towahuno nɨhu'no yokumpohn'nyo uhula'mo'mentiso sontnne'no Luk mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo homo lomne yofeso pi'nɨngo womulantɨfi inyofoho. Yofe hiso ole: A'amu syoho'njo hwafe iyoswofoho. U, a'amu syoho'njo sohwamo Anɨtuye Towahuno uhula'ofo iyoswofoho. U, Pita'nji Poulɨ'njiye syoho iyo somjo hungkuno iyoswofoho. Oso'no olo iyoswo homo lomjo yofe neso ole: A'amu syoho'njo hwafe iyoswofoho. Oso'no yofe tɨfo mulinyoso ole: *Apousel*ɨyoho. Luk iyoswo sɨmo'mjo mtɨ'mokumentisoso Jisas yo'mayo hopi'nonohino imentiso so'no mtɨ'mokumentisofoho. I oso'no olo iyoswo loso a'amu Jisasɨmo inɨngkunyoso Anɨtuye hungkuno liku'meefo yahonɨngkofi a'amu Jisasɨmo minɨngkunyoso tango uyontɨfi fonjasiyo uloho'motofo so'ne mtɨ'mokinyofoho. Oso'no olo iyoswo Apousel lomjo hungkuno hwapɨngo Anɨtuye hungkuno liku'meefo syohoso Jelusalem mta'ni foka'mentisoso nɨhu'nahone Jutiya pɨwekihn'nawo lohofonto osoponta'angoso Someliya pɨwekihn'nawo'mentisofoho. Osopo nta'ni mjimo'nɨmoponto nakwoe ango lopo ifawo'nyofoho. (Olo hungkuno lomjo hungkuno hwapɨngoso *Apousel* sohe engo 1 honɨngkano we'e 8. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Luk ango Loum humanto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso hofɨko nakwo ito'no ehumayo'ne hungkuno iwolo'mokumentohofo kalohi nakwo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

Jisas ulɨmento, Nje Towahuno Wopɨngoso sekuyepono wolɨhwatɨmonnoho.

1 Nje Tiyoufilos sohwosi, ngko Lukɨ'ni mtɨ'mokalokweno. Iyoswo sɨmo'mjo kikimne'no mtɨ'mokumentoheso ole, Jisas kakoe hungkuno lutɨhwanto kakoe syohoso nomjɨmɨwento

ahwomomo sɨmentisofoho. Oso'no ifalifaliyo nto mtɨ'mokumentohefoho. Hungkuno songoso olenoho.

2 Jisas Kako ahwomomo masiyo sohonta kako Anɨtuye Towahuno'nji nohumanto kakoe a'amu *apousel* uhwosopo'mentiso sohwamo oso hungkunoso yo'mayo syoho ifitnne'ento ulɨmentisofoho.

3 Jisas poyo pe'nonto apa'no songo lɨka'mentiso sohonta kako yo'mayo wonyoangkafo yontanɨngkofi sɨkuno *fouti* (40) memjao'mentisofoho. A'amu huhwo sohwa ose nuhwonontɨfi ole syafɨhu'mentohofi, Ou, Jisas songo humayoso nehopeho. Huno ose uyɨmentisofoho. Jisas nohumanto Anɨtu nakumo yokumpohn'nyo enemokosyohumane so'no lutɨhwamentisofoho.

4 Sɨkuno fihwi Jisasɨye inomokomoyo sohwa Jisasɨ'nji nuhu'mokontɨfi Jisas ole ulɨmento, Nonje nonje humpekutoho. Jelusalemnohini fosyohumantokuno. Oso hiso Anɨtu kako sejapone so'no nto selɨmentohe so'no fohontohumantokuno.

5 Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo mijo'nohino kiyoma'mojofoho. Sɨkuno mofonepo Anɨtuye Towahuno wosehula'o'montonoho. Ose ulɨmentisofoho.

6 *Apousel* sohwa Jisasɨ'nji uhu'mokumentohofo so'no Jisasɨmo ulohonɨmentohofi, Hwe Engo sohwosi, olohonta nakwo a'amu Jutajo hn'nwi nakwo mokosyohumunane'no wonamokumonntaho. Nakwoe yofe Isɨlael engo umo'nɨmontolaho.

7 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Oso sɨkuno hiso sekwo huno maseyohoyohoho. O'o, Mpohwo Anɨtu oso sɨkuno hiso ho'nahumentisofoho. Kako'nohini mokosyohumaho.

8 I oso'no Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngo sekumo sehula'ofoso sohonta kakoe yokumpohn'nyo nomafɨkuji nje hungkuno sekwo nomotakuji a'amu hopi'nonohino somo filutɨhwafɨkuno. Pone Jelusalemne'no, hwaho Jutiya hopi'nonohino ne'no, hwaho Someliya ne'no ango yawojo'meemo filutɨhwafɨkuno.

Jisas ahwomomo sɨmentisofoho.
(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

9 Oso hungkuno hiso Jisas ulahonɨngki a'amu sohwa uhwontohumentanɨngkofi kako ahwomomo sɨmentisofoho. Nosontanɨngki himo a'amufe tɨmomo uhoholo'mentisofoho.

10 Hofɨko ahwomomo tɨmo huno honamofontɨfi hwe manji'mofo halojo'njo hufa'u sohwa'u hofɨko'nji lohofonji ulɨmentisi.

11 Sekwo a'amu Ngkalilinta'ango soku, nolohofontɨfi ahwomomo peho'no uhwontohumalofo. Anɨtu nto utɨmakwoho. Oso hwe huhwo sohwo sekwo olohonta

uhwonɨngkohofo paˈnyoso hwangku asomo noponefoho. Ose ulɨmentisiyefoho.

Hofɨko Jutasɨye syohomneˈno hwe fihumo uhwosopoˈmentohofofoho.

12 Oso hwofɨkiˈnyo Oulif sopo ntaˈni nokotapontɨfi Jelusalemno umentohofofoho. Ikanopoˈmaho. Oˈo, tɨfoneponoho. Aˈamu Jutaso sɨkuno iyoho humayo osomno hofɨko hano tɨfonepo emmotofoso paˈnyoponoho.

13 Jelusalem iˈmofapontɨfi ango tokilonjwaˈmo molinyo somo humamentohofo sopo kotasɨmentohofofoho. Oso aˈamu huhwo sohwafe yofe ole, Pitaja, Jounja, Jemɨsɨja, Entɨluja, Filipɨja, Toumasɨja, Mpatoulomɨyuja, Matɨyuja, Alɨfiyosɨye hwomu Jemɨsɨja, Saimoun Seloutɨja, Jemɨsɨye hwomu Jutas sohwanjoho.

14 Hofɨko sɨmeho afaˈnohino inontɨfi Anɨtuneˈno jomo ulɨwoˈnɨmentohofofoho. Moyaˈmi sofa Maliya Jisasɨye konaˈwohiˈnji konɨngkwaˈwehwosanji hofɨkoˈnji Anɨtuneˈno jomo ulɨwoˈnɨmentohofofoho.

15 Hofɨko Anɨtumo jomo ulontanɨngkofi sɨkuno fiso memjaoˈmentisofoho. Sɨkuno fihumo aˈamu *wan hantɨlet tɨwenti* (120) Jisasɨmo inɨngkamotofoso nohumentanɨngkofi Pita nolɨkafonto ulɨmento,

16 Nje aˈamu soku, hohonta Anɨtuye Towahuno sohwo kakoe mampaho Ntefitɨye sɨmehomoˈmo hoˈnosyahonɨngki Ntefit oso hungkunoso mtɨˈmokumentisofoho. Oso hungkuno hiso ne imoˈnyoˈnefoho. Jutas kako Jisasɨmneˈno tokoyoˈofo imentisofoho. Osoˈno Ntefit mtɨˈmokumentisofoho. Olohonta oso hungkunoso ne imoˈnɨmasofoho.

17 Jutas nakwoˈnji humamojo hweho. Nakwoe syohoso afaˈenohinoso Jisas nahwosopoˈmentisofoho.

18 Jutas huhwo sohwo kakoe wonyo soˈne hamniyoho nomanto hwaho mpe yonto osopo mnokino kiˈmo lohofonto pɨwahuˈmentisofoho. Nopɨwasyonto kakoe sɨmeho fongkulo lohofonto yoˈmayoso huˈmewahuˈmentisofoho.

19 Oso hungkuno hiso hoˈnɨngkahonɨngki aˈamu Jelusalem mtaˈangoso nupaˈnontɨfi oso hwaho hopo sopono mulɨmentohofi, Akelɨtamanoho. Hopo sopone yofe yɨwoloˈmo ole, Hwaho jahinoˈnjoponoho.

20 Hohonta Ntefit olo hungkuno loso Taˈnjo Iyoswomo mtɨˈmokumentisofoho. Hungkuno ole,
Kakoe angoso siki wawentɨhwono.
Aˈamu fihwo nohumayoˈeno.
Nomˈne hungkuno taˈnjoso ole mtɨˈmokumentisofo,
Hwe nomˈnehwo kakoe syoho womano.

21-22 Oseso Jutasɨye syoho mayosoˈno nomˈne hwe fihumo uhwosopehwasi kako nakwoˈnji Jisas songo lɨkaˈmentiso soˈno wolutɨhwantanoho. Olo hwe huhwo lohwo kako nakwoˈnji Jisasɨˈnji nohumentanɨngki Joun aˈamumo mijo kiyomaˈmentiso sohonta Jisas kakoe syoho emaˈmentisoso oso syoho mjɨmɨwento osohonta Anɨtu Jisasɨmo utɨmaˈmasofoho. Oso hopiˈnono uhwonɨwoˈnɨngkiso sohumo nakwo uhwosopeeno.

23 Pita ose ulahonɨngki aˈamuso hwe hufaˈu hwaˈu uhwosopoˈmentohofofoho. Hwe angaˈno kakoe yofe Jousep Mpasopas, nomˈne yofe mulɨmotofoso Josɨtosɨyoho. Hwe nomˈne sohwo kakoe yofe Matiyas.

24 Oso hwaˈumo uhwosopentɨfi Anɨtumo jomo ulɨmentohofi, Hwe Engo, aˈamu hopiˈnonohinofe sɨmehomo huno kiyohoho. Olo hwe uhwonalokune lohwaˈu ntisohumo uhwosopeenehwono.

25 Oso hwe huhwo sohwo Jutasɨye *apousel* syoho womano. Syoho hiso Jutasɨmo kɨko uyahonɨngkini Jutas syoho wopɨngoso ulɨkoˈmanto nɨhuˈnahone tɨkanomo umentisofoho.

26 Anɨtumo ose ulontɨfi hofɨko sojo weˈe soˈnji syohiˈnyo yontɨfi Matiyasɨmo uhwosopoˈmentohofofoho. Hwe huhwo sohwo kako Jisasɨye *apousel* aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni angaˈnohino sohwanji humamotofofoho.

2

Anɨtuye Towahuno pmmentisofoho.

1 Oso Sɨkuno Engo iyoho humayoˈne *Pentikous* * osomo aˈamu Jisasɨmo inɨngkawoˈnɨngkohofoso ango fipo uhuˈmokumentohofofoho.

2 Osopo nuhuˈmokahonɨngkofi tɨˈmayo yoka paˈnɨngo ahwomo mtaˈango hoˈnonto ango uhuˈmokumentohofo somo uhulaˈoˈmentisofoho.

3 Oso aˈamuso oso tɨˈmayo yoka upaˈnontɨfi uhwonɨmentohofoso tɨˈmelanyo hopa yonto oso hiso mtɨhupo mtɨhupe lohofonto aˈamu nohumentanɨngkofo somo aˈapahopo humolawopmmentisofoho.

4 Oseso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo aˈamu somo ifeehuˈmokasi lohofonto hungkuno kengo kengo nomˈne aˈamufe mampaho paˈnyo hofɨkoe mangomo umasiyahonɨngki hofɨko hungkuno kengo kengo lɨmentohofofoho. Oso hungkunoso Towahuno Wopɨngoso umentisofoho.

---

* **2:1:** Oso iyoho homayo sɨkunoso sɨkuno ***fifɨtiso*** (50) Anɨtu Kako Aˈamu Isɨlael somo Uyakoloˈmentiso somneˈno Syafɨsiyo Sɨkuno Engo somo humantɨfe sohonta ***Pentikous*** imofapɨwoˈnɨngkisofoho.

5 Juta aˈamu hwaho kengo kengoponta'ango Mouses‡ye
hon‡ngkano hungkunomo in‡ngkamotofoso Jelusalem hu-
mamentohofofoho.
6 Oso t‡ˈmayo yoka hiso hoˈn‡ngkahon‡ngki aˈamu
Jelusalem humamotofoso nupaˈnont‡fi aˈamu piˈn‡ngo
engo oso angopo komoˈno uhuˈmokumentohofofoho.
Apousel sohwa hungkuno kengo kengo lontan‡ngkofi aˈamu
hopiˈnonohinoso hof‡koe mango hungkuno l‡motofoso
upaˈn‡mentohofofoho.
7 Nupaˈnont‡fi yomo yont‡fi huno piˈn‡ngo engo
syaf‡huˈmentohofi, Olo pipil‡keno. Oso aˈamu hungkuno
kengo kengo lalokwofo lohwa Ngkalilintaˈango hwafoho.
8 Nakwoe hungkuno kengo kengo loso naˈuja aswo
nemaˈmentohofo osohonta upaˈn‡ment‡hwone paˈnyofoho.
Oso hiso pipilo.
9 Nakwo kengo kengopo ntaˈn‡ngoˈnwoho. Patiya, Mitiya,
Elam, nomˈne aˈamu Mesopoutemiyantaˈango, nomˈne Ju-
tiya, Kapotousiya, Pountos, Esiya,
10 F‡lijiya, Pam‡filiya, Ijip, Lipiya, Sailini mafone sopo
nomˈne Loum mtaˈango hnˈnwi humalohwono.
11 Nakwo aˈamu Juta hnˈnnonji nomˈne aˈamu
kengoso nakwoe yahinomo in‡ngkowalokwofo soˈnji,
K‡litnntaˈangoso Alepiyaˈnjoso nakwo hopiˈnonohino
hnˈnwi yoˈmayo wonyoangkafo An‡tu iwoˈn‡ngkiso soˈno
nakwoe hungkuno kengo kengoso upoˈnalokuhwono.
12 Ose syaf‡syont‡fi yomo yomo yont‡fi huno engo
syaf‡syont‡fi ul‡mentohofi, Oloso pipilo.
13 Aˈamu fehohnjo sitofo ole ul‡mentohofi, olo hwe lohwa
An‡tuye hungkuno nelalokwofo lohwa hof‡ko mijo iyohoˈnjo
niloho'nont‡fi kolalokwofo. Ose ul‡mentohofofoho.

Pita kako An‡tuye hungkuno lut‡hwamentisofoho.

14 Pita *apousel* aho hopiˈnono s‡fe mtaˈni angaˈnohino
sohwanji nol‡kafonto mango engo ul‡mento, Sekwo Ju-
tiyantaˈango soku aˈamu Jelusalem humalofo s‡kunonji nje
hungkuno wasel‡monneˈno yohono. Sekwo upaˈn‡mno.
15 Ole lolalokwofo, Hwe lohwa mijo iyohoˈnjo
niloho'nont‡fi kolalokwofo. Ose lolalokwofo. Awonoho.
Oseˈmaho. Olo mofehiˈnyoˈnjoho. Aˈamu mofehiˈnyoˈnji
mijo iyohoˈnjo manyo hwafoho.
16 Oˈo hohonta Jouel hwe An‡tuye hungkuno l‡mojo sohwo
olo hilo soˈno l‡mentisofoho. Kakoe hungkunoso olohonta
ne imoˈnalofoho. Jouel ole mt‡ˈmokumentisofoho.
17 An‡tu hohonta ole ul‡mento, S‡kuno moiˈwo
imoˈnyoso mofone sohonta nje Towahuno sofe

yokumpohnˈnyoso aˈamu hopiˈnonohinomo uyonefoho.
Sekwoe hwomu sohwanji mu sopeenji hofɨko Anɨtuye hungkuno ulɨfitnnefoho.
Hwe songo sohwamo ngko wojo uhwonyo paˈnɨngo yoˈmayo soˈno utɨhwamnefoho.
Hwe aˈmane sohwa wojo uhwonɨfitnnefoho.
18 U, nje Towahunoso nje hwe moyaˈmi syoho ntohofiyo somo uyɨmnefoho.
Ose uyohonɨˈmo hofɨko nje hungkuno nalɨfitnnefoho.
19 Sekwo ahwomo ajwo lopo tɨmo uhwonɨngkujoˈno nomˈne kengoso setɨhwamnefoho.
Olo hwaho lopo yoˈmayo kengo wonyoangkafoso nomtɨˈmokumnefoho.
Oso kengoso honɨyoˈnji tohoˈnji tɨkayo hujenjemoˈnji nomtɨˈmokumnefoho.
20 Olo mofehiˈnyolo sɨkwoˈmno imoˈnɨngkuhwosi sɨkuno meefonefoho.
Hamnoso honɨyoˈnohino imoˈnonefoho.
Olo hiloso nuhwonɨngkuji u nje Sɨkuno Engoso imoˈnonefoho.
21 Oso hohosohonta hwe fihwa hwoyaˈmi fifa ngkineˈno joho ntɨkujo somo utɨmaˈmnefoho.
Nje aˈamu imoˈnɨfitnnefoho.
Oso hungkunoso Jouel mtɨˈmokumentisofoho.
22 Sekwo aˈamu Isɨlael soku, olo hungkuno haloho upaˈnɨmno. Jisas Nasalet ntaˈango oso huno sekwo huno moiˈwonoho. Anɨtu Jisasɨmo kakoe yokumpohnˈnyo uyahonɨngki olo hwaho lopo Jisas yoˈmayo kengo wonyoangkafoso netɨhwamentisofoho. Oso hiso nuhwonontani nakwo huno naimentisoso Jisas Anɨtuye Hwomu Ne hweho.
23 Anɨtu kako hohonta huno ole, Nje hwomu aˈamufe wonyoˈne poyo peˈnyoˈne hwahopo uhwatɨmonneˈno yohono. Ose syafɨhuˈmentisofoho. Osoˈno olo hwe lohwo Anɨtu sekwoe ahomo hoˈnahumentisofoho. Hoˈnosyahonɨngki sekwo aˈamu Loum somneˈno ipemotasontɨfi hofɨko iyo hwojiyafɨkuˈnnyo somo fonjintoˈofahumentohofofoho.
24 Anɨtu kakoe hwomumo poyo peˈnyo yahino tohino somtaˈni isɨhutofomanto apaˈno songo ulɨkaˈmentisofoho. Jisas sohumo sokimo somo mokilopmˈmokumentisofoho.
25 Hohonta Ntefit ole mtɨˈmokumentisofoho.
Nje Hwe Engo sohwo kako ngkoˈnji mofonepo humaso sohumo ngko uhwonɨwoˈnɨngkohefoho.
Kako nje aho angahohntaˈni humaso sohuneˈno ngko mopɨwahuˈmnehono.

Yoˈmayo nomˈneso ngkimo milojanɨmofonehoho.
26 Hisoˈno nje sɨmeho wopɨngo nɨmoˈnɨngkohoho.
Nje mampaho Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈnefoho.
Ngko poyo peˈnɨme sohonta iyoho mannonefoho. Oˈo, ngko Anɨtumo uhwonɨmnefoho.
27 Nje huyoˈmangoso tɨkanomo humayoˈne nɨsɨkwajiyoˈeno.
Jɨje hwomufe aˈapaho piso imoˈnyoˈeno.
28 Songo humayoˈne honɨngkano ntɨhwahino.
Kɨko ngkoˈnji humayo soˈno nje sɨmeho wopɨngo nɨmoˈnɨngkohoho.
Ntefit hohonta ose mtɨˈmokumentisofoho.
29 Nje aˈamu soku, olo hungkuno Ntefit mtɨˈmokumentiso soˈno yolohoso waselɨmo. Ntefit kakineˈno mtɨˈmokumentisoˈmaho. Oˈo, kako poyo peˈnɨngkahonɨngki hofɨko ijopijisyahumentohofofoho. Kakoe piˈnɨmomo olo hwaho lopo weho. Nakwo tɨmo uhwonɨwoˈnɨngkuhwono.
30 Ntefit kako Anɨtuye hungkuno lɨmojo hweho. Anɨtu Ntefitɨmo ulɨmento, Jɨje imu hwe yofe engoˈnjo jɨje yofe paˈnyo imoˈnɨngkɨhwosi aˈamumo umokosyohumane hweho. Ose ulahonɨngki Ntefit kako huno umentisoso oso hungkuno hiso ne imoˈnonefoho.
31 Hohonta Ntefit yoˈmayo Anɨtu yoneˈento uhwonɨmentisoso osoˈno hwe Anɨtu uhwosopoˈmentiso sohwo poyo nopeˈnɨngkuhwosi apaˈno songo nolɨkafone soˈno lɨmentisofoho. Ole mtɨˈmokumento,
Kakoe huyoˈmango tɨkanomo humayoˈne nusɨkwajiyoˈeno.
Kakoe aˈapaho piso imoˈnyoˈeno.
32 Oso hwe huhwo sohwo Jisasɨyoho. Anɨtu nto ulɨkaˈmentiso lohumo nakwo uhwonɨmentɨhwone. Osohuneˈno lalokuhwono.
33 Kako ahwomomo nokotasonto osopo Anɨtuye aho angahohntaˈni nto humantono. Hohonta kako ole nto nalɨmentisofoho. Ngko Anɨtuye Towahuno Wopɨngo wosejapmmo. Jisas ahwomomo nosahonɨngki Mpohwo kakoe Towahuno uyahonɨngki Jisas Towahuno hiso nehwojahonɨngki olohonta hungkuno mampaho kengo kengo soˈnji selɨhwoneso yoˈmayo yɨhwoneso hwapɨngo Anɨtuye Towahuno nehuloˈofalofoho.
34 Upaˈnɨmno. Ntefit oso hungkunoso kakineˈno mamtɨˈmokummentisofoho. Oˈo, kako ahwomomo masɨmmentisofoho. Ole mtɨˈmokumentono,
Anɨtu nje Hwe Engo Kɨlais Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨmentiso sohumo ole ulɨmento,
Kɨko nje aho anga sohohntaˈni fosyohumaho.
35 Osopo kɨko nohumahoji ngko jɨje mango sohwamo jɨje sɨfɨkiˈnyoˈmo enjwaˈmo wakuhumotɨˈmonnoho.

36 Osoˈno sekwo aˈamu Isɨlael soku, huno itoˈno fɨsyafɨhupmno. Olo Jisas huhwo sohwo sekwo iyo hwojiyafɨkuˈnnyopo fonjintoˈofahumentohofo lohuneˈno Anɨtu Hwe Engo nemokosyohumayoˈne sohumo umokumentisofoho. Olo hwe lohwo Kɨlaisɨyoho. Pita ose ulɨmentisofoho.

Hwe moyaˈmi piˈnɨngo engoso sɨmeho yɨwaloˈmokahonɨngkofi mijo kiyomaˈmentohofofoho.

37 Aˈamuso olo hungkunolo nupaˈnontɨfi sɨmeho tango mɨkunɨmposo umentisofoho. Pitaˈnji *apousel* nomˈne sohwanjimo ulɨmentohofi, Ou, hwe sɨfahwe, nakwo pipi yanehwono.

38 Ose ulahonɨngkofi Pita ulɨmento, Sekwo aˈamu angaˈno angaˈno honɨngkano wonyo fohoˈnaopmno. Anɨtuye hungkunomo tɨfi finɨngkamno. Jisas kako jɨje wonyo wae yakumofɨhwosi kakoe aˈamu ne imoˈnɨngkohojoˈno aˈamumo utɨhwayoˈne mijo wokiyosemapɨfe. Ose ikujoˈno kakoe Towahuno Wopɨngo wosejapmmontonoho.

39 Anɨtu selɨmento, Nje Towahuno Wopɨngo wosejapmmo. Oso hungkunoso sekwoˈneˈnji sekwoe mehomi mneˈnji aˈamu hwaho kengopontaˈango osoˈntnneˈnohinofoho. Aˈamu hopiˈnonohino nakwoe Hwe Engo Anɨtu kakineˈno joho ulalokwofo soku kakoe Towahuno Wopɨngo wosejapono.

40 Pita ose ulonto, hungkuno nomˈne piˈnɨngo engo ulonto, ulɨmento Aˈamufe honɨngkano wonyomneˈno iˈwaho fiyɨmno. Tohino engo nomapitoho. Sekwo Anɨtumo finɨngkamno.

41 Ose ulahonɨngki aˈamuso nupaˈnontɨfi oso hungkuno somo inɨngkowahonɨngkofi mijo kiyomaˈmentohofofoho. Oso sɨkuno somo aˈamu *tɨli tausen* (3,000) Anɨtumo sɨmeho uyɨmentohofoso Anɨtuye aˈamu ne imoˈnɨmentohofoho.

Aˈamu Jisasɨmo inɨngkawoˈnɨngkohofo sofe yahino songo wonyoangkafo maˈmentohofofoho.

42 Anɨtuye aˈamu ne imoˈnɨmentohofoso *apousel* sohwa Anɨtuye hungkuno lutɨhwentanɨngkofi hofɨko upaˈnɨmotofofoho. Hofɨko nuhuˈmokontɨfi ufoˈmaˈnɨmotofofoho. Hofɨko wosopayo afapo ntaˈni nonontɨfi † Anɨtumo jomo ulɨmotofofoho.

---

† **2:42:** Aˈamu pɨˈnɨngo engo hunoˈnjo Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkunyoso nɨhuˈmokontɨfi wopae nɨmentohofofoho. Osohonta wopayo moiˈwo nontɨfi hofɨko hunso Jisasɨye mɨkufoˈnji honɨyoˈnji neˈno syafɨhuˈmotofofoho.

43 Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo *apousel* sohwamo uyahonɨngki hofɨko yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentohofofoho. A'amuso oso hiso nuhwonontɨfi pisopisaho mjalɨmɨwentɨfi iyoho'nji yomo yomo'nji imentohofofoho.
44 A'amu Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono umotofoso afapo nohumantɨfi hofɨkoe ho'yango yo'mayoso nem'nohino afafoho.
45 A'amu ho'yango'njo hwaho'njoso oso hiso a'amu nom'ne somo uyontɨfi hamniyoho nomantɨfi umofonyo inyo somo yano ulohmmentohofofoho.
46 Hofɨko sɨmeho yano inontɨfi sɨkuno huhwo huhwi Anɨtuye ango engo somo nuhu'mokontɨfi Anɨtuye yofe ho'noma'motofofoho. Hofɨko wopayo nom'ne ango kengo kengomo nonontɨfi hofɨkine'no huno mosyafɨsiyo'njo yontɨfi nom'ne a'amumne'no syafɨhu'motofofoho. Oso'no hofɨko sɨmeho wopɨngo'nji humamotofofoho.
47 Wopɨngo nohumantɨfi Anɨtuye yofe ho'noma'motofofoho. A'amu hisomne'no hwe moya'mi nom'neso ulɨmotofi, Anɨtuye a'amu neso wopɨngo'nohinofoho. Sɨkuno huhwo huhwi a'amu nom'neso Anɨtuye hungkuno nupa'nontɨfi sɨmeho uyontɨfi inɨngkamotofofoho. Anɨtuye a'amu neso pi'nɨngo engo imo'nɨmentohofofoho.

3

Hwe sɨfe wonyo'njo sohwo wopɨngo imo'nɨmentisofoho.

1 Sɨkuno fihwi Pita'nji Joun'nji siko Anɨtuye ango engo somno sɨmentisɨyofoho. Osopo akupo'nyo so'nji (3 *kɨlouk*) a'amu pi'nɨngoso Anɨtumo jomo ujo'ne uhu'mokumotofofoho.
2 Kuso somne'no ole lɨwo'nɨngkohofi wonyoangkafoponoho. Hopo sopo hwe fihwo sɨfe kokato'nnyo'njo kona'wohi aswo mta'ni osenohini ma'mentiso sohwo humunyoponoho. Sɨkuno huhwo huhwi huhwo sohwoe a'amuso intokwasontɨfi osopo itofasiyo'nohini imotofɨhweho. A'amu ango engo somo nohotoswahonɨngkofo sohonta hwe huhwo sohwo hamniyoho jomo ulɨmojo hweho.
3 Osopo sɨfe wonyo'njo sohwo nohumanto uhwonɨmentisoso, Pita'nji Joun'nji woswanji yontanɨngki uhwononto ulɨmento hamniyoho we'e ntapinyo.
4 Ose ulahonɨngki Pita'nji Joun'nji siko tɨmo yokumpohn'nyo uhwononji ulɨmentisi, Kɨko tɨmo fehonyo.
5 Ose ulahonɨngki hwe huhwo sohwo hamniyoho wontopanjiyo'ne fohonto uhwonɨmentisofoho.

6 Pita ulɨmento, Ngko hamniyoho ane hwoˈnyoho.
Nomˈneso wokijapmmo. Jisas Kɨlais Nasaletnntaˈango
sohwoe yokumpohnˈnyoˈnji wakilɨmonneˈno yohono. Hano
fiyo.
7 Ose ulonto kako kakoe aho nomanto ulɨkaˈmentisofoho.
Ose ulɨkofahonɨngki hwe huhwo sohwoe sɨfe
yokumpohnˈnyo imoˈnonto noswolɨkofawento hano
umentisofoho.
8 Sikoˈnji ango engo somo noswontɨfi hwe huhwo sohwo
lɨkofahmˈnyo yonto Anɨtumo isamoyoka ulɨmentisofoho.
9 Aˈamu ango engo somo nohumantɨfi uh-
wonɨmentohofoso, hwe huhwo sohwo lɨkofahmˈnyo yonto
Anɨtumo isamoyoka ulahonɨngki uhwonontɨfi
10 ole syafɨhuˈmentohofi, U olo hwe sɨfe kokatoˈnnyoˈnjo
lohwo hokuˈyopo humanto hamniyohoˈno jomo lɨmojo
hweho. Oso hunoso uyahonɨngki yomo yomo yontɨfi
pisopisaho lɨmentohofofoho.

Anɨtuye ango engo somo Pita hungkuno lutɨhwamentisofoho.

11 Hwe huhwo sohwo Pitaˈnji Jounˈnjimo aho
kehonɨngkofi hwe moyaˈmi hopiˈnono hano kunto kuntoˈno
wentɨfi kontolompoˈango somo uhuˈmokumentohofofoho.
Oso kontolompoˈango somo Soulomounɨyefoho
lɨmotofofoho.
12 Osopo uhuˈmokahonɨngkofi Pita nuhwononto ulɨmento,
Sekwo aˈamu Isɨlael soku, yomo yomo pehoˈno yohofo.
Nekumo tɨmo yokumpohnˈnyo pehoˈno ehonalokwofo.
Sekwo huno ole laseyohoho, Hikoe yokumpohnˈnyo mtaˈni
hwe lohwo wopɨngo imoˈnɨngkohoho. Huno ose lasey-
ohoho.
13 Oˈo, Apɨlohamja Aisakɨja Jekoupɨja nakwoe ajuy-
ohwosafe Anɨtuyoho. Osohwo kako kakoe syoho ulo-
hofiyoso Jisasɨye yofe hoˈnomayoˈnohinofoho. Oso huhwo
sohumo sekwo nokentɨfi aˈamu Loum sohwafepono ipemo-
tosahonɨngkofi osopo Pailot usɨhutoˈmto yahonɨngki sekwo
nakwolaho ulɨmentohofofoho.
14 Oso Jisas huhwo sohwo honɨngkano wonyo ane hweho.
Wopɨngoˈnohino hweho. Osohumo nakwolaho ulontɨfi hwe
wonyo aˈamumo fonjahumentiso sohuneˈno Pailotɨmo jomo
ulɨmentohofo kuyoho.
15 Ose ulontɨfi sekwo yoˈmayo songo humayo hwapɨngo
sohumo sekwo aˈamu Loum somo uyahonɨngkofi hofɨko fon-
jahumentohofofoho. Nofonjosyahonɨngkofi Anɨtu apaˈno
ulɨkoˈmentisofoho. Oso hisoˈno nekwo nuhwonontayo olo-
honta hungkuno hisoˈno selalokuhwoyo.

16 Nekwo Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyahonɨngkuhwoi
Jisasɨye yokumpohnˈnyo olo hwe lohumo wopɨngo imoko-
hoho. Sekwo olo hwe sɨfe kokatoˈnnyo lohumo huno
moiˈwonoho. Olo sɨmeho hiˈntnnono Jisasɨmo uyalokuh-
wayo loso Jisas mtaˈangofoho. Olo hiloso hwe sohumo
wopɨngo umokahonɨngki uhwonalokwofo.

17 Nje aˈamufo, sekwo sekwoe hwe engo sohwanji Jisasɨmo
fonjahumentohofo sohonta huno itoˈno mosyafɨsiyoˈnjo
imentohofo kuyoho. Osoˈno ngko huno nɨyohoho.

18 Hohonta aˈamu Anɨtuye hungkuno lɨmotofo
sohwamo Anɨtu ulɨmento, Hwe uhwosopoˈmentohe sohwo
tohino engo manefoho. Ose ulahonɨngki aˈamu somo
ulɨmentohofofoho. Sekwo Jisasɨmo fonjahumentohofo
sohonta oso hungkuno hiso ne imoˈnɨmentisofoho.

19 I osoˈno olohonta sekwo huno fɨkwesyafɨhupmno.
Sekwoe sɨmeho yɨwoloˈmo filohopmno. Sekwo
sɨmeho yɨwoloˈmokukujoˈno Anɨtu sekwoe wonyo wae
weesemoˈmtonoho.

20-21 Wayo yasemofɨhwosi kakoe yokumpohnˈnyoˈnji
sɨmeho wopɨngoˈnji wosejapmmontonoho. Hohonta
Anɨtu nakuneˈno fohuˈnɨmentisoso nefoˈmayoˈne kakoe
hwomu Jisasɨmo uhwosopoˈmentisofoho. Anɨtuye
hungkuno lɨmotofo sohwa yoˈmayo lɨmentohofo soˈno
itoˈno imoˈnyoˈne Jisas ahwomomo hontohumaho. Moiˈwo
imoˈnɨngkɨhwosi nopone hweho.

22 Hohonta Mouses seyakwosamo ulɨmento, Hwe Engo
Anɨtu sekwoˈnjo mtaˈango fihumo wamɨhwosopoˈmtonoho.
Anɨtuye hungkuno selohe sohwo ngko paˈnɨngo hweho.
Oso hwe huhwo sohwoe mangomo sekwo haloho itoˈno
upaˈnɨngkuno.

23 Hohosohonta aˈamu oso hwe huhwo sohwoe
hungkunomo haloho maposoˈnjo ifijoso Anɨtu oso aˈamu
somo kengopo uhumajososo nɨhuˈnahone wae umontonoho.
Mouses ose ulɨmentisofoho.

24 Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwa Samuelɨjanji
nomˈne tɨfinjo sohwanji hofɨko olo sɨkuno lomneˈno
lɨmentohofofoho.

25 Oso aˈamu Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwa sekwo
hofɨkoe imu kuyoho. Osoˈno oso hungkuno Anɨtu
seyakwosamo ulɨmentisoso sekumneˈnefoho. Anɨtu
Apɨlohammo ulɨmento, Jɨje imu sohwa mtaˈni hwe fihwo
aˈamu hopiˈnonohinomo wopɨngo ulohofonefoho. Ose
ulɨmentisofoho.

26 Oseso Anɨtu kakoe hwomu Jisasɨmo uhwosopento
sekumneˈno wopɨngo selohofoˈne kakiˈno uh-
watɨmentisofoho. Kako ole umoˈnalofoho, Sekwo

aˈamu angaˈno angaˈno honɨngkano wonyomo hohujo ikinjaofɨkujoˈno ngko wopɨngo uloho'mo. Ose lalofoho.

4

Pitaˈnji Jounˈnjimo impe intofahumentohofofoho.

1 Pitaˈnji Jounˈnji aˈamu somo oso hungkunoso ulontanɨngki aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwanji aˈamu tajo angomjo uhwontohumayo sohwafe hwe engo soˈnji aˈamu Satɨyusi sohwanji iˈmofapmmentohofofoho.

2 Iˈmofapontɨfi sɨmano hintotohino umnɨmentisofoho. Hwapɨngoso Pitaˈnji Jounˈnji siko aˈamu somo Jisas poyo peˈnɨmentiso sohwo apaˈno songo lɨkaˈmentisofoho lutɨhwamentisiyefoho. Oseso aˈamu hopiˈnono poyo peˈnɨfijoso hwangku nolɨkapitnnefoho.

3 Sɨmano hintotohino umnɨngkahonɨngki mofehiˈnyo ukwoˈmokumonto yahonɨngki oso aˈamu sohwa Pitaˈnji Jounˈnjimo moˈnɨngkanta hungkuno ulaneˈentɨfi impoˈangomo intofahumentohofofoho.

4 Osoˈno aˈamu Pitaˈnji Jounˈnjiye hungkuno upaˈnɨmentohofoso fehohnjo sikoe hungkunomo haloho yontɨfi Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentohofofoho. Oso aˈamu weˈe piˈnɨngoˈmaho. Oso hwe huhwo sohwa *faif tausen* (5000) hwafoho.

Hwe yofe engoˈnjo sohwafe tɨmo sopo Pitaˈnji Jounˈnji lohoˈmentisiyefoho.

5 Moˈnɨngka imɨngoˈnji aˈamu yofe engoˈnjo sohwanji, Jutafe hwe engo sohwanji aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji hofɨko Jelusalem uhuˈmokumentohofofoho.

6 Hofɨko nuhuˈmokontɨfi aˈamu nomˈne sohwanji hungkuno lɨmentohofofoho. Aˈamu nomˈne sohwa ole, Anas, hwe yofe engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo sohwoˈnji, Kaiyofasɨjanji, Jounjanji, Alekɨsantaˈnjoho. Nomˈne aˈamu Anasɨye temtitofomjo sohwa hofɨkoˈnji uhuˈmokumentohofofoho.

7 Hofɨko Pitaˈnji Jounˈnjimo hofɨkoˈnjo ajwo lopo uhumajontɨfi ulɨmentohofi, Oloso pipi imasiyoto. Tɨhwoe yokumpohnˈnyoˈnji tɨhwoe yofeˈnji umokumahnnoto, hwe wopɨngosofo.

8 Ose ulahonɨngkofi Anɨtuye Towahuno Wopɨngo Pitafe sɨmehomo uhuloˈofahonɨngki Pita ulɨmento, Sekwo hwe engo Isɨlaelntaˈango sohwasi,

9 olohonta sekwo aˈamu sɨfe wonyoˈnjo sohumo wopɨngo umokumalohwoyo soˈno ehonɨngkohofotaho.

10 Oseso sekwo hopiˈnono huno waseyono. Aˈamu Isɨlael hopiˈnonohinoso huno wosyafɨhupɨfe. Jisas Kɨlais Nasaletnntaˈango sohwoe yokumpohnˈnyoso olo hwe lohumo wopɨngo umokahonɨngki kako nakwoˈnjopo lohofoho. Oso Jisas huhwo sohumo sekwo iyomo fonjintoˈofosyahonɨngkofi Anɨtu poyo peˈnyo sohumo apaˈno ulɨkoˈmentisofoho.
11 Olo sojo engkwosaho paˈnyo ango injuwoˈnɨngkohofo sohwa hofɨko wonyofoho lontɨfi hoˈnaoˈmentohofofoho.
Oseso olohontajo olo engkwosaho loso angomo sosofitofoˈne hwapɨngohwo imoˈnɨngkohoho.
Aˈamu hohonta hungkuno mtɨˈmokumentohofoso olo hungkuno Jisasɨmneˈno mtɨˈmokumentohofofoho.
12 Nomˈne hwe nefoˈmayoˈne olo hwaho lopo mohumunyoponoho. Anɨtu nomˈnehumo aˈamu nakwoe wonyo wayoˈne muhwosopoˈmmentisofoho. Oˈo, Jisas kakoˈnohino hweho. Pita ose ulɨmentisofoho.
13 Ose ulahonɨngki hofɨko Pitaˈnji Jounˈnjiye yokumpohnˈnyo losomo uhwonontɨfi huno syafɨhuˈmentohofi, Olo hwaˈu siko ifalifaliyo mamtɨˈmokiyo hwaˈuyoho. Weˈmjo paˈnyo hwaˈuyoho. I osoˈno siko iyoho munɨngkohoyohoho. Jisasɨye yokumpohnˈnyo maˈmasiyo hwaˈuyoho.
14 Ose syafɨsyontɨfi uhwonɨmentohofoso hwe wopɨngo umokumasiyo sohwo sikoˈnji lohofontanɨngki uhwonontɨfi hofɨko hungkuno ane hwafoho.
15 Oseso Pitaˈnji Jounˈnjimo ulɨmentohofi, Siko mempono swohosɨsi osopo fosyohumunyo.
16 Ose ulontɨfi hnnɨmentohofi, Olo hwe lohwaˈumneˈno pipi yanehwono. Olo hwaˈu olo wonyoangkafo loso yahonɨngki aˈamu hopiˈnonohino Jelusalem humalofoso oloso huno uyohoho. Nakwo oloso hiyaso pipi yaneˈelo. Awonoho.
17 I osoˈno olo hungkuno nonje nonje hoˈnɨmuyoˈeno. Nakwo hungkuno yokumpohnˈnyo ole ulano. Nomˈne hungkuno Jisasɨmneˈno nomˈne aˈamu somo nulohosiloho.
18 Ose hnnontɨfi sikimneˈno joho ulontɨfi ulɨmentohofi, Siko nomˈne aˈamu somo Jisasɨye hungkuno nulohosiloho. Yoˈmayo Jisasɨmneˈno lutɨhwahosiloho.
19 Ose ulahonɨngkofi Pitaˈnji Jounˈnji siko ulɨmentisiyo, Nekwo Anɨtuye hungkuno hoˈnaofososo sekwoe hungkunomo tɨfi senɨngkowasoso Anɨtu kako huno pipi uyɨmtolo. Sekwo huno pipi seyohoho.
20 Yoˈmayo wonyoangkafo Jisas imentiso uhwonɨmentɨhwoyoso hungkuno wopɨngoˈnohini upaˈnɨmentɨhwoyoso oso hisoˈno nomˈne aˈamumo mujoso pipilo. Awonoho.

21 Ose ulahonɨngki hofɨko hungkuno nomˈne tangoˈnjo
ulontɨfi Mpanino ulɨmentohofofoho. Hofɨko aˈamumneˈno
iyoho unɨmentisofoho. Hwapɨngoso aˈamu hopiˈnono olo
hilo soˈno Anɨtuye yofe hoˈnomaˈmentohofofoho. Osoˈno
Pitaˈnji Jounˈnjimo tohino uyɨhwaloho.
22 Olo hwe lohwo wopɨngo umokumasiyo lohwo kako hwe
engo hweho. Kakoe soswo *fouti* (40) yakoloˈnoho.

Aˈamu Jisasɨmo inɨngkawowoˈnɨngkohofoso Anɨtuye hungkuno yokumpohnˈnyo lohofɨhwasi lutɨhwaneˈentɨfi Anɨtumneˈno jomo ulɨmentohofofoho.

23 Pitaˈnji Jounˈnji nowenji sikoe aˈamuˈnjopo iˈmofawenji
oso hungkuno hiloso ulɨmentisiyefoho.
24 Aˈamuso nupaˈnontɨfi hofɨko sɨmeho yano inontɨfi
Anɨtumo isamoyoka ole ulɨmentohofi, Ou Mpohwo, kɨko
enemokosyohumayo hwosoho. Kɨko ahwomoˈnji hwahoˈnji
mtɨˈmokumentohino hwosoho. Kɨko ayoˈnji yoˈmayo songo
humayoso mtɨˈmokumentohino hwosoho.
25 Hohonta jɨje Towahuno Wopɨngo sohwo jɨje hungkuno
nakwoe ajuyohwo Ntefit jɨje syoho kilohofiyo sohwoe man-
gomo mufohotofahonɨngkini Ntefit ole ulɨmento,
Aˈamu kengo kengoso sɨmeho tohino pehoˈno umnalofoho.
Nakwoe aˈamu huno itoˈno mosyafɨsiyoˈnjo pehoˈneto.
26 Hwe yofe engoˈnjo sohwa hontohumamentohofofoho.
Hofɨkoˈnji aˈamu hwaho mokosyohumayo sohwanji
nuhuˈmokontɨfi hungkuno nano mtitofontɨfi
lɨmentohofi,
Anɨtuˈnji oso hwe uhwosopoˈmentiso sohwoˈnjiye syohomo
nakwo wae uyano.
Ose lɨmentohofofoho.
27 Oso hungkuno ne imoˈnɨmasofoho. Olo ango lopo
Heloutɨˈnji Pountiyos Pailotɨˈnji aˈamu kengo soˈnji aˈamu
Isɨlael soˈnji nuhuˈmokontɨfi Jisas uhwosopoˈmentohino so-
humo fonjaneˈentɨfi imentohofofoho.
28 Oso hisoˈno hohonta kɨko nohumanji yoˈmayo ne
imoˈnone soˈno lɨmentohinoso olohonta oso aˈamuso jɨje
hungkunoso ne imokumalofofoho.
29 I olohonta Mpohwo oso hungkuno yokumpohnˈnyo
nalɨmalofoso upaˈnɨmahnno. Jɨje hungkuno lɨwoˈnyo
sohwonaˈnɨmo yokumpohnˈnyo fisosofitofonesyohumaho.
Osoˈno nakwo jɨje hungkuno lontanɨngkuhwasi iyoho mo-
nanonehoho.
30 I osoˈno nakwo jɨje hungkuno lontanɨngkuhwasoˈno
kɨko aˈamu mnokinoˈnjo somo wopɨngo umojo. Yoˈmayo
wonyoangkafoso jɨje hwomu Jisasɨye yokumpohnˈnyoˈnji
noho fiyo.

31 An+tumo ose ulahon+ngkofi oso ango humamentohofo
sopo mo'mayo yonto An+tuye Towahuno Wop+ngo hof+kimo
ifehu'mokahumentisofoho. Ifehu'mokahumentisoso
hof+ko An+tuye hungkuno yokumpohn'nyo ulont+fi iyoho
mun+mmentisofoho.

Jisas+ye a'amu neso hof+ko yo'mayoso in+mentohofofoho.

32 A'amu hopi'nono An+tumo s+meho hi'ntnnono
uy+wo'n+mentohofoso s+meho inont+fi a'amu fihwo ole
huno mosyaf+siyo'njo imentisofo, Oloso nje'nohinofoho.
A'amufe'maho. O'o, oloso huno mosyaf+siyo'njo
imentisofoho. Yo'mayo hopi'nononino hi'njoso a'amu somo
in+mentohofofoho.

33 *Apousel* sohwa a'amu somo Hwe Engo Jisas l+ka'mentiso
so'ne hungkuno ne'nohino ulont+fi An+tuye yokumpohn'nyo
ut+hwayo'ne yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentohofo-
foho. An+tu a'amumo wop+ngo'nohino uloho'mentisofoho.

34 Hohosohonta a'amu hiso umofonyo miyofoho. A'amu
hwaho'njoso ango'njoso yo'mayo ho'yango'njoso nom'ne
a'amu somo yano uyont+fi hamniyohoso *apousel* sohwamo
umentohofofoho.

35 *Apousel* sohwa oso hamniyoho nomant+fi a'amu umo-
fonyo iyo somo yano ulohmmentohofofoho.

36 Hwe fihwo kakoe yofe Jousep+yoho. *Apousel* sohwa
nom'ne yofe ole mul+mentohofi, Mponopas+yoho. Yofe hiso
y+wolo'mo ole, Sosofitof+hwe hweho.

37 Olo hwe huhwo sohwo Lifaiye temtitofo mta'ango
hweho. Hwaho Saip+los nta'ango hweho. Hwe nom'nehwo
oso hwe huhwo lohwo sohwoe hwaho mpe nulohofa-
hon+ngki hamniyohoso Mponopas nomanto *apousel* so-
hwafe s+f+ki'nyo'mo ho'nahumentisofoho.

5

Anonaiyas+'nji Sofaila'nji siko An+tumo hwasyo ul+mentisiyefoho.

1 Hwe fihwo kakoe yofe Anonaiyas kakoe apefe yofe
Sofaila, siko hwaho hi'njo ya'uyoho. A'amu nom'neso
sikinta'ni oso hwahoso mpe uloho'mentohofofoho.

2 Siko hamniyoho nomanji fehohnjo siko'ne hiyaso
mokosyohumanji fehohnjo Anonaiyas kako *apousel* sohwafe
s+f+ki'nyo'mo ho'nahumentisofoho.

3 Oso hiso Pita nuhwononto ul+mento, Anonaiyas, Seten+ye
hungkunomo in+ngkawenji hamniyoho fehohnjo hiyaso
mokosyohumanji An+tuye Towahuno Wop+ngomo hwasyo
ole ulohino. Hamniyoho hopi'nono ma'maleso olenoho. Oso
hwasyo ulohino.

4 Jɨje hwaho mpe makiloho'mmalofo sohonta hwaho
hopi'nono jɨjefoho. Mpe ntokiloho'malofo sohonta
hamniyoho hopi'nono jɨjefoho. I oso'no oso hungkuno
sɨmehomo'mo peho'no syafɨsyohino. Kɨko hwe
sohwona'nnohinomo hwasyo monalohoyohino. O'o,
Anɨtumo hwasyo ulohino.
5 Ose ulahonɨngki Anonaiyas nupa'nonto
nopɨwasyonto, poyo pe'nɨmentisofoho, Oso hungkunoso
ho'nɨngkahonɨngki a'amu nupa'nontɨfi iyoho
unɨmentisofoho.
6 Hwe songo sohwa nolɨkafohumantɨfi Anonaiyasɨye pi-
jafomo hwapɨfe ekojɨsasi lohofontɨfi mempo hohnta'ni
motawentɨfi pi'nɨmomo ijopijisyahumentohofofoho.
7 We'enepi a'amu poyo pe'nɨmentiso sohwoe ape nos-
wonto yo'mayoso mupa'nɨmmentisosi,
8 noswopahonɨngki Pita ulɨmento, Jɨje hwahomne'no olo
hamniyoho ma'masiyotaho. Ose ulahonɨngki ulɨmento, Eno,
osenoho.
9 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Kɨko jɨje hwehwo'nji
hiyahusi Anɨtuye Towahuno sohumo yamofo peho'no
uloho'masiyoto. Upa'nyo. Hwe songo sohwa jɨje hwehwo so-
humo pi'nɨmomo ijopijisyasyontɨfi nto pohofo. Hoku'yopo
lohokwofo. Kikimo womotokuwantɨfeho.
10 Ose ulahonɨngki a'musi Pitafe sɨfɨki'nyo'mo
pɨwasyonto poyo pe'nɨmentisofoho. Hwe songo
sohwa noswapontɨfi poyo pe'nɨmentisosiye pijafomo
uhwonontɨfi nomotoswapontɨfi kakoe hwehwo'njopo
ijopijisyahumentohofofoho.
11 Oso hungkuno hiso noho'nɨngkahonɨngki Anɨtuye
a'amu ne so'nji a'amu kengo so'nji nupa'nontɨfi iyoho
unɨmentisofoho.

Yo'mayo kengo wonyoangkafoso imotofofoho.

12 Yo'mayo kengo wonyoangkafoso a'amu *apousel* sohwa
utɨhwamentohofo somo a'amuso uhwonɨmentohofofoho.
Anɨtuye a'amu neso Soulomounɨye kontolompo'ango sopo
uhu'mokumotofofoho.
13 A'amu kengo fehohnjoso Anɨtuye a'amu ne
somo uhwonontɨfi lɨmentohofi, A'amu Jisasɨmo
inɨngkawowo'nɨngkohofoso wonyoangkafofoho. Ose lontɨfi
i hofɨko'nji muhu'mokummentohofofoho. O'o hofɨko iyoho
unɨmentisofoho.
14 Hwe hwoya'mi pi'nɨngo engoso Jisasɨye hungkuno
upa'nontɨfi hungkuno nehopi lontɨfi sɨmeho hi'ntnnono
uyɨmentohofofoho. Oso a'amu hiso Anɨtuye a'amu ne
sɨmo'mjo so'nji uhu'mokumotofofoho. A'amu pi'nɨngo engo
imo'nɨmentohofofoho.

15 Aˈamu piˈnɨngoso aˈamu mnokinoˈnjo somo intokwapontɨfi honɨngkanopo itofasi lohofontɨfi ole syafɨhuˈmentohofi, Pita nopɨhwosi kako kote uhumiyofɨhwosoˈno aˈamu mnokinoˈnjoso wopɨngo umoˈnɨfe. Ose syafɨhuˈmentohofofoho.
16 Aˈamu ango kengo mtaˈango Jelusalem mofone soponjoso Jelusalem uhuˈmokumentohofofoho. Aˈamu mnokinoˈnjo, aˈamu sisɨˈmasohoˈnjo towahuno wonyoˈnjo somo itokwapmmentohofofoho. Hopiˈnonohinoso wopɨngo imoˈnɨmentohofofoho.

Aˈamu ahwomomjo sohwo ‘apousel’ sohwamo impoˈango mtaˈni isɨhutoˈmentisofoho.

17 Hwe yofe engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo sohwo kakoe aˈamuˈnji aˈamu Satɨyusi sohwanji yoˈmayo soˈno nupaˈontɨfi sɨmeho tohino umnɨmentisofoho. Hwapɨngoso aˈamu *apousel* sohwafe yokumpohnˈnyo yoˈmayo wonyoangkafo soˈno iwoˈnɨngkohofofoho. Hofɨko oso yokumpohnˈnyo ane hwafoho. Osoˈno sɨmeho tohino umnɨmentisofoho.
18 Sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki *apousel* sohwamo aho kentɨfi impoˈangomo intofahumentohofofoho.
19 Oso sɨkwoˈmiyo somo aˈamu ahwomomjo sohwo noponto impoˈango hokuˈyo somo hwosampento aˈamu *apousel* sohwamo mempo hohntaˈni ipemotoswaponto ulɨmento,
20 Sekwo Anɨtuye ango engo somo nowekuji osopo lohofɨkuji olo honɨngkano songomneˈno aˈamumo filutɨhwamno. Ose ulɨmentisofoho.
21 Aˈamu *apousel* sohwa oso hungkunoso haloho imento-hofoso imɨngo neˈnji Anɨtuye ango engo somo noswontɨfi Anɨtuye honɨngkano songomneˈno lutɨhwamentohofofoho.

Oso imɨngo soˈnji hwe yofe engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo sohwo kakoe aˈamuˈnji aˈamu Jutafe *kaunɨsol* sohwanji hwe engo hopiˈnono nuhuˈmokontɨfi impoˈangomneˈno hungkuno lɨhwatɨmentohofofoho. Aˈamu impeˈnjo so-hwamo fɨpemotapmno. Ose lɨhwatɨmentohofofoho.
22 Hungkunoso lɨhwojahonɨngkofi aˈamu impoˈangomo noswontɨfi uhwonɨmentohofoso huno uhwonontɨfi asomo nopontɨfi *kaunɨsol* aˈamu sohwamo ulɨmentohofofoho.
23 Ole ulɨmentohofi, Nakwo impoˈango sopo nowentani hano yokumpohnˈnyo pitoˈmalofoso uhwonontani, aˈamu pɨjwohumayo sohwa lohofontanɨngkofi uhwonɨngkuhwonefoho. I ango ne somo aˈamu aneponoho. Huno uhwonɨngkuhwonefoho.

24 Ose ulahonɨngkofi hwe engo aˈamu uhwontohumayo
sohwoˈnji hwe yofe engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo sohwanji
oso hungkuno nupaˈnontɨfi huno piˈnɨngo engo syafɨsyontɨfi
pipi imoˈnɨngkohoho syafɨhuˈmentohofofoho.
25 Ose syafɨsyontɨfi nohumentanɨngkofi hwe fihwo
noswonto ulɨmento Upaˈnɨmno. Oso aˈamu sekwo
impoˈangomo intofohumalofo sohwa Anɨtuye ango engo
somo nolohofontɨfi aˈamu somo lutɨhwalokwofo.
26 Ose ulahonɨngki hwe engo aˈamu itokusoˈnji
mokosyohumayo sohwo kakoe aˈamu sohwanji
nowentɨfi Anɨtuye ango engo somo iˈmofapontɨfi
apousel sohwamo nomantɨfi ipemotaumentohofofoho.
Hofɨko ikujoho mafongkuˈmmentohofofoho. Oˈo
hofɨko iyoho unɨngkahonɨngki aˈamu nomˈneso
sojo nofongkupitnnehontɨfi *apousel* sohwamo
mafongkuˈmmentohofofoho.

‘Apousel’ sohwa hofɨko ‘kaunɨsol’ sohwamneˈno hungkuno ujoˈneso iyoho munyoˈnjo imentisofoho.

27 Ose ipemotawentɨfi aˈamu *kaunɨsol*ɨˈnjopo
uhumatɨˈmentohofofoho. Osopo nohumentanɨngkofi hwe
yofe engoˈnjo sohwo ulɨmento,
28 Sɨmoˈmo ole selɨmalohwono, Aˈamu somo
yoˈmayo Jisasɨmneˈno lutɨhwafɨkutoho. Aˈamu
hopiˈnonohino Jelusalem humalofoso sekwoe hungkunomo
upaˈnɨmalofofoho. Ole ulalokwofo. *Kaunɨsol* aˈamu sohwa
Jisasɨmo fonjahumentohofofoho.
29 Ose ulahonɨngki Pitaˈnji nomˈne *apousel* sohwanji
ulɨmentohofi, Nakwo Anɨtuye mampaho haloho yɨhwasi
tɨfi inɨngkayoˈnefoho. Aˈamu hwahoponjo sohwafe
hungkunomo minɨngkowanehwono.
30 Sekwo Jisasɨmo iyopo fonjintoˈofahumentohofofoho.
I osoˈno neyakwosanjiye Anɨtu sohwo Jisasɨˈmo
ulɨkoˈmentisofoho. Songo apaˈno umokumentiso hweho,
31 Nulɨkafonto kakoe aho angahohntaˈni uhumoja-
honɨngki nakwoe Hwe Engo imoˈnɨmentisofoho. Aˈamu
Isɨlael hnˈnwiye wonyo wayoˈne peˈnɨmentiso hweho.
Osoˈno aˈamu Isɨlael soku, honɨngkano wonyomneˈno
hohujo ikinjaofɨkuji wonyo hiso wae yasemofɨhwosi
honɨngkano nomˈne songo wosejapmmontonoho.
32 Oloso nuhwonontani nakwo Anɨtuye Towahuno
Wopɨngoˈnji sohwonaˈni olo hilo soˈno ulɨwoˈnɨngkuhwono.
Aˈamu Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkayo somo
Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngo uyɨmasofoho. Ose
ulɨmentohofofoho.

Hwe Ngkomeliyel sohwo 'Apousel' sohwamne'no hungkuno l+mentisofoho.

33 Oso hungkuno *kaun+sol* a'amu sohwa nupa'nont+fi s+mano hintotohino umn+mentisofoho. *Apousel* a'amu sohwamo wofonjano lont+fi imentohofofoho.

34 Hiso'no hwe fihwo *kaun+sol* syoho'njo sohwo kakoe yofe Ngkomeliyel * kako a'amu Falisiyoho. Kako hohontajo hon+ngkano hungkuno lut+hwamojo hweho. Oso hwe huhwo sohumo a'amu hopi'nonohinoso kakoe yofe ho'nomawo'n+mentohofofoho. Oso hwe sohwo nol+kafonto ul+mento, A'amu *apousel* sohwamo mempo hohnta'ni fil+hwaj+mno.

35 Ose ulahon+ngki hof+ko l+hwojahon+ngkofi Ngkomeliyel ul+mento, A'amu Is+lael sohwasi olo hwe lohwamo ulohopitnne so'no huno ito'no f+syaf+hupmno.

36 Hohonta hwe fihwo kakoe yofe Teutas kako ul+mento, Ngko yo'mayoso huno'njo hwo'nyoho. Hwe yokumpohn'nyo hwo'nyoho. Ose ulahon+ngki a'amu fehohnjo *foua hant+let* (400) sohwa in+ngkamentohofofoho. Osohonta hwe nemokosyohumayo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwa hwe huhwo sohumo nofonjosyahon+ngkofi inomokommotofo sohwa hiyaso humpo'mentohofofoho. Teutas kakoe hungkuno ne mmo'nyo hweho.

37 T+fi sohonta hwe nemokosyohumayo sohwa a'amufe yofe mt+'mokomayo sohonta hwe nom'ne Ngkalilinta'ango sohwo kakoe yofe Jutas. Osohwo nol+kofahon+ngki a'amu fehohnjo kakoe hunomo nomant+fi in+ngkamotofofoho. Osohwo poyo imo'n+ngkahon+ngki inomokommotofo sohwa humpo'mentohofofoho. Hof+ko apa'no muhu'mokiyofoho.

38 Oseso ole wasel+monne'no yohono. Olo a'amu *apousel* sohwamne'no iyoho masen+ngkoho liyohoho. Wohumantokufe. Hof+koe syoho hwahoponta'ango'manji moi'wo imo'nonefoho.

39 Olo syoho hiloso An+tu mta'ango'manji milojaopitnnehofo. Ne'nohini went+hwonefoho. Sekwo An+tumo fongkupitnnoho.

A'amu 'apousel' sohwa Jisas+mne'no tohino ma'mentohofo so'no s+meho wop+ngo umo'n+mentisofoho.

40 Ose ulahon+ngki hungkuno nehopeho ulont+fi a'amu *apousel* sohwamne'no joho lont+fi oso hwamo fonjont+fi

---

* **5:34:** Osohonta Poul Jisas K+lais+mo min+ngkayo sohonta Ngkomeliyel sohwo Poul+ye syo it+hwayo imo'n+mojo hweho. (Sohe engo 22, hon+ngkano we'e 3 somo uhwonyo.)

yokumpohn'nyo ul+mentohofi, Jisas+ye yofe apa'no nol+kutoho. Ose ulont+fi uhwat+mentohofofoho.
41 *Apousel* sohwa *kaun+sol* sohwamo nul+ko'mant+fi hnn+mentohofi, Nakwo Jisas+ye syoho yontane tohino namn+ngkahon+ngki s+meho wop+ngo namo'n+ngkohoho. An+tu wop+ngo nahon+ngkohoho. Nakwo Jisas+ye yofe'no tohino mayoso hoponoho.
42 S+kuno huhwo huhwi hof+ko An+tuye ango engo somo a'amufe ango'njopo Jisas+mne'no hungkuno wop+ngo ul+wo'n+motofofoho. An+tu a'amu ahwomo mta'ni uh-wat+'mentisoso Jisas+yoho lut+hwamentohofofoho.

6

A'amu aho fehohnta'ni hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyo sohwamo 'apousel' sohwamne'no ufo'mayo'ne uhwosopo'mentohofofoho.

1 Osohonta a'amu Jisas+mo in+ngkamotofoso we'e pi'n+ngo imo'n+mentohofo'maho. A'amu fehohnjo Ngk+lik hungkuno'njofoho. A'amu fehohnjo Hip+lu hungkuno'njofoho. A'amu Ngk+lik hungkuno'njoso a'amu Hip+lu somo yoka ul+mentohofi, Sekwo wosopayo, hamniyoho, yo'mayoso a'amu umofonyo iyo somo uyahon+ngkofi nakwoe ap+wojo sofa we'e'nohino mawo'n+ngkohofofoho. Hip+lu ap+wojo sofa engo mawo'n+ngkohofofoho. Ose ul+mentohofofoho.
2 Oso hungkunoso ho'n+ngkahon+ngki a'amu *apousel* s+fe mta'ni hufa'uyo sohwa a'amu hopi'nono Jisas+mo inomokommotofo somne'no joho ulahon+ngkofi nuhu'mokont+fi ul+mentohofi, Nakwo syoho hufa'u'njo sohwona'ni wop+ngo'maho. Nakwo wosopayo'nji hamniyoho'nji yano mpo'nososo An+tuye hungkuno pipi loset+hwanehwono.
3 O'o, nakwoe a'amu soku, sekwo a'amu aho fehohnjo hopi'nono nom'ne aho mta'ango hufa'u sohwamo uhwosopopmno. Syoho yano mpo'none so'nefoho. A'amu huhwo sohwa An+tuye Towahuno Wop+ngo engo yamo'nnyo hwafoho. A'amu huno'njo sohwa a'amu hopi'nonohino sohwamo hwe wop+ngo'nohino hwafoho l+wo'n+ngkohofofoho. Uhwosopopijoso hof+ko wopayo yo'mayoso yano mpe syohoso womokosyohumant+feho.
4 Ose yontan+ngkujoso nakwo An+tumo isamoyoka ul+wo'n+ngkuhwasi a'amu somo An+tuye hungkuno wolut+hwantanoho.
5 Ose ulahon+ngkofi, E, wop+ngofoho lont+fi S+tifen+mo uhwosopo'mentohofofoho. S+tifen huhwo sohwo An+tumo s+meho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy+wo'n+mojo hweho.

Anɨtuye Towahuno Wopɨngo engo yamoˈnnyo hweho. Nomˈne aˈamu sohwamo uhwosopoˈmentohofoso ole, Filipɨja, Pɨloukoulasɨja, Nikanouja, Timounja, Pamenasɨja, Nikoulasɨjanjoho. Nikoulas huhwo sohwo ango kengo Antiyouknta'ango aˈamu Jutafe yahino maˈmentiso hweho.

6 Oso aˈamu sohwamo uhwosopentɨfi *apousel* sohwamo utɨhwamentohofofoho. *apousel* sohwa aˈamu huhwo sohwafe mnokinopo aho kisasyontɨfi hofɨkineˈno Anɨtumo jomo ulɨmentohofofoho.

7 Oseso Anɨtuye hungkuno Jelusalem ango ayoˈmo hoˈnɨmentisofoho. Aˈamu Jelusalem humamentohofo Jisasɨmo inomokommotofoso piˈnɨngo engo imoˈnɨmentohofofoho. Aˈamu tajo ango syohoˈnjo fehohnjo sohwa Anɨtuye honɨngkano songo tɨpemantɨfi Jisasɨmo inɨngkamentohofofoho.

Aˈamu Juta fehohnjoso Sɨtifenɨmneˈno hwasyo ulɨmentohofofoho.

8 Anɨtu Sɨtifenɨmo yoˈmayo wopɨngoso ulohofahonɨngki Sɨtifen kakoe yokumpohnˈnyo engo imoˈnonto yoˈmayo wonyoangkafoso imentisoso aˈamu uhwonɨmentohofoso ole lɨmentohofi, Anɨtu oloso yalofoho. Ose lɨmentohofofoho.

9 I osoˈno aˈamu nomˈnehwa nolɨkafontɨfi Sɨtifenˈnji Anɨtuye hungkuno soˈno yoka hnnɨmentohofofoho. Oso aˈamu sohwa hohonta siki syoho hamniyoho momasoˈnjo imotofo sohwa olohonta siki humalofo. Hofɨko afapo humawoˈnɨngkohofo sopo ole lɨmentohofi, Ango sikinjohwa humayoˈnefoho. Oso ango homo somo aˈamu Juta Anɨtumneˈno isamoyoka angofoho. Oso aˈamu sohwa ango Sailiniˈnji Alekɨsantɨliyaˈnji oso ango soponta'ango hwafoho. Hofɨkoˈnji nomˈne aˈamu Juta Silisiya hwaho Esiyantaˈango sohwa Sɨtifenɨmo yoka ulɨmentohofofoho.

10 Anɨtuye Towahuno wopɨngoso Sɨtifenɨmo huno wopɨngo uyahonɨngki aˈamu nomˈne sohwafe hungkuno somo Sɨtifen kakoe hungkuno uyakoloˈmentisofoho.

11 Osoˈno aˈamu sohwa sɨmano hintotohino umnɨngkahonɨngki aˈamu sohwamo hwasyo joˈne hamniyoho uyahonɨngkofi ole ulɨmentohofi, Olo hwe Sɨtifen sohwo kako Mousesɨmneˈno sitofo lɨmaso hweho. Ou, kako Anɨtu ntnneˈno sitofo lɨmasofoho. Hwasyo ose ulɨmentohofofoho.

12 Oso hwasyoso hoˈnɨngkahonɨngki nehopeho lontɨfi aˈamu soˈnji hwe engo sohwanji hwe honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji sɨmeho wonyo umoˈnɨngkahonɨngki Sɨtifenɨmo uˈmantɨfi aho kentɨfi *kaunɨsol* uhuˈmokumotofo sopo ipemotasɨmentohofofoho.

13 Osopo aˈamu hwasyo ulɨfitnne sohwa mɨhumatɨˈmentohofofoho. Ole ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo Anɨtuye ango engo soˈno wonyo hungkuno ulɨmasofoho. Mousesɨye honɨngkano hungkunomneˈno hwotoho hmmaso hweho.
14 Olo hungkuno Sɨtifen nalɨmasofoho. Jisas Nasaletnntaˈango sohwo Anɨtuye ango engo somo wae yonefoho. Oso yahino Mouses mtaˈango inɨngkawoˈnɨngkuhwoneso Jisas wae yafɨhwosi nomˈne yahino songo nejaponefoho. Oso hungkunoso Sɨtifen nelahonɨngki upaˈnɨmalohwonefoho. Hwasyo ose ulɨmentohofofoho.
15 Aˈamu *kaunɨsol* sohwa nohumantɨfi Sɨtifenɨmo uhwonɨmentohofoso kakoe sɨmoˈmango aˈamu ahwomomjo paˈnyo imoˈnɨmentisofoho.

7

Sɨtifen kakoe hungkuno ‘kaunɨsol’ sohwamo ulɨmentisofoho.

1 Hwe yofe engoˈnjo sohwo Sɨtifenɨmo ulɨmento, Oso hungkuno kikimneˈno nalohofoso nehopitaho.
2 Ose ulahonɨngki Sɨtifen ulɨmento, Nje aˈamu soku, sekwo upaˈnɨmno. Hohonta nakwoe ajuyohwo Apɨloham kako ango Helanɨmneˈno maweˈnjo imentiso sohonta oso hwaho Mesopoutemiya nohumentanɨngki Anɨtu wonyoangkafo sohwo uˈmahonɨngki Apɨloham nuhwonɨngkahonɨngki Anɨtu ulɨmento,
3 Olo hwaho loˈnji jɨje aˈamu soˈnjimo uhwatɨˈmofo. Nomˈne hwaho nokitɨhwahmˈmeˈno osopo fohumantohoho.
4 Ose ulahonɨngki Apɨloham oso hwaho Kalɨtiya ulɨkoˈmanto hwaho nomˈne Helan osopo humamentisofoho. Kanɨngkwohwo poyo peˈnɨmentiso sohonta Anɨtu ulɨmento, Hwaho nomˈne kitɨhwahmˈmeˈno mpano. Ose ulahonɨngki olo hwaho humalohwone lopo pmmentisofoho.
5 Anɨtu Apɨlohammo olo hwaholo nutɨhwanto osohonta kako yano muyɨmmentisofoho. Oˈo nɨhuˈno awonoho. I osoˈno Anɨtu ulɨmento, Oso hwaho hiloso kɨkoˈnji jɨje imuhwanjimo sejapmnefoho. Ose ulɨmentisofoho. Osohonta Apɨloham kako hwomu ane hweho.
6 Nomˈne hungkuno Anɨtu ulɨmento, Jɨje imuso aˈamu kengo sofe hwahopo ufijoso osopo siki syoho ulohofɨkutnnefoho. Aˈamu kengoso jɨje imu somo tohino engo uyɨfitnnefoho. Soswo *foua hantɨlet* (400) uyokolofontanɨngkuhwosi jɨje imuso osopo humafitnnefoho.

7 Oso aˈamu kengo jɨje imu somo yokumpohnˈnyo
umokosyohumayo somo hungkuno tangoˈnjo ikwolofoˈne
uyɨmnefoho. Osohonta jɨje imu oso hwaho kengo
sopo ulɨkoˈmafɨkujoso olo hwaho lopo nje yofe
hoˈnonɨmapɨfitnnefoho. Ose ulɨmentisofoho.
8 Anɨtu nomˈne hungkuno Apɨlohammo uyɨmentisofoho.
Aˈapaho sɨhu koloˈnyoˈne ulɨmentisofoho. Anɨtuye
hungkuno inɨngo mamofeˈne honɨngkano hiso
uyɨmentisofoho. Oseso Apɨlohamɨye hwomu
Aisak imoˈnɨngkahonɨngki sɨkuno aho fehohntaˈni
hopiˈnono nomˈne hohntaˈni hufaˈu sɨhune memjaofa-
honɨngki Apɨloham kakoe hwomufe aˈapahomo sɨhu
ukoloˈmentisofoho. Hwangku Aisakɨye hwomu Jekoup
imoˈnɨngkahonɨngki sɨhu ukoloˈmentisofoho. Tɨfi sohonta
Jekoupɨye hwomu aho hufaˈu hopiˈnono sɨfe mtaˈni
hufaˈu imoˈnɨngkahonɨngkofi sɨhu ukoloˈmentisofoho.
Osohwa neyakwosafoho. Oso yahino hiso neˈnohini sɨhu
koloˈnɨmotofofoho.
9 Jekoupɨye hwomu sohwa hamnɨngkwaˈwehwo
Jousepɨneˈno hintotohino umnɨngkahonɨngki aˈamu kengo
sohwa Jousepɨmo mpe uyahonɨngkofi hafilaˈwehwosa
hamniyoho maˈmentohofofoho.
10 Yoˈmayo tango soˈnji Jousepɨmo uˈmahonɨngki Anɨtu
ufoˈmaˈmentisofoho. Oseso oso hwe engo hwaho Ijip
mokosyohumayo osohwo Jousepmneˈno joho ulahonɨngki
Anɨtu Jousepɨmo huno engo wopɨngoˈnjo uyahonɨngki
hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo ulɨmento.
Kɨko hwe wopɨngo hwosoho. Osoˈno kɨko olo hwaho
Ijipɨˈnji, nje aˈamu loˈnji nje ango loˈnji hopiˈnono kɨko
ngkineˈno mokosyohumayoˈne hwosoho. Ose ulonto Jousep-
mmo angoˈnji hwahoˈnji mokosyohumayoˈne yofe engo
mulɨmentisofoho.
11 Oseso Jousep hwaho Ijip nomokosyohumentanɨngki wo-
payo nosyofahonɨngki mijoho engo iˈmofapmmentisofoho.
Neyakwosa hwaho Kenan sopo humamentohofoso mijoho
uyɨmentisofoho.
12 I osoˈno Jekoup kako wopayo engo Ijip weho upaˈnonto
neyakwosamo Ijipmneˈno lɨhwatɨmentisofoho.
13 Hwangku sohonta hofɨko Ijipmneˈno apaˈno umentoho-
foso osohonta Jousep ulɨmento, Ngko Jousepɨˈnyoho. Ose
ulahonɨngki hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo
Jousepɨye aˈamu sohwamneˈno huno umentisofoho.
14 Oseso Jousep kanɨngkwohumneˈno hungkuno
lɨhwatɨmentisofoho. Jekoupɨˈmontohwa hofɨko *sefenti-
faif*ɨfoho (75). Osomneˈno Jousep lɨhwatɨmentisofoho.

15 Oso'no Jekoup Ijipɨne'no nowento osopo
poyo pe'nɨmentisofoho. Neyakwosa osopo poyo
pe'nɨmentohofofoho.
16 Hwangku sohonta hofɨkoe imuso hofɨkoe yokinoso
Syekemne'no motawentɨfi oso sokimo somo yokinoso
ho'nahumentohofofoho. Oso sokimo hwaho'njoso
Apɨloham hohonta Hemɨye hwomu sohwamo hamniyoho
uyonto mpe imentisofoho.

17 Oso hungkuno Anɨtu Apɨlohammo ulɨmentisoso ne
umo'nɨmonte'no yahonɨngki a'amu Isɨlaelɨso pi'nɨngo engo
imo'nɨmentohofofoho.
18 Osohonta Ijipmjo hwe yofe engo'njo sohwo
Jousepmne'no huno muyofoho.
19 Oso hwe huhwo sohwo neyakwosamo wonyo uloho-
fahonɨngki tohino engo ma'mentohofofoho. Hwe engo so-
hwo ulɨmento, Sekwoe mehomi milongo imo'nɨfijoso melo-
jwasiyo'ne'maho. Nuhwonɨngkuji foho'naofɨkuno. Osopo
wape'nɨngkuhwono. Ose ulɨmentisofoho.
20 Hohosohonta Mouses hwomu wonyoangkafo sohwo
imo'nɨngkahonɨngki kanɨngkwohwo'ya'u hamno hufa'u
sɨhune uyakolo'mentisofoho. Hwomu sohumo angomo
hiyaso mokosyohumentanɨngki
21 Mousesɨmo mempo hohnta'ni ho'nahumentisiyo so-
honta hwe engo hwaho Ijip mokosyohumahoso kakoe
mu Mousesɨmo uhwontohumayo ma'mentisofoho. Kakoe
hwomu ne pa'nyo imo'nɨmentisofoho.
22 Ijipmjo hwe huno'njo sohwa Mousesɨmo yo'mayo
so'no mesyomtɨ'mokutɨhwamentohofofoho. Mouses huno
engo manto hwe engo imo'nɨmentisofoho. Kakoe syohoso
hungkunoso wopɨngo'nohino hweho.
23 Mouses kakoe soswo *fouti* (40) uyokolofahonɨngki
lɨmento, Ngko nje a'amu ne Isɨlael somo uhwonamo.
24 Ose syafɨsyonto nowento uhwonɨmentisoso Hwe Ijip
syoho ulohofiyo mokosyohumayo sohwo a'amu Isɨlael
sohumo wonyo ulohofontanɨngki Mouses nuhwononto
syafɨhu'mento, Nje a'amu Isɨlael sohumo ufo'ma'mo lonto
hwe Ijipɨ'njo sohumo fonjahumentisofoho.
25 Hwe sohumo fonjasyonto Mouses huno ole syafɨsyonto,
Nje a'amu Isɨlaelɨso ole huno syofɨsyalokwofo, Anɨtu
Mousesɨmo nefo'mayo'ne uhwatɨmaso hweho. Ose
syafɨhu'mentisofoho. I oso'no a'amu Isɨlaelɨso oso hunoso
huno masyafɨsiyo'njo imentohofofoho.
26 Mo'nɨngkanta hwe Isɨlael sohwa'u ikujoho
fongki'nontanɨngki Mouses nuhwononto, mtampo loho-
fonto ulɨmento, Nje a'amu sohwahusi, Siko'nɨkwahisoho.

Siko ikujoho peho'no fongki'nalokusiyo.

27 Ose ulahonɨngki hwe fihwo konɨngkwa'wehumo wonyo
ulohofo sohwo Mousesɨmo ilojaofonto ulɨmento, Nakumo
nemokosyohumayo'neso. Tɨhwo kilɨmasoto. Kɨko nakwoe
hungkunomo ito'no menehwajiyo'ne hwosilaho.

28 Ou, kɨko fosi hwe Ijip mta'ango sohumo fonjahumahnno
hopa wofonjanɨhumonne'elaho.

29 Ose ulahonɨngki Mouses nupa'nonto hiyae wento
oso hwaho Ijip ulɨko'manto hwaho nom'ne Mitiyan
humamentisofoho. Osopo nohumanto hwomu hufa'u
tɨpema'mentisofoho.

30-31 Soswo *fouti* (40) uyakolofahonɨngki hwe ahwomo
mta'ango sohwo Mousesɨmo u'ma'mentisofoho. Mouses os-
ohonta hwofɨki'nyo Sainai mafone sopo a'amu anepo huma-
mentisofoho. Mouses nohumanto uhwonɨhwojamentisoso
iyoswo we'e so'mta'ni toho nto sijahonɨngki ose uhwononto,
yomo yonto kako tɨfonepo nowento toho hwapɨngo ho'mo
so'mo uhwonɨmentisoso hwe ahwomo mta'ango sohwo
Mousesɨmo ulɨmento,

32 Ngko jɨje ajuyohwosa Apɨlohamja, Aisakɨja, Jekoupɨja,
hofɨkoe Anɨtu hwo'nyoho. Ose ulahonɨngki Anɨtuye
mampaho upa'nonto Mouses yomo yomo yonto iyoho
unɨngkahonɨngki sɨmo'mango akofaho hi'nɨmentisofoho.

33 Ose yahonɨngki Anɨtu ulɨmento, Olo hwaho lopo ngko
humaleno. Oso'no jɨje sɨfɨkwongo fosyo fiyojasyo.

34 A'amu Ijipɨso nje a'amu Isɨlael somo wonyo engo
nolohofahonɨngkofi hofɨko tohino engo malokwofo
so'no uhwonɨngkohefoho. Nje a'amufe youwo youwo
upa'nɨngkohefoho. Hofɨkimne'no ufo'mayo'ne pohono.
Oso'ne'no Ijipmne'no wokuhwatɨmo. Ose ulɨmentisofoho.

35 A'amu Isɨlaelɨso hofɨko Mousesɨye hungkunomo
hwotoho nto hmmentohofofoho. Ole ulɨmentohofi, Kɨko
nakwoe hwe engo hwosilaho. Nakwoe hungkunomo
ito'no menehwajiyo hwosilaho. Mousesɨmo ose
ulohonɨmentohofofoho. Huhwo sohumo Anɨtu nuhwajonto
hwe engo mokosyohumayo'ne'nji ufo'mayo'ne sohumo
uhwosopo'mentisofoho. Hwe ahwomo mta'ango
toho we'e sohumo u'ma'mentiso sohwo Mousesɨmo
sosofitofosyohumamentisofoho.

36 A'amu Isɨlael Ijip nohumentanɨngkofi Mouses
yo'mayo kengo wonyoangkafoso yonto Ijip mta'ango
a'amu somo ipemotasɨmentisofoho. Soswo *fouti* (40)
uyokolofontanɨngki oso hwaho a'amu ane sopo oso Mijo Ayo

Sa'njo Hon+yo'nohino * pisongkotn'nawojo sopo Mouses
yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentisofoho.
37 Oso Mouses huhwo sohwo a'amu Is+lael somo ul+mento
An+tu sekwo'njo mta'ango hwe fihumo muhwosopenefoho.
An+tuye hungkuno selohe sohwo ngko pa'n+ngo hweho.
38 Oso Mouses huhwo sohwo a'amu Is+lael so'nji hwaho
a'amu anepo humamentohofofoho. Hwe ahwomo mta'ango
sohwo hwof+ki'nyo Sainai sopo Mouses+mo hungkuno
uy+mentisofoho. Mouses neyakwosanjopo humentan+ngki
An+tu Mouses+mo hon+ngkano hungkuno wop+ngo
uy+mentisofoho. Oso hungkuno hiso nakwo hopi'nonohino
hn'nwiyefoho.
39 I oso'no neyakwosa kakoe hungkuno nakwolaho
l+mentohofofoho. Hungkuno homo somo hwotoho hmmen-
tohofoso Ijipmne'no asomo wowant+fi imentohofofoho.
40 Oseso hof+ko Elouni+mo ul+mentohofi, Nakumo ipen-
emotawe'nehwo an+tu nom'ne kengo mt+'mojo. Mouses
Ijip mta'ni nehwajoponto kako nt+'mt+keno. Nakwo huno
monaiyohoyohoho. Ose ul+mentohofofoho.
41 Hohosohonta yahu huyo'mango hwasyo an+tu kengo
pa'nyo mt+'mokont+fi yahu nom'ne nofonjasyont+fi an+tu
huyo'mango hwasyo sohumo ul+mentohofi, Olo yahu loso
kikine'no fonjasy+hwonefoho. Ose ul+mentohofofoho. Olo
hiloso hof+koe aho'nji imentohofo so'no s+meho wop+ngo
umo'n+mentisofoho. Oso'no hof+ko el+jwan+mentohofofoho.
42 Oso'no An+tu hof+kimo hohujo ikinj+mofahon+ngki
hof+ko mofehi'nyo hwanji hamno hwanji hntokwaliyo
hwanjimne'no hof+ko hwomtame uloho'mentohofofoho.
A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa ole
mt+'mokumentohofi,
A'amu Is+lael soku, sekwo oso hwaho a'amu anepo nohu-
mentan+ngkuji soswo *fouti* (40) seyokolofontan+ngki
ngkine'no yahu fonjahumentohofotaho. Awonoho.
43 Sekwo an+tu hwasyo Molouk kakoe hwap+fe ango
molont+fi motas+mentohofofoho.
Nom'ne an+tu hwasyo Lefan kakoe hntokwaliyo
huyo'mango mt+'mokont+fi motas+mentohofofoho.
Oso hwamne'no hwomtame uloho'motofofoho.
Oso'ne'no Mpapiloun nongkihnta'ni wosehwat+mo.
Ose mt+'mokumentohofofoho.
44 Oso hwaho a'amu ane sopo neyakwosa hwap+fe ango
mol+mentohofofoho. An+tu ne sohune'no hwomtame
ulohofo'ne mol+mentohofofoho. Oso hwap+fe ango hiso'no
An+tu Mouses+mo huyo'mango ut+hwanto ul+mento,

* **7:36:** Iyoswo yofoho mjoso hunguno fiso oso mijo ayo sa'njo somo Hesi'amo so'no malinyofoho.

Olo paˈnyo moso. Ose ulahonɨngki hwapɨfe ango molɨmentohofofoho.
45 Neyakwosa hofiyakwosa mtaˈango olo hwapɨfe ango nomantɨfi Jousyɨwaˈnji motasontɨfi nomˈne aˈamufe hwaho maˈmentohofofoho. Aˈamu nomˈne hwahoˈnjo somo Anɨtu wae yaofonto hwaho hopo sopo neyakwosa humamentohofofoho. Oso hwapɨfe ango hiso oso hwaho hopo sopo neˈno wentanɨngki Ntefit kakoe sɨkuno imoˈnɨmentisofoho.
46 Ntefit imoˈnɨngkahonɨngki Anɨtu nuhwononto lɨmento, Ntefit hwe wopɨngo hweho. Kakimneˈno sɨmeho wopɨngo nɨmoˈnɨngkohoho. Ose lahonɨngki Ntefit Anɨtumo jomo ulɨmento, Jekoupɨye Anɨtu hwosoho. Kɨkoˈne ango wamolɨmonneˈno yohono.
47 Ose ko lahonɨngki Ntefitɨye hwomu Soulomoun Anɨtuye ango molɨmentisofoho.
48 Aˈamu Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwa ole lɨmentohofi, Anɨtu Yoˈmayo Yoˈmayo Yakoloˈnnyo sohwo ango aˈamu hwahoponjo sohwa molɨfijo somo mohumanehoho.
49 Anɨtu ole ulɨmento,

Ahwomo loso nje epohumayoponoho.

Hwaho hiloso nje sɨfe ikwoˈofofoho.

Ngkoˈne ango pipi molɨfitnnehofo.

Ngko ntɨˈmo humamnehono.

50 Yoˈmayo hwapɨngoso tɨhwolo. Ngkonoho.

Anɨtu ose ulɨmentisofoho.
51 Sekwo aˈamu hahnˈnyo iyoˈnjo kuyoho. Sekwoe sɨmehoˈnji sekwoe huno soˈnji aˈamu nje hungkunomo haloho maposoˈnjo paˈnyo hwasoho. Nje Towahuno Wopɨngo somo sekwo seyakwosa hopa hwotoho fewoˈnɨngkohofɨhwasoho.
52 Seyakwosa Anɨtuye hungkuno lɨmotofo hopiˈnonohino sohwamo wonyoso ulohofɨwoˈnɨmentohofofoho. Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwa ole selɨmotofi, Hwe Wopɨngo sohwo noponefoho. Ose selahonɨngkofi sekwo hopiˈnonohino somo fonjahumentohofofoho. Olohonta oso hwe wopɨngo sohwo nopahonɨngki sekwo osohumo tokoyoˈofo yontɨfi fonjahumentohofofoho.
53 Aˈamu huhwo sohwasi sekwo Anɨtuye honɨngkano hungkuno aˈamu ahwomo mtaˈni selɨmentisoso ne masewoˈnyofoho. Haloho miyo hwasoho. Sɨtifen ose ulɨmentisofoho.

Sɨtifenɨmo sojoˈnji fonjahumentohofofoho.

54 A'amu *kaun+sol* sohwa S+tifen+ye hungkuno
nupa'nont+fi huno nehopi ko uyahon+ngki s+mano
hintotohino umn+ngkahon+ngki mpuyo l+mentohofofoho.
55 Oseso An+tuye Towahuno S+tifen+mo
u'mohulofahon+ngki, S+tifen ahwomomo uhwon+mentisoso
An+tuye pomponaho mofehi'nyo pa'n+ngo uhwononto
Jisas An+tuye aho anga sohohnta'ni nohumentan+ngki
uhwononto, ul+mento,
56 Uhwon+mno. Ahwomo mtampotoho. An+tuye hwomu
An+tuye aho anga hohnta'ni l+kofohumaho, uhwonalok-
weno.
57 Ose ulahon+ngki hof+ko haloho p+ku'nont+fi mamuyo
mjal+m+went+fi S+tifen+mo ifeehu'mo uloho'mentohofofoho.
58 S+tifen+mo aho yokumpohn'nyo nokent+fi
nomotawent+fi angkuhwafopo mempo hohnta'ni
nosutofafont+fi sojo fongku'mentohofofoho. Oso
a'amu huhwo sohwa S+tifen+mne'no hwasyo hungkuno
ul+mentohofo sohwa hof+koe manji'mofo yojomant+fi hwe
songo Soul+ye huyo'mo ho'nahumentohofofoho.
59 Sojo ne'no ufonjontan+ngkofi S+tifen An+tumo joho
ul+mento, Hwe Engo Jisas k+ko nje huyo'mangoso n+maho.
60 Ose ulonto hwomtame yonto joho engo yokumpohn'nyo
ul+mento, Hwe Engofo olo wonyo ntohofohofo loso'no
k+ko olo a'amu sohwamo wonyo uyohotoho. Ose ulonto
n+hu'nahone poyo pe'n+mentisofoho.

8

Soul kako a'amu Jisas+mo in+ngkamotofo somo wonyo umokumentisofoho.

1 S+tifen+mo fonjosyahon+ngkofi Soul nohumanto
ul+mento, S+tifen+mo fonjasiyoso wop+ngofoho. Ose
ul+mentisofoho. Oso mofehi'nyo somo An+tuye a'amu
ne Jelusalem humamentohofo somo a'amu kengoso wonyo
engo uyomahon+ngkofi tohino engo ma'mentohofofoho.
Oso'no An+tuye a'amu neso nole'mofont+fi hwaho Jutiya,
Someliya sopone'no humpo'mentohofofoho. A'amu *apousel*
sohwa hof+ko'nohini Jelusalem humamentohofofoho.
2 Hwe Jisas+mo in+ngkamotofoso S+tifen+ye pijafoso
motawent+fi ijopijisyasyont+fi humotaho engo
sul+mentohofofoho.
3 Soul huhwo sohwo a'amu Jisas+mo
in+ngkawowo'n+ngkohofo somo wae weeo'mo lonto
a'amufe angomo noswonto a'amu homo somo
nohus+mpemotaponto impo'angomo intofahumentisofoho.

An+tuye hungkuno a'amu Someliya somo lut+hwamentohofofoho.

4 Oso a'amu Jelusalemno humpo'mentohofoso ango kengo
kengo sopo An+tuye hungkuno lut+hwamentohofofoho.
5 Filip ango Someliya sopono nowento osopo Jisas+mne'no
hungkuno lut+hwamentisofoho. An+tu nakwoe hwahopo
uhwat+mentiso sohwo Jisas+yoho.
6 Ose ulahon+ngki a'amu hopi'nono nupa'nont+fi yo'mayo
kengo wonyoangkafoso Filip imentisoso uhwonont+fi huno
engo syaf+hu'mentohofofoho.
7 A'amu sis+'masoho'njo towahuno wonyo'njoso
nohumant+fi mamuyo engo lont+fi towahuno wonyoso
ul+ko'ma'mentohofofoho. A'amu a'apaho pompenjiyo
songo songo miyo'njoso a'amu s+fe wonyo'njoso wop+ngo
umokumentisofoho.
8 Ose uhwonont+fi s+meho wop+ngo umo'n+mentisofoho.
9 Hwe fihwo Saimoun oso ango hopo sopo
humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako ki'nyo
hwap+ngo'njo hweho. Yo'mayo peefoso huno'njo
hweho. Saimoun ul+mojofoho, Ngko huno hwap+ngo'njo
hwo'nyoho. Ose ul+mojo hweho. A'amu Someliyaso
Saimoun ne'no pisopisaho l+motofofoho.
10 A'amu hopi'nono yofe engo'njo so'nji yofe engo ane
so'nji a'amu hamniyoho'njo so'nji hamniyoho umofonyo
iyo so'nji n+hu'no hopi'nono Saimoun+ye hungkunomo
nupa'nont+fi ul+motofi, Saimoun hwe huno'njo hweho.
An+tuye yokumpohn'nyo hi'njo hweho. Ose l+motofofoho.
11 Saimoun yo'mayo kengo wonyoangkafoso imojo so'no
a'amu kakoe hungkunomo in+ngkamotofofoho.
12 Oseso Filip noponto An+tu enemokosyohumayo
so'nji Jisas K+lais ntnne'no lut+hwahon+ngki a'amu
hopi'nono An+tumo s+meho hi'ntnnono uyahon+ngkofi
hwe moya'mi'nji mijo kiyoma'mentisofoho.
13 Saimoun huhwo sohwo Filip+ye hungkuno nupa'nonto
s+meho hi'ntnnono uyahon+ngki Filip kakimo mijo
kiyoma'mentisofoho. Saimoun Filip+'nji nohumanto
yo'mayo kengo wonyoangkafosomo nuhwononto
pisopisaho l+mentisofoho.
14 A'amu *apousel* Jelusalem humamentohofo sohwa ole
upa'n+mentohofi, A'amu Someliyaso An+tuye hungkunomo
t+fi in+ngkamentohofofoho. Ose upa'nont+fi Joun'nji
Pita'njimo l+hwat+mentohofofoho.
15 Siko nowenji a'amu An+tumo in+ngkayo so'no jomo ole
ul+mentisi, Mpohwo j+je Towahuno Wop+ngoso a'amu somo
uyo. Ose ul+mentisiyefoho.

16 Hwapɨngoso Filip Jisasɨye yofe lonto aˈamu somo mijo
kiyomaˈmentisoso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo aˈamu somo
muhulaˈmoˈmmentisofoho.
17 Pitaˈnji Jounˈnji aˈamufe mnokinopo aho
kisosyahonɨngki Anɨtuye Towahuno Wopɨngo aˈamu somo
uhulaˈmoˈmentisofoho.
18 Saimoun kako *apousel* sohwaˈumo uhwonɨmentisoso
siko aˈamu somo aho kisosyahonɨngki Anɨtuye Towahuno
uhulaˈmoˈmentiso soˈno uhwononto kakoe hamniyoho no-
manto Pitaˈnji Jounˈnjimo ulɨmento,
19 Nje hamniyoho nomahosɨsi Anɨtuye Towahuno
ntapinyo. Ngko aˈamufe mnokinopo aho kisasehumeso
Anɨtuye Towahuno uhulaˈmofono.
20 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Oloso Anɨtu aˈamu somo
uyalokusoso mpe uyɨmonntaho. Kɨko jɨje hamniyohoˈnji
tɨkanomo uhnnefoho.
21 Olo syohoso jɨjeˈmaho. Anɨtu jɨje sɨmehomo kohonalo-
foho. Wopɨngoˈmaho. Wonyo mnaweho.
22 I osoˈno jɨje honɨngkano wonyoso fohoˈnamofo. Osoˈno
hohujo ikinjamofohoji Anɨtumo, Jɨje huno wonyo soˈno
wayoˈne jomo uso.
23 Jɨje honɨngkano pisakinoˈnjo hwosoho. Oso wonyo hiso
kikimo yokumpohnˈnyo kekisyohumaho.
24 Ose ulahonɨngki Saimoun kako Pitaˈnji Jounˈnjimo
ulɨmento, Siko ngkineˈno Anɨtumo jomo ulinyo. Oso ntohino
soˈno ne mmoˈnonehoho. Ose ulɨmentisofoho.
25 *Apousel* sohwaˈu Anɨtuye hungkuno hopiˈnonohino
aˈamu somo lutɨhwanji Jelusalemno umentisiyefoho. Oso
honɨngkano hwaho Someliya sopo ango kengo kengo hopo
sopo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisiyofoho.

*Filip Anɨtuye hungkuno hwe Itiyoupiyantaˈango sohumo
lutɨhwamentisofoho.*

26 Hwe ahwomomjo sohwo Filipɨmo ulɨmento, Kɨko
Jelusalem honɨngkano sopo nɨhuji ango Ngkasa honɨngkano
osomo fɨwe. Ose ulɨmentisofoho. Oso honɨngkano hopo
sopo aˈamu mahumunyoponoho.
27 Filip nolɨkafonto umentisofoho. Kako honɨngkanopo
nohumanto uhwonɨmentisoso, Hwe fihwo Itiy-
oupiyantaˈango sohwo hwe yofe engoˈnjo hweho. Oso
hwaho Itiyoupiya sopo aˈmu mokosyohumayosi kakoe yofe
Kantasiyoho. Oso aˈmusiye hamniyoho hopiˈnono hwe
huhwo sohwo mokosyohumayo hweho. Kako Anɨtumneˈno
hwomtame uloho'mo lonto Jelusalemneˈno umentisofoho.
Ose yonto kakoe angopo neˈno asomo pmmentisofoho.

28 Kako ijempoho sohwe kokapitofo'njo somo nohu-
manto iyoswo hwe Aisaiya An+tuye hungkuno l+mojo sohwo
mt+'mokumentisoso atofo l+mentisofoho.
29 Filip osohumo uhwon+ngkahon+ngki An+tuye
Towahuno Wop+ngo ul+mento, K+ko t+fonepo uhuji oso
sohwe kakopitofo'njo sohwoepono f+wano.
30 Ose ulahon+ngki Filip fu l+mentisoso mafone sopo
i'mofawento upa'n+mentisoso, hwe huhwo sohwo Aisaiyafe
hungkuno atofo lontan+ngki upa'nonto ul+mento, Oso
hungkuno atofo lalokunoso neso huno lakiyohoho.
31 Ose ulahon+ngki ul+mento, A'amu malont+hwayoso
ngko huno pipilo. K+ko ngko'njo lopo fisape. Filont+hwaho.
32 An+tuye hungkuno Aisaiya mt+'mokumentiso hwe
huhwo sohwo atofo l+mentisoso ole,
A'amu yahu *sipsip* fonjasiyopo ne'no ipemotawomotofo
hopa hwe sohumo ipemotawomentohofofoho.
Yahu *sipsip* a'amu kakoe tohwa hm'motofo sohonta
yahu mampi'nyo imojo hopa hwe huhwo sohwo
mampi'nyo imentisofoho.
33 Oso hwe sohumo hwotoho fent+fi hungkuno tango'njo
ikwolofo'neso hwasyo l+mentohofofoho.
Ne'njo'maho. Kako wonyoso miyahon+ngki fonjahumento-
hofofoho.
Oso a'amu huhwo sohwoe wonyoso t+hwo lone'ento imenti-
soto.
Hof+ko nofonjosyahon+ngkofi kako olo hwaho lopo mohu-
mammentisofoho.
Oso Aisaiya mt+'mokumentisofoho.
34 Atofo ose lonto, Filip+mo ul+mento Aisaiya t+humne'no
mt+'mokumentisoto. Kako kakine'no hnn+mentisotaho.
Nom'ne hune'no l+mentisotaho.
35 Ose ulohon+ngkahon+ngki Filip An+tuye hungkuno
Aisaiya mt+'mokumentisoso yoloho'no nolonto Jisas+ye
hungkuno wop+ngoso ul+mentisofoho.
36 Siko hon+ngkanomo nowenji mijo we'e uhwononji hwe
Itiyoupiyanta'ango sohwo ul+mento, Uhwonyo. Mijo wojo
lo'noho. Hon+ngkano njisohwo p+jwan+mokwoho ngko mijo
mokiyon+masosofo.
37 [Ose ulahon+ngki Filip ul+mento, K+ko An+tumo s+meho
hi'ntnnono nehopi uyoso ngko mijo uyokuma'mnoho. Ose
ulahon+ngki ul+mento, Eno. Jisas K+lais An+tuye Hwomu Ne
sohune'no huno niyohoho.]
38 Ose ulonto sohwe kokapitofo mta'ni siko nokotaponji
mijomno umentisiyefoho. Osopo nohumahon+ngki Filip
hwe sohumo mijo kiyoma'mentisofoho.

39 Mijo mta'ni sɨmentisiyoso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo
komo'no Filipɨmo kengopo mɨhumatɨ'mentisofoho.
Hwe Itiyoupiyanta'ango sohwo Filipɨmo apa'no
muhwonɨmentisoso sɨmeho wopɨngo'nji kakoe angopo
ne'no umentisofoho.
40 Filip nom'ne angopo Asyɨtout i'mofawento
ango hopi'nonohino somo Jisasɨye hungkuno
wopɨngo lutɨhwawento hwangku ango Sisaliya sopo
i'mofamentisofoho.

9

Jisas kako Soulɨye hunomo yɨwolo'mokahonɨngki Soul kakoe inomokomoyo imo'nɨmentisofoho.
(Apousel sohwafe Syoho 22:4-16; 26:9-18)

1 Soul kako a'amu Jisasɨmo inomokommotofo somo wae
weeo'mo lonto imentisoso hwe yofe engo'njo tajo ango
syoho'njo sohumo ulɨmento,
2 Iyoswo mtɨ'mokohoji ntape. Iyoswo hiloso
nomotawe'mo, Ntomasɨkos a'amu tajo ango syoho'njo
sohwamo utɨhwamo. Ose ulahonɨngki uyɨmentisofoho.
Iyoswo ole lɨmentisofoho, Soul a'amu Jisasɨye
honɨngkanomo inɨngkowalokwofo somo notɨpemahwosi
hwe moya'mi sofamo impe intofɨhwosi Jelusalemne'no
womotaweno. Ose mtɨ'mokumentisofoho.
3 Soul Ntomasɨkosɨmne'no nowentanɨngki ango mofone
sopo pomponaho engo ahwomo mta'ni uloho'mentisofoho.
4 Ose ulohofahonɨngki Soul hwahopo wasyonto mampaho
pomponaho homo somta'ni upa'nɨmento, Soul, Soul, kɨko
ngkimo wonyo peho'no nɨmokantokuno.
5 Ose upa'nonto ulɨmento, Hwe engo tɨhwosilo. Ose
ulahonɨngki ulɨmento, Ngko Jisasɨ'nyoho. Kɨko ngkimo
wonyo nɨmokantokuno.
6 Kɨko nolɨkafohoji ango ne somo fusyo. Osopo hwe fihwo
kɨko ihnne so'no wakilɨmontonoho. Ose ulɨmentisofoho.
7 A'amu Soulɨ'nji umentohofo sohwa mampi'nyo no-
humantɨfi mampaho ko upa'nontɨfi ne sohumo muh-
wonɨmentohofofoho.
8 Soul nolɨkafonto tɨmo hononto tɨmpi'nyo
imo'nɨmentisofoho. Ose yahonɨngki a'amu aho
umpo'nɨmentohofofoho. Aho impo'nomotawentɨfi
Ntomasɨkos i'mofamentohofofoho.
9 Soul tɨmpi'nyo sohwo wopayo mijo manyo'njo nowen-
tanɨngki sɨkuno hufa'u sɨhune memjao'mentisofoho.
10 Hwe fihwo Jisasɨmo inomokommojo sohwo kakoe yofe
Anonaiyas oso hwo humamentisofoho. Oso hwe huhwo

sohwo wojo uhwonɨngkahonɨngki Anɨtu ulɨmento, Anonaiyas. Ose ulahonɨngki ulɨmento, Hwe Engofo, ngko olopo humaleno.
11 Ose ulahonɨngki Anɨtu ulɨmento, Kɨko nolɨkafohoji oso honɨngkano Ntoˈnohinofo mulɨmentohofo somo mpano. Osopo Jutasɨye ango somo hwe fihwo ango Tasosntaˈango sohwo kakoe yofe Soulɨyoho. Osohumo uhwonae.
12 Ngkineˈno jomo ntonto wojo uhwonɨngkisoso ole uhwonɨngkoho hwe fihwo kakoe yofe Anonaiyas noponto kakoe mnokinopo aho kisusyahonɨngki tɨmo wopɨngo umokohoho.
13 Ose ulahonɨngki Anonaiyas ulɨmento, U, Hwe Engofo. Oso hwe sohumneˈno hungkuno piˈnɨngo upaˈnɨmalefoho. Kako jɨje aˈamu neso Jelusalem humalofo somo wonyo uloho'maso hweho.
14 Hwe yofe engoˈnjo tojo ango syohoˈnjo sohwo iyoswo uyɨmasofoho. Iyoswo hiloso jɨje aˈamu ne impe intofoˈnefoho.
15 Ose ulahonɨngki Anɨtu ulɨmento, Mpano. Olo hwe lohwo nje syoho ntohofiyo uhwosopoˈmentohefoho. Aˈamu kengo soˈnji hwe yofe engoˈnjo soˈnji aˈamu Isɨlael soˈnjimo olo hwe lohwo nje yofe wolutɨhwamte hweho.
16 Olo hilo soˈno kako tohino engo nomane soˈno utɨhwomonnoho.
17 Ose ulahonɨngki Anonaiyas nowento ango soˈmo noswonto Soulɨmo aho kisusyonto ulɨmento, Nje nɨngkwahwo Soul, Hwe engo Jisas honɨngkanopo uhwonɨmahnno sohwo jɨje tɨmo wopɨngo kumokiyo soˈno lonɨhwaji soˈno pohe hwoˈnyoho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sɨmehomo wokuhuloˈmaˈmtonoho.
18 Ose ulahonɨngki Soulɨye tɨmo mtaˈango fefo paˈnɨngo huˈmewasi lohofahonɨngki tɨmo wopɨngo imoˈnɨmentisofoho. Wopɨngo imoˈnonto nolɨkofahonɨngki Anonaiyas kakimo mijo kiyomaˈmentisofoho.
19 Kiyomaˈmentisoso Soul wopayo nononto aˈapaho yokumpohˈnyo imoˈnɨmentisofoho. Sɨkuno memjaofontanɨngki Soul aˈamu Ntomasɨkos Jisasɨmo inomokommotofo soˈnji humamentohofofoho.

Ntomasɨkos ango sopo Soul Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.

20 Soul komoˈno Anɨtuye syoho emanto aˈamu Juta uhuˈmokiyo hoˈmo soˈmo nowento Jisasɨmneˈno ole lutɨhwamento, Jisas Anɨtuye Hwomu hweho.
21 Ose ulahonɨngki aˈamuso nupaˈnontɨfi yomo yomo yontɨfi ole hnnɨmentohofi, Olo hwe lohwo Jelusalemno aˈamu Jisasɨmo jomo ulɨwoˈnɨngkohofo somo wonyo

umokumaso hweho. Oso'no olopo pmmasofoho. A'amu
somo impe intofɨhwosi hwe yofe engo'njo tajo ango
syoho'njo sohumne'no womotawomtonoho. Oso hwe oso
huhweho. Ose hnnɨmentohofofoho.
22 Soul hwe engo pa'nyo imo'nonto kako Jisasɨmne'no
hungkuno lutɨhwamentisofoho. Ole lutɨhwamento, Hwe
Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨmentiso sohwo Jisasɨyoho.
Oso hungkuno nehopi ko lutɨhwahonɨngki a'amu Juta ango
Ntomasɨkos sopo humamentohofoso nupa'nontɨfi hono-
hono'no imentohofofoho.

Soul hiyaso lɨma'mentisofoho.

23 Sɨkuno pi'nɨngo memjaofahonɨngki a'amu Jutaso
nuhu'mokontɨfi Soulɨmo fonjane'entɨfi hungkuno
kotɨku'mentohofofoho.
24 Soul oso hungkuno hiso upa'nɨmentisofoho. A'amu
Jutaso kuso homohomo Soulɨmne'no ne'no uhwontohu-
mamotofofoho.
25 Oseso sɨkuno fihumo Soul kakoe inomokommotofo
sohwanji sokilojopo kotasontɨfi Soulɨmo sohwo
ho'yo engomo kamentɨfi mempo hohnta'ni intofuy-
oho'mokumentohofofoho.

Soul Jelusalem humamentisofosho.

26 Hohosohonta Soul Jelusalemne'no nowento a'amu
Jisasɨmo inomokommotofo sohwaji ufohi'nɨmo lonto ko
yahonɨngki hofɨko Soulɨmne'no iyoho unɨmentisofoho. Soul
Jisasɨye inomokomoyo ne sohune'no sɨmeho hi'ntnnono
muyofoho.
27 I oso'no Mponopas Soulɨmo utɨmanto *apousel*
sohwafepono motawomentisofoho. Mponopas ole
ulɨmento, Soul honɨngkanopo nakwoe Hwe Engo
Jisasɨmo uhwonɨngkahonɨngki hungkuno ulɨmasofoho.
Soul Ntomasɨkos a'amu somo Jisasɨmne'no hungkuno
lutɨhwanto iyoho munɨmmaso hweho.
28 Ose ulahonɨngki Soul hofɨko'nji nohumanto Jelusalem
emoyonto Jisasɨne'no hungkuno lutɨhwanto iyoho
munɨmmentisofoho.
29 A'amu Juta Ngkɨlik hungkuno'njo so'nji
Soulɨ'nji hungkuno hnnontɨfi Jisasɨmne'no yoka
hnnɨmentohofofoho. Hofɨko Soulɨmo wofonjaofano lontɨfi
imentohofofoho.
30 A'amu Jisasɨmne'no inomokommotofoso oso hunoso
uyahonɨngki Soulɨmo hwaho Sisaliyamne'no motawentɨfi
ango Tasosɨmne'no uhwojamentohofofoho.
31 Hohosohonta a'amu Jisasɨmne'no inomokom-
motofoso Jutiyanta'ango so'nji Ngkalilinta'ango so'nji

Someliyanta'ango so'nji hofɨko wopɨngo humamentohofofoho. A'amu kengoso wonyo mulohofe'njo imentohofofoho. O'o sɨmeho pompenjiyo'nji nohumantɨfi Jisasɨmo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumamotofofoho. Anɨtuye hungkuno haloho upeehonɨngkofi Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ufo'ma'mentisofoho. Hwe moya'mi pi'nɨngo engo nohotoswontɨfi a'amu ne imo'nɨmentohofofoho.

Pita kako ango Lita sopo a'amumo wopɨngo umokumentisofoho.

32 Pita ango ho'mo ho'mo emoyonto ango fipo Lita osopo nowento Anɨtuye a'amu ne sonji humamentohofofoho.
33 Oso ango hopo sopo hwe fihwo kakoe yofe Ainiyas humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apaho songo songo inyohwo'maho. Kako ijempohopo wentanɨngki soswo aho hopi'nono nom'ne nta'ni hufa'u sɨhune uyakolo'mojofoho.
34 Pita osohumo nuhwononto ulɨmento, Ainiyas olohonta Jisas Kɨlais wopɨngo wakumokono. Filɨkaho. Jɨje ijempoho ito'no fesɨjwasyo. Ose ulahonɨngki Ainiyas komo'no lɨka'mentisofoho.
35 A'amu ango Lita'nji Selou'nji humamentohofoso hwe sohumo uhwonontɨfi Jisasɨmne'no sɨmeho yɨwolo'mokumentohofofoho.

Ango Joupa sopo Pita a'amu poyo pe'nɨmentiso somo songo ulɨka'mentisofoho.

36 Ango nom'nepo Joupa Jisas a'mu fisi inomokammojosi kakoe yofe Tapita. A'amu Ngkɨlikɨso ole lɨmotofo Ntoukas. Sɨkuno huhwo huhwi yahino wonyoangkafo imojosi a'amu umofonyo iyo somo ufo'ma'mojiyoho.
37 Oso hohosohonta mnokino tɨpemanto pe'nɨmentisofoho. Kakoe pijafo mijo yajɨjwontɨfi ango tokilonjwa'mjo yokintahopo ho'nahumentohofofoho.
38 Oso ango Joupa Lita'njopo mafoneponoho. Jisasɨye inomokomoyo imotofo Joupa ango humamotofoso Pita ango Lita sopo humaho upa'nontɨfi hwe hufa'u sohwa'umo lɨhwojahonɨngkofi Pitamo ulɨmentisiyo. Kɨko nakwo'nji fɨpe. Kɨko nohontohumahotoho.
39 Ose ulahonɨngki Pita nupa'nonto nolɨkafonto umentisofoho. I'mofawentɨfi oso ango yokintaho sopo kotasɨmentohofofoho. Apɨwojo sofa Pita'njopo nolohofontɨfi humotaho lontɨfi manji'mofo, he, yo'mayo Ntoukas mtɨ'mokumentisoso Pitamo utɨhwamentohofofoho.
40 Pita ulɨmento, Sekwo mempo fohotohumno. Ose ulonto hwomtame yonto Anɨtumo jomo ulɨmentisofoho.

Pita kakoe sɨmoˈmango ikinji ehumanto aˈmusiye pijafo wentanjo sohohntaˈni ole ulɨmento, Tapita, filɨkaho. Ose ulahonɨngki aˈmusi tɨmo hononto, Pitamo uhwononto lɨkofohumamentisofoho.

41 Pita kakoe aho nomanto ulɨkaˈmentisofoho. Nulɨkafonto Anɨtuye aˈamu neˈnji apɨwojo ntnneˈno joho ulonto aˈmu songo hisimo utɨhwamentisofoho.

42 Olo hiloso Joupa sopo hoˈnɨngkahonɨngki hwe moyaˈmi upaˈnɨmentohofofoho. Oseso aˈamu piˈnɨngo engo Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentohofofoho.

43 Oso ango hopo sopo hwe fihwo kakoe yofe Saimoun, yahwopaho mtɨˈmokiyo syohoˈnjo hweho. Oso hwe huhwo sohwoˈnji Pita nohumentanɨngki sɨkuno piˈnɨngo memjaoˈmentisofoho.

10

Aˈamu ahwomo mtaˈango sohwo hwe Kouniliyos osohumo uˈmanto hungkuno ulɨmentisofoho.

1 Hwe fihwo Sisaliya sopo humamentiso sohwo kakoe yofe Kouniliyos. Oso hwe huhwo sohwo hwe yofe engoˈnjo hweho. Aˈamu Loum mtaˈango itokusoˈnjo fehohnjo *wan hantɨlet* (100) oso hwamo mokosyohumamojo hweho.

2 Hwe huhwo sohwo hofɨkoˈmontohwa Anɨtumneˈno hwomtame uloho'motofofoho. Aˈamu Juta umofonyo iyo somo ufoˈmaˈmojo hweho. Kako Anɨtumo jomo ulɨmojo hweho.

3 Sɨkuno fihwi akupoˈnyo soˈnji (3 *kɨlouk*) wojo hopa uhwonɨmentisoso hwe ahwomo mtaˈango sohwo noswonto ulɨmento, Kouniliyos.

4 Ose ulahonɨngki Kouniliyos nuhwononto iyoho unɨngkahonɨngki ulɨmento. Hwe engofo, pehoˈno pohino. Ose ulahonɨngki ulɨmento, Jɨje hungkuno Anɨtumo ulɨwoˈnɨngkohinoso upaˈnɨwoˈnɨngkiso hweho. Aˈamu umofonyo iyo somo ufoˈmaˈmahnnoso Anɨtu nuhwononto kikineˈno huno wopɨngo syokufɨsyalofoho.

5 Olohonta hwe fihwo ango Joupa soponeˈno filɨhwajo. Saimoun Pitamneˈno.

6 Oso hwe huhwo sohwo hwe nomˈne Saimounˈnjomo humaho. Saimoun nomˈne sohwo yahwopaho syohoˈnjo sohwo kakoe ango mitɨmomɨngopo molinyofoho.

7 Ose ulonto umentisoso Kouniliyos kakoe syoho ulohofiyo sohwaˈuˈnji hwe itokusoˈnjo sohwatnneˈno joho ulɨmentisofoho. Oso hwe itokusoˈnjo Kouniliyosɨˈnjo humamojo sohwo Anɨtumneˈno huno syafɨhuˈmojo hweho.

8 Kouniliyos oso aˈamu sohwamo yoˈmayo imoˈnɨmentiso soˈno ulonto Joupamneˈno uhwatɨmentisofoho.

Pita wojo hopa hon+ngkon+mentisofoho.

9 A'amu huhwo sohwa nowent+fi hon+ngkanopo saho
fosyawo'mentohofofoho. Im+ngo ne'nji nol+kafont+fi Joupa
mofonepo i'mof+wentan+ngkofi Pita ango tokilonjwa'mjomo
nohumanto hinjopo An+tumne'no jomo ul+mo lonto ant+fepo
kotas+mentisofoho.
10 Pita mijoho uyahon+ngki wopayo wan+mo nto ko ya-
hon+ngki hof+ko wopayo sokafo esyohumentan+ngkofi Pita
wojo hopa uhwon+mentisoso,
11 ahwomo mtompeehon+ngki hwap+fe m+kun+mposo
ahwomo mta'ni pmmentisofoho. A'amu ahwom-
omjoso hwap+fe tokwajo osofosofahu'nohino somo
nokemokoho'nowent+fi ant+fepo pmmentohofofoho.
12 Hwap+fe ajwo ho'mo so'mo yo'mayo tongoso homa'nji
y+hufo'nji nohu'mehinowentan+ngki uhwononto,
13 mampaho ole upa'n+mento, Pita, nol+kafohoji tongo
y+hufo yo'mayo somo nofonjasyohoji hmnyo.
14 Ose ho'n+ngkahon+ngki Pita ul+mento. Hwe Engo
sohwosi, mimnehono. Tongo manilongoso man+mnehono.
O'o, manilongoso nakwoe hon+ngkano hungkunoso
non+ngkutoho nal+mojofoho.
15 Ose ulahon+ngki mampaho hiso apa'no ho'n+mento,
Yo'mayo An+tu wop+ngofoho l+mentiso so'no wonyofoho eso
nolohotoho. Ose ho'n+mentisofoho.
16 Olo hiloso oso pa'nyo imo'nonto t+finjo apa'no
imo'nonto ahwomomo n+hu'nahone s+mentisofoho.
17 Pita ose uhwononto huno pi'n+ngo engo syaf+syonto
huno uy+mento, Oso uhwon+ngkoheso hwap+ngoso pipilo.
Ose syof+syahon+ngki a'amu Kouniliyos uhwat+mentiso so-
hwa ifawo'mentohofofoho. Ifawent+fi Saimoun+ye ango
somne'no ulohonont+fi nowent+fi,
18 Saimoun+ye hoku'yopo loho'mentohofofoho. Osopo
lohofont+fi joho ul+mentohofi, Saimoun Pita olo ango lomo
lohumaho. Ose ul+mentohofofoho.
19 Pita ahwomomjo uhwon+mentiso so'no huno
syof+syahon+ngki An+tuye Towahuno Wop+ngo sohwo
ul+mento, Upa'nyo. A'amu hufa'u s+hunehwa kikine'no
t+peelokwofo.
20 Oso'no nol+kafohoji hof+ko'nji f+wan+mno. Huno
pi'n+ngo engo syaf+siyo'eno. Ngko uhwat+malefoho.
21 Ose ulahon+ngki Pita nowento a'amu sohwamo
ul+mento, Oso a'amu sekwo haf+hafe t+peelokwofo sohwasi
ngko Pita oloho hwo'nyoho. Sekwo peho'no pohofo.
22 Ose ulahon+ngki ul+mentohofi Kouniliyos hwe yofe
engo'njo a'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwo
nal+maso'no p+hwono. Oso hwe wop+ngo sohwo

An+tumne'no huno syaf+hu'mojo hweho. A'amu Jutaso ole l+wo'n+ngkohofo, Hwe wop+ngo hweho. A'amu ahwomomjo oso hwe huhwo sohumo ole ul+ma, Saimoun Pitamne'no fil+hwajo. Kakoe hungkuno upa'n+mnoho. Ose ulahon+ngkofi,

23 Pita nolut+manto mokosyawo'mentisofoho. Im+ngo ne'nji nol+kafont+fi Pita hof+ko'nji a'amu nom'ne Jisas+mo inomokomoyo imotofo Joupanta'ango sohwanji umentohofofoho.

Pita Kouniliyos+ye ango sopono umentisofoho.

24 Nowent+fi mo'n+ngkanta ango Sisaliya i'mofamentohofofoho. Kouniliyos kakoe pone kakoe temtitofo so'nji a'amu nom'ne joho l+hwat+mentiso so'ntnne'no hontohumamentohofofoho.

25 Pita wahumo lonto yahon+ngki Kouniliyos Pitamo nu'manto Pita kakoe huyo'mo ipitofawo'mentisofoho. Pita kakoe yofe ho'nomayo'nefoho.

26 I oso'no Pita nul+kafonto ul+mento, O'o, ngko k+ko pa'nyo hwo'nyoho.

27 Pita'nji Kouniliyos+'nji hungkuno hnnonji angomo noswonji hwe moya'mi nuhu'mokont+fi humentan+ngkofi u'ma'mentisiyefoho.

28 Pita hof+kimo ul+mento, Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Sekwo a'amu kengo kuyoho. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu Juta hn'nwi nakwoe yahinoso ole, A'amu kengo so'nji mohumayo'nj+'nwoho. Wopayo afapo nta'ni man+wo'n+ngkiy+hwone'nwoho. O'o, wonyofoho l+motohwone'nwoho. I oso hiso'no An+tu ole nt+hwamasofoho. A'amu nom'neso hof+ko a'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno so'no huno muyo somne'no wonyofoho lohotoho. O'o, a'amu hopi'nonohino An+tu afa'nohino uhwon+wo'n+ngkisofoho.

29 Nt+hwahon+ngki sekwoe hungkunomo hwotoho mahmmalefoho. O'o nupa'nonji pohono. Peho'no lont+ma'malofo.

30 Ose ulohon+ngkahon+ngki Kouniliyos ul+mento, S+kuno osofosofahu'no memjan+mo'maso sohwo'ni ngko nje angomo akupo'nyo so'nji (3 *k+louk*) An+tumo ulontan+ngko hwe fihwo nem'no he n+hu'no t+ngkaho'nyo'njo sohwo nje huyo'mo lohofonto

31 nt+ma, Kouniliyos, j+je hungkuno An+tumo ul+wo'n+ngkinoso upa'n+wo'n+ngkohoho. A'amu umofonyo iyo somo ufo'mawo'n+ngkinoso An+tu nuhwononto huno wop+ngo syokuf+syalofoho.

32 Oso'no Joupa ango sopone'no hwe fihwa Saimoun Pitamne'no fil+hwajo. Oso hwe huhwo sohwo hwe nom'ne

Saimounˈnjomo humaho. Saimoun nomˈne sohwo yah-
wopaho syohoˈnjo sohwo kakoe ango mitɨmomɨngopo
molinyofoho.
33 Ose ntahonɨngki ngko komoˈno hwe sohwa kohonyoˈne
lɨhwatɨmalefoho. Oseˈno kɨko pohinoso wopɨngofoho.
Anɨtu nakwoˈnji humalohwono. Anɨtu yoˈmayo hungkuno
kijapmmasoso fonaso.

Pita Kouniliyosɨye angomo hungkuno ulɨmentisofoho.

34 Ose ulahonɨngki Pita uloma'mento, Olohonta ngko huno
niyohoho. Anɨtu a'amu hopi'nonohino somo afa'nohino
ulohofɨwo'nɨngkiso hweho.
35 Anɨtu a'amufe a'apaho so'no temtitofo so'no huno
mosyafɨsiyo'njofoho. O'o, a'amu Anɨtumo sɨmeho uyososo
kakoe honɨngkanomo inɨngkaweso sohumne'no Anɨtu
sɨmeho wopɨngo umo'nɨmontonoho.
36 Oso hungkuno Anɨtu a'amu Isɨlael somo uyɨmentisoso
sekwo huno moi'wonoho. Hungkuno hiso ole, Jisas Kɨlais
a'amu hopi'nonohinofe. Hwe Engo hweho. Kakoe syoho ole,
Anɨtu'nji a'amu'nji sɨmeho afa inyo'ne imokuhwone hweho.
37 Sekwo soku huno moi'wonoho. Sɨmo'mo Joun
A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno wopɨngo
lutɨhwamentiso sohonta Ngkalili sopo hungkuno hiloso
emanto Jutiya ango ho'mo ho'meemo ho'nɨmentisofoho.
38 Ole upa'nɨmentohofoso Jisas Nasaletnnta'ango
sohumo Anɨtu kakoe Towahuno'nji yokumpohn'nyo'nji
nuyahonɨngki Jisas kako ango'meemo emoyonto a'amumo
ufo'ma'mentisofoho. Hwe wonyo Seten osohwo a'amumo
wonyo umokontanɨngki Jisas wopɨngo umokumentisofoho.
Jisas kako'nohini umokumentiso'maho. O'o Anɨtu
huhwo'njoho.
39 Nakwo a'amu *apousel* sohwona'ni yo'mayo Jisas
a'amu Jutafe hwaho'nji Jelusalem sopo imentisoso uh-
wonɨmentɨhwone so'no selalokweno. Hofɨko Jisasɨmo fon-
jinto'ofahumentohofofoho.
40 Nope'nɨngkahonɨngki sɨkuno hufa'u sɨhune memjao-
fahonɨngki Anɨtu ulɨkofahonɨngki Jisas kakoe a'amu'njopo
i'mofapmmentisofoho.
41 Nulɨkofahonɨngki a'amu hopi'nono Jisasɨmo uh-
wonɨmentohofo'maho. O'o Anɨtu Jisasɨye hungkuno jo'ne
nahwosopo'mentiso sohwona'ni uhwonɨmentɨhwonefoho.
Jisas nope'nɨngkahonɨngki Anɨtu apa'no ulɨka'mentiso
sohonta kako'nji wopayo hwa mijo hwa nɨmentɨhwonefoho.
42 Ole nalɨmento sekwo nje hungkuno a'amumo
yoloho filutɨhwamno. Ole ulɨmno. Anɨtu Jisasɨmo
uhwosopo'mentiso sohwo a'amu poyo pe'nɨmentohofo

so'nji songo humalofo so'njimo hungkuno ito'no mɨhwajiyo'ne honɨngkano yano ilofɨhwajiyo'ne uhwosopo'mentisofoho.
43 A'amu hohonta Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwa kakine'no ulɨmentohofofoho. Ole ulɨmentohofi, A'amu Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨfijo'manji Anɨtu hofɨkoe wonyo wae yaofonefoho.

A'amu temtitofo kengo somo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo uhula'mo'mentisofoho.

44 Oso hungkuno Pita lontanɨngki a'amu upa'nɨmentohofo somo Anɨtuye Towahuno uhula'mo'mentiso so'no
45 Jisasɨmo inomokommotofo Joupanta'ango sohwa Pita'nji pmmentohofo sohwa nuhwonontɨfi pisopisaho mjalɨmɨwentɨfi yomo imentohofofoho.
46 Ole upa'nɨmentohofi a'amu kengoso hungkuno kengo kengo lontɨfi Anɨtumo hungkuno wopɨngo isamoyoka'nji ulɨmentohofofoho.
47 Pita nuhwononto ulɨmento, Olo a'amu loso nakwo hopa Anɨtuye Towahuno ma'nnyofoho. Olo a'amu loso mijo nokiyomase'eno eso tɨhwo lonehoho. Awonoho.
48 Ose ulonto ulɨmento, A'amu somo Jisasɨmne'no fɨkiyomapmno. Ose imentohofoso Pitamo ulɨmentohofi, Sɨkuno nom'ne memjaofɨhwoso'no nakwo'nji wohumano. Ose ulɨmentohofofoho.

11

A'amu Jelusalemmjo somne'no Pita kakoe hungkuno ho'nahumentisofoho.

1 Nom'ne *apousel* sohwanji a'amu Jutiya humamotofo so'nji ole upa'nɨmentohofi, A'amu kengoso hofɨko Anɨtuye hungkuno nupa'nontɨfi tɨfi inɨngkamentohofofoho.
2 Pita Jelusalemne'no sahonɨngki a'amu Juta fehohnjo a'apaho sɨhu kolo'nyo yahino so'njo sohwa Pitamo yoka ulɨmentohofofoho.
3 Oso a'amu sohwa Pitamo ole ulɨmentohofi, Kɨko a'amu a'apaho sɨhu makolo'nnyo sohwanji humanji wopayo nɨmahnno hwosoho. Oso wonyofoho.
4 Ose ulahonɨngkofi Pita yo'mayo imo'nɨmentiso so'no yoloho ulɨmentisofoho.
5 Ole ulɨmento, Ngko ango Joupa sopo nohumanji Anɨtumo jomo ulonji wojo hopa uhwonɨmentoheso, hwapɨfe engo ahwomo mta'ango pmmentisofoho. Oso hwapɨfe tok-wajo osofosofahu'nohino somo a'amu ahwomomjo sohwa nokemokoho'nowentɨfi ngko'njopo pmmentohofofoho.

6 Nopahon+ngkofi hwap+fe ajwomo'mo uhwon+maleso
yo'mayo tongo, homa, y+hufo somo uhwon+mentohefoho.
7 Ose uhwon+mentoheso ahwomo mta'ni mampaho ole
ho'n+mento, Pita fil+kaho. Oso tongo yo'mayoso nofonjasy-
ohoji hmnyo.
8 Ose ho'n+ngkahon+ngki ul+mentoho, Hwe Engofo, ngki-
laho. Tongo manilongoso man+wo'n+ngkiyohe hwo'nyoho.
9 Ose ulahon+ngko mampaho apa'no ho'n+mento, Yo'mayo
An+tu wop+ngofoho l+mentiso so'no wonyofoho eso nolohо-
toho.
10 Ose ho'n+ngkahon+ngki oso hopa hufa'u s+hune
imo'n+ngkahon+ngki n+hu'nahone ahwomomno
s+mentisofoho.
11 Nosontan+ngki hwe hufa'u s+hune nje ango humayo
sopo i'mofapmmentohofofoho. Hwe fihwo Sisaliyanta'ango
sohwo ngkiyepono hwe hufa'u s+hune sohwamo uh-
wat+mentisofoho.
12 An+tuye Towahuno Wop+ngo nt+mento, Oso hwanji
f+wano. Huno pi'n+ngo engo syaf+siyo'eno. Ose nta-
hon+ngki olo hwe aho hopi'nono fehohnjo anga'nohino so-
hwanji hof+ko'nji Sisaliya'no ument+hwonefoho. Nowentani
Kouniliyos+ye angomo humament+hwonefoho.
13 Kouniliyos nal+mento, Hwe ahwomo mta'ango sohwo
nje angomo nolohofonto ole nt+mento, K+ko ango, Joupa'no
a'amu fil+hwajo. Hwe yofe hufa'u'njo Saimoun Pitamne'no
fil+hwajo.
14 Oso hwe huhwo sohwo hungkuno waselono. Hungkuno
hiso nupa'n+ngkohoji k+ko j+je a'amu so'nji An+tuye
hon+ngkano ne wot+pemant+feho. Ose nal+mentisofoho.
15 Ngko An+tuye hungkuno ul+mentan+ngko An+tuye
Towahuno noponto uhula'mo'mentisofoho. Oso hiso
nakune'no s+mo'mo pmmentiso hopafoho.
16 Ose uhwononji Jisas+ye hungkunomne'no
ole syaf+hu'mentoho, Joun a'amumo mijo'nohino
kiyoma'mentiso so'no hwangku An+tuye Towahuno
Wop+ngo wosehulo'afono.
17 S+mo'mo nakwo Hwe Engo Jisas K+lais+mo s+meho
hi'ntnnono ument+hwone sohonta kakoe Towahuno nejap-
mmentiso hopaso oso a'amu kengo somo umentisofoho.
Oso'no ngko An+tumo p+jwohumayoso pipilo. Awonoho,
Ngko a'amu hwo'nyoho. Pita ose ul+mentisofoho.
18 Oso hungkuno hiso oso a'amu yoka'njo sohwanji
nupa'nont+fi oso yokaso noho'naofont+fi An+tumo
isamoyoka ulont+fi ul+mentohofi, An+tu a'amu kengo
somo s+meho uwolomokuwo'n+ngkiso hweho. Hof+ko
hon+ngkano wonyo ho'naof+kujo'manji oso a'amu

somo Anɨtu songo neˈno humayoˈne uyɨmtonoho. Ose ulɨmentohofofoho.

Aˈamu Antiyouk humamotofoso Anɨtuye syohoso kahopi imentohofofoho.

19 Sɨtifenɨmo fonjahumentohofo sohonta aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofo somo aˈamu Jisasɨmneˈno nakwolaho lɨmotofo sohwa wonyo umokumotofo-foho. Wonyo umokuwoˈnɨngkahonɨngkofi hiyaso humpoˈmentohofofoho. Nohumpentɨfi aˈamu fehohnjo Founisiya sopo iˈmofopahonɨngkofi nomˈneso hwaho weˈe Saipɨlos sopo iˈmofopahonɨngkofi nomˈneso ango Antiyouk sopo uˈmofapontɨfi oso hopo sopo aˈamu Jutaˈnohino somo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentohofofoho.

20 I osoˈno aˈamu fehohnjo Jisasɨmo inɨngkamotofoso hwaho weˈe Saipɨlosntaˈango soˈnji aˈamu nomˈne ango Sailininta'ango soˈnji hofɨko ango Antiyouk sopo uhuˈmokontɨfi aˈamu kengo somo Jisasɨye hungkuno lutɨhwamentohofofoho. Aˈamu Jutaˈmaho. Oˈo, aˈamu Ngkɨlik somo lutɨhwamentohofofoho.

21 Lutɨhwamentohofo somo Anɨtuye yokumpohnˈnyo yano uyahonɨngki hwe moyaˈmi kengoso Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentohofofoho.

22 Anɨtuye aˈamu ne Jelusalem humamotofoso oso hungkuno hisoˈno nupaˈnontɨfi Mponopasɨmo ango Antiyoukɨneˈno lɨhwatɨmentohofofoho.

23 Mponopas iˈmofawento uhwonɨmentisoso Anɨtu aˈamu kengo somo wopɨngo umokumentisoso uhwononto kako sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmentisofoho. Oseso kako aˈamu somo hungkuno yano ole uyɨmento, Sekwo Anɨtuye hungkuno inɨngo seyoˈeno Kakoe hungkunomo aho yokumpohnˈnyo fɨkemokosyohumamno. Kakoe huyoˈmo fosyohumamno. Ose ulɨmentisofoho.

24 Mponopas huhwo sohwo hwe wopɨngo hweho. Kakoe sɨmehomoˈmo Anɨtuye Towahuno toyo yamoˈnnyo hweho. Kakoe sɨmeho hiˈntnnono Anɨtuneˈno yokumpohnˈnyo unyo hweho. Osoˈno aˈamu piˈnɨngo engo Anɨtumo inɨngkamentohofofoho.

25 Osohonta Mponopas nolɨkafonto Tasosɨmneˈno nowento Soulɨmneˈno hafɨhafe tɨpmmentisofoho.

26 Notɨpemanto ango Antiyoukɨmneˈno womentisiyefoho. Osopo Antiyouk aˈamu Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkamotofo soˈnji nohumantɨfi hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo somo Anɨtuye hungkuno lutɨhwentanɨngki soswo angaˈno uyakoloˈmentisofoho. Antiyouk ango hopo sopo aˈamu

Jisasɨmo inɨngkamotofo somo yofe Kɨlais weˈeˈnwoho hnnomaˈmentohofofoho.
27 Hohosohonta aˈamu Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwa Jelusalemntaˈango nulɨkoˈmantɨfi Antiyoukɨmneˈno umentohofofoho.
28 Hwe fihwo Anɨtuye hungkuno lɨmojo sohwo kakoe yofe Akaposɨyoho. Osohumo Anɨtuye Towahuno hungkuno uyahonɨngki Akapos nolɨkafonto, ole ulɨmento, Hwangku hwaho hopiˈnonohino lopo mijoho engo uˈmofapmmonteponoho. Hwangku sohonta hwe Kɨloutiyos aˈamu Loum somo mokosyohumamentiso sohonta oso mijoho engoso iˈmofapmmentisofoho.
29 Antiyoukɨˈnjo aˈamuso oso hungkuno mijoho soˈno nupaˈontɨfi aˈamu Jutiya Jisasɨmo inɨngkamotofo somo ufoˈmaneˈentɨfi hungkuno nano mtitoˈmentohofofoho. Ose mtitoˈmentohofoso hnnɨmentohofi, Hwe hamniyoho engoˈnjoso engo uyɨfe. Hwe hamniyoho weˈeˈnjo sohwa weˈe uyɨfe. Ose hnnɨmentohofofoho.
30 Oso hiso yontɨfi hofɨko Mponopasɨˈnji Soulɨˈnji hamniyohoso oso hwaˈu uyohojɨkuˈmoˈmojiyofoho. Jelusalem aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofo sofe hwe engo sohwamo uyɨmentisiyefoho.

12

Helout kako Jemɨsɨmo nofonjasyonto Pitamo impoˈangomo intofahumentisofoho.

1 Hohosohonta hwe yofe engoˈnjo Helout osohwo aˈamu Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkawoˈnɨngkohofo somo wonyo umokumentisofoho.
2 Hwe huhwo sohwo kakoe aˈamu itokusoˈnjo sohwamo uhwojahonɨngki hofɨko Jounɨye kolaˈwehwo Jemɨs oso hwi hosɨmnoˈnji fahumentohofofoho.
3 Fahumentohofo soˈno aˈamu Juta nuhwonontɨfi sɨmeho wopɨngo umoˈnɨngkahonɨngki Helout nuhwononto aˈamu Jutafe sɨmeho wopɨngo umoˈnyoˈne Pitamo impoˈangomo intofahumentisofoho. Hohosohonta aˈamuso Sɨkuno Engo uhwonɨmotofofoho. Oso sɨkuno soˈno ole lɨmotofo. Sɨkuno hiso wopayo engo kamoˈnnyoso ane nyoˈnefoho lɨmotofofoho.
4 Osohonta Pitamo aho kento impoˈangomo intofasyonto hwe itokusoˈnjo mtitofo osofosofahuˈnohino sohwamo umentisofoho. Hofɨko Pitamo uhwontohumayoˈne hwafoho. Oso mtitofo angaˈnohino sohwa aˈamu osofosofahuˈnohino hwafoho. Helout huno ole unɨmento, Olo Anɨtu Aˈamu Isɨlael somo Uyakoloˈmentiso somneˈne

Syafɨsiyo Sɨkuno Engo * moiˈwo imoˈnɨngkuhwosoˈno ngko Pita sohumo hwe moyaˈmife tɨmopo uhwatɨmo. Ose syafɨhuˈmentisofoho.

5 Pita impoˈangomo nohumentanɨngki aˈamu Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkawoˈnɨngkohofoso Pitamneˈno Anɨtumo jomo yokumpohˈnyo ufoˈmayoˈne ulɨmentohofofoho.

Aˈamu ahwomomjo sohwo Pitamo impoˈango mtaˈni isɨhutofomaˈmentisofoho.

6 Oso Sɨkuno Engoso moiˈwo umoˈnɨmonteˈno yahonɨngki Helout huno ole syafɨhuˈmento, Moˈnɨngka ngko Pitamo hungkuno ulɨmo. Ose lɨmentiso sohonta sɨkwoˈmiyo somo Pita aˈamu itokusoˈnjo sohwaˈuˈnjo ajwoˈmo saho fosyowentanɨngki ahwomo nano hufaˈuˈnji intoˈmentohofofoho. Hwe nomˈne itokusoˈnjo sohwa hokuˈyopo aˈamu impoˈangomjo sohwamo uhwontohumayoˈneˈentɨfi lohoˈmentohofofoho.

7 Aˈamu ahwomomjo sohwo noponto impoˈangomo humentisofoho. Noswahonɨngki iyohohopa longkonɨmentisofoho. Aˈamu huhwo sohwo Pitafe hupepo hwanɨngo ufonjonto ulɨmento, Komoˈno filɨkaho. Ose ulahonɨngki ahwomo nano hufaˈuyoso Pitafe aho mtaˈni isɨhuto hmmokwajɨmentisofoho.

8 Oso aˈamu huhwo sohwo ulɨmento, Jɨje ahuloho yohoji sɨfɨkwongofosyo fiyo. Ose ulahonɨngki Pita yahonɨngki ulɨmento, Jɨje manjiˈmofo yohoji tɨfi nnɨngkape.

9 Ose ulahonɨngki Pita hwe sohumo tɨfi inɨngkowahonɨngki impoˈangomo ulɨkoˈmaˈmentisiyefoho. Oso hiso hwe ahwomomjo sohwo imentiso soˈno Pita huno itoˈno muyɨmmentisofoho. Wojo hopa honɨngkonɨmentisofoho.

10 Siko nowenji aˈamu itokusoˈnjo sɨmoˈmjo sohwa impoˈangomjo somo uhwontohumayo sohwa nohumentanɨngkofi uyakolofonji nomˈne aˈamu itokusoˈnjo ayo soponjo sohwamo uyakolofonji hokuˈyo ahwomo yokinoˈnohinoso siki hwosampoˈnɨngkahonɨngki mempo hohntaˈni swolɨkofawenji honɨngkanomo umentisiyefoho. Osohonta hwe ahwomomjo sohwo Pitamo komoˈno uhwotɨˈmaˈmentisofoho.

11 Nuhwotɨˈmofahonɨngki Pita kako huno itoˈno uyahonɨngki ole lɨmento, Ngko huno niyohoho. Anɨtu kakoe aˈamu ahwomo mtaˈango uhwajiso sohwo Heloutɨye aho mtaˈni isɨhutofonɨmakwoho. Aˈamu Juta sohwanji Heloutɨjonji yoˈmayo wonyoso wontohofantɨfi imalofoso ne mmoˈnɨngkohoyohoho.

---

* **12:4:** Mt. 26:2 enjwa soˈmo fehonoloˈmongkomaho.

12 Huno ose uyahon+ngki Joun Mak+ye kona'wohi Maliyafe angomno umentisofoho. Oso ango somo a'mu pi'n+ngo nuhu'mokont+fi An+tumo jomo ulontan+ngkofi,
13 Pita hoku'yo mempo mongkihnta'ni hwan+ngo fonja-hon+ngki a'mu syoho ulohofiyosi kakoe yofe Louta, hoku'yo uhwosampo'mo lonto pmmentisofoho.
14 Pitafe mampaho upa'nonto ole l+mento, U, olo Pitafoho. Ose lonto kakoe s+meho wop+ngo umo'n+mentisofoho. Oso'no m+hwosampo'mmentisofoho. O'o haloho'no mupa'nonto hano kunto'no swonto ul+mento, Pita hoku'yopo lohofoho. Ntopohoho.
15 Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, K+ko ilo'nnyo kiy-oho. Ose ulahon+ngkofi kako yokumpohn'nyo imo'nonto ul+mento, Awonoho. Kako nehopi pohoho. N+hu'no nehopi selohono. Ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, Kakoe huyo'mangofoho.
16 Ose lontan+ngkofi Pita hoku'yopo hwan+ngo ne'no fongku'mentisofoho. Hof+ko hano hwosampo lohofont+fi uhwon+mentohofoso Pita nohumentan+ngki uhwonont+fi yomo yomo imentohofofoho.
17 Mampi'nyo wohumafento Pita kakoe aho ho'noma'mentisofoho. Mampi'nyo humahon+ngkofi Pita ul+mento, An+tu impo'ango mta'ni is+hutofon+hwatiso hwo'nyoho. Oso'no ulonto ul+mento, Sekwo Jem+s+'nji nom'ne sohwanjimo olo hilo so'no ul+mno. Ose ulonto mempo swaponto nom'ne ango kengopono umentisofoho.
18 Hwangku im+ngo'nji mofehi'nyo si'mofape so'nji a'amu itokuso'njo sohwa yomo yont+fi ole hnn+mentohofi, Pita nt+'mto.
19 Ose hnn+ngkahon+ngkofi Helout ul+mento, Sekwo Pitamne'no haf+hafe f+t+pmno. Ose ulahon+ngki wonyopi t+pmmentohofofoho. Oso'no Helout nom'ne a'amu itokuso'njo sohwamo ul+mento, A'amu Pitamo ito'no momokosyohumayo'njo imalofo sohwamo fonjahumno. Osohonta Helout hwaho Jutiya ul+ko'manto Sisaliya'no wento osopo humamentisofoho.

Helout poyo pe'n+mentisofoho.

20 Osopo nohumanto Helout a'amu Taiya'nji Saitoun ntnne'no yoka ul+mentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwa huno ole syaf+hu'mentohofi, Helout nakumne'no s+mano hintotohino umnalokusoso nakwo kakoe hwaho mta'ango wopayo mpe pipi yanehwono. Ose syaf+syont+fi nuhu'mokont+fi Helout kakoe hungkunoso pompengo wonamofono lont+fi l+mentohofofoho. S+mo'mo hof+ko Mp+las+tos+'nji hungkuno ito'no mel+hwat+mentohofofoho.

Mpɨlasɨtos huhwo sohwo kako Heloutɨye ango engo somo mokosyohumayo hweho. Hofɨko oso yokaso wopeˈnono lontɨfi jomo ulɨmentohofofoho.

21 Oseso Helout aˈamu soˈnji nuhuˈmokuhwasi hungkuno laneˈento sɨkuno hoˈnahumentisofoho. Oso sɨkuno somo Helout aˈamu mnokino engoˈnjo sohwafe hwapɨfe wonyoangkafoso paˈnonto epohumayo wopɨngo engo sopo nohumanto hungkuno sawemo ulɨmentisofoho.

22 Ose lontanɨngki aˈamu sohwa joho ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo aˈamuˈmaho. Oˈo Anɨtu paˈnɨngo hweho.

23 Helout ose upaˈnonto huno syafɨhuˈmento, Ou Anɨtu paˈnyo hwoˈnyoho. Oso kakoe huno hiso Anɨtu nuhwononto aˈamu ahwomomjo sohwo Heloutɨyepono uhwojahonɨngki Helout sohumo hwanɨngo fongkuˈmentisofoho. Nofonja-honjo sohonta pihnnyo Heloutɨye aˈapaho nolongkwop-mmokosyahonɨngki poyo peˈnɨmentono.

24 Anɨtuye hungkuno angoˈmeemo hoˈnɨngkahonɨngki aˈamu piˈnɨngo engoso Jisasɨmo inɨngkamentohofofoho.

25 Mponopasɨˈnji Soulɨˈnji Jelusalemneˈno hamniyoho motawenji osopo syoho moiˈwo esojwaofonji Joun Makˈnji Antiyoukɨmneˈno umentisiyefoho.

13

Hofɨko Mponopasɨˈnji Soulɨˈnjimo Anɨtuye syoho ikuˈmofoˈne uhwatɨmentohofofoho.

1 Aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofo ango Antiyouk hu-mamotofoso aˈamu fehohnjo somo Anɨtu hungkuno uya-honɨngki lutɨhwamotofofoho. Aˈamu fehohnjoso aˈamu nomˈne somo mesyolutɨhwamotofofoho. Hofɨkoe yofeso olenoho. Mponopas, Simeyoun hwe wonɨsaˈnyo sohwo, Lusiyos ango Sailininta ˈango sohwo, Manain osohwo hwe yofe engoˈnjo Helout Tetɨlak, sohwoˈnji humamojo sohwo, Soulɨˈnjoho.

2 Aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofoso nuhuˈmokontɨfi wopayo manyoˈnjo yontɨfi Anɨtumo jomo ulontanɨngkofi Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ulɨmento, Sekwo Mponopasɨˈnji Soulɨˈnji nomˈne syoho uyɨmale soˈno uhwosopopmno.

3 Ose ulahonɨngki hofɨko wopayo humaho neˈno hu-mantɨfi Anɨtumo jomo ulontɨfi hwe sohwaˈumo aho kisusy-ontɨfi sikimo uhwatɨmentohofofoho.

Hwaho Saipɨlos sopo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisiyefoho.

4 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hwe sohwaˈumo uhwojahonɨngki siko Selusiyaˈno umentisiyefoho. Osopo

siko yofayokinomo nokotosahonɨngki hwaho weˈe Saipɨlosɨneˈno motowakoˈmentisofoho.
5 Nomotowekahonɨngki oso hwe huhwo sohwaˈu Salomis ango sopo iˈmofawenji aˈamu Jutafe tajo ango hopiˈnonohinomo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisiyefoho. Joun Mak sikoˈnji nohumantɨfi ufoˈmaˈmentisofoho.
6 Siko Salomis ango sopo ulɨkoˈmanji emoyonji, hwaho weˈe nongkihntaˈni ango nomˈne Pafous sopo ifawoˈmentisiyefoho. Oso ango hopo sopo aˈamu Juta fihwo kakoe yofe Mpajisasɨyoho. Oso hwe huhwo sohwo kako kiˈnyoˈnji peefoˈnji hwosoˈnji imojo hweho. Kako Anɨtuye hungkuno hwasyo lɨmojo hweho.
7 Mpajisas huhwo sohwo hwe yofe engoˈnjo Sesiyas Poulos sohwoe aˈamufoho. Sesiyas Poulos sohwo hwe huno wopɨngoˈnjo hweho. Kako Anɨtuye hungkuno upaˈnɨmo lonto Mponopasɨˈnji Soulɨˈnjineˈno joho ulɨmentisofoho.
8 Mpajisas oso hisoˈno nupaˈnonto Mponopasɨˈnji Soulɨˈnjineˈno ngkilaho lonto sotofo ulɨmentisofoho. Kako hwe yofe engoˈnjo sohumo ulɨmento, Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyohotoho ulɨmentisofoho. Oso Mpajisas sohwo aˈamu Ngkɨlikɨˈnjoso yofe nomˈne ole mulɨmotofi Elimasɨyoho.
9 Soul osohwo nomˈne yofe ole Poulɨyoho, * ulɨmotofofoho. Mpajisasɨye Hungkunomo Poul nupoˈnɨngkahonɨngki Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kako Poulɨye hunomo ufohotofahonɨngki hwe hwoso sohumo sɨmano upento hungkuno yokumpohnˈnyo ulɨmento.
10 Kɨko Setenɨye hwomu hwosoho. Kɨko yoˈmayo honɨngkano wopɨngo sofe mango hwosoho. Hwasyo hungkuno soˈnji honɨngkano wonyo soˈnji yoˈmayo hwahoponjo soˈnji kɨko hwapɨngo hwosoho. Kɨko Anɨtuye hungkuno wopɨngo yɨwoloˈmokonji hwasyo lutɨhwamotnno hwosoho. Olo yahino loso mohoˈnaofeso pehoˈneto.
11 Kɨko upaˈnyo. Olohonta Anɨtu wonyo wakumokumontonoho. Kɨko tɨmpiˈnyo imoˈnɨngkohoji mofehiˈnyoso muhwonhnnehino. Hwangku apaˈno nuhwonhnnefoho. Ose ulahonɨngki Elimasɨye tɨmo komoˈno tɨmpiˈnyo imoˈnɨmentisofoho. Tɨmpiˈnyo imoˈnonto kako aˈamu honɨngkano utɨhwayoˈne hafɨhafe tɨpmmentisofoho.

---

* **13:9:** Oso yofe Soulɨyeso Hipɨlu hungkuno mtaˈango imoˈnyofoho. Oso yofe Poulɨyeso Ngkɨlik hungkuno mtaˈangofoho. Aˈamu fiso hofɨkoe huno ole, Soul sohwo Poulɨyeso kakoe huno mtaˈangofoho syafɨhuˈmentohofofoho. Hwapɨngoso kako Anɨtuye hungkuno syoho aˈamu Ngkɨlik ajwo soˈmo yonto meehntɨmentisofoho.

12 Oso hiso'no hwe yofe engo'njo sohwo nuhwononto
An+tumo s+meho hi'ntnnono uyonto An+tuye hungkuno Poul
lut+hwamentiso so'no yomo imentisofoho.

Ango Antiyouk Pisitiya osopo syoho imentisiyefoho.

13 Poul hwe nom'ne kako'nji emmotofo sohwanji Pafous
ango sopo nul+ko'mahon+ngkofi yofayokino nut+manto
hwaho nom'ne Pam+filiya sopo ango Peka sopo kuhwo-
jamentisofoho. I oso'no Joun Mak a'amu somo uh-
wot+'mofonto Jelusalemne'no umentisofoho.
14 Hof+ko ango Peka ul+ko'mant+fi nosont+fi ango Antiyouk
hwaho Pisitiya sopo s+'mo'mentohofofoho. S+kuno iyoho hu-
mayo somo hof+ko a'amu Jutafe tajo ango somo noswont+fi
osopo humamentohofofoho.
15 Mouses+ye hon+ngkano hungkuno so'nji a'amu
An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwanjiye
hungkuno so'nji atofo lont+fi hwe engo tajo ango
syoho'njo sohwa Poul kakoe a'amu ntnne'no
l+hwat+mentohofofoho. Ole ul+mentohofi, Nakwoe a'amu
sohwasi, hungkuno yokumpohn'nyo nakwoe s+mehomo
sosofitofonesyohumayo'ne hi'njo hwas+'manji noho fil+mno.
16 Ose ulahon+ngkofi Poul nol+kafonto aho ho'noma lo-
hofonto ul+mento, Sekwo a'amu Is+lael soku sekwo'nji
a'amu kengo An+tumo jomo ul+wo'n+ngkohofo soku sekwo
upa'n+mno.
17 An+tu a'amu Is+lael hn'nwiye An+tuyoho. Kako nakwoe
ajuyohwosamo uhwosopo'mentisofoho. Hof+ko hwaho
Ijip osopo kihn'nawo'nnyo hwafoho. I oso'no osopo no-
humentan+ngkofi An+tu wop+ngo ulohofahon+ngki a'amu
pi'n+ngo engo imo'n+mentohofofoho. Hwangku An+tu kakoe
yokumpohn'nyo engo'nji a'amu homo somo hwaho Ijip
mta'ni ipemotawento hwaho nom'nepo uhwojamentiso-
foho.
18 Hwaho a'amu anepo emoyont+fi yo'mayo wonyoso
yahon+ngkofi An+tu nuhwononto s+meho tango umentiso-
foho. Osopo emoyontan+ngkofi soswo *fouti* (40) uyokolofa-
hon+ngki,
19 a'amu temtitofo kengo kengo aho fehohnta'ni hopi'nono
nom'ne aho mta'ni hufa'u oso a'amu somo An+tu wae yao-
fonto hof+koe hwaho a'amu Is+lael somo uy+mentisofoho.
Oso hwaho yofe Kenan+yoho.
20 Hwaho hiso uyonto osopo a'amu hungkuno
ito'no m+hwajiyo'ne uhwosopo'mentisofoho. A'amu
hungkuno ito'no m+hwajiyo sohwa a'amu Is+lael somo
umokosyohumentan+ngkofi soswo *foua hant+let fif+ti* (450)

uyakolo'mentisofoho. Uyokolofahon+ngki a'amu An+tuye hungkuno lut+hwamojo sohwo Samuel imo'n+mentisofoho.

21 Samuel nohumentan+ngki a'amu Is+lael+so An+tumo hwe yofe engo'njo sohune'no jomo ul+mentohofofoho. Ose ulahon+ngkofi An+tu kako Kis+ye hwomu Soul sohumo uhwosopo'mentisofoho. Kakoe temtitofo Mpenyamin+yoho. Soul yofe engo'njo a'amumo mokosyohumentan+ngki soswo *fouti* (40) uyakolo'mentisofoho.

22 Uyokolofahon+ngki hwe huhwo sohumo An+tu wae yaofonto, nom'ne hwe songo Ntefit+mo uhwosopo'mentisofoho. Osohune'no An+tu ole ul+mento, Olo hwe lohwo Ntefit Jesiye hwomu sohumne'no nje s+meho n+mo'n+ngkohoho. Yo'mayo ngko imesomo Ntefit wonn+ngka'mte hweho.

23 Ntefit+ye imu sohwo Jisas+yoho. Jisas huhwo sohwo a'amu Is+lael+fe wonyo engo tangoso Jisas+mo kotas+mentisofoho. Oso hiso'no hohonta An+tu Ntefit+mo ul+mentisoso olohonta ne imo'nalofoho.

24 Jisas mape sohonta Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo a'amu Is+lael somo lut+hwamento, Sekwoe hon+ngkano wonyo pi'n+ngo engoso foho'naopmno. An+tumo s+meho y+wolo'mokukuji t+fi fin+ngkamno.

25 Joun nje syoho moi'wo umo'nono lonto a'amu somo ul+mento, Sekwo ngkine'no huno pipi seyalofoho. Sekwo hwe fihune'no hontohumalofoso ngko'maho. I oso'no we'enepo nopone hweho. Ngko hwe wop+ngo hwo'ni kalohi oso hwe huhwo sohwe s+f+kwongo fosyo is+huto'mne'maho. Hwap+ngoso kakoe yofe yokintahoponoho. Ngko a'amu hwahoponjo hwo'nyoho.

26 Nje a'amufo. Ap+loham+ye temtitofo so'nunonji a'amu temtitofo kengoso An+tumo jomo ul+wo'n+ngkohofo soku, oso hungkuno hwe fihwo nakwoe wonyo so'no tango kotasone so'no nakune'no An+tu l+hwat+mentisofoho.

27 Oso hwe huhwo sohwo Jisas+yoho. A'amu Jelusalem humamotofo so'nji hof+koe hwe engo sohwanji olo hwe sohumne'no huno ito'no muyofoho. S+kuno iyoho humayo homo homo An+tuye hungkuno l+motofo sohwafe hungkuno atofo lont+fi haloho maposo'njo imentohofofoho. An+tuye hungkuno l+motofo sohwa ole mt+'mokumentohofi, Oso hwe huhwo sohumo yo'mayo wonyo ulohopitnnefoho. Ose mt+'mokumentohofofoho. Oso wonyo hiso hof+ko uloho'mentohofofoho.

28 Hof+ko Jisas+ye hon+ngkano wonyo so'no huno ko t+pent+fi a'amuso Pailot+mo ul+mentohofi, Fonjinto'ofahumno.

29 An+tuye hungkuno l+motofo sohwa yo'mayo Jisas+mo wonyo ulohopitnne so'no mt+'mokumentohofoso olo a'amu

huhwo sohwa wonyo hiso yontɨfi iyo hwojiyafɨkuˈnnyo mtaˈni motapontɨfi sokimoˈmo hoˈnahumentohofofoho.
30 I osoˈno Anɨtu apaˈno songo ulɨkaˈmentisofoho.
31 Aˈamu Ngkalilintaˈangoso Jisasɨˈnji Jelusalemno umentohofoso hohosohonta sɨkuno piˈnɨngo engo Jisasɨmo uhwonɨmentohofofoho. Olohonta oso hwe huhwo sohwa hofɨko aˈamu Isɨlael somo Jisasɨye hungkunoso lutɨhwalokwofo.
32 Osoˈno olohonta Mponopasɨˈnji ngkoˈnji Anɨtuye hungkuno woselontayoˈno pɨhwayo. Anɨtu neyakwosamo hungkuno nto ulɨmentisofoho.
33 Olo hungkunoso olohonta ne imoˈnɨmasofoho. Hungkuno hiso ole, Anɨtu Jisasɨmo songo ulɨkoˈmentisofoho.
Oso hisoˈno Taˈnjo Iyoswo 2 somo ole mtɨˈmokumento,
Kɨko nje hwomu hwosoho.
Olo sɨkuno lomo nje yokumpohnˈnyo kijapmˈmo aˈamu hopiˈnono yofe wakuhwopɨfe, ngko hnnɨngkwo hwoˈnyoho.
Ose mtɨˈmokumentisofoho.
34 Nomˈnepo Anɨtu kako Jisasɨmo songo lɨkafoˈne apaˈno poyo mapeˈnyoˈne soˈno Jisasɨmneˈno ose ulɨmento,
Yoˈmayo wopɨngoso uloho'mneˈno Ntefitɨmo uyɨmentoheso wokijapmmonneˈno yohono.
35 Anɨtu nomˈne Taˈnjo Iyoswo somo ulɨmento,
Kɨko jɨje Hwe Wopɨngo Syoho Kilohofiyo sohumo itoˈno esyohumusoso kako nopeˈnɨngkuhwosi pisakino mowanehoho.
Ose ulɨmentisofoho.
36 Nakwo Ntefitɨmneˈno huno moiˈwonoho. Kako nohumanto Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkamojo hweho. Kako poyo peˈnɨngkahonɨngki kakoe pijafoso ajuyohwosanjopo ijopijisyosyahonɨngkofi osopo pisakino waˈmentisofoho.
37 I osoˈno hwe nomˈne sohumo Anɨtu ulɨkoˈmentiso sohwo pisakino mowasofoho.
38 Nje aˈamu soku osoˈno sekwo huno itoˈno waseyono. Nakwo olo soˈno hungkuno woselantaneˈno yɨhwono. Olo hwe huhwo lohwo kako sekwoe wonyo wae weesemoˈmto pmmentiso hweho.
39 Mousesɨye honɨngkano hungkuno sekwoe wonyo wae yaofoso hopaˈmaho. Oˈo, oso hungkuno hiso aˈamumo wopɨngo mmokiyofoho. I osoˈno oso hwe huhwo sohwa Jisas kakoe hungkunomo tɨfi inɨngkafijoso sekwoe wonyo wae yasemofɨhwosi aˈamu wopɨngo wasemokumontonoho.
40 I osoˈno sekwo huno itoˈno fisyafɨhupmno. Hohonta Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwafe hungkuno mtɨˈmokumentohofoso sekumneˈno ne imoˈnonoho.
41 Hungkuno ole,

Sekwo yoˈmayo uhwonɨwoˈontɨfi yoˈmayo neˈnjo soˈno nakwolaho lalokwofo.
Sekwo osoˈno huno syafɨhupɨfijoso poyo wopeˈnantɨfeho.
Sekwo nohumentanɨngkuji ngko yoˈmayo wopɨngo yalokwe soˈno aˈamu losetɨhwafijoso sekwo haloho mupaˈnɨfitnnehofo.
Hungkunomo sɨmeho hiˈntnnono muyɨfitnnehofo.
Oso hungkunoso Poul ulɨmentisofoho.
42 Ose ulonto Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji ango uhuˈmokiyo
somo woswopaho lonji yontanɨngki ulɨmentohofi, Nomˈne
sɨkuno iyoho humayo somo olo hungkuno hiloso apaˈno
fonalinyo.
43 Aˈamu ango uhuˈmokiyo somtaˈni nohotoswopa-
honɨngkofi aˈamu Juta fehohnjo soˈnji aˈamu kengoso
Jutafe honɨngkanomo inɨngkamotofo soˈnji Poulɨˈnji
Mponopasɨˈnji womentohofofoho. Siko aˈamu homo somo
ulɨmentisiyo, Sekwo Anɨtuye hungkunomo tɨfi finɨngkamno.
Kako wopɨngo semokosyohumane soˈno sɨmeho neˈnjo
uyɨmno.
44 Oso nomˈne sɨkuno iyoho humayo somo aˈamu piˈnɨngo
engo ango uhuˈmokiyo somo Anɨtuye hungkuno upoˈnano
lontɨfi uhuˈmokumentohofofoho.
45 Ose uhuˈmokahonɨngkofi aˈamu Jutaso aˈamu piˈnɨngo
somo uhwonontɨfi hintotohino umnɨngkahonɨngki Poulɨˈnji
Mponopasɨˈntnneˈno nakwolaho lontɨfi sitofo ulontɨfi sikoe
hungkunomo hwotoho hmmentohofofoho.
46 Ose ko yahonɨngkofi siko iyoho munnɨmentisofoho.
Siko ulɨmentisiyo, Sekwo aˈamu Juta soku Anɨtuye
hungkuno sɨmoˈmo selɨmalohwoyo. Oso hiso sekwo
nupaˈontɨfi hohujo ikinjaoˈmalofofoho. Hohujo
ikinjaoˈmalofo kalohi songo neˈno mohumafitnnehofo.
Sekwoe syohofoho. Upaˈnɨmno. Olo hilo soˈno nekwo
aˈamu kengo somo Anɨtuye hungkuno wolutɨhwantayoho.
47 Anɨtu ole nalɨmento,
Ngko aˈamu kengo sofe pomponaho paˈnyo sehwosopehono.
Sekwo hwaho yawojoˈmeemo nje honɨngkano utɨhwamno.
Ngkimo nɨˈmayoˈnefoho.
48 Ose ulahonɨngki aˈamu kengoso nupaˈontɨfi Anɨtuye
hungkuno soˈno sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmentisofoho.
Anɨtu hohonta oso aˈamu songo neˈno humayoˈne
uhwosopoˈmentisoso oso sɨkuno somo Jisasɨmo sɨmeho
hiˈntnnono umentohofofoho.
49-50 Oseso Anɨtuye hungkuno angoˈmeemo
hoˈnɨmentisofoho. I osoˈno aˈamu Jutaso Poulɨˈnji
Mponopasɨˈnjimo sitofo ulontɨfi hwe yofe engoˈnjo
sohwanji moyaˈmi hamniyohoˈnjo Jutajafe tajo ango somo

syuwoˈnɨngkohofo soˈnjimo ulɨkofahonɨngkofi hofɨko sitofoso nupaˈnontɨfi Poulɨˈnji Mponopasɨˈnjimo wonyo uloho'mentohofofoho.
51 Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji siko sɨfemjo hwaho wae yaoˈmentisiyoso aˈamufe honɨngkano wonyo utɨhwayoˈnefoho. Wayo yaofonji ulɨmentisiyo, Olo wonyo elohofohofoso Anɨtu uhwonɨngkohoho. Ose ulonji oso ango sopo nulɨkoˈmanji Aikouniyamneˈno womentisiyefoho.
52 Anɨtuye aˈamu ne Antiyouk humamotofoso sɨmeho wopɨngo umoˈnɨngkahonɨngkofi Anɨtuye Towahunoˈnji humamentohofofoho.

14

Ango Aikouniyam sopo syoho imentisiyefoho.

1 Oseso siko Antiyouk imentisiyo hopa Aikouniyam ango sopo imentisiyefoho. Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji siko Jutafe tajo ango uhuˈmokiyo sopo Anɨtuye hungkuno lutɨhwahonɨngki aˈamu Juta fehohnjo aˈamu kengo soˈnji Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono umentohofofoho.
2 I osoˈno aˈamu Juta fehohnjo sɨmeho hiˈntnnono muyoˈnjoso hofɨko Poulɨˈnji Mponopasɨˈnjimo sitofo ulontɨfi aˈamu kengo somo ulɨkofahonɨngkofi hofɨko sikimo wonyo uloho'mentohofofoho.
3 Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji siko Aikouniyam ango sopo neˈno nohumanji Anɨtuye hungkuno yokumpohˈnyo lutɨhwamentisiyefoho. Siko iyoho munnɨmentisofoho. Anɨtu sikimo sosofitofosyohumentanɨngki siko yoˈmayo kengo wonyoangkafo itɨhwamentisiyefoho.
4 Oso ango hopo sopo aˈamu fehohnjo *Apousel* Poulɨˈnji Mponopas sohwaˈuˈnjimo sɨmeho afa inɨngkahonɨngkofi nomˈne aˈamuso nakwolaho lɨmentohofofoho. Osoˈno hofɨko husiloˈmentohofofoho.
5 Aˈamu Juta fehohnjo hofɨkoe hwe engo sohwaˈntnneˈno aˈamu kengo fehohnjo soˈnji uhuˈmokontɨfi hnnɨmentohofi, Nakwo Poulɨˈnji Mponopasɨˈnjimo sojo wofonjosyano lontɨfi imentohofofoho.
6 Siko oso hisoˈno nupaˈnonji hwaho Likouniyamno hiyaso umentisiyefoho. Osopo ango hufaˈu ole, Lisɨtɨlaˈnji Ntepeˈnjoho.
7 Osopo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisiyefoho.

Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji siko ango Lisɨtɨla sopo syoho imentisiyefoho.

8 Oso Lisɨtɨla ango hopo sopo hwe fihwo sɨfe wonyoˈnjo sohwo humunyoponoho. Konaˈwohi aswo mtaˈni oseˈnohini maˈmentisofoho. Kako hano memayoˈnjo hweho.

9 Oso hwe huhwo sohwo Poulɨye hungkuno nupaˈnonto
sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentisofoho. Osoˈno Poul
uhwonɨmentisoso kako sɨfe wopɨngo umokiyoˈne
syofɨsyahonɨngki uhwonɨmentisofoho.
10 Poul hungkuno yokumpohˈnyo ulɨmento, Kɨko
nolɨkafohoji jɨje sɨfeˈnji filɨkofohumaho. Ose ulahonɨngki
kako komoˈno solɨkofapi lohofonto hano emmentisofoho.
11 Oso Poul imentisoso hwe moyaˈmi nuhwonontɨfi
hofɨkoe hungkuno mohmˈno lɨmentohofi, Anɨtu piˈnɨngo
piˈnɨngo humalofo. Hufaˈu hwaˈu aˈamu imoˈnonji nakuye-
pono pisiyo hwaswoho.
12 Ose lontɨfi hofɨkoe anɨtu sohwaˈuye yofe Mponopasɨˈnji
Poulɨˈnjimo mulɨmentohofi, Mponopas Susɨyoho. Poul
hungkuno lɨwoˈnɨngkiso sohwo Hemesɨyoho. Ose
mulɨmentohofofoho.
13 Oso anɨtu Sus kakoe ango engo kakoe yofe
hoˈnomayoˈne yolohopo molinyofoho. Susɨye ango
mokosyohumayo sohwo ahwomo yahuˈnji wokosoˈnji
kusomno motasɨmentisofoho. Oso hwe huhwo sohwoˈnji
aˈamu hopiˈnonohino soˈnji yahuˈnji wokosoˈnji Poulɨˈnji
Mponopasɨˈnjimo uyantɨfi imentohofofoho.
14 Oso hisoˈno Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji nupaˈnonji
yahino hiso nekwolaho lonji sikoe nemˈno manjiˈmofo
sɨsɨmpoˈmentisiyefoho. Siko hano hwe moyaˈmiˈnjopono
nowenji ajwopo ntaˈni joho ulɨmentisiyefoho.
15 Ole ulɨmentisi, Oso sekwo aˈamu soku pehoˈno yalok-
wofo. Nekwo aˈamu hwoyaˈyoho. Sekwo hopa hwoyaˈyoho.
Nekwo Anɨtu ne sohwoe hungkuno selalokuhwoyo. Sek-
woe yoˈmayo hwasyoso hoˈnaofoˈneˈno selalokuhwoyo.
Nohoˈnaofɨkuji Anɨtu songo neˈno humayoˈne sohumo
finɨngkamno. Kako ahwomoˈnji hwahoˈnji ayoˈnji yoˈmayo
songo humayoso mtɨˈmokumentiso sohuneˈno selalokuh-
woyo.
16 Anɨtu hohonta aˈamu hofɨkoe yahino wonyo imotofo
soˈno uhwontohumamentisofoho.
17 I osoˈno Anɨtu kako yoˈmayo wopɨngo utɨhwaˈnyopo
nejapɨwoˈnɨngkiso hweho. Anɨtu kako ahwomomo hu-
manto ifoyo nejaponteso nakwoe yoˈmayo nonyo wosopayo
wopɨngo iˈmofopalofoho. Wopayo nejaponteso nakwoe
sɨmeho wopɨngo nemoˈnalofoho.
18 Ose ko ulahonɨngki hofɨko Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji yahu
uyantɨfi yahonɨngkofi nekwolaho ulɨwoˈnɨmentisiyefoho.

Poulɨmo sojo fongkuˈmentohofofoho.

19 Aˈamu Juta fehohnjo hwaho Pisitiya ango
Antiyouknta'ango soˈnji nomˈne aˈamu Aikouniyam

mta'ango so'nji Poul sohumne'no nakwolaho lontɨfi nopontɨfi a'amu nom'ne so'nji nuhu'mokinontɨfi Poulɨmo sojo'nji fongku'mentohofofoho. Nofonjontɨfi poyofoho lontɨfi mempo hohnta'ni mehusɨmpee'mentohofofoho.

20 I oso'no a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo sohwa Poulɨmo ho'nahumentohofo sopo uhu'mokahonɨngkofi Poul apa'no songo lɨka'mentisofoho. Nolɨkafonto angkuhwafo engo sopono asomo umentisofoho. Mo'nɨngka Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji ango Ntepe sopono umentisiyefoho.

21 Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji ango Ntepe i'mofawenji Anɨtuye hungkuno lutɨhwahonɨngki a'amu pi'nɨngo engo nupa'nontɨfi tɨfi inɨngkomotofofoho. Oso syoho hiso yonji siko nowenji Lisɨtɨla'nji Aikouniyam'nji hwaho Pisitiya ango Antiyouk osopono asomo umentisiyefoho.

22 A'amu Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono umotofo somo siko yokumpohn'nyo sosofito lohofonji ulɨmentisi, Sekwo Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo fɨkesyohumamno. Olo hwaho lopo nohumehwasi yo'mayo tango'njo wohumantonoho. Oso'no hwangku sohonta Anɨtuye ango wopɨngo kakoe yokumpohn'nyo mokosyhumaso sopo wohumentɨhwantanoho. Ose lutɨhwamentisiyefoho.

23 Ango ho'mo so'mo a'amu Jisasɨmo sɨmeho umotofo sopono Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji a'amu anga'no anga'no uhwosopo'mentisiyefoho. A'amu Jisas Kɨlaisɨmo umotofo somo umokosyohumayo'ne hwafoho. Siko wosopayo humaho humantɨfi Anɨtumo a'amu somne'no jomo ulɨmentisiyo, Mpohwo a'amu kikine'no sɨmeho hi'ntnnono kijopalokwofoso olo a'amu lomo kɨko umokosyohumaho. Ose ulɨmentisiyefoho.

Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji siko hwaho Siliya ango Antiyouk asomo umentisiyefoho.

24 Osoponta'ango siko hwaho Pisitiya emoyonji ango Pamɨfiliya i'mofapmmentisiyefoho.

25 Siko nowenji ango Peka sopo Anɨtuye hungkuno lutɨhwanji ango Ataliya'no umentisiyefoho.

26 Osoponta'ango yofayokinomo nokotosahonɨngki Antiyoukɨmne'no wekapmmentisiyefoho. Hohonta oso ango Antiyouk ho'mo so'mo a'amu Jisasɨmne'no hitoho ulo'mojoso Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji Anɨtuye syohomne'no uhwojahonɨngkofi siko oso syoho hiso moi'wo yonji asomo pmmentisiyefoho.

27 Siko Antiyouk asomo i'mofopahonɨngki a'amu hopi'nono uhu'mokahonɨngkofi siko yo'mayo yo'mayo Anɨtu imentiso so'no lutɨhwamentisiyefoho. Siko ole ulɨmentisiyo, Anɨtu a'amu kengo somne'no honɨngkano

hwosompeehonɨngki hofɨko sɨmeho hiˈntnnono umalofofoho.
28 Ose ulonji osopo humamojiyefoho.

15

Ango Jelusalem uhuˈmokumentohofofoho.

1 Hwe fihwa hwaho Jutiyantaˈango sohwa Antiyoukɨmneˈno pmmentohofofoho. Osopo aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofo somo hungkuno ole lutɨhwamentohofi, Sekwo Mousesɨye honɨngkano hungkuno aˈapaho sɨhu koloˈnyo soˈno tɨfi minɨngkayoˈmanji Anɨtu kako mosetɨmanefoho. Ose lutɨhwamotofofoho.
2 Oso hungkuno hiso Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji nupaˈnonji aˈamu Jutiya ntaˈango soˈnji yoka ikujoho hopa hnnɨmentohofofoho. Osoˈno aˈamuso ole ulɨmentohofi, Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji nomˈne aˈamu Antiyouknta'ango soˈnji Jelusalemmneˈno fisɨmno. Osopo *apousel* nomˈne sohwanji hwe engo sohwanji olo hungkuno hilo soˈno itoˈno womɨhwojantɨfeho.
3 Ose lontɨfi uhwatɨmentohofofoho. Nowentɨfi hwaho Founisiyaˈnji Someliyaˈnji osopono nohumantɨfi oso ango soponjo aˈamu somo ulɨmentohofi, Aˈamu kengo sohwa Anɨtumo hofɨkoe sɨmeho uyalokwofo. Ose ulahonɨngkofi hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmentisofoho.
4 Jelusalem iˈmofopahonɨngkofi osopo aˈamu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji isamoyoka ulahonɨngkofi Antiyouknta'angoso yoˈmayo Anɨtu imentiso soˈno ulɨmentohofofoho.
5 Aˈamu Falisi fehohnjo Jisasɨmo inɨngkamotofo sohwa nolɨkafontɨfi ulɨmentohofi, Aˈamu kengoso Jisasɨmo inɨngkowalokwofoso hofɨkoe aˈapaho sɨhu wakoloˈnɨfe. Ole ulɨmno, Sekwo Mousesɨye honɨngkano hungkunomo tɨfi finɨngkamno. Ose ulɨmentohofofoho.
6 Aˈamu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji oso hungkuno hilo soˈno itoˈno melɨwejiyoˈne uhuˈmokumentohofofoho.
7 Oso hungkuno soˈno neˈno lontɨfi lontɨfi Pita nolɨkafonto ulɨmento, Nje aˈamufo, sekwo huno moiˈwonoho. Hohonta Jisas kakoe syohoso nakumo nejapmmentisofoho. Osohonta aˈamu kengo somo Anɨtuye hungkuno lutɨhwayoˈne nɨhwosopoˈmentiso hwoˈnyoho. Osoˈno hofɨko nupaˈnɨngkuji sɨmeho hiˈntnnono uyantɨfeho.
8 Anɨtu kako aˈamufe sɨmehomo huno uyɨwoˈnɨngkiso hweho. Aˈamu kengo somo Anɨtu kako hofɨkineˈno sɨmeho wopɨngo umoˈnɨngkahonɨngki kakoe Towahuno Wopɨngo nakumo nejapmmentiso hopa uyɨwoˈnɨngkiso hweho.

9 Anɨtu nakumo aˈamu kengo soˈnjimo yahino afa nelo-
hofalofoho. Hofɨko sɨmeho hiˈntnnono Anɨtumo uya-
honɨngkofi oseso Anɨtu kako hofɨkoe wonyo wae yaofalo-
foho.
10 Sekwo Anɨtuye sɨmehomo tango pehoˈno
umokalokwofo. Mousesɨye honɨngkano hungkuno tango
engoˈnjofoho. Oso tango hiso ajuyohwosanji nakwoˈnji
itoˈno miyoˈnjo imotohwonefoho. Osoˈno olo aˈamu kengo
somo oso tango hiso pehoˈno uyantɨfeˈno yalokwofo.
11 Oˈo, Jisas kako nakumneˈno hitoho ulofahonɨngki
nakwoe wonyoˈne poyo peˈnɨmentisofoho. Oso
hisoˈno nakwo sɨmeho hiˈntnnono uyɨhwasoˈno
kako wonetɨmaˈmtonoho. Osoˈnohinofoho. Aˈamu
kengoso hungkuno homo somo inɨngkafijo soˈno Anɨtu
utɨmaˈmtonoho.
12 Ose ulahonɨngki aˈamuso nupaˈnontɨfi mampiˈnyo
humentanɨngkofi Pouliˈnji Mponopasɨˈnji ulɨmentisi,
Siko aˈamu kengo soˈnji nohumanji yoˈmayo
kengo wonyoangkafoso Anɨtu itɨhwamentiso soˈno
lutɨhwamentisiyefoho.
13 Moiˈwo lahonɨngki Jemɨs ulɨmento, U, nje aˈamufo, nje
hungkuno upaˈnɨmno.
14 Saimoun Pita ole nalohi, sɨmoˈmo aˈamu kengoso
Anɨtuye aˈamu ne mmoˈnyoˈnjo imotofofoho. Olohonta
Anɨtu hofɨkineˈno honɨngkano imoˈmentiso soˈno hofɨko
kakimo inɨngkowalokwofo. Osoˈno hofɨko kakoe aˈamu ne
imoˈnɨmalofofoho.
15 Aˈamu hohonta Anɨtuye hungkuno lutɨhwamotofo
sohwa olo hilo soˈno mtɨˈmokumentohofoso ole, Anɨtu
lɨmento,
16 Hwangku ngko nopmne hwoˈnyoho.
Ntefitɨye temtitofoso ango hopa pɨwahuˈmentohofofoho.
Ngko wopɨngo imokuˈmo ango songo hopa apaˈno
molɨmnefoho.
17 Osohonta aˈamu kengoso ngkineˈno tɨpɨfitnnefoho.
Oso aˈamu kengo uhwosopoˈmentoheso nje aˈamu nefoho.
18 Oso hungkuno hohonta Anɨtu lɨmentisoso neˈno lalofoho.
19 Oso hungkunoso Jemɨs nulonto nomˈne hungkuno
ulɨmento, Nje huno ole syofɨsyalokweno. Aˈamu kengoso
Jisasɨmneˈno huno uyahonɨngki sɨmeho uyalokwofo somo
syoho tangoˈnjo uhwaloho.
20 Oˈo, nakwo hofɨkineˈno iyoswo ifalifaliyo ole
womtɨˈmokano. Aˈamu hofɨko hwasyo anɨtu somo yɨhufo
uyɨfijoso sekwo nonɨngkutoho. Sekwo aˈmohufo ikutoho.
Sekwo tongo honɨyo hiˈnjoso nonɨngkutoho. Tɨˈwangomo
jilipopijoso nonɨngkutoho.

21 Hohonta Mouses+ye, hon+ngkano hungkuno a'amu
Jutafe ango uhu'mokiyo sopo s+kuno iyoho humayo homo
somo lut+hwamotofo somta'angoso olohonta ose'nohini
ne'no weho. Jem+s ose ul+mentisofoho.

A'amu temtitofo kengo Jisas+mo in+ngkowawo'n+ngkohofo somne'no iyoswo mt+'mokumentohofofoho.

22 A'amu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji a'amu
Jisas+mo in+ngkowawo'n+ngkohofo so'nji hungkuno ole
mtito'mentohofi, Nakwo Poul+'nji Mponopas+'ntnne'no hwe
nom'ne sohwanji Antiyouk+mne'no uhwojano. Ose mtito-
font+fi hof+ko hwe nom'ne hufa'u Jutas+'nji Sailas+'njimo
uhwosopo'mentohofofoho. Oso hwe Jutas sohwo kakoe yofe
nom'ne Mpasopas+yoho. Oso hwe sohwa'umne'no a'amu
hopi'nono ole l+motofofoho. Hwe wop+ngo hwa'uyoho.

23 Iyoswo mt+'mokont+fi hof+ko'nji uy-
ohot+mentohofofoho. Iyoswo hiloso ole, Nakwo *apousel*
sohwona'nnonji hwe engo sohwanji a'amu Jisas+mo
in+ngkowawo'n+ngkohofo so'ntnne sekwo'ne iyoswo
mt+'mokalokuhwono:
Sekwo a'amu kengo soku Antiyouk, Siliya, Silisiya
sokune'no nakwo nakwoe a'amufo selalokuhwono.

24 Ole upa'n+malohwono, a'amu fehohnjo oloponta'ango
sohwa hungkuno tango'njo sel+malofofoho. Hungkuno
hiso'no sekwo nupa'nont+fi huno pi'n+ngo engo
syof+syalokwofo. Upa'n+mno. Oso hungkuno hiso'no nakwo
masejofoho. O'o hof+koe huno mta'n+ngo'nohinofoho.

25 Oso'no nakwo nuhu'mokontani hungkuno ole
mtito'malohwono. Hwe engo hufa'u hwa'umo
uhwosopentani, siko Poul+'nji Mponopas+'nji sekuye
pone'no uhwojalokuhwono. Nakwo Poul+'nji Mponopas
ntnne'no s+meho afa wop+ngo uy+wo'n+ngkuhwonefoho.

26 Siko Jisas+ye hungkuno ango'meemo lut+hwanji iyoho
munyofoho. An+tumne'no poyo pe'nyo so'no iyoho muny-
ofoho.

27 Nakwo Jutas+'nji Sailas ntnne'no uhwojalokuhwono.
Siko olo hungkuno iyoswo lomjoso woselanjiyoho.

28 An+tuye Towahuno nakwo'nji olo hilo so'no
s+meho afa inalokuhwono. Hon+ngkano tango'njo
mosejopalokuy+hwono. O'o, olomnohini t+fi fin+ngkamno.

29 A'amu hwasyo An+tumne'no yahu y+hufo peefo'ne
uy+fijoso sekwo non+ngkutoho. Sekwo tongo hon+yo
non+ngkutoho. T+'wangomo jilipopijoso non+ngkutoho.
Sekwo a'mohufo ikutoho. Olo wonyo hiloso sekwo miyo'njo
ifijo'manji wop+ngo wohumant+feho. Osohopeho.

30 Oso iyoswo mtɨˈmokontɨfi aˈamu sohwamo
uhwatɨmentohofofoho. Antiyouk ango sopo iˈmofapontɨfi
aˈamu Jisasɨmo sɨmeho umotofoso uhuˈmokahonɨngkofi oso
iyoswo umentohofofoho.
31 Aˈamuhisoiyoswohiloso atofo lontɨfi, olo hungkuno
hilo soˈno sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmentisofoho.
32 Jutasɨˈnji Sailasɨˈnji Anɨtuye hungkuno lɨmojiyo
sohwaˈu hungkuno neˈno ulonji yokumpohnˈnyo
usosofitoˈmentisiyefoho.
33 Osopo neˈno humamentisiyefoho. Tɨfi sohonta uh-
watɨmentohofo sopono asomo uhwatɨmentohofofoho.
34 [I osoˈno Sailas Antiyoukɨmo wohumamo lonto huma-
mentisofoho.]
35 Oseso Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji ango Antiyouk sopo
neˈno humanji aˈamu nomˈne soˈnji Anɨtuye hungkuno
lutɨhwamentohofofoho.

Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji siko mtampoˈmentisiyefoho.

36 Hwangku sohonta Poul Mponopasɨmo ulɨmento, Oso
ango hoˈmo soˈmo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentɨhwoyo
sopo osoˈmno wehwaho. Hofɨko wopɨngo ko humalofo.
37 Uhwonowaho. Ose ulahonɨngki Mpanopas ulɨmento,
Nekwo Joun Makjanji wehwano.
38 Ose ulahonɨngki Poul ulɨmento, Hohonta Joun
Mak nekwoˈnji nowentani ango Pamɨfiliya osopo ntaˈni
elɨkoˈmanto asomo umentisofoho. Nekwoˈnji syoho moiˈwo
miyoˈnjo imentiso hweho. Oseso nekwoˈnji mowanehwono.
39 Osoˈno Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji siko yoka hnnonji
mtampoˈmentisiyefoho. Siko nomtampenji Mponopasɨˈnji
Makˈnji siko yofayokino nomanji hwaho weˈe Saipɨlos sopo
neˈno womentisiyefoho.
40 Poul Sailasɨmo utɨmanto siko kengopo nowahonɨngki
aˈamu Jisasɨmo inɨngkowawoˈnɨngkohofoso ulɨmentohofi,
Anɨtu sikoˈnji wesoso wosefoˈmaˈmtonoho.
41 Ose ulahonɨngkofi siko nowenji hwaho Siliyaˈnji Silisiya
sopo nowenji aˈamu Jisasɨmo inɨngkowawoˈningkohofo
somo sosofitofosyohumamentisiyefoho.

16

Timouti kako Poulɨˈnji Sailasɨˈnji umentohofofoho.

1 Poul ango Ntepeˈnji Lisɨtɨlaˈnji soponeˈno
umentisofoho. Ango Lisɨtɨla sopo hwe fihwo Jisasɨmo
inɨngkawowoˈnɨngkiso sohwo humunyoponoho. Kakoe
yofe Timoutiyoho. Timoutiye konaˈwohisi Juta apefoho.
AˈmusiJisasɨmo inɨngkawowoˈnɨngkisiyoho. Timoutiye
kanɨngkwohwo aˈamu Ngkɨlik ntaˈango hweho.

2 A'amu Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofo
Lisɨtɨlanta'ango so'nji Aikouniyam mta'ango so'nji hofɨko
Timoutimne'no ole ulɨmentohofi, Hwe wopɨngo hweho.
3 Poul ole syafɨhu'mento, Ngko Timouti'nji wehwantae
hwo'nyoho. Ose syafɨsyonto kako a'amu Jutafe yahino
a'apaho sɨhu kolo'nyoso Timoutimo uloho'mentisofoho.
Hwapɨngoso ole, A'amu Jutaso ango hopo sopo humamoto-
foso hofɨko huno moi'wonoho. Timoutiye kanɨngkwohwo
a'amu Juta hwo'maho. O'o Ngkɨliknta'ango hweho. Oso'no
kakoe hwomufe a'apaho sɨhu makolofe'njo imentohofofoho.
4 Ango ho'mo so'meemo Poulɨyo Timoutiyo Sailasɨyo
hofɨko nowentɨfi oso hungkuno a'amu *apousel* sohwanji
hwe engo Jelusalem mta'ango sohwanji mtito'mentohofo
so'no lutɨhwamentohofofoho. Ole ulɨmentohofi, Olo
hungkuno hiloso tɨfi finɨngkamno.
5 Oseso a'amu Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofofe
sɨmeho hi'ntnnonoso yokumpohn'nyo engo
imo'nɨmentisofoho. A'amu Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofoso
pi'nɨngo engo imo'nɨmentohofofoho.

Poul ango Tɨlouas sopo wojo hopa uhwonɨmentisofoho.

6 Nowentɨfi hwaho Fɨlijiya'nji Ngkolesiya sopo emoyon-
tanɨngkofi Anɨtuye Towahuno ulɨmento, Sekwo hwaho Esiya
sopo Anɨtuye hungkuno nolutɨhwafɨkutoho.
7 Hofɨko Misiya hwaho momɨngo sopo nowentɨfi Mpitiniya
hwaho sopo wohwano lontɨfi ko imentohofoso, Jisasɨye
Towahuno hano pitofahumentisofoho.
8 Oso'no hofɨko Misiya uhwontawentɨfi Tɨlouas ango sopo
i'mofamentohofofoho.
9 Oso hopo sopo sɨkwo'miyo somo Poul wojo hopa uh-
wonɨmentisoso hwe Masetouniyanta'ango sohwo nolohо-
fonto Poulɨmo jomo ulɨmento, Mijo lopo nowekohopohoji
fonefo'maho.
10 Ose uhwonɨngkahonɨngki, nakwo, ngko Luk
ntnne'no Masetouniyamne'no yo'mayo ito'no esyohuma-
mentɨhwonefoho. Nakwo huno moi'wonoho. Anɨtu ole
nalɨmento, Sekwo nje hungkuno Masetouniya motakuji
a'amu somo filutɨhwamno. Ose nalɨmentisofoho.

A'mu Litiya kako Anɨtuye a'amu ne imo'nɨmentisofoho.

11 Oseso nakwo ango Tɨlouasnta'ango yofayokino nomen-
tani nowekentani Samoutɨlas i'mofɨwentani mo'nɨngkanta
Neyapolis i'mofamentɨhwonefoho.
12 Oso ango sopo ulɨko'mentani honɨngkanomo nowentani
Filipai i'mofamentɨhwonefoho. Oso ango hopo sopo hwaho
Masetouniya sofe ango engo ponoho. A'amu Loum mta'ango

hwaho mokosyohumayo sohwa osopo humamentohofofoho.
S+kuno fehohnjo oso ango sopo humament+hwonefoho.
13 S+kuno iyoho humayo somo nakwo kusomo
noswopontani mit+mom+ngo sopo nakwo huno ole
syaf+hu'ment+hwone, A'amu Juta olopo An+tumne'no jomo
ujo'no uhu'mokumotofofoho. Osopo uhwon+ment+hwoneso
moya'mi sofa nofosyohumentan+ngkofi uhwonontani
nakwo nujwokohumentani hof+ko'nji hungkuno
l+ment+hwonefoho.
14 A'mu fisi kakoe yofe Litiya ango Taiyotaila nta'angiyoho.
Kako ho'yo fae miyo'nohino syoho'njiyoho. Oso a'musi
kako An+tumo jomo ul+mojiyoho. Kako nohumanto
Poul+ye hungkuno upa'n+mentisofoho. An+tu a'musiye
huno y+wolo'mokahon+ngki kako Poul+ye hungkuno
yokumpohn'nyo upa'n+mentisofoho.
15 Nupa'n+ngkahon+ngki oso a'musi kakoe angomo hu-
mamotofo so'njimo nakwo mijo kiyoma'ment+hwonefoho.
Nokiyomahon+ngkuhwoni a'mu hisi nal+mento, Ngko An+tu
ne'no s+meho hi'ntnnono nehopi syan+f+sy+kuj+'manji
sekwo nje angomo nop+kuji fosyohumamno. Oso
hungkunoso yokumpohn'nyo nelahon+ngki kakoe angomo
hument+hwonefoho.

A'amu Filipai sohwa hof+ko Poul+'nji Sailas+'njimo impo'angomo uhumat+'mentohofofoho.

16 S+kuno fihwi nakwo An+tumo jomo ujo'ne sopono
nowentan+ngkuhwoni, a'mu siki syoho ulohofiyosi nakumo
hon+ngkanopo ne'ma'mentisofoho. Oso a'mu hisi towahuno
wonyo'njosi nohumanto hungkuno yo'mayo hwangku
imo'nyo'neso l+mojiyoho. Oso hungkuno l+mojo so'no
hofiyakwosa hamniyoho engo ma'mentohofofoho.
17 Oso a'mu hisi Poul+'nji nakwo'nji nonen+ngkawento
a'amu somo ul+wo'n+mento, Olo hwe lohwa An+tuye syoho
ulohofiyo hwafoho. An+tu nakumo asomo nemayo so'no
woloset+hwant+feho.
18 S+kuno huhwo huhwi a'musi kako oso yahino
ose y+wo'n+ngkiso so'no Poul s+meho wonyo
umo'n+ngkahon+ngki ikinjamo lohofonto towahuno wonyo
sohumo ul+mento, Jisas K+lais+ye yofe wakil+mne'no yohono.
Oso a'mu simo nul+ko'mahoji mpano. Ose ulahon+ngki
towahuno wonyo sohwo kunto'no ul+ko'ma'mentisofoho.
19 Ul+ko'ma'mentisoso a'musiye hofiyakwosa olo hiloso
uhwon+mentohofoso hof+koe hamniyoho hwap+ngoso
ul+ko'ma'mentisoso uhwonont+fi Poul+'nji Sailas+'nji aho
yokumpohn'nyo kent+fi a'amu uhu'mokiyo sopo hwe engo
sohwamne'no hus+mpemotawomentohofofoho.

20 Hwe engo Loum mta'ango hungkuno ito'no
mel+hwajiyo'njo sohumo u'mant+fi ul+mentohofi, Olo hwe
lohwa'u Juta hwa'uyoho. Nakwoe ango wonyo imokiyo'ne
pisiyo hwa'uyoho.
21 Hiko hon+ngkano nom'ne songo net+hwalokusiyoso
nakwo Loum hon+ngkano'njo sohwona'niye hungkuno
hohontajo somo mt+hupeelofoho. Hon+ngkano songoso
min+ngkowanehwono.
22 Ose ulahon+ngkofi a'amu hopi'nono nupa'nont+fi hwe
sohwa'umo mango engo ul+mentohofofoho. Hwe hungkuno
mel+hwajiyo'njo sohwa Poul+'nji Sailas+'nji hikoe hwap+fe
mt+hupeemofont+fi a'amumo ul+mentohofi, Sohwe'nji
fongkupmno.
23 Nofonjant+fi impo'angomo uhumat+'mentohofofoho.
Uhumat+'mentohofoso hwe impo'angomjo mokosyohumayo
sohumo ul+mentohofi, K+ko hikimo yokumpohn'nyo
mokosyohumaho.
24 Hwe huhwo sohwo hungkuno yokumpohn'nyo
upa'nonto oseso ango ne ajwomo'mo nomotasonto sikoe
s+fe iyomo intofahumentisofoho.

25 Kuntaliyopo Poul+'nji Sailas+'nji impo'angomo nohu-
manji An+tumo isamoyoka ulonji ta lontan+ngki a'amu
impo'angomjo sohwa upa'n+mentohofofoho.
26 Hohosohonta hwom+hwo m+kun+mposo yahon+ngki
impo'angomjo hwosaho yomo yomo yonto hoku'yo
hopi'nono hwosompeefahon+ngki ahwomo nano hof+koe
s+fe ahomjo itolo'meehumentisofoho.
27 Hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo
nol+kafonto uhwon+mentisoso hoku'yo hopi'nono
nohwosompo'nowo'm+wentan+ngki uhwononto huno
ole syaf+hu'mento, Impe'njo sohwa hof+ko hiyae
nto humpehofo lonto kakoe s+hu nomanto kakimo
wojwotofahin+monto imentisofoho.
28 I oso'no Poul joho mohm'no ul+mento K+ko wonyo imok-
intoho. Nakwo hopi'nonohino sohwona'ni humalohwono.
29 Ose ulahon+ngki hwe impo'angomjo mokosyohumayo
sohwo sikiloho'no joho ulonto, hano kunto kunto'no wento
humentisofoho. Noswonto yomo engo yonto Poul+'nji
Sailas+'njiye s+fe ki'nyo'mo p+wahu'mentisofoho.

30 Poul+'nji Sailas+'njimo mempo hohnta'ni ipemoto-
swaponto ul+mento, Hiko hwe engo sohwahusi, An+tu
n+fo'mayo'ne pipi imnehono.
31 Ose ulahon+ngki ul+mentisi, K+ko Jisas+mne'no s+meho
hi'ntnnono uyo'manji Mpohwo An+tu asomo nokumane-

foho. Kakoe aˈamu ne imoˈntnne hwosoho. Jɨje mehomiˈnji apeˈnji osenohinoho.

32 Ose ulonji hwe huhwo sohumo kakoe ango humamotofo soˈnjimo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisiyefoho.

33 Hohosohonta hwe huhwo sohwo Poulɨˈnji Sailasɨˈnjiye uyomo mijo yatɨkuˈmentisofoho. Yatɨjwahonɨngki oso hwe sohwo kakoe aˈamuˈnjimo Jisasɨmneˈno mijo kiyomaˈmentisiyefoho.

34 Hwe impoˈangomjo mokosyohumayo sohwo Poulɨˈnji Sailasɨˈnjimo kakoe angomo ipemotasonto wopayo umentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe mehomi intohwantnneˈno Anɨtumneˈno sɨmeho hiˈntnnono uyosoˈne sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmentisofoho.

35 Iyoho longkonɨngkahonɨngki hwe engo Loumntaˈango sohwa hofɨko hwe itokusoˈnjo sohwamo lɨhwojahonɨngkofi hofɨko hwe impoˈangomjo mokosyohumayo sohumo ulɨmento, Oso hwe hufaˈu sohwaˈumo sɨkwatɨpo filohofo.

36 Ose ulahonɨngkofi hwe huhwo sohwo Poulɨmo hungkuno ulɨmento Hwe engo Loum mtaˈango sohwa wosesɨkwojantɨfeˈno hungkuno lɨhwajohofo. Osoˈno siko impoˈango mtaˈni ulɨkoˈmahosɨsi sɨmeho pompenjiyoˈnji fɨwanɨnyo.

37 Ose ulahonɨngki Poul kako hwe itokusoˈnjo sohwamo ulɨmento, Oˈo oso yahino wopɨngoˈmaho. Nekwo Loum aˈamu hwoyaˈyoho. Fosi nekwo wonyo miyoˈnjo yahonɨngkuhwoi sekwo wonyo elohofontɨfi utɨhwaˈnyopo ikujoho efongkuˈmalofofoho. Hungkuno itoˈno melɨhwajiyoˈnjo miyontɨfi impoˈangomo siki intofo ehumalofɨhwasoho. I olohonta elohofo, Siko hiyae hano uhusɨsi fɨwanɨnyo. Oso yahino nɨhuˈno wonyofoho. Hwe engo Loum mtaˈango sohwa nekumneˈno nopɨkuji mempo hohntaˈni ipemotewahonɨngkuji nekwo wohwantayoho.

38 Ose ulahonɨngki aˈamu itokusoˈnjo sohwa oso hungkuno hiso motowahonɨngkofi hwe engo Loum mtaˈango sohwa nupaˈontɨfi Poulɨˈnji Sailasɨˈnji Loum aˈamu sohwaˈuneˈno iyoho unɨmentisofoho.

39 Osoˈno hwe engo sohwa impoˈangomneˈno nowentɨfi Poulɨˈnji Sailasɨˈnjimo sɨmeho wopɨngo umoˈnyoˈneˈentɨfi ulontɨfi mempo hntaˈni ipemotaswontɨfi ulɨmentofofi, Siko olo ango lopo ulɨkoˈmahosɨsi mpannyo.

40 Ose ulahonɨngkofi Poulɨˈnji Sailasɨˈnji impoˈangomo ulɨkoˈmanji Litiyafe angomo humentisiyefoho. Osopo aˈamu Jisasɨmo inɨngkowawoˈnɨngkohofo soˈnji nuhuˈmokontɨfi hungkuno sɨmehomoˈmo nusosofitofonji ulɨkoˈmaˈmentisiyefoho.

17

A'amu Tesolounikaso Poul+'nji Sailas+'njimo ikujoho wofonjant+fi imentohofofoho.

1 Poul+'nji Sailas+'nji ango Am+fipoulis+'nji Apolouniya'nji uhwontawenji ango Tesolounika sopo i'mofapmmentisiyefoho. Osopo a'amu Jutafe tajo ango loho'nnyoponoho.

2 Poul s+kuno iyoho humayoso engolopohamo kako tajo angomo umojo sohwo hof+koe tajo angomo hof+ko'nji humentisofoho. S+kuno iyoho humayo hufa'u s+hune somo Poul An+tuye iyoswo mta'ango hungkuno hwap+ngo lut+hwamentisofoho.

3 Ole lut+hwamento, An+tuye hungkuno ole nal+mento, Hwe fihwo nop+hwosi tohino engo nomahwosi nope'n+ngkuhwosi apa'no nol+kafonefoho. Ose nal+mentisofoho. Oso hiso'no An+tu nakwoe hwahopo uhwat+mentiso huhwo sohwo Jisas+yoho. Osohune'no selalokweno.

4 Poul+ye hungkuno upa'nont+fi a'amu fehohnjo oso hungkuno hiso s+meho hi'ntnnono uyont+fi Poul+'nji Sailas+'njimo in+ngkamentohofofoho. Oso a'amu hiso fehohnjo Ngk+lik a'amu An+tune'no tajo ango somo uhu'mokumotofofoho. Hwe engo sohwafe moya'mi sofanji in+ngkamentohofofoho.

5 I oso'no a'amu Juta fehohnjo hon+mo yont+fi hof+ko hwe wonyo a'amu uhu'mokiyo sopo siki humawo'n+ngkohofo sohwamo nomant+fi nom'ne hwe moya'mi'nji uhu'mokont+fi mango engo l+wo'n+mentohofofoho. Ose yahon+ngkofi a'amu hopi'nonohino s+mano hintotohino umn+ngkahon+ngki Jesoun+ye angomo kikito'mentohofofoho. Hof+ko Poul+'nji Sailas+'njine'no not+peent+fi ut+hwa'nyopo womuhumojano l+mentohofofoho.

6 Ose ko l+mentohofoso wonyopi t+peent+fi Jesoun oso hwo'nji a'amu Jisas+mo in+ngkawowo'n+ngkohofo nom'ne so'njimo hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwamne'no hus+mpent+fi mango engo mohm'no ul+mentohofi, Olo hwe hufa'u lohwa'u siko hwaho hopi'nonohinopo yahino wonyo yonji olohonto olopo humasiyo.

7 Olo Jesoun lohwo hikimo kakoe angomo motawomasofoho. Hiko nakwoe hwe engo Sisafe hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkisiyo hwa'uyoho. Ole l+mentisiyo, Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo ne sohwo Jisas+yoho.

8 Ose ulahon+ngkofi a'amu hopi'nono nupa'nont+fi hwe engo huhwanji s+mano hintotohino umn+mentisofoho.

9 Hwe engo sohwa Jesounˈnji aˈamu Jisasɨmo
inɨngkawowoˈnɨngkohofo nomˈne soˈnjiye hamniyoho weˈe
nomantɨfi usɨhutofahonɨngkofi hofɨko umentohofofoho.

Ango Mpeliya sopo Poulɨˈnji Sailasɨˈnji syoho imentisiye-
foho.
10 Oso sɨkwoˈmiyo somo sɨkuno meefahonɨngki aˈamu
huhwo sohwa Poulɨˈnji Sailasɨˈnji Mpeliya ango sopo
komoˈno uhwatɨmentohofofoho. Osopo iˈmofaponji aˈamu
Jutafe tajo ango somo humentisiyefoho.
11 Aˈamu Mpeliyaso huno wopɨngoˈnjofoho. Hofɨko
aˈamu nomˈnefe hungkunomo upaˈnɨwoˈnontɨfi
huno itoˈno syafɨhuˈmotofofoho. Aˈamu Tesolounika
paˈnyoˈmaho. Oˈo, Poulɨye hungkunomo sɨkuno
huhwo huhwi upaˈnɨwoˈnontɨfi Anɨtuye iyoswo somo
hungkuno atofo lɨmotofofoho. Ole syafɨhuˈmentohofi,
Poulɨye hungkuno nehopitɨkeno. Anɨtuye hungkunomo
uhwonano. Ose syafɨsyontɨfi Anɨtuye hungkunomo atofo
lɨwoˈnɨmentohofofoho.
12 Anɨtuye hungkuno atofo lontɨfi Poulɨye hungkuno
neˈnjo uhwonontɨfi Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono umentoho-
fofoho. Aˈamu hiso fehohnjo Ngkɨlik aˈamu hwe moyaˈmi
yofe engoˈnjofoho.
13 Aˈamu Juta Tesolounika humamotofoso Poul
Mpeliya ango sopo Anɨtuye hungkuno lɨjwaofahonɨngki
nupaˈnontɨfi nolɨkafontɨfi Mpeliya ango sopono
pmmentohofofoho. Osopo aˈamufe huno yɨwoloˈmokontɨfi
fonɨfonyo yahonɨngkofi aˈamuso sɨmano hintotohino
umnɨmentisofoho.
14 Oso hisoˈno aˈamu Jisasɨmo inɨngkawowoˈnɨngkohofoso
nupaˈnontɨfi Poulɨmo mijo ayo momɨngopo komoˈno uh-
watɨmentohofofoho. I osoˈno Sailasɨˈnji Timoutiˈnji siko
Mpeliya ango sopo humamentisiyefoho.
15 Aˈamu Poulɨmo ipemotawomentohofo sohwa ango
Atenɨs iˈmofawentɨfi osopo Poul ole lɨhwatɨmento,
Sailasɨˈnji Timoutiˈnji siko komoˈno wapiyo. Ose
ulahonɨngki aˈamu sohwa Poulɨmo ulɨkoˈmantɨfi kakoe
hungkuno motasɨmentohofofoho.

Ango Atenɨs sopo Poul hungkuno ulɨmentisofoho.
16 Poul ango Atenɨs hwe hufaˈu sohwaˈumneˈno
uhwontohumanto sojo huyoˈmango kengo kengo
uhwonɨmentisofoho. Oso huyoˈmangoso aˈamu hwomtame
ulohofoˈne mtɨˈmokumentohofofoho. Poul nuhwononto
sɨmeho tango umentisofoho.
17 Osoˈno Poul aˈamu Jutafe tajo ango somo
noswonto osopo aˈamu Juta soˈnji aˈamu kengo

Anɨtumneˈno jomo ulɨmotofo soˈnji Anɨtuneˈno hungkuno hnnɨwoˈnɨmentohofofoho.
18 Aˈamu huno hwapɨngoˈnjoso fehohnjo Epikuliyan honɨngkanomo inɨngkamotofo soˈnji fehohnjo Sɨtouik honɨngkanomo inɨngkamotofo soˈnji Poulɨˈnji yoka ikujoho paˈnyo hnnɨmentohofofoho. Yoˈmayo Jisas imentiso soˈno kako poyo peˈnonto apaˈno songo lɨkaˈmentiso soˈno Poul kako hofɨkimo ulɨmentisofoho. Oso hungkunoso nupaˈnontɨfi fehohnjo ole hnnɨmentohofi, Olo hwe huno ane hweho. Kako neˈno lɨwoˈnɨngkiso lohwo pehofo hungkuno lalofoho. Nomˈne fehohnjo ole hnnɨmentohofi, Aˈamu kengofe anɨtu huyoˈmango soˈno lalofoho. Ose hnnɨmentohofofoho.
19 Oseso hofɨko Poulɨmo nomantɨfi aˈamu *kaunɨsol* Aley-oupakosɨˈnjo sopo uhumajontɨfi, Olo hungkuno songo lalokunoloso nakwo huno wonaimonteˈno yalofoho.
20 Jɨje hungkuno fehohnjo songoso nakwo huno itoˈnohinoˈmaho. Olo hungkuno hwapɨngoso nakwo huno wonayono. Ose ulɨmentohofofoho.
21 Aˈamu Atenɨs soˈnji aˈamu nomˈne osopo humamento-hofo soˈnji hofɨko hungkuno songo upaˈnontɨfi oso hisoˈno neˈno lɨmotofofoho. Syoho neˈnji miyoˈnjofoho. Oˈo, hungkunoˈnohino lɨmotofofoho.

22 Oseso Poul kako nolɨkafonto aˈamu *kaunɨsol* Aliy-oupakas sohwanjo sopo lohofonto ulɨmento, Sekwo aˈamu Atenɨs soku, Ngko sehonɨngkoheso sekwoe sojo huyoˈmango piˈnɨngo engo somneˈno sekwoe Anɨtu paˈnyomo hwom-tame ulohofɨwoˈnɨngkohofo kuyoho.
23 Ngko sekwoe angkuhwafo lopo emoyonji oso sekwoe ango sojo huyoˈmango yofe hoˈnomayoˈne piˈnɨngo uh-wonɨmalefoho. Ole uhwonɨmaleso, ijempoho angaˈnohino sopo sekwo ole mtɨˈmokumentohofi, Oloso nakwo Anɨtu nomˈnehwo huno momasoˈnjo sohumneˈnefoho. Ose mtɨˈmokumentohofofoho. Oso Anɨtu huhwo sohwo sekwo huno maseyoˈnjo siki hwomtame ulohofɨwoˈnɨngkohofo so-huneˈno selalokweno.

24 Kako hwahoˈnji yoˈmayo hwahoponjo wojoso mtɨˈmokumentiso sohwa kako yoˈmayo hwahoponjo ahwomomjoso mokosyohumayoˈne Hwe Engo hweho. Ango aˈamu molinyo sopo mohumayoponoho.
25 Kako yoˈmayo umofonyo iyoso nɨhuˈno awonoho. Osoˈno aˈamu pipi ufoˈmapitnnehofo. Oˈo, Anɨtu kako songo humayo soˈnji ifofo sɨmano esyaofoˈne soˈnji aˈamu hopiˈnonohino somo yano uyɨwoˈnɨngkiso hweho. Yoˈmayo hopiˈnonohino hwapɨngo hweho.

26 Sɨmoˈmo neˈmo kako hwe angaˈnohino
mtɨˈmokumentiso sohonta aˈamu hopiˈnonohinofe
sɨkuno soˈnji hofɨkoe hwaho ayo momɨngo sopo
hoˈnahumentisofoho. Oso hwe sɨmoˈmjo sohumtaˈango
temtitofo hopiˈnonohinoso imoˈnɨmentohofofoho. Anɨtu
aˈamu somo hwaho hoˈmo hoˈmo uhwojɨwoˈnalofoho.
27 Anɨtu ose yonto kako aˈamuso kakineˈno
watɨpenɨmopɨfento yalofoho. Aˈamu hofɨko Anɨtumo
notɨpemafɨkuji nuhwonɨfitnnefoho. Nakwo aˈamu angaˈno
angaˈnohino soˈnnonjo sopo Anɨtu mofonepo humaho.
28 Hwe nomˈne sohwa ole ulɨmento,

Anɨtu nakwoe hwapɨngo hweho.

Nakwoe sɨmano esyaofoso, nakwoe hano emoyoso, nakwoe
songo humayoso kako angaˈnohino hwapɨngo hweho.

Nomˈne hwe sekumtaˈango hunoˈnjo sohwo ole lɨmento,
Nakwoˈntnne kakoe mehomiˈnwoho.
29 Nakwo Anɨtuye mehominɨˈmanji ole mosyafɨsiyoˈnjo
uyano. Aˈamu hwaho kengo kengo nomantɨfi
aˈmohuyoˈmango mtɨˈmokuwoˈnɨngkohofofoho.
Nakwoe Anɨtu kako hwahoponjo huyoˈmango
aˈamu mtɨˈmokuwoˈnɨngkohofo paˈnyo hweho. Ose
mosyafɨsiyoˈnjo uyano.
30 Hohonta aˈamu Anɨtumneˈno huno mosyafɨsiyoˈnjoso
yoˈmayo huyoˈmango mtɨˈmokahonɨngkofi Anɨtu
nuhwononto hungkuno mujoˈnjo imentisofoho. I olohonta
Anɨtu kako aˈamu hopiˈnonohino hnˈnɨmo ole nelalofoho,
Sekwoe honɨngkano wonyomo hohujo ikinjaofɨkuji ngko
Anɨtu ne sohwoˈnɨmo tɨfi nnɨngkapmno. Ose nelalofoho.
31 Anɨtu aˈamu hopiˈnonohino somneˈno sɨkuno yano
ilofɨhwajiyoˈne hoˈnahumentisofoho. Hwe fihumo yano
ilofɨhwajiyo syoho soˈno uhwosopoˈmentisofoho. Aˈamu
hopiˈnonohinoso oso hwe huhwo sohumneˈno huno
uyosoˈno Anɨtu utɨhwaˈnyopo hwe peˈnyo sohumo songo
ulɨkaˈmentisofoho. Oso hungkunoso Poul ulɨmentisofoho.

32 Oso hungkuno hwe peˈnyo sohumo apaˈno songo
ulɨkaˈmentiso soˈno nupaˈnontɨfi aˈamu fehohnjo sitofo
ulɨmentohofofoho. Aˈamu nomˈne fehohnjoso ole
ulɨmentohofi, Olo hungkuno hiloso apaˈno upoˈnano.
33 Oseso Poul aˈamu somo nulɨkoˈmanto umentisofoho.
34 Aˈamu fehohnjo Poulɨmo ufohiˈnontɨfi Jisasɨmo
sɨmeho hiˈntnnono umentohofofoho. Hwe angaˈno kakoe
yofe Ntiyounisiyos kako *kaunɨsol* Aleyoupakos syohoˈnjo
hweho. Aˈmu fisi kakoe yofe Ntomalisɨyoho. Osoˈnji
nomˈnesɨˈnjoho.

18

Ango Koulin sopo Poul syoho imentisofoho.

1 Osohonta Poul Atenɨs ulɨkoˈmanto ango Koulinneˈno
umentisofoho.
2 Osopo nohumanto hwe Juta fihwo nohumentanɨngki
uhwonɨmentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe
Akwila. Kakoe ango hwapɨngo neso Pountos. Hohonta kako
kakoe ape Pɨlisilaˈnji hwaho Itali ulɨkoˈmanji pmmentisiye-
foho. Hwapɨngoso hwe yofe engoˈnjo Kɨloutiyos kako aˈamu
Juta Loum humamotofo somo wae yaofahonɨngki hofɨko
ango kengo kengopono humpoˈmentohofofoho. Oso aˈmu
siyaˈumo Poul jomo uˈmaˈmentisofoho.
3 Poulɨˈnji oso aˈmu siyaˈuˈnji hofɨkoe syohoso afafoho.
Hwapɨfe ango molɨmotofofoho. Osopo Poul sikoˈnji nohu-
mantɨfi syoho imentohofofoho.
4 Engolopohamo sɨkuno iyoho humayo somo Poul
aˈamu Jutafe tajo ango somo swonto hofɨkoˈnji hungkuno
lɨmotofofoho. Poul kako aˈamu Jutaˈnji Ngkɨlikɨˈnji Jisasɨmo
sɨmeho hiˈntnnono uyɨfitnneˈento lutɨhwamentisofoho.
5 Hwangku sohonta Sailasɨˈnji Timoutiˈnji hwaho
Masetouniya ulɨkoˈmanji Poul ango Koulin humentanɨngki
pmmentisiyefoho. Siko nopahonɨngki Poul hwapɨfe
ango syoho ulɨkoˈmanto Anɨtuye hungkuno aˈamumo
lutɨhwamentisofoho. Ole ulɨmento, Hwe Anɨtu nakwoe
hwahopo uhwatɨmentiso sohwo Jisas Kɨlaisɨyoho. Ose
ulɨmentisofoho.
6 Olo hungkuno hilo soˈno aˈamu Juta fehohnjoso
nakwolaho lontɨfi hofɨko Poulɨmo sitofo ulɨmentohofofoho.
Osoˈno Poul kakoe hwapɨfemjo hintalinyo wae
lohoˈnɨmentisoso kakoe hungkunomo haloho ma-
posoˈnefoho. Ose yonto ulɨmento, Sekwo tɨkanomo
ufijoˈmanji sekwoe syohofoho. Nje syoho moiˈwonoho.
Sekwo aˈamu Juta sokumo selɨkoˈmahmˈmo aˈamu temtitofo
kengo somo Anɨtuye hungkuno wolutɨhwamneˈno yohono.
7 Ose ulonto tajo ango somo nulɨkoˈmanto hwe nomˈne
temtitofo kengo sohwoe ango somno nowento osopo no-
humanto lutɨhwamojofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako
Anɨtuneˈno jomo ulɨwoˈnɨngkiso hweho. Kakoe yofe Taitas
Josɨtos. Kakoe ango tajo angoˈnjo sopo afapo molinyofoho.
8 Oso tajo ango mokosyohumayo sohwoe yofe
Kɨlisɨposɨyoho. Kako kakoe apeˈnji sikoe mehomiˈnji hofɨko
Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentohofofoho. Aˈamu
Koulin piˈnɨngoso Poulɨye hungkuno nupaˈontɨfi sɨmeho
hiˈntnnono uyahonɨngkofi mijo kiyomaˈmentohofofoho.

9 Sɨkuno nomˈnemo wojo hopa uhwonɨmentisoso Anɨtu ulɨmento, Kɨko iyoho yohotoho. Kɨko nje hungkuno yoloho fiso. Kɨko mampiˈnyo humahotoho.
10 Ngko kɨkoˈnji humaleno. Aˈamu nomˈneso wonyo makumokufitnnehofo. Oso ango lopo nje aˈamu ne piˈnɨngo imoˈnɨfitnnefoho. Ose ulɨmentisofoho.
11 Osoˈno Poul oso ango sopo soswo angaˈno uyokolofahonɨngki osopo nohumanto Anɨtuye hungkuno lutɨhwamojofoho.
12 Hwe fihwo kakoe yofe Ngkaliyou, Loum mtaˈango sohwo yofe engo nomanto hwaho Ngkɨlik mokosyohumayo sohonta aˈamu Jutaso sɨmeho afa inontɨfi Poulɨmo nakwolaho lontɨfi, hungkuno ujoˈne ango Ngkaliyou hungkuno itoˈno mɨhwajiyoˈne sopono ipemotasɨmentohofofoho.
13 Ole ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo kako Anɨtuneˈno tɨfi inɨngkayo soˈno honɨngkano songo lonetɨhwalofoho. Olo honɨngkano songo losomo tɨfi inɨngkowasoˈmanji hungkuno hohontajo somo womtɨhupeentanoho.
14 Ose ulahonɨngkofi Poul hungkuno ulɨmonto yahonɨngki Ngkaliyou kako aˈamu Juta somo ulɨmento, Olo hwe lohwo hungkuno Loumntaˈangomo hwotoho hmmasoˈmanji ngko sekwoe hungkuno upaˈnɨˈmnesohilo.
15 I osoˈno olo hiloso sekwoe honɨngkano hungkuno hohontajo mtaˈango soˈno sekwoˈnohini mtitopmno. Nje syohoˈmaho. Sekwoe syohofoho.
16 Ose ulonto ango mtaˈni lɨhwatɨmentisofoho.
17 Osoˈno aˈamu Juta hiso hwe fihwo kakoe yofe Sousɨtenis tajo ango mokosyohumayo sohumo aho nokentɨfi ango hungkuno itoˈno mɨhwajiyo sopo ikujoho fongkuˈmentohofofoho. Ose ko yahonɨngkofi Ngkaliyou kako hungkuno nomˈne mujofoho.

Hwaho Siliya ango Antiyouk sopono Poul asomo umentisofoho.

18 Poul ango Koulin sopo aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofo soˈnji nohumentanɨngki sɨkuno nomˈne nuyokolofahonɨngki Poul oso aˈamu somo ulɨkoˈmaˈmentisofoho. Kako Pɨlisilaˈnji Akwilaˈnji sikoˈyaˈuˈnji nowentɨfi ango Sengkɨliya sopo Poul kako Anɨtumo hungkuno nto ulɨmentiso soˈno kakoe mijiyo hohwafo imokinɨmentisofoho. Hohwafo imokinɨngkahonɨngki yofayokinomo nokotasontɨfi hwaho Siliyamneˈno wakoˈmentohofofoho.
19 Hofɨko ango Efesos iˈmofawentɨfi Poul aˈmu siyaˈumo nulɨkoˈmanto aˈamu Jutafe ango uhuˈmokiyo somo noswonto hofɨkoˈnji hungkuno lɨmentohofofoho.

20 Hofɨko Poulɨmo ulɨmentohofi, Kɨko nakwoˈnji sɨkuno piˈnɨngo fohumaho. Ose ulahonɨngkofi oso hungkuno somo tɨfi minɨngkammentisofoho.
21 Oˈo kako wamonto yonto ulɨmento Anɨtu ngkimo ole ntosoˈmanji, Kɨko ango Efesos asomo fɨwe ntososo, eˈwa ngko wapmmonnoho. Ose ulonto Efesos ulɨkoˈmanto yofayokinomo umentisofoho.
22 Yofayokino Sisaliya ifohohosyosyahonɨngki Poul aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofo osopo humamotofo somo uˈmanto hungkuno weˈe ulonto Antiyoukɨmneˈno umentisofoho.

Apoulous ango Efesos sopo Anɨtuye hungkuno ulɨmentisofoho.

23 Osopo nohumanto sɨkuno nomˈne somo umentisofoho. Kako hwaho Ngkolesiyaˈnji Fɨlijiyaˈnji uhwontawento aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofo somo yokumpohˈnyo sosofito fosyohumamentisofoho.
24 Aˈamu Juta fihwo kakoe yofe Apoulousɨyoho. Oso hwe huhwo sohwoe ango hwapɨngoso Alekɨsantɨliyanoho. Kako ango Efesos sopo noponto humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo Anɨtuye iyoswo somo hunoˈnjo hweho. Kako Anɨtuneˈno hungkuno wonyoangkafo lɨwoˈnɨngkiso hweho.
25 Aˈamu nomˈneso kakimo Anɨtuye honɨngkanomneˈno lutɨhwahonɨngkofi kako haloho'no yonto sɨmeho wopɨngo umoˈnɨngkahonɨngki nomˈne aˈamu somo Jisasɨmneˈno yoloho lutɨhwamentisofoho. I osoˈno Jisasɨye hungkuno fehohnjo kako huno muyofoho. Oˈo, Joun aˈamumo mijo kiyomayo yahino soˈno huno unyo hweho.
26 Kako aˈamu Juta sofe ango uhuˈmokiyo sopo olo hungkuno hiloso aˈamu somo yokumpohˈnyo lutɨhwomaˈmentisofoho. Pɨlisilaˈnji Akwilaˈnji siko olo hungkuno hiloso nupaˈnonji hwe sohumo nutɨmanji sikoe angomno ipemotawenji osopo Jisasɨmneˈno hungkuno hopiˈnonohino lutɨhwamentisiyefoho.
27 Hwangku sohonta Apoulous hwaho Ngkɨlik soponeˈno wamo lonto, aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofo Efesos humamotofoso Apoulousɨmo ufoˈmano lontɨfi hofɨkoe aˈamu hwaho Ngkɨlik osopo humamotofo somneˈno iyoswo mtɨˈmokumentohofofoho. Ole mtɨˈmokumentohofi, Olo hwe lohumo nakwoe aˈamu hwosoho ulɨmno. Ose mtɨˈmokumentohofofoho. Aˈamu Ngkɨlik somneˈno Anɨtu hitoho ulofahonɨngki honɨngkano imoˈmentisoso aˈamu angaˈno angaˈno Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono umotofofoho. Oso aˈamu homo somo Apoulous nuˈmanto ufoˈmaˈmentisofoho.

28 Osopo Apoulousɨ'nji a'amu Juta Jisasɨmo minɨngkayo'njo so'nji utɨhwa'nyopo Jisasɨmne'no hungkuno hnnɨmentohofofoho. Apoulous kakoe huno hofɨkimo yakolo uloho'mentisofoho. Kako Anɨtuye iyoswo mta'ango utɨhwanto ole lutɨhwamento, Oso hwe Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨmentiso sohwo Jisas Kɨlaisɨyoho. Ose lutɨhwahonɨngki hofɨkoe sɨmehomo'mo nehopeho syafɨhu'mentohofofoho.

19

Ango Efesos sopo Poul syoho imentisofoho.

1 Apoulous ango Koulin osopo nohumentanɨngki Poul ango Antiyouk ulɨko'manto hwaho hwofɨki'nyo'njo sopono nowakento ango Efesos i'mofapmmentisofoho. Osopo kako a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo fehohnjo somo tɨpema'mentisofoho.

2 Poul a'amu homo somo ulɨmento, Sekwo Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofo sohonta Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ma'mentohofotaho. Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, O'o, nakwo Anɨtuye Towahunomne'no mupa'nyo'nwoho.

3 Ose ulahonɨngkofi Poul ulɨmento, Mijo sekwo tɨhwoe hungkuno upo'nɨngkahonɨngkofi kiyosema'mentohofoto. Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Jounɨye hungkuno nalontɨfi mijo kiyonema'mentohofofoho.

4 Ose ulahonɨngkofi Poul ulɨmento, Hohonta Joun ole ulɨmojo hweho, A'amu hofɨkoe wonyomo hohujo ikinjaofɨkujo'no mijo wokiyosema'mnoho. Ose ulonto nom'ne hungkuno ulɨmento, hwe tɨfi pososohumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmno. Ose ulɨmojo hweho. Oso hwe tɨfinjo sohwo Jisasɨyoho. Ose ulɨmentisofoho.

5 Oso hungkuno hiso nupo'nɨngkahonɨngkofi Jisasɨye yofemo mijo kiyoma'mentohofofoho.

6 Ose yahonɨngkofi Poul a'amu homo somo aho kisosyahonɨngki Anɨtuye Towahuno Wopɨngo a'amu somo uhula'ofonto hungkuno kengo kengo uyɨmentisofoho. Hofɨko hungkuno kengo kengo lontɨfi Anɨtuye hungkuno lɨmentohofofoho.

7 Oso hwe sohwa aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyoho.

8 Poul a'amu Jutafe tajo angomo noswonto Jisasɨmne'no yokumpohn'nyo lutɨhwamentisofoho. Hamno hufa'u sɨhune memjaofahonɨngki kako ne'no lɨwo'nɨmojo hweho. Poul kako a'amu Jutaso Anɨtu nemokosyohumayo sopone'no sɨmeho yɨwolo'mokufitnne'ento lutɨhwamentisofoho.

9 I oso'no a'amu fehohnjo yokumpohn'nyo imo'nont‡fi
Jisas‡mo s‡meho hi'ntnnono muyofoho. Hof‡ko
ut‡hwa'nyopo An‡tuye Hon‡ngkanomne'no wonyo
hungkuno sitofo l‡mentohofofoho. Oso'no Poul oso a'amu
homo somo ul‡ko'manto a'amu Jisas K‡lais‡mo in‡ngkunyo
nom'ne so'nji umentohofofoho. S‡kuno huhwo huhwi
Poul mesy‡lut‡hwayo sohwoe hungkuno angomo Jisas‡ye
hungkuno lut‡hwamojofoho. Oso hwe mesy‡lut‡hwayo
sohwoe yofe Tilanos‡yoho.
10 Poul ose yontan‡ngki soswo hufa'u
uyakolo'mentisofoho. A'amu hopi'nono hwaho Esiya sopo
humamotofoso Jisas‡ye hungkuno upa'n‡mentohofofoho.
A'amu Juta so'nji a'amu temtitofo kengo so'nji
upa'n‡mentohofofoho.

Hwe Sefa sohwo kakoe hwomu sohwafe hungkunofoho.

11 An‡tu Poul‡mo aho yokumpohn'nyo umokahon‡ngki
yo'mayo kengo wonyoangkafoso mt‡'mokumentisofoho.
12 A'amu fihwafe hwap‡fe we'e somo Poul aho
pm'mokahon‡ngki nomotawent‡fi a'amu mnokino'njo
so'nji a'amu towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo
so'njimo uyahon‡ngkofi a'amuso hwap‡fe we'eso
aho nopm'mokahon‡ngkofi mnokino moi'wo
imo'n‡mentisofoho. Towahuno wonyoso nul‡ko'mant‡fi
umentohofofoho.
13 A'amu Juta hwoso sohwa emoyont‡fi towahuno
wonyo somo wae yao'motof‡hwafoho. Oso a'amu huhwo
sohwa Jisas‡ye yofe lont‡fi towahuno wonyo somo wae
yaofone'ent‡fi l‡mentohofofoho. Towahuno wonyo
somo ul‡mentohofi, Poul hungkuno lut‡hwawo'n‡ngkiso
sohune'no Jisas‡yoho. Oso hwe huhwo sohwoe
yokumpohn'nyo'njo kengopo wokuhwat‡mo. Ose
ul‡mentohofofoho.
14 A'amu Juta yofe engo'njo tajo ango syoho'njo so-
hwo kakoe yofe Sefa, oso hwoe hwomu aho fehohnta'ni
hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwa oso hungkunoso
towahuno wonyo sohumo ul‡mentohofofoho.
15 Oso hungkuno towahuno wonyo sohumo ulahon‡ngkofi
towahuno wonyo sohwo ul‡mento, Jisas sohune'no ngko
huno niyohoho. Poul ntnne'no huno niyohoho. I sekwo
t‡hwasilo, Ngko huno maniyohoyohoho.
16 Ose ulonto hwe towahuno wonyo'njo somo a'amu
sohwamo hweka'mo yaofonto hof‡koe hwap‡femo
s‡s‡mpento ikujoho yokumpohn'nyo fongku'mentisofoho.
Oso a'amu huhwo sohwa hwe sohwoe angomo komo'no

ulɨkoˈmantɨfi aˈapaho tohinoˈnji hwapɨfe ane hiyae humpoˈmentohofofoho.
17 Aˈamu Jutaˈnji aˈamu kengo soˈnji Efesos humamotofo sohwa olo hilo soˈno nupaˈontɨfi iyoho unɨmentisofoho. Osoˈno hofɨko Jisasɨye yofe hoˈnomaˈmentohofofoho.
18 Hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo Jisasɨmo sɨmeho umento-hofoso hofɨko hofɨkoe hohontajo yahino hofɨkoe yoˈmayo wonyo soˈno utɨhwaˈnyopo yoloho ulɨmentohofofoho.
19 Aˈamu piˈnɨngo engo peefoˈnohwosoˈno kiˈnyoˈno hunoˈnjoso hofɨko hofɨkoe iyoswo huno hwapɨngoˈnjo mtɨˈmokumentohofoso nuhuˈmokontɨfi aˈamufe tɨmopo toho uyoˈmentohofofoho. Oso iyoswo somne hamniyohoso atofo lɨmentohofoso *fifɨti tausen* (50,000) kina imoˈnɨmentisofoho.
20 Hohosohonta Jisasɨye hungkuno yokumpohnˈnyo imoˈnɨngkahonɨngki angoˈmeemo hoˈnɨngkahonɨngki aˈamu piˈnɨngo Jisasɨye hungkunomo inɨngkamentohofofoho.

Aˈamu Efesos sopo humamotofoso Poulɨmneˈno yoka hungkuno ulɨmentohofofoho.

21 Osohonta Anɨtuye Towahuno Wopɨngo Poulɨye hunomo uyahonɨngki Poul ole syafɨhuˈmento, ngko hwaho Mase-touniyaˈnji Ngkɨlikɨˈnji uhwontaˈmo tɨfi Jelusalemno wamo, lonto lɨmento, Ngko osopono uˈmo hwangku ango Loum sopo uhwonɨmonnoho.
22 Ose syafɨsyonto kako hwe hufaˈu kakimo ufoˈmawoˈnɨngkisiyo sohwaˈu Timoutiˈnji Elasɨtosɨˈnji oso hwaˈumo Masetouniyaˈno uhwatɨmentisofoho. Poul sikimo nolɨhwajonto kako hwaho Esiya sopo weˈenehwo humamentisofoho.
23 Oso hohosohonta aˈamu fehohnjo Efesos humamotofoso aˈamu Jisasɨye Honɨngkanomo tɨfi inɨngkawowoˈnɨngkohofo somo wonyo uloho'mentohofofoho.
24 Oso ango sopo hwe fihwo kakoe yofe Ntemitɨliyosɨyoho. Kako sojo ewafo paˈnyoso huyoˈmango syohoˈnjo hweho. Oso aˈamu sofe anɨtu hwasyosi Atemisɨyoho. Ntemitɨliyos kakoe aˈamuˈnji hofɨkoe anɨtu hwasyosiye ango huyoˈmango mtɨˈmokahonɨngkofi aˈamu hamniyoho engoˈnji mpe imotofofoho.
25 Ntemitɨliyos kako kakoe aˈamu syoho afaˈnjo so-hwamneˈno joho ulahonɨngki uhuˈmokumentohofofoho. Nuhuˈmokahonɨngkofi ulɨmento, Olo syoho hiloso nakwoe hamniyoho hwapɨngofoho.

26 Oso hwe Poul sohwo kakoe yoˈmayo syoho
yɨwoˈnɨngkisoso sekwo huno moiˈwonoho. Kako ole
lutɨhwalofi, sekwo anɨtu ahoˈnji mtɨˈmokuwoˈnɨngkohofoso
hwasyo anɨtuyoho. Ne anefoho. Ose lutɨhwalofoho.
Aˈamu piˈnɨngo engo oso hungkunoso nupaˈnontɨfi
tɨfi inɨngkowalokwofo. Olo hiloso nakwoe ango
Efesosɨˈnohinoˈmaho. Oˈo, nakwoe hwaho Esiya
yawojoˈmeemnoho.
27 Oso hungkuno Poul lisoso nakwoe syohomo wonyo
wonamokumontonoho. Osoˈnohinɨˈmaho. Nakwoe anɨtu
engosi Atemis kakoe ango wonyoangkafoso sikinjo paˈnyo
umoˈnɨmontefoho. Sɨmoˈmo aˈamu Esiya soˈnji hwaho
yawojoˈmeemjo soˈnji olo aˈmu lohnneˈno hwomtame
uloho'motofofoho. I osoˈno Poulɨye hungkuno Atemisɨye
yofe engoso wonyo umokumonto yalofoho.
28 Ose ulahonɨngki aˈamuso nupaˈnontɨfi sɨmeho tohino
umnɨngkahonɨngki mohmˈno ulɨwoˈnɨmentohofi, Nakwo
Efesos soˈnyuye Atemis yokumpohˈnyiyoho.
29 Ose neˈno ulɨwoˈnontɨfi sɨmeho fefoyo umokahonɨngki
hofɨko afaˈno afaˈno nolɨkafontɨfi angkuhwafo uhuˈmokiyo
sopono komoˈno wentɨfi hwe hufaˈu hwaˈu Ngkaiyosɨˈnji
Alisɨtakosɨˈnji oso hwaˈumo kompemotawomentohofofoho.
Oso hwe huhwo sohwaˈu Masetouniyantaˈango hwaˈu
Poulɨˈnji emmojiyo hwaˈuyoho.
30 Poul kako aˈamufe sɨmanopo waloho'mto yahonɨngki
aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofoso uhoholoˈmmtohofofoho.
31 Aˈamu fehohnjo yofe engoˈnjo hwaho Esiya
mokosyohumayo sohwa Poulɨmneˈno hwe wopɨngo
hweho hnnɨmentohofo sohwa Poulɨyepono hungkuno
ole lɨhwatɨmentohofi, Poul kɨko oso uhuˈmokiyo sopo
nopohotoho.
32 Ose lɨhwamentohofoso aˈamu uhuˈmokiyo somjo sofe
hunoso ehiloˈmeeˈmentisofoho. Aˈamu fehohnjo hungkuno
kengo lɨwoˈnontanɨngkofi aˈamu nomˈne sohwa nomˈne
kengo hungkuno lɨwoˈnɨmentohofofoho. Oso aˈamu
piˈnɨngo sohwa uhuˈmokiyo soˈno hwapɨngoso huno
muyofoho.
33 Aˈamu Juta fihwa Alekɨsanta sohumo aˈamu somo
uloneˈentɨfi usɨtofomotamentohofofoho. Osoˈno Alekɨsanta
ajwomoˈmo nolohofonto hofɨkoe hungkunomo asomo ulɨmo
lonto aho hoˈnomaˈmentisofoho.
34 Ose ko yahonɨngki aˈamuso Alekɨsanta yofe uhwo-
fontɨfi Juta hweho lontɨfi hungkuno afaˈno afaˈno mohmˈno
ulɨwoˈnɨmentohofi, Atemis nakwo aˈamu Efesos soˈnyuye
aˈmu engiyoho. Hofɨko joho neˈno lɨwoˈnontanɨngkofi
mofehiˈnyo sɨmoˈme hano uyoso hufaˈu imoˈnɨmentisofoho.

35 Tɨfi sohonta hwe fihwo yofe engoˈnjo aˈamufe ifali-
faliyo syohoˈnjo sohwo mampiˈnyo fosyohumamno ulonto
ulɨmento, Sekwo aˈamu Efesos soku upaˈnɨmno. Aˈamu
hopiˈnono huno ole uyalofoho, Nakwo Atemisɨye ango engo
soˈnji oso sojo ahwomo mtaˈango pɨwahuˈmentiso soˈnji
mokosyohumamwoˈnɨngkuhwoneˈnwoho.
36 Aˈamu oso hungkuno somo ilojaofoneso tɨhwolo.
Awonoho. Sekwoe sɨmeho ntoˈno wasemoˈnono.
Fonɨfonyoso iyoˈeno.
37 Olo hwe sekwo ipemotapohofo sohwaˈu nakwoe
Atemisɨye ango engomjo hufo miyo hwaˈuyoho. Siko
Atemisɨmneˈno sitofo mujofoho.
38 Ntemitɨliyosɨˈnji kakoe syoho ulohofiyo soˈnji hofɨko
nomˈne hwe sohumneˈno hungkunoˈnjoˈmanji oso
hungkunoso nakwoe hwe engo sohumneˈno fɨpemotapmno.
Osopo hungkuno joˈne sɨkuno somo itoˈno womɨhwajɨfe.
39 Sekwo nomˈne hungkunoˈnjo hwasɨˈmanji sɨkuno
uhuˈmokiyo ne somo walɨfe.
40 Olo hungkuno neˈno lontanɨngkuji nakwoe hwe engo
sohwa huno pipi syonafɨhupitnnehofo. Oˈo, yolohoso ne
anefoho. Hwe engo sohwa olo uhuˈmokiyo soˈno nalo-
honɨfijoso nakwo pehofo ulantanto. Awonoho. Nakwo
hungkuno asomo mulanehwono.
41 Ose ulonto aˈamu hofɨko uhuˈmokiyo sopo nohumen-
tanɨngkofi ulɨmento, Fohumpopmno. Ose ulahonɨngki
humpoˈmentohofofoho.

20

Hwaho Masetouniyaˈnji Ngkɨlikɨˈnji osopo Poul kako hano emoyamentisofoho.

1 Nohumpeehonɨngkofi Poul aˈamu Jisasɨmo
inɨngkawowoˈnɨngkohofo somneˈno ngkiyepono
wapɨfento joho ulɨmentisofoho. Nuhuˈmokahonɨngkofi
Poul Anɨtumneˈno hungkuno ulonto hofɨkimo
usosofitoˈmentisofoho. Ose yonto ulɨmento nje aˈamufo
woselɨkoˈmaˈmneˈno yohono. Sekwo mpanɨmno. Ose
ulonto Masetouniyaˈno umentisofoho.
2 Oso hwaho sopo uhwontawento aˈamu Jisasɨmo
inɨngkawowoˈnɨngkohofo somo Anɨtuneˈno hungkuno
ulonto aˈamu homo somo usosofitoˈmentisofoho. Osohonta
kako Ngkɨlik hwaho sopono umentisofoho.
3 Osopo nohumentanɨngki hamno hufaˈu sɨhune
uyakoloˈmentisofoho. Nohumanto kako yofayokinomo
Siliyaˈno wamto yahonɨngki aˈamu Juta sohwa Poulɨˈmo
wofonjosyano lontɨfi yahonɨngkofi Poul kako nupaˈnonto

huno yɨwoloˈmo lohofonto Masetouniyaˈno wamo lɨmentisofoho.
4 Nomˈne aˈamu Poulɨˈnji umentohofo sohwa hofɨkoe
yofe ole, Soupata Pilosɨye hwomu Mpeliyantaˈango hweho.
Tesolounikantaˈango hwaˈu Alisɨtakosɨˈnji Sekuntosɨˈnjoho.
Ngkaiyos Ntepe mtaˈango sohwoˈnji Timoutiˈnjoho. Hwaho
Esiya mtaˈango hwaˈu Tikikosɨˈnji Tɨloufimosɨˈnjoho.
5 Oso aˈamu sohwa sɨmoˈmo nowentɨfi nakuneˈno ango
Tɨlouas hontohumamentohofofoho.
6 Nakwo ango Filipai nohumentanɨngkuhwoni oso Sɨkuno
Engo aˈamu hofɨko oso wopayo engo ka moˈnnyoso
ane nyoˈne sɨkunoso moiˈwo imoˈnɨngkahonɨngki
nakwo yofayokinomo nowentanɨngkuhwoni sɨkuno
aho angaˈno hopiˈnono neyakolofahonɨngki ango
Tɨlouas iˈmofapmmentɨhwonefoho. Osopo nohumen-
tanɨngkuhwoni sɨkuno aho angaˈno hopiˈnonohino nomˈne
mtaˈni hufaˈu neyakoloˈmentisofoho.

Ango Tɨlouas sopo Poul kako hwe Jutikos sohumo ulɨkaˈmentisofoho.

7 Salole sɨkunoˈnji aˈamu soˈnji nakwo nuhuˈmokontani
wosopayo nɨmentɨhwonefoho. * Nonɨngkahonɨngkuhwoni
Poul aˈamu somo lutɨhwamentisofoho. Kako moˈnɨngkanta
wamo lonto imentisoso hungkuno nomˈne nomˈne
lutɨhwamentisoso kuntoliyopo imoˈnɨmentisofoho.
8 Nakwo ango yokintahopo tokilonjwaˈmjo somo nohu-
mentanɨngkuhwoni sikiloho piˈnɨngo sijɨmentisofoho.
9 Hwe songo fihwo kakoe yofe Jutikos osohwo kako
ifofo hanopo nokehumentanɨngki Poul hungkuno
neˈno lontanɨngki tɨmosaho unɨngkahonɨngki
nɨhuˈnahone saho poyo paˈnyo fosyawoˈmentisofoho.
Fosyawoˈmentisoso ango tokilonjwaˈmjo hufaˈu sɨhune
somtaˈni pɨwahuˈmentisofoho. Nopɨwesyahonɨngki aˈamu
hofɨko utɨmano lontɨfi kotawentɨfi uhwonɨmentohofoso
kako poyo nto peˈnɨmentisofoho.
10 Poul nokotawento hwomu poyo sohwoe aˈapahopo
pisongkiˈnamofonto kehutnnoma lohofonto aˈamu somo
ulɨmento, Sekwo yomo ikutoho. Kako songo humaho.
11 Oseso Poul angomo apaˈno nokotasonto aˈamuˈnji
wopayo kutɨkujo lohofontɨfi nɨmentɨhwonefoho.
Nɨmentɨhwoneso Poul apaˈno hungkuno neˈno lahonɨngki
iyoho longkonɨngkahonɨngki Poul nulɨkoˈmanto
umentisofoho.

---

* **20:7:** Aˈamu piˈnɨngo engo hunoˈnjoso hofɨko Jisasɨye mɨkufoˈnji honɨyoˈnji nyoˈneso hofɨko huno syafɨhuˈmotofofoho.

12 Oseso aˈamuso hwomu peˈnɨmentiso sohumo songo
humahonɨngki kakoe angomo ipemotawentɨfi hofɨko
sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmentisofoho.

Poul kako ango Tɨlouas ulɨkoˈmanto ango Miletos sopono
womentisofoho.

13 Poul nalɨmento, sekwo yofayokinomo ukuji ango Asous
sopo woswoˈnano. Ngko honɨngkanomo wamo. Ose nela-
honɨngki nakwo yofayokinomo umentɨhwonefoho.
14 Ango Asous sopo noswoˈnontani Poulɨˈnji nakwo
yofayokinomo nokotosontani ango Mitilinimneˈno
umentɨhwonefoho.
15 Mitilini ntaˈni nowekentani moˈnɨngkanta hwaho
weˈe Kiyous mofonepo umentɨhwonefoho. Osopo ntaˈni
nowentani moˈnɨngkanta hwaho weˈe Samousɨmneˈno
umentɨhwonefoho. Osopo ntaˈni moˈnɨngkanta Miletos
iˈmofapmmentɨhwonefoho.
16 Poul nto nalɨmentisofoho. Sɨkuno Engo *Pentikous*ɨmo
† ngko Jelusalem wohumamonnoho. Osoˈno ango Efesos
mamnehono. Hwaho Esiya sopo sɨkuno piˈnɨngo engo
moneyakolofonehoho.

Aˈamu ango Efesos sopo humamotofo sofe hwe engo so-
hwamo Poul kakoe hungkuno aeˈuyo uyɨmentisofoho.

17 Ose nalɨmentiso soˈno ango Miletos
iˈmofapmmentɨhwoneso Poul kako hwe engo aˈamu
Jisasɨmo inɨngkawowoˈnɨngkohofo somo mokosyohumayo
Efesosntaˈango sohwamneˈno hungkuno ole lɨhwatɨmento,
Sekwo nopɨkuji nohonɨmno.
18 Ose lɨhwojahonɨngki aˈamu Efesosntaˈango
iˈmofopahonɨngkofi Poul ulɨmento, Ngko hwaho Esiya
humamentohe sohonta nje yahinoso sekwo huno
moiˈwonoho.
19 Aˈamu Jutaso ngkimo wonyo ntohofaneˈentɨfi
hungkuno ko hnnɨngkahonɨngkofi osoˈno yoˈmayo tangoˈnji
nuˈmahonɨngki ngko nje yofe hwotoho fenji sɨmeho
tangoˈnji Anɨtuye syoho imentohefoho.
20 Sekwo huno seyohoho. Ngko iyoho mannɨngkahonɨngki
yoˈmayo sefoˈmayoˈno losetɨhwamentohefoho. Ango
uhuˈmokiyo utɨhwaˈnyo sopono sekwoe ango soˈmno
Anɨtuye hungkuno hopiˈnono losetɨhwamentohefoho.
21 Ngko aˈamu Juta soˈnji aˈamu kengo soˈnjimo
ole ulɨmentoho, Honɨngkano wonyo hopiˈnonohinoso
fohoˈnaopmno. Anɨtumneˈno sekwo huno
fɨwoloˈmokumno. Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmno.

---

† **20:16:** Ap. 2:1 enjwa soˈmo fehonoloˈmongkomaho.

22 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kɨko Jelusalemno
fiso ntɨmaho. Ngko haloho yonji Jelusalemmneˈno
wasɨmonneˈno yohono. Ango Jelusalem sopo peho
wonɨˈmaˈmtolo. Ngko huno maniyohoyohoho.
23 Oloˈnohino Towahuno Wopɨngo hungkuno
yokumpohnˈnyo ole ntahonɨngki, Impoˈangomo
hoˈnakohufijoso kɨko tango engo wotɨpemaˈmonnoho.
24 I osoˈno ngko iyoho mannɨngkohoyohoho. Oˈo,
nje aˈapahomneˈno huno masyofɨsyalokuyohono. Olo
syoho nakwoe Hwe Engo Jisas ntapmmentisoso moiˈwo
esojwamofo soˈno syofɨsyalokweno. Syoho hiloso
Anɨtu aˈamumo wopɨngoˈnohini uyɨwoˈnɨngkiso soˈno
wolutɨhwamneˈno yohono.
25 Sekwo upaˈnɨmno. Hohonta ngko noseˈmanji
Anɨtu yokumpohnˈnyo enemokosyohumayo soˈno
losetɨhwamentohefoho. I nomˈne sɨkunomo sekwo ngkimo
manohonɨfitnnehofo.
26 Oseso olo sɨkuno lomo hungkuno yokumpohnˈnyo
waselɨmonneˈno yohono. Sekwo tɨkanomo ufijoˈmanji sek-
woe syohofoho.
27 Yoˈmayo Anɨtu yonesoˈno nto losetɨhwamentohefoho.
Hungkuno fehohnjo hiyaso mohoˈnasiyofoho. Oˈo
hopiˈnonohino losetɨhwamentohefoho.
28 Sekwo itoˈno fehumamno. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo
syoho nto sejapmmentisofoho. Sekwo aˈamu Jisasɨmo
inɨngkawowoˈnɨngkohofo somo mokosyohumamno. Jisas
kakoe honɨyoˈnji hofɨkimo mpe imentisofoho.
29 Ngko huno ole nɨyohoho. Ngko sehwotɨˈmoˈme so-
honta aˈamu sikisɨwojo paˈnyo sekwoˈnjo ajwo lopo nopɨkuji
wonyo wosemokantɨfeho.
30 Aˈamu fehohnjo sekumtaˈni nolɨkafɨkuji aˈamu Jisasɨmo
inɨngkawowoˈnɨngkohofo somo hwasyomo ipesemotakuji
hwasyo hungkuno woselantɨfeho.
31 Osoˈno itoˈno mokosyohumamno. Oleso inɨngo
seyoˈeno. Soswo hufaˈu sɨhune neyakolofontanɨngki
ngko imɨngoˈnji sɨkunoˈnji humotaho lonji aˈamu
angaˈno angaˈnohino sokumo Anɨtuye hungkuno
losetɨhwamentohefoho.
32 Ngko Anɨtuye ahopo hoˈnosesyalokweno. Kako
aˈamumo wopɨngoˈnohini selohofɨwoˈnɨngkiso hweho.
Kakoe hungkuno yokumpohnˈnyo esesyohumahwosi, kakoe
aˈamu somo honɨngkano wopɨngo inɨngkayoˈne yoˈmayo
wosejapmmentonoho.
33 Sekwoe hamniyoho hwapɨfe yoˈmayo soˈno hi
manɨmoˈnɨmmentisofoho.

34 O'o, sekwo huno moi'wonoho. Ngko sekwo'nji no-
humanji ngko umofonyo iyo so'ne nje a'amumne'no mpe
imentohefoho.
35 Nto setɨhwamentohefoho. Oso pa'nyo sekwo fiyɨmno.
Sekwo syoho yokumpohn'nyo ifijoso a'amu po'nɨfo
somo ufo'mafɨkuno. Olo hungkuno Jisas nalɨmentisoso
sekwo inɨngo seyo'eno. A'amu nom'nemo yano'nohino
uyɨwo'nɨngkohofoso hofɨkoe sɨmonyo iyoso nom'ne a'amu
yo'mayo mawo'nɨngkohofo somo yakolonoho.
36 Poul oso hungkunoso moi'wo ulonto hofɨko'nji hwom-
tame ehumantɨfi Anɨtumo jomo ulɨmentohofofoho.
37 Ose yontɨfi hofɨko humotaho lontɨfi Poulɨmo ke-
hutnnoma'mentohofofoho.
38 Sekwo apa'no manohonɨfitnnehofo ulɨmentiso so'no
hofɨko sɨmeho tango umentisofoho. Hofɨko yofayoki-
nomne'no ipemotawomentohofofoho.

21

Poul kako Jelusalemne'no asomo umentisofoho.

1 Nakwo a'amu somo ulɨko'mentani yofayokinomo
nokotosontani, nowekentani hwaho we'e Kous osopo
i'mofapmmentɨhwonefoho. Mo'nɨngkanta nakwo
hwaho Loutes i'mofapontani osoponta'ango ango Patola
i'mofapmmentɨhwonefoho.
2 I'mofapontani yofayokino nom'neso hwaho
Founisiyamne'no wamonto yahonɨngki uhwonontani
osohumo nokotasontani wekapmmentɨhwonefoho.
3 Nowekapontani hwaho Saipɨlos uhwonontani oso hwaho
sopo yofayokino hwonamonyo hohnta'ni uyokolofontani
umentɨhwonefoho. Nowentani hwaho Siliya i'mofapontani
ango Taiya sopo ifohohosahumentɨhwonefoho. Oso ango
hopo sopo yofayokino ho'yango wojo'mesyamto umentiso-
foho.
4 Osopo nohumentani a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo
somo tɨpema'mentɨhwonefoho. Hofɨko'nji nohu-
mentanɨngkuhwoni sɨkuno aho anga'no hopi'nono
nom'ne mta'ni hufa'u neyakolo'mentisofoho. Anɨtuye
Towahuno sohwo a'amu somo kakoe huno uyahonɨngki
hofɨko Poulɨmo ulɨmentohofi, Kɨko Jelusalem sopono
nowakehotoho. Ose ulɨmentohofofoho.
5 Nakwoe sɨkuno hano iyoso'no imo'nɨngkahonɨngki
nakwo angopono nulɨko'mentani umentɨhwonefoho.
A'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo sohwa hofɨkoe ape
sofanji mehomi'nji nakumo mitɨmomɨngo sopo
nehwojamentohofofoho. Osopo nakwo hwomtame
ehumentani Anɨtumo isamoyoka ulɨmentɨhwonefoho.

6 Ose ulontani nakwo hnn+ment+hwoni, Nakwoe a'amu soku mpan+mno, hnn+ment+hwonefoho. Nakwo yofayokinomo nokotosahon+ngkuhwoni hof+ko angopono umentohofofoho.

Ango Sisaliya sopo hwe Akapos sohwo Poul+mo hungkuno ul+mentisofoho.

7 Nakwo ango Taiya ul+ko'mentani nowekontani ango Toulemes sopo i'mofapmment+hwonefoho. Osopo a'amu Jisas+mo in+ngkamotofo so'nji noswo'nontani s+kuno anga'no fosyawo'ment+hwonefoho.

8 Mo'n+ngkanta ango Toulemes ul+ko'mentani nowekentani ango Sisaliya sopono i'mofapmment+hwonefoho. Osopo nakwo Filip+ye angomo humament+hwonefoho. Filip huhwo sohwo An+tuye hungkuno lut+hwamojo hweho. A'amu Jisas+mo in+ngkamotofo ango Jelusalemmo humamotofoso Filip+'nji nom'ne hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwanji *apousel* sohwamne'no ufo'mayo'ne uhwosopo'mentohofofoho.

9 Filip kakoe mehomi musijo osofosofahu'nohino fafoho. Hof+ko An+tuye hungkuno lut+hwamotofofoho.

10 Osopo nohumentan+ngkuhwoni s+kuno fiso neyokolofahon+ngki hwe fihwo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo Jutiyanta'ango sohwo kakoe yofe Akapos+yoho. Kako i'mofapmmentisofoho.

11 Nonet+manto Poul+ye ahuloho nomanto kakoe s+fe aho'nji kilo'nonto ul+mento, An+tuye Towahuno Wop+ngo ole ntohoho. Olo ahuloho lo'nji kakwo'yohwo sohumo a'amu Jutaso Jelusalem ango sopo olo pa'nyolo nokilohof+kuji a'amu temtitofo kengo sohwafe ahomo woho'nokisyant+feho.

12 Ose nelahon+ngki upo'nontani nakwo a'amu Jisas+mo in+ngkamotofo nom'ne so'nji Poul+mo yokumpohn'nyo ole ul+ment+hwone, K+ko Jelusalemne'no nosohotoho.

13 Ose ulahon+ngkuhwoni Poul nal+mento, Sekwo humotaho peho'no sontant+kwofo. Nje s+meho tango n+yohoho. Jelusalem ango sopo ngkimo impe intofan+hufijoso Jisas+ye yofe ho'nomayo'ne pe'n+meso wop+ngofoho.

14 Ose nelahon+ngki nakwo Poul+mo nom'ne huno uyoso hopo'maho. Oso'no nakwo apa'no majofoho. O'o, ole ul+ment+hwoni, Yo'mayo An+tu yoneso umo'n+montonoho. Ose ul+ment+hwonefoho.

Jelusalemmjo hwe engo sohwamo Poul kakoe hungkuno ul+mentisofoho.

15 Hwangku sohonta nakwoe hoˈyango
itoˈno nuhuˈmokontani Jelusalemneˈno
ulɨkoˈmaˈmentɨhwonefoho.
16 Aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofo fehohnjo nakwoˈnji
umentɨhwonefoho. Hofɨko Nasounɨye angomo ipenemota-
womentohofofoho. Oso hwe Saipɨlosntaˈango huhwo sohwo
hohonta Jisasɨmo inɨngkamojo hweho. Nakwo kakoe an-
gomo humamentɨhwonefoho.
17 Humamentɨhwoneso Jelusalem ango sopo
iˈmofopahonɨngkuhwoni aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofoso
nonahonontɨfi sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmentisofoho.
18 Moˈnɨngka nakwo Poulɨˈnji Jemɨs sohumo uhwonyoˈne
umentɨhwonefoho. Aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofoso
hofɨkoe hwe engo sohwanji pmmentohofofoho.
19 Poul aˈamu sohwamo, Nje aˈamuhwafo ulonto,
yoˈmayo wopɨngo Anɨtu aˈamu temtitofo kengo somneˈno
uloho'mentiso soˈno yoloho ulɨmentisofoho.

*Poul kako hwe engo sohwafe hungkunomo tɨfi
inɨngkawento Anɨtuye ango engo somo humentisofoho.*

20 Oso hisoˈno nupaˈnontɨfi Anɨtumo isamoyoka
ulɨmentohofofoho. Ose ulontɨfi Poulɨmo ulɨmentohofi,
Nɨngkwahwo. Kɨko huno moiˈwonoho. Aˈamu Juta
piˈnɨngo engoso Jisasɨmo inɨngkamotofofoho. Oso aˈamu
hiso Mousesɨye honɨngkano hungkuno hohontajo somo
yokumpohnˈnyo mokosyohumawoˈnɨngkohofɨhwafoho.
21 Aˈamu fehohnjo oso aˈamu homo somo kikineˈno
hungkuno hwasyo ulɨmentohofofoho. Ole ulɨmentohofi,
Poul aˈamu Juta ango kengopo humamotofo somo
Mousesɨye hungkuno hohontajo somo tɨfi inɨngkakutoho
ulɨwoˈnɨngkiso hweho. Ole ulalofi, Sekwo sekwoe
mehomi sohwamo aˈapaho sɨhu kolofɨkutoho. Sekwo
oso honɨngkano hungkuno hohontajo somo apaˈno tɨfi
inɨngkakutoho. Ose ulalofoho ulɨmentohofofoho.
22 Osoˈno pipi yanehwono. Poul ntopohoho upoˈnantɨfeho.
23 Oseso nakwo kilalokuhwoneso kɨko tɨfi finɨngkayo.
Hwe osofosofahuˈnohino sohwa aˈamu Jutafe yahinomo
inɨngkayo soˈno Anɨtumo ole ulɨmalofi, Anɨtu kɨko nehonon-
tanɨngkiji oloso uyantaneˈyɨhwono. Ose ulɨmalofɨhwafoho.
24 Kɨko oso hwe sohwamo ufohiˈnɨngkohoji hofɨkoˈnji oso
yahino kihoˈmaso semokiyo soˈno fiyɨmno. Kɨko hofɨkineˈno
hamniyoho hoˈnasyohoji hofɨko oso yahino nɨhuˈnahone
ifijoso aˈamu huno ole uyono. Kikineˈno upaˈnɨmalofoso
hungkuno hwasyofoho. Kɨko Mousesɨye hungkunomo
inɨngkowalokuno soˈno hofɨko uhwonantɨfeho.

25 A'amu temtitofo kengoso Jisasɨmo
inɨngkawowo'nɨngkohofo somne'no hungkuno nto ko-
toku'malohwone so'no iyoswo mtɨ'mokuyahojɨmalohwonefoho.
Ole mtɨ'mokumalohwoni. Yahu yɨhufo a'amu nom'nehwo
hwoso sohumo uyɨfijoso sekwo nonɨngkutoho. Honɨyoso
nonyo'eno. Tongo yahu tɨ'wangomo nano jɨlɨpopijoso
nonyo'eno. Yo'mayo honɨngkano akngkilɨke iyo'eno. Ose
ulɨmentohofofoho.
26 Oso'no mo'nɨngkanta Poul oso hwe osofosofahu'nohino
sohwamo utɨmanto oso yahino kiho'maso imokiyo so'no
imentohofofoho. Ose yontɨfi hofɨko Anɨtuye ango engo somo
nohotoswontɨfi hwe engo sohwamo oso yahino kiho'maso
imokiyo so'no moi'wo imo'none so'no ulɨmentohofofoho.
Oso sɨkuno somo Anɨtumne'no a'amu anga'no anga'nohino
tongo hu'meesiyo'ne uyantɨfeho.

Anɨtuye ango engo somo a'amu Juta sohwa Poulɨmo aho kemokosyohumamentohofofoho.

27 Sɨkuno aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni
hufa'u moi'wo umo'nɨmonto yahonɨngki a'amu Juta hwaho
Esiyanta'ango sohwa Poulɨmo Anɨtuye ango engo somo
uhwonɨmentohofofoho. Nuhwontɨfi hwe moya'mi
hopi'nono ulɨkafontɨfi Poulɨmo aho ko'mentohofofoho.
28 Nokentɨfi hofɨko mango mohm'no lontɨfi ulɨmentohofi,
Sekwo a'amu Isɨlael soku, fonefo'mapmno. Olo hwe
lohwo kako ango'meemo emoyonto nakwoe yahinomne'no
Mousesɨye honɨngkano hungkunomne'no olo ango
engo lomne'no hungkuno wonyo lɨwo'nɨngkiso hweho.
Oso'nohino'maho. O'o, olohonta kako a'amu temtitofo
kengo sohwamo olo ango wopɨngo lomo ipemotapiso
so'no ango wonyo kiho pa'nyo imo'nɨngkohoho. Ose
ulɨmentohofofoho.
29 Oso hungkuno hiso hwapɨngo ole. Hofɨko Poulɨmo
uhwonɨmentohofoso kako a'amu temtitofo kengo ango Efe-
sosnta'ango Tɨloufimos oso hwo'nji ango Jelusalem nohu-
mentanɨngki uhwonontɨfi hwasyo ole syafɨhu'mentohofi,
Poul oso a'amu sohwanji Anɨtuye ango engo somo ipemo-
taswohoho. Ose lɨmentohofofo.
30 Oso'no Jelusalem mta'ango a'amu hopi'nonohino
yomo yontɨfi mango engo lɨwo'nontɨfi yohoto yohotofo
mjaloho'nɨmɨwentɨfi uhu'mokumentohofofoho. Hofɨko
Poulɨmo aho kemotaswopahonɨngkofi Anɨtuye ango
engomjo hoku'yo hopi'nono pɨjwahumentohofofoho.

Hwe itokuso'njo sohwamo mokosyohumayo yofe engo'njo sohwo Poulɨmo utɨma'mentisofoho.

31 Hofɨko Poulɨmo wofonjosyantɨfi ikujoho posontanɨngkofi hwe yofe engoˈnjo itokusoˈnjo mokosyohomayo sohumneˈno hungkuno hoˈnɨmentisofoho. Hofɨko ole ulɨmentohofi, Aˈamu Jelusalem hofɨko ikujoho fongkiˈnalokwofo.

32 Ose upaˈnontɨfi hwe yofe engoˈnjo sohwo kakoe aˈamu itokusoˈnjo sohwamo nomanto aˈamu uhuˈmokiyo sopo komoˈno pmmentohofofoho. Aˈamu Jutaso hwe yofe engoˈnjo sohwoˈnji aˈamu itokusoˈnjo sohwanjimo uhwonontɨfi hofɨko Poulɨmo apaˈno ikujoho mafongkuˈmentohofofoho. Hofɨko uyohohuˈmentohofofoho.

33 Hwe itokusoˈnjo yofe engoˈnjo sohwo Poulɨmo aho nokento kakoe aˈamu sohwamo ulɨmento, Sekwo ahwomo nano hufaˈu nomafɨkuji hwe lohumo hmtofahumno. Ose ulonto ulohonɨmento. Olo hwe lohwo tɨhwolo. Peho imasoto.

34 Ose ulohonɨngkahonɨngki aˈamu fehohnjo hungkuno angaˈno lontanɨngkofi aˈamu nomˈne sohwa hungkuno kengo joho lahonɨngkofi hungkuno engo hoˈnɨmentisofoho. Hungkuno piˈnɨngo engo hoˈnɨngkahonɨngki hwe yofe engoˈnjo sohwo yoloho hwapɨngoso mupaˈnɨmmentisofoho. Oseso kako itokusoˈnjo sohwamo ulɨmento, Poulɨmo itokusoˈnjo sohwafe angomo motasɨmno.

35 Ose ulahonɨngki oso ango homo somo kotasiyo sopo nomotosahonɨngkofi aˈamu piˈnɨngo engo kakimo wofonjosyano lahonɨngkofi aˈamu itokusoˈnjo sohwa utɨmotasɨmentohofofoho.

36 Aˈamu piˈnɨngo engoso tɨfi inɨngkasontɨfi ulɨmentohofi, Fonjahumno.

Poul aˈamu Juta somo kakoe hungkuno ulɨmentisofoho.

37 Hwe itokusoˈnjo sohwa hofɨkoe angomo womotoswantɨfi yahonɨngkofi Poul hwe yofe engoˈnjo sohumo ulɨmento, Hungkuno wakilɨmonneˈno yohono. Ose ulahonɨngki hwe huhwo sohwo ulɨmento, U, Kɨko Ngkɨlik hungkuno hunoˈnjo hwosilaho.

38 Ngko huno ole syafɨsyohono. Kɨko hwe engo Ijip mtaˈango sohwosi aˈamu hwaho mokosyohumayo sohwamo wafongkuˈmonji yonji kakoe aˈamu hosɨmno *foua tausen* (4000) sohwanji hwaho aˈamu anepono ipemotawomentohino hwosoho.

39 Ose ulahonɨngki Poul ulɨmento, Ngko aˈamu Juta hwoˈnyoho. Nje hwapɨngoso hwaho Silisiya ango mɨkunɨmposo Tasosntaˈango hwoˈnyoho. Nje aˈamuhwe, olo aˈamu lohwamo ulɨmonneˈno yohono. Wopɨngotaho.

40 Ose ulahonɨngki hwe yofe engoˈnjo sohwo eno
ulahonɨngki Poul kotasiyo sopo lohofonto aˈamumneˈno
mampiˈnyo humayoˈne aho hoˈnomaˈmentisofoho.
Mampiˈnyo yahonɨngkofi Poul Hipɨlu hungkunoˈnji
ulɨmentisofoho.

22

1 Poul ole ulɨmento, Nɨngkwahwosafo, Mpohwosafo,
sekwo upaˈnɨmno. Sekwo hungkuno ntohofo soˈno ngko nje
hungkuno asomo waselɨmonneˈno yohono.
2 Ose ulahonɨngki aˈamu Jutaso hofɨkoe hungkuno
Hipɨluso upaˈnontɨfi songo songo mimmentohofofoho. Poul
apaˈno ulɨmento,
3 Ngko aˈamu Juta hwoˈnyoho. Nje naˈu kako hwaho
Silisiya ango Tasos sopo aswo nɨmaˈmentisofoho.
Ngko engoso olo ango Jelusalem lopo woˈmentohe
hwoˈnyoho. Ngkimo hungkuno mesyolontɨhwayo
sohwo Ngkomeliyelɨyoho. Kako nakwoe ajuyohwosafe
honɨngkano neˈnjo lontɨhwamojofoho. Oseso ngko Anɨtuye
hungkuno yokumpohnˈnyo inɨngkayoso sekwo olohonta
inɨngkowalokwofo hopa inɨngkamote hwoˈnyoho.
4 Ngko aˈamu Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono umotofo
somo wonyo uloho'motefoho. Fehohnjo poyo
peˈnɨmentohofofoho. Fehohnjo somo ahwomo nano
intofonji impoˈangomo intofahumentohefoho.
5 Hungkuno nehopi selalokweno. Hwe yofe engoˈnjo
tajo ango syohoˈnjo sohwoˈnji aˈamu *kaunɨsol* syohoˈnjo
sohwanji hofɨko olo hilo soˈno huno moiˈwonoho. Hofɨko nje
yahino soˈno waselɨfe. Hofɨko aˈamu Juta ango Ntomasɨkos
humamotofo sohwamneˈno ifalifaliyo mtɨˈmokontɨfi
ntapmmentohofofoho. Nomanji ole lɨmentoho, aˈamu
Jisasɨmo inɨngkamotofo somo ahwomo nano intohmˈmo
ango Jelusalem tohino engo mayoˈneˈno womotasɨmneˈno
yohono lonji umentohefoho.

Poul Anɨtuye aˈamu ne imoˈnɨmentisofo soˈno ulɨmentisofoho.

(Apousel sohwafe Syoho 9:3-19; 26:12-18)

6 Ngko nowenji hinjo sopo Ntomasɨkos mofone sopo
iˈmofowahonɨngko nɨhuˈno komoˈno pomponaho engo ah-
womo mtaˈangoso ntohoˈmentisofoho.
7 Osohonta hwahopo pɨwasyonji hungkuno ole
upaˈnɨmentoho. Soul, Soul, Kɨko ngkimo wonyo pehoˈno
ntohofantokuno.
8 Ose hoˈnɨngkahonɨngki ngko ulɨmentoho, Hwe engofo,
kɨko tɨhwosilo. Ose ulahonɨngko ntɨmento, Ngko Jisas

Nasaletnnta'ango hwo'nyoho. Kɨko wonyo ntohofantokuno. Ose ntɨmentisofoho.
9 Hwe ngko'nji umentohofo sohwa hofɨko pomponaho'nohini uhwonɨmentohofofoho. Hofɨko mampaho oso hwe ntɨmentiso sohwo mupa'nyofoho.
10 Ngko ulɨmentoho, Hwe Engofo, ngko pipi imnehono. Ose ulahonɨngko ntɨmento, Kɨko nolɨkafohoji Ntomasɨkosɨmne'no fɨwano. Osopo nuhuji hwe fihwo noku'mahwosi yo'mayo syoho kɨko ihnne'enji imentohe so'no walokitɨhwono.
11 Ose ntahonɨngki oso pomponaho mɨkunɨmposo engoso ntɨmentiso so'no tɨmpi'nyo nɨmo'nɨngkahonɨngki a'amu ngko'nji umentohofo sohwa ngkimo aho nɨmpo'nontɨfi Ntomasɨkosɨmne'no ipemotanɨwomentohofofoho.
12 Oso hopo sopo hwe fihwo humunyoponoho. Kakoe yofe Anonaiyasɨyoho. Kako neyakwosafe honɨngkanomo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkiso hweho. A'amu Juta Ntomasɨkos humamotofoso ole hnnɨmentohofi, Kako hwe wopɨngo hweho.
13 Oso hwe huhwo sohwo nonɨ'manto ntɨmento, Nɨngkwahwo Soulɨyo, Jɨje tɨmo apa'no uhwonɨmonnoho. Ose ntahonɨngki oso hohosohonta nje tɨmo wopɨngo nɨmo'nɨngkahonɨngki kakimo uhwonɨmentohefoho.
14 Nuhwonɨngkahonɨngko ntɨmento, Neyakwosafe Anɨtu sohwo kako yo'mayo yone so'no kɨko huno kiyone so'no kuhwosopo'mentisofoho. Kɨko oso hwe ahwomo mta'ango nakwoe hwahopo uhwatɨmentiso sohumo uhwonyo so'no kakoe mampaho upa'nyo so'no kuhwosopo'mentisofoho.
15 Hwangku kɨko kakoe hungkuno ulɨhnnefoho. Kɨko a'amu somo ya'moyo uhwonjo so'no upa'nyo so'no ulɨhnnefoho.
16 Oso'no peho'no hontohumahnno. Kɨko nolɨkafohojo'no ngko mijo wokiyokuma'mo. Kɨko Jisasɨmo jomo ulohojo'no kako jɨje wonyoso wae weekumofono.

Anɨtu a'amu temtitofo kengo somo Poul uyɨmentisofoho.

17 Hwangku ngko Jelusalem apa'no noponji Anɨtuye ango engo somo Mpohumo jomo ulonji wojo hopa uhwonɨmentohefoho.
18 Hwe engo sohumo nuhwonɨngkahonɨngko ntɨmento, Kɨko komo'no Jelusalem ulɨko'maho. Kɨko olopo humahojo'no'manji nje hungkuno lutɨhusoso hofɨko mupa'nɨfitnnehofo.
19 Ose ntahonɨngki ulɨmentoho, Hwe Engofo, hofɨko huno moi'wonoho. Ngko a'amu kikimo sɨmeho hi'ntnnono kijapɨwo'nɨngkohofo somo ango uhu'mokiyoso mta'ango nomanji ikujoho fonjonji impo'angomo intofohumalefoho.

20 Oso hwe Sɨtifen, jɨje hungkuno lɨmojo sohumo fonjahu-
mentohofo sohonta osopo ngko hofɨko'nji nohumanji osohi
so'no nje sɨmeho wopɨngo nɨmo'nɨngkahonɨngki a'amu
fonjahumentohofo sohwafe manji'mofo yo'mayoso mokosy-
ohumantohefoho.
21 Ose ulahonɨngko ntɨmento Kɨko mpano, Ngko kikimo
honɨngkano sawemo sopo a'amu kengo somne'no wokuh-
watɨmo. Ose ntɨmentisofoho.

Hwe itokuso'njo mokosyohumayo yofe engo'njo Loum mta'ango sohwo Poulɨmo mokosyohumamentisofoho.

22 Poul oso hungkuno a'amu kengo somne'no ulahonɨngki
a'amu Juta nupa'nontɨfi joho mohm'no ulɨmentohofi, Fon-
jahumno. A'amu oleso olo hwaho lopo mohumanehoho.
23 Oso hungkunoso ne'no lontɨfi hofɨkoe
hwapɨfe yo'mayoso yojasyontɨfi hwaho husontɨfi
husa'mentohofofoho.
24 Ose yontanɨngkofi hwe yofe engo'njo kakoe a'amu
itokuso'njo sohwamo ulɨmento, Poulɨmo angomo ipemo-
tasyɨkuji ole ulɨmno, A'amu sohwa mango engo kilohofoso
peho'neto. Oso'no fonaso. Monajo'manji ikujoho wokufon-
jano. Ose ulɨmno.

25 Ose ulahonɨngki hwe sohwa Poulɨmo hofɨko impe
intofontanɨngkofi Poul hwe mnokino manji'mofo'njo
kako'njopo humentanjo sohumo ulɨmento, Olo sekwoe
yahinotaho. A'amu Loumnta'ango sohumo kakoe hungkuno
mɨkwalofe'njo yontɨfi siki ikujoho fongku'motofoso sekwoe
yahinotaho.

26 Ose ulahonɨngki hwe sohwo nupa'nonto nowento hwe
yofe engo'njo sohumo ulohonɨmento, Kɨko peho yalokuno.
Olo hwe lohwo Loummjo sohwafe hwomufoho.
27 Ose ulahonɨngki hwe sohumo nupa'nonto Poulɨmo
nu'manto ulohonɨmento, Ole njo. Kɨko Loumnta'ango
hwosilaho. Ose ulahonɨngki Poul ulɨmento, Ou, ngko Loum
mta'ango hwo'nyoho.
28 Ose ulahonɨngki hwe yofe engo'njo sohwo ulɨmento,
Ngko hamniyoho engo ho'naofonji a'amu Loum
imo'nɨmentohe hwo'nyoho. Ose ulahonɨngki Poul ulɨmento.
Nje mpohwo Loum mta'ango hweho. Oso'no ngko a'amu
Loum hwo'nyoho.
29 Ose ulahonɨngki a'amu Poulɨmo impe into-
fontɨfi ikujoho wofonjantɨfi imentohofo sohwa
uyohohu'mentohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwo olo
a'amu Loum mta'ango lohumo impe intofohe so'no tohino

engo womaˈmonntɨkeno. Ose lonto iyoho unɨmentisofoho. *

30 Hwe yofe engoˈnjo sohwo kako aˈamu Juta Poulɨmo hungkuno ulohofo soˈno yoloho hwapɨngo upaˈnɨmo lonto moˈnɨngkanta Poulɨmjo ahwomo nano usɨhutofonto kako aˈamu tajo ango syohoˈnjo yofe engoˈnjo sohwanji aˈamu *kaunɨsol* syohoˈnjo sohwanjimo hungkuno ole lɨhwatɨmento, Sekwo uhuˈmokumno. Ose lɨhwajonto Poulɨmo ipemotasonto aˈamufe sɨmanopo uhumatɨˈmentisofoho.

23

Aˈamu Jutafe ‘kaunɨsol’ sohwamo Poul kakoe hungkuno lutɨhwamentisofoho.

1 Poul aˈamu *kaunɨsol* syohoˈnjo sohwamo tɨmo yokumpohnˈnyo uhwononto ulɨmento, Nje hwe sɨfahwe, Anɨtu nohonontanɨngki yoˈmayo imoteso mjɨmɨwenji olohontajoˈnji ole nnantofoho, Ngko honɨngkano wonyoˈnjo hwonɨˈmaho. Ose nnantofoho.

2 Ose ulahonɨngki Anonaiyas tajo ango syohoˈnjo yofe engoˈnjo sohwo kakoˈnjo sopo humalowentanɨngkofo sohwamo ulɨmento, Poulɨye mangomo fongkupmno.

3 Ose ulahonɨngki Poul ulɨmento, Kɨko aˈapaho wopɨngoˈnjo hwosoho. Sɨmeho moˈmo pisakinoˈnjo hwosoho. Anɨtu wakufonjono. Kɨko nje hungkunomneˈno itoˈno menɨhwajiyoˈne hwosi nohumanji honɨngkano itoˈnohino somo hwotoho fenji nɨfonjohino.

4 Ose ulahonɨngki aˈamu Poulɨˈnjopo lohofontɨfi lɨmentohofi, Kɨko Anɨtuye hwe yofe engoˈnjo sohumo sitofo lulalokuno.

5 Ose ulahonɨngkofi Poul ulɨmento, Nje aˈamufo. Ngko Anɨtuye hwe yofe engoˈnjo sohuneˈno huno maniyohoyohoho. Huno ole niyohoho Anɨtuye hungkuno ole nalɨmento, Sekwo aˈamu semokosyohumayo somo hungkuno wonyo ujoˈeno. Osoˈno ngko huno niyohoho.

6 Ose ulonto Poul uhwonɨmentisoso, Aˈamu *kaunɨsol* syohoˈnjo sohwa fehohnjo aˈamu Satɨyusiyoho. Fehohnjo aˈamu Falisiyoho. Ose uhwononto *kaunɨsol* aˈamu sohwamo mango engo ulɨmento, Nje aˈamu hwafo, ngko aˈamu Falisi hwoˈnyoho. Nje mpohwo aˈamu Falisi hweho. Aˈamu poyo peˈnyoso apaˈno lɨkapitnnefoho. Olo hilo soˈno ngko hontohumaleno. Osoˈno ngko aˈamu somo oso hungkunoso

---

* **22:29:** Loumjo sohwafe honɨngkano hungkunoso olenoho. Aˈamu Loum mtaˈango sohumo ikujoho fongkiyo soˈno yokumpohnˈnyo woˈnyofoho.

lutɨhwawoˈnɨngkohe hwoˈnyoho. Olo hilo soˈno sekwo ngkineˈno hungkuno hoˈnosyalokwofo.
7 Ose ulahonɨngki aˈamu Falisi sohwanji aˈamu Satɨyusi sohwanji yoka hnnontɨfi husiloˈmentohofofoho.
8 Hwapɨngoso aˈamu Satɨyusi sohwa ole lɨwoˈnɨngkohofi, Aˈamu poyo peˈnyoso apaˈno molɨkapitnnohofo. Aˈamu ahwomo mtaˈango soˈnji towahuno ntnne soˈnji mohumuyoho. Ose lɨwoˈnɨngkohofɨhwafoho. I osoˈno aˈamu Falisi sohwa oso hungkuno hufaˈu soˈno hwasyofoho lɨwoˈnɨngkohofofoho. Hofɨko olo hilo somo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkohofi, Aˈamu poyo peˈnyoso apaˈno songo lɨkapitnnefoho. Aˈamu ahwomo mtaˈangoso towahuno ntnneˈno humalofo. Ose lɨwoˈnɨngkohofofoho.
9 Osoˈno hofɨkoe yokaso engo imoˈnɨngkahonɨngki aˈamu Falisi fehohnjo honɨngkano hungkuno mesyɨlutɨhwayo sohwa nolɨkafontɨfi yokumpohˈnyo ulɨmentohofi, Poul kako wonyo miyɨwoˈnɨngkiso hweho. Hwe ahwomo mtaˈango hwolɨkeno towahuno hwolɨkeno Poulɨmo ulɨmasoˈmanji kakoe syohofoho.
10 Ose ulahonɨngkofi yokaso mɨkunɨmposo imoˈnɨngkahonɨngki hwe itokusoˈnjo yofe engoˈnjo sohwo ole syafɨhuˈmento, aˈamu sohwa Poulɨmo yokino yohosiyo hohntaˈni ifijo soˈno wopeˈnɨmtonoho. Ose syafɨhuˈmentiso soˈno iyoho unɨngkahonɨngki kakoe aˈamu itokusoˈnjo sohwamo ulɨmento, Sekwo oso aˈamu sohwamo ajwomoˈmo nowekuji Poulɨmo utɨmafɨkuji sekwoe angomno fɨpemotasɨmno. Ose ulɨmentisofoho.
11 Moˈnɨngkanta sɨkwoˈmiyo somo Jisas Poulɨˈnjopo nolohofonto ulɨmento, Yokumpohˈnyo hmmoˈnyo. Ango Jelusalem lopo ngkineˈno hungkuno yokumpohˈnyo ulɨmahnnofoho. Oso paˈnyo ango Loum sopo ngkineˈno apaˈno ulɨmonnoho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

Aˈamu Juta Poulɨmo wofonjosyano nolontɨfi hungkuno nano mtitoˈmentohofofoho.

12 Moˈnɨngka imɨngo neˈnji aˈamu Juta nuhuˈmokontɨfi hungkuno yokintahopono lontɨfi ole mtitoˈmentohofi, Nakwo Poulɨmo wofonjosyano. Kako songo nohumentanɨngkuhwosi nakwo wopayoˈnji mijoˈnji monanehwono. Ose mtitoˈmentohofofoho.
13 Oso aˈamu huhwo sohwa oso hungkuno mtitoˈmentohofo sohwa aˈamu weˈe piˈnɨngoˈmaho. Aˈamu *fouti*mo (40) yakolonoho.
14 Ose mtitofontɨfi hofɨko nowentɨfi aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwanji hwe engo sohwanji oso hwamo ulɨmentohofi, Nakwo hungkuno yokintohopono lontani

ole mtitofɨhwono, Nakwo Poulɨmo wofonjosyantane'no yɨhwono. Kako songo nohumentanɨngkuhwosi nakwo wopayohwa mijohwa monanehwono.

15 Oso'no sekwo a'amu *kaunɨsol* syoho'njo sohwanji sekwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no mo'nɨngka hungkuno filɨhwatɨmno. Ole ulɨmno, Nakwo Poulɨmo nom'ne hungkuno ulohonantane'no yɨhwono. Oso'no olopo fɨpemotape. Ose ulɨmno. Oseso nakwo honɨngkanopo Poulɨne'no nohontohumehwasi fonjasyoso olopo mapone-hoho. Ose ulɨmentohofofoho.

16 Olo hilo so'no Poulɨye koifahwo nupa'nonto nowento a'amu itokuso'njo sohwafe angomo noswonto a'amu Juta Poulɨmo nofonjosyane'entɨfi lɨmentohofo so'no Poulɨmo ulɨmentisofoho.

17 Ose ulahonɨngki Poul a'amu mnokino manji'mofo'njo sohune'no joho ulonto ulɨmento, Olo hwomu lohwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no hungkuno ulɨmte'no yohoho. Osopo fipemotaso.

18 Ose ulahonɨngki hwe huhwo sohwo ipemotasonto hwe yofe engo'njo sohumo ulɨmento, Poul impo'angomjo sohwo ngkine'no joho ntonto ntohoho, Olo hwomu lohwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no hungkuno ulɨmte'no yohoho. Osopo fɨpemotaso. Ose ntohoho.

19 Ose ulahonɨngki hwe yofe engo'njo sohwo hwomu sohumo aho nokento siko'nohinopo ipemotawento ulo-honɨmento, Pehofo wantɨmonnto.

20 Ose ulohonɨngki hwomu sohwo ulɨmento, A'amu Juta hungkuno ole mtitofohofo, Mo'nɨngkanta hungkuno ole wokilantɨfeho, Kɨko *kaunɨsol*ɨ'njopo Poulɨmo fɨpemotape. Hofɨko Poulɨmo kakoe hungkuno hwapɨngo so'no ulane'entɨfi hwasyo poji yalokwofo.

21 Oso'no hofɨkoe hungkunomo kɨko inɨngkahutoho. Hwapɨngoso a'amu *fouti*mo (40) hwofilo'nnyo sohwa hofɨko honɨngkanopo hiyaso humafɨkuji Poulɨmne'no wohontohu-mantɨfeho. Oso a'amu huhwo sohwa hofɨko ole mtito-fohofi, Nakwo Poulɨmo wofonjosyano. Poul songo nohu-mentanɨngkuhwosi nakwo wopayohwa mijohwa monane-hwono. Ose mtitofohofo. Kɨko eno ulohoji Poulɨmo uh-wojɨso'manji honɨngkanopo wofonjosyantɨfeho.

22 Ose ulahonɨngki hwe yofe engo'njo sohwo hwomu lohumo yokumpohn'nyo ulɨmento, Olo hiloso ntohino so'no nom'ne a'amu somo nulohotoho. Ose ulonto hwomu so-humo uhwatɨmentisofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Felikɨs so-hwoepono Poulɨmo ipemotawomentohofofoho.

23 Nuhwajonto kako hwe hufaˈu mnokino manjiˈmofoˈnjo
sohwaˈumneˈno joho ulonto ulɨmento, Siko aˈamu
itokusoˈnjo *tu hantɨlet* (200) sohwanji nomˈne aˈamu
ahwomo yahuponjo kehumawoˈnɨngkohofo *sefenti* (70)
sohwanji nomˈne aˈamu hosɨmnoˈnjo *tu hantɨlet* (200)
sohwanji hano iyoˈne itoˈno fesyohumunyo. Olo sɨkwoˈmiyo
lomo, (9 *kɨlouk*), osomo sekwo ango Sisaliya sopono
fɨwanɨmno.
24 Nomˈne ahwomo yahuso Poul kehumayoˈne fesy-
ohumunyo. Sekwo Poulɨmo itoˈno ipemotasokuji hwe
yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumayo Felikɨs sohuneˈno
utɨmotapmno.
25 Ose ulonto kako iyoswo ifalifaliyo ole mtɨˈmokumento,

26 Ngko Kɨloutiyos Lisiyasɨˈni olo iyoswo loso hwe
wopɨngo yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumayo Felikɨs so-
hwosɨmneˈno mtɨˈmokalokweno. Nje Felikɨs.
27 Aˈamu Juta olo hwe Poul lohumo nokentɨfi wofon-
josyano lontɨfi imalofofoho. Kako aˈamu Loum hweho
upaˈnɨmale soˈno ngko nje aˈamu sohwanji nowentani
utɨmaˈmalohwonefoho.
28 Aˈamu Juta Poulɨmo wonyo hwosoho ulɨmalofo soˈno
oso hwapɨngoso huno waniyono lonji Poulɨmo *kaunɨsol*
sohwafepono ipemotawomalefoho.
29 Osopo huno ole tɨpemaˈmale, Hofɨko hofɨkoe
honɨngkano hungkuno somneˈno Poulɨmo ulɨmalofofoho.
I oso hisoˈno poyo mapeˈnonehoho. Impoˈangomo
mintofahufitnnehofo.
30 Hungkuno ole nɨˈmaˈmasofoho. Hofɨko Poulɨmo wo-
fonjosyantɨfi imalofofoho. Ose upaˈnonji ngko kikiyepono
komoˈno uyahotɨmalefoho. Aˈamu Poulɨmo hungkuno
ulɨmalofo sohwamneˈno ulɨmalefoho. Hofɨko Poulɨmneˈno
hungkuno hiˈnjo hwaˈmanji hofɨko jɨje sɨmanopo walɨfe.
Osohopeho.

Iyoswo ose mtɨˈmokumentisofoho.

31 Aˈamu itokusoˈnjo sohwa hwe yofe engoˈnjo sohwoe
hungkunomo tɨfi inɨngkawentɨfi oso sɨkwoˈmiyo somo
hofɨko Poulɨmo ango Antipatɨlis sopono ipemotawomento-
hofofoho.
32 Iyoho longkonɨngkahonɨngki aˈamu itokusoˈnjo sohwa
hofɨkoe angomno asomo umentohofofoho. Aˈamu ahwomo
yahupo kehumayoˈnjo sohwa Poulɨmo ango Sisaliyaˈno
ipemotawomentohofofoho.
33 Hofɨko Sisaliya iˈmofawentɨfi hofɨko iyoswo motawo-
mentohofoso hwe yofe engoˈnjo Felikɨs osomo uyontɨfi
Poulɨmo hwe engo sohwoˈnjopo uhwojamentohofofoho.

34 Felikɨs iyoswo atofo lonto Poulɨmo ulɨmento, Kɨko
ntɨ'mta'ango hwosilo. Ose ulahonɨngki Poul ulɨmento,
Hwaho Silisiyanta'ango hwo'nyoho.
35 Ose ulahonɨngki Felikɨs ulɨmento, A'amu kikine'no
hungkuno hi'njo sohwa i'mofapɨkujo'no jɨje hungkuno
upa'nɨmonnoho. Ose ulonto, kakoe a'amu sohwamo
ulɨmento, Heloutɨye ango engo sopo wohumano. Osopo
sekwo uhwontohumamno. Ose ulɨmentisofoho.

24

A'amu Jutajo hwe yofe engo'njo sohwa Poulɨmne'no hungkuno lɨmentohofofoho.

1 Sɨkuno aho fehohnjo hopi'nonohino memjaofahonɨngki
hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo Anonaiyas
oso hwo'nji nom'ne hwe engo sohwanji hwe nom'ne
hofɨkoe hungkuno jo'ne yofe Tetulos oso hwo'nji Sisaliya
i'mofapmmentohofofoho. Hofɨko hwe yofe engo'njo
Felikɨsɨ'njo sopo lohofontɨfi Poulɨmne'no hungkuno
ulɨmentohofofoho.
2 Felikɨs Poulɨmne'no lɨhwojahonɨngki nopahonɨngki
Tetulos sohwo a'amu Juta sohwafe hungkuno Poulɨmne'no
ulɨmento, Hwe engo Felikɨs sohwosi, Kɨko nakumo
wonyoangkafo nemokosyohumawo'nɨngkino hwosoho.
Nakwo ikujoho mafongki'nyoso sɨmeho pompenjiyo
ito'no humalohwono. Nakwoe hwaho lopo yo'mayo
wonyo imo'nyoso kɨko huno wopɨngo syafɨsyonji ito'no
mtɨ'mokuwo'nɨngkino hwosoho.
3 Oseso nakwo sɨmeho wopɨngo nemo'nɨngkahonɨngki
isamoyoka wokilantane'no yalokuhwono.

4 Ngko huno ole niyohi, Kɨko syoho engo'njo hwosoho.
Oso'no hungkuno tɨfo'nohino wakilɨmne'no yohono.
Kɨko a'amufe hungkuno upa'nɨwo'nɨngkino sohwosi nje
hungkuno upa'nyo.
5 Olo hwe Poul lohwo kako a'amu Jutamne'no wonyo
uyɨwo'nɨngkiso hweho. Ango'meemo nowento a'amu'njopo
yoka'nji ikujoho'nji ulɨkafɨwo'nɨngkiso hweho. Nakwoe
a'amu Juta fehohnjo hotɨku lohofontɨfi honɨngkano
nom'nemo inɨngkowalokwofo sofe yofe Nasaletɨyoho. Olo
hwe lohwo hofɨkoe hwe engo hweho.
6 Kako a'amu temtitofo kengo sohwa nakwoe Anɨtuye
ango engo somo wonyo imokiyo'ne ipemotapmmasofoho.
Ose uhwonontani Poulɨmo aho ka'malohwonefoho. [Nakwo
nakwoe yahinomne'no Poulɨmo ito'no womɨhwojantani ko
yahonɨngkuhwoni

7 hwe itokuso'njo yofe engo'njo Lisiyas osohwo noponto
nakwoe aho mta'ni usɨhuto'mto yokumpohn'nyo imo'nonto
utɨma'masofoho.
8 Nutɨmanto nalɨma, Sekwo olo hwe lohumne'no
hungkuno hi'njo hwasɨ'manji sekwo Felikɨsɨyepono
motawomno. Lisiyas ose nalɨmasofoho.] I oso'no
kɨko Lisiyas sohumo ulohonyo. Kakoe hungkuno
nupa'nɨngkohoji huno wakiyono. Yo'mayo ulɨmalohwone
so'no wakilono. Tetulos ose ulɨmentisofoho.
9 A'amu Juta hopi'nonohinoso sɨmeho inontɨfi
ulɨmentohofi, Hungkuno nehopi kilohoho. Ose
ulɨmentohofofoho.

Poul kakoe hungkuno Felikɨsɨmo ulɨmentisofoho.

10 Hwe engo sohwo Poulɨmne'no hungkuno jo'ne
uhwonɨngkahonɨngki Poul ulɨmento, Kɨko nakwo a'amu
Juta sohwona'nɨmo hungkuno ito'no mɨhwojontanɨngkino
soswo pi'nɨngo neyakolo'mojofoho. Oso'no ngko
nje hungkuno kilɨmne so'no sɨmeho wopɨngo
nɨmo'nɨngkohoho.
11 Sɨkuno aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'u mmo'nyo
sohonta ngko Anɨtumo jomo ulɨmo lonji Jelusalem
i'mofapmmalefoho. Kɨko hofɨkimo olo hiso'no ulohojo'no
nehopeho wakilɨfe.
12 A'amu Juta Anɨtuye ango engo somo nom'ne a'amu so-
hwanji hungkuno ikujoho hopa fongki'nontanɨngkuhwoni
monahonyo'njo imalofofoho. Hofɨko ango uhu'mokiyo
sopo angkuhwafo engo sopo hwe moya'mi ikujoho so'no
ulɨkofontanɨngko manohonyo'njo imalofofoho. Awonoho.
Ngko miyo hwo'nyoho.
13 Oso hungkuno yo'mayo imale so'no kilohofoso
hungkuno hwapɨngoso ne anefoho. Oso'no hofɨko kikimo
olo hungkuno loso nehopi pipi kitɨhwafitnnehofo. O'o,
yo'mayo ngkine'no kilohofoso muhwonɨmmalofɨhwafoho.

14 I oso'no hungkuno anga'no kilohofoso nehopeho.
Ole. A'amu Juta fehohnjo hotɨku lohofontɨfi Honɨngkano
songomo inɨngkowalokwofo. Oso Honɨngkano somo ngko
tɨfi inɨngkawenji neyakwosafe Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono
uyalokweno. Mousesɨye honɨngkano hungkuno so'nji
a'amu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwafe
hungkuno somo inɨngkowalokweno.
15 Anɨtu a'amu wopɨngo'nji wonyo'nji poyo pe'nyo somo
ulɨkafone so'no sɨmeho hi'ntnnono uyonji oso hiso'no a'amu
lo'nji hontohumalohwono.

16 Ngko nje hon+ngkano wop+ngomne'no syoho engo
iwo'n+ngkohe hwo'nyoho. Oso'no An+tu'nji a'amu so-
hwanji ngkimo wonyo hwosoho mant+fitnnehofo. O'o, hwe
wop+ngo hwosoho nt+fitnnefoho. Ngko ole hnn+mnefoho.
Hon+ngkano wop+ngo'njo hwo'nyoho hnn+mnefoho.
17 Hohonta ngko Jelusalem ul+ko'manji soswo fihwo
n+yokolofahon+ngki ngko hwaho kengo kengopo emoyonji
Jelusalemno asomo pmmale hwo'nyoho. A'amu hamniyoho
umofonyo iyo somne'no hamniyoho motaponji An+tune'no
yahu umalefoho.
18 Ose yonji ngko An+tuye ango engo somo nohu-
manji oso hiso kiho'maso imokiyo so'no yontan+ngko no-
hon+malofofoho. Ngko a'amu osofosofahu'nohino'nji no-
humentani yo'mayo ito'nohino imalohwonefoho. A'amu
pi'n+ngo nakwo'nji mohumulofo.
19 I oso'no a'amu Juta fehohnjo hwaho Esiyanta'ango
sohwa nohumant+fi ngkimo aho n+ko'malofofoho. Oso
a'amu huhwo sohwa ngkine'no hungkuno hi'njo hwa'manji
j+je s+manopo lohof+kuji ngkine'no hungkuno nt+fitnne'no
mape'njo peho'neto.
20 Mape'njo so'no ngko *kaun+sol+*'njopo nohumentan+ngko
sohonta *kaun+sol* sohwa peho wonyo imale'no mtito'malofo.
Olo hwe lohwa want+fe.
21 Olo hungkuno lo'nohinot+keno. Ngko hof+ko'nji nohu-
manji ngko joho ole ul+male, A'amu poyo pe'nyo somo An+tu
apa'no songo ul+kafo so'no s+meho hi'ntnnono uyalokweno.
Oso hiso'no hof+ko ngkine'no hungkuno kontalokwofo. Poul
ose ul+mentisofoho.
22 Felik+s kako a'amu Jisas+mo in+ngkamotofo sofe
hon+ngkano so'no huno umentiso hweho. Oso'no
kako a'amu Juta somo ul+mento, Nta'noho. Sekwo
fohontohumamno. Hwe itokuso'njo yofe engo'njo
Lisiyas sohwo nop+hwoso'no sekwoe hungkuno ito'no
womesehwat+monnoho.
23 Ose ulonto a'amu impe'njo sohwamo mokosyohumayo
sohumo ul+mento, K+ko Poul+mno fohontohumaho. Kako
pawesoso wop+ngofoho. Kakoe a'amu jomo u'maf+kuji
yo'mayo uy+fijoso wop+ngofoho. Ose ul+mentisofoho.

*Felik+s kako Poul+mo impe intofonto soswo hufa'u
uy+mentisofoho.*

24 S+kuno nom'ne fihwa memjaofahon+ngki Felik+s kakoe
ape Nt+lusila'nji pmmentisiyefoho. Oso a'mu hisi Juta
apefoho. Felik+s Poul+mne'no kakoe hungkuno upa'nyo
so'ne luhwaj+mentisofoho. Poul a'amu Jisas+mo s+meho
hi'ntnnono uyoso'no lut+hwamentisofoho.

25 Kako hon+ngkano wop+ngo t+pemayo so'no yo'mayo
wonyo ho'naofo so'no hwangku An+tu a'amufe hungkuno
ikwolofo so'no lut+hwamentisofoho. Ose ulahon+ngki Felik+s
iyoho un+ngkahon+ngki ul+mento, Nta'noho. Olohonta k+ko
mpano. S+kuno nom'nemo ngko iyoho humame sohonta
nekwo apa'no wolaho.
26 Ose ulonto ole syaf+hu'mento, Poul+mo us+huto'meso'no
hamniyoho wontapmmontol+keno. Ose syaf+syonto s+kuno
pi'n+ngo somo Poul+mne'no l+hwaj+wo'nonto Poul+'nji
hungkuno hnn+mentisiyefoho.
27 Soswo hufa'u uyokolofahon+ngki hwe nom'ne Pousiyos
Fes+tos oso hwo Felik+s+ye hwaho mokosyohumayo syohoso
ma'mentisofoho. Felik+s huhwo sohwo a'amu Juta afofo
umokumonto yonto Poul+mo impo'angomo humentan+ngki
mus+hutofe'njo yonto ul+ko'ma'mentisofoho.

25

Poul kako yokumpohn'nyo lohofonto, Nje hungkuno Sisa yofe hwofilo'nnyo sohwo won+pa'nono ul+mentisofoho.

1 Fes+tos hwaho kengo mta'ni ango Sisaliya i'mofaponto
hwaho mokosyohumayo syohoso nomanto s+kuno hufa'u
s+hune memjaofahon+ngki kako Jelusalemno s+mentisofoho.
2 A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe
engo sohwanji Fes+tos+'njopo u'mant+fi hof+koe hwasyo
hungkuno Poul+mne'no ul+mentohofofoho. Hof+ko jomo
yokumpohn'nyo ul+mentohofi,
3 K+ko nonefo'mahoji Poul+mo Jelusalemno uhwajo.
Ose ulont+fi Poul+mo hon+ngkanopo fonjosyane'ent+fi nto
mtito'mentohofofoho.
4 Ose ulahon+ngkofi Fes+tos ul+mento, Poul ango Sisaliya
sopo impo'angomo humaho. Oso hopo sopone'no we'enepi
wamne'no yohono.
5 Poul kako wonyo imentiso'manji sekwoe hwe engo
sohwa ngko'nji nowehwasi osopo wolantanoho. Ose
ul+mentisofoho.
6 Fes+tos Jelusalem nohumanto nom'ne s+kuno aho
fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u s+hunet+keno
s+kuno aho hufa'u hopi'nonohinot+keno memjaofahon+ngki
hof+ko Sisaliya'no umentohofofoho. I'mofapont+fi
mo'n+ngkanta Fes+tos kako ango hungkuno ito'no
mel+hwajiyo'ne somo nohumanto kako Poul wapono lonto
l+hwat+mentisofoho.
7 L+hwojahon+ngki Poul noswahon+ngki a'amu Jelusalem
mta'ni pmmentohofo sohwa Poul+'njopo nolohofont+fi
hungkuno tango'njo Poul+mne'no l+mentohofofoho.

Hofɨko Poulɨmo wonyo imentohino hwosoho ko ulɨmentohofoso Fesɨtos kako hofɨkoe hungkuno somo ne motɨpeˈmammentisofoho.

8 Poul hofɨkimo aku ulɨmento, Ngko honɨngkano wonyo mmofeˈnjo hwoˈnyoho. Ngko aˈamu Jutafe honɨngkano hungkunoso mtɨhupeso awonoho. Ngko Anɨtuye ango engo somo wonyo imokiyoso awonoho. Hwe yofe engoˈnjo Sisa oso hwoe hungkunomo ngko hwotoho fiyoso awonoho.

9 Ose ulahonɨngki Fesɨtos kako aˈamu Juta sohwamo afofo umokumonto yonto Poulɨmo ulɨmento, Kɨko huno pipi kiyohoho. Nakwo ango Jelusalem sopo nosɨhwasi osopo jɨje hungkuno itoˈno melokuhwajɨmeso wopɨngtaho.

10 Ose ulohonɨngkahonɨngki Poul ulɨmento, Olo ango humale loso aˈamu Loum sohwafe hungkuno itoˈno melɨwojiyo angofoho. Osoˈno olo ango olo huhwo lohwo nje hungkuno itoˈno mefoholofɨhwajiyoˈne angofoho. Kɨko huno moiˈwonoho. Aˈamu Juta somneˈno wonyo mimmentohefoho.

11 Ngko wonyo honɨngkano imofontɨˈmtentesi oso wonyo hisoˈno kɨko poyo peˈnyo ntɨfijoso hungkuno aneˈnjo nopeˈnɨˈmnesohilo. I osoˈno oso hungkuno ntohofoso hwasyoˈmanji kɨko hofɨkoe ahomo nohoˈnanɨsyohotoho. Hwe yofe engo hwofiloˈnnyo Sisa osohwo kako nje hungkuno upaˈnono. Oso hisoˈno ngko Loummneˈno wawomneˈno yohono.

12 Ose ulahonɨngki Fesɨtos kakoe aˈamu *kaunɨsol* syohoˈnjo sohwanji hnnontɨfi Poulɨmo ulɨmento, Kɨko Sisamneˈno jɨje hungkunomo upaˈnono ntohino soˈno eˈwano. Sisafepono fɨwano. Ose ulɨmentisofoho.

Fesɨtos kako Poulɨmneˈno Akɨlipa sohumo ulɨmentisofoho.

13 Hwangku sohonta hwe yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumayo Akɨlipa sohwo kako kakoe ape Mpenaisi osoˈnji siko ango Sisaliya iˈmofawenji Fesɨtosɨmo isamo uloho'mentisiyefoho.

14 Siko ango Sisaliya humentanɨngki sɨkuno piˈnɨngo memjaofahonɨngki Fesɨtos Poulɨmneˈno hungkuno ole lutɨhwamento, Poul impoˈangomo humentanɨngki Felikɨs musɨhutofeˈnjo ulɨkoˈmaˈmentisofoho.

15 Ngko Jelusalem nosonji osopo nohumentanɨngko hwe yofe engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo sohwanji aˈamu Jutafe hwe engo sohwanji nɨˈmantɨfi Poulɨmneˈno ntontɨfi ntɨmentohofi, Kɨko Poulɨmo ole uso, Jɨje wonyo imentohino soˈno poyo peˈnyo. Ose uso.

16 Ose ntahonɨngkofi ulɨmentoho, Nakwo aˈamu Loum sɨˈnwi oso yahino hiso aneˈnwoho. Hwe fihwo aˈamu

nomˈne kakineˈno hungkuno hiˈnjo sohwo kakoe sɨmanopo
malohofeˈnjo yɨhwosi oso hungkunoso majoˈmanji oso
hwe sohumo tohino siki muyanehwono. Oˈo, aˈamu
sohwo nomˈnehumneˈno hungkuno hiˈnjo osohwo kakoe
hungkuno ulahonɨngkuhwosoˈno hwe huhwo sohwo
hungkuno aku ulososo oso honɨngkano wopɨngofoho. Ose
ulɨmentohefoho.
17 Hofɨko ngkoˈnji pmmentɨhwone sohonta ngko mohonto-
humammentohefoho. Oˈo, moˈnɨngkanta ngko hungkunojo
ango somo nohumanji Poulɨmneˈno lɨhwatɨmentohefoho.
18 Ngko ole syafɨhuˈmentoho, Hofɨko Poulɨmneˈno
honɨngkano wonyo soˈno ulantɨfeˈno yohofo. Ose
syofɨsyahonɨngko hofɨko nolɨkofohumantɨfi wonyo ne soˈno
mujoˈnjo imentohofofoho.
19 Oˈo, hofɨko yoka ole woˈnnyo hwafoho. Poul
hofɨkoe Anɨtumneˈno honɨngkano songo inɨngkayoˈne
tɨpemaˈmentiso soˈnji hwe fihwo kakoe yofe Jisas osohwo
poyo peˈnɨmentiso soˈnji osoˈno yoka ulɨmentohofofoho.
Poul ulɨmento, Jisas songo humaho.
20 Osoˈno ole syafɨhuˈmentoho, Hungkuno hwapɨngo
neso pipi syafɨhuˈmnehono. Ose syafɨsyonji Poulɨmo ulo-
honɨmentoho, Nakwo ango Jelusalem sopo nosɨhwasi osopo
jɨje hungkuno itoˈno melokuhwajɨmeso wopɨngotaho.
21 Ose ulahonɨngko Poul ntɨmento. Oˈo, ngko
impoˈangomo nohumahmˈmo tɨfi hwe yofe engo
hwofiloˈnnyo Sisa osohwo nje hungkuno itoˈno
melonɨhwajonoho. Ose ntahonɨngki ngko nje aˈamu
impoˈangomjo mokosyohumayo sohwamo ulɨmentoho,
Poul impoˈangomo wohontohumano. Hwangku Sisamo
uhwonyoˈne uhwatɨmonnoho.
22 Oso hungkunoso Akɨlipamo ulahonɨngki Akɨlipa
ulɨmento, Olo hwe lohwoe hungkunoso upaˈnɨmneˈno
yohono. Ose ulahonɨngki ulɨmento, Moˈnɨngkanta kɨko
upaˈnyo.
23 Moˈnɨngkanta Akɨlipaˈnji kakoe ape Mpenaisiˈnji
siko hwapɨfe wokosoˈnjo wonyoangkafoso yahonɨngki
hwe itokusoˈnjo aˈamu yofe engoˈnjo sohwanji oso ango
Sisaliya hwe engo sohwanji nopontɨfi Akɨlipa hiyaˈumo
ipemotapontɨfi ango uhuˈmokiyo sopo humentohofofoho.
Nuhuˈmokahonɨngkofi Fesɨtos Poulɨmo utɨmotapɨfe
lɨhwatɨmentisofoho.
24 Nutɨmotopahonɨngkofi Fesɨtos ulɨmento, Hwe yofe
engoˈnjo Akɨlipa sohwanji sekwo aˈamu hopiˈnono
nakwoˈnjopo humalofo soku olo hwe lohumo uhwonɨmno.
Aˈamu Juta Jelusalem mtaˈango soˈnji oloponta ˈango
soˈnji olo hwe lohumneˈno nje sɨmanopo lohofontɨfi nto

nt+mentohofofoho. Hof+ko joho mohm'no nt+mentohofi, Olo hwe lohwo kako songo mohumanehoho.

25 I oso'no kakoe hon+ngkanomne'no hungkuno upa'nonji wonyo iyoso'no poyo pe'nyo'ne so'no mot+pema'mmentohefoho. I kako nt+mento, Sisa nje hungkuno upa'nono. Oseso ngko hungkuno nano mtitofonji kako Sisafepono waweno ul+mentohefoho.

26 Ngko Poul+ye hon+ngkano wonyo mot+pemaso'njo so'no ngko Sisamne'no iyoswo pipi mt+'mokumnehono. Oso'no hwe yofe engo'njo Ak+lipa k+ko'nji a'amu nom'ne humalofo soku ngko Poul sekwoe s+manopo ut+motapohono. Sekwo kakoe hungkuno upa'n+fijo so'no ngko Sisamne'no iyoswo ifalifaliyo mt+'mokumne so'no nt+mno.

27 Ngko a'amu impo'ango mta'n+ngo sohwo Sisafepono uhwat+meso kakoe hon+ngkano wonyomne'no iyoswo ifalifaliyo mamt+'mokiyo'manji oso ngko yahino hopo'maho lohono. Ose ul+mentisofoho.

26

Poul kakoe hungkuno Ak+lipa sohumo ul+mentisofoho.

1 Ak+lipa Poul+mo ul+mento, K+ko j+je hungkuno fiso. Ose ulahon+ngki Poul kakoe aho ho'nomanto kakoe hungkuno ul+mentisofoho.

2 Ole ul+mento, Hwe engo Ak+lipa, nje hungkuno wakil+mne so'no nje s+meho wop+ngo n+mo'n+ngkohoho. Oso hungkuno a'amu Jutaso nt+mentohofoso asomo wakil+monne'no yohono.

3 K+ko nakwo a'amu Juta so'nyuye yahino so'nji yo'mayo nakwo huno kengo kengo so'nji huno kiyohoho. Oso'no nje hungkuno sawemoso k+ko hopi'nonohinomo ito'no upa'nyo.

4 Ngko we'e sohwo'nnonjo sopo * olohontajo so'nji yo'mayo yahino y+wo'n+ngkohe so'no a'amu Jutaso huno uyahoho. Ngko nje ango sopono Jelusalem osoponohini humawo'n+ngkohefoho. Oso'no hof+ko huno uyohoho.

5 Hohonta ngko nohumanji ngko a'amu Falisi sohwafe hon+ngkanomo ito'no in+ngkawo'n+mote hwo'nyoho. Oso hon+ngkano hiso tango we'e'njo'maho. Tango m+kun+mposofoho. Oso hiso'no hof+ko huno uyohoho. Hof+ko wokilano l+fijo'manji olo hilo so'no wakil+fe.

6 Yo'mayo An+tu neyakwosamo ul+mentiso so'no nejapone so'no hontohumaleno. Olo hilo so'no hof+ko ngkine'no hungkuno ho'nosyahon+ngkofi olopo lohokweno.

---

* **26:4:** Hohohonta Poul kako we'e humamentiso sohonta kako ango pone engo Tasas, hwaho Silisiya, humamentisofoho. (Sohe engo 22, hon+ngkano we'e 3, somo uhwonyo.)

7 Nakwo aˈamu Juta temtitofo sɨfe mtaˈni hufaˈu
soˈnwi Anɨtuneˈno imɨngoˈnji sɨkunoˈnji isamoyoka
ulɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Hwapɨngoso yoˈmayo Anɨtu
neyakwosamo ulɨmentiso soˈno ne imoˈnyo soˈno
hontohumaleno. Osoˈno hofɨko ngkineˈno hungkuno
hoˈnahumalofofoho.
8 Sekwo aˈamu Juta soku, Anɨtu aˈamu poyo peˈnyo somo
songo ulɨkafo soˈno sɨmeho hiˈntnnono muyoso pehoˈneto.

9 Hohonta ngko huno ole syafɨhuˈmentoho, Oso hwe Jisas
Nasaletnntaˈango sohuneˈno hwotoho wahmmonji imento-
hono.
10 Ose syafɨsyonji ango Jelusalem sopo nohumanji
ose imentohefoho. Aˈamu yofe engoˈnjo tajo ango
syohoˈnjo sohwa syoho ntapontɨfi nɨhwojahonɨngkofi
ngko aˈamu Jisasɨmo inɨngkawowoˈnɨngkohofo somo
nokenji impoˈangomo intofahumentohefoho. Oso aˈamu
hisomneˈno aˈamu nomˈneso wopeˈnantɨfeho lahonɨngkofi
ngko eno ulɨmentohefoho.
11 Sɨkuno huhwo huhwi hofɨkoe tajo ango
somo nohumentanɨngkofi ngko tohino umotefoho.
Ole ulɨmentoho, Sekwo Jisasɨmo sɨmeho uyoso
fohoˈnaopmno. Ose ulonji hofɨkineˈno sɨmano hintotohino
nɨmnɨngkahonɨngki ango hwaho kengopono aˈamu
Jisasɨmo inɨngkawowoˈnɨngkohofo somo tohino uyɨmo
lonji umentohefoho.

Poul Anɨtuye aˈamu ne imoˈnɨmentiso soˈno ulɨmentisofoho.
(Apousel sohwafe Syoho 9:3-19; 22:6-16)

12 Aˈamu yofe engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo sohwa iyoswo
ntapontɨfi aˈamu Jisasɨmo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkohofo
somo tohino uyoˈne ango Ntomasɨkos osopono
nɨhwatɨmentohofofoho.
13 U, hwe engo sohwosi, ngko honɨngkanomo nowen-
tanɨngko hinjopo pomponaho engo ahwomo mtaˈango
lanɨhumentisofoho. Pomponaho hiloso mofehiˈnyomo
yakoloˈnnyofoho. Aˈamu ngkoˈnji umentɨhwone sohwanji
olo pomponaho hiloso uhwonɨmentɨhwonefoho.
14 Ose uhwonontani hwahopo pɨwahuˈmentɨhwonefoho.
Ngko Hipɨlu mampaho upaˈnɨmentoho, Soul, Soul, wonyo
pehoˈno ntohofantokuno. Kɨko sɨhu mampoˈnnyo somo
entofomahojiˈmanji kɨko sɨhu wosakoloˈnɨmonnoho.
15 Ose hoˈnɨngkahonɨngki ulohonɨmentoho, Hwe engo
tɨhwosilo. Ose ulahonɨngko ntɨmento, Ngko Jisasɨˈnyoho.
Kɨko ngkimo wonyo nɨmokantokuno.

16 Nolɨkafohoji filohofo. Nje syoho ntohofiyoˈne kuh-
wosopoˈmne soˈno kuˈmahono. Olo sɨkuno lomo yoˈmayo
uhwonɨngkino soˈno aˈamu nomˈne somo ulohoho. Osoˈnji
yoˈmayo hwangku kitɨhwamne soˈnji aˈamumo ulohoho.
17 Ngko aˈamu Juta soˈnji aˈamu kengo soˈnjimo
wokuhwatɨmo. Hofɨko kikineˈno wokufonjano lɨfijoso
wokufoˈmaˈmonnoho.
18 Ngko nokuhwajɨˈmo kɨko hofɨkoe hunomo
fɨwoloˈmokahoho. Hofɨko Setenɨye sɨkwoˈmjohosoˈmo
humalofo somo nje pomponahopo fɨpemotapohoho. Hofɨko
Setenɨye yokumpohnˈnyo usɨkwajɨkuji ngkiyepono wapɨfe.
Ngkimo sɨmeho ntapɨfijoso hofɨkoe wonyo wae weeoˈmo.
Oso aˈamu hisoˈnji nomˈne aˈamuˈnji ngkimo sɨmeho
ntapefojo soˈno hofɨko Anɨtu mtaˈni yoˈmayo wopɨngo
mapitnnefoho. Ose ntɨmentisofoho. Anɨtu kakoˈne moiˈwo
nto uhwosopoˈmentisofoho.

Poul kako Akɨlipa sohumo kakoe syohoˈne ulɨmentisofoho.

19 U, hwe engo Akɨlipa sohwosi, Olo hiloso ahwomo
mtaˈango hoˈnɨmentiso soˈno hwotoho mafeˈnjo imentohe-
foho. Oˈo, haloho'nohino imentohefoho.
20 Oso hungkuno hisoˈno aˈamu ango Ntomasɨkos
humamotofo somo ulɨmentohefoho. Osopontaˈango
aˈamu Jelusalem soˈnji aˈamu hwaho Jutiya hopiˈnono
humamotofo soˈnji aˈamu temtitofo kengo soˈnjimo
Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentohefoho. Ole ulɨmentoho,
Sekwo honɨngkano wonyomo hohujo ikenjaofɨkuji
Anɨtumneˈno sɨmeho fɨwoloˈmokumno. Honɨngkano
wonyoangkafoˈnohino utɨhwaˈnyopo fiyɨmno. Aˈamu
nomˈneso sehonɨfijoso Anɨtuye aˈamu ne kuyoho
woselantɨfeho. Ose ulɨmentohefoho.
21 Oso hwapɨngo woˈnnyo soˈno aˈamu Jutaso Anɨtuye
ango engo somo aho nɨkentɨfi wofonjonɨsyantɨfi imentoho-
fofoho.
22 I Anɨtu nɨfoˈmawoˈnɨngkahonɨngki olopo nolohofonji
aˈamu yofe engo ane soˈnji sekwo yofe engoˈnjo sɨkunonjimo
Anɨtuye hungkuno selalokweno. Olo hungkuno hiloso
songoˈmaho. Oˈo Mousesɨˈnji aˈamu nomˈne Anɨtu
hungkuno uyahonɨngki lutɨhwamotofo sohwanji hofɨko
nto lɨmotofofoho.
23 Ole lɨmotofo, Hwe ahwomo mtaˈni nakwoe hwahopo
uhwatɨmentiso sohwo tohino engo nomahwosi poyo
peˈnɨngkuhwosi apaˈno songo lɨkafone sɨmoˈmjo hweho.
Oso hwe huhwo sohwo aˈamu Juta soˈnji aˈamu temtitofo
kengo soˈnjineˈno Anɨtuye honɨngkano hwosampene
hweho. Ose nto lɨmotofofoho.

Poul kako Akɨlipa sohumo Anɨtuye honɨngkano tɨpemayoˈneˈento lutɨhwamentisofoho.

24 Poul ose ulontanɨngki Fesɨtos joho mohmˈno ulɨmento,
Poul kɨko hwayo hohnjo hwosoho. Kɨko huno piˈnɨngo engo
tɨpemanji jɨje huno hwayo hohnjo imoˈnɨmahnno hwosoho.
25 Ose ulahonɨngki Poul ulɨmento, Hwe engo Fesɨtos so-
hwosi, ngko hwayo hohnjo hwonɨˈmaho. Nje hungkuno
nehopeho. Ngko hunoˈnjo hwoˈni lohono.
26 Hwe yofe engoˈnji Akɨlipa sohwo kako olo hilo
soˈno huno uyohoho. Osoˈno iyoho mannɨngkahonɨngki
ulalokweno. Olo yoˈmayo kilohe soˈno Akɨlipa kakoe
tɨmoˈnji haloho'njimo muyakolofefoho. Olo hiloso
hiyasoˈmo imoˈnɨmentisoˈmaho. Oˈo, utɨhwaˈnyopo
imoˈnɨmentisofoho.
27 Hwe engo Akɨlipa sohwosi, kɨko aˈamu Anɨtuye
hungkuno lutɨhwamotofo sohwafe hungkunomo sɨmeho
hiˈntnnono luyɨwoˈnɨngkino. Ngko huno nɨyohoho. Kɨko
uyɨwoˈnɨngkino.
28 Akɨlipa Poulɨye hungkunomo hotɨku lohofonto
ulɨmento, Kɨko huno pɨpi kiyohoho. Jɨje hungkunoˈnohino
somo upaˈnonji ngko Anɨtuye aˈamu ne imoˈnyo soˈno huno
lakiyohoho.
29 Ose ulahonɨngki Poul ulɨmento, Ngko Anɨtumo oloˈno
jomo ulalokweno. Kɨkoˈnji aˈamu nomˈne oloponjo nje
hungkunomo upaˈnɨngkohofo soˈnji Anɨtuye aˈamu ne ngko
paˈnyo umoˈnɨfe nnɨngkohoho. I osoˈno ngko impoˈangomo
humale hopaso oso ngkilaho nnɨngkohoho. Oˈo, sekwo
Anɨtuye aˈamu ne hmmoˈnɨmno.
30 Ose ulahonɨngki hwe yofe engoˈnjo Akɨlipa sohwoˈnji
Fesɨtos hwe hwaho mokosyohumayo sohwoˈnji Akɨlipafe
ape Mpenaisiˈnji aˈamu nomˈne humalofo sohwanji
lɨkofohumamentohofofoho.
31 Hofɨko noswapontɨfi hnnɨmentohofi, Yoˈmayo poyo
peˈnyo soˈno impoˈangomo intofasiyo soˈno olo hwe lohwo
kako imentisoˈmaho.
32 Hwe engo Akɨlipa Fesɨtosɨmo ulɨmento, Poul kako
Sisamneˈno nje hungkuno upaˈnono majoˈnjo yontentesi
kɨko nusɨkwajohotnnesohilo. Ose hnnɨmentohofofoho.

27

*Poul kako yofayokinomo ango Loum neˈno womentiso-
foho.*

1 Hofɨko hwaho Italiˈno yofayokinomo wekaneˈentɨfi
hungkuno mtitoˈmentohofo soˈno hofɨko Poulɨˈnji aˈamu
nomˈne impoˈango mtaˈango sohwanji hwe nomˈne yofe

Juliyos oso hwoe ahomo hoˈnahumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo Sisafe aˈamu itokusoˈnjo *wan hantɨlet* (100) sohwamo umokosyohumayo hweho.

2 Nakwo yofayokino Atɨlamitiyom mtaˈango somo kotasɨmentɨhwonefoho. Yofayokino homo somo hwaho Esiya wowano lahonɨngkofi nakwoˈnji umentɨhwonefoho. Hwe fihwo yofe Alisɨtakos nakwoˈnji umentɨhwonefoho. Kako hwaho Masetouniya ango Tesolounikantaˈango hweho.

3 Moˈnɨngkanta nakwo ango Saitoun ifohohosahumentɨhwonefoho. Juliyos kako Poulɨmneˈno hitoho ulofahonɨngki Poulɨmo ulɨmento, Kɨko jɨje aˈamu olo ango lopo humamotofo soˈnji fosyohumaho. Ose ulahonɨngki Poulɨye aˈamuso wopayo yoˈmayoso Poulɨmo uyɨmentohofofoho.

4 Oso ango somtaˈni nowekentanɨngkuhwoni ifofo engo ilojaofahonɨngki oso ifofo ilojaoˈmentiso sohosɨle ifofo engoˈnjo sohohntaˈni iˈwaho yontani ifofo weˈeˈnjo sohohntaˈni hwaho weˈe Saipɨlos sopo womentɨhwonefoho.

5 Nowentani nakwo Sisaliyaˈnji mofone sopo mijomo nowekentani hwaho Lisiya ango Maila sopo iˈmofapmmentɨhwonefoho.

6 Osopo aˈamu itokusoˈnjomo mokosyohumayo sohwo yofayokino nomˈne Alekɨsantɨliyantaˈangoso Loum neˈno umneˈento tɨpemaˈmentisofoho. Notɨpemanto nakumo netɨmanto nehwojamentisofoho.

7 Oso yofayokino homo somo nakwo nokotosontani nowentani sɨkuno piˈnɨngo hofohofahnˈno umentɨhwonefoho. Hofɨko syoho tohohmtnnoˈnjo engo yontɨfi nakwo ango Nitos mofone sopo iˈmofapmmentɨhwonefoho. Oso hopo sopo ifofo nomtɨhupmmofahonɨngki nakwo mayofoho. Osoˈno nakwo oso hwaho weˈe Kɨlit osohosili nowentani ango Salɨmoune uyakoloˈmentɨhwonefoho.

8 Oso hopo sopo hofɨko syoho tohohmtnnoˈnjo engo yontɨfi nakwo hwaho Kɨlit momɨngo sopo womentɨhwonefoho. Nowentani nakwo mijo wopɨngoˈnjo sopo iˈmofɨwentani oso hopo sopo ole lɨmotofofoho. Mijo Wopɨngoponoho. Ango Laseya mofoneponoho.

9 Osopo nohumentanɨngkuhwoni sɨkuno piˈnɨngo memjaofahonɨngki sɨkuno nomˈne * aˈamu Juta wopayo humaho humayo somo moiˈwo imoˈnɨmentisofoho. Osohonta mijo

---

* **27:9:** Oso sɨkunoso Anɨtu Aˈamu Wonyo Wae Yaofoˈne Imoˈnɨmentisofoho. Oso soswo somo ifofo engo Miyo Engo Saˈnjo Metiteleniyan sohohntaˈni lɨkaˈmentisofoho. Yofayokino hano miyoˈnjo imojofoho.

ayo nɨhuˈno wonyo imoˈnɨmentisofoho. Osoˈno Poul kako aˈamu yofayokino syohoˈnjo sohwamo ulɨmento,
10 Sekwo upaˈnɨmno. Nakwo olohonta hanoˈmanji, syoho tohohmtnnoˈnjo engo yɨhwasi yoˈmayo hopiˈnono wonyo umoˈnɨmontonoho. Hoˈyangoˈnji yofayokinoˈnnohinoˈmaho. Oˈo, aˈamuˈnnonji wonyo umoˈnɨmontonoho. Olo hilo soˈno ngko huno niyohoho.
11 Ose ko lahonɨngki hwe aˈamu itokusoˈnjomo mokosyohumayo sohwo kako Poulɨye hungkunomo haloho miyofoho. Oˈo, kako hwe yofayokino kilonjipe sohwoˈnji hwe yofayokino kakwoˈyohwo sohwoˈnji sikoe hungkunomo tɨfi inɨngkamentisofoho.
12 Oso mijo wopɨngo hopo sopo ifoyoˈnji ifofo engoˈnji iyo sohonta yofayokino itoˈno mofosyohumayoˈnjo yɨwoˈnɨngkisofoho. Oso hisoˈno aˈamu yofayokino syohoˈnjo sohwa ole mtitoˈmentohofi, nakwo olopo ulɨkoˈmano. Nakwo ango Finikɨs nowehwasi ifoyoˈnji ifofo engoˈnji iyo sohonta yamofo wofosyohumano. Ose mtitoˈmentohofofoho. Ango Finikɨs oso mijo wopɨngopo hwaho Kɨlitɨˈnjoponoho. Ifofommneˈno hiyasoˈmnoho.

Ifofo engo yonto mijo engo yonto yofayokinomo hoˈnomaˈmentisofoho.
13 Weˈenepo ifofo posɨpoˈnnyo imoˈnɨngkahonɨngki hofɨko huno ole syafɨhuˈmentohofi, Jefo wopɨngofoho. Hano wohwano. Ose lontɨfi hofɨko sojo tangoˈnjo mijo mtaˈni ifɨwosɨpemantɨfi nakwo hwaho Kɨlit momɨngomnohini umentɨhwonefoho.
14 Weˈenepo nowentanɨngkuhwoni ifofo mɨkunɨmposo hwaho Kɨlitnntaˈango pmmentisofoho.
15 Ifofo engo sohwo nakwoe yofayokinomo fonjahonɨngki kilonjipe monto hopo mmoˈnyoˈnjo yahonɨngki ifofo yofayokinomo motalɨˈmoˈmentisofoho.
16 Nomotalɨˈmofontanɨngki hwaho weˈe kakoe yofe Kauta hohujo hohntaˈni umentɨhwonefoho. Hohujo hohntaˈni yofayokino nowentanɨngki nakwo oso yofayokino nomˈne weˈe husɨmpemotawowoˈnɨngkohofoso syoho tohohmtnnoˈnjo engo yontɨfi mokohusɨmpemantɨfi yofayokino engomo hoˈnahumentohofofoho.
17 Osohonta hofɨko yofayokino engo sohumo mnangomoˈmnohini impe swofapoˈmentohofofoho. Yokumpohnˈnyo intofomokosyohumayoˈnefoho. Hofɨko hwaho engo Apɨlika sojoˈnjo soponeˈno iyoho unɨngkahonɨngki yofayokinomjo hwapɨfe ifofoˈneˈentɨfi pmpilɨpeehumentohofoso asomo peehonɨngki yofayokino mijopo mtapmmentisofoho.

18 Ifofoˈnji mijo yokinoˈnji nakumo neˈno ilojonemo-
fahonɨngki moˈnɨngkanta nakwo hoˈyango yofayokino
mtaˈangoso mijomo hoˈnomoˈmosapmmentɨhwonefoho.
19 Moˈnɨngkanta nomˈne sɨkuno sohumo
hofɨko yoˈmayo yofayokinomjoso ahoˈnji mijomo
mehuˈmeeoˈmentohofofoho.
20 Sɨkuno piˈnɨngo engo somo mofehiˈnyoˈnji
hntokwaliyoˈnji muhwonyoˈnjo yontanɨngkuhwoni ifofo
neˈno naloho'mentisofoho. Oso hisoˈno nakwo ole
syafɨhuˈmentɨhwoni, Nakwo angonepo mˈmofayoˈnjo
uyantanoho. Oˈo, nakwo mijomo poyo umoˈnantanoho.
Ose syafɨhuˈmentɨhwonefoho.
21 Sɨkuno piˈnɨngo engo aˈamu sohwa wopayo manyoˈnjo
yahonɨngkofi Poul hofɨkoˈnji ajwoˈmtaˈni nolɨkafonto
ulɨmento, Upaˈnɨmno. Sekwo nje hungkunomo haloho
yontɨfijontentesi nakwo Kɨlitnntaˈango mulɨkoˈmasoˈnjo
nesohilo. Nakwo olo syoho tohohmtnnoˈnjo engo miyoˈnjo
esohilo. Hoˈyango yoˈmayo moiˈwo mmoˈnyoˈnjo nesohilo.
22 I osoˈno ngko hungkuno waselɨmonneˈno yohono.
Sekwo iyoho senɨngkuhwoloho. Aˈamu sohwonaˈni
mapeˈnyofoho. I, yofayokinoˈnohino moiˈwo imoˈnnyofoho.
23 Ngko Anɨtuye aˈamu ne hwoˈnyoho. Kakineˈno
ngko hwomtame ulohofɨwoˈnɨngkohe hwoˈnyoho. Olo
sɨkwoˈmiyo lomo hwe ahwomo mtaˈango sohwo ngkoˈnjopo
nolohofonto,
24 ntɨmaho, Poul kɨko iyoho kinyoˈeno. Hwangku kɨko
Loumjo hwe engo Sisafe sɨmanopo lohotnne hwosoho.
Anɨtu kako kikineˈno hitoho ulofɨwoˈnɨngkiso soˈno aˈamu
hopiˈnono kɨkoˈnji humalofo sohwa songo wohumantɨfeho.
Ose ntɨmasofoho.
25 Osoˈno sekwo iyoho senyoˈeno. Olo hungkuno hiloso
Anɨtu ntɨmasoso ne imoˈnyo soˈno ngko sɨmeho uyohono.
26 I sɨmoˈmo ifofo nakwoe yofayokinomo mo-
toleˈmofɨhwosi sojopo wonyo umoˈnɨmontonoho. Ose
ulɨmentisofoho.
27 Sɨkuno aho hufaˈu hopiˈnono sɨfe mtaˈni osofosofahuˈno
memjofahonɨngki nakwo Mijo Ayo Engo Saˈnjo Metite-
leniyan sopo mtawomentɨhwonefoho. Oso sɨkwoˈmiyo
somo kuntoliyopo aˈamu yofayokino syohoˈnjo sohwa ole
syafɨhuˈmentohofi, Hwaho weˈe mofoneponoho.
28 Ose syafɨsyontɨfi hofɨko mijomo impe yamofo
yamofo humomjɨmɨhwofofoho. Humomjɨmɨhwofoso
uhwonɨmentohofoso mitɨpongo kengomoˈmo, *fouti*
(40) *mita*, uhwonontɨfi weˈenehwo nowentɨfi apaˈno
humomjɨmɨhwofofoho. Osopo nuhwonontɨfi mitɨpongo
weˈe hopaponoho, *teti* (30) *mita*.

29 Ose uhwonɨmentohofoso hofɨko iyoho
unɨngkahonɨngki syafɨhuˈmentohofi, Nakwo sojoˈnjopo
iˈmofɨwanehontɨfi sojo osofosofahuˈnohini tangoˈnjo
engoso yofayokino hano miyoˈnjoˈne mijomo
intofuyohoˈmokumentohofofoho. Ose yontɨfi hofɨko
mofehiˈnyo komoˈno wosɨˈmofapono lontɨfi aho
kuˈmokumentohofofoho.
30 Aˈamu fehohnjo yofayokino syohoˈnjo sohwa hofɨko ole
syafɨhuˈmentohofi, Nakwo yofayokino weˈe soˈnjo aˈamu
sohwamo uhwojano lontɨfi hofɨko yofayokino weˈe somo
impe hiyamno syofɨyohoˈmokumentohofofoho. Ose yontɨfi
hwasyo hungkuno ulɨmentohofi, Nakwo sojo tangoˈnjo
yofayokino sɨmano hohntaˈni untofuyohoˈmokano.
31 Ose ulahonɨngkofi Poul aˈamu itokusoˈnjo sohwanji hwe
mokosyohumayo sohwoˈnjimo ulɨmento, Oso aˈamu sohwa
yofayokinomo mohumayoˈnjo ifijoˈmanji nakwo hopiˈnono
poyo wopeˈnantanoho.
32 Ose ulahonɨngki aˈamu itokusoˈnjo sohwa hofɨko
yofayokino weˈe somo impe hotito lohofontɨfi mijomo uy-
ohoˈmokumentohofofoho.
33 Mofehiˈnyo weˈenepi wosapmmonto yahonɨngki
Poul aˈamu hopiˈnonohino sohwamo wosopayo nyoˈne
yokumpohnˈnyo ulɨmentisofoho. Ole ulɨmento, Sɨkuno
aho hufaˈu hopiˈnono sɨfe mtaˈni osofosofahuˈno nakwo
wopayo manyoˈnjo humentanɨngkuhwoni memjonaˈmaso
hwonaˈnyoho.
34 Osoˈno ngko hungkuno yokumpohnˈnyo
waselɨmonneˈno yohono. Sekwo wopayoˈmanji
fohuˈmemapmno. Oso yokumpohnˈnyo wosemokosy-
ohumano. Upaˈnɨmno. Nakwo hopiˈnono itoˈno
wofosyohumantanoho.
35 Ose ulonto kako wopayo nomanto, hofɨkoe sɨmanopo
Anɨtumo isamoyoka ulonto wosopayo hiso kutɨkujo loho-
fonto kako sɨmoˈmo nɨmentisofoho.
36 Oseso hwe hopiˈnono nuhwonontɨfi sɨmeho
wopɨngo umoˈnɨngkahonɨngki hofɨko wopayo
huˈmemaˈmentohofofoho.
37 Nakwo yofayokinomo humalohwone sohwonaˈni *tu
hantɨlet sefenti-sikɨs* (276) hwonaˈnyoho.
38 Hofɨko wopayo moiˈwo nonontɨfi yofayokino nohayo
imoˈnyo soˈno hoˈyango nomˈne sɨngkume paˈnyoso mijomo
mehoˈnaoˈmentohofofoho.

Yofayokino wonyo imoˈnɨmentisofoho.

39 Mofehiˈnyo sɨˈmofopahonɨngki hwahopo uhwonontɨfi
lɨmentohofi, Olo hwaho hopo sopo nakwo huno monayo-
ponoho. Ose lontɨfi uhwonɨmentohofoso mijo wopɨngopo

sojo ane wosoho'nohino sopo uhwonontɨfi osopo ufoho-
hososyano lɨmentohofofoho.
40 Hofɨko sojo yofayokino hano miyo'njo'ne
intofahinyoso sɨhu hotitofontɨfi nɨhu'nahone mijomo
uyoho'mokumentohofofoho. Ose yontɨfi hofɨko
impe hohonta kilonjipe somo intofahumentohofoso
italo'mentohofofoho. Hwapɨfe ifofo'ne fisojwaofontɨfi
yofayokino hwahopone'no umentohofofoho.
41 Yofayokino nowento wosoho'nji sojo'njopo hntoleho
hnta'ni fokotofomanto ifofo engo'nji mijo engo'nji
hohujo hohnta'ni fonjahonɨngki yofayokino ajwopo
mtɨhupo'mentisofoho.
42 A'amu itokuso'njo sohwa huno syafɨhu'mentohofi,
A'amu impo'angomjo sohwa mijopo pɨfijoso hiyaso
le'mopitnnoho, nakwo wofonjano.
43 Ose syofɨsyahonɨngkofi hwe a'amu itokuso'njo mokosy-
ohumayo sohwo Poulɨmo ufo'ma'mo lonto ulɨmento, A'amu
sohwamo nofonjɨkutoho. Sekwo a'amu mijomno huno'njo
sohwasi sekwo sɨmo'mo nolɨkofaofɨkuji femoyamno.
44 A'amu nom'ne sohwasi sekwo tɨfi iyofeejo yofayokino
mta'ango nomafɨkuji nomtawekuji fɨfohohosahumno. Ose
ulahonɨngki nakwo kakoe hungkunomo haloho'no yontani
hwahonepo ito'no i'mofamentɨhwonefoho.

28

Ango Malɨta sopo Poul humamentisofoho.

1 Nakwo hwaho hopo sopo ito'no i'mofɨwentani hwaho
hiso yofe Malɨtayoho upa'nɨmentɨhwonefoho.
2 A'amu oso hwaho sopo humamotofoso nakumo wopɨngo
nefo'ma'mentohofofoho. Ifoyo syahonɨngki kwongkwongo
nesahonɨngki hofɨkoe a'apaho toho umokinɨfe lontɨfi toho
nakumne'no enantohmmentohofofoho.
3 Poul kako toho nomanto mefontanɨngki homa toho
uhu'nɨngkahonɨngki toho mta'ni noswaponto Poulɨye
ahomo toho lo'mentisofoho.
4 A'amu hopo sopo humamotofoso homa Poulɨye ahomo
lojɨjwosyowahonɨngki uhwonontɨfi lɨmentohofi, Olo hwe lo-
hwo a'amumo fonjahumasohwolɨkeno. Kako mijomo poyo
mape'nyoso'ne homa toho ulokwoho. A'amumo fonjasiyo
so'no poyo pe'nyoso wopɨngofoho. Wape'nɨmtonoho.
5 Ose lahonɨngkofi Poul homa tohomo ilojaefonto kakoe
a'apaho wonyo mmo'nɨmmentisofoho.
6 A'amuso Poul poyo pe'nyo so'no hontohumantɨfi
syafɨhu'mentohofi kakoe aho engo kahwoso'no nopɨhwasi
wape'nɨmtonoho. Oseso hofɨko wonyopi hontohumantɨfi

Poul wop+ngo humentan+ngki uhwonont+fi l+mentohofi, Olo
hwe lohwo kako An+tu pa'nyo hweho. Ose l+mentohofofoho.
7 Oso hwaho nakwo i'mofapmment+hwone sopo hwe
hwaho hopi'nonohino mokosyohumayo sohwo kakoe
hwahoponoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe
Pap+liyas+yoho. Kako kakoe angomo nomenehumajonto
osopo wop+ngo nelohofahon+ngki s+kuno hufa'u s+hune
humament+hwonefoho.
8 Pap+liyas+ye kan+ngkwohwo mnokino'njohwo
humamentisofoho. Kakoe a'apaho tohohmtnno'njo
iyoho aswo'njoho. Oseso Poul kako'njopo nowento
mnokinopo aho kisusyonto An+tumo jomo ulonto wop+ngo
umokumentisofoho.
9 Ose yahon+ngki a'amu hwaho hopo sopo humamoto-
foso nuhwonont+fi a'amu hopi'nono mnokino'njoso nopa-
hon+ngkofi Poul a'amu hisomo wop+ngo umokumentiso-
foho.

Poul Mol+tanta'ango sohwo Loum i'mofamentisofoho.

10-11 Oso hiso'no hof+ko wop+ngo'nohini
naloho'mentohofofoho. Oso hwaho hopo sopo
nohumentan+ngkuhwone hamno hufa'u s+hune
neyakolo'mentisofoho. Ul+ko'ma'ment+hwone sohonta
nakwo yo'mayo umofonyo iyoso a'amu hiso hof+ko
yofayokinomo hu'meehumentohofofoho. Oso
yofayokino hiso ifofo engo so'no oso hwaho hopo
sopo hontohumamentohofofoho. Oso yofayokino somo
nokotosontani ument+hwonefoho. Yofayokinoso ango
Alek+sant+liyanta'angofoho. Hntole hohnta'ni an+tu pa'nyo
huyo'mango hufa'u'njoponoho. Sus+ye hwomu hwa'uye
huyo'mangofoho.
12 Nowekentani ango Silakiyus i'mofopontani osopo
s+kuno hufa'u s+hune humament+hwonefoho.
13 Osopo nta'ni nul+ko'mentani nowentani ango Lejiyom
i'mofapmment+hwonefoho. Mo'n+ngkanta ifofo hohujo
hohnta'ni sopahon+ngki s+kuno hufa'u memjaofahon+ngki
nakwo ango Puteyouli i'mofapmment+hwonefoho.
14 I'mofopontani osopo a'amu Jisas+mo in+ngkamotofo
somo t+pemahon+ngkuhwoni nal+mentohofi sekwo
nakwo'nji fosyohumamno. Ose nelahon+ngkofi Sante
anga'no neyokolofahon+ngki nakwo ango Loummne'no
hon+ngkanomo ument+hwonefoho.
15 A'amu Jisas+mo in+ngkamotofo Loum mta'angoso
nakwo sopontan+ngkuhwoni nupa'nont+fi hof+ko p+kwato
lohofont+fi ango Apiyos wopayo mpe y+wo'n+ngkohofo Ango
Fosyowe Hufa'u S+hune'njo sopo swo'n+ment+hwonefoho.

Poul aˈamu somo nuhwononto Anɨtumo isamoyoka ulonto sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmentisofoho.

16 Nakwo ango Loum iˈmofopahonɨngkuhwoni aˈamu Loum mokosyohumayo sohwa nalɨmentohofi, Poul kakoˈne ango tɨpemahwosi wohumano. Hwe itokusoˈnjo fihwo uhwontohumayoˈne kakoˈnji wahumuyo. Ose nalɨmentohofofoho.

Ango Loum sopo Poul Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.

17 Sɨkuno hufaˈu sɨhune memjaofahonɨngki Poul aˈamu Jutafe hwe engo sohwamneˈno joho ulahonɨngki hofɨko nuhuˈmokahonɨngkofi Poul ulɨmento, U, Nje tatohwosafo. Ngko nakwoe aˈamu Juta somo wonyo mmokiyo hwoˈnyoho. Neyakwosafe honɨngkano hungkunomo hwotoho mafiyo hwoˈnyoho. I aˈamu Juta ango Jelusalem sopo ngkimo impe siki ntofontɨfi aˈamu Loum sohwafe ahopo hoˈnanɨhumentohofofoho.

18 Aˈamu Loumɨso nje hungkunomo nupaˈnontɨfi hnnɨmentohofi, oso honɨngkanoso poyo peˈnyoˈneˈmaho. Osoˈno hofɨko nonɨsɨkwojaneˈentɨfi,

19 aˈamu Jutaso nakwolaho lɨmentohofofoho. Osoˈno nomˈne honɨngkano ane soˈno hwe engo Sisa nje hungkunomo wonɨpaˈnono lɨmentohefoho. Ngko nje aˈamu Juta somo hungkuno nomˈne mujo hwoˈnyoho.

20 Oso hwapɨngo hisoˈno sekuneˈno joho selohono. Ngko sekumo sehonɨˈmo hungkuno wosejapmneˈno yohono. Nakwo aˈamu Isɨlael soˈnyuye neyakwosa hwe ahwomo mtaˈango sohumneˈno hontohumamotofofoho. Oso hwe huhwo sohwo nto pmmentiso soˈno sɨmeho uyalokweno. Oso hisoˈno olo impe hiloso ngkimo kenɨsyohumaho.

21 Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Aˈamu Jutiyantaˈangoso jɨje hungkuno soˈno nakuneˈno iyoswo mamtɨˈmokumentohofofoho. Aˈamu Jutaso mapiyontɨfi kikimneˈno hungkuno malonetɨhwammentohofofoho.

22 I osoˈno aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofo somneˈno aˈamu fihwa ango hopo hopo wonyoponoho lɨwoˈnɨngkohofo soˈno nakwo jɨje hungkuno jɨje mango mtaˈni wokupoˈnano.

23 Ose lontɨfi oso hisoˈno sɨkuno hoˈnahumentohofofoho. Oso sɨkuno homo somo aˈamu piˈnɨngo engo ango Poul humawoˈnɨngkiso sopono pmmentohofofoho. Poul Anɨtu nakumo yokumpohˈnyo nemokosyohumayoˈne lutɨhwamentisofoho. Hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨfitnneˈento Mousesɨye honɨngkano hungkunoˈnji aˈamu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwafe hungkuno ntnne mtaˈango Jisasɨmneˈno lutɨhwamentisofoho. Oso

hungkunoso imɨngo mtaˈangoso neˈno lontanɨngki mofehiˈnyo nɨngkuˈnɨmentisofoho.
24 Oso hungkunoso aˈamu fehohnjo sohwa nupaˈnontɨfi sɨmeho hiˈntnnono umentohofofoho. Aˈamu fehohnjo sɨmeho hiˈntnnono muyofoho.
25 Osoˈno hofɨko hungkuno kengo kengo hnnɨngkahonɨngkofi Poul ulɨmento Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hohontajo hwe Aisaiya sohumo hungkuno uyahonɨngki neyakwosamo hungkuno nehopi ole ulɨmento,
26 Kɨko oso aˈamu nontɨfepono uhuji ole uso, Sekwo hungkuno upaˈnɨngkuji hwapɨngo neso mupaˈnɨfitnnehofo.
Sekwo yoˈmayo nuhwonɨngkuji neso muhwonɨfitnnohofo. Ose uso.
27 Anɨtu Aisaiyamo ulɨmento,
Oso aˈamu hiso hofɨko huno anefoho.
Hofɨkoe haloho pujomokosyohumunɨmentohofofoho.
Hofɨko tɨmo pijiyoˈnnyofoho.
Ose miyoˈnjo yontɨfijontentesi itoˈno nuhwonɨngkutnnesohilo.
Hofɨko haloho mapujomokosyohumunyoˈnjo yontɨfijontentesi nupaˈnɨngkutnnesohilo.
Oseso hofɨkoe huno itoˈno uyɨhwonesohilo.
Hofɨko ikenjaofɨkuji ngkiyepono pontɨfijontentesi ngko wopɨngo umokumnesohilo.
Aisaiya ose mtɨˈmokumentisofoho.
28 Ose ulonto nomˈne hungkuno ulɨmento, Sekwo upaˈnɨmno. Olo hungkunoso Anɨtu aˈamufe wonyo wae yaofɨhwosi kakoe aˈamu ne umokiyo soˈno olohonta aˈamu temtitofo kengo somneˈno nto lɨhwajɨmaho. Hofɨko nupaˈnɨngkuji tɨfi unɨngkafe.
29 Ose ulahonɨngki aˈamu Jutaso nohumpentɨfi hungkuno ikujoho hopa hnnɨmentohofofoho.
30 Soswo hufaˈu uyokolofontanɨngki Poul oso ango sopo humamentisofoho. Ango kakwoˈyohwo sohumo hamniyoho uyɨwoˈnɨmentisofoho. Nohumanto aˈamu kakimo jomo uˈmahonɨngkofi wopɨngo uloho'mojofoho.
31 Poul aˈamu somo Anɨtu yokumpohnˈnyo nemokosyohumayoˈnjo hwe engo Jisas Kɨlais ntnneˈno hungkuno lutɨhwamojofoho. Kako hungkuno yokumpohnˈnyo ulahonɨngki hwe nomˈnehwo mopɨjumoˈmmentisofoho.
Hungkuno osohopeho. Ngko Lukɨˈni mtɨˈmokohono.

Loum
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Loummne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Olo iyoswo loso Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-faif* (25) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul a'amu Loumjo somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso hwapɨngo neso peho'ne mtɨ'momumentisoto. Hwapɨngo neso olenoho. Poul Loum i'mofawento ango Loum soponjo tajo ango somo uhwonɨmentisofoho. Oso hohosohonta Poul kakoe hunoso olenoho. A'amu Jisasɨmo inɨngkunyo Loumjoso kakimo ufu'mafɨkujo'no kako hwaho Sɨpen sopone'no wasɨmo lonto imentiso sone'no mtɨ'mokumentisofoho. Antiyoukɨnjo tajo ango somta'ni nɨfo'mahonɨngkofi kako Anɨtuye hungkuno liku'meefo syohoso Ngkolesiya yone'entɨfi uhwajɨmentohofofoho. Hiso Ngkolesiyane'nohini uhwajɨmentohofo'maho. O'o, ango'meemne huhumo uhwajimentohofofoho. Esiya'ne hungkuno motasone'entɨfi tajo ango Efesosɨnjo a'amuso kakimo ufo'ma'mentohofofoho. Osoponta'angoso hwaho Ngkɨlikɨne'no hungkuno motasone'entɨfi Koulinjo tafo ango somjo a'amuso ufo'ma'mentohofofoho. Oso'no Poul kakoe hunoso olenoho. Tajo ango Loumjo a'amuso nonɨfo'mafɨkujo'no ngko Anɨtuye hungkuno liku'meefo syoho uyɨmo. Ose syafɨhu'mentisofoho. Poul ango Koulin humanto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo Loum lomjo hungkuno sɨmo'mjoso olenoho. Anɨtuye yahino wopɨngoso sɨmeho hi'ntnnonohino mta'ni i'mofapinyofoho. (Olo hungkuno lomjo hungkuno hwapɨngoso Loum sohe engo 1 honɨngkano we'e 17. Osopo weho.) Olo iyoswo Loumne loso a'mu Jisasɨmo inɨngkunyo kakoe yofe Fipi osimo ango Loum motayo'ne uyahotɨmentisofoho.

Hungkuno hwapɨngo homo lomjoso nakwo huno wonayono. Anɨtu mta'ango yahino wopɨngoso womano lɨhwasɨ'manji nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨhwasi womantonoho. Oso'no nakwo olo iyoswo hiloho atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

Poul kako Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo syoho hwapɨngo imentisofoho.

1 Nje aˈamu ango Loummjo humalofo soku, ngko
Poulɨˈni Jisas Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo sohwoˈni sekuneˈno
olo iyoswo loso semtɨˈmokiyalokweno. Anɨtu kako
kakoe hungkuno aˈamumo lɨkuˈmofo (*apousel*) syohoˈne
nɨhwosopoˈmentiso sohwoˈni ngko Anɨtuye hungkuno
wopɨngo lɨkuˈmofalokweno.
2 Nɨhuˈno hohonta Anɨtu kakoe aˈamu sohwamo
kako kakoe hungkuno wopɨngo uyahonɨngki hofɨko
aˈamumo nolutɨhwantɨfi hofɨko iyoswomo ifalifaliyo
mtɨˈmokumentohofofoho.
3 Hungkuno wopɨngo hiso Anɨtuye hwomu Jisas
Kɨlaisɨmneˈno yoloho nalinyofoho. Anɨtuye hwomu Jisas
Kɨlais sohwo kako Ntefitɨye temtitofo somtaˈni kako aˈamu
imoˈnɨmentisofoho.
4 Oso imoˈnɨmentiso huhwo sohwo kako poyo
imoˈnɨngkahonɨngki Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyoˈnji Jisas
Kɨlaisɨmo apaˈno songo ulɨkaˈmentiso soˈno nakwo huno
ole nayohi, Jisas Kɨlais kako honɨngkano wonyo nɨhuˈno ane
hweho. Kako Anɨtuye Hwomu Ne hweho.
5 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako yoˈmayo
wopɨngoso nakumo naloho'mentiso soˈno Anɨtu
kako aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo somneˈno hitoho
ulofahonɨngki kakoe hungkuno lɨkuˈmofo (*apousel*)
syohoso ntapmmentisofoho. Nontopahonɨngki nje sɨmeho
wopɨngoˈnji syoho hiso yontanɨngko aˈamu angoˈmeemjoso
hofɨko Anɨtuye hungkunomo upoˈnalokwofo. Oso
hungkuno homo somo sɨmeho hiˈntnnono uyɨkuji
tɨfi inɨngkafitnneˈento syoho hiso ntapmmentisofoho.
Oseso aˈamu piˈnɨngo engo hofɨko Kɨlaisɨye yofe engo
wohoˈnomantɨfeho.
6 I sekwo aˈamu temtitofo kengo mtaˈango ango Loum
humalofo soku Jisas Kɨlais kakoˈnji makotɨkuˈnyoˈne joho
selahonɨngki osomo sekwo tɨfi inɨngkowalokwofo.
7 Osoˈno sekwo aˈamu Loum soku, Anɨtu sekumo sɨmeho
wopɨngo sejopalokunjoso kakoe mehomi ne imoˈnyoˈne
sehwosopoˈmentisoso sekumneˈno olo iyoswo loso
semtɨˈmokiyalokweno. Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwoˈnji
nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨˈnji sikoˈmontaˈi siko sekumo
yoˈmayo wopɨngo selohofohosɨsi sɨmeho pompenjiyo
wosejopanjiyoho.

Poul kako aˈamu ango Loum humalofo somo uhwonyo soˈno umoˈnɨngkohoho.

8 Sɨmoˈmo ngko olo soˈno waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu
angoˈmeemjoso hofɨko sekwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono
uyakolokwofo soˈno hnnalokwofo. Ngko ose upaˈnonji Jisas

Kɨlais kako wopɨngo seloho'mentiso so'no ngko Anɨtumo isamoyoka ulalokweno.

9 Ngko Anɨtuye hwomu sohwoe syoho so'no hi nɨmo'nɨngkanɨngki kakoe syoho ulohofiyo sohwo'ni kakoe hungkuno wopɨngo lutɨhwalokweno. Oso'no Anɨtu kako ngkimo nohonɨwo'nɨngkiso sohwo olo hungkuno selalokwe loso nehopeho huno uyohoho. Sɨkuno huhwo huhwi ngko kakimo jomo ulɨwo'nɨngkohe sohonta ngko sekumne'no jomo ulɨwo'nɨngkohe hwo'nyoho.

10 Ngko Mpohumo ulontnneso ole, Ngko ango Loummne'no wawomne'no yohono. Kɨko eno ntohoji ngkimo honɨngkano hmmofonɨhwajo. Ose ulɨwo'nɨngkohefoho.

11 Ou, nehopi. Ngko sekumo wasehonɨmonne'no yohono. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo ngkimo yo'mayoso ntapmmentisoso wosejapmmonne'no yohono. Oso hiso sekwoe huyo'mangomo yokumpohn'nyo sesosofitofo'nefoho.

12 Ngko sekumo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofo somo sehonɨ'mo oso hiso ngkimo yokumpohn'nyo wanɨsosofito'montonoho. Oso'no sekwo nje sɨmeho hi'ntnnono uyo somo nohonɨngkuji oso hiso sekumo yokumpohn'nyo wasesosofito'montonoho. Oso'no nakwo ufo'mo'nantanoho.

13 Nje a'amu soku, sekwo olo so'no huno fɨsyafɨhupmno. Sɨkuno engolopohamo ngko sekumo wose'ma'monji imote hwo'nyoho. Ngko Anɨtuye hungkuno selahonɨ'mo a'amu temtitofo kengo kengo nom'ne somo ulahonɨngko hofɨko Anɨtuye hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono umentohofo hopa sekwo sɨmeho uyɨfe nnɨngkohoho. Sekwo ose ifijo'manji nje syohoso ne umo'nɨmontonoho. Ose ko nɨmo'nɨngkisoso honɨngkanoso pɨku'naweho.

14 Anɨtu ngkimo a'amu hopi'nonohino somo kakoe hungkuno lɨku'mofo'ne syoho ntapmmentiso so'no a'amu Ngkɨlik so'nji a'amu temtitofo kengo nom'ne so'nji a'amu atofo jo'ne huno'njo so'nji a'amu huno ane'njo so'nji osomo kakoe hungkuno wolutɨhwamne'no yohono.

15 Sekwo a'amu Loum humalofo hokune'no Anɨtuye hungkuno sejo'ne nɨmo'nɨngkahonjo'no humaleno.

Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo neso olenoho.

16 Ngko Anɨtuye hungkuno sejo'ne wonɨmango monnɨngkiyohoho. Hwapɨngoso olo hungkuno wopɨngo hiso Anɨtuye yokumpohn'nyo hi'njoso a'amufe yahino wonyo somta'ni isɨhutofomayo'ne hwapɨngofoho. Hungkuno loso sɨmo'mo a'amu Juta somnefoho. Osopo a'amu temtitofo kengo mta'ango somnefoho. A'amu oso

hungkuno homo somo sɨmeho hiˈntnnono uyɨkujoˈno Anɨtu oso aˈamu homo somo asomo utɨmanefoho. Kako hofɨkoe honɨngkano wonyo somtaˈni isɨhutofomanefoho.

17 Anɨtuye hungkunoso aˈamu ne imoˈnyoˈne yahino utɨhwaˈnyopo lonetɨhwalofoho. Nakwo Jisas Kɨlaisɨye hungkunomo sɨmeho hiˈntnnono uyɨhwasoˈno Anɨtu kako nakumo ole wonalɨmontonoho. Sekwo nje mehomi ne kuyoho. Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole nalɨmentohofi, Aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyalokunjo sohumo ole ulalofi, Kɨko nje mehomi ne hwosoho. Kɨko honɨngkano wopɨngoˈnjo hwosoho. Ose ulalofoho. Oso aˈamu huhwo sohwo kako songo neˈno nohumantɨhwone hweho.

Aˈamu Anɨtu kakineˈno hohujo ikinjamoˈnnyo somneˈno sɨmeho tohino umnalofoho.

18 Nakwo huno ole nayohoho. Aˈamu Anɨtuye hungkunomo hwotoho fewoˈnɨngkohofoso hofɨkoe honɨngkano wonyo iyosoˈno Anɨtu ahwomomo humaso sohwo sɨmeho tohino umnalofoho. Hwapɨngoso hofɨkoe honɨngkano wonyoso Anɨtuye hungkuno neˈnjo somo hano pɨjwasyɨwoˈnɨngkohofofoho.

19 Aˈamu hiso hofɨko nakwo Anɨtumneˈno huno wopɨngo wonayono lɨkujɨˈmanji hofɨko huno wopɨngo wotɨpemantɨfeho. Hwapɨngoso Anɨtu kakoe yahinoso kako ujo nto ehontojwohumaho. Yoˈmayoso hiyasoˈmo mauyoho. Oseso aˈamu Anɨtuye hungkunomo hwotoho feso sohumo Anɨtu kako tohino engo uyɨmontonoho.

20 Yoˈmayo Anɨtu mtɨˈmokumentiso somo aˈamu hohonta uhwonɨmotofo soˈnji olohontajo soˈnji uhwonɨmopɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Osomo nuhwonɨngkuhwasi nakwo Anɨtu ne sohumo muhwonyoˈnjo ko ihwasi nakwo kakoe yahino soˈno huno ole nayonefoho. Anɨtu kakoe yokumpohˈnyo hwofiloˈnnyoso neˈno nowentɨhwonefoho. Kako honɨngkano wonyo nɨhuˈno ane hweho. Oso hisoˈno kako Anɨtu ne hweho. Aˈamu hofɨko Anɨtumneˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo ikujoˈno Anɨtu kako tohino engo uyoso sohonta hofɨko hungkuno anefoho. Oˈo, hofɨkoe syohofoho.

21 Hwapɨngoso hofɨko Anɨtumneˈno huno ko uyonteso hofɨko kakineˈno huno ntoˈno mosyafɨsiyoˈnjo yontɨfi Anɨtu yoˈmayo wopɨngo ulohofɨwoˈnɨngkiso soˈno kakoe yofe mohoˈnomayoˈnjo yontɨfi isamoyoka mujoˈnjo iwoˈnɨngkohofofoho. Osoˈno hofɨkoe huno iloˈnnyoˈnjo humantɨfi hofɨko omomonnyofoho. Sɨkwoˈmjohoˈmo humawoˈnɨngkohofofoho.

22 Hofɨko yokumpohnˈnyo imoˈnontɨfi nakwo
hunoˈnjɨˈnwoho. Hwasyo hnnontɨfeso hwapɨngoso hofɨkoe
hunoso sojo paˈnyoˈnjofoho.
23 Hofɨko Anɨtu mapeˈnyoˈnjo songo neˈno humayo so-
hwoe yofe engo somo hohujo ikinjaofontɨfi hofɨko hwa-
hoponjo aˈamufe huyoˈmangoˈnji tongo yɨhufo homa os-
ohwafe huyoˈmango mtɨˈmokuhumajontɨfi osomo hwom-
tame ulohoˈmotofofoho.

Yahino wonyo kengo kengoso olenoho.

24 Aˈamu Anɨtumo hohujo ikinjaofɨwoˈnɨngkohofo soˈno
Anɨtu kako hofɨkimo nulɨkoˈmahonɨngki hofɨko yoˈmayo
yahino wonyoso hofɨkoe sɨmeho umo lonteso yahonɨngki
osomo inɨngkawowoˈnɨngkohofofoho. Osoˈno hofɨko ki-
fosyoho yahino lohoˈnontɨfi hofɨkoe aˈapahomo wonyo
imokinɨwoˈnɨngkohofofoho.
25 Oso aˈamu ose sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno neˈnjo
somneˈno nakwolaho lontɨfi hohujo ikinjaofontɨfi hofɨko
hungkuno hwasyo somo inɨngkawowoˈnɨngkohofɨhwafoho.
Anɨtu kako yoˈmayo hwapɨngo neˈnjo sohumneˈno
huno mosyafɨsiyoˈnjo yontɨfi Anɨtu kako yoˈmayo
mtɨˈmokumentiso somneˈno hwomtame ulohofontɨfi osomo
inɨngkawowoˈnɨngkohofofoho. I nakwo aˈamu hnˈnwi
Anɨtuye yofe engo somo engolopohamo wohoˈnomehwano.
Olo hungkuno loso nehopeho.
26 Aˈamu Anɨtumneˈno hohujo ikinjaofontɨfi
yahino wonyo neˈno iwoˈnɨngkohofo soˈno Anɨtu
nulɨkoˈmahonɨngki hofɨko yahino wonyo nɨhuˈnahone
iwoˈnɨngkohofofoho. Moyaˈmi sofa hofɨko hwehwanji
ntoˈno mohumayoˈnjo yontɨfi hofɨkoe sɨmehoso nomˈne
famneˈno fefoyo umosiyahonɨngki hofɨko nomˈne moyaˈmi
sofanji yahino wonyo lohoˈnɨwoˈnɨngkohofofafoho.
27 Hwe huhwanji hofɨko hofɨkoe apeˈnji ntoˈno
mohumayoˈnjo yontɨfi hofɨkoe sɨmehoso nomˈne hwe
sohwamneˈno fefoyo umosiyahonɨngki hofɨko kifosyoho
lohoˈnɨwoˈnɨngkohofɨhwafoho. Aˈamu hofɨko oso yahino
wonyo hiso yontɨfi hofɨko wonɨmango munyofoho. Oso
yahino wonyo hiso hofɨkoe aˈapaho hofɨkoe huno osomo
wonyo umokinɨmontonoho.
28 Aˈamu hiso hofɨko Anɨtumo hohujo ikinjaofontɨfi
hnnɨmentohofi, Anɨtumneˈno huno syafɨsiyoso pehoˈneto.
Yoˈmɨngoˈmaho. Ose yahonɨngkofi Anɨtu ulɨmento, Eˈwano.
Sekwo sekwoe huno wonyo somnohini hmnɨngkamno.
Ose ulahonɨngki hofɨko yoˈmayo yahino wonyo aˈamu
miyɨwoˈnɨngkiyohofoso iwoˈnɨngkohofofoho.

29 Ose yontɨfi yoˈmayo yahino wonyo pisakinoˈnjoso
yontɨfi nomˈne aˈamufe yoˈmayo soˈno hi
umoˈnɨngkahonɨngki nomˈnemo wonyo ulo-
hofɨwoˈnɨngkohofofoho. Nomˈne yahinoso olenoho.
Aˈamu wopɨngo humalofo somneˈno sɨmeho tohino
umnɨwoˈnɨngkisofoho. Hofɨko nomˈne aˈamu
somo fonjasyɨwoˈnɨngkohofofoho. Yoka hnnontɨfi
ikujoho fongkinɨwoˈnɨngkohofofoho. Hwasyo
hungkuno lontɨfi nomˈne aˈamumneˈno huno wonyo
syafɨsyɨwoˈnɨngkohofofoho. Osoˈnji nomˈne aˈamu somo
wonyo umokuwoˈnɨngkohofofoho. Oso hofɨkoe yoˈmayo
wonyo hiso hofɨkimo nɨhuˈno toyo yamoˈnnyofoho. Hofɨko
nomˈne aˈamu somneˈno sitofo ulɨwoˈnɨngkohofofoho.
30 Hofɨko aˈamufe yofe wonyo umokuwoˈnɨngkohofofoho.
Hofɨko Anɨtumo sɨmeho wonyo uyontɨfi mangohwa
imoˈnɨwoˈnɨngkohofofoho. Hofɨko mango engo lontɨfi
yokumpohnˈnyo imoˈnɨwoˈnɨngkohofofoho. Ose yontɨfi
hofɨkoe yofemnohini hoˈnomaˈnɨwoˈnɨngkohofofoho.
Hofɨko nomˈne yahino wonyo songo tɨpemantɨfi osomo
iwoˈnɨngkohofofoho. Ose yontɨfi hofɨko kanɨngkwohwo
yaˈuye hungkunomo hwotoho fewoˈnɨngkohofofoho.
31 Hofɨko huno anefoho. Yoˈmayo hungkuno lontɨfeso oso
hungkuno hiso ne mmoˈnyofoho. Oso hofɨko hofɨkoe aˈamu
afa ne somneˈno sɨmeho muyɨwoˈnɨngkiyohofo. Nomˈne
somneˈno hitoho mulofefoho.
32 Anɨtuye honɨngkano hungkunoso olenoho. Aˈamu
oso yahino ose iwoˈnɨngkisoso kako nopeˈnɨngkuhwosi
kako tohino engo manefoho. Anɨtuye hungkuno ose
nalɨwoˈnɨngkisofoho. Aˈamu hiso hofɨko hungkuno homo
somo huno ko uyahonɨngki hofɨko yahino wonyoso neˈno
iwoˈnɨngkohofofoho. Osoˈnohiniˈmaho. Oˈo, aˈamu hiso
hofɨko aˈamu yahino wonyoˈnjo soˈnji yajopohiˈnontɨfi
iwoˈnɨngkohofo sofe yofe hi hoˈnomawoˈnɨngkohofofoho.

2

Aˈamufe honɨngkano wonyo somo ikwolofo yahinoso Anɨtu itoˈno mɨhwajɨwoˈnɨngkiso hweho.

1 I, nje aˈamu soku, oso yahino wonyo hisoˈno seloheso
sekwo huno ole soˈno fɨsyafɨhupmno. Sekwo nomˈne
aˈamu somneˈno wonyo kuyoho eso ulɨwoˈnɨngkohofo.
Oso hungkunoso sekwo angaˈno angaˈnohino sokuneˈno
selalokweno. Sekwo hokunonji honɨngkano wonyoˈnjo
kuyoho. Osoˈno sekwo wonyo kuyoho ulalokwofoso
hofɨkoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, sekwo hokunonjoho. Yoˈmayo
hofɨko yɨwoˈnɨngkohofoso sekwo hokunonji yalokwofo.

Oso'no sekwo nom'ne a'amu somne'no hungkuno ane kuyoho.
2 Nakwo huno ole nayohi, Anɨtu kako a'amu honɨngkano wonyo'njo sofe wonyo somne'no tohino uyo yahinoso nto'nohinoho.
3 Nje a'amu soku, nom'ne a'amu somne'no wonyo kuyoho ulalokwofoso oso wonyo iwo'nɨngkohofo hiso sekwo hokunonji ifijo so'no sekwo huno ole losyofɨsyalokwofo, Anɨtu kako nom'ne a'amu somo tohino uyoso sohonta kako ngkimo tohino montaponehoho. Ose losyofɨsyalokwofo.
4 I, Anɨtu kako ngkimo sɨmeho wopɨngo ntapɨwo'nɨngkiso so'no kako nje honɨngkano wonyo somne'no tohino komo'no montaponehoho. Oso'no olo honɨngkano wonyo homo somo ne'no umonnoho. Kɨko huno ose losyofɨsyalokuno. I kɨko olo so'no huno makiyotaho. Anɨtu kako tohino komo'no mokijape hwapɨngoso kɨko jɨje honɨngkano wonyoso hohujo ikinjaofohoji kakoe yahino wopɨngo somo inɨngkayo so'no umo'nɨngkahonɨngki kohontohumaho. Kɨko huno ose makiyotaho.
5 Sekwo sekwoe honɨngkano wonyo somne'no yokumpohn'nyo imo'nontɨfi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'nɨngkohofo kuyoho. Jɨje wonyo hiso engo mɨhu'mokalokuno. A'amufe honɨngkano wonyo somne'no Anɨtu kakoe sɨmeho tohino umnalokunjo so'no oso sɨkuno sekwoe honɨngkano wonyo somne'no hungkuno ikwolopijo sohonta tohino engo mapitnnefoho. Oso yahino hiso ito'nohinoho.
6 Oso Sɨkuno Engo homo somo Anɨtu kako a'amu hopi'nonohino hn'nɨmo yo'mayo yahino nakwo ihwaso so'no yano nalofiyonefoho.
7 A'amu fehohnjoso hofɨko Anɨtu'nji ango wopɨngo sopone'no humane'entɨfi hofɨko Anɨtu wopɨngo kuyoho nalone'entɨfi honɨngkano wopɨngo somo inɨngkowalokwofo. Oso a'amu somo Anɨtu kako ango songo ne'no humayo'neso uyonefoho.
8 A'amu fehohnjoso hofɨko huno hofɨkine'no syafɨhu'nontɨfi hofɨko Anɨtuye hungkuno ne'njo somo hwotoho fentɨfi honɨngkano wonyo somo inɨngkawowo'nɨngkohofo somne'no Anɨtu kako sɨmeho tohino umnɨngkuhwoso'no tohino engo uyɨmontonoho.
9 A'amu hopi'nono honɨngkano wonyo'njo somo yo'mayo yo'mayo tango u'ma'montonoho. A'amu Juta Anɨtuye hungkuno sɨmo'mo upa'nɨmentohofo so'nji temtitofo kengo kengo so'nji tango mapitnnefoho.
10 I, a'amu honɨngkano wopɨngo iwo'nɨngkohofo somne'no Anɨtu kako wopɨngo kuyoho ulɨhwosi

yofe engo uyɨhwosi hofɨkoe sɨmeho somo pompengo ufisyɨmoˈmontonoho. Aˈamu Juta soˈnji temtitofo kengo kengo somneˈno.

11 Ou, Anɨtu kako aˈamufe yofe engo soˈno temtitofo soˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo iwoˈnɨngkisofoho. Oˈo, aˈamufe yahino somnohini uhwononteso wopɨngoˈnji wonyoˈnji yano ulofiwoˈnɨngkiso hweho.

12 Aˈamu Mousesɨye honɨngkano hungkuno somo huno muyoso hofɨko honɨngkano wonyo imentohofo soˈno Anɨtu kako tohino uyonefoho. Aˈamu Juta Mousesɨye honɨngkano hungkuno somo ko upaˈnɨmentohofoso honɨngkano wonyo imentohofo soˈno Anɨtu kako oso aˈamu homo somo tohino uyonefoho. Osoˈno Anɨtu ole ulonefoho. Sekwo honɨngkano hungkuno sejape somo tɨfi minɨngkayoˈnjo kuyoho. Anɨtu kako ose ulɨhwosi tohino engo uyonefoho. Ihwoni. Anɨtuye yano ilofo yahinoso itoˈnohinoho.

13 Aˈamu honɨngkano hungkuno ko upaˈnontɨfi minɨngkayoˈnjo somo Anɨtu ole ulonefoho. Nje mehomi hwasɨˈmaho. Oˈo, aˈamu honɨngkano hungkuno somo ntoˈno inɨngkafijoso hofɨko Anɨtuye mehomi ne imoˈnɨfitnnefoho.

14 Aˈamu temtitofo kengo fehohnjoso hofɨko Anɨtuye honɨngkano somneˈno huno muyo kohi hofɨkoe huno mtaˈni honɨngkano wopɨngo tɨpemantɨfi hofɨko Anɨtuye honɨngkano hungkunomo inɨngkowalokwofo. Hofɨkoe huno wopɨngo tɨpemaˈmentohofoso honɨngkano hungkuno paˈnyo imoˈnɨmentisofoho.

15 Aˈamu fehohnjoso hofɨko Anɨtuye honɨngkano hungkuno somneˈno huno muyo kohi hofɨkoe yahino wopɨngo somo inɨngkowentanɨngkofi uhwonontani osoˈno nakwo huno ole nayohi, Anɨtu kako oso aˈamu sofe sɨmeho soˈmo kakoe honɨngkano hungkuno hoˈnahumentisofoho. I osoˈno oso aˈamuso hofɨko hofɨkoe huno mtaˈni huno ole syafɨsyɨwoˈnɨngkohofi, Oso honɨngkano wonyoso mimnehono. Olo yahino wopɨngo somo unɨngkamo. Hofɨkoe huno mtaˈni ose syafɨsyɨwoˈnɨngkohofo. Osoˈno hofɨko honɨngkano hungkuno somneˈno yano ulofinɨwoˈnɨngkohofo.

16 Sɨkuno nomˈne somo Anɨtu kako Jisas Kɨlaisɨmo aˈamufe huno hiyasoˈmo wojoso ikwolofoˈne uhwajonefoho. Oso hohosohonta aˈamu yoˈmayo yahino wonyo hiyasoˈmo imentohofoso utɨhwaˈnyopo iˈmofapɨhwosoˈno hofɨkoe huno mtaˈni yano iloˈnɨfitnnefoho. Oso hisoˈno Anɨtuye hungkuno wopɨngo selɨwoˈnɨngkoheso osohifoho.

Aˈamu Jutaso Anɨtuye honɨngkano hungkunomo

ntoˈno inɨngkafijoˈmanji honɨngkano hungkuno hiso ufoˈmaˈmontonoho.

17 Aˈamu Juta soku, sekwo huno ole kosyofɨsyalokwofo, Nakwo aˈamu Juta hnˈnwi Anɨtuye aˈamu neˈnwoho. Anɨtuye honɨngkano hungkuno huno neyalokunjo soˈno Anɨtu aˈamu wopɨngo kuyoho nalonefoho. Sekwo huno ose kosyofɨsyalokwofo.

18 I, aˈamu Anɨtuye honɨngkano hungkuno sekumo nto losetɨhwamentohofo soˈno sekwo yoˈmayo yahino wopɨngo Anɨtu umoˈnalokunjo soˈno sekwo huno ntoˈno seyohoho. Osoˈno yoˈmayo honɨngkano wopɨngo somneˈno yano itoˈno ilofɨhwatnnɨwoˈnɨngkofo.

19-20 Oseso sekwo aˈamu Juta soku huno ole syofɨsyalokwofo, Nakwo Anɨtuye honɨngkano hungkunoˈnji kakoe hungkuno neˈnjo huno nayosoˈno nakwo aˈamu Anɨtuye honɨngkano hungkuno huno muyo tɨmpiˈnyo paˈnyo somo honɨngkano utɨhwayoso hoponoho. Nakwo oso aˈamu homo somo sɨkwoˈmjoho soˈmo humalofo somneˈno pomponahoˈnwoho. Nakwo aˈamu huno ane somo lutɨhwayoso hoponoho. Nakwo aˈamu mehomi weˈe paˈnyo sofe hungkuno lutɨhwayoˈnwoho. Ose syofɨsyalokwofo.

21 Kɨko nomˈne aˈamu somo lutɨhwawoˈnɨngkino sohwosi kɨko huhwosi molutɨhunyoso pehoˈneto. Kɨko nomˈne somo hufo iyoˈeno ulɨwoˈnɨngkino sohwosi yoˈmayoso hufo pehoˈno yalokuno.

22 Kɨko ole lɨwoˈnɨngkino, Aˈamu ape mayo yahino somo wonyo imokohotoho. Ose ulonji kɨko huhwosi oso yahino wopɨngo homo somo wonyo imokalokuno. Kɨko ole lɨwoˈnɨngkino, hwe hwoso hwasyo anɨtu hwahoponjo sohwo ngkilaho. Ose lonji kɨko hofɨkoe hwasyo anɨtuye ango mtaˈni yoˈmayoso malokuno.

23 Kɨko jɨje yofe hoˈnomaˈnonji ole lɨwoˈnɨngkino, ngko Anɨtuye honɨngkano hungkuno soˈno huno niyohoho. Ose lonji Anɨtuye hungkuno homo somo minɨngkayoˈnjo hwotoho fenji Anɨtuye yofe wopɨngo somo wonyo imokalokuno.

24 U, Anɨtuye hungkunoso ole nalohi, Aˈamu Juta soku, sekwo Anɨtuye hungkunomo hwotoho fewoˈnontanɨngkofi aˈamu temtitofo kengoso hofɨko nosehononti̇fi Anɨtumneˈno sitofo lalokwofo.

Aˈapaho sɨhu koloˈnyo yahinoso aˈapahomneˈmaho. Oˈo, sɨmehomnefoho.

25 Anɨtuye honɨngkano hungkunomo ntoˈno inɨngkahujiˈmanji jɨje aˈapaho sɨhu koloˈnyoso wopɨngofoho. U, kɨko jɨje aˈapahomo sɨhu koloˈnyoˈmanji

Anɨtuye honɨngkanomo minɨngkusoso u, aˈapaho sɨhu koloˈnyo yahinoso ne anefoho.

26 I, aˈamu temtitofo kengo aˈapaho sɨhu makoloˈnyoˈnjo somtaˈango sohwo kako Anɨtuye honɨngkano hungkunomo hofiyoˈno inɨngkawesoˈmanji oso huhwo sohumo Anɨtu kakimo ole ulɨmontonoho. Kɨko nje aˈamu ne hwosoho.

27 I, sekwo aˈamu Juta soku, aˈapaho sɨhu koloˈnyoˈne yahino hiˈnjo soku, sekwo Anɨtuye honɨngkano hungkuno sekwoe ahomo weho. I sekwo oso hungkuno homo somo hwotoho fewoˈnɨngkohofo soˈno aˈamu temtitofo kengo mtaˈangoso hofɨko Anɨtuye hungkuno momokosyohumunyoso hofɨko oso hungkuno homo somo itoˈno inɨngkowalokwofo soˈno oso homo somo aˈamu Juta soku sekwo uhwonɨngkuji sekwo huno ole waseyono. U, nakwoe yahinoso itoˈnohinoˈmaho. Huno ose waseyɨmontonoho.

28 Aˈamu Juta somo Anɨtu kakoe hungkuno mokosyohumayoˈne uhwosopoˈmentisofoho. Aˈamu Juta fihwo kako kakoe aˈapaho sɨhu koloˈnoso soˈno kako Anɨtuye aˈamu ne imoˈnɨmentisotaho. Oˈo, oso aˈapaho sɨhu koloˈnyoso aˈapahomneˈnohinoho.

29 Anɨtuye aˈamu ne imoˈnyoˈne yahinoso aˈamu fihwo kako kakoe aˈapahomnohini yoˈmayo lohoˈnyoso hopoˈmaho. Oˈo, Anɨtuye aˈamu ne sohwo kako Anɨtumneˈno huno neˈno syafɨsyɨwoˈnɨngkiso sohwo kako Anɨtumo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkiso hweho. Oso aˈamu huhwo sohumo Anɨtu kakoe aˈamu ne umokiyoso honɨngkano hungkunoso umokumentisoˈmaho. Oˈo, Anɨtuye Towahuno umokumentisofoho. Oso aˈamu huhwo sohwo kako olo hwaho lopo yofe engo ane hweho. I osoˈno Anɨtu kako oso aˈamu sohumo yofe engo umasofoho.

3

Yahino wonyo sohwo kako yahino wopɨngo somo hwotoho mafenohoho.

1 Aˈamu Jutaso aˈamu temtitofo kengo mtaˈango somo yakolofoso pipilo. Aˈamu aˈapaho sɨhu makoloˈnyo sohwamo aˈamu aˈapaho sɨhu koloˈnyoso yakolofo pipilo. Osenoho.

2 Aˈamu Juta somo Anɨtu kakoe hungkuno mokosyohumayoˈne uyɨmentisofoho. Osoˈno aˈamu Jutaso nomˈni hwamo uyakoloˈmentohofofoho.

3 I osoˈno aˈamu Juta fehohnjoso oso hungkuno homo somo tɨfi minɨngkayoˈnjo yontɨfi ntoˈno minɨngkammentohofofoho. I hofɨko Anɨtuye hungkunomo sɨmeho muyoˈnjo imentohofo soˈno Anɨtu kako kakoe

hungkuno hiso a'amu Juta somo uyɨmentiso so'no Anɨtu inɨngo umontolaho.
4 Nɨhu'no awonoho. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi hwasyo hungkuno lɨwo'nɨngkuhwono. I Anɨtu kako'nohini kako hungkuno nehopi'nohino hweho. Yo'mayo so'no lɨwo'nɨngkisoso ne imo'nɨwo'nɨngkiso hweho. A'amu Anɨtuye hungkunoso mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi,
Anɨtu sohwosi kɨko jɨje hungkunoso ne'njo'nohino hwosoho.
A'amu hofɨko jɨje hungkuno somne'no hungkuno kilɨfijoso u, kɨko uyakolo'monnoho.
I oso'no a'amu hopi'nono hofɨko jɨje hungkuno nehopi'nohino so'no huno uyɨmontonoho.
Ose mtɨ'mokumentohofofoho.
5 Sekwo huno pipi seyohoho. Nakwo yahino wonyo iwo'nɨngkuhwone so'no Anɨtu kako tohino nejaposo somo a'amu nahonɨngkuji ole wolantɨfeho. Anɨtuye yahino ito'no inɨngkayo'ne mɨhwajiyo'ne yahinoso wopɨngofoho. Ose lɨkuji Anɨtuye yofe woho'nomantɨfeho. Oseso nakwoe yahino wonyo iwo'nɨngkuhwone Anɨtuye yofe engo imokalokuhwono. A'amu fehohnjo huno ose syofɨsyalokwofo. Oso'no hofɨko ole wolantɨfeho. Nakwo yahino wonyo iwo'nɨngkuhwoneso Anɨtuye yofe engo imokalokuhwone'manji kako tohino nejapeso wopɨngotaho. Oso a'amu hwahoponjofe hunofoho.
6 Oso a'amu sohwa huno ane hwafoho. I Anɨtu kako nakwoe wonyomne'no yano monalofiyo'manji kako hwe moya'mi hopi'nonohinofe honɨngkano wonyomne'no yano pipi ulohmmontolo.
7 A'amu fehohnjoso hofɨko Anɨtumo olo so'no yoka ulalokwofo, A'amu hofɨko nje fosyohumayo wonyo somo nohonɨngkujo'no Anɨtuye hungkuno ne'njoso utɨhwa'nyopo i'mofapɨhwosi hofɨko Anɨtuye yofe engo woho'nomantɨfeho. Oso'no Anɨtu kako ngkimo wonyo hwosoho eso peho'no ntantofoho. Nje yahino wonyo somne'no tohino peho'no ntopantofoho.
8 Oso yoka hungkunoso ne'njo'manji a'amu fihwa ole wolantɨfeho. Nakwo honɨngkano wonyo ne'no uyano. Olo honɨngkano wonyo hiso ne'no yaso'manji a'amu hofɨko Anɨtuye yofe engo woho'nomantɨfeho. Oso hwasyo hungkuno hiso huno nosyofɨsyɨhwaloho. A'amu fiso hofɨko olo hungkuno loso'no ngko Poulɨ'ni lɨmale so'no hofɨko hwasyo lalokwofo. Hofɨko nje yofe monje enɨsyalokwofo. A'amu hiso hofɨko oso hwasyo hungkuno somne'no tohino mayoso hoponoho.

A'amu hopi'nono hon+ngkano nto'nohino somo nto'no mohumulofo.

9 Oseso nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo nom'ne a'amu
somo nuyokolofanetaho. N+hu'no awonoho. Temtitofo
kengo so'nji nakwo a'amu Juta hn'nnonji hon+ngkano wony-
omo humalohwono.
10 A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa
ole mt+'mokumentohofi,
A'amu anga'nohinohwo hon+ngkano wop+ngo'njohwo mo-
humuyoho. O'o, a'amu hopi'nonohinoso hon+ngkano
wonyomo humalofo.
11 A'amu anga'nohino fihwo kako hon+ngkano wop+ngo
somne'no huno'njohwo imo'nonto An+tu'nji
humamne'ento hon+ngkano wop+ngo t+pemanto
mohumuyoho.
12 O'o, a'amu hopi'nono hon+ngkano hwasyo somo nto
hwosopeeo'mentohofo.
Nohwosopeemofont+fi An+tumne'no hohujo nto
ikinjao'mentohofofoho.
A'amu anga'nohino fihwo kako hon+ngkano wop+ngomo
in+ngkunyo sohwo mohumuyoho. N+hu'no awonoho.
13 A'amu a'mopijohino mta'ni pisakino wawo'n+ngkiso
hopaso a'amufe mango mta'ni pisakino hungkuno
swap+wo'n+ngkisofoho.
Hwasyo hungkunoso mijo ifofayo pa'nyo
l+wo'n+ngkohofofoho.
Homa memijo wonyo'njo sohwo kako a'amumo wonyo
umokuwo'n+ngkiso hopaso a'amufe mango mta'ni
hungkuno wonyo swap+hwosi a'amumo wonyo
umokumontonoho.
14 A'amufe mango mta'ni nom'ne a'amu somne'no s+fajo'nji
yoka'nji swap+wo'n+ngkisofoho.
15 Hof+ko nom'ne a'amumo komo'nohino siki
fonjasy+wo'n+ngkohofofoho.
16 Hof+ko ango'meemo nowent+fi a'amumo tohino engo uya-
hon+ngkofi hof+ko tango engo mawo'n+ngkohofofoho.
17 Hof+ko a'amu s+meho afa inont+fi hu-
mawo'n+ngkohofo sofe yahino somo min+ngkayo'njo
iwo'n+ngkohofofoho.
Oso'no s+meho pompengo mif+sy+mof+wo'n+ngkiyohofo.
18 Hof+ko An+tumne'no iyoho munyofoho.
Hof+koe yahino wonyo somne'no hof+ko An+tu nehonalo-
foho eso mosyaf+siyofoho.

A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa ose
mt+'mokumentohofofoho.

19 Nakwo huno nayohoho. Anɨtu kako kakoe honɨngkano
hungkuno nejapmmentisoso oso hungkuno homo somo
enjwaˈmo humafitnneˈento nejapmmentisofoho. Nakwo
honɨngkano homo somo itoˈno minɨngkayoˈnjo soˈno nakwo
nakwoe honɨngkanoso wopɨngoˈnjo hwonaˈnyoho eso
mohnnanehwono. Osoˈno Anɨtu kako nakwoe hungkuno
ikwolofoso sohonta nakwo hungkuno aneˈnwoho.
20 Aˈamu fihwo kako Anɨtuye honɨngkano hungkuno somo
hofiyo ko inɨngkawesoso Anɨtu kako wopɨngo hwosoho
eso mulonehoho. Hwapɨngoso honɨngkano hungkuno
hiso nakwoe honɨngkano wonyo soˈno netɨhwayoˈnefoho.
Osoˈno Anɨtu hungkuno hiso nejapmmentisofoho.

*Aˈamu Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyalokunjo sohwo os-
ohumo Anɨtu kako wopɨngo hwosoho ulɨmontonoho.*

21 Anɨtuye yahino aˈamumo foˈmayoˈneso olohonta
utɨhwaˈnyopo nto iˈmofapohoho. I oso Anɨtuye yahino
wopɨngo iˈmofapisoso honɨngkano hungkuno mtaˈni
mˈmofapohoyohoho. Oˈo, honɨngkano hungkuno soˈnji
aˈamu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwafe
hungkuno soˈnji olo yahino nomˈne songo somneˈno
nalɨmentisofoho. I oso hiso nomˈne honɨngkano mtaˈni
iˈmofapohoho.
22 Honɨngkano ntoˈnohino songo hiso olenoho.
Aˈamu Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyalokunjo
sohumo Anɨtu ole ulalofoho. Wopɨngo hwosoho
ose ulalofoho. I aˈamu hopiˈnono Jisasɨmo sɨmeho
hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofo somo Anɨtu sekwo wopɨngo
kuyoho ulalofoho. Osoˈno nomˈne honɨngkanoso
mawoˈnnyoponoho.
23 Nakwo hwe moyaˈmi hopiˈnonohino hnˈnwi
honɨngkano wonyoˈnjɨˈnwoho. Osoˈno nakwo Anɨtuˈnji
ahwomomo humaneso hopoenohinɨˈmaho.
24 I osoˈno Anɨtu kakoe huno mtaˈni wopɨngo
wonaloholˈmonto kakoe hwomu nakumo siki nejapm-
mentisofoho. Jisas Kɨlais kako nakwoe wonyomneˈno
poyo peˈnɨmentiso soˈno nakwo oso homo somo sɨmeho
uyɨhwasoˈno Anɨtu kako nakumo ole wonalɨmontonoho.
Sekwo nje mehomi soku wopɨngo kuyoho.
25-26 Anɨtu kakoe hwomu Jisas Kɨlais nakumo
nejapmmentiso sohwo nakwoe wonyomneˈno tohino
engo maˈmentiso soˈno Anɨtu kako oso wonyo homo
somneˈno sɨmeho tohino umnɨmentiso soˈno Jisas kako
pompengo ifisyaˈmentisofoho. Osoˈno Anɨtu kako
aˈamu wonyo hohonta imentohofo soˈno kako aku
tohino komoˈno muyofoho. Hwapɨngoso oso sɨkuno

Jisas aˈamufe wonyo somjo tohino wae yaofoˈne osoˈno hontohumamentisofoho. Olohonta aˈamu honɨngkano wonyoˈnjoso hofɨko hofɨkoe wonyo somneˈno Jisas poyo peˈnɨmentiso soˈno sɨmeho hiˈntnnono uyɨkujoˈno Anɨtu aˈamu homo somo ulɨmontono, Sekwo honɨngkano ntoˈnohinoˈnjo kuyoho. Nakwoe wonyo somneˈno Anɨtu kako Jisasɨmo tohino uyɨmentiso soˈno kakoe yahino itoˈnohino somo ujo ehontojwahumentisofoho. Nakwo Anɨtuye yahino itoˈnohino somo uhwonalokuhwono.

27 Nakwoe yofe hoˈnomaˈnyoˈne honɨngkano ntɨˈmo weho. Oˈo, nɨhuˈno awonoho. Oso honɨngkano hiso nɨhuˈnahone nto pɨjwaoˈmaho. Oso honɨngkano hiso peho pɨjwaoˈmaho. Nakwo Anɨtuye honɨngkano hungkunomo hofiyoˈno inɨngkowentanɨngkuhwanesohilo. Oˈo, nɨhuˈno awonoho. Yoˈmayo wopɨngo Jisas naloholˈmentiso somo nakwo sɨmeho hiˈntnnono uyalokuhwone soˈno oso hiso nakwoe yofe hoˈnomaˈnyo honɨngkano somo nto pɨjwaoˈmaho.

28 Osoˈno nakwo huno ole nayohi, Aˈamu fihwo kako Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkiso oso humnohini Anɨtu kako wopɨngo hwosoho ulɨmontonoho. I honɨngkano hungkunomo itoˈno inɨngkayo yahinoso hopoenohinɨˈmaho.

29 U, oso Anɨtu sohwo kako aˈamu Juta sokuneˈnohino hwolaho. Nomˈne temtitofo oso hwa ane hwolaho. Oˈo, awonoho. Anɨtu sohwo kako aˈamu hopiˈnonohinofe Anɨtuyoho.

30 Ou, Anɨtu ne sohwo kako angaˈnohinohwo humaho. Aˈamu fihwo kako kakoe aˈapaho sɨhu koloˈnnyo sohwo kako Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyoso sohumo Anɨtu ulɨmontono, Kɨko wopɨngo hwosoho. I aˈamu nomˈne kako kakoe aˈapaho sɨhu makoloˈnyo huhwo Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyo huhumo ulɨmentono, Kɨko huhwosi wopɨngo hwosoho ulɨmontonoho.

31 Nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyasoˈmanji i nakwo honɨngkano hungkuno somo hwotoho wofeentantaho. Oˈo, nɨhuˈno awonoho. Nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨhwasoˈno nakwo honɨngkano hungkunomo hoˈnomalokuhwono.

4

Anɨtu Apɨloham sohumo hwe wopɨngo hwosoho ulɨmentisofoho.

1 Aˈamu fihwo kako ole wantɨmontolɨkeno. Apɨloham
sohwo nakwo paˈnyo hweho. Kako nakwoe neyak-
weho. Osoˈno kɨko kakineˈno pehofo ulihnnohino. Ose
wantɨmontolɨkeno. Ou, ngko ole ulɨmonnoho.
2-3 Anɨtu Apɨlohammo ole mujofoho. Apɨloham jɨje
honɨngkano wopɨngo yɨwoˈnɨngkino soˈno wopɨngo
hwosoho kilalokweno. Anɨtu ose ulontentesi u, Apɨloham
kakoe yofe hoˈnomaˈnɨngkuhwonesohilo. I osoˈneˈmaho.
Oˈo, aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo
sohwa ole mtɨˈmokumentohofi, Apɨloham kako Anɨtumo
sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentiso soˈno Anɨtu kako wopɨngo
hwosoho Apɨlohammo ose ulɨmentisofoho. Osoˈno
Apɨloham kakoe honɨngkano wopɨngo soˈno kakoe yofe
mohoˈnomaˈnɨmmentiso hweho.
4 U, pahnnɨmo hungkuno upaˈnɨmno. Hwe fihwo kako
nomˈne humo syoho ulohofiyoso sohwo kako hamniyoho
mayo sohonta siki ntapohoho eso majofoho. Oˈo, kakoe
syohomneˈnefoho. I osoˈno nakwo Anɨtumo uˈmayo yahi-
noso oseˈnjoˈmaho. Anɨtu kako aˈamu honɨngkano wopɨngo
iwoˈnɨngkiso soˈno wopɨngo hwosoho mulonehoho. Oˈo,
aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono unyo sohumo kɨko
wopɨngo hwosoho ulɨmontonoho.
5 Oso hwe honɨngkano wonyoˈnjo sohumo Anɨtu kako
wopɨngo imokiyoso hoponoho. Aˈamu oso homo somo
sɨmeho hiˈntnnono unyoso sohumo Anɨtu kako nuhwononto
yahino wopɨngoˈnjo paˈnyo uhwononto wopɨngo hwosoho
ulɨwoˈnɨngkisofoho.
6 Hwe yofe engoˈnjo Ntefit aˈamumo mokosy-
ohumamojo sohwo olo hungkuno homo lomneˈno
mtɨˈmokumentisofoho. Hwe fihwo kako Anɨtumo uˈmayo
soˈno syoho engo ko miyoso sohwo kako Anɨtumo
unɨngkamoloso sohwo osohumo Anɨtu kako kɨko wopɨngo
hwosoho uloso sohwo kako sɨmonyo uyono.
7 Ole mtɨˈmokumento,

Anɨtu aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo sofe wonyoso
wae imofɨhwosi hiyasoˈmo nɨhuˈnahone
hoˈnasyɨhwosoˈno hofɨko sɨmonyo uyantɨfeho.

8 Anɨtu hwe fihwo wonyo soˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo yoso
sohwo kako sɨmonyo uyono.

9 Oso sɨmonyo iyoso aˈamu Juta aˈapaho sɨhu
koloˈnɨwoˈnɨngkohofo sofeˈnohinotaho. Oˈo, awonoho.
Aˈamu aˈapaho sɨhu makoloˈnɨwoˈnɨngkiyohofo
soˈntnnefoho. Hwapɨngoso ole nto lɨhwone, Apɨloham
Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentiso soˈno Anɨtu kako

Apɨlohamɨye sɨmeho hiˈntnnono uyoso yahino wopɨngo paˈnyofoho ulɨmentisofoho.
10 Oso hungkuno homo somo Apɨlohammo Anɨtu nto-
honta ulɨmentisoto. Aˈapaho sɨhu nto koloˈnnyohonta
ulɨmentisotaho. Makoloˈnyohonta ulɨmentisotaho. Oˈo,
aˈapaho sɨhu makoloˈnyohonta ole ulɨmento, Kɨko wopɨngo
hwosoho, ose ulɨmentisofoho.
11 Ou, Apɨloham aˈapaho sɨhu makoloˈnyo sohonta
Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyahonɨngki Anɨtu ulɨmento,
Kɨko wopɨngo hwosoho ose ulɨmentisofoho. Tɨfi noˈmo
Anɨtu Apɨlohammo ole ulɨmento, Kɨko sɨmeho hiˈntnnono
ntape soˈno wopɨngo hwosoho kilɨmentohe soˈno kɨko
yofe kuhwoeˈneso jɨje aˈapaho sɨhu fɨkoloˈnyo. Osoˈno
Apɨloham kako aˈamu hopiˈnono hofɨko hofɨkoe aˈapahomo
sɨhu makoloˈnnyo ko huhwa Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono
uyɨwoˈnɨngkohofo sofe hofiyakweho. Oso aˈamumo Anɨtu
kako wopɨngo kuyoho ulɨmentisofoho.
12 Apɨloham kakoe aˈapaho sɨhu makoloˈnyo sohonta
Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentiso soˈno aˈamu
hopiˈnono aˈapaho sɨhu makoloˈnyo soˈnji aˈapaho sɨhu
koloˈnyo soˈnji hofɨko Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono
unyosoˈno hofɨko Apɨlohamɨye imu nefoho. Hwapɨngoso
hofɨko Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyoso Apɨloham paˈnyo
umentohofofoho.

Anɨtuye hungkunoso aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofo somnefoho.

13 Anɨtu Apɨloham kakoe imu soˈntnneˈno hwaho
hopiˈnono wosejapmmo ulɨmentisofoho. Apɨloham
kako Anɨtuye honɨngkanomo inɨngkamentiso soˈno oso
hungkuno hiso ulɨmentisoˈmaho. Oˈo, Apɨloham kako
Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyahonɨngki Anɨtu wopɨngo
hwosoho ulɨmentiso soˈno oso hungkuno hiso Apɨloham
kakoe imu somo ulɨmentisofoho.
14 Anɨtu Apɨlohamˈnji kakoe imu soˈntnneˈno olo
hwaho hopiˈnono wosejapmmo ulɨmentiso sohonta
kako aˈamu Anɨtuye honɨngkano hungkunomnohini
inɨngkawowoˈnɨngkohofo somnohini ulɨmentisoˈmaho.
I oso homo somnohini uyontentesi aˈamu kakimo sɨmeho
hiˈntnnono uyɨfijontentesi hofɨko sɨmeho hiˈntnnono siki
uyɨkutnnesohilo. I Anɨtuye hungkunoso yokumpohnˈnyo
mmoˈnɨngkuhwonesohilo.
15 Ihwoni. Honɨngkano hungkuno weˈemanji aˈamu
oso honɨngkano hungkuno homo somo mtɨhupeso sohwo
kako tohino womaˈmontonoho. I honɨngkano hungkuno
aneˈmanji aˈamu fihwo mamtɨhupenohoho.

16 Oseso An+tumo u'mayo hon+ngkano anga'nohinoso olenoho, s+meho hi'ntnnohino uyofoho. Oso'no a'amu hopi'nono huno ole uyono. Nakwo yo'mayo iwo'n+ngkuhwone so'no nakwo An+tumo mu'manehwono. O'o, An+tu kako nakumne'no wop+ngo naloho'mentiso so'no kakimo u'manefoho. Oseso oso hungkuno An+tu Ap+lohammo uy+mentisoso Ap+loham+ye imu hopi'nonohino somnefoho. A'amu An+tuye hon+ngkano hungkuno hi'njo so'nji ane so'ntnnefoho. A'amu hopi'nono An+tumo s+meho hi'ntnnono Ap+lohammo hopa uy+wo'n+ngkohofoso Ap+loham+ye imu nefoho.

17 A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa ole mt+'mokumentohofi, An+tu Ap+lohammo ole ul+mento, Ngko kikimo a'amu kengo kengo'mta'ango pi'n+ngo engo sofe hofiyakwosi wakumokumonne'no yohono. Ose ul+mentisofoho. An+tu huhwo sohwo kako a'amu poyo pe'nont+fe somo ul+kaf+wo'n+ngkiso hweho. Yo'mayo m'mofapeso ut+hwa'nyopo nto i'mofapinyo pa'nyo uhwon+wo'n+ngkisofoho. Oso An+tu huhwo sohwo kako Ap+lohammo hungkuno ulahon+ngki Ap+loham kako oso hungkuno homo somo s+meho hi'ntnnono umentisofoho.

18 An+tu Ap+lohammo ul+mento, J+je ape kako hwomu aswo woma'montonoho. Oso homo somta'ni j+je imuso pi'n+ngo engo imo'n+fitnnefoho. Ose ulahon+ngki Ap+loham kako hungkuno homo somo s+meho hi'ntnnono uyonto hontohumamentisofoho. Ap+loham kako An+tu hwomu wontapononto ne'no hontohumanto mehomi'maso n+hu'nahone a'mane imo'n+mentisofoho. I oso'no Ap+loham kako An+tu mta'ni kakoe hwomu'ne'no hontohumanto a'mane ko imo'nonto kako An+tumne'no hohujo ikinj+mo'mentiso'maho. O'o, kako An+tumne'no s+meho hi'ntnnono ne'no umentiso sohwo nakwo a'amu temtitofo kengo kengo mta'ango hn'nwi neyakweho.

19 Ap+loham kakoe soswo *wan hant+let* (100) uyokolofahon+ngki kakoe ape Sola ape hwonjosi sikoe a'apaho hon+ngkon+mentisiyoso poyo wape'nonji mofonepo hon+ngkononji Ap+loham kako kakoe hwomumne'no An+tumo s+meho hi'ntnnono uyoso mus+kwaj+mmentisofoho.

20 An+tu Ap+loham yo'mayo t+fi i'mofapone so'no ulahon+ngki Ap+loham kako huno hufa'u syaf+hu'mentiso'maho. O'o, kako An+tumo s+meho hi'ntnnono ne'no uyoso'no kakoe a'apaho yokumpohn'nyo imokinonto kako An+tuye yofe ho'noma'mentisofoho.

21 Hwap+ngoso olenoho. Ap+loham kako huno ole syaf+hu'mento, yo'mayo hungkuno An+tu nt+mentisoso

Anɨtu kako ne imokiyoso hoponoho. Apɨloham kako huno ose syafɨhuˈmentisofoho.

22 Oseso Anɨtu Apɨlohamɨye sɨmeho hiˈntnnonohino uyosoˈno huno syafɨsyonto lɨmento, Apɨloham kako sɨmeho hiˈntnnono neˈno ntapɨwoˈnɨngkiso soˈno kako hwe wopɨngo hweho. Ose lɨmentisofoho.

23 Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofoso ole mtɨˈmokumentohofi, Apɨloham Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono umentiso soˈno Anɨtu ulɨmento, Kɨko hwe wopɨngo hwosoho. Oso hungkuno mtɨˈmokumentohofoso Apɨlohamneˈnohinɨˈmaho.

24 Oˈo, nakwo hiˈnnontnneˈno mtɨˈmokumentohofofoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas poyo imoˈnɨmentiso sohumo Anɨtu kako apaˈno songo ulɨkaˈmentiso oso Anɨtu huhwo sohumo nakwo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentɨhwone soˈno wopɨngo kuyoho nelalofoho.

25 Anɨtu kakoe hwomu Jisas Kɨlais kako nakwoe wonyo wayoˈne uhwatɨmentisofoho. I osoˈno Anɨtu kako Jisasɨmo apaˈno songo ulɨkaˈmentiso soˈno nakwo Anɨtumo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnyumo wopɨngo kuyoho nelalofoho.

5

Anɨtu nakumo ole nelalofoho, Sekwo wopɨngo kuyoho nelalofoho.

1 Nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwone soˈno Anɨtu kako nakumo ole nelalofoho, Wopɨngo kuyoho nelalofoho. Osoˈno kako nakwoe wonyomneˈno sɨmeho tohinoso mumnyofoho. Oˈo, nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais sohwo kako yoˈmayo wopɨngo naloho'mentiso soˈno nakwo Anɨtuˈnji sɨmeho afa inalokuhwono.

2 Nakwo Anɨtumo ufohiˈnɨfitnneˈento honɨngkano namommentiso soˈno Anɨtu kako nakumo wopɨngo nelohofalofoho. Osoˈno nakwo sɨmonyo yontani nakwo Anɨtuˈnji wopɨngopo humayoˈne hontohumalohwono.

3 Sɨmonyoso osoˈnohini miyalokuyɨhwono. Oˈo, yoˈmayo tango neˈmaso osoˈntnneˈno sɨmonyo yalokuhwono. Hwapɨngoso yoˈmayo tango neˈmasoso nakwoe sɨmeho yokumpohnˈnyo sosofitoˈnyoˈnefoho.

4 Yoˈmayo tangoso ko neˈmasoso nakwo yokumpohnˈnyo lohofontanɨngkuhwasi Anɨtu kako wopɨngo kuyoho wonalɨmontonoho. Huno ose naihwosoˈno nakwo Anɨtu asomo netɨmayoˈne hontohumalohwono.

5 I yoˈmayo wopɨngo soˈno hontohumehwasi nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono neˈno uyɨhwasi nakwo

wonɨmango monanonehoho. Hwapɨngoso Anɨtu kakoe hitohoso nakwoe sɨmehomo hoˈnonahumentisofoho.
6 Nakwo wopɨngo imoˈnyoˈne yokumpohnˈnyo ane humentanɨngkuhwoni Jisas kako oso sɨkuno Anɨtu hoˈnahumentiso somo nakwo aˈamu Anɨtumo hohujo ikinjɨmoˈnnyo hnˈnɨmo asomo netɨmayoˈne peˈnɨmentisofoho.
7 Jisas kako nakumo sɨmeho nejapɨwoˈnɨngkiso hopaso nakwo nomˈne aˈamumo uyantontaho. Hwe fihwo kako nomˈnihwo honɨngkano wopɨngoˈnjo sohumo ufoˈmayoˈne wapeˈnɨmontolaho. Oˈo, awonoho. I aˈamu angaˈnohino sohwo kako aˈamu nɨhuˈno wonyoangkafo sohuneˈno ufoˈmayoˈne wopeˈnɨmontolɨkeno. Ngko huno maniyohoyohoho.
8 I osoˈno nakwo nɨhuˈno wonyo nohumentanɨngkuhwoni Jisas Kɨlais kako nakumo nefoˈmayoˈne peˈnɨmentisofoho. Ose imentiso soˈno Anɨtu kako nakumo sɨmeho nejopalokunjo soˈno utɨhwaˈnyopo ujo ehontojwahumentisofoho.
9 Jisas nakumneˈno peˈnɨmentiso soˈno Anɨtu kako nakumo wopɨngo kuyoho nelalofoho. Oseso nakwo Jisas Kɨlaisɨˈnji nohumentani nakwo huno ole nayohi, Anɨtu kako tohino monejaponehoho.
10 Sɨmoˈmo nakwo Anɨtuye mango hwonaˈni humamotohwone sohonta Anɨtuye Hwomu sohwo nakwoe wonyoˈne peˈnɨmentiso soˈno kako Anɨtuye aˈamu ne namokumentisofoho. Olohonta Kɨlais kako songo humaso sohwo kako nakumo neˈno wonefoˈmaˈmontonoho eso huno nayohoho.
11 Oseso nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako nakumo Anɨtuˈnji motonefohiˈnɨngkahonɨngki nakwo Anɨtuye aˈamu ne imoˈnontani sɨmonyo engo yalokuhwono.

Atamˈnji Kɨlaisɨˈnjiye hungkunofoho.

12 Nakwo olo soˈno huno nayohoho. Hwe sɨmoˈmjo sohwo kako wonyo imentiso sohonta olo hwaho lopo yahino wonyoso iˈmofapmmentisofoho. Poyo peˈnyoso oso yahino wonyo homo somtaˈni imoˈnɨmentisofoho. Osoˈno nakwo hopiˈnono poyo peˈnɨwoˈnɨngkuhwono hwapɨngoso nakwo hopiˈnono wonyoˈnjɨˈnwoho.
13 Anɨtuye honɨngkano hungkuno mˈmofape sohonta nakwoe hwaho lopo yahino wonyoso woˈmojoponoho. I osoˈno Anɨtu kako kakoe honɨngkano hungkuno muyoˈnjo imentiso soˈno kako aˈamufe yahino wonyo somneˈno tohino mummentisofoho.
14 Oseso Atam nohumanto honɨngkano wonyo yonto peˈnɨmentisofoho. Oso mtaˈangoso neˈno mjɨmoˈnɨmoponto Mousesɨye sɨkuno iˈmofapmmentisofoho. Sɨmoˈmo Atam

Anɨtuye hungkuno ko upaˈnonto hwotoho fento wonyo imentisofoho. Aˈamu tɨfinjoso hofɨko Anɨtuye hungkuno momasoˈnjoso Atam hungkuno homo somo hwotoho hm-mentiso paˈnyoso ko mahmmentohofoso hofɨko huhwa wonyo yontɨfi poyo peˈnɨmentohofofoho. Atam kako sɨmoˈmtaˈango sohwo imentiso sohwoe yahino somo aˈamu hopiˈnono kakimo tɨfi inɨngkamentohofofoho. I osoˈno tɨfi noˈmo Jisas kakoe yahino songo aˈamu tɨfi inɨngkayoˈne mojɨˈmofapmmentisofoho.

15 Oseso Atamˈnji Jisasɨˈnji siko afa sɨmoˈmjo hwaswoho. I osoˈno siko yahino nɨhuˈno kengo kengo imoˈmentisiyefoho. Atam kako wonyo engo imentiso oso mtaˈangoso aˈamu hopiˈnono hofɨko nopeˈnɨwoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno Anɨtu sɨmeho wopɨngo mɨkunɨmposo nejapmmentisoso kakoe hwomu Jisas Kɨlais nejapmmentisofoho. Jisasɨye yahino wopɨngoso Atamɨye yahino wonyo somo nuyakolo-fonto nakwoe wonyoso wae enaoˈmentisofoho.

16 Anɨtu kakoe hwomu nakwoe hwaho lopo uhwatɨmentiso sohonta kako Atam olo hwaho lopo yahino wonyo imentiso hopa imentisoˈmaho. Atam kako sɨmoˈmo wonyo yahonɨngki Anɨtu kako nahonɨmentisoso nakwo hopiˈnono wonyo ihwasi poyo peˈnyoˈne nahonɨmentisofoho. Anɨtu ose nahononto kakoe huno mtaˈni kakoe hwomu nakumo wopɨngo nalohofoˈne nejapmmentisofoho. Oso wopɨngo nalohoˈmentiso soˈno wopɨngo kuyoho nelalofoho.

17 Hwe sɨmoˈmjo Atam sohwo kako Anɨtuye hungkuno haloho maposoˈnjo imentiso soˈno nakwo aˈamu hwahoponjo hnˈnwi poyo peˈnomaˈmentɨhwonefoho. I osoˈno Anɨtu kako nakumo wopɨngo nalohoˈmneˈento kakoe hwomu nejapmmentisofoho. Aˈamu fihwo kako yoˈmayo Jisas imentiso somo sɨmeho wopɨngo uyoso osohumo Anɨtu kako wopɨngo kuyoho ulɨhwosi songo neˈno humayoˈneso uyɨmontonoho. Oso aˈamuso kako Jisas Kɨlaisɨˈnji neˈno nohumahwosi yoˈmayo somo Jisasɨˈnji mokosyohumantokutnnefoho.

18 Ihwoni, hwe angaˈno kako wonyo imentiso soˈno nakwo hinjohoˈnwi honɨngkano wonyoˈnjo imoˈnɨmentɨhwonefoho. Osoˈno poyo wapeˈnɨfe nalɨmentisofoho. I, tɨfi noˈmo hwe angaˈno Jisas sohwo kako wopɨngo imentiso soˈno kako nakwoe wonyo honɨngkano somneˈno poyo peˈnyo hungkuno somtaˈni nakumo isɨhutofonemanto songo humayoˈneso nejapmmentisofoho. Osoˈno Anɨtu kako wopɨngo kuyoho nelalofoho.

19 Ihwoni. Olenoho. Hwe angaˈno kako Anɨtuye

hungkunomo haloho maposoˈnjo imentiso soˈno aˈamu hopiˈnonohino hnˈnwi yahino wonyo imoˈmentɨhwonefoho. I hwe angaˈnohino nomˈne sohwo kako Anɨtuye hungkunomo haloho poˈmentiso soˈno Anɨtu kako aˈamu piˈnɨngo engo hnˈnyumo wopɨngo kuyoho nalɨmentisofoho.
20 Anɨtu aˈamu hnˈnyumo kakoe honɨngkano hungkuno nejapmmentiso soˈno nakwo nakwoe honɨngkano wonyoso nɨhuˈno wonyo honɨngkonɨmentɨhwonefoho. Nakwo wonyo engo ko yahonɨngkuhwoni Anɨtu kako nakumneˈno wopɨngo mɨkunɨmposo wonyoangkafo nelohofalokunjoso nakwoe wonyo engo somo yakoloˈnnyofoho.
21 Hohonta yahino wonyo engoso nakumo yokumpohnˈnyo nemokosyohumanto poyo namokumo-jofoho. Olohonta Anɨtu kako nakumo wopɨngo nalohofonto kako wopɨngo kuyoho nalonto songo humayoˈneso nejopalofoho. Hwapɨngoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais nakwoe wonyomneˈno tohino engo maˈmentisofoho.

6

Nakwo Jisas Kɨlaisɨˈnji sapeˈnɨmentɨhwono.

1 Oseso nakwo pehofo lanehwono. Anɨtu nakumo wopɨngo nalohofoˈneso engo imokiyoˈne soˈno nakwo honɨngkano wonyoso neˈno uyano. Ose laneˈelaho.
2 Oˈo, ose molanehwono. Aˈamu poyo peˈnoso sohwo kako apaˈno wonyo miyonehoho. Oso paˈnyo nakwo Jisasɨˈnji sopeˈnɨngkahonɨngkuhwoni wonyoso apaˈno nakumo mon-emokosyohumuyoho. Osoˈno nakwo wonyoso neˈnohino pehoˈno uyantanto.
3 Nakwo Kɨlais Jisasɨmo ufohiˈnontani mijo kiyomayo yahino somo inɨngkamentɨhwonefoho. Nakwo Jisasɨmo ufohiˈnɨmentɨhwone soˈno kakoˈnji poyo sapeˈnɨmentɨhwonefoho. Olo hilo soˈno sekwo huno kaseyohoho.
4 Mijo kiyomayo yahino imayoso olenoho. Nakwo Kɨlaisɨmo poyo sopeˈnɨfohiˈnɨngkahonɨngkuhwoni Anɨtu nakumo Kɨlaisɨˈnji piˈnɨmomo sohoˈnonahumentisofoho. Oseso Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyo engo soˈnji Kɨlaisɨmo songo ulɨkaˈmentiso sohonta nakwoˈnjimo songo sonelɨkaˈmentisofoho. Oseso Jisas kako songo humayoˈne neso maˈmentiso hopaso nakwo hnˈnwi songo humayoˈne neso maˈmentɨhwonefoho.

Oseso nakwo Kɨlaisɨˈnji songo neˈno humentɨhwanefoho.

5 Oseso nakwo kakoˈnji poyo sapeˈnɨfohiˈnɨmentɨhwonehnˈnyɨmu, Anɨtu Jisasɨmo ulɨkaˈmentiso hopaso nakwoˈnji sonelɨkaˈmentisofoho.

6 Nakwo huno ole nayohi, Jisas nakwoe wonyoˈneˈno
poyo peˈnɨmentiso sohonta nakwoe yahino wonyoso
yokumpohnˈnyo nemokosyohumamojo sohumo Jisas kako
poyo imokumentisofoho. Oseso olohonta nakwo yahino
wonyo sohwoe syoho ulohofiyo mohumulohwono. Oˈo,
kakoe yokumpohnˈnyoso moiˈwonoho.
7 Aˈamu sɨmoˈmo peˈnoso sohumo yahino wonyoso
kakimo yokumpohnˈnyo mumokosyohumanehoho.
8 Ou, nakwo Jisasɨˈnji poyo sapeˈnɨmentɨhwone soˈno
nakwo sɨmeho hiˈntnnono ole uyalokuhwono. Nakwo
Kɨlaisɨˈnji songo neˈno nohumentɨhwanefoho.
9 Nakwo huno nayohoho. Jisas kako piˈnɨmo ntaˈni
apaˈno songo lɨkaˈmentiso sohwo kako apaˈno poyo
mapeˈnonehoho. Oseso Jisas kako poyo peˈnyo yahino
yokumpohnˈnyoso hwotoho nto hmmentisofoho.
10 Jisasɨye poyo peˈnyoso olenoho. Kako sɨkuno
angaˈnohino somo peˈnɨmentiso sohonta kako yahino
wonyo sohwoe yokumpohnˈnyo somo nɨhuˈnahone wae
yaoˈmentisofoho. Wayo yaofonto Anɨtumo ufohiˈnɨmentiso
sohwo olohonta kako Anɨtuˈnji songo neˈno humaho.
11 Oso hopaso sekwo huno fɨsyafɨhuˈnɨmno. Sekwo
hokunonji Jisasɨˈnji poyo sapeˈnɨmentohofo soˈno
oso yahino wonyoso sekwo hokumo yokumpohnˈnyo
mosemokosyohumanehoho. Oˈo, sekwo Kɨlaisɨmo
ufohiˈnɨmentohofo soku Anɨtuˈnji humalofo. Osoˈno sekwo
huno fɨsyafɨhuˈnɨmno.
12 Oseso oso yahino wonyoso nakumo nonemokosy-
ohumahwoloho. Yahino wonyo kikimo wokumokosyohu-
mamo lɨhwosi yahonɨngkuhwosi jɨje hunomo huno wonyo
kuˈmaso somo kɨko osomo inɨngkahutoho. Oˈo, oso huno
wonyo hiso fohoˈnaofo.
13 Oseso sekwoe sɨfe aho tɨmo aˈapaho osoˈnji yahino
wonyo somo ikutoho. Sekwo poyo peˈnontɨfi apaˈno
songo lɨkaˈmentohofo soˈno sekwoe sɨfe aho aˈapaho tɨmo
oso Anɨtumo uyɨkuji sekwo kakoe yahino wopɨngo somo
ntoˈnohini fiyɨmno.
14 Sekwo huno seyohoho. Yahino wonyoso sekwoe
hwe engo imoˈnɨngkuhwosi mosemokosyohumanehoho. I
nomˈneso ole. Oso honɨngkano hungkuno Mouses se-
japmmentiso homo somo enjwaˈmo mohumulofo. Oso
hungkuno hiso ole nalɨmojo. Honɨngkano hungkunomo
mtɨhupeˈmanji poyo wapeˈnɨmnoho. Oso hi enjwaˈmo mo-
humulofo. Oˈo, Anɨtu kako wopɨngo seloho'mentiso soˈno
sekwo kakoˈnji ufohiˈnontɨfi sekwo Anɨtuye pompenjiyomo
humalofo.

Nakwo yahino wopɨngo sohwoe syoho ulohofiyo umoˈnano.

15 Osoˈno nakwo pipi yanehwono. Anɨtu kako nakumo
wopɨngo naloholˈmentiso soˈno nakwo honɨngkano
hungkunomo enjwaˈmo mohumulohwono. Osoˈno nakwo
yahino wonyoso angaˈno angaˈno apaˈno uyantantaho. Oˈo,
nɨhuˈno awonoho.
16 U, sekwo huno maseyoho liyohoho. Hwe fihwo
kako nomˈnehumo syoho ulohofiyonto kakoe hungkunomo
haloho pewoˈnɨngkiso soˈno oso hwe nomˈne huhwo sohwo
kakoe hwe engo imoˈnɨngkuhwosi kakimo yokumpohnˈnyo
womokosyohumamontonoho. Ihwoni. Yahino wonyoso
oso paˈnyofoho. I kɨko oso yahino wonyoso neˈno
yohojoˈno oso yahino wonyo hiso kikimo yokumpohnˈnyo
wokumokosyohumamontonoho. Oso yahino wonyo huhwo
sohwo kako kikimo yokumpohnˈnyo kumokosyohumah-
wosi poyo wakumokumontonoho. U, yoˈmayo Anɨtu
umo kilososo u, kɨko oso hiso yohojoˈno Anɨtu kako jɨje
hwe engo imoˈnɨngkuhwosi kikimo wokumokosyohuma-
montonoho. Ose yohojoˈno Anɨtu kako kikimo wopɨngo
hwosoho wakilɨmontonoho.
17 Sɨmoˈmo sekwo yahino wonyo sohwoe syoho ulo-
hofiyontɨfi wonyoˈnohino imotofofoho. I osohonta sekwo
Anɨtuye hungkuno ne somo upaˈnontɨfi hungkuno homo
somo sɨmeho uyontɨfi hungkuno hiso aho yokumpohnˈnyo
kemokosyohumalofo. Osoˈno nakwo Anɨtumneˈno sɨmonyo
uyano.
18 Yahino wonyo sohwo sekumo impoˈangomo nomokok-
iloˈmokosyesyohumentanɨngki Anɨtu kako hano hwosamp-
ento isɨhutofosemaˈmentisofoho. Oseso Anɨtu kako sekumo
yahino wopɨngo sohwoe syoho ulohofiyo semokumentiso-
foho.
19 Oseso sekwo huno tɨfoˈnjo sokuneˈno ngko oso syoho
ulohofiyoˈne pahnnɨmo hungkuno apaˈno waselɨmo. Ho-
honta sekwo sekwoe sɨfe aho hopiˈnono yahino wonyo
somo uyontɨfi kakoe syoho ulohofiyontɨfi yoˈmayo yoˈmayo
honɨngkano nɨhuˈno wonyo imotofofoho. I osoˈno olohonta
oso paˈnyoso sekwoe sɨfe aho yoˈmayoso Anɨtumo uyɨkuji
yahino wopɨngo sohwoe syoho ulohofiyo hmmoˈnɨmno. Ose
ikuji sekwo honɨngkano wonyo ane umoˈnantɨfeho.
20 Sɨmoˈmo sekumo yahino wonyo sohwo yokumpohnˈnyo
semokosyohumentanɨngki yahino wopɨngoso mimmotofo-
foho.
21 Oso hohosohonta sekwo nohumantɨfi sekwo wopɨngo
humamotofotaho. Oˈo, oso yahino wonyo hiso sekumo
poyo wasemokumonto imojofoho. Osoˈno hohonta sekwo

yo'mayo wonyo imotofo so'no sekwo olohonta won+mango senalofoho.
22 Oseso An+tu olohonta kako impo'ango somjo yahino wonyo somta'ni nto is+hutofosema'maho. Oso'no olohonta An+tu kakoe syoho ulohofiyo nto semokumaho. Oseso sekwo kakoe yahino wop+ngo somo in+ngkayo so'no s+meho semo'n+ngkahon+ngki hon+ngkano wonyo'maso imo'nalokwofo sokumo engolopohamo songo ne'no humayo'ne sejapmmentisofoho.
23 A'amu wonyo iwo'n+ngkohofo sofe mpe mayo pa'nyoso poyo pe'n+fitnnefoho. I oso'no nakwo An+tumo s+meho uy+wo'n+ngkuhwone hn'n+mo An+tu kako songo ne'no humayo'neso siki nejaponefoho. Oso songo ne'no humayoso nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais+'nji ufohi'n+ment+hwone somnoho.

7

Nakwo yahino songo Jisas K+lais mta'angoso uyano.

1 Nje a'amu soku, sekwo Mouses+ye hon+ngkano hungkuno somne'no huno'njo sokune'no olo hungkuno loso wasel+monne'no yohono. A'amu songo humalofo sohonta hof+ko hon+ngkano hungkunomo enjwa'mo humalofo. Hof+ko t+fi in+ngkayo'nefoho. I a'amu poyo pe'nyoso pipi in+ngkap+fitnne'elo. Awonoho. Songo ne'nohinofoho.
2 A'mu fisi hwehumo uma'n+ngkuhwosi oso hwe sohwo songo nohumentan+ngkuhwosi hon+ngkano hungkuno An+tu Mouses+mo uy+mentisoso n+hu'nahone sekumo mokot+ku'nnyofoho. Osohonta oso a'musiye hwehwo poyo pe'n+ngkuhwoso'no oso hon+ngkano hungkunoso oso a'mu simo apa'no momokilo'mokosyohumanehoho. O'o, oso a'musi kako ap+wojo wohumamontonoho.
3 I a'mu fisi kako kakoe hwehwo s+mo'mjo sohwo kako songo nohumentan+ngkuhwosi oso a'musi kako ape ma'nyo hon+ngkanoso nomt+hupehwosi nom'nehumo uma'noso'manji oso a'musiye hon+ngkanoso wonyo umo'n+montonoho. U, hwe sohwo poyo pe'n+ngkuhwoso'ne'manji i oso a'musi kako nom'ne hwehumo uma'nyo'manji oso hiso wop+ngofoho. Oso yahino hiso hon+ngkano hungkuno somo mt+hupe-e'ne'maho. O'o, oso wop+ngofoho.
4 Nje a'amu soku, sekwo upa'n+mno. Hungkuno hiso ne hwap+ngoso ole'nefoho. S+mo'mo Mouses+ye hon+ngkano hungkunoso sekwoe hwehwo pa'nyo humamentisofoho. I oso hohosohonta sekwo Jisas K+lais+'nji sekwo poyo sape'n+mentohofo sohonta sekwo

hon+ngkano hungkuno homta'ni pe'n+mentohofofoho. Oseso hon+ngkano hungkunoso sekumo apa'no momok-ilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, awonoho. K+lais songo l+ka'mentiso sohumo sekwo makot+ku'n+mentohofo so'no sekwo hokunonji songo l+ka'mentohofofoho. Oseso sekwo An+tuye yahino wop+ngoso iyo'ne humalofo.

5 Hohonta nakwoe a'apaho huno s+meho t+mo oso yo'mayo wonyoso umo l+mojo oso hiso ne'no yontan+ngkuhwoni oso yahino wonyoso yokumpohn'nyo nemokosyohumamojofoho. Oso hohosohonta An+tuye hon+ngkano hungkunoso nakumo ole nelahonjoso sekwo yo'mayo wonyoso ikutoho. Ose nelahonjo sohonta nakwo wonyo engo so'no ne'mo'n+ngkahon+ngki ne'no imotohwonefoho. Oso yahino wonyo hiso nakumo poyo wonamokumonte'no yohoho.

6 I olohonta nakwo Jisas K+lais+'nji poyo sape'n+ment+hwone so'no oso yahino wonyo hiso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo sohwo momokilo'mokomokonesyohumanehoho. O'o, K+lais nakumo is+hutofonema'mentisofoho. Oseso olohonta nakwo oso hon+ngkano hungkuno mt+'mokumentohofo somo enjwa'mo mohumuyontani nakwo a'amu songo pa'nyo imo'nontani An+tuye Towahunofe mampaho somo in+ngkowalokuhwono.

Yahino wonyoso nakumo wonyo namokumentisofoho.

7 Oso'no nakwo pehofo lanehwono. Hon+ngkano hungkunoso wonyofoho wolantantaho. O'o, n+hu'no awonoho. U, hon+ngkano hungkunoso yahino wonyo yohotoho ose monajo'njo yontentesi nakwo ole hnnontan+ngkuhwanesohilo. Nakwo wonyoso ane'nwoho. Ose hnnontan+ngkuhwanesohilo. I olo so'no f+syaf+hupmno. Sekwo nom'ne a'amufe yo'mayo somne'no hi semo'n+ngkuhwaloho. Ose monajo'njo yontentesi a'amu nom'nefe yo'mayo so'no hi ko n+mo'n+ngkahon+ngkuhwosi ngko ole l+'mnesohilo. Ngko wonyoso ane hwo'nyoho. Ose lontan+'mnesohilo.

8 S+mo'mo ngko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi man+mo'nyo'njo yontan+ngki An+tuye hon+ngkano hungkuno nt+mento, K+ko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi kumo'n+ngkuhwoloho. Ose upa'n+mentohe sohonta nje hunoso nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi engo n+mo'n+mentisofoho. Olo so'no selalokweno hon+ngkano hungkuno sohwo kako hon+ngkano wonyoso yohotoho monajo'njo yontentesi oso hon+ngkano wonyoso kakoe yokumpohn'nyoso ane'nesohilo.

9 Hohonta ngko hon+ngkano hungkuno mupa'nyo so-
honta ngko hwe wop+ngo hwo'nyoho syaf+hu'motefoho. I
oso hohosohonta ngko hon+ngkano hungkuno upa'nonji
yo'mayo imote so'no huno syaf+syonji l+mentoho, Ngko
wonyo'njo hwo'nyoho. Oso hiso nuhwononji yahino
wonyo hiso ne'no yonji yahino wonyoso yokumpohn'nyo
n+mokosyohumentan+ngki uhwon+mentoheso hon+ngkano
wonyo huhwo sohwo ngkimo poyo n+mokone so'no uh-
won+mentohefoho.
10 Oso hon+ngkano hungkuno Mouses nal+mentisoso ole
so'no nejapmmentisofoho. A'amu hof+ko hon+ngkano
hungkunomo hofiyo'no in+ngkafijoso songo pa'nyo hu-
mafitnne'ento nal+mentisofoho. I ngko oso hungkuno homo
somo nupa'nonji ole l+mentoho, olo hungkuno homo lo-
somo ngko ito'no min+ngkayo'njo imeso poyo pe'n+mnoho
l+mentohefoho.
11 Ngko huno ole syaf+hu'mentoho, Hon+ngkano
hungkunomo in+ngka'me'manji hon+ngkano wonyo
somo ngko uyakolo'monnoho. Ngko huno ose ko
syof+syahon+ngko hon+ngkano wonyoso yokumpohn'nyo
n+mokosyohumentan+ngki kako hon+ngkano hungkuno
somo hwasyo hwasyo imote so'no oso hon+ngkano
hungkuno huhwo sohwo ole nt+mento, K+ko poyo pe'nyo.
Ose nt+mentisofoho.
12 Oseso nakwo huno nayohoho. An+tu kakoe hon+ngkano
hungkunoso n+hu'no wop+ngo'nohinofoho. Oso hungkuno
anga'no anga'nohinoso hopi'nono nto'nohinoho. Wonyo
hungkunoso anefoho.
13 Oseso pipilo. Oso wop+ngo hiso ngkimo poyo
wan+mokumontolaho. O'o, ose'maho. Yahino wonyo
sohwo kako poyo wan+mokumonte'no yohoho. I
hon+ngkano hungkuno somo upa'nonji yahino wonyo somo
ut+hwa'nyopo uhwononji nje hon+ngkano wonyo engo
somo uhwon+mentohefoho. Ngko An+tuye hon+ngkano
hungkunomo upo'n+ngkahon+ngko yo'mayo wonyoso
yohotoho ko ntahon+ngki nje s+meho t+mo s+fe aho
yo'mayo wonyoso umo l+moteso ngko wonyo hiso ne'no
iwo'n+ngkohefoho. Oso'no hon+ngkano wonyo yahino
n+hu'no wonyofoho nn+ngkohoho.

*Hon+ngkano wonyoso nakwoe hunomo impe intofonesy-
ohumaho.*
14 An+tuye Towahuno sohwo kako An+tuye hon+ngkano
hungkuno Mouses+mo uy+mentisoso Mouses kako
mt+'mokumentisofoho. I oso'no oso hon+ngkano hungkuno
homo somo ngko min+ngkayo'njo yahon+ngko yahino
wonyoso yokumpohn'nyo n+mokosyohumentan+ngki

ngko oso yahino wonyo huhwo sohwoe syoho ulohofiyo
imoˈnɨmentohefoho.
15 Ngko nje yahino wonyo iwoˈnɨngkoheso neso ngko huno
maniyohoyohoho. Ngko yahino wopɨngoˈnohini uyɨmo
ko lonji oso yahino wopɨngo hiso mimmnehono. I oso
yahino wonyoso miyoˈnjo uyɨmo ko lonji oso wonyo engoso
iwoˈnɨngkohefoho.
16 Ngko honɨngkano wonyoso imote soˈno ngkilaho lo-
hono. Osoˈno honɨngkano hungkuno Mouses nalɨmentisoso
ngko wopɨngo uhwonɨngkohono.
17 Yoˈmayo wonyo iwoˈnɨngkoheso ngkilaho lalokwe soˈno
ngko huno ole niyohoho. Oso wonyo iwoˈnɨngkohe hiso
nje huno mtaˈnɨˈmaho. Oˈo, yahino wonyo nje sɨmeho
moˈmo mnawojoso yokumpohnˈnyo imoˈnɨngkahonɨngki
oso wonyo hiso yalokweno.
18 Ngko huno ole niyohoho. Nje sɨmeho moˈmo wopɨngoso
momnauyoho. Oˈo, nje sɨmeho wonyoˈnohino umo
lɨmojofoho. Nje hunoso yoˈmayo wopɨngoˈnohini uyɨmo
ko lontnneso nje sɨmeho sohwo wopɨngo hiso miyonehoho.
Osoˈno wopɨngo yahino iyosoˈno ngko yokumpohnˈnyo ane
hwoˈnyoho.
19 Yoˈmayo yahino wopɨngoso umo ko lonji yontnneso
ngko miyɨwoˈnɨngkiyonoho. Yoˈmayo wonyoso mimmne-
hono lontnneso oso wonyo hiso ngko iwoˈnɨngkohono.
20 Yoˈmayo yahino wonyoso ngko miyoˈnjo umo
lontnneso oso hiso ngko iwoˈnɨngkohono. Oso hiso
nje huno mtaˈnɨˈmaho. Oˈo, nje sɨmeho sohwo fiyo
ntahonɨngki ngko iwoˈnɨngkohono. Hwapɨngoso nakwoe
sɨmeho moˈmo yahino wonyoso nakumo yokumpohnˈnyo
nemokosyohumaho.

21 Osoˈno olo yahino wonyo loso nje sɨmeho moˈmo
mnaweho. Ngko yoˈmayo yahino wopɨngoso umo ko
lontnneso yahino wonyo somo hwosopeefɨwoˈnɨngkohe
hwoˈnyoho.
22 Nehopi. Nje huno somo ngko ole syafɨsyɨwoˈnɨngkoho,
Anɨtuye honɨngkano hungkunoso wopɨngoˈnohinofoho. Ose
syafɨsyɨwoˈnɨngkohono.
23-25 I osoˈno ngko ole honɨngkonalokweno. Yahino
wonyoso nje sɨmeho moˈmo mnanoweho. Oso yahino
wonyo huhwo sohwoˈnji nje hunomo Anɨtuye honɨngkano
hungkuno wopɨngo sohwo mnawojo sohwoˈnji ikujoho
fongkiˈnalokusiyo. Nje huno somo ngko Anɨtuye
honɨngkano hungkuno sohwoe syoho ulohofiyo hwoˈnyoho.
I osoˈno nje sɨmeho sohwo kako yahino wonyo sohwoe
syoho ulohofiyo hweho. I oseso oso yahino wonyo sohwo

kako ngkimo impoˈangomo wonɨhumajɨˈmonto yahonɨngki ngko youwo youwo lalokweno. Nje sɨmeho honɨngkano poyo peˈnyo somo ipenɨmotowalokunjo somtaˈni tɨhwo wontɨmaˈmontolo. Ngko nɨhuˈno wonyo hwoˈnyoho.

I oso hisoˈno Jisas Kɨlais nakwoe Hwe Engo sohwo kako honɨngkano wonyo yokumpohnˈnyo somtaˈni ngkimo isɨhutofonɨmayoˈne hweho. Kako ngkimo asomo ntɨmaˈmaso soˈno ngko Anɨtumo isamoyoka ulalokweno.

8

Kɨlais nakwoe wonyo somo wae enaofonto kakoe Towahuno Wopɨngoso nejapmmentisofoho.

1 Oseso nakwo Kɨlais Jisasɨˈnji ufohiˈnnyo soˈno Anɨtu nakwoe honɨngkano wonyo somneˈno sɨmeho tohino muhmnyofoho. Osoˈno kako hungkuno ikwolofoso sohonta nakwoe wonyo somneˈno nakumo tohinoso monejaponefoho.

2 Hwapɨngoso Anɨtuye Towahuno sohwo nakwo Kɨlais Jisasɨˈnji monahumokumentiso sohwo kako songo neˈno humayoˈne nejaposo sohwo kakoe yokumpohnˈnyoso yahino wonyo somtaˈni isɨhutofonemaˈmentisofoho. Osoˈno oso yahino wonyo huhwo sohwo kako ngkimo poyo nɨmokumneˈento yalokunjo sohwo ngkimo apaˈno mipenɨmotawenohoho.

3 Mouses kako Anɨtuye honɨngkano hungkuno neyakwosamo uyɨmentiso sohonta kako nakwo aˈamu hopiˈnonohino hnˈnwi honɨngkano ntoˈno inɨngkapɨfitnneˈento nejapmmentisofoho. I osoˈno yahino wonyoso nakwoe sɨmeho moˈmo mnawojo soˈno nakwo yokumpohnˈnyo aneˈnwi nohumentani honɨngkano homo somo ntoˈno minɨngkamментɨhwonefoho. Oseso nakwo honɨngkano hungkuno itoˈno inɨngkayo yokumpohnˈnyoso aneˈnwi humentanɨngkuhwoni honɨngkano hungkuno hiso nakumo wopɨngo monamokummentisofoho. I osoˈno Anɨtu kako wopɨngo namokumentisofoho. Hwapɨngoso kako kakoe Hwomu nakwoe hwaho lopo uhwojahonɨngki kako aˈamu nakwo paˈnyo imoˈnɨmentisofoho. Oso kako aˈamu nakwo paˈnyo imoˈnɨngkahonɨngki Anɨtu nakwoe wonyomneˈno tohino engo uyahonɨngki Kɨlais oso hisoˈno poyo imoˈnɨmentiso soˈno Anɨtu kako oso yahino wonyo huhwo sohwoe yokumpohnˈnyo homo somo wae yaoˈmentisofoho.

4 Honɨngkano hungkunoso ole lonetɨhwalofoho. Sekwo honɨngkano wopɨngomnohini finɨngkamno. I Anɨtu kako yahino wonyo sohwoe yokumpohnˈnyo wae yaoˈmentiso

soˈno olohonta nakwoe sɨmeho yoˈmayo wonyo umo lɨhwosi ko yososo nakwo minɨngkohwanehwono. Oso wonyoso nakumo monemokosyohumanehoho. Oˈo, nakwo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo soˈnji nohumentani kakoe mampaho osomo nupoˈnontani honɨngkano wopɨngoˈnohini somo tɨfi inɨngkowalokuhwono. Oseso Anɨtu nonahononto wopɨngo kuyoho nelalofoho.

5 Oseso aˈamu hofɨkoe sɨmeho yoˈmayo wonyo umo lonte osomo yahonɨngki oso homo somo hofɨko tɨfi inɨngkawowoˈnɨngkohofo soˈno oso yahino wonyo hiso hofɨkimo yokumpohnˈnyo mokosyohumawoˈnɨngkisofoho. I, aˈamu Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hiˈnjo sohwo hofɨko kakoe mampahomo inɨngkawowoˈnɨngkohofo soˈno Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo hofɨkimo yokumpohnˈnyo mokosyohumawoˈnɨngkisofoho.

6 Oseso oso yahino wonyo sohwo kako aˈamumo aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumawoˈnɨngkiso soˈno hofɨko poyo peˈnɨngkuji tɨkanomo ufitnnefoho. I, Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako kakoe aˈamumo aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumawoˈnɨngkiso soˈno hofɨko wopɨngo nohumafɨkuji sɨmeho pompenjiyoˈnji wohumantɨfeho.

7 Oso yahino wonyo sohwo kako aˈamumo yokumpohnˈnyo mokosyohumentanɨngki hofɨko Anɨtuye mangohwa imoˈnɨmentohofofoho. Hwapɨngoso hofɨko Anɨtuye hungkuno somo enjwaˈmo mohumunyofoho. Hofɨko Anɨtuye hungkuno homo somo inɨngkayoso hopoˈmaho.

8 Aˈamu hofɨko yoˈmayo wonyo hofɨkoe sɨmeho umo lonteso iwoˈnɨngkohofo. Oso aˈamu hiso hofɨko Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umoˈnyoˈneso mmokufitnnohofo.

9 I oseso Anɨtu kakoe Towahunoso sekwoe sɨmeho moˈmo humunyoˈmanji sekwo sekwoe sɨmehoso yoˈmayo wonyoso umo lɨhwosi yososo miyonehoho. Oˈo, sekwo Anɨtuye Towahunofe yahinomo inɨngkowalokwofo. I, aˈamu fihwo kako Anɨtuye Towahuno ane hwoˈmanji kako Anɨtuye aˈamu hwoˈmaho.

10 Yahino wonyo sohwo kako jɨje aˈapahomo poyo kumokososo u, Kɨlais kako jɨje sɨmeho moˈmo humunyo hwosɨˈmanji jɨje huyoˈmangoso songo wohumamontonoho. Hwapɨngoso Anɨtu wopɨngo hwosoho nto kilɨmentisofoho.

11 Jisas kako poyo peˈnɨngkahonɨngki Anɨtu kako apaˈno songo ulɨkaˈmentiso sohwo kakoe Towahuno kikimo kuhumunyo hwosɨˈmanji kako Kɨlaisɨmo ulɨkaˈmentiso hopaso kako jɨje aˈapaho apaˈno songo kilokafonefoho. Hwapɨngoso kakoe Towahuno kikimo kuhumunyofoho.

An+tu kakoe Towahunoso nakumo kakoe mehomi namokuwo'n+ngkohoho.

12 U, nje a'amu soku, yo'mayo wonyo nakwoe s+meho
umo lonte osomo peho'no in+ngkowalokwofo. Oso yahino
wonyo huhwo sohwo sekumo mosemokosyohumanehoho.
O'o, awonoho. Olohonta nom'ne songo nemokosyohumaho.
Osohumnohini un+ngkowano.

13 Nakwo nakwoe s+meho yo'mayo wonyo uyano
l+fijo'manji u oso hiso ifijoso sekwo poyo pe'n+ngkuji
t+kanomo ufitnnefoho. I oso'no sekwo sekwoe s+meho
mo'mo An+tu kakoe Towahunoso sekumo sehumunyo
hwas+'manji kakoe yokumpohn'nyoso nomaf+kuji yahino
wonyo s+meho umo l+wo'n+ngkiso somo monje yasy+kuji
poyo umokant+feho. Poyo imokukuji sekwo songo
wohumant+feho.

14 A'amu An+tuye Towahunofe mampahomo haloho
pewo'n+ngkohofoso hof+ko An+tuye mehomi nefoho.

15 An+tu kakoe Towahunoso nakumo apa'no iyoho enam-
ofo'ne nejapmmentiso'maho. Nakumo apa'no impe hopa
nantofo'ne nejapmmentiso'maho. O'o, An+tu kakoe mehomi
ne imo'nyo'ne kako kakoe Towahuno Wop+ngo nejapmmen-
tisofoho. Oseso nakwo kakoe mehomi'nwi nohumentani
nakwo An+tu kakine'no iyoho miyontani Nje Mpohwosoho
ul+wo'n+ngkuhwonefoho.

16 An+tu kakoe Towahuno Wop+ngo sohwo kako nakwoe
s+meho mo'mo humunyo sohwo ole nal+wo'n+ngkohoho,
K+ko An+tuye mehomi hwosoho. Ose nal+wo'n+ngkiso so'no
nakwo huno ole nayohoho. Ou, nehopi. Nakwo An+tuye
mehomi'nwoho.

17 Oseso nakwo An+tuye mehomi hn'n+mo An+tu kako
kakoe mehomi hn'nne'no yo'mayo elofisosyohumasoso
nejaponefoho. An+tu kako yo'mayo K+lais+mo uyososo
nakumo nejaponefoho. Olohonta nakwo Jisas+'nji mo-
joku'n+ngkuhwasi yo'mayo tango Jisas ma'mentiso hopaso
womano l+hwasi maso'manji u hwangku no'mo nakwo
K+lais+ye yofe engo so'nji kakoe ango wonyoangkafo so'nji
kako'nji nomanefoho.

Hwangku nakwo K+lais+'nji nohume hwasi kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo'nji nohumanefoho.

18 Nakwo An+tumne'no syoho yontan+ngkuhwasi
yo'mayo tango ne'masoso olo tango hiloso we'efoho.
I hwangku nakwo An+tu'nji nohumehwasi yo'mayo
wonyoangkafo m+kun+mpososo ujo ehontojwasyoso somo
uhwon+ngkuhwasi nakwo olo tango we'e loso'no huno
mosyof+syanehwono.

19 Yo'mayo hopi'nono ahwomomjo so'nji hwahoponjo
so'nji An+tu mt+'mokumentisoso hontohumaho. Yo'mayo
so'no hontohumant+fi An+tuye mehomi ne hn'n+mo
ut+hwa'nyopo ujo ehontojwonasyoso sohonta nahonyo'ne
umo'n+ngkan+ngki hontohumaho.
20 Hohonta Atam kako An+tuye hungkunomo hwotoho
hmmentiso sohonta olo nakwoe hwaho lopo yahino
wonyoso i'mofapmmentisofoho. Hohosohonta yo'mayo
An+tu kako mt+'mokumentisoso An+tu kako hungkuno
lahon+ngki yo'mayoso wonyo imo'n+mentisofoho. Oso
yo'mayo yofoho, piso hohwayo oso iwo'n+ngkiso
uhwon+wo'n+ngkuhwoneso apa'no wop+ngo imo'nyo'ne
hontohumaho.
21 Nakwo An+tuye mehomi ne hn'n+mo ujo ehonto-
jwonasyoso sohonta yo'mayo An+tu mt+'mokumentisoso
apa'no wop+ngo imo'nonefoho. Oso hohosohonta yahino
wonyoso n+hu'nahone moi'wo imo'n+ngkuhwosi nakwo
a'amu hn'nnonji yo'mayo so'nji An+tu kakoe yofe engo so'nji
kakoe yokumpohn'nyo so'nji nohument+hwanefoho.
22 Nakwo huno moi'wonoho. Yo'mayo hopi'nono
An+tu mt+'mokumentisoso oso wop+ngo i'mofapone so'no
hontohumaf+kuji hof+ko tohino t+pemayoso moya'mi sofa
hof+ko mehomi aswo mant+fi tohino t+pemawo'n+ngkohofo
oso hopa t+pema'mop+kujo somta'angoso olohonta
u'mofapmmontonoho.
23 I, yo'mayo tohino An+tu mt+'mokumentiso osomnohini
mumnalofiyoho. O'o, nakwo a'amu hi'nnonjimo nemnalo-
foho. An+tu kako yo'mayo hwangku nakumo nejapone so'no
hof+ko huno syaf+hupitnne'ento kakoe Towahuno s+mo'mo
nejapmmentisofoho. I olohonta nakwoe a'apahoso yahino
wonyo sohwoe yokumpohn'nyo somo enjwa'mo humen-
tani tohino engo nemn+ngkahon+ngki youwo youwo lon-
tani nakwo olo so'no hontohumalohwono. An+tu kako
nakumo yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo somta'ni
n+hu'nahone asomo nemahwosi kako nakumo a'apaho
songo nejap+hwosi n+hu'nahone nakwo kakoe mehomi ne
imo'nyo'ne namokonefoho.
24 Nakwo oso hiso ne imo'nyo'ne hontohumalohwono.
U, oso yo'mayo hiso ne imo'nontentesi nakwo mohonto-
humehwanesohilo. U, hwe fihwo kako oso yo'mayo hiso'no
nohontohumahwosi oso ne homo somo nuhwon+ngkuhwosi
oso'no kako apa'no mohontohumanehoho.
25 U, nakwo yo'mayo muhwonyo so'no nakwo huno
syof+sy+hwasi s+meho hi'ntnnono uyasoso u, neso wom-
antanoho. Oso'no nohontohumehwasi in+ngo momofane-
hwono.

26 Oso hiso'no hontohumalohwone hiso nakwo
yokumpohn'nyo ane'nwi humentanɨngkuhwoni Anɨtu
kakoe Towahuno Wopɨngo huhwo'nji nakwo Mpohumo
jomo ujo so'ne nefo'mawo'nɨngkisofoho. Nakwo Mpohumo
pehofo ulane'entani huno moneyahonɨngki nakwoe sɨmeho
mo'mnohini humotaho lalokuhwono. Oso'no nakwo yoloho
ne hiso'no Mpohumo mujofoho. I oso'no Anɨtu kakoe
Towahuno Wopɨngoso nakwoe sɨmeho mo'mo nakune'no
hitoho ulofahonɨngki kako Anɨtumo nakune'no yoloho
ulɨwo'nɨngkisofoho. Oso Towahunofe mampahoso Anɨtu
kako'nohini upa'nɨwo'nɨngkohoho.
27 Mpohwo kako'nohini nakwoe sɨmeho mo'mo nahonyo
sohwo kako Towahunofe huno somne'no huno uyohoho.
Towahuno sohwo kako yo'mayo Anɨtu kako umo'nalokunjo
so'no huno uyahonɨngki kako nakumne'no Mpohumo jomo
ujoso'no nto'no ulɨwo'nɨngkisofoho.
28 I nakwo olo so'no huno nayohoho. Anɨtu kako
a'amuso nje yahinoso ifitnne'ento imentiso osomo uh-
wosopo'mentisofoho. A'amu hiso hofɨko Anɨtumo sɨmeho
ufijo'manji yo'mayo tango u'maso somo Anɨtu kako oso
homo somo wopɨngo umokiyo'ne hweho.
29 Hwapɨngoso hohonta Anɨtu kako nakumne'no huno
uyahonɨngki Anɨtu nje hwomu hopa imo'nɨfitnne'ento
nahwosopo'mentisofoho. Oseso Kɨlais nela'wehwo kako
sɨmo'mta'ango sohwo imo'nɨngkahonɨngki nakwo a'amu
pi'nɨngo engo hn'nwi homnɨngkwa'wehwo homnampisy-
ona'ni imo'nalokuhwono.
30 Hohonta Anɨtu nakumo nahwosopo'mentisofoho. Nah-
wosopo'mentiso hn'nɨmo ngkimo nɨ'mapitnne'ento joho
nalɨmentisofoho. Joho nalonto wopɨngo naloho'mentiso
so'no ole nelalofoho. Sekwo wopɨngo kuyoho. Wopɨngo
namokumentiso so'no nakwo kakoe yofe engo'nji kakoe
yokumpohn'nyo'nji nohumentɨhwanefoho.

*Anɨtu nakune'no hitoho ulofalokunjo sohwo kako mones*ɨ*kwajonehoho.*

31 I oseso Anɨtu kako nakumo yo'mayo
wopɨngo naloho'mentiso so'no nakwo huno pehofo
syofɨsyanehwono. Anɨtu nakwo'nji humanto
nefo'mawo'nɨngkiso so'no nakumo a'amu wonyo
nalohofɨwo'nɨngkohofo somne'no huno pi'nɨngo
mosyofɨsyanehwono. O'o, hofɨko nakumo moneyakolo-
pitnnehofo.
32 Anɨtu nakune'no hitoho ulofahonɨngki kakoe
Hwomu kakine'no sɨmeho uyɨwo'nɨngkiso so-
hune'no nakumo wonejapmmonteso huno pi'nɨngo

mosyaf‡hu'mmentisofoho. O'o, awonoho. Nakwoe wonyomne'no poyo pe'none'ento uhwat‡mentisofoho. Oseso oso kakoe hwomu nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Yo'mayo nefo'mayo'ne hi wonejapmmontonoho.

33 An‡tu nakumo kako'ne nahwosopo'mentiso hn'n‡mo sekwo wonyo kuyoho eso t‡hwo wonal‡montolo. O'o, An‡tu huhwo kako nakwoe wonyo wae enamofonto wop‡ngo kuyoho nal‡wo'n‡ngkisofoho.

34 Nakwoe yahino wonyo somne'no tohino womap‡fe eso t‡hwo wal‡montolo. O'o, K‡lais Jisas oso wonyo homo somne'no poyo pe'nonto apa'no songo l‡ka'mentiso sohwo kakoe kan‡ngkwohwo An‡tuye aho anga sohohnta'ni nohumentan‡ngki Seten kako nakumne'no wonyo kuyoho nelahon‡ngki K‡lais nakumne'no Mpohumo jomo ulalofoho.

35 Jisas K‡lais nakumo hitoho m‡kun‡mposo engo nejap‡wo'n‡ngkisoso wae pehohwo wenamo'mtolo. U, yo'mayo tango nakumo ne'maso'manji u tohino t‡pemaso'manji u a'amu wonyo nalohopijo'manji u mijoho nayoso'manji yo'mayo so'nji manji'mofo oso'no umofonyo iyo'manji yo'mayo wonyoso nakumo wonyo wonamokumo l‡hwosi yoso'manji u poyo wonamokumo l‡hwosi yoso'manji i oso yo'mayo hopi'nonohino hiso Jisas K‡lais kako nakumo hitoho ulofalokunjo somta'ni nakumo wae menamofonehoho.

36 Oso yo'mayo hiso ne'maso so'no a'amu An‡tuye hungkuno mt‡'mokumentohofo sohwa ole mt‡'mokumentohofi,

Nakwo j‡je a'amu hn'nwi j‡je syoho mj‡mopontan‡ngkuhwoni a'amu hof‡ko nonahonont‡fi nonafotofont‡fi fonjonesyalokwofo.

A'amu tongomo uhwonont‡fi fonjasy‡wo'n‡ngkohofo hopaso nakumo nahonont‡fi wofonjonesyant‡fe'no yalokwofo.

Ose mt‡'mokumentohofofoho.

37 Oso hiso'no nakwo huno mosyof‡syalokuy‡hwono. O'o, Jisas K‡lais nakumo s‡meho m‡kun‡mposo engo nejap‡wo'n‡ngkiso so'no yo'mayo tango hopi'nonohino ne'mante somo nakwo n‡hu'nahone monje esyahon‡ngkuhwoni An‡tu yo'mayo homo somo uyakolofo'ne namokuwo'n‡ngkisofoho.

38 Ou, ngko olo so'no s‡meho hi'ntnnono uyalokwe so'no ngko huno ole niyohoho. An‡tu ngkimo hitoho m‡kun‡mposo engo ntap‡wo'n‡ngkiso oso'no wae yan‡mofo'ne sohwo mohumuyoho. O'o, n‡hu'no awonoho. Oseso K‡lais nakumo hitoho nejopalokunjo somta'ni nakumo wae menafonehoho. Ou, nehopi. Songo humayo

so'nji poyo pe'nyo so'nji a'amu ahwomo mta'ango so'nji hwahoponjo towahuno wonyo so'nji yo'mayo hohonta i'mofapmmentiso oso'nji tɨfi imo'none so'nji yo'mayo yokumpohn'nyo kengo kengo so'nji

39 i yo'mayo yokintahoponjo so'nji hwahoponjo so'nji oso nom'ne yo'mayo hu'mehinawojo so'nji oso yo'mayo hopi'nonohino hiso Anɨtu hitoho nejopalokuso somta'ni nakumo wae menaofonehoho. O'o, nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais nakumo wopɨngo naloho'mentiso oso'no Anɨtu kako hitoho ne'no nejapmmɨhwonefoho.

9

Poul kako a'amu Isɨlael somne'no sɨmeho tango uyɨmentisofoho.

1 Ngko Poulɨ'ni Kɨlaisɨye a'amu sohwo'ni hwasyo hungkuno moselalokuyohono. O'o, ngko sekumo hungkuno nehopi'nohini selalokweno. Ngko huno niyalokunjo so'nji Anɨtuye Towahuno Wopɨngo nje sɨmeho mo'mo humaso sohwo'nji ngkimo olo so'no nehopeho ntantofoho.

2 Nje a'amu Jutaso hofɨko Jisas Kɨlaisɨmo minɨngkayo somne'no ngko hitoho ntokwoho. Nje sɨmeho tango nɨhu'nonohinoso hofɨkine'no niyohoho.

3 A'amu Jutaso hofɨko nje nɨngkwahwo nampohwosafoho. Hofɨko nje temtitofo mta'angofoho. Oso'no hofɨko Anɨtuye a'amu ne imo'nyo so'no nɨmo'nɨngkohoho. U honɨngkano wo'nnyopontentesi u ngko Anɨtumo olo so'no jomo ula-honɨ'mo Anɨtu kɨko nje a'amu Jutaso hofɨko jɨje a'amu ne imo'nɨfitnne'no kɨko ngkimo tɨkanomo nɨhumajo ose ulɨ'mnesohilo.

4 Nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo a'amu Isɨlael sofe imu'nwoho. Anɨtu kako nakumo nahwosopo'mentiso osohwo kako nje a'amu kuyoho nalonto kakoe yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji netɨhwamentisofoho. Nakumo Anɨtu ole nalɨmento, Sekwo ngkimo nɨfohi'nyo'ne olo honɨngkano lomo ifijo so'no ngko wopɨngo waseloho'monnoho. Ose nalonto kakoe honɨngkano hungkuno nejapmmentisofoho. Nom'neso olenoho. Kakoe yofe somne'no kakoe tajo angomo hwomtame ulohofo'ne yahino wopɨngo nejapmmentisofoho. Yo'mayo hungkunoso ne imo'none so'no nalɨmentisofoho.

5 Neyakwosa sohwa hofɨko hwe engo hwafoho. Nakwoe temtitofo somta'ni Anɨtu kakoe hwomu Kɨlais osohumo nefo'mayo'ne uhwosopo'mentiso sohwo kako a'amu imo'nɨmentisofoho. Anɨtu ne sohwo kako yo'mayo hopi'nonohino somo aho hulɨ'memokosyohumawo'nɨngkiso hweho. Oso'no nakwo

kakoe yofe hoˈnomayoso engolopohamo neˈno neˈnohini uyɨhwano. Nehopeho.

Hwe moyaˈmi hopiˈnono Anɨtu kakineˈno uhwosopoˈmentisofoho.

6 Aˈamu Juta fehohnjoso Anɨtumo sɨmeho muyoˈnjo soˈno ole wolantantaho. Anɨtuye hungkunoso ne mmoˈnonehoho ose wolantantaho. Oˈo, awonoho. Anɨtu aˈamu Juta somo kakoe mehomi imoˈnyoˈne ko uhwosopoˈmentisoso fehohnjoso Jutafe temtitofo ko hi hofɨko kakoe aˈamu neˈmaho.

7 Apɨlohamɨye imu fehohnjo somo Anɨtu uhwononteso hofɨko Apɨlohamɨye aˈamu yofe uhwoeˈneˈmaho. Oˈo, Anɨtu Apɨlohammo ulɨmento, Jɨje hwomu Aisak kakoe imu osoˈnohini hofɨko jɨje temtitofo nefoho.

8 Anɨtu Apɨlohamɨye hwomu angaˈnohino sohuneˈno hungkuno ulahonɨngki kako hwomu angaˈno tɨpemaˈmentiso sohwo osohwo kako Anɨtuye mehomi hweho. I nomˈne tɨpemaˈmentiso oso hwa hofɨkoe imuso hofɨko Anɨtuye mehomiˈmaho.

9 Oso hungkuno Apɨlohammo ulɨmentiso hiso olenoho. Soswo angaˈno niyakolofɨhwosoˈno ngko asomo wapmmonnoho. Osohonta Sola kako hwomu aswo womaˈmontonoho. Ose ulɨmentisofoho.

10 Ihwoni. Aisak kako imoˈnonto kakoe ape Lepeka kako hufaˈu mehomi imoˈnɨmentisofoho. Oso hufaˈu mehomi sohwaˈuye kanɨngkwohwo afa hweho. Aisak huhwo sohwo kako nakwo aˈamu Juta hnˈnwiye neyakweho.

11 Oso hwomu hufaˈu Lepekafe sɨmehomjo mnawojo oso hwaˈumo Anɨtu kako kakoe huno mtaˈni hwomu angaˈnohino humo kakoe mehomi imoˈnyoˈne uhwosopoˈmentisofoho. Anɨtu kako oso hwomu sohwaˈu sikoe yahino wopɨngo somneˈno yano ulohmmentisoˈmaho. Oˈo, siko mmoˈnyo sohonta Anɨtu kako hwomu angaˈnohino sohumo kakoe mehomi imoˈnyoˈne uhwosopoˈmentisofoho. Osoˈno nakwo huno ole nayohi, Anɨtu kako aˈamufe yahino somneˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo yonto aˈamu somo kakoe huno mtaˈni mtitofonto uhwosopewoˈnɨngkiso hweho.

12 Oso hwomo sohwaˈu siko mmoˈnyo sɨmeho moˈmo mnowentanjo sohonta Anɨtu Lepekamo ulɨmento, Oso hwomu sɨmoˈmjo sohumo nomˈne jɨje hwomu tɨfinjo sohwoe syoho ulohofiyoˈnehwo umoˈnɨmontonoho. Ose ulɨmentisofoho.

13 Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa hofɨko ole mtɨˈmokumentohofi, Anɨtu ole lɨmento, Ngko Aisakɨye hwomu tɨfinjo Jekoup oso huneˈno sɨmeho uyalokweno. I ngko kolaˈwehwo Isou sohuneˈno ngkilaho, ose lɨmentisofoho.

14 Oseso nakwo ole wolantantaho. Olo Anɨtuye yahino
oleso ntoˈnohinɨˈmaho. Ose wolantantaho. Oˈo, awonoho.
15 Anɨtu Mousesɨmo ole ulɨmento, U ngko hwe fihuneˈno
wopɨngo wakilohoˈmo ulɨˈmo u ngko kakimo wopɨngo
uloho'mnoho. U ngko kakineˈno hitoho wantoˈmtonoho.
16 Oseso hwe fihwo kako ole malonehoho. Ngko
syoho wopɨngo iˈmeˈno Anɨtu kako ngkimo wopɨngo wan-
tohoˈmontonoho. Ose malɨmnehono. Oˈo, Anɨtu kakoe huno
mtaˈni mtitofɨhwosi aˈamumo wopɨngo uloho'montonoho.
17 Osoˈno Anɨtu kako hwe engo hwaho Ijip
mokosyohumamentiso osohumo ole ulɨmento, Ngko
kikimo olo hwaho Ijip osopo mokosyohumayoˈne
kuhumajɨˈmentohefoho. Hwapɨngoso ngko kikimtaˈni nje
aˈamu Isɨlael somo utɨmahmˈmeˈno kɨko yokumpohnˈnyo
imoˈnɨngkohoji hahnˈnyo yohojoˈno ngko kikimo
hwotoho kufeˈmo wokiyakoloˈmonnoho. Oseso aˈamu
angoˈmeemjoso hofɨko nje yokumpohnˈnyoso nohonɨngkuji
nje yofeso wohoˈnonɨmantɨfeho. Ose ulɨmentisofoho.
18 Oseso nakwo huno ole nayohoho. U Anɨtu kako
hwe fihuneˈno ngko kakineˈno hitoho wantofono lɨhwosi
u kakineˈno hitoho uloˈmontonoho. U Anɨtu kako nomˈne
aˈamu huneˈno huno ole syafɨsyososo, Hwe fihwo kako
yokumpohnˈnyo umoˈnono ose syafɨsyososo oso hwe huhwo
sohwo kako yokumpohnˈnyo umoˈnɨmontonoho.

*Olo hungkuno loso Anɨtuye sɨmeho tohinoˈnji hitoho ulo-
fosoˈne*

19 Oseso Anɨtu yoˈmayoso umoˈnono lonte soˈno oso hiso
ne imoˈnɨwoˈnɨngkisofoho. Osoˈno aˈamu fehohnjoso ole
wontantɨfeho. Nakwoe yahino wonyo iwoˈnɨngkuhwone
soˈno Anɨtu kako yoka pehoˈno nalɨwoˈnɨngkohoho.
Yoˈmayo imoˈnɨwoˈnɨngkiso soˈno sɨmoˈmo Anɨtu kakoe
huno yoˈmayoso umoˈnono lonte huno syafɨsyɨwoˈnɨngkiso
osomo tɨhwo ulojaoˈmontolo.
20 Ose ntɨkujoˈno ngko ole ulɨmno, U, kɨko aˈamu hwa-
hoponjo fihwosi Anɨtumneˈno yoka ujoso kɨko hopoeno-
hintaho. Oseso hwakwontoho osohwo kako oso hwe
mtɨˈmokoso osohumo ole ulɨmontolaho, Kɨko olo paˈnyo
pehoˈno nɨmtɨˈmokumentohino hwoˈnto. Ose ulɨmontolaho.
21 Aˈamu hwakwontoho syohoˈnjo sohwo kako hwaho
nomahwosi hwontoho nomˈne wosopayo hoˈnasiyoˈne
mtɨˈmokuhwosi nomˈne sikinjo jopaho iwontofasiyoˈne
mtɨˈmokososo wonyotaho. Oˈo, kako yoˈmayo kakoe huno
mtaˈni mtɨˈmokiyoso u oso kako hwapɨngo hweho. Kakoe
syohofoho.

22 Oso yahino oseso Anɨtu huhwoˈnjoho. Anɨtu aˈamu
honɨngkano wonyo imotofo soˈno tohino womapɨfe
lɨmentisofoho. Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyoˈnji kakoe
sɨmeho tohino osoˈnji utɨhwaˈnyopo ulɨkemokontentesi
aˈamu somo tohino komoˈno uyɨhwonesohilo. Oˈo,
Anɨtu kako oso aˈamu somneˈno hitoho ulofahonɨngki
hontohumaho. I osoˈno hofɨko hahnˈnyo neˈno
yahonɨngkofi Anɨtu kako tohino engo uyɨmentisofoho.
23 I Anɨtu kakoe yahino wopɨngo ujo ehontojwasiyoˈne
soˈno Anɨtu kako aˈamu fehohnjo wopɨngo uloho'mneˈento
uhwosopoˈmentiso somo nje yofe engo soˈnji nje yahino
wopɨngo soˈnji mapitnneˈento imentisofoho. Hwapɨngoso
oso hisoˈno nakuneˈno ntoˈno nto enesyohumaho.
24 Oso aˈamu wopɨngo uloho'mneˈento uh-
wosopoˈmentisoso nakwonoho. Oso hiso aˈamu
Jutaˈnohiniˈmaho. Oˈo, aˈamu temtitofo kengo
kengoˈnwoho.
25 Houseya sohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmojo
sohwo kako olo hungkuno loso aˈamu Jutaˈmaso, aˈamu
temtitofo kengo somneˈno ole mtɨˈmokumentisofoho.
Anɨtu ole lɨmento, Hwe moyaˈmi hofɨko nje aˈamu Juta
mmoˈnyoˈnjo somo ngko ole ulɨmonnoho, Sekwo nje
aˈamu kuyoho.
Aˈamu ngko hofɨkimo sɨmeho muyoˈnjo sɨmoˈmo imen-
tohe somo ole ulɨmonnoho, Ngko sekumo sɨmeho
sejopalokweno.
26 Angoˈmeemjo aˈamu somo nje aˈamu kuˈmaho sɨmoˈmo
ulɨmentohe oso angoˈmeemjo aˈamu somo ole
ulɨmonnoho.
Ngko Anɨtu songo neˈno humayo sohwoˈniye aˈamu kuyoho.
Houseya ose mtɨˈmokumentisofoho.
27 I Aisaiya hwe nomˈnehumo Anɨtu hungkuno uya-
honɨngki lɨmentiso sohwo kako aˈamu juta somneˈno ole
mtɨˈmokumento,
Aˈamu Isɨlaelɨso hofɨko tafeponjo wosoho paˈnyo piˈnɨngo
engo ko imoˈnɨfijo somtaˈni Anɨtu kako angaˈno
angaˈnohino manefoho.
28 Hwapɨngoso aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo somo Anɨtu
hofɨkoe yahino wonyo soˈno hungkuno ulɨhwosi to-
hino komoˈno uyonefoho.
29 Oso hungkuno Aisaiya sɨmoˈmjo mtɨˈmokumentisoso
olenoho.
Nakwoe Hwe Engo Anɨtu kako aˈamu ahwomomjo
soˈnji hntokwaliyo yoˈmayo soˈnjimo mokosyohu-
mawoˈnɨngkiso osohwo kako nakwoe temtitofo
fehohnjo angaˈno angaˈnohino somneˈno wohumafe

majoˈnjo yontentesi nakwo aˈamu hopiˈnono Isɨlael hnˈnɨmo Soutomˈnji Ngkumoula oso paˈnyo wae enaofɨhwonesohilo.

Aisaiya ose mtɨˈmokumentisofoho.

Aˈamu Isɨlaelɨso hofɨko hofɨkoe yahino wopɨngo somneˈno Anɨtuye aˈamu ne imoˈnaneˈentɨfi hofɨko syoho engo imento-hofofoho.

30 Oseso nakwo pehofo lanehwono. Olenoho. Aˈamu temtitofo kengoso hofɨko nakwo Anɨtuye aˈamu ne imoˈnaneˈentɨfi syoho yokumpohnˈnyo imentohofoˈmaho. Oˈo, hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyahonɨngkofi Anɨtu sekwo wopɨngo kuyoho ulɨmentisofoho.

31 I aˈamu Jutaso hofɨko ole syafɨhuˈmentohofi nakwo Anɨtuye honɨngkano hungkunomo ntoˈno inɨngkohwasoˈno Anɨtu kako nakumo wopɨngo kuyoho wonalɨmontonoho. Ose syafɨsyontɨfi syoho engo ko imentohofo soˈno Anɨtu kako wopɨngo kuyoho ose mulonehoho.

32 Hwapɨngoso hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyoso nakwolaho lontɨfi honɨngkano hungkuno osomo ntoˈno inɨngkuhwasi Anɨtuye aˈamu ne umoˈnano. Ose lɨmentohofofoho. Hofɨko oso sojo engkwosaho paˈnyoso Anɨtu honɨngkanopo hoˈnahumentiso osomo entofomantɨfi pɨwahuˈmentohofofoho.

33 Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo oso hwa hofɨko Jisasɨmneˈno oso sojo homo somo ole mtɨˈmokumentohofi,

Upaˈnɨmno. Oso hwaho ango Saiyon sopo sojo engkwosaho paˈnyo aˈamu entofomayoˈne hoˈnahumentohefoho.

Oso hopo sopo aˈamu hofɨko entofomafɨkuji wopɨwesyantɨfeho.

I aˈamu oso engkwosaho homo somo sɨmeho hiˈntnnono uyɨfijoso hofɨko wonɨmango munonehoho.

Jisasɨmneˈno ose mtɨˈmokumentohofofoho.

10

Aˈamu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtu kakoe yahino wopɨngoso ntoˈno maˈmentohofoˈmaho.

1 U nje aˈamu Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo soku, olo soˈno nje sɨmeho wopɨngo nɨmoˈnɨngkohoho. Ngko aˈamu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtuye aˈamu ne imoˈnɨfitnneˈenji Mpohumo jomo neˈno ulɨwoˈnalokweno.

2 Ngko oso aˈamu somneˈno huno ole niyohoho. Hofɨko Anɨtuye yahino somo unɨngkowano ko lontɨfi osoˈno hofɨko Anɨtuye yahino ne soˈno huno muyofoho.

3 Anɨtu kako nakuneˈno aˈamu wopɨngo imoˈnɨfitnneˈento
Jisas Kɨlais nakwoe hwaho lopo uhwatɨmentisofoho.
Aˈamu Jutaso hofɨko oso homo somo sɨmeho muyoˈnjo
yontɨfi huno ole syofɨsyalokwofo, Nakwo hiˈnwi nakwo
honɨngkano hungkuno somo itoˈno inɨngkowasoso wopɨngo
umoˈnantanoho. Hwasyo ose syofɨsyalokwofo.
4 Nakwo huno ole nayohoho. Kɨlais kako honɨngkano
hungkuno somo moiˈwo esojwaoˈmentisofoho. Oseso aˈamu
kako Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyoso osohumo Anɨtu
kako oso aˈamu osohumo ulɨmontono, Kɨko wopɨngo
hwosoho. Ose ulɨmontonoho.

Anɨtu kako hwe moyaˈmi hopiˈnonohino somo utɨmaˈmo lalofoho.

5 Mouses hungkuno osohi soˈno mtɨˈmokumentisofoho.
Aˈamu fihwo kako Anɨtu kɨko wopɨngo hwosoho ntoneˈento
kako Anɨtuye honɨngkano osomo ntoˈno inɨngkowalofoho.
Oso hungkuno homo somo hopiˈnono ntoˈnohini inɨngkawe
sohwoˈmanji kako songo neˈno nohumantɨhwone hweho.
6 I osoˈno aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyoso
osohumo Anɨtu kako wopɨngo hwosoho ose ulɨmontonoho.
Oso hwe huhwo sohwo kako huno ole mosyafɨsyonehoho.
Kɨlais nakumo nefoˈmayoˈne ahwomo mtaˈni tɨhwo
wosɨtɨmamontolo.
7 Aˈamu poyo peˈnnyo hwahomoˈmo humalofoso
Kɨlais peˈnɨmentiso osohumo tɨhwo utɨmaˈmontolo. Ose
mosyafɨsyonehoho.
8 Oˈo, Anɨtuye hungkunoso sekumo moseˈmasoˈmaho.
Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole
mtɨˈmokumentohofi, Anɨtuye hungkunoso sekwoˈnji weho.
Sekwoe hunomo sɨmehomo weho. Oso hungkuno mnawojo
loso olenoho. Sekwo Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmno.
Oso hisoˈno nakwo neˈno losetɨhwawoˈnɨngkuhwono.
9 Olenoho. Kɨko nomˈne aˈamu somo ole uso, Jisas sohwo
nje Hwe Engo hweho, ose ulohoji Jisas nakwoe wonyoˈne
poyo peˈnɨmentiso osohumo Anɨtu kakimo piˈnɨmo ntaˈni
apaˈno songo ulɨkaˈmentiso oso homo somneˈno sɨmeho
hiˈntnnono uyohojiˈmanji Anɨtu kako kikimo asomo
wokitɨmaˈmontonoho.
10 Nakwo Anɨtu kakimo sɨmeho hiˈntnnono uyɨhwasoˈno
Anɨtu kako ole wonalɨmontonoho, Sekwo nje mehomi
wopɨngo ne kuyoho. Nakwo nakwoe mangoˈnji Anɨtu kakoe
hungkunoso nomˈne aˈamu somo lutɨhwehwasoˈno Anɨtu
kako nakumo asomo netɨmanefoho.
11 Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo
sohwa ole mtɨˈmokumentohofi, U, aˈamu Anɨtumo
sɨmeho hiˈntnnono uyoso sohwo kako Anɨtuye sɨmanopo

lohofɨhwosi kako wonɨmango munonefoho. Ose mtɨˈmokumentohofofoho.
12 Anɨtu kako nakwo aˈamu Jutaˈnji Ngkɨlik osoˈnnonji nakwo temtitofo kengo kengo hnˈnɨmo nahonɨwoˈnɨngkisoso Anɨtu kakimo uˈmayoˈne yahinoso afaˈnohino nahonɨwoˈnɨngkisofoho. Oseso nakwo aˈamu hopiˈnonohino hnˈnwiye hwe engo angaˈnohinoso Anɨtuyoho. Aˈamu angaˈno angaˈnohinoso Anɨtumo fonefoˈmaho ulɨkujoˈno kako yahino wopɨngo wonyoangkafo uloho'montonoho.
13 Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi, Nakwo aˈamu hopiˈnonohino hnˈnwi nakwo nakwoe Hwe Engo Kɨlaisɨmo fonefoˈmaho ulɨhwasoˈno kako wonefoˈmaˈmontonoho. Nonefoˈmahwosi kako asomo netɨmanefoho.
14 Aˈamu hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono muyoˈnjoso hofɨko kakimo jomo mulɨfitnnehofo. Aˈamu hofɨko Jisasɨye hungkuno mupaˈnyoˈnjoso hofɨko oso hungkuno homo somo sɨmeho hiˈntnnono muyɨfitnnehofo. Aˈamu nomˈneso hofɨko nomˈne aˈamu somo Jisasɨye hungkuno molutɨhwayoˈmanji u oso aˈamu hiso hofɨko hungkuno homo somo mupaˈnɨfitnnehofo.
15 Anɨtu kako Jisas Kɨlaisɨmneˈno hungkuno wopɨngo nomˈne aˈamumo lutɨhwayoˈne somo molɨhwajiyoˈmanji oso aˈamu hiso hofɨko molɨkuˈmopitnnehofo. Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi, Aˈamu Anɨtuye hungkuno lɨkuˈmofoˈnjo sohwafe hungkunoso upaˈnɨfitnneˈno hofɨko oso aˈamu huhwo sohwamo utɨmafɨkuji nakwoˈnji fosyohumamno, ulantɨfeho. Ose ulɨkuji hofɨkoe yofe wohoˈnomantɨfeho.

Aˈamu Isɨlael fehohnjoso hofɨko Anɨtuye hungkuno wopɨngo somo tɨfi ntoˈno minɨngkayoˈnjofoho.

16 I osoˈno aˈamu piˈnɨngo engoso hofɨko Anɨtuye hungkuno wopɨngo upaˈnontɨfi hofɨko sɨmeho umentohofoˈmaho. Aisaiya ole mtɨˈmokumento,

U Hwe Engofo, aˈamu nakwo hungkuno ulahonɨngkuhwoni oso hungkuno homo somo sɨmeho hiˈntnnono tɨhwo uyɨmaho. Oˈo, awonoho.

Aisaiya ose mtɨˈmokumentisofoho.
17 Osoˈno nakwo huno ole nayohi, Sɨmoˈmo nakwo Anɨtuye hungkuno upoˈnɨngkuhwasi tɨfi oso hungkuno hiso sɨmeho hiˈntnnono wonelɨkafono. Nakwo Kɨlaisɨmneˈno hungkuno wopɨngo upoˈnontani nakwo Anɨtumo sɨmeho uyalokuhwono.

18 Oseso ngko ole waselohon+monne'no yohono. Hof+ko
An+tuye hungkuno wop+ngoso mupa'n+mmentohofofoho.
O'o, hof+ko nto upa'n+mentohofofoho. A'amu An+tuye
hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa hof+ko ole so'no
mt+'mokumentohofi,
A'amu An+tuye hungkuno l+ku'mofo syoho'njo sohwafe
mampahoso ango'meemo ho'n+mentisofoho.
Oseso olo hungkuno loso ango hopi'nonohino soponjoso nto
mj+pa'n+mmentohofofoho.
Ose mt+'mokumentohofofoho.
19 Oso'no ngko nom'ne hungkuno waselo-
hon+monne'no yohono. A'amu Is+lael+so oso
hungkuno homo somo nupa'nont+fi neso huno nto'no
mosyaf+hu'mmentohofotaho. O'o, oso'ne'maho. Hof+ko
huno nto'no syaf+hu'mentohofofoho. Oso hiso'no An+tu
kako Mouses+mo hungkuno uyahon+ngki Mouses kako ole
mt+'mokumento,
Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'njo imentohofo
so'no ngko a'amu kengo kengo somo nje hungkuno
uy+'mo.
Wop+ngo ulohohm'me'no nohon+ngkuji sekwoe s+meho to-
hino wasemn+montonoho.
Ngko a'amu huno'maso osomo ut+mahm'me'no
nohon+ngkuji sekwo yoka wolant+feho.
Mouses olo hungkuno loso ose mt+'mokumentisofoho.
20 I Aisaiya kako olo hungkuno loso yoloho joso'no iyoho
imentiso'maho. O'o, olo hungkuno loso yokumpohn'nyo
l+mento,
A'amu ngkine'no huno mosyaf+siyo'njoso hof+ko ngkine'no
haf+hafe mat+pewo'n+ngkiyohofoso olohonta hof+ko
ngkimo nto t+penohon+ma'n+ngkohofo.
A'amu nom'neso hof+ko ngkine'no nom'ne a'amu somo
mulohon+wo'n+ngkiyohofo oso'njo ut+hwa'nyopo
i'mofapmmentohefoho.
Ose l+mentisofoho.
21 I oso'no An+tu a'amu Is+lael somne'no ole
l+mento, Engolopohamo ngko a'amu somne'no
womotohul+j+syosyohumamonji ajape ulohofahon+ngko
hof+ko nje hungkunomo hwotoho n+fent+fi hohujo
ikinjan+mof+wo'n+ngkohofofoho. Aisaiya ose
mt+'mokumentisofoho.

11

An+tu kako a'amu Is+lael fehohnjo somo wop+ngo uloho'mentisofoho.

1 Oseso ngko ole waselohonɨmonneˈno yohono.
AˈamuIsɨlael somo Anɨtu uhwosopoˈmentiso oso hofɨko
Anɨtuneˈno hohujo ikinjɨmofahonɨngkofi Anɨtu kako oso
aˈamu homo somo wae nɨhuˈnahone yaoˈmentisotaho.
Oˈo, awonoho. Nɨhuˈnahoneˈmaho. Oˈo, ngko huhwoˈni
aˈamu Isɨlael hwoˈnyoho. Ngko Apɨlohamɨye imu
hwoˈnyoho. Ngko kakoe kakwoˈyohwo Jekoupɨye hwomu
Mpenyaminɨye temtitofo mtaˈango hwoˈnyoho.
2 AˈamuIsɨlael hohonta Anɨtu nahwosopoˈmentiso
hnˈnɨmo Anɨtu kako mohoˈnonafefoho. Hwe fihwo Ilaija
sohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki kako aˈamu Isɨlael
somneˈno hungkuno yokumpohnˈnyo ulɨmentiso soˈno
sekwo huno seyohoho. Kako Anɨtumo ole ulɨmento,
3 Hwe Engo sohwosi, aˈamu sohwamo jɨje hungkuno
uyahonɨngki lɨmotofo oso hwamo nomˈne aˈamuso
fonjosyalokwofo. Aˈamukikineˈnoyahufonjokisasiyo
ijempohoso wonyo nto imokumalofo. Osoˈnongkoangaˈnohinosohwoˈnihumanjikikineˈnosɨmehokijopalok-
weno. I osoˈno hofɨko ngkimo wofonjonɨsyantɨfeˈno hofɨko
ngkineˈno hafɨhafe ntɨpeentɨkwofo. Ose ulahonɨngki
4 Anɨtu kako kakineˈno aku hungkuno pehofo ulɨmentono.
Anɨtu ole ulɨmento, Kɨkoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, ngko aˈamu
sefen tausen (7,000) osomo mokosyohumaleno. Hofɨko
oso hwasyo anɨtu Mpal sohuneˈno hwomtame mulo-
hofɨwoˈnɨngkiyohofo. Oˈo, hofɨko ngkimo sɨmeho ntopalok-
wofo. Ose ulɨmentisofoho.
5 Olohonta oso paˈnyoso Anɨtu kako yalofoho. AˈamuJuta
angaˈno angaˈnohino somo Anɨtu kako hitoho ulofahonɨngki
kako nakumo kakoˈntnne nonahwosopento wopɨngo nelo-
hofahonɨngki nakwo kakoe aˈamu nehnˈnwi humalohwono.
6 I nakwo nakwoe honɨngkano wopɨngo imotohwone
soˈno nahwosopoˈmentisoˈmaho. Oˈo, nakwoe
honɨngkano wopɨngomneˈno nahwosopententesi u kako
nakumneˈno wopɨngo monalohofeˈnesohilo. Oˈo, nakwoe
yokumpohnˈnyo soˈno nahwosopehwonesohilo. Oseˈmanji
Anɨtu nalohofososo ne aneˈnesohilo.
7 OsoˈnonakwopehofolanehwonoOlenoho.AˈamuIsɨlael fehohnjo hofɨko ole hwasyo syafɨsyɨwoˈnɨngkohofi,
Nakwo honɨngkano hungkunomo itoˈno inɨngkowasoˈmanji
Anɨtu kako nakumo ole wonalɨmontonoho, Sekwo wopɨngo
kuyoho. Ose wonalɨmontonoho. Osoˈno oso hwasyo huno
hiso syafɨsyontɨfi hofɨko syoho engo yalokwofo. I osoˈno
Anɨtu kakoˈntnne uhwosopoˈmentiso osomnohini Anɨtu
kako wopɨngo kuyoho ulɨmontonoho. I aˈamu nomˈneso
hofɨko Anɨtuye hungkuno somo haloho maposo oso aˈamufe
sɨmehoso yokumpohnˈnyo nto imoˈnɨmaho.

8 Oso hiso'no a'amu An+tuye hungkuno
mt+'mokumentohofo sohwa a'amu juta somne'no olo so'no
mt+'mokumentohofi,
Hof+koe huno s+meho osomo An+tu kako saho hopa
kuwojahon+ngki nakwo hungkuno hof+kimo ula-
hon+ngkuhwoni hof+ko haloho mupa'nyo'njo yont+fi
muhwonyo'njo imentohofofoho.
Oseso oso mta'angoso oso yahinoso ne'no mj+mo'n+moponto
olohonta ne'no weho.
Ose mt+'mokumentohofofoho.
9 Ihwoni. Mote sohwo hofoyomo wosopayo uhwononto
wan+mo lonto nomanteso oso hofoyo huhwo sohwo poyo
umokumontonoho. Oso pa'nyoso hwe yofe engo'njo Nt-
efit kako huhwo a'amu Juta somne'no olo so'no nto
mt+'mokumentisofoho.
A'amu Jutaso hof+koe wosopayo engo nonont+fi hof+koe
yo'mayo ho'yango wop+ngo somo uhwonont+fi ole
syaf+sy+wo'n+ngkohofi, Ihwoni, An+tu kako nakumo
wop+ngo nelohofalofoho.
Ose nalohofonto wop+ngo kuyoho nelalofoho.
Oso hunoso hwasyo syaf+sy+wo'n+ngkohofo hiso hofoyo
hopa wonyo umokumontonoho.
10 Hof+koe t+moso s+kwo'mjoho imo'n+ngkuhwosi hof+ko
yo'mayo somo t+mo nto'no muhwon+fitnnehofo.
Yo'mayo tango u'masoso hof+koe hano uyoso engkulo engku-
lokano wowant+feho.
Ntefit oso hungkuno hiso a'amumo yo'mayo wop+ngo
An+tu uyonte somne'no s+monyo ko yont+fi kakoe hungkuno
ne so'no haloho maposo'njo somne mt+'mokumentisofoho.

An+tu a'amu temtitofo nom'ne somo kako'ntnne ut+ma'montonoho.

11 I oso'no ngko hungkuno nom'ne waselohon+monne'no
yohono. A'amu Jutaso hof+ko An+tuye hungkunomo haloho
mapososo'no hof+ko p+wahu'mentohofoso n+hu'nahone
p+wahu'mentohofotaho. O'o, n+hu'nahone'maho. Oso
a'amu Jutaso hof+ko An+tuye hon+ngkano wop+ngo somo
ito'no min+ngkayo'njo yont+fi sompeeo'mentohofo so'no
An+tu a'amu temtitofo kengo somne'no kakoe mehomi ne
imo'n+ngkujo'no kako asomo ut+mayo'ne joho ulalofoho.
An+tu a'amu kengo somo wop+ngo ulohofontan+ngkuhwosi
a'amu Jutaso hof+ko nuhwon+ngkuji hof+ko s+meho
tohino umn+ngkuhwoso'no hof+ko An+tumne'no huno
apa'no syaf+sy+kujo'no An+tumo apa'no u'mayo so'no hi
umo'n+montonoho.
12 A'amu Jutaso hof+ko hon+ngkano wonyo imentohofo
so'no An+tu kako a'amu kengo somo wop+ngo

ulohofalofoho. A'amu Jutaso hofɨko Anɨtumne'no hohujo ikinjaofahonɨngkofi a'amu kengoso hofɨko Anɨtune'no huno wopɨngo tɨpema'mentohofofoho. Oseso a'amu Jutaso hofɨko Anɨtune'no huno apa'no syafɨsyɨkuji asomo i'mofapɨkujo'no Anɨtu kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nɨmo kako wopɨngo mɨkunɨmposo engo wonaloho'montonoho.

13 Sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku sekwo upa'nɨmno. Anɨtu kako ngkimo a'amu temtitofo kengo kengo sokumo kakoe hungkuno lɨku'mofo'no syoho ntapmmentiso so'no olo syoho hilo so'no ngko hi numo'nɨngkahonɨngki yalokweno.

14 Ngko olo syoho hiloso yonji ole syofɨsyalokweno, Sekwo temtitofo kengo kengo soku Anɨtuye hungkunomo upa'nɨngkuji sɨmeho uyɨkujo'no Anɨtu kako wopɨngo waseloho'montonoho. I a'amu Jutaso oso homo somo sehonɨngkuji hofɨko huno ole wosyofɨsyantɨfeho. A'amu kengoso hofɨko nakwoe Anɨtu'njopo humafitnnohontɨfi hofɨko apa'no Anɨtumo sɨmeho uyɨfitnne'no Anɨtuye hungkuno losetɨhwahm'me'no a'amu Juta anga'no anga'no Kɨlaisɨmo sɨmeho uyantɨfeho.

15 Anɨtu kako a'amu Juta somne'no hohujo we'enehwo ikinjaofonto a'amu temtitofo kengo kengo mta'ango somo nomanto kako'nji sɨmeho afa inalokwofo. Oso'no tɨfi no'mo a'amu Jutaso hofɨko Anɨtumo apa'no sɨmeho uyɨkujo'no Anɨtu kako hofɨkimo asomo utɨmayoso a'amu poyo pe'nontɨfeso songo ulɨkafo oso pa'nyofoho.

16 Nakwo a'amu Juta hn'nwiye yahinoso olenoho. Nakwo wosopayo iloho yontani oso wosopayo sɨmo'mjoso Anɨtumo uyɨwo'nɨngkuhwonefoho. Oso'no nakwo oso wosopayo tɨfinjo nɨwo'nɨngkuhwoneso oso hi'nji Anɨtuyefoho. Oso iyo pmpongo hi oso hi Anɨtuye'manji u oso pamo hopi'nonohinoso kakoefoho.

17 Pahnnɨmo hungkuno upa'nɨmno. Anɨtu kako kakoe syohopo iyo anga'nohino wopɨngoso hulɨmentisofoho. Oso iyo homo somjo pamo fehohnjoso Anɨtu kako wae yaofonto we'mta'ango iyo pamo nomanto oso kakoe syoho soponjo iyo somo mufohu'mentisofoho. Oso ipamo we'mta'ango mufohu'mentiso huhwo sohwo kako oso iyo syoho soponjo sohunta'ni afofo manto ne engo into'nɨmentisofoho. Oso iyo syohoponjoso hwapɨngoso Apɨlohamɨyoho. Iyo pamo we'mta'angoso sekwo a'amu temtitofo kengo kengo'mta'ango sokune'no lalokweno.

18 Sekwo a'amu temtitofo kengo kengo'mta'ango soku Anɨtu kako oso iyo ne somo sekumo masefohu'mentisofoho.

Oso'no sekwo a'amu Juta somne'no sitofo ulɨkutoho. Sekwo sokumo a'amu Juta sofe hofiyakumta'ni afofo malokwofo. Sekwo soku hwapɨngo ku'maho. O'o, sekwo soku pamo kuyoho.

19 Oso'no sekwo ole wolantɨfitaho. Anɨtu kako a'amu Juta fehohnjo somo iyo pamo pa'nyo somo wae yaofonto oso homo somo Anɨtu kako nakumo asomo monafohoto'mentisofoho. Ou monafohotofo'neso hofɨkimo wae yao'mentisofoho. Ose wolantɨfitaho.

20 O'o, ose'maho. Hofɨko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono muyɨmmentohofo so'no wae yao'mentisofoho. I oso'no sekwo a'amu temtitofo kengo soku, Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofo so'no kako sekumo hofɨkoe pijohino osopo mesehumatɨ'mentisofoho. Oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'nɨngkutoho. Olo so'no sekwo iyoho wasenono.

21 Anɨtu kako a'amu Juta ipamo ne pa'nyo somo wae yao'mentiso oso hopaso sekumo wae yasemofonoho. Sekwo yokumpohn'nyo imo'nɨngkutoho.

22 Oseso nakwo Anɨtu a'amumne'no hitoho ulofo so'nji sɨmeho tohino umnyo so'nji uhwonɨngkuhwono. Yo'mayo Anɨtu iwo'nɨngkisoso ito'nohinofoho. A'amu Anɨtuye yahino wopɨngo somne'no ulɨko'ma'mentohofo somne'no Anɨtu kako hofɨkine'no sɨmeho tohino engo umnalofoho. I oso'no sekwo sokune'no Anɨtu sekune'no hitoho ulofalofoho. I sekwo kakine'no hitoho selofɨhwaso'no Anɨtu kako sekune'no hitoho ne'no ulo'montonoho. U, sekwo kakine'no sɨmeho muyɨkujo'no u sekwo hokumo wae weesemo'montonoho.

23 Oseso a'amu Juta somo Anɨtu wae yao'mentisoso hofɨko Anɨtu kakine'no sɨmeho hi'ntnnono apa'no uyɨkujo'no Anɨtu kakoe iyo syohoponjo somo apa'no womɨfohu'montonoho. Ou, Anɨtu kako hofɨkimo asomo mufisyososo kako hoponoho.

24 Sekwo a'amu temtitofo kengo soku sekwo we'mjo iyo pamo pa'nyo kuyoho. Osokumo Anɨtu kako nosemanto sekumo kakoe syoho ne soponjo iyo somo masefohoto'mentiso kuyoho. Oso iyo hiso sekwoe hwapɨngoponta'ango'maho. Oso'no A'amu Jutaso hofɨko oso iyo ne somta'angoso hofɨkimo apa'no hofɨkoe hwapɨngo sopo apa'no ufohotofoso syoho engo'maho.

Anɨtu kako a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho ulofalofoho.

25 Nje a'amu Anɨtumne'no uhu'mokuwo'nɨngkohofo soku, olo hungkuno hiyaso'mo wo'nnyo so'no sekwo huno nto'no mosyafɨsiyo'njo ifitnnoho. I sekwo

sekwoe yofe moho'noma'nɨfitnnehonji hungkuno hiso utɨhwa'nyopo ujwo ehontojwasyɨ'mo waselɨmonne'no yohono. Hungkuno hiso olenoho. A'amu Juta fehohnjoso hofɨko Anɨtune'no nakwolaho lontɨfi hohujo ikinjɨhumamentohofofoho. Hofɨko ose ikinjɨhumahonɨngkofi Anɨtu kako a'amu temtitofo kengo kengo somta'ni anga'no anga'nohino uhwosopo'mentisoso hofɨko Anɨtumo sɨmeho uyɨmopalokwofo.

26 Oso'no Anɨtu uhwonososo a'amu temtitofo kengo mta'ango uhwosopo'mentisoso kakine'no sɨmeho nto uyɨkujo'no hopoenohini uhwonɨngkuhwosi kako oso a'amu Juta hopi'nonohino somo asomo utɨma'montonoho. Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi,

A'amu Juta mta'ango anga'nohino fihwo kako nakwoe wonyo somta'ni isɨhutofonemayo'ne i'mofaponefoho.

Kako i'mofapɨhwosi a'amu Isɨlael Jekoupɨye imu hofɨkoe yokumpohn'nyo yahino wonyoso wae yaofonefoho.

27 Hohonta a'amu homo somo Anɨtu sekwoe wonyoso wae weesemo'monnoho selɨmentoheso olohonta nto i'mofapohoho.

Sekwoe wonyoso wae nto yasemofohono.

Ose mtɨ'mokumentohofo.

28 A'amu Jutaso hofɨko Anɨtuye hungkuno wopɨngo somne'no nakwolaho lontɨfi Anɨtuye mangohwa imo'nɨmentohofofoho. Ose imo'nɨngkahonɨngkofi sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku Anɨtuye a'amu ne imo'nalokwofo. I oso'no Anɨtu a'amu Juta somo hohonta kako'ntnne uhwosopo'mentiso oso'no kako hofɨkoe hofiyakwosamne'no syafɨsyonto kako apa'no asomo utɨma'monte'no yalofoho.

29 U Anɨtu kako a'amu somo wopɨngo uloho'mo loso'manji u kako oso a'amu homo somo wopɨngo uloho'montonoho. Hwapɨngoso Anɨtu kakoe hunoso mɨkwesyafɨsyonehoho.

30 Hohonta a'amu Jutaso hofɨko Anɨtuye hungkunomo inɨngkowentanɨngkofi sekwo a'amu temtitofo kengo soku Anɨtuye hungkunomo haloho maposo'njo imotofofoho. I olohonta a'amu Jutaso hofɨko Anɨtuye hungkuno haloho maposo'njo yahonɨngkofi Anɨtu kako sekune'no hitoho ulofahonɨngki kako sekumo wopɨngo selohofalokuso so'no sekwo kakoe hungkuno somo sɨmeho wopɨngo uyalokwofo.

31 Oso pa'nyoso a'amu Juta haloho maposo'njo somne'no Anɨtu hitoho ulofɨhwoso'no hofɨkoe honɨngkano wonyoso noho'naofɨkujo'no Anɨtu kako sekwo'nji hofɨkimo wopɨngo waseloho'montonoho.

32 Sekwo aˈamu hopiˈnonohino sokumo oso haloho
maposo yahino sohwo kako sekumo yokumpohnˈnyo
semokosyohumaho. Hwapɨngoso Anɨtu kako aˈamu
hopiˈnonohino sokuneˈno haloho maposoˈnjo kuyoho
ko selonte soˈno kako kakoe hitoho ulofososo aˈamu
hopiˈnonohino soˈno ujo ehontojwasiyoˈnefoho.

Nakwo Anɨtuye yofe wohoˈnomano.

33 Ihwoni. Nakwoe Anɨtu kako yanoˈnohino hweho.
Kakoe hunoso nɨhuˈno mɨkunɨmposoˈnjo hweho. Nakwo
aˈamu hwahoponjo hnˈnwi kakoe huno hwapɨngo
somo pipi wotɨpemantanto. Oˈo, nɨhuˈno awonoho.
Anɨtu kako yoˈmayo hopiˈnonohino soˈno hungkuno
mtitofɨwoˈnɨngkiso soˈno nakwo huno nayoso pipilo.
Awonoho.

34 Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa
ole mtɨˈmokumentohofi,
Nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwoe huno oso paˈnyoso huno
tɨhwo uyohoho. Anɨtumo huno tɨhwo umasoto.
35 Anɨtu kako yoˈmayo hopiˈnonohinoso hwapɨngo hweho.
I osoˈno aˈamu fihwo kako ole loso ngko Anɨtumo peho
uˈmeˈno wontapmmontolo.
Aku ngkimo ntapeso, oˈo, awonoho.

36 Anɨtu kako yoˈmayoso hwapɨngo hweho. Kako
yoˈmayo hopiˈnonohinoso mokosyohumaho. Anɨtu
kako yoˈmayo hopiˈnonohino somo kanɨngkwohweho.
Osoˈno nakwo Anɨtu kakoe yofeso engolopohamo neˈno
wohoˈnomehwano. Oso hungkunoso nehopeho.

12

Nakwo nakwoe aˈapahoso Anɨtumo uyano.

1 Nje aˈamu soku, Anɨtu kako nakuneˈno hitoho
ulofɨwoˈnɨngkiso soˈno kako nakumo wopɨngo
nalohofɨwoˈnɨngkiso soˈno ngko sekumo hungkuno
yokumpohnˈnyo waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu hofɨko
Anɨtumneˈno yahu fonjokisahumotofo hopaso sekwo
sekwoe fosyohumayo aˈapaho sɨmeho huno oso yoˈmayo
hopiˈnonohinoso Anɨtumo uyɨmno. Uyɨkujoˈno sekwo
kakineˈno yahino itoˈnohino fiyɨmno. Yoˈmayo wonyo
jɨje sɨmeho umo lonteso monje yasyɨkuji sekwo Anɨtuye
sɨmeho wopɨngo umokiyoˈne osoˈnohini fiyɨmno. Yoˈmayo
iwoˈnɨngkohofoso kakineˈno kakiˈno syafɨsyɨkuji fiyɨmno.
Anɨtumneˈno hwomtame ulohofo yahino neso osohifoho.

2 Sekwo soku, aˈamu Anɨtumo sɨmeho muyo sofe
yahino paˈnyoso sekwo ikutoho. Oˈo, awonoho. Sekwoe
huno wonyo hohontajoso iwoloˈmokukuji sekwo nomˈne

kengo hopa umoˈnantɨfeho. Oso hiso Anɨtu kako sekumo huno wopɨngo sejapɨhwosoˈno aˈamu kengo paˈnyo umoˈnantɨfeho. Ose ikuji Anɨtuye yahino wopɨngo soˈno huno seyɨhwosi inɨngkakuji yahino hisoˈno Anɨtu kakoe sɨmeho wopɨngo umoˈnyoˈne soˈno huno waseyono.

Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyoˈnji kakoe huno wopɨngo soˈnji yoˈmayo yoˈmayo soˈnji nejapɨwoˈnɨngkiso soˈno nakwo kakineˈno syoho yokumpohnˈnyo uyano.

3 Ngko sekwo angaˈno angaˈnohino sokumo Anɨtu kako ngkimo nɨfoˈmawoˈnɨngkiso soˈno waselɨmonneˈno yohono. Sekwo huno sekuneˈnohini ole syafɨhuˈnɨngkutoho. Ngko yoˈmayo somo yakoloˈnnyo hwoˈnyoho. Osoˈno sekwo huno ose syafɨhuˈnɨngkutoho. Oˈo, sekwo huno ole fɨsyafɨhupmno. Nje yoˈmayo yahino wopɨngoso ngkintaˈangoˈmaho. Oˈo, Anɨtu mtaˈangofoho. Oseso sekwo sekwoe yofe mohoˈnomaˈnyoˈnjo ikuji sekuneˈno huno itoˈno fisyafɨhuˈnɨmno.

4 Nakwo huno wosyofɨsyano. Nakwoe aˈapahoso yoˈmayo kengo iyoˈneso kengo kengo woˈnnyofoho. Sɨfe aˈapaho tɨmo sɨmeho huno oso yoˈmayo hiso syoho kengo kengo iwoˈnɨngkisofoho.

5 Oso hopaso nakwo aˈamu Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho wopɨngo uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo Kɨlaisɨye aˈapaho fehohnjɨˈnyoho. Nakwo aˈamu kengo kengo hnˈnwiye aˈapahoso angaˈnohino paˈnyofoho. I osoˈno nakwo nakwoe syohoso kengo kengo woˈnnyoso foˈmaˈnyoˈnefoho.

6 Anɨtu kako nakwo aˈamu angaˈno angaˈnohino hnˈnɨmneˈno huno syafɨsyonto syoho kengo kengo somneˈno yokumpohnˈnyo nejapmmentisofoho. Anɨtu kako aˈamu fihumo kakoe hungkuno uyahonɨngkuhwosi hungkuno hiso ujoˈne syoho uyososo sohwo kako oso syoho hisoˈno kakoe sɨmeho hiˈntnnono ae uyokisosaweso oso hopa ulono.

7 U aˈamu fihwo kako homnɨngkwaˈwehwosamo yoˈmayo soˈno ufoˈmayoˈne syoho hiˈnjohwoˈmanji u, oso syoho hisoˈno umoˈnɨngkuhwosoˈno kako ufoˈmano. U aˈamu fihwo kako nomˈni hwamo lutɨhwayo syoho hiˈnjo hwoˈmanji kako oso syoho soˈno umoˈnɨngkuhwosoˈno hofiyoˈno wolutɨhwano.

8 U aˈamu fihwo kako nomˈnimo usosofitofoˈne syoho hiˈnjo hwoˈmanji kako oso syoho hisoˈno umoˈnɨngkuhwosoˈno hofiyoˈno usosofitofono. U aˈamu fihwo kako nomˈni aˈamu somo umofonyo iyoˈnjo somo yoˈmayo uyo syohoˈnjo hwoˈmanji oso

syoho hiso'no umo'nɨngkuhwoso'no kako sɨmeho wopɨngo'nji uyono. U a'amu fihwo kako a'amumo mokosyohumayo'ne syoho hi'njo hwo'manji oso syoho hiso'no kako umo'nɨngkuhwoso'no kako a'amu somo hofiyo'no womokosyohumano. A'amu fihwo kako konɨngkwa'wehune'no hitoho ulofɨhwoso'no ufo'mano. Oso hiso'no kako sɨmonyo ihwosi kakimo ufo'mano.

A'amu somo sɨmeho uyo yahino neso olenoho.

9 Sekwo nom'ne a'amu somo sɨmeho uyano lɨkujoso mango'nohini lɨkutoho. O'o, sɨmeho nehopi uyɨkuji ufo'mapmno. Sekwo yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaofɨkuji yahino ne'njo wopɨngo somo aho yokumpohn'nyo fɨkesyohumamno.

10 Sekwo nom'ne a'amu somne'no nela'wehwo Jisas sɨmeho nejapɨwo'nɨngkiso hopaso sɨmeho afa nto'no finɨmno. Sekwo nom'ne a'amufe yofe ho'nomafɨkuji sekwo hofɨkine'no hwahopo pawomno.

11 Sekwo nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwoe syoho so'no semo'nɨngkuhwoso'no oso syoho hiso yokumpohn'nyo fiyɨmno. Po'nɨfo imo'nɨngkutoho.

12 Yo'mayo so'no Anɨtu wosejapmmo nalɨmentiso so'no mane'eno lɨhwasi sɨmeho wopɨngo'nji humehwasi wohontohumentɨhwano. Yo'mayo tango se'mahwoso so'no sekwo yokumpohn'nyo filohopmno. Engo lopahomo sekwo Mpohwo Anɨtumo jomo ulɨkuno. Oso yahino homo somo aho yokumpohn'nyo fɨkemokosyohumamno.

13 Anɨtuye a'amu neso hofɨko yo'mayo so'no umofonyo ikujo'no sekwo hofɨkimo komo'no ufo'mapmno. A'amu ango kengoponta'angoso hofɨko sekumo se'mafɨkujo'no sekwo hofɨkimo wopɨngo ulohofɨkuji sekwoe angomo hofiyo'no utɨmapmno.

14 A'amu sekumo wonyo selohofɨwo'nɨngkohofo somne'no sekwo hofɨkine'no Anɨtu kako hofɨkimo wopɨngo ulohofo'ne jomo ulɨmno. Sekwo Anɨtumo hofɨkimo wonyo ulohofo'ne jomo nulɨkutoho. O'o, wopɨngo ulohofo'ne jomo ulɨmno.

15 A'amu somo yo'mayo wopɨngo u'mante so'no Anɨtumne'no sɨmonyo yalokwofo so'no sekwo hofɨkimo sɨmonyo fɨjo'nɨlohopmno. U a'amu somo yo'mayo tango u'mante so'no humotaho lɨkujo'no sekwo hofɨkimo humotaho fɨjo'nɨlɨmno. Sekwo nom'ne a'amu somne'no huno syafɨsyɨkuji hupe hwanɨngo fongki'nɨngkuji hwahopo pawomno.

16 Sekwo nom'ne a'amu so'nji majopohi'nɨngkuji nom'ne a'amu fehohnjo somne'no wonyo kuyoho. Sekwo nakwo

paˈnyo kuˈmaho. Huno ose seyɨhwoloho. Oˈo, sekwo aˈamu hopiˈnonohino somo sɨmeho afaˈnohini uyɨmno. Sekwo sekwoe yofe somo nohoˈnomaˈnɨngkutoho. Oˈo, sekwo nomˈne aˈamufe yoˈmayo momayo ulohofiyɨmno. Sekwo huno ole eso nosyafɨsyɨkutoho. Nakwo hnˈnwi hunoˈnjɨˈnwoho. Ose syafɨsyɨkutoho.

17 Aˈamuso hofɨko sekumo wonyo selohofɨkujoˈno sekwo yahino wonyo hofɨkimo aku nulohofɨkutoho. Oˈo, sekwo yoˈmayo yahino nomˈne aˈamuso oso yahino somneˈno wopɨngofoho lɨwoˈnɨngkohofo osoˈnohini fiyɨmno.

18 Osoˈno sekwo yoka soˈnji ikujoho fongkiˈnyo osoˈno nosyafɨsyɨkutoho. Oˈo, u sekwo sɨmeho inyoˈne honɨngkano mawentɨhwosi ou sekwo nomˈne aˈamu somneˈno sɨmeho afa inɨngkuji sekwo hofɨkoˈnji sɨmeho pompenjiyoˈnji ntoˈno fosyohumamno.

19 U sekwo nje aˈamu soku, nomˈne aˈamuso hofɨko sekumo wonyo selohofɨkujoˈno osoˈno sekwo oso yahino wonyo homo somo aku kengko kengkoˈno nuyɨkutoho. Oˈo, Anɨtu kako oso wonyo homo somo uhwonɨngkuhwosi sɨmeho tohino umnɨngkuhwosoˈno kako oso wonyo homo somo aku kengko kengkoˈno ulohofono. Oso aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi,

Oso yahino wonyo somo aku kengko kengkoˈno ulohofososo nje syohoˈnohinofoho.

Oso hofɨkoe yahino wonyo homo somneˈno ngko aku umonnoho.

Anɨtu kako nakumo ose nalɨmentisofoho.

20 Nomˈne hungkuno nalɨmentisoso olenoho. Jɨje mango sohwa hofɨko mijohoˈno ikujoˈno kɨko oso jɨje wosopayo hiso kakimo uyo. Kako mijoˈno umoˈnɨngkuhwosoˈno kɨko mijo uyo. Ose isoˈmanji kako kikimo wonyo kilohofoso soˈno wonɨmango engo unɨmontonoho.

21 Oseso aˈamu wonyo kilohofoso osoˈno kɨko sɨmano hintotohino kumnyoˈeno. Oˈo, kɨko kakimo wopɨngo ulohofohojoˈno kakoe sɨmeho pompengo ifɨsyɨmofohojoˈno oso kakoe yahino wonyo somo nɨhuˈnahone moiˈwo wesojwaoˈmomtonoho.

13

Aˈamu nakumo nemokosyohumayo sohwamo enjwaˈmo wohumano.

1 Nakwo aˈamu hopiˈnonohino hnˈnwi nakwoe aˈamu nemokosyohumayo sohwamo enjwaˈmo wohumano. U nakwo huno ole wonayono. Olo nakwoe hwaho loponjo hwe engo sohwa hofɨko siki iˈmofapinyo hwaˈmaho. Oˈo, Anɨtu

kako hofɨkimo uhumajɨwoˈnɨngkiso hwafoho. Oso hofɨkoe syoho iwoˈnɨngkohofoso Anɨtu mtaˈangofoho.

2 Aˈamu fihwo kako nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwoe hungkunomo haloho maposoˈnjo hwotoho fewoˈnɨngkiso sohwo kako oso yahino wopɨngo olo hwaho lopo nemokosyohumayoˈne Anɨtu hoˈnahumentiso somo hwotoho fewoˈnɨngkiso hweho. Aˈamu ose yoso sohwo kako oso kakoe wonyo hisoˈno olo hwaho lopo tohino womaˈmontonoho.

3 Aˈamu ntoˈno humawoˈnɨngkohofoso hofɨko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwamneˈno iyoho miyonehoho. Oˈo, aˈamu yahino wonyo iwoˈnɨngkohofoso hofɨko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohuneˈno iyoho unalofoho. Ngko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohuneˈno iyoho miyoˈnjo wohumamo lohoji kɨko honɨngkano ntoˈnohino somo tɨfi finɨngkayo. Ose isosoˈno hwe engo sohwo kako jɨje yofe wohoˈnokumaˈmtonoho.

4 Oso hwe engo hwaho mokosyohumayo huhwo sohwo Anɨtuye syohoˈnjo hweho. Oso hwe engo sohwo kako kikimo nokufoˈmahwosoˈno kɨko wopɨngo wohumamonnoho. U kɨko yahino wonyoso yohoji kakineˈno iyoho wakinono. Hwapɨngoso kakoe ahomo itokuso mokosyohumasoso siki momokosyohumuyoho. Oˈo, Anɨtu aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo somo tohino uyoˈne syoho uyɨmentisofoho.

5 Osoˈno nakwo nakwoe hwe engo sohumo enjwaˈmo wohumano. Hwapɨngoso pehoˈneto. Hwapɨngoso hufaˈuyoho. Sɨmoˈmo nakwo tohino momasoˈnefoho. I osoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, nomˈne ole, Anɨtu kako nakumo huno wopɨngo sɨmeho moˈmo hoˈnonahumentiso soˈnefoho. Oso huno wopɨngoso, Wonyo kuyoho monalonehoho. Ose lɨhwasi aˈamu nakwoe hwahopo mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwafe honɨngkano hungkunomo hofiyoˈno unɨngkowano.

6 Oseso oso hwapɨngo hufaˈuyo soˈno hwe engo sohwa hofɨko hamniyoho hoˈnasiyoˈne joho nalɨkujoˈno uyantanoho. Hwapɨngoso oso aˈamu hwaho mokosyohumayo sohwa hofɨko Anɨtuye syohoˈnjo hwafoho. Osoˈno hofɨkoe syoho soˈno umoˈnɨngkahonɨngki syoho yokumpohnˈnyo yɨwoˈnɨngkohofofoho.

7 Osoˈno hwe engo sohwa hofɨko yoˈmayo soˈno sekumo hamniyoho joho selɨkujoˈno sekwo uyɨmno. U sekwo hofɨkoe hungkunomo haloho pekuji hofɨkimo enjwaˈmo humafɨkuji hofɨkoe yofe fohoˈnomapmno. Hwapɨngoso hofɨko sekwoe hwe engo hwafoho.

Pipi ihwasi inɨngkowanehwono honɨngkano neso mno.

8 Sekwo nomˈne aˈamufe yoˈmayoso mpe hwangku
uloho'mne'eno lohoji umajo so'no aku komo'no
uyo. Aku muyoso wopɨngoˈmaho. Olo yahino lomo
finɨngkamno. Anɨtu kako sekumo sɨmeho mɨkunɨmposo
sejapɨwo'nɨngkiso so'no sekwo a'amu hopi'nonohino
somo sɨmeho ne'no ne'no uyano lɨkuji ne'no uyɨmno.
Aˈamu fihwo kako aˈamu hopiˈnonohino somo sɨmeho
uyɨwo'nɨngkiso sohwo kako Anɨtuye honɨngkano
hungkunomo nto'no inɨngkowalofoho.
9 Anɨtuye honɨngkano hungkuno Mouses nejapmmen-
tisoso olenoho. Kɨko ape mayo yahino osomo wonyo
imokohotoho. Kɨko aˈamu fonjasiyo'eno. Kɨko hufo iyo'eno.
Kɨko nomˈne aˈamufe yoˈmayo so'no hi kumo'nyo'eno.
Oso honɨngkano hungkuno hiso'nji nomˈne honɨngkano
hungkuno Anɨtu nejapmmentiso so'nji hwapɨngoso
angaˈnohinoho. Oso hwapɨngo ne angaˈnohino hiso
olenoho. Sɨmeho kɨko inɨwo'nɨngkino paˈnyoso kɨko
nomˈne aˈamu hopiˈnonohino somo sɨmeho uyo.
10 U aˈamu kako sɨmeho nomˈne aˈamu somo uyoso sohwo
kako hofɨkimo wonyo mulohofonehoho. Oso aˈamu huhwo
sohwo kako honɨngkano hungkuno hopiˈnonohino somo tɨfi
nto'no inɨngkunyo hweho.

Nakwo Anɨtuye honɨngkano somo tɨfi nto'no unɨngkowano.

11 Oso'no sekwo nomˈne aˈamu somo sɨmeho uyɨmno.
Olo sɨkuno nakwo humalohwono somne'no sekwo huno
fɨsyafɨhupmno. Aˈamu Anɨtuye yahino wopɨngo somo
minɨngkayo'njo yalokwofo soku sekwo saho fosyawotofo.
Filɨkapmno. Jisas kako nakumo asomo netɨmayo'ne
sɨkunoso sawemo wo'mentiso so'maho. O'o, olohonta
mofoneponoho. Sɨmo'mo nakwo Anɨtuye hungkuno
somo sɨmeho hi'ntnnono uyomahonɨngkuhwoni sɨkuno
pi'nɨngo neyakolo'mentisofoho. I olohonta sɨkuno moi'wo
umo'nɨmonto mofoneponoho. Oseso nomˈne aˈamumo
sɨmeho yokumpohn'nyo uyɨmno.
12 Sɨkwo'mjohoso moi'wo umo'nɨmontonoho. Iyoho
longkonyoso weˈenepi walongkonɨmontonoho. Oso'no
nakwo oso yahino wonyo somo hohujo ikinjaofɨhwasi
nakwo Anɨtuye yahino wopɨngo somo unɨngkowano.
13 Oso'no nakwoe hano emoyoso aˈamu hofɨko hano
hinjopo emɨwo'nɨngkohofo hopaso nakwo honɨngkano
nto'nohino uyano. Aˈamu hofɨko sɨkwo'mjoho'mo
humalofoso hofɨko yokumpohn'nyo yoho'nontɨfi mijo
yokumpohn'nyo nontɨfi nonilohofontɨfi aˈmohufo
yontɨfi hofɨko yoˈmayo yahino wonyo so'nji syohi'nyo

huto'nɨkwo'mantɨfi yoka hnnontɨfi hofɨko a'amu nom'nefe yo'mayo ho'yango so'no hi umo'nɨwo'nɨngkohoho. Oso'no nakwo oso yahino hiso nɨhu'nahone noho'naofɨhwosi apa'no miyanehwono.

14 O'o, nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye yokumpohn'nyo nomehwasi kakoe yahino wopɨngo'nohino somo unɨngkohwano. Nakwo nakwoe sɨmeho yo'mayo wonyoso umo lososo miyanehwono.

14

Sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no sitofo ulɨkutoho.

1 A'amu fihwo kako Anɨtumne'no huno we'e'nohino tɨpemaso sohumo sekwo kakimo ole ulɨkutoho, Kɨko huno kengo kengo'njo sohwosi i'waho fiyo. Ose ulɨkutoho. O'o, sekwo kakimo nutɨmafɨkuji ole ulɨmno, Nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkuhwone hn'nnonji Anɨtu kakoe yofe woho'nomano. Ose ulɨmno. I oso'no sekwo kakoe huno kengo kengo so'no yoka ulɨkutoho.

2 A'amu fihwo kako Anɨtuye huno engo tɨpemaso sohwo kako yo'mayo nonyo wosopayo tongo fehohnjo so'no kako humaho humawo'nɨngkiso hwo'maho. O'o, kako yo'mayoso toho'nohini nɨwo'nɨngkiso hweho. I hwe fihwo kako Anɨtuye huno we'e'nohini tɨpemaso sohwo kako yo'mayo tongoso humaho humawo'nɨngkiso hweho.

3 I hwe kako tongo oso yo'mayoso nɨwo'nɨngkiso osohwo kako nom'ne a'amu tongo oso yo'mayoso manɨwo'nɨngkiyohofo somo sitofo mulonehoho. I oso'no oso a'amu tongo oso yo'mayoso manɨwo'nɨngkiso sohwo kako oso a'amu tongo oso yo'mayo nɨwo'nɨngkiso oso hune'no, Kɨko wonyo hwosoho, ose ulohotoho. O'o, a'amu huhwo sohwa'u siko Anɨtuye a'amu hwa'uyoho.

4 U kɨko a'amu tɨhwosilo nom'ne a'amu sohwoe syoho ulohofiyo sohwoe syoho iyoso'no kɨko syoho wonyo yalokuno, ose ulɨmontaho. O'o, awonoho. Oso hwe huhwo sohumo mokosyohumayo sohwo kako ulɨmontono, Kɨko syoho wonyo yalokuno, wopɨngo yalokuno, eso kakoe hwe engo sohwo ulɨmontonoho. Oso pa'nyoso Anɨtuye a'amu huno kengo kengo'njo sofe hwapɨngoso Anɨtuyoho. Oso huhwo sohwafe hwe engo Anɨtu huhwo sohwo kako kakine'no tɨfi inɨngkayo'ne syoho iyoso'no hofɨkimo yokumpohn'nyo umokumontonoho. Oso'no kako hofɨkimo yokumpohn'nyo sosofitohmmokosyohumentanɨngkuhwosi hofɨko yokumpohn'nyo wolohofantɨfeho. Mopɨwahupitnnehofo.

5 A'amu fihwo kako huno ole wosyaf+hu'montonoho.
Olo s+kuno loso s+kuno engomnoho. Oso'no ngko olo
s+kuno losomo An+tumne'no syaf+sy+'mo iyoho wohumamo.
Ose syaf+sy+hwoso'no nom'ne a'amu sohwo kako ole
wal+montonoho. S+kuno hopi'nonohinoso afa'nohinofoho.
Oso'no ngko s+kuno hopi'nonohinomo An+tumne'no
wosyaf+hu'monnoho. I oso'no sekwo a'amu anga'no
anga'nohino soku olo hungkuno hilo so'no huno nto'no
syaf+sy+kujo'no An+tu kakoe hunomo noset+hwahwoso'no
sekwo osomnohini hmn+ngkamno.
6 A'amu anga'nohino fihwo kako olo s+kuno nje hwe
engo sohwoe yofe ho'nomayo'ne S+kuno Engofoho lonto
iwo'n+ngkiso hweho. A'amu nom'nihwo kako yo'mayo
tongo oso yo'mayoso n+wo'n+ngkiso sohwo kako kakoe hwe
engo sohune'no syaf+syonto n+wo'n+ngkiso hweho. Ou, kako
kakoe Hwe Engo An+tune'no jomo ulonto n+wo'n+ngkiso
hweho. U a'amu kako yo'mayoso manyo'njo iwo'n+ngkiso
osohwo kako kakoe Hwe Engo sohune'no huno syaf+syonto
kako yo'mayoso humaho humawo'n+ngkiso hweho. Oso'no
kako huhwo An+tumo isamoyoka ul+wo'n+ngkiso hweho.
7 Nakwoe humayo so'nji nakwoe poyo pe'nyo so'nji
oso hiso'no nakwo nakwoe hunoso momokosyohumunilo-
hwono.
8 O'o, awonoho. An+tu kako'nohini nakwoe s+kunoso
mokosyohumawo'n+ngkisofoho. An+tu kako nakumo songo
fosyohumamno ose nelahon+ngki nakwo songo nohume-
hwasi kakoe hungkunomo un+ngkohwono. U An+tu kako
ole naloso, Sekwo poyo pe'n+mno nalososo u nakwo poyo
wope'nantanoho. U nakwo poyo pe'nasoso u nakwo songo
humasoso nakwo An+tuye a'amu'nwoho.
9 K+lais kako poyo pe'nonto apa'no songo l+ka'mentiso
oso'no kako a'amu poyo pe'n+mentohofo so'nji nakwo
a'amu songo humalohwone hn'nnonjiye Hwe Engo hweho.
10 I oso'no sekwo soku nom'ne a'amu sofe yahino kengo
somo uhwonont+fi oso sekwoe yahinoso wonyofoho eso
peho'no lalokwofo. I oso'no sekwo soku, nom'ne a'amu
somne'no sitofo peho'no ulalokwofo. Sekwo huno seyohoho.
Hwangku nakwo An+tuye s+manopo lohof+hwasi nakwoe
hungkuno so'no An+tu kako ikwolofonefoho.
11 Oso hungkuno selalokwe so'no a'amu An+tuye
hungkuno mt+'mokumentohofo huhwanji olo so'no
mt+'mokumentohofi,
Hwe Engo An+tu sohwo kako ole l+mento, Ngko songo hu-
male sohwo'ni hungkuno nehopi'nohini selalokweno.
Oso sekwo huno waseyono. Hungkuno hiso ne
umo'n+montonoho.

Hwangku sohonta aʹamu hopiʹnonohinoso hofɨko nje yofe hoʹnonɨmafɨkuji hofɨko ngkineʹno hwomtame wontohofantɨfeho.
Oseso aʹamu hopiʹnonohinoso hofɨko ngkimo wontantɨfeho. Kɨko Anɨtu ne hwosoho. Ose wontantɨfeho.
Ose mtɨʹmokumentohofofoho.
12 Osoʹno nakwo huno ole nayohoho. Hwangku sohonta nakwo angaʹno angaʹnohino hnʹnwi nakwoe yahino iwoʹnɨngkuhwone soʹno nakwoe Anɨtumo nakwoe yahino hwapɨngo soʹno yoloho wolɨjwaofantanoho.

Nakwo aʹamu Anɨtumo sɨmeho uyɨwoʹnɨngkuhwone hnʹnwiye yahinoso aʹamu Anɨtu mneʹno huno weʹe unyo somo wonyo umokuhwaloho.

13 Nakwo aʹamu Anɨtumo sɨmeho uwoʹnɨngkuhwone hnʹnwi nomʹne aʹamu hofɨkoe yahino kengo kengoʹnjo somneʹno huno wonyo nosyofɨsyɨhwaloho. Oʹo, nakwo huno ole wosyofɨsyano. Ngko olo yahino loso iʹmeʹno nomʹne aʹamuso hofɨko nonehonɨngkuji hofɨko nje yahino homo somo wonyofoho ko lɨkuji hofɨko nnɨngkapɨkuji hofɨkoe huno wonyo imokinɨfitnnoho lɨʹmo oso hiso ngko mimnehono. U ngko yoʹmayo iwoʹnɨngkohe soʹno aʹamu nomʹneso hofɨko Anɨtuye honɨngkano mtaʹni pɨwahupitnnoho lɨʹmo oso hiso apaʹno mimnehono.
14 Nje Hwe Engo Jisas kako ngkimo entɨhwamaso soʹno ngko huno ntoʹno ole niyohoho. Yoʹmayo Anɨtu nakuneʹno nonyo wosopayo hoʹnahumentisoso fehohnjo wonyoʹnjo hoʹnahumentisoʹmaho. Oʹo, wopɨngoʹnohinifoho. I osoʹno hwe fihwo kako huno ole syofɨsyalofoho. Ngko olo hiloso nɨmeso nje honɨngkanoso wonyo umoʹnɨmontonoho. Kako huno ose syafɨsyososo u kako nosoʹmanji kakoe honɨngkano hiso nɨhuʹno wonyo umoʹnɨmtonoho.
15 U kɨko yoʹmayo wosopayo nɨwoʹnɨngkino somo nomʹne aʹamu hofɨko nokohonɨngkuji hofɨkoe sɨmeho tango uyosoʹno u kɨko oso wosopayo hiso neʹno nonji oso aʹamu homo somo kɨko sɨmeho muyalokuyohino. Kɨlais kako oso aʹamu homo somneʹno asomo utɨmayoʹne poyo peʹnɨmentiso osoʹno kɨko oso wosopayo hiso neʹno nonɨngkiji kɨko nomʹne aʹamumo wonyo umokohotoho.
16 Kɨko yoʹmayo yahino iwoʹnɨngkino soʹno wopɨngofoho huno ose kihwosoʹno aʹamu nomʹneso hofɨko kikimo nokohonɨngkuji wonyofoho kilɨkujoʹno kɨko oso yahino hiso apaʹno yohotoho.
17 Nakwo Anɨtumo enjwaʹmo humalohwone hnʹnwi nakwo pehoʹno humalohwono. Yoʹmayo nonyo wosopayo nyoʹnetaho. Yoʹmayo mijo nyoʹnetaho. Oʹo, oseʹneʹmaho. Nakwo Anɨtumo enjwaʹmo humalohwone hwapɨngoso

olenoho. Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngo nakwoe sɨmeho mo'mo humaso so'no kako honɨngkano nto'no inɨngkayo so'no nefo'mawo'nɨngkisofoho. Kako nakwoe sɨmeho pompenjiyo ifɨsyonamofɨwo'nɨngkisfoho. Kako nakwoe sɨmeho wopɨngo namokuwo'nɨngkisofoho. Oso'no nakwo nom'ne a'amumo wopɨngo'nohini ulohofano.

18 A'amu ose iwo'nɨngkiso sohwo kako Jisas Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo ne hweho. Oso a'amu huhwo sohune'no Anɨtu kako kakoe sɨmeho wopɨngo umo'nalofoho. A'amu nom'neso oso hwe huhwo sohumo uhwononti̇fi hwe wopɨngo hweho lalokwofo.

19 Nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi nakwo huno olo so'no wosyofɨsyano. Nakwo sɨmeho afa unano. Yo'mayo yahino nakwoe sɨmeho afa namokuwo'nɨngkiso yahinoso yokumpohn'nyo uyano. Oso'nji yo'mayo yahino nakwo a'amu Anɨtumne'no uhu'mokuwo'nɨngkuhwone hn'nwiye sɨmeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo namokiyo'neso uyano.

20 A'amu huno kengo kengo'njo sofe sɨmeho mo'mo Anɨtu kakoe yahino wopɨngoso utɨhwayo'ne syoho engo yalofoho. I oso'no a'amu fehohnjoso hofɨko huno ole syofɨsyalokwofo, Nakwo nonyo wosopayo fehohnjoso nasoso nakwoe yahinoso wonyo umo'nɨmontonoho. A'amu fehohnjoso ose syofɨsyalokwofo. Oseso nakwo huno nayohoho. Yo'mayo nonyo wosopayo yo'mayo tongoso Anɨtu nakwo nyo'ne'no ho'nahumentisofoho. I oso'no oso wosopayo so'no a'amu fehohnjo manyo'njo humaho humawo'nɨngkohofo somo nakwo nɨkwato lohofasoso a'amu hiso hofɨkoe hunoso wonyo imo'nɨngkuhwoso'no u hofɨkoe sɨmeho mo'mo Anɨtu syoho yalokunjo somo nakwo wonyo umokantanoho. Ose ihwaso'no nakwo hi'nnonji honɨngkano wonyomo unɨngkowantanoho.

21 Huno wopɨngoso olenoho. U yo'mayo yahu tongo nɨwo'nɨngkoheso yo'mayo mijo nɨwo'nɨngkoheso yo'mayo yahino iwo'nɨngkoheso oso'no nom'ne a'amu sohwo kako ngkimo nohonososo yahino hiso wonyofoho ko lɨhwosi ngkimo nnɨngkape'manji kakoe yahino wonyo imo'nonoho lɨ'mo ngko kako'nji nohumahm'mo oso yahino hiso apa'no mimnehono. Oso huno hiso wopɨngofoho.

22 Oso yo'mayo yahino hiso'no Anɨtu kakoe hunoso kijapososo oso hunoso sikoe'nohinofoho. Nom'ne a'amu somne'no yoloho lɨjwaofohotoho. Kɨko yo'mayo yahino iwo'nɨngkinoso yo'mayo nonyo wosopayo nɨwo'nɨngkino so'no jɨje sɨmehoso wonyofoho mahnnyo'manji kɨko sɨmonyo fiyo.

23 A'amu fihwo kako wosopayo nyo'ne so'no u yo'mayo

yahino iyosoˈno wonyofoho ko lɨhwosi yoso sohwo kako yahino wonyoˈnjo hweho. Hwapɨngoso yoˈmayo iwoˈnɨngkuhwone soˈno nakwo sɨmeho angaˈnohinoˈnji ole syafɨsyɨwoˈnɨngkuhwono. Olo yahino loso ntoˈnohinoho. Ose syofɨsyontani iwoˈnɨngkuhwoneso oso yahinoso wonyo anefoho. I nakwoe sɨmehomo huno hufaˈuyoˈnjoˈmanji u oso yahino hiso yasoso wonyofoho.

15

Nakwo Kɨlaisɨye yahinomo unɨngkowano.

1 Nakwo Anɨtuye huno engo tɨpemaˈnyo hnˈnwi nakwo nomˈne aˈamu Anɨtuye huno weˈeˈnjo somo yokumpohnˈnyo utofano. Oso aˈamu homo somo yoˈmayo tango hofɨkimo uˈmasoso hofɨkoˈnohini intofoso hopoˈmaho. Nakwo hofɨkimo ufoˈmano. Nakwo nakwoe yoˈmayo yahino osomnohini huno syafɨhuˈnɨngkuhwaloho.

2 Nakwo aˈamu angaˈno angaˈnohino hnˈnwi nakwoe humayoˈnohini somneˈno huno syofɨhuˈnɨngkuhwaloho. Oˈo, nakwo aˈamu hopiˈnono Anɨtumo sɨmeho unyo somo ufoˈmano. Oseso nakwo hofɨkimo ufoˈmehwasoˈno hofɨko Anɨtuye yahino wopɨngo ne somo inɨngkakuji hofɨko yokumpohnˈnyo wolohofantɨfeho.

3 Osoˈno nakwo huno nayohoho. Kɨlais kako kakoe humayo soˈno syafɨhuˈnɨmentisoˈmaho. Oˈo, kako nakuneˈno syonafɨsyonto hwahopo pmmentisofoho. Kɨlaisɨye yahino hisoˈno hohonta aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi,

Aˈamu kikineˈno hungkuno wonyo kilɨfijoso oso hofɨkoe wonyo hungkuno huhwo sohwo ngkimo ifehuˈmokanɨsyohoho.

Oso hungkuno hiso Kɨlaisɨmneˈno mtɨˈmokumentohofofoho.

4 Oso aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa hofɨko oso hungkuno hopiˈnono hiso nakwo Anɨtumneˈno huno tɨpemayoˈne mtɨˈmokumentohofofoho. Oso hungkuno hiso nakumo yokumpohnˈnyo nasosofitofoˈnefoho. Osoˈno nakwo Anɨtumneˈno yokumpohnˈnyo lohofontani nakumo Anɨtu asomo netɨmayoˈne hontohumalohwono.

5 Anɨtu kako nakumo yokumpohnˈnyo nasosofitofoˈne sohwo kako nakwo yokumpohnˈnyo lohofoˈne nefoˈmawoˈnɨngkiso hweho. Osoˈno kako nakumo Kɨlais Jisasɨye hunomnohini nehopi inɨngkohwasi oso huno homo somnohini aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumayoˈne wonefoˈmaˈmontonoho.

6 Oseso sekwo sɨmeho afa inɨngkuji sekwoe huno angaˈnohino soˈnji sekwo Anɨtuye yofe fohoˈnomapmno.

Oso Anɨtu huhwo sohwo kako nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye kanɨngkwohweho.

Kɨlais kako Jutafe temtitofo osomnohini ufoˈmawoˈnɨngkisoˈmaho. Oˈo, temtitofo hopiˈnonohino somo ufoˈmawoˈnɨngkisofoho.

7 Jisas Kɨlais nakumo kakoe aˈamu ne imoˈnyoˈne netɨmaˈmentiso hopaso nakwo nomˈne aˈamu huno engoˈnji huno weˈeˈnjo somo sɨmeho afa inyoˈne utɨmano. Osoˈno nomˈne aˈamuso hofɨko nakumo nahonɨngkuji Anɨtuye yofe wohoˈnomantɨfeho.

8 Hohonta Anɨtu aˈamu Juta sofe ajuyohwosamo hungkuno uyɨmentiso soˈno Kɨlais kako oso hungkuno hiso ne imoˈnyoˈne aˈamu Jutafe syoho ulohofiyo imoˈnɨmentisofoho.

9 Osoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, Anɨtuye hitoho engoso aˈamu temtitofo kengo kengo hiˈnjimo ifehuˈmokasyɨhwosi hofɨko hi Anɨtumo sɨmeho wopɨngo uyɨfitnneˈento Jisas pmmentisofoho. Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi,

Oseso ngko jɨje hungkunoso aˈamu temtitofo kengo somo ulɨmonnoho.

Ngko jɨje yofe hoˈnomayoˈne ta walɨmonnoho.

10 Nomˈnepo ole mtɨˈmokumentohofi,

Sekwo aˈamu temtitofo kengo sɨkunonji sekwo aˈamu Juta Anɨtu sehwosopoˈmentiso osɨkunonji sekwo Anɨtumneˈno sɨmonyo fiyɨmno.

11 Nomˈnepo ole mtɨˈmokumentohofi,

Sekwo aˈamu temtitofo kengo soku sekwo Anɨtuye yofe fohoˈnomapmno.

I aˈamu hopiˈnonohino soku sekwo Anɨtuye yofe engoso fohoˈnomapmno.

12 Nomˈnepo Aisaiya kako Kɨlaisɨmneˈno ole mtɨˈmokumento,

Aˈamu fihwo Juta mtaˈango sohwoe yofe Jesi oso hwoe imu sohwa mtaˈni Hwe Engo imoˈnonefoho. Oso hwe engo huhwo sohwo kako oso temtitofo kengo sofe Hwe Engo hweho.

Hofɨko kakimo sɨmeho uyɨkujoˈno hofɨkimo asomo utɨmayoˈne wohontohumantɨfeho.

Aisaiya ose mtɨˈmokumentisofoho.

13 Osoˈno Anɨtu kako nakwoe sɨmeho hiˈntnnono uyoˈneso hwapɨngo hweho. Nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwone sohumo kako nakumo asomo netɨmayoˈne hontohumalohwono. Osoˈno sekwoe sɨmeho wopɨngo soˈnji sekwoe sɨmeho pompenjiyo soˈnji Anɨtu kako engo wosejapono. Osoˈno sekwo Anɨtuye

Towahunofe yokumpohn'nyo nomaf+kuji yo'mayo An+tu sekumo wop+ngo waseloho'mo sel+mentiso so'no sekwo s+monyo fiy+mno.

Poul kako An+tuye syoho iwo'n+ngkiso so'no kako s+monyo imentisofoho.

14 U nje a'amu soku, ngko olo so'no huno niyohoho. Sekwo An+tuye yahino wop+ngo so'nji kakoe huno engo not+pemant+fi sekwo An+tuye hungkuno wop+ngoso lut+hunalokwofo. Oso'no sekwo fo'mo fo'ma'nyo hofiyo loho'nalokwofo.

15 I oso'no ngko olo iyoswo fehohnjo semt+'mokiyalokwe loso sekwoe huno somo huno sefohotofo'neso ngko hungkuno yokumpohn'nyo selalokweso ngko olo hungkuno hiloso mt+'mokalokwe so'no ngko iyoho mannyofoho. Hwap+ngoso An+tu kako ngkimo olo syoho wonyoangkafo hiloso ntapmmentisofoho.

16 Oseso ngko K+lais Jisas+ye syoho ulohofiyo sohwo'ni ngko sekwo a'amu temtitofo kengo sokune'no An+tu'nji ufohi'nyo'ne syoho hopa yonji ngko kakoe hungkuno wop+ngoso selalokweno. Ngko olo so'no n+mo'n+ngkohoho. A'amu temtitofo kengo kengoso hof+ko An+tumo u'mayo'ne n+mo'n+ngkohoho. An+tu kakoe Towahuno wop+ngo sohwo a'amu homo somo wop+ngo umokahon+ngkuhwosi An+tu kakoe s+mehoso wop+ngo umo'n+montonoho.

17 Ngko olo syoho K+lais Jisas+'nji An+tumne'no yalokuh-woyo so'no ngko s+monyo yalokweno.

18 I oso'no ngko yo'mayo syoho nje yokumpohn'nyo'nji iwo'n+ngkohe so'no masel+mnehono. O'o, yo'mayo syoho K+lais kako'nohini iwo'n+ngkiso so'no a'amu temtitofo kengo kengoso hof+ko An+tuye hungkunomo haloho pent+fi t+fi in+ngkawowo'n+ngkohofo so'no wasel+monne'no yohono.

19 K+lais kakoe yokumpohn'nyo nom'ne a'amu somo it+hwayo'ne ntopahon+ngki yo'mayo kengo kengo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkohofoso ngko imentohefoho. Oso hiso An+tuye Towahuno sohwo ngkimo n+fo'mahon+ngki ngko K+lais+ye hungkuno wop+ngoso ango Jelusalem mta'ni ema'mentoheso ango homo homo ne'no ul+m+wenji hwaho Ililikom osopo esojwao'mentohefoho. Hungkuno fehohnjo hiyaso moho'nahumentohefoho. O'o, K+lais+ye hungkuno hopi'nonohinoso umentohefoho.

20 Ngko olo so'no n+mo'n+mentisofoho. A'amu ango kengo kengo'mjo somo K+lais kakoe yofe mupa'nyo'njo somo kakoe hungkuno wop+ngoso l+ku'mofo'ne n+mo'n+mentisofoho. Nom'ne a'amuso hof+ko An+tuye hungkunoso nto

lutɨhwafijo somo oso aˈamu homo somo ngko apaˈno molutɨhwamnehono.
21 Oˈo, aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentiso Aisaiya osohwo kako hungkuno ole mtɨˈmokumento,
Aˈamu hofɨko kakineˈno mupaˈnyoˈnjoso hofɨko upoˈnantɨfeho.
Osoˈno hofɨko kakoe hungkunoso nupaˈnɨngkuji hofɨkoe hunoso itoˈno uyɨmontonoho.
Aisaiya ose mtɨˈmokumentisofoho.

Poul kako aˈamu Loum somo uhwonɨˈmo osopo ntaˈni hwaho Sɨpen osopono wamo lɨmentisofoho.

22 Oseso ngko sekwoe ango sopono woseˈmaˈmonji ko yontnneso olo syoho yalokwe hilo kako ngkimo nɨkiljɨpeehonɨngki ngko sekumo moseˈmasoˈnjo imentohefoho.
23 Soswo piˈnɨngo engo somo ngko sekumo woseˈmaˈmonji imote sohwoˈni i olohonta ngko olo hwaho lopo nje syohoso moiˈwo esojwaoˈmaleno. Osoˈno olohonta ngko sekumo woseˈmaˈmonnoho.
24 Oseso ngko sekumo sɨmoˈmo sehonɨˈmo tɨfi sohonta ngko hwaho nomˈne Sɨpen sopono wamonnoho. I osoˈno ngko sekwoˈnji weˈenehwo nohumahmˈmo nje sɨmeho wopɨngo kakiˈno wanɨmoˈnono. I osohonta sekwo ngkimo hwaho Sɨpen honɨngkanoso ntɨhwafɨkujoˈno ngko wamonnoho.
25 I osoˈno sɨmoˈmo ngko Anɨtuye aˈamu Jelusalem humayo yoˈmayo umofonyo inyo somo hamniyoho yoˈmayoso wosɨyohojamonnoho.
26 Aˈamu Masetouniya soˈnji Ngkɨlik soˈnji hofɨko Anɨtumo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkohofoso hofɨko hofɨkoe yoˈmayo yoˈmayoso nuhuˈmokontɨfi Anɨtuye aˈamu Jelusalemmjo somo hofɨko yoˈmayo soˈno umofonyo iwoˈnɨngkohofo somneˈno ufoˈmayoˈne hungkuno nano mtitoˈmalofofoho.
27 Oso aˈamu somo foˈmayoˈne mtitoˈmalofoso wopɨngofoho. Oseso sɨmoˈmo aˈamu Jelusalemmjoso hofɨko Anɨtuye hungkuno upaˈnontɨfi hofɨko aˈamu temtitofo kengo somo hofɨkoe huyoˈmangomo ufoˈmayoˈne hofɨko aˈamu Anɨtuye hungkuno ujoˈne uhwatɨmentohofofoho. Osoˈno aˈamu temtitofo kengoso hofɨko olohonta aˈamu Jelusalemmjo somo aku ufoˈmayoˈne yahinoso ntoˈnohinofoho.
28 Yoˈmayo hoˈyango oso aˈamu hiso hofɨko huˈmokahinnyoso ntopahonɨngkofi ngko Jelusalemmjo aˈamu sofe ahomo wohoˈnahumonneˈno yohono. Oso syoho hiso moiˈwo esojwaohmˈmo ngko sekwoe ango

sopo nose'mahm'mo osohonta ngko hwaho Sɨpen osopono
wamonnoho.
29 Olo so'no ngko huno niyohoho. U ngko
sekumo se'ma'meso u Kɨlais kako nakumo wopɨngo
nalohofɨhwoso'no nakwo wonyoangkafo wohumantanoho.
30 U nje a'amu soku, ngko olo so'no nɨmo'nɨngkohoho.
Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais osohwo kako nakumo
wopɨngo naloho'mentiso so'no kakoe Towahuno Wopɨngo
sohwo nakwoe sɨmeho mo'mjo somo ujo entohojwo
nasɨwo'nɨngki sohweho. Sekwo ngkine'no Mpohwo Anɨtu
kako ngkimo nɨfo'mayo'ne jomo yokumpohn'nyo ulɨmno.
31 A'amu hwaho Jutiya humalofoso hofɨko Anɨtuye
hungkunomo hwotoho fewo'nɨngkohofo somne'no sekwo
huno syafɨsyɨkuji, u oso a'amuso hofɨko Poulɨmo tohino
uyɨfitnnoho lɨkuji oso'no sekwo ngkimo nɨfo'mayo'ne
Anɨtumo jomo yokumpohn'nyo ulɨmno. Oso hamniyoho
yo'mayo a'amu uhu'mokumalofoso ngko Jelusalemne'no
nomotasɨ'me'no hofɨko nuhwonɨngkuji hofɨkoe
sɨmeho wopɨngo umo'nɨngkuhwoso'no womantɨfeho.
Oso'ntnne'no sekwo Mpohumo jomo ulɨmno.
32 Oseso Anɨtu kako olo so'no umo'noso'manji ngko
sɨmeho wopɨngo'nji nose'mahm'mo sekwo'nji ngko
usijo'no we'enehwo nohumahm'mo ngko nje huyo'mango
yokumpohn'nyo woma'monnoho.
33 Anɨtu kako nakwoe sɨmeho pompengo ifisy-
onafɨwo'nɨngkiso hwapɨngo sohwo kako sekwo a'amu
hopi'nonohino sokunonji wohumano. Nehopeho.

16

Poul kako hwe moya'mi pi'nɨngo engo somo nje a'amu kuyoho ulɨmentisofoho.

1 Nakwoe nampohwo Fipisi kako a'amu Senɨkɨliya oso
ponjoso hofɨko Anɨtu ne'no uhu'mokuwo'nɨngkohofo somo
ufo'mawo'nɨngkisosi kako sekumo se'mahwoso'no sekwo
kakimo wopɨngo ulohopmno.
2 Oso a'mu Fipi kako Anɨtuye syoho ulohofiyosi
kako sekwo'nji humahwoso'no kako Kɨlaisɨmo sɨmeho
hi'ntnnono uyalokuso so'no sekwo sekwoe senampi ne
pa'nyo umo'nono. Sekwo kakimo wopɨngo ulohofɨkuji
umokosyohumamno. U kako yo'mayo oso'no umofonyo
ihwoso'no sekwo kakimo ufo'mapmno. Hwapɨngoso
kako hwe moya'mi pi'nɨngo engo somo ufo'manto ngko
huhwo'nɨmo nɨfo'mawo'nɨngkisiyoho.
3 Oso a'mu Pɨlisila'nji kakoe hwehwo Akwila'nji
osiya'u'nji siko ngko'nji Kɨlais Jisasɨye syoho afa'nono

iwoˈnɨngkuhwone yaˈuyoho. Oso hisiyaˈumneˈno nje aˈamu yaˈuyoho ulalokweno. Osoˈno sekwo sikimo njimno.
4 Siko ngkimo nɨfoˈmaˈmentisiyo soˈno aˈamu nomˈneso hofɨko sikimo wofonjosyano lahonɨngkofi siko poyo imoˈnyoˈneso siko iyoho miyoˈnjo imentisiyefoho. Osoˈno ngkoˈnohini isamoyoka mulalokuyohono. Oˈo, aˈamu temtitofo kengo kengo hopiˈnonohinoso hofɨko Anɨtumo sɨmeho uyalokwofoso hofɨko osiyaˈumo isamoyoka mɨkunɨmposo ulalokwofo.
5 Oso aˈmu siyaˈuye ango somo aˈamu hofɨko Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo osomneˈno nje aˈamufo ulalokweno. Sekwo hofɨkimo njimno.

Oso hwe Epinitas sohwo kako nje aˈamu ne hweho. Osohwo kako hwaho Esiya sopo humanto kako aˈamu Anɨtumo sɨmeho muyoˈnjo sohonta kako kakiˈno uyɨmentisofoho. Oso aˈamu sohuneˈno nje aˈamu hwosoho ulalokweno. Osoˈno sekwo kakimo njimno.

6 Oso nomˈne aˈmu Maliya hnneˈno ngko nje aˈamuyoho ose ulalokweno. Osoˈno sekwo kakimo njimno. Kako syoho yokumpohnˈnyo engo yonto sekumo sefoˈmaˈmentisofoho.

7 I nomˈne hwe hufaˈu temtitofo Juta oso mtaˈango Antɨlounikasɨˈnji Juniyas ntnneˈno ngko nje aˈamu hwaˈuyo ulalokweno. Osoˈno sekwo sikimo njimno. Siko ngkoˈnji impoˈangomo humamotohwonefoho. Oso huhwo sohwaˈuye yofeso aˈamu *apousel* soˈnjo ajwo sopo weho. Osohonta ngko Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono muyo sohonta siko Kɨlaisɨmneˈno sɨmeho kakiˈno uyɨmentisiyefoho.

8 Hwe nomˈne Ampɨliyetas oso huneˈno nje aˈamuhwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Kako nje aˈamu ne hweho. Kako ngko hopa nakwoe Hwe Engo sohuneˈno sɨmonyo yalofoho.

9 Ngko Upanos neˈno nje aˈamu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Kako ngkoˈnji Kɨlaisɨmneˈno syoho afaˈnjo hwoyaˈyoho. Osohumo ulɨkuji Sɨtekis oso huhumo ulɨmno. Ngko kakineˈno nje aˈamu hwe ulalokweno.

10 Ngko hwe nomˈne Apelisɨneˈno nje aˈamu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo nje aˈamu hwe kilalofoho njimno. Kako Kɨlaisɨye hungkunomo ntoˈno inɨngkowalofoho.

Hwe nomˈne Alisɨtoupɨyulas montohwamneˈno nje montohwafo ulalokweno. Sekwo hofɨkimo njimno.

11 Hwe nomˈne nje temtitofo mtaˈango Heloutiyan oso huneˈno ngko nje aˈamu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.

Hwe nomˈne Nasisas montohwamneˈno ngko nje montohwafo ulalokweno. Sekwo hofɨkimo njimno. Hofɨko nakwoe Hwe Engo sohumo sɨmeho uyalokwofo.

12 Oso aˈmu hufaˈu Tɨlaifinaˈnji Tɨlaifousaˈnji siko Anɨtumneˈno syoho yokumpohnˈnyo yalokusiyo. Oso faˈuneˈno nje aˈamu faswo ulalokweno. Sekwo sikimo njimno.

I nomˈne aˈmu Pesis osi kako nje nampohweho. Osi kako Hwe Engo sohwoe syohoso yokumpohnˈnyo iwoˈnɨngkisiyoho. Oso hisi neˈno ngko nje nampohwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.

13 Oso hwe Lufos oso huneˈno ngko nje aˈamuhwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Oso huhwo sohwo kako Hwe Engo Kɨlaisɨmo tɨfi inɨngkawowoˈnɨngkiso hweho. Konaˈwohi hi osenohinoho. Oso hisi kako nekwoe naˈuyoho.

14 Ngko oso hwe Asinɨkɨlitos, Fɨlekounyo, Hemesɨyo, Patɨloupasɨyo, Hemasɨyo, oso hwanji nomˈne aˈamu huhwo sohwanji humalofo sohwamneˈno nje aˈamuhwafo ulalokweno. Sekwo hofɨkimo njimno.

15 Ngko oso aˈamu Filoulokos, Juliya, Neleyos, kakoe konampi, Oulimpas, nomˈne aˈamu Anɨtumo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkohofoso hofɨkoˈnji humalofo oso hwamneˈno ngko nje aˈamu hwafo ulalokweno. Sekwo hofɨkimo njimno.

16 Sekwo aˈamu angaˈno angaˈnohino soku, sekwo nomˈne aˈamu hofɨko Anɨtumo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkohofo soˈnji noswoˈnɨngkuji osopo nuhuˈmokohumafɨkuji aho poˈnɨmno. Aˈamu hopiˈnono hofɨko Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho uyalokwofoso hofɨko sekumo nakwoe aˈamu kuyoho selalokwofo.

Sekwo aˈamumo wonyo imokiyoˈnyo somneˈno iˈwaho ntoˈno fiyɨmno.

17 Nje aˈamu soku, ngko sekwoe huno somo wasefohotoˈmonneˈno yohono. Anɨtuye hungkuno sekwo upaˈnɨwoˈnɨngkohofo somo aˈamu fehohnjoso hofɨko hwotoho fentɨfi aˈamu Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo somo husilo husilofo wolohofantɨfi lohofalokwofo. Osomneˈno sekwo iˈwaho ntoˈno fiyɨmno. Hofɨko Anɨtuye aˈamu ne somo honɨngkano hwasyo osomo ipemotowalokwofo.

18 Hofɨko nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye syohoso miyalokuyohofo. Yoˈmayo wonyo hofɨkoe sɨmeho umo lonte somo inɨngkowalokwofo. Aˈamu honɨngkano wonyo osomneˈno mosyafɨsiyoˈnjo osomo hofɨko hungkuno wopɨngoso afofoˈnji ulontɨfeso hofɨko hwasyo honɨngkanomo ipemotawowoˈnɨngkohofofoho.

19 Sekwo An+tuye hungkunomo in+ngkawent+fi
yokumpohn'nyo lohokwofo. Oso'no a'amu ango'meemjoso
nto upa'n+mentohofofoho. Oso'no ngko sekune'no s+monyo
yalokweno. Ngko olo somne'no n+mo'n+ngkohoho.
Sekwo yahino wop+ngo somo t+pemaf+kuji osomnohino
fin+ngkamno. Sekwo oso yahino wonyo somne'no huno
apa'no nosyaf+sy+kutoho.
20 An+tu kako nakwoe s+meho somo pompengo imokiyo
hwap+ngo sohwo kako we'enepi Seten+mo n+hu'nahone
hwotoho fehwosi kakimo sekwoe s+f+laku'nyo'mo uhu-
mat+'montonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais kako
sekumo wop+ngo waselohofono.

*A'amu Poul+'nji humamentohofoso hof+ko a'amu Loum-
mjo somo nakwoe a'amufoho ul+mentohofofoho.*

21 Timouti kako ngko'nji syoho afa'nono
iwo'n+ngkuhwoyo sohwo kako sekumo nje a'amufo
selalofoho. A'amu nom'ne hof+ko nje temtitofo mta'ango
sohwa Lusiyoas+yo Jesoun+yo Sousipata oso hwanji hof+ko
nakwoe a'amu hwafo selalokwofo.
22 Ngko Tetiyos huhwo'nnonji Poul kakoe mango
mta'ni olo hungkunolo ntahon+ngki ngko sekune'no
semt+'mokiyalokwe sohwo'ni ngko An+tumo s+meho uyonji
olo hungkuno loso selalokweno, Sekwo nje a'amu kuyoho.
23 Ngkaiyos kako sekumo nje a'amufo selalofoho.
Ngko kakoe angomo humentan+ngko wop+ngo
n+mokosyohumaho. A'amu kakoe angomo An+tune'no
uhu'mokuwo'n+ngkohofo somo kako hof+kimo wop+ngo
ulohof+wo'n+ngkisofoho.
Elas+tos sohwo kako olo ango loponjo hwe engo hwaho
mokosyohumawo'n+ngkohofo sohwa hof+koe iyoswo ham-
niyoho'njo yo'mayoso nto'no emokosyohumawo'n+ngkiso
hweho. Oso hwo'nji nen+ngkwa'wehwo Kwatos+'nji siko
sekumo nekwoe a'amufo selalokusiyo.
24 [Nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais kako kakoe
yahino wop+ngoso sekwo hopi'nonohino sokumo
ufehu'mokasesyono. Nehopeho.]

Nakwo An+tuye yofe woho'nomano.

25 Ngko Jisas K+lais+ye hungkuno wop+ngo
loset+hwawo'n+ngkoheso An+tu kako oso hungkuno hiso'nji
sekumo yokumpohn'nyo sesofitofoso hoponoho. Oso
hungkuno hiloso hohonta hiyaso'mo wo'mojoso olohonta
An+tu kako ut+hwa'nyopo ujo mehontojwahumasofoho.
26 An+tu kako songo ne'no humaso osohwo kako
a'amumo hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwa

hofɨko olo hungkuno homo losomo ifalifaliyo mtɨ'mokumentohofofoho. Oso'no olo hungkuno hilo so'no Anɨtu kako syoho hiso nejopahonɨngki nakwo sekumo selalokuhwono. Oso'no temtitofo hopi'nonohinoso hofɨko oso hungkuno hiyaso'mo wo'mojo so'no huno uyahonɨngki hofɨkoe hunoso ehohosɨhumentisofoho. Oso'no a'amu hopi'nono hofɨko oso hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono uyɨkuji kakoe yahino wopɨngo somo nuhwonɨngkuji tɨfi unɨngkapɨfe.

27 Oso Anɨtu huhwo sohwo kako'nohini huno hwapɨngo'njo hweho. Yo'mayo kakoe hwomu Jisas Kɨlais nakune'no naloho'mentiso oso'no nakwo Anɨtuye yofe engolopohamo woho'nomehwano.

Oso hungkunoso nehopeho.

1 Koulin
Olo Iyoswo Sɨmoˈmjo loso Aˈamu Koulin somneˈno Poul Mtɨˈmokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmoˈmjofoho.

Jisas ahwomomneˈno nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-faif* (25) nto uyakoloˈmentisopolɨkeno olo iyoswo sɨmoˈmjo loso aˈamu Koulin somneˈno Poul mtɨˈmokumentisofoho. Tajo ango Koulin iˈmofapeso kako apaˈno Anɨtuye hungkuno likuˈmeefo syohoˈne wento mtɨˈmokumentisofoho. Oso hohosohonta Poul kako Akwilaˈnji Pɨlisilaˈnji nohumantɨfi hwapɨfe ango syoho yontɨfi Anɨtuye hungkunoso likuˈmeeoˈmotofofoho. Oso hohosohonta aˈamu Juta fehohonjoˈnji aˈamu Ngkɨlik piˈnɨngo engo soˈnji sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentohofofoho. Poul Koulin hopo sopo humanto Anɨtuye hungkuno neˈno lontanɨngki soswo angaˈno hamno aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni angaˈno uyakolomentisofoho. Ango Koulin sopo antɨme weˈepoˈmaho. Oˈo, antɨme engo mɨkunɨmposoponoho. Oso ango hopo soponeˈno Poul kako sɨmeho tangoˈnji mtɨˈmokumentisofoho. Oso sɨmeho tango iyo hwapɨngoso olenoho. Iyoswo angaˈno sɨmoˈmo mtɨˈmokuyahotɨmentisoso imoˈnaoˈmentiso soˈne olo iyoswo tɨfiˈnjo lofosofaˈu 1 Koulinˈnji 2 Koulinˈnji imoˈnɨmentisiyefoho. Poul iyoswo Koulinneˈno mtɨˈmokuyahojiyoso hufaˈu sɨhunefoho. I osoˈno olohonta iyoswo angaˈnohinoso mauyoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako Efesos humanto mtɨˈmokumentisofoho. Paul olo iyoswo mtɨˈmokiyo hwapɨngoso olenoho. Aˈamu Jisasɨmo inɨngkunyo Koulinjoso Poulɨmo yoˈmayo yoˈmayo soˈno ulohonɨmentohofo soˈno Poul kako aku hofɨkineˈno mtɨˈmokumentisofoho. Osoˈno nakwo olohonta iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi nakwo tɨfi unɨngkohwano.

1 Anɨtu kako ngko Poulɨˈnɨmo nɨhwosopoˈmentisoso Jisas Kɨlaisɨye hungkuno aˈamu somo lɨkuˈmofo (*apousel*) syoho ntapmmentiso sohwoˈnnonji nenɨngkwaˈwehwo Sousɨtenisɨˈnji

2 nekwo nohumentai sekwo aˈamu ango Koulinjo sokuneˈno olo iyoswo loso semtɨˈmokiyalokuhwoyo. Sekwo Kɨlaisɨmo ufohiˈnontɨfi kakoe aˈamu ne imoˈnɨmentohofofoho. Oso hisoˈno Anɨtu kakineˈno sekumo sehwosopoˈmentisofoho. Sekwoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, hwe moyaˈmi angoˈmeemjo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨmo jomo ulɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnɨmo

nahwosopoˈmentisofoho. Jisas huhwo sohwo kako nakwo
hwe moyaˈmi hopiˈnonohino hnˈnwiye Hwe Engo nɨhuˈno
angaˈnohino hweho.
3 Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwoˈnji nakwoe Hwe Engo Jisas
Kɨlaisɨˈnji sikoˈmontaˈi siko sekumo wopɨngo selohofohosɨsi
sɨmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

*Poul kako Anɨtumo oso aˈamu homo somneˈno isamoyoka
ulɨmentisofoho.*

4 Kɨlais Jisas kako sekumo wopɨngo seloho'mentiso
so'no ngko engolopohamo sekune'no huno syasyefɨsyonji
Anɨtumne'no isamoyoka ulɨwo'nɨngkohefoho.
5-6 Nakwo Kɨlaisɨye hungkuno selɨmentɨhwone so'no oso
hungkuno hiso sekwo aho yokumpohn'nyo kemokosy-
ohumantɨfi sekwo Kɨlaisɨmo ufohi'nɨngkahonɨngkofi
kako sekumo yo'mayo so'no umofonyo miyo'njo iyo'ne
semokumentisofoho. U, sekwo kakoe hungkuno wopɨngo
so'no huno tɨpemantɨfi sekwo nom'ne a'amu somo
lutɨhwayo'neso huno'njo kuyoho. Oso'no ngko Anɨtumo
isamoyoka ulalokweno.
7 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako utɨhwa'nyopo asomo
peso'no sekwo nohontohumentanɨngkofi Anɨtu sohwo kako
kakoe yo'mayo wopɨngoso sejopalofoho. Kakoe wopɨngo
somne'no sekwo umofonyo mifitnnehofo.
8 O'o, Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo so'nji sekumo
sesosofitofontanɨngkuhwosi sekwo Anɨtumne'no
yokumpohn'nyo lohofontanɨngkuji sekwoe sɨkunoso
moi'wo umo'nɨmontonoho. Oseso nakwoe Hwe Engo Jisas
Kɨlaisɨye Sɨkuno Engo kako asomo poso sohonta sekwo
wonyo ane lohofɨkuji wonɨmango masenonehoho.
9 Anɨtu kako kakoe Hwomu Jisas Kɨlais nakwoe
Hwe Engo sohwo'nji nakwo'nji sɨmeho afa inyo'ne
nakumo nahwosopo'mentisofoho. Nakwo Kɨlaisɨ'nji
majopohi'nyo'ne nahwosopo'mentisofoho. Oso hiso'no
ne imokiyo'neso Anɨtu kako hoponoho. Kako kakoe hunoso
mɨkwesyafɨsyonehoho. O'o, awonoho.

*Aˈamu Koulin hofɨko Anɨtuneˈno uhuˈmokumotofoso
hofɨko husilo husilofo lohoˈmentohofofoho.*

10 U, nje a'amu soku nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais
kako olo hungkuno ntapmmentiso so'no ngko hungkuno
yokumpohn'nyo waselɨmonne'no yohono. Sekwo
upa'nɨmno. Sekwo yoka hnnontɨfi husilo husilofo
loho'malofoso moi'wonoho. Sekwo apa'no oso yahinoso
ikutoho. O'o, sekwo apa'no nuhu'mokukuji hungkuno
afa'nohino filɨkuno huno anga'no'nohini fɨsyafɨhupmno.

11 U nje aˈamu soku oso ape Kɨlouwe siye angoˈmtaˈango
aˈamu nopontɨfi ngkimo ole ntɨmalofi, Aˈamu Koulinɨso
hofɨko yoka hnnalokwofo. Ose ntɨmalofofoho.
12 Ngko sekwo aˈamu angaˈno angaˈnohino sokumo se-
lalokweno. Sekwo huno kengo kengo syafɨsyontɨfi aˈamu
fehohnjo soku ole lalokwofo, Nakwo Poulɨye yahinomo
inɨngkowalokuhwono. Nomˈne soku sekwo ole lalok-
wofo, Nakwo Apoulousɨye aˈamuˈnwoho. Nomˈne aˈamu
soku sekwo ole lalokwofo, Nakwo Pitaye hungkunomo
inɨngkowalokuhwono. I, aˈamu nomˈne soku sekwo ole
lalokwofo, Nakwo Kɨlaisɨye aˈamuˈnwoho. Ose lalokwofo.
13 Pipineto. Aˈamu piˈnɨngo engo hofɨko sekwoe wony-
omneˈno peˈnɨmentohofotaho. Ngko Poulɨˈni iyo hwo-
jiyafɨkuˈnnyopo sekwoe wonyomneˈno lapeˈnɨmaleno. Oˈo,
sekwo huno seyohoho. Kɨlais kakoˈnohini sekwoe wony-
omneˈno poyo peˈnɨmentisofoho. I hofɨko ngkineˈno mijo
kiyosemaˈmalofotaho. Oˈo, Kɨlaisɨmneˈnohini sekumo mijo
kiyosemaˈmalofofoho.
14 Ngko sekwoˈnjo sopo mijo kiyomayoso aˈamu
piˈnɨngoˈmaho. Oˈo, Kɨlisɨposɨˈnji Ngkaiyasɨˈnjimnohini
mijo kiyomaˈmaleno. Osoˈno ngko aˈamu hufaˈu
hwaˈumnohini mijo kiyomaˈmentohe soˈno Anɨtumo
isamoyoka ulalokweno.
15 Osoˈno aˈamu piˈnɨngo engoso hofɨko ole
malɨfitnnehofo, Poul kako nakumo mijo kiyonemaˈmentiso
soˈno nakwo Poulɨye aˈamuˈnwoho. Ose malɨfitnnehofo.
16 U, ngko nomˈne aˈamu sohuneˈno syafɨsyohono.
Sɨtefanosɨye aˈamu oso hwanjimo ngko mijo
kiyomaˈmaleno. U, ngko nomˈne aˈamu somo mijo
kokiyomaˈmentohono. Awolɨkeno. Ngko huno
maniyohoyohoho. I, ngko mijo kiyomayo hungkuno soˈno
pehoˈno selalokweno.
17 Kɨlais kako ngkimo oso mijo kiyomayo syohoso
montapmmentisofoho. Oˈo, ngkimo kako aˈamu somo
kakoe hungkuno lutɨhwayoˈne syoho ntapmmentisofoho.
Aˈamu hunoˈnjo sohwa hofɨko hungkuno sawemo
lutɨhwawoˈnɨngkohofo hopaso ngko hungkuno mo-
lutɨhwamnehono. Oˈo, Kɨlais kako iyo hwojiyafɨkuˈnnyomo
nakwoe wonyoˈne poyo peˈnɨmentiso soˈno aˈamu huno
ntoˈno mosyafɨhupitnnoho lonji ngko aˈamufe huno ntoˈno
ehohosasiyoˈne hungkuno tɨfo tɨfo lutɨhwawoˈnɨngkohe
hwoˈnyoho.

Nakwo Kɨlaisɨmo uhwonontani uhwonɨmentɨhwoneso nakwo Anɨtuye yokumpohnˈnyoˈnji kakoe huno wopɨngo soˈnji nto uhwonɨmentɨhwonefoho.

18 A'amu Anɨtumo minɨngkayo'njo iwo'nɨngkohofoso
hofɨko Kɨlais nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafɨku'nnyomo
poyo pe'nɨmentiso so'no upa'nontɨfi hofɨko huno ole
syofɨsyalokwofo, oso hungkuno lɨwo'nɨngkohofoso
hwayohosi hungkunofoho. Ose syofɨsyalokwofo. I, oseso
nakwo a'amu Anɨtu kako nakumo asomo netɨmayo'ne'no
hontohumentani nakwo huno ole nayɨwo'nɨngki,
Kɨlais kako nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafɨku'nnyomo
poyo imo'nɨmentiso sohune'no Anɨtu kako kakoe
yokumpohn'nyo netɨhwamentisofoho.
19 A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa
hofɨko a'amu Kɨlaisɨmne'no nakwolaho lɨwo'nɨngkohofo
somne'no ole mtɨ'mokumentohofi,
Anɨtu ole lɨmento, A'amu hwahoponjoso hofɨko hofɨkoe
yokumpohn'nyo so'nji Anɨtumo u'mayo'ne'entɨfi
huno uyalokunjo oso a'amuso hofɨkoe huno somo
ngko wonyo umokumonnoho.
Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi huno'nji
lɨwo'nɨngkohofoso hofɨko Anɨtumo u'mane'entɨfi
honɨngkano pi'nɨngo pi'nɨngo hofɨkoe huno mta'ni
imofɨwo'nɨngkohofo somo ngko wae weeo'monnoho.
Anɨtu ose lɨmentisofoho.
20 A'amu Anɨtumo minɨngkayoso hwahoponjo
somne'nohini huno syafɨsyɨwo'nɨngkohofoso hofɨko
ole lɨwo'nɨngkohofi, Nakwo huno'njo hn'nwi nakwoe
huno nto'nohinoso a'amu nom'ne somo lutɨhwane'entɨfi
syafɨsyɨwo'nɨngkohofofoho. Oso a'amumne'no Anɨtu
kako kakoe a'amu ne hn'nyumo ole netɨhwamento,
Olo hwaho loponjo hunoso wonyo hwayo hohnjofoho.
Oso'no a'amu kako olo hwaho loponjo huno somnohini
syafɨsyɨwo'nɨngkiso sohwo kakoe huno neso mauyoho.
21 I oso'no Anɨtu kako huno hwapɨngo'njo sohwo
kako olo honɨngkanolo imo'mentisofoho. A'amu
hofɨko Anɨtumo u'mano lɨkujoso hofɨko hofɨkoe huno
mta'ni Anɨtumo mu'mapitnnohofo. O'o, awonoho. I
oso'no Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngoso a'amu somo
lutɨhwawo'nɨngkuhwone somo sɨmeho hi'ntnnono uyɨkuji
hofɨko Anɨtumo u'mantɨfeho. Nu'mafɨkuji hofɨko kakoe
a'amu ne umo'nantɨfeho. Oso hiso'no Anɨtu kako sɨmeho
wopɨngo umo'nɨwo'nɨngkisofoho. I oso hungkuno
hiloso nakwo lutɨhwawo'nɨngkuhwone somne'no
hofɨko nalɨwo'nɨngkohofi hwayo hohnjo hungkuno
lɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Ose nalɨwo'nɨngkohofofoho.
22 I a'amu Jutaso ole lɨwo'nɨngkohofi, Anɨtu kako nakumo
kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayo kengo wonyoangkafo
a'amu mifijoso netɨhwaso'manji u oso hungkunoso Anɨtu

mtaˈangoˈmanji uhwonɨngkuhwasi oso hungkuno homo somo nakwo huno naihwosoˈno tɨfi unɨngkowano. Aˈamu Ngkɨlik oso hwa ole lɨwoˈnɨngkohofi, u, nakwo yoˈmayo hungkuno upoˈnasoso huno wopɨngofoho syofɨsyasoˈmanji oso hungkuno homo somo huno naihwosoˈno tɨfi unɨngkowano.

23 I osoˈno nakwo hungkuno lutɨhwawoˈnɨngkuhwoneso olenoho. Kɨlais kako nakwoe wonyomneˈno iyo hwojiyafɨkuˈnnyomo poyo imoˈnɨmentisofoho. I osoˈno aˈamu Jutaso hofɨko oso hungkuno hisoˈno nakwolaho lontɨfi wonɨpaho ikinɨwoˈnɨngkohofofoho. Aˈamu Ngkɨlik sohwa hofɨko oso hungkuno homo somo nupaˈnontɨfi ole lɨwoˈnɨngkohofi, Olo hungkuno loso kokatoˈnnyofoho. Ose lɨwoˈnɨngkohofo kuyoho.

24 I nakwo aˈamu Juta hnˈnnonji temtitofo kengo kengo hnˈnɨmo Anɨtu nahwosopoˈmentiso hnˈnwi nakwo Anɨtuye mampahomo upoˈnontani nakwo huno ole nayohi, Kɨlais kako nakumo asomo netɨmayoˈne poyo peˈnɨmentiso sohumo nuhwonontani uhwonɨmentɨhwoneso nakwo Anɨtuye yokumpohnˈnyo soˈnji Anɨtuye huno wopɨngo soˈnji uhwonalokuhwono.

25 Oso honɨngkano Anɨtu kakimo uˈmayoˈne imoˈmentiso soˈno aˈamu hwahoponjoso hofɨko huno syafɨsyontɨfi hofɨko ole lɨwoˈnɨngkohofi, Olo honɨngkano loso ne anefoho. Hwayo hohnjofoho. Ose lontɨfeso hofɨkoe huno soˈnji yokumpohnˈnyo soˈnji Anɨtu kakoe huno hwapɨngo soˈnji kakoe yokumpohnˈnyo soˈnji hofɨkimo yakoloˈnnyofoho.

26 Ou, nje aˈamu soku, Anɨtu kako sekumo kakoe aˈamu ne imoˈnyoˈne joho selɨmentiso sohonta sekwo huno ane, yokumpohnˈnyo ane, yofe engo ane imoˈnɨmentohofo kuyoho.

27 Aˈamu hwahoponjo yahino somneˈno hunoˈnjoso Anɨtu kako oso aˈamu homo somo wonɨmango ufisyɨmoˈmo lonto aˈamu hunoˈmasoso hofɨko nje honɨngkanomo tɨfi nnɨngkapɨkuji nje aˈamu ne imoˈnɨfitnneˈento uhwosopoˈmentisofoho. Aˈamu hwahoponjo yokumpohnˈnyoˈnjo somo Anɨtu kako oso aˈamu homo somo wonɨmango ufisyɨmoˈmo lonto aˈamu yokumpohnˈnyo aneso nje aˈamu ne imoˈnɨfitnneˈento hofɨkimo uhwosopoˈmentisofoho.

28 Aˈamu hwahoponjoso hofɨko yoˈmayo soˈno ole lɨwoˈnɨngkohofi, Wonyofoho. Nakwolaho. Oso hiso ne anefoho. Ose lɨwoˈnɨngkohofofoho. Oso homo somneˈno Anɨtu kako oloso ngkoˈnefoho. Womaˈmo lɨmentisofoho. Anɨtu kako aˈamu hwahoponjofe hunoso ne anefoho.

Moiˈwo umoˈnono lɨmentisofoho. Osoˈno yoˈmayo soˈne hofɨkoe yofe hoˈnomawoˈnɨngkohofo somo Anɨtu kako wae yaoˈmentisofoho.
29 Anɨtu kako oso yoˈmayo hiso imentiso soˈno nakwo Anɨtuye tɨmopo nakwoe yofeso mohoˈnomoˈnanehwono.
30 Anɨtu kako nakumo Jisas Kɨlaisɨˈnjopo menehumajɨˈmentisofoho. Osoˈno Anɨtu kako Kɨlaisɨye hungkunoso nakwoe hunomo mohoˈnonahumentiso soˈno nakwo kakineˈno huno ntoˈno syofɨsyalokuhwono. Kɨlais kako nakumo wopɨngo naloholˈmentiso soˈno Anɨtu kako nakumo wopɨngo kuyoho nelalofoho. Jisas kako honɨngkano wonyo somtaˈni nakumo mpe enemaˈmentiso soˈno kako nakumo Anɨtuye aˈamu ne namokumentisofoho.
31 Osoˈno aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa hofɨko ole mtɨˈmokumentohofi, Hwe fihwo kako kakoe yofeso wohoˈnomaˈnɨmo lososo kakoe yofe mohoˈnomaˈnonehoho. Oˈo, kako Kɨlais nakwoe Hwe Engo sohwoe yofeˈnohini wohoˈnomano.

2

Poul kako Kɨlaisɨye iyo hwojiyafɨjiyo soˈno hungkuno ulɨmentisofoho.

1 Oseso nje aˈamu soku, hohonta ngko sekumo noseˈmanji ngko Anɨtu kakoe hungkuno hiyasoˈmo woˈmojoso selɨmote sohonta sekwo huno ole syafɨhupitnneˈenji maselɨmmentohono, Kɨko yofe engoˈnjo hwosoho. Huno hwapɨngoˈnjo hwosoho. Ose ntɨfitnneˈenji maselɨmmentohono.
2 Oˈo, ngko nje sɨmeho somneˈno ole nto hnnɨmentoho, Ngko sekwoˈnji nohumahmˈmo yoˈmayo kengo kengo soˈno ngko hungkuno maselɨmnehono. Oˈo, awonoho. Ngko Jisas Kɨlais kako iyo hwojiyafɨkuˈnnyo sopo nakwoe wonyomneˈno poyo peˈnɨmentiso sohuneˈno ngko huno nihwosoˈno osoˈnohini wolosetɨhwamneˈno yohono.
3 Hohonta ngko sekwoˈnji humamentohe sohonta ngko yokumpohnˈnyo ane nohumanji iyoho nnɨmentisofoho.
4-5 Sekwo nje huno somo tɨfi nnɨngkapɨfitnneˈenji hungkuno selɨmoteˈmaho. Oˈo, sekwo Anɨtuye yokumpohnˈnyo somo tɨfi inɨngkafitnneˈenji hungkuno selɨmentohefoho. Osoˈno ngko Anɨtuye hungkuno losetɨhwamentohe sohonta aˈamu hunoˈnjoso hofɨko nomˈne aˈamufe hunomo uwoloˈmokantɨfi hungkuno ntoˈno esyohumawoˈnɨngkohofo paˈnyoso selɨmentoheˈmaho. Oˈo, ngko Anɨtuye hungkuno selahonɨngko Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngofe yokumpohnˈnyoso

sekwo utɨhwaˈnyopo nuhwonontɨfi sekwo huno ole syafɨhuˈmentohofi, Olo hungkuno loso neˈnjofoho. Huno ose syafɨhuˈmentohofofoho.

Anɨtuye Towahuno sohwo kako nakumo huno wopɨngo nejopalofoho.

6 Anɨtu kako huno engo nejapmmentisoso nakwo aˈamu Anɨtuye hungkunomo aho yokumpohˈnyo kemokosyohumalofo somo lutɨhwawoˈnɨngkuhwonefoho. Oso huno engo hiso olo hwaho loponta'ango'maho. U, aˈamu olo hwaho lopo nakumo yokumpohˈnyo ne mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwa mtaˈangoˈmaho. Oˈo, hofɨkoe yokumpohˈnyoso moiˈwo umoˈnɨmontonoho.

7 Nakwoe Anɨtu mtaˈango huno engoso lutɨhwawoˈnɨngkuhwonefoho. Oso huno engo hiso hiyasoˈmo woˈmojofoho. Anɨtu kako nakwoe hwaho mamtɨˈmokiyo sohonta Anɨtu kako nakumo kakoe aˈamu ne namokuhwosi nakwo kakoˈnji kakoe ango wonyoangkafo sopo humaneˈento hungkuno mtitoˈmentisofoho.

8 Aˈamu olo hwaho lopo mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwa hofɨko oso huno hwapɨngo somo huno ntoˈno mosyafɨsiyoˈnjo hwafoho. I osoˈno hofɨko nakwoe Hwe Engo Anɨtu pomponaho hwapɨngo sohwoe hwomu sohuneˈno huno ntoˈno syafɨsyontɨfijontentesi hofɨko kakimo iyo hwojiyafɨkuˈnnyo somo mofonjintoˈofasyɨkutnnesohilo.

9 Ngko olo hungkuno selalokwe losoˈno aˈamu Anɨtuye hungkuno nɨhuˈno hohonta mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi,

Nakwo aˈamu hwahoponjo hnˈnwi yoˈmayo wonyoangkafo somo muhwonyoso

yoˈmayo wonyoangkafo soˈno haloho mupaˈnyo soˈnji yoˈmayo wonyoangkafoso aˈamufe hunomo mufohotofoˈnjo

oso yoˈmayo hiso Anɨtu kako kakoe aˈamu sɨmeho uyɨwoˈnɨngkohofo somneˈno ntoˈno esyohumaho.

Ose mtɨˈmokumentohofofoho.

10 Oso yoˈmayo soˈno hungkuno hiyasoˈmo woˈmojoso Anɨtu kakoe Towahuno wopɨngo sohwo netɨhwamentisofoho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo huhwo sohwo kako yoˈmayoso nakwo hiyasoˈmo yalokuhwone somo utɨhwaˈnyopo nahononto yoˈmayo wopɨngo Anɨtuye hunomjo osoˈnji kakoe yahino soˈno kako huno uyohoho.

11 Aˈamu tɨhwolo, nomˈne aˈamu sohwoe huno somo uhwonyosofo. Oˈo, awonoho. Oso hwe sohwo kakoˈnohini kakoe hunoso huno uyohoho. Oso paˈnyoso aˈamu fihwo kako Anɨtuye huno somo kako huno muyo hweho. Anɨtu

kakoe Towahuno sohwoˈnohini kako Anɨtuye huno soˈnji yahino soˈnji huno uyohoho.

12 I osoˈno nakwo Anɨtuye aˈamu ne hnˈnwi nakwo olo hwaho loponjo yahino wonyoso momasoˈnwoho. Oˈo, Anɨtu kako nakumo kakoe Towahuno nejapmmentiso oso hiso yoˈmayo wopɨngo Anɨtu kako siki nejapɨwoˈnɨngkiso soˈno nakwoe hunoso ntoˈno nto ehohosonasyohoho.

13 Yoˈmayo wopɨngo Anɨtu kako nakumo siki nejapɨwoˈnɨngkiso soˈno selalokuhwoneso nakwo nomˈne aˈamufe huno mtaˈni mentani moselalokuyɨhwono. Oˈo, olo hungkuno loso Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngo nakumo lonetɨhwahonɨngki selalokuhwono. Oso hungkuno hiso nakwo aˈamu Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hiˈnjo somneˈno lutɨhwalokuhwono.

14 U, aˈamu Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ane sohwo oso aˈamu huhwo sohwo kako Anɨtuye Towahunofe hungkunoso huno ntoˈno muyo hweho. U, oso hiso pehoˈneto. Oso aˈamu huhwo sohwo kako oso hungkuno hiso nupaˈnonto huno ole syofɨsyalofoho. Olo hungkuno loso hwayo hohnjo hungkunofoho. Ose syofɨsyalofoho. Nakwo aˈamu Anɨtuye Towahuno hiˈnjo hnˈnwi nakwo Towahuno Wopɨngofe hungkuno hilo soˈno huno ntoˈno nayohoho. I aˈamu Anɨtuye Towahuno Wopɨngo aneso kako olo hungkuno hwapɨngo ne hilo soˈno huno muyonehoho. Osoˈno Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kakoe wopɨngoso oso aˈamu hisomo muyonehoho.

15-16 Oso hisoˈno aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi,

Nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwoe huno somneˈno huno tɨhwo uyohoho.

Anɨtu sohumo tɨhwo wolutɨhwamontolo. Oˈo, nɨhuˈno awonoho.

Ose mtɨˈmokumentohofofoho. I osoˈno nakwo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hiˈnjo hnˈnɨmo Kɨlais kakoe huno fehohnjoso nejapmmentisofoho. Oseso aˈamu Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hiˈnjo sohwo kako yoˈmayo yoˈmayo somo uhwonɨngkuhwosi kako yamofo uloho'montonoho. Oloso wopɨngofoho. Oso wonyofoho. Huno ose uyohoho. U, aˈamu kako Anɨtuye Towahuno Wopɨngo aneso kako Anɨtuye aˈamu ne somo yamofo mulohofonehoho. Oˈo, Anɨtuye Towahuno Wopɨngonjo sohumo yahino wopɨngo utɨhwamontonoho.

3

Anɨtuye aˈamu ne somo mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwa hofɨko Anɨtuye syoho ulohofiyo hwafoho.

1 Nje aˈamu soku, hohonta ngko sekwoˈnji nohumanji
Anɨtuye hungkuno selɨmentoheso ngko aˈamu Anɨtuye
Towahuno Wopɨngo hiˈnjo somo ulɨwoˈnɨngkohe paˈnyoso
sekumo hungkuno maselɨmmentohefoho. Oˈo, ngko
aˈamu hofɨko sɨmeho sohwo yoˈmayo wonyoso umo
lonte somo inɨngkawowoˈnɨngkohofo paˈnyo sokumo
Anɨtuye hungkuno selɨmentohefoho. Oso hohosohonta
sekwo Kɨlaisɨye yahino somneˈno mehomi milongo paˈnyo
humamentohofofoho.
2 Anɨtuye hungkuno neso tongo u wopayo
yokumpohnˈnyo paˈnyofoho. I sekwo mehomi milongo
paˈnyo soku nohumentanɨngkofi ngko amno mijoˈnohini
sejapmmentohefoho. Anɨtuye hungkuno fehohnjoso tongo
paˈnyoso sekwo manɨmmentohofofoho. I olohonta hohonta
sekwo manɨfitnnehofo.
3 Hwapɨngoso sekwo Anɨtuye Towahuno ane paˈnyo
soku neˈno humalofo. I nomˈne aˈamu sekwoˈnji
humalofo somneˈno sɨmeho tohinoˈnji uyontɨfi yoka
hnnɨwoˈnɨngkohofo kuyoho. Oso yahino sekwo
iwoˈnɨngkohofoso sekwoe sɨmeho sohwo kako yoˈmayo
wonyo umo lonte somnohini inɨngkawowoˈnɨngkohofo
kuyoho. Oso yahino hiso hwahopontaˈangofoho.
4 Yahino angaˈno yalokwofoso olenoho. Aˈamu
angaˈnohino sohwo kako ole lalofoho, Ngko Poulɨye
aˈamu hwoˈnyoho. I nomˈnihwo kako ole lalofoho,
Ngko Apoulousɨye aˈamu hwoˈnyoho. Oso yahino hiso
Anɨtu kakoe Towahunofe yahinotaho. Oˈo, awonoho.
Hwahopontaˈangoˈnohinofoho.
5 Osoˈno sekwo huno ntoˈno fɨsyafɨhupmno. Apoulous
sohwo kako peho hwolo. I ngko Poul sohwoˈni peho
hwoˈnto. Nekwo sohwoyaˈi Anɨtuye syoho ulohofiyo
hwoyaˈyoho. I osoˈno nekwo Anɨtuye hungkuno wopɨngoso
selahonɨngkuhwoi sekwo nupaˈontɨfi Anɨtumo sɨmeho
hiˈntnnono uyɨmentohofofoho. Osoˈno nakwoe Hwe Engo
kako nekumo syoho angaˈno angaˈno ejopalofoho.
6 Ihwoni. Ngko sekwoe sɨmeho moˈmo Anɨtuye hungkuno
ipisayo uyo hulohofo hopa hulasehumentohefoho. Apoulous
kako oso ipisayo uyo homo somjo hoja wonyo yoˈmayo
sofokafonte somo wae yaofahonɨngki Anɨtu kako oso ipisayo
homo somo hwapɨngo sohwo kako engo imokalofoho.
7 I aˈamu kako ipisayo uyo hiso hulɨwoˈnɨngkiso sohwo
kako kakoe yofeso engoˈmaho. Yofe weˈeˈnjo hweho. U
aˈamu kako hoja wonyo yoˈmayo sofokafonte somo wae
yaofɨwoˈnɨngkiso sohwo kako kakoe yofe hi weˈeˈnjo hweho.
Anɨtu kako oso ipisayo uyo homo somo ne imokalokunjo
sohwo kako oso hwoˈnohini kako yofe engo hiˈnjo hweho.

8 Oso aˈamu kako ipisayo uyo hulalokuso sohwoˈnji hoja
wonyo wae yaofalokuso sohwoˈnji sikoe syoho neso afafoho.
I osoˈno siko sikoe syoho sikoepi sikoepi yalokusiyo soˈno
sikoe syoho homo somneˈno hoˈyango womanjiyoho.
9 Ou, Apoulousɨˈnji nekwo Anɨtuye syoho ulohofiyo
hwoyaˈyoho. Sekwo soku Anɨtuye syoho kuyoho. Osoˈno
sekwo husilo husilofo pehoˈno lohoˈmentohofoto.

Aˈamu Anɨtuye syohoˈnjo sohwo kako ango molɨhwoˈnɨngkiso paˈnyo hweho.

Sekwo Anɨtuye ango paˈnyo soku Anɨtu kako ango hiso
molalofoho.
10 Anɨtu kako ngkimo wopɨngo ntohofonto kako kakoe
syoho wopɨngo ntapmmentisoso yonji ngko ango ingkuso
sɨmoˈmjo hwoˈnyoho. Osoˈno ngko Anɨtuye hungkuno
selɨmentohe sohonta oso hwosaho yokumpohˈnyoso nto
ijuˈmoˈmentohefoho. U aˈamu nomˈne sohwa hofɨko
Anɨtuye hungkuno losetɨhwalokwofo sohwa hofɨko oso
hwosaho hopo sopo ango neso molalokwofo. Aˈamu huhwo
sohwa hofɨko oso ango hiso wonyo imoˈnonoho lɨkuji hofɨko
huno ntoˈno wasyofɨhupɨfe.
11 I osoˈno sekwo huno seyohoho. Oso hwosaho ngko
sɨmoˈmjo ijuˈmoˈmentoheso Jisas Kɨlaisɨyoho. Oso hwosaho
homo somo aˈamu nomˈnehwo kako yofafɨhwosi kako
nomˈne hwosahoso momawonjonehoho. Oˈo, awonoho.
12 Aˈamu fihwo kako oso hwosaho hopo sopo ango
wamolɨmo lɨhwosɨˈmanji kako oso hwosaho hopo sopo
nano yokumpohˈnyoso nomahwosi syasyososo oso
nano huhwo sohwo kako ango yokino homo somo
yokumpohˈnyo wokemokosyohumamontonoho. I
yoˈmayo holayo yokino, sɨngkume yokino oso nano
poˈnɨfoso kako nomahwosi mtitofasyososo yokumpohˈnyo
mokemokosyohumanehoho.
13 I nakwo aˈamu hopiˈnonohino hnˈnwi olo syoho
yalokuhwone hiloso hwangku sohonta utɨhwaˈnyopo
uˈmofapmmontonoho. Oso sɨkuno Jisas Kɨlais kako nakwoe
hungkuno ikwolofoˈne somo asomo pososohonta yoˈmayo
syoho iwoˈnɨngkuhwone somo toho hopa nonefoho. Oso
toho hiso nɨngkahonɨngkuhwosi nakwo yoˈmayo syoho
iwoˈnɨngkuhwone somo yamofo nalohofɨhwosoˈno nakwo
aˈamu angaˈno angaˈnohino hnˈnwiye syoho ne soˈno huno
wonayono.
14 U hwe fihwo kako ango oso hwosaho hopo sopo
hofiyoˈno moloso ˈmanji oso kakoe ango homo somo toho
manonehoho. Oˈo, awonoho. Oso ango hiso toho manyoˈnjo

ntoˈno molohinowentanɨngkuhwosi oso syoho iyo huhwo sohwo kako hoˈyango womaˈmtonoho.
15 U hwe fihwo kako oso hwosaho hopo sopo kako ango ntoˈno mamojoˈnjo yoso sohwoe angoso toho nɨngkuhwosi kakoe syoho hopiˈnonohinoso wonyo umoˈnɨmontonoho. Syoho hiso ne ane umoˈnɨmontonoho. U oso syoho iyo huhwo sohwo kako hoˈyangoso momanehoho. Oso hwe huhwo sohwo kako songo ko humaso sohwo kako toho mtaˈni ifɨwoˈnɨngkohofo paˈnyo hweho.

Anɨtuye aˈamu neso hofɨko Anɨtuye angofoho.

16 Olo soˈno sekwo inɨngo seyɨhwoloho. Sekwo Anɨtuye aˈamu ne soku Anɨtu kakoe ango kuyoho. Anɨtu kakoe Towahunoso sekwoe sɨmeho ajwomoˈmo humaho.
17 U hwe fihwo kako sekwo Anɨtuye ango sokumo kako wonyo semokoso sohumo u, osohumo Anɨtu kako kakimo oso wonyo hiso aku uyɨmontonoho. Wayo weeoˈmtonoho. I hwapɨngoso sekwoe sɨmehoso Anɨtuye ango wopɨngoˈnohiniponoho.

Sekwoe yoˈmayo hwahoponjofe yofeso nohoˈnomafɨkutoho. Oˈo, Anɨtuye yofeˈnohini fohoˈnomapmno.

18-20 Aˈamu yoˈmayo hwahoponjo soˈno hunoˈnjo somo Anɨtu kako uhwononteso hofɨkoe huno neso nɨhuˈno ane kuyoho ulɨwoˈnɨngkisofoho. Hohonta hwe fihwo Joup kako Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentiso sohwo ole mtɨˈmokumento,

Aˈamu olo hwaho loponjo huno somnohini inɨngkawowoˈnɨngkohofo somo oso huno ne ane huhwo sohwo hofɨkimo nano mokojɨlɨpemawoˈnɨngkohoho.

Joup ose mtɨˈmokumentisofoho. Hwe nomˈne Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentiso sohwo ole mtɨˈmokumento,

Anɨtu kako aˈamu olo hwaho loponjo yoˈmayo yoˈmayo soˈno hunoˈnjo sohwafe hunomo uhwononteso hofɨkoe hunoso ne anefoho. Ose lɨwoˈnɨngkisofoho.

Hungkuno ose mtɨˈmokumentisofoho. U, hwe fihwo kako hwasyo hungkuno hnnonoho. Aˈamu fihwo kako sekwoˈnjo sopo humaso sohwo kako olo hwaho loponjo yoˈmayo somo inɨngkawowoˈnɨngkiso sohwo ngko yoˈmayo soˈno hunoˈnjo hwoˈnyoho. Ose lɨwoˈnɨngkiso sohwo kako yoˈmayo hwahoponjo wonyo soˈno hohujo ikinjaofɨhwosi kako Anɨtuye hungkuno neˈnjoso womano. Oso huno wopɨngo hiso nomahonɨngkuhwosi aˈamu fehohnjoso hofɨko nuhwonɨngkuji ole ulantɨfeho. Kako iloˈnnyohwo imoˈnɨngkohoho. Ose

ko ulɨfijoso oso hwe huhwo sohumo Anɨtu kako nuhwonɨngkuhwosi hwe sohwo walɨmontono oso hunoˈnjo nto imoˈnɨngkohoho walɨmontonoho.

21 Sekwo nakwo aˈamu hwahoponjo hnˈnyumo nenɨngkapɨkuji sekwo husilo husilofo ihwatɨmoˈnɨngkutoho. U sekwo aˈamufe yofe nohoˈnomafɨkutoho. Yoˈmayo Anɨtu mtɨˈmokumentisoso sekwoˈnefoho.

22-23 I hwapɨngoso sekwo Kɨlaisɨye kuyoho. I Kɨlais kako Anɨtuye hweho. Nakwo aˈamu hufaˈu sɨhune ngko Poulɨˈnyo Apoulousɨyo Pitayo oso hwonaˈni nakwo sekumo sefoˈmayoˈne hwonaˈni humalohwono. Olo hwaho lopo yoˈmayo Anɨtu hoˈnahumentisoso sekwoˈnefoho. Anɨtu kako songo humayoˈne sejapmmentisoso sekwo wopɨngo humayoˈne sejapmmentisofoho. Poyo peˈnyo sejapmmentisoso sekwo ango songo neˈno humayo sopo tɨpɨhwonyoˈne sejapmmentisofoho. Yoˈmayo hopiˈnono olohonta wojo soˈnji tɨfi noˈmo imoˈnone soˈnji Anɨtu kako sekumo sefoˈmayoˈne sejopalofoho.

4

Anɨtu kako Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo sohwafe syoho somneˈno yamofo ulohofonefoho.

1 Sekwo ngko Poul nontnneˈno Apoulousɨˈnji nomˈne sohwamneˈno olo soˈno huno fɨsyafɨhupmno. Nakwo Anɨtuye hungkuno selɨmentɨhwone sohwonaˈni nakwo Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo hwonaˈnyoho. Kɨlais kako nakumo Anɨtuye hungkuno hiyaso woˈmojoso nejopahonɨngki nakwo sekumo sejopalokuhwono.

2 Aˈamu nomˈnimo Anɨtuye hungkuno lutɨhwawoˈnɨngkiso sohwo kako kakoe Hwe Engo oso syoho uyɨmentiso sohumneˈno syoho yokumpohnˈnyo uyono.

3 Ngko Anɨtuye syoho yalokwe loso'no sekwo yamofo ntohopijoso ngko sekwoe huno somneˈno ngko huno piˈnɨngo mosyafɨhuˈmnehono. I ngko huhwoˈni olo syoho Anɨtumneˈno yalokwe loso'no ngko yamofo maloho'nɨmnehono.

4 Hwapɨngoso ngko olo syoho yalokwe loso'no wopɨngofoho huno ko syafɨhuˈmeso oso huno hwasyoˈmanji olo syoho homo losomneˈno ngko yamofo nto'no pipi loho'nɨmnehono. I oso'no ngko hwe wopɨngo hwoˈnyoho eso mahnnɨmnehono. Oˈo, nje Hwe Engo sohwo kako nje syoho soˈno olo wonyofoho, olo wopɨngofoho, oseso nje Hwe Engo sohwo kakoˈnohini wantɨmontonoho.

5 Oseso sekwo nomˈne aˈamufe yahino somneˈno
wonyofoho nulɨkutoho. Oˈo, fohontohumamno. Nakwoe
Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta kako nakwo aˈamu
hopiˈnonohino hnˈnɨmo yamofo wonaloho'montonoho.
Yoˈmayo yahino wonyo huno wonyo hiyasoˈmo wojoso
kako utɨhwaˈnyopo ujo wehontojwahumontonoho. Oso
hohosohonta aˈamu syoho wopɨngo yontɨfijo somo Anɨtu
kakoˈnohini aˈamu angaˈno angaˈnohino somo, Kɨko syoho
wopɨngoˈnjo hwosoho. Kɨko wopɨngoˈnjo kiyoho, ose
ulonefoho.

Aˈamu Koulin humamotofoso hofɨko hofɨkoe yofe hoˈnomaˈnɨmotofofoho.

6 U, nje aˈamu soku, ngko sekumo olo hungkuno selalokwe
loso ngkoˈnji Apoulousɨˈntnneˈno selalokweno. Hungkuno
hiso sekumo yahino wopɨngo somo setɨhwayoˈnefoho.
Sekwo Anɨtuye hungkunomo hwotoho fekutoho. I osoˈno
sekwo yokumpohnˈnyo imoˈnɨngkuji nomˈne aˈamufe
yofeso monje yasyɨkuji nomˈne aˈamufe yofeˈnohini
nohoˈnomafɨkutoho. U, nje aˈamu soku, sekwo oleso
nolɨkutoho. Pouliˈnji Apoulousɨˈnji siko nakwoe hwe engo
hwaˈuyoho. Ose lɨkuji sekwo nomˈne aˈamu sohwafe yofeso
monje yasyɨkutoho.
7 I sekwo yoˈmayo huno wopɨngo
syafɨsyɨwoˈnɨngkohofoso ntɨˈmtaˈangoto. Oso huno
wopɨngo hiso sekumtaˈangoˈmaho. Oˈo, Anɨtu kako sekumo
sejapmmentisofoho.

8 Sekwo huno ole losyofɨsyalokwofo. Nakwo Anɨtuye
hungkuno hopiˈnonohinoso huno ntoˈno nayohoho.
Yoˈmayo nakwo ntoˈno humayo soˈno Anɨtu nto
nejapmmasofoho. Nakwo nomˈne aˈamu Anɨtuye hungkuno
lonetɨhwamentohofo sohwamo uyokolofontani nakwo hwe
engo nto imoˈnɨmalohwono. Sekwo oso hwasyo hunoso
losyofɨsyalokwofo. I sekwo hwe engo ne imoˈnɨfijontentesi
nje sɨmehoso wopɨngo nto nɨmoˈnɨngkuhwonesohilo.
Osoˈno sekwo nakwoˈnji hwe engo nto humehwanesohilo.
9 Ngko huno ole syofɨsyalokweno. Anɨtu kakoe hungkuno
lɨkuˈmofɨwoˈnɨngkuhwone (*apousel*) sohwonaˈnɨmo
nomˈne aˈamu sohwafe sɨfɨkiˈnyoˈmo nehumajɨˈnyo
paˈnyo hwonaˈnyoho. I aˈamu nakumo ole nalinyo paˈnyo
hwonaˈnyoho. Hofɨko poyo wapeˈnɨfe ose nalontɨfi hofɨko
osoˈno nakumo aˈamufe tɨmopo wofonjonesyantɨfeˈno
yalokwofo. Osoˈno aˈamu hopiˈnono hwahoponjo soˈnji
ahwomomjo soˈnji hofɨko yoˈmayo neˈmawoˈnɨngkiso somo
nehonalokwofo.

10 Nakwo Kɨlaisɨye yofe hoˈnomayoˈne kakoe
hungkuno lɨkuˈmofɨwoˈnɨngkuhwone soˈno
aˈamu hofɨko nakumo nonahonontɨfi hofɨko ole
nalɨwoˈnɨngkohofɨhwonaˈnyoho. Sekwo omomo
hunoˈnjo hwasoho. Ose nalɨwoˈnɨngkohofofoho. I
osoˈno sekwo sokuneˈno huno ole syofɨhuˈnalokwofo
nakwo Kɨlaisɨye aˈamuˈnwoho. Nakwo hunoˈnjɨˈnwoho.
Ose syofɨhuˈnalokwofo. I nakwo Anɨtuye hungkuno
lɨkuˈmofɨwoˈnɨngkuhwone sohwonaˈnɨmo aˈamu
hofɨko nakumneˈno sitofo nalɨwoˈnɨngkohofi, Sekwo
yokumpohnˈnyo ane hwasoho. Ose nalɨwoˈnɨngkohofofoho.
I sekwo soku sekwo huno ole syofɨhuˈnalokwofo.
Nakwo yokumpohnˈnyo wopɨngoˈnjɨˈnwoho. Ose
syofɨhuˈnalokwofo. Hofɨko nakuneˈno ole nelalokwofo.
Sekwo yoˈmɨngohwasɨˈmaho. I sekwo soku sekwo huno
ole syofɨhuˈnalokwofo. Aˈamu hofɨko nakwoe yofe
hoˈnonemalokwofo. Ose syofɨhuˈnalokwofo.
11 Nakwo aˈamu Anɨtuye hungkuno lɨkuˈmofo syohoˈnjo
sohwonaˈni mijohoˈno hohonta humamentɨhwone
somtaˈangoso olohonta hohonta mijo wosopayo osoˈno
mijohoˈno humalohwono. Olohonta nakwo hwapɨfe
wonyoˈnji nohumentanɨngkuhwoni nakwoe mango sohwa
hofɨko nakumo aho kuˈmokontɨfi nefonjalokwofo. Nakwo
angoˈmeemo ukuˈmofahonɨngkuhwoni nakwoe ango sopo
nakwo fosyaweˈne nakwoe angoso ane hwonaˈnyoho.
12 Nakwo nakwoe yokumpohnˈnyoˈnji nakwo
syoho tohohmtnnoˈnjo yontani yoˈmayo wosopayo
oso mayoˈne hamniyoho tɨpemalokuhwono. Aˈamu
piˈnɨngo engoso nakuneˈno lalokwofo. Oso hwamneˈno
nakwo hofɨkimo wopɨngo ulohofoˈne Mpohumo jomo
ulɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Hofɨko nakumo wonyo
nelohofahonɨngkofi nakwo hofɨkimo oso wonyo hiso
hofɨkimo aku muyofoho. Oˈo, nakwo tɨmoˈnohini
uhwontohumalohwono.
13 Hofɨko nakuneˈno sitofo wonyo nelahonɨngkofi nakwo
hofɨkimo sɨmeho pompengo ifɨsyumofoˈne hungkuno
wopɨngoˈnohini ulɨwoˈnɨngkuhwono. Nakwo olo hwaho
loponjo hintalinyo paˈnyo hwonaˈnyoho. Nakwo aˈamu
jopaho hoˈnaofɨwoˈnɨngkohofo paˈnyo hwonaˈnyoho. Oso
paˈnyoso nakwo neˈno humomopontani olohonta oseˈno
humalohwono.

Aˈamu Koulinɨso hofɨko Poulɨye yahinomo tɨfi unɨngkafe.

14 Ngko olo hungkuno mtɨˈmokohe loso sekumo
wonɨmango ifisyasemofoˈneˈmaho. Oˈo, awonoho. U, nje
mehomi soku, ngko sekumo hitoho ntofantokunjo soku,

sekwo olo nje hungkuno lomo nupa'nɨngkuji huno nto'no fɨsyafɨhupmno. Yahino wopɨngoso wolosetɨhwamne'no yohono.

15 A'amu pi'nɨngo engo hwalɨkeno angaʼnohino hwalɨkeno, oso hwa hofɨko sekumo nose'mantɨfi hofɨko Kɨlaisɨye yahino so'no losetɨhwawo'nɨngkohofoso oso wopɨngofoho. Oso'no ngko hungkuno ane hwo'nyoho. I oso'no senɨngkwohwo sohwo pi'nɨngohwo'maho. O'o ngko senɨngkwohwo ne sohwo'ni ngko Poulɨ'nyoho. Ngko nɨhu'no sɨmo'mo Jisas Kɨlaisɨye yahino so'no losetɨhwahonɨngko sekwo kakoe hungkuno wopɨngo somo nupa'nontɨfi Kɨlais kakimo inɨngkawentɨfi sekwo nje mehomi ne imo'nɨmentohofofoho.

16 Olo hungkuno loso yokumpohn'nyo waselɨmonne'no yohono. Sekwo ngko senɨngkwohwo ne sohwo'niye hunoso mafɨkuji sekwo nje yahino somo tɨfi finɨngkamno.

17 Oso hiso'no ngko sekuye pone'no Timoutimo uhwo-jalokweno. Kako nje hwomu ne pa'nyo hweho. Ngko kakine'no nɨmo'nɨwo'nɨngkiso hweho. Kako nakwoe Hwe Engo Kɨlaisɨye syoho somo hofiyo'no mokosyohu-mawo'nɨngkiso hweho. Ngko Kɨlaisɨye yahino wopɨngo osomo inɨngkowalokwe so'no Timouti kako sekwoe hunomo wasefohoto'monte'nefoho. Oso Kɨlaisɨye yahino hiso nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwiye pa'nyo'maho. O'o, kakoe yahinoso songo wonyoangkafofoho. Timouti kako sekumo a'amu ango'meemjo somo Anɨtuye hungkuno lutɨhwawo'nɨngkoheso sekumo wolosetɨhwamontonoho.

18 A'amu sekwo'nji humalofoso ole lalokwofo Poul kako nakumo mone'manehoho. Ose lontɨfi hofɨko hofɨkoe hunomnohini inɨngkawentɨfi yokumpohn'nyo imo'nalokwofo.

19 Nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwo kako nje honɨngkano mopɨjasiyo'njo ihwoso'no ngko sekwoe angopo komo'no wose'ma'monnoho. Ou, osopo nose'mahm'mo ngko oso ango hopo soponjo a'amu yokumpohn'nyo imo'nɨmentohofo osohwafe hungkunoso mupa'nɨmnehono. O'o, hofɨkoe syoho hofɨko Anɨtumne'no yalokwofo osomo ngko yamofo uloho'monnoho. Oso syoho hiso ne'njotɨkeno. Ne anetɨkeno, lɨ'mo uhwonɨmonnoho.

20 Anɨtu kakoe a'amu ne somo mokosyohumawo'nɨngkiso oso hwa hofɨko mango'nohino hwa'maho. O'o, hofɨko Anɨtuye Towahunofe yokumpohn'nyoso hi'njo hwafoho. Oso'no hofɨkoe syoho iwo'nɨngkohofoso ne'njofoho.

21 Oseso sekwo peho'no semo'nosoto. Ngko sekumo nose'mahm'mo peho hungkuno selɨmnehono. Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'manji ngko sekumo nto'no

mesehwajiyoˈne sɨmeho tohinoˈnji yoka yokumpohnˈnyo walɨmonnoho. I sekwo nje hungkuno homo somo hofiyoˈno inɨngkafijoˈmanji ngko hungkuno wonyoangkafo waselɨmonnoho. Osoˈno ngko sekumo pipi seloho'mnehono. Oˈo, sekwoe syohofoho.

5

Ango Koulin sopo yahino pisakinoˈnjo woˈnnyoponoho.

1 Aˈamu fehohnjoso hofɨko sekumneˈno ole ntɨmalofi, Sekwoe ango sopo yahino pisakinoˈnjoso iˈmofapohoho. Oso yahino nɨhuˈno wonyoso aˈamu Anɨtumo inɨngkunyoso hofɨko oso yahino hiso mifitnnehofo. Oso yahino hiso olenoho. Hwe fihwo kako kanɨngkwohwoe ape maˈmasofoho.

2 I oseso sekwo sekwoe yofeso pehoˈno hoˈnomoˈnalokwofo. Osoˈno sekwo yokumpohnˈnyo yahinoso nohoˈnaofɨkuji sekwo humotaho fisahnnɨmno. Oso yahino hisoˈno sekwo wonɨmango wasenono. Sekwo oso hwe yahino wonyo yalokunjo huhwo sohumo sekwo wae yaofɨkujoˈno kako sekwoˈnji apaˈno Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne nomɨhuˈmɨkukutoho.

3 Ngko sekwoˈnji mohumuleno. I osoˈno ngko sekuneˈno huno neˈno syosefɨsyalokwe soˈno ngko sekwoˈnji hopa humaleno. Osoˈno oso hwe yahino wonyoˈnjo sohumneˈno sekwo ngkoˈnji ulohofaneˈntnneˈno hungkuno nto mtitoˈmaleno.

4-5 Sekwo Kɨlaisɨye yofe soˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo sopo uhuˈmokahonɨngkofi nje huno sohwo kako sekwoˈnji humasoso ngko sekwoˈnji hopa humaleno. Oseso nakwo Jisasɨye yofe soˈno uhuˈmokuhwasi nakwo kakoe yokumpohnˈnyoˈnji nakwo oso hwe huhwo sohwo kako oso yahino wonyo somneˈno sɨmeho uwoloˈmokono lɨhwasi nakwo kakimo wae yaofɨhwasi Setenɨye ahomo hwe huhwo sohumo uhumojano. Seten kako oso hwe huhwo sohumo nomahwosi kako yoˈmayo tango kakimo uyɨhwosi kakoe aˈapaho wonyo umokumontonoho. Sekwo ose ulohofɨkujoˈno oso hwe huhwo sohwo kakoe sɨmeho uwoloˈmokoso sohwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais asomo poso sohonta oso hwe huhwo sohumo asomo utɨmaˈmontonoho.

Poul kako aˈamu Koulin somo hwe wonyo imaso sohumo wae feeopmno ulɨmentisofoho.

6 Sekwo yokumpohnˈnyo yahino iwoˈnɨngkohofoso oso yahinoso wopɨngoˈmaho. Nakwo huno wonayono. Tongo sɨhu kolofɨhwasi oso huyo weˈe nonto sɨhu

kolofofisɨngkitofomasoso oso huyo mijo nonto tongo mɨkufo hopiˈnonohino somo nɨhuˈnahone mijo uwolofososo oso tongo mɨkufoso nɨhuˈnahone wonyo umoˈnɨmontonoho.

7 Oso hwe kako wonyo yalokunjo sohwo kako oso huyo wonyo oso paˈnyo hweho. Kako sekwoˈnji neˈno humasoso oso tongo wonyo imoˈnɨwoˈnɨngkiso hopaso sekwo hopiˈnono wonyo wasemokumontonoho. Oseso sekwo kakimo wae yaopijoso sekwo wonyo ane wopɨngoˈnohini wohumantɨfeho. Tongo huyo aneˈnjo paˈnyo nohumafɨkuji sekwo oso yahu *sipsip* wonyo nɨhuˈno aneso hofɨkoe wonyo somneˈno fonjokisahumentohofo hopa umoˈnantɨfeho. Oso yahu hiso ne nakwoe wonyo somneˈno fonjokisahumentohofoso nakwoe Hwe Engo Kɨlaisɨyoho.

8 Osoˈno nakwo nohumehwasi Kɨlais kako wonyo nɨhuˈno ane sohwo nakwoe wonyoˈne poyo peˈnɨmentiso soˈno huno wosyofɨsyantanoho. Nakwo huno ose syofɨsyɨhwasi nakwo yahino wonyo nɨhuˈno ane nohumehwasi honɨngkano wopɨngoˈnohini uyano. Hungkuno nehopiˈnohini wolano.

9 Nomˈne iyoswo sekuneˈno nto mtɨˈmokumentoheso ole mtɨˈmokumentohono. Aˈamu hofɨko ape mayo yahino somo wonyo imokuwoˈnɨngkohofo sohwanji sekwo nomajopohiˈnɨngkutoho. Ose semtɨˈmokimentohefoho.

10 Ngko oso hungkuno aˈamu Anɨtuye hungkuno mupaˈnyoˈnjo oso hwamneˈno mtɨˈmokumentoheˈmaho. I aˈamu hofɨko Anɨtuye hungkunomo mupaˈnyoˈnjo sohwa hofɨko ape mayo yahino osomo wonyo umokuwoˈnɨngkohofofoho. Hofɨko nomˈne aˈamufe yoˈmayo soˈno hi umoˈnɨwoˈnɨngkisofoho. Hofɨko nomˈne aˈamu sohwafe yoˈmayoso hufo iwoˈnɨngkohofofoho. Hofɨko Anɨtu songo neˈno humayo sohumo hwotoho fentɨfi hwasyo anɨtu oso hwamo uˈmawoˈnɨngkohofofoho. I sekwo oso aˈamu hopiˈnonohino huhwo sohwamo ulɨkoˈmano lɨkujɨˈmanji sekwo ntɨˈmne hwasilo. Olo hwaho lopo oso aˈamu huhwo sohwamo sekwo ulɨkoˈmapitnneso honɨngkano aneponoho.

11 I osoˈno nje hungkuno semtɨˈmokimentohe hwapɨngo neso olenoho. Hwe fihwo kako ngko Anɨtuye aˈamu ne hwoˈnyoho, ose seloso sohwo kako yoˈmayo wonyo neˈno yɨhwosoˈnoˈmanji sekwo kakoˈnji nomajopohiˈnɨngkutoho. U, kako ape mayo yahino somo wonyo imokososo i, kako nomˈne aˈamufe yoˈmayo soˈno hi umoˈnososo, kako hwasyo anɨtu sohwoe honɨngkano hwasyo somo inɨngkawesoso, kako nomˈne aˈamu somo hungkuno wonyo ulososo, kako mijo yokumpohnˈnyo nɨngkuhwosi nilohofososo nomˈnefe yoˈmayoso hufo masoso oso aˈamu huhwo sohwoˈnji sekwo

nomajopohiˈnɨngkutoho. Oˈo, nɨhuˈno awonoho. Aˈamu ose sohwoˈnji sekwo kakoˈnji wosopayo manɨfitnnehofo.

12-13 Aˈamu Anɨtuye aˈamu ne mmoˈnyoso hofɨkoe yahino somneˈno nakwo yamofo mulohofanehwono. Oˈo, nakwoe syohoˈmaho. Anɨtu kakoˈnohini yano ulohmmontonoho. U, nakwoe syoho neso Anɨtuye aˈamu neso hofɨko nakwoˈnji humalohwono, hofɨkoe yahino somo yamofo ulohofasoso ntoˈno womɨhwojantanoho. Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi,

Aˈamu fihwo sekwoˈnjo mtaˈango sohwo kako yahino wonyo neˈno iwoˈnɨngkisoˈmanji sekwo kakimo ulɨmno.

Kɨko nakwoˈnji nejokohumahotoho.

Ose ulɨmno kako sekwoˈnji nosejokohumahwoloho. Wayo feeopmno.

Ose mtɨˈmokumentohofofoho. Osoˈno sekwo oso hungkuno homo somo finɨngkamno.

6

Nakwo aˈamu Kɨlaisɨmo inɨngkawoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nomˈne aˈamu somo hungkuno ikwolofoˈne ango sopono ipemotohwaloho.

1 Aˈamu hufaˈu sohwaˈu Anɨtumneˈno sɨmeho unyo sohwaˈu siko yoka hnnɨngkohosɨsi siko oso yoka hiso ikwolofoˈne sopo motusoso wopɨngotaho. Oˈo, aˈamu Anɨtumo sɨmeho muyoˈnjoso hofɨko oso hungkuno somo mɨhwajiyoso wopɨngoˈmaho. Osoˈno sekwo wonɨmango masotaho. Anɨtuye aˈamu ne sohwa hofɨko ntoˈno womɨhwajɨfe.

2 Sekwo olo soˈno huno maseyotaho. Hwangku nakwo Anɨtuye aˈamu ne hnˈnwi hwe moyaˈmi olo hwaho lopo humalofo sofe hungkunomo ukwolofantanoho. Osoˈno huno maseyotaho. I, hwangku sekwo aˈamu hopiˈnonohinofe hungkuno ikwolopijoˈmanji u oso hungkuno weˈe yoka hnnalokusiyo soˈno sekwo ole lolalokwofo. Oso yoka hungkuno homo somo ntoˈno mɨhwajiyoso nakwo hopoˈmaho. Ose lolalokwofo.

3 I oso paˈnyoso nakwo aˈamu ahwomomjofe yahino homo homo yano ilofanefoho. Osoˈno sekwo huno maseyotaho. Ou, hwangku nakwo ose yasoˈmanji olohonta olo hwaho loponjo hungkunoso nakwo ikwolofoso hoponoho.

4 I oseso sekwo yoka hiˈnjo hwasɨˈmanji u sekwoeˈnohinofoho. Oso hungkuno hiso sekwo ntoˈno mɨhwajɨmno. Sekwoe hungkuno somo aˈamu mempo hohnjo sohwa hofɨko Anɨtumo minɨngkayoˈnjo sohwamo sekwo sekwoe yoka hungkunoso nomotuˈmafɨkutoho.

5 Ngko olo hungkuno sekumo selalokwe loso'no
won+mango wasenono. Sekwo An+tuye a'amu ne
sohwanj+'mta'ango hwe fihwo sekwoe yoka hungkuno
nto'no muhwajiyo'neso mohumuliyoho. Awolaho. O'o,
a'amu pi'n+ngo humalofo. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo
imo'nont+fi mempo hohnjo a'amu sohwafepono
motawowo'n+ngkohofo kuyoho.
6 An+tuye a'amu ne hufa'u sohwa'u siko yoka hungkuno
hi'njo sohwa'u siko oso yoka hungkunoso mempo
hohnta'ango sohumo motausoso oso wonyofoho. I oso'nji
siko a'amu An+tumo s+meho hi'ntnnono muyo'njo sohwamo
sikoe hungkunoso motu'mayoso n+hu'no wonyofoho.

7 I sekwo An+tuye a'amu ne soku sekwo yoka hn-
nalokwofo so'no sekwo An+tuye hon+ngkano somta'ni nto
p+wahu'malofo. A'amu sekumo wonyo seloho'malofo so'no
sekwo oso wonyo seloho'malofo homo somo s+meho tohino
ne'no peho'neto. Hof+koe syohofoho. U, hof+ko sekwoe
yo'mayoso hufo mapijo'manji sekwo t+mo'nohini uhwonto-
humamno. Sen+ngkwa'wehwosafoho.
8 I sekwo ose miyalokuyohofo. O'o, sekwo soku sekwo
sen+ngkwa'wehwosa senampijamo wonyo ulohofalokwofo,
ose yont+fi sekwo hof+kimo hwayo it+hwant+fi sekwo hof+koe
yo'mayoso siki malokwofo. U, sekwo ose yont+fi sekwoe
a'amu somo wonyo ulohofalokwofo.

9 A'amu yahino wonyo'njoso hof+ko An+tu mokosyohu-
maso ango sopo mu'mapitnnefoho. Oso'no sekwo huno
maseyoho liyohoho. Sekwo sekwoe s+mehomnohini hwasyo
hungkuno hnn+ngkutoho. A'amu a'mohufo yoso sohwo,
a'amu hwasyo an+tu oso hwamo t+fi in+ngkaweso sohwo,
a'amu ape mayo yahino somo wonyo imokoso sohwo, u
a'amu fihwo kako ape pa'nyo imo'nonto nom'ne hwe'nji
kifosyoho loho'n+wo'n+ngkisiyo oso hwanji
10 hufo iwo'n+ngkohofo sohwanji nom'ne a'amufe
yo'mayo so'no hi umo'n+wo'n+ngkiso sohwanji, a'amu mijo
yokumpohn'nyo nont+fi nilohof+wo'n+ngkohofo sohwanji
nom'ne a'amumno sitofo l+wo'n+ngkohofo sohwanji, a'amu
nom'ne a'amufe yo'mayoso siki mawo'n+ngkohofo sohwanji
oso a'amu hopi'nonohino huhwo sohwa hof+ko An+tuye
ango kako mokosyohumaso sopo mu'mapitnne hwafoho.
11 I sekwo a'amu fehohnjo soku sekwo oso a'amuso pa'nyo
humamotofo kuyoho. Oso'no An+tu kako sekwoe wonyoso
wae yasemofonto kako sekumo kako'ne nto sema'maso kuy-
oho. Oso'no An+tu kako sekumo wop+ngo kuyoho selalofoho.
Hwap+ngoso nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais kako wop+ngo

selohofahonɨngki Anɨtuye Towahuno sohwo kako sekwoe sɨmeho moˈmo syoho yalofoho.

Anɨtuye aˈamu ne hnˈnwi nakwo Anɨtuye angoˈnwoho. Osoˈno nakwo nakwoe aˈapahomo ntoˈno womokosyohumunano.

12 Aˈamu fehohnjoso ole lalokwofo. Yoˈmayo yahino Anɨtu kako ngkineˈno hano mopitofasiyoso ngko imeso oso hisoˈno honɨngkano wonyo anefoho. Oso hungkuno lalokwofoso nehopeho. I osoˈno yahino fehohnjoso ngkimo monɨfoˈmanehoho. Oso yahino homo somo ngko neˈno iˈmeˈno oso yahino huhwo sohwo ngkimo monɨsɨkwajonehoho. Oˈo, ngkimo yokumpohnˈnyo wokenɨmokosyohumamontonoho. Oseso ngko oso yahino hiso mimnehono.

13 Aˈamu fehohnjoso ole lalokwofo. Wosopayo hopiˈnonohinoso nakwoe sɨmehomnefoho. Nakwoe sɨmehoso wosopayoˈnefoho. Oso hungkuno lalokwofoso nehopeho. I osoˈno hwangku Anɨtu kako aˈapaho songo nejapɨhwosoˈno aˈamufe sɨmeho yoˈmayo wopayo oso kako moiˈwo umokumontonoho. I osoˈno nomˈne yahino soˈno huno fɨsyafɨhupmno. Anɨtu kako hweˈnji apeˈnji mtɨˈmokumentisoso aˈapahoso akngkilɨkeˈne mtɨˈmokumentisoˈmaho. Oˈo, nɨhuˈno awonoho. Nakwoe aˈapahoso Anɨtumo inɨngkayoˈnefoho. Nakwoe Mpohwo Anɨtu kako nakumo nefoˈmayoˈnefoho.

14 Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyoˈnji kako Jisas nakwoe Hwe Engo sohumo ulɨkaˈmentisofoho. Hwangku nakwo poyo peˈnasoso kako Jisasɨmo piˈnɨmo mtaˈni ulɨkaˈmentiso hopaso nakumo hwangku nelɨkafonefoho.

15 Sekwo huno olo soˈno fɨsyafɨhupmno. Sekwo Anɨtuye aˈamu ne soku sekwoe aˈapahoso Kɨlaisɨyefoho. Oseso ngko Kɨlaisɨye aˈapaho fehohnjo sohwoˈni ngko oso Kɨlaisɨye aˈapaho hiso oso aˈmu hwaˈntesimo ufohiˈnɨmontaho. Oˈo, nɨhuˈno awonoho. Nehopeho.

16 Hwe fihwo kako oso ape mayo yahino osomo mtɨhupehwosi oso ape hwaˈnte nonjimo ufohiˈnoso sohwo sikoe aˈapahoso nɨhuˈno angaˈno umoˈnɨmontonoho. Osoˈno huno maseyotaho. Anɨtu kako ole nalohoho. Hwe fihwoˈnji ape hihnˈnji ufohiˈnisoso sikoe aˈapahoso nɨhuˈno angaˈnohinoho. Ose nalohoho.

17 Hwe fihwo kako nakwoe Hwe Engo Kɨlaisɨmo ufohiˈnoso sohwo siko afa umoˈnanjiyoho. Sikoe neso angaˈnohinoho.

18 Akngkilɨke yahino soˈno iˈwaho ntoˈno fiyɨmno. Anɨtuye hwe moyaˈmi ne sokumo aˈamu fefoyo yahino wonyo somo inɨngkawowoˈnɨngkohofoso hofɨko oso honɨngkano

wonyo homo somo upesemotowano lɨkuji ikujoˈno sekwo oso aˈamu somtaˈni nolahnˈnɨngkuji hiyaso fohumpopmno. Olo fefoyo yahino wonyo soˈnji akngkilɨke yahino soˈnji aˈamufe aˈapaho wonyo imokuwoˈnɨngkisofoho. I nomˈne yahino wonyoso aˈamufe aˈapahomo oso paˈnyoso wonyo mmokonehoho.

19 Sekwo olo soˈno huno waseyono. Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngoso sekumo sejopahonɨngki sekwo kakoˈnji humalofo. I kako sekumo humaho. Osoˈno sekwoe aˈapahoso kakoe ango kuyoho. I osoˈno kɨko jɨje aˈapahoso kɨko kakwoˈyohwosi momokosyohumuhnno. Osoˈno jɨje hunomnohini inɨngkahutoho.

20 Oˈo, awonoho. Anɨtuye Towahuno kumokosyohumaho. Hwapɨngoso Anɨtu kakoe hwomu angaˈnohino sohwoe honɨyoˈnji mpe esemaˈmentisofoho. Oseso yoˈmayo yahino wopɨngoso Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokiyoˈneso osoˈnohini fiyɨmno.

7

Hwe kakoe apeˈnji ntoˈno humayoˈne hungkunofoho.

1 Oso hungkuno sekwo ngkineˈno mtɨˈmokumentohofo soˈno ngko sekumo aku wasemtɨˈmokimneˈno yohono. U, hwe fihwo kako ape momasoˈnjo hwosijo humayoso oso wonyoˈmaho.

2 I osoˈno aˈamu piˈnɨngo engo honɨngkano wonyo yalokwofo soˈno hwe fihwo kako apemneˈno sɨmeho fefoyo umoˈnososo kako yahino wonyo nuˈmanoho lɨhwosɨˈmanji e, kako ape womano. U sekwo moyaˈmi angaˈno angaˈnohino sofasi sekwo hwehwamneˈno syafɨsyɨkujɨˈmanji e, hwehwamo umaˈnɨmno.

3-4 Apesi kako kakoe aˈapahoso kako momokosyohumuniyoho. Oˈo, awonoho. Kakoe hwehwo mokosyohumaho. I oso hopaso hwe sohwo kakoe aˈapahoso kako momokosyohumunyofoho. Oˈo, awonoho. Kakoe ape kako mokosyohumaho. I osoˈno hwe sohwosi jɨje ape saho wofosyowaho kilɨhwosoˈno kɨko ngkilaho ulohotoho. I oso paˈnyoso ape siki jɨje hwehwo afa saho wofosyowaho kilɨhwosoˈno kɨko ngkilaho ulohotoho.

5 Siko ape nomaˈnɨngkohosɨsi siko saho wofosyowaho lohosɨsi iˈwaho lohoˈnɨngkohosiloho. I osoˈno siko osohi soˈno sɨmeho afa inɨngkohosɨsi sɨkuno Mpohumo jomo ujoˈne somo iˈwaho weˈenepi fehumunyo. Ehumahosɨsi Mpohumo jomo ulinyo. Oso wopɨngofoho. Oseso hwangku siko sikoe aˈapahoso apaˈno nemˈno mɨhumokininyo. U, siko sikoe aˈapahoso nemˈno komoˈno momɨhuˈmokinyoˈnjo yohosɨsi

humentanɨngkohosɨsi Seten kako sikoe sɨmehomo wonyo
wasemokumontonoho.
6-7 Oso hungkuno ngko selalokwe soˈno sekwo
ngkimo aku ntohonɨmentohofofoho. Aˈamu Anɨtuye
hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa olo soˈno hofɨko
mamtɨˈmokumentohofofoho. Osoˈno sekwo ape womano
lɨkujɨˈmanji noho mapmno. I osoˈno ngko huno
ole niyohoho. Hwe moyaˈmi hopiˈnono hofɨko ape
momaˈnyoˈnjo hwosijo ngko hopa humafijoso oso
wopɨngofoho. I, Anɨtu kako nomˈne aˈamu sohumo
ulɨmontono, Kɨko ape maho. Aˈmu simo ulɨmontono,
Kɨko hwehwamo umaˈnyo. Ose ulɨmontonoho. I
nomˈnehumo ulɨmontono, Kɨko ape nomahotoho. Kɨko
hwosijo fosyohumantono. I nomˈne simo ulɨmontono.
U, kɨko hwehwamo mumaˈnyoˈnjo yawoso fɨwentono. Ose
ulɨhwosi kako oso aˈamu homo somo kakoe yokumpohnˈnyo
uyahonɨngkuhwosi oso aˈamu hiso Anɨtuye hungkuno homo
somo hofiyo unɨngkohwantɨfeho.

8 Hwe moyaˈmi ape momaˈnyoˈnjo sɨkunonji moyaˈmi
hofɨkoe hwehwa poyo nto peˈnɨmentohofo osofahnnonjimo
ngko ole selalokweno. U sekwo ngko paˈnyo humayoso oso
wopɨngofoho.
9 U, hwe fihwo kako apemneˈno sɨmeho fefoyo
uyosoˈmanji oso sɨmeho fefoyo huno somo monje
meesiyoˈmanji u, kako ape womano. U, aˈmu fisi kako
kakoe huno sɨmeho osoˈnji huno ole syafɨsyoso u, ngko
hwehwamo umaˈnɨmo lososi oso wopɨngofoho. Kako
umaˈnono. U hwe fihwo kako ape womaˈmo loso sohwo
kako ape momasoˈmanji u kakoe sɨmeho moˈmo fefoyoso
weho. U, aˈmusi kako hwehwamo umaˈnɨmo lososi kako
hwehwamo mumaˈnyoˈnjoˈmanji aˈmusi kakoe sɨmeho
moˈmo fefoyoso weho. Osoˈno oso hwe sohwo kako ape
womano. Aˈmusi kako hwehwamo umaˈnono.
10 U, sekwo hwe moyaˈmi ape nto maˈnyosiyoswahnneˈno
olo honɨngkano hungkunolo selalokweno. Olo hiloso ngko
nje huno mtaˈango maselohoyohono. Oˈo, Anɨtu ntapmma-
sofoho. Oso hiso olenoho. Aˈmu siki kɨko jɨje hwehumo
nulɨkoˈmahotoho.
11 U aˈmu hisi kako kakoe hwehumo ulɨkoˈmaˈmasosi
kako kengo nompo siki humasosi kako nomˈne huh-
wamo mumaˈnonehoho. Oˈo, kako siki wohumamo
loso'manji wopɨngofoho. Sijo wohumano. I ngko olopo
siki humayoso ngkilaho, ose loso'manji kakoe hwehwo
sɨmoˈmjo nongkumo apaˈno umaˈnono. Siko sɨmeho afa
umoˈnanjiyoho. Oso paˈnyoso hwe sohwosi sekwo sekwoe
apeso wae yaofɨkutoho.

12 Olo hungkunolo ngko Poulɨ'ni nje huno mta'ni
syofɨsyomanji waselɨmne'no yohono. A'amu Anɨtuye
hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa olo so'no
mamtɨ'mokumentohofofoho. Hwe fihwo kako Anɨtuye
hungkunomo inɨngkunyo sohwo kakoe ape kako Kɨlaisɨmo
minɨngkayo'njosi kako nje hwehwo'nji wohumamo loso
simo oso hwe huhwo sohwo kako kakoe ape hisimo wae
yaofɨhwoloho.
13 U, a'mu fisi kako Kɨlaisɨmo inɨngkunyo siye hwe-
hwo kako Kɨlaisɨmo minɨngkunyo sohwo kako nje ape'nji
wohumamo loso sohumo kakoe apesi kakoe hwehumo
mulɨko'manehoho.
14 Oso hiso'no sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako
Kɨlaisɨmo minɨngkunyo sohwo kako kakoe ape Kɨlaisɨmo
inɨngkunyosi oso a'mu siye hunomo hwehumo epojisosy-
ohumaho. U, hwe fihwo kako Kɨlaisɨmo inɨngkunyo sohwo
kakoe ape Anɨtuye hungkunomo minɨngkunyo siya'u oso
hwe sohwoe hunoso kakoe apemo epojisosyohumaho. Anɨtu
kako oso pa'nyo muhwonyo'njo yontentesi u oso hisiya'uye
mehomi somo Anɨtu kako ole ulɨhwonesohilo. Sekwo
nje mehomi ku'maho. Ose ulɨhwonesohilo. Oso hisiya'u
hwehwolaho, u a'mutaho, anga'nohino kako Anɨtuye
hungkunomo tɨfi ne'no inɨngkaweso'manji oso hisiya'u
sikoe mehomi tɨpemahosɨsi oso anga'nohino Anɨtumne'no
huno uyalokuso so'no Anɨtu huno syofɨsyɨhwosi mehomi
sohumo wopɨngo uloho'montonoho.
15 Anɨtu kako kakoe mehomi sɨmeho pompengo'nji
humafitnne'ento joho selɨwo'nɨngkisofoho. Ikujoho
mafongki'nɨfitnnehofo. Oso hiso'no hwe Kɨlaisɨmo
inɨngkamentiso sohwoe ape kako Anɨtumo inɨngkayo so'no
ngkilaho lososi kako kakoe hwehumo wokilɨko'ma'mo
uloso'manji oso hwe huhwo sohwo kako kakoe apemo
yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho. U, ape
Kɨlaisɨmo inɨngkahosɨsi kakoe hwehwo sohwo Anɨtumne'no
ngkilaho. Nje ape Kɨlaisɨmo inɨngkawesɨsi ngko wae
weekumo'mo uloso'manji ape hisi kakoe hwehwoe
hungkunomo mamtɨhupenohoho.
16 U, Kɨlaisɨmo inɨngkuso a'mu ne siki kɨko jɨje hwe-
hwo kako Anɨtumo minɨngkayo'njo osohumo kɨko kako'nji
humahoji ufo'majoso kako Kɨlaisɨmo inɨngkaweso so-
hwo umo'nɨmontolɨkeno. Oso'no kɨko huno makiyohoy-
ohoho. U, sekwo hwe Kɨlaisɨmo inɨngkayo sohwasi sek-
woe ape sofa hofɨko Anɨtumo minɨngkayo'njo sofamo
sekwo hofɨko'nji humafɨkuji ufo'mapijoso hofɨko Kɨlaisɨmo
inɨngkamentohofoso umo'nantɨfetɨkeno. Oso'no kɨko huno
makiyohoyohoho. Oso'no komo'no nulɨko'mahotoho.

Yoˈmayo ape mayoˈne yahino wopɨngo Anɨtu kako nakumo nejapinyoso neˈno uyano.

17 Oso hungkuno selohe soˈno syafɨsyɨkuji olo
soˈntnneˈno huno fɨsyafɨhupmno. Olo hungkuno hiloso
ngko Anɨtuye aˈamu angoˈmeemjo humalofo somo
uyɨwoˈnɨngkohefoho. Sekwo Anɨtuye hungkunomo
mupaˈnyoˈnjo nohumentanɨngkofi Anɨtu kako sekumo
kakineˈno inɨngkayoˈne joho selɨmentiso osohonta
sekwoe yahino kengo kengo seˈmaˈmentiso soˈno huno
wosyofɨsyano. Yoˈmayo yahino wopɨngo hiso Anɨtu
kako sekwo aˈamu angaˈno angaˈnohino sokumo yano
selohmmentisofoho.
18 Yahino kengo kengo soˈno selalokweso yolohoso
olenoho. U aˈamu Juta fihumo aˈamu hofɨko kakoe
aˈapaho sɨhu ukoloˈmentohofo sohwo kako hwangku
sohonta Kɨlaisɨmo inɨngkahwosi hwangku kako oso
aˈapaho sɨhu koloˈmentohofoso nomahwosi kako apaˈno
wamɨfohiˈnɨmontolaho. Oˈo, awonoho. U nomˈne aˈamu
temtitofo kengo mtaˈango fihwo kako kakoe aˈapaho sɨhu
makoloˈnnyo sohwo kako Anɨtumo inɨngkahwosi kako
aˈamu Juta paˈnyo aˈapaho sɨhu wakoloˈnɨmontolaho. Oˈo,
awonoho.
19 Nomˈnehwafe yahinoso pehoˈno maneˈelo. Aˈapaho
sɨhu koloˈnyo soˈnji aˈapaho sɨhu makoloˈnyo soˈnji oso
yahino hiso neso anefoho. Yahino neˈnjoso Anɨtuye
hungkunomo tɨfi ntoˈno inɨngkayo soˈnohinoho. Os-
omneˈnohini fɨsyafɨhupmno.
20-22 Nomˈne yahino kengo soˈno yolohoso waselɨmneˈno
yohono. Hwe fihwo kako aˈamufe syoho ulohofiyo so-
hwo hamniyoho motɨpemasoˈnjo siki ulohofiyo sohwo
kako ose nohumentanɨngki Anɨtu oso hwe huhwo so-
humo kakimo inɨngkayo soˈne joho ulahonɨngki oso hwe
huhwo sohwo kako Anɨtumo inɨngkawento kako oso
siki syohoso neˈno mjɨmɨwalofoho. Nusɨkwajiyoˈeno.
Oso hwe huhwo sohumo aˈamu hofɨko hofɨkoe syoho
somneˈno aho yokumpohˈnyo ko kemokosyohumafijoso
kakoe honɨngkano wonyoso kakimo apaˈno yokumpohˈnyo
mokumokosyohumanehoho. Oˈo, honɨngkano wonyo
somtaˈni Kɨlais kako kakimo isɨhutofokumaˈmasofoho. Oso
paˈnyoso nomˈne hwe fihwo kako nomˈni hwafe syoho
mulohofiyoˈnjo oˈo kakoe syohoˈnohini iwoˈnɨngkiso so-
hwo kako Anɨtumo inɨngkohwasi kako Kɨlaisɨye syoho ulo-
hofiyohwo umoˈnɨmontonoho. Oseso kɨko aˈamufe syoho
siki syoho ulohofiyontanɨngkuji Anɨtu kako kakineˈno joho
kilɨmasoˈmanji oso syoho homo somneˈno kɨko sɨmeho
tohino kumnɨngkuhwoloho. Oˈo, kɨko oso syoho hiso

ne'no fiyo. I tɨfi no'mo kɨko oso syoho siki yon-
tanɨngkiji oso syoho homo somo ulɨko'mayo'ne honɨngkano
nto i'mofapɨhwoso'no kɨko oso honɨngkano homo somo
finɨngkayo.
23 Anɨtu kako nakumo honɨngkano wonyo somta'ni
mpe enemayo'ne kakoe hwomu kakoe honɨyo
usɨhuma'mentisofoho. Oso'no nakwo kakoe syoho
ulohofi'nwoho. Nom'ne a'amufe hunoso jɨje hunomo
nomokokilo'mokokisyohumafɨkutoho.
24 Nje a'amu soku yo'mayo yahino wopɨngo kengo kengo
a'amu yontanɨngkofi Anɨtu kako a'amu homo somo kakimo
inɨngkayo so'no joho ulahonɨngki oso a'amu hiso hofɨkoe
yahino kengo kengo somo musɨkwojɨfitnnehofo. O'o, oso
yahino wopɨngo kengo kengo hiso Anɨtu'nji ne'no fiyɨmno.

Hwe moya'mi ape moma'nyo'njo sijo osofe hungkunofoho.

25 Sekwo hwe moya'mi ape moma'nyo'njo osomne'no
hungkuno ntohonɨmalofofoho. Olo hungkuno hilo
so'no a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo
sohwa mamtɨ'mokumentohofofoho. I oso'no Anɨtu
kako ngkimo wopɨngo ntohofonto kako huno wopɨngoso
ntopantokunjo so'no nje huno mta'ni waselɨmne'no yohono.
Oseso nje hungkuno hiloso hwasyo honɨngkano somo
mipesemotawenohoho.
26 Nje hunoso olenoho. Olohonta nakwo Anɨtuye a'amu ne
hn'nɨmo yo'mayo tango ne'malofoho. Oso'no hwe moya'mi
ape moma'nyo'njo soku sekwo humawo'nɨngkohofo hopaso
ne'no fosyohumantɨkuno. Oso yahinoso wopɨngofoho.
27 Ihwoni. Kɨko ape hi'njo hwosɨ'manji oso ape homo
somo kɨko nusɨkwajohotoho. I, kɨko ape ane sohwosi ape
mayoso'no huno nosyafɨsyohotoho.
28 I oso'no hwe fihwo kako ape woma'mo loso hwo'manji
u, kako womano. Oso yahino hiso wonyo'maho. I a'mu fisi
kako hwehwamo uma'nɨmo lososi ou, kako uma'nono. Oso
honɨngkano hiso wonyo'maho. O'o, wopɨngofoho. I oso'no
hwe moya'misiyoswa hofɨko olo hwaho loponjo tango engo
malokwofo. Oso'no sekwo hwe moya'mi ape moma'nyo'njo
soku oso tangoso sekumo se'mayoso wopɨngo'maho. O'o,
oso humalofo hopa humayoso wopɨngofoho.
29 U nje a'amu soku ngko ole selalokweno. Anɨtuye syoho
iyo so'ne sɨkunoso pi'nɨngo'maho. Oseso hwe ape ane
sohwo kako Anɨtuye syohoso yokumpohn'nyo iwo'nɨngkiso
oso pa'nyoso hwe ape'njo sohwo kako uyono.
30 A'amu sɨmeho tango'njo humantɨfi humotaho
lalokwofoso hofɨko oso tango hiso'no huno apa'no
nosyafɨsyɨkutoho. O'o, Anɨtuye syoho'nohini uyɨfe. A'amu

hofɨko sɨmeho wopɨngoˈnji hofɨko sɨmonyo yalokwofoso hofɨkimo yoˈmayo sɨmeho wopɨngo umokoso osoˈno huno apaˈno syafɨsyɨkutoho. Oˈo, Anɨtuye syohoˈnohini uyɨfe. Aˈamu kakoe hoˈyango angomneˈno hoˈyango mpe iwoˈnɨngkiso sohwo kako oso hoˈyango hisoˈno huno piˈnɨngo engo syafɨsyɨhwoloho. Oˈo, kako Anɨtuye syohoˈnohini uyono.

31 Aˈamu olo hwaho loponjo hamniyoho soˈno syoho yokumpohnˈnyo yalokwofoso hofɨko yoˈmayo mpe iyosoˈno hofɨko huno piˈnɨngo engo syafɨsyɨkutoho. Oˈo, oso yahinoso sekwo ikutoho. Hwapɨngoso olenoho. Nakwo huno ole nayohoho. Nakwoe hwaho soˈnji yoˈmayo soˈnji moiˈwo umoˈnɨmontonoho.

32 Ngko oleˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Sekwo yoˈmayo tango soˈno huno piˈnɨngo engo syafɨsyɨkutoho. Hwe ape ane sohwo kako Anɨtuye syoho somneˈnohini huno syafɨsyɨwoˈnɨngkisofoho. Kako Anɨtu kakoe sɨmeho wopɨngo umokiyo osoˈneˈno huno syafɨsyɨwoˈnɨngkiso hweho.

33 Hwe apeˈnjo sohwo kako yoˈmayo hofɨkoˈmontohwafe aˈapaho ufoˈmayoˈne soˈno huno piˈnɨngo engo syafɨsyɨwoˈnɨngkiso hweho. Yoˈmayo kakoe apefe sɨmeho wopɨngo umokiyoˈne osoˈneˈnohini syafɨsyɨwoˈnɨngkiso hweho.

34 Oseso oso hwe huhwo sohwo kakoe hunoso hufaˈuˈnjo hweho. Angaˈnohinoso Anɨtunefoho. Nomˈneso kakoe ape mehomi oso mokosyohumayoˈnefoho. U, moyaˈmi aˈmoyawoso osofanji mu sijo sofanji hofɨko huno ole wosyofɨsyantɨfeho. Ngko Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokumo lɨˈmo nje huno soˈnji nje aˈapaho soˈnji honɨngkano wopɨngoˈnohini uyɨmo. Ose wolantɨfeho. Oseso ape hwehwanjo sofa hofɨko nakwoe hwehwafe sɨmeho wopɨngo umokano lɨkuji hofɨko yoˈmayo ango mehomi oso ntoˈno wemokosyohumantɨfeho.

35 Ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso sefoˈmayoˈne selalokweno. Olo hungkuno ape mayoˈne hiloso sekumo yokumpohnˈnyo moklloˈmokomokosesyohumanehoho. Oˈo, sekwo Anɨtuye syoho hofiyo iyosoˈno selalokweno. Sekwo Anɨtuye syohoso yokumpohnˈnyo yontanɨngkiji yoˈmayo jɨje syoho homo somo wopɨjwakumoˈmo lɨhwosi ihwosoˈno kɨko oso homo somo wae yaofohoji kɨko Anɨtuye syoho somneˈno jɨje sɨmano motekulofo.

36 Hwe fihwo kako kakoˈne ape nto ufohotoˈnnyo sohwo kako Anɨtumneˈno syoho yokumpohnˈnyo yalokunjo soˈno ape mayoˈne sɨkuno kengo noˈmo hoˈnahinyo soˈno kako

kakoe apemneˈno sɨmeho fefoyo uyɨhwosoˈno kako oso ape masoso oso honɨngkanoso wonyoˈmaho.
37 I osoˈno hwe fihwo kako kakoe yokumpohnˈnyoˈnji yokumpohnˈnyo itoˈnonto yoˈmayo kako ape mayoˈne mosokosoke ulohofoˈne sohwo awonoho. I osoˈno kako kakoe sɨmehoso fefoyo uˈmaso osomo monje yasyɨhwosi i oso ape kakineˈno ufohotoˈmalofosineˈno kako ole loso kako neˈnohini yawoso wohumano loso sohwo Anɨtu kako kakimo uhwononteso hwe wopɨngo hweho ulɨmontonoho.
38 Oseso hwe fihwo kako kakoe ape ufohotoˈnnyo simo masoso oso wopɨngofoho. I osoˈno oso hungkuno selohe soˈno hwe fihwo kako Anɨtuye syoho somneˈno huno syafɨsyɨhwosi kako kakoˈne ape ufohotoˈnnyo simo mo-masoˈnjo yososo oso wopɨngoso yakoloˈnnyofoho.
39 U, aˈmu fisi kako kakoe hwehwo songo humunyo siyaˈu siko nɨhuˈnahone nto makotɨkuˈnnyo yaˈuyoho. I oso aˈmusi kakoe hwehwo poyo peˈnnyosi kako no-humahwosi huno ole syafɨsyoso, U, ngko hwehwamneˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Oso syafɨsiyoso wopɨngofoho. I osoˈno huno ose syafɨsyɨhwosi kako hwe Anɨtumneˈno huno syafɨsyonto inɨngkawoˈnɨngkiso oso humnohini umaˈnono.
40 I, nje hunoso olenoho. Oso ape aˈmoyawososi kako nomˈne huhwamo mumaˈnyoˈnjo yososi kakoe sɨmeho wopɨngoso yakoloˈnnyo umoˈnɨmontonoho. Oso hungkunoso nje huno mtaˈango selalokweno. Aˈamu kengoso hofɨko huno nomˈne kengo kosyofɨsyalokwofo. I osoˈno ngko huno moiˈwonoho. Anɨtu kakoe Towahuno huhwo olo hilo soˈno ngkoˈnji sɨmeho afa inalokuhwayo. Ose syofɨsyalokweno.

8

Hwasyo anɨtuneˈno tongo fonjokisasyɨwoˈnɨngkohofo osoˈne hungkunofoho.

1 Aˈamu fehohnjoso hofɨko hwasyo anɨtuneˈno yahu fonjokisasyɨwoˈnɨngkohofo soˈno sekwo ngkimo oso yahu hisoˈno hungkuno ntohonɨmalofo kuyoho. Osoˈno sekwo ngkimo ole ntɨmalofo. Olo yahu loso nakwo Anɨtuye aˈamu ne hnˈnwi wonantantaho. Manyoˈnjo uyantantaho. Ose ntɨmalofofoho. Olo hilo soˈno aˈamu huno kengo kengo mokosyohumalofo. Aˈamu fihwo kako huno ole syafɨsyɨhwoloho. Nje hunoso ntoˈnohinofoho. Aˈamu huno kengoˈnjoso hofɨkoe hunoso ntoˈnohinɨˈmaho. Aˈamu kako huno ose syafɨsyoso sohwo kako yokumpohnˈnyo imoˈnonto nomˈne aˈamuso monje esyalofoho. Oˈo, kɨko huno oloˈno fɨsyafɨsyo. Aˈamu olo hilo soˈno huno kengo kengoˈnjo soˈnji

nakwo sɨmeho uyano. Oso yahino wopɨngo huhwo sohwo
nakumo yokumpohn'nyo wonasosofito'mtonoho.
2 A'amu fihwa hofɨko huno ole syafɨhu'malofi, oloso
nakwo yo'mayo hopi'nonohino so'no huno nayohoho. Oso
a'amu huhwo sohwafe hunoso nto'no mosyafɨsiyofoho. Fe-
hohnjoso huno motɨpemaso'njo humalofo.
3 U, a'amu fihwo kako Anɨtumo sɨmeho uyɨwo'nɨngkiso
oso hune'no Anɨtu kako huno nto'no uyohoho. Nje a'amu
ne hwosoho ulalofoho.
4-6 Oseso oso yahu anɨtu hwasyo sohune'no
fonjokisasyɨwo'nɨngkohofo so'no ole selalokweno.
A'amu nakwoe Anɨtu ne sohumo minɨngkayo'njo sohwa
hofɨko ole lɨwo'nɨngkohofo, Yo'mayo ahwomomjo so'nji
hwahoponjo so'nji nakwoe hwe engo anɨtuyoho. Ose
lontɨfi oso hwamne'no hofɨko inɨngkawentɨfi hwomtame
ulohofɨwo'nɨngkohofofoho. I nakwo hn'nwiye Mpohwo
Anɨtu kako anga'nohinohwo humaho. Kako yo'mayoso
hwapɨngo hweho. Oseso nakwo kakoe'nwoho. Anɨtu
kako'nji humane so'no nakumo namtɨ'mokumentisofoho.
Jisas Kɨlais kako'nohini nakwoe Hwe Engo hweho. Kako
yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso mtɨ'mokumentiso
hweho. Nakwoe songo humayoso kakinta'angofoho.
Oseso nakwo oso hwasyo anɨtu sohune'no nakwo huno ole
nayohoho, neso anefoho. Anɨtu pi'nɨngo mohumuyoho. O'o,
nakwoe Anɨtu songo ne'no humayo'ne sohwo kako'nohini
humaho.
7 Oseso a'amu fehohnjo hofɨko hohonta hwasyo
anɨtumo inɨngkamotofoso hofɨko olohonta nakwoe Anɨtu
ne sohumo kahopi inɨngkowalokwofo. Oso'no hofɨko
hwasyo anɨtu ne anefoho eso'no huno nto'no muyofoho.
Oseso hofɨko ole syofɨsyalokwofo, a'amu hofɨko oso
yahu hwasyo anɨtumne'no fonjokisasyɨwo'nɨngkohofoso
hofɨko nifijoso u hofɨko oso hwasyo anɨtu sohwoe yofeso
ho'nomalokwofo. Ose syofɨsyalokwofo. Oso'no hofɨko
ole lalokwofo. A'amu hofɨko hwasyo anɨtu sohune'no
yahu fonjokisasyɨwo'nɨngkohofoso oso yahu hiso nakwo
naso'manji u nakwo yahino wonyo yalokuhwono.
8 Oso'no huno waseyono. Nakwo oso yahuso naso'manji
Anɨtu kako nakumo ole monalonefoho. Oso yahinoso
wonyofoho. U, nakwo oso yahuso manyo'njo yaso'manji
Anɨtu kako nakumo ole monalonefoho. Oso yahinoso
wopɨngofoho. Ose monalonefoho.
9 I oso'no sekwo nom'ne a'amu somne'no huno
fɨsyafɨhupmno. Anɨtuye a'amu ne fehohnjoso hofɨko
Anɨtumo sɨmeho we'e'nohini uyalokwofoso hofɨko
huno ole syofɨsyalokwofo. Hwasyo anɨtumne'no yahu

fonjokisasyohofoso nakwo naso'manji oso wonyofoho. Ose syofɨsyalokwofo. I sekwo soku sekwo huno ole syofɨsyalokwofo. Oso yahu hiso nakwo naso'manji oso wopɨngofoho. Honɨngkano wonyo anefoho. Ose syafɨsyɨkuji oso yahu hiso sekwo nonontanɨngkuji oso a'amu sɨmeho we'e unyoso hofɨko nosehonɨngkuji ole wolantɨfeho, U, hofɨko yahu nalokwofo. Oso'no ngko huhwo'nnonji wonano. Ose ko lɨkuji yahu nifijo'manji u hofɨko hofɨkoe sɨmeho mo'mo hungkuno hnnyoso hwotoho wofeentɨfeho. Ose ikujo'no Anɨtu kako wonyofoho ulɨmontonoho.

10 Sekwo a'amu yo'mayo so'no huno nto'nohino'njɨ'nwoho lɨwo'nɨngkohofo soku sekwo oso hwasyo anɨtuye ango somo nosyukuji yahu nɨngkahonɨngkuji a'amu nom'nehwo kako sɨmeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nyoso huno kengo kengo syafɨhu'nyo sohwo kako nosehonɨngkuhwosi kako oso yahu hwasyo anɨtu oso hune'no fonjokisasyohofoso kako huhwo'nji yahu hiso wonantɨfeho.

11 Ihwoni, senɨngkwa'wehwo huhwo sohwo oso hwe sohumne'no Kɨlais kako asomo utɨmayo'ne poyo pe'nɨmentiso oso hwe huhwo sohumo sekwoe huno wopɨngo so'nji sekwo kakimo wonyo umokantɨfeho.

12 Oso a'amu sɨmeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nyo sohumo sekwo wonyo umokufijo so'no sekwo Kɨlais huhumo wonyo ulohofantɨfeho.

13 Oseso ngko yahu fehohnjoso nonɨ'moho. Hwapɨngoso ngko oso yahu hiso nɨmeso nje nɨngkwahwoe honɨngkanoso wonyo umokumeso'no ngko oso yahuso apa'no manɨmnehono.

9

Poul kako Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo syoho so'ne hamniyoho momaso so'no sɨmonyo imentisofoho.

1 Ngko Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Olo hwahoponjo syoho hiloso a'amu hwahoponjoso montapmmentohofofoho. O'o, Anɨtu kako ntapmmentisofoho. Oso'no yo'mayoso ngkimo mokilo'mokomokonɨsyohumanehoho. *Apousel* nom'ne sohwa hofɨko nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨmo uhwonɨmentohofoso ngko huhwo'ni uhwonɨmentohefoho. Ngko kakine'no kakoe hungkuno loseku'mofahonɨngko sekwo oso hungkuno homo somo sɨmeho umentohofo so'no olo nje syoho homo losomo ne imo'nɨmentisofoho.

2 I oso'no a'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Olo hungkuno lɨku'mofo (*apousel*) syoho loso Anɨtu kako

Poulɨmo muyɨmmentisofoho. Ose ko lontɨfi sekwo soku sekwo Anɨtuye hungkuno nje mango mtaˈni upaˈontɨfi inɨngkamentohofo soˈno sekwo huno wopɨngo neso ole tɨpemaˈmentohofi, Poul kako Anɨtuye syoho nehopi yalofoho. Osoˈno nakwo huno nayohoho, Poul kako Anɨtuye *apousel* ne hweho. Sekwo oso hisoˈno huno seyohoho.

3 Aˈamu fehohnjoso hofɨko nje syoho somneˈno yoka ntɨwoˈnɨngkohofo soˈno ngko olo hungkuno homo losomo aku ulɨwoˈnɨngkohono.
4 Nekwo Mponopasɨˈnji Anɨtuye hungkuno aˈamu somo ulɨhwasoˈno hofɨko nekumo wosopayo ejapɨfijoˈmanji eˈwa, oso yahinoso wonyotaho.
5 Pitaˈnji nomˈne hwe Anɨtuye hungkuno lɨkuˈmofo (*apousel*) syohoˈnjo sohwanji Jisasɨye konɨngkwaˈwehwo sohwanji hofɨko moyaˈmi Anɨtumo inɨngkawowoˈnɨngkohofo osofamo ape maˈmentohofofoho. Hofɨko Anɨtuye hungkuno aˈamumo lɨkuˈmofoso aˈmusyanji emoyontɨfi lɨkuˈmofalokwofo somo sekwo wosopayo yoˈmayoso uyalokwofo. I oseso nekwo Mponopasɨˈnji nekwo ose yasoso oso wonyotaho.
6 I nekwo Mponopasɨˈnji hamniyoho syoho yontai hamniyoho hiso notɨpementai nekwo wopayo yoˈmayo oso mpe iwoˈnɨngkuhwoyo. I nomˈne sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno selahonɨngkofi sekwo wopayo uyɨwoˈnɨngkohofo kuyoho. Nekwo wosopayoˈne yoˈmayo soˈno jomo selonontentasi Anɨtu kako yahino ntoˈnohinɨˈmaho elɨhwonesohilo.
7 Olo soˈno huno waseyono. Hwe engo sohwafe aˈamu itokusoˈnjo sohwa hofɨko siki syoho liwoˈnɨngkohofo. Oˈo, awonoho. Hofɨko hamniyoho nomantɨfi wosopayo mpe iwoˈnɨngkohofo. Aˈamu wopasyoho iwoˈnɨngkiso osohwo kako siki syoho liwoˈnɨngkohoho. Oˈo, kako wopayo nomahwosi wanɨmontonoho. Aˈamu yahu mokosyohumayo sohwo siki syoho liwoˈnɨngkohoho. Oˈo, awonoho. Yahu fehohnjoso wanɨmontonoho.

8 Ngko olo hungkuno selalokwe losoˈno nakwo aˈamu olo hwaho lopo humalohwone hnˈnwi nakwo huno nayohoho. Oso hungkuno nehopeho lalokuhwono. I nakwoˈnohinoˈmaho. Oˈo, Anɨtuye hungkuno hi hiˈnjofoho.
9 Mouses kako hohonta olo hilo soˈno ole mtɨˈmokumento, Sekwo yahu *mpulɨmokau* sohwo hofɨko wosopayo *hwit* paho wae yaofoˈne hwotoho feehonɨngkuji sekwo hofɨkoe mango somo nopɨjumofɨkutoho. Ose mtɨˈmokumentisofoho. Oso yahu *mpulɨmokau* huhwo sohwo kako kakoe syoho somneˈno mijoho uyahonɨngkuhwosi wosopayo *hwit*

fehohnjoso wanɨmontonoho. Anɨtu kako oso yahu *mpulɨmokau* osomnohini syafɨsyonto nalɨmentisotaho.

10 Oˈo, nakwo aˈamu hiˈnnontnneˈno syafɨsyonto
nalɨmentisofoho. Anɨtu kako olo yahino losoˈno
umoˈnɨngkohoho. Aˈamu kako wopasyoho osomneˈno
hwaho ikutofɨwoˈnɨngkiso sohwoˈnji aˈamu wosopayo
toyo yahonɨngki huˈmemawoˈnɨngkiso sohwoˈnji siko
wosopayo fehohnjoso nomahnneˈenji syafɨsyonji syoho
iwoˈnɨngkisiyofoho.

11 Oso paˈnyoso nekwo Anɨtuye Towahunoso sekwoe
sɨmeho moˈmo uyo hulɨmentɨhwoyofoho. Oso
syoho imentɨhwoyo homo somneˈno sekwo yoˈmayo
aˈapahomneˈno ejapɨfijoˈmanji oso wonyotaho. Oˈo, oso
yahino hiso ntoˈnohinofoho.

12 Nekwo sekumo noselɨkoˈmahonɨngkuhwoi nomˈne
aˈamu sohwa hofɨko sekumo Anɨtuye hungkuno
losetɨhwahonɨngkofi sekwo hofɨkimo wosopayo yoˈmayoso
uyɨmentohofofoho. Ose uyɨmentohofo soˈno sekwo
hofɨkimo yahino ntoˈnohinoso uloho'mentohofofoho.
Sɨmoˈmo Anɨtuye hungkunoso sekwoe ango sopo
mˈmofape sohonta nekwo Anɨtuye hungkuno
losetɨhwamentɨhwayofoho. Osoˈno nekwo sekumtaˈni
yoˈmayoso mayoso oso wonyotaho. Oso yoˈmayoso
womantayo ko imentɨhwayoso oso hiso nekwo
momasofoho. Hwapɨngoso nekwo ole syafɨhuˈmentɨhwoi,
aˈamu nekumneˈno huno ole syafɨhupitnnehofo, Siko
wosopayoˈnji mijoˈnji engo womaho nolonji Anɨtuye
hungkuno lonetɨhwalokusiyo. Ose syafɨhupitnnehofo.
Nekwo Kɨlais kakoe hungkunoso mopɨjwosyahnnohontai
nekwo nakwoe hamniyohoˈnji hofɨkoe yoˈmayo wosopayo
mayo soˈno yoˈmayo tango kengo kengo nekumo
eˈmaˈmentisofoho.

13 Sekwo olo hilo soˈno huno maseyotaho. Aˈamu
hofɨko Anɨtuye ango engo somneˈno wopayo
Anɨtumneˈno hoˈnasyɨwoˈnɨngkohofoso aˈamu oso
ango homo somjo syohoˈnjo sohwa hofɨko nomantɨfi
nɨwoˈnɨngkohofofoho. Oso ijempoho Anɨtumneˈno yahu
fonjokisasyɨwoˈnɨngkohofo soponjo aˈamu syohoˈnjo sohwa
hofɨko yahu fehohnjoso nomantɨfi nonɨwoˈnɨngkohofofoho.

14 Oso yahino hisoˈno Anɨtu kako nakumo olo honɨngkano
hungkuno loso nejapmmentono. Aˈamu Anɨtuye
hungkuno lonetɨhwawoˈnɨngkohofo sohwa hofɨko oso
hungkuno hiso lonetɨhwahonɨngkuji nakwo aˈamu hnˈnwi
nupaˈnɨngkuhwasi nakwo oso aˈamu huhwo sohwafe
aˈapahomneˈno ufoˈmayoso wosopayo uyantanoho. Anɨtu

oso hon+ngkano hungkunoso nejapmmentisofoho.

15 Ngko sekwo'nji humamentohe sohonta ngko sekumta'ni
wosopayo'no jomo selont+'mtentesi oso yahinoso
wop+ngo'nesohilo. I oso'no ngko sekwo'nji nohumanji
yo'mayoso momaso'njo hwo'nyoho. I olohonta ngko
yo'mayoso ma'mne'enji momt+'mokalokuyohono. O'o,
ngko moma'mnehono. Olo nje yahino loso'no nje s+meho
wop+ngo numo'n+maho. Oso nje s+meho wop+ngoso a'amu
fihwo kako wae ntohofonoho. Ngko olo syoho loso ne'no
i'mo mijoho'no pe'n+me'manji e'wano. Nje s+meho wop+ngo
wan+mo'n+montonoho.

16 Ngko An+tuye hungkuno loset+hwalokwe so'no
ngko nje yokumpohn'nyo so'no ngko nje yofe
woho'namo'n+montaho. O'o, oso n+hu'no awonoho.
An+tu kako ngkimo olo syoho loso ntapmmentiso loso
ngko moloset+hwayo'njo'manji u ngko tango engo
woma'monnoho.

17 Hungkuno selalokwe hwap+ngoso olenoho. Ngko olo
syoho loso ngko nje huno mta'ni uy+mo lont+'mtentesi u
ngko sekumo ole sel+'mnesohilo. Sekwo nje syoho somne'no
yo'mayo ho'yangoso ntapmno. Ose sel+'mnesohilo. O'o,
olo syoho loso An+tu kako ngkimo non+hwosopento ntap-
mmentiso so'no ngko nom'ne hon+ngkano ngko umneso
ane hwo'nyoho. O'o, ngko An+tu kakoe syoho'nohini ulo-
hofiwo'n+ngkohe hwo'nyoho.

18 I oso'no ngko olo nje syoho losomne'no ngko peho
hamniyoho ma'mnehono. Nje hamniyoho mayoso olenoho.
Ngko An+tuye hungkuno a'amumo lut+hwawo'n+ngkohe
so'no ngko hamniyoho mant+'mtentesi oso yahinoso
nto'nohin+'maho. I oso'no ngko yo'mayo hamniyoho oso
momaso hwo'nyoho. O'o, ngko siki syoho yalokweno. Oso
yahino ngko eset+hwalokwe so'no nje s+meho wop+ngo
n+mo'n+ngkohoho. Oso s+meho wop+ngoso nje hamniyoho
pa'nyofoho.

Poul kako hwe moya'mi hopi'nonohinofe syoho ulohofiyo hweho.

19 Ngko hwe hwahoponjo sohwoe syoho ulohofiyo
umo'n+monj+'maho. Oseso ngko hamniyoho mayo'ne
a'amufe hungkunomo enjwa'mo mohumuleno. I
oso'no ngko a'amu hopi'nonohino sofe syoho ulohofiyo
imo'n+mentoheso hwe moya'mi hopi'nonohini hof+ko
An+tumo s+meho uy+fitnne'enji imentohefoho.

20 Ngko a'amu Juta somo K+lais+mo in+ngkafitnne'enji
hof+koe yahino somo enjwa'mo humanji K+lais+ye
hungkuno lut+hwamentohefoho. I ngko K+lais+mo

sɨmeho uyalokwe soˈno Kɨlais kako Jutafe honɨngkano hungkuno somtaˈni ngkimo isɨhutofonɨmaˈmentisofoho. Osoˈno ngko honɨngkano hungkuno somo enjwaˈmo mohumuleno. I osoˈno aˈamu honɨngkano hungkunomo enjwaˈmo humalofoso hofɨko Kɨlaisɨye hungkunomo inɨngkafitnneˈenji ngko honɨngkano hungkunomo enjwaˈmo humaleno. Osopo humanji ngko Anɨtuye hungkuno lutɨhwawoˈnɨngkohefoho.

21 Oso paˈnyoso aˈamu temtitofo kengoso hofɨko aˈamu Jutafe honɨngkano hungkuno somo enjwaˈmo mohumunyo soˈnji ngko hofɨkoˈnji nohumanji ngko huhwoˈni oso honɨngkano hungkuno homo somo enjwaˈmo mohumawoˈnɨngkiyohono. Ose yontanɨngko nohononti̇fi hofɨko Kɨlaisɨmo inɨngkafitnneˈenji iwoˈnɨngkohefoho. I osoˈno ngko oso paˈnyo nohumanji ngko Anɨtuye honɨngkano hungkuno soˈno inɨngo maniyofoho. Oˈo, ngko Kɨlaisɨye honɨngkano hungkuno somo enjwaˈmo neˈno humawoˈnɨngkohefoho.

22 Aˈamu fehohnjoso hofɨkoe sɨmeho moˈmo huno angaˈnohino yokumpohnˈnyo mutoˈnnyoso hofɨko huno ole syafɨsyɨwoˈnɨngkohofi, U, nakwo yoˈmayo yahu oso nasoso nakwoe honɨngkano wonyo umoˈnɨmontonoho. Hofɨko oso yahino soˈno ntahonɨngkofi ngko oso yahino hisoˈno wonyoˈmaho kosyafɨsyonji ngko hofɨkoˈnji nohumahmˈmo oso yahino hiso ngko huhwoˈni mimnehono. Ngko oso hiso iˈmeˈno nohonɨngkuji hofɨko Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngo somo nupaˈnɨngkuji hofɨko sɨmeho yokumpohnˈnyo uyantɨfeho. Ngko aˈamu angoˈmeemjo soˈnji ngko hofɨkoˈnji nohumanji hofɨkoe yahino somo inɨngkamentohefoho. Aˈamu fehohnjoso hofɨko ngkimo nonehonɨngkuji hofɨko Anɨtumo inɨngkafitnneˈenji oso yahinoso iwoˈnɨngkohe hwoˈnyoho.

23 Aˈamu fehohnjoso hofɨko Kɨlais Jisasɨye hungkuno somo tɨfi inɨngkakuji oso homo somo Anɨtu kako hofɨkimo wopɨngo ulohofoˈneˈenji olo syoho loso yalokweno. Oso paˈnyoso ngko huhwoˈnnonjimo wopɨngo ntohofoneˈnji yalokweno.

Nakwo Anɨtuye syoho yokumpohnˈnyo yasoˈmanji nakwo wopɨngoso womantanoho.

24 Aˈamu hopiˈnono hofɨko mjakeˈwe wohnnano lɨkuji mjakeˈwe ko hnnifijoso aˈamu fehohnjoso hofɨko hoˈyango wopɨngoso womantɨfeˈmaho. Osoˈno sekwo huno masey-oho liyohoho. Oso paˈnyoso sekwo hokunonji Anɨtu mtaˈni yoˈmayo wopɨngo mayoˈne sekwo Anɨtuye syoho yokumpohnˈnyo fiyohoˈnɨmno.

25 Aˈamu hofɨko yoˈmayo mjakeˈwe hnnyo somjo
hoˈyangoso womano lɨkuji hofɨko pisoˈmoˈnyo ikutoho.
Oˈo hofɨko hofɨkoe aˈapaho yokumpohnˈnyo itoˈnyoˈne
syoho neˈno mjimɨwekuji mjakeˈwe hnnyo somjo
hoˈyango mayoˈne syoho engo uyantɨfeho. I oso syoho
engoso hwahoponjo hoˈyangoˈnefoho. Oso hiso moiˈwo
umoˈnɨmonteˈno yohoho. I osoˈno nakwo Anɨtuye syoho
yalokuhwone hnˈnwi nakwo hoˈyango engolopohamo neˈno
wentɨhwone soˈno syoho yalokuhwono. Osoˈno syoho
yokumpohnˈnyo uyano.
26 Aˈamu mjakeˈwe hnnyo sohwa hofɨko hano itoˈnohino
yontɨfi hohwafo sopo komoˈno iˈmofapɨwoˈnɨngkohofofoho.
Hano ikitokitofo soˈnjoˈmaho. Oˈo, awonoho. Oso paˈnyoso
ngko Anɨtuye syoho iwoˈnɨngkohono. Aˈamu yɨhufo wopolo-
fano lɨkuji hofɨkoe meso siki wofantɨhmˈmaho. Oˈo, hofɨko
yɨhufo ne somo nuhwonɨngkuji wofantɨfeho. Oso paˈnyoso
ngko Anɨtuye syoho yalokweso siki miyalokuyohono.
27 Oˈo, awonoho. Ngko nje hunomnohini
minɨngkowalokuyohono. Oˈo, yoˈmayo wonyo nje sɨmeho
sohwo umo lonte somo ngko monje yasyonji Anɨtu kakoe
syohoso yɨhufo nemo uhwonontɨfi polofohofo oso hopa
ntoˈno yalokweno. U ngko ose mimmeˈmanji Anɨtu
kako ngkimo olo hungkuno loso wantɨmontonoho. Kɨko
aˈamu somo nje hungkunoso ko ulonji kɨko yoˈmayo
yahino wonyo jɨje sɨmeho sohwo umo lonte somo monje
meesiyoˈnjo isoˈmanji kɨko hoˈyango momatnnohino. Anɨtu
kako ngkimo ose ntonohonji ngko syoho yokumpohnˈnyo
yalokweno.

10

Hwahoponjo yahinoso nakumo yamofo nalohofɨhwosoˈno nakwo osomo inɨngkuhwaloho.

1 Nje aˈamu soku, aˈamu fehohnjoso hofɨko Anɨtuye
hungkunomo hwotoho hmmentohofo somneˈno sekwo
huno olo soˈno fɨsyafɨhupmno. Hohonta Mouses kako aˈamu
Isɨlaelɨfe ajuyohwosamo hwaho Ijip mtaˈni nomanto hofɨko
Ijip nulɨkoˈmantɨfi hwaho aˈamu anepono motawento
osopo humamentohofofoho. Oso hopo sopo Mousesɨˈnji
aˈamu Isɨlael soˈnji hofɨko osopo nohumentanɨngkofi himo
aˈamu hopiˈnonohino somo ifehuˈmokahumentisofoho. Sɨki
ifehuˈmokahumentisoˈmaho. Oˈo, honɨngkano utɨhwayoˈne
ifehuˈmokahumentisofoho. Osohonta hofɨko mijo ayo engo
momɨngo sopo iˈmofɨwahonɨngkofi Anɨtu kako hofɨkimo
mijo ayo engo huhwo sohumo mtɨhupɨhwojahonɨngki
aˈamu hopiˈnonohino hofɨko osopo wakoˈmentohofofoho.

2 Aˈamu hiso hofɨko Mouses nakwoe hwe engo umoˈnono
lontɨfi hofɨko kakoˈnji ufohiˈnontɨfi kakimo inɨngkawentɨfi
hofɨko himo homo somo enjwa soˈmo humantɨfi mijo engo
somo wakoˈmentohofofoho.
3-4 Oseso hofɨko mijoho uyahonɨngki Anɨtu kako ahwomo
mtaˈni wosopayoˈnji mijoˈnji hopiˈnonohino somo umenti-
sofoho. Nuyahonɨngki hofɨko nɨmentohofofoho. Oso hopo
sopo mijo sojo mtaˈni nɨmentohofoso oso mijo hwapɨngoso
Kɨlaisɨyoho. Aˈamu hofɨko hano lohoˈnowentanɨngkofi
Kɨlais kako hofɨkimo hofiyo emokosyohumamojo hweho.
5 I oseso Anɨtu kako aˈamu hopiˈnonohino homo somo
wopɨngo ko ulohofahonɨngki hwe moyaˈmi piˈnɨngo en-
goso hofɨko yahino wonyoso yahonɨngkofi Anɨtu kako nuh-
wononto oso hwaho aˈamu ane sopo Anɨtu kako hofɨkimo
poyo umokumentisofoho. Umokahonɨngki hofɨkoe pi-
jafoso oso hwaho hopo sopo hintalinyo paˈnyo osopo nonje
huˈmehinawoˈmentisofoho.
6 Oso yoˈmayo hopiˈnonohino imoˈnɨmentisoso nakumo
honɨngkano wopɨngo netɨhwayoˈne imoˈnɨmentisofoho.
Hofɨko yoˈmayo soˈno hi umoˈnɨngkahonɨngki wonyo imen-
tohofofoho. Oso hopaso nakwo miyanehwono.
7 Osoˈno neyakwosa fehohnjo sohwa hofɨko
hwasyo anɨtumo inɨngkawentɨfi hofɨko hwomtame
ulohoˈmentohofofoho. Oso hwamneˈno Anɨtuye
hungkunoso ole nalɨmento, Hofɨko hwasyo anɨtu somneˈno
hwomtame ulohofontɨfi hofɨko nohumantɨfi wosopayoˈnji
mijoˈnji nontɨfi nolɨkafontɨfi hofɨko syohiˈnyo wonyo
imentohofofoho. Nakwo oso hopaso miyanehwono.
8 I osoˈno nakwo nomˈne aˈamufe apohufo ihwaloho. Oso
aˈamu Isɨlael piˈnɨngo engoso hofɨko oso yahino wonyo
hiso yahonɨngkofi Anɨtu kako oso sɨkuno angaˈnohino somo
hofɨkimo poyo imokumentisofoho. Oso aˈamu hiso hofɨko
*tɨwenti-tɨli tausen*ɨfoho (23,000).
9 I osoˈno nakwo Anɨtumo yamofo nulohofɨhwaloho.
Aˈamu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtumo yamofo ulohofontɨfi
hofɨko kɨko ntoˈno monemokosyohumawoˈnɨngkiyohino
hwosoho ulahonɨngkofi Anɨtu kako oso aˈamu homo
somo homaso toho woloˈmeehufe lonto homamo
uhwojahonɨngki aˈamu piˈnɨngo engo somo homaso toho
lofopijɨsyuˈmoˈmentohofofoho.
10 I yoˈmayo Anɨtu iwoˈnɨngkiso soˈno yoka
hnnɨngkuhwaloho. Aˈamu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtumneˈno
yoka hungkuno ulahonɨngkofi aˈamu ahwomo mtaˈangoso
kako aˈamu piˈnɨngo engo somo fonjahumentisofoho.
11 Oso yoˈmayo yahino wonyo imentohofoso
aˈamu fihwa hofɨko oso yahino wonyo imentohofo

so'no Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa hofɨko nakumo honɨngkano wopɨngo netɨhwayo'ne iyoswomo mtɨ'mokumentohofofoho. Nakwo olohonta nohumentanɨngkuhwoni sɨkuno moi'wo umo'nɨmonto yahonɨngki nakwo oso hungkuno homo somo nuhwonontani nakwo oso honɨngkano homo somne'no huno wopɨngo tɨpemalokuhwono.

12 Oseso a'amu fihwo kako ole loso, Ngko yokumpohn'nyo lohokwe so'no ngko honɨngkano wonyo mimnehono. Ose loso sohwo kako i'waho nto'no wehumano. Kako nopɨwasyonoho.

13 A'amu hopi'nonohino hn'nɨmo yo'mayo honɨngkano wonyo nontɨmne'no ipenemotawesoso kengo kengo'maho. O'o, afa'nohinofoho. Oso'no Anɨtu wosefo'ma'mo nalɨmentiso so'no nakwo huno nayohoho. Kako olohonta nefo'malofoho. Oseso honɨngkano wonyo nontɨmo nemotaweso sohwo kako nakwoe yokumpohn'nyo somo moneyakolofonehoho. Yo'mayo wonyo ne'maso sohwo woneyakolo'mo lɨhwosi ko yososo, Anɨtu nefo'mayo'ne honɨngkanoso umo'montonoho. Kakoe yokumpohn'nyo nejapɨhwoso'no nakwo yokumpohn'nyo wolohofantanoho.

Nakwo Anɨtumo inɨngkohwasi towahuno wonyo so'nji inɨngkohwaloho.

14 Anɨtu kako a'amu Isɨlael homo somo wopɨngo ko ulohofahonɨngki hofɨko wonyo imentohofofoho. Oso'no nje a'amu soku sekwo anɨtu hwasyo somo hohujo ikinjaofɨkuji i'waho fiyɨmno.

15 Sekwo huno'njo kuyoho. Ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso'no sekwo huno fɨsyafɨhupmno.

16 Kɨlais kako nakwoe wonyomne'no poyo pe'nɨmentiso oso'no wosyofɨsyano lontani nuhu'mokontani nakwo olo mijo Jisasɨye honɨyofoho lontani Mpohwo Anɨtumo isamoyoka ulontani nonontani ole syafɨsyɨwo'nɨngkuhwono, Jisas nakumne'no kakoe honɨyo usɨhuma'mentiso sohumo ufohi'nalokuhwono. Nakwo wosopayo nomentani kutɨkujo lohofontani nontani Kɨlaisɨye a'apahofoho lɨwo'nɨngkuhwono. Kɨlais kakoe a'apaho nakwoe wonyo engo so'no tohino umnɨmentiso sohumo ufohi'nalokuhwono.

17 Oso wosopayo anga'nohinoso nakwo hwe moya'mi pi'nɨngo hn'nwi nakwo kutɨkujo lohofontani nɨmalohwone hn'nwi nakwo afa aswomjo pa'nyi'nwoho.

18 Sekwo a'amu Isɨlaelɨfe yahino so'no sekwo huno fɨsyafɨhupmno. Hofɨko Anɨtumne'no yahu fonjokisasyontɨfi hofɨko oso yahu fehohnjoso

nononti̇fi ole syafi̇syi̇wo'ni̇ngkohofi nakwo Ani̇tu'nji mafohoto'ni̇ngkuhwono.
19 Ngko hungkuno hwapi̇ngoso pehofo selalokweno. A'amu hofi̇ko hwasyo ani̇tu sohune'no yo'mayo ho'nasyi̇wo'ni̇ngkohofoso ne hi'njotaho. Oso hwasyo ani̇tu sohwo kako nehopi lohumaho. Ose loselalokweno.
20 O'o, oso awonoho. Hofi̇ko yo'mayo hwasyo ani̇tu sohune'no ho'nasyi̇wo'ni̇ngkohofo sohwo oso towahuno wonyo somne'no ho'nasyi̇wo'ni̇ngkohofoso Ani̇tumne'maho. Oso'no oso a'amu hofi̇ko towahuno wonyo sohwafe yofe ho'nomayo'ne uhu'mokukuji sekwo hofi̇ko'nji nomi̇hu'mokini̇ngkutoho. Sekwo hofi̇ko'nji mi̇hu'mokini̇fijo'manji towahuno wonyo sohwanji ufohi'nanti̇feho.
21 Sekwo nuhu'mokonti̇fi Ki̇laisi̇ye honi̇yo'nji a'apaho'nji nonti̇fi towahuno wonyofe wosopayo so'nji nomohu'mokukuji noni̇ngkutoho. O'o, sekwo oso honi̇ngkano hufa'uyo homo somo sini̇ngkakutoho. Sekwo Ani̇tu'nji wohumano li̇kuji sekwo towahuno wonyo so'nji nohumafi̇kutoho.
22 Sekwo oso honi̇ngkano hufa'uyo somo ifijo'manji Ani̇tu kako ngkilaho seli̇hwosi nakumo si̇meho wonyo wonejapmmontonoho. Hwapi̇ngoso Ngko'nohini Hwe Engo hwo'nyoho ose nali̇mentisofoho. Nakwoe yokumpohn'nyoso kakimo uyakolofantontaho. Ni̇hu'no awonoho. Ose selalokweno.

Si̇kuno huhwo huhwi nakwo Ani̇tuye yofeso engolopohamo woho'nomehwano.

23 A'amu fehohnjoso ole li̇wo'ni̇ngkohofofoho. Yo'mayo hopi'nono Ani̇tu kako nakumne'no hano mopitofasiyoso nakwo yasoso oso hiso'no honi̇ngkano wonyo anefoho. Oso hungkuno li̇wo'ni̇ngkohofoso nehopeho. I oso'no yahino fehohnjoso nakumo monefo'manehoho. Nakwo Ani̇tuye honi̇ngkanomo ini̇ngkowentani̇ngkuhwasi oso yo'mayo yaso sohumjo yokumpohn'nyo sohwo kako nakumo yokumpohn'nyo monasosofitofonehoho.
24 Yo'mayo nakwo uyano li̇hwasoso huno nakune'no syofi̇hu'ni̇ngkuhwasi ihwaloho. O'o, nakwo huno nom'ne a'amu somne'no huno wosyofi̇syano. U, ngko ose i'mo nom'ne somo ufo'ma'montaho. Sekwo huno oso'no syafi̇syi̇kuji yo'mayoso fiyi̇mno.
25-26 Nakwo huno ole nayohoho. Olo yo'mayo hopi'nonohino olo hwaho lopo wojoso Ani̇tuyefoho. Ani̇tuye hungkunoso ose nali̇mentisofoho. Oseso nakwo yo'mayoso nasoso oso wopi̇ngofoho. Sekwo tongo wonano li̇kujoso uhu'mokiyo sopo nta'ni mpekuji sekwo oso tongo

kakwo'yohwo sohumo olo tongo loso kɨko hwasyo anɨtu hwoso sohune'no fonjokisasyohino mta'angotaho. Ose ulohonɨngkiji mpehotoho. O'o, kɨko mpe'nohini yohoji hmnyo.

27 U hwe fihwo kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo sohwo kako wosopayo iloho ihwosi wonano lɨhwosi joho selɨhwoso'no u sekwo wosɨhwano lɨkujɨ'manji u sekwoe hunofoho. Noho fɨwanɨmno. Kako sekumo yo'mayo tongo sejapososo sekwo hmnɨmno. Oso tongo hiso'no sekwo huno pi'nɨngo syafɨsyɨkutoho. O'o, sekwo toho'nohini hmnɨmno.

28 I oso'no hwe fihwo kako sekumo ole seloso, Olo tongo loso hwasyo anɨtumne'no fonjokisahumalofo mta'angofoho. Ose selɨhwosi, Ngko manɨmnehono selɨhwoso'no sekwo oso hwe huhwo sohwoe huno somne'no huno syafɨsyɨkuji nonɨngkutoho.

29 Hwapɨngoso sekwo huno ole seyohoho, Ngko olo yahu loso nɨme'manji nje honɨngkano wonyo mmo'nonehoho. Huno ose ko seisoso oso hwe sohwo kako sekumo hungkuno seliso so'no kako ole syofɨsyalofoho. Olo yahu hiloso nɨmeso ngko hwasyo anɨtumo hopa inɨngkowalokweno. Oso a'amu huhwo sohwo kako huno ose syofɨsyalofoho. Oso'no sekwo oso yahuso nonɨngkutoho. I oso'no nom'ne a'amufe huno somta'ango somne'no nakwo honɨngkano somo hano pito-fonesyalokwofoso wopɨngo'maho. Oso'no nakwo yo'mayo yahu nasoso'no a'amu ole nalɨfitnnoho, Oso yahinoso wony-ofoho. Ose nalɨfitnnohontani yo'mayo yahu so'no nom'ne a'amu somo mulohonanehwono.

30 Ngko Anɨtumo wosopayo'ne isamoyoka ulɨ'mo nonɨ'me'no nom'ne a'amu sohwo kako ngkimo oso honɨngkanoso wonyofoho eso peho'no wantɨmontolo.

31 Oseso sekwo nonyo wosopayo wonano yo'mayo yahino uyano lɨkujɨ'manji sekwo sɨmo'mo huno ole fɨsyafɨhupmno. Yo'mayo imeso ngko Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokumon-taho. Sekwo oso hiso'no huno kaki'no syafɨsyɨkuji sekwo yo'mayo Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne fiyɨkuno.

32 Sekwo soku sekwo a'amu Juta so'nji a'amu temtitofo kengo so'nji a'amu Anɨtumo inɨngkawowo'nɨngkohofo so'ntnne'no huno fɨsyafɨhupmno. Sekwo yo'mayo iwo'nɨngkohofo somo senɨngkafijo'manji hofɨkoe honɨngkano wonyo ifijo so'no sekwo oso homo somo ikutoho.

33 Ngko huhwo'nɨye yahinoso oso pa'nyofoho. A'amu hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umo'none'enji ngko yo'mayo wopɨngoso iwo'nɨngkohefoho. Yo'mayo ngkimo nɨfo'mayo syoho osomnohini miyalokuyohono. O'o, a'amu pi'nɨngo

engo somo wopɨngo ulohofoˈneso syoho yalokweno. Hwapɨngoso aˈamu hofɨko Anɨtumo inɨngkafitnneˈenji ngko yoˈmayoso yalokweno.

11

1 Sekwo ngkimo nohonɨmno. Kɨlaisɨye yahinomo inɨngkowalokwe hopaso sekwo ngkimo tɨfi nnɨngkapmno.

Moyaˈmi sofa hofɨko Anɨtumneˈno uhuˈmokukuji hofɨko hofɨkoe mnokinoso ufehuˈmokohinantɨfeho.

2 Sekwo ngkineˈno huno syanɨfɨsyɨwoˈnontɨfi oso hungkuno nto sejapmmentohe somo sekwo hofiyo inɨngkowalokwofo. Osoˈno ngko sekwoe yofe hoˈnomalokweno.

3 I osoˈno sekwo olo nje hungkuno losoˈno huno waseyono. Kɨlaisɨye mnokino engoso Anɨtuyoho. U nakwo aˈamu hwa-hoponjo hnˈnwi hwe hopiˈnonohino sohwonaˈniye mnokino engoso Kɨlaisɨyoho. Oso paˈnyoso hwoyaˈmi sofafe mnokino engoso huhwafoho.

4 Osoˈno aˈamu fihwo kako Anɨtuye hungkuno aˈamumo ulɨhwosi kako Mpohumo jomo uloso sohwo kako kakoe mnokino manjiˈmofo soˈnji lohofosoˈmanji kako wonɨmango unɨmontonoho. Sekwo aˈamu Koulin sopo humalofo soku sekwo ole lɨwoˈnɨngkohofi, Aˈamu mnokino manjiˈmofoˈnjo sohwo kako nomˈnehumo enjwaˈmo humunyo hweho.

5 Aˈmu fisi kako mnokino manjiˈmofo ane lohofosoˈmanji kako aˈamumo Anɨtuye hungkuno ulɨhwosi Mpohumo jomo ulosoˈmanji kako wonɨmango unono. Hofɨko kakimo mnokino manjiˈmofo ane simo uhwonɨngkuji aˈamu hofɨko ole wolantɨfeho, Olo aˈmu losi kako wonɨmango unono. Kako yokumpohnˈnyiyoho. Hwe sohwa hofɨko mnokino manjiˈmofo momanjiˈmoˈnyo iwoˈnɨngkohofo paˈnyiyoho. Osoˈno kako hwoyaˈmi hwaˈnte sofafe mijiyo hmˈnɨwoˈnɨngkohofo paˈnyo hmˈnniyoho.

6 U aˈmu fisi kako kakoe mnokinomo hwapɨfe mopaˈnyosimo aˈamu nuhwonɨngkuji ole wolantɨfeho. Oso aˈamu kako hwehumo enjwaˈmo mohumuyoho. Kakoe yokumpohnˈnyoso yakoloˈnniyoho. Oso aˈmusi kako kakoe mijiyoso hwe sohwafe mijiyo hopa tɨfo wahmˈnono. U kako oso aˈmusi kako mijiyo tɨfo soˈno ngkilaho losoˈmanji eˈwano kako nomˈne aˈamuˈnji Anɨtumneˈno uhuˈmokufijo soˈno kakoe mijiyo somo hwapɨfe wopaˈnono.

7 Anɨtu sohwo kako Hwe Engo ne hweho. Kako nomˈnehumo enjwaˈmo mohumunyo hweho. Osohwo kako hwe hwahoponjo sohwonaˈnɨmo kako paˈnyo

mtɨˈmokumentisofoho. Osoˈno nakwo hwe sohwonaˈni nakwoe mnokino somo nopoˈnɨngkuhwaloho. I osoˈno moyaˈmi sofa hofɨko hwehwamo enjwaˈmo humalofo. Osoˈno hwoyaˈmi sofa hofɨko hofɨkoe hwehwafe yofe hoˈnomayoˈne hofɨkoe mnokino somo wopaˈnɨfe.

8 Hwapɨngoso hohonta Anɨtu kako hwe mtɨˈmokumentisoso ape mtaˈni yafo manto mtɨˈmokumentisoˈmaho. Oˈo, kako hwehumtaˈni yafo angaˈno manto ape mtɨˈmokumentisofoho.

9 Anɨtu kako apeso hwehwamo ufoˈmayoˈne mtɨˈmokumentisofoho.

10 Oseso moyaˈmi sofa hofɨko hofɨkoe hwehwamo enjwaˈmo humalofo sofa hofɨko oso hisoˈno aˈamu ahwomomjo somo utɨhwayoˈneso hofɨkoe mnokino somo wopaˈnɨfe.

11 I osoˈno nakwo Anɨtumo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo hwe sohwonaˈnnohini yoˈmayo iyosoˈno hopoˈmaho. I hwoyaˈmi sofamnohini yoˈmayo iyosoˈno hopoˈmaho. Oˈo, oseˈmaho. Hwe moyaˈmi nakwo nemˈno majokuˈnontani yokumpohnˈnyo sosofitoˈnontani Anɨtuye yahino afaˈno afaˈno iwoˈnɨngkuhwono.

12 Sɨmoˈmo Anɨtu kako hwe sohwoe yafo nopemanto ape mtɨˈmokumentisofoho. I olohonta ape sofa hofɨko hwomu aswo mawoˈnɨngkohofo soˈno Anɨtu kako hwomu apefe sɨmehomo mtɨˈmokuwoˈnɨngkohoho. I oso hisoˈno hwe hwoyaˈmi yoˈmayo hopiˈnonohinoso Anɨtu kako hwapɨngo hweho.

13-15 Nakwoe yahinoso olenoho. Hwe fihwo kako kakoe mijiyo sawemo engoso mahmˈnyoso oso wopɨngoˈmaho. I hwoyaˈmi sofa hofɨkoe mijiyo sawemo engoso oso wopɨngofoho. Hofɨkoe wokosofoho. Oso mijiyo sawemoso Anɨtu kako hofɨkoe mnokinomo ifehuˈmokosyohumayoˈne uyɨmentisofoho.

16 Osoˈno sekwo huno olo soˈno fɨsyafɨhupmno. Aˈmu fisi kako Mpohwo Anɨtumo jomo ujoˈne tajo ango somo syuhwosi kakoe mnokinomo hwapɨfe mopaˈnyoˈnjo iyoso oso wopɨngotaho. Oˈo, wonyofoho lɨwoˈnɨngkuhwonefoho.

Aˈamu Koulinɨso hofɨko Kɨlaisɨmneˈno syafɨsiyoˈne honɨyoˈnji wosopayoˈnji nɨmentohofo sohonta hofɨko yahino wopɨngo somo ntoˈno minɨngkammentohofofoho.

17 Jisas nakwoe wonyomneˈno peˈnɨmentiso soˈno syafɨsiyoˈne uhuˈmɨngo soˈno honɨngkano hungkuno waselɨmonneˈno yohono. Ngko ole maselɨmnehono, Sekwo Anɨtumneˈno nuhuˈmokontɨfi sekwo Anɨtu kakineˈno hwomtame ulohofo yahinoso wopɨngo yalokwofo.

Ose masel+mnehono. O'o, sekwo yahino wonyo yalokwofo. Sekwo yahino wonyo yalokwofo so'no sekwo m+hu'mokiyo'njo yont+fijontentesi oso wop+ngo'nesohilo.

18 Ole upa'n+malefoho. Sekwo nuhu'mokont+fi sekwoe huno kengo kengo so'nji husilo husilofo lohofalokwofo. S+meho afa minyofoho. Ngko oso hungkunoso upa'n+male so'no ngko huno ole syof+syalokweno. Olo hungkuno loso ne'njofoho syof+syalokweno.

19 Sekwo husilo husilofo lohofalokwofo so'no a'amu An+tuye hungkuno ne somo t+fi in+ngkowalokwofo so'no ut+hwa'nyopo uhwonantanoho. Oso wop+ngofoho. I oso'no sekwo s+meho afa minyo'njo ikuji An+tumne'no uhu'mokufijoso oso wonyofoho.

20 Jisas kako sekwoe wonyomne'no poyo imo'n+mentiso so'no huno syaf+siyo'ne nuhu'mokont+fi wopayo nonont+fi sekwo nto'no mohumulofo. O'o, sekwo K+lais+mne'no mosyof+syalokuyohofo. Sekwo wopayo siki nalokwofo.

21 Ou, sekwo nuhu'mokont+fi sekwo anga'no anga'nohino soku sekwo sekwoe wosopayo nomotoswapont+fi sekwo nom'ne a'amu somne'no huno monosyaf+hu'nyo'njo yalokwofo. Fehohnjoso mijo nilohofalokwofo. I oso'no a'amu fehohnjoso hof+ko wosopayo'no umofonyo iyoso'no mijoho engo uyalofoho.

22 Sekwo oso a'amu hisomo wopayo muyo'njo peho'no yalokwofo. Sekwo An+tuye a'amu homo somo s+meho muyaloku liyohofo. Sekwo hof+kimo won+mango if+sy+mofalokwofo. U, sekwo wosopayo engo wonano l+kuji sekwo sekwoe angomo humaf+kuji hmn+mno. Sekwo An+tuye tajo ango somo peho'no motoswapohofo. I oso'no ngko peho hungkuno sel+mnehono. U, ngko sekwoe yofe woho'nosema'monntaho. O'o, n+hu'no awonoho. Oso hiso'no ngko sekwoe yofeso moho'nosema'monnohono.

Nakwoe hwe engo Jisas kakoe inomokomoyo oso hwamo kakoe hon+yo'nji a'apaho'nji uy+mentisofoho.
(Mat+yu 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

23 Ngko olo hungkuno Jisas ntapmmentiso loso nto sel+mentohefoho. Oso s+kuno homo somo Jutas kako mango sohwafe ahomo Jisas+mo ho'nahumentiso s+kuno homo somo Jisas kako wopayo nomanto

24 An+tumo isamoyoka ulonto oso wosopayo hiso kut+kujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo nuyonto ul+mento, Olo wosopayo loso nje a'apahofoho. Ngko sekumo sefo'mayo'ne sejopalokweno. Olo ngko sekwo'nji humanji yo'mayo selohofalokwe loso sekwo hwangku huno

syan+fohupitnne'enji selohofalokweno. Hwangku sekwo olo
hopa ne'no ikujo. Ose ulahon+ngki n+mentohofofoho.
25 Oso wopayoso moi'wo nosojwaofahon+ngkofi Jisas
kako oso noswanyo ipisayo mijo'njoso nomanto nuyonto
ul+mento, Olo ipisayo mijolo nje hon+yofoho. Ngko sekwo
An+tu'nji makot+ku'nyo'ne yahino songo so'no nje hon+yo
us+huma'monnoho. Hwangku sekwo nje poyo pe'nyo
so'no syan+f+sy+kuji sekwo olo pa'nyoso ne'no ikujo. Ose
ul+mentisofoho.
26 Ihwoni. Oso wopayo'nji mijo'nji nyo'ne yahino
K+lais nejapmmentisoso sekwo ole lut+hwalokwofo. Jisas
nakwoe wonyomne'no poyo pe'n+mentiso so'no nakumo
huno nafohotofo'nefoho. Nakwo ose yontan+ngkuhwasi
a'amu nom'neso nonahon+ngkuji hof+ko Jisas nakumne'no
poyo pe'n+mentiso so'no huno wot+pemant+feho. Sekwo
oso yahinoso ne'no mj+m+wentan+ngkuji Jisas kako asomo
noponefoho.

A'amu fiso hof+ko K+lais+ye a'apaho'nji hon+yo'nji siki n+fijoso hof+koe hon+ngkano wonyofoho.

27 K+lais oso yahino nejapmmentiso so'no olo so'no huno
wonayono. A'amu fihwo kako K+lais+ye s+meho wop+ngo
mumokiyo'njo yoso sohwo kako K+lais+ye a'apaho'nji
hon+yo'nji siki nososohwo kako K+lais+ye yahino losomo
wonyo imokalofoho. Ose yososo'no kakimo tango engo
u'malofoho.
28 Oseso a'amu fihwo kako K+lais+ye a'apaho'nji
hon+yo'nji wan+mo l+hwosi s+mo'mo kako kakoe s+meho
huno osomo nto'no syaf+hu'n+ngkuhwosi into'nohini
imo'n+ngkuhwoso'no wanono.
29 Hwap+ngoso a'amu fihwo kako hwe engo Jisas
nakumne'no poyo pe'n+mentiso so'no huno nto'no
muyo'njo sohwo kako K+lais+ye a'apaho'nji hon+yo'nji siki
nososohumo An+tu kako oso a'amu huhwo sohwoe yahino
wonyo somne'no tohino uy+montonoho.
30 Sekwo oso yahino iwo'n+ngkohofo so'no hwe
moya'mi pi'n+ngo hof+ko sekwo'nji humalofo fehohnjoso
yokumpohn'nyo anefoho. Fehohnjo mnokino'njofoho.
Fehohnjoso hof+ko poyo nto pe'n+mentohofofoho.
31 U sekwo sekwoe hon+ngkano somne'no huno nto'no
syaf+hu'n+ngkuji nont+fijontentesi u oso tohino hiso sekwo
momaf+kutnnesohilo.
32 I oso'no An+tu kako nakwoe wonyo so'no huno
syaf+sy+hwosi kako nakumo tohino nejape'manji kako
nakwo kakoe mehomi hn'nwiye hon+ngkano somo nto'no
imofonehwojalofoho. An+tu ose yoso'manji hwangku

sohonta a'amu pi'nɨngo engoso hofɨkimo tɨkanomo mɨhwajoso sohonta nakwo tohino momanefoho.

33 U sekwo nje a'amu soku, sekwo wopayo nɨngkuji Kɨlaisɨye a'apaho'nji honɨyo'nji wonano lɨkuji sekwo nom'ne a'amu anga'no anga'nohino osomne'no hontohumafɨkuji hofɨko hopi'nono nto uhu'mokukujo'no osohonta sekwo wopayo'nji mijo'nji hmnomafɨkuno.

34 U a'amu fihwo kako mijoho uyɨhwoso'no kako kakoe ango'mo sɨmo'mo wanɨmontonoho. Tɨfi kako sekwo'nji humahwosi wanɨmontonoho. Sekwo Kɨlaisɨye honɨyo'nji a'apaho'nji nɨfijo so'no uhu'mokiyo yahino so'no tango mapitnnoho.

Hungkuno fehohnjoso mokosyohumaleno. Hwangku ngko sekwoe angopo se'mahm'mo wolosetɨhwamonnoho.

12

Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako yo'mayo syoho nakumo nejapɨwo'nɨngkiso so'ne hungkunofoho.

1 Nje a'amu soku, sekwo yo'mayo syoho Anɨtuye Towahuno Wopɨngo nejapɨwo'nɨngkiso so'no sekwo huno nto'no mosyafɨsiyoso wopɨngo'maho.

2 Sekwo huno seyohoho. Hohonta sekwo Anɨtu ne sohumo sɨmeho mummentohofo sohonta oso hohosohonta Seten kako hwasyo anɨtu, ne ane, songo ne'no mohumanyo'njo sohwoepono ipesemotasɨmentiso sohumo sekwo tɨfi inɨngkamentohofofoho. Kako sekumo aho yokumpohn'nyo kesemokosyohumamojofoho.

3 Oso hohosohonta yo'mayo Anɨtuye Towahuno sohwo kakoe mehomi hn'nɨmo nejapɨwo'nɨngkiso so'no sekwo huno maseimojofoho. I oso'no olohonta sekwo huno nto'no waseyono. A'amu Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hi'njo sohwo kako Anɨtu kakoe Towahuno somta'ni hungkuno mawo'nɨngkiso sohwo kako Jisasɨmne'no sɨfajo malonehoho. I a'amu kako Jisasɨye Towahuno ane sohwo kako Jisasɨmo ole mulonehoho. Kɨko nje Hwe Engo ne hwosoho. Ose mulonehoho.

4 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo syoho kengo kengo nejapɨwo'nɨngkiso sohwo kako Towahuno kenga'nohino hweho.

5 Oso syoho kengo kengo iwo'nɨngkuhwoneso Anɨtu kako anga'nohino humaso sohune'no iwo'nɨngkuhwonefoho.

6 Anɨtuye syoho iyo so'ne yahinoso kengo kengo weho. I oso'no Anɨtu kako anga'nohino sohwo kako oso syoho homo somne'no yokumpohn'nyo nejapɨwo'nɨngkiso hweho.

7 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako kakoe
yokumpohnˈnyo kengo kengoso aˈamu angaˈno angaˈnohino
hnˈnɨmo nejapɨwoˈnɨngkisofoho. Oso yokumpohnˈnyo
hisoˈnji foˈmo foˈmo lohoˈnontanɨngkuhwasi aˈamu hofɨko
nonahonɨngkuji hofɨko Anɨtuye yokumpohnˈnyo somo
wonehonantɨfeho.
8 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako aˈamu angaˈno
angaˈnohinomo ntoˈno uyɨmontonoho. Aˈamu fihumo
kakoe yokumpohnˈnyo uyahonɨngkuhwosi oso aˈamu
huhwo sohwo kako nomˈne aˈamu somo kako huno wopɨngo
Anɨtu mtaˈangoso utɨhwamontonoho. Anɨtuye Towahuno
angaˈnohino huhwo sohwo kako nomˈne aˈamu sohumo
kakoe yokumpohnˈnyo uyahonɨngkuhwosi oso hwe huhwo
sohwo kako hungkuno hiyaso woˈmojo Anɨtu mtaˈangoso
aˈamu somo ulɨmontonoho.
9 Oso Towahuno angaˈnohino huhwo sohwo kako
nomˈnehumo kakoe yokumpohnˈnyo uyahonɨngkuhwosi
oso hwe huhwo sohumo Anɨtu kako yoˈmayo yonesoˈno
huno uyososo hwe huhwo sohwo kako sɨmeho hiˈntnnono
uyɨhwosi walɨmontonoho. Ne uˈmofapmmontonoho.
Nomˈnehumo oso Towahuno angaˈnohino huhwo sohwo
kakoe yokumpohnˈnyo uyahonɨngkuhwosi oso hwe huhwo
sohwo kako nomˈne aˈamu mnokinoˈnjo somo wopɨngo
umokumontonoho.
10 Nomˈnihwo kako oso Towahuno sohwoe
yokumpohnˈnyoso nomahwosi yoˈmayo wopɨngo
kengo aˈamu hofɨko miwoˈnɨngkiyohofoso Anɨtuye
yokumpohnˈnyo itɨhwayoˈne uyɨmontonoho. Nomˈnehwo
kako Anɨtuye yokumpohnˈnyo nomahwosi kako hungkuno
wopɨngo Anɨtuye huno mtaˈni nomahwosi kako aˈamu
somo wolutɨhwamontonoho. Nomˈnihwo kako Anɨtuye
yokumpohnˈnyo nomahwosi kako yoˈmayo hungkuno
upaˈnɨwoˈnɨngkiso soˈno yoˈmayo imoˈnɨwoˈnɨngkiso
soˈno kako ole walɨmontonoho. Oloso Anɨtuye Towahuno
mtaˈangofoho. Oloso towahuno wonyo somtaˈangofoho. Ose
walɨmontonoho. Nomˈnihwo kako Anɨtuye yokumpohnˈnyo
nomahwosi kako aˈamu kengo kengo sofe hungkuno
kako huno muyososo walɨmontonoho. Nomˈnihwo kako
Anɨtuye yokumpohnˈnyo nomahwosi kako hungkuno kengo
kengoso nupaˈnɨngkuhwosi oso hungkuno hiso kako huno
ko muyahonɨngkuhwosi kako neso walɨmontonoho.
11 Oso Towahuno angaˈnohino huhwo sohwo kako oso
yokumpohnˈnyo kengo kengoso nakwo aˈamu angaˈno
angaˈnohino hnˈnɨmo nejapɨwoˈnɨngkisofoho. Kako kakoe
huno mtaˈnnohini nejapɨwoˈnɨngkisofoho.

Nakwo Anɨtuye aˈamu hopiˈnonohino hnˈnwi nakwo

Kɨlaisɨye aˈapahoˈnwoho.

12 Oso yokumpohnˈnyo kengo kengo Anɨtuye Towahuno
nejapɨwoˈnɨngkiso soˈno nakwo nakwoe aˈapahomneˈno
pahnnɨmo hungkunoso huno waseyono. Aˈamufe
aˈapahoso ne angaˈnohino woˈnnyofoho. Aˈapaho
kengaˈnohino ko hiso sɨmano sɨfe sɨmeho yoˈmayo hiso
Anɨtu kako hoˈnahinyofoho. Oso paˈnyoso nakwo Kɨlaisɨmo
inɨngkawowoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo humalohwono.
13 Ihwoni. Aˈamu Juta hnˈnnonji aˈamu temtitofo
kengo hnˈnnonji aˈamu syoho ulohofiyo soˈnji aˈamu
sikinjo sɨkunonji nakwo hopiˈnonohino hnˈnwi Anɨtu
kakoe Towahuno Wopɨngo sohwo nonemanto kako
nakumo aˈapaho angaˈnohini nemokalofoho. Oso Anɨtuye
Towahuno Wopɨngo huhwo sohwo kako nakwo angaˈno
angaˈnohino hnˈnɨmo nehumanto kako mijolɨmo hopa
imoˈnɨngkahonɨngki nakwo mijo homo somo nontani
nakwo aˈapaho angaˈnohinoˈnjɨˈnwoho.

14 Nakwoe aˈapaho somneˈno nakwo huno nayohoho.
Nakwo sɨfeˈnohinɨˈmaho. Oˈo, nakwo tɨmo sɨmano sɨfe aho
yoˈmayo hnˈnjɨˈnwoho.
15 Nakwoe sɨfe sohwo ole walɨmontolaho. Yoˈmayo syoho
aho sohwo iwoˈnɨngkisoso ngko mimnehono. Osoˈno ngko
olo aˈapaho loso ulɨkoˈmaˈmo. Ose ulɨhwosi aˈapaho hiso
ulɨkoˈmaˈmontolaho. Oˈo oso siki hungkunofoho. Sɨfe
sohwo aˈapaho loso fehohnjo hweho.
16 Nakwoe haloho sohwo ole walɨmontolaho. Ngko tɨmo
hwonɨˈmaho. Osoˈno ngko olo aˈapaho loso fehohnjoˈmaho.
Oso siki hungkunofoho. Oso haloho huhwo sohwo kako
aˈapaho loso fehohnjo hweho.
17 I nakwoe aˈapaho tɨmoˈnohinɨˈmanji nakwo yoˈmayo
hungkuno somo pipi upoˈnanehwono. I nakwoe aˈapaho
haholoˈnohinoˈmanji nakwo yoˈmayo akinoso pipi
wonewaˈmtolo.
18 Nakwoe aˈapahoso oseˈmaho. Oˈo, Anɨtu kako
nakwoe aˈapaho soˈno sɨfe aho tɨmo mnokino oso yoˈmayo
hopiˈnonohino soˈno huno angaˈnohino nano mtitofonto
kako ne angaˈnohino mtɨˈmokumentisofoho.
19 Nakwoe aˈapahoso tɨmoˈnohinɨˈmanji i aˈapahoˈmaho.
Oˈo, tɨmofoho. Oseˈmanji aˈapaho neso mtɨˈmto.
20 Oˈo, oseˈmaho. Aˈapaho fehohnjoso piˈnɨngofoho. I
osoˈno aˈapaho neso angaˈnohinofoho. Oso paˈnyoso nakwo
Kɨlaisɨmo inɨngkawowoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo
Anɨtumneˈno syoho kengo kengo iwoˈnɨngkuhwoneso
nakwoe neso angaˈnohinoˈnjɨˈnwoho.

21 U tɨmo sohwo kako aho sohumo ole mulonehoho. U,
kɨko mohumayoˈmanji ngko angaˈnohino sohwoˈni ngko
ntoˈnohini wohumamonnoho. U, mnokino huhwo kako sɨfe
sohumo ole mulonehoho, U, kɨko mohumayoˈmanji i ngko
angaˈnohino sohwoˈni ntoˈnohini wohumamonnoho.
22 Oˈo, awonoho. Aˈapaho fehohnjo soˈno nakwo huno
ole syafɨsyɨwoˈnɨngkuhwono, Yokumpohnˈnyo anefoho. I
nakwo huno ose ko syofɨsyɨhwasi nakwo oso yoˈmayoso
aneˈnjontentesi nakwoe humayoso ntoˈnohinosohiˈmaho.
23 I nakwoe aˈapaho fehohnjo soˈno huno ole
syafɨsyɨwoˈnɨngkuhwono, Wonyo weˈefoho. Lontani
nakwo noimo kame nɨkuyoho wokoso oso yoˈmayoso
ufotofɨwoˈnɨngkuhwono. I nakwoe aˈapaho fehohnjo
aˈamu hofɨko tɨmo nahonɨfijoso wonɨmango nanonehontani
nakwo hiyaso ekojisosyohumalohwono.
24 I nakwoe aˈapaho fehohnjoso oso wopɨngofoho.
Utɨhwaˈnyopo weho. Anɨtu kako nakwoe aˈapaho
mtɨˈmokumentiso sohonta aˈapaho fehohnjoso ole lososo,
Ngko yoˈmɨngohwonɨˈmaho ose loso sohumo Anɨtu kako
syoho engo uyɨmontonoho.
25 Hwapɨngoso nakwoe aˈapahoso mtɨhupo mtɨhupe
lohoˈnɨngkuhwoloho. Oˈo, aˈapaho fehohnjo somo foˈmo
foˈmaˈnyo afaˈno afaˈno woloho'nɨngkuhwano.
26 I oseso aˈapaho fehohnjo somo tohino umnoso soˈno
aˈapaho hopiˈnonohino homo somo tohino huhwo sohwo
ufehuˈmokahumontonoho. Aˈamu fihwo kako jɨje aˈapaho
fehohnjo soˈno wopɨngo hwosoho kilɨhwosoˈno jɨje aˈapaho
hopiˈnono sɨmonyo uyɨmontonoho.

27 Ngko oso hungkuno hopiˈnonohino selalokwe hisoˈno
sekwo huno fɨsyafɨhupmno. Sekwo Kɨlaisɨye aˈapaho kuy-
oho. Sekwo angaˈno angaˈnohino soku Kɨlaisɨye aˈapaho
fehohnjo kuyoho.
28 Oso aˈapahomjo hungkuno yolohoso olenoho. Anɨtu
kako aˈamu kakineˈno sɨmeho uyɨwoˈnɨngkohofo somo
syoho kengo kengo kengo uyɨwoˈnɨngkisofoho. Sɨmoˈmjo
syohoso aˈamu Anɨtuye hungkuno lɨkuˈmofo (*apousel*)
syohoˈnjofoho. Osopo aˈamu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki
nomˈne aˈamu somo ulɨwoˈnɨngkisofoho. Osopo
aˈamu Anɨtuye hungkuno lutɨhwawoˈnɨngkohofofoho.
Osofeponjoso aˈamu hofɨko yoˈmayo wopɨngo aˈamu
hofɨko miwoˈnɨngkiyohofoso itɨhwawoˈɨngkohofofoho.
Osofeponjoso hofɨko aˈamu mnokinoˈnjo somo wopɨngo
umokuwoˈnɨngkohofofoho. Nomˈneso aˈamu sɨmeho
tangoˈnjo somo ufoˈmawoˈnɨngkohofofoho. Nomˈneso
aˈamu syoho kengo kengoˈnjofe hungkuno hofɨko huno

muyoˈnjoso lɨwoˈnɨngkohofofoho.

29 Sekwo huno pipi seyohoho. Anɨtu kako nakwo aˈamu hopiˈnonohino hnˈnɨmo kakoe hungkunoso lɨkuˈmofo syoho nejapmmentisotaho. Aˈamu hopiˈnonohino hnˈnɨmo Anɨtu kakoe hungkuno kakoe huno mtaˈni uyahonɨngki ujoˈne syoho nejapmmentisotaho. Aˈamu hopiˈnonohino hnˈnɨmo Anɨtu kakoe hungkuno aˈamu somo lutɨhwayo syohoso nejapmmentisotaho. Anɨtu kako aˈamu hopiˈnonohino hnˈnɨmo yoˈmayo wopɨngo aˈamu miwoˈnɨngkiyohofoso itɨhwayoˈne syoho nejapmmentisotaho.

30 U Anɨtu aˈamu hopiˈnonohino hnˈnɨmo aˈamu mnokinoˈnjo somo wopɨngo umokiyoˈne syohoso nejapmmentisotaho. U, Anɨtu kako aˈamu hopiˈnonohino hnˈnɨmo hungkuno nakwo huno monayoˈnjoso joˈne syoho nejapmmentisotaho. I Anɨtu kako aˈamu hopiˈnonohino hnˈnɨmo hungkuno kengo kengoso iwoloˈmokajoˈne syohoso nejapmmentisotaho. Oˈo, osoˈneˈmaho. Anɨtu kako aˈamu angaˈno angaˈnohino hnˈnɨmo kakoe syohoso angaˈno angaˈno nejapɨwoˈnɨngkisofoho.

31 I osoˈno sekwo oso syoho Anɨtuye Towahuno nejapɨwoˈnɨngkiso syoho hwofiloˈnnyo soˈno sekwo hohayo jafɨkuji fɨtɨpemapmno. Yoˈmayo syoho hwofiloˈnnyoso tɨpemafɨkujoˈno ngko oso syoho iyo soˈne honɨngkano wonyoangkafoso wosetɨhwamneˈno yohono.

13

Aˈamu nomˈne soˈnji sɨmeho unyo yahino neso olenoho.

1 Ngko aˈamufe hungkuno kengo kengo soˈnji aˈamu ahwomomjo sohwafe hungkunoˈnjo ko huhwoˈni ngko oso aˈamu homo somo sɨmeho muyɨwoˈnɨngkiyoheˈmanji oso ngko hofɨkimo yoˈmayo hungkuno ulɨwoˈnɨngkoheso sikinjofoho. Ahwomo yokino fonjahonɨngkofi yoka hoˈnɨwoˈnɨngkiso paˈnyo hwoˈnyoho.

2 Anɨtuye Towahuno sohwo kako hungkuno Anɨtuye huno mtaˈni ujoˈne syoho ko ntopahonɨngki Anɨtuye hungkuno hiyasoˈmo woˈmojoso huno ko niyahonɨngki yoˈmayo hwahoponjo huno hopiˈnonohino hiyaso woˈmojo soˈno huno ko niyahonɨngki ngko nomˈne aˈamu somo sɨmeho muyɨwoˈnɨngkiyoheˈmanji u ngko yoˈmɨngohwonɨˈmaho. Ngko Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohe sohwoˈni ngko oso hwofɨkiˈnyo nongkumo ole ulɨme, Kɨko kengo nompo filohofayo ulɨmeso oso hwofɨkiˈnyo huhwo sohwo kako ko uhwosoˈno ngko nomˈne aˈamu somo sɨmeho muyɨwoˈnɨngkiyohe hwoˈnɨˈmanji Anɨtu

nonohonɨngkuhwosi jɨje syohoso ne ane hwosoho
wantɨmontonoho.
3 I ngko nje hoˈyango hopiˈnonohinoso aˈamu umofonyo
iwoˈnɨngkohofo somo ko uyonji ngko nomˈne aˈamu somo
Anɨtuye hungkuno lutɨhwayo soˈne aˈamu kengo sohwa
ngkimo poyo wokumokantaneˈno ihwono ntahonɨngkuji
ngko wopɨngofoho ko ulɨmeso u ngko nomˈne aˈamu somo
sɨmeho muyɨwoˈnɨngkiyoheˈneˈmanji Anɨtu kako ngkineˈno
huno wopɨngo syanɨfɨsyonehoho.

4 Aˈamu kako nomˈne aˈamu somo sɨmeho
nehopi uyɨwoˈnɨngkiso sohwo kako olo yahino lomo
unɨngkamontonoho. Aˈamu fihwo kakimo wonyo
ulohofoso soˈno kakoe sɨmehoso tohino komoˈno
mumnonehoho. Oˈo, kako oso aˈamu huhwo sohumo
wopɨngo uloho'montonoho. Oso aˈamu huhwo sohwo
kako nomˈne aˈamufe yoˈmayo hoˈyango soˈnji yofe
wopɨngo soˈnji hi ko umoˈnɨngkahonɨngki kako oso aˈamu
huhwo sohumneˈno sɨmeho tohino mumnonehoho. Kako
yoˈmayo wopɨngo iwoˈnɨngkiso soˈno kako kakoe yofe
hoˈnomaˈnyoˈne nomˈne aˈamu somo mulonehoho.
5 Aˈamu kako nomˈne aˈamu somo sɨmeho nehopi
uyɨwoˈnɨngkiso sohwo kako nomˈne aˈamu somneˈno
yokumpohnˈnyo yahino aneˈnjo hweho. Huno
kakineˈnohini mosyafɨhuˈniyonto kakoe sɨmeho wopɨngo
imokinyoˈne huno mosyafɨsyɨwoˈnɨngkiyohoho. Kakoe
yoˈmayo somo aho yokumpohnˈnyo mokemokosyohumane-
hoho. Oˈo nomˈni hwamo umontonoho. Kako nomˈne somo
sɨmeho wonyo mmoˈnonehoho. Aˈamu nomˈneso hofɨko
kakimo wonyo ulohofoso soˈno kako oso wonyo homo somo
aku ulohofo soˈno kako huno mosyafɨsyonehoho.
6 Kako yahino wonyo somo uhwononte soˈno
kakoe sɨmehoso wopɨngo mumoˈnɨwoˈnɨngkiyohoho.
Oˈo, awonoho. Kako Anɨtuye yahino wopɨngo
osomnohini uhwononto kakoe sɨmehoso wopɨngo
umoˈnɨwoˈnɨngkisofoho.
7 Kɨko nomˈne aˈamu sohwamo sɨmeho nehopi
uyɨwoˈnɨngkinoˈmanji u hofɨko kikimo wonyo
kilohofɨkujoˈno kɨko oso tango hiso nomahoji sɨmeho
pompengoˈnji wohumamonnoho. Nomˈne aˈamu somneˈno
yoˈmayo yahino wonyo soˈne ko upaˈnɨngkohoji kɨko
oso aˈamu somo sɨmeho hiˈntnnono neˈno uyohoji oso
aˈamu somneˈno huno wopɨngo wosyafɨhuˈmonnoho.
Aˈamu huhwo sohwa hofɨko pɨwahupɨjoˈmanji kɨko
nusɨkwajiyoˈeno. Oˈo, kɨko hofɨkimo nulɨkafohoji
honɨngkano wopɨngo tɨpemayoˈne kɨko ufoˈmaˈmonnoho.
Hofɨko kikimo wonyo kilohofɨkujoˈno kɨko hiyaso

mohumuhnnohino. O'o, kɨko yokumpohn'nyo
ito'nɨngkohoji yokumpohn'nyo waloho'monnoho.
8 Anɨtu kako a'amu somo hungkuno uyahonɨngki ujo'ne
syohoso moi'wo imo'nonefoho. Hungkuno mampaho
kengo kengo'nji nakwo mupa'nyo'njo oso hungkuno ujo'ne
syohoso moi'wo imo'nonefoho. Yo'mayo huno hiyaso'mo
tɨpemayo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Oso hohoso-
honta Anɨtuye Towahuno sohwo kakoe yokumpohn'nyo oso
syoho homo somne'no apa'no monejaponehoho. I oso'no
anga'nohino ne'no nowentɨhwoneso olenoho, sɨmeho uyo
yahinofoho.
9 I olohonta Anɨtuye Towahuno kako kakoe
yokumpohn'nyo nejopahonɨngki nakwo hungkuno Anɨtuye
huno mta'ni ko lasoso nakwo yo'mayo hopi'nonohinoso
huno monayo'njɨ'nwoho. O'o huno fehohnjoso weho.
10 Hwangku sohonta Jisas Kɨlais yo'mayo huno
hwapɨngo'njo sohwo kako asomo poso sohonta nakwoe
huno tɨfoso nohumpenefoho. Oso hohosohonta yo'mayo
hopi'nonohinoso ujo ehontojwasyososo osohonta nakwo
yo'mayo so'no huno ito'no ehohosonasyonefoho.
11 Hohonta ngko mehomi we'e sohwo'ni humamote
sohonta mehomife hungkuno so'nji mehomife huno
so'nji mehomife yahinoso imotefoho. Oseso hwangku
ngko engo imo'nonji oso mehomi we'efe yahino oso
imoteso nɨhu'nahono ho'nasyonji a'manefe yahino
ma'mentohefoho.
12 Oso pa'nyoso olohonta nakwo Anɨtuye yahino somne'no
huno wonaimto yonteso nakwo nehoholofalofoho. I
hwangku sohonta ehohosonasyɨhwoso'no Anɨtu ne sohumo
uhwonɨngkuhwosi kakoe yahino ne so'no huno nto'no
wonayɨmtonoho. Olohonta ngko Anɨtu kakine'no huno
we'enehwo niyohoho. Olohonta Anɨtu kako ngkine'no huno
uyalokunjo hopaso oso hohosohonta ngko kakine'no huno
niyonefoho.
13 Yahino hufa'u sɨhune ne'no nowentɨhwoneso olenoho.
Nakwo Anɨtu kako nehopi humahoeso huno nayoso'ne
kakimo tɨfi inɨngkayo. Oso'nji yo'mayo Anɨtu kako
yoneso'no hontohumayo. Oso'nji a'amu nom'ne somo
sɨmeho uyo. Oso hufa'u sɨhuneso engolopohamo ne'no
nowentɨhwonefoho. I oso homo somjo yakolo'nnyo
anga'nohinoso olenoho. A'amu somo sɨmeho uyo yahinoso
yokintahopo weho.

14

A'amu somo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hungkuno uyahonɨngki a'amumo ujo'ne syoho'ne hungkunofoho.

1 Oseso sekwo nom'ne a'amu somo sɨmeho uyo yahino
somo womano lɨkuji yokumpohn'nyo fiyoho'nɨmno. Sekwo
nom'ne a'amu somo sɨmeho muyɨkuji sekwo yo'mayo syoho
hopi'nono Anɨtuye Towahuno Wopɨngo mta'ni mayo'ne
sekwo huno ne'no syafɨsyɨkuji oso hiso'ne Mpohumo jomo
ulɨmno. I oso syoho hiso nom'ne somo yakolo'nnyoso
olenoho. Anɨtu kakoe huno wopɨngo kijapososo kɨko
nom'nihumo filutɨhwaho. Oso syoho hiso'no sekwo wom-
ano lɨkuji syoho yokumpohn'nyo fiyɨmno.
2-3 Hwapɨngoso a'amu fihwo kako hungkuno Anɨtuye
huno mta'ango a'amumo ulahonɨngki a'amu huhwo sohwa
hofɨkoe hungkuno neso upa'nontɨfi oso hungkunoso a'amu
hofɨkoe sɨmeho hi'ntnnonohino Anɨtumo uyalokwofo somo
yokumpohn'nyo usosofitofalofoho. Kako oso a'amu somo
yahino wopɨngo somo inɨngkayo'ne hofɨkimo huno ufohoto-
falofoho. I oso'nji a'amu sɨmeho tango'njo somo wopɨngo
umokalofoho. I oso'no a'amu fihwo kako Anɨtuye Towahuno
mta'ni mampaho kengo kengo lɨwo'nɨngkiso sohwo kako
oso hungkuno hiso a'amu somo mulalofiyoho. O'o, kako
Anɨtumnohini ulalofoho. Hwapɨngoso a'amu sohwa hofɨko
olo hungkuno Anɨtuye Towahuno mta'ango so'no huno
muyofoho. Hungkuno hiso hiyaso'mjoso Anɨtuye Towahuno
sohwo oso a'amu huhwo sohumo uyalofoho.
4 A'amu kako mampaho kengo kengo kako huno
muyo'njo lalokunjo sohwo kako kakoe sɨmehomnohini
yokumpohn'nyo ito'nalofoho. I oso'no a'amu kako
hungkuno Anɨtu mta'ango a'amufe hungkuno ne'njoso
ulalokunjo sohwo kako Anɨtuye a'amu ne somo
yokumpohn'nyo usosofitofalofoho. Oso'no sekwo Anɨtuye
Towahuno mta'ni oso hungkuno kengo kengo a'amu huno
muyoso'no hi semo'nɨngkwoloho. O'o sekwo oso hungkuno
Anɨtuye huno mta'ango nom'ne a'amumo ujo'ne syoho
so'no sekwo hi wasemo'nono.
5 Sekwo hopi'nonohino soku sekwo mampaho
kengo kengo Anɨtuye Towahuno somta'ni mayoso oso
wopɨngofoho. I oso'no ngko oso yahino homo somo nom'ne
yakolo'nnyoso sekwo mayo so'no nɨmo'nɨngkohoho.
Olenoho. Sekwo hopi'nono Anɨtuye Towahuno mta'ni
Anɨtuye hungkuno sejapeso sekwo a'amu nom'ne somo ujo
so'no nɨmo'nɨngkohoho. A'amu kako Anɨtuye Towahuno
mta'ni mampaho kengo kengo lɨhwosi nom'ne a'amu oso
hungkuno hiso a'amu Anɨtuye hungkuno uyɨwo'nɨngkohofo
somne'no mɨwolo'moku loso'manji kako oso a'amu homo

somo yokumpohn'nyo musosofitofonehoho. Oso'no oso a'amu sohwo kakoe yahinoso monjenoho. I a'amu kako Anɨtuye hungkuno a'amu hopi'nonohino somo ulososo a'amu hopi'nonohinoso hofɨko upa'nɨfijo'manji oso a'amu huhwo sohwoe yahinoso honjenoho.

6 Oseso, nje a'amu soku, ngko sekumo se'mahm'mo nom'ne a'amufe hungkuno kengo kengo Anɨtuye Towahuno mta'angoso selɨ'me'no sekwo oso hungkuno homo somo mupa'nyo'njo'manji ngko sekumo pipi sefo'ma'mnehono. O'o, awonoho. I ngko sekwoe hungkuno so'nji yo'mayo hungkuno Anɨtu ntɨhwasoso u hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso u hungkuno Anɨtuye huno mta'angoso u Anɨtuye hungkuno loseẗhwayoso ose selɨme'no sekwo hofiyo upo'nantɨfeho. Oso hungkuno hiso wosefo'ma'montonoho.

Nakwo Anɨtuye hungkuno a'amumo ujoso nakwoe hungkuno neso wolano.

7 Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako tompuyo ne ane lontanɨngkuhwosi a'amu hofɨko nupa'nɨngkuji ole wolantɨfeho. U oso tompuyoso yoloho neso pehofo lalofoho wolantɨfeho.

8 Hohonta a'amu fihwa hofɨko ikujoho fongki'nyo'ne yɨhufo towotowonnyo sofe mampaho pa'nyoso nto'no maho'nyo'manji ikujoho fongki'nyo'ne nto'no esyohumayo so'no huno pipi uyɨmontolo. Awonoho.

9 Oso pa'nyoso sekwo nom'ne a'amufe hungkuno a'amu mupa'nyo'njo iwo'nɨngkohofoso ulɨfijoso oso sekwoe hungkunoso sikinjofoho. Oso hungkuno homo somjo ne hwapɨngoso hofɨko pipi wotɨpemantɨfito. O'o, awonoho. Hungkuno hiso ne anefoho. Siki yoka'nohinofoho.

10 U nehopi. Olo hwaho lopo hungkuno kengo kengo wo'nnyoponoho. Oso hungkuno hiso ne ane'njo'maho. O'o ne hi'njofoho.

11 I oso'no nakwo Anɨtumne'no uhu'mokuhwasi hwe fihwo kako ngkimo hungkuno ntoso somne'no hwapɨngo so'no huno manyo'njo ihwoso'no kako wantɨmontono, Oso a'amuso kengofoho. Ose ntɨhwoso'no ngko huhwo'ni ulɨmonno, Oso a'amu sohwo kako kengo mta'ango hweho. Oso'no nekwo mofo'mo'nahnnehwoyo.

12 Oseso, sekwo hoku sekwo Anɨtuye Towahuno somta'ni yo'mayo yahinoso womano lɨkuji sekwo syoho yokumpohn'nyo ikuji mapmno. I oso'no sekwo Anɨtuye Towahuno somta'ni yo'mayo yahinoso Anɨtuye a'amu ne somo yokumpohn'nyo usosofitofo'ne mayoso'no sekwo syoho yokumpohn'nyo yoho'nɨngkuji Anɨtuye hungkuno

aˈamu ntoˈno uyoˈne oso yahino hiso mampaho kengo kengo ujoˈne somo yakoloˈnnyofoho.

13 Oseso aˈamu fihwo kako mampaho kengo kengo Anɨtuye Towahuno mtaˈni lɨwoˈnɨngkisoˈmanji oso hwe huhwo sohwo kako nomˈne aˈamu somneˈno iwoloˈmokujo yahino soˈno Mpohumo jomo ulono.

14 Ihwoni. Ngko nomˈne hungkuno kengo Anɨtuye Towahuno mtaˈango soˈnji Anɨtumo jomo ulɨˈmeˈno nje huyoˈmango sohwo kako hungkuno ulalofoho. I osoˈno ngko nje hunoso monnyantonfiyoho. Nje hunoso siki weho.

15 Oseso nakwo pipi yanehwono. Olenoho. Anɨtuye Towahuno kako nomˈne mampaho kengo nejapososo nakwoe huyoˈmango oso mampaho soˈnji Anɨtumo jomo ulasoso nakwo nomˈne sɨkunomo hungkuno nakwoe huno mtaˈango Mpohumo jomo ulano. Anɨtuye Towahuno kako ta mampaho kengoˈnji nejapososo oso ta hiso Anɨtumneˈno ulasoso ta nomˈne nakwoe huno mtaˈangoso Mpohumo jomo ulantanoho.

16 U nakwo Anɨtumneˈno uhuˈmokuhwasi oso hungkuno iwoloˈmokujo yahino hiso nakwo miyoˈnjo yasoˈmanji nakwo mampaho kengo Anɨtuye Towahuno mtaˈni Anɨtumo isamoyoka ulasoso u hwe fihwo oso yahino huno muyo sohwo kako nohumahwosi nakwoe mampaho kengo upaˈnɨngkuhwosi ole malonehoho. Hungkuno nehopeho. Oˈo, ose malonehoho. Kako nakwoe mampaho kengo upaˈnɨngkuhwosi ole wosyafɨhuˈmontonoho. U oso mampahoso kengofoho. Ngko huno maniyohoyohoho. Ose wosyafɨhuˈmontonoho.

17 Ihwoni. Kɨko mampaho kengoˈnji Anɨtumo isamoyoka ulalokunoso ntoˈnohinofoho. I angaˈnohinoso olenoho. Jɨje hungkuno kengoso oso hwe huhwo sohumo mufoˈmanehoho.

18 Ihwoni. Ngko Anɨtuye Towahuno mtaˈni mampaho kengo manji sɨkuno piˈnɨngo engo somo lonji oso mampaho joso noseyakolofontnneˈno ngko Anɨtumo isamoyoka ulalokweno.

19 I osoˈno nakwo Anɨtuye tajo ango somo uhuˈmokuhwasi ngko Anɨtuye hungkuno tɨfo nakwoe hungkunoˈnji aˈamumo lutɨhwameso hofɨko hungkuno homo somo itoˈno upaˈnɨfijoso oso wopɨngofoho. I ngko nomˈne mampaho kengoˈnji hungkuno sawemo engo aˈamu homo somo ulɨmeso hofɨko mupaˈnɨfitnnehofo. Osoˈno ngko aˈamuˈnji nohumahmˈmo hungkuno upaˈnɨfitnneˈentnneˈno walɨmonneˈno yohono.

20 Nje aˈamu soku, olo hungkuno mampaho kengo kengo joˈne selalokwe losoˈno sekwo mehomi weˈeso

ilofɨwoˈnɨngkohofo paˈnyoso sekwo ilofɨkutoho. I mehomi milongoso hofɨko honɨngkano wonyo soˈnji huno wonyo soˈnji miyɨwoˈnɨngkiyohofo. Sekwo oso mehomi honɨngkano wonyo miyɨwoˈnɨngkiyohofo hopa hmmoˈnɨmno. I osoˈno olo hungkuno selalokwe soˈno sekwo huno sokafo seyɨhwosoˈno aho yokumpohnˈnyo fɨkesyohumamno.
21 Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi,
Aˈamu Jutaso hofɨko nje hungkunomo haloho mapewoˈnɨngkiyohofo soˈno ngko nomˈne aˈamu kengo mtaˈango mampaho kengoˈnjo sohwamo aˈamu Jutafepono yokumpohnˈnyo mokosyohumayoˈne wolɨhwajɨmonnoho.
Hofɨko oso aˈamu huhwo sohwafe hungkunomo enjwaˈmo ko humafɨkuji hofɨko ngkimo moningkapɨfitnnehofo.
Anɨtu ose ulɨmentisofoho.
22 Ose mtɨˈmokumentohofo soˈno nakwo huno ole nayohoho. Sɨkuno fehohnjoso Anɨtu kako mampaho kengo kengo uyɨwoˈnɨngkisoso aˈamu kakineˈnohini inɨngkawowoˈnɨngkiso osoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, aˈamu Anɨtu kakineˈno minɨngkayoˈnjo iwoˈnɨngkohofo oso huhwamo uyɨwoˈnɨngkisofoho. Osoˈno kako kakoe yokumpohnˈnyo hofɨkimo itɨhwawoˈnɨngkisofoho. Aˈamu Anɨtumo inɨngkawowoˈnɨngkohofoso hofɨko Anɨtuye hungkuno hofɨkoe hungkunoˈnji lutɨhwentanɨngkofi uhwonontɨfi ole lɨwoˈnɨngkohofi, Olo hungkuno loso wopɨngofoho. Anɨtu kako nelalofoho. Ou, Anɨtu kako hungkuno uyalokusoso hofɨkimo ufoˈmayoˈnefoho. I aˈamu Anɨtu kakimo sɨmeho muyoˈnjo somo oso hungkuno hiso hofɨkimo mufoˈmanehoho.
23 Oseso aˈamu kako Anɨtuye hungkunomo ntoˈno minɨngkayoˈnjo sohwo kako sekwoe yahino Anɨtumo hungkuno kengo kengoˈnjo jomo ulontanɨngkuji noseˈmahwosi nosehonɨngkuhwosi kako ole waselɨmontonoho, Sekwo huno ane hwayo hohnjo kuyoho.
24 I osoˈno sekwo aˈamumo sekwo hungkuno neˈnjo Anɨtu mtaˈango hungkuno lutɨhwahonɨngkuji oso hwe sohwo kako nosehonɨngkuhwosi u nosepaˈnɨngkuhwosi oso hungkuno hiso oso hwe nongkwoe sɨmeho montɨmo me hopa wonahmmontonoho.
25 Yoˈmayo hungkuno wonyo oso hwe sohwo kakoe sɨmeho moˈmo mnawoˈnyo soˈno huno syafɨsyɨhwosi kako ole walɨmontonoho, Anɨtu kako nje sɨmeho moˈmo nohonalofoho. Ose lɨhwosi kako Anɨtumneˈno hwomtame ulohofɨhwosi kako ole walɨmontonoho, Anɨtu kako sekwoˈnji

nehopi humaho. Kako ose selɨhwosi kako Anɨtuye yofe woho'noma'montonoho.

Sekwo Anɨtune'no hwomtame ulohofo yahinoso nto'no fiyɨmno.

26 Oso'no nje a'amu soku ngko sekumo oso hungkuno selohe so'no neso pipilo. Sekwo Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne uhu'mɨngo sopo sekwo hopi'nonohino soku nto'no fesyohumafɨkuno. A'amu fihwo kako ta walɨmontonoho. Nom'ne a'amu fihwo kako Anɨtuye iyoswo mta'ango hungkuno yoloho wolosetɨhwamontonoho. Nom'nihwo kako sekwoe hungkuno ne so'nji hungkuno Anɨtu uyɨsoso waselɨmontonoho. Nom'nehwo kako mampaho kengo Anɨtuye Towahuno mta'angoso waselɨmontonoho. Oso hungkuno homo somjo a'amu hofɨko huno muyo'njo so'no Anɨtuye Towahuno hwe nom'nehumo uyahonɨngki hungkuno homo somo hungkuno neso yoloho lɨjwaofo'ne hweho. Osohwo kako oso hungkuno hiso neso waselɨmontonoho. Oso yo'mayo hopi'nonohinoso ikuji sekwo Anɨtuye a'amu ne sokune'no sefo'mayo'ne yokumpohn'nyo sesosofitofo'nefoho.

27 U a'amu fihwa mampaho kengo kengo'nji Anɨtuye Towahuno mta'ango wolano lɨkujɨ'manji u anga'nohinotaho, hufa'utaho, hufa'u sɨhunetaho, oso hwa lohofoso nta'noho. Oso hungkuno homo somo hwe sɨmo'mjo sohwo nto losojwaofɨhwoso'no osopo nom'ne a'amuhwo kako kakoe hungkuno homo somo nto losojwaofɨhwoso'no osopo nom'nehwo walɨmontonoho. Oso hungkuno a'amu mupa'nyo'njo somo nom'nihwo kako ne so'no uwolo'mokalɨmonte hweho.

28 Oso hungkuno homo somo a'amu fihwo iwolo'mokujo'ne sohwo mohumentanɨngkuhwosɨ'manji ou, oso hopo sopo a'amu hungkuno kengo kengo'njo sohwa hofɨko hungkuno malɨfitnnehofo. O'o, hofɨko mampi'nyo wohumantɨfeho. Hofɨko mampi'nyo humafɨkuji Anɨtu'nji huno'nohini wosyofɨsyantɨfeho.

29 I a'amu nom'ne somo Anɨtu kakoe huno mta'ni kako kakoe hungkuno a'amu ujo'ne uyɨwo'nɨngkisoso a'amu hufa'utaho, hufa'u sɨhunetaho, oso hwa hofɨko woselantɨfeho. A'amu nom'neso hofɨko nohumafɨkuji Anɨtuye Towahuno sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyahonɨngkuhwosi hungkuno homo somo yano ulofantɨfeho. Huno ole wosyofɨsyantɨfe, Olo hungkuno loso Anɨtu mta'angotaho. Kengo mta'angotaho. Ose syafɨsyɨkuji yano ulofantɨfeho.

30 Hwe fihwo kako hungkuno Anɨtu mtaˈango lontanɨngkuhwosi nomˈne aˈamu osohwo kako oso hungkuno homo somo upoˈnontohumentanɨngkuhwosi Anɨtu kako oso hwe sohumo kakoe hungkuno uyososo walɨmo lɨhwosi yahonɨngkuhwosi oso aˈamu kɨko hungkuno sɨmoˈmo lontijo oso hwosi kɨko mampiˈnyo fosyohumaho. Oso aˈamu tɨfinjo huhwo sohwo kako Anɨtuye hungkuno waselono.

31 Oso yahino angaˈno angaˈno hisoˈno Anɨtu kako kakoe yokumpohˈnyo sejapɨhwosoˈno sekwo angaˈno angaˈnohino soku oso syoho hofiyo ikuji aˈamu hopiˈnonohinoso Anɨtuye huno ntoˈno nupaˈnɨngkuji sekwo yokumpohˈnyo wososofitoˈnantɨfeho.

32 Aˈamu Anɨtu kako hungkuno uyɨwoˈnɨngkiso oso hwa hofɨko oso hungkuno aˈamu somo ujoˈne yokumpohˈnyo somo monje uyohohuˈmo losoˈmanji hofɨko oso hisoˈno hoponoho. Oso yokumpohˈnyo homo somo monje yasyɨhwosi hungkuno hiso komoˈno moiˈwo wesejwaoˈmontonoho. Hofɨko oso syoho homo somo mokosyohumunyo hwafoho.

33 Anɨtu kako sɨmeho afa inyo yahinoso hwapɨngo hweho. Aˈamu hungkuno lomtnnawe iwoˈnɨngkohofo oso yahinoso Anɨtu mtaˈangoˈmaho. Oˈo awonoho.

34 Nakwo Anɨtuye hwe moyaˈmi angoˈmeemjo nakwo Anɨtuneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkuhwone hnˈnwiye uhuˈmɨngo sopo moyaˈmi sofa mampiˈnyo humawoˈnɨngkohofo paˈnyoso sekwo moyaˈmi sofasi mampiˈnyo fosyohumamno. Sekwo hungkuno malɨfitnnehofo. Hwapɨngoso Anɨtuye hungkuno ole nalohoho. Moyaˈmi sofa hofɨkoe hwehwamo enjwaˈmo wohumafe. Osoˈno hofɨko oso uhuˈmɨngo homo somo momokosyohumafitnnehofo.

35 Hungkuno fehohnjo somo moyaˈmi sofa nupaˈnontɨfi hungkuno neso huno muyoˈmanji hofɨko oso uhuˈmɨngo sopo oso hungkuno hisoˈno nolohonɨngkutoho. Oˈo, hwangku hofɨkoe angomo nohumafɨkuji hofɨkoe hwehwamo oso hungkuno hisoˈno ulohonantɨfeho. Oso uhuˈmɨngo sopo moyaˈmi sofa hofɨko hungkuno lɨfijoso wonɨmango unɨmontonoho.

36 Sekwo oso yahino homo somo minɨngkayoˈnjo pehoˈno yalokwofo. Sekwo huno pipi seyohoho. Sekwo Anɨtuye hungkuno hwapɨngoˈnjo kulaho. Sekwoˈnohini Anɨtuye hungkuno maˈmentohofo kulaho. Nomˈne aˈamuso momasoˈnetaho. I sekwo hwahopo pawomno.

37 Aˈamu fihwo kako ole loso, Ngko Anɨtuye hungkuno kakoe huno mtaˈni aˈamumo ulɨwoˈnɨngkohe hwoˈnyoho. Ou, nje hunoso Anɨtuye Towahuno mtaˈangofoho.

Ose loso sohwo kako huno ole wosyafɨsyono. Ngko Poulɨˈni olo hungkuno semtɨˈmokiyalokwe loso Anɨtuye honɨngkano hungkunofoho. Ose wosyafɨsyono. Oso hunoso mosyafɨsiyoˈmanji kako mangoˈnohino hweho.

38 Aˈamu fihwo kako olo nje hungkuno lomo hwotoho feso sohumo sekwo kakoe hungkunomo hwotoho hmhmno.

39 Oseso, nje aˈamu soku, Anɨtu kako sekumo kakoe hungkuno sejopalokunjo soˈno, sekwo kakoe yahwomehomi hopa emponawotofo soku, hungkuno Anɨtuye huno mtaˈni ujoˈneso hi wasemoˈnono. Sekwo aˈamu Anɨtuye Towahuno mtaˈango mampaho kengo kengo lɨwoˈnɨngkohofo somo nopɨjumofɨkutoho.

40 I osoˈno ngko olo hungkuno selalokwe losoˈno sekwo Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo soponjo yahino ntoˈnohini fiyɨmno. Sekwo sɨhufisahufi hungkuno likaofɨkutoho.

15

Kɨlais kako poyo nto peˈnɨmentiso sohwo apaˈno lɨkaˈmentisofoho.

1 Nje aˈamu soku, ngko Kɨlais Jisasɨye hungkuno wopɨngo selɨmentohe soˈno sekwoe huno somo apaˈno huno wasefohotoˈmonneˈno yohono. Oso hungkuno hiso sekwo nupaˈnontɨfi inɨngkawentɨfi olohonta sekwo yokumpohnˈnyo lohokwofo.

2 Oso hungkuno upaˈnɨmentohofo somo sekwo tɨfi neˈno inɨngkakuji aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumafɨkujoˈno Anɨtu kako sekumo asomo setɨmahwosoˈno sekwo ahwomomo wohumantɨfeho. I osoˈno sekwo oso hungkuno homo somo sekwo sɨmeho hiˈntnnono uyalokwofoso ne aneˈmanji Anɨtu kako asomo mosetɨmanehoho.

3 Ngko oso hungkuno hiso nomˈne hungkuno hopiˈnonohino somo hwofiloˈnnyoso nupaˈnonji sejapmmentohefoho. Oso hungkuno hiso olenoho. Hohonta aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa hofɨko Kɨlais kako nakwoe wonyoˈne poyo peˈnone soˈno mtɨˈmokontɨfi nalɨmentohofofoho. Oso mtɨˈmokumentohofoso ne imoˈnɨmentisofoho.

4 Jisas kako poyo peˈnɨngkahonɨngki hofɨko sokimomo hoˈnahumentohofofoho. Hohonta aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi, Kɨlais kako poyo peˈnɨngkuhwosi sɨkuno hufaˈu sɨhune imoˈnɨngkuhwosoˈno apaˈno songo lɨkafonefoho lɨmentohofofoho. Oso lɨmentohofoso ne imoˈnɨngkahonɨngki Kɨlais kako nolɨkafonto

5 hwangku kako Pitamo uˈmaˈmentisofoho. Tɨfi so-
honta kako kakoe inomokomoyo hopiˈnonohino sohwamo
uˈmaˈmentisofoho.
6 Nomˈne sohonta aˈamu Kɨlais kakineˈno
inɨngkamontofoso hofɨko nuhuˈmokontɨfi humentanɨngkofi
Kɨlais kako hofɨkimo uˈmaˈmentisofoho. Oso aˈamu piˈnɨngo
engo hiso hofɨkoe *faif hantɨlet* (500) somo yakolonoho. Ngko
olo iyoswo semtɨˈmokiyalokwe loso olohonta oso aˈamu
homo somjo piˈnɨngoso songo humalofo. Fehohnjoso hofɨko
poyo nto peˈnɨmentohofofoho.
7 Sɨkuno nomˈnemo Kɨlais kako Jemɨsɨmo *
uˈmaˈmentisofoho. Nomˈnehonta kako kakoe
inomokomoyo (*apousel*) hopiˈnonohino sohwamo apaˈno
uˈmaˈmentisofoho.
8 I tɨfi sohonta ngko Poulɨˈnɨmo nɨˈmaˈmentisofoho. Kako
ngkimo nɨhuˈno hwotohonepo nɨˈmahonɨngki ngko kakoe
inomokomoyo aeˈuyo hwoˈni imoˈnɨmentohefoho.
9 Sɨmoˈmo ngko Kɨlaisɨmo minɨngkayoˈnjo yonji kakoe
aˈamu ne somo ngko wonyo umokumentohefoho. I osoˈno
Anɨtu kako ngkimo kakoe hungkuno lɨkuˈmofo (*apousel*)
syohoso yoˈmɨngohwoˈnɨmo hopa pehoˈno ntapmmentisoto.
Oˈo, ngko nomˈne inomokomoyo (*apousel*) sohwamo en-
jwaˈmo humaleno.
10 I osoˈno olo yahino ngko wopɨngo yalokwe loso
hwapɨngoso Anɨtu kako ngkineˈno hitoho ulofahonɨngki
ntapmmentisofoho. Anɨtu kako ngko yoˈmɨngohwoˈnɨmo
hopa wopɨngo ntohoˈmentisoso oso hiso neˈmaso
imoˈnɨmentisoˈmaho. Oˈo, kako ngkimo wopɨngo
ntohofahonɨngki ngko kakoe syoho soˈno yokumpohnˈnyo
yohoˈnonji oso syoho hiso inomokomoyo nomˈne
sohwamo uyakoloˈmentohefoho. I oso hiso ngko nje
yokumpohnˈnyoˈnji miyalokuyohono. Oˈo, Anɨtu kako
ngkimo wopɨngo ntohofonto kakoe yokumpohnˈnyo
ntopahonɨngki ngko kakoe syoho yokumpohnˈnyo
yalokweno.
11 I sekwo huno ole syafɨsyɨkutoho. Poul kako syoho
ntiso imaso hwolo. I inomokomoyo nomˈnehwa hofɨko
syoho ntiso imalofɨhwalo. Ose lɨkutoho. Oˈo, osoˈneˈmaho.
Nakwo Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo sohwonaˈni oso hungkuno
Kɨlais kako poyo peˈnonto apaˈno songo lɨkaˈmentiso soˈno
aˈamu piˈnɨngo engo somo ulahonɨngkuhwoni sekwo oso
hungkuno homo somo sɨmeho hiˈntnnono uyontɨfi sekwo
kakoe aˈamu ne imoˈnɨmentohofofoho.

---

* **15:7:** Jemɨs huhwo sohwo kako Anɨtuye aˈamu ne Jelusalem humamentohofo somo mokosyohumamentiso hweho.

A'amu hopi'nono hofɨko poyo pe'nɨmentohofoso hwangku hofɨko nolɨkapitnnefoho. A'amu oso hungkuno homo somo minɨngkayo'njoso hofɨko Anɨtuye a'amu ne'maho.

12 Ou, nakwo ole lɨwo'nɨngkuhwono, Kɨlais kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɨmentiso sohumo Anɨtu kako pi'nɨmo mta'ni apa'no songo ulɨka'mentono. I oso'no nom'ne a'amu fehohnjoso hofɨko sekwo'nji humalofoso hofɨko ole peho'no lalokwofo. A'amu poyo pe'nɨngkujoso apa'no songo molɨkapitnnefoho. Ose peho'no lalokwofo.
13 I oso'no a'amu poyo pe'nyoso hofɨko molɨkafontɨfijontentesi Anɨtu kako kakoe hwomu Kɨlaisɨmo mulɨkafɨhwonesohilo.
14 Ou, nehopi. Anɨtu kako Kɨlaisɨmo mulɨkafe'njo yontentesi u hungkuno nakwo selɨmentɨhwoneso ne ane imo'nɨngkuhwonesohilo. I oso hungkuno nakwo selɨmentɨhwone somo sekwo sɨmeho hi'ntnnono siki uyɨkutnnesohilo.
15 Oso hofɨkoe hungkunoso nehopi lontɨfijontentesi nakwo Anɨtune'no hungkuno losetɨhwawo'nɨngkuhwone hn'nwi nakwo Anɨtumne'no hwasyo hungkuno losetɨhwehwanesohilo. Hwapɨngoso Anɨtu kako Kɨlaisɨmo ulɨka'mentiso oso'no yoloho selɨwo'nɨngkuhwonefoho. I oso'no Anɨtu kako a'amu poyo somo songo mulɨkafonefohoeso hungkuno nehopi lontɨfijontentesi i kako Kɨlais huhumo mulɨkafɨhwonesohilo. Nakwo hwasyo hungkuno selɨhwanesohilo.
16 U, Anɨtu kako oso a'amu poyo somo mulɨkafeso ne'njontontentesi Kɨlais huhumo ulɨkafoso ne ane'nesohilo.
17 U Anɨtu kako Kɨlaisɨmo mulɨkafe'njo yontentesi sekwo kakine'no sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofoso kako sekumo mosefo'mahwonesohilo. O'o, sekwoe honɨngkano wonyo somne'no tohino mentanɨngkutnnesohilo.
18 Oso hungkuno hiso ne'njontentesi a'amu Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi pe'nɨmentohofoso hofɨko hofɨkoe honɨngkano wonyo somne'no tohino mafɨkuji tɨkanomo wentanɨngkutnnesohilo.
19 Nakwo olo hwaho lopo nohumentani Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nwi nakwo Kɨlais asomo netɨmayo'ne hontohumalohwono. Nakwo poyo pe'nɨngkuhwaso'no kako asomo monetɨmaso'manji a'amu hofɨko nakwo a'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkuhwone hn'nɨmne'no hitoho mɨkunɨmposo ulofɨhwonesohilo.
20 I oso'ne'maho. O'o, Kɨlais kako poyo pe'nɨngkahonɨngki Anɨtu kako ulɨka'mentisoso hungkuno nehopeho. Oso'no

nakwo huno ole nayohi, Kako aˈamu poyo peˈnɨmentohofoso lɨkapitnneˈento sɨmoˈmo Kɨlaisɨmo ulɨkaˈmentisofoho.

21 Anɨtu kako hwe sɨmoˈmjo mtɨˈmokumentiso sohwo Atam, kako poyo peˈnyoˈneso peˈnɨhwonɨmaˈnɨmentisofoho. I hwe nomˈnehwo Kɨlais kako songo lɨkafoˈneso lɨkofɨhwonɨmaˈnɨmentisofoho.

22 Ihwoni. Oso paˈnyoso neyakwo Atam peˈnɨmentiso hopaso nakwo imusoˈni peˈnalokuhwono. I aˈamu hofɨko Kɨlaisɨye hungkunomo sɨmeho hiˈntnnono uyontɨfi Anɨtu kakoe mehomi imoˈnɨngkahonɨngkofi Anɨtu kako oso mehomi homo somo Kɨlaisɨmo ulɨkaˈmentiso oso hopa ulɨkafonefoho.

23 Nakwo aˈamu angaˈno angaˈnohino hnˈnwiye sɨkuno somo Anɨtu kako nelɨkafonefoho. Sɨmoˈmjo sohwo Kɨlaisɨyoho. Tɨfi noˈmo Kɨlais kako kakoe aˈamuneˈno asomo poso sohonta nakwo hopiˈnonohino hnˈnwi nelɨkafonefoho.

24 Kɨlais kako yoˈmayoso moiˈwo esojwaofonefoho. Oso hohosohonta kako yoˈmayo hwahoponjo mokosyohumayo soˈnji hwe engo sohwanji yoˈmayo towahuno wonyo soˈnji hofɨkoe yokumpohnˈnyoso moiˈwo umokumontonoho. Oso hohosohonta Kɨlais kako yoˈmayo hopiˈnonohinoso kanɨngkwohwoe ahopo hoˈnɨsyɨhwosi ulɨmontono, Kɨko yoˈmayo hopiˈnonohinoso mokosyohumaho. Ose ulonefoho.

25 Osoˈno Kɨlais kako yoˈmayoso nomokosyohumahwosi kakoe mango sohwamo hwotoho wahmmontonoho.

26 Kakoe mango sohwamo wae yaofonefoho. Osoˈno oso hohosohonta aˈamu hnˈnwi apaˈno mapeˈnanehwono. Nɨhuˈnahone songo nohumanefoho.

27 Oso hisoˈno aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi, Anɨtu kako yoˈmayo hopiˈnonohinoso kakoe sɨfɨlakuˈnyoˈmo hoˈnahumentisofoho. Ose mtɨˈmokumentisofoho. I osoˈno nakwo huno nayohoho. Anɨtu kako yoˈmayo hopiˈnonohinoso kakoe hwomufe sɨfɨlakuˈnyoˈmo hoˈnahumentisoso kako oso yoˈmayo homo somo enjwaˈmo mujokohumanehoho. Oˈo, awonoho.

28 Tɨfi sohonta yoˈmayo hopiˈnonohinoso Anɨtu kako kakoe hwomufe sɨfɨlakuˈnyoˈmo hoˈnasyɨhwosoˈno Kɨlais kako kanɨngkwohumo ulɨmontono. Ngko huhwoˈni kikimo enjwaˈmo wohumamo. Ose ulahonɨngkuhwosi Anɨtu kako oso yoˈmayo hopiˈnonohino somo mokosyohumane hweho.

Aˈamu hofɨko Anɨtu aˈamu poyo peˈnyo somo ulɨkafonefoho esomo minɨngkayofoho.

29 Oso hungkuno aˈamu poyo peˈnɨngkujoso apaˈno songo
molɨkapitnnehofo eso nehopiˈmanji aˈamu fehohnjoso olo
yahino hiloso pehoˈno yɨwoˈnɨngkohofo. Aˈamu fehohnjoso
hofɨko Anɨtumo inɨngkawentɨfi mijo momasoˈnjo yontɨfi
poyo peˈnɨmentohofofoho. Nopeˈnɨngkahonɨngkofi
aˈamu nomˈne mijo mokiyomasoso hofɨko aˈamu
poyo peˈnɨmentohofo hiso songo lɨkafoˈne soˈno huno
syafɨsyontɨfi ole lɨmentohofi, Nakwo aˈamu songo
humalohwone soˈnwi nakwo aˈamu poyo peˈnɨmentohofo
somneˈno nakumo mijo apaˈno wokiyonemantɨfeho.
Ose lɨmentohofofoho. Ou, Anɨtu kako aˈamu poyo
peˈnyoso songo mulɨkafonefoho eso hungkuno nehopi
lontɨfijontentesi hofɨkimo ufoˈmayo soˈno mijo pehoˈno
kiyomafɨkutnnesohilo.
30 Sɨkuno huhwo huhwi nakwo Anɨtuye hungkuno
lɨkuˈmofontanɨngkuhwoni nakwoe mango sohwa hofɨko
nakumo poyo wosemokano nalɨwoˈnɨngkohofofoho. I oso
aˈamu poyoso molɨkapitnnefoho eso nehopi lontɨfijontentesi
nakwo olo syoho loso ihwasi tohino engo nomehwasi olo
yahino loso hwayohohnnesohilo.
31 U, nje aˈamu soku, nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisasɨmo
sekwo sɨmeho uyalokwofo soˈno kako nakumo asomo
songo nelɨkafoˈne soˈno huno neyahonɨngki nakwo sɨmonyo
yalokuhwono. Oso hungkuno yokintahopo neˈno nehopi
selohono. I osoˈno olo hungkuno hi neˈnjofoho. Sɨkuno
huhwo huhwi nje mango sohwa hofɨko ngkimo poyo
wonɨmokantɨfetɨkeno ntnneˈno hontohumaleno.
32 Ngko ango Efesos sopo nohumentanɨngko nje mango
sohwa hofɨko ngkimo siki sɨwojo hopa wolofonɨsyantɨfi
inomokomanyɨmalofofoho. Osoˈno aˈamu poyo peˈnyo so-
hwa hofɨko molɨkapitnnefoho eso nehopi lontɨfijontentesi
i ngko olo syoho loso imeso oso tango nɨˈmantontentesi
olo yahino loso hwayohohnnesohilo. Aˈamu fehohn-
joso hofɨko Jisas kako nakumo asomo songo nelɨkafoˈne
sohumo minɨngkayoˈnjoso ole lɨwoˈnɨngkohofi, Nakwo
poyo peˈnɨngkuhwasi songo lɨkafoso miyanehwono. Oˈo,
nakwo nɨhuˈnahone wopeˈnantanoho. Osoˈno nakwoe
honɨngkano wonyo somneˈno huno piˈnɨngo engo pehoˈno
wosyofɨsyantanto. Oˈo, nakwo mijo nonyo wosopayo engo
mehwasi syohiˈnyo niyontasɨhnˈnwi moˈnɨngkanta nakwo
poyo wopeˈnano.

33 Aˈamu oso hwasyo hungkuno lɨwoˈnɨngkohofoso
hofɨkoe honɨngkano wonyo somo sekumo ipesemota-
wofitnnoho. Ose ifijoso hofɨko sekwoe honɨngkano yahino
wopɨngo somo wonyo wosemokantɨfeho. Osoˈno sekwo

iˈwaho ntoˈno fiyɨmno. Hofɨkimo ujokohumafɨkutoho.
34 Sekwo sekwoe yahino hwayo hohnjo osomo ho-
hujo ikinjaofɨkuji yahino wopɨngo osomneˈno huno ntoˈno
fɨsyafɨhupmno. Honɨngkano wonyoso apaˈno ikutoho.
Sekwo upaˈnɨmno. Aˈamu fehohnjo sekwoˈnji humalofoso
hofɨko Anɨtumneˈno huno ntoˈno muyofoho. Oso hisoˈno
sekwo wonɨmango masenɨngkoho liyohoho.

Anɨtu kako aˈamu poyo peˈnoso sohumo nulɨkafɨhwosi kako aˈapaho nomˈne songo uyɨmontonoho.

35 Aˈamu fehohnjoso hofɨko ole lohonɨwoˈnɨngkohofo.
Anɨtu kako aˈamu poyo peˈnyo somo pipi ulɨkafoneto.
U aˈamu poyo peˈnyo sohwo peho aˈapahoˈnji hopa mu-
fohiˈnɨngkuji lɨkapitnneto.
36 Aˈamu hofɨko hungkuno ose lɨwoˈnɨngkohofoso hofɨko
huno nɨhuˈno anefoho. Sekwo aˈamu yangkume topoyo
oso yoˈmayo uyo mofɨwoˈnɨngkohofo soku huno seyohoho.
Oso yangkume topoyo oso kwefoho ihwosoˈno iwofasyɨkuji
apaˈno uyo mopijoso hwaho moˈm swo mafeˈnjo ihwosi
tɨmoso mafokafonehoho.
37 Oso yangkume uyo mofontɨfeso swo yokino pm-
pongo oso uhwonɨwoˈnɨngkohofoso sekwo huno waseyono.
Yokino swo pmpongo osoˈnji mamofefoho. Oˈo, ne nɨhuˈno
weˈe sohwo hwahomoˈmo hoˈnahinyo somtaˈangofoho.
38 Anɨtu kako hohonta pmpongo swo yokino ose ne
kengo kengo imoˈnyoˈneˈento huno syafɨhuˈmentiso
soˈno oso yangkume swo pmpongo yokino oso yoˈmayo
hopiˈnonohino wofokaˈmontonoho. Oso paˈnyoso nakwo
poyo peˈnɨngkuhwasi aˈapaho nomˈne songoˈnji nakwo
lɨkofanefoho.
39 Ihwoni yoˈmayo Anɨtu mtɨˈmokumentisoso paho
kengo kengofoho. Aˈamufe aˈapaho kengofoho. Tongofe
kengofoho. Yɨhufofe kengofoho. Inanɨku mijomo
emoyɨwoˈnɨngkiso oso pahoso kengofoho.
40 Yoˈmayo ahwomomjoso hwahoponjo paˈnyoˈmaho.
Oˈo, kengo kengo mtɨˈmokumentisofoho. Aˈamu ah-
womomjo sohwafe aˈapaho wonyoangkafoso tɨpomponaho
paˈnyofoho. Nakwo hwahoponjo hnˈnwiye aˈapahoso toho
pijijo paˈnyofoho.
41 Nakwo ahwomomjo yoˈmayo somo uhwonontaneso
mofehiˈnyo joso kakoe kengofoho. Hamno joso kengofoho.
Hntokwaliyo kengo kengo sohwa hofɨkoe joso kengo kengo
woˈnnyofoho.
42 Oso paˈnyoso aˈamu poyoso lɨkafoso hofɨko hofɨkoe
aˈapahoso kengo umoˈnantɨfeho. Oso pijafo nakwo
piˈnɨmomo hoˈnosyontaneso wonyo imoˈnɨwoˈnɨngkohoho.

Aˈapaho songo lɨkafososo wonyo mmoˈnonehoho. Oˈo, songo neˈno humayoˈnefoho.
43 Pijafo nakwo piˈnɨmomo hoˈnosyɨwoˈnɨngkuhwoneso piso imoˈnɨwoˈnɨngkohoho. Kakoe yokumpohnˈnyoso anefoho. Oso aˈapaho songo lɨkafososo oso wonyo angkafofoho. Yokumpohnˈnyo hiˈnjofoho.
44 Aˈmopijafo nakwo piˈnɨmomo hoˈnasyɨwoˈnɨngkuhwoneso oso hwahoponjofoho. Aˈapaho songo neˈno humayoˈne lɨkafoso oso ahwomomjofoho.

Olo hwaho lopo humayoˈne aˈapahoso hwahoponjofoho. Ahwomomo humayoˈne aˈapahoso ahwomomjofoho.
45 Oso hisoˈno aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa hofɨko ole lɨmentohofi, Anɨtu kako hwe sɨmoˈmjo mtɨˈmokumentiso Atam osohwo kako nakwoe hwaho loponjo aˈapaho hwapɨngo hweho. Ose mtɨˈmokumentohofofoho. I tɨfi noˈmo Kɨlais nakwoe hwaho lopo imoˈnɨmentiso osohwo kako songo neˈno humayoˈne ahwomomjo aˈapahoso hwapɨngo hweho.
46 Ahwomomjo aˈapahoso nakwo sɨmoˈmo maˈmentɨhwoneˈmaho. Oˈo, sɨmoˈmo hwahoponjo aˈapaho maˈmentɨhwonefoho. Hwangku tɨfi noˈmo nakwo aˈapaho ahwomomjoso nomanefoho.
47 Hwe sɨmoˈmjo sohumneˈno Anɨtu kako hwaho nomanto aˈamu mtɨˈmokumentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwahoponjo aˈapaho hiˈnjo hweho. I tɨfinjo imoˈnɨmentiso Kɨlais osohwo kako ahwomo mtaˈango hweho.
48 Nakwo aˈamu hwahoponjo hnˈnwi nakwo Atamɨye imuˈnwoho. Osoˈno Anɨtu kako hwe hwahopo ntaˈni mtɨˈmokumentiso oso mtaˈangoˈnwoho. I aˈamu hofɨko Anɨtumo inɨngkawowoˈnɨngkohofoso hofɨko oso hwe ahwomo mtaˈni pmmentiso Kɨlais osohwo hopa imoˈnɨfitnnefoho.
49 Olohonta nakwo Atamɨye aˈapaho hiˈnjɨˈnwoho. Hwangku sohonta nakwo Kɨlais ahwomo mtaˈango sohwoe aˈapaho hopa maneˈnwoho.

50 Nje aˈamu soku, ngko olo hungkuno loso yoloho waselɨmonneˈno yohono. Nakwoe aˈapaho olo hwaho loponjoso mokosyohumalohwoneˈnjo hnˈnwi nakwo yoˈmayo wopɨngo Anɨtu nakumneˈno enesyohumasoso momanefoho. Oˈo, nakwoe aˈapaho piso imoˈnyoˈneso Anɨtuye ango wopɨngo yoˈmayo piso mmoˈnyo sopo mˈmofawenefoho.
51 Sekwo upaˈnɨmno. Anɨtu kako hiyaso hungkuno ngkineˈno ujo lɨjwanɨmoˈmasoso ngko waselɨmonneˈno yohono. Nakwo Anɨtumo inɨngkawowoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo fehohnjo hnˈnwi wopeˈnantanoho. Fehohnjo

hnˈnwi mopeˈnanehwono. I osoˈno nakwo hopiˈnono nakwo
nomˈne aˈapaho songo womantanoho.
52 Ou, sɨkuno aeˈuyo sohonta kounoho yoka ahwomo
mtaˈni hoˈnɨngkuhwosoˈno nakwo nakwoe aˈapaho songo
tɨmo loˈntnno komoˈno imoˈnanefoho. I oso kounoho yoka
hiso hoˈnɨngkuhwosoˈno aˈamu poyoso hofɨko nolɨkafɨkuji
aˈapaho songo piso mmoˈnyoso mapitnnefoho. Osohonta
nakwo aˈamu songo humalohwone hnˈnwi nakwo nakwoe
aˈapaho songoˈnji imoˈnanefoho.
53 Ihwoni. Anɨtu kako ole nalɨmento, Sekwoe hwahoponjo
aˈapaho piso imoˈnɨwoˈnɨngkisoso sekwo aˈapaho nomˈne
songo piso mmoˈnyoˈnjo neˈno wentɨhwone somneˈno
uyohopopitnnefoho. Sekwo poyo peˈnyo yahinoso
nɨhuˈnahone hoˈnaofɨkuji aˈapaho nomˈne songo neˈno
humayoˈneso nomapitnnefoho.
54 Oso sɨkuno homo somo nakwoe hwahoponjo aˈapaho
piso imoˈnyoso poyo peˈnɨwoˈnɨngkisoso hoˈnasyɨhwasi
nomˈne aˈapaho songo piso mmoˈnyoˈnjo songo neˈno
humayoso nomehwasoˈno oso hohosohonta oso hungkuno
aˈamu mtɨˈmokumentohofoso ne umoˈnɨmontonoho.
Hungkuno hiso olenoho.
Anɨtu kako poyo peˈnyo somo nɨhuˈnahone hwotoho hm-
mentisofoho.
Kakoe mango hopinonohino sohwamo nɨhuˈnahone
uyakoloˈmentisofoho.
55 Poyo peˈnyo yahino sohwosi jɨje yokumpohnˈnyoso
ntɨˈmo weho. Awonoho. Nɨhuˈnahone moiˈwoˈnnyo
hwosoho.
56 Aˈamu poyo peˈnɨwoˈnɨngkohofo hwapɨngoso pehoto.
Poyo namokiyoso olenoho. Nakwoe honɨngkano wonyo so-
hwo namokuwoˈnɨngkohoho. Nakwo Anɨtuye honɨngkano
hungkuno somo hwotoho fentaneso nakwo huno nayohoho.
Honɨngkano wonyo yalokuhwono.
57 I osoˈno Anɨtu kako nakumo Hwe Engo Jisas Kɨlais
nejapmmentiso sohwo kako nakwoe wonyo soˈno peˈnonto
kako oso wonyo huhwo sohwoe yokumpohnˈnyoso wae
yaoˈmentisofoho. Oso hisoˈno Anɨtu kako poyo peˈnyo
yahino somo nɨhuˈnahone hwotoho hmmentisofoho. Osoˈno
nakwo Anɨtuneˈno isamoyoka ulɨwoˈnɨngkuhwonefoho.
58 Osoˈno nje aˈamu sokumo ngko Poulɨˈni ngko
sɨmeho sejopalokweno. Sekwo Anɨtuye hungkunomo
aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumafɨkuji osohonta
pisoˈmoˈnyo senɨngkuhwosoˈno nusɨkwajɨkutoho. Oˈo,
sekwo yokumpohnˈnyo lohofɨkuji Anɨtu kakoe hungkuno
homo somo neˈno hmnɨngkamno. Anɨtu kako piˈnɨmo
mtaˈni nelɨkafone soˈno nakwo huno ole nayohoho. Nakwo

An+tu kakoe syoho homo somo yokumpohn'nyo ihwoso'no syoho hiso ne ane mmo'nonehoho. Oso hiso'no sekwo in+ngo mof+kutoho.

16

A'amu Koulin+so hof+ko An+tuye a'amu yo'mayo so'no umofonyo iwo'n+ngkohofo somo ufo'mayo'ne hamniyoho hu'meesiyo'ne hungkunofoho.

1 Sekwo An+tuye a'amu nom'ne Jelusalem humalofo so'ntnne'no hamniyoho hu'meesiyo'ne hungkuno ntohon+malofo so'no ngko olo hungkuno loso wasel+mne'no yohono. Ngko a'amu Ngkolesiya somo ut+hwamentohe hopaso sekumo woset+hwamne'no yohono. Sekwo ole fiy+mno.

2 S+kuno iyoho humayo (Sante) huhwo huhwi sekwo yo'mayo syoho homo somne'no hamniyoho t+pemawo'n+ngkohofo so'no sekwo anga'no anga'nohino soku sekwo oso hamniyoho hiso nom'ne a'amu somne'no huno syaf+sy+kuji fehohnjoso nomaf+kuji sekwoe ango somo kengopo foho'nahumno. Ose hu'mesyontan+ngkuji ngko nose'mahm'me'no oso hamniyoho hiso'no sekwo syoho engo mifitnnehofo.

3 Oseso hwangku ngko i'mofapm'me'no sekwo nom'ne a'amu somo oso hamniyoho uyohojae'ne uhwosopopmno. Oso a'amu huhwo sohwamo ngko hof+kimo iyoswo hon+ngkano imofo'neso uy+'mo ngko hof+kimo oso hamniyoho'njo iyoswoso pone Jelusalemno uyahot+monne'no yohono.

4 Hamniyoho hu'mesyalokwofo somo ngko ole syaf+sy+'mo, Ngko huhwo'ni wamol+me'manji u hof+ko'nji wowantanoho.

Poul kako a'amu Koulin somo uhwon+mo lonto kako hano uyoso'no s+kuno ho'nahumentisofoho.

5 Nje hunoso ole syaf+hu'malefoho. Ngko hwaho Masetouniya oso ajwo sopoe u'mo u'ma'mo. Ose mtito'malefoho. Oso'no s+mo'mo ngko hwaho Masetouniya osopoe wekapm'mo wose'ma'monnoho.

6 I oso'no ngko sekwo'nji we'enehwo wohumamont+keno. Oso'no ngko huno maniyohoyohoho. Ngko sekwo'nji humahm'mo oso ifoyo hamno so'no wohontohumamt+keno. Ose'manji moi'wo imo'n+ngkuhwoso'no ngko hano nom'ne angopono nt+'mo wamo l+'mo yahon+'mo sekwo ngkimo non+fo'maf+kuji hon+ngkanopo won+hwojowant+feho.

7 Sekwo huno seyohoho. Ngko sekwo'nji we'enehwo humahm'mo komo'no sel+ko'mayoso ngkilaho. O'o, An+tu

kako ngkimo sekwoˈnji sɨkuno sawemo humayo soˈno
ntɨhwosoˈno u ngko sekwoˈnji neˈno wohumamonnoho.
8 Ngko olo ango Efesos lopo nohumentanɨˈmo oso Sɨkuno
Engo (*Pentikous*) * Anɨtuye Towahuno nakwoe hwaho lopo
pmmentiso sɨkuno somneˈno syafɨsiyoˈne sɨkuno osohwo
nto iˈmofapɨhwosoˈno osohonta ngko olo aˈamu lohwamo
nulɨkoˈmahmˈmo sekwoe angopono wapmmonnoho.
9 Hwapɨngo neso olenoho. Anɨtu kako olo syoho
lomneˈno kako ngkineˈno hokuˈyo nohwosampoˈmaso soˈno
ngko Anɨtu kakoe hungkunoso lutɨhwahonɨngko aˈamu
piˈnɨngo engoso hofɨko inɨngkowalokwofo. I osoˈnji aˈamu
piˈnɨngo engoso hofɨko olo hungkuno lomneˈno mangohwa
imoˈnalokwofo.
10 Weˈenepi Timouti kako sekumo seˈmasoˈmanji sekwo
kakimo hofiyoˈno umokosyohumafijo soˈno kako sekwoˈnji
sɨmeho wopɨngoˈnji wohumamtonoho. Sekwo upaˈnɨmno.
Timouti sohwo kako ngko paˈnyo Anɨtuye syoho engo yalo-
foho.
11 I osoˈno aˈamu fihwo huno ole syafɨsiyoˈeno, olo
hwe songo lohwo sohwo kako yoˈmɨngohwoˈmaho.
Osoˈno nakwo kakimo hohujo ukinjɨmofano. Huno ose
syofɨsyɨhwaloho. Oˈo, sekwo kakoe sɨmeho wopɨngo
umokumno. Oseso hwangku sekwo kakimo kakoe
honɨngkano somo uhwojapɨkujoˈno kako ngkimo
wonɨˈmano. Ngko Timoutiˈnji aˈamu nomˈne soˈnji
nɨˈmayoˈne hontohumaleno.
12 Nenɨngkwaˈwehwo Apoulousɨye hungkunoso olenoho.
Ngko nohumanji Apoulousɨmo ole ulɨwoˈnɨngkoho, Kɨko
ango Koulin sopo uhwonamo lohojoso olo aˈamu loˈnji
uhuji uhwonae. Ose ulɨwoˈnɨngkohefoho. I kako olohonta
sohonta uyoso ngkilaho lalofoho. I hwangku sohonta Anɨtu
kakineˈno honɨngkano umofihwosoˈno wapmmontonoho.

Poulɨye hungkuno fehohnjofoho.

13 Yoˈmayo Anɨtuye syoho somo wonyo umoˈnɨmo
lɨhwosi yososo sekwo iˈwaho ntoˈno fiyɨmno. Sekwo
Anɨtuneˈno sɨmeho hiˈntnnono uyalokwofo osomo
aho yokumpohˈnyo fɨkemokosyohumamno. Sekwo
hwe ne imoˈnɨngkuji yokumpohˈnyo lohofɨkuji aho
yokumpohˈnyo fɨkemokosyohumamno.
14 Yoˈmayo hopiˈnonohino sekwo iwoˈnɨngkohofoso
osoˈnohini ikuji nomˈne aˈamu somo sɨmeho uyɨkuji sekwo
hofɨkimo ntoˈno femokosyohumamno.

---

* **16:8:** Ap. 2:1 enjwa soˈmo fehonoloˈmongkomaho.

15 Nje aˈamu soku sekwo Sɨtefanosɨye aˈamu osomneˈno
huno seyohoho. Hofɨko oso hwaho Ngkɨlik osopo hu-
mantɨfi Anɨtumo sɨmoˈmo inɨngkamentohofofoho. Osoˈno
hofɨko hofɨkoe huno mtaˈni hofɨko Anɨtuye aˈamu ne somo
hofiyoˈno ufoˈmawoˈnɨngkohofofoho.
16 Aˈamu oso paˈnyo humawoˈnɨngkohofo somo sekwo
hofɨkimo enjwaˈmo fosyohumamno. Sekwo hofɨkoe
hungkuno somo haloho popmno. I nomˈne aˈamu
hofɨkimo ufoˈmawoˈnɨngkohofo somo sekwo hofɨkimo
tɨfi finɨngkamno.
17 Sɨkuno piˈnɨngo engo somo ngko sekwoe sɨmano
masehonyoˈnjo nohumanji huno neˈno syosefɨsyahonɨngko
oso hwe hufaˈu sɨhune sekwoe angopontaˈango sohwa
Sɨtefanosɨyo Foutiyunetasɨyo Akaikosɨyo hofɨko sekwoe
sɨmano mafohiˈnontɨfi ngkimo nɨˈmahonɨngkofi ngko
sɨmonyo imalefoho. Hwapɨngoso sekwo hopiˈnono
monɨˈmapitnnohofo. I osoˈno hofɨko nonɨˈmahonɨngkofi
ngko sekwoˈnji humentani hopa sɨmonyo yalokweno.
18 Hofɨko ngkimo nɨˈmantɨfi sɨmeho wopɨngo
nɨmokumalofofoho. Sekwoe sɨmeho hi osenohinoho.
Osoˈno sekwo oso aˈamu huhwo sohwa hofɨko Anɨtuye
syoho hofiyo yalokwofo sohwanji nomˈne aˈamu oso paˈnyo
sohwanji hofɨkoe yofeso fohoˈnomapmno.
19 Oso hwaho Esiya loponjo Anɨtuye aˈamu neso hofɨko
Anɨtumneˈno angoˈmeemjo uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo
hofɨko sekumo nje aˈamuhwafo selalokwofo. Akwilaˈnji
kakoe ape Pɨlisilaˈnji sikoe ango somo nomˈne aˈamuso
hofɨko Anɨtuneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo aˈamu soˈnji
hofɨko sekwo Anɨtumo inɨngkowalokwofo soˈno hofɨko
nakwoe aˈamufo selalokwofo.
20 Anɨtuye aˈamu ne ngkoˈnji humalofoso hofɨko nakwoe
aˈamufo selalokwofo. Nakwo Anɨtuye aˈamu ne soˈnji
swoˈnontani nakwo aho popotohumoˈnɨwoˈnɨngkuhwone
hopaso sekwo aho popotohumoˈnɨmno.
21 Ngko Poulɨˈni ngko oso aˈamu olo iyoswo ngkineˈno
mtɨˈmokalokuso sohumtaˈni iyoswo nomanji ngko ahoˈnji
ifalifaliyo mtɨˈmokonji † ole selalokweno, Nje aˈamufo.
22 U aˈamu fihwo kako Anɨtumo inɨngkayoso ngkilaho loso
sohwo kako tɨkanomo wene hweho. U, nje Hwe Engo Jisas
Kɨlais kako komoˈno noho wapono nɨmoˈnɨngkohoho.
23 Nakwoe Hwe Engo Jisas kako sekumo wopɨngo neˈno
waselohofono.

---

† **16:21:** Poul kakoe ahoˈnji mtɨˈmokumojoˈmaho. Oˈo, kako nolahonɨngki nomˈnehwo mtɨˈmokumojofoho. Olo hungkuno honɨngkanomo woˈnyo loso Poul kako mtɨˈmokumentisofoho.

24 Sekwo nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisasɨmo humalofo
sokumo ngko sɨmeho sejopalokweno. Olo hungkuno loso
ngko Poulɨ'ni mtɨ'mokohono. Hungkuno osohopeho.

2 Koulin
Olo Iyoswo Tɨfiˈnjo loso Poul Aˈamu Koulin somneˈno Mtɨˈmokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmoˈmjofoho.

Jisas ahwomomneˈno nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-faif*ɨˈnji (25) *tɨwenti-sikɨs*ɨˈnji (26) nto uyakoloˈmentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul mtɨˈmokumentisofoho. Olo iyoswo loso sɨmoˈmjo nto mtɨˈmokumentisohwo olo iyoswo loso tɨfiˈnjo mtɨˈmokumentisofoho. Iyoswo hiloso aˈamu Koulin afahomneˈno mtɨˈmokumentisofoho. Hwaho Masetouniya sopo Poul Taitasɨmo nɨswoˈnonto hungkuno wonyoangkafoso Poulɨmo ulɨmentisofoho. Olo hungkuno hiso Poul nupaˈnonto sɨmonyo yonto kako Masetouniya hopo soponjo ango weˈe sopo humanto mtɨˈmokumentisofoho. Iyoswo hiloso nakwo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Poulɨˈnɨmo Anɨtu kako Jisas Kɨlaisɨye hungkuno lɨkuˈmofo (*apousel*) syoho soˈno nɨhwosopoˈmentiso hwoˈnyoho. Nakwoe nenɨngkwaˈwehwo Timoutiˈnji nekwo olo iyoswo loso aˈamu hwaho Ngkɨlik ango Koulin sopo Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkawowoˈnɨngkohofo aˈamu soˈnji oso hwaho Ngkɨlik aˈamu hopiˈnonohino Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkawoˈnɨngkohofo soˈntnneˈno mtɨˈmokalokuhwayo.
2 Nekwo oleˈno emoˈnɨngkohoho. Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwoˈnji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨˈnji sikoˈmontaˈi siko sekumo yoˈmayo wopɨngo selohofohosɨsi pompenjiyo wosejopanjiyoho. Oseˈno emoˈnɨngkohoho.

Anɨtu Poulɨmo ufoˈmawoˈnɨngkiso soˈno Poul kako isamoyoka ulɨmentisofoho.

3 Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye kanɨngkwohwo Anɨtu sohwoe yofe engo nohoˈnomehwasi kakineˈno isamoyoka ulano. Nakwo hiˈnwiye nanɨngkwohwo sohwo kako nakumneˈno hitoho ulofoso hwapɨngo hweho. Yoˈmayo tango neˈmawoˈnɨngkiso soˈno kako nakumo nefoˈmayoˈne hwapɨngo hweho.
4 Yoˈmayo tango neˈmante soˈno Anɨtu kako nakwoe sɨmeho tangoso nohayo namokuwoˈnɨngkiso hopaso nakwo nomˈne aˈamu sɨmeho tangoˈnjo humentanɨngkuji Anɨtu kako nakumo nefoˈmawoˈnɨngkiso hopaso nakwo hofɨkimo ufoˈmano.

5 Nakwo huno ole nayohoho, Nakwo yo'mayo tohino
Jisas ma'mentiso hopaso mawo'nɨngkuhwone kalohi
Jisas kako nakwoe sɨmeho tangoso wopɨngo engo
namokuwo'nɨngkisofoho.
6 Oseso nakwo sekumne'no Anɨtuye hungkuno
losetɨhwalokuhwone so'no yo'mayo tango ko ne'manteso
oso tango hiso sekumo wosefo'ma'montonoho. Hwapɨngoso
yo'mayo tango ne'mawo'nɨngkiso so'no Anɨtu kako nakumo
hofiyo nefo'manto nohayo namokuwo'nɨngkiso somo sekwo
nahonɨngkuji sekwo huno ole waseyono. Yo'mayo tango
ne'maso'manji u Anɨtu kako Poulɨmo ufo'mawo'nɨngkiso
hopaso nakwo hi'nyumo wonefo'ma'montonoho. Ose
syafɨhupijoso yo'mayo tango ko se'masoso sekwo nakwo
hopa Anɨtumne'no yokumpohn'nyo wolohofantɨfeho.
7 Sekwo yokumpohn'nyo lohopitnne'entani
emo'nɨngkisoso ne umo'nɨmonte'no huno eyohoho.
Hwapɨngoso yo'mayo tango nakumo ne'mahonɨngki Anɨtu
nakumo nefo'mawo'nɨngkiso hopaso sekumo yo'mayo
tango se'mahwoso'no Anɨtu kako wosefo'ma'montonoho.

8 U, nje a'amu soku, nakwo hwaho Esiya nohumen-
tanɨngkuhwone yo'mayo tango engo mɨkunɨmposo
ne'ma'maso so'no sekwo huno seyone'enji selalokweno.
Oso tango engo hiso ne'manto nakwoe yokumpohn'nyo
somo noneyakolofahonɨngki nakwo huno ole
syafɨhu'malohwonefoho. Nakwo poyo wape'nontane'no
kiyɨhwono ose syafɨhu'malohwonefoho.
9 U Anɨtu kako poyo pe'nɨfitnne'ento olo sɨkuno
ho'nahumentiso lomo huno syafɨhu'malohwonefoho. I
oso'no tango hiso peho'ne ne'ma'masoto. Hwapɨngoso
olenoho. Nakwo nakwoe yokumpohn'nyo fo'mo'naneso
huno honɨngkonontane so'no nakwo nakwoe
yokumpohn'nyo so'no huno nayɨhwoloho. O'o, Anɨtu
kako a'amu poyo pe'nnyo somo songo ulɨkafɨwo'nɨngkiso
sohwoe yokumpohn'nyo so'ne'nohini wonayono.
10 Oso tango engo nɨhu'no wonyoso nakumo poyo won-
amokumonto ko yahonɨngki Anɨtu kako nefo'ma'masofoho.
Oso'no nakwo oso tango hiso pa'nɨngo nom'ne sohonta
ne'mane so'no Anɨtu kako apa'no wonefo'ma'montonoho,
huno ose nayohoho.
11 Sekwo hoku nakumne'no Anɨtumo jomo ulɨfijo'manji
sekwo hoku nakumo wonefo'mantɨfeho. Oseso sekwo hwe
moya'mi pi'nɨngo engo sokuye jomo ulɨfijo somo Anɨtu
kako upa'nɨngkuhwosi nto nefo'mahwoso'no sekwo oso
hiso'no sɨmonyo ikuji Anɨtumo oso hiso'no isamoyoka engo
mɨkunɨmposo ulantɨfeho.

Poul kako aʹamu Koulin somo hwasyo hungkuno ulɨmentisoʹmaho. Oʹo, neʹnjo ulɨmentisofoho.

12 Nakwoe yahino ole soʹno nakwo sɨmeho wopɨngo namoʹnɨngkohoho. Anɨtu kako nefoʹmawoʹnɨngkiso soʹno nakwoe humayo ntoʹnohino soʹnji nakwoe hungkuno nehopiʹnohino soʹnji nakwo sɨmeho hufaʹuʹnji miyalokuyɨhwono. Oʹo, huno angaʹnohino soʹnji sɨmeho angaʹnohino soʹnji yalokuhwono. Oso wopɨngo yalokuhwoneso hwahoponjo huno somtaʹango miyalokuyɨhwono. Oʹo, Anɨtu kako huno wopɨngo nejopahonɨngki nakwo oso wopɨngoso yalokuhwono. Nakwoe sɨmeho soʹmo ose hnnɨwoʹnɨngkɨhwone soʹno nakwo sɨmeho wopɨngo namoʹnɨngkohoho. Nakwo sekumo oso hiso paʹnyoso selohofɨwoʹnalokuhwono.

13-14 Yoʹmayo hungkuno sekumneʹno mtɨʹmokuwoʹnɨngkuhwoneso fahosɨhwoyo hungkunoʹnjoʹmaho. Oʹo, hungkuno yoloho neso nto lɨjwaosemaʹmale soʹno sekwo atofo lɨkuji huno wopɨngo ntoʹnohinoso wotɨpemantɨfeho. Sɨmoʹmo sekwo nakumneʹno fahosɨhwoyo hungkunoʹnohino upaʹnontɨfi yoloho neso huno maseyoʹnjo imojofoho. I olohonta sekwo nakumneʹno huno itoʹnohino seyɨhwosoʹno sekwo nakuneʹno sɨmeho wopɨngo neʹno wasemoʹnɨmontonoho. Ose ifijoʹmanji oso Sɨkuno Engo nakwoe Hwe Engo Jisas asomo poso sohonta nakwo sekumneʹno sɨmonyo engo yane hopaso sekwo nakumneʹno sɨmonyo engo ifitnnefoho.

15-16 Sɨmoʹmo ngko huno ole syafɨhuʹmalefoho. Sekwo nakumo nahonɨngkujoʹno sɨmeho wopɨngo semoʹnoneʹenji ngko oleso imneʹentnneʹno yohono. Ngko sɨmoʹmo sekumo seʹmahmʹmo osopo ntaʹni ngko Masetouniya soponeʹno wasehwotɨʹmoʹmnoho. Oso Masetouniya hopo sopo ntaʹni sekumo asomo woseʹmaʹmonnoho. Oseso nje seʹmayoso hufaʹu imoʹnɨngkuhwosoʹno nakwo afapo nohumehwasi sɨmeho wopɨngo engo wonamoʹnɨmontonoho. I oseso sekwoʹnjo lopo ntaʹni sekwo ngkimo nonɨfoʹmafɨkuji hwaho Jutiya soponeʹno wonɨhwojantɨfeho.

17 Ngko huno ose kosyafɨhuʹmaleso ne mmoʹnɨngkahonɨngki sekwo huno ole kosyonɨfɨsyalokwofo, Poul kakoe hungkunoso ne anefoho. Kako nakumo iwoloʹmo iwoloʹmo hungkuno nalɨwoʹnɨngkiso hweho. Kako aʹamu hwahoponjoso ole nalɨwoʹnɨngkohofo paʹnyo hweho. Hofɨko eno ko nalontɨfi sɨmeho moʹmo ngkilaho unɨwoʹnɨngkiso hopaso Poul kako nakumo nelalofoho. Huno ose losyonɨfɨsyalokwofo.

18 Osoʹneʹmaho. Oʹo, Anɨtu kako neʹnjo sohwoe tɨmo

sopo yalokwe soˈno hwasyo hwasyoso maselɨmnehono. Oˈo, hungkuno neˈjoˈnohini selɨwoˈnɨngkohefoho.
19 Sailasɨyo Timoutiyo nakwo sekumo Jisas Kɨlais Anɨtuye hwomu sohwoe hungkuno losetɨhwamentɨhwonefoho. Jisas Kɨlaisɨye hungkunoso iwoloˈmo iwoloˈmɨngo hungkunoˈnjo hwoˈmaho. Oˈo, yoˈmayo kako lɨmentisoso ne imoˈnɨwoˈnɨngkiso hweho.
20 Anɨtu kakoe hungkuno piˈnɨngo engo nalɨmentisoso Jisas kako hungkuno homo somo nehopi imokuwoˈnɨngkisofoho. Oseso nakwo Anɨtuye hungkuno somo upoˈnontani neˈjofoho lontani kakoe yofe engo imoˈnyoˈne hoˈnomalokuhwono.
21 Anɨtu huhwo sohwo kako nakwoˈnji sekwoˈnjimo yokumpohnˈnyo sosofitofonesyohumawoˈnɨngkiso soˈno nakwo hinjohoˈnwi Jisas Kɨlaisɨmneˈno yokumpohnˈnyo lohokuhwono. Ose yalokuhwone soˈno kakoe syohomo nehumojalofoho.
22 Aˈamu yahu haloho lojwaofɨwoˈnɨngkohofo soˈno aˈamu hopiˈnono yahu kakwoˈyohwo sohuneˈno huno uyɨmtonoho. Oso hopaso Anɨtu kako kakoe Towahuno Wopɨngo nakwoe sɨmeho soˈmo hoˈnonasyɨhwosoˈno nakwoe neyakweho esoˈno huno wonaimontonoho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo nakwoe sɨmeho moˈmo humaso soˈno nakwo huno ole nayohoho. Yoˈmayo Anɨtu kako wosejapmmo nalɨmentisoso wonejapmmontonoho.

Poul kako aˈamu Koulin somo komoˈno mˈmaˈmmentiso soˈno hungkuno hwapɨngofoho.

23 Ngko sekumo hwasyo hungkuno selɨˈmtentesi Anɨtu kako nje hwasyo hungkunoso utɨhwaˈnyopo sekumo ujo ehontojwasesɨhwonesohilo. I osoˈno awonoho. Hwasyo hungkuno maselalokuyohono. Oˈo ngko sekumo komoˈno moseˈmaˈmmale hwapɨngoso aˈamu fehohnjo sokuye yahino somneˈno yokaˈnjo sohwoˈni pmˈmeˈno sekwo tango engo mapitnnohonji humantohe hwoˈnyoho.
24 Nomˈne hungkuno somo sekwo sɨmeho hiˈntnnono uyoˈneso hungkuno molɨjwosemofanehwono. Oˈo, nakwo sekwoe sɨmeho hiˈntnnono somo masemokosyohumulo-hwono. Sekwo Anɨtumneˈno sɨmonyo imalofoso ntoˈno yokumpohnˈnyoso imalofo. I osoˈno sekwo sɨmeho wopɨngoˈnjo humayoˈne nakwo sekwoˈnji syoho engo ihwasoˈno sekwo sɨmonyo uyantɨfeho.

2

1 Nje sɨmeho moˈmo hungkuno ole mtitoˈmalefoho. Ngko sekuyepono pmˈmo sekwoe yahino wonyo somneˈno yoka

selɨˈmeso sekwoe sɨmeho tango ifisyasemoˈmnoho. Ose nto mtitoˈmalefoho.

2 Ngko sekwoe sɨmeho tango ifisyasemoˈmesoˈno nje sɨmeho wopɨngo nɨmokiyoso tɨhwolo. Oˈo, sekwonoho. I osoˈno sekwo sɨmeho tangoˈnji humafijoˈmanji sekwo nje sɨmeho wopɨngo nɨmokiyoso pipi uyantɨfito. Awonoho.

3 Oso iyoswo sɨmoˈmjoso ngko sekumneˈno semtɨˈmokimentohe somo uhwonɨngkuji yoˈmayo yahino wonyoso ntoˈno mɨhwatnnɨngkutnneˈenji semtɨˈmokimentohefoho. Ose mɨhwatnnɨngkujoˈmanji ngko nopmˈmeˈno sekwo nje sɨmeho wopɨngo nɨmokinyo soku nje sɨmeho soˈmo tangoso mifisyanɨmopitnnehofo. Ngko huno ole niyohoho. Ngko yoˈmayo angaˈnohino somneˈno sɨmonyo imeˈmanji sekwo hokunonji sɨmonyo engo uyantanoho. I sekwo ngkoˈnji sɨmonyo miyoˈmanji ngko huhwoˈni mimnehono.

4 Ou nehopi. Oso iyoswo sɨmoˈmjo semtɨˈmokimentohe sohonta ngko nje sɨmeho tangoˈnji humanji humotaho engo mjalɨmɨwenji semtɨˈmokimentohefoho. Oso iyoswo sɨmoˈmjo semtɨˈmokimentoheso sekumo tango sejape-eˈneˈmaho. Oˈo, ngko sekumneˈno nɨmoˈnɨngkahonɨngki yoˈmayo yahino wonyo seˈmalokunjo somo upaˈnonji sekumo sefoˈmahwoneˈenji semtɨˈmokimentohefoho.

Oso hwe honɨngkano wonyo iyo sohwoe wonyoso sekwo wae hmmopmno, ulɨmentisofoho.

5 Oso hwe honɨngkano wonyo imentiso sohwo kako ngkimo tango engo montapmmentono. Oˈo, ngko tango weˈe ko maˈmentoheso sekwo hopiˈnonohino soku tango engoso maˈmentohofo kuyoho. I oso hwe huhwo so-hwo kako wonɨmango engo mɨkunɨmposo unonehonji ngko huno ikwesyafɨsyonji oso hungkuno homo somneˈno apaˈno waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu hopiˈnonohinɨˈmaho. Oˈo, fehohnjo soku oso hwe wonyo sohwoe yahino somneˈno tango engo maˈmentohofo kuyoho.

6 Sekwo oso hwe honɨngkano wonyo imentiso sohuneˈno sɨmano upentɨfi hohujo ikinjɨmofohofoso olohonta ntaˈnoho. Apaˈno ikinjɨmofɨkutoho.

7 Oˈo, olohonta sekwo nomˈne honɨngkano wopɨngo utɨhwamno. Sekwo kakoe wonyoso wae imofɨkuji kakoe sɨmeho wopɨngo umokumno. Oso hwe huhwo sohwo kako tango engo neˈno malokunjo soˈno kako Anɨtumo nɨhuˈnahone usɨkwajonoho lɨkuji sekwo kakimo ufoˈmapmno.

8 Oseso oleˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Olohonta sekwo oso hwe
huhwo sohuneˈno sɨmeho nehopi semoˈnalokunjoso kakimo
utɨhwamno.
9 U oso iyoswo sɨmoˈmjo semtɨˈmokimentoheso
sokumo yamofo selohofoˈnefoho. I osoˈno sekwo nje
hungkunomo wonnɨngkohwantɨfitɨkeno monnɨngkayoˈnjo
uyantɨfitɨkenonji semtɨˈmokimentohefoho.
10 Sekwo aˈamu huhwo sohwoe yahino wonyoso wae
imopijoso ngko huhwoˈnnonji wae umofantanoho. Oso
wonyo kako imentisoso ngkineˈno wonyo mantohoˈmentiso
ko huhwoˈni ngko sekumo sefoˈmayoˈne Kɨlaisɨye tɨmopo
oso huhwo sohwoe wonyoso wae yɨmofalokweno.
11 Seten kakoe yahinoso nakwo huno moiˈwonoho.
Kako nakumo neyakolofoˈne oso hwe huhwo sohumo
nɨhuˈnahone honɨngkano wonyo somo ipemotawenoho
ntnneˈno selalokweno.

Poul kako ango Tɨlouas iˈmofaponto sɨmeho tango tɨpemaˈmentisofoho.

12 Ngko ango Tɨlouas sopo Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngoso
lutɨhwayoˈne iˈmofopahonɨngko Anɨtu kako oso syoho
hisoˈno hano hwosompemokosyohumamentisofoho.
13 I osoˈno ngko nenɨngkwaˈwehwo Taitas sohuneˈno
wonyopi tɨpmmentohefoho. I Taitas kako hungkuno
sekumtaˈni momotonɨmaso soˈno ngko kakineˈno huno
piˈnɨngo syofɨsikaofonji ngko oso aˈamu homo somo
nulɨkoˈmanji hwaho Masetouniyaˈne sɨmentohefoho.

Aˈamu Anɨtuye hungkuno lɨkuˈmofo syohoˈnjo sohwa hofɨko Kɨlaisɨye yokumpohnˈnyoˈnji mango sohwamo uyakolofɨwoˈnɨngkohofofoho.

14 Anɨtu kakoe syoho somneˈno ipenemotawowoˈnɨngkiso
sohumneˈno nakwo isamoyoka ulano. Kako Kɨlaisɨye
yokumpohnˈnyo nejapɨwoˈnɨngkiso soˈnji nakwo kakoe
mango sohwamo uyokolofalokuhwono. Oseso nakwo
angoˈmeemo Kɨlaisɨye hungkuno yokumpohnˈnyo
lɨjumofahonɨngkuhwoni aˈamuso oso homo somo
upaˈontɨfi Kɨlaisɨmneˈno huno malokwofo. Oso huno
wopɨngo hiso akino wopɨngoso wojaofɨwoˈnɨngkiso hopaso
oso aˈamu homo somo wojumofalofoho.
15 Kɨlais kako nakumo nehumaso soˈno Anɨtu kako
nakumo nonahonɨngkuhwosi akino wopɨngo paˈnyoso
uwaˈmontonoho. Oso akino hiso aˈamu Anɨtuye honɨngkano
sopo humalofo somo uwahwosi aˈamu tɨkanomo uyoˈne
honɨngkano sopo humalofo soˈnjimo uwaˈmontonoho.
Akino angaˈnohino hisoˈno hwapɨngoso Kɨlaisɨye akinofoho.

16 Aˈamu tɨkanomo uyoˈne honɨngkano sopo humalofoso
Kɨlaisɨye akino hiso uwahwosoˈno aˈamu poyo peˈnnyo sofe
akinofoho lahonɨngkuji akino huhwo sohwo hofɨkimo poyo
umokumontonoho. Hwapɨngoso hofɨko Kɨlaisɨmneˈno
huno muyofoho. Aˈamu Anɨtuye honɨngkanopo
humalofoso Kɨlaisɨye akino hiso uwahwosoˈno akino
wonyoangkafofoho lɨkuji akino huhwo sohwo hofɨkimo
songo usɨmokumontonoho. Hwapɨngoso hofɨko
Kɨlaisɨmneˈno huno unyofoho. Olo syoho engo Anɨtu
nejapmmentiso losomo ihnne hopoenohinoso tɨhwosilo.
17 Sekwo huno seyohoho. Aˈamu fehohnjoso hofɨko
hamniyoho engo maneˈentɨfi Anɨtuye hungkuno
lɨkuˈmofɨwoˈnɨngkohofofoho. Nakwo oso paˈnyo
hwonanɨˈmaho. Oˈo, Anɨtu kako olo syoho losoˈno
nehwatɨmentiso soˈno nakwo kakoe syoho ulohofiyo
hnˈnwi nakwo sɨmeho angaˈnohinoˈnjo hnˈnwi Anɨtu
nehontohumentanɨngkuhwosi Kɨlaisɨye hungkunoso
wolɨkuˈmeeofantanoho.

3

Aˈamu Anɨtuˈnji mokotɨkuˈnnyo yahino songo somneˈno lɨjwaofɨwoˈnɨngkohofo sohwafe hungkunofoho.

1 Hungkuno hiso semtɨˈmokiyohe soˈno sekwo huno
ole losyofɨsyalokwofo. Poul kako nakwo kakoe yofeso
apaˈno hoˈnonɨmayoˈne namtɨˈmokimasofoho. Ose
losyofɨsyalokwofo. U aˈamu fehohnjo sohwa syoho
wopɨngo mayoˈne hofɨko iyoswo nomˈne aˈamu sohwa
hofɨkoe syohomo hoˈnomayoˈne mtɨˈmokuyahotɨmentohofo
somo setɨhwawoˈnɨngkohofofoho. Nakwo oso aˈamuso
paˈnyofoho, losyonefɨsyalokwofo. U sekwo nakwoe
syoho somo nahonɨmentohofo soˈno sekwo nakwoe
syoho homo somo hoˈnonemayoˈneˈento hungkuno hiloso
nemtɨˈmokiyalofoho. Ose losyofɨsyalokwofo. Nɨhuˈno
awonoho.
2 Oseˈmaho. Oˈo, nje yofe hoˈnonɨmane iyoswo
hopaso sekwoˈnohinoho. Nakwo Anɨtuye hungkuno
losetɨhwamentɨhwone soˈno sekwo yahino songo
wonyoangkafo maˈmentohofo somo aˈamuso nonahonontɨfi
nakwoe syoho somneˈno hoˈnonemalokwofo.
3 Ngko sekwoˈnji nohumanji Anɨtuye hungkunoso
losetɨhwahonɨngko sekwo oso hungkuno homo somo
tɨfi inɨngkamentohofo soˈno sekwo Kɨlais iyoswo
mtɨˈmokumentiso hopaso utɨhwaˈnyopo lohokwofo
kuyoho. Kako titiso hwaho mijoˈnjo soˈnji ifalifaliyo
mtɨˈmokumentisoˈmaho. Oˈo, kako Anɨtu songo humaso

sohwoe Towahunoˈnji ifalifaliyo mtɨˈmokumentisofoho. Kako iyoswomo sojomo mtɨˈmokumentisoˈmaho. Oˈo, kako aˈamufe sɨmehomo oso hungkuno hiso mtɨˈmokumentisofoho.

4 Oso hungkuno hwapɨngoso olenoho. Kɨlais kako nakwoe huno nefohotofahonɨngki nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwono. Osoˈno ngko huno niyohi, Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyo soˈneˈno oso hungkuno ne imoˈnyoˈneso hoponoho.

5 U nehopi. Nakwoe yokumpohnˈnyoso olo syoho somneˈno hoponoho eso nohnnɨngkuhwoloho. Nɨhuˈno awonoho. Nakwo syoho yɨwoˈnɨngkuhwoneso hoponoho syofɨsyɨhwaloho. Oˈo, Anɨtu kakoˈnohini kakoe yokumpohnˈnyoˈnji yososomo nakwo oso syoho hiso uyantanoho.

6 Anɨtu kako kakoe yokumpohnˈnyo songo songo ntapɨwoˈnɨngkiso soˈno ngko aˈamu somo Anɨtuˈnji makotokuˈnyoˈne yahino songo soˈno lutɨhwayoso ngko hopoenohino hwoˈnyoho. Ole mulalokuyɨhwono. Sekwo hohontajo Mouses honɨngkano hungkuno mtɨˈmokumentiso somo ntoˈno minɨngkayoˈmanji sekwo poyo wapeˈnantɨfeho. Ose mulalokuyɨhwono. Oˈo, oso hohontajo yahinofoho. Yahino songo Anɨtuˈnji makotokuˈnyoˈneso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo mtaˈangofoho. Hohontajo yahino somo aˈamu itoˈno inɨngkayoso hopoˈmaho. Osoˈno aˈamu oso honɨngkano somo inɨngkafijoˈmanji poyo umoˈnantɨfeho. Yahinyo songo somo inɨngkafijoˈmanji songo humayoˈneso wotɨpemantɨfeho.

7 Hohonta oso honɨngkano hungkunoso Anɨtu sojopo mtɨˈmokonto kako Mousesɨmo uyɨmentiso sohonta Anɨtu kakoe pomponaho Mousesɨmo ifehuˈmokosyahonɨngki Mousesɨye sɨmoˈmangoso mofehiˈnyo paˈnyo losyahonɨngki aˈamu Isɨlaelɨso hofɨko ose uhwonontɨfi hofɨko Mousesɨye sɨmoˈmango somo apaˈno muhwonɨmmentohofofoho. Tɨfi sohonta Mousesɨye sɨmoˈmango ponjo pomponahoso pijijo imoˈnonto nɨhuˈnahone sɨmpeˈnɨmentisofoho. Oso hohontajo yahino somo aˈamu hofɨko inɨngkawentɨfi poyo imoˈnɨmentohofoso sɨmoˈmo pomponaho engoˈnji ko iˈmofapmmentiso soˈno nakwo huno ole nayohoho.

8 Yahino songo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo mtaˈangoso songo neˈno humayoso mawoˈnɨngkuhwoneso hohontajo yahino pomponaho somo yakoloˈnnyofoho. Olohontajoso pomponaho mɨkunɨmposofoho.

9 Hohontajo hon+ngkano hungkuno yahinoso pompon-
aho engo'njo ko i'mofapmmentisoso a'amu oso hon+ngkano
hungkuno homo somo upa'nont+fi un+ngkohwano ko lont+fi
p+wahu'mentohofofoho. Oso'no wonyo'nwoho syaf+syont+fi
t+kanomo umentohofofoho. Oseso olo yahino songo lo-
somne'no a'amu fihwo in+ngkaweso'manji An+tu kako
wop+ngo kuyoho uloneso oso yahino hisofe pomponaho
engoso s+mo'mjo somo yakolo'nnyofoho.
10 Ou nehopi. Olo yahino songo lomjo pomponaho
m+kun+mpososo hohontajo s+mo'mjo pomponaho engo
somo pijijo imo'nonto s+kwo'mjoho imokumentisofoho. I
olohontajo yahino songo pomponahoso mofehi'nyo pa'nyo
lalofoho.
11 Oso yahino hohontajo huhwo sohwo pomponaho'njo
ko i'mofapmmentisoso we'enepi nowento moi'wo
imo'n+mentisofoho. Oseso nakwo huno nayohoho.
Olohontajo yahino songo ne'no nowent+hwone loso kakoe
pomponahoso kakoe yokumpohn'nyoso s+mo'mjo somo
n+hu'no yakolo'nnyofoho.
12 Oso yahino songomjo pomponahoso ne'no
nowent+hwone so'no nakwo huno neyahon+ngki nakwo
iyoho monenalofiyohoho. O'o, nakwo K+lais+ye hungkunoso
ut+hwa'nyopo yokumpohn'nyo l+jwaofalokuhwono.
13 Nakwo Mouses imentiso hopaso miyalokuy+hwono.
O'o, Mouses kako kakoe s+mo'mangopo hwap+fe
pmpinyo'nnyoso oso s+mo'mango ponjo pomponahoso pijijo
imo'nontan+ngki a'amu Is+lael+so muhwon+fitnne'ento
ifehu'mokahin+mentisofoho.
14 Mouses kakoe s+mo'mangopo hwap+fe'nji
ifehu'mokahin+mentiso hopaso a'amu Is+lael+so hof+koe
hunomo p+jwahin+mentohofofoho. Oseso hof+ko An+tu'nji
mokot+ku'nnyo'ne hungkuno somo atofo ne'no ko
l+kuji hungkuno hwap+ngo ne hiso hof+koe hunoso
mehohosasyonehoho. O'o, hohontajo hungkuno hwap+ngo
neso olenoho. K+lais kako oso hohontajo yahino somo
moi'wo esojwao'mentisofoho. Oso'no hof+ko K+lais+mo
in+ngkakujo'no hof+koe hunoso wehohososyant+feho.
15 I olohontajo hi'nji hof+ko Mouses+ye hon+ngkano
hungkuno homo somo atofo l+kuji oso hwap+fe Mouses
kakoe s+mo'mangopo ifehu'mokahin+mentiso oso hopaso
hof+koe hunomo p+jwahinyofoho. Oseso oso hungkuno hiso
hof+koe s+meho mo'mo momnawo'nnyofoho.
16 I oso'no oso a'amu huhwo sohwo hof+ko nakwo Hwe
Engo sohumo s+meho uy+fijo'manji An+tu kako oso hwap+fe
hof+koe hunomo p+jwahinyoso wae yaof+hwosi kako hof+koe
hunomo huno wop+ngo yano uy+montonoho.

17 Oso Hwe Engo Anɨtu huhwo sohwo kako Towahuno
hweho. Anɨtuye Towahuno sohwo kako aˈamu fihumo
humasoˈmanji yoˈmayo wonyoso kako huhwo sohumo mo-
motokiloˈmokomokosyohumanehoho. Oˈo, yoˈmayo wonyo
somtaˈni Anɨtuye Towahuno sohwo oso hwe huhwo sohumo
isɨhutofomaˈmentisofoho. Osoˈno olohonta itoˈno humaho.
18 Nakwo Kɨlaisɨmo inɨngkowalokuhwone soˈnwi nakwoe
sɨmoˈmangopo hwapɨfe mufehuˈmokahinyoˈnwoho. Oˈo,
nakwo Anɨtuˈnji humawoˈnɨngkuhwone soˈno kakoe
pomponahoso nakumo ifehuˈmokonesosyahonɨngki aˈamu
nonahonontɨfi nakwo tɨmo honɨngkonyo hopa nahonontɨfi
hofɨko Anɨtuye pomponaho somo uhwonalokwofo. Anɨtuye
Towahuno sohwo nakwoe sɨmeho moˈmo syoho neˈno
mjonaloho'mɨhwosoˈno nakwo Kɨlaisɨye yahinoso neˈno
mewoˈnɨngkuhwasoˈno aˈamu nahonɨngkukuji nakwo
Kɨlais hopa imoˈnalokuhwone hnˈnɨmo wonehonantɨfeho.

4

Aˈamu Anɨtuye hungkuno lɨkuˈmofo syohoˈnjo sohwa hofɨko hwakwontoho paˈnyo hwafoho.

1 Anɨtu kako nakumneˈno hitoho ulofahonɨngki kako
kakoe hungkuno wopɨngo nomˈne aˈamu somo ujoˈne syoho
wonyoangkafoso nejapmmentisofoho. Osoˈno nakwo olo
syoho hilo somneˈno pisoˈmoˈnyo miyalokuyɨhwono. Oˈo,
yokumpohnˈnyo yohoˈnalokuhwono.
2 Yoˈmayo yahino wonyo aˈamu hiyasoˈmo
yɨwoˈnɨngkohofoso wonɨmango nanyo soˈno nakwo
hohujo ikinjaofontane hnˈnwi nɨhuˈno nakwolaho
lɨmentɨhwonefoho. Aˈamu Anɨtuye hungkunomo
inɨngkafitnneˈentani Anɨtuye hungkuno soˈno yoˈmayo
yahinoso yoˈmayo hwasyo hungkunoso iwoloˈmokontani
moselalokuyɨhwono. Oˈo, nakwo Anɨtuye tɨmo utɨhwaˈnyo
lopo lohofontani Anɨtuye hungkuno nehopiˈnohini
lɨjwasemofɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Osoˈno aˈamu hungkuno
homo somo upaˈnɨngkuji huno ole wosyofɨsyantɨfeho.
Hungkuno hiso nehopiˈnohinofoho. Syoho hiloso
neˈnjofoho. Ose wosyofɨsyantɨfeho.
3 Olo hungkuno wopɨngo lɨjwaofɨwoˈnɨngkuhwone hilo
soˈno aˈamu fiso hofɨkoe huno mehohosasiyoˈmanji oso
aˈamu hiso hofɨko tɨkanomo walokwofo.
4 Seten kako olo hwaho lopo yokumpohnˈnyo mokosy-
ohumawoˈnɨngkisoso kako oso aˈamu Kɨlaisɨye hungkuno
wopɨngo somo sɨmeho hiˈntnnono munyo sofe tɨmomo

pijiyoˈmeehumentiso soˈno hofɨko huno mehohosahinyofoho. Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngo somjo pomponahoso oso aˈamu homo somo ko lɨsyahonɨngki hofɨko muhwonyoˈnjo iwoˈnɨngkohofofoho. Kɨlais kako hofɨkimo hitoho ulofahonɨngki wopɨngo uloho'mentiso soˈno hofɨko huno muyofoho. Oseso hofɨko Kɨlais sohuneˈno Anɨtuyoho eso huno muyofoho.

5 Oso hungkuno lɨwoˈnɨngkuhwoneso nakwo nakwoe huno mtaˈniˈmaho. Oˈo, ole lɨwoˈnɨngkuhwono. Kɨlais Jisas kako nakwoe Hwe Engo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo tɨfi inɨngkawowoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo sekwoe syoho selohofiyoˈnnwoho.

6 Hwapɨngoso hohonta Anɨtu ole lɨmento, Sɨkwoˈmjoho soˈmo pomponaho wolasyono. Anɨtu ose lɨmentiso sohwo kakoe pomponahoso nakwoe sɨmeho moˈmo losyalofoho. Oso pomponaho lonesyalokuso soˈno nakwo huno ole nayohoho. Anɨtuye pomponaho engoso Kɨlaisɨye sɨmoˈmango weho.

7 Hwakwontohoˈne pahnnɨmo hungkuno soˈno fɨsyafɨhupmno. Hwakwontoho sohwo kako weˈenehwo nowehwosi moiˈwo umoˈnɨmontonoho. Nakwo oso paˈnyo ko hoˈnwi Anɨtuye pomponahoso nakwoe sɨmeho moˈmo lonesyalofoho. Oseso aˈamu hofɨko huno ole uyono. Oso yokumpohnˈnyoso Anɨtuye yokumpohnˈnyofoho. Aˈamufeˈmaho. Oˈo, nakwo hwakwontoho paˈnyiˈnwoho. Yokumpohnˈnyo aneˈnwoho. Ose wosyofɨsyantɨfeho.

8 U yoˈmayo tango wonyoso ko neˈmanteso nakwo mopɨwasiyofoho. Nakwoe syoho somneˈno nakwoe hunoso iwoloˈmo iwoloˈmɨngo ko nalohofonteso nakwo Anɨtuye syoho somo musɨkwajiyofoho.

9 Nakwoe mango sohwa nakumo wonyo wonelohofantɨfeˈno ko nafotofontɨfeso Anɨtu kako monesɨkwajiyofoho. Aˈamu nakumo ikujoho ko nafonjontɨfeso hofɨko nakumo wonyo nɨhuˈnahone monamokiyofoho. Oˈo, awonoho.

10 Sɨkuno huhwo huhwi aˈamu Jisasɨmo wofonjosyantɨfi imentohofo hopaso sɨkuno huhwo huhwi aˈamu sohwa wofonjonesyantɨfeˈno yalokwofo. Osoˈno nakwo songo humalohwone soˈno aˈamu hofɨko huno ole uyono. Jisas kako nakumo songo nehumaho. Huno ose uyono.

11 Ou, nehopi. Nakwo Jisasɨye syoho yalokuhwone soˈno nakwo songo nohumentanɨngkuhwoni aˈamu nakumo poyo wonemokantɨfeˈno yalokwofo. Nakwoe aˈapaho songo weˈenehwo nohumahwosi moiˈwo umoˈnontani ko yontaneso Jisas kako nakumo songo nehumaho. Aˈamu nakumo

poyo wonemokantɨfeˈno yontɨfe soˈno nakwo hano emoyontani Jisasɨye yokumpohnˈnyoso utɨhwalokuhwono.

12 Nakwo Anɨtuye hungkuno wopɨngoso aˈamu somo lutɨhwawoˈnɨngkuhwone soˈno aˈamu fehohnjoso nakumo poyo wonemokantɨfeˈno yalokwofo. I osoˈno nakwo Anɨtuye hungkuno losetɨhwamentɨhwone soˈno sekwo songo neˈno humayoˈne nto tɨpemaˈmentohofofoho.

13 Hwe fihwo kako Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentiso sohwo ole mtɨˈmokumentisofoho. Ngko Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyalokwe soˈno hungkuno lɨjwaofalokweno. Ose mtɨˈmokumentisofoho. Oso paˈnyoso nakwo Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyalokuhwone soˈno nakwo kakoe hungkunoso aˈamu sɨmeho hiˈntnnono muyo somo wolɨjumofano.

14 Nakwo huno ole nayohoho. Anɨtu kako Jisasɨmo songo ulɨkaˈmentiso sohwo kako nakwo Jisasɨmo ufohiˈnɨngkuhwasoˈno songo nelɨkafɨhwosoˈno kako nakwo hinjohoˈnɨmo sekwoˈnji mehuˈmokonasyɨhwosoˈno nakwo kakoe sɨmanopo lohofɨhwasi kakoˈnji neˈno nohumentɨhwanefoho.

15 Yoˈmayo tango wonyo ko neˈmanteso Anɨtu sekumo sefoˈmalofoho. Osoˈno aˈamu piˈnɨngo engo Jisasɨye hungkuno upoˈnalokwofo. Aˈamu piˈnɨngo engo Jisasɨmo inɨngkafijoˈmanji aˈamu piˈnɨngo engo Anɨtumo isamoyoka ulɨkuji hofɨko Anɨtu kakoe yofeso wohoˈnomantɨfeho.

Olohonta tango engo malokuhwone soˈno tɨfi noˈmo Anɨtuye yokumpohnˈnyoˈnji wonyoangkafo humayoˈnefoho.

16 Oseso nakwo Anɨtuye syoho somneˈno iyoho monanɨngkiyohoho. Nakwoe aˈapahoso wonyo umoˈnɨmonto ko yohonjoso nakwo iyoho monanɨngkiyohoho. Hwapɨngoso sɨkuno huhwo huhwi nakwoe huyoˈmango Anɨtu mtaˈango yokumpohnˈnyo nomanto songo paˈnyo imoˈnɨwoˈnɨngkisofoho.

17 Ihwoni. Yoˈmayo tango olohonta neˈmaso somjoso tohino weˈenepi wehwosoˈno moiˈwo umoˈnɨmontonoho. I osoˈno nakwo tohino malokuhwone soˈno Anɨtu kako tɨfi noˈmo kakoe yofe engoˈnji kakoe yokumpohnˈnyo engo soˈnji wonejapmmontonoho. Oso hiso engolopohamo neˈno nowentɨhwonefoho. Oso wonyoangkafo tɨfi noˈmo maneso'no nakwo huno ole syofɨsyalokuhwono, Olo tango malokuhwoneso engoˈmaho. Weˈefoho, syofɨsyalokuhwono.

18 Oseso tango neˈmante somo nakwo tɨmo ko uhwonalokuhwoneso nakwo oso hisoˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo yalokuhwono. Oˈo, yoˈmayo wonyoangkafo tɨfi noˈmo

maneso'no tɨmo muhwonyo'ne hontohumalohwono. Yo'mayo olopo tɨmo uhwonalokuhwoneso we'enepi moi'wo umo'nɨmontonoho. I yo'mayo wonyoangkafo olopo tɨmo muhwonyo'njo yalokuhwoneso engolopohamo ne'no nowentɨhwonefoho.

5

A'amu Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo syoho'njo sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi hofɨkoe syoho iyoso'no yokumpohn'nyo ma'mentohofofoho.

1 Olo so'no nakwo huno ole nayohoho. Nakwoe hwahoponjo a'apahoso holayo ango hopa we'enepi molohinawehwosi wonyo umo'nɨmontonoho. I wonyo imo'nɨngkuhwoso'no Anɨtu kako nom'ne ango songo wonejapmmontonoho. Oso ango songo hiso a'amu molinyo'maho. O'o, Anɨtu kako molinyofoho. Ango hiso ahwomomo wojoso engolopohamo ne'nohini nowentɨhwonefoho.

2 Nakwo olo hwaho lopo nohumentani ahwomomjo ango songo somne'no humotaho lopemo'nawotohwono. Oso ahwomojo ango songoso nakumo hwapɨfe hopa ifehu'mokonesyohumayo so'no nemo'nalofoho.

3 Oso ango songo hiso ifehu'mokonasyɨhwosi nakwoe huyo'mangoso hwapɨfe ane siki mohumanehoho.

4 Nakwo olo hwaho loponjo a'apaho mokosyohumalohwoneso tohino tɨpemawo'nɨngkuhwone so'no nakwo humotaho lopemo'nawotohwono. I nakwoe hwaho loponjo a'apahoso wape'nono malohiyɨhwono. O'o, oso'ne'maho. Nakwo nakwoe ahwomomjo a'apaho hwapɨfe songo pa'nɨngo so'no namo'nɨngkohoho. Oso hiso songo nomehwasi olo hwaho loponjolo poyo pe'nɨwo'nɨngkiso somo ulɨko'mehwasi songo ne'no nɨhu'nahone nohumanefoho.

5 Nakwo oso songo ne'no humayo'ne yahino mayoso'no Anɨtu kako nakumo ito'no enesyohumaho. Sɨmo'mo kako kakoe Towahuno Wopɨngo sohwo nejapmmentisofoho. Oso hiso'no nakwo huno ole nayohoho. Yo'mayo Anɨtu wosejapmmo nalɨmentisoso wonejapmmontonoho.

6 Nakwo huno ose neyahonɨngki nakwo olopo sɨmeho wopɨngo'nji fosyohumentani Anɨtu ne'no syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono. Nakwo olo hwaho loponjo a'apaho'nji nohumehwasi nakwo ahwomomjo a'apahoso momahn'nwoho. Nakwo Jisasɨ'nji ango wopɨngo sopo mohumane'nwoho.

7 Nakwo oso homo somo muhwonyoˈnjo ko yontaneso
nakwo nehopeho hnnalokuhwono. Hwapɨngoso nakwo oso
homo somo sɨmeho hiˈntnnono uyalokuhwono.
8 Oseso nakwo olopo sɨmeho wopɨngoˈnji fosyohumentani
Anɨtumneˈno syoho yokumpohnˈnyo yalokuhwono eso nto
selohono. I osoˈno nakwo olo hwaho loponjo aˈapaho
loso ulɨkoˈmehwasi nakwoe Hwe Engo Anɨtuˈnji kakoe
hwapɨngopo fosyohumayoˈne namoˈnɨngkohoho.
9 I osoˈno nakwo olo hwaho lopo humasoˈmanji u
nakwo Anɨtuˈnji kakoe angopo humasoˈmanji yoˈmayo
nakwo iwoˈnɨngkuhwone soˈno huno angaˈno ole
syofɨsyalokuhwono. Yoˈmayo yaneso Anɨtuye sɨmeho
wopɨngo umokiyoˈne namoˈnyo soˈno yalokuhwono.
10 Hwapɨngoso nakwo hopiˈnonohino hnˈnwi huno ole
nayohoho. Nakwo aˈamu hopiˈnonohino hnˈnwi nakwo
Jisasɨˈnji nakwoe hungkunoso ikwolofoˈne sopo Jisasɨye
sɨmano sopo wolohofantanoho. Nakwo oso hopo sopo nohu-
mentanɨngkuhwasi yoˈmayo yahino wopɨngoˈnji wonyoˈnji
imotohwone soˈno Kɨlais kako nakumo yano nalofonefoho.
Aˈamu yahino wopɨngoˈnjoso wopɨngo nomapitnnefoho.
Aˈamu yahino wonyoˈnjoso tohino nomapitnnefoho.

Aˈamu Anɨtuˈnji sɨmeho afa inyoˈne syoho yokumpohnˈnyo iyoˈne hungkunofoho.

11 Nakwoe Hwe Engo aˈamufe yahino wonyo somneˈno
tohino engo uyone soˈno nakwo huno syofɨsyontani iyoho
nenalofoho. Oso hisoˈno nakwo aˈamu hopiˈnonohinoso
Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨfitnneˈentani syoho
yokumpohnˈnyo yalokuhwono. Oso hisoˈno Anɨtu kako
nakwoe yahino soˈno huno uyohoho. I sekwo hokunonji
nakwoe yahino wopɨngo soˈno huno seyohoho.
12 I ngko ose selohe soˈno sekwo huno ole
losyofɨsyalokwofo. Poul kakoe yofeso apaˈno
hoˈnomoˈnalofoho. Ose losyofɨsyalokwofo. Oˈo,
awonoho. Oleˈnefoho. Aˈamu fehohnjo sohwa hofɨko
Anɨtuye hungkuno ko losetɨhwantɨfeso hofɨko sɨmeho
angaˈnohinoˈnjohwo moloset ɨhwawoˈnɨngkiyohofo. Oˈo,
hofɨko hofɨkoe yofeˈnohini hoˈnomaˈnɨwoˈnɨngkohofofoho.
Hofɨko hofɨkoe he wopɨngo soˈno hofɨkoe aˈapaho
wopɨngo soˈno syafɨsyontɨfi hofɨkoe yofeˈnohini
hoˈnomaˈnɨwoˈnɨngkohofofoho. Hofɨkoe yahino sɨmeho
piˈnɨngoˈnji Anɨtuye hungkuno losetɨhwalokwofo soˈno
huno mosyafɨsiyontɨfi yalokwofo. Oso aˈamu homo somo
sekwo nje yahino sɨmeho angaˈnohinoˈnjo iwoˈnɨngkoheso
nohonɨwoˈnɨngkohofo soˈno ulɨfitnneˈentnneˈno
selalokweno

13 A'amu fehohnjoso ngkine'no huno'maso hweho. Iloho'nnyo hweho, syofɨsyalokwofo'manji hofɨkoe huno ole uyono. Poul kako yo'mayo yalokusoso Anɨtuye sɨmeho wopɨngo imo'nyo'ne yalofoho. I yo'mayo ngko yalokweso huno ito'nohino'njo yalokwe'manji u sekumo ito'no sefo'mayo'ne yalokweno.

14 Kɨlais kako nakumne'no hitoho mɨkunɨmposo ulo'mentiso so'no nakwo kakoe syoho yalokuhwono. Hwapɨngo so'no nakwo huno ole so'no nayohoho. Hwe fihwo nakumo nayohope-e'ne poyo imo'nɨmentisofoho. Kako nakwoe sɨmo'mango mafohi'nonto poyo imo'nɨmentiso so'no nakwo hopi'nonohi'nnonji poyo imo'nɨmentɨhwone hopa imo'nɨmentisofoho.

15 Kako nakumne'no poyo imo'nɨmentiso so'no nakwo songo humalohwone hn'nwi nakwo nakwoe sɨmeho wopɨngo imokinyo'ne huno syofɨhu'nɨngkuhwaloho. O'o, nakwo oso hwe nakumne'no nayohope-e'ne poyo imo'nonto apa'no songo lɨka'mentiso sohune'no syofɨsyɨhwasi kakoe sɨmeho wopɨngo umokiyo'ne yo'mayo wonyoangkafoso uyano.

16 A'amu hwahoponjoso hofɨko nom'ne a'amu somne'no yo'mayo iwo'nɨngkohofo somo uhwonontɨfi hwe wony-ofoho, hwe wopɨngofoho syafɨsyɨwo'nɨngkohofofoho. Oso hopa nakwo miyanehwono. U ngko hohonta oso yahi-noso imofonji Kɨlaisɨmne'no syafɨsyonji, Hwe wonyofoho, lɨmentohefoho. Hohonta ngko huno ose ko syafɨhu'moteso olohonta ngko Kɨlaisɨmne'no huno ito'no syofɨsyalokweno.

17 Oseso a'amu fihwo kako Kɨlaisɨ'nji ufohi'nnyo sohwo kako songo imo'nɨmaso hweho. Ihwoni. Kakoe yahino wonyo imojoso moi'wonoho. Olohonta yahino wopɨngoso nto ma'maso hweho.

18 Oso songo imo'nyo hwapɨngoso Anɨtuyoho. Sɨmo'mo nakwo Anɨtuye mango hwona'ni imo'nontani Kɨlais kako nakumo nayohope-e'ne poyo imo'nɨmentiso so'no nakwo Anɨtu'nji sɨmeho afa ininnɨ'nwoho. Oseso Anɨtu kakoe mangohwa hopi'nonohinoso Anɨtuye a'amu ne imo'nɨfitnne'ento kakoe hungkuno lutɨhwayo syohoso nejapɨwo'nɨngkisofoho.

19 Oso'no nakwo ole lutɨhwawo'nɨngkuhwono. Anɨtu Jisas Kɨlaisɨmo humaso sohwo kako kakoe mango sohwa kakoe a'amu ne imo'nɨfitnne'no honɨngkano imo'mentisofoho. A'amu Anɨtuye a'amu ne imo'nyo sofe honɨngkano wonyo somne'no Anɨtu kako apa'no huno mɨkwesyafɨsyɨwo'nɨngki yohoho. Oseso Anɨtu kakoe mango sohwamo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne honɨngkano neso lɨjwamofo'ne syohoso ne-japmmentisofoho.

20 Oseso nakwo Kɨlaisɨye sɨmoˈmango mofohiˈnontani
kakoe hungkuno lɨjwosemofalokuhwono. Oseso nakwo
Anɨtuye hungkuno selontaneso Anɨtu kako aˈamu
hopiˈnonohino somneˈno joho ulalofoho. Osoˈno olo
hungkuno loso nakwo aˈamu hopiˈnonohino sokuneˈno
yokumpohnˈnyo selalokuhwono. Kɨlais kako nakumneˈno
hitoho mɨkunɨmposo ulofalokunjo soˈno sekwo kakoe
mango soku Anɨtuye aˈamu ne hmmoˈnɨmno.
21 Kɨlais kako wonyo honɨngkano ane sohumo Anɨtu
kako nakwo hopiˈnonohino hnˈnwiye honɨngkano
wonyoso Kɨlaisɨmo kisahumentisofoho. Nakwo
Kɨlaisɨˈnji ufohiˈnosoˈmanji Anɨtu Kɨlaisɨye honɨngkano
wopɨngoˈnohini nejapososo wopɨngo kuyoho
wonalɨmontonoho.

6

Aˈamu Anɨtuye hungkuno lutɨhukuˈmofo syohoˈnjo sohwa yoˈmayo tango mawoˈnɨngkohofofoho.

1 Nakwo Anɨtuˈnji syoho iwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo
olo soˈno jomo yokumpohnˈnyo selalokuhwono. Anɨtu
kako sekumneˈno wopɨngo seloho'mentiso somo sekwo nto
maˈmentohofoso ne ane siki imoˈnɨngkuhwaloho.
2 Oˈo, Anɨtuye hungkuno oleso upaˈnɨmno.
Ngko sekumneˈno hitoho ntofoso sohonta sekwoe humota-
hoso upaˈnɨmentohefoho.
Sekumo asomo setɨmayoˈne sɨkuno somo ngko
sefoˈmaˈmentohefoho.
Upaˈnɨmno. Olohonta Anɨtu kako nakumneˈno hitoho ulo-
falofoho. Olohonta Anɨtu kako sekumo wosefoˈmaˈmneˈno
yalokweno nelalofoho.
3 Ngko Anɨtuye syoho ulohofiyo sohwoˈnɨmo aˈamu nje
yahino somo nohonɨngkujoˈno honɨngkano wonyo no-
honɨngkijiˈmanji Anɨtuye syohomneˈno hwasyo hungkuno
mjantɨfitnnohonji honɨngkano wopɨngoˈnohini yalokweno.
Aˈamu fihwo kako Anɨtuye honɨngkanomo tɨfi unɨngkamo
loso sohwo nohonɨngkuhwosi ngko honɨngkano wonyo
imesoˈno kako nohonɨngkuhwosoˈno kako pɨwasyosoˈmanji
oso nɨhuˈno wonyofoho.
4 Osoˈno sɨkuno huhwo huhwi nakwo Anɨtuye syoho
ulohofiyo sohwonaˈni nakwo aˈamu somo yahino
wopɨngoˈnohini itɨhwalokuhwono. Yoˈmayo tango
neˈmante soˈno nakwo Anɨtumneˈno yokumpohnˈnyo
neˈno lohofɨwoˈnɨngkuhwono. Ou, hofɨko nakumo wonyo
nalohofoso hofɨko nakumo wonyo namokiyoso nakwo neˈno
lohofɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Osoˈno aˈamu hofɨko huno ole

uyono. Yoˈmayo tango ko uˈmanteso syoho mohoˈnasiyoso
Anɨtuye syoho ulohofiyo ne hwafoho. Huno ose uyono.
5 Hofɨko nakumo hwanɨngo nafonjontɨfi impe nanto-
fontɨfi nakwo mango sohwa nonafotofontɨfi joho wonyoˈnji
nalɨwoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno nakwo Anɨtumneˈno
yokumpohnˈnyo neˈno lohofɨwoˈnɨngkuhwono. Nakwo
syoho engo yontani saho itoˈno mofosyawosoˈnjo mijohoˈnji
humawoˈnɨngkuhwonefoho.
6 Nakwo yahino itoˈnohino yontani huno wopɨngoˈnohini
mokosyohumalohwono. Aˈamu nakumo wonyo naloho-
fontɨfi somo yoka kuntoˈno mulɨwoˈnɨngkiyɨhwonefoho.
Oˈo, yahino wopɨngoˈnohini ulohofɨwoˈnɨngkuhwonefoho.
Nakwo Anɨtuye Towahuno Wopɨngoˈnji nohumentani
aˈamu hopiˈnonohino somo sɨmeho uyalokuhwono.
Mangoˈnohino hwonanɨˈmaho. Oˈo, sɨmeho nehopi
uyalokuhwono.
7 Anɨtuye yokumpohnˈnyo mentane soˈno nakwo
Anɨtuye hungkuno nehopiˈnohini ulalokuhwono. Nakwoe
honɨngkano itoˈnohinoso mekino hopa aho angahohntaˈni
mokosyohumentani aˈamufe yahino wonyo somo monje
yasiyoˈnefoho. Aˈamu nakumo wonyo wonelohofantɨfi
yalokwofoso nakwoe honɨngkano itoˈnohinoso nakwoe
sampe paˈnyo nefoˈmalofoho.
8 Aˈamu fehohnjoso nakwoe yofe ko hoˈnomantɨfeso
nomˈnihwa nakwoe yofe monje yasyɨwoˈnɨngkohofo.
Aˈamu fehohnjoso sitofo ko nalontɨfeso aˈamu fehohnjoso
nakwoe syoho somneˈno hungkuno wopɨngoˈnohini
lɨwoˈnɨngkohofofoho. Oso hisoˈno nakwo huno
mosyafusiyoˈnjo yalokuhwono. Oˈo nakwo syohoˈnohino
yalokuhwono. Nakwo hungkuno nehopiˈnohino
ko ulahonɨngkuhwoni aˈamu fehohnjoso hwasyo
hungkunoˈnjo kuyoho nalɨwoˈnɨngkohofofoho.
9 Aˈamu fehohnjoso nahonontɨfi aˈamu kengo hwasoho
nalontɨfi hohujo ikinjonamofɨwoˈnɨngkohofofoho.
Aˈamu fehohnjoso nahonontɨfi nakwoe aˈamu hwafoho
nalɨwoˈnɨngkohofofoho. Sɨkuno fisomo nakwo poyo
umoˈnantani ko yontaneso nakwo songo neˈno
humalohwono. Anɨtu kako nakwoe honɨngkano itoˈno
monehwajiyoˈne soˈno tango ko nejaponteso kako nakumo
poyo monamokiyofoho.
10 Nakwo sɨmeho tangoˈnjo hopa ko humentaneso nakwo
engolopohamo sɨmonyo yalokuhwono. Nakwo yoˈmayo
soˈno umofonyo inyo hopa sohwonaˈni ko humentaneso
nakwo nomˈne aˈamu somo yoˈmayo piˈnɨngo engoso
uyɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Nakwo impoˈnamoˈnnyo paˈnyo

ko humentaneso nakwo Anɨtuye yo'mayo wonyoangkafoso
mokosyohumawo'nɨngkuhwone hwona'nyoho.
11 Ou, nje a'amu Koulin soku, nakwoe sɨmehomjo
hungkunoso yolohoso selalokuhwono. Nakwo sekumo
sɨmeho engo ne'njo sejopalokuhwono.
12 Nakwoe sɨmehoso hano mopɨku'nauyoho. O'o,
nakwo sekumne'no nakwoe sɨmeho nemo'nɨngkahonɨngki
sejopalokuhwono. I oso'no sekwo sɨmeho mohwo-
sompo'nawo'nnyo soku nakwo'nji sɨmeho afa inyo
ku'maho.
13 I sekwo nje mehomi soku senɨngkwohwosa hungkuno
selɨwo'nɨngkohofo hopaso waselɨmonne'no yohono. Nakwo
sɨmeho ne'njo sejopalokuhwone hopaso sekwo nakumo
sɨmeho ne'njo fonejapmno. Sekwo sekwoe sɨmehoso
nakumne'no fohwosampo'nɨmno.

Sekwo Anɨtuye a'amu soku sekwo yahino wonyo so'nji nomajopohi'nɨngkutoho. O'o, sekwo Anɨtuye ango wopɨngo kuyoho.

14 A'amu Anɨtumo minɨngkayoso hofɨkoe yahinoso nakwo
pa'nyo'njo'maho. Oseso sekwo Anɨtumo inɨngkunyo
soku sekwo hofɨko'nji nomajopohi'nɨngkutoho. Hofɨkoe
yo'mayo yahinoso hofɨko'nji ikutoho. O'o, honɨngkano
wonyo'nji wopɨngo'nji nem'no kemokosyohumayoso pipilo.
Sɨkwo'mjoho'nji pomponaho'nji afapo lawotoho. Nɨhu'no
awonoho.
15 Kɨlaisɨ'nji Seten'nji siko sɨmeho afa linalokusiyo.
Nɨhu'no awonoho. Oseso a'amu Anɨtumo sɨmeho
hi'ntnnono unyo sohwo'nji sɨmeho hi'ntnnono muyo
sohwo'nji siko huno afaso pipi wosyofɨsyanjito. Nɨhu'no
awonoho.
16 Nakwo huno nayohoho. Anɨtu songo humaso sohwo
kako nakumo nehumaso so'no nakwo kakoe ango wopɨngo
hn'nwoho. Oso'no nakwo Anɨtuye ango hn'nwi nakwo hwa-
hoponjo hwoso peefo ki'nyo yo'mayo yahino so'nji peho'no
elofisosyalokuhwono. Nɨhu'no wonyofoho. O'o, nakwo
Anɨtuye ango'nwoho. Anɨtu hungkuno ole nalɨmento,

Ngko nje a'amu'nji nohumahm'mo hofɨko'nji
nomohu'mokinɨngkuhwasi hofɨko'nji wofosyohu-
mamonnoho.
Ngko hofɨkoe Anɨtu hwo'nyoho.
Hofɨko nje hwe moya'mifoho.

17 Anɨtu ose nalonto nom'nepo kako ole nalɨmento,

Sekwo oso a'amu ngkimo monnɨngkape'njo somne'no
sekwo hohujo ikinjaofɨkuji ulɨko'mafɨkuji nje yahino
songo'nji fosyohumantokuno.
Yahino nom'ne wonyoso nokemokosyohumafɨkutoho.

O'o sekwo ose ifijo'manji ngko nje mehomi semoku'mo
woset+ma'mo.
18 Ngko sen+ngkwahwo'ni umo'n+mo.
Sekwo nje hwomu hwahninji nje mu sopeehnnonji fosyohu-
mamno.
Ngko sekwoe Hwe Engo yo'mayo yokumpohn'nyo hwap+ngo
sohwo'ni selalokweno.

7

1 U nje a'amu soku, oso hungkuno wop+ngo hiso mt+'mokoheso An+tu nejapmmentiso so'no nakwo huno syof+sy+hwasi yo'mayo wonyo nakwoe s+meho wonyo umo lonte so'nji yo'mayo nakwoe huyo'mango hwasyo hon+ngkanomo ipemotonawe so'nji n+hu'nahone ho'naof+hwasi An+tuye yahino wop+ngo somo un+ngkohwano. Nakwo nakwoe yahino somne'no An+tumo won+mango uyoso'no iyoho wonanono. Hon+ngkano wop+ngo ito'nohino somo un+ngkohwano.

A'amu Koulin somo Poul iyoswo s+mo'mjo mt+'mokumentiso somo hof+ko t+fi in+ngkamentohofo so'no Poul kako s+monyo imentisofoho.

2 Nakwo sekumo wonyo maselohofe hwona'nyoho. Nakwo hwe fihumo wonyo mulohofefoho. Nakwo afofo hungkuno hwasyo ulontani a'amu fihwamo mokompemaso hwona'nyoho. I oso'no sekwo s+meho monejape'njo peho'neto.

3 Ngko yoka hungkunoso momjoselalokuyohono. O'o, hungkuno ole nto selohono. Nakwo sekune'no s+meho engo sejopalokuhwono. Oseso sekwo songo humafijo'manji nakwo sekwo'nji songo wohumano. Sekwo poyo imo'n+fijo'manji nakwo huhwona'ni poyo umo'nano.

4 Hungkuno yoloho'nohini selalokweno. Ngko sekumne'no s+monyo engo yalokweno. Yo'mayo tango n+'manteso ngko sekumne'no apa'no huno syaf+syontnneso nje s+meho wop+ngo n+mo'n+wo'n+ngkisofoho. S+monyo y+wo'n+ngkohefoho.

5 Nakwo ango T+louas ul+ko'mentani hwaho Masetouniya i'mofapmment+hwone sohonta nakwoe a'apaho usijo we'e mofosyohumayofoho. O'o, yo'mayo yo'mayo tango engoso ne'ma'mojofoho. Yo'mayo yoka ne'mahonjoso nakwo iyoho nan+mojofoho.

6 I oso'no An+tu kako kakoe a'amu s+meho tango'njo somo s+meho wop+ngo umokiyoso hwap+ngo hweho. An+tu kako Taitas n+hwat+mentiso sohwo kako none'manto nakwoe s+meho wop+ngo namokumentisofoho.

7 Taitas nakumo neˈmayoso osoˈneˈnohinoˈmaho. Oˈo,
kako hungkuno sekumtaˈango oso nemotapmmentiso soˈne
nakwo sɨmonyo mɨkunɨmposo yontani sɨmeho wopɨngo
namokumentisofoho. Kako sekwoˈnji nohumentanɨngki
sekwo hofiyo umokosyohumamentohofofoho. Kako
sekwoˈnji humamentiso soˈno ole nalɨmento, Sekwo
nohonyoˈne humotaho lalokwofo. Sekwo oso honɨngkano
wonyo soˈno sɨmeho tango seyahonɨngki itoˈno
mɨhwajɨmalofo kuyoho. Sekwo ngkoˈnji sɨmeho afa
inyoˈne syafɨsyontɨfi nje hungkunomo inɨngkayoˈne
semoˈnɨngkohoho. Ose upaˈnɨmentiso soˈno ngko sɨmonyo
imentohefoho.
8 Oso iyoswo sɨmoˈmjo ngko sekumneˈno
semtɨˈmokimentohe soˈno sekwoe sɨmeho tango ko
seimentisoso olohonta nje sɨmeho tango maniyantofiyoho.
I sɨmoˈmo ngko mtɨˈmokumentohe sohonta sekumo sɨmeho
tango seyoˈne soˈno huno syafɨsyonji ngko sɨmeho tango
engo nimentisofoho. I osoˈno oso sɨmeho tango seˈmayoso
sɨkuno piˈnɨngoˈmaho. Oˈo, sɨkuno tɨfoponoho.
9 Oseso olohonta oso hungkuno tangoˈnjo
semtɨˈmokimentohe soˈno ngko sɨmonyo yalokweno.
Hwapɨngoso sekwo sekwoe sɨmeho tango somjo
osoˈneˈmaho. Oˈo, olenoho. Oso sɨmeho tangoso
sekwoe yahino wonyo somo iwoloˈmokumentohofo soˈno
yalokweno. Ngko huno ole niyohoho. Oso sɨmeho
tangoso Anɨtu huhwo sejapmmentisofoho. Osoˈno nakwoe
hungkunoso sekumo wonyo maselohofefoho. Awonoho.
10 Anɨtu kako kakoe aˈamumo sɨmeho tango uyosoˈmanji
oso tango hiso aˈamu honɨngkano wonyo somneˈno iˈwaho
ikuji yahino wonyo somo hohujo ikinjaofɨkuji Anɨtumo
ufohiˈnyoˈne wonefoˈmaˈmontonoho. I oseso Anɨtu kako
sɨmeho tango nejaposo somo nakwo nakwolaho molane-
hwono. I osoˈno aˈamu Anɨtumo sɨmeho munyoso sɨmeho
tango uyɨhwosoˈno oso sɨmeho tango hiso hofɨkoe yahino
wonyo somo mɨwoloˈmokufitnnehofo. Osoˈno hofɨko
tɨkanomo ufitnnefoho.
11 Ou, sekwo huno itoˈno fɨkwesyafɨhupmno. Oso
sɨmeho tango Anɨtu sejapmmentisoso sekumo yahino
wopɨngo wopɨngo setɨhwamentisofoho. Sekwo yahino
wopɨngo itoˈnohino somo hi semoˈnɨngkahonɨngki
sekwo olo honɨngkano wonyo soˈno semtɨˈmokimentohe
soˈno komoˈno lɨkafontɨfi hungkuno homo somo itoˈno
mɨhwatɨmentohofofoho. Mɨhwajontɨfi oso hwe honɨngkano
wonyoˈnjo sohumo yoka ulontɨfi honɨngkano wonyo
somneˈno iyoho senalofoho. Sekwo nakumo nahonyoˈne
humotaho lontɨfi oso hwe huhwo sohwoe honɨngkano

wonyo somtaˈni hungkuno mikwolofɨhwatɨmentohofofoho. Ose imentohofo soˈno olohonta sekwo wonyo ane kuyoho, huno nayohoho.

12 Oso iyoswo sɨmoˈmjo semtɨˈmokimentoheso ngko oso hwe honɨngkano wonyoˈnjo sohwoˈnji oso hwe kako kakimo wonyo uloho'mentisoso huneˈnohini semtɨˈmokimentoheˈmaho. Oˈo. Olenoho. Sekwo olo hilo soˈno huno seyoneˈnji semtɨˈmokimentohefoho. Sekwo Anɨtuye tɨmopo nohumafɨkuji nje hungkuno soˈno hi semoˈnɨngkuhwosoˈno nakwoˈnji sɨmeho afa inyoˈneˈeno lonji semtɨˈmokimentohefoho.

13 Oso hiso ne imoˈnɨmentiso soˈno nakwo nakwoe sɨmeho wopɨngo namoˈnɨmentisofoho.

Osoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, Taitas kako sekwoe angopo ntaˈni neˈmanto sɨmonyo engo imentisofoho. Hwapɨngoso kako sekwoˈnji nohumentanɨngki sekwo kakimo utɨmantɨfi yahino wopɨngoˈnohini uloho'mentohofo soˈno kakoe sɨmeho hofiyo umokumalofofoho. Osoˈno nakwo sekumneˈno sɨmonyo selohofalokuhwono.

14 Sɨmoˈmo ngko sekwoe yofe Taitasɨye sɨmanopo hoˈnosemaˈmentohe soˈno ngko sekumneˈno wonɨmango mannɨmentisofoho. Oˈo, yoˈmayo hungkuno hopiˈnonohino ngko sekumneˈno Taitasɨmo ulɨmentoheso nehopi imoˈnɨmentisofoho. Ngko sekumo hungkuno nehopiˈnohino selɨwoˈnɨngkohe hopaso oso hungkuno Taitasɨmo ulɨmentoheso ne imoˈnɨmentisofoho.

15 Taitas kako sekumo seˈmaˈmentiso sohonta sekwo kakineˈno yomoˈnji iyohoˈnji ko yontɨfi kakimo utɨmantɨfi wopɨngo uloho'mentohofofoho. Sekwo kakoe hungkunomo hofiyoˈno inɨngkamentohofo soˈno huno syafɨsyonto kako sekuneˈno umoˈnalofoho. Oso hisoˈno ntɨmentisofoho.

16 Oseso sekwo yahino wonyoangkafo yontɨfe soˈno ngko huno niyohoho. Sekwo yahino wonyoangkafoˈnohinoso neˈno uyɨhwantɨfeho. Osoˈno ngko sɨmonyo yalokweno.

8

Aˈamu Anɨtumo inɨngkawoˈnɨngkohofoso hofɨko nomˈne aˈamu somo ufoˈmawoˈnɨngkohofofoho.

1 Nje aˈamu soku, sekwo olo hungkuno loso huno itoˈno waseyonontnneˈno waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu hwaho Masetouniya sopo humalofoso hofɨko Anɨtumneˈno sɨmeho uyo soˈne uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo somo Anɨtu kako wonyoangkafoso ulohofalofoho.

2 Hofɨko nohumentanɨngkofi tango mɨkunɨmposo uˈmanto oso tango hiso hofɨkimo yamofo uloho'mentisofoho. Hofɨko umofonyo mɨkunɨmposo

ko inyo hi hofɨko Anɨtumneˈno sɨmeho wopɨngoˈnji humamentohofofoho. Oseso hofɨko nomˈne aˈamu somneˈno ufoˈmayoˈne huno syafɨsyontɨfi hofɨkoe hamniyoho uhuˈmokumentohofofoho.

3 Hungkuno yoloho selalokweno. Ngko oso hamniyoho hisoˈno jomo ulɨmentoheˈmaho. Oˈo, hofɨko hofɨkoe hunomnohini inɨngkamentohofofoho. Hamniyoho ilɨfeeoˈmentohofoso uhuˈmokontɨfi osopo nomˈne hamniyohoso umofonyo ko yontɨfi uhuˈmokumentohofofoho.

4 Hofɨko nakumo jomo yokumpohnˈnyo ole nalɨmentohofi, Anɨtuye aˈamu ango Jelusalem humamotofoso yoˈmayo soˈno umofonyo engo yalokwofo somo nakwo ufoˈmasoso wopɨngotaho.

5 Ose nelahonɨngkofi nakwo huno ole syafɨhuˈmentɨhwoni, Hofɨko hamniyoho weˈeso aˈamu somneˈno uhuˈmokantɨfeho. Ose ko syofɨsyahonɨngkuhwoni hofɨko sɨmoˈmo hofɨkoe sɨmeho Anɨtumo uyontɨfi hofɨkoe yahino yoˈmayo soˈnji Anɨtumo nɨhuˈnahone uyɨmentohofofoho. Nakwo Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokaneˈentɨfi nakwo hiˈnɨmneˈno hitoho ulofalofoho.

6 Oseso Taitas kako hamniyoho huˈmeesiyo syohoso sekwoˈnji emaˈmentiso sohumo sekwoe ango sopo oso aˈamu foˈmayo syoho homo somo esojwaofoˈne hungkuno ulɨmentɨhwonefoho.

7 Yoˈmayo syoho iwoˈnɨngkohofoso wonyoangkafoˈnohini iwoˈnɨngkohofo kuyoho. Sekwo yoˈmayo soˈno Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyalokwofo. Sekwo Anɨtuye hungkunoso hofiyo lutɨhwalokwofo. Sekwo Anɨtu mtaˈni yoˈmayo huno wopɨngoso tɨpemalokwofo. Sekwo aˈamu nomˈnimo ufoˈmayoˈne hi semoˈnɨngkahonɨngki hofiyo yalokwofo. Osoˈnji sekwo nakumo sɨmeho nejopalokwofo. Sekwo oso yoˈmayo hiso wonyoangkafo iwoˈnɨngkohofo hopaso sekwo oso hamniyoho huˈmeesiyo syohoso moiˈwo wesejwaopɨfentnneˈno yalokweno.

8 Ngko hamniyoho engo uyɨmno maselɨmnehono. Oˈo osoˈneˈmaho. I osoˈno nomˈne aˈamuso hofɨko olo syoho somneˈno hi umoˈnɨngkahonɨngki hofiyo uyalokwofo. Oseso sekwo oso paˈnyo ifijoˈmanji nakwo huno ole wonayono. Hofɨko mangoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, nomˈne aˈamu somneˈno hitoho nehopiˈnohini selofalofoho. Huno ose wonayɨmontonoho.

9 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais nakumneˈno wonyoangkafo naloho'mentiso soˈno sekwo huno seyohoho. Kako yoˈmayo hopiˈnonohino mokosyohumunyo hwapɨngo sohwo kako nakumo nefoˈmayoˈne umofonyo hwapɨngo

imentisofoho. Sekwo yo'mayo wop+ngo ahwomo mta'ni mayoso'no kako oso wop+ngo homo somo ul+ko'motaponto nakwoe hwaho lopo umofonyo engo imentisofoho. K+lais kako sekumne'no ose imentiso so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no huno syaf+sy+kuji ufo'mapmno.

10 Ngko nje hunoso olo syoho lomne'no wol+jwasemo'mne'no yohono. Sekwo nom'ne soswo somo oso syoho hiso ul+ka'mentohofo so'no sekwo syoho hiso olohonta moi'wo fesyojwaopmno. A'amu hopi'nonohinoso oso hamniyoho hu'meesiyo syoho yalokwofoso sekwo n+hu'no s+mo'mo oso hiso'no hungkuno mtitofont+fi hamniyoho hu'meesiyo ema'mentohofofoho.

11 Oseso olohonta oso syoho hiso moi'wo fesyojwamopmno. Hohonta sekwo oso syoho hiso hi semo'n+ngkahon+ngki ema'mentohofofoho. Oso hopaso sekwo syoho homo somo moi'wo esejwaofo'ne hi wasemo'nono. Oso hamniyoho sekwo anga'no anga'nohino soku mokosyohumawo'n+ngkohofo somo yo'mayo so'no yano ulofiy+kuji fehohnjo a'amu nom'ne somo ufo'mayo'ne foho'naopmno.

12 Sekwo hamniyoho engo momokosyohumunyo soku nohumaf+kuji nom'ne a'amu somo ufo'ma'mo huno yokumpohn'nyo syaf+sy+kujo'no An+tu kako s+meho wop+ngo wosejapmmontonoho. Kako hamniyoho engo so'no mosyof+syalofiyoho. O'o, j+je we'e mokosyohumunyoso nom'ne a'amu somo ufo'mano l+kuji hamniyoho fehohnjoso uy+fijoso sekwo An+tuye s+meho wop+ngo umokant+feho.

13 Ole moselalokuyohono. Sekwo nom'ne a'amu somo ufo'mayone syoho engo yokumpohn'nyo yontan+ngkuji oso a'amu hiso sekwoe hamniyoho nomaf+kujo'no syoho ane'njohwo wop+ngo'nohini wohumafe. Ose moselalokuyohono. O'o, ngko An+tuye a'amu neso yo'mayo ito'no humayo'ne umofonyo miyoso'no selalokweno.

14 I olohonta sekwo yo'mayoso pi'n+ngo engo mokosyohumunyo kuyoho. Oso'no sekwo a'amu olohonta umofonyo inyo somo ufo'mapijo'manji t+fi no'mo sekwo umofonyo ifijo'manji hof+ko osohonta oso hiso'no pi'n+ngo mokosyohumunyo'manji wosefo'mant+feho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo hopi'nonohino yo'mayo so'no ito'no fosyohumayo'ne umofonyo mifitnne kuyoho.

15 Oso hopaso a'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa hof+ko a'amu Is+lael a'amu mohumunyo sopo nohumentan+ngkofi An+tu wosopayo ahwomo mta'ni uy+mentiso somne'no ole

mtɨˈmokumentohofi,
Aˈamu kako wosopayo piˈnɨngo engo huˈmemaˈmentiso so-
hwo kako wosopayo nilɨfeesiyoso ane hweho.
Aˈamu kako wosopayo weˈeˈnohini huˈmemaˈmentiso so-
hwo kako wopayoˈne umofonyo miyo hweho.
Ose mtɨˈmokumentohofofoho.

Poul kako Taitasɨˈnji nomˈne aˈamu sohwanji hofɨko ango Koulin soponeˈno lɨhwatɨmentisofoho.

16 Anɨtu kako Taitasɨmo huno wopɨngo uyahonɨngki Taitas kako sefoˈmayoˈne nakwo hopa imoˈnalokunjo soˈno ngko Anɨtumo isamoyoka ulalokweno.
17 Ngko oso syoho hisoˈno ko ulɨmentoheso ngko huno ole syofɨsyalokweno. Ngko kakimo hungkuno mujoˈnjo yontɨˈmtentesi kako kakoe huno mtaˈni sekuye pono pɨhwonesohilo.
18 Oseso Taitasɨˈnji nomˈne aˈamu sohwoˈnji sekuyepono uhwojalokuhwono. Angoˈmeemjo aˈamu Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofoso oso hwe huhwo sohwo kako Anɨtuye hungkuno hofiyo lutɨhwawoˈnɨngkiso soˈno hofɨko kakoe yofe hoˈnomawoˈnɨngkohofofoho.
19 Osoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, oso aˈamu hiso hofɨko oso hwe sohumo ngkoˈnji aˈamu Jutiya somneˈno hamniyoho uyoho-jaeˈne uhwosopoˈmentohofo hweho. Olo syoho yalokuh-woneso nakwo Anɨtuye yofe hoˈnomentani nakwo nomˈne aˈamu somo ufoˈmaˈnyo soˈno hi nemoˈnɨngkahonɨngki utɨhwalokuhwono.
20 Nakwo olo hamniyoho engo aˈamumo ufoˈmayoˈne mokosyohumalohwone soˈno aˈamu fihwa hofɨko nakwoe yahino somneˈno hwasyo hungkuno mjonalɨfitnnohontani oso hwe huhwo sohumo hofɨko uhwosopoˈmentohofo so-hwoˈnji uhwojalokuhwono.
21 Nakwo Anɨtuye tɨmoponohini yoˈmayo yahino itoˈnohino uyantaneˈno ihwoneˈmaho. Oˈo, aˈamu hopiˈnonohino sofe tɨmopo yahino wopɨngo itoˈnohinoso uyantaneˈno yɨhwono.
22 Oso hwe hufaˈu sohwaˈuˈnji nomˈne hwe angaˈnohino sohwoˈnji uhwojalokuhwono. Sɨkuno piˈnɨngo engo somo olo hwe lohwoe syohoso kakimo nakwo syoho hisoˈno yamofo ulohofontaneso kako oso syoho hisoˈno hi umoˈnɨngkahonɨngki hofiyo yalofoho. Sekwoe yahino wopɨngo soˈno ngko oso hwe huhwo sohumo ulɨmentohe soˈno kako huno ole uyohoho. Sekwo nomˈne aˈamu somneˈno hamniyoho hofiyo wohuˈmesyantɨfe soˈno huno uyohoho. Osoˈno kako sekwoe ango poneˈno sɨmeho wopɨngoˈnjo woseˈmaˈmonteˈno yalofoho.

23 Taitas sohumneˈno sekwo huno ole soˈno waseyono. Ngko yoˈmayo syoho sefoˈmayoˈne iwoˈnɨngkoheso Taitas kako ngkoˈnji majopohiˈnontai syoho afaˈno afaˈno yalokuhwoyo. Oso hwe nomˈne sohwaˈu siko oloponjo aˈamu Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo sofe sɨmano mafohiˈnonji siko Kɨlaisɨye yofe hoˈnomayoˈne olo syoho loso yalokusiyo.

24 Oseso oso aˈamu huhwo sohwamo sekwo hofiyo utɨmafɨkuji sikineˈno hitoho waselofono. Ose ifijoˈmanji oso aˈamu oso hwe hufaˈu hwaˈumo sekuye poneˈno uhwojalokwofoso hofɨko huno ole wosyofɨsyantɨfeho. Yoˈmayo hungkuno wopɨngo Poul kako aˈamu Koulin somneˈno nalɨwoˈnɨngkisoso neˈnjofoho wosyofɨsyantɨfeho.

9

Anɨtuye aˈamu ne somo ufoˈmaˈnyoˈne hungkunofoho.

1 Sekwo oso hungkuno Anɨtuye aˈamu ne somo ufoˈmayoˈneso nto upaˈnɨmentohofofoho. Osoˈno oso hisoˈno ngko nomˈne hungkuno sawemoso maselɨmnehono.

2 Ngko huno niyohoho. Sekwo olo syoho losomneˈno hi semoˈnyoˈne yalokwofo. Osoˈno ngko olo hwaho Masetouniya aˈamufe sɨmanopo sekwoe yofe hoˈnomawoˈnɨngkohefoho. Ole ulɨwoˈnɨngkohono. Soswo angaˈno mehonɨhwatɨmentɨhwone sohonta aˈamu hwaho Ngkɨlik ango Koulin osopo humalofoso olo syoho hiloso nto ulɨkaˈmentohofofoho. Ose ulɨwoˈnɨngkohe soˈno olo hwaho Masetouniya aˈamuso oso hungkuno homo somo upaˈnontɨfi hofɨko hiˈnji olo syoho hiloso ulɨkofalokwofo.

3 Ngko olo syoho hilo soˈno sekwoe yofe hoˈnomawoˈnɨngkohe soˈno ne ane imoˈnonoho. Oˈo, ngko nto selohe hopaso sekwo hamniyoho huˈmeesiyoso sokafo femokosyohumamno. Ose syafɨsyonji oso aˈamu hiso sekwoe ango poneˈno uhwojalokuhwono.

4 Ngko sekwoe yahino wopɨngo soˈno aˈamu lomo ulɨwoˈnɨngkohe soˈno ngko aˈamu Masetouniya fehohnjo soˈnji sekumo seˈmehwasoˈno sekwo hamniyoho hiso sokafo mohoˈnasiyoˈmanji ngko wonɨmango engo wannɨmontonoho. I sekwo hokunonji wonɨmango wonanɨmontonoho.

5 Ose mmoˈnonehonji ngko ole syofɨhuˈmale, Ngko olo aˈamu lomo ango Koulin sopo kakineˈno uhwatɨme oso hamniyoho sekwo uyohojano lontɨfe soˈno hofɨko sekwoˈnji sokafo itoˈno fesyohumamno. Oseso ngko tɨfi noseˈmahmˈmeˈno ngko hamniyoho hiso sekumtaˈni momakulɨsyosemaˈmnehono. Oˈo, sekwo nomˈne aˈamu somo

sɨmeho uyalokwofo soˈno sekwo sɨmeho nohayoˈnji sekwoe
huno mtaˈni fohoˈnahumno.
6 Sekwo olo soˈno huno fɨsyafɨhupmno. Hwe fihwo
kako wopayo weˈe hulinyo sohwo kako wopayo weˈe
womaˈmontonoho. I aˈamu nomˈne sohwo kako wopayo
engo hulinyo sohwo kako wopayo engo womaˈmontonoho.
7 Sekwo aˈamu angaˈno angaˈnohino soku sekwo huno
hamniyoho alale wohoˈnosyano lɨfijoˈmanji sekwoe hunom-
nohini inɨngkakuji fohoˈnaopmno. Aˈamu fehohnjo hofɨko
hamniyoho engo soˈno jomo yokumpohnˈnyo selɨkujoˈno
aˈamu fihwa hofɨko sɨmeho tangoˈnji hamniyoho hiso
hoˈnasiyoso oso wopɨngoˈmaho. Oˈo aˈamu kakoe huno
mtaˈni hamniyoho sɨmeho wopɨngoˈnjo uyo sohumo Anɨtu
kako oso humneˈno sɨmonyo yalofoho.
8 Anɨtu kako yoˈmayo itoˈno humayoˈne sejapɨhwosi
osoˈnji nomˈne yoˈmayoso ilɨfeesiyoˈneso sejaponeso
hopoenohino hweho. Oseso sekwo itoˈnohini nohumafɨkuji
nomˈne aˈamu somo ufoˈmayoˈneso ilɨfeesiyoˈneso weho.
Oseso sekwo nomˈne aˈamu somo wopɨngo ulohofoˈneso
hopoenohino kuyoho.
9 Oso paˈnyoso aˈamu Anɨtuye hungkuno
mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi,
Aˈamu fihwo Anɨtuye yahinomo inɨngkawowoˈnɨngkiso so-
hwo kako aˈamu yoˈmayo soˈno umofonyo inyo somo
yanoˈnohino hweho.
Oso yahino wopɨngoso neˈno mjɨmɨwentanɨngkuhwosi
Anɨtu kakimo neˈnohino hofiyo womokosyohuma-
montonoho.
Wopɨngo uloho'montonoho.
Ose mtɨˈmokumentohofofoho.
10 Anɨtu kako aˈamu hnˈnɨmo yoˈmayo uyo hujoˈne ne-
japonteso tɨfi wopayo nyoˈneso nejapɨwoˈnɨngkiso hweho.
Oso hopaso sekwo aˈamu nomˈne somo ufoˈmalokwofo
soˈno sekwo wopayo hulalokwofo. Oso hulalokwofoso engo
imoˈnɨngkuhwosi ne piˈnɨngo engo womantɨfeho. Oseso oso
uyo hujoso Anɨtu kako piˈnɨngo wosejapmmontonoho.
11 Sekwoe yoˈmayo soˈno Anɨtu engo imoka-
honɨngkuhwosi sekwo yoˈmayoso nomˈne aˈamu somo
yano uyantɨfeho. Oseso oso hamniyoho uhuˈmokinyoso
nakwo nomotasɨhwasoˈno aˈamu piˈnɨngo engo sekwoe
yahino wopɨngo soˈno Anɨtumo isamoyoka mɨkunɨmposo
ulantɨfeho.
12 Sekwo oso yahino wopɨngo yalokwofo soˈno yoˈmayo
wopɨngoso hufaˈu umoˈnɨmontonoho. Sɨmoˈmo Anɨtuye
aˈamu umofonyo inyoso itoˈnohino wohumantɨfeho.

Nomˈneso olenoho. Aˈamu piˈnɨngo engoso hofɨko Anɨtumo isamoyoka ulɨkuji kakoe yofe engo wohoˈnomantɨfeho.
13 Sekwo nomˈne aˈamu somo ufoˈmalokwofo huhwo sohwa hofɨko huno ole wosesyofɨsyantɨfeho. Aˈamu Koulinɨso hofɨko Kɨlaisɨye hungkunomo upaˈnontɨfi itoˈno inɨngkowalokwofo. Mangoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, neˈnjofoho. Ose syasyefɨsyɨkuji hofɨko sekumtaˈni hamniyoho mapijo soˈnji sekwoe yahino wopɨngo soˈntnneˈno Anɨtumo isamoyoka engo ulantɨfeho.
14 Oseso aˈamu hiso hofɨko huno ole uyono. Anɨtu kako sekumo wopɨngo engo selohofalofoho. Hofɨko sekumneˈno Anɨtu kako sekumo wopɨngo neˈno selohofoˈne soˈno jomo ulantɨfeho.
15 Anɨtu kako kakoe hwomu wonyoangkafo nejapmmentiso soˈno nakwo isamoyoka mɨkunɨmposo ulano. Hwomu huhwo sohwoe mpoyo wopɨngo hopiˈnonohinoso nakwo hopoenohini molanehwono.

10

Aˈamu Anɨtuye syohoˈnjo somneˈno hwasyo hungkuno mjɨjo somo Poul kako monje yahumentisofoho.

1 Ngko Poulɨˈni ngkineˈno hungkuno weˈe waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu fehohnjoso ngkineˈno ole lalokwofo. Poul kako nakwoˈnji nohumanto hungkuno wopɨngo pompenjiyoˈnohino ko nalɨwoˈnɨngkiso sohwo kako kengopo nohumanto nakumneˈno iyoswo mtɨˈmokonto kako yoka hungkunoˈnohini namtɨˈmokiwoˈnɨngkiso hweho. Ose lalokwofo. I ngko Kɨlaisɨye yahino hopa mahmˈmo nje yokumpohnˈnyo monje yahinɨˈmo yoka hungkunoˈmaso hungkuno pompenjiyoˈnohini waselɨmonneˈno yohono.
2 Ngko sekwoˈnji nohumahmˈmo yoka sejo soˈno ngkilaho ko lalokweso aˈamu fehohnjo ngkineˈno ole lalokwofo, Poul kako hwahoponjo aˈamu paˈnyoso kako kakoe yofe hoˈnomaˈnyoˈne Anɨtuye syoho yalofoho. Ose lalokwofo soˈno sekwo huno ole fɨsyafɨhupmno. Poul kako yoka nalonoho lɨkuji nakwo huno itoˈno wosyofɨsyano. Ose fɨsyafɨhupmno.
3 Ou nehopi. Nakwo olo hwaho lopo humawoˈnɨngkuhwoneˈnwoho. I osoˈno nakwo olo hwaho loponjo yoˈmayo mayosoˈno hwahoponjo ikujoho yahino somo minɨngkowalokuyɨhwono.
4 Oˈo, yoˈmayo hwahoponjo yahino wonyo somo uyakolofoˈneso mokosyohumalohwono. Oso hiso olo hwaho lopo ntaˈnɨˈmaho. Oˈo, Anɨtuye yokumpohnˈnyo

mtaˈangofoho. Oso yokumpohnˈnyoso Setenɨye tojo somo
kakoe yoˈmayo somo mtɨhupesoso hoponoho.
5 Oso yokumpohnˈnyoso aˈamu hofɨko Anɨtumo
nakwolaho lontɨfi kakineˈno hwasyo linyo sofe hunomo
monje yasiyoˈneso hoponoho. Aˈamu fehohnjoso hofɨko
huno ole syofɨsyalokwofo. Nakwo hwe moyaˈmi nomˈneso
hofɨko Anɨtumneˈno huno wopɨngo tɨpemapitnnohontani
nakwoe yokumpohnˈnyoˈnji oso honɨngkano Anɨtumo
uˈmayo somo wopɨjwosyano. Huno ose ko syofɨsyantɨfeso
oso yokumpohnˈnyo Anɨtu mtaˈango yoˈmayo yahino
wonyo somo uyakolofoˈne mokosyohumalohwoneso oso
honɨngkano pɨjwasiyoˈne homo somo nakwo mtɨhupeso
hoponoho. Oso yokumpohnˈnyo mokosyohumalohwone
soˈno yoˈmayo huno wonyo syofɨsyalokuhwoneˈmanji
nakwo olo huno Kɨlaisɨmo enjwaˈmo hoˈnasiyoˈneso
hoponoho.
6 Oseso sekwo nakwoe hungkunomo enjwaˈmo
ntoˈno wohumano nalɨfijo sohonta aˈamu angaˈno
angaˈnohinoso oso hungkuno homo somo hwotoho fentɨfi
oso aˈamu sofe asohoˈyomo mewoˈnɨngkohofo hungkuno
mikwolofɨhwajiyoˈne humalohwono.
7 Aˈamu fehohnjoso ngkineˈno ole ntantɨkwofo, Poul kako
yokumpohnˈnyo neso ane hweho. Kako siki mangoˈnohino
nelalofoho. Ose ntantɨkwofo aˈamuso hofɨko nje aˈapaho
hohnjo somnohini nohonalokwofo. Ne somo manohony-
ofoho. Sekwo Kɨlaisɨye aˈamu neˈnwoho lɨkujɨˈmanji sek-
woe ne somneˈno apaˈno huno fɨkwesyafɨhupmno. Ole
wosyafɨsyontɨfeho, Sekwo Kɨlaisɨye aˈamu kuˈmanji nakwo
hiˈnnonji Kɨlaisɨye aˈamuˈnwoho.
8 Anɨtu kakoe syoho somneˈno kakoe yokumpohnˈnyo
nejopahonɨngki kakoe sɨmano mofohiˈnontani yalokuh-
wono. Oso yokumpohnˈnyo hiso sekwo Anɨtumo sɨmeho
hiˈntnnono uyalokwofo somo wonyo semokiyoˈneˈmaho.
Oˈo, sekumo yokumpohnˈnyo sesofitofoˈnefoho. Ou, ngko
oso yokumpohnˈnyo soˈne nje yofe hoˈnomaˈnyoˈneˈmanji
ngko wonɨmango mannonehoho. Oˈo, Kɨlais kako oso
yokumpohnˈnyo ngkimo ntapmmentiso soˈno sekwo
ngkimo enjwaˈmo humalofo.
9 Osoˈno sekwo huno ole syafɨsyɨkutoho. Ngko sekumo
yoka hungkuno semtɨˈmokiyɨwoˈnɨngkohe soˈno sekwo
ngkineˈno iyoho wasenono. Ose syafɨsyɨkutoho.
10 U nehopi. Aˈamu fehohnjoso ngkineˈno ole
lalokwofo. Oso iyoswo Poul kako nakumneˈno
mtɨˈmokuwoˈnɨngkisoso hungkuno tangoˈnjoˈnji yokaˈnji
ko namtɨˈmokiwoˈnɨngkisoso kako noneˈmahonɨngki

uhwonontani kakoe aˈapaho yokumpohnˈnyoˈnjo hwoˈmaho. Kakoe hungkunoso sikinjofoho.

11 Ose lalokwofo soku sekwo olo soˈno huno waseyono. Ngko ikanopo nohumanji yoka hungkuno semtɨˈmokiwoˈnɨngkohe hopa ngko sekwoˈnjopo nohumahmˈmo oso iyoswo semtɨˈmokiwoˈnɨngkohe hopaso waselɨmonnoho. Huno ose waseyono.

12 Aˈamu fehohnjo sekwoˈnji humalofoso hofɨko nomˈne aˈamufe yahinomo uhwonontɨfi hofɨkoe yahino soˈnji oso aˈamu sofe yahino soˈnji yano inontɨfi hofɨko ole selalokwofo. Nakwoe yahino wonyoangkafoˈnjɨˈnwoho. Ose selalokwofo. Oso aˈamu hiso hofɨko hofɨkoe huno somnohini syafɨsyontɨfi hofɨkoe yahinomnohini yano inontɨfeso huno anefoho. Nakwo aˈamu hwahoponjo huno tɨfoˈnjo hnˈnwi yano minanehwono.

13 I nakwo nakwoe yofeso siki mohoˈnomoˈnanehwono. Oˈo, oso syoho Anɨtu nejapmmentiso somneˈno nakwoe yahinoso itoˈno inasoˈmanji yahino hiso hopo honɨngkonɨngkuhwasiˈmanji oso syoho Anɨtu nejapmmentiso soˈno wohoˈnomantanoho. Oso syoho hiso sekuyepono lonehwatɨmentisoso sekumo ifehuˈmokasesyohumaho.

14 Oso syoho somjo sohe Anɨtu nejapmmentiso somo muyokolofanehwono. Oˈo, sekwo oso sohe somo mempo hohntaˈni mohumulofo. Oˈo, nakwoˈnjo lohohntaˈni humalofo. Osoˈno sekuneˈno sɨmoˈmjo sohwonaˈni Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngo losetɨhwamentɨhwonefoho. Osopo nomˈne aˈamuso nakwoe syoho somjo ne tɨpemaˈmentohofo soˈno hofɨko hofɨkoe yofe hoˈnomoˈnɨmentohofofoho.

15 Aˈamu nomˈneso hofɨko Anɨtuye hungkuno losetɨhwamentohofo somneˈno nakwo nakwoe yofe mohoˈnomoˈnanehwono. Oˈo, nakwo oleˈno namoˈnɨngkohoho. Sekwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyalokwofoso engo neˈno imoˈnɨngkuhwosi oso syoho Anɨtu nejapmmentisoso sekwoˈnjo ajwo sopo engo umoˈnɨmontonoho.

16 Ose imoˈnɨngkuhwosoˈno nakwo nomˈne hwaho sekwoe hohujo hohntaˈni wojo soponeˈno Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngoso womotowantanoho. Oso hopo sopo aˈamu nomˈneso Anɨtuye hungkunoso mulalokuyohofo. Osopo nakwo syoho ihwasi oso syoho somtaˈni ne tɨpemasoˈmanji nakwo huno ole wonayono. Oso neso nomˈne aˈamufe syoho somtaˈniˈmaho. Oˈo, nakwoe syoho mtaˈangofoho.

17 Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi,

A'amu fihwo kako sɨmonyo uyɨmo loso sohwo kako kakoe yofe somne'no miyonehoho.
O'o, Anɨtu kako'nohini yo'mayo wonyoangkafo iwo'nɨngkiso sohune'nohini kako sɨmonyo uyono.
Ose mtɨ'mokumentohofofoho.
18 Nakwo huno ole nayohoho. Hwe fihwo kako kakoe yofe ho'noma'nɨngkuhwoso sohwo Anɨtuye tɨmo sopo kakoe yofe engo ane hweho. I oso'no Anɨtu kako a'amu yofe engo ane pa'nyo sohumo yofe ho'nomaso'manji oso hwe huhwo sohwo yofe engo ne'njo hweho.

11

A'amu fehohnjoso ole lɨmotofo, Anɨtu kakoe hungkuno lɨku'mofo syoho so'no nahwosopo'mentiso hwona'nyoho. Oso hungkuno hwasyo lɨmotofo sohwamne'no Poul kako hofɨkoe yahino somne'no ujo ehontojwahumentisofoho.

1 Sekwo ngkimo nupo'ntohumamno. I ngko hungkuno fehohnjo a'amu omomo hungkuno lɨwo'nɨngkohofo sohwafe hungkuno hopa ko selɨ'me'no sekwo nje hungkuno somo nupo'ntohumamno.
2 Upa'nyo Anɨtu kako sekumo kakimnohini inɨngkayo'ne sehwosopo'mentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso sekumo hwasyo honɨngkanomo ipesemotafijo so'no Anɨtuye sɨmeho wonyo umo'nɨmontonoho. I oso'no ngko huhwo'ni sɨmeho wonyo wanɨmo'nɨmontonoho. Ihwoni. Ngko pahnnɨmo hungkuno we'enehwo waselɨmonne'no yohono. Sekwo a'mu sijo sofa nom'ni hwamne'no huno mosyafɨso hwehwamne'nohini huno syafɨsyɨwo'nɨngkohofo hopaso ngko sekumo Kɨlaisɨyepono sehwatɨ'me'no sekwo kakimnohini huno fisyafɨhupmno. Sekwo nom'nihumo unɨngkowano lɨfijoso Anɨtu kako sɨmeho wonyo wosejapmmontonoho. I ngko huhwo'ni sɨmeho wonyo wosejapmmonnoho.
3 I oso'no ngko olo hilo so'no iyoho nnɨngkohoho. Hohonta Seten kako homa imo'nonto Atam kakoe ape Efamo hwasyo ulɨmentiso so'no Efa kako hwasyo honɨngkanomo inɨngkamentisofoho. Seten ose uloho'mentiso hopaso a'amu fehohnjo hofɨko hwasyo hungkuno lohose'mafɨkujo'no sekwo Anɨtuye honɨngkanomo hofiyo inɨngkawowo'nɨngkohofo somo nusɨkwojɨkuji hwasyo honɨngkanomo inɨngkayo so'no ngko iyoho nnɨngkohoho. Sekwo Kɨlaisɨmnohini inɨngkayo yahinoso nusɨkwajɨfitnnohontnne'no selalokweno.
4 Hwapɨngoso a'amu fehohnjo hofɨko sekumo se'mantɨfi Jisasɨmne'no ngko hungkuno selɨmentoheso molohose'ma'mmalofo. O'o, Jisasɨmne'no hofɨko sekumo

wase'mano ko lontɨfi hofɨkoe hwasyo hungkunoso Jisasɨmne'no lohose'ma'malofofoho. Oso hwasyo hungkuno homo somne'nohini syafɨsyɨwo'nɨngkohofofoho. Hohonta nakwo Jisas Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngo selɨmentɨhwone sohonta sekwo Anɨtuye Towahuno wopɨngo ma'mentohofofoho. I olohonta sekwo hofɨkoe hwasyo hungkuno somne'no ne'njofoho lontɨfi sekwo towahuno nom'ne kengo ma'malofo kuyoho. A'amu sekumo hwasyo selontanɨngkofi sekwo nakwolaho mujo kuyoho. O'o, sekwo oso syoho hiso ifijo hopaso nomapitnnefoho.

5 Sekwo upa'nɨmno. Oso a'amu (*apousel*) huhwo so-hwamo sekwo wonyoangkafo hwasoho ulɨwo'nɨngkohofoso hofɨko nje yofemo niyakolo'nnyo hwolaho. Nɨhu'no awonoho.

6 A'amu fehohnjo hungkuno lutɨhwayo yahino wonyoangkafo iwo'nɨngkohofo hopaso ngko ko miyo'njo imneso ngko Anɨtuye hungkuno somne'no nje hunoso umofonyo miyohoyohono. O'o, Anɨtuye hungkuno neso ngko huno niyohoho. Oso hiso'no sekwo huno seyohoho. Sɨkuno pi'nɨngo engo somo nakwo sekumo Anɨtuye yahino ne so'no nto esetɨhwamentɨhwonefoho.

7 Sekwo huno seyohoho. Ngko sekwo'nji nohumanji Anɨtuye hungkuno losetɨhwamentohe sohonta ngko oso syoho homo somne'no hamniyoho'no jomo selɨmentohetaho. O'o, ngko nje yofe monje yahinɨmentohe so'no ngko nje nonyo wosopayo yo'mayo so'no syoho imentohefoho. Oso'no ngko sekwoe yofe honje ho'nosemanji sekumo nje syoho ntohofiyo kuyoho'nji momasemoku'mmentohefoho. Oso yahino wopɨngo sekumo seloho'mentoheso wonyotaho.

8 Ngko sekwo'nji nohumentanɨngko Anɨtuye a'amu ango kengo mta'angoso ngkine'no nje wosopayo yo'mayo somne'no hamniyoho uyohotɨmentohofofoho. Oseso ngko sekumo sefo'mayo'ne a'amu kengo somta'ni hamniyoho hufo hopa ma'mentohefoho.

9 Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta ngko yo'mayo so'no umofonyo yonji oso hiso'no sekumo jomo maseli yonji sekumo tango mosejapefoho. O'o, Anɨtuye a'amu Masetouniya humamotofoso ango Koulin sopo i'mofopahonɨngkofi ngko yo'mayo umofonyo imoteso hopoenohini ntapmmentohofofoho. Oseso ngko hohonta sekwo'nji humanji nje yo'mayo so'no tango mosejapmmotefoho. Oso'no olohontajo so'nji oso yahino hiso'nji ne'no wamjɨmɨ'momnefoho.

10 Kɨlaisɨye hungkuno neso ngkimo nɨweho. Oseso nje yahino hiso'ne'no ngko nje yofe ho'nomanɨ'me'no a'amu

Ngkɨlik sofe angoˈmeemo hoˈnɨngkanɨngkuhwosi hofɨko oso homo somneˈno nje yofe monje meenɨhufitnnehofo.

11 Oso hungkuno hiso ngko pehoˈno selohono. Ngko sekumo sɨmeho mosejapmmaleˈno laselohono. Oˈo, osoˈneˈmaho. Ngko sekumo sɨmeho sejapɨwoˈnɨngkohe soˈno Anɨtu kako huno moiˈwonoho.

12 Oˈo, oso hiso olenoho. Oso aˈamu huhwo sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno hwasyo losetɨhwawoˈnɨngkohofo sohwa hofɨkoe yofe hoˈnomaˈnyoˈne nakwo Anɨtuye syohoso Poul hopa iwoˈnɨngkuhwone hwonaˈnyoho. Ose ko lontɨfi hofɨko sekumtaˈni yoˈmayoso semalokwofo. Osoˈno hofɨkoe honɨngkano somo pɨjwohumayoˈne ngko sekumtaˈni nje syoho somneˈno yoˈmayo soˈno jomo molosemaˈmmote yahino hiso olohonta hoˈnomoˈnalokweno.

13 Oso aˈamu (*apousel*) homo somo Anɨtu kakoe syoho somneˈno muhwosopoˈmmentisofoho. Oˈo, hofɨko hwasyo hungkuno ole selɨwoˈnɨngkofi, Nakwo aˈamu *apousel* sohwafe syohoˈnjo hwonaˈnyoho. Ose selahonɨngkofi sekwo oso homo somo inɨngkawoˈnɨngkohofofoho.

14 Sekwo oso hisoˈno hi semoˈnɨngkuhwoloho. Seten kako huhwoˈnji honɨngkano hwasyo somo sekumo ipesemotayoˈne aˈamu ahwomo mtaˈangohwa paˈnɨngo pomponaho engoˈnji imokinɨwoˈnɨngkiso hweho.

15 Oseso aˈamu Setenɨye syoho ulohofiyoso hofɨko Anɨtuye syoho ulohofiyo hopa imoˈnyo soˈno sekwo yomo ikutoho. Sekwo oso aˈamu huhwo sohwamo nuhwonontɨfi aˈamu wopɨngofoho senɨwoˈnɨngkiso kuyoho. I osoˈno hwangku noˈmo hofɨkoe yahino yontɨfijo somneˈno tohino engo mapitnnefoho.

Poul kako Anɨtuye hungkuno lɨkuˈmofo syoho somneˈno tango engo maˈmentisofoho.

16 Sɨmoˈmo ngko ole selohono, Ngko aˈamu omomo hungkuno lɨwoˈnɨngkohofo sohwafe hungkuno hopa ko selɨˈmeˈno sekwo nje hungkuno somo nupoˈntohumamno. Olo hungkuno selalokwe loso omomo hungkuno nelalofoho syafɨsyɨkujɨˈmanji eˈwano omomo hungkuno weˈenehwo selɨˈmeˈno upoˈntohumamno. Oso aˈamu huhwo sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno hwasyo losetɨhwantɨfi hofɨkoe yofe hoˈnomaˈnɨwoˈnɨngkohofo hopaso ngko nje yofe wohoˈnomaˈnɨmonneˈno yohono.

17 Hungkuno selalokwe loso Anɨtuyeˈmaho. Oˈo, aˈamu omomo hungkuno selɨwoˈnɨngkohofo sohwa hofɨkoe yofe hoˈnomaˈnyoˈne omomo hungkuno selɨwoˈnɨngkohofo hopa selalokweno.

18 I aˈamu piˈnɨngo hwahoponjo yahinomo inɨngkawentɨfi
hofɨkoe yofe hoˈnomaˈnɨwoˈnɨngkohofo sohwafe yahinomo
weˈenehwo inɨngkaˈmo nje yofe wohoˈnomaˈnɨmonneˈno
selalokweno.
19 Sekwo aˈamu hunoˈnjɨˈnwoho lolalokwofo. I sekwo
aˈamu hwasyo hungkuno selɨwoˈnɨngkohofo sohwamo tɨfi
inɨngkawoˈnɨngkohofo soˈno huno ane kuyoho.
20 Aˈamu fihwo kako nje syoho wontohofiyano
selɨhwosi mimpoˈnosemotahwosi sekwo inɨngkayoˈnohino
kuyoho. U kako sekwoe yoˈmayoso moiˈwo wolasemoˈmo
syafɨsyɨhwosi hwasyo hungkuno wolosetɨmaˈmontonoho.
Kako poji esetɨmanto imayo selohofɨwoˈnɨngkiso hweho.
Kako sekumo monje yasesyonto sekwoe sɨmoˈmangopo
ajonyo sefonjahonɨngki sekwo kakimo tɨmoˈnohini
uhwontohumawoˈnɨngkohofo kuyoho. Yoka mujoˈnjo
kuyoho.
21 Ngko oso yahino hiso imneso yokumpohˈnyo
ane hwoˈnyoho. Osoˈno ngko oso hopa sekumo
moseloho ˈmesoˈno ngko wonɨmango wannɨmontonoho.

I nomˈne omomo hungkuno apaˈno waselɨmonneˈno
yohono. Aˈamu nomˈne sohwa hofɨkoe yofe yoˈmayo soˈno
hoˈnomaˈnɨwoˈnɨngkohofo hopaso ngko huhwoˈni nje yofe
wohoˈnomaˈnɨmonneˈno yohono. Nje omomo hungkuno
upaˈnɨmno.
22 Hofɨkoe yofe hoˈnomaˈnyoˈneso ole
lahnnɨwoˈnɨngkohofo. Nakwo aˈamu Hipɨlu hwonaˈnyoho.
Ose lahnnɨwoˈnɨngkohofo. I ngko huhwoˈni Hipɨlu aˈamu
hwoˈnyoho.

U ole lahnnɨwoˈnɨngkohofo, Nakwo aˈamu Isɨlael
hwonaˈnyoho. I ngko huhwoˈnyi aˈamu Isɨlael hwoˈnyoho.
U, Apɨlohamɨye imuhwolaho. Ngko huhwoˈni Apɨlohamɨye
imu hwoˈnyoho.

23 U hofɨko Anɨtuye syoho ulohofiyo hwolaho. I nje
yofe hoˈnomaˈnyo somneˈno omomo hungkuno apaˈno
wahnnɨmo. Hofɨko Kɨlaisɨmneˈno syoho iwoˈnɨngkohofo
somo ngko hofɨkimo uyakolofohono. Nje syoho engoso
hofɨkimo uyakolokwoho. Ngko impoˈangomo humayoso
sɨkuno piˈnɨngo niyakolofoso ngko hofɨkimo uyakolofo-
hono. Anɨtuye syoho somneˈno aˈamu ngkimo ikujoho
nɨfonjontɨfeso ngko hofɨkimo uyakolofohono. Sɨkuno
piˈnɨngo ngko poyo wapeˈnɨmonji iyoso hofɨkimo uyakolo-
fohono.
24 Aˈamu Juta sohwa hofɨko ngkimo impojonyo sɨkuno
kengo kengo aho fehohnjo hopiˈnonohino somo neˈno
nɨfonjontanɨngkofi *teti-nain* (39) imoˈnɨmentisofoho.

25 Sɨkuno hufaˈu sɨhune somo aˈamu Loum sohwa hofɨko
sohwe sonyo ikujohoˈnji nɨfongkuˈmentohofofoho. Sɨkuno
fihwi hofɨko ngkimo sojoˈnji nɨposɨˈmentohofofoho. Sɨkuno
fihwi ngko yofayokinopo nohumentanɨngko yofayokino hiso
wonyo imoˈnɨmentisofoho. Oso hiso sɨkuno angaˈnohinomo
emoimentoheˈmaho. Oˈo, sɨkuno hufaˈu sɨhune emoyonji
wonyo imoˈnɨmentisofoho. I sɨkuno nomˈnemo yofayokino
mijo ajwopo wonyo imoˈnɨmentiso sohonta ngko sɨkuno
angaˈno mofehiˈnyo angaˈno mijo ajwopo mtapmmentohe-
foho.
26 Sɨkuno piˈnɨngo engo ngko Anɨtuye syoho somneˈno
aˈamumo lɨkuˈmofontanɨngko mijo ifofayo yonto ngkimo
wonyo wanɨmokumonto imentisofoho. Aˈamu wonyo
honɨngkanoˈnjo sohwa hofɨko aˈamufe hoˈyango hufo
imotofo sohwa hofɨko ngkimo honɨngkanopo wonyo
wonɨmokantɨfi imentohofofoho. Nje aˈamu Juta
huhwanji aˈamu temtitofo kengo huhwanji ngkimo
wonyo wonɨmokantɨfi imentohofofoho. Ngko antɨme
engo sopo we soˈmo mijo ayo ajwopo nohumentanɨngko
yoˈmayo yahinoso ngkimo wonyo wanɨmokumonto
imentisofoho. Aˈamu fehohnjo hofɨko nakwo Jisasɨye
syohoˈnjo hwonaˈnyoho hwasyo lontɨfi hofɨko huhwanji
ngkimo wonyo wonɨmokantɨfi imentohofofoho.
27 Ngko sɨkuno piˈnɨngo engo somo yoˈmayo yoˈmayo
syoho yokumpohˈnyo tohohmtnnoˈnjo iwoˈnɨngkohe
hwoˈnyoho. Ngko ose yontnne sohwoˈni sɨkuno piˈnɨngo
somo ngko saho mofosyawosofoho. Oso syoho hiso neˈno
yonji ngko wopayoˈnji mijoˈntnneˈno mijoho peˈnɨmotefoho.
Sɨkuno piˈnɨngo ngko wosopayo manyoˈnjo yonji yoˈmayo
hwapɨfe soˈntnneˈno umofonyo yonji kwongkwongo
nisɨmojofoho.

28 Oso tango hisoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, sɨkuno huhwo
huhwi tango nomˈne olo soˈnji nɨˈmawoˈnɨngkisofoho.
Aˈamu Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo sofe
tango soˈntnneˈno ngko huno syafɨsyonji ngko hofɨkimo
wopɨngoˈnohini ufoˈmahmˈmo hofiyo umokosyohumayo
soˈneˈnohini syafɨsyɨwoˈnɨngkohefoho.
29 Oso aˈamu hiso honɨngkano wonyo ifijoˈmanji ngko
huhwonnontnneˈno sɨmeho tango niyantofoho. U nomˈne
aˈamuso oso aˈamu homo somo honɨngkano wonyo somo
ipemotawofijoˈmanji ngko oso aˈamu ipemotafijo somneˈno
sɨmeho tohino wannɨmontonoho.

30 Aˈamu omomo hungkuno lɨwoˈnɨngkohofo sohwa
hofɨkoe yofe hoˈnomaˈnɨwoˈnɨngkohofo hopaso ngko uyɨmo
hnnɨmeˈmanji ole wahnnɨmo. Ngko yokumpohˈnyo

ane hwoˈnyoho. Ose hnnɨme somneˈno ngko nje yofe
wohoˈnomaˈnɨmonneˈno yohono.
31 Anɨtu sohwo kako nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye
kanɨngkwohwo ko imoˈnonto kakoe Hwe Engo hweho. Oso
huhwo sohwoe yofeso neˈno wohoˈnomehwantanoho. Oso
huhwo sohwo kako nje hungkuno nehopiˈnohino lalokwe
somneˈno huno uyohoho.
32 Ngko ango Ntomasɨkos sopo nohumentanɨngko hwe
engo hwaho mokosyohumayo Aletas sohwoe hwe mnokino
manjiˈmofoˈnjo aˈamumo mokosyohumayo sohwo kako
Poulɨmo aho wakeno lonto kako aˈamu syuwoˈnɨngkohofo
kuso somo ngko Poulɨˈnɨmo aho nɨkeˈne aˈamu sohwamo
uhumatɨˈmentisofoho.
33 Ose ko uhumojahonɨngki Jisasɨye aˈamu fehohnjo
sohwa ngkimo sohwo hoˈyo engo somo meenɨsyontɨfi
nomˈne sofo weˈe soˈmo sohwo hoˈyo somo impe
intofontɨfi intofaniyohoˈmokahonɨngkofi ngko hwaho
mompo sohwo hoˈyo somtaˈni nɨhuˈnahone hiyaso
jokuˈnɨngkaleˈmoˈmentohefoho.

12

Yoˈmayo hungkuno somneˈno Poul kako wojo hopa honɨngkonyo soˈneˈno Anɨtu Poulɨmo hungkuno ulɨmentisofoho.

1 Aˈamu hofɨkoe yofe hoˈnomaˈnyoˈne yahinoso hofɨkimo
mufoˈmasoˈnjo ko yososo ngko aˈamu omomo hungkunoˈnjo
sohwafe yahino hopaso apaˈno wahnnɨmonneˈno
yohono. Olo hungkuno loso aˈamu hwasyo hungkuno
selɨwoˈnɨngkohofo somo monje yasiyoˈne wonɨmango
unyoˈne selalokweno. Ngko wojo honɨngkononji Anɨtu
kako hiyaso hungkuno ntɨmentiso soˈnji yoˈmayo ujo
ehontojwanɨhumentiso soˈnji waselɨmonneˈno yohono.
2 Hohonta soswo aho hufaˈu hopiˈnono nomˈne sɨfe
mtaˈni osofosofahˈno mˈmofape sohonta Anɨtu kako
kakoe aˈamu ne sohwoˈnɨmo kakoe ahwomomjo ango
soponeˈno nɨmotasɨmentisofoho. Nje huyoˈmangoˈnohini
motasɨmentisotɨkeno. Aˈapaho hiˈnji motasɨmentisotɨkeno.
Ngko huno maniyohoyohoho. Anɨtu kakoˈnohini huno
uyohoho.
3 Ose seloheso apaˈno waselɨmonneˈno yohono. Oso hwe
huhwo sohwo ngkonoho. Anɨtu kakoe ahwomomjo ango
soponeˈno ntɨmotasɨmentisofoho. Nje huyoˈmangoˈnohino
maˈmentisotɨkeno. Nje aˈapaho hiˈnji maˈmentisotɨkeno.
Ngko huno maniyohoyohoho. Anɨtu kakoˈnohini huno
uyohoho.

4 Oseso ngko Anɨtuye ahwomomjo ango sopo
nohumanji yoˈmayo hungkuno wopɨngo wonyoangkafo
ko upaˈnɨmentoheso nakwoe hwahoponjo hungkuno somo
oso hungkuno hiso ujo ehontojwosyaneso hopoˈmaho. Oˈo,
nakwo huno monayonehoho.
5 Oso yoˈmayo ahwomomjo upaˈnɨmentohe soˈno
ngko nje yofe hoˈnomaˈnɨˈmtentesi oso yahino hiso
itoˈnohinesohilo. I osoˈno ngko olohonta oso hisoˈno
ngko nje yofe mohoˈnomaˈnɨmnehono. Oˈo, ngko nje yofe
wohoˈnomaˈnɨmo lɨmeˈmanji oleˈnohini waselɨmonneˈno
yohono. Ngko nehopiˈnohini yokumpohnˈnyo ane
hwoˈnyoho.
6 U, nehopi. Ngko nje yofe nehopiˈnohini
hoˈnomaˈnɨˈmententesi ngko aˈamu omomo hungkunoˈnjo
sohwafe hungkuno paˈnyo maselɨˈmnesohilo. Oˈo,
hungkuno nehopiˈnohinoso noselɨˈmnesohilo. I osoˈno ngko
nje yofe mohoˈnomaˈnɨmnehono. Oˈo, yoˈmayo hungkuno
ngko ngkineˈno hnnɨngkohe somneˈno hoˈnɨngkisoso aˈamu
soku ngkimo yano ntofɨkutoho. Oˈo, Anɨtuye hungkuno
losetɨhwawoˈnɨngkohe soˈnji yoˈmayo yahino iwoˈnɨngkohe
soˈntnneˈno sekwo nto nohonɨmotofo somneˈno sekwo
ngkineˈno huno itoˈno waseyono. Osoˈno nje yofe pehoˈne
wohoˈnomaˈnɨmonnto.

Tango fihwo yongo hopaso Poulɨmo umnɨmojofoho.

7 Oso hungkuno wonyoangkafo Anɨtuye ahwomomjo ango
sopo ntaˈni ntapmmentiso somneˈno ngko Poulɨˈni hwaˈmo
hwaˈmɨngo miyoˈne nje yofe mohoˈnomaˈnyoˈnjo yoneˈento
Anɨtu kako eno lahonɨngki Seten kako nomˈne tangoso
ntapmmentisofoho. Oso tango hiso nje aˈapahomo yongo
kintofohofo paˈnyofoho. Oso tango hiso ngkimo monje
yanisiyo soˈno ngko nje yofe mohoˈnomaˈnɨmnehono.
8 Oso tango hisoˈno ngko Mpohumo jomo yokumpohnˈnyo
hufaˈu sɨhune ole ulɨmentoho, Kɨko olo tango hiloso wae
feenɨmofo.
9 Ose ko ulahonɨngko Anɨtu ole ntɨmento, Oˈo, ngko
oso tango hiso wae meekumofeˈnjo ko iˈmo ngko kɨkoˈnji
nohumahmˈmo wopɨngoˈnohini wakiloho'monnoho.
Nje wopɨngoˈnohini kiloho'meso hopoenohinofoho.
Hwapɨngoso aˈamu kakoe humayo somneˈno
yokumpohnˈnyo ane sohumo ngko nje yokumpohnˈnyo ujo
wehontojwahumonnoho. Anɨtu kako ose ntɨmentisofoho.
Oseso ngko yokumpohnˈnyo ane sohwoˈnneˈno ngko
sɨmeho tango maniyonehoho. Oˈo, sɨmeho wopɨngoˈnji
nje yokumpohnˈnyo ane humayoso hoˈnomoˈnalokweno.
Osoˈno Kɨlaisɨye yokumpohnˈnyo engoso ngkimo nɨweho.

10 Ngko Kɨlaisɨye syoho somneˈno ngko yokumpohnˈnyo
ane ko humame sohwoˈni aˈamu hofɨko ngkimo wonyo
ko ntohopijoso yoˈmayo yoˈmayo tangoso ko nɨˈmasoso
aˈamu ngkimo wonyo wontopano lɨkuji ko ifijoso oso
hisoˈno ngko sɨmeho wopɨngoˈnji wohumamonnoho. Ou,
nje yokumpohnˈnyo ane sohonta Kɨlaisɨye yokumpohnˈnyo
neˈnjoso ngkimo nɨweho.

Poul kako aˈamu Koulinɨfe sɨmeho hiˈntnnono Anɨtumo uyo somo yokino utoˈmonto imentisofoho.

11 Oso aˈamu hiso Anɨtuye syohoˈnjo hwonaˈnyoho
hwasyo selɨwoˈnɨngkohofo sohwafe yofe hoˈnomaˈnyo
yahino somo maheso'no ngko aˈamu omomo hungkunoˈnjo
lɨwoˈnɨngkohofo paˈnyo selalokweno. Sekwo nje yofe
hoˈnonɨmantɨfijontentesi oso yahinoso itoˈnohinoˈnesohilo.
I osoˈno sekwo nje yofe mohoˈnonɨmawoˈnɨngkiyohofo.
I, ngko yokumpohnˈnyo ane ko huhwoˈnɨmo oso
aˈamu hwasyo selɨwoˈnɨngkohofo sohwa hofɨko ngkimo
moniyakolopitnnehofo.

12 Ngko sekwoˈnji nohumentanɨngko yoˈmayo
tango ko nɨˈmahonɨngki ngko syoho yokumpohnˈnyo
neˈno yohoˈnɨmentohe sohonta Anɨtu kako yoˈmayo
wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso yonto kako
ngkineˈno olo hwe lohwo nje syohoˈnjo hweho, syanɨfɨsonto
sekumo setɨhwamentisofoho. Osoˈno sekwo huno seyohoho.
Ngko Anɨtuye hungkuno lɨkuˈmofo (*apousel*) syohoˈnjo ne
hwoˈnyoho. Sekwo Anɨtuye yokumpohnˈnyo homo somo
uhwonontɨfi yomo imentohofofoho.

13 Sekwo oleso pehoˈno hnnalokwofo. Poul kako aˈamu
ango kengoponjo somo wopɨngo uloho'mentisofoho.
Kako nakumo wonyo naloho'mentisofoho. Oso pehoˈno
syonɨfɨsyantokwofo. Olo wonyo angaˈnohino loso
seloho'mentoheso ngko sekumtaˈni sekwoe wosopayo
yoˈmayo soˈneˈno jomo maselɨmentohefoho. Sekwo oso
wonyo seloho'mentohe hisomneˈno wae feenɨmopmno.

14 Ngko nomˈne honta seˈmaˈmentoheso hufaˈu
imoˈnɨmentisofoho. Olohonta ngko apaˈno
seˈmaˈmeso hufaˈu sɨhune umoˈnɨmontonoho. Ngko
noseˈmahmˈmo ngko sekwoe yoˈmayoso nɨfoˈmayoˈne
jomo maselɨmnehono. Oˈo, sekwoe yoˈmayoso
sekumtaˈni semayoso ngkilaho. Sekuneˈnohini
nɨmoˈnɨngkohoho. Ihwoni. Mehomiso hofɨko hofɨkoe
hoˈyango homnɨngkwohwoˈyaˈumo ufoˈmayoˈneso
melofisyasyɨwoˈnɨngkiyohofo. I osoˈno kanɨngkwohwoˈnji
konaˈwohiˈnjiye hoˈyangoso hofɨkoe mehomi somo
umasiyoˈneso elofisasyɨwoˈnɨngkohofofoho.

15 U ngko senɨngkwohwo sohwoˈni sɨmeho mɨkunɨmposo
sejopalokweno. Osoˈno sekwoe huyoˈmango Anɨtuˈnji
itoˈno fosyohumayoˈne imoˈnyo soˈno ngko yoˈmayo
yoˈmayo hopiˈnonohino sekumo sefoˈmayoˈne uyɨmonneˈno
yohono. Ou, ngko hoˈyango sekwoe huyoˈmango somo
ufoˈmaneˈmanji eˈwano. Nje hoˈyango hopiˈnono
wosejapmmo. U nje poyo peˈnɨmeso sekwoe huyoˈmangomo
ufoˈmaneˈmanji eˈwano, ngko sekumneˈno wapeˈnɨmo.
Ngko sekumo sɨmeho mɨkunɨmposo sejopalokwe soˈno
sekwo ngkimo sɨmeho ntapɨwoˈnɨngkohofoso weˈe
limoˈnalofoho. Weˈeˈmanjiwopɨngoˈmaho.

16 Ngko sekwoˈnji nohumanji ngko sekwoe wosopayo
hoˈyango yoˈmayoso mosemaso soˈno sekwo huno ko seya-
honɨngki aˈamu fehohnjo sekwoˈnji humalofoso olo hwasyo
hungkunoso ngkineˈno syonɨfɨsyalokwofo, Poul kako afofo
hungkunoˈnji hwasyo hungkunoˈnjo hweho. Osoˈno kako
nakwoˈnji humantiso sohonta kako nakwoe yoˈmayoso
momasoˈnjo ko yahonɨngki uhwonontani kako nakumo
Anɨtuye hungkuno nalɨmentiso soˈno kako hamniyoho engo
mawoˈnɨngkiso hwolɨkeno. Oso hunoso hwasyo huno
syonɨfɨsyantokwofo.

17 I aˈamu huhwo sohwa pehofo kosyonɨfɨsyalokwofo.
Ngko aˈamu fehohnjo sekuyepono uhwatɨmentohe sohonta
hofɨko sekumtaˈni yoˈmayo mokulisyosyemaˈmentohofo
ntapmmentohofotaho. Ose kosyonɨfɨsyalokwofo.

18 Ngko Taitas sohumo sekuyepono hano iyosoˈno jomo
yokumpohnˈnyo ulohonɨmentoheso Anɨtuye aˈamu nomˈne
hwoˈnji ngko sikimo sekuyepono uhwatɨmentohefoho.
Oso hohosohonta Taitas kako sekwoˈnji nohumanto kako
poji hungkuno selonto kako ngkineˈno sekwoe yoˈmayo
yoˈmayoso mokulisyosemaˈmentisotaho. Oˈo, Taitas kako
ngkoˈnji sɨmeho afa inɨwoˈnɨngkuhwayo sohwo kako
sekwoˈnji nohumanto syoho ngko iwoˈnɨngkohe hopaso
sekwoˈnjopo imentisofoho.

19 Olo hungkuno mtɨˈmokalokwe loso sekwo
nuhwonɨngkuji olo soˈno wosyofɨsyantɨfitaho. Poul
kako nakwoe tɨmopo kakoe yofe wopɨngo imoˈnyoˈne
hungkuno loso mtɨˈmokalofoho. Ose wosyofɨsyantɨfitaho.
I osoˈneˈmaho. Nakwo Kɨlaisɨye aˈamu hnˈnneˈno Anɨtuye
tɨmopo lohofontane soˈne yoˈmayo mtɨˈmokalokwe loso
nje yofemo foˈmaˈnyoˈneˈmaho. Oˈo, nje aˈamu sɨmeho
sejopalokwe sokumo sekwoe huyoˈmangoso Anɨtuˈnji itoˈno
humayoˈne sesosofitofoˈne semtɨˈmokiyalokweno.

20 Ngko olo soˈno iyoho nnɨngkohoho. Ngko
sekumo seˈmahmˈmeˈno sekwo itoˈno mohumayoˈnjo

sehonɨmnehontnneˈno semtɨˈmokiyalokweno. I sekwo itoˈno mohumayoˈmanji ngko sekumo yoka hungkuno tohohmtnnoˈnjo selɨmeso manohonɨfitnnoho. Olo yahino wonyoso mawenoho. Ikujoho hungkuno, aˈamu nomˈni hwamneˈno sɨmeho tohino, yoka hungkuno, yokumpohnˈnyo yahino, sitofo hungkuno, aˈamu nomˈni hwamneˈno siki hungkuno ujo, aˈamu hofɨkoe yofe hoˈnomaˈnyo, aˈamu Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo sofe sɨmeho inyo somo wonyo imokinyo. Oso yahino homo somo ngko sekwoˈnjopo tɨmo sehonyo soˈno iyoho nnɨngkohoho.

21 Ngko sekumo seˈmahmˈmeˈno sekwoe yahino wonyo neˈno wojoˈmanji sekumneˈno Anɨtu kako ngkimo wonɨmango engo wontapmmontolaho. Aˈamu fehohnjo sekwoˈnji humalofo hohonta hofɨko yahino wonyo imoˈmotofo, akngkilɨke yahinoso, yoˈmayo yahino wonyo somneˈno sɨmeho fefoyo umojo oso hwa hofɨko hofɨkoe yahino wonyo somneˈno hohujo mikinjaofeˈmanji ngko sekumneˈno humotaho engo wosaselɨmontaho. Oso homo somneˈno iyoho nnɨngkohoho.

13

Aˈamu Koulinɨso hofɨkoe sɨmeho hiˈntnnonohino somo itoˈno mokosyohumayoˈne Poul kako hungkuno yokumpohnˈnyo ulɨmentisofoho.

1 Sɨkuno hufaˈuso nto seˈmaˈmentohefoho. Olohonta seˈmaˈmeso hufaˈu sɨhune umoˈnɨmontonoho. Anɨtuye hungkuno ole naliso. Aˈamu hufaˈutaho hufaˈu sɨhunetaho, hofɨko nomˈni hwafe yahino wonyo somneˈno sɨmeho afa inɨngkuji ujo ehontojwasyɨkujoˈno nakwo nehopeho wolantanoho. Oseˈmanji ngko sekuyepono seˈmayo hufaˈu sɨhune imoˈnɨngkuhwosoˈno yahino wonyo neˈno nowentanɨngkuhwosoˈmanji ngko wonyo ne kuyoho waselɨmonnoho.

2 Hohonta ngko sekwoˈnji humamentohe sohonta aˈamu yahino wonyo imotofo sohwahnneˈno hungkuno yokumpohnˈnyo nto selɨmentohefoho. I olohonta ngko ikanopo fosyohumawenji ngko yahino wonyo homo somneˈno hungkuno yokumpohnˈnyo apaˈno selalokweno. I ngko seˈmaˈme sohonta yahino wonyo neˈno wojoˈmanji ngko hungkuno toho paˈnyo selɨˈmo yahino wonyo somneˈno sekwo hopiˈnonohino sokumo tohino wosejapmmonnoho.

3 Sekwo ose nuhwonɨngkujoˈmanji sekwo huno ole waseyono. Kɨlais kakoe hungkuno ntopahonɨngki ngko hungkuno

hiso selɨwoˈnɨngkohe hwoˈnyoho. Huno ose waseyono Kɨlais kako sekwoe yahino somo yano selofiyoso sohonta kako hwe yokumpohnˈnyo ane hwoˈmaho. Oˈo, kakoe yokumpohnˈnyoso wosetɨhwamontonoho.

4 Hohonta Kɨlais kakoe aˈapaho yokumpohnˈnyo ane paˈnyohwo imoˈnɨngkahonɨngki hofɨko kakimo iyo hwojiyafɨkuˈnnyopo fonjitoˈofahumentohofofoho. I osoˈno kako olohonta Anɨtuye yokumpohnˈnyoˈnji songo humaho. Oso paˈnyoso nakwo hiˈnwi nakwoe aˈapahoso yokumpohnˈnyo aneˈnwoho. I osoˈno nakwo Kɨlaisɨˈnji mojopohiˈnontani kakoe yokumpohnˈnyoˈnji humalohwono. Oseso nakwo sekwoˈnji nohumehwasi Anɨtuye yokumpohnˈnyoso sekwoˈnjopo uˈmofapmmontonoho. Osoˈno Anɨtuye yokumpohnˈnyoso sekwoe yahino somo itoˈno mɨhwajiyoˈne weho.

5 Sekwo sekwoe humayo somneˈno yano inɨfijoso huno itoˈno fɨsyafɨhupmno. Sekwo Kɨlaisɨye yahino somo nehopi linɨngkowalokwofo. Sɨmeho hiˈntnnono kakimo nehopi luyalokwofo. Kɨlais kako sekwoe sɨmeho moˈmo nehopi lohumaho. I sekwo Kɨlaisɨye yahino somneˈno poji liyalok-wofo. Sekwo sekwoe yahino somo yano finɨmno.

6 Sekwo oso paˈnyoso nje yahinomo nohonɨngkuji yano inɨngkuji sekwo huno ole waseyono. Poul kako Kɨlaisɨye aˈamu ne hweho.

7 Sekwo honɨngkano wonyo mifitnneˈentani nakwo Anɨtu sefoˈmayoˈne jomo ulɨwoˈnɨngkuhwoneˈnwoho. Hwapɨngoso pehoˈneto. Aˈamu hofɨko sekwoe honɨngkano wopɨngoˈnohini somo sehonɨngkuji nakwo Anɨtuye hungkuno nehopi losetɨhwamentɨhwone soˈno nakwoe yofe hoˈnonemayoˈnetaho. Oˈo, osoˈneˈmaho. Aˈamu nje syoho somneˈno ngkimo sitofo ko ntɨkuji sekwo Kɨlaisɨye honɨngkanomo itoˈnohino finɨngkamno.

8 Nakwo Kɨlaisɨye hungkuno ne somo monje mesyanehwono. Oˈo, nakwo Kɨlaisɨye hungkuno ne somo sosofitofoˈneˈentani yɨhwono.

9 Nakwo yokumpohnˈnyo ane ko huhwonaˈni sekwo yokumpohnˈnyo lohopijoˈmanji nakwo sɨmonyo uyantanoho. Olo hilo soˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Sekwo Kɨlaisɨye yahino ne somneˈno sokafo mafɨkuno. Oso hisoˈno sɨkuno huhwo huhwi Mpohumo jomo ulɨwoˈnalokweno.

10 Olohonta ngko ikanopo nohumanji olo iyoswo loso semtɨˈmokiyalokweno. Hwapɨngoso sekwo hungkuno homo somo haloho pekujoˈno hwangku ngko seˈmahmˈmo yoka maselɨmnehono. Oso yokumpohnˈnyo sekwoe yahino somo itoˈno mɨhwajiyoˈne Kɨlais ntapmmentiso soˈno sekwo to-

hino masemnonehoho. Oso yokumpohn'nyo ntapmmentiso hiso sekumo wonyo semokiyo'ne'maho. O'o, sekumo sesofitofo'ne ntapmmentisofoho.

Hungkuno ae'uyoponoho.

11 Ou, nje a'amu soku, nje hungkunoso ngko moi'wo wolosejwao'monne'no yohono. Sekwo hopi'nonohino soku, sekwo yokumpohn'nyo yoho'nɨngkuji honɨngkano ito'nohinomo finɨngkamno. Nje hungkunomo haloho ito'no popmno. Sekwo sɨmeho afa'nohini inɨngkuji sɨmeho pompenjiyo'nji fosyohumantɨkuno. Ose ifijo'manji Anɨtu kako hitoho hwapɨngo sohwo, sekwo'nji nohumahwosi sekumo hofiyo wosemokosyohumantonoho.

12 Sekwo Kɨlaisɨmo inɨngkawo'nɨngkohofo soku, sekwo nuhu'mokukuji sekwo a'amu anga'no anga'nohinomo ahopo'nɨmno. Anɨtuye a'amu oloponjo hn'nwi nakwoe a'amu kuyoho.

13-14 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako sekumo wopɨngo waselohofono. Anɨtu kako sekumne'no hitoho wosejapono. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako sekwoe sɨmeho mo'mo engolopohamo wohumano.

Ngkolesiya

Olo Iyoswo loso Poul A'amu Ngkolesiya somne'no Mtɨ'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-tu*'nji (22) *tɨwenti-faif*ɨ'nji (25) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul kako Ngkolesiyane'no mtɨ'mokumentisofoho. Hwapɨngo a'amu Juta fehohnjo Jisasɨmo inɨngkunyoso hofɨko Poul kakoe syoho Ngkolesiyajo a'amu somo Anɨtuye hungkuno ulonto syoho imentiso somo wonyo ulohofontanɨngkofi Poul oso a'amu Juta fehohnjo somo ulɨmento, Hofɨko Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyahonɨngkofi Anɨtu hofɨkimo utɨmakwoho. A'amu fihwo honɨngkano hungkunomo inɨngkayo sohwo hwe wopɨngo mmo'nonehoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno wo'nyoso olenoho. Sohe engo *wan*ɨ'nji (1) *tu* (2) so'nji Poul kako Kɨlaisɨye syoho ulohofi imo'nɨmentiso so'ne linyofoho. Sohe engo *tɨli*'nji (3) *foua* (4) so'nji sɨmeho hi'ntnnonoso honɨngkano hungkunomo inɨngkayo yahino somo yakolo'nnyofoho. Ose mtɨ'mokinyofoho. Sohe engo *faif* (5) so'nji *sikɨs* so'nji ole mtɨ'mokinyofoho. Nakwo hofiyo humehwasi nakwo hano emoyo kiho'maso'nji uyantanoho. Ose mtɨ'mokinyofoho. Olo iyoswo hiloso kako Efesos humanto mtɨ'mokumentisotɨkeno Koulin humanto mtɨ'mokumentisotɨkeno. Nakwo huno ito'no monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1-2 Nje a'amu hwaho Ngkolesiya Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho uyontɨfi uhu'mokuwo'nɨngkohofo sokumo, ngko Poulɨ'ni olo iyoswo semtɨ'mokiyalokweno. A'amu Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofoso ngko'nji humalohwoneso sekumne'no nakwoe a'amufo loselalokwofo. Nje hungkuno sekwo upa'nɨmno. Ngko olo *apousel* syoho yalokwe loso a'amu hofɨko ntapmmentohofo'maho. O'o, Jisas Kɨlais poyo pe'nɨmentiso sohumo Mpohwo Anɨtu apa'no ulɨka'mentiso oso hwo'nji nanɨngkwohwo Anɨtu'nji siko olo syoho hiloso ntaponji nɨhwasopomentisiyo hwo'nyoho.

3 Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwa'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopɨngo selo-hofohosɨsi sɨmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

4 Nakwoe wonyomne'no Jisas Kɨlais poyo
pe'nɨmentisofoho. Oso'no Setenɨye honɨngkano
so'nji yo'mayo hwahoponjo so'nji nakwo a'amu
hwahoponjo hopi'nonohino hn'nɨmo yokumpohn'nyo
nemokosyohumentanɨngki nakwoe Mpohwo Anɨtu nje
hwomu hwahopo uhwatɨmo syofɨsyahonɨngki Jisas kako
eno ulonto kanɨngkwohwoe hunomo inɨngkawento Jisas
asomo netɨmayo'ne pe'nɨmentisofoho.
5 Oso'no nakwo Anɨtuye yofeso woho'nomano. Engolopo-
hamo woho'nomewo'nɨngkuhwano.

Anɨtuye honɨngkano anga'nohino weho.

6 Anɨtu sekumo sɨmeho sejaponto Jisas Kɨlais sekwoe
wonyo so'ne poyo pe'nɨmentiso so'no kako'nji songo
ne'no humayo'ne joho selalofoho. I osohumo hohujo
ikinjaofontɨfi nusɨkwojaofontɨfi hungkuno kengo somo
inɨngkowalokwofo. Oso hungkuno kengo somo sekwo
inɨngkawo'nɨngkohofo so'no nje hi ntɨkofahonɨngki ngko
yomo yalokweno.
7 Oso hungkuno kengo somo Anɨtuye angopono
mipesemotasonehoho. O'o, nɨhu'no awonoho. Anɨtuye
honɨngkanoso nɨhu'no kenga'nohinofoho. Kɨlaisɨye
hungkuno wopɨngo somo a'amu fiso hofɨko iwolo'mokontɨfi
hwasyo hungkuno losetɨhwalokwofo.
8 I nakwo nose'mehwasɨ'manji a'amu ahwomomjoso
se'mapijo'manji hungkuno nom'ne kengo sɨmo'mo
selɨmentɨhwone hopo'maho. O'o, nom'ne kengo
selɨhwasɨ'manji nakumo tɨkanomo menehwajonefoho.
9 Hohonta hungkuno ole nto selɨmentoheso i olohonta
apa'no selalokweno. Anɨtuye honɨngkanomne'no
hungkuno sɨmo'mo selɨmentohe so'no sekwo huno
seyohoho. I a'amu fiso Anɨtuye honɨngkanomne'no
hungkuno kengo seloso'manji kako tɨkanomo wamtonoho.
10 Ose selohe so'no fɨsyafɨhupmno. A'amu sohwa nje
yofe ho'nomayo'ne hungkuno laselɨmentohono. O'o, Anɨtu
kako nje yofe ho'nomayo'ne selɨmentohono. A'amu nje
yofe ho'nomayo'ne afofo hungkuno selontɨ'mtentesi ngko
Kɨlaisɨye syoho ulohofiyoso miyo'mnesohilo.

Poul Anɨtuye syoho tɨpema'mentiso so'ne hungkunofoho.

11 Nje a'amu soku, hungkuno nehopi waselɨmo. Anɨtuye
hungkuno wopɨngo selɨwo'nɨngkoheso a'amu hwahopon-
jofe huno mta'ango'maho.
12 Olo hungkuno loso a'amu lontɨhwamentiso'maho.
O'o, nɨhu'no awonoho. Jisas Kɨlais kako'nohini
ntɨhwamentisofoho.

13 Hohonta ngko Jutafe hon+ngkanomo ito'nohino
in+ngkamote hwo'nyoho. Yo'mayo imote so'no sekwo
nto upa'n+mentohofofoho. An+tuye a'amu Jisas K+lais+mo
s+meho uyo somo ngko nje yokumpohn'nyo'nji wonyo
ulohofonji olo huno loso'nohini syaf+syonji ngko wae
weeo'mo l+motefoho.
14 Neyakwosafe yahino somo aho yokumpohn'nyo
kemokosyohumamoteso a'amu ngko'nji hungkuno afa'nono
lonet+hwamentohofo osomo uyakolo'mentohefoho.
Hof+ko Mouses+ye hon+ngkano hungkunomo we'enehwo
in+ngkamotofofoho. I ngko engo in+ngkamotefoho.
15 Hohonta osomo in+ngkamote sohwo'ni i
olohonta An+tuye hon+ngkano songo ntopahonjo
somo in+ngkowalokweno. Nje na'u ngkimo aswo
mon+maso sohonta An+tu ngkine'no hitoho ulofahon+ngki
wop+ngo ntohofonto kakoe syoho ulohofiyo'ne
n+hwosopo'mentisofoho.
16 An+tu kakoe hwomu nt+hwamentiso sohune'no
ngko hungkuno wop+ngo wolut+hwamo. A'amu
Juta'mnohin+'maho, o'o a'amu temtitofo kengo
kengo somo kako wolut+hwano lonto Jisas K+lais+mo
nt+hwamentisofoho. Oso hohosohonta ngko a'amu
nom'ne sohumo Hwe Engo sohwoe hungkuno'no
ulohon+mentohe'maho.
17 U *apousel* nom'ne hof+ko *apousel* s+mo'mo
imo'n+mentohofo sohwa Jelusalem humalofo sohwamo
mu'maso'njo yonji yo'mayo so'no ulohon+mentohe'maho.
O'o, ngko hwaho Alepiya, a'amu ane sopono
womentohefoho. T+fi no'mo ngko ango Ntomas+kos sopono
asomo umentohefoho.
18 Oso'no Jisas+mo uhwon+mentohe sohonta soswo hufa'u
s+hune n+yokolofahon+ngki osohonta ngko ango Jelusalem
nowenji osopo Pita'nji Sante hufa'u (s+kuno aho hufa'u
hopi'nono nom'ne s+fe fehohnjo hopi'nono mta'ni) huma-
mentohefoho. Osohonta Pita'nji nekwo Hwe Engo sohwoe
hungkuno'no hnn+mentihwayofoho.
19 *Apousel* nom'ne sohwamo ngko muh-
won+mmentohefoho. O'o, Jisas+ye kon+ngkwa'wehwo
Jem+s+'nji Pita ntnnohini uhwon+mentohe hwo'nyoho.
20 Olo hungkuno loso semt+'mokiyalokwe loso
nehopi'nohini. An+tu kako huno uyohoho. Ngko hwasyo
hungkuno maselalokuyohono.
21 Ngko Jelusalem ul+ko'manji hwaho Siliya'nji Silisiya,
osohonno umentohefoho.
22 Oso hohosohonta a'amu Jutiyanta'angoso K+lais+ye
hungkuno upa'nont+fi uhu'mokumotofoso hof+ko

nje yofeˈnohini upaˈnontɨfeso nje sɨmano somo manohonyofoho.

23 Aˈamu ngkineˈno upaˈnɨmentohofi, Oso hwe hohonta nakwo Jisasɨmo inɨngkowentanɨngkuhwone soˈnyumo kako fonjahumojo sohwo olohonta Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyonto nomˈne aˈamu somo Jisasɨye hungkuno lutɨhwalofoho.

24 Ose upaˈnontɨfi ngkineˈno Mpohwoe yofe hoˈnomaˈmentohofofoho.

2

Nomˈne ‘Apousel’ Jelusalem humamotofo sohwanji Poulɨˈnji hofɨko sɨmeho afa inɨmentohofofoho.

1 Soswo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni osofosofahuˈno nɨyakolofahonɨngki Mponopasɨˈnji Jelusalemno asomo wowaho lontai Taitasɨmo utɨmentai umentɨhwonefoho.

2 Anɨtu kako ngkimo ntahonɨngki ngko umentohefoho. Aˈamu somo hwe engo mokosyohumayo sohwafe ango soˈmo uhuˈmokumentɨhwonefoho. Osopo ngko Anɨtuye hungkuno aˈamu Jutaˈnoˈmaso, oˈo, aˈamu temtitofo kengo kengo somo lutɨhwawoˈnɨngkohe soˈno oso hwe engo sohwamo lutɨhwamentohefoho. Hwapɨngoso oso syoho yɨwoˈnɨngkohe soˈno nakwolaho ntɨfijoso ne mmoˈnonoho.

3 Taitas ngkoˈnji humamentiso sohwo kako aˈamu Juta hwoˈmaho. Kako hwaho Ngkɨliknta'ango hweho. I osoˈno hwe engo sohwa hofɨko nakwo Juta sohwonaˈniye aˈapaho sɨhu koloˈnyo yahino soˈno hungkuno me-ejofoho. Oso hwe engo huhwo sohwa Taitas hwaho Ngkɨliknta'ango soˈno huno ko uyahonɨngki hofɨko Taitasɨye aˈapaho sɨhu wokolo-fano me-ejofoho.

4 Oso ango homo somo nohumentahonɨngkuhwoni hwe nomˈne sohwa hiyasoˈmo swopalokwofo. Nakwo aˈamu Jutafe honɨngkanomo humentanɨngkuhwoni Jisas Kɨlaisɨye hungkunoso ikwolofonemaˈmentisofoho. I osoˈno oso aˈamu hiyasoˈmo swapmmentohofo sohwa Jutafe honɨngkanomo apaˈno nano hopa womekiloˈmokonehumojantɨfi imentohofofoho.

5 Hofɨko Taitasɨye aˈapahomo sɨhu kolofo soˈno nelahonɨngkofi nakwo eno mujoˈnjo imentɨhwonefoho. Nakwo hofɨkoe hungkunomo haloho muposofoho. Oˈo, aˈamu Juta sohwafe honɨngkano hungkuno nomokok-iloˈmokosehumajonoho lontani nakwo yokumpohnˈnyo lohofontani Jisas Kɨlaisɨye hungkuno soˈnohini wahoˈnɨngkuhwono. Jutafe honɨngkano hungkuno soˈnji

mɨhuˈmɨngoso nakwolaho lɨmentɨhwonefoho. Osoˈno
hofɨkoe hungkuno somo minɨngkayoˈnjo imentɨhwonefoho.
6 Hwe yofe engoˈnjo aˈamu mokosyohumayo somneˈno
ngko iyoho mannɨmentisofoho. Hwapɨngoso Anɨtu
nakwo aˈamu hopiˈnonohinoˈnnwe yahino afaˈnohino
nahonɨwoˈnɨngkisofoho. Oso hungkuno ngko aˈamu
temtitofo kengo somo lutɨhwawoˈnɨngkohe soˈno hwe engo
sohwa nomˈne hungkuno songo manjoˈnjo imentohofofoho.
7 Oˈo, hungkuno songo manjoˈnjo yontɨfi huno ole
umentisofoho. Ngko aˈamu temtitofo kengo somo
Anɨtu kakoe hungkuno lutɨhwayoˈne nɨhwosopoˈmentiso
hwoˈnyoho. Anɨtu Pitamo aˈamu Juta somo kakoe
hungkuno lutɨhwayoˈne uhwosopoˈmentiso hopaso ngkimo
nɨhwosopoˈmentiso hwoˈnyoho.
8 Ou, Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyo Pitamo uyahonɨngki
Pita aˈamu Juta somo Anɨtuye hungkuno lutɨhwayoˈne
(*apousel*) syoho iwoˈnɨngkiso hweho. Oso paˈnyoso
Anɨtu kako ngkimo yokumpohnˈnyo ntaponto aˈamu
Jutaˈneˈnoˈmaso, oˈo, aˈamu temtitofo kengo kengo somo
lutɨhwayoˈne (*apousel*) syoho ntapmmentisofoho.
9 Hwe engo sohwa hofɨkoe yofe Jemɨsɨyo, Pitayo,
Jounɨyo hofɨko huno ole uyɨmento, Anɨtu olo syoho loso
ntapmmentiso soˈno huno uyahonɨngki osoˈno hofɨko
Mponopasɨˈnji nekumo aho epentɨfi olo soˈno sɨmeho afa
inontani olo hungkuno losoˈno nano mtitoˈmentɨhwono.
Mponopasɨˈnji nekwo aˈamu temtitofo kengo kengo somo
Anɨtuye hungkuno wolutɨhwantayoho. Hofɨko aˈamu Juta
somo Anɨtuye hungkuno wolutɨhwantɨfeho. Osoˈno syoho
afaˈno yɨwoˈnɨngkuhwone hwonaˈnyoho.
10 Hungkuno angaˈnohinoso nekumo huno efo-
hotoˈmentohofoso ole, aˈamu yoˈmayo aˈapahomneˈno
umofonyo iyo somneˈno huno syafɨsyɨkuji ufoˈmapmno. Ose
iyosoˈno nɨmoˈnɨngkahonɨngki syoho loso yokumpohnˈnyo
iwoˈnɨngkohe hwoˈnyoho.

Poul kako Pitamo yoka ulɨmentisofoho.

11 Tɨfi sohonta nakwo Antiyouk nohumenta-
honɨngkuhwoni Pita noneˈmahonɨngki ngko aˈamufe
tɨmopo Pitamo kakoe sɨmanopo yoka ulɨmentohefoho.
Hwapɨngoso kako huno wonyo tɨpemaˈmentisofoho.
12 Sɨmoˈmo Jemɨs aˈamu Jelusalem mtaˈango
uhwatɨmentiso sohwa mˈmofopontanɨngkofi Pita kako
aˈamu temtitofo kengo kengo somjo soˈnji wopayo afapo
ntaˈni nɨmentisofoho. I osoˈno aˈamu Jelusalem mtaˈango
huhwo sohwa nuˈmofopahonɨngkofi Pita kako huno wonyo
ole tɨpemanto kako aˈamu temtitofo kengo kengo soˈnji

wosopayo manɨmmentisofoho. Hwapɨngoso aˈamu kengoso hofɨko aˈapaho sɨhu makoloˈnyoˈnjo yɨwoˈnɨngkohofofoho. Aˈamu Jelusalem mtaˈango sohwa hofɨko huno ole, aˈamu aˈapaho sɨhu makoloˈnyoˈnjo sohwa hofɨko Anɨtumo muˈmasoˈne hwafoho. Osoˈno Pita hofɨko ngkineˈno huno wonyo syonɨhufɨpitnnoho lonto Pita aˈamu kengo soˈnji wopayo manyoˈnjo imentisofoho.

13 Pita ose imentiso soˈno aˈamu hofɨko Pitamo tɨfi inɨngkawentɨfi yahino wonyoso hofɨko emaˈmentohofofoho. Oso hofɨkoe huno wonyoso Mponopas huhwoˈnji nomanto aˈamu temtitofo kengo kengo soˈnji afapo ntaˈni wopayo manɨmmentisofoho.

14 Oso huno wonyoso syofɨsyomantɨfi Jisasɨye hungkunomo minɨngkayoˈnjo yontanɨngkofi uh-wonɨmentohe soˈno ngko Pitamo aˈamufe tɨmopo hungkuno yokumpohnˈnyo ole ulɨmentoho, Kɨko aˈamu Juta hwosoho. I osoˈno kɨko aˈamu temtitofo kengo somneˈno ole soˈno kumoˈnɨngkohoho. Aˈamu temtitofo kengo kengoso hofɨko aˈamu Jutafe yahinomo unɨngkafe. Osoˈno kumoˈnɨngkahonɨngki pehoˈno syofɨhuˈmahnnoto. Kɨko huhwosi Jutafe yahinomo nto hoˈnahumahnno hwosoho. Ngko Pitamo ose ulɨmentohefoho.

Aˈamu Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyo sohwo kako Anɨtuye aˈamu ne hweho.

15 Nakwo aˈamu temtitofo kengo kengo yahino wonyo mtaˈango hwonaˈnɨˈmaho. Oˈo, nakwo Juta Mousesɨye honɨngkano hungkunomo inɨngkawowoˈnɨngkohofo sohwa mtaˈango hwonaˈnyoho.

16 I osoˈno nakwo aˈamu Juta Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo huno ole nayohoho. Aˈamu fihwo kako hungkuno Mouses lɨmentiso hopiˈnonohinomo inɨngkayo sohwo osohumo Anɨtu kako ole mulonehoho. Jɨje yahino wonyoso wae weeokumoˈmo. Kɨko wopɨngo hwosoho. Oˈo, ose mulonehoho. Hwapɨngoso honɨngkano nɨhuˈno angaˈnohino weho. Olenoho. Aˈamu fihwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyoso osohumo Anɨtu kako ulonefo, Jɨje yahino wonyoso wae weeokumoˈmo. Nje aˈamu ne hwosoho. Oso honɨngkano somnohini inɨngkowasoˈmanji Anɨtu ole wonalɨmtonoho. Sekwo wopɨngo kuyoho. Osoˈno nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyahonɨngkuhwoni i oseˈmanji olohonta Anɨtu wopɨngo kuyoho nelalofoho. Hwapɨngoso nakwo honɨngkano hungkunomo inɨngkayoˈnetaho. Oˈo, awonoho. Hwapɨngoso ole, nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono

unyoˈnwoho. Aˈamu honɨngkano hungkunomo inɨngkayoso osoˈnohinoso hopoˈmaho.

17 Osoˈno huno naimentiso soˈno Anɨtu sekwo wopɨngo kuyoho najosoˈno nemoˈnɨngkahonɨngki nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentɨhwonefoho. Ose imentɨhwone soˈno aˈamu fehohnjoso ole nalɨfijoso, Sekwo Mousesɨye honɨngkano hungkunomo hohujo ikenjaofontɨfi Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho uyontɨfi sekwo aˈamu temtitofo kengo Mousesɨye hungkunomo minɨngkayoˈnjo honɨngkano wonyomo humalofoso paˈnyo sekwo imoˈnalokwofo. Oso hungkuno nehopi nalɨfijoˈmanji u nakwo honɨngkano wonyomo humalohwone nehopiˈmanji nakwo ole lanetaho. Jisas Kɨlais kako nakwo wonyo iyo soˈne nefoˈmayo hweho. Ose lanetaho. Oˈo, awonoho. Ose molanehwono. Kɨlais nefoˈmahonɨngki nakwo wopɨngo imoˈnalokuhwono.

18 Ihwoni. Honɨngkano hungkunoso nakwo Anɨtuye aˈamu ne imoˈnyo soˈno monefoˈmayoˈmanji honɨngkano hungkuno somo hwotoho fentani Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho uyontani Anɨtuye aˈamu ne imoˈnɨmalohwonefoho. I osohonta nakwo apaˈno honɨngkano hungkuno somo inɨngkayoˈmanji nakwo honɨngkano wonyomo apaˈno humalohwono.

19 I ngko honɨngkano hungkunomo atofo lonji huno ole tɨpemaˈmentoho, honɨngkano hungkunomo inɨngkayo soˈno ngko syoho engo yonji itoˈno inɨngkayoso nakwo hopoˈmaho. Oˈo, Anɨtuye aˈamu ne imoˈnyoso hopoˈmaho. I osoˈno honɨngkano angaˈnohinoso woˈnyofoho. Osoˈno olohonta honɨngkano hungkuno hiso ngkimo momek-iloˈmokonɨhumajiyoˈnjo yalofoho.

20 Oˈo, Jisas Kɨlais nje wonyoˈne iyo hwojiyafɨkuˈnnyopo poyo peˈnɨmentiso sohonta ngko kakoˈnji poyo sapeˈnɨmentohe hwoˈnyoho. Osoˈno ngko songo humayo loso nje yokumpohnˈnyoˈnjɨˈmaho. Oˈo, Jisas Kɨlais nje sɨmeho moˈmo songo humaho. I olohonta olo hwaho lopo nje humayoso nje huno mtaˈangoˈmaho. Oˈo, ngko Anɨtuye hwomu sohumo sɨmeho hiˈntnnono uyonji humaleno. Hwapɨngoso olenoho. Anɨtuye hwomu huhwo sohwo kako ngkimo sɨmeho ntaponto ngkineˈno poyo peˈnɨmentisofoho.

21 Anɨtu ngkimo wopɨngo ntohofoso soˈno ngko hwotoho mahmnehono. Honɨngkano hungkuno somo aˈamu inɨngkakuji Anɨtuye aˈamu ne imoˈnontentesi Jisas Kɨlais kako poyo siki peˈnɨngkuhwonesohilo. Oˈo, nakwoe wonyoˈne Jisas Kɨlais kako poyo peˈnɨmentiso soˈno nakuneˈno hitoho ulofahonɨngki nakumo wopɨngo kuyoho nalɨmentisofoho.

3

Hon+ngkano hungkuno somo in+ngkayo yahino so'nji Jisas K+lais+mo s+meho hi'ntnnono uyo yahino so'ne hungkunofoho.

1 Sekwo a'amu Ngkolesiya omomo yahino y+wo'n+ngkohofo soku, s+mo'mo nakwo Jisas K+lais sekwoe wonyomne'no iyo hwojiyaf+ku'nnyopo poyo pe'n+mentiso so'no hofiyo loset+hwahon+ngkuhwoni sekwo K+lais ne sohumo hopa t+mo uhwon+mentohofofoho. I olohonta sekwo hwasyopo hwosopisyao'malofofoho. Sekwoe huno somo hwasyo hon+ngkanomo t+hwo ipesemotapmmasoto.

2 Ngko sekumo nom'ne anga'nohino so'no waselo-hon+mne'no yohono. Sekwo hon+ngkano hungkuno somo in+ngkamentohofo so'no An+tu kako kakoe Towahuno Wop+ngo sejapmmentisotaho. O'o, sekwo Jisas+ye hungkuno songomo upa'nont+fi Jisas K+lais+mo s+meho hi'ntnnono umentohofo so'no An+tu kakoe Towahuno Wop+ngoso sejapmmentisofoho.

3 Sekwoe huno wop+ngoso pipi yont+fi ho'nao'malofoto. S+mo'mo sekwo syoho emayoso An+tuye Towahuno Wop+ngofe yokumpohn'nyo'nji hofiyo emant+fi osopo huno wop+ngoso ho'naofont+fi sekwoe yokumpohn'nyo hwahopo nta'n+ngo so'nji wesejwaofant+fe'no yalokwofo.

4 Sekwo An+tuye Towahuno'nji hofiyo humamotofo so'no in+ngo laseyohoho. Oso'no syaf+sy+kuji ne anefoho wolant+fetaho. Awonoho. Ne anefoho mal+fitnnehofo.

5 Apa'no waselohon+mne'no yohono. Sekwo hon+ngkano hungkuno somo in+ngkayo'ne An+tu kakoe Towahuno Wop+ngo sejopalofoho. I oso'no sekwo Jisas+ye hungkunomo haloho upa'nont+fi s+meho hi'ntnnono uyahon+ngkofo so'no kakoe Towahuno sejopalofoho.

6 Oso pa'nyoso Ap+loham imentisofoho. A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa Ap+lohamne'no ole mt+'mokumentohofi, Ap+loham sohwo kako An+tuye hungkunomo s+meho hi'ntnnono umojo hweho. An+tu oso s+meho hi'ntnnonohino so'no ul+mento, Nje hungkunomo Ap+loham s+meho hi'ntnnono ntape so'ne kako hon+ngkano wonyo ane hweho. Ose l+mentisofoho.

7 Oseso sekwo huno waseyono. A'amu An+tuye hungkunomo s+meho hi'ntnnono uyoso sohwo oso a'amu sohwo Ap+loham+ye mehomi ne hweho.

8 N+hu'no hohonta An+tu ole so'no huno uy+mento, a'amu temtitofo kengo kengoso ngkimo s+meho hi'ntnnono nontap+fitnne so'no ngko wop+ngo kuyoho ul+mnefoho. Huno ose uy+mentiso so'no kako Ap+lohammo olo hungkuno wop+ngo loso ul+mento, K+ko ito'no ehumayo

soˈno ngko aˈamu hwaho kengo kengoponjo temtitofo kengo kengo soˈnjimo wopɨngo uloho'mnefoho. Anɨtu Apɨlohammo ose ulɨmentisofoho. Oso hungkuno hiso aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa mtɨˈmokumentohofofoho.
9 Apɨloham oso hungkuno somo sɨmeho hiˈntnnono uyahonɨngki Anɨtu wopɨngo uloho'mentisofoho. Osoˈno aˈamu Juta soˈnji temtitofo kengo soˈnji sɨmeho hiˈntnnono uyahonɨngkofi Anɨtu kako hofɨkimo wopɨngo ufoˈmawoˈnɨngkiso hweho.
10 I osoˈno aˈamu honɨngkano hungkuno soˈno ole lɨwoˈnɨngkohofi, Ngko honɨngkano hungkuno somo inɨngkayo soˈne Anɨtu nje wonyoso wae weenɨmofono. Oso hungkuno somo huno ose syafɨhupijoˈmanji, Hofɨko tɨkanomo ufitnnefoho. Hwapɨngoso aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi, Aˈamu honɨngkano hungkuno nɨhuˈno kengaˈnohino somo minɨngkayoˈnjo ifijoso tohino engo nomanefoho. Ose mtɨˈmokumentohofofoho.
11 Nomˈne Anɨtuye hungkunomo hwe kakoe yofe Hopeekok ole mtɨˈmokumento, Aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono unyo sohwo osoˈnohino soˈno oso hwoe wonyoso Anɨtu kako wae imofɨhwosi kɨko wonyo honɨngkano ane hwosoho ulɨhwosi songo neˈno humayoso uyonefoho. Ose mtɨˈmokumentisofoho. Osoˈno nakwo huno nayohoho. Aˈamu kako honɨngkano hungkunoˈnohini inɨngkayo sohumo Anɨtu kako ole mulonehoho. Kɨko wopɨngo hwosoho. Oˈo, ose mulonehoho.
12 Honɨngkano hungkunomo inɨngkayo yahinoso nomˈne kengofoho. Honɨngkano hungkunomo inɨngkayoˈneso Anɨtuye hungkuno ole naliso, Aˈamu fihwo honɨngkano hungkuno nɨhuˈno hopiˈnonohino somo itoˈnohino inɨngkaweso sohwo kako wonyo honɨngkano nɨhuˈno ane sohwo songo neˈno nohumane hweho. I oso hwe huhwo sohwo kako nɨhuˈno angaˈno wonyo yosoˈmanji nɨhuˈnahone tɨkanomo nowene hweho. Tohino nomanefoho. Ose nalɨmentisofoho.
13 I osoˈno aˈamu wonyo honɨngkano ane sohwo olo hwaho lopo mohumunyoponoho. Osoˈno aˈamu hopiˈnono hofɨko tɨkanomo ufitnnefoho. I osoˈno nakwo honɨngkano hungkunomo itoˈno minɨngkayoˈne soˈno Kɨlais kako iyopo nakwoe wonyoˈne poyo peˈnɨmentiso sohonta nakwoe tohino engo maˈmentisofoho. Kɨlais kako tohino engo maˈmentiso soˈno aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi, Aˈamu fihwo iyopo fonjintoˈofasiyo sohumo Anɨtu kako kakimo

hohujo ikinjɨmofɨhwosi tohino engo uyonefoho. Ose mtɨ'mokumentohofofoho.
14 Oso'no oso hungkuno Anɨtu Apɨlohammo ulɨmentisoso ne imo'nɨmentisofoho. Apɨlohamɨye imuhwo Jisas Kɨlais kako a'amu hopi'nonohino a'amu Juta so'nji a'amu kengo kengo so'nji hofɨkoe wonyo so'no tohino engo ma'mentisofoho. Oso'no a'amu oso hiso'no sɨmeho hi'ntnnono ufijo'manji Anɨtu kakoe Towahuno wopɨngoso a'amu homo somo uyɨmontonoho.

Anɨtuye honɨngkano hungkuno somo Anɨtuye hungkuno sohwo wae meeofonehoho.

15 Nje a'amu soku, nakwoe hwahoponjo yahino so'no pahnnɨmo hungkuno waselɨmo. Hwe fihwo kako kakoe poyo pe'nyo so'no huno syafɨsyonto kakoe mehomi somo yo'mayo ho'yango yano ulofɨwo'nɨngkiso hweho. Hwe nom'ne sohwo oso hungkuno yokumpohn'nyo somo hwotoho mafenohoho. O'o kakoe hungkunoso nowentɨhwonefoho.
16 Oso pa'nyoso Anɨtuye hungkuno Apɨloham'nji kakoe imu sohwo'njimo ulɨmentisoso ne'no weho. Oso imu pi'nɨngo'maho. O'o, imu kenga'nohino sohumne'no ulɨmentisofoho. Oso imu huhwo sohwo Jisas Kɨlaisɨyoho.
17 Ihwoni, Anɨtu kako kakoe hungkuno Apɨlohammo uyonto ne imo'none'ento imentisofoho. Ose uyɨmentisoso soswo *foua hantɨlet teti* (430) uyokolofahonɨngki osohonta Anɨtu Mousesɨmo honɨngkano hungkuno uyɨmentisofoho. I oso hungkuno tɨfinjoso hungkuno sɨmo'mjo somo wae meeofonehoho. O'o, hungkuno sɨmo'mjo Anɨtu Apɨlohammo uyɨmentisoso ne'no weho.
18 Oso'no honɨngkano hungkunomo inɨngkayoso nakwo yo'mayo umentiso Anɨtu nakumne'no ho'nahumentisoso womantanoho. Hungkuno tɨfinjoso olenoho. Hwe fihwo kako honɨngkano hungkunomo inɨngkayo so'no Anɨtu kakoe wonyo wae yontentesi oso yahino kengo'nesohilo.
19 I oso'no Anɨtu kako Mousesɨmo oso honɨngkano hungkuno tɨfinjoso peho'no umentisoto. Olenoho. Anɨtu kakoe honɨngkano wopɨngo netɨhwayo'ne nejopahonɨngki a'amu hn'nwi kakoe honɨngkano hiloso mtɨhupewo'nɨngkuhwone'nwoho. Mousesɨmo honɨngkano hungkunoso uyɨmentiso sohonta Anɨtu kako huno syafɨhu'mento, Olo honɨngkano hungkuno loso ne'no nowentanɨngkuhwosi Apɨlohamɨye imuhwo Jisas oso humne'no ulɨmentiso sohwo hwahopo poso sohonta honɨngkano hungkuno hiloso wesojwao'montonoho. Olo hungkuno loso a'amu ahwomomjoso a'amu ajwo lo'mo

humaso Mouses osohumo uyahonɨngki Mouses kako aˈamu
somo uyɨmentisofoho.
20 I osoˈno Anɨtu kakoe hungkuno Apɨlohammo
uyɨmentiso sohonta nomˈne aˈamu ajwopo mohumuny-
ofoho. Anɨtu kakoˈnohini uyɨmentisofoho.

Honɨngkano hungkuno loso nakumo mesy-
olonetɨhwayoˈnefoho.

21 Oso hungkuno tɨfinjoso Anɨtu Mousesɨmo uyɨmentisoso
hungkuno sɨmoˈmjoso Apɨlohammo uyɨmentiso somo wae
weeoˈmto liyalofoho. Oˈo, oseˈmaho. Nakwo Mousesɨye
honɨngkano hungkunomo tɨfi inɨngkohwaso hnˈnwi Anɨtu
nakumo songo humayoˈneso nejaponefoho. U, Anɨtu
aˈamu Mousesɨye honɨngkano hungkunomo inɨngkaofijo
somo ole ulɨhwonesohilo. Sekwo wopɨngo kuyoho. Ose
ulɨhwonesohilo.
22 Oˈo, Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofoso
ole nalohi, Aˈamu hopiˈnono olo hwaho lopo
humalofo somo honɨngkano wonyoso yokumpohnˈnyo
mokosyohumawoˈnɨngkisofoho. Ose nalisofoho. I osoˈno
aˈamu Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyo somo Anɨtu
oso hungkuno Apɨlohammo uyɨmentisoso oso aˈamu homo
somo uyɨmtonoho. Hungkuno hiloso ole, Anɨtu Apɨloham
kakoe imu soˈnjimo wopɨngo ulohofonefoho.
23 Jisas kako nakwoe hwahopo mape sohonta nakwo
Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono muyoˈnjo nohumenta-
honɨngkuhwone osohonta honɨngkano hungkunoso
nakumo nano mekiloˈmokonehumajɨˈmentisofoho.
Osopo nohumentanɨngkuhwoni sɨmeho hiˈntnnono uyo
honɨngkano Anɨtu netɨhwamentisofoho.
24-25 Osoˈno honɨngkano hungkuno loso Anɨtuye yahino
wopɨngoso netɨhwayoˈne mesyolonetɨhwamentisofoho. I
osoˈno Jisas Kɨlais nakwoe wonyoˈne poyo peˈnɨmentiso
sohonta honɨngkano hungkuno mesyolonetɨhwayo imo-
joso moiˈwo imoˈnɨmentisofoho. I olohonta nakwo Jisas
Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyalokuhwone hnˈnneˈno
Anɨtu kako sekwo wopɨngo kuyoho nalisosoˈno honɨngkano
hungkunoso momekiloˈmokonehumajonehoho.
26 Oseso nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono
uyalokuhwoneso nakwo Anɨtuye mehomiˈnwoho.
27 Aˈamu Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkayoˈne mijo kiyomayo neso
hofɨko Jisas Kɨlaisɨye huno nomantɨfi Kɨlais imentiso paˈnyo
yalokuhwono.
28 Osoˈno olohonta nakwo Jisas Kɨlaisɨmo
inɨngkowalokuhwone soˈnwi nakwo hopiˈnono
afaˈnohinɨˈnwoho. Aˈamu Juta soˈnji aˈamu temtitofo kengo

so'nji kengo'maho. O'o a'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu nom'ne somo mokosyohumayo so'nji kengo'maho. O'o, hwe sohwanji moya'mi sofanji kengo'maho. Awonoho. Jisas Kɨlais nakwoe sɨmeho mo'mo ne humaso hn'nwi nakwo afa'nohino humalohwono.
29 Oso'no jɨje sɨmehomo Jisas kuhumaso'manji kɨko Apɨloham'ɨye imu hwosoho. Oseso oso hungkuno Anɨtu Apɨloham'nji kakoe imu so'njimo uyɨmentisoso kɨko nomatnnefoho. Hungkuno hiloso olenoho. Anɨtu Apɨloham kakoe imu so'njimo wopɨngo umokumentisofoho.

4

1 Oso pahnnɨmo hungkuno sɨmo'mo seloheso apa'no waselɨmonne'no yohono. Hwe fihwo poyo pe'nɨngkahonɨngki kakoe ho'yango hamniyoho yo'mayoso kakoe hwomu we'e sohumne'no a'amu nom'ne sohwa hwomu we'e sohwo'nji ho'yango so'nji umokosyohumahonɨngkofi hwomu we'e sohwo kako syoho ulohofiyo pa'nyo hweho.
2 Hwapɨngoso we'e sohwo kako a'amu kakimo umokosyohumayo somo enjwa'mnoho. Kakoe ho'yango yo'mayo somo uhwontohumayo hwafoho. I tɨfi no'mo hwomu huhwo sohwo oso sɨkuno kanɨngkwohwo ho'nahumentiso somo kakoe ho'yango yo'mayoso mokosyohumantɨhwone hweho.
3 Oso pa'nyo nakwo humamentɨhwonefoho. Jisas mape sohonta nakwo mehomi pa'nyo humentani nakwo honɨngkano hungkuno somo enjwa'mo humentani honɨngkano hungkuno hiso mekilo'mokonehumajɨ'mentisofoho.
4 Oso sɨkuno Anɨtu kako ho'nahumentiso somo kakoe Hwomu nakwoe hwahopo uhwatɨmentisofoho. Kona'wohi Jisasɨmo aswo mahonɨngki kako honɨngkano hungkuno somo enjwa'mo humamentisofoho.
5 Anɨtu kakoe hwomu uhwojahonɨngki kakoe hwomuso nakwo honɨngkano hungkuno somo enjwa'mo humalohwone hn'nyumo isɨhuto nalohofonto Anɨtuye mehomi ne namokumentisofoho.
6 Nakwo kakoe mehomi ne imo'nyo so'no netɨhwayo'neso Anɨtu kakoe hwomufe Towahuno nejopahonɨngki Towahuno sohwo ehuhnnaofonto Anɨtumo ulɨwo'nɨngki, Mpohwo, Mpohwo.
7 Oso'no nakwo nom'ne somo enjwa'mo mohumulohwono. O'o, kakoe mehomi'nwoho. Oseso nakwo kakoe mehomi hn'nyumo yo'mayo Anɨtu kakoe mehomimne'no ito'no esyohumamentisoso wonejapmmontonoho.

Poul kako aʼamu Ngkolesiya somneʼno huno piʼnɨngo syafɨhuʼmentisofoho.

8 Sekwo temtitofo kengo soku, hohonta sekwo Anɨtu ne sohumo huno maseimentiso sohonta sekwo hwahoponjo anɨtu hwasyo sofe syoho ulohofimentohofofoho.

9 I olohonta sekwo Anɨtu ne sohumo tɨpemalokwofo. I nomʼne hungkuno ole, Olohonta Anɨtu kako sekumo tɨpesemalofoho. Osoʼno sekwo honɨngkano hungkuno somo enjwaʼmo wohumantɨfeʼno liyalokwofo. Oso honɨngkano hungkunoso yokumpohnʼnyo ane hweho.

10 Sekwo ole lalokwofo, Nakwo yoʼmayo sɨkuno fisomo u yoʼmayo hamno fisomo soswo fisomo tɨmo uhwonɨwoʼnɨngkuhwone soʼno Anɨtu kako wopɨngo kuyoho wonalono. Ose lalokwofo. Oso hunoso omomo hunofoho.

11 Osoʼno ngko sekumneʼno huno piʼnɨngo engo syofɨsyalokweno. Anɨtuye hungkuno losetɨhwamentohe soʼno ngko syoho siki syoho kiyalokweno. Neʼmaso imoʼnonetɨkeno.

12 Nje aʼamu soku, nje hungkuno somo haloho popmno. Ngko honɨngkano hungkunomo enjwaʼmo mohumunyo hwoʼnyoho. Oso paʼnyoso sekwo hmmoʼnɨmno. Sekwo hohonta aʼamu Jutafe honɨngkano hungkuno somo enjwaʼmo mohumammotofo kuyoho. Oso paʼnyoso ngko humaleno. Ngko sekwoʼnji nohumentanɨngko sekwo ngkimo wonyohofiyo ntohoʼmentohofofoho.

13 Honɨngkanopo hano lohoʼnawenji nomʼne angopono wamonji ko imentoheso mnokino engo tɨpemanji sekuyepono asomo ponji Anɨtuye hungkuno losetɨhwamentohefoho. Sekwo inɨngo laseyohoho.

14 Oso mnokinoso sekumo tango engo ko seʼmahonɨngki sekwo ngkineʼno hohujo mikinjanɨmofeʼnjo imentohofofoho. Oʼo, sekwo hofiyo ntohoʼmentohofofoho. Aʼamu ahwomomjo sohwanji Jisas Kɨlais sekumo seʼmahonɨngkofi sekwo wopɨngo umokosyohumamentohofo paʼnyoso ngkimo nɨmokosyohumamentohofofoho.

15 Osohonta sekwo ngkineʼno sɨmonyo imentohofofoho. I olohonta sekwo honɨngkano nomʼne kengo soʼno syafɨsyontɨfi sɨmeho wopɨngo lasemoʼnɨngkohoho. Hohonta oso mnokino nimentiso sohonta sekwo sɨmeho engo ntapmmentohofo soʼno nɨfoʼmayoʼne sekwoe hoʼyango yoʼmayo hopiʼnono nontapɨkutnnesohilo. Ngko huno ole nɨyohoho, Sekwo ngkimo nɨfoʼmayoʼmanji ole wontantɨfeho. Nakwoe tɨmo wokitɨhwofiyano. Wonyoangkafo nɨmokosyohumamentohofofoho.

16 I olohonta sekwoe yahino kengo soʼno hungkuno nehopi

selahonɨngko ngkineˈno nakwoe mango hweho lohnnalok-
wofo.
17 Aˈamu hwasyo hungkunoˈnjo sohwa hofɨko
sekumo afofo semokalokwofo. I hwapɨngoso sekwo
hofɨkoe yofe hoˈnomayoˈnefoho. Hofɨko sekumo
ajwoˈmo maseˈmofontɨfi ngkimo mempo hohntaˈni
womenɨhumojantɨfeˈno yalokwofo.
18 Aˈamu nomˈne somo afofo hungkuno neˈnjo umokiyoso
wonyoˈmaho. Oˈo, honɨngkano wopɨngomo mjɨmɨweneso
afofo umokiyoso wonyoangkafofoho. Ngko anepo,
ou sekwoˈnji nohumentanɨˈmo hofɨko sekumo afofo
semokiyoso wopɨngofoho.
19 U nje mehomi, sɨmeho sejopalokwe soku, sekwo tohino
engo ntopalokwofo. Aˈmusi kakoe mehomi aswo mayoˈne
tohino engo umnɨwoˈnɨngkiso paˈnyoso ngko sekumneˈno
apaˈno nɨmnalofoho. Oso tohino mjanɨmnɨmɨhwosi
sekwo sekwoe sɨmeho sekwoe huno sekwoe aˈapaho
hopiˈnonohinoso Jisas Kɨlaisɨmo nɨhuˈnahone uyɨkuji kako
sekumo sehulaˈafonefoho.
20 Ngko sekwoˈnji wohumamonneˈno yalokweno. I
ngko sekwoˈnji humayoˈmanji hungkuno olo paˈnyo
maselɨmnehono. I ngko ikanopo humale soˈno pipi
imnehono. Sekwoe omomo yahino soˈno huno piˈnɨngo
engo syofɨsyalokweno.

Apɨlohamɨye ape Hekalɨˈnji Solaˈnjiye pahnnɨmo hungkuno Poul mtɨˈmokumentisofoho.

21 Sekwo njimno. Sekwo Mousesɨye honɨngkano
hungkunomo enjwaˈmo wohumantɨfeˈno yalokwofo soku,
oso honɨngkano hungkuno neso sekwo huno laseyohoho.
22 Hungkuno hiloso ole naliso, Apɨloham hwomu hufaˈu
tɨpemaˈmentisofoho. Tisɨmaso sohwo Solafe syoho ulo-
hofiyosi aswo maˈmentisofoho. Apɨlohamɨye ape nesi aswo
nomˈnehwo maˈmentisofoho. Kakoe yofe Aisakɨyoho.
23 Syoho ulohofiyosi Hekal kako mehomi aswo mayoso
aˈamu mawoˈnɨngkohofo paˈnyofoho. I Apɨlohamɨye
ape ne Sola hwonjo ape nɨhuˈno aˈmanesi Anɨtu
hungkuno Apɨloham yaˈumo ulɨmentiso soˈno Sola mehomi
maˈmentisofoho.
24 Olo aˈmu sofaˈumneˈno pahnnɨmo hungkuno
waselɨmonneˈno yohono. Ape sofahusi siko Anɨtuye
hungkuno hufaˈu paˈnyo faˈuyoho. Sɨmoˈmjosi Hekal
kako hwofɨkiˈnyo Sainai paˈnyiyoho. Osopo Anɨtu kako
Mousesɨmo honɨngkano hungkuno uyɨmentisofoho.
Hekalɨye mehomiso syoho ulohofiyo aˈamufoho.

25 Hwofɨkiˈnyo Sainai sopo hwaho Alepiya
woˈnnyoponoho. Pone engo Jelusalem hwofɨkiˈnyo Sainai
paˈnyofoho. Oso ango pone Jelusalem olo hwahoponjo
aˈamu osopo humalofoso hofɨko honɨngkano hungkuno
somo inɨngkawowoˈnɨngkohofo soˈno honɨngkano
hungkuno hiso hofɨkimo mekiloˈmokohumatnˈnyofoho.
Osoˈno hofɨko oso hungkuno somo syoho ulohofiyo
hwafoho. Hekalɨye mehomi paˈnyofoho.
26 I Anɨtuye hungkuno nomˈneso Apɨlohamɨye ape nesi
paˈnyofoho. Sola kako syoho ulohofiˈmaho. Oˈo, ape ne-
foho. Kako Anɨtuye ahwomomjo ango nemokosyohumayo
paˈnyiyoho. Ango Jelusalem songoponoho. Aˈamu hnˈnɨmo
momekiloˈmokonehumajiyoˈneponoho. Sola kako nakwoe
nenaˈwohiyoho.
27 Aisaiya oso ango pone Jelusalem hufaˈuyo soˈno Anɨtuye
hungkunomo ole mtɨˈmokumentisofoho. Ole nalɨmento,
Kɨko ape hwonjo siki, sɨmonyo fiyo.
Kɨko mehomi aswo momasoˈnjo ko yonji kɨko mango
engoˈnji isamoyoka njo.
Hwapɨngoso mehomi piˈnɨngo engo wosejapmmonnoho.
Jɨje mehomiso ape syoho ulohofiyo siye mehomimo uyakolo-
pitnnefoho.
Aisaiya ose mtɨˈmokumentisofoho.
28 Nje aˈamu soku, sekwo Solafe hwomu Aisak paˈnyo
kuyoho. Anɨtu sɨmoˈmo Apɨlohammo hungkuno uyonto
tɨfi noˈmo kakoe hungkuno ne imoˈnyoˈne Solamo hwomu
uyɨmentisofoho.
29 Hohosohonta syoho ulohofiyo siye hwomu sohwo ape
ne siye hwomumo tango uyɨmentisofoho. Oso paˈnyo
olohonta Anɨtuye Towahuno nakumo Anɨtuye aˈamu ne
nemokahonɨngki nakwo tango malokuhwono. Aˈamu
honɨngkano hungkunomo enjwaˈmo humalofoso oso tango
hiso nejopalokwofo.
30 I osoˈno aˈamu Anɨtuye hungkuno
mtɨˈmokumentohofoso ole mtɨˈmokumentohofi Anɨtu
Apɨlohammo ulɨmento,
Syoho kilohofiyo siˈnji kakoe hwomuˈnji wae fiyo.
Syoho kilohofiyo siye hwomu sohwo kako jɨje hwaho
yoˈmayo hoˈyangoso momanehoho.
Oˈo, jɨje ape ne siye hwomu ne sohwo kakoˈnohini nomane
hweho.
31 Osoˈno nje aˈamu soku, nakwo syoho ulohofiyo siye
mehomiˈmaho. Nakwo honɨngkano hungkunomo enjwaˈmo
mohumayoˈnwoho. Honɨngkano hungkunoso nakumo mo-
mekiloˈmokonehumajonehoho. Oˈo, nakwo ape ne siye
mehomiˈnwoho.

5

Kɨlais kako nakumo isɨhutofonema'mentiso lopo wohumano.

1 Setenɨye impo'ango mta'ni Kɨlais nakumo nasɨhuto'mentiso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo wolohofano. Honɨngkano hungkunoso sekumo nomokokilo'mokosehumajoloho.

2 Sekwo upa'nɨmno. Ngko Poulɨ'ni hungkuno waselɨmonne'no yohono. Huno ole losyofɨsyalokwofo. Nakwoe a'apaho sɨhu kolo'nyo'manji Jutafe honɨngkano hungkunomo inɨngkayo'manji Anɨtu nakwoe wonyo wae wena'mtonoho. Huno ose syofɨsyalokwofo'manji Jisas kako sekwoe wonyo'ne poyo siki pe'nɨmentono.

3 Ngko apa'no waselɨmo. A'amu fihwo kako Anɨtuye a'amu ne imo'nyo so'ne kako honɨngkano hungkunomo inɨngkawesoso kakoe a'apaho sɨhu kolofo'manji oso hwe huhwo sohwo honɨngkano hungkuno nɨhu'no hopi'nonohinomo unɨngkaweno. Nɨhu'no kenga'nohinomo minɨngkayo'manji u honɨngkano wonyo kenga'no iso'manji nɨhu'nahone tɨkanomo wene hweho.

4 Sekwo wonyo wayo'ne honɨngkano hungkuno inɨngkawowo'nɨngkohofo'manji sekwo Jisas Kɨlaisɨmo nto usɨkwojao'malofo kuyoho. Yo'mayo wonyoangkafo Anɨtu sekumne'no selohofɨwo'nɨngkiso so'no sekwo hohujo nto ikinjao'malofofoho.

5 Sekwo hohujo ikinjaofahonɨngkofi nakwo fehohnjo hn'nwi Jisas nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɨmentiso somne'no sɨmeho hi'ntnnono uyahonɨngkuhwono Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kako nakwoe wonyo honɨngkanomo wae yaofalofoho. Oso'no tɨfi no'mo Anɨtu utɨhwa'nyopo, Nje mehomi wopɨngo ne kuyoho nalonefoho. Oso hiso'no nakwo hontohumalohwono.

6 Nakwo Jisas Kɨlaisɨye mehomi ne imo'nɨngkuhwone so'no u a'apahomo sɨhu kolo'nyoso a'apaho makolo'nyoso oso sikiyoho. O'o, Jisas Kɨlaisɨye mehomi ne imo'nyoso ole, Jisasɨye hungkunomo tɨfi inɨngkayo so'nji a'amu nom'ne somo sɨmeho hi'ntnnono uyo so'ntnne oso Jisasɨye mehomi nefe yahinofoho.

7 Sɨmo'mo sekwo Jisasɨmo tɨfi hofiyo inɨngkamotofofoho. I sekwoe yahino wopɨngo somo tɨhwo pɨjwasehumasoto. Jisasɨye hungkuno somo inɨngo mopmno eso tɨhwo selɨmasoto.

8 Anɨtu'maho. O'o, kako oso honɨngkano wonyo somta'ni Jisasɨmo uhwojahonɨngki sekumo sesɨhutomentiso hweho.

9 Toho we'e sijontanɨngkuhwosi ifofo yososo toho engo sijɨhwosi yo'mayo hopi'nonohinomo wonahumontonoho.

Oso paˈnyo aˈamu angaˈnohino hwasyo hungkuno selososo sekwo hopiˈnonohino soku sekwo hwasyo honɨngkanomo inɨngkowalokwofo.

10 I osoˈno ole syosefɨsyalokweno. Hwe Engo sohwo sefoˈmahonɨngkuhwosi oso hwasyo hungkunomo inɨngkowalokwofo somo sekwo hohujo ikinjaofɨkuji Jisasɨye hungkunomnohini ngko inɨngkowalokwe hopaso finɨngkamno. Oso aˈamu sohwo sekumo ole seloso, Sekwo aˈapaho sɨhu fɨkoloˈnɨmno, ose seloso sohwo hwasyo honɨngkanomo ipesemotaseweso sohwo kakoe yahino wonyo somneˈno Anɨtu kako tohino uyonefoho.

11 Aˈamu fehohnjo ngkineˈno ole lalokwofo, Poul huhwoˈnji ole lutɨhwawoˈnɨngkiso, Aˈamu honɨngkano hungkunomo inɨngkayoso aˈapaho sɨhu koloˈnyo somo ose inɨngkaofijoˈmanji Anɨtu hofɨkoe wonyoso wae weeoˈmtonoho. Ngkineˈno ose lalokwofo. I oso hungkunoso ngko lutɨhwantɨˈmtentesi aˈamu honɨngkano hungkunomo inɨngkowalokwofo sohwa ngkimo tango montapeˈnjo ikutnnesohilo. Oˈo, ngko Jisas aˈamufe wonyo soˈno iyopo poyo peˈnɨmentiso soˈno ulalokwe soˈno hofɨko ngkimo tohino ntapɨwoˈnɨngkohofofoho.

12 Aˈamu sekwoe aˈapaho fɨkoloˈnɨmno selalokwofoso hofɨko hofɨkoe aˈapahomo nɨhuˈnahone sɨhu koloˈnɨfijoso sekumo selɨkoˈmafɨkuji nɨhuˈnahone moseˈmafɨkutnnehofo. Osoˈno nɨmoˈnɨngkohoho.

13 U nje aˈamu soku, honɨngkano hungkuno somtaˈni Anɨtu kako sekumo sesɨhutoˈmentisofoho. Sekumo pehoˈne sesɨhutoˈmentisoto. Apaˈno honɨngkano wonyomo inɨngkayoˈnetaho. Nɨhuˈno awonoho. Olenoho. Nomˈne aˈamu somo sɨmeho uyoˈne nomˈne aˈamu somo ufoˈmayoˈne osoˈne Anɨtu nakumo isɨhutofonemaˈmentisofoho.

14 Yoˈmayo honɨngkano hungkuno neso hungkuno angaˈnohino somo woˈnnyofoho. Hungkuno olenoho. Kɨko kikineˈno kumoˈnyo hopaso kɨko aˈamu hopiˈnonohino somneˈno wakumoˈnono.

15 I sekwo nomˈne aˈamu soˈnji yoka hnnɨngkuji sɨmeho tohino semnɨngkuhwosoˈno tango inɨngkuji ikujoho fongkiˈnɨfijoˈmanji i sekwo iˈwaho fiyɨmno. I sekwo oso yahino ifijoˈmanji sekwo hopiˈnono wonyo umoˈnantɨfeho.

Anɨtuye Towahuno Wopɨngofe yahinoˈnji aˈamu hwaho loponjo hnˈnwiye yahino soˈntnne hungkunofoho.

16 Hungkuno ole waselɨmonneˈno yohono. Sekwo haloho popmno. Anɨtuye Towahuno Wopɨngofe mampaho jɨje hunomo huno kiyɨhwosoˈno sɨmeho kumoˈnoso somo tɨfi

fin+ngkayo. Ose iyo'manji yo'mayo wonyoso j+je s+meho umo l+hwosi ko yososo miyonehoho.

17 Ihwoni, j+je s+meho ole kilalofi, Olo hon+ngkano lo-
somo hano fiyo. I An+tuye Towahuno Wop+ngo ole kilalofi,
Yo'mayo wonyo j+je s+meho umo l+hwosi yososo miyone-
hoho. O'o, nje hon+ngkanomo t+fi nn+ngkape. Ose kilalo-
foho. Oso'no oso hwa'u j+je s+meho mo'mo ikujoho hopa
fongki'nalokusiyo. K+ko yo'mayo uy+monji yalokunoso k+ko
hopo'maho.

18 K+ko An+tuye Towahuno Wop+ngomo t+fi in+ngkusoso
k+ko hon+ngkano hungkuno somo enjwa'mo mohumuhnno-
hino.

19 Yo'mayo wonyoso nakwoe s+meho yoneso'no huno nay-
ohoho, nom'ne a'amufe a'apahomne'no s+meho fefoyoso,
yo'mayo huno wonyo syaf+siyoso, hon+ngkano wonyomo
hano iyoso,

20 iyo huyo'mango'nji sojo huyo'mango'nji yofe
ho'nomayoso, hwahoponjo hwasyo an+tu hwe hwoso
sohumo t+fi in+ngkayo, peefo, ki'nyo imokiyoso, a'amu
mangohwa imo'nont+fi ikujoho fongki'nyoso yoka hnnyoso,
s+mano hintotohino kumnyoso, yofe ho'noma'nyoso,
nom'ne somne'no hitoho mulofe'njoso, o'o a'amu
kakoe yo'mayo somne'no syaf+siyoso, a'amu ito'no
mohumayofoho. O'o hof+ko husilo husilofo lohofont+fi
nom'ne a'amu somne'no sitofo ujofoho.

21 Nakwoe s+meho a'amu nom'nefe yo'mayo so'no hi
umo'nyo, mijo yokumpohn'nyo nonont+fi nilohofoso,
yo'mayo syohi'nyo wonyo iyoso, yo'mayo fon+fonyo
iyo, yo'mayo wonyo iyoso, umo l+wo'n+ngkisofoho.
S+mo'mo sel+mentohe hopaso apa'no yokumpohn'nyo
wasel+monne'no yohono. A'amu yo'mayo wonyoso
iwo'n+ngkohofoso hof+ko An+tu nemokosyohumayo sopo
mahufitnnefoho.

22 I oso'no nakwo An+tuye Towahuno Wop+ngofe mam-
pahomo in+ngkowasoso nakwo nom'ne a'amu somne'no
hitoho wonalomontonoho. Nakwo An+tu'nji hungkuno
hnn+ngkuhwasi s+meho wonyohofiyo'nji wohumantanoho.
Oso'no An+tu'nji a'amu so'njimo s+meho pompenjiyo uyan-
tanoho. Nakwo An+tuye Towahuno Wop+ngofe mampa-
homo in+ngkowasoso, u a'amu nom'ne nakumne'no wonyo
hungkuno loso'manji nakwo s+meho wonyo muyanehwono.
O'o, s+meho wop+ngo'nji wohumantanoho. Nakwo a'amu
nom'ne somne'no hitoho nalof+hwoso'no ufo'mantanoho.
Yo'mayo wop+ngo ulohofantanoho. Yo'mayo nakwo nom'ne
somo ulasoso ne umo'n+montonoho.

23 Nakwo nomˈne somneˈno hwahopo wopowantanoho.
Nakwoe yofe mohoˈnomaˈnyoˈnjo uyantanoho.
Yoˈmayo nakwoe sɨmeho uyɨmonto ko yososo nakwo
honɨngkano wopɨngoˈnohinomo uyantanoho. Oso
yoˈmayo yahino wonyoangkafo loso yasoso honɨngkano
hungkunoso yoˈmayo hwahoponjo hungkunoso nakumo
mopɨjwonamofeˈnjo umontonoho.
24 Jisasɨye aˈamu ne hnˈnwi olo soˈno nano
mtitoˈmentɨhwone, Yoˈmayo nakwoe huno wonyo
naisoso yoˈmayo sɨmeho fefoyo neˈmaso sohonta
ole syafɨsyɨwoˈnɨngkuhwono. Mpano. Jisasɨye iyo
hwojiyafɨkuˈnnyopo oso hisoˈno nto peˈnɨmentisofoho.
Ose syofɨsyontani honɨngkano wopɨngomo humalohwono.
25 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kako songo humayoˈne
kakoe yokumpohnˈnyo ntnneˈno nejapɨwoˈnɨngkiso soˈno
nakwo kakimo enjwaˈmo wohumano. Kakoe hungkuno
somo sɨkuno huhwo huhwi unɨngkowano.
26 Yoˈmayo nakwoe yofe engo imoˈnyoˈneso
mosyafɨsiyoˈnjo uyano. Nakwo nomˈne aˈamu somneˈno
sɨmano hintotohino monahmnyoˈnjo uyano. Nakwo nomˈne
aˈamu sofe yoˈmayo soˈno hi monamoˈnyoˈnjo uyano.

6

Nakwo nomˈne aˈamufe tangoso ufoˈmano.

1 Nje aˈamu soku, aˈamu fihwo kako yahino wonyomo
apaˈno yosoˈmanji sekwo Anɨtuye Towahuno Wopɨngofe
mampahomo tɨfi inɨngkawowoˈnɨngkohofoso sekwo oso
hwe huhwo sohumo honɨngkano wopɨngo somo apaˈno
tɨpemayoˈne ufoˈmapmno. Yoka nulɨkutoho. Oˈo, hungkuno
wopɨngoˈnohini hofiyo ulɨfijoso Anɨtuye honɨngkanomo
apaˈno fɨpemotamno. Sekwo angaˈno angaˈnohino soku sek-
woe humayo somo itoˈno uhwonɨmno. Seten kako yamofo
selohofahonɨngkuhwosi sekwo wonyo ifitnnoho. Osoˈno
itoˈno uhwontohumamno.
2 Sekwoe aˈamu somo yoˈmayo tango uˈmasoso sekwo
hofɨkimo ufoˈmapmno. Ufoˈmapijoˈmanji sekwo Jisas
Kɨlaisɨye hungkuno ne somo unɨngkowantɨfeho.
3 Hwe fihwo ole hnnalofi, Ngkimo pehoˈno
nɨfoˈmapitnnehofo. Ngko itoˈnohino hwoˈnyoho. Ngko
hoponoho. Ose hnnoso sohwo kako hwasyo hnnalofoho.
4 Aˈamu angaˈno angaˈnohino soku yoˈmayo iwoˈnɨngkino
somo kɨko itoˈno uhwonyo. Wopɨngoˈnohino uh-
wonɨngkohoji jɨje sɨmeho wopɨngo wakumoˈnɨmontonoho.
Nomˈne aˈamufe yoˈmayo syoho iwoˈnɨngkiso somo
uhwonɨngkohoji ole nosyafɨsyohotoho. Nomˈne sofe

yoˈmayoso wonyofoho. Nje yoˈmayoso wopɨngofoho. Ngko uyakolofohono. Ose nosyafɨsyohotoho.

5 Oˈo, Anɨtu kako sekwo angaˈno angaˈnohino sokuye syohomo sehonɨngkuhwosi yano noselofiyonefoho. Osoˈno aˈamu angaˈno angaˈnohino soku sekwoe syoho soˈno tango nomapitnnefoho.

6 Aˈamu sekumo Anɨtuye hungkuno losetɨhwalokuso sohumo sekwoe wosopayo hwapɨfe hamniyoho yoˈmayo fehohnjoso uyɨmno.

7 Hwe fihwo kako Anɨtumneˈno hwasyoso mulonehoho. U hwe fihwo kako wopayo hulɨhwosi wopayo wofokaˈmontonoho. U yoˈmayo hulososo wofokaˈmontonoho. Oso paˈnyo hwe fihwo Anɨtumneˈno hwasyo inɨngkawoˈnɨngkiso sohwo ne ane umoˈnɨmontonoho. Oseso sekwo angaˈno angaˈnohino soku hwasyo hnnɨngkutoho.

8 Aˈamuso yoˈmayo wonyo kakoe sɨmeho umoˈnyoso ose iwoˈnɨngkisoˈmanji u kako nɨhuˈnahone tɨkanomo wene hweho. Aˈamu nomˈne sohwo yoˈmayo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo uloso somo inɨngkaweso'manji u kako Anɨtuye Towahuno mtaˈni songo humayoso nomane hweho.

9 Honɨngkano wopɨngo somo nohumentani Anɨtuye syoho wopɨngo soˈno pisoˈmoˈnyo namoˈnɨngkuhwoloho. Oˈo, yoˈmayo wopɨngo yasoˈmanji yokumpohnˈnyo neˈno mjɨmɨhwasi sɨkuno Anɨtu hoˈnahumentiso somo yoˈmayo wopɨngo nomaneˈnwoho.

10 Osoˈno sɨkuno huhwo huhwi nakwo aˈamu hopiˈnonohino somo ufoˈmayoˈne honɨngkano tɨpemayoˈmanji ufoˈmano. I aˈamu Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofo somo neˈnohini ufoˈmafɨkuno.

Jisas nakwoe wonyoˈne iyo hwojiyafɨkuˈnnyo sopo peˈnɨmentiso soˈno Poul kako sɨmonyo imentisofoho.

11 Olo hungkuno loso sɨmoˈmo nomˈnehumo ulahonɨngko kako mtɨˈmokohoho. I olopo nje ahoˈnji mtɨˈmokalokweno. Sekwo uhwonɨmno. Ifalifaliyo loso mɨkunɨmposo mtɨˈmokalokweno.

12 Aˈamu fehohnjo hungkuno losetɨhwalokwofoso hofɨko sekwoe aˈapaho sɨhu sekolofoˈne umoˈnalofoho. Hwapɨngoso ole. Hofɨko aˈamu aˈapaho sɨhu kolofoso yahino somo inɨngkawoˈnɨngkohofo sofe sɨmeho wopɨngo umoˈnyoˈnefoho. I oso aˈamu hungkuno losetɨhwalokwofoso hofɨko Jisas nakwoe wonyoˈne peˈnɨmentiso soˈno sɨmeho hiˈntnnono ufijoˈmanji Anɨtuye aˈamu ne imoˈnɨfitnnefoho. Aˈamu huhwo sohwa

oso'nohino loset+hwant+fijontentesi a'amu hon+ngkano hungkunomo enjwa'mo humalofoso hof+ko a'amu noloset+hwalokwofo somo tango uy+kutnnesohilo. Oso'no a'apaho s+hu sekolofo'ne umo'nalofoho.
13 A'amu a'apaho s+hu kolo'nyo'ne hungkuno loset+hwalokwofo sohwa hof+ko hon+ngkano hungkuno hopi'nonohinomo min+ngkayo'njo yalokwofo. O'o, sekwoe a'apaho s+hu kolofo'ne loset+hwayo hwap+ngoso ole. Hof+ko a'amu Juta somo nakwoe inomokomoyo pi'n+ngo engo somo uhwon+mno ulahon+ngkofi a'amu Jutaso hof+koe yofe ho'nomalokwofo.
14 Nje yofe'nji yo'mayo ntnneso moho'nomanyo'njo yalokweno. O'o, olo'nohino woho'noma'mo. Jisas K+lais kako nje wonyomne'no iyo hwojiyaf+ku'nnyo sopo poyo pe'n+mentisofoho. Oso hiso'no woho'noma'mo. Hwap+ngoso Jisas ngkine'no poyo pe'n+mentiso so'no yo'mayo hwahoponjoso ngkimo yokumpohn'nyo mon+mokosyohumanehoho. O'o, Jisas hwahoponjo yokumpohn'nyo somo hwotoho hmmentisofoho. Oso'no hwahoponjo yo'mayoso n+hu'nahone ngkilaho lalokweno. Oso hiso'no a'amu yo'mayo hwahoponjo somo in+ngkowalokwofoso hof+ko ngkine'no nakwolaho ntant+kwofo.
15 A'apaho s+hu kolo'nyo yahinoso ne anefoho. A'apaho s+hu makolofo'njo yahinoso ne anefoho. O'o, neso ole, An+tu nakumo a'amu songo pa'nyo namokiyo yahinoso hoponoho.
16 A'amu hopi'nono huno ose uyahon+ngki in+ngkawo'n+ngkohofoso hof+ko An+tuye a'amu nefoho. Osomne'no An+tu kako hitoho ulof+hwoso'no s+meho pompenjiyo uyono.
17 Yo'mayo semt+'mokiyohe so'no sekwo nom'ne tango ntap+kutoho. O'o, ngko Jisas+ye syoho ulohofiyo so-hwo'n+mo a'amu tohino engo ntaponth+feso nje a'apaho ime'nohinofoho.
18 Nje a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais kako wosemokosyohumano. Yo'mayo wop+ngo waselohofono. Hungkuno nehopeho. Ngko Poul+'ni semt+'mokiyohefoho. Osohopeho.

Efesos
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Efesos somne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-nain*'nji (29) *teti wan*'nji (31) nto uyakolo'mentisopolɨkeno Poul olo iyoswo a'amu ango Efesosɨnjo somne'nohini mtɨ'mokumentiso'maho. O'o, a'amu hopi'nono hwaho Esiya soponji a'amu Efesos so'nji uhwonɨfitnne'ento mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwapɨngoso olenoho. Nakwo Kɨlaisɨ'nji humalohwone so'nɨmo Anɨtu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wopɨngo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefo'mayo'ne nejopalofoho. Jisas Kɨlaisɨnta'ni Anɨtu kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohino ahwomomjoso nejahopohoho. (Hungkuno hiloso Efesos sohe engo 1 honɨngkano we'e 3. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Poul kako impo'angomo humanto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako iyoswo Koulousi sopone'no mtɨ'mokuyahotɨmentiso sohonta olo iyoswo Efesos loso oso afaho sohonta mtɨ'mokumentisofoho.

Olo iyoswo lomjo hungkuno sɨmo'mjoso olenoho. Kɨlaisɨnta'ni a'amu Jisasɨmo inɨngkunyoso sɨmeho afa'njo wohumantɨfeho. Nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Poulɨ'ni Kɨlais Jisasɨye hungkuno a'amumo uyohojɨku'mofo (*apousel*) syoho so'ne Anɨtu nɨhwosopo'mentiso hwo'nyoho. Sekwo Anɨtuye a'amu soku ango Efesos nohumantɨfi Kɨlais Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofo sokune'no olo iyoswo loso mtɨ'mokalokweno.
2 Nanɨngkwoho Anɨtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopɨngo selo-hofohosɨsi sɨmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

Kɨlais yo'mayo wopɨngo naloho'mentisoso olenoho.

3 Nakwo Kɨlaisɨ'nji humalohwone hn'nyumo Anɨtu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wopɨngo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefo'mayo'ne nejopalofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye kanɨngkwohwo Anɨtu osohumo isamoyoka ulano.
4 Hohonta Anɨtu kako nakwoe hwaho yo'mayo mamtɨ'mokiyo sohonta nakwo Kɨlaisɨ'nji humayo'ne

Anɨtu kako nakumo nto nahwosopo'mentisofoho. Oso'no nakwoe sɨmeho kiho'maso'nji humehwasi nakwo kakoe sɨmano sopo wolohofantantonoho nje sɨmano sopo wolohofantɨfeho. Ose syafɨhu'mentisofoho.

5 Sɨmo'mo Anɨtu kako nakune'no hitoho mɨkunɨmposo ulo'mentisofoho. Oso'no nakwo kakoe mehomi ne namokiyo'ne Jisas Kɨlais nakumne'no poyo pe'nyo so'ne uhwatɨmne'ento syafɨhu'mentisofoho. Anɨtu kakoe huno homo somo mɨkwesyafɨsiyofoho. O'o, kako oso hiso'no uyɨmonnoho lonto sɨmeho wopɨngo umo'nɨngkahonɨngki nejapmmentisofoho.

6 Nakwo honɨngkano wonyomo nohumentanɨngkuhwoni Anɨtu kako wopɨngo'nohini nalohofonto kakoe Hwomumo nakumo siki nejapmmentisofoho. Oso'no nakwo kakimo aku peho uyanehwono. Awonoho. Siki nejapmmentisofoho. Oso'no nakwo Anɨtumo isamoyoka ulɨhwasi kakoe yofe woho'nomano. Hwapɨngoso nakwo Jisasɨ'nji humalohwone so'no Anɨtu kako nje mehomi kuyoho nalɨmentisofoho.

7 Kɨlais nakumne'no kakoe honɨyo usɨhumanto poyo pe'nɨmentiso so'no nakumo honɨngkano wonyo mta'ni isɨhutofonema'mentisofoho. Oso'no nakwoe wonyoso kakoe honɨyo'nji wae enao'mentisofoho. Oso wopɨngo hiso Anɨtu nalohofososo ifehu'mokonasiyoso wonyoangkafo-foho.

8 Anɨtu huno wopɨngo hwapɨngo'njo sohwo kako nakumne'no huno ito'no uyahonɨngki kakoe yo'mayo wopɨngoso ifehu'mokonesyalofoho. Oso hiso'no Anɨtu kako huno uyohoho. Hofɨkimo ufo'mayo'nefoho.

9 Anɨtu kakoe mehomi hn'nwiye wonyo wayo'ne Jisas uhwatɨmne'ento lɨmentisoso kako ose yonto hohonta kakoe hunoso hiyaso'mo wo'mojoso olohonta ujo ehontojwahu-mentisofoho.

10 Oso Anɨtuye hunoso hiyaso'mo wo'mojoso olenoho. Oso sɨkuno Anɨtu kako hwosopeehumentiso sohwi i'mofapɨhwoso'no yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji mtɨ'mokumentisoso mɨhu'mokoso sohonta Kɨlais kako yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne mnokino engo'njohwo imo'nonefoho.

11 Yo'mayo Anɨtu imne'ento imentisoso ne imo'nyo'nefoho. Oso'no Anɨtu kako nakwo a'amu Juta hn'nɨmo nje mehomi ne imo'nɨfitnne'ento kako Kɨlaisɨye temtitofomo nehumatɨ'mentɨhn'nwoho. Anɨtu kako nakumne'no yo'mayo so'no ae'mta'ni huno syonafɨhu'mentisoso ne imo'nɨmentisofoho.

12 Nakwo sɨmeho Kɨlaisɨmo uyɨmentɨhwone sɨmo'mjo

hnˈnwi nakwo yoˈmayo wopɨngo nalohofone soˈno honto-humehwasi Anɨtuye yofe engoso wohoˈnomano.

13-14 Sekwo temtitofo kengo mtaˈango soku, Anɨtu sehwosopoˈmentiso soˈno sekwo Anɨtuye hungkuno wopɨngo neˈnjoso upaˈnontɨfi Kɨlais sekumneˈno asomo setɨmayoˈne sohumo sekwo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentohofofoho. Osoˈno sekwo Anɨtuye aˈamu ne imoˈnɨmentohofo soˈno kakoe Towahuno Wopɨngoso yofe sehwoeˈne sejapmmentisofoho. Oso Towahuno huhwo sohumneˈno hohonta Anɨtu nalɨmento, Nje aˈamu ne somo nje Towahuno sohwo uyɨmonneˈno yohono. Ose nalɨmentiso soˈno nakwo huno ole nayohi, Nakwo Anɨtuye Towahuno Wopɨngoˈnji humalohwone soˈno kakoe aˈamu ne nto imoˈnɨmalohwone soˈno huno nayohoho. Osoˈnji yoˈmayo Anɨtuye aˈamu neso mapitnneˈento lɨmentisoso oso hiso nakwo nomane soˈno huno nayohoho. Hwapɨngoso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo nakwoe sɨmeho moˈmo humaho. Osoˈno olo soˈntnneˈno huno nayohi, Anɨtu nakwoe wonyomneˈno mpe nto imentisofoho. Osoˈno nakwo kakoˈnji humayo soˈno asomo netɨmayo soˈneso nakwo hontohumalohwono. Oseso yoˈmayo naloho'mentiso soˈno nakwo nakwoe Anɨtu wopɨngo sohwoe yofe wohoˈnomano.

Anɨtu kako aˈamu Efesos somneˈno huno wopɨngo uyoˈne soˈno Poul kako jomo ulɨmentisofoho.

15 Ngko ole upaˈnɨmale, sekwo Hwe Engo Jisas sohumo sɨmeho hiˈntnnono uyontɨfi Anɨtuye aˈamu nomˈne somo sɨmeho uyalokwofo.

16 Ose upaˈnonji sɨkuno huhwo huhwi ngko sekumneˈno Anɨtumo isamoyoka ulɨwoˈnɨngkohono. Sɨkuno angaˈnohino fihwo moniyakolofefoho. Oˈo, sekumneˈno huno syafɨsyonji Anɨtu kako sekumo sefoˈmayoˈne jomo ulɨwoˈnɨngkohono.

17 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye kanɨngkwohwo Anɨtu yoˈmayo wopɨngo hwapɨngo sohwo osohumo ole ulɨwoˈnɨngkohono, Anɨtu kɨko jɨje Towahuno wopɨngo sohwo aˈamu ango Efesos humayo somo uyahonɨngkohoji Towahuno sohwo kako huno wopɨngo uyɨhwosi Anɨtumneˈno aˈamu somo utɨhwahonɨngkuhwosi hofɨko kikineˈno huno nehopi uyono. Ose ulɨwoˈnɨngkohono.

18 Osoˈnji ngko ole soˈno sekumneˈno ulɨwoˈnɨngkohono. Anɨtu kakoe pomponaho sekwoe hunomo hoˈnasesyɨhwosi yoˈmayo soˈno sehwosopoˈmentisoso sekwo hunoso ntoˈno ehohosasesyɨhwosoˈno yoˈmayo wonyoangkafoso

mapitnne'ento lɨmentiso so'no sekwo sɨmeho wopɨngo'nji wohontohumantɨfeho.
19-20 Jisas Kɨlais kako poyo pe'nɨmentiso sohonta Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo mɨkunɨmposo so'nji Kɨlaisɨmo ulɨkafonto ahwomo somo kakoe aho angahohnta'ni mɨhumajɨ'mentisofoho. Osopo Kɨlais kako nohumanto nemokosyohumaho. Nakwo a'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkɨhwone hn'nɨmo oso yokumpohn'nyo mɨkunɨmposo Kɨlaisɨmo ulɨka'mentiso hiso nefo'mayo'ne syoho yalofoho. Oso'no sekwo huno waseyono.
21 Kɨlais kako Anɨtuye aho angahohnta'ni humamentiso so'no kako ahwomomjo a'amumo mokosyohumayo so'nji hwahoponjo hwe engo sohwanji a'amu hwaho mokosyohumayo sohwa hnnonji a'amu yofe engo'njo so'nji a'amu hopi'nonohino humalohwone hn'nɨmo Kɨlais kako hwofilo'nnyo hweho. Olohonta'nohinɨ'maho. O'o tɨfi no'mjo hi'nji Hwe Engo oso hwo'nohini kako ne'no wohumantɨ'mtonoho.
22 Anɨtu kako yo'mayo hopi'nonohinoso Kɨlaisɨmo enjwa'mo ho'nasyonto Anɨtu kakimo nakwoe hwe mnokino engo'njo uhumatɨ'mentisofoho.
23 A'amu Kɨlaisɨmne'no huno nayɨwo'nɨngkiso so'nwi Kɨlaisɨye a'apaho'nwoho. Kɨlais kako nakwoe mnokino engo'njo hweho. Oseso nakwo Kɨlaisɨye a'apaho fehohnjo'nwoho. Oso'no Kɨlais kako hopi'nonohinomo mokosyohumaho.

2

Nakwo poyo pa'nyo nohumentanɨngkuhwoni Kɨlais yo'mayo wopɨngo naloho'mentiso so'no Anɨtu nakumo songo nelɨkofalofoho.

1 Hohonta sekwo temtitofo kengo kengo soku honɨngkano wonyomo nohumantɨfi a'amu poyo pe'nyoso yo'mayo hungkunoso mupa'nɨwo'nɨngkiyohofo hopa sekwo Anɨtuye hungkunomo haloho maposo'njo imotofofoho. Oso'no Anɨtu tohino engo womapɨfe lɨmentisofoho.
2 Oso hohosohonta sekwo hwahoponjo yahino wonyo somo inɨngkawentɨfi yo'mayo towahuno wonyo sofe hwe engo Seten oso hwoe hungkunomo haloho po'motofofoho. Seten huhwo sohwo kako a'amu Anɨtuye hungkunomo hwotoho fewo'nɨngkohofo somo kako yokumpohn'nyo umokosyohumaho.
3 Hohonta nakwo a'amu Juta hn'nwi a'amu temtitofo kengo kengo pa'nyoso nakwo hopi'nonohino Setenɨye temtitofo'nwoho. Nohumentani yo'mayo yahino wonyo

nakwoe sɨmeho umo nelahonɨngki imotohwonefoho. Nakwoe hunomnohini inɨngkamotohwonefoho. Nakwo ose humentanɨngkuhwoni Anɨtu nakwoe honɨngkano wonyo somneˈno sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki Anɨtu kako aˈamu hnˈnɨmo tango engo uyɨmneˈento lɨmentisofoho.

4-5 Nakwo honɨngkano wonyomo poyo paˈnyo nohumentanɨngkuhwoni Anɨtu hitoho mɨkunɨmposo ulofahonɨngki Kɨlais yoˈmayo wopɨngoso naloho'mentisoso Anɨtu kako nakumo Kɨlaisɨˈnji songo nelɨkaˈmentisofoho. Anɨtu kakoe mehomi soˈnneˈno umoˈnɨngkahonɨngki kako asomo netɨmaˈmentisofoho.

6 Nakwo Kɨlais Jisasɨmo humalohwone soˈno Anɨtu kako Kɨlaisɨˈnji nakwoˈnjimo songo nelɨkafonto kakoe yofe engo nejopahonɨngki ahwomomo Kɨlaisɨˈnji humalohwono.

7 Ose naloho'mentisoso kako hitoho mɨkunɨmposo nejapeso kako engolopohamo aˈamu tɨfi imoˈnone soˈnji neˈno netɨhwawoˈnɨngkisofoho. Anɨtu kakoe huno mtaˈni wopɨngo uloho'mo lonto wopɨngo nalohofɨwoˈnɨngkisofoho. Kɨlais nakwoe wonyomneˈno poyo peˈnɨmentiso soˈno aˈamu hopiˈnonohino kakoe hitoho engo nejopahonjo somo uhwonalokwofo.

8 Anɨtu kako wopɨngo uloho'mo lɨmentiso soˈno nakwo kakimo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentɨhwone sohonta Anɨtu kakoe mehomi ne namokumentisofoho. Oso hitoho ulofo yahino uyalokuhwone hwapɨngoso nakwoˈmaho. Oˈo, Anɨtu huhwo kako hwapɨngo hweho. Kako siki nejapmmentisofoho.

9 Olo hilo soˈno nakwo nakwoe yofe moho'nomo'nanehwono. Awonoho. I nakwo hilo soˈno hwapɨngoˈmaho.

10 Anɨtu kako nakumo namtɨˈmokumentiso sohwo nakwoe hwapɨngo hweho. Nakwo yahino wopɨngomo inɨngkayoˈne Anɨtu kako Kɨlais nejapmmentiso soˈno Kɨlais Jisas nakumneˈno yoˈmayo wopɨngo nalohofoso nakwo aˈamu songo namokumentisofoho. Anɨtu oso yahino wopɨngo somo hofɨko inɨngkafitnneˈento nakumneˈno ntoˈno esyohumamentisofoho.

Aˈamu Juta soˈnji temtitofo kengo kengo soˈnji Anɨtuˈnji ufohiˈnyoˈne Jisas kako temtitofo angaˈnohino umokumentisofoho.

11 Ngko sekwoe hunomo huno wasefohotoˈmonneˈno yohono. Hohonta sekwo Anɨtumneˈno huno maseyofoho. I aˈamu Jutaso aˈapaho sɨhu koloˈnnyo sohwa hofɨko sekumneˈno ole lɨwoˈnɨngkohofi, Sekwo temtitofo kengo mtaˈango soku aˈapaho sɨhu makoloˈnyo soˈno sekwo Anɨtumneˈno huno maseyokuyoho, selɨwoˈnɨngkohofofoho.

12 Oso hohosohonta sekwo Kɨlaisɨmneˈno iˈwaho
yontɨfi Anɨtuye mehomi mmoˈnyo kuyoho. Sɨmoˈmo
Anɨtu aˈamu Juta somo uhwosopoˈmentisoso kakoe
hungkuno wopɨngo kakoˈnji makotɨkuˈnyoˈneso sekumo
mosejapmmentisofoho. Oˈo, sekwo aˈamu temtitofo
kengoˈmtaˈango soku yolohoˈmo humamotofokuyoho.
Sekwo olo hwaho lopo nohumantɨfi tɨfi noˈmo yoˈmayo
wonyoangkafo imoˈnone soˈno mohontohumayoˈnjo
kuyoho. Sekwo Anɨtu sohumneˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo
imotofokuyoho.
13 Sekwo Anɨtuneˈno kengopo nohumentanɨngkofi Kɨlais
Jisas kako poyo peˈnonto sekumneˈno kakoe honɨyo
usɨhumaˈmentiso soˈno kako impoˈnosetɨmaˈmentisofoho.
Osoˈno sekwo kakoˈnji ufohiˈnɨmentohofo kuyoho.
14 Sɨmoˈmo nakwo aˈamu Juta hnˈnnonji sekwo temtitofo
kengo sɨkunonji mango hwonaˈni imoˈnontani humamo-
tohwonefoho. Mangohwa imoˈnɨmentɨhwoneso nakwoe
honɨngkanomo tojo hopa pɨjwahinɨmentɨhwonefoho. I
Kɨlais nakumneˈno poyo peˈnɨmentiso soˈno tojo homo
somo wae yaoˈmentisofoho. Oso hiso wae yaofonto nakwo
sɨmeho pompenjiyoˈnji nohumentanɨngkuhwoni temtitofo
angaˈnohino namokumentisofoho. Oso sɨmeho pompenjiyo
hwapɨngoso Kɨlaisɨyoho.
15 Jisas nakwoe wonyomneˈno poyo peˈnɨmentiso soˈno
aˈamu Jutafe honɨngkano hungkuno hopiˈnonohinoso
aˈapaho sɨhu koloˈnyo yahinoso aˈamufe yahino
wonyomneˈno yahu fonjokisasiyoso yoˈmayoso ne ane
imoˈnɨmentisofoho. Osoˈno Jisas kako aˈamu Jutafe
honɨngkano hungkunomo wae yaofonto nakwo aˈamu Juta
hnˈnnonji sekwo temtitofo kengo kengo sokunonji nakwo
hnˈnɨmo Jisas kakoˈnji nakumo monakojɨjwonto temtitofo
angaˈnohino songo namokumentisofoho. Osoˈno nakwo
sɨmeho afa inɨmentɨhwoneˈnwoho.
16 Kɨlais kako iyo hwojiyafɨkuˈnnyo somo poyo
peˈnɨmentiso sohonta nakwoe sɨmeho tohino yahino
soˈnji mangohwa imoˈnyo yahino soˈnji Kɨlais kako poyo
imokumentisofoho. Poyo imokumentiso sohonta nakwo
aˈamu Juta hnˈnnonji sekwo temtitofo kengo kengo hnˈnɨmo
temtitofo angaˈnohino namokonto nakwo Anɨtuˈnji sɨmeho
afa inɨmentɨhwonefoho.
17 Kɨlais kako noponto aˈamu Juta Anɨtuˈnji mofonepo
humamotofo soˈnji sekwo temtitofo kengo kengoˈmo
Anɨtuneˈno humamotofo soku nonjimo olo hungkuno
wopɨngo loso nalɨmento, Sekwo sɨmeho afaˈnjo
hmmoˈnɨmno.
18 Ose nalɨmentiso soˈno Kɨlais kako nakwo aˈamu Juta

hnˈnnonji sekwo aˈamu temtitofo kengo sɨkunontnneˈno yoˈmayo wopɨngo naloholˈmentiso soˈno Anɨtuye Towahuno Wopɨngo angaˈnohino sohwo kako honɨngkano namohmmentiso soˈno nakwo hinjohoˈnwi Anɨtumo uˈmalokuhwono.

Nakwo aˈamu Anɨtumo inɨngkawoˈnɨngkuhwone soˈnwi nakwo ango neˈnwoho.

19 Oseso sekwo aˈamu temtitofo kengo mtaˈango soku olohonta sekwo yoloholˈmo mohumu ilofo. Oˈo, sekwo Anɨtuye aˈamu ne soˈnji ufohiˈnontɨfi Anɨtuˈnji sekwoˈmontohwasi humalofo.
20 Sekwo soku Anɨtu ango molalokunjo paˈnyo kuyoho. Nakwo Anɨtuye hungkuno uyohojɨkuˈmofo (*apousel*) syohoˈnjo sohwonaˈnnonji aˈamu Anɨtuye hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwonaˈnnonji kako nakumo hwosoku hwosaho paˈnyo nawonjɨmentiso hwonaˈnyoho. Kɨlais Jisas sohwo kako engkwosaho ne paˈnyo hweho. Sekwo soku ango yokino kuyoho.
21 Ango yokino hopiˈnonohino soku Kɨlais engkwosaho ne sohwoˈnji ufohiˈnɨmentohofofoho. Olo ango hiloso Anɨtu kako hwapɨngo hweho. Ango hiloso Anɨtu nomolɨhwosi engo imokuhwosi kako oso ango wonyo ane wopɨngoˈnohino sopo wohumamontonoho.
22 Sekwo sokunonji nomˈne aˈamu Anɨtumo inɨngkawoˈnɨngkuhwone hnˈnnonji nakwo Kɨlaisɨmo ufohiˈnontani Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo nakwoe sɨmeho moˈmo humawoˈnɨngkiso soˈno nakwo Anɨtuye ango ne nto imoˈnɨmalohwono.

3

Poul kako Anɨtuye hungkuno wopɨngoso aˈamu temtitofo kengo somo lutɨhwawoˈnɨngkiso hweho.

1 Ngko Poulɨˈni Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo sohwoˈni ngko sekumneˈno impoˈangomo humaleno. Hwapɨngoso ngko aˈamu temtitofo kengo sokumo Anɨtuye hungkuno wopɨngo losetɨhwawoˈnɨngkohe soˈno aˈamu Jutaso ngkimo impoˈangomo intofanɨhumentohofofoho.
2 Sekwo olo soˈno nto upaˈnɨmentohofo soˈno ngko huno syafɨsyohono. Anɨtu sekumneˈno hitoho ulofahonɨngki kako yoˈmayo wopɨngo waseloholˈmto yonto sekumo losetɨhwayoˈne syoho loso ntapmmentisofoho.
3 Anɨtuye hungkuno wopɨngoso hiyasoˈmo woˈmojoso ntɨhwahonɨngki ngko hungkuno losomo huno nimentisofoho. Hungkuno fehohnjoso nto semtɨˈmokiyohefoho.

4 Olo iyoswo losomo atofo lɨfijoso sekwo huno ole waseyono. Kɨlaisɨye hungkuno hiyasoˈmo woˈmojoso kako ujo nto ehontojwanɨhumentisofoho.
5 Hohonta olo hungkuno hiyasoˈmo woˈmojo loso Anɨtu kako aˈamu somo mutɨhwammojofoho. I olohonta Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kako nakwo aˈamu Anɨtuye hungkuno uyohojɨkuˈmofo (*apousel*) syohoˈnjo sohwa hnnonji aˈamu Anɨtu kakoe hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwanjimo ujo ehontojwahumentisofoho.
6 Hungkuno wopɨngo hiyasoˈmo woˈmojo hiloso olenoho. Sekwo Jisas Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngo somo upaˈnɨmentohofo soˈno sekwo aˈamu temtitofo kengo soku sekwoˈnji nakwo aˈamu Juta soˈnnonji nakwo temtitofo afa imoˈnontani aˈapaho afa paˈnyo humalohwono. Yoˈmayo wopɨngo Kɨlais Jisas nakumneˈno naloho'mentiso soˈno Anɨtu yoˈmayo nakumneˈno hwosopeehumentisoso womantanoho.
7 Anɨtu kako ngkimo kakoe hungkuno wopɨngoso uyohojɨkuˈmofoˈne nɨhwosopoˈmentiso soˈno ngko oso hungkuno wopɨngo sohwoe syoho ulohofiyo hwoˈnyoho. Anɨtu kako olo syoho lomneˈno kako ngkineˈno hitoho ulofahonɨngki kako kakoe yokumpohnˈnyo ngkimo nɨsosofitoˈmentisofoho.
8 Anɨtuye hwe moyaˈmi ne somo ngko enjwaˈmo humaleno. Ngko Anɨtuye hungkunomo hwotoho hmˈmote hwoˈnɨmo Anɨtu kako wopɨngo ntohofonto nje wonyoso wae yanɨmoˈmentisofoho. I Anɨtu olo syoho aˈamu temtitofo kengo somo kakoe hungkuno wopɨngo lutɨhwayo soˈno nɨhwosopoˈmentisofoho. Anɨtuye hungkuno wopɨngo loso olenoho. Yoˈmayo yahino wopɨngoso Kɨlaisɨmo weho. U aˈamu sikinjo sohwo kako yoˈmayoso matɨpɨhwononehoho. Oˈo, aˈamu Kɨlaisɨmo inɨngkawoˈnɨngkiso sohwo kako yoˈmayo wonyoangkafoso Kɨlaisɨmo wotɨpemaˈmtonoho.
9 Sɨmoˈmo Anɨtu yoˈmayo mtɨˈmokumentiso sohwo kako yoˈmayo soˈno imneˈento huno syafɨsyonto Jutafe temtitofo soˈnji temtitofo kengo kengo soˈnji afa imoˈnɨfitnneˈento hiyasoˈmo hoˈnahumentisofoho. Oso hungkuno hiyasoˈmo woˈmojoso ne imoˈnyoˈneˈento aˈamu hopiˈnonohino somo huno ehohosɨsiyoˈne Anɨtu olo syoho loso ntapmmentisofoho.
10 Hwapɨngoso Anɨtu kako aˈamu ahwomomjo somo mokosyohumayo sohwanji ahwomomjo aˈamu hopiˈnonohino soˈnjimo kakoe huno wopɨngo hiyasoˈmo woˈmojoso ujo ehontojwahinyoˈnefoho. Neso olenoho. Aˈamu Juta soˈnji aˈamu temtitofo kengo soˈnji Anɨtu kako mekiloˈmokuhumajonto kakoe aˈamu ne imokahonɨngki

hofɨko kakineˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofofoho. Oso homo somo aˈamu ahwomomjo sohwa uhwonontɨfi hofɨko Anɨtuye huno wopɨngo soˈno huno uyohoho.

11 Hohonta aˈamu ahwomoˈnji hwahoˈnji mamtɨˈmokiyo sohonta Anɨtu ose imneˈento huno syafɨsyonto nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisasɨmo nejapmmentiso soˈno ne imoˈnɨmentisofoho.

12 Nakwo Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwone soˈno nakwo Kɨlaisɨˈnji ufohiˈnontani nakwo Anɨtumo uˈmayo soˈno iyoho monenalofiyoho. Hwapɨngoso Kɨlais sohwo kako Anɨtumo uˈmayoˈne honɨngkano hweho.

13 Osoˈno ngko hungkuno weˈe waselɨmo. Ngko Anɨtuye hungkuno aˈamu temtitofo kengo sokumo selɨwoˈnɨngkohe soˈno tohino malokwe losoˈno sekwo sɨmeho wonyo semoˈnɨngkuhwoloho. Oˈo, sekumo sefoˈmayoˈnefoho. Osoˈno sekwo sɨmeho wopɨngoˈnji fohumantokuno.

Kɨlais kako hitoho mɨkunɨmposo sejopalofoho.

14 Nto selohe soˈno ngko yoˈmayo Anɨtu kako yonesoˈno huno syafɨsyonji ngko Mpohumneˈno hwahopo hwomtame ulohofalokweno.

15 Aˈamu nopeˈnontɨfi ahwomomo nto sɨmentohofo soˈnji nakwo hwahoponjo temtitofo hopiˈnonohino hnˈnnonji nakwo Anɨtu kako kakoe yofe neso nanɨngkwohweho. Osoˈno kako menalɨmentisofoho.

16 Olo soˈno ngko Mpohwo yoˈmayo hwapɨngo sohuneˈno jomo ulalokweno. Kako kakoe Towahuno Wopɨngo sohwo sekwoe sɨmehomo sehuloˈofɨhwasoˈno sekwo kakoe yokumpohˈnyo wonyoangkafo soˈnji yokumpohˈnyo wolohofantɨfeho. Osoˈno ngko Mpohumo jomo ulalokweno.

17 Sekwo sɨmeho Anɨtumo uyɨwoˈnɨngkohofo soˈno Kɨlais kako sekwoe sɨmeho moˈmo humaho. Osoˈno kakineˈno fɨsyafɨsyɨwoˈnɨngkuno. Iyo pmpongo hwahomoˈmo unjilofonto yokumpohˈnnyo kemokosyohumawoˈnɨngkiso paˈnyoso Anɨtu kako sekumo hitoho engo sejopalokunjo soˈno sekwo huno syafɨsyɨkuji sekwo yokumpohˈnyo filohopmno.

18 Sekwo ose ifijoˈmanji sekwo Anɨtuye mehomi hopiˈnonohino soku Kɨlais kako sɨmeho nejape soˈno huno waseyono. Kɨlaisɨye hitoho nejapeso yoˈmayo hwahoponjo soˈnjimo ahwomomjo soˈnji yakoloˈnnyofoho. Nɨhuˈno yokintahoponoho.

19 Kɨlaisɨye mɨkunɨmposo nejapo soˈno nakwo huno ntoˈno monayohoyohoho. Oˈo nakwoe hunoso tɨfofoho. I osoˈno sekwo Kɨlais yokumpohˈnyo sejape soˈno huno ntoˈno seyoˈne Mpohumo jomo ulalokweno. Oseso Anɨtu

kako sekwoe huyoˈmango somo sefoˈmahwosi kako paˈnyo
wopɨngoˈnohini wasemokumontonoho. Ngko oso hisoˈno
Mpohumo jomo ulalokweno.
20 Anɨtuye yokumpohnˈnyo engo nakwoe sɨmeho moˈmo
syoho nelohofalofoho. Osoˈno nakwo nakwoe huno tɨfo
soˈnji yoˈmayo soˈno Mpohumo jomo ujo soˈne kakoe
yokumpohnˈnyo hiso engo namokiyo hweho.
21 Osoˈno nakwo Anɨtuye mehomi hnˈnwi yoˈmayo
wopɨngo Kɨlais Jisas nakumneˈno naloholˈmentiso
soˈno nakwo kakineˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkuhwone
hnˈnwi Anɨtuye yofeˈnji Kɨlais Jisasɨye yofeˈnji nakwo
engolopohamo neˈno wohoˈnomewoˈnɨngkuhwano.

4

Nakwo Anɨtumo inɨngkawoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo Kɨlaisɨye aˈapahoˈnwoho.

1 Ngko Anɨtuye syoho iwoˈnɨngkohe soˈno impoˈangomo
humale sohwoˈni sekumo jomo yokumpohnˈnyo
selalokweno. Anɨtu kakoe mehomi hnˈnɨmneˈno
wonyoangkafo humayo soˈno joho nalɨmentiso soˈno kakoe
yahino wonyoangkafo somo ntoˈno unɨngkohwano.
2 Aˈamu hopiˈnonohino somo sekwo enjwaˈmo pahumno.
Aˈamu somo foˈma foˈma ulohofɨkuji hungkuno hofiyo
hofohofahnˈno ulɨmno. Aˈamuso hofɨko wonyo sekumo
selohofɨkujoˈno sekwo oso wonyo hiso aku ulohofɨkutoho.
Oˈo, wopɨngoˈnohini ulohopmno. Sɨmeho finɨmno.
3 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako sɨmeho
afa inyo yahino nejapmmentiso soˈno nakwo mtitofo
angaˈnohino paˈnyo impe hopa nto monakiloˈmokumaho.
Oseso oso sɨmeho afa inyo yahino neˈno mjimɨkuno.
4 Nakwo Anɨtumo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi
nakwo hinjohoˈnwi aˈapaho angaˈnohinoˈnwoho. Anɨtuye
Towahunoso angaˈnohino hweho. Nakwo hopiˈnonohino
hnˈnwi nakwo Anɨtuˈnji wonyoangkafopo humayo soˈno
Anɨtu nakumo joho lonetɨmaˈmentiso soˈno nakwo oso
hisoˈno afaˈnohini hontohumalohwono.
5 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais sohwo angaˈnohino
hweho. Nakwoe sɨmeho hiˈntnnohino uyo yahinoso Anɨtu
uhwononteso angaˈnohino weho. Mijo kiyomayoso Anɨtu
uhwononteso hwapɨngo neso kengaˈnohinofoho.
6 Nakwoe Mpohwo angaˈnohino sohwo Anɨtuyoho.
Nakwo hopiˈnonohino hnˈnwi kakimo enjwaˈmo
humentanɨngkuhwoni kako yokintahopo humaho. Kako
nakwoˈnjo ajwopo nohumanto yoˈmayo neˈmanteso kako

wopɨngo namokuwoˈnɨngkiso hweho. Kako nakwoe
sɨmehomo humaho.
7 Nakwo angaˈno angaˈnohino hnˈnɨmo Kɨlais kako kakoe
syoho kengo kengo nejaponte soˈno kako yokumpohnˈnyo
hwapɨngo sohwo oso syoho hiso iyoˈneso yokumpohnˈnyo
nejapmmentisofoho.
8 Olo hilo soˈno Anɨtuye hungkuno ole nalɨmento,
Kɨlais kako songo lɨkafonto ahwomomo apaˈno sɨmentiso so-
honta kako kakoe aˈamu piˈnɨngoso Seten kako impe
intofahumentiso somo isɨhutofomotasɨmentisofoho.
Osohonta kako aˈamu somo yoˈmayo syoho kengo kengo
iyosoˈno yokumpohnˈnyo uyɨmentisofoho.
Ose nalɨmentisofoho.
9 Oso hungkuno soˈno huno wosyofɨsyano. Kako ahwom-
omo apaˈno sɨmentiso soˈno neso pehoto. Olenoho. Sɨmoˈmo
kako ahwomo mtaˈni noponto hwaho ne lopo pmmentisoso
kako hwahomoˈmo aˈamu poyo peˈnyofe angomo umentiso-
foho.
10 Olo hwe lohwo kako sɨmoˈmo hwahomoˈmo umen-
tiso sohwo kako aku ahwomo ne nohotɨmo sɨmentisofoho.
Sɨmentiso soˈno kako yoˈmayo hopiˈnonohino ahwomomjo
soˈnji hwahoponjo soˈnji hwaho aeˈmjo yoˈmayo hopiˈnono
Kɨlaisɨmo weho.
11 Anɨtuye syoho kengo kengo iyo soˈne Kɨlais kako aˈamu
angaˈno angaˈnohinomo yokumpohnˈnyo uyalofoho. Oso
yokumpohnˈnyoso olenoho. Aˈamu fisomo kakoe hungkuno
uyohojɨkuˈmofoˈne (*apousel*) syoho uyalofoho. Nomˈni
somo Anɨtu hungkuno joˈne syoho uyalofoho. Nomˈni
somo aˈamu Anɨtuye honɨngkanomo tɨpemayoˈne aˈamu
somo ufoˈmayoˈne syoho uyalofoho. Nomˈni somo Anɨtuye
aˈamu ne somo mokosyohumayo soˈne kakoe hungkuno
lutɨhwayoˈne syoho uyalofoho.
12 Oso yokumpohnˈnyo nejopalokunjoso Anɨtuye
aˈamu neso hofɨko kakoe syoho hofiyo ulohofiyoˈne
ntoˈno esyohumaho. Osoˈno nakwo Kɨlaisɨye aˈapaho
ne hnˈnwi nakwo yokumpohnˈnyo angaˈno angaˈno
sosofitoˈnɨngkuhwasi ufoˈmoˈnano.
13 Kɨlais kakoe yokumpohnˈnyoso neˈno ne-
japɨwoˈnɨngkiso soˈno nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono
uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo sɨmeho afa
unantanoho. U nakwo Anɨtuye hwomumneˈno huno
afaˈnohini wonayɨmtonoho. Oso hohosohonta nakwoe
sɨmeho moˈmo Anɨtuye hungkunoˈnji Anɨtuye hunoˈnji
nakwoe hunomo engo enaofɨhwosoˈno nakwo Kɨlais paˈnyo
sokafo umoˈnantanoho.
14 Osohonta nakwo mehomi paˈnyo mohumanehwono.
Aˈamu mehomi paˈnyoso hintalinyo ifofo mokomoiso

hopa mokomoyalofoho. Hofɨkoe huno somo ehiloˈmemokomoyalofoho. Aˈamu afofo hungkunoˈnji hwasyo hungkunoˈnji selalokwofoso hofɨko oso ifofo hopa sekumo umpoˈnosetɨmantɨfeˈno yalokwofo. Osomo sekwo tɨfi inɨngkakutoho.

15 Oˈo, nakwo Anɨtuye hungkuno ne somo neˈno inɨngkohwasi aˈamu hopiˈnonohino soˈnji sɨmeho inɨngkuhwasi Kɨlais nakwoe mnokino engoˈnjo sohwoe yahino wopɨngoso nakwoe sɨmeho moˈmo engo wenaoˈmontonoho.

16 Kɨlais kako nakwoe mnokino paˈnyo hweho. Nakwo kakoe sɨfe aho yoˈmayoso paˈnyoˈnwoho. Mnokino sohwo kako aˈapaho sohumo huno uyahonɨngki aˈapahoso syoho itoˈno iwoˈnɨngkisofoho. I aho sohwo kako syoho ntoˈno miyoˈmanji ajoˈmiyo sohwa hofɨko syoho ntoˈno mifitnnehofo. Osoˈno Kɨlais kako syoho kengo kengo nejapmmentisoso nakwo angaˈno angaˈnohino hnˈnwi syoho ntoˈno ihwasi nakwo ufoˈmoˈnantanoho. Ose ihwasi sɨmeho afa inɨngkuhwasi Kɨlaisɨye aˈapaho hnˈnwi engo imoˈnɨngkuhwasi yokumpohnˈnyo wolohofantanoho.

Anɨtuye aˈamu neso hofɨko yahino songo malokwofo.

17 Olo hungkuno loso ngko Anɨtumneˈno yokumpohnˈnyo waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu hwahoponjoso Anɨtuye hungkunomo hwotoho fewoˈnɨngkohofo oso paˈnyoso sekwo imoˈnɨngkutoho. Hofɨkoe hunoso siki woˈnnyofoho.

18 Hofɨkoe huno pɨkuˈnnyo soˈno sɨkwoˈmjoho paˈnyofoho. Hofɨko yokumpohnˈnyo imoˈnontɨfi hunoˈmasoso hofɨko Anɨtu kakoe songo humayoso momalokuyohofo.

19 Hofɨkoe honɨngkano wonyo somneˈno hofɨko wonɨmango munyofoho. Oˈo, hofɨko honɨngkano wonyo somo ikuhufokuˈmoˈnyofoho. Yoˈmayo yahino wonyo somneˈno sɨmeho fefoyo uyalofoho.

20 Oso yahino hiso Kɨlais losetɨhwamentisotaho. Nɨhuˈno awonoho.

21 Kɨlaisɨye yahino wopɨngo soˈno sekwo nupaˈnontɨfi oso yahino homo somo tɨfi inɨngkowahonɨngkofi aˈamu Jisasɨye hungkuno neso nto losetɨhwamentohofofoho.

22 Osoˈno sekwo sekwoe hohontajo yahino wonyoso nɨhuˈnahone fohoˈnaopmno. Yoˈmayo wonyo sekwoe sɨmeho umo lɨmojoso olenoho. Sekwoe hunomnohini inɨngkawentɨfi yoˈmayo hi semoˈnyoso honɨngkano hwasyomo ipesemotamojofoho. Oso hiso sekwoe hunomo wonyo semokumojofoho. Oso yahino wonyoso nɨhuˈnahone fohoˈnaopmno.

23 Sekwoe hunoso sekwoe sɨmehoso nɨhuˈno songo
umoˈnono.
24 Sekwo aˈamu soku songo hmmoˈnɨmno. Oso aˈamu
songo soku Anɨtu kako paˈnyo wasemokumontonoho. Oso
aˈamu songo hiso wonyo honɨngkano nɨhuˈno anefoho.
Yahino itoˈnohinofoho.
25 Oseso sekwo hwasyo hungkunoso fohoˈnaopmno.
Apaˈno nolɨkutoho. Sekwo hungkuno nehopiˈnohino fi-
hnnɨmno. Sekwo huno ole seyohi, Nakwo Kɨlaisɨye
aˈapahoˈnwoho. Osoˈno hungkuno nehopiˈnohino fi-
hnnɨmno.
26 Sekwo sekwoe sɨmeho wonyo semoˈnɨngkuhwosoˈno
huno ntoˈno fɨsyafɨhupmno. Sekwo honɨngkano
wonyo ifitnnoho. Sekwo sekwoe sɨmeho tohino
nowentanɨngkuhwosi mofehiˈnyo ikwoˈmokoloho.
27 Aˈamu sɨmeho wonyo umoˈnɨwoˈnɨngkiso osohumo
Seten ehuhnnaofɨwoˈnɨngkisofoho. Osoˈno sekwo
Setenɨmneˈno hokuˈyo nohwosomputɨmafɨkutoho.
28 Aˈamu yoˈmayoso hufo iwoˈnɨngkiso sohwo kako
apaˈno hufo ihwoloho. Oˈo, kako syoho wopɨngoˈnohini
wotɨpemano. Oso syohoso kako kakoe ahoˈnji
yokumpohnˈnyo ihwosi hamniyoho nomahwosi kako aˈamu
umofonyo iyo somo ufoˈmano.
29 Sekwoe mango mtaˈni wonyo hungkuno nolɨkutoho.
Oˈo, hungkuno wopɨngoˈnohini nomˈne aˈamu somo
usosofitofoˈne filɨmno. Aˈamu nomˈne somo ufoˈmayoˈne
hungkuno wopɨngoˈnohini filɨmno.
30 Sekwoe humayo yahino soˈno Anɨtuye Towahuno
Wopɨngo sɨmeho tango ifisyɨmofɨkutoho. Anɨtu kakoe
Towahuno Wopɨngo yofe nahwofoˈne nejapmmentiso soˈno
nakwo huno ole nayohi, Oso sɨkuno aeˈuyo somo yoˈmayo
yahino wonyo somtaˈni nɨhuˈnahone isɨhutofonemaso so-
honta nakwo Anɨtuˈnji wopɨngo humanefoho. Huno ose
nayohoho. Osoˈno Anɨtuye Towahuno sohumo sɨmeho tango
ukutoho.
31 Sekwo olo yahino loso fohoˈnaopmno. Sɨmeho wonyo,
yoka, sɨmeho tohino, mango engo, sitofo, oso yahino
wonyoso ikutoho.
32 Sekwo aˈamu somo sɨmeho uyɨkuji yahino
wopɨngoˈnohini ulohopmno. Kɨlais sekumneˈno
poyo peˈnɨmentiso soˈno Anɨtu sekwoe wonyo wae
yasemaˈmentiso hopaso aˈamu fiso hofɨko wonyo selohopijo
somo hohujoˈmo mohoˈnaofɨkuji wonyo hiso wae
hmmopmno.

Nakwo pomponahopo wohumano.

1 An+tuye mehomi soku An+tu hitoho engo
sejap+wo'n+ngkiso so'no sekwo kakoe yahino somo t+fi
fin+ngkamno. Kako pa'nyo hmmo'n+mno.
2 K+lais kako nakumo hitoho engo nejapmmentiso so'no
kako nakwoe wonyomne'no kakoe a'apaho wop+ngoso
ihn'nao'mentisofoho. An+tu oso homo somo uhwononto
akino wop+ngo wa'mentiso hopaso kakoe s+meho
wop+ngo umo'n+mentisofoho. Oso yahino wop+ngo somo
fin+ngkamno.

3 Yo'mayo yahino wonyo, a'mohufo, kifosyoho, nom'ne
hwafe yo'mayo so'no hi semo'nyo, oso yahino wonyoso
sekumo se'mahwoloho. O'o, sekwo An+tuye a'amu ne
kuyoho. Oso'no a'amu fiso hof+ko sekwo'njopo humaf+kuji
oso yahino wonyoso mot+pemapitnnehofo.
4 Sekwo wonyo hungkuno nol+kutoho. Hwasyo hungkuno
syohi'nyo hungkuno wonyoso nol+kutoho. O'o, oso yahi-
noso An+tuye mehomimne'maho. Sekwo soku, sekwoe
hungkunoso An+tuye yofe ho'nomayo'nefoho. Kakimo
isamoyoka ujo'nefoho.
5 Sekwo huno moi'wonoho. A'amu kifosyoho'njo
sohwa, a'mohufo iwo'n+ngkohofoso, hungkuno wonyo
l+wo'n+ngkohofoso, a'amu kako ho'yangomnohini
syaf+syonto woma'mo l+wo'n+ngkisoso, oso a'amu hiso
hof+ko An+tu'nji K+lais+'nji siko a'amumo yokumpohn'nyo
mokosyohumasiyo sopo m'mopitnnefoho. O'o, n+hu'no
awonoho. A'amu yo'mayo ho'yango so'no hi umo'noso
sohwo kako ho'yango hiso kakoe An+tu pa'nyo imokinonto
ho'yango somne hwomtame ulohof+wo'n+ngkisofoho.

6 Sekwo huno nto'no f+syaf+hupmno. A'amu oso yahino
wonyo somo upesemotowant+fe'no yalokwofoso hof+koe
siki hungkuno somo t+fi in+ngkakutoho. A'amu oso
yahino wonyo yont+fi An+tuye hungkuno somo hwotoho
fewo'n+ngkohofo somne'no An+tu kako s+meho tohino um-
nonefoho.
7 Oso'no sekwo hof+ko'nji ejoku'nohumaf+kutoho.
8 Sekwo soku, hohonta s+kwo'mjoho'mo humamotofokuy-
oho. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe pompon-
ahopo sehumaj+'masofoho. Oso'no sekwo pomponahopo
ne'no humaf+kuji hano ito'no femoy+mno.
9 An+tuye pomponaho loso yahino wop+ngo'nji
hon+ngkano nto'nohino so'nji hungkuno nehopi'nohino
so'nji ut+hwa'nyopo ujo ejokwojasy+wo'n+ngkisofoho. Oseso
sekwo oso yahino wop+ngoso ne'no fikuno.

10 Sekwo Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokiyoˈne
honɨngkano tɨpemafɨkuji osomo syoho yokumpohnˈnyo
fikuno.
11 Aˈamu sɨkwoˈmjohoˈmo nohumantɨfi hohontajo
yahino wonyoso iwoˈnɨngkohofo soˈnji sekwo
ejokuˈnohumafɨkutoho. Oˈo, sekwo iˈwaho ntoˈno
fiyɨmno. Oso yahino wonyoso ne anefoho. Sekwo aˈamufe
honɨngkano wonyo somneˈno hungkuno ulɨkuji honɨngkano
wopɨngo utɨhwamno.
12 Yoˈmayo yahino wonyoso hofɨko hiyasoˈmo
iwoˈnɨngkohofo soˈno ngko sejo soˈno wonɨmango
nnɨngkahonɨngki ifalifaliyo mamtɨˈmokoho yohono.
13 Anɨtuye pomponahoso aˈamu yoˈmayo hiyasoˈmo
yɨwoˈnɨngkohofo somo utɨhwaˈnyopo ujo ehonto-
jwasyɨwoˈnɨngkisofoho. Aˈamu fiso hofɨkoe yahino
wonyo hwapɨngo neso uhwonɨngkuji yahino wonyo somo
wohoˈnofano lɨkuji Anɨtumo nɨhuˈnahone uyantɨfitɨkeno.
Osoˈno uhwonantanoho.
14 Oso aˈamu homo somneˈno ta lɨmotofoso ole nalohi,
Kɨko saho wotnno sohwosi, kɨko honɨngkano wonyomo
nohumanji, aˈamu poyo peˈnɨngkohofo paˈnyo hu-
mawoˈnɨngkino, filɨkaho.
Kɨlais kakoe pomponaho jɨje sɨmehomo wolakisyono.
15 Sekwo sekwoe humayo yahino somneˈno huno itoˈno
fɨsyafɨhupmno. Aˈamu Anɨtumneˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo
humawoˈnɨngkohofo hopa nohumafɨkutoho. Oˈo,
sekwo aˈamu hunoˈnjo humawoˈnɨngkohofo hopaso
fosyohumamno.
16 Olohonta yahino wonyo piˈnɨngo engo woˈnnyoponoho.
I sekwo soku olopo siki humayoˈne mohumulofo. Oˈo,
yoˈmayo iwoˈnɨngkohofoso Anɨtumneˈno fiyɨmno.
17 Sekwo Anɨtumneˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo ikuji
yoˈmayo syohoso ikutoho. Oˈo, ilofɨkutoho. Sekwo soku
sɨmoˈmo Anɨtuye hunoso tɨpemafɨkuji tɨfi yoˈmayoso itoˈno
fiyɨmno.
18 Sekwo mijo yokumpohnˈnyo engo nɨngkuji nonilo-
hofɨkutoho. Oˈo, oso yahinoso sekumo wonyo wasemoku-
monteˈno yohoho. I osoˈno sekwo Anɨtuye Towahunoso
nomafɨkujoˈno kako sekumo wosehulaˈofono.
19 Osoˈno sekwo nuhuˈmokukuji sekwo Anɨtuye hungkuno
hnnɨngkuji kakoe yofe hoˈnomayoˈne Taˈnjo Iyoswo taˈnji
filɨmno. Sekwoe towahunomo yokumpohnˈnyo imokiyoˈne
haohonta sekwo Hwe Engo Anɨtuneˈno syafɨsyɨkuji kakoe
yofe fohoˈnomapmno. Osoˈno tajo angomjo taso mango
mtaˈni lɨkuji sɨmeho ajwo moˈmtaˈni filulɨkaˈnɨngkuno.

20 Yo'mayo se'maso so'no nan+ngkwohwo An+tumo
isamoyoka ul+mno. Wop+ngo'nohini se'mahwoso'no
isamoyoka nol+kutoho. O'o, tango so'nji se'mahwoso'no
An+tumo isamoyoka ul+mno. Hwap+ngoso nakwoe Hwe
Engo Jisas K+lais kako wop+ngo'nohini nalohof+wo'n+ngkiso
so'no isamoyoka ul+mno.

A'mu siyoswafe hungkunofoho.

21 Sekwo K+lais+ye hungkunomo t+fi in+ngkowalokwofo
so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no hwahopo pawomno.
22 Moya'mi sofasi, sekwo sekwoe Hwe Engo Jisas K+lais
kakoe hungkunomo enjwa'mo humalofo hopaso sekwo sek-
woe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo fosyohumamno.
23 Hwap+ngoso peho'neto. Hwe sohwa hof+koe ape
sofamo hwe engo imo'nont+fi a'musyamo mokosyohu-
mawo'n+ngkohof+hwafoho. Oso hopaso K+lais kako kakoe
a'amu ne sofe hwe mnokino engo'njo hweho. A'amu
hiso K+lais+ye a'apahofoho. K+lais oso a'amu somo asomo
ut+mayo'ne poyo pe'n+mentiso hweho.
24 A'amu K+lais+mo s+meho uy+wo'n+ngkohofoso hof+ko
kakimo enjwa'mo humalofo hopaso moya'mi sofa hof+ko
hof+koe hwehwamo enjwa'mo wohumafe.
25 Hwe sohwasi, sekwo sekwoe a'musyamne'no s+meho
epufohi filohopmno. K+lais kakoe a'amu ne somne'no
s+meho engo uy+mentiso so'no kako hof+kine'no poyo
pe'n+mentisofoho. Oso pa'nyoso sekwo sekwoe a'musyamo
s+meho uy+mno.
26 K+lais kakoe a'amu ne somne'no poyo pe'n+mentiso
so'no kakoe hungkuno so'nji mijo kiyomayo yahino so'nji
hof+koe huno hof+koe s+meho hon+ngkano wonyo ane
kiho'maso imokalofoho.
27 Oseso K+lais kakoe a'amu neso hof+ko kakoe s+manopo
lohopijo sohonta hof+ko hon+ngkano wonyo n+hu'no ane
kiho'maso n+hu'no wonyoangkafo'nohini lohopitnnefoho.
28 Oseso sekwo hwe sohwasi sekwo upa'n+mno. Sekwoe
a'apahomne'no hitoho selof+wo'n+ngkiso hopaso sekwoe
a'musyamne'no hitoho waselofono. Hwe kakoe ape'nji
sikoe a'apaho afa in+mentisiyo so'no hwe sohwo kakoe
apemo wop+ngo ulohof+hwoso'no kako kakoe a'apahomo
wop+ngo ulohofalofoho.
29 Nakwo huno ole nayohi, a'amu kako kakoe
a'apahomne'no mangohwa imo'nyoso awonoho. Kako
kakoe a'apahomo wosopayo uy+wo'n+ngkohoho. Kakoe
a'apaho nto'no emokosyohumawo'n+ngkohoho. Oso
pa'nyoso K+lais kako kakoe a'amu ne somo wop+ngo
emokosyohumawo'n+ngkiso hweho.

30 Hwapɨngoso nakwo Kɨlaisɨye sɨfe aho aˈapahoˈnwoho.
31 Anɨtuye hungkuno ole nalohi, U hwe fihwo kako
kakoe kanɨngkwohwoˈyaˈumo ulɨkoˈmahwosi kakoe
apeˈnji womokotɨkuˈnanjiyoho. Oseso siko nemˈno
makotɨkuˈnisoso siko aˈapaho afa umoˈnanjiyoho. Ose
nalɨmentisofoho.
32 Oso hungkuno hisoˈno nje hunoso olenoho. Hwapɨngo
neso hufaˈuyoho. Hwapɨngo hiyasoso ole, Kɨlais kakoe
aˈamu ne soˈnji aˈapaho afa imoˈnalokwofo soˈno nelalo-
foho.
33 Osoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, sekwo hwe angaˈno angaˈnohino
sohwa hnnontnneˈno selalofoho. Sekwo hwe sohwasi
sekwoe aˈapahomneˈno hitoho selofɨwoˈnɨngkiso hopaso
sekwoe aˈmusyamneˈno hitoho waselofono. Osoˈno
sekwo moyaˈmi sofasi sekwo sekwoe hwehwafe yofe
fohoˈnomapmno.

6

Mehomi soˈnji kanɨngkwohwoˈyaˈuˈnjiye hungkunofoho.

1 Sekwo mehomi soku, senɨngkwohwoˈyaˈuye
hungkunomo haloho popmno. Anɨtu hofiyo ose ifitnneˈento
lɨmentisofoho.
2 Anɨtuye hungkuno ole nalohi, Kɨko jɨje mpohwo
naˈuye hungkunomo tɨfi finɨngkayo. Ose nalisofoho. Olo
honɨngkano hungkuno lomo inɨngkusoˈmanji Anɨtu kako
wopɨngo wakiloho'montonoho. Olo honɨngkano hungkuno
sɨmoˈmjo loso hungkuno ne ulinyo hiˈnjofoho.
3 Ne hiso olenoho. Kɨko hnnɨngkwohwoˈyaˈuye
hungkunomo haloho pojoˈmanji kɨko hwaho lopo
wopɨngo nohumentanɨngkiji soswo piˈnɨngo engo
wokiyakoloˈmontonoho.
4 Sekwo hamnɨngkwohwoˈyoswasi, sekwoe mehomife
hunomo wonyo umokukutoho. Hwasyo hungkuno
nulɨkutoho. Sikoe mehomi somo Anɨtuye hungkuno
lutɨhwahosɨsi hofiyo mokosyohumahosɨsi hofɨko hahnˈnyo
ifijoˈmanji hofɨkoe honɨngkanomo siko ntoˈno mɨhwajinyo.

*Aˈamu syoho ulohofiyo soˈnji aˈamu nomˈne somo mokosy-
ohumawoˈnɨngkohofo sofe hungkunofoho.*

5 Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwoe hwe engo
nosemokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwafe hungkunomo
enjwaˈmo itoˈno fosyohumamno. Sekwo sɨmeho
hufaˈuyoˈnjo imoˈnɨngkutoho. Oˈo, sekwo hofɨkoe
syoho somo yokumpohnˈnyo fiyɨmno. Sekwo Kɨlaisɨye
hungkunomo tɨfi inɨngkawoˈnɨngkohofo hopaso sekwoe
hwe engo sohwoe hungkunomo tɨfi ntoˈno finɨngkamno.

6 U sekwo aˈamu wonahonɨfe lɨkuji aˈamufe hunomo
afofo umokano lɨkuji hofɨkoe tɨmopo syoho yokumpohnˈnyo
ikutoho. Oˈo, sekwo Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo kuyoho. Oso
sekwo sekwoe hwe engo sohwoe syoho yokumpohnˈnyo
ifijoso sekwo yahino Anɨtu umoˈnɨwoˈnɨngkiso somo
inɨngkowalokwofo.
7 Sekwo sɨmeho wopɨngoˈnji sekwoe syoho fiyɨmno.
Sekwo aˈamu hwahoponjo somnohini syoho miyalokuy-
ohofo. Oˈo, sekwoe Hwe Engo Anɨtuye syoho yalokwofo.
8 Sekwo huno seyohoho. Aˈamu syoho ulohofiyo
soˈnji aˈamu syoho somo mokosyohumalofo soˈnjimo Anɨtu
hofɨkoe syoho somo uhwonɨwoˈnɨngkiso sohwo hofɨkoe
syoho wopɨngo somneˈno kako yano ulofiyonefoho.
9 Sekwo aˈamu syoho selohofiyɨwoˈnɨgkohofo soku sekwo
aˈamu homo somo hofiyo mokosyohumamno. Sekwo
iyoho lɨmofo yahinoso fohoˈnaopmno. Nakwoe Hwe
Engo Anɨtu kako ahwomomo humaso sohwo kako aˈamu
hopiˈnonohinomo mokosyohumawoˈnɨngkiso hweho. Kako
aˈamu yofe engoˈnjo soˈnji aˈamu sikinjo soˈnjimo uhwonon-
teso afaˈnohino uhwonɨwoˈnɨngkohoho.

Anɨtuye aˈamu neso hofɨko hwe ikujohoˈne kako mekino
sampe yoˈmayoso ntoˈno esyohumayoˈne hungkunofoho.
10 Ngko olo hungkuno aeˈuyo loso waselɨmonneˈno
yohono. Sekwo Anɨtuˈnji makotokuˈnnyo soku, Anɨtu kakoe
yokumpohnˈnyoˈnji ufohiˈnɨmno.
11 Seten kako sekumo yamofo selohofɨwoˈnɨngkiso soˈno
sekwo Anɨtuye mekino, sampe, yoˈmayoso nomafɨkuji
yokumpohnˈnyo fɨkesyohumamno. Setenɨye huno
wonyo soˈnji kakoe yahino wonyo soˈnji fongkiˈnaneˈno
yokumpohnˈnyo wolohofano.
12 Nakwo aˈamu hwahoponjo soˈnji ikujoho
mofongkiˈnalokuyɨhwono. Oˈo, nakwo Setenˈnji towahuno
wonyo soˈnji fongkiˈnalokuhwono. Towahuno wonyo
hiso hofɨko aˈamu sɨkwoˈmjohoˈmo humalofo somo
yokumpohnˈnyo mokosyohumalofo. Hofɨko hwahopo
emoyontɨfi ahwomomo emoyɨwoˈnɨngkohofofoho.
13 Osoˈno sekwo Anɨtuye mekino, sampe, yoˈmayoso
olohonta mapmno. Ose mafɨkuji yoˈmayo wonyo
iˈmofapɨhwosoˈno sekwo yokumpohnˈnyo lohofɨkuji
Setenˈnji towahuno wonyo soˈnji ikujoho fongkiˈnɨfijoso
sekwo hofɨkimo nuyakolopitnnefoho. Nuyakolofɨkuji
yokumpohnˈnyo neˈno lohopitnnefoho.
14-17 Osoˈno ntoˈno esyohumayo yahino soˈno nakwo huno
wosyofɨsyano. Aˈamu kako mango hwamo wafongkuˈmo
lɨhwosi kako kakoe mekinohwa, sampehwa, omoyohwa,

nomahwosi yokumpohn'nyo waloho'montonoho. Mango sohwa hofɨko oso hwe huhwo sohumo wofonjosyano lɨkuji me fɨfijoso mupolopitnnehofo. Hwapɨngoso kako nto'no esyohumunyo hweho. Oso pa'nyoso Seten nakumo ikujoho monafongkiso'ne ito'no wesyohumano. Nakwoe sampe, mekino, omoyo, yo'mayoso olenoho.

Hungkuno nehopi'nohino wolano. Hwasyo hungkuno molanehwono. Oso hungkuno neso sekwoe ahuloho pa'nyofoho.

Honɨngkano wopɨngo'nohini uyano. Wonyo honɨngkano ihwaloho. Oso honɨngkano wopɨngo'nohinoso sekwoe swokinoponjo ikujoho melɨkosafo pa'nyofoho.

Anɨtuye hungkuno wopɨngo a'amufe sɨmeho pompengo ifɨsyɨmofo'neso wolutɨhwano. Oso hiso sekwoe sɨfe manji'mofo pa'nyofoho.

Setenɨye yo'mayo tango ne'maso so'no Anɨtu kako nefo'mayo'ne so'no sɨmeho hi'ntnnono uyano. Oso sɨmeho hi'ntnnono hiso nakwoe sampe pa'nyofoho.

Nakwo Anɨtu asomo netɨmayo'ne so'no huno wosyofɨsyano. Oso nakwoe sohwo ho'yo pa'nyofoho.

Anɨtuye hungkuno so'no huno nto'no wonayono. Oso Anɨtuye hungkuno hiso nakwoe hwakuhwajo hosɨmno pa'nyofoho.

Kakoe Towahuno Wopɨngo sohwo hungkuno lomne'no wonetɨhwamtonoho.

Yo'mayo melɨkosafo hiso sampe mekino yo'mayo pa'nyoso nto'no wesyohumano.

18 Mpohumo jomo ne'no ulɨmno. Kakoe Towahuno Wopɨngofe yokumpohn'nyo sejapɨhwoso'no Anɨtumo jomo ulɨmno. Nto'no fohontohumamno. Piso'mo'nyo ikutoho. Sekwo Anɨtuye a'amu ne somne'no engolopohamo Mpohumo jomo ulɨkuno.

19 Sekwo Mpohwo Anɨtumo ngkimo nɨfo'mayo'ne jomo ole ulɨmno. Anɨtu kako kakoe hungkuno nje mangomo ho'nanɨsyɨhwoso'no ngko iyoho iyo yahinoso monje yasyɨ'mo Anɨtuye hungkuno wopɨngoso a'amufe hunomo ehohosasiyo'ne ulɨmo. Oso hiso'no sekwo Mpohumo ngkine'no jomo ulɨmno.

20 Ngko a'amumo Anɨtuye hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohe hwo'nyoho. Oso'no ngko impo'angomo humaleno. Olopo nohumahm'mo iyoho miyo'njo i'mo Anɨtuye hungkuno a'amu somo lutɨhwayo'ne sekwo Mpohumo jomo ulɨmno.

Hungkuno ae'uyofoho.

21 Tikikos nen+ngkwa'wehwo An+tuye syoho ulohofiyo
wop+ngo sohwo kako nose'mahwosi yo'mayo ngkimo
n+'ma'maso so'no yoloho wasel+monte hweho.
22 Oso'no ngko kakimo sekuyepono l+hwojalokweno. Kako
nakwoe humayo so'no sel+hwosi sekumo yokumpohn'nyo
wasesosofito'montonoho.
23 Nan+ngkwohwo An+tu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas
K+lais+'nji siko'monta'i sekwoe s+meho pompenjiyo semoko-
hos+si sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofo so'nji
s+meho hi'ntnnono engo uyo so'nji wosejopanjiyoho.
24 A'amu nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais+mo hitoho ulo-
foso mus+kwajiyo'njo iwo'n+ngkohofo osomo An+tu kako
wop+ngo uloho'montonoho. Ngko Poul+'ni hungkuno hiloso
mt+'mokohono. Osohopeho.

Filipai

Olo Iyoswo loso Poul A'amu Filipai somne'no Mtɨ'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-nain*'nji (29) *teti-wan*'nji (31) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul a'amu Filipai somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Hwaho Yulop hohnta'ni tajo ango i'mofapeso ango Filipai sopo kaki'no ifawo'mentisofoho. Oso tajo ango hiso Poul ulɨka'mentisofoho. Poul olo iyoswo mtɨ'mokiyo hwapɨngoso olenoho. Poul kako impo'angomo humentanɨngki a'amu Filipainjoso kakimo ufo'mayo'ne hamniyoho uyahotɨmentohofo so'no Poul kako isamoyoka ulɨmonto mtɨ'mokumentisofoho. Oso hamniyoho hiso hwe anga'nohinohumo uyahotɨmentohofofoho. Kakoe yofeso olenoho. Oso Epeefɨloutaitasɨyoho. Oso hwe Epeefɨloutaitas huhwo sohwo Poulɨ'nji Loum nohumanji oso hwe huhwo sohwo kako mnokino tɨpemahonɨngki Poul oso hwe huhwo sohumo kakoe ango Filipaine'no asomo uhwajɨmonto oso iyoswo so'nji mtɨ'mokuyahotɨmentisofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno sɨmo'mjoso olenoho. Sɨmonyofoho. (Hungkuno hiso Filipai sohe engo 4 honɨngkano we'e 4. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Poul kako Loum impojoho yonto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Sekwo Anɨtuye a'amu soku ango Filipai hu-mawo'nɨngkohofo somne'no ngko Poulɨ'nnonji Timouti'nji nekwo Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo sohwoya'i olo iyoswo loso semtɨ'mokiyalokuhwayo. Sekwo Hwe Engo Jisas Kɨlais oso hune'no sɨmeho uyɨwo'nɨngkohofo so'nnonji a'amu sekumo semokosyohumayo'ne uhwosopo'mentohofo sohwanji a'amu Anɨtuye syoho somne'no sefo'mawo'nɨngkohofo sohwatnne'no semtɨ'mokiyalokuhwayo.
2 Mpohumo olo'no jomo ulɨwo'nɨngkuhwoyo. Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siko'monta'i siko sekumo wopɨngo selohofohosɨsi sekwoe sɨmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho. Oso'no jomo ulɨwo'nɨngkuhwoyo.

Poul kako Anɨtumo isamoyoka ulɨmentisofoho.

3 Ngko sekumne'no huno syasyefɨsyontnne sɨkuno somo
ngko nje Anɨtumo isamoyoka ulɨwo'nɨngkohono.
4-5 Hwapɨngoso sekwo Anɨtuye hungkuno sɨkuno
sɨmo'mjo upo'noma'mentohofo somta'ni sekwo Jisas
Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngo a'amumo ujo'ne syoho
somne'no nɨfo'ma'mopɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Oso'no
ngko Anɨtumo sekumne'no jomo ulɨwo'nɨngkohe sohonta
ngko sɨmonyo iwo'nɨngkohefoho.
6 Ngko huno ole nto niyohi, Anɨtu kako sekwoe
sɨmeho mo'mo syoho wopɨngo ema'mentiso sohwo
oso syohoso ne'no mjɨmopɨhwosi sekwoe honɨngkano
wopɨngo imokuhwosi nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako
asomo poso sohonta Anɨtu oso syoho wopɨngoso moi'wo
wesojwamo'montonoho. Sekwo honɨngkano wonyo ane'njo
humantɨfitnne kuyoho.
7 Ngko sɨmeho sejopalokweno. Ngko sekumo hitoho
sejopalokweso ito'nohinofoho. Hwapɨngoso ngko
impo'angomo mohumayo sohonta ngko Jisas Kɨlaisɨye
hungkuno wopɨngoso a'amu somo ulonji hungkuno
hiso'no a'amu ngkimo ntohonɨngkahonɨngkofi ngko aku
hungkuno ulahonɨngko hungkuno hiso yokumpohn'nyo
imo'nɨmentisofoho. Oseso hungkuno nehopeho
ntɨmentisofoho. Oso hohosohontajo so'nji olohonta
ngko impo'angomo humale lohontajo'nji sekwo ngkimo
nɨfo'ma'mopɨwo'nɨngkohofofoho. Sekwo Anɨtumne'no
yokumpohn'nyo lohofontɨfi ngkine'no syonɨfɨsyontɨfi Mpo-
humo ngkine'no jomo ulɨwo'nɨngkohofofoho. Oso'no sekwo
ngko'nji majopohi'nontani nakwo Jisas Kɨlaisɨye hungkuno
wopɨngoso a'amumo lutɨhwawo'nɨngkuhwoni'nwoho.
Ose humentanɨngkuhwoni Anɨtu kako kakoe wopɨngoso
nalohofɨwo'nɨngkiso hweho. Oso'no ngko sekumne'no
sɨmeho wopɨngo nɨmo'nɨngkohoho.
8 Anɨtu kako nje sɨmehomo tɨmo uhwonɨwo'nɨngkisofoho.
Oso'no kako olo hungkuno selalokwe loso nehopeho huno
uyohoho. Oso ngko sekumne'no nɨmo'nantokunjoso nehopi
sejopalokweso nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais mta'angofoho.
Oso'no Jisas kako sekumne'no sejopalokuso hopa ngko
sejopalokweno. Oseso ngko ole nɨmo'nɨmojoso wase-
honɨmonne'no yohono.

9 Mpohumo sekumne'no jomo ulalokwe loso
olenoho. Sekwo Anɨtu'nji a'amu nom'ne'ntnne'no
hitoho selofalokunjoso engo imo'nɨngkuhwasi ne'no
mjɨmopɨhwosi mɨkunɨmposo engo umo'nono. Oso'nji
sekwo Anɨtumne'no huno engo tɨpemafɨkuji yo'mayo
yahino so'no huno ito'no fɨsyafɨhupmno.

10 Ose syaf+sy+kuji yahino wonyoangkafoˈnohino somo
huno syaf+sy+kuji osomnohini uy+mno. Osoˈno Mpohumo
sekumneˈno ulalokweno. Ose ifijoˈmanji sekwo hon+ngkano
wonyo aneˈnjo imoˈn+ngkuji Jisas K+lais kako aˈamufe
hungkuno ikwolofoˈne s+kuno somo kako ole selonefoho.
Sekwo wop+ngoˈnohini kuyoho. Wonyo hon+ngkano aneˈnjo
kuyoho. Ose selonefoho.
11 Ou, sekwo olopo nohumaf+kuji Jisas K+lais kakoˈnohino
kakoe yokumpohnˈnyo sejap+hwosi sekwo hon+ngkano
wop+ngoˈnohini uyant+feho. Oso hohosohonta sekwoe hu-
mayo wop+ngoˈnohino somo aˈamu nosehon+ngkuji An+tuye
yofe engo nohoˈnomaf+kuji An+tumo isamoyoka ulant+feho.

*Poul kako impoˈangomo humayo soˈno aˈamu piˈn+ngo
engoso Jisas+ye hungkuno upaˈn+mentohofofoho.*

12 Nje aˈamu soku, ngko impoˈangomo humale soˈno
sekwo huno ole sey+hwoloho. Jisas+ye hungkuno wop+ngoso
impoˈangomo intoˈnaweho. Ose syaf+sy+kutoho. Oˈo,
yoˈmayo ngkimo tango n+ˈmahonjoso aˈamu piˈn+ngo engoso
hof+ko Jisas+ye hungkunomo upoˈnalokwofo.
13 Ngko impoˈangomo humale kalohi nakwoe hwaho
mokosyohumayo Sisa oso hwoe aˈamu nehontohumayo
hopiˈnonohino sohwanji nomˈne aˈamu olopo humalofo so-
hwantnneˈno Jisas+ye hungkunomo upoˈnalokwofo. Hof+ko
huno ole uyohoho. Ngko Jisas K+lais+ye syoho ulo-
hofiy+woˈn+ngkohe soˈno impoˈangomo humaleno.
14 I ngko impoˈangomo humale soˈno aˈamu An+tumo
s+meho hiˈntnnono weˈe uy+woˈn+ngkohofoso hof+ko
impoˈango somneˈno iyoho ko un+ngkahon+ngki hof+ko
ngkimo nohon+mentohofo soˈno hof+ko iyoho munyofoho.
Osoˈno hof+ko An+tumo s+meho hiˈntnnono engo uyont+fi
kakineˈno yokumpohnˈnyo humalofo. Osoˈno hof+ko
aˈamu somneˈno iyoho miyoˈnjo yont+fi An+tuye hungkuno
yokumpohnˈnyo ulalokwofo.
15-16 Aˈamu fehohnjo huno wop+ngoˈnjoso hof+ko An+tuye
yofe hoˈnomayoˈne Jisas+ye hungkuno yokumpohnˈnyo
ulalokwofo. Oso aˈamuso hof+ko olo soˈno huno uyohoho.
Ngko Poul+ˈni olo impoˈangomo humaleso Jisas K+lais+ye
hungkuno itoˈnohino l+woˈn+ngkohe soˈno An+tuye
hungkuno yokumpohnˈnyo sosofitofosyohumayoˈne
impoˈangomo humaleno. Osoˈno hof+ko ngkineˈno hitoho
ulofahon+ngki hof+ko An+tuye hungkuno yokumpohnˈnyo
ulalokwofo.
I aˈamu nomˈne fehohnjoso hof+ko nje syohomneˈno
s+meho wonyo umoˈn+ngkahon+ngki nje yofe monje

yanisyontɨfi hofɨko hofɨkoe yofe hoˈnomaˈnyoˈne Kɨlaisɨye hungkuno nomˈne aˈamumo ntoˈno mulalokuyohofo.
17 Osoˈno hofɨkoe hunoso ntoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, hofɨko ngkimo woniyokolofantɨfi hofɨko ngkimo tango wontopantɨfi yontɨfi hofɨko Anɨtuye hungkuno ntoˈno mulalokuyohofo.
18 Huno ose ko syofɨsyahonɨngkofi ngko sɨmonyo yalokweno. Hwapɨngoso aˈamu hofɨkoe yofe hoˈnomaˈnyo oso hwanji aˈamu Anɨtuye yofe hoˈnomawoˈnɨngkohofo sohwanji hofɨko Jisasɨye hungkuno hoˈnɨmɨwahonjo soˈno ngko sɨmonyo yalokweno. Oso hiso olohontaˈnohinɨˈmaho. Oˈo, neˈno wamjɨmoˈnɨˈmontefoho.

Ngko olo hwaho lopo songo humaleso Jisasɨˈnji humalohwoyo.
19 Olo hisoˈno ngko huno niyohoho. Sɨkuno huhwo huhwi sekwo Anɨtu ngkimo nɨfoˈmayoˈne jomo ulahonɨngkofi Jisas Kɨlaisɨye Towahuno nɨsosofitofahonjo soˈno yoˈmayo tango nɨˈmanteso ngkimo wopɨngo ntohofantofoho. Osoˈno ngko huno nɨyohoho.
20 I ngko olo soˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Ngko yoˈmayo iˈmeso ngko wonɨmango mannonehoho. Oˈo, ngko Jisas Kɨlaisɨye hungkuno soˈno yokumpohnˈnyo lohoˈmne hopaso yokumpohnˈnyo neˈno waloho'monnoho. Yoˈmayo syoho Anɨtu ntapɨwoˈnɨngkisoso itoˈnohini uyɨmonneˈno yohono. Olohontaˈnji yoˈmayo iˈmeˈno Jisas Kɨlaisɨye yofe engo imoˈnoneˈenji yalokweno. Ihwoni, ngko poyo peˈnɨˈmo, u songo humahmˈmeˈno ngko oleˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Ngko Jisasɨye yofe wohoˈnomaˈmonnoho.
21 Nje hunoso olenoho. Ngko songo humaleso ngko Jisasɨˈnji songo humaleno. Oso wopɨngofoho. I osoˈno ngko poyo peˈnɨˈmo Jisasɨˈnji Anɨtuˈnjopo humayoso oso yakoloˈnnyofoho.
22 Osoˈno ngko huno hufaˈuˈnjo hwoˈnyoho. Sɨmoˈmjoso olenoho. Ngko olo hwaho lopo humahmˈmo Anɨtuye syoho imeso ne engo mjɨmoˈnɨmɨwesoso oso wopɨngofoho. Osoˈno ngko pipi imnehono.
23 Olo hilo soˈno ngko sɨmeho hufaˈuˈnjo hwoˈnyoho. Ngko nopeˈnɨˈmeˈno Jisasɨye ahwomomjo ango sopo humayoso olo hwaho loponjo humayo somo yakoloˈnnyofoho.
24 I osoˈno ngko poyo peˈnɨˈmeˈno ngko sekumo pipi sefoˈmaˈmnehono. Osoˈno ngko sekwoˈnji humahmˈmo sefoˈmayo oso wopɨngofoho.
25 I ngko oso hisoˈno sɨmeho hiˈntnnono uyonji huno ole niyohi, Ngko sekwoˈnji humahmˈmo Anɨtuye syoho neˈno mjɨmɨhwasi sekwoe sɨmeho hiˈntnnohino uyoso

engo imoˈnɨngkuhwosoˈno sɨmeho wopɨngo mɨkunɨmposo
wasemoˈnɨmontonoho.
26 Oseso ngko sekumo apaˈno seˈmahonɨˈmo sekwo
ngkineˈno sɨmonyo ikuji sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas
Kɨlaisɨye yofe wohoˈnomantɨfeho.

Aˈamu Filipai soˈnji Poulɨˈnji nomajokuˈnɨngkuji Jisasɨmneˈno tohino womantɨfeho.

27 U, ngko sekumo moseˈmasoˈnjo ime sohonta sɨkuno
huhwo huhwi sekwo Jisas Kɨlaisɨye hungkuno tɨfi
inɨngkakuji wopɨngoˈnohini fosyohumamno. Ose ifijoˈmanji
ngko sekumneˈno hungkuno upaˈnɨˈmaleso olenoho. Sekwo
sɨmeho angaˈnohino soˈnji nomajokuˈnɨngkuji sekwo
Anɨtuye hungkuno aˈamu somo lutɨhwafɨkujoˈno hofɨko
Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyantɨfeho. Aˈamu
fehohnjo Anɨtuye hungkuno nakwolaho selɨkujoˈno sekwo
yokumpohˈnyo neˈno lohofɨkuji kakoe hungkuno neˈno
wolutɨhwantɨfeho. Osoˈno upaˈnɨˈmo.
28 Sekwo oso paˈnyo nomajokuˈnɨngkuji sekwoe
mango sohwamneˈno iyoho masenonehoho. Oˈo, sekwo
Anɨtumneˈno yokumpohˈnyo filohopmno. Ose ikujoˈno
mango sohwa hofɨko nosehonɨngkuji huno ole uyono.
Nakwo tɨkanomneˈnwoho. Hwapɨngoso Anɨtu kako
hofɨkimo yokumpohˈnyo sosofitofosyohumentanɨngki
uhwonalokuhwono. Oso hunoso Anɨtu kako sekwoe mango
sohwamo uyɨmontonoho. I sekwo huno ole waseyono.
Anɨtu kako sekumo sefoˈmawoˈnɨngkiso sohwonji sekwo
kakoˈnji songo neˈno humantokutnne kuyoho.
29 Sekwo aˈamu Anɨtuˈnji makotɨkuˈnyo sokumo Anɨtu
yahino hufaˈu sekwoe sɨmeho wopɨngo semokiyoˈne
sejapmmentisofoho. Nomˈne angaˈno sejapeso olenoho.
Sekwo Kɨlaisɨye yokumpohˈnyo sefoˈmayoˈne somo
sɨmeho hiˈntnnono uyalokwofo. Nomˈne sejopalokunjoso
olenoho. Sekwo Jisas Kɨlaisɨmneˈno tohino womantɨfeho.
30 Hohonta ngko sekwoˈnji humamentohe sohonta
sekwo ngkimo nto nohonɨmentohofofoho. Ngko
Anɨtuye hungkuno aˈamumo ujosoˈno ikujoho paˈnɨngo
syoho yokumpohˈnyo imotefoho. I olohonta sekwo
upoˈnalokwofo. Ngko oso paˈnyo neˈno yonji olohonta
tango neˈno malokweno. Sekwo olo soˈno huno
waseyono. Sekwo ngkoˈnji majopohiˈnɨmentɨhwone soˈno
Anɨtumneˈno yokumpohˈnyo lohofontani yoˈmayo tangoso
hinjohoˈnɨmo neˈmalofoho.

2

Nakwoe yofe monje esyɨhwasi nomˈne aˈamu somneˈno hitoho wonalofono.

1 Sekwo Kɨlaisɨˈnji makotɨkuˈnyo soˈne yokumpohnˈnyo lalohokwofo. Jisas Kɨlais sekumneˈno hitoho uloˈmentiso soˈno sekwoe sɨmeho wopɨngo lasemoˈnɨngkohoho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sekwoe sɨmehomo humentanɨngki kakoˈnji sɨmeho afa inontɨfi kakoe hungkunomo tɨfi linɨngkowalokwofo. Sekwo nomˈne aˈamu somneˈno hitoho selofahonɨngki sekwo hofɨkineˈno hitoho laselokwoho.

2 Sekwo eno ntɨfijoˈmanji sekwo huno angaˈno inɨngkuji sɨmeho afa inɨngkuji sekwo nje sɨmeho wopɨngo wonɨmokantɨfeho. Osoˈno sekwoe sɨmehoso angaˈnohinoˈnji fosyohumantokuno.

3 Sekwo huno sekumneˈnohini syafɨhuˈnɨngkutoho. Yoˈmayo yahino wonyo soˈnjo sekwoe yofe hoˈnomaˈnyoˈneso fohoˈnaopmno. Sekwo yokumpohnˈnyo imoˈnɨngkutoho. Oˈo, sekwo nomˈne aˈamu somneˈno hwahopo pawomno. Sekwo nomˈne aˈamufe honɨngkano wopɨngo somneˈno huno ole syafɨsyɨkutoho. Nakwoe yahinoso hofɨkimo yakoloˈnnyofoho. Ose syafɨsyɨkutoho.

4 Sekwo angaˈno angaˈnohino soku sekwoe yoˈmayo yoˈmayo osomnohini syafɨsyɨkutoho. Oˈo, nomˈne aˈamu somneˈno syafɨsyɨkuji ufoˈmapmno.

Kɨlais kakoe yofe monje ehinɨngkahonɨngki Anɨtu kakoe yofe hiso hoˈnɨmaˈmentisofoho.

5 Oso yahino wonyoangkafo Jisas Kɨlais imentiso paˈnyoso sekwoe huno afaˈnohini inɨngkuji tɨfi finɨngkamno.

6 Jisas Kɨlaisɨye yahinoso olenoho.

Jisas kako nakwoe hwaho lopo mape sohonta kako Anɨtu nehwo humamentisofoho.

I osoˈno Jisas kako oso yofe engo hwofiloˈnnyo somneˈno mosyafɨsiyoˈnjo yonto yofe osomo yokumpohnˈnyo mokemokosyohumammentisofoho.

7 Oˈo, nɨhuˈno awonoho. Jisas kako Anɨtuye humayo soˈnji yofe engoso yokumpohnˈnyo engo soˈnji nulɨkoˈmanto aˈmu hwahoponjosi aswo maˈmentiso sohwo Jisas kako yofe engo ane paˈnyoˈnjohwo imoˈnɨmentisofoho.

Kako syoho ulohofiyo paˈnyo imoˈnɨmentisofoho.

Aˈamu hwahoponjoso uhwonɨmentohofoso aˈamu hwahoponta ˈangohwo paˈnyo uhwonɨmentohofofoho.

8 Jisas huhwo sohwo kako kakoe yofe engo monje yasyonto kanɨngkwohwoe hungkunomo haloho poˈmɨwento kakoe peˈnyo soˈno eno ulonto peˈnɨmentisofoho.

Kakoe peˈnyoso aˈamu honɨngkano wonyoˈnjoso paˈnyoso
iyo hwojiyafɨkuˈnnyo somo peˈnɨmentisofoho.
9 Anɨtu uhwonɨmentisoso Jisas kakoe yofe monje nto
ehinɨngkahonɨngki uhwononto osoˈno Anɨtu Jisas
kakoe yofe yokintahopo hoˈnomaˈmentisofoho.
Oseso Anɨtu kako yofe nomˈne aˈamu somo hwofiloˈnnyo
uyɨmentisofoho.
10 Jisasɨmo Anɨtu kako oso yofeso uyɨmentisoso aˈamu ah-
womomjo soˈnji hwahoponjo soˈnji aˈamu poyo nto
peˈnɨmentohofo soˈnji Jisasɨmneˈno hwomtame ehu-
mafɨkuji kakoe yofe hoˈnomapitnneˈento Anɨtu yofe
engoso uyɨmentisofoho.
11 Aˈamu hopiˈnonohinofe mampahoso ole hoˈnonefoho.
Jisas Kɨlais sohwo kako nakwoe Hwe Engo hweho. Ose
ulɨkuji nanɨngkwohwo Anɨtu huhwoˈnjiye yofe yok-
intahopo neˈno waweno.

Nakwo aˈamufe pomponaho lopo wohumano.

12 Oseso nje aˈamu soku hohonta ngko sekwoˈnji humamentohe sohonta sekwo nje mampahomo nupaˈnontɨfi tɨfi nnɨngkapmmentohofofoho. I olohonta ngko sekwoˈnji mohumayoˈnjo kengopo humentanɨˈmo sekwo nje mampahomo tɨfi neˈno nnɨngkapmno. Anɨtu sekumo asomo setɨmayo soˈno huno syafɨsyɨkuji kakineˈno syoho yokumpohnˈnyo fiyɨmno. Sekwo huno ole fɨsyafɨhupmno. Nakwo Anɨtuye sɨmeho tango ifɨsyumofanoho lɨkuji sekwo iyoho senɨngkuhwosoˈno Anɨtumo aho yokumpohnˈnyo fɨkemokosyohumamno.

13 Nakwo huno nayohoho. Anɨtu nakwoe sɨmeho moˈmo syoho yalokunjo soˈno Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umoˈnyoˈne yoˈmayo syoho ifitnneˈento lɨmentiso soˈno Anɨtu kako kakoe yokumpohnˈnyo nejapɨhwosoˈno kakoe syohoso uyantanoho. Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkayoˈne hunoso Anɨtu kako nejapɨwoˈnɨngkisofoho.

14 Yoˈmayo syoho kɨko fiyo kilɨwoˈnɨngkohofo soˈno kɨko wonyo hungkuno ulohotoho. Yoka ulohotoho. Oˈo, oso yahino hiso fohoˈnamofo. Sekwo yoˈmayo hopiˈnonohino iwoˈnɨngkohofoso sɨmeho wopɨngoˈnji fikuno.

15 Eˈwa, sekwo oso hiso ifijoˈmanji sekwo Anɨtuye mehomi soku olo hwaho loponjo aˈamu honɨngkano wonyo piˈnɨngoˈnjo lopo nohumentanɨngkuji sekwo honɨngkano wonyo ane wopɨngoˈnohini uyantɨfeho. Oseso aˈamu nomˈne nosehonɨngkuji sekwoe yahinoso wonyofoho maselɨfitnnehofo. Sekwo aˈamu Anɨtuˈnji humalofo soku aˈamu olo hwaho lopo sɨkwoˈmjo hoˈmo humalofo somo sekwo hntokwaliyo pomponaho hopa lɨswahonɨngkuji

16 oso sekwo An+tuye hungkuno songo ne'no
humayo'neso hungkuno wolut+hwant+feho. Ose'manji
Jisas K+lais+ye S+kuno Engo somo ngko sekumne'no
s+monyo uy+monnoho. Hwap+ngoso yo'mayo syoho
sekumne'no siki imentohe'maho. O'o, syoho homo somo
ne into'nowentan+ngkuhwososo uhwon+monnoho. Oso'no
ngko sekwoe yofe woho'noma'monnoho.
17 A'amu An+tune'no yahu sojopo fonjok-
isasy+wo'n+ngkohofo hopaso sekwo An+tumne'no s+meho
hi'ntnnono uyont+fi sekwoe s+meho, huno, afa inont+fi
yo'mayoso An+tumo uy+mentohofofoho. Oso hopaso
sekwo ngkine'no s+monyo ifijo so'no nje hon+yoso hof+ko
wofonjon+s+humant+fit+keno. Ngko huno maniyohoyohoho.
I oso hiso imo'n+ngkuhwoso'no'manji nje s+meho wop+ngo
wan+mo'n+montonoho. Oso'no olo s+meho wop+ngo hiso
ngko sekumo womotasefohi'n+monne'no yohono.
18 Oso pa'nyoso sekwo ngkine'no s+meho wop+ngo
wasemo'nono. Nakwo nufohi'n+ngkuhwasi s+meho
wop+ngo wonamo'n+montonoho.

Poul kako Timouti sohwoe hungkuno mt+'mokumentisofoho.

19 Ngko sekwoe angopono Timoutimo l+hwat+mne'enji
Hwe Engo Jisas K+lais+mo jomo ulalokweno. Kako
oso hiso'no hon+ngkano somo hwosampesoso ngko
we'enepi wol+hwat+monne'no yohono. Timouti kako
nose'mahwosi ngkimo asomo non+'mahwosi sekwoe
hungkuno yo'mayo se'maso so'no want+montonoho. Ngko
nupa'n+'mo sekwoe hungkuno hiso ngkimo yokumpohn'nyo
wan+sosofito'montonoho.
20 Timouti huhwo sohwo kako sekwo'nji s+meho afa in-
alokwofo sohwo nom'ne a'amu kako pa'nyo sohwo olopo
mohumuyoho. O'o, Timouti'nji nekwoe s+meho sekumne'no
afa in+wo'n+ngkuhwoyo.
21 A'amu nom'ne sohwa hof+ko An+tumne'no s+meho
nto iwolo'mokumentohofo sohwa hof+ko hof+koe huno
syohomnohini syaf+sy+wo'n+ngkohofofoho. Hof+ko
Jisas K+lais+ye syoho somne'no huno mosyaf+siyo'njo
y+wo'n+ngkohofofoho.
22 Oso'no sekwo huno seyohoho. Timouti sohwo
kako hwe wop+ngo hweho. Mehomi sohwa hof+ko
homn+ngkwohwosamo ufo'mawo'n+ngkohofo hopaso Timo-
uti sohwo Jisas K+lais+ye syohomne'no n+fo'mawo'n+ngkiso
hweho.
23 Ngkimo yo'mayo n+'mane so'no huno nihwoso'no Tim-
outimo wol+hwat+mo.

24 Ngko sekwoe ango sopo seˈmayoˈne Anɨtu
honɨngkano nɨmofiyoˈne jomo ulalokweno. Ngko
honɨngkano nonɨmofihwosoˈno ngko sekumo weˈenepi
woseˈmaˈmonnoho.

Poul kako Epeefɨloutaitas sohwoe hungkuno
mtɨˈmokumentisofoho.

25 Ngko huno ole niyohi, ngko nenɨngkwaˈwehwo
Epeefɨloutaitas sekwoe ango poneˈno wolɨhwatɨmo eso
huno niyohoho. Kako ngkoˈnji Anɨtumneˈno syoho
yokumpohnˈnyo iwoˈnɨngkuhwoyo hweho. Hohonta sekwo
kakimo ngkiyepono uhwatɨmentohofɨhweho. Oseso kako
sekuneˈno ngkimo nɨfoˈmawoˈnɨngkiso hweho.

26 Sekwo Epeefɨloutaitas mnokino engo tɨpemaˈmentiso
soˈno upaˈnɨmentohofo soˈno kako huno piˈnɨngo
syasyefɨsyonto wasehonɨmonteˈno yalofoho.

27 U nehopi. Kako mnokino engo tɨpemanto
wapeˈnɨmonto imentisofoho. I osoˈno Anɨtu kakineˈno
hitoho uloˈmentisoso kako mapeˈnɨmmentisofoho. Oso
hitoho hiso kakineˈnohini uloˈmentisoˈmaho. Oˈo, ngko
huhwoˈnnontnneˈno uloˈmentisofoho. Anɨtu kako ole
lɨmento, Poulɨmo tango nomˈne nomˈne uˈmanohonto
Epeefɨloutaitas wopɨngo umokumentisofoho.

28 U nje sɨmeho wopɨngo nɨmoˈnɨngkahonɨngki sekuye-
pono wolɨhwatɨmneˈno yohono. Kako sekumo apaˈno
seˈmahwosoˈno uhwonɨngkuji sekwoe sɨmeho wopɨngo
wasemoˈnɨmontonoho. Osoˈno nje sɨmehoso nohayo wan-
imontonoho.

29 Sekwo kakimo nuhwonɨngkuji sekwo Anɨtumneˈno
sɨmonyo yalokwofo soˈno sekwo sɨmeho wopɨngo uyɨkuji
utɨmapmno. Sekwoe aˈamu Epeefɨloutaitas oso hwoe
yahinoˈnjo paˈnyo sohwamo uhwonɨngkuji osohwafe yofeso
fohoˈnomapmno. Osoˈno sekwo hofɨkoe hungkunomo
hofiyoˈno fohoˈnomapmno.

30 Sekwo ikanopo humantɨfi Poulɨmo pipi ufoˈmaneˈentɨfi
Epeefɨloutaitas uhwatɨmentohofofoho. Kako ngkimo
nonɨˈmanto kako Jisas Kɨlaisɨye syohomnohini huno
syafɨsyonto kako weˈenepi wapeˈnɨmonto imentisofoho.
Aˈamu oso paˈnyo sohwamo hofɨkoe yofe fohoˈnomapmno.

3

Aˈamu Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyo oso aˈamu sohwo
kako aˈamu ne hweho.

1 Nje aˈamu soku, ngko hungkuno sekuneˈno
mtɨˈmokalokwe loso wesojwaoˈmneso olenoho. Sekwo
nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨmneˈno sɨmonyo fiyɨmno.

Ngko olo hungkuno apaˈno selalokwe soˈno pisoˈmoˈnyo
mannɨngkiyohoho. Oˈo, sekumo sefoˈmayoˈnefoho.
2 Sekwo aˈamu hwasyo lɨwoˈnɨngkohofo sohwamneˈno
iˈwaho ntoˈno fiyɨmno. Hofɨko sekumo hofɨkoe honɨngkano
hohontajo somo upesemotowantɨfeˈno yalokwofo. Osoˈno
sekwo hwe sohwasimo sekwoe aˈapahoso sɨhu wosekolo-
fantɨfeˈno yalokwofo.
3 Aˈamu huhwo sohwa hofɨko sɨhu koloˈnɨwoˈnɨngkohofo
sohwa hofɨko hofɨkoe hwasyo hungkuno ole
losetɨhwalokwofo. Sekwo Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono
uyɨkuji hwe sohwa aˈapaho sɨhu koloˈnɨfijoˈmanji
Anɨtuye aˈamu ne umoˈnantɨfeho. Oso hwasyo hungkuno
losetɨhwalokwofo. Nakwo Anɨtuye aˈamu ne hnˈnwi kakoe
Towahunoˈnji nohumentani Anɨtu ne sohuneˈno hwomtame
yɨhumawoˈnɨngkuhwoneˈnwoho. Oso yahino hiso aˈapaho
sɨhu koloˈnyo yahino somo yakoloˈnnyofoho. Jisas kako
nakumo naloho'mentiso soˈno syafɨsyontani oso hisoˈno
isamoyoka ulɨwoˈnɨngkuhwoneˈnwoho. Yoˈmayo yahino
nakwoe aˈapahopo yososo Anɨtuye aˈamu ne imoˈnyoso
mmoˈnanehwono.
4 Yoˈmayo yahino nakwoe aˈapahopo yososo u yoˈmayo
yofe mokosyohumasoso u yoˈmayo syoho yososo oso hiso
Anɨtuye aˈamu ne imoˈnyoˈneso nɨfoˈmantontentesi ngko
nomˈne aˈamu sohwamo nuyakolohmˈnesohilo. I osoˈno
ngko nje yofe nohoˈnomaˈnɨˈmnesohilo.
5 Hwapɨngoso olenoho. Nje naˈu ngkimo aswo
nɨmahonɨngki sɨkuno aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne
mtaˈni hufaˈu sɨhune iˈmofopahonɨngki nje aˈapahomo
hofɨko sɨhu nɨkoloˈmentohofofoho. Ngko aˈamu Isɨlael
hwoˈnyoho. Ngko Mpenyaminɨye temtitofo mtaˈango
hwoˈnyoho. Ngko Hipɨlu hungkunoˈnjo hwoˈnyoho. Aˈamu
Juta sohwafe yahino hopiˈnonohino somo inɨngkamote
hwoˈnyoho. Ngko aˈamu Falisi imoˈnonji hofɨkoe
honɨngkano hungkunoso hopiˈnono aho yokumpohˈnyo
kemokosyohumawoˈnɨmentohefoho.
6 Ngko aˈamu Juta sohwafe yahino soˈno
nɨmoˈnɨngkahonɨngki aˈamu Jisas Kɨlaisɨmo
inɨngkawoˈnɨngkohofo somo fonjahumotefoho. Aˈamu
Jutafe honɨngkano hungkuno somo inɨngkayo soˈno
nohonɨngkuji wontantɨfe kɨko honɨngkano wonyo nɨhuˈno
ane hwosoho.
7-8 Yoˈmayo hohontajo ngko yahino wopɨngo imote soˈno
yofe engo nomanji, Wopɨngo hwoˈnyoho, ko hnnonji Jisas
Kɨlaisɨmneˈno huno itoˈno niyahonɨngki hohontajo yahino
sikinjofoho. Kɨlais Jisas kako nje Hwe Engo sohuneˈno
huno tɨpemanji oso huneˈnohini ngko huno niyohoho.

Kako neˈnjo hweho. Kako yoˈmayo hwahoponjo somo hwofiloˈnnyo hweho. Osoˈno ngko yoˈmayo yahino wopɨngo soˈno syafɨhuˈmoteso yahwoyoho paˈnyofoho lonji Anɨtuye aˈamu ne imoˈnyoˈneso monɨfoˈmanehoho. Oˈo, Jisas Kɨlais kako ntohoˈmentiso soˈno aho yokumpohnˈnyo kemokosy-ohumanji

9 ngko Jisas Kɨlaisɨmo ufohiˈnɨmentohefoho. Yoˈmayo honɨngkano hungkuno somo hofiyoˈno inɨngkamote soˈno Anɨtu kako kɨko wopɨngo hwosoho. Ose manjofoho. Oˈo, ngko Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono umentohe soˈno wopɨngo hwosoho ose ntɨmentisofoho.

10 Ngko olo angaˈnohino losoˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Jisas Kɨlaisɨmneˈno huno ntoˈno syafɨsyɨˈmo oso Jisas lɨkaˈmentiso sohontajo yokumpohnˈnyo maˈmentisoso sɨkuno huhwo huhwi wonɨfoˈmaˈmontonoho. Osoˈnji Jisas kako tohino maˈmentiso soˈnji ngko kakoˈnji majopohiˈnɨngkono. Jisas kako poyo peˈnyo soˈno iyoho munyoˈnjo yonto peˈnɨmentiso hopaso ngko neˈno nohumahmˈmo poyo peˈnyo soˈno iyoho mannɨngkohoyohoho. Osoˈno nɨmoˈnɨngkohoho.

11 Ngko ose iˈmo Jisas apaˈno ntɨkafo soˈno wohontohuma-monnoho.

Poul kako mjakeˈwe hnnyo somjo hohwafo somo iˈmofayoˈne syoho yokumpohnˈnyo imentisofoho.

12 Ngko ole maselɨmnehono. Ngko honɨngkano wonyo aneˈnjo Jisas Kɨlais paˈnyo nto imoˈnɨngkohono. Oˈo, ose maselɨmnehono. I osoˈno ngko Jisas paˈnyo umoˈnɨmonneˈno syoho engo yalokweno. Jisas kako ngkimo kakoe aˈamu ne imoˈnyoˈne nto nɨmaˈmentiso soˈno ngko Jisas paˈnyo umoˈnɨmonneˈno syoho yalokweno.

13 Nje aˈamu soku, ngko Jisas honɨngkano wonyo aneˈnjo paˈnyo nto imoˈnɨngkohono, ose mosyofɨsyalokuyohono. Yoˈmayo imote soˈnji yoˈmayo nɨˈmaˈmentiso soˈntnno inɨngo mofonji huno mosyofɨsyalokuyohono. Oˈo, oso nohoˈnasyonji oloˈnohini syofɨsyalokweno. Yoˈmayo tɨfi noˈmo maˈmne soˈno syafɨsyonji osoˈno syoho wokinoˈnjo yalokweno.

14 Aˈamu mjakeˈwe hnnontɨfi hohwafo somo hoˈyango mayoˈne iˈmofawowoˈnɨngkohofo sopo ngko iˈmofayoˈne syoho yokumpohnˈnyo yalokweno. Oso hopo sopo iˈmofahoˈmeˈno Anɨtu kako oloso wontapmmontonoho. Jisas Kɨlais kako ngkimo yoˈmayo ntohoˈmentiso soˈno ngko kakoˈnji songo neˈno nohumantɨˈmne hwoˈnyoho. Oso nje hoˈyangofoho.

15 Aˈamu Jisas Kɨlais kakoe hungkunoso toyo
yamoˈnyo soku sekwo olo nje huno sejapoheso
mafɨkuji oso paˈnyo hmmoˈnɨmno. Aˈamu fehohnjo
soku, sekwoe hunoso nomˈne kengoˈmanji Anɨtu
kako oso hisoˈno nosetɨhwahwosi sekwoe huno somo
wehohosasehumontonoho.
16 Oseso Anɨtu kako yoˈmayo nto setɨhwamentiso
somo aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumafɨkuji tɨfi
finɨngkamno.
17 Nje aˈamu soku, sekwo nje yahino iwoˈnɨngkohe somo
nnɨngkopalokwofo somo nuhwonɨngkuji finɨngkamno.
18 Olo soˈno ngko sɨkuno piˈnɨngo engo somo selɨmentohe
sohwoˈni olohonta ngko apaˈno selonji nje tɨmo mtaˈni
tɨmijo nɨswahopohoho. Hwapɨngoso aˈamu piˈnɨngo engo
hofɨko Jisasɨye honɨngkanomo inɨngkayo soˈne poji yon-
tanɨngkofi uhwononji tɨmijo nɨswopalofoho. Oso aˈamu
huhwo sohwa hofɨko Jisas Kɨlais iyo hwojiyafɨkuˈnnyo somo
peˈnɨmentiso sohwoe mango hwafoho.
19 Yoˈmayo wonyoso hofɨkoe sɨmeho sohwo
umo lonte sohwo hofɨkoe anɨtuyoho. Osomo
inɨngkawowoˈnɨngkohofofoho. Hofɨko yoˈmayo yoˈmayo
yahino wonyo yontɨfe somneˈno hofɨko wonɨmango
munɨwoˈnɨngkisofoho. Osoˈno hofɨko hwaˈmo hwaˈmɨngo
iwoˈnɨngkohofoho. Hofɨko yoˈmayo hwahoponjo
somneˈnohini syafɨsyɨwoˈnɨngkohofofoho. Oso aˈamu hiso
hofɨko tɨkanomnefoho.
20 I oseso nakwo hnˈnwi ahwomomjo Anɨtuye an-
gomneˈnwoho. Nakwoe hwe engo Jisas Kɨlais kako ahwomo
mtaˈni kako asomo pɨhwosi asomo netɨmayoˈne hontohu-
malohwono.
21 Jisas Kɨlais huhwo sohwo kako kakoe yokumpohnˈnyo
engo soˈnji kako yoˈmayo hopiˈnonohinoso kakimo
enjwaˈmo hoˈnasyɨhwosi womokosyohumamontonoho.
Oso yokumpohnˈnyo engo hisoˈnji kako nakwoe aˈapaho
wonyoso wae yaofɨhwosi kakoe aˈapaho songo paˈnyo
nomˈne wonyoangkafoso wonejapmmontonoho.

4

Poul kako aˈamu Filipai somneˈno honɨngkano hungkuno ulɨmentisofoho.

1 Oseso nje aˈamu soku, sekwo nje syoho somneˈno
hoˈyango mayo paˈnyo kuyoho. Sekwo nje sɨmeho
wopɨngo nɨmokuwoˈnɨngkohofo kuyoho. Sekwo nakwoe
Hwe Engo sohune selontnne soˈno huno syafɨsyɨkuji sekwo
yokumpohnˈnyo filohopmno.

2 Siko Youtiya kinonji Sintike kinonji siko nje mu
sofahusi siko nje hungkunomo upaˈninyo. Siko
Jisasɨmo ufohiˈnɨmentisiyo soˈno yoka hungkuno
hnnɨwoˈnɨngkisiyoso nohoˈnaofohosɨsi siko sɨmeho afa
hmninyo.
3 Oso hungkuno weˈeso aˈmu sofaˈumo ulonji i kɨko
ngkoˈnji syoho afaˈnono nehopi iwoˈnɨngkuhwoyo so-
hwosimo hungkuno wakilɨmneˈno yohono. Kɨko oso aˈmu
sofaˈu siko yoka majoˈnjo sofaˈumo ufoˈmaho. Siko oso
aˈmu sofaˈu siko ngkoˈnji Jisas Kɨlaisɨye hungkuno syoho
somneˈno nɨfoˈmaˈmentisiyo faˈuyoho. Oso faˈuˈnji nomˈne
hwe Kɨlemenˈnji nomˈne sohwanji hofɨko ngkoˈnji syoho
afaˈnono imentɨhwonefoho. Aˈamu hihnˈnwiye yofeso
Anɨtuye iyoswo songo neˈno humayo somo weho.

4 Sekwo sɨkuno huhwo huhwi sekwo nakwoe Hwe Engo
sohuneˈno sɨmonyo fiyɨmno. Ngko apaˈno waselɨmneˈno
yohono. Kakineˈno sɨmonyo fiyɨmno.

5 Aˈamu nomˈneso sekuneˈno ole wosesyofɨsyantɨfeho.
Aˈamuso hofɨko sekumo wonyo selohopijo soˈno sekwo
aku muyoˈnjo soˈno nosehonɨngkuji wopɨngofoho huno
uyɨmontonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako
weˈenepi wapmmontonoho. Oseso sekwoe humayo soˈno
ntoˈno fɨsyafɨhupmno.
6 Sekwo yoˈmayo soˈno huno piˈnɨngo engo
syafɨsyɨkutoho. Oˈo, sekwo yoˈmayo soˈno umofonyo ikuji
sekwo Anɨtumo jomo ulɨkuji isamoyoka ulɨmno.
7 Anɨtu sɨmeho pompenjiyo nejapɨwoˈnɨngkisoso aˈamu
hwahoponjo hnˈnwiye huno nayɨwoˈnɨngkiso somo
yakoloˈnnyofoho. Nakwo Jisas Kɨlaisɨˈnji ufohiˈnontani
kako nakumo sɨmeho pompenjiyo nejapɨwoˈnɨngkisoso
nakwoe huno somo wopɨngo nemokosyohumaho.

8 U nje aˈamu soku, ngko hungkuno nomˈne angaˈno
waselɨmonneˈno yohono. Sekwoe hunoso oleˈnohini
fɨsyafɨhupmno. Yoˈmayo neˈnjo soˈno yoˈmayo wopɨngo
soˈno yoˈmayo itoˈnohino soˈno huno fɨsyafɨhupmno.
Yahino wopɨngo somnohini fɨsyafɨhupmno. Aˈamu
yoˈmayo wopɨngoˈnohini iwoˈnɨngkohofo osoˈno huno
fɨsyafɨhupmno. Wonyo soˈno nosyafɨsyɨkutoho. Sekwo
yoˈmayo Anɨtumneˈno isamoyoka ujo osomnohini
fɨsyafɨhupmno.
9 Yoˈmayo yahino ngko losetɨhwamentohe maˈmentohofo
soˈnji yoˈmayo ngkineˈno upaˈnɨmentohofo soˈnji yoˈmayo
yahino imentohe somo uhwonɨmentohofo soˈntnno huno
syafɨsyɨkuji tɨfi nnɨngkapmno. Ose ikuji Anɨtu kako

s+meho wop+ngo nejapmmentiso sohwo sekwo'nji wohuma-
montonoho.

Poul kako a'amu Filipaiso hamniyoho umentohofo'no isamoyoka ul+mentisofoho.

10 Hohonta sekwo ngkine'no huno ne'no ko syan+f+syont+fi
s+meho afa ntopalokwofo so'no nt+hwayo'ne hon+ngkano
mot+pema'mmentohofofoho. I olohonta sekwo
not+pemant+fi ngkimo hofiyo n+fo'mantokwofo so'no nje
s+monyo iyoso m+kun+mposofoho. Ngko s+monyo yonji
An+tumo isamoyoka ulalokweno.
11 Ngko yo'mayo so'no jomo masel+mnehono. U ngko
umofonyo, u ngko yo'mayo hi'njo hwon+'manji ngko hunoso
olo'no syaf+sy+wo'n+ngkohono. U nje yo'mayoso ho-
ponoho. Ngko s+meho wop+ngo'nji wohumamonnoho. Ose
l+wo'n+ngkohe hwap+ngoso olenoho. Ngko nje huno hiyaso
wo'mojo so'no t+pemanji wop+ngo'nohini humaleno.
12 U ngko s+kuno nom'nemo ho'yango wosopayo'ne
umofonyo miy+'mo u ngko hoponoho. U, ngko s+kuno
nom'nemo mot+pemahm'mo ngko hoponoho. Oso'no
ngko ho'yango wosopayo momaso'njo iyoso'no huno
mosyof+syalokuyohono.
13 Oso huno hiyaso wo'mojoso olenoho. Jisas K+lais
kako kakoe yokumpohn'nyo'nji n+sosofitofo'ne so'no
yo'mayo n+'mante so'no ngko s+meho wop+ngo'nji
humawo'n+ngkohe hwo'nyoho.
14 Yo'mayo tangoso ngkimo n+'mahon+ngki sekwo ngkimo
n+fo'malokwofoso wop+ngofoho.
15 Sekwo hwe moya'mi Filipainjo soku sekwo ngkine'no
huno moi'wonoho. Hohonta ngko sekwo'nji humanji
K+lais Jisas+ye hungkuno loset+hwoma'mentohe sohonta
ngko hwaho Masetouniya ul+ko'mahon+ngko oso hohoso-
honta sekwo ngkimo n+fo'ma'mentohofofoho. An+tuye
a'amu nom'ne angoponta'angoso mon+fo'masofoho. O'o,
sekwo'nohini n+fo'ma'mentohofofoho.
16 Ou ngko ango Tesolounika humentan+ngko
sekwo ngkimo s+kuno anga'no anga'nohino somo
n+fo'ma'mentohofofoho.
17 Sekwo ngkimo n+fo'malokwofoso wonyoangkafofoho.
Oso hiso'no ngko s+monyo yalokweno. I oso'no sekwo
yo'mayo nom'neso ntapmno masel+mnehono. O'o, sekwo
ngkimo yo'mayoso ntap+wo'n+ngkohofoso uhwononji huno
ole niyohi, sekwo An+tumne'no huno engo syaf+syont+fi
kakoe syoho somne'no huno ne'no syaf+syont+fi sekwo
ngkimo yo'mayoso n+fo'mawo'n+ngkohofo. Oseso An+tu

kako yo'mayo wonyoangkafoso sekumo aku wosejapm-
montonoho. Oso hiso'no sɨmonyo mɨkunɨmposo yalok-
weno. Oso sɨmonyo iyoso yo'mayo ntapɨwo'nɨngkohofo
somo yakolonoho.
18 Olohonta sekwo ngkimo yo'mayo ntapmmalofoso
hoponoho. Ngko umofonyo miyɨmnehono. Yo'mayo
Epeefɨloutaitas sekumta'ni manto nɨmotapmmasoso
ngko nto ma'malefoho. A'amu Anɨtumne'no yahu
fonjokisasyɨwo'nɨngkahonɨngkofi Anɨtu sɨmeho
wopɨngo umo'nɨwo'nɨngkiso hopaso sekwo ngkimo
yo'mayo ntopahonɨngkofi Anɨtu kako sɨmeho wopɨngo
umo'nɨngkohoho.
19 Jisas Kɨlais yo'mayo hwapɨngo sohwo'nji
ufohi'nɨmentohofo so'no nje Anɨtu kako sekwo yo'mayo
so'no umofonyo ifijo so'no wosejapmmontonoho.
20 Nakwoe Anɨtu sohwo kako nanɨngkwohweho. Os-
eso nakwo kakoe yofe so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji
sɨkuno engolopohamo woho'nomehwano. Hungkuno ne-
hopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

21 Sekwo Anɨtuye a'amu Jisas Kɨlaisɨmo
ufohi'nɨmentohofo sokumo ngko nje a'amufo selalokweno.
A'amu ngko'nji humalofo sohwa hofɨko sekune'no, nakwoe
a'amufo selalokwofo.
22 Anɨtuye a'amu olopo humalofo hopi'nonohinoso hofɨko
nakwoe a'amufo selalokwofo. Oso hwe engo hwaho mokosy-
ohumawo'nɨngkiso Sisa sohwoe angomo humalofo a'amu
fehohnjoso hofɨko sekune'no nakwoe a'amufo eso nɨhu'no
yokumpohn'nyo selalokwofo.
23 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais sohwo kako sekumo
wopɨngo waselohofono. Nje hungkunoso osohopeho.

Koulousi
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Koulousi somne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-nain*'nji (29) *teti-wan*'nji (31) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul kako a'amu Koulousi somne'no mtɨ'mokumentisofoho. I oso'no ango Koulousi hopo sopo ne'no a'amu 'Apousel' Sohwafe Syoho iyoswo somo Poul oso ango Koulousi sopo i'mofayo so'no mamtɨ'mokinyofoho. Oso iyoswo mtɨ'mokiyo hwapɨngoso olenoho. Ango Koulousi sopo a'amu *Nousɨtik* osohwa humunyoponoho. Oso a'amu hiso hofɨko Jisasɨmo inɨngkunyo Koulousinjo sofe sɨmeho hi'ntnnonohino somo wonyo umokontanɨngkofi Poul kako olo iyoswo loso hofɨkimo ito'no mɨhwajiyo'ne mtɨ'mokumentisofoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno sɨmo'mjoso olenoho. Jisas sohwo yo'mayo hopi'nonohino somo yakolo'nyo hweho. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1-2 Ngko Poulɨ'ni Kɨlais Jisasɨye hungkuno a'amumo uyohojɨku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Anɨtu olo syoho loso'no kakoe huno mta'ni nɨhwosopo'mentisofoho. Ngko'nji nenɨngkwa'wehwo Timouti'nji nekwo nohumentai olo iyoswo loso sekwo a'amu Koulousi sokune'no mtɨ'mokalokuhwayo. Sekwo Anɨtuye a'amu soku Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi kakine'no yokumpohn'nyo lohokwofo. Oso'no emo'nɨngkohoho. Nanɨngkwohwo Anɨtu kako sekumo yo'mayo wopɨngo selohofɨhwosi sekwoe sɨmeho pompenjiyo wosejapmmontonoho. Oso'no emo'nɨngkohoho.

A'amu Koulousiso hofɨko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofofoho.

3 Nekwo jomo ujoso engolopohamo nekwo sekune'no isamoyoka nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye Mpohune'no isamoyoka ulalokuhwoyo.

4-6 Hwapɨngoso sekumne'no hungkuno ole upo'nalokuhwayo. Hohonta sɨmo'mo ne'mo Anɨtuye hungkuno wopɨngo se'ma'mentiso sohonta sekwo haloho po'mentohofofoho. Yo'mayo wopɨngo Anɨtu sekumne'no

selohofone so'no ahwomomo womantɨfeho. Oso'no sekwo Kɨlais Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono nehopi uyontɨfi Anɨtuye hwe moya'mi hopi'nonohino soku sekwo sɨmeho afa inalokwofo. Anɨtuye hungkuno wopɨngoso se'ma'mentiso hopaso ango yawojo'meemo u'malofoho. Hungkuno wopɨngo loso upa'nontɨfi yahino wopɨngo yalokwofo. Sekwo oso hungkuno sɨmo'mo upa'nɨmentohofo sohonta Anɨtu sekumo sefo'mayo'ne so'no huno seyahonɨngki oso yahino wopɨngo somo ema'mentohofofoho.

7 Epeefɨlos sohwo kako Anɨtuye hungkuno wopɨngo hiso losetɨhwamentiso so'no sekwo kakine'no huno seyohoho. Osohumo nekwo kakine'no sɨmeho afa uyalokuhwoyo. Kako Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo wopɨngo hweho. Kako nekwo'nji syoho afa'nonohino hweho. Kako hofiyo efo'mawo'nɨngkiso sohwo Kɨlaisɨye syoho somo wopɨngo mokosyohumawo'nɨngkohoho.

8 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kako sekumo sɨmeho afa inyo yahino wonyoangkafo sejapmmentiso so'no Epeefɨlos kako elɨmentisofoho.

Poul kako a'amu Koulousi somne'no Anɨtu yokumpohn'nyo utofo'ne Anɨtumo jomo ulɨmentisofoho.

9 Oso hungkuno homo somo sɨmo'mo upo'nontai nekwo oso homo somo Anɨtumo sekumne'no jomo ulomawo'nɨngkuhwoyo. Olo so'no jomo ulalokuhwayo,

Anɨtu sekwo yo'mayo ifitnne'ento lɨmentisoso sekwoe hunomo womehu'meesesyono.

Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako nosefo'mahonɨngkuhwosi sekwo Anɨtuye yahino wopɨngo so'no huno wopɨngo tɨpemafɨkuji Anɨtuye hunomne'no huno waseyɨmontonoho.

Oso'no jomo ulalokuhwoyo.

10 Oseso yo'mayo yahino wopɨngo nakwoe Hwe Engo hi umo'none somo sekwo inɨngkafijoso sekwoe yahino humayoso kakoe sɨmeho wopɨngo umokantɨfeho. Yo'mayo syoho sekwo ifijoso ne umo'nɨmontonoho. U sekwo Anɨtumne'no huno seyososo oso hunoso engo umo'nɨmontonoho.

11 Olo so'nji sekumne'no jomo ulalokuhwoyo. Nakwoe Hwe Engo sohwoe yokumpohn'nyo wonyoangkafoso kako yokumpohn'nyo setofɨhwoso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofɨkuji yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo sɨmeho wopɨngo'nji wohumantɨfeho.

12 Oseso sɨmeho wopɨngo'nji nohumafɨkuji nanɨngkwohwo Anɨtumo isamoyoka ulantɨfeho. Hwapɨngoso kako kakoe mehomi somne'no yo'mayo

wonyoangkafo ulohofoneso mapitnneˈento imentisoso sekwo mayoso hoponoho. Oso hiso Anɨtuye aˈamu hopiˈnonohino hnˈnwi pomponahopo humalohwone hnˈnwi nakwo womantanoho.

13 Hohonta mewoso sohwafe kanɨngkwohwo Seten kako sɨkwoˈmjohoˈmo yokumpohnˈnyo nemokosyohumamentisofoho. I olohonta Anɨtu kako kakoe Hwomu angaˈnohino sohumneˈno umoˈnalokunjo sohwoe temtitofomo menehumajɨˈmentiso hnˈnwi pomponahopo humalohwono.

14 Honɨngkano wonyoso nakumo nokiloˈmokomokonesyohumentanɨngki Anɨtuye Hwomu Jisas kako nakwoe honɨngkano wonyoso wae enaofonto nakumo isɨhutofonemaˈmentisofoho.

Kɨlais kakoe yahinoˈnji syoho ntnne hungkunofoho.

15 Nakwo Anɨtu sohumo muhwonyoˈnjo iwoˈnɨngkuhwone sohwo kakoe Hwomu Kɨlais aˈamu uhwonɨmentohofo sohwo kako Anɨtuˈnji nɨhuˈno afafoho. Anɨtu kako nakwoe hwaho yoˈmayoso mamtɨˈmokummentiso sohonta Jisas Kɨlais kako humamentisofoho.

16 I Anɨtu kakoe Hwomumo ulahonɨngki Kɨlais huhwo sohwo yoˈmayo ahwomomjo hwahoponjo kako mtɨˈmokumentisofoho. Yoˈmayo uhwonɨwoˈnɨngkuhwone soˈnji yoˈmayo muhwonyoˈnjo iwoˈnɨngkuhwone soˈnji kako mtɨˈmokumentisofoho. Kako Setenˈnji kakoe towahuno wonyo sohwanji mtɨˈmokumentisofoho. Kako aˈamu ahwomomjo sohwamo mokosyohumayo sohwanji aˈamu hwahoponjo sohwanji mtɨˈmokumentisofoho. Yoˈmayo hopiˈnonohino mtɨˈmokumentisoso Anɨtu kako Kɨlais kakimo enjwaˈmo hoˈnahumentisofoho.

17 Yoˈmayo mtɨˈmokumentisoso kako hwapɨngo hweho. Kakoe yokumpohnˈnyoˈnji yoˈmayoso hulɨˈmokomokosyohumawoˈnɨngkiso hweho.

18 Nakwo kakineˈno inɨngkawoˈnɨngkuhwone soˈnwi kakoe aˈapahoˈnwoho osoˈno Jisas nakwoe hwe mnokino engoˈnjo hweho. Nakwoe songo humayoso kako hwapɨngo hweho. Kako poyo peˈnɨngkahonɨngki Anɨtu kakimo nɨhuˈno sɨˈmomo neˈmo ulɨkaˈmentiso soˈno kako yoˈmayo hopiˈnonohino somo uyakolofonto mokosyohumayo hweho.

19 Anɨtu kako kakoe Hwomu Jisasɨmo uhwosopoˈmentisoso nje huno nje humayoso kako hopiˈnonohinoso womano lonto uyɨmentisofoho. Ose uyɨmentisoso Jisasɨˈnji kanɨngkwohwo Anɨtuˈnji sikoe humayo nɨhuˈno afafoho.

20 Yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji Anɨtuye
mangohwa imo'nɨmentɨhwoni'nwoho. I oso'no nakwo
Anɨtuye mango sohwana'nɨmne'no Anɨtu kako sɨmeho
afa unano lahonɨngki Jisas kanɨngkwohwoe hunomo
inɨngkowahonɨngki iyo hwojiyafɨku'nnyo somo a'amu
sohwa Jisasɨmo fonjinto'ofosyahonɨngkofi Jisas kakoe
honɨyo usɨhuma'mentiso so'no Anɨtuye sɨmeho pompengo
ifɨsyɨmo'mentisofoho. Oso'no Anɨtumo u'mayo'ne
honɨngkanoso nakumne'no hwosampo'mentisofoho.

21 U sekwo soku hohonta sekwo huno wonyo'nji nohu-
mantɨfi honɨngkano wonyo imotofo so'no Anɨtuye mango
sohwasi Anɨtu'nji mohumammotofo kuyoho. O'o sekwo
ikanopo humamotofo kuyoho.

22 I olohonta Anɨtuye hwomu sekumne'no poyo
pe'nɨmentiso so'no Anɨtu kakoe a'amu ne kako'nji
mokotɨku'nyo'ne mesehumatɨ'mentiso kuyoho.
Oso'no Anɨtu sehwosopo'mentiso soku kakiyepono
ipesemotasɨhwosi osopo sekwo honɨngkano wonyo ane'njo
wohumantɨfeho. Sekwo Anɨtuye sɨmanopo lohofɨkuji
wonɨmango masenonehoho.

23 I sekwo syoho ole fiyɨmno, Anɨtuye hungkuno ne somo
sekwo sɨmeho hi'ntnnono uyɨkuji kakoe honɨngkanomo
yokumpohn'nyo fɨkemokosyalohopmno. Yo'mayo
hwahoponjoso honɨngkano hwasyomo ipesomotaweloho.
O'o, yo'mayo hungkuno wopɨngo upa'nɨmentohofo somo
nusɨkwajɨkutoho. Hungkuno hiloso a'amu hopi'nonohino
olo hwaho lopo humalofo sohwamo u'mayo'nefoho. Ngko
Poulɨ'ni olo hungkuno wopɨngo homo losomne'no syoho
ulohofiyo hwo'nyoho.

Poul kako a'amu Koulousi somo ufo'ma'mentisofoho.

24 Ngko sekumo sefo'mayo'ne tohino malokwe so'no
sɨmonyo yalokweno. Hwapɨngoso sekwo Anɨtumo
inɨngkawo'nɨngkohofo soku sekwo Kɨlaisɨye a'apaho
fehohnjo kuyoho. Kɨlais kakoe a'apaho hn'nɨmo humaso
so'no nakwo a'amumo ufo'mayone tohino malokuhwone
so'no Kɨlais huhwo tohino malofoho. Oso tohino Kɨlais
malokunjoso ngko moi'wo esojwaofo'neso ufo'malokweno.

25 Anɨtu kakoe a'amu ne sokune'no syoho esotɨhwayo'ne
nɨhwosopo'mentiso hwo'nyoho. Oso'no sefo'mayo hiso'no
kakoe hungkuno hopi'nonohinoso wolosetɨhwamne'no
yohono.

26 Hohonta olo hungkuno hiloso nɨhu'no hiyaso'mo
wo'mojo so'no a'amu sɨmo'mo ne'mta'ango
hopi'nonohinoso mupa'nɨmmentohofofoho. I olohonta

An+tuye a'amu ne sohwamne'no olo hungkuno hiloso ut+hwa'nyopo nto i'mofapohoho.
27 Olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojo loso olenoho. K+lais kako sekwoe s+mehomo humaho. Oso'no hwangku sekwo An+tu'nji wonyoangkafopo humayo'ne sekwo hontohumalofo. Olo hungkuno wonyoangkafo loso a'amu Juta somne'nohin+'maho. O'o, a'amu temtitofo hopi'nonohino soku upa'n+fitnne'ento lonet+hwamentisofoho.
28 Oso'no nakwo Jisas K+lais+mne'no a'amu hopi'nonohino sokumo hungkuno yoloho'nohini loset+hwalokuhwono. I nakwo a'amu anga'no anga'nohino olo hungkuno loso huno hofiyo ehohosasiyo'ne so'no huno pi'n+ngo engo syaf+sy+wo'n+ngkuhwono. Hwap+ngoso nakwo ole namo'n+ngkohoho. A'amu n+hu'no hopi'nonohinoso hof+ko hon+ngkano wonyomne'no i'waho ikuji K+lais+mo in+ngkayo yahinoso engo imo'n+ngkuhwoso'no hof+ko a'amu ne imo'n+ngkuji An+tumo u'mapitnne'entani syoho engo yalokuhwono.
29 Olo syoho tohohmtnno'njo yalokwe loso nje yokumpohn'nyo'nj+'maho. O'o, K+lais Jisas kako kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentiso so'nji yalokweno.

2

A'amu Kouloussiso hof+ko s+meho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy+kujo'no yo'mayo hungkuno hwasyo somo wae weemop+fe.

1 Sekwo upa'n+mno. Ngko sekumne'no a'amu Laoutisiyanta'ango sohwa hnnonji a'amu nom'ne nje s+mano manohonyo'njo imotofo sohwa hnnontnne'no syoho engo yalokweno. Syoho engo hiso olenoho. Mpohumo sekumne'no jomo engo ulalokweno.
2 Ole so'no n+mo'n+ngkohoho. Sekwo yokumpohn'nyo ito'n+ngkuji s+meho fin+mno. Sekwo Jisas K+lais+mne'no huno ehohosahin+ngkuji K+lais ne sohune'no huno waseyono. An+tuye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso olohifoho. K+lais+yoho.
3 Yo'mayo huno wop+ngo hiyaso'mo wojoso wot+pema'mo liso'manji u K+lais+mo weho. Osohumta'ni wot+pema'monnoho. An+tuye huno m+kun+mposo hopi'nonohinoso K+lais+mo ehuhnnawo'nnyo hweho.
4 A'amu fihwo kako sekumo hwasyo hungkuno afofo'njo sel+hwoso'no sekwo mop+wasiyo'ne olo hungkuno loso ngko yolohoso selalokweno.
5 Ngko sekwo'nji mohumayo hwo'nyoho. I oso'no u nje huno somo ngko sekwo'nji hopa humaleno. Sekwo

Jisas hnneˈno sɨmeho hiˈntnnono engo uyontɨfi kakoe syoho hofiyo yalokwofo soˈno sɨmonyo yalokweno.

Nakwo Jisasɨmo ufohiˈnontani songo neˈno humayoˈneso nto maˈmalohwono.

6 Kɨlais Jisas sekwoe Hwe Engo imoˈnɨmentiso soˈno sekwo kakoˈnji hano femoyɨmno. Sɨkuno huhwo huhwi yoˈmayo seˈmaso soˈno Jisas sefoˈmayoˈne soˈno fisyafɨhupmno.

7 Iyo kako hwahopo ntaˈni afofo, mijo, yoˈmayoso mawoˈnɨngkiso paˈnyoso nakwo Jisas mtaˈni yokumpohnˈnyo nomehwasi nakwo iyo hopa engo imoˈnɨngkuhwasi yokumpohnˈnyo wolohofano. Oso paˈnyo nakwo hungkuno wopɨngo losetɨhwamentɨhwone somo sɨmeho hiˈntnnono engo uyɨmno. Yoˈmayo Anɨtu sekumneˈno imentiso soˈno sekwo isamoyoka ulɨkuji sekwoe sɨmehomo engo weesemofɨhwono.

8 Aˈamu hwasyo hungkunonji ifofo hungkunoˈnji nomokokiloˈmokokosesyohumanoho. Oso aˈamu ose sohwa hofɨko aˈmane hungkunoˈnji hwahoponjo hungkuno ntnneˈno wolosetɨhwantɨfeˈno yohofo. Hofɨko Kɨlaisɨye hungkuno masejofoho. Osoˈno sekwo huno itoˈno syafɨsyɨkuji sekwo iˈwaho ntoˈno fiyɨmno.

9 Hwapɨngoso Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyo kakoe huno hopiˈnonohinoso Kɨlaisɨye aˈapahomo ehuhnnamoˈnnyofoho. Kɨlais kako aˈamu hwahoponjo sofe aˈapaho manto olopo humamentiso sohwo Anɨtuyoho.

10 Osoˈno sekwo Kɨlaisɨˈnji humalofo soku Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyo nto seloho'maho. Kɨlais huhwo sohwo kako yoˈmayo towahuno yokumpohnˈnyo somo mokosyohumawoˈnɨngkiso hweho.

11 Aˈamu Juta sohwa nakwo Anɨtuye aˈamu hwonaˈnyoho lontɨfi aˈapaho sɨhu koloˈnɨmotofo hwafoho. I osoˈno sekwo Kɨlaisɨˈnji humalofo soku sekwo Kɨlaisɨye yahino wopɨngoso aˈapaho sɨhu koloˈnyo yahino somo uyohopoˈmentohofofoho. Osoˈno sekwoe aˈapahomo makoloˈnnyo kuyoho. Oˈo, sekwo huno wonyo soˈnji honɨngkano wonyo soˈnjimo hotɨjwamoˈnnyo hwasoho. Osoˈno hwahoponjo yahino wonyo yokumpohnˈnyo oso mtaˈni Jisas kako sekumo isɨhutofosemaˈmentisofoho.

12 Mijo kiyomayo huyoˈmango soˈno wosyofɨsyano. Mijomo kesojisyasiyoso olenoho. Nakwoe honɨngkano wonyo somneˈno Jisas peˈnɨmentiso hopa peˈnalokuhwono. I mijo mtaˈni lɨkafoso Jisasɨmo Anɨtu ulɨkaˈmentiso hopaso nakwo lɨkofalokuhwono. Nakwo Anɨtuye yokumpohnˈnyo hisomo sɨmeho hiˈntnnono uyalokuhwone soˈno Anɨtu kako Jisasɨˈnji songo humayoˈneso nelɨkofalofoho.

13 Hohonta sekwo sekwoe honɨngkano wonyo somo
mohotɨjwaofe sohonta sekwo temtitofo kengo soku Anɨtuye
hungkunomo tɨfi minɨngkayo so'no sekwo Anɨtumo
u'mayo'ne honɨngkanoso nɨhu'no awonoho. Osohonta
Anɨtu sehonɨmentisoso sekwo honɨngkano wonyo somo
humantɨfi poyo pe'nɨngkohofo hopa humentanɨngkofi
sehonɨmentisofoho. I olohonta Jisas kakoe songo humayoso
sejopahonɨngki Anɨtu songo semokonto sekwoe wonyo wae
yasemo'mentisofoho.
14 Oso honɨngkano hungkuno Anɨtu Mousesɨmo
uyɨmentisoso mokilo'mokosyohumanyo somo nakwo
hwotoho hmmentɨhwone so'no hungkuno hiloso sekwo
wonyo kuyoho nalɨmojofoho. Yo'mayo honɨngkano
wonyo nakwo imotohwoneso Anɨtu nomanto Jisasɨye
iyo hwojiyafɨku'nnyo somo meho'nasyonto moi'wo
imokumentisofoho.
15 Kɨlais kako iyo hwojiyafɨku'nnyomo poyo pe'nɨmentiso
sohonta kako Seten'nji mewoso sofe yokumpohn'nyoso
moi'wo imokumentisofoho. Anɨtu nje mango hwamo
utɨhwa'nyopo uyakolofohefoho ulahonɨngki Seten kako
wonɨmango unɨmentisofoho.

Nakwo Jisasɨ'nji poyo nto sape'nɨmentɨhwonefoho.

16 Anɨtu kako yo'mayo naloho'mentiso so'no a'amu
sekumo wosopayo'ne u mijo'ne honɨngkano hungkuno
selɨfijo'manji osomo sekwo tɨfi inɨngkakutoho. U sekwo
yo'mayo wosopayo nyo'neso u Sɨkuno Engo somo
muhwonyo'ne u hamno songo somne'no mosyafɨsiyo'njo
sɨkuno iyoho humayo somo muhwonyo'ne oso'no yoka
selɨfijo'manji sekwo osomo haloho upekutoho.
17 Hohonta oso yahino imotofoso swo'nohinoho. Tɨfi
imo'none so'no netɨhwayo'nefoho. I olohonta Kɨlais kako
poso sohwo yahino ne somo hwapɨngo hweho.
18 A'amu fihwo kako kakoe yofe monje poji yasyonto
kako ahwomomjo a'amu sofe yofe ho'nomawo'nɨngkiso
so'no selɨhwoso'no u ngko wojo uhwonɨngkohe so'no ngko
sekumo sehwofilo'nnyo hwo'nyoho. Ose seloso'manji
sekwo oso hwoe hungkunomo haloho pekutoho.
Oso hwe huhwo sohwo sekwo kakoe honɨngkanomo
minɨngkayo so'no kako sitofo noselɨhwoloho. O'o
kakoe a'apahomne'nohino syafɨsyɨwo'nɨngkiso hweho.
Yokumpohn'nyo imo'nɨwo'nɨngkiso hweho.
19 Oso hwe huhwo sohwo kako Kɨlais nakwoe Hwe
Engo sohumo mufohi'nyo hweho. I nakwo Jisasɨmo
ufohi'nyo hn'nwi nakwo kakoe a'apaho'nwoho. Kako
nakwoe mnokino engo'njo hweho. Nakwoe mnokino

engoˈnjo huhwo sohwo kako kakoe aˈapaho hnˈnɨmo yokumpohnˈnyo yano nejapɨwoˈnɨngkisoso nakumo mehulɨˈmokonasyɨwoˈnɨngkohoho. Osoˈno kako kakoe aˈapaho hnˈnɨmo Anɨtuye yokumpohnˈnyoˈnji huno wopɨngoˈnji nejaponto sokafo nemokalofoho.

20 Sekwo Kɨlaisɨˈnji sapeˈnɨmentohofo soˈno Seten sohwo mewoso sohwanji hofɨko sekumo yokumpohnˈnyo mosemokosyohumafitnnehofo. I osoˈno sekwo hohontajo honɨngkano hungkunomo inɨngkafijo soˈno sekwo hofɨkimo enjwaˈmo humalofo.

21 Olo honɨngkano hungkuno lomo sekwo pehoˈne inɨngkowalokwofo. Sekwo yoˈmayoso ahomo nomokosyohumafɨkutoho. Yoˈmayo wosopayo nonɨngkutoho. Yoˈmayo somo nopmˈmokukutoho.

22 Hungkuno hiso aˈamu hofɨkoe huno mtaˈni syafɨsyontɨfi loneɨhwalokwofo. Yoˈmayo hwahoponjoso moiˈwo umoˈnɨmonto yalofoho.

23 Aˈamu oso honɨngkanomo inɨngkowalokwofo somo uhwonontani nakwo huno hwasyoso ole syafɨsyɨwoˈnɨngkuhwoni, U aˈamu honɨngkano wopɨngoˈnjofoho. Hwapɨngoso hofɨko hwomtame ehumantɨfi hofɨkoe yofe monje yasyontɨfi yoˈmayo aˈapaho umo lonteso monje yasyɨwoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno nakwo huno wonyo soˈnji honɨngkano wonyo soˈnji wae yaofoˈneso hungkuno hiso monefoˈmanehoho. Oˈo, nɨhuˈno awonoho.

3

Anɨtu kako Kɨlaisɨˈnji nakwoˈnjimo songo humayoˈne nelɨkaˈmentisofoho.

1 Anɨtu kako Kɨlaisɨˈnji nakwoˈnjimo songo humayoˈne nelɨkaˈmentiso soˈno nakwo Kɨlaisɨˈnji yoˈmayo ahwomomjo soˈntnneˈno yomohuˈnyopo womehoˈnosyano. Kɨlais nakwoe Hwe Engo sohwo yofe engo manto Anɨtuye aho anga sohohntaˈni nemokosyohumayoˈne humaho. Nakwo kakoˈnji wohumantaneˈno yɨhwono.

2 Sekwo yoˈmayo hwahoponjo somneˈno huno syafɨsyɨkutoho. Oˈo, yoˈmayo ahwomomjo somneˈno fɨsyafɨhupmno.

3 Hwapɨngoso nakwo yoˈmayo hwahoponjo somneˈno poyo hopa peˈnontani songo humayo neso Jisasɨmo ufohiˈnɨngkahonɨngkuhwoni Jisas kako Anɨtumo ufohiˈnɨngkahonɨngki Anɨtu kako wopɨngo nemokosyohumaho.

4 Kɨlais nakwoe songo humayoˈneso ne hweho. Kako utɨhwaˈnyopo iˈmofapɨhwosoˈno sekwo kakoˈnji nohumafɨkuji kakoe yokumpohnˈnyo soˈnji yofe engo soˈnji womantɨfeho.

Olo hungkuno loso yahino yofoho soˈnji songo ntnneˈne hungkunofoho.

5 Hwahoponjo yahino wonyo sɨmeho moˈmo mnonawojoso poyo wapeˈnono. Yahino wonyoso olenoho. Aˈmohufo, hungkuno wonyo, sɨmeho fefoyo, huno wonyo, nomˈne aˈamufe yoˈmayo soˈno hi namoˈnyo, osenoho. Aˈamu nomˈne aˈamufe yoˈmayo soˈno hi umoˈnoso sohwo kako yoˈmayo hoˈyangoso kako anɨtu paˈnyo umokonto kako oso humnohini inɨngkowalofoho.

6 Aˈamu oso yoˈmayo hwahoponjo yahino wonyoso iwoˈnɨngkohofo somo Anɨtu kako sɨmeho wonyo uyonefoho.

7 Hohonta honɨngkano wonyo hiso sekumo yokumpohnˈnyo semokosyohumentanɨngki sekwo soku yoˈmayo wonyoso imotofo kuyoho.

8 I osoˈno olohonta sekwo yahino hopiˈnonohino loso fohoˈnaopmno. Sɨmeho wonyo, yoka, sitofo, oso fohoˈnaopmno. I sɨfajoˈnji wonyo hungkuno soˈnji sekwoe mango mtaˈni noswapɨhwoloho.

9 Sekwo hwasyo hungkuno aˈamu soˈnji nohnnɨngkutoho. Oˈo, yoˈmayo yahino wonyo imotofo somo nto hoˈnaoˈmentohofofoho.

10 Osoˈno sekwo aˈamu songo imoˈnɨmentohofofoho. Oso aˈamu songo imoˈnalokunjoso Anɨtu kako hwapɨngo hweho. Sɨkuno huhwo huhwi Anɨtu kako aˈamu songo sokumo kakineˈno huno wopɨngo sejaponto yahino songoˈnji Anɨtu kako paˈnyo semokalofoho.

11 Nakwo Anɨtuye yahino songo maˈmentɨhwone hnˈnwi nakwo hinjohiˈnwi afaˈnwoho. I ole lɨwoˈnɨngkuhwoni, Aˈamu temtitofo kengo kengo mtaˈango hwafoho. U hungkuno kengoˈnjo hwafoho. U Jutafe honɨngkano hungkunomo inɨngkuwoˈnɨngkohofofoho. Honɨngkano hungkunomo minɨngkayoˈnjofoho. U aˈamu weˈmtaˈangofoho. U hameponjo aˈamufoho. U aˈamu yofe engoˈnjo hwafoho. U aˈamu sikinjofoho. Ose lɨwoˈnɨngkuhwoneso siki hungkunofoho. Hungkuno neso olenoho. Kɨlais nakwoe songo humayoso hwapɨngo sohwo kako nakwo aˈamu kengo kengo hnˈnɨmo nonafohiˈnonto kako nakwo hinjohoˈnɨmo humaho.

Nakwo hitoho inyo yahino somo unɨngkohwano.

12 Sekwo Anɨtuye aˈamu ne kuyoho. Kako sekumneˈno hitoho ulofoso soˈno kakineˈno sehwosopoˈmentisofoho.

Oso'no sekwo kakoe yahino lomo tɨfi finɨngkamno. Sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho selofɨhwoso'no hofɨkimo wopɨngo ulohopmno. Sekwoe yofe monje yasyɨkuji sekwo a'amu somne'no hwahopo pawomno. A'amu fihwa sekumo wonyo selohopijoso sekwo sɨmeho wonyo uyɨkutoho. O'o, sekwo sɨmeho wopɨngo uyɨmno.

13 Sekwo a'amu so'nji fo'ma'nɨmno. U a'amu fihwa nom'ni hwamne'no sɨmeho wonyo umo'noso so'no sekwo wonyo homo somo hohujwo'mo meho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo sohwo nakwoe wonyo wae enao'mentiso oso pa'nyoso nakwo nom'ne hwafe wonyo so'no hohujwo ukinjaofano.

14 Yahino wonyoangkafo selohe so'nji nom'ne yahino anga'nohino nom'ne somo hwofilo'nnyo so'nji ufohi'nɨmno. Oso sɨmeho inyo yahino so'nji ufohi'nɨmno. Sɨmeho inɨfijo'manji sɨmeho afa'njo wonyoangkafo'njo wohumantɨfeho.

15 Kɨlais kako sɨmeho pompenjiyo nejapɨwo'nɨngkiso sohwo nakumo yokumpohn'nyo wonemokosyohumano. Kɨlais kako nakwoe a'apaho anga'nohino pa'nyo sɨmeho pompenjiyo'nji humayo'ne so'no nakumne'no joho nalɨmentisofoho. Oso'no sekwo soku sɨkuno huhwo huhwi kakimo isamoyoka ulɨwo'nɨmno.

16 Kɨlaisɨye hungkuno wonyoangkafoso sekwoe sɨmeho mo'mo nomafɨkuji huno wopɨngo sejapɨhwosi yo'mayo iwo'nɨngkohofo somo ufehu'mokasesyono. Ose ifijo'manji sekwo Kɨlais mta'ni huno wopɨngo tɨpemafɨkuji sekwo filutɨhunɨmno. Honɨngkano wopɨngo somo mɨhwatnnɨmno. Ose ifijoso sekwo Anɨtumne'no sɨmeho wopɨngo semo'nɨngkuhwoso'no sekwo Anɨtuye hungkuno'njo Ta'njo Iyoswo ta filɨmno. Oso'nji tajo angomjo ta so'nji ta nom'neso Anɨtuye Towahuno sejapeso Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne filutɨhunɨmno.

17 Sekwo yo'mayo hungkuno wolano lɨkuji ou syoho uyano lɨkuji sekwo Jisasɨ'nji ejoku'nohumafɨkuji sekwo Mpohwo Anɨtumo isamoyoka ulɨkuji yo'mayoso nakwoe Hwe Engo Jisasɨye yokumpohn'nyo'nji fiyɨmno.

A'mu somontohwa Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokiyo'ne yahinofoho.

18 Sekwo moya'mi sofasi sekwoe hwehwamne'no hwahopo pawomno. Hofɨkimo enjwa'mo fosyohumamno. Hofɨkoe hungkunomo haloho ito'no popmno. Oso yahino nakwoe Hwe Engo moya'mi sofa hofɨko ifitnne'ento imentisofoho.

19 Sekwo hwe sohwasi sekwoe moya'misafamne'no
wasemo'nono. Sekwo sɨmeho wonyo
semo'nɨngkuhwoso'no ape sofamo yoka hungkuno
nulɨkutoho. O'o, hungkuno hofiyo'nohino ulɨmno.
20 Sekwo mehomi soku, senɨngkwohwo sena'wohijafe
hungkunomo sɨkuno huhwo huhwi haloho popmno. Ose
ikujo'no Anɨtu kakoe sɨmeho wopɨngo umo'nɨmontonoho.
21 Sekwo homnɨngkwohwosasi homna'wohijasi
sekwoe mehomife sɨmeho wonyo umokukutoho. Oso
hwapɨngo hiso ole, yoka, sitofo, sɨfajo hungkuno
ulɨwo'nɨngkutoho. Yo'mayo ulohofɨkujo'no hofɨko
sɨmeho tohino umnɨngkuhwoso'no honɨngkano wonyomo
wowantɨfeho.

Syoho ulohofiyo so'nji mokosyohumayo sohwanjiye hungkunofoho.

22 Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwoe hwe engo sohwafe
hungkunomo tɨfi finɨngkamno. Sekwoe syoho somne'no
wasemo'nono. Syoho homo somo semokosyohumayo so-
hwo kako nosehonɨngkahonɨngki syoho yokumpohn'nyo
iwo'nɨngkohofo oso pa'nyoso ne'no fiyɨkuno. Hwapɨngoso
sekwo Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne syoho yalokwofo.
23 Yo'mayo hopi'nonohino uyano lɨkuji sɨmo'mo ole
fɨsyafɨhupmno. Olo syoho we'e loso a'amumne'no
miyalokuyɨhwono. O'o, nakwoe Hwe Engo Anɨtumne'no
yalokuhwono. Ose syafɨsyɨkuji syoho yokumpohn'nyo
fiyɨkuno.
24 Sekwo inɨngo seyɨhwoloho. Nakwoe Hwe Engo Anɨtu
sohwo sekwoe syoho yo'mayo so'no ho'yango ne sejapone-
foho. Oso ho'yango neso Anɨtu nto hwosopeehumentiso-
foho. Sekwo Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo soku kako sekwoe
Hwe Engo hweho.
25 A'amu fihwo kako wonyo yoso'manji kako tohino
nomanefoho. Nakwoe honɨngkano wonyomne'no Anɨtu
kako tango monejape'njo iyoso'no afofo hungkuno mulane-
hwono.

4

1 Sekwo hwe engo syoho selohofiyo sohwamo mokosyohu-
mawo'nɨngkohofo sohwasi, sekwo huno ole seyohi, Sekwoe
Hwe Engo ne sohwo ahwomomo nohumanto sehonalofoho.
Oso'no sekwo a'amu nomokosyohumawo'nɨngkohofo so-
hwamo yahino wopɨngo'nohini ulohopmno.

Olo yahino lomo finɨngkamno.

2 Sekwo Mpohumo jomo ujo so'ne yahino somo
yokumpohn'nyo fɨkesyohumamno. Sekwo Mpohumo jomo

ulano lɨkuji sɨmoˈmo huno ntoˈno syafɨsyɨkuji Mpohumo jomo ulɨkuji isamoyoka neˈnohini ulɨkuno.

3 Sekwo Anɨtumo nakuneˈno nefoˈmayoˈne jomo ulɨmno. Olo soˈno ulɨmno. Anɨtu kako kakoe hungkuno lutɨhwayoˈne honɨngkano wonamofiyono. Olo hungkuno hiloso hwapɨngoso Kɨlaisɨyoho. Hohonta hungkuno hiloso hiyasoˈmo wentanɨngki Kɨlais ehontojwahumentisoso olohonta ngko hungkuno hiloso aˈamu somo lutɨhwahonɨngko aˈamu fiso nakwolaho lontɨfi impoˈangomo intofanɨhumentohofofoho.

4 Osoˈno olo hungkuno Kɨlais ehontojwahumentiso loso ngko aˈamumo ntoˈno lutɨhwayoˈne sekwo ngkineˈno Mpohumo jomo ulɨmno. Olo syoho Anɨtu ntapmmentiso loso ngko aˈamufe huno somo itoˈno ehohosasiyoˈne Mpohumo jomo ulɨmno.

5 Nakwo olo hwaho lopo siki humayoˈneˈmaho. Oˈo, nakwo Anɨtuye syoho ulohofiyoˈnwoho. Osoˈno sekwo nomˈne aˈamu Anɨtumo inɨngkawoˈnɨngkohofo soˈnji nohumafɨkuji sekwoe yahino somneˈno huno itoˈno syafɨsyɨkuji Anɨtuye honɨngkano wopɨngo utɨhwamno.

6 Hungkuno ulɨkujoˈno siki hungkuno soˈnji wonyo hungkuno soˈnji nolɨkutoho. Oˈo, Anɨtuye hungkuno ntoˈnohino esyohumafɨkuji huno wopɨngo tɨpemafɨkuji hungkuno hofiyoˈnohini filɨmno. Ose ifijoso aˈamu sekumo yoˈmayo hungkuno selohonɨngkujoˈno sekwo aku hungkuno itoˈnohino ulɨmno.

Poul kako Tikikosɨˈnji Ounesimosɨˈnjimo lɨhwatɨmentisofoho.

7 Tikikos sohwo kako noseˈmahwosi nje hungkuno yoˈmayo soˈno sejoˈne hweho. Kako Anɨtuye syoho soˈno hi umoˈnɨngkahonɨngki nakwoˈnji syoho yalofoho.

8 Osoˈno ngko Tikikos sekuyepono uhwojalokweno. Kako yoˈmayo neˈmaˈmaso soˈnji selɨhwosi sekumo yokumpohˈnyo wasesosofitoˈmontonoho.

9 Nekwo Ounesimos huhwoˈnjimo sekuyepono lɨhwojalokuhwoyo. Tikikosɨˈnji siko noseˈmahosɨsi yoˈmayo olopo neˈmaˈmaso soˈno wolosetɨhwanjiyoho.

Poul kako aˈamu Koulousi somo nje aˈamu kuyoho ulɨmentisofoho.

10 Alisɨtakos sohwo impoˈangomo ngkoˈnji humantɨhwoyo sohwo kako nje aˈamufo selalofoho. Mak, Mponopasɨye konɨngkwaˈwehwo kako huhwoˈnji nje aˈamufo selalofoho. Mak huhwo sohwo sekuyepono seˈmasoˈmanji nto

selɨmale hopaso sekwo kakimo utɨmafɨkuji hofiyo mokosy-
ohumamno.
11 Aˈamu nomˈne Jisas Jasɨtos kako huhwoˈnji nje aˈamufo
selalofoho. Oso aˈamu Jutafe temtitofo mtaˈango hufaˈu
sɨhune sohwa hofɨko Anɨtuye yoˈmayo hopiˈnonohinoso
aˈamumo yokumpohnˈnyo enemokosyohumayoˈne syoho
engo yalokuhwono. Hofɨko wonyoangkafo nɨfoˈmalokwofo.
12 Nomˈnehwo Epeefɨlos sekwoe angopontaˈango
huhwoˈnji nje aˈamufo selalofoho. Kako huhwo Kɨlais
Jisasɨye syoho ulohofiyo hweho. Sɨkuno huhwo huhwi
kako sekumneˈno Mpohumo jomo ulɨwoˈnɨngkiso hweho.
Ole ulɨwoˈnɨngkohi, Anɨtu sohwosi, kɨko aˈamu Kouloussi
somo hofɨko kikineˈno yokumpohnˈnyo lohofoˈneso kɨko
ufoˈmaho. Hofɨkimo yokumpohnˈnyo engo umokohojoˈno
hofɨko sokafo umoˈnɨfe. Jɨje huno hopiˈnonohinomo hofɨko
huno uyɨhwosoˈno osomo tɨfi wokinɨngkapɨfe. Epeefɨlos
Anɨtumo jomo ose ulɨwoˈnɨngkisofoho.
13 Ngko sohwoˈni Epeefɨlos sohumneˈno huno ole niy-
ohi, Kako aˈamu Laoutisiyantaˈango sokunonji Hiyelapoulis-
ntaˈango sokunonji sekwo sokunontnneˈno sefoˈmayoˈne
syoho engo yalofoho.
14 Luk sohwo hwe uyohofaho syoho wonyoangkafo
iwoˈnɨngkiso sohwoˈnji Ntemasɨˈnji siko nekwoe aˈamufo
selalokusiyo.
15 Aˈamu Laoutisiya mtaˈango Anɨtumneˈno
inɨngkawoˈnɨngkohofo somo nje aˈamufo ulalokwe soˈno
sekwo ulɨmno. Nomˈne aˈmu Nimɨfaˈnji aˈamu kakoe
angomo Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo soˈnjimo
nje aˈamufo ulalokwe soˈno ulɨmno.
16 Olo iyoswo losomo sekwo atofo losojwaofɨkuji aˈamu
Laoutisiya hofɨko Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo
somneˈno uyɨmno. Hofɨko atofo walɨfe. Nomˈne iyoswo
aˈamu Laoutisiya somneˈno uyahotɨmaleso hofɨko nose-
japɨkujoˈno sekwo hoku atofo filɨmno.
17 Sekwo Akiposɨmo ole ulɨmno. Oso syoho Anɨtu kijapm-
masoso kɨko itoˈno esyohumahoji neˈnjo fiyohoho.
18 Olo iyoswo sɨmoˈmjo semtɨˈmokiyoheso nomˈne
aˈamumo ulahonɨngko mtɨˈmokohoho. I olo hungkuno
aeˈuyo loso ngko Poulɨˈni nje ahoˈnji mtɨˈmokalokweno. Nje
aˈamufo selalokweno. Sekwo ngko impoˈangomo humale
soˈno inɨngo nɨmofɨkutoho. Anɨtu kako yoˈmayoso wopɨngo
waseloho'montonoho. Ngko Poulɨˈni mtɨˈmokalokweno.
Osohopeho.

1 Tesolounika
Olo Iyoswo Sɨmo'mjo loso Poul A'amu Tesolounika somne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo sɨfe'nji aho'nji hopi'nono nto uyakolo'mentisopolɨkeno Poul olo iyoswo sɨmo'mjo loso a'amu Tesolounika somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Poul hohonta Anɨtuye syoho yɨku'mo'mojo sohonta kako Filipai ulɨko'manto Tesolounika i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta a'amu Juta sofe tajo ango somo noswonto Anɨtuye hungkuno yano uyɨmentisofoho. Nuyahonɨngki a'amu Juta fehohnjo so'nji a'amu Ngkɨlik pi'nɨngo engo so'nji Jisasɨmne'no sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofofoho. Oso hiso'no a'amu Juta fehohnjoso Poulɨmo impe untofantɨfi yahonɨngkofi sɨkwo'miyomo hiyaso lɨ'mofonto Atenɨs osopo ifawo'mentisofoho. Oso ango hopo sopo humanto a'amu Tesolounikajo Jisasɨmne'no sɨmeho hi'ntnnono songo uyɨmentohofo somne'no huno pi'nɨngo uyahonɨngki oso hopo sopo nta'ni Timoutimo ango Tesolounikane'no lɨhwajɨmentisofoho. (Hungkuno hiso 1 Tesolounika sohe engo 3 honɨngkano we'e 2. Osopo weho.) Poul Timoutimo lɨhwojonto Sailasɨ'nji siko ango Koulin i'mofamentisiyefoho. Oso hopo sopo Poul a'amumo Anɨtuye hungkuno ulontanɨngki Timouti uma'mentisofoho. Numanto Poulɨmo a'amu Tesolounika sofe humayo so'no ulahonɨngki Poul nupa'nonto olo iyoswo loso mtɨ'mokumentisofoho. Hwapɨngo olo iyoswo mtɨ'mokiyoso olenoho. Poul a'amu Tesolounikajo Jisasɨmo inɨngkunyo sofe sɨmeho hi'ntnnonohino somo yokumpohn'nyo umokumonto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul ango Koulin humanto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Poulɨ'ni olo iyoswo loso sekwo a'amu ango Tesolounika sopo Anɨtu'nji Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'njimne'no sɨmeho uyɨwo'nɨngkohofo sokune'no mtɨ'mokalokuhwono. Sailasɨ'nji Timouti'nji oso hwa'u'nji ngko'nji humentani mtɨ'mokalokuhwono. Sekwo Anɨtu'nji Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye mehomi soku, siko sekumo yo'mayo wopɨngo selohofohosɨsi sɨmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

A'amu Tesolounikaso Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyontɨfi wopɨngo humamotofofoho.

2 Nakwo Mpohumo jomo ulontane sohonta sekumne'no
isamoyoka ulɨwo'nɨngkuhwonefoho. Nakwo sekumne'no
Anɨtumo jomo ujoso'no piso'mo'nyo miyalokuyɨhwono.
3 Sekwo Anɨtuye hungkunomo upa'nontɨfi hungkunoso
aho yokumpohn'nyo kesyohumawo'nɨngkohofofoho.
Oso'no sekwo siki mohumulofo. O'o, sekwo Anɨtumne'no
syoho yokumpohn'nyo yontɨfi a'amu nom'ne somne'no
sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi wopɨngo ulohofɨwo'nɨngkohofo
kuyoho. Yo'mayo tango ko se'mayoso sekwo
nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais asomo peso'no hofiyo
uhwontohumalofo. Oso'no sosyefɨsyontani Mpohumo
isamoyoka ulalokuhwono.
4 Nakwoe a'amu soku, olo so'no huno nayohoho. Anɨtu
sekune'no hitoho engo sejapɨwo'nɨngkiso sokumo kakoe
mehomi imo'nyo'ne nto sehwosopo'mentiso kuyoho.
5 Nakwo Anɨtuye hungkuno selɨmentɨhwone sohonta
sekwo ole majofoho. Olo siki hungkunofoho. Ose
majofoho. O'o, hungkuno hiloso upa'nɨngkahonɨngkofi
Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo sekwoe sɨmeho
mo'mo syoho yokumpohn'nyo yahonɨngki sekwo huno
ole syafɨhu'mentohofi, Hungkuno ne'njofoho. Oso'nji
sekwo nakwoe yahino humayo somo nahononti̇fi
huno seimentisofoho. Honɨngkanoso wopɨngofoho.
Nonefo'mawo'nɨngkohofɨhwafoho. Ou, hungkuno ne'njo
hwafoho lɨmentohofofoho.
6 Nakwoe humayo somo sekwo nahononti̇fi nakwo
pa'nyo sekwo imentohofofoho. Oso'no nakwoe Hwe
Engo Jisasɨye honɨngkanomo inɨngkamentohofofoho.
Inɨngkowentanɨngkofi a'amu nom'neso nosehononti̇fi
nakwolaho lontɨfi tango sejapmmentohofofoho. I oso'no
Anɨtuye Towahuno sohwo sɨmeho wopɨngo sejopahonɨngki
nakwoe hungkunoso sekwo ma'mentohofofoho.
7 Oso'no a'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyoso hwaho
Masetouniyanta'ango so'nji hwaho Ngkɨliknta'ango so'nji
hofɨko sekwoe yahino wopɨngomo sehononti̇fi yahino homo
somo senɨngkamentohofofoho.
8 A'amu Masetouniya so'nji Ngkɨlik so'nji
hofɨko'nohino'maho. O'o, sekwo Anɨtuye hungkuno a'amu
somo lutɨhwahonɨngkofi ango'meemo ho'nɨngkahonɨngki
a'amu hopi'nonohinoso sekwoe sɨmeho hi'ntnnono
Anɨtumo uyoso'no upa'nɨmentohofofoho. Nakwo hano
ango'meemo emoyontani sekune'no nelahonɨngkofi
nakwo oso hiso'no hungkuno nom'ne mujo'njo
yɨwo'nɨngkuhwonefoho.

9 Ose nelalokwofo. Nakwo sekumo seˈmahonɨngkuhwoni
nakwoe hungkuno upaˈnontɨfi sekwoe hwahoponjo hwasyo
anɨtu somo hoˈnaofontɨfi sekwo Anɨtu songo neˈno humayo
ne sohwoe syoho ulohofiyo imoˈnɨmentohofo soˈno nelalok-
wofo.
10 Nomˈne hungkuno ole nelalokwofo. Olohonta sekwo
Anɨtuye Hwomu ahwomo mtaˈango sohwo asomo pesoˈno
hontohumalofo. Ose nelalokwofo. Oso hwomu so-
hwo Jisasɨyoho. Kako poyo peˈnɨngkahonɨngki Anɨtu
ulɨkaˈmentisofoho. Osoˈno hwangku Anɨtu kako aˈamufe
wonyo honɨngkano soˈno tohino engo uyoso sohonta nakwo
Jisasɨmo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnwiye tohinoso
Jisas nto maˈmentisofoho.

2

*Poul Tesolounika sopo nohumanto yoˈmayo syoho imenti-
sofoho.*

1 Nje aˈamu kuyoho. Sekwo huno seyohoho. Nakwo
sekwoˈnjopo nohumentani nakwoe syoho imentɨhwoneso
fiyo poˈmentisoˈmaho. Oˈo, ne imoˈnɨmentisofoho.
2 Nakwo ango Filipaintaˈango sekuyepono pm-
mentɨhwonefoho. Filipai humentanɨngkuhwone sɨtofo
nalɨmentohofoso tohino engo maˈmentɨhwone soˈno
sekwo huno moiˈwonoho. I osoˈno nakwoe Anɨtu
kako kakoe yokumpohnˈnyo nakumo nejopahonɨngki
yoˈmayo hwahoponjo somneˈno iyoho monanyofoho.
Oˈo, nakwo sekuyepono Filipaintaˈango sohwonaˈni
nopahonɨngkuhwoni aˈamu piˈnɨngo nakwolaho ko nela-
honɨngkofi nakwo Anɨtuye hungkuno selɨmentɨhwonefoho.
3 Oso hungkuno selɨhwoneso hwasyo hungkunoˈnji
selɨmentɨhwoneˈmaho. Oˈo, nehopiˈnohini
selɨmentɨhwonefoho. Hungkuno hiloso selontani wonyo
honɨngkano imoˈmentɨhwoneˈmaho. Oˈo, wopɨngoˈnohini
selohofontani Anɨtuye hungkuno selɨmentɨhwonefoho.
4 Anɨtu nakumo yamofo nto naloho'mentisofoho.
Yamofo nalohofonto nalɨmento, Nje hungkuno ujoˈne
sohwasi hoponoho, nalɨmentiso osoˈno lɨjwaofalokuhwono.
Hungkuno hiloso aˈamufe sɨmeho wopɨngo umoˈnyoˈne
mulalokuyɨhwono. Oˈo, Anɨtuye sɨmeho wopɨngo
umoˈnyoˈne yalokuhwono. Anɨtu nakwoe sɨmehomo
feˈnonehonalofoho.
5 Sekwo huno moiˈwonoho. Nakwo sekumo afofo
masemokummentɨhwono. Awonoho. Nakwo sekwoe ham-
niyoho mayoˈne selɨmentɨhwoneˈmaho. Olo hilo soˈno
Anɨtu huno uyohoho.

6 Sekwoˈnji nomˈne aˈamu soˈnji nakwoe yofe
hoˈnomayoˈne miyalokuyɨhwono. I osoˈno nakwo Jisas
Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo (*apousel*) hwonaˈnyoho.
7 Oso hisoˈno nakwo syoho engo sejopontontasi ho-
ponesohilo. I sekwoˈnji nohumentanɨngkuhwoni sohonta
nakwo moyaˈmi kakoe mehomimo wonyohofiyo esyohu-
mawoˈnɨngkiso hopaso esesyohumamentɨhwonefoho.
8 Nakwo sekuneˈno sɨmeho nehopiˈnohini se-
japmmentɨhwone soˈno nakwo Anɨtuye hungkuno
wosejopantani imentɨhwonefoho. Osoˈnohiniˈmaho.
Oso syoho yontanɨngkuhwasi aˈamu hofɨko nakumo
nonahonɨngkuji nakumo fonjonasyontɨfijontentesi
wopɨngoˈnesohilo. Hwapɨngoso nakwo sekuneˈno sɨmeho
nehopiˈnohini sejape soˈnefoho.
9 Nakwoe aˈamu soku, nakwoe syoho tohohmtnnoˈnjo
iyosoˈno sekwo huno moiˈwonoho. Anɨtuye hungkuno ko
selontani nakwoe wosopayo yoˈmayo soˈno mpe iyoˈne
nakwo sɨkwoˈmiyomo mofehiˈnyoˈnji hamniyohoˈno syoho
yokumpohnˈnyo imotɨhwonefoho. Sekwoe wosopayo
yoˈmayoso siki mayosoˈno nakwolaho lɨmentɨhwonefoho.
10 Sekwo nakwoe yahinoso nto nahonɨmentohofofoho.
Anɨtu huhwo nto nahonɨmaho. Sekwo Anɨtumo sɨmeho
hiˈntnnono uyalokwofo sɨkunonji sekwoˈnji nohumentani
nakwo Anɨtuye honɨngkanomo inɨngkowentani
wopɨngoˈnohini humamentɨhwonefoho. Wonyo
honɨngkano mimmentɨhwonefoho.
11 Hwe fihwo kakoe mehomimo wopɨngo ulo-
hofɨwoˈnɨngkiso hopaso nakwo sekumo wopɨngo
seloho'mentɨhwonefoho.
12 Angaˈno angaˈnohino sokumo Anɨtuye hungkuno
losetɨhwentani huno sefohotofontani sekwoe humayo
somo yokumpohnˈnyo semokumentɨhwonefoho. Angaˈno
angaˈnohino sokumo Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umoˈnyo
soˈne nakwo honɨngkano wopɨngoˈnohini inɨngkayo
soˈne lutɨhwamentɨhwonefoho. Anɨtu huhwo sohwo
ole selalofoho. Nje angopo nɨˈmapmno. Nje yoˈmayo
wonyoangkafoso sekwoˈnefoho. Sekwo ngkimo enjwaˈmo
fosyohumafɨkujoˈno ngko wosemokosyohumamonnoho.
Ose selalofoho.

Aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono nehopi uyontɨfi yokumpohnˈnyo lohofontɨfi tango engo tɨpemaˈmentohofofoho.

13 Nakwo Anɨtuye hungkuno selontanɨngkuhwoni sekwo
ole monajofoho. Olo hungkuno loso hwahopontaˈangofoho.
Oˈo, ose monajofoho. Nakwoe hungkuno nupaˈnontɨfi

Anɨtu mtaˈangofoho lɨmentohofofoho. Ou nehopi. Oso hungkuno Anɨtu nejapmmentisofoho. Osoˈno hungkuno hilo somo sekwo nupaˈnɨngkahonɨngkofi sekwoe sɨmeho moˈmo hungkuno hisoˈno Anɨtu kako huno fohotofohotofo selohofahonɨngki sekwo honɨngkano songomo inɨngkamentohofofoho. Oso hisoˈno nakwo Anɨtumo isamoyoka ulɨwoˈnɨngkuhwonefoho.

14 Nakwoe aˈamu soku, aˈamu hwaho Jutiya humamotofoso hofɨko nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais osohumo sɨmeho hiˈntnnono uyalokwofo somo yoˈmayo uˈmaˈmentiso paˈnyoso olohonta sekumo seˈmalofoho. Aˈamu Jutiya humamotofoso Jisasɨmo inɨngkawoˈnɨngkohofo soˈno hofɨkoe aˈamu mtaˈni tango engo maˈmentohofofoho. Oso hopaso sekwo sekwoe aˈamu mtaˈni tango engo tɨpemalokwofo.

15 Aˈamu Jutaso Jisasɨmo mohumayoˈnjoso hofɨko aˈamu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwamo fonjasyontɨfi tɨfinepo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais sohumo fonjahumentohofofoho. I hofɨko nakumo wae enamoˈmentohofofoho. Hofɨkoe yahino wonyo soˈno Anɨtu ngkilaho lalofoho. Aˈamu huhwo sohwa hofɨko hwe moyaˈmi hopiˈnonohino sofe mango hwafoho.

16 Osoˈno aˈamu Jutamnohinoˈmaso, oˈo, aˈamu temtitofo kengo kengo somo nakwo Anɨtuye hungkuno walutɨhwantane yahonɨngkuhwoni hofɨko nakwoe honɨngkano pɨjwonemofalokwofo. Osoˈno aˈamufe mangohwa paˈnyo imoˈnɨmentohofofoho. Aˈamu Jutaso ole lalokwofo, Aˈamu kengoso Jisasɨye hungkuno upaˈnyo soˈno nakwolaho lalokwofo. Osoˈno hofɨkoe wonyoso engo hopa nto yaoˈmaho. Oso hisoˈno Anɨtu kako hofɨkineˈno sɨmeho tohino umnalofoho. Tohino engo wotɨpemantɨfeho.

Poul kako Tesolounika aˈamu somo apaˈno uhwonɨmo syafɨhuˈmentisofoho.

17 U nakwoe aˈamu soku, aˈamu Juta sekuyepono nakumo wae enaoˈmentohofo sohonta nakwo hwaho nomˈnepo nohumentani sekuneˈno huno sosyefɨsyontani nakwo sɨkumehomi paˈnyo humamentɨhwonefoho. Sekwoe sɨmano masehonyoˈnjo yontani i osoˈno nakwoe hunoso sekuneˈno sosefɨsyalokuhwono. Nakwo sekumo seˈmaneˈentani syoho engo yalokuhwono. Nakwo nakwoe sɨmeho soˈmo hofɨkimo uhwonano syofɨsyalokuhwono.

18 Nakwo sekumo woseˈmantaneˈno yɨhwono. Ngko Poulɨˈni sɨkuno engolopohamo woseˈmaˈmo lonji ko imoteso i Seten kako nakumo pɨkupɨjo naloho'mojofoho.

19 Hwangku nakwoe Hwe Engo Jisas asomo poso so-
honta nakwo kakoe sɨmanopo lohofanefoho. Oso hohoso-
honta nakwo yo'mayo wonyoangkafo tɨpemane so'no huno
mosyofɨsyalokuyɨhwono. O'o, sekwo nakwo'nji oso hopo
lohofane so'no syofɨsyontani sɨmonyo yalokuhwono. Jisas
kako sekumo sehonɨngkuhwosi nakwoe syoho ne imo'nyo
so'no huno uyonefoho.
20 Sekwoe yahino wopɨngo so'ne syofɨsyontani Jisasɨye
yofe ho'nomalokuhwono. Oso'no sekumne'no nakwoe
sɨmeho wopɨngo namo'nɨngkohoho.

3

Poul Timoutimo a'amu Tesolounika somne'no yokumpohn'nyo umokiyo'ne lɨhwatɨmentisofoho.

1 Nakwo sekune'no ne'no syosyefɨsyɨwo'nalokuhwone
so'no sekwoe hungkuno najo so'ne nohontohumehwaloho.
Oso'no Sailasɨ'nji nekwo ole mtitofontai nekwo ango Atenɨs
sopo nohumentai
2 Timouti sekuyepono wolɨhwojantayo'yɨhwoyo. Timouti
huhwo sohwo kako nekwo'nji Anɨtuye syoho yontani Jisas
Kɨlaisɨye hungkuno lutɨhwawo'nɨngkiso hweho. Nekwo
Timoutimo sekwoe sɨmeho hi'ntnnonohino somne'no
yokumpohn'nyo semokiyo'ne'no uhwajɨhwoyo. Kako
Anɨtuye yokumpohn'nyo so'no wasefohoto'mtonoho.
3 Yo'mayo tangoso se'malokunjo so'no iyoho masenone-
hoho. Sekwo huno moi'wonoho. Yo'mayo tohino mayoso'no
Anɨtu lɨmento, Tohino wotɨpemantɨfeho. Ose lɨmentisofoho.
4 Nakwo sekwo'nji nohumentani oso hiso'no nto
selɨmentɨhwoni, Nakwo hopi'nonohino tohino engo
notɨpemanefoho. Ose selahonɨngkuhwoni hungkuno hiloso
ne imo'nɨmentiso so'no huno seyohoho.
5 Oso'no sekwo wopɨngo ko humalofo syafɨsyonji sek-
woe hungkuno najo so'ne mohontohumamnehono. Oso'no
olo hilo so'no Timoutimo sekuyepono wolɨhwatɨmne'no
yohono. Sekwo sɨmeho hi'ntnnonohinoso yokumpohn'nyo
hi'nji kohumalofo. Seten kako sekumo afofo'njo se-
japɨhwoso'no nakwoe syoho ne ane imo'nonoholontae
lɨhwajɨhwoyo.

Timouti hungkuno wopɨngo Poulɨmo motɨ'mahonɨngki Poul sɨmeho wopɨngo umo'nɨmentisofoho.

6 Timouti sekumo selɨko'manto olohonta nakumo
ne'makwoho. Hungkuno wopɨngo sekumta'angoso
lonetɨhwahoho. Ole lonetɨhwahi, Hofɨko Anɨtumo sɨmeho
hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyalokwofo. Hofɨko a'amu
nom'ne somo sɨmeho wopɨngo uyontɨfi ufo'malokwofo.

Engolopohamo hofɨko nakumneˈno syafɨsyɨwoˈnɨngkohofo. Nakwo sekumo wosehonantaneˈno yalokuhwone hopaso sekwo nakumo wonehonantɨfeˈno yalokwofo. Ose nalɨmasofoho.
7 Nakwoe aˈamu soku, nakwo olopo tohino engo mentani nohumentanɨngkuhwone sekwo sɨmeho hiˈntnnono yokumpohnˈnyo uyɨwoˈnɨngkohofo soˈno upaˈnontani oso hisoˈno nakumo yokumpohnˈnyo natofoˈnefoho.
8 Sekwo Hwe Engo Jisas sohumneˈno yokumpohnˈnyo humalofo soˈno huno naiso soˈno yoˈmayo tango nakumo neˈmasoso nakwo sɨmeho wopɨngoˈnji wohumantanoho.
9 Nakwo sekumneˈno Mpohumo jomo ulontani sɨmeho wopɨngo wonyoangkafo namoˈnɨngkohoho. Sɨmeho wopɨngo wonyoangkafo soˈno Mpohumo isamoyoka pipi ulanehwono. Nakwo sekumneˈno sɨmonyo yalokuhwono.
10 Mofehiˈnyoˈnji sɨkunoˈnji nakwo sekumo sefomayoˈne Anɨtumo jomo ulɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Sekwo Anɨtumo sɨmeho weˈe uyɨfijoˈmanji nosehonɨngkuhwasi sekwoe sɨmeho hiˈntnnono engo uyosoˈno wosefomaˈmtonoho.

Poul kako kakimo Tesolounikaˈno uhwojayoˈne Anɨtumo jomo ulɨmentisofoho.

11 Nakwoe Mpohwo Anɨtuˈnji nakwoe Hwe Engo Jisas ntnneˈno sekumo Tesolounika seˈmayoˈne honɨngkano namofiyoˈne jomo ulalokuhwono.
12 Hwe Engo sohumo ole ulalokuhwono, Sekwo sɨmeho afa inɨwoˈnɨngkohofo soˈnji sekwo nufoˈmaˈnɨwoˈnɨngkohofo soˈnji aˈamu nomˈne somo sɨmeho uyo soˈntnneˈno engo umojo. Ose ulalokuhwono. Nakwo sekumneˈno hitoho selofɨwoˈnɨngkiso hopaso Hwe Engo sohwo kako sekumo sefoˈmayoˈne jomo ulalokuhwono.
13 Hwe Engo ose yososo sekwoe sɨmeho somo yokumpohnˈnyo semokososo nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe aˈamuˈnji asomo pɨfijo sohonta sekwo Anɨtuye sɨmanopo lohofɨkuji honɨngkano wonyo ane wopɨngoˈnohini lohopitnne kuyoho.

4

Honɨngkano wopɨngo somo finɨngkamno.

1 Ou, nakwoe aˈamu soku, hungkuno nomˈne woselantaneˈno yɨhwono. Nakwo Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umoˈnyo soˈno yoˈmayo honɨngkano yahino nto setɨhwamentɨhwonefoho. Oso yahino wopɨngo somo sekwo weˈe inɨngkowalokwofo. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisasɨye sɨmano mofohiˈnontani hungkuno yokumpohnˈnyo woselantaneˈno yɨhwono. Oso honɨngkano

yahino wopɨngo somo sekwo aho yokumpohn'nyo ne'no fɨkesyohumantokuno.

2 Yo'mayo hungkuno hopi'nono Jisas mta'ango selɨmentɨhwoneso sekwo huno moi'wonoho.
3 Sekwo yahino wopɨngo somo inɨngkayo so'no Anɨtu ole umo'nalofoho. Honɨngkano wonyo ane'njo wopɨngo'nohinimo finɨngkamno. Yo'mayo yahino wonyo a'mohufo iyoso nɨhu'nahone fohu'meeopmno.
4 Ape mayo yahino so'no honɨngkano ito'nohini fɨsyafɨhupmno. Ou, sekwo anga'no anga'nohino sohwasi, sekwo ape womano lɨkuji ape mayo yahino somne'no huno syafɨsyɨkuji sekwo ape ito'no mapmno. Sekwo sɨmeho noselɨkafɨhwoloho.
5 Sekwo a'amu Anɨtu ne'no huno mosyafɨsiyo'njo sofe yahino nomafɨkutoho. Hofɨko hofɨkoe a'apahomnohini syafɨsyontɨfi apemne'no sɨmeho fefoyo u'mahonɨngki ape hufo hopa iwo'nɨngkohofɨhwafoho.
6 Olo yahino loso'no sekwo nom'ne somo wonyo ulo-hofɨkutoho. Nom'ne sohwafe ape hufo nomafɨkutoho. Olo yahino wonyo loso'no Anɨtu tohino mɨkunɨmposo uy-onefoho. Olo hilo so'no nakwo hungkuno yoloho nto selɨmentɨhwonefoho.
7 Anɨtu kako nakumo honɨngkano wonyomo inɨngkayo'ne nahwosopo'mentiso'maho. O'o honɨngkano wonyo ane wopɨngo'nohini somo inɨngkayo'ne nahwosopo'mentisofoho.
8 Olo ape ito'no mayo'ne hungkuno somo hwe fi-hwo hwotoho feso sohwo kako a'amufe hungkunomno-hini mafewo'nɨngkiyohoho. O'o Anɨtuye hungkuno homo hwotoho fewo'nɨngkiso hweho. Anɨtu huhwo sohwo kakoe Towahuno wonyo ane wopɨngo'nohini nejapɨwo'nɨngkiso sohumo hwotoho fewo'nɨngkisofoho.

9 I a'amu nom'ne somo sɨmeho inyoso'no pehofo semtɨ'mokiyɨmnehono. O'o Anɨtu oso hiso'no nto setɨhwamasofoho.
10 Sekwo a'amu Masetouniyanta'ango Anɨtumo sɨmeho umotofo somo sekwo sɨmeho uyɨwo'nɨngkohofo kuyoho. I oso'no nakwoe a'amu soku nakwo hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no yɨhwono. Olo yahino loso sekwo yokumpohn'nyo ne'no fisyafɨsyɨkuno
11 Sekwo hungkuno tɨfi'njo so'no huno yokumpohn'nyo fɨsyafɨsyɨkuno. Sekwoe humayoso hofiyo nto'no fosyohu-mafɨkuji sekwo syoho yo'mayo so'no ito'no mokosyohu-mamno. Sekwoe wopayo syoho yo'mayo syohoso sekwoe aho'nji nto'no fiyɨkuno. Hohonta ose nto selɨmentohefoho.

12 Ose ifijoˈmanji aˈamu Anɨtuneˈno mosyafɨsiyoˈnjoso
sekwoe honɨngkanomo sehonɨngkuji hofɨko yofe wopɨngo
womeselantɨfeho. Sekwo yokumpohnˈnyo ifijoˈmanji sekwo
umofonyo mifitnnehofo. Nomˈne somo yoˈmayo soˈno jomo
mulɨfitnnehofo. Oˈo sekwo hoponoho.

Hwe Engo Jisas sohwo asomo pe-eˈne hungkunofoho.

13 U nakwoe aˈamu soku aˈamu poyo nto peˈnyosoˈno
sekwoe hunomo itoˈno womesehwojantaneˈno yɨhwono.
Huno itoˈno syafɨhupijoso poyo peˈnyosoˈno sekwoe sɨmeho
tango maseyonehoho. Aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono
muyoso aˈamu poyo peˈnɨngkahonɨngki ntɨˈmo kohumaho
syafɨsyontɨfi humotaho latɨpewoˈnɨngkohofofoho. Anɨtu
nelɨkafone soˈno mohontohumayoˈnjoso hofɨko poyo
peˈnyosoˈno hofɨkoe sɨmeho tango uyalofoho.
14 Jisas kako poyo peˈnonto apaˈno songo lɨkaˈmentiso
soˈno syafɨsyɨwoˈnɨngkuhwono. Oso hisoˈno nakwo
sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Osoˈno
olo soˈno huno nayohoho. Aˈamu Jisasɨmo sɨmeho
hiˈntnnono uyontɨfi peˈnɨmentohofoso hofɨko Jisasɨˈnji
ufohiˈnɨngkahonɨngkofi Anɨtu songo humayoso uyɨmentiso
soˈno Jisas asomo poso sohonta kako aˈamu homo somo
asomo ipemotaponefoho.
15 Nakwoe Hwe Engo Jisasɨye hungkuno woselantaneˈno
yɨhwono. Hwangku Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta
nakwo hwe moyaˈmi songo humalohwone hnˈnwi nakwo
aˈamu peˈnɨmentohofo somo sɨmoˈmo mupeenehwono.
16 Oˈo Hwe Engo sohwo kako mampaho engoˈnji joho
lahonɨngkuhwosi aˈamu ahwomomjo sɨmoˈmtaˈango sohwo
joho lɨhwosi Anɨtuye kounoho yoka hoˈnɨngkuhwosoˈno
osohonta Hwe Engo sohwo ahwomomo ulɨkoˈmahwosi no-
ponefoho. Oso hohosohonta aˈamu Jisas Kɨlaisɨmneˈno
sɨmeho hiˈntnnono uyontɨfi peˈnɨmentohofo somo Anɨtu
songo ulɨkafonefoho.
17 Oso hohosohonta nakwo hwe moyaˈmi Jisasɨmo sɨmeho
hiˈntnnono uyontani songo humalohwone hnˈnwi Hwe
Engo sohwo nakumo netɨmahwosi nakwo hiˈnnonji poyo
peˈnɨmentohofo soˈnji himopo noswoˈnɨngkuhwasi osopo
Hwe Engo sohumo sɨˈmowanefoho. Osohonta nakwo Hwe
Engo sohwoˈnji engolopohamo neˈno humentɨhwanefoho.
18 Oso hisoˈno sekwo senɨngkwaˈwehwosamo ulɨkuji
hofɨkimo yokumpohnˈnyo usosofitopmno. Aˈamu
poyo peˈnyosoˈno sɨmeho tango uyalokunjo somo olo
hungkuno hiloso ulɨkujoˈno hofɨkoe sɨmeho wopɨngo
umoˈnɨmontonoho.

5

Jisas asomo peso'no nakwo ito'no wesyohumano.

1 Nakwoe a'amu soku, yo'mayo nakwo selɨhwoneso
imo'nyo'neso sɨkuno so'no mamtɨ'mokohiyɨhwono.
2 O'o oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho. Oso sɨkuno
hiso nakwo huno moneyontanɨngkuhwosi imo'nonefoho.
A'amu hufo uyantɨfi sɨkwo'miyomo pohofo oso hopa
imo'nonefoho.
3 Oso sɨkuno homo somo a'amu ole wohnnantɨfe, Yoka
ane sɨkuno wopɨngohontanoho. Nakwo wopɨngo hu-
malohwono. Ose hnnɨngkuji nohumentanɨngkuji yo'mayo
huno mosyafɨsiyo'neso u'mofapmmontonoho. Nom'ne
pahnnɨmo hungkunoso ole, oso tohino moya'mifa mehomi
aswo womantɨfi umnɨngkiso hopa komo'no imo'nonefoho.
Oso tohino homo somo hofɨko muyakolopitnnehofo. Sɨkuno
oso pa'nyoso imofaponefoho.
4 Nakwoe a'amu soku, sekwo Hwe Engo Jisasɨye hungkuno
hilo somo sekwo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfe so'no pom-
ponahopo humalofo. Sɨkwo'mjoho'mo mohumulofo. O'o
sɨkuno homo somo sekwo yomo mifitnnefoho. Oso
sɨkuno hiso a'amu hufo uyantɨfi pɨwo'nɨngkofo hopaso
imo'nonefoho.
5 Sekwo mofehi'nyo pomponahopo humalofo. Nakwo
Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkuhwone so'nwi
sɨkwo'mjoho'mo mohumulohwono. O'o pomponahopo hu-
malohwono.
6 Oseso nakwo a'amu nom'ne sofe hofɨkoe huyo'mango
fosyawehofo hopa fosyowehwaloho. O'o nakwo
Jisasɨmne'no tɨmo hontohumehwasi huno nto'no
wehohososonasyono.
7 A'amu Jisasɨmne'no huno mosyafɨsiyo'njo
iwo'nɨngkohofoso hofɨko saho'nohini fosya-
wowo'nɨngkohofo hopa sɨkwo'miyomo huno nto'no
mehohosasiyo'njo fosyawowo'nɨngkohofofoho. A'amu
mijo yokumpohn'nyo nontɨfi nilohofɨwo'nɨngkohofoso
sɨkwo'miyomo nonilohofɨwo'nɨngkohofofoho.
8 I oso'no nakwo mofehi'nyopo humawo'nɨngkuhwone
sohwona'niye hunoso ehohosahinyɨ'nwoho. Nakwo
Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyo so'nji a'amu nom'ne
somo sɨmeho uyoso'nji nakwoe sampe pa'nyofoho. A'amu
jɨje swokinopo wakufongku'mo lɨhwosi yɨhwoso'no
jɨje sampe swokinopo womokisahinɨmnoho. U jɨje
mnokinopo wafongku'mo lɨhwosi yɨhwoso'no kɨko jɨje
sampe wahoholo'nɨmonnoho. Oso pa'nyoso nakwoe
wonyomne'no poyo imo'nɨmentiso sohwo nakumo asomo

wonemaˈmo lɨhwosi poso sohuneˈno syofɨsyɨhwasi nakwoe
sampe paˈnyoso ntoˈno wehoholoˈnohumano.
9 Anɨtu nakwoe wonyoˈmneˈno tohino nejape-eˈne nah-
wosopoˈmentisoˈmaho. Oˈo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais
nakumo asomo netɨmayoˈne nahwosopoˈmentisofoho.
10 Jisas nakwo kakoˈnji songo fosyohumayoˈne
nakumneˈno peˈnɨmentisofoho. Osoˈno nakwo poyo
peˈnasoˈmanji songo humasoˈmanji u Jisas kako asomo
poso sohonta nakwo kakoˈnji songo nohumanefoho.
11 Oseso sekwo aˈamu angaˈno angaˈnohino hnˈnwi
senɨngkwaˈwehwosamo hungkuno wopɨngoˈnohini
ulɨkuji hofɨkoe sɨmehomo yokumpohnˈnyo
fisosofitofɨsyohumamno. Olo honta yalokwofo
somtaˈangoso neˈno fikuno.

Hungkuno aeˈuyofoho.

12 Nakwoe aˈamu soku, hungkuno nomˈne
woselantaneˈno yɨhwono. Aˈamu nakwoe Hwe Engo
sohwoe honɨngkanomneˈno losetɨhwalokwofo somo
sekwo enjwaˈmo ntoˈno fosyohumamno. Nakwoe
Hwe Engo sekumo sefoˈmayoˈne aˈamu homo somo
uhwosopoˈmentisofoho.
13 Sekwo hofɨkoe syoho soˈno huno ntoˈno fɨsyafɨhupmno.
Aˈamu homo somo sɨmeho uyɨkuji hofɨkoe yofe
hoˈnomafɨkuji wopɨngoˈnohini ulohopmno. Sekwo yoka
hungkuno nohnnɨngkutoho. Oˈo sɨmeho afa inɨngkuji
wopɨngo fosyohumamno.
14 Nakwoe aˈamu soku, sekwo aˈamu pisoˈmoˈnyoˈnjo
somo hungkuno ole ulɨmno, Sekwo syoho yokumpohnˈnyo
fiyɨmno. Pisoˈmoˈnyo ikutoho. Hungkuno yokumpohnˈnyo
ose ulɨmno. Aˈamu Anɨtumneˈno yokumpohnˈnyo
lohofoˈne iyoho unɨwoˈnɨngkiso somo yokumpohnˈnyo
umokumno. Anɨtuye honɨngkanomo ulɨkoˈmano lɨfijo
somo ufoˈmapmno. Aˈamu hopiˈnonohino somo sekwo
hungkuno hwaho lopo hofohofahnˈno ulɨmno.
15 Aˈamu sekumo wonyo selohopijo somo sekwo aku
ulohofɨkutoho. Oˈo, sɨkuno engolopohamo sekwo aˈamu
hopiˈnonohino somo wopɨngoˈnohini ulohofɨkuno.
16 Engolopohamo sekwo sɨmeho wopɨngoˈnji fohuman-
tokuno.
17 Engolopohamo sekwo Mpohumo jomo ulɨkuno.
18 Sekwo yoˈmayo tangoˈnji nohayoˈnji seˈmaso soˈno
Anɨtumo engolopohamo isamoyoka ulɨkuno. Jisas
Kɨlais kakoe aˈamu somneˈno Anɨtu olo yahino losoˈno
umoˈnɨngkohoho. Osoˈno sekwo tɨfi finɨngkamno.

19 Yo'mayo An+tuye Towahuno selisoso sekwo hwotoho
fekutoho.
20 A'amu An+tuye hungkuno sel+fijo somo sekwo hohujo
ikinj+m+f+kutoho.
21 Yo'mayo hungkuno upa'n+ngkohofoso An+tunta'ango
so'ne yamofo fiy+mno. Hungkuno ne'njo somo aho
f+kesyohumamno.
22 Yo'mayo wonyo somne'no i'waho fiy+mno. Olo hilo
so'no sekumne'no Mpohumo jomo ulalokuhwono.
23 An+tu kako s+meho pompenjiyoso hwap+ngo hweho.
Oso'no kako'nohini sekumo wop+ngo wasemokono. Kako
sekwoe huyo'mango'nji a'apaho'nji wop+ngo esemokosy-
ohumahwosi nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais asomo poso
sohonta An+tu sekumo wop+ngo semokonefoho.
24 An+tu nahwosopo'mentiso sohwo kako oso hiso'no
wop+ngo namokonefoho. An+tu ose nal+mentiso so'no ne
imo'nonefoho.
25 Nakwoe a'amu soku, sekwo An+tu nefo'mayo so'no
Mpohumo jomo ul+mno.
26 An+tuye a'amu hopi'nonohino somo nakwoe a'amu
kuyoho ul+mno.
27 Ngko Hwe Engo sohwoe yokumpohn'nyo'nji
hungkuno loso wasel+monne'no yohono. Sekwo olo
iyoswo mt+'mokalokuhwoneso n+ngkwahwosamo atofo
filut+hwamno.
28 Nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais kako wop+ngo
wosemokosyohumano. Ngko Poul+'ni olo iyoswo loso
mt+'mokohono. Hungkuno osohopeho.

2 Tesolounika
Olo Iyoswo Tɨfinjo loso Poul Aˈamu Tesolounika somneˈno Mtɨˈmokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmoˈmjofoho.

Jisas ahwomomneˈno nto sɨmentiso sohonta soswo sɨfeˈnji ahoˈnji hopiˈnono nto uyakoˈmentisopo Poul olo iyoswo tɨfinjo loso aˈamu Tesolounika afahomneˈno mtɨˈmokumentisofoho. Aˈamu Tesolounikajoso Poul iyoswo sɨmoˈmo mtɨˈmokuyahotɨmentisoso nomantɨfi hofɨko Jisas Kɨlais asomo pe-eˈne hungkuno Poul mtɨˈmokumentisoso hofɨko aˈamu Tesolounika fehohnjoso atofo hwasyohohntaˈni lontɨfi hofɨkoe hunoso ole syafɨkuˈmentohofofoho. Poul kako olo iyoswo mtɨˈmokisyo loso Hwe Engo sohwoe Sɨkuno nto iˈmofapohoho lontɨfi hofɨko pisomoˈnyo yontɨfi yoˈmayo syoho soˈno nakwolaho lontɨfi siki humantɨfi nomˈne aˈamufe syohomneˈno hofɨkoe humayo somneˈno yoˈmayo soˈno siki hungkuno lutɨhunɨwoˈɨngkohofofoho. Olo hungkuno loso Poul nupaˈnonto iyoswo tɨfinjo loso mtɨˈmokumentisofoho. (Oso hungkunoso 2 Tesolounika sohe engo 2 honɨngkano weˈe 2-ˈnji sohe engo 3 honɨngkano 11-ˈnjo sopo weho.) Iyoswo sɨmoˈmjo mtɨˈmokuyahotɨmentiso sohonta hamno hufaˈulɨkeno hufaˈu sɨhunetɨkeno nto pamentisopo olo iyoswo tɨfinjo loso mtɨˈmokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako aˈamu Tesolounikaso Jisas nto iˈmofapohoho. Hofɨko huno ose syofɨsyontanɨngkofi Poul kako oso huno homo somo itoˈno mɨhwajiyoˈne olo iyoswo loso mtɨˈmokumentisofoho. Osoˈno nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Poulɨˈni Sailasɨˈnji Timoutiˈnji nakwo nohumentani olo iyoswo loso semtɨˈmokiyalokuhwono. Sekwo Tesolounika soponjo soku Anɨtumo inɨngkowalokwofo soku sekwo nakwoe Mpohwo Anɨtuˈnji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨˈnjiye aˈamu kuyoho.

2 Mpohumo sekumneˈno ole ulalokuhwono. Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwoˈnji Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨˈnji sikoˈmontaˈi siko yoˈmayo wopɨngo selohohosɨsi siko sɨmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

Poul Anɨtumo isamoyoka ulalofoho.

3 Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofo soku, nakwoe aˈamu kuyoho. Sɨkuno engolopohamo sekuneˈno Mpohumo isamoyoka ulɨwoˈnɨngkuhwantanoho. Oso yahino hiso wopɨngofoho. Hwapɨngoso olenoho. Sekwoe sɨmeho hiˈntnnono Anɨtumo uyoso engo imoˈnalofoho. Sekwo nomˈne aˈamu soˈnji sɨmeho inyoso engo imoˈnalofoho. Osoˈno sekuneˈno Mpohumo isamoyoka ulalokuhwono.

4 Oso hisoˈno nakwo nomˈne aˈamu Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofo somo sekuneˈno ole ulalokuhwono. Aˈamu nomˈneso wonyo selohofontɨfi tohino engo sejopahonɨngkofi sekwo Anɨtumneˈno musɨkwajiyoˈnjo yokumpohˈnyo lohofontɨfi Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono engo uyalokwofo. Ose yalokwofo soˈno aˈamu nomˈne somo ulontani sɨmeho wopɨngo namoˈnɨwoˈnɨngkohoho.

Anɨtu kako aˈamu hwahoponjofe honɨngkanomneˈno hungkuno ikwolofonefoho.

5 Anɨtu hungkuno ikwolofoˈne hwapɨngo sohwo itoˈnohini yɨwoˈnɨngkiso hweho. Sekwo Anɨtuye yahino wopɨngoso malokwofo soˈno aˈamu nomˈneso tango sejopalokwofo. Yoˈmayo tango seˈmahwosoˈno hwangku sekwo Anɨtuye angopo humayoso hoponoho.

6 Anɨtu oso aˈamu sekumo wonyo selohofo somo kako aku tohino uyonefoho. Oso yahinoso itoˈnohinoho.

7-8 Sekwo tohino mawoˈnɨngkohofo soku nakwoˈnji Anɨtu usijoˈno nehumajonefoho. Osohonta nakwoe Hwe Engo Jisas kako kakoe aˈamu ahwomomo mtaˈango yokumpohˈnyo soˈnji nopahonɨngkuhwosi aˈamu nuhwonɨfitnnefoho. Oso hohosohonta kako toho engoˈnji nopɨhwosi aˈamu Anɨtumneˈno huno muyo soˈnji nakwoe Hwe Engo Jisasɨye hungkunomo tɨfi minɨngkayoˈnjo somo Anɨtu kako aku tohino uyonefoho.

9 Oso aˈamu homo somo uhwonɨngkuhwosi sekwo nɨhuˈnahone umoˈnantɨfe kuyoho ulonefoho. Hwe Engo sohwoe sɨmanoˈnji kakoe yokumpohˈnyo pomponaho soˈnji muhwonyoˈnjo ifitnnefoho. Nɨhuˈnahone tohino neˈno nomapitnnefoho.

10 Kako asomo poso sohonta kakoe aˈamuso kakoe yofe nohoˈnomapitnnefoho. Aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono umotofoso sɨmeho wopɨngoˈnji humafitnnefoho. Osohonta sekwo hofɨkoˈnji nohumafitnnefoho. Hwapɨngoso oso hungkuno selɨmentɨhwone somo sekwo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofofoho.

Poul kako aˈamu Tesolounika somneˈno Mpohwo ufoˈmayoˈne jomo ulalofoho.

11 Oso hisoˈno syofɨsyontani sɨkuno engolopo-
hamo sekumo sefoˈmayoˈne Anɨtumo jomo
ulɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Ole ulalokuhwono. Anɨtu kako
humayo wonyoangkafo soˈno sehwosopoˈmentiso oso
hoponoho. Sekwo Hwe engo Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono
uyalokwofo soˈno yoˈmayo syoho wopɨngo uyano lɨfijoso
Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyo wosejapono. Yoˈmayo syoho
wopɨngo Hwe Engo Jisasɨmneˈno yalokwofoso moiˈwo
esojwaofɨkujoˈno wosefoˈmano.

12 Ose ifijoˈmanji sekwo Hwe Engo Jisasɨye yofe
wohoˈnomantɨfeho. Osoˈno Jisas kako sekwoe yofe
aku wohoˈnosemaˈmtonoho. Hwapɨngoso ole, Anɨtuˈnji
nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨˈnji siko nakumo wopɨngo
nalohofɨwoˈnɨngkisiyo montaˈiyoho.

2

Anɨtuye hungkunomo hwotoho fe-eˈne sohwo iˈmofaponefoho.

1 Nakwoe aˈamu soku, nakwoe Hwe Engo Jisas asomo
nopɨhwosi nakumo menahuˈmokone soˈno woselɨmonneˈno
yohono.

2 Aˈamu fehohnjo ole maselɨkuji, Nakwoe Hwe Engo
sohwoe sɨkuno nto iˈmofapohoho. Ose selɨfijoˈmanji oso
hungkunoso hofɨkoe huno mtaˈango selohofo. U nomˈneso
ole maselɨkuji, Anɨtuye Towahuno ole ntohoho, Nakwoe
Hwe Engo sohwoe sɨkuno nto iˈmofapohoho. Ose wose-
lantɨfeho. U aˈamu nomˈne ole maselɨkuji Poul ole
mtɨˈmokuma, Hwe Engo sohwoe sɨkuno nto iˈmofapohoho.
Ose woselantɨfeho. Osoˈno selohofoˈmanji sekwo yomo ikuji
sɨmeho wonyo semoˈnɨngkuhwoloho.

3 Oso hwasyo hungkuno selɨfijo somo sekwo sɨmeho
hiˈntnnono nɨyɨkutoho. Olo sɨkuno loso siki sohonta
mˈmofaponehoho. Awonoho. Sɨmoˈmo aˈamu piˈnɨngo
engo Anɨtumneˈno hahnˈnyo ifijoso hwe fihwo Anɨtuye
hungkunomo hwotoho fewoˈnyo sohwo utɨhwaˈnyopo
iˈmofaponefoho. Oso hwe huhwo sohwo tɨfi noˈmo kako
tɨkanomo wene hweho.

4 Kako ole ulonefo, Sekwo yoˈmayo somneˈno hwom-
tame ehumawoˈnɨngkohofoso fohoˈnaopmno. Hunoso
ngkineˈnohini fɨsyanɨfohupmno. Ose ulɨhwosi Anɨtuye
tajo ango engo somo nosyuhwosi osopo nohumahwosi ole
ulonefo, Ngko Anɨtu ne hwoˈnyoho. Ose ulonefoho.

5 Hohonta sekwoˈnji nohumanji olo hilo soˈno nto
selɨmentohefoho. Sekwo inɨngo laseimaho.
6 Olohonta oso hwe sohwo mˈmofapiyoho. Yahino
angaˈnohinoso oso hwe sohwoe honɨngkanomo pɨjwaofoho.
Yahino hisoˈno sekwo huno seyohoho. Anɨtu kako oso hwe
sohwoe sɨkuno hoˈnahumentisoso mˈmofapiyoho.
7 Sekwo huno moiˈwonoho. Olohonta aˈamu fiso
Anɨtuye hungkunomo hwotoho feelokwofo. I osoˈno
aˈamu fihwo oso hwe huhwo sohwo kakoe honɨngkanomo
nopɨjumofonefoho. Oso honɨngkano pɨkuˈnnyoso moiˈwo
imoˈnɨngkuhwosoˈno oso hwe Anɨtuye hungkunomo
hwotoho fe-eˈne sohwo noponefoho.
8 Oso hohosohonta oso hwe Anɨtuye hungkunomo
hwotoho feˈne sohwo utɨhwaˈnyopo noponefoho. Osohonta
Hwe Engo Jisas kakoe mammtnnoˈnji hwe huhwo sohumo
fonjasyonefoho. Hwe Engo sohwo kakoe pomponaho
engoˈnji utɨhwaˈnyopo nopɨhwosi oso hwe wonyo sohumo
nɨhuˈnahone wonyo umokonefoho.
9 Oso hwe Anɨtuye hungkunomo hwotoho feˈne
sohumneˈno nomˈne hungkuno waselɨmonneˈno yohono.
Kako Setenɨye yokumpohnˈnyoˈnji nopɨhwosi hungkuno
hwasyoˈnji yoˈmayo kengo wonyoangkafo hwasyo
itɨhwanefoho. Aˈamu fehohnjoso nuhwonɨngkuji kakimo
inɨngkafitnnefoho.
10 Oso aˈamu hiso Anɨtuye hungkuno neˈnjo somo sɨmeho
ufijoˈmanji Anɨtu kako asomo utɨmanefoho. I osoˈno
Anɨtuye hungkuno neˈnjo nakwolaho lɨfijoso nɨhuˈnahone
imoˈnaopitnnefoho.
11 Anɨtu kako hungkuno lahonɨngkuhwosi aˈamu hwasyo
hungkuno ulɨfitnnefoho. Oso hwasyo hungkuno somo
aˈamu piˈnɨngoso nupaˈnɨngkuji sɨmeho hiˈntnnono
uyɨfitnnefoho.
12 Oseso aˈamu hungkuno neˈnjo somo sɨmeho
hiˈntnnono muyoso honɨngkano wonyo somo inɨngkayo
soˈno umoˈnalokusoso hofɨko Anɨtuye tohino engo
nomapitnnefoho.

Anɨtu sekumo asomo setɨmayoˈne nto se-
hwosopoˈmentisokuyoho.

13 Nakwoe aˈamu soku, Hwe Engo sohwo sekumo
sɨmeho sejapɨwoˈnɨngkiso soku sɨkuno engolopo-
hamo nakwo sekumneˈno Mpohumo isamoyoka
ulɨwoˈnɨngkuhwantanoho. Oso yahinoso hoponoho.
Hohonta Anɨtu asomo setɨmayoˈne sehwosopoˈmentisofoho.
Osoˈno Anɨtuye Towahuno sohwo sekwoe honɨngkano
wopɨngoˈnjo semokahonɨngki sekwo temtitofo kengo

sɨmoˈmjo soku hungkuno neˈnjo somo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofo kuyoho. Osoˈno Anɨtu asomo nosetɨmanefoho.
14 Anɨtu sekumo olo soˈno sehwosopoˈmentisofoho. Sɨmoˈmo nakwo Anɨtuye hungkuno wopɨngo selɨmentɨhwonefoho. Oso hisoˈno sekwo maeˈne sehwosopoˈmentisofoho. Osoˈno hwangku yoˈmayo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais sekwoe sɨmeho moˈmo emaˈmentisoso asomo setɨmaso sohonta moiˈwo esojwaofonefoho. Osoˈno sehwosopoˈmentisofoho.
15 Oseso nakwoe aˈamu soku, sekwo Anɨtumneˈno yokumpohnˈnyo filohopmno. Oso hungkuno losetɨhwamentɨhwone soˈnji ifalifaliyo semtɨˈmokimentɨhwone soˈnji aho yokumpohnˈnyo kesyohumafɨkuji tɨfi finɨngkamno.
16 Nakwoe Mpohwo Anɨtu kako sɨmeho wopɨngo nejapmmentisofoho. Kako wopɨngoˈnohini nalohofonto yoˈmayoso siki nejapɨwoˈnɨngkisofoho. Kako nakwoe sɨmehomo nasosofitofɨwoˈnɨngkisofoho. Osoˈno nakwo kakoˈnji nohumentɨhwaneˈno hontohumalohwono.
17 Osoˈno Anɨtuˈnji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨˈnji siko sekumo sosofitofosesyohumahosɨsi yokumpohnˈnyo semokahonɨngkohosɨsi sekwo yoˈmayo hungkuno soˈnji yoˈmayo syoho soˈnji wopɨngoˈnohini uyantɨfeho. Osoˈno jomo ulalokuhwono.

3

Sekwo nakumneˈno Mpohumo jomo ulɨmno. Kako wonefoˈmano.

1 Nakwoe aˈamu soku, hungkuno aeˈuyo woselantaneˈno yɨhwono. Sekwo Mpohumo nakumo nefoˈmayoˈne olo soˈno jomo ulɨmno. Aˈamu hopiˈnono upaˈnyoˈne nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno angoˈmeemo wohoˈnɨmuweno. Nohoˈnɨmɨwahonɨngkuhwosi sekwo nupaˈnɨngkuji sɨmeho uyantɨfeho.
2 Sekwo jomoso oleˈnji ulɨmno. Aˈamu wonyo nakumo wonyo nalohofɨwoˈnɨngkohofo sofe aho mtaˈni welojonemano. Sekwo huno moiˈwonoho. Aˈamu piˈnɨngo engo Anɨtuye hungkunomo sɨmeho hiˈntnnono muyoso humalofo.
3 Yoˈmayo hopiˈnono nakwoe Hwe Engo sohwo lonteso ne imoˈnɨwoˈnɨngkisofoho. Osoˈno kako yokumpohnˈnyo semokuhwosi Seten kako sekumo apaˈno mosetɨmanehoho.
4 Olo soˈno nakwo huno nayohoho. Yoˈmayo hungkuno selɨmentɨhwone somo sekwo itoˈno inɨngkowalokwofoso neˈno unɨngkowantɨfeho.

5 Hwe Engo sekwoe hunomo olo so'no wase-
fohoto'mtonoho, Anɨtu sekumo sɨmeho se-
japɨwo'nɨngkisofoho. Oso'no sekumo yo'mayo tango'njo
se'masoso sekwo Jisas Kɨlais pa'nyo yokumpohn'nyo
wolohofantɨfeho.

A'amu hopi'nono syoho yokumpohn'nyo uyantɨfeho.

6 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako kakoe
yokumpohn'nyo ntopahonɨngki olo hungkuno loso
waselɨmne'no yohono. Senɨngkwa'wehwo fihwo kako
piso'mo'nyo ihwosi siki humasoso oso hungkuno
nakumta'ni ma'malofo somo minɨngkayo'njo osohumo
uhwotɨ'mapmno.
7 Nakwo sekwo'nji humamotohwone pa'nyoso fosyohu-
mamno. Sekwo huno seyohoho. Nakwo siki mohumam-
mentɨhwonefoho.
8 Nakwo sekwoe aho mta'ni yo'mayoso siki
moma'mmentɨhwonefoho. O'o nakwo mpe
seloho'motohwonefoho. Mofehi'nyo so'nji sɨkwo'miyomo
nakwo syoho engo tohohmtnno'nji imotohwonefoho.
Hwapɨngoso nakwo sekumo tango mosejape'njo
hwona'nyoho.
9 Nakwo wosopayo'ne yo'mayo so'ne sekumta'ni jomo
selontontasi oso yahino ito'nohinosohilo. I oso'no nakwo
honɨngkano wonyoangkafo so'no wosetɨhwantane'no
imentɨhwonefoho. Ose imentɨhwone homo somo sekwo
tɨfi inɨngkayo'nefoho.
10 Olo hungkuno loso songo maselalokuyɨhwono. O'o
nakwo sekwo'nji nohumentani ole selɨmentɨhwoni, Hwe
fihwo ole lososo, Syoho miyo'njo uyɨmo. Siki wohu-
mamo. Ose loso sohumo sekwo wopayo nuyɨkutoho. Ose
selɨmentɨhwonefoho.
11 I oso'no ole upa'nɨngkuhwone, A'amu fihwa
piso'mo'nyo yontɨfi yo'mayo syoho so'no nakwolaho lontɨfi
siki humalofo. Nohumantɨfi nom'ne a'amufe syohomne'no
hofɨkoe humayo somne'no yo'mayo so'no siki hungkuno
lutɨhunɨwo'nɨngkohofɨhwafoho.
12 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais sohwoe hungkuno
yokumpohn'nyoso oso a'amu homo somne'no
waselɨmonne'no yohono. Ole uso. Sekwo sekwoe a'amu'nji
sɨmeho pompenjiyo'nji humafɨkuji sekwo'ne wosopaesyoho
fiyɨmno. Yokumpohn'nyo ose ulɨmno.
13 I nakwoe a'amu soku, sekwo yo'mayo syoho wopɨngo
so'no piso'mo'nyo ikutoho.
14 Hwe fihwo olo hungkuno semtɨ'mokiyalokuhwone lomo
hwotoho feso sohumo sekwo yofe uhwofɨkuji kakine'no

iˈwaho fiyɨmno. Sekwo iˈwaho ifijo soˈno kako kakoe honɨngkano wonyo somneˈno wonɨmango unɨmtonoho.
15 I sekwo oso hwe sohumneˈno ole syafɨsyɨkutoho, kako nakwoe mango hweho. Ose syafɨsyɨkutoho. Oˈo, senɨngkwaˈwehweho. Osoˈno kakoe hunomo hungkuno wopɨngo ufohotofamno.

Hungkuno aeˈʉyofoho.
16 Nakwoe Hwe Engo sohwo sɨmeho pompenjiyoso hwapɨngo hweho. Yoˈmayo yoˈmayoso seˈmahwosoˈno kako sɨmeho pompenjiyo wosejapono. Sekwoˈnji wohumano.
17 Ngko Poulɨˈni olo hungkuno aeˈuyo loso nje ahoˈnji semtɨˈmokiyalokweno. Nje aˈamufo. Iyoswo hopiˈnonohino mtɨˈmokuwoˈnɨngkoheso nje ahoˈnji ole mtɨˈmokuwoˈnɨngkoho, nje aˈamufo. Nje ifalifaliyo somo uhwonɨmno.
18 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais sohwo kako sekwoˈnji nohumahwosi wopɨngo wosemokosyohumano. Hungkuno hiloso osohopeho.

1 Timouti
Olo Iyoswo Sɨmoˈmjo loso Poul Timoutimneˈno Mtɨˈmokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmoˈmjofoho.

Jisas ahwomomneˈno nto sɨmentiso sohonta soswo *tetiwan*ˈnji (31) *teti-et*ɨˈnji (38) nto uyakoloˈmentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul Timoutimneˈno mtɨˈmokumentisofoho. Timouti sohwo kako hwomu songo hweho. Poul Anɨtuye syoho mjɨmɨwento Timoutimo ango Lisɨtɨla sopo ntaˈni tɨpemaˈmentiso hweho. Timoutiye naˈuye yofeso Yunisɨyoho. Kakoe atohwosi Louisɨyoho. (Hungkuno hiso 2 Timouti sohe engo 1 honɨngkano weˈe 5. Osopo weho.) Timoutiye mpohwo sohwo Ngkɨlik hweho. Poulɨˈnji Timoutiˈnji ango Loum sopo Anɨtuye syoho imojiye hwaˈuyoho. Hwangku Timouti kako Efesosɨnjo tajo ango somo Anɨtuye syoho maˈmentisofoho. Poul kako Loum soswo hufaˈu impe intoˈnawoˈmentisofoho. Tɨfi oso impoˈango somtaˈni nusɨhutofahonɨngkofi kako hwaho weˈe Kɨlit, ango Efesos, hwaho Masetouniya osopo emoyɨmentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohe engo 1 honɨngkano weˈe 5 soˈnji 1 Timouti sohe engo 1 honɨngkano weˈe 3. Osopo weho.) Poul Timoutimo tajo ango Efesosɨnjo somo mokosyohumayoˈne uhwotɨˈmoˈmentisofoho. Poul ango Efesos sopo komoˈno mamnehono hune ose uyahonɨngki olo iyoswo loso mtɨˈmokumentisofoho.

Poul iyoswo hiloso Masetouniya humanto mtɨˈmokumentisofoho. Osoˈno nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1-2 Nje hwomu Timouti sohwohnneˈno ngko Poulɨˈni olo iyoswo loso kumtɨˈmokiyalokweno. Anɨtu kako nakwoe wonyomjo tohino somtaˈni isɨhutofonemayoˈne sohwoˈnji Kɨlais Jisas oso humneˈno nakwo hontohumalohwone sohwonji siko ngkimo hungkuno yokumpohnˈnyo ntonji siko ngkimo sikoe hungkuno lɨkuˈmofo (*apousel*) syoho ntapmmentisiyo hwoˈnyoho. Kɨko Timouti sohwosi kɨko Anɨtumo sɨmeho wopɨngo umahnno soˈno kɨko nje hwomu ne imoˈnɨmentohino hwosoho. Ngko kikineˈno oloˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Nanɨkgkwohwo Anɨtu sohwoˈnji nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisasɨˈnji sikoˈmontaˈi siko kikineˈno hitoho ulofɨhwosoˈno siko kikimo wopɨngo kilohofohosɨsi sɨmeho pompenjiyo wokijopanjiyoho. Osoˈno nɨmoˈnɨngkohoho.

A'amu Anɨtumne'no hwasyo hungkuno lɨwo'nɨngkohofo sofe hungkuno somne'no kɨko yoka ulohoho.

3 Hohonta ngko hwaho Masetouniya'no wawomonji oso hungkuno kilɨmentohe somta'angoso olohonta apa'no wakilɨmne'no yohono. Hungkunoso olenoho. Kɨko ango Efesos osopo ne'no nohumahoji a'amu oso hopo soponjo a'amu somo Anɨtuye hungkuno hwasyo lutɨhwalokwofo sohwamo kɨko ole uso, Sekwo olo a'amu lomo Anɨtumne'no hwasyo hungkunoso apa'no nolutɨhwafɨkutoho. Ose uso.

4 Hofɨko mpohwosa ajuyohwosafe yofe so'no hungkuno ne'no hnnontɨfi hofɨkoe yofe ho'noma'nɨwo'nɨngkohofofoho. Hofɨko a'mane hungkuno kengo kengo sikinjo so'nji ne'no lutɨhunɨwo'nɨngkohofofoho. Oso hungkuno hiso hofɨkoe hunomo wonyo imokinɨwo'nɨngkohofofoho. Oso siki hungkuno huhwo sohwo Anɨtumne'no sɨmeho hi'ntnnono uyo somo mufo'manehoho. O'o, yoka ulɨkafɨwo'nɨngkisofoho.

5 Kɨko ole uso, Sekwo olo hungkuno homo losomne'no nɨhu'nahone foho'naopmno. Ose ulohojo'no hofɨko jɨje hungkunomo tɨfi kinɨngkapɨfijo'manji hofɨko hofɨkoe yahino wonyo somo hohujo ikinjaofɨkuji huno wopɨngo'nohini syafɨsyɨkuji Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono nehopi uyantɨfeho. Ose ikuji hofɨko nom'ne a'amu somo nufo'mafɨkuji sɨmeho wopɨngo umo'nantɨfeho.

6 A'amu fehohnjoso hofɨko Anɨtumo sɨmeho uyo yahinoso noho'nasyontɨfi hofɨkoe huno wopɨngo sohwo ehilofaofa-honɨngki hofɨko siki hungkuno lomoyontɨfi hungkuno ne ane'njo hnnɨwo'nɨngkohofofoho.

7 Hofɨko Anɨtuye honɨngkano hungkunoso wolutɨhwantɨfi ko yontɨfeso oso hungkuno hwapɨngo ne homo somo huno muyahonɨngki hofɨko hwasyo hungkuno lontɨfi ole lɨwo'nɨngkohofo, Nakwoe hungkunoso ne'njofoho lɨwo'nɨngkohofofoho.

8 Nakwo huno ole nayohoho. Anɨtu kako nakumo kakoe honɨngkano hungkuno nejapmmentisoso oso honɨngkano hungkuno homo somo nakwo nto'no inɨngkowaso'manji nakwo huno ole wotɨpemantanoho. Oso honɨngkano hungkunoso wopɨngofoho.

9 I olo so'nji nakwo huno nayohoho. Anɨtuye honɨngkano hungkunoso a'amu honɨngkano wopɨngo'njo osomne'nohino'maho. O'o, a'amu honɨngkano wonyo yontɨfi hwe engo sohwamo enjwa'mo mohumayonjo somnefoho. A'amu hofɨko Anɨtumne'no hohujo ikinjaofontɨfi yahino wonyo iwo'nɨngkohofo so'ntnnefoho.

A'amu hofɨko Anɨtuye hungkunomo hwotoho fentɨfi hwahoponjo honɨngkano osomo inɨngkawowo'nɨngkohofo so'ntnne'nefoho. I a'amu kanɨngkwohwo'ya'umo fonjasyonto nom'ne a'amu somo fonjasyɨwo'nɨngkohofo oso hwantnne'nefoho.
10 Anɨtuye honɨngkano hungkunoso a'amu apohufo'nji akngkilɨke'nji kifosyoho loho'nɨwo'nɨngkohofo so'ntnne'nefoho. A'amu nom'ne a'amufe mehomi hufo mawo'nɨngkohofo so'ntnne'nefoho. A'amu yo'mayoso hufo iwo'nɨngkohofo so'nji hwasyo hungkuno lɨwo'nɨngkohofo so'nji a'amu hofɨko hwasyo hungkuno nehopi yokintahopono lɨhwono lɨwo'nɨngkohofo so'ntnne'nefoho. Oso yo'mayo yahino wonyo homo somo hano pitofasiyo'ne Anɨtu kakoe honɨngkano hungkunoso nejapmmentisofoho. Yo'mayo yahino wonyo hiso Anɨtuye hungkuno ne'njo somne'no mangohwa imo'nɨwo'nɨngkohofofoho. I oso'no nakwo Anɨtuye hungkuno ne'njo so'no huno nto'no nayɨhwoso'no nakwo yo'mayo yahino wonyo somne'no i'waho nto'no wehumantanoho.
11 Anɨtu kako oso hungkuno neso nom'ne a'amumo lutɨhwayo'ne syohoso ngkimo ntapmmentisofoho. Oso'no ngko kakoe hungkuno wopɨngo hiso losetɨhwalokweno. Anɨtu huhwo sohwo kako wopɨngo'nohini iwo'nɨngkiso sohwo kako sɨmeho nto'no namokiyo'neso hwapɨngo hweho.

Anɨtu kako Poulɨmne'no hitoho ulo'mentiso so'no Poul kako Anɨtumne'no isamoyoka ulɨmentisofoho.

12 Nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisas kako huno ole syanɨfɨhu'mento, Poul kako nje syoho ntohofiyo imo'nyoso kako hoponoho. Ose syanɨfɨsyonto kako ngkimo kakoe syoho somne'no nɨhwosopento oso syoho homo somne'no kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentisofoho. Oso'no ngko kakimo isamoyoka ulalokweno.
13 Hohonta ngko Jisasɨmne'no hwe wonyo hweho lonji ngko kakine'no yokumpohn'nyo imo'nɨtɨhwanji kakoe a'amu ne somo ngko hofɨkimo fonɨfonyo uloho'mentohefoho. Ngko oso yahino wonyo hiso ko imote sohwo'ni Anɨtu kako ngkine'no hitoho ulo'mentisofoho. Hwapɨngoso ngko Jisas kakoe hwapɨngo ne so'no huno nto'no manimmojofoho. I osohonta ngko kakimo sɨmeho hi'ntnnono mummotefoho. Oso hiso'no Anɨtu kako ngkine'no hitoho ulofahonɨngki ntɨma'mentisofoho.
14 Oseso Jisas kako ngkimo wopɨngo ntohofonto nontɨmanto kako'njopo ngkimo menɨhumatɨ'mentisofoho. Osopo kako ngkimo sɨmeho uyo so'no lontɨhwamentisofoho. Kako ngkimo sɨmeho mɨkunɨmposo ntapmmentiso so'no ngko kakimo sɨmeho engo uyalokweno.

15 Olo hungkuno loso nɨhu'no nehopeho. A'amu hopi'nono hofɨko upa'nɨfijoso hofɨko sɨmeho hi'ntnnono uyɨfe. Oso hungkuno hiso olenoho. Nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisas kako nakwo a'amu honɨngkano wonyo'njo hn'nɨmo asomo netɨmayo'ne kako nakwoe hwaho lopo pmmentisofoho. Oso hungkuno hiso nɨhu'no nehopeho. I a'amu hopi'nonohino sofe honɨngkano wonyo somo ngko nje wonyoso uyakolo'mentohefoho.

16 Kɨlais Jisas kako kakoe yahino wopɨngoso a'amu hopi'nonohino somo ujo wehontojwahumo lonto kako ngko Poulɨ'nɨmo honɨngkano wonyo'njo sohwo'nɨmo kako sɨmo'mo wopɨngo ntoho'mentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso hofɨko ngkimo nonohonɨngkuji huno ole wosyofɨsyantɨfeho. Poul kako Anɨtumo wonyo ne'no ulohofahonɨngki Anɨtu kako oso wonyo hiso'no Poulɨmo tohino komo'no mummentisofoho. O'o, Anɨtu kako Poulɨmne'no hontohumayo uloho'mojo sohwo Poulɨmo wopɨngo umokumentisofoho. Oso'no hofɨko huno ole wosyafɨhinantɨfeho. Kɨlais kako oso hwe nɨhu'no wonyo sohumne'no wopɨngo umokumaso hopaso Anɨtu kako ngkimo oso hopa wanɨmokumontonoho. Anɨtu kako nakwoe wonyomne'no tohino komo'no monejape'njo hontohumayo inyo hweho. Hofɨko huno ose syafɨsyɨkuji hofɨko Kɨlais Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨkuji hofɨko songo ne'no humantokutnnefoho.

17 Oseso Anɨtu kako yo'mayo wopɨngo'nohini iwo'nɨngkiso so'no nakwo kakoe yofe engo so'ntnne'no kakoe yokumpohn'nyo yakolo'nnyo so'ntnne'no engolopohamo nakwo woho'nomehwano. Hwapɨngoso Anɨtu huhwo sohwo kako nakwoe Hwe Engo engolopohamo ne'no nohumantɨhwone hweho. Kako poyo pe'nyoso mape'nonehoho. A'amu hofɨko kakimo muhwonɨfitnnehofo oso huhwo sohwo kako kako'nohini Anɨtu ne hweho. Oso hungkuno hiso nehopeho.

Poul kako Timoutimo Anɨtuye syoho yokumpohn'nyo fiyoho'nyo ulɨmentisofoho.

18 Nje hwomu Timouti sohwosi, nakwo kikimo olo syoho yalokuno loso yano kijapmmentɨhwone sohonta Anɨtu kako nakumo kikine'no hungkuno nalɨmentiso so'no ngko oso hungkuno homo somo huno syafɨsyonji hungkuno hiso apa'no kijopalokweno. Oso hungkuno homo somo kɨko aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoji Anɨtuye syohoso yokumpohn'nyo fiyoho'nyo. U a'amu nom'neso hofɨko

An+tumo nakwolaho l+fijoso hof+ko kikimo wonyo kilo-
hof+kujo'no An+tuye hungkuno hiso j+je sampe mekino
pa'nyofoho.
19 K+ko K+lais+mne'no s+meho hi'ntnnono uyalokuno
somo aho yokumpohn'nyo f+kemokosyohumaho. Oso
hungkuno wop+ngo An+tu kako j+je s+meho mo'mo
ho'nakisy+wo'n+ngkiso somo k+ko hofiyo fin+ngkayo.
A'amu fehohnjoso hof+ko oso s+meho mo'mo hungkuno
wop+ngo homo somo hwotoho fewo'n+ngkohofoso
hof+koe s+meho hi'ntnnono An+tumo uy+motofoso wonyo
imokin+motofofoho.
20 Oso hwe hufa'u Himeneyos+'nji Alek+santa'nji
siko oso pa'nyo imo'n+mentisiyo hwa'uyoho. Siko
An+tuye hungkuno wop+ngo somne'no sitofo lonji
hwasyo l+wo'n+ngkisiyo so'no ngko sikimo Seten+ye
ahomo uhumat+'malefoho. Oso'no oso hwe huhwo
sohwa'umo Seten kako sikimo tango uy+hwoso'no siko
sikoe s+meho iwolo'mokohos+si An+tumne'no huno wop+ngo
wot+pemanjiyoho. Siko huno wop+ngo t+pemahosis+'manji
An+tuye hungkuno ne'njo somne'no sitofo hungkuno apa'no
mal+s+hnnisiyo.

2

K+ko a'amu somo An+tumo jomo ujo'ne olo yahino loso fit+hwaho.

1-2 Ngko kikimo hungkuno kijopalokwe s+mo'mjoso
olenoho. A'amu An+tumo s+meho hi'ntnnono
uy+wo'n+ngkohofoso ole uy+fe. Hof+ko yo'mayo so'no
umofonyo ikuji hof+ko Mpohumo jomo ul+fe. Hof+ko
a'amu hopi'nonohino somne'no An+tumo jomo ul+kuji
yo'mayo An+tu hof+kimo wop+ngo uloho'monto imentiso
oso'no sekwo An+tumo isamoyoka ul+mno. Oso a'amu
hwaho mokosyohumawo'n+ngkohofo sohwanji hwe engo
sohwantnne'no An+tumo jomo ul+fe. Hof+ko An+tumo jomo
ul+kujo'no oso a'amu huhwo sohwa hof+ko nakumo hofiyo
nemokosyohumaf+kujo'no nakwo s+meho wop+ngo'nji
nohumehwasi An+tuye yahino wop+ngo somo t+fi ntono
un+ngkowantanoho.
3 Nakwo a'amu hopi'nonohino somne'no An+tu
hon+ngkano wonyo somta'ni is+hutofonemayo'ne
sohumo jomo ul+hwaso'no kako nakumo t+mo
wop+ngo nahon+ngkuhwosi kakoe s+meho wop+ngo
umo'n+montonoho.
4 An+tu kako a'amu hopi'nonohino somo kako'njo
pone asomo ut+mayo so'no umo'n+ngkohoho. A'amu
hopi'nonohinoso hof+ko kakoe hungkuno ne'njo

somo nupaˈnɨngkuji kakimo tɨfi inɨngkayo soˈno
umoˈnɨngkohoho.
5 Nakwo huno nayohoho. Anɨtu kako angaˈnohinohwo
humaho. I aˈamu angaˈnohino sohwo nakwo aˈamu hwaho-
ponjo lohnˈnɨmneˈno Anɨtumneˈno hwaho loponjo humaso
sohwo Kɨlais Jisasɨyoho. Oso huhwo sohwo kako nakwoˈnji
Anɨtuˈnji hungkuno monehwajiyoˈne hweho. Sɨmeho pom-
pengo nalɨpe-eˈne hweho.
6 Oso syoho homo somneˈno Anɨtu kako sɨkuno
hoˈnahumentisoso iˈmofopahonɨngki Kɨlais kako kakoe
fosyohumayo wonyoangkafoso nohoˈnosyahoponto kako
aˈamu hopiˈnonohino honɨngkano wonyo somtaˈni
isɨhutofonemayoˈne mpe enemayoˈne kakoe honɨyo
wopɨngoso usɨhumaˈmentisofoho. Ose imentiso
soˈno nakwo huno ole nayohoho. Anɨtu kako
aˈamu hopiˈnonohino somo asomo utɨmayoˈne soˈno
umoˈnɨngkohoho. Oso honɨngkano hiso utɨhwaˈnyopo
ujo ehontojwahumentisofoho.
7 Oseso Anɨtu kako ngkimo olo kakoe hungkuno loso
aˈamu somo lutɨhwayoˈne nɨhwosopoˈmentisofoho. Olo
hungkuno loso ngko hwasyo molokitɨhwalokuyohono. Oˈo,
nehopi lokitɨhwalokweno. Anɨtu kako aˈamu temtitofo
kengo somo asomo utɨmaˈmo lonto hofɨko nje hungkuno
neˈnjo somo sɨmeho hiˈntnnono ntapɨfitnneˈento hofɨkimo
lutɨhwayoˈne nɨhwosopoˈmentiso hwoˈnyoho.
8 Oseso ngko oloˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Hwe moyaˈmi
ongoˈmeemjo hopiˈnonohinoso hofɨko Mpohumo jomo ulɨfe.
Oso aˈamu hiso hofɨko yahino wonyoso nohoˈnasyɨkuji
hofɨko wopɨngoˈnohini humafɨkuji Mpohumo jomo ulɨfe.
Hofɨko nomˈne aˈamu somneˈno sɨmeho tohino muhm-
nyoˈnjo uyono. Hofɨko yoka mahnnyoˈnjo ufe. Oˈo
Anɨtumneˈno huno ntoˈno syafɨsyɨkuji kakimo yoˈmayo
soˈno jomo ulɨfe. Ose nɨmoˈnɨngkohoho.

Moyaˈmi sofamne hungkunofoho.

9 Ngko moyaˈmi sofamneˈno ole soˈno nɨmoˈnɨngkohoho.
Moyaˈmi sofa hofɨko huno itoˈno syafɨsyɨkuji he
manjiˈmofo itoˈno fiyɨmno. Sekwo huno ole soˈno
nosyafɨhuˈnɨngkutoho. U ngko angkafiˈnyoho. Aˈamu
wanohonɨfe. Ose lɨkuji yoˈmayo he manjiˈmofo hamniyoho
engo ihnˈnaofɨkuji mijiyoˈnji aˈapahomne wokososo
wopɨngo wopɨngo ihnˈnɨngkutoho. Oˈo, yoˈmayo he
manjiˈmofo honje monje yɨˈmoˈnɨngkutoho.
10 Sekwo moyaˈmi sofasi aˈamu ole wonalɨfe, Hofɨko
Anɨtuye mehomi nefafoho. Aˈamu ose wonalɨfe sekwo ose
lɨfijoˈmanji sekwo Anɨtuye syoho wopɨngoˈnohini fiyɨmno.

Oso syoho wopɨngo hiso sekwoe aˈapahomjo wokoso paˈnyofoho.
11 Sekwo moyaˈmi sofasi sekwo nomˈne aˈamumneˈno
hwahopo pawekuji nomˈne aˈamufe huyo soˈmo mampiˈnyo
humafɨkuji Anɨtuye hungkuno upaˈnɨmno.
12 Ngko olo yahino losoˈno manɨmoˈnɨngkiyohoho.
Hwe sohwa hofɨko moyaˈmi sofamo enjwaˈmo humayoso
wopɨngoˈmaho. Ngko moyaˈmi sofa hofɨko hwe sohwamo
Anɨtuye hungkuno lutɨhwayo soˈno manɨmoˈnɨngkiyohoho.
Oˈo, moyaˈmi sofa hofɨko mampiˈnyo humafɨkuji Anɨtuye
hungkunoso haloho'no upaˈnɨfe.
13 Sɨmoˈmjo hwapɨngoso Anɨtu kako Atam sɨmoˈmo
mtɨˈmokonto tɨfi Efa mtaˈmokumentisofoho.
14 Nomˈneso olenoho. Atam kako Iten nohumanto
Setenɨye hwasyo hungkunomo sɨmeho hiˈntnnono
muyɨmmentisofoho. Oˈo, Efa kako oso hwasyo hungkuno
homo somo nupaˈnonto sɨmeho hiˈntnnono uyonto tɨfi
inɨngkawento honɨngkano wonyo imentisofoho. Oso
imoˈnɨmentiso soˈno huno syafɨsyɨhwasi moyaˈmi sofa
hofɨko hwe sohwafe hungkunomo enjwaˈmo wohumafe.
15 Oseso olohonta moyaˈmi sofa hofɨko mehomi aswo
mantɨfeso tohino engo malokwofo. I osoˈno hofɨko Anɨtumo
sɨmeho hiˈntnnono neˈno uyɨkuji nomˈne aˈamu soˈnji
hofɨko sɨmeho inɨngkuji hofiyoˈno ufoˈmafɨkuji honɨngkano
wopɨngoˈnohini tɨpemafɨkuji huno wopɨngoˈnohini
syafɨsyɨkuji humentanɨngkuji Anɨtu kako oso moyaˈmi
hofo sofafe wonyomjo tohino somtaˈni isɨhutofumanefoho.

3

Aˈamu Anɨtuye syoho somo ntoˈno mokosyohumayo sohwamne hungkunofoho.

1 Olo hungkuno loso nehopeho. Aˈamu kako
Anɨtuye syoho somo mokosyohumayo soˈno kako syoho
wonyoangkafo soˈno umoˈnɨmontonoho.
2 Oseso oso aˈamu Anɨtuye syoho mokosyohumayo huhwo
sohwo kako kakoe yahino wopɨngoˈnohino soˈnji wohumano. Ose humentanɨngkuhwosi nomˈne aˈamuso hofɨko
hwe huhwo sohumo nuhwonɨngkuji hofɨko yahino wonyoso
nɨhuˈno motɨpemapɨfitnnehofo. Olo syoho hiloso hwe kako
ape angaˈnohinoˈnjohwo humahwosi uyono. Oso aˈamu
huhwo sohwo yoˈmayo yahino kako iwoˈnɨngkisoso kakimo
yokumpohnˈnyo mumokosyohumanehoho. Yoˈmayo yahino
wonyo kakimo uˈmasoso kako oso yahino homo somo monje
yasiyoso hoponoho. Kako yoˈmayo soˈno huno ntoˈno
syafɨsyɨhwosi syoho ntoˈno uyono. Oso hwe huhwo sohumo

a'amu ango kengo'mta'angoso kako nom'ne a'amu somo
An+tuye hungkuno lut+hwayo syohoso wop+ngo uyono.
3 Kako mijo yokumpohn'nyoso n+ngkuhwosi moniloho-
fonehoho. Kako nom'ne a'amu somne'no s+meho tohino
komo'no muhmnonehoho. O'o, kako a'amu hopi'nonohino
somo s+meho wop+ngo'nohini uy+montonoho. Kako nom'ne
a'amu somo ikujoho mafonjonehoho. Kako yo'mayo ham-
niyoho mayo so'ne huno engo syaf+sy+wo'n+ngkuhwoloho.
4 Kako kakoe ape'nji mehomi'njimo kako nto'no
wemokosyohumamontonoho. Kakoe mehomi sohwa
kan+ngkwohwoe hungkunomo haloho'no upeent+feho.
5 Hwe fihwo kako kakoe mehomi'nji kona'wohi'njimo
nto'no memokosyohumayo sohwo kako oso a'amu An+tumo
s+meho hi'ntnnono uyo somo nto'no mokosyohumayoso pipi
wemokosyohumamontolo. O'o, awonoho.
6 A'amu An+tumo s+meho hi'ntnnono kahopi uyalokuso
sohwo kako a'amumo mokosyohumayo syoho loso momane-
hoho. Oso a'amu s+meho hi'ntnnono An+tumo kahopi
uyalokunjo sohwo kako olo syoholo nomahwoso'no, ngko
hwe engo hwo'nyoho, kako huno ose syaf+syonehoho. I kako
oso hunoso nosyof+sy+hwos+'manji An+tu kako oso huno
wonyo hiso'no kako Seten+mo wae yao'mentiso hopaso oso
hwe sohumo wae yaofonefoho.
7 A'amu An+tumo s+meho hi'ntnnono muyo'njo yont+fi
yoloho'mo humalofo huhwanji oso hwe a'amumo
mokosyohumayo syoho'njo sohumo uhwon+ngkuji
kakoe yahino wop+ngo somne'no hof+ko huno ole
wosyof+syant+feho, Kako hwe wop+ngo hweho. Kako yahino
wonyo yoso'manji hof+ko kakoe yahino wonyo somne'no
hungkuno mjul+kujo'no Seten kako monje ulohof+hwoso'no
kakoe syohoso wop+wahu'montonoho. Kako An+tuye a'amu
somo hon+ngkano wop+ngomo nto'no mom+hwajonehoho.

I ngko olo iyoswo a'amu yahino wop+ngo wop+ngo'njo
somne'no mt+'mokalokwe loso i a'amu oso yo'mayo yahino
hi'njo somo k+ko An+tuye a'amu ne somo mokosyohu-
mayo'ne syoho so'no uhwosopofo.

A'amu An+tuye syoho'njo sofe hungkunofoho.

8 Oso pa'nyoso a'amu An+tuye syoho'njoso hof+ko
hof+koe yahino somne'no huno nto'no wosyaf+hu'n+fe.
Hof+ko huno hufa'u'nji nomokosyohuf+kutoho. O'o,
huno An+tumne'nohini wosyaf+hup+fe. Hof+ko mijo
yokumpohn'nyo n+ngkukuji nonilohof+kutoho. Hof+ko
huno nom'ne a'amu mta'ni hamniyoho yo'mayoso engo
mayoso'no huno nosyaf+sy+kutoho.

9 A'amu An+tuye syoho'njo sohwa hof+ko hof+koe
s+meho mo'mo ole mahnn+fitnnehofo, Ngko wonyo
hwo'nyoho. Ose mahnn+fitnnehofo. O'o, hof+ko An+tu
kakoe hungkuno ne'njoso ujo ehontojwahumentiso homo
somo s+meho hi'ntnnono uy+kuji aho yokumpohn'nyo
wokemokosyohumant+feho. Ose ikujo'no ole
wosyaf+hu'n+fe, An+tuye hungkuno ne'njoso nje
yahino wonyo somo wae yan+mo'mentisofoho. Kakoe
hungkunomnohini un+ngkamo. Ose syaf+hu'n+ngkuji
An+tuye yahino wop+ngo'nohini uy+fe.
10 A'amu An+tuye syoho'njo sohwa hof+koe yo'mayo
yahino so'nji hof+koe syoho so'nji sekwo s+mo'mo uh-
won+mno. Oso homo somo sekwo yahino wop+ngo'nohini
uhwon+fijo'manji e'wano hof+ko An+tuye syohoso uy+fe.
11 I hof+koe a'musya hofanji yahino wop+ngo'nohini uy+fe.
Hof+ko nom'ne a'amu somne'no sitofo nol+kutoho. Oso
moya'mi hofo sofa hof+ko yo'mayo yahino iwo'n+ngkohofo
huhwo sohwo hof+kimo yokumpohn'nyo mumokosyohu-
manehoho. Oso yo'mayo yahinoso hof+kimo u'masoso
hof+ko oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho.
Hof+ko yo'mayo yahino iwo'n+ngkohofoso nto'nohini uy+fe.
12 A'amu An+tuye syoho'njo sohwo kako ape anga'nohini
womano. Oso hwe huhwo sohwo kako kakoe mehomi'nji
kakoe ape'nji nto'no womokosyohumano.
13 A'amu An+tuye syoho'njo sohwa hof+ko hof+koe
syoho wop+ngo'nohini ikuji hof+koe humayo yahinoso
wop+ngo'nohini'manji a'amuso hof+kimo nuhwon+ngkuji
hof+koe yofe noho'nomaf+kuji yo'mayo hungkuno K+lais
Jisas mta'angoso lut+hwawo'n+ngkohofo somo hofiyo
upo'nant+feho.

An+tuye hungkuno hwap+ngoso olenoho.

14 Ngko sekwoe angopo sekumo komo'no wose'ma'monji
yalokweno.
15 I oso'no ngko komo'no mose'maso yalokwe so'no
ngko olo iyoswo mt+'mokalokwe losomo sekwo atofo l+kuji
An+tuye mehomife yahino wop+ngo so'no huno wop+ngo
wot+pemant+feho. Sekwo An+tuye mehomi soku, An+tu
kakoe ango kuyoho. An+tu kako sekwoe s+meho mo'mo
songo humaho. Oseso sekwo An+tumo s+meho hi'ntnnono
uyalokwofo soku sekwo An+tuye hungkuno ne somo aho
yokumpohn'nyo kesyohumaf+kuji oso hungkuno huhwo so-
hwo sekwo it+hwa'nyopo meho'nahumno.
16 An+tuye hungkuno hwap+ngo ujo ehontojwahumenti-
soso n+hu'no wop+ngofoho. An+tuye hungkuno hwap+ngoso
Jisas K+lais+yoho. Oso huhwo sohwo kako kakoe yahino

wopɨngo somo aˈamu hwahoponjo hnˈnwi monje mesyane-hwono. Kakoe yahino somo sɨmeho hiˈntnnono uyalokuh-woneso olenoho.

Jisas Kɨlais kako nakwo aˈamu hwaho loponjo lohnˈnwiye aˈapaho nehopi manto kako utɨhwaˈnyopo iˈmofapmmentisofoho.

Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako Kɨlaisɨye yahino hwapɨngo neso netɨhwahonɨngki oso yahino hiso ntoˈnohini uhwonɨwoˈnɨngkuhwonefoho.

Aˈamu ahwomomjo huhwo wopɨngo osenohini uhwonɨwoˈnɨgkohofofoho.

Kɨlaisɨye hungkunoso aˈamu temtitofo hopiˈnonohino sofe angoˈmeemo hoˈnɨmentisofoho.

Aˈamu hwahoponjoso hofɨko kakineˈno huno syafɨsyontɨfi sɨmeho hiˈntnnono umentohofofoho.

Anɨtu kakoe hwomu Kɨlaisɨmo ahwomomo utɨmaˈmentisofoho.

4

Aˈamu hwasyo hungkuno lutɨhwawoˈnɨngkohofo sohwafe hungkunofoho.

1 Anɨtuye Towahuno sohwo kako hungkuno yoloho ole nalɨmento, Olo hwaho lopo sɨkuno moiˈwo imoˈnyoˈne mofone sohonta aˈamu fehohnjoso hofɨko Anɨtuye hungkunomo hohujo ikinjaopitnnefoho. Oso hohosohonta hofɨko hwasyo hungkuno upaˈnɨngkuji hofɨko Setenɨmo tɨfi inɨngkafitnnefoho.

2 Oso aˈamu wonyo hwasyo hungkuno lɨkujo sohwa hofɨko oso hwasyo hungkuno homo somneˈno hofɨko sɨmeho moˈmo wonɨmango munyoˈnjo ihwosoˈno oloˈmo iˈnongki wohumentɨhwantɨfeho.

3 Hofɨko hwasyo hungkuno ole wolutɨhwantɨfeho. Sekwo ape nomafɨkutoho. Sekwo wosopayo fehohnjoso nonɨngkutoho. Hofɨko hwasyo hungkuno ose wolantɨfeho. I osoˈno yoˈmayo wosopayo nyoˈne, ape mayo yahinoso Anɨtu kako kakoe mehomi ne somo uyɨmentisofoho. Aˈamu Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofoso hofɨko Anɨtuye hungkuno neˈnjo somneˈno huno uyahonɨngki oso yoˈmayo hiso hofɨko Anɨtu kakoe aho mtaˈni mantɨfe soˈno hofɨko Anɨtumo isamoyoka ulɨwoˈnɨngkohofofoho.

4 Nakwo oloˈno huno nayohoho. Yoˈmayo Anɨtu mtɨˈmokumentisoso wopɨngofoho. I osoˈno nakwo humayoso pehoˈneto. Oˈo, nakwo Anɨtuye ahomtaˈni yoˈmayoso nomehwasi kakimo isamoyoka ulano.

5 Ou, yoˈmayo Anɨtu mtɨˈmokonto wopɨngofoho nalɨmentiso soˈno nakwo oso hisoˈno isamoyoka

ulɨwoˈnɨngkuhwoneˈmanji yoˈmayo wopɨngoˈnohini imoˈnalofoho.

Poul Timoutimo ulɨmento, Kɨko ntoˈno humahoji Anɨtuye hungkuno ntoˈno filutɨhwaho.

6 U ngko Poulɨˈni olo hungkuno kikineˈno mtɨˈmokalokwe loso kɨko olo hungkuno loso Anɨtuye aˈamu ne somo lutɨhusoso u kɨko Kɨlais Jisasɨye syoho ulohofiyo ne umoˈnɨmonnoho. Kɨko Anɨtuye hungkuno somo sɨmeho hiˈntnnono uyohoji sɨkuno huhwo huhwi tɨfi inɨngkusoˈmanji kɨko Kɨlaisɨye yokumpohnˈnyo mahoji yokumpohnˈnyo waloho'monnoho.

7 Kɨko senɨngkwohwosa mtaˈango aˈmane hungkuno soˈno huno piˈnɨngo engo nosyafɨsyohotoho. Oˈo, oso hungkuno huhwo sohwo kako nakumo Anɨtuye yofeso molonetɨhwanehoho. Kɨko Anɨtuye yahino soˈno huno ntoˈno syofɨsyomahoji osomnohini ntoˈno inɨngkayoˈne syoho engo fiyo.

8 Nakwo olo hwaho lopo yoˈmayo syoho iwoˈnɨngkuhwoneso nakwoe aˈapahoso yokumpohnˈnyo imokinɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Oso wopɨngofoho. Oso paˈnyoso nakwo Anɨtuye yahino soˈno huno neˈno syafɨsyɨhwasi osomnohini tɨfi ntoˈno inɨngkowasoso oso yahino hiso olo hwaho lopo humentanɨngkuhwasi wonefoˈmamontonoho. I olopoˈnohinoˈmaho. Oˈo, nakwo Anɨtuˈnji neˈno humentanɨngkuhwasi tɨfi hohonta neˈno nefoˈmanefoho.

9 Olo hungkuno lalokwe loso nehopeho. Hungkuno hilo somo aˈamu hopiˈnono nupaˈnɨngkuji sɨmeho hiˈntnnono uyɨfe.

10 Anɨtu kako aˈamu hopiˈnonohinoso kakimo uˈmayoˈne honɨngkano imoˈmentisofoho. Nakwo Anɨtu kako songo neˈno humaso sohumo sɨmeho hiˈntnnono nehopi uyalokuhwone hnˈnɨmo Anɨtu kako asomo netɨmayoˈne nakwo hontohumalohwono. Osoˈno nakwo syoho tohohmtnnoˈnjo yalokuhwoneso aˈamu hopiˈnono hofɨko Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨfitnneˈentani yalokuhwono.

11 Kɨko aˈamu hopiˈnonohino somo Anɨtuye hungkuno somo itoˈno inɨngkafitnneˈno hungkuno yokumpohnˈnyo filutɨhwaho.

12 Timouti sohwosi, kɨko hwe songo hwosoho. Oseso kɨko ntoˈno mohumayoˈmanji aˈamu hofɨko kikimo kohonɨngkuji ole wokilantɨfeho. Timouti kɨko yoˈmɨngohwosɨˈmaho. Ose wokilantɨfeho. Osoˈno kɨko ntoˈno fosyohumahoji aˈamu jɨje yahino wopɨngo yahonɨngkiji kohonɨngkuji tɨfi wokinɨngkapɨfe. Yoˈmayo hungkuno ujoso ntoˈno uso.

Kɨko hopiˈnonohino somo sɨmeho uyo. Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyo. Honɨngkano wonyo ane wopɨngoˈnohini fiyo.

13 Ngko kikimo kuˈmayo soˈno hontohumahoji Anɨtuye hungkunoso kɨko aˈamu hopiˈnonohino somneˈno atofo fiso. Kɨko Anɨtuye yahino wopɨngo soˈno syoho toho mtnnoˈnjo fitɨhwaho.

14 Hohonta kɨko Anɨtuye syoho maˈmentohino sohonta hwe engo sohwa hofɨko kikimo aho kilonjɨmokumentohofo sohonta Anɨtu kako kikimo kakoe syoho iyo soˈne kakoe yokumpohnˈnyo kijapmmentisofoho. Kɨko oso hisoˈno ikwesyafɨsyohoji aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumahoji Anɨtuye syoho yokumpohnˈnyo fiyo.

15 Engolopohamo kɨko Anɨtuye syoho soˈno sɨmeho kumoˈnɨngkuhwosoˈno oso syoho homo somo ntoˈno mokosyohumentanɨngkiji aˈamu hofɨko nokohonɨngkuji hofɨko oso jɨje syoho wopɨngo imoˈnalokunjo soˈno aˈamu wokohonantɨfeho.

16 Kɨko ntoˈno humanji Anɨtuye syoho iwoˈnɨngkino soˈno huno ntoˈno syafɨsyohoji kɨko aˈamu somo Anɨtuye hungkuno ntoˈno filutɨhwaho. Kɨko oso syoho hiso nusɨkwajohotoho. Oˈo, kɨko oso syoho hisoˈno yokumpohnˈnyo fiyohoˈnyo. U kɨko ose yohojoˈno aˈamu hofɨko jɨje hungkunomo haloho kupewoˈnɨngkohofo soˈnjimo Anɨtu kako kɨkoˈnji wosetɨmaˈmontonoho.

5

Poul Timoutimo ulɨmento, Kɨko aˈamumo yahino wopɨngoˈnohini ulohofo.

1 Timouti, kɨko hwe engo sohwamo yoka nulohotoho. Oˈo, kɨko hungkuno hofiyoˈno ulohoji hofɨkimo honɨngkano ntoˈno hmmofɨhwajo. Hofɨko jɨje mpohwosa paˈnyo hwafoho. Kɨko hwomu songo sohwamo honɨngkano jɨje nɨngkwahwosamo imofɨhwajɨwoˈnɨngkino hopa hmmofɨhwajo.

2 Jɨje naˈujamo honɨngkano ntoˈno mɨhwajɨwoˈnɨngkino hopaso nomˈne moyaˈmi sofamo oso hopa hmmofɨhwajo. Moyaˈmi songo sofa hofɨko hnnampijamo imofɨhwajɨwoˈnɨngkino hopa hmmofɨhwajo. Kɨko moyaˈmi songo sofanji nohumahoji kɨko hnnampijanji humawoˈnɨngkino hopaso honɨngkano ntoˈno fiyo. Wonyo honɨngkanoso yohotoho.

Apɨwojo sofamo ntoˈno mokosyohumayoˈne hungkunofoho.

3 U aˈmu fisi kakoe hwehwo poyo nto peˈnososi
kakoˈnohini humentanɨngkuhwososo aˈamu Anɨtumneˈno
uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo somo apɨwojo sekwoˈnjo
ajwoˈmo humalofo sofamo kɨko ntoˈno ufoˈmayoˈne ntoˈno
filutɨhwaho.
4 U oso aˈmusi kakoe mehomitaho, hofiyakwosalaho, oso
hwa hofɨko ntoˈno humafijo hwaˈmanji u hofɨko oso ape
apɨwojo somo ntoˈno ufoˈmapɨfe. Hohonta aˈmusi kako
oso mehomi somo kako nonyo wosopayo hofiyo umojofoho.
Kako foˈmofoˈmo hofiyo uloho'mojofoho. Osoˈno olohonta
oso mehomi sohwa hofɨko homnɨngkwohwoˈyaˈumo
hofɨko sikimo aku hofɨkimo mokosyohumamentisiyo
hopaso hofɨko sikimo ntoˈno womokosyohumantɨfeho.
Oso mehomife syoho sɨmoˈmjofoho. Oso yahino hiso Anɨtu
kakoe sɨmehoso wopɨngo umoˈnɨmontonoho.
5 I aˈmu fisi kakoe hwehwo poyo nto peˈnɨmentisosi
oso aˈmu hisi nomˈnihwo nufoˈmane anesi nohumanto
Anɨtu kakimo ufoˈmayoˈne hontohumaho. Oseso oso
aˈmu hisi kako sɨkuno huhwo huhwi sɨkunoˈnji imɨngoˈnji
Anɨtu kakimo ufoˈmayoˈne jomo ulalofoho. Oso yahino
wonyoangkafofoho.
6 I osoˈno aˈmu nomˈnesi kakoe hwehwo poyo nto
peˈnɨmentisosi kako kakoe hunoso aˈapahomneˈnohini
syafɨsiyoso yoˈmayo kakoe sɨmeho umo lonto yontesi kakoe
fosyohumayo wopɨngoso poyo nto peˈniyoho.
7 Oseso kɨko Timoutiki aˈamu hopiˈnonohino
kɨkoˈnji Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo somo
homnɨngkwohwo homnosyamo ntoˈno mokosyohumayo
soˈno hungkuno yokumpohnˈnyo uso. Hofɨkoˈnji
apɨwojo sofanji oso hungkuno homo somo tɨfi ntoˈno
inɨngkafijoˈmanji nomˈne aˈamuso hofɨko hofɨkineˈno oso
yahino homo somneˈno sitofo mulɨfitnnehofo.
8 Aˈamu fihwo kako kakoe aˈamu somo ntoˈno
mufoˈmayoˈmanji kako Anɨtuye hungkuno somneˈno
hohujo nto ikinjaoˈmaso hweho. Olo kakoe honɨngkano
loso aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono muyoˈnjo
iwoˈnɨngkohofo sofe honɨngkano wonyo somo
yakoloˈnnyofoho.
9 Apɨwojo kako hwe angaˈnohinohumo umaˈnɨmentisosi
kakoe soswo *sikɨsɨti* (60) uyakoloˈnnyosimo kakoe yofeso
iyoswomo mtɨˈmojo. Apɨwojo yofe woˈnnyo sofamo
ufoˈmapitnneˈeno.
10 I apɨwojo hofo sofa hofɨkoe honɨngkano
wopɨngoˈnjo sofa hofɨko hofɨkoe mehomi somo ntoˈno
mokosyohumamotofo sofa, aˈamu ango kengo mtaˈangoso
uˈmahonɨngkofi wosopayoˈnji angoˈnji uyɨmotofo

sofa, Anɨtuye aˈamu somo ufoˈmaˈmotofo sofa, aˈamu nomˈne somo yoˈmayo tango uˈmahonɨngki hofɨkimo ufoˈmaˈmotofo sofa, hofɨko yoˈmayo yoˈmayo syoho wopɨngoˈnohini imotofo, osofafe yofe soˈnohini iyoswomo mtɨˈmokukuji sekwo ufoˈmapmno.

11 I sekwo moyaˈmi songo sofa hofɨkoe hwehwa poyo nto peˈnɨmentohofo sofafe yofeso nomtɨˈmokukutoho. Oˈo, hofɨko nomˈne huhwamo umoˈnantaneˈno yalokuhwono lɨkuji hofɨko hofɨkoe sɨmeho yoˈmayo umo lonte somo inɨngkakuji Kɨlaisɨye syoho wopɨngo somo ulɨkoˈmantɨfeho.

12 Oso moyaˈmi sofa sɨmoˈmo hofɨko nakwo Kɨlaisɨmneˈnohini syoho uyano ko lɨmentohofo osomo neˈno unɨngkowano majoˈnjo yontɨfi hofɨko hwe nomˈne hwamo umaˈnontɨfi oso hungkuno hohonta nakwo Kɨlaisɨmnohini syoho uyano lɨmentohofo somo mtɨhupeelokwofo. Osoˈno aˈamu Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofoso hofɨko apɨwojo hofo sofamo ole ulantɨfeho. Yoˈmayo hungkuno Anɨtumo yoloho nto ulontɨfi aku mtɨhupeso hopoˈmaho. Wonyofoho. Ose ulantɨfeho.

13 Nomˈne yahino apɨwojo songo sofa iwoˈnɨngkohofoso olenoho. Hofɨko Anɨtuye syohoso miyoˈnjo ikuji hofɨko pisoˈmoˈnyo yahinoso mafɨkuji ango hoˈmo hoˈmo ukuˈmofantɨfeho. Osoˈnohiniˈmaho. Hofɨko siki hungkuno lɨwoˈnontɨfi nomˈne aˈamufe yahino syoho yoˈmayo soˈno ukinjɨhwojano lontɨfi iwoˈnɨngkohofofoho. Hofɨko nomˈne aˈamu somneˈno hwasyo hungkuno lontɨfi wonyo hungkuno kengo kengo nakwo majoˈnjo iwoˈnɨngkuhwoneso lɨwoˈnɨngkohofofoho. Osoˈno kɨko hofɨkoe yofeso iyoswomo nomtɨˈmokohotoho.

14 Oˈo, ngko moyaˈmi songo sofafe hwehwo poyo nto peˈnɨmentohofo sofamo ole ulɨwoˈnɨngkohono. Sekwo nomˈne huhwamo umaˈnɨngkuji sekwo mehomi tɨpemafɨkuji yoˈmayo ango syoho osomo ntoˈno mokosyohumantokuno. Ose ulɨwoˈnɨngkohono. U hofɨko ose ikujoˈno Anɨtuye mango sohwa hofɨko nakumo nonahonɨngkuji Anɨtuye aˈamu ne sofe yahino somo nuhwonɨngkuji hofɨko nakumo sitofo monalɨfitnnehofo.

15 Nakwo huno nayohoho. Moyaˈmi apɨwojo fehohnjo sofa hofɨko Anɨtuye honɨngkano wopɨngo somo nulɨkoˈmantɨfi hofɨko Setenɨye honɨngkano somo tɨfi inɨngkowalokwofo.

16 Oseso aˈamu Anɨtumneˈno sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofo sofe temtitofo somtaˈango hwe fihwo kako poyo peˈnoso sohwoe apɨwojo humaso simo hofɨko kakimo womokosyohumafe. Ose ikujoˈneˈmanji aˈamu Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofoso hofɨko

oso apɨwojo hisimo mokosyohumayoʼne tangoso motɨpemapɨfitnnehofo. Oʼo, hofɨkoe syohoso apɨwojo hopifahwosa ane sofamo mokosyohumayoso hofɨkoe syohofoho.

Hwe engo Anɨtuye syohomo mokosyohumayo sohwafe hungkunofoho.

17 Hwe engo Anɨtuye syohomo mokosyohumayo sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno losetɨhwawoʼnɨngkohofo sohwa hofɨkoe syoho wopɨngo ifijoʼmanji sekwo hofɨkoe yofe hoʼnomafɨkuji hofɨkimo mpe engo ulohopmno.

18 Hwapɨngoso Anɨtuye hungkunoso ole nelalofi, Yahu (*mpulɨmokau*) sohwo kako kikineʼno syoho engo yontanɨngkuhwosi kɨko kakoe sɨmuyo somo hnnanosyɨswohotoho. Oʼo, kako wosopayo wanono. Anɨtuye hungkuno nomʼnepo ole nelalofi, Aʼamu syohoʼnjo sohwa hofɨko hamniyoho womapɨfe. Ose nelalofoho.

19 Hwe angaʼnohinohwo kako aʼamu Anɨtuye syohoʼnjo sohumneʼno hungkuno ole somjulɨmasofoho. Olo hwe lohwo kako wonyo imasofoho. Kɨko kakoe hungkuno ose mjulisomo haloho upehotoho. I osoʼno kɨko aʼamu hufaʼutaho u hufaʼu sɨhunehwalaho oso hwa hofɨko hungkuno somjakilɨfijo osomo kɨko nupaʼnɨngkohojɨʼmanji haloho pofo.

20 Aʼamu Anɨtuye syohoʼnjo sohwo kako honɨngkano wonyo yosoʼmanji kɨko aʼamu hopiʼnonohino sofe tɨmo sopo mɨhumajohoji osopo kɨko kakoe honɨngkanoso ntoʼno mɨhwajo. Oseso aʼamu Anɨtuye syohoʼnjo hopiʼnonohino sohwa hofɨko honɨngkano wonyo somneʼno iʼwaho ntoʼno uyɨfe.

21 Ngko olo hungkuno kijopalokwe losoʼno Anɨtuʼnji Kɨlais Jisasɨʼnji aʼamu ahwomomjo hopiʼnonohinofe tɨmopo kilalokweno. Osoʼno kɨko ntoʼno finɨngkayo. Aʼamu Anɨtuye syohoʼnjo sohwa hofɨko kikimo enjwaʼmo humalofo somo kɨko ntoʼno mokosyohumaho. Kɨko oso aʼamu hofosofe hungkuno ntoʼno mɨhwajiyo sohonta kɨko olo hungkuno hiloso swoʼnohini upaʼnɨngkohoji kɨko jɨje sɨmeho moʼmo huno komoʼno ole syafɨsyohotoho. U oloso kako imasofoho. U oso kako mimmasofoho. Jɨje sɨmeho moʼmo huno komoʼno ose syafɨsyohotoho. U kɨko jɨje aʼamu fehohnjo somo yoka mulohoyohoji nomʼne aʼamu somo yoka hungkuno ulohotoho. Oʼo, kɨko hofɨkimo yahino afaʼnohino ulohofo.

22 Kɨko aʼamu fihumo kako Anɨtuye syoho iyosoʼno kɨko kakimo aho komoʼno ulonjimokohotoho. U sɨmoʼmo kɨko kakoe humayo yahino soʼnji kakoe syoho soʼntnneʼno

huno nto'no syaf+syohoji k+ko uhwonjoso nto'nohini uhwon+ngkij+'manji ou k+ko osohumo An+tuye syohoso noho uyo. A'amu fihumo k+ko An+tuye syohoso komo'no usoso kako hon+ngkano wonyo yoso'manji oso kakoe wonyo homo somne'no tango woki'ma'montonoho. K+ko oso yahino homo somne'no k+ko i'waho nto'no ehumahoji u k+ko wonyo'maso wohumamonnoho.

23 U Timouti sohwosi ngko j+je yahino somne'no hungkuno we'e wakil+mo. J+je s+meho kumnalof+wo'n+ngkiso so'no k+ko ahu'mo mijo'nohino non+ngkohotoho. O'o, k+ko ipisayo mijo we'e yokumpohn'nyo so'nji mahoji hmnyo. Oso mahoji njoso j+je mnokinoso moi'wo wakumo'n+montonoho.

24 Ngko a'amu An+tuye syoho'njo somne'no hungkuno nom'ne wakil+mo. An+tuye syoho iyo so'ne a'amumo komo'no n+hwosopehotoho. A'amu fehohnjoso hof+koe hon+ngkano wonyoso ut+hwa'nyopo yahon+ngkofi a'amu hof+ko nuhwonont+fi wonyofoho huno umontonoho. Oso hon+ngkano homo somo nto'no m+hwajo. I oso'no a'amu fehohnjoso hof+ko hof+koe hon+ngkano wonyoso hiyasomo mokosyohumawo'n+ngkohofo so'no k+ko huno makiyofoho. I oso'no hwangku hof+koe yahino wonyo somo ujo ehontojwasyonefoho. Oso a'amu hof+ko oso a'amu homo somo hof+koe ne so'no huno umontonoho.

25 Oso pa'nyoso nakwo a'amu nom'ne fehohnjo sofe yahino wop+ngoso ut+hwa'nyopo wentan+ngki uhwon+wo'n+ngkuhwono. I oso'no nakwo a'amu fehohnjo sofe yahino wop+ngoso muhwonyofoho. Oso'nji nom'ne s+kuno somo ut+hwa'nyopo i'mofaponefoho.

6

A'amu hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohof+wo'n+ngkohofo sohwafe hungkunofoho.

1 Timouti k+ko a'amu An+tumo s+meho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkohofo hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiyo somo ole uso. Sekwo huno ole f+syaf+hupmno. Sekwoe hwe engo sohwamo enjwa'mo fohumamno. Hof+koe yofeso monje ulohof+kutoho. O'o, hof+koe hungkunomo haloho pekuji hof+koe syohoso yokumpohn'nyo ulohofiy+mno. Ose ikujo'no a'amu nom'neso hof+ko An+tuye a'amu ne somne'no syoho ulohofiyo wonyo hwafoho masel+fitnnehofo. Hof+ko sekwoe syoho somne'no An+tuye yofe so'nji kakoe hungkuno lut+hwawo'n+ngkuhwone so'ntnne'no sitofo mul+fitnnehofo.

2 I sekwoe hwe engo huhwanji hofɨko Anɨtumo
sɨmeho hiˈntnnono unyohwaˈmanji sekwo huno ole
nosyafɨsyɨkutoho. Nje hwe engo sohwo kako nje tatohweho.
Osoˈno ngko kakoe mangomo hwotoho wahmmonnoho.
Sekwo huno ose syafɨsyɨkutoho. Oˈo sekwo huno ole
fɨsyafɨhupmno. Nje hwe engo sohwo kako Anɨtuye aˈamu
ne hweho. Osoˈno ngko kakineˈno sɨmeho uyɨmo. Ngko
kakineˈno syoho ulohofiˈmo ngko Anɨtuye aˈamu ne
sohumo ufoˈmalokweno. Huno ose syafɨsyɨkuji syoho
wopɨngoˈnohini ulohofiyɨmno. Oso hungkuno hiso kɨko oso
aˈamu homo somo uso.

Aˈamu hwasyo hungkuno lutɨhwayo sohwa hofɨko huno ane hwafoho.

Engolopohamo kɨko hwe moyaˈmi hopiˈnonohino somo
olo hungkunolo lutɨhwahoji hofɨko tɨfi inɨngkayoˈne huno
ufohotofo.
3 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye hungkunoso Anɨtuye
yahino wopɨngo soˈno lonetɨhwawoˈnɨngkisofoho. Hwe
fihwo kako oso hungkuno homo somo nulɨkoˈmanto nomˈne
hungkuno kengo lutɨhwasoˈmanji
4 kako huno ne soˈno hunoˈmaso hweho. Kako
oso huno hwasyo somo hoˈnomoˈnalofoho. Kako
yoˈmayo sikinjo soˈno ole lɨwoˈnɨngkohoho, Nakwo
hungkuno hnnyoso kengko kengkoˈnohini wohnnano
lɨwoˈnɨngkohoho. Hofɨko ose hnnɨngkahonɨngkofi olo
yahino loso imoˈnɨwoˈnɨngkisofoho. Nomˈne aˈamu
somneˈno sɨmano hntotohino, sɨmeho wonyo, ikujoho,
sitofo, nomˈne aˈamu somneˈno huno wonyo syafɨsiyo,
5 hofɨko yoka hungkuno hnnɨwoˈnɨngkohofofoho. Oso
aˈamu hiso hofɨko hofɨkoe hunoso hwayo hohnjofoho. Oso
aˈamu ose sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno ne somo hofɨko
aho yokumpohnˈnyo mokemokosyohumunyofoho. Hofɨko
olo hwasyo hungkuno lomo syafɨsyɨwoˈnɨngkohofofoho.
Nakwo Anɨtuye honɨngkanomo inɨngkowasoˈmanji
hoˈyango womantanoho.

Hoˈyango engo mayoˈne hungkunofoho.

6 U nehopi aˈamu fihwo kako Anɨtuye yahinomo
inɨngkawe sohwoˈmanji oso aˈamu sohwo kako Anɨtu
mtaˈni yoˈmayo wopɨngoso womaˈmontonoho. I osoˈno
kako yoˈmayo mayosoˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo yosoˈmanji
ole wasyofɨsyono, Ngko yoˈmayo mokosyohumameso
hoponoho. Kako huno ose syafɨsyɨhwosi kako sɨmeho
wopɨngoˈnji wohumamontonoho.
7 Nakwo huno nayohoho. Nenaˈwohija olo hwaho
lopo aswo nemaˈmentohofo sohonta yoˈmayo ahomo

mokahoˈnnyo monemaˈmmentohofo. Oˈo, awonoho. I oso paˈnyoso hwangku nakwo olo hwaho lopo poyo peˈnɨngkuhwasi Anɨtumo uˈmano lɨhwasi oso apaˈno uˈmanefoho.
8 U nakwo wosopayoˈnji hwapɨfeˈnjɨˈnɨˈmanji u nakwo ole wolano, Oloso ngkoˈne hoponoho. Ose wolano.
9 Aˈamu fehohnjoso hofɨko hoˈyango engo mayoˈne syofɨsyalokwofoso hofɨko oso hoˈyangoˈno hunoso hofoyo hopa lisyoswofohinalokwofo. Oseso hofɨkoe sɨmehoso yoˈmayo hopiˈnonohino somneˈno nulɨkafɨhwosi yoˈmayo hoˈyango engo maneˈeno lɨkuji yoˈmayo yahino wonyoso uyantɨfeho. Oso hohosohonta hofɨko nɨhuˈnahone tɨkanomo ufitnnefoho.
10 Yoˈmayo yahino wonyo hwapɨngoso olenoho. Hamniyoho engo mayoˈne yahino somo kako aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumaho. Aˈamu fehohnjoso hofɨko hamniyoho engo mayo soˈno sɨmeho umoˈnɨngkahonɨngki hofɨko Anɨtuye yahino wopɨngo somneˈno hohujo nɨhuˈnahone ikinjaofontɨfi hofɨkimo yoˈmayo tango engoso uˈmalofoho.

Poul kako Timoutimo kɨko songo neˈno humayo yahino somo aho yokumpohnˈnyo fɨkesyohumaho ulɨmentisofoho.

11 Timouti sohwosi, kɨko Anɨtuye syoho ulohofiyo ne sohwosi oso yoˈmayo yahino wonyoso iyoˈeno. Oˈo, kɨko honɨngkano wopɨngo umo lohoji nano yokumpohnˈnyo mtitofo. Kɨko Anɨtuye yahino wopɨngo somo tɨfi finɨngkayo. Kɨko Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyohoji kɨko nomˈne aˈamu somo ufoˈmahoji yoˈmayo tango kuˈmayo soˈno kɨko yokumpohnˈnyo filohofo. Kɨko aˈamu hopiˈnonohino somo sɨmeho pompengo umofohoji wopɨngoˈnohini ulohofo.
12 Aˈamu kako Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkiso sohwo mjakeˈwe hnnyo yahino iwoˈnɨngkiso hweho. Kako yoˈmayo yahino wonyo somo nuyakolofɨhwosi kako usijoˈno humayo hohwafo somo iˈmofapɨhwosi hoˈyango songo neˈno humayoˈneso aho yokumpohnˈnyo womakumontonoho. Oso paˈnyoso kɨko syoho yokumpohnˈnyo yohoji engolopohamo songo neˈno humayoˈne somo kɨko aho yokumpohnˈnyo fɨkemokosyohumaho. Anɨtu kako kikimo hohonta oso hisoˈno kuhwosopoˈmentisofoho. Kɨko Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkino soˈno aˈamu piˈnɨngo engo somo yoloho nto lɨjwaofɨwoˈnɨngkino hwosoho.
13 Anɨtu kako yoˈmayo songo humayoˈne hoˈnahumentiso sohwoˈnji Kɨlais Jisas kako hwe engo Pountiyas Pailot sohumo kakoe hwapɨngo soˈno yoloho lijɨmoˈmentiso so-

hwoˈnji sikoˈmontaˈi siko nekumo ehonontanɨngki ngko olo hungkuno yokumpohnˈnyo loso kijopalokweno.
14 Kɨko nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako utɨhwaˈnyopo asomo pesoˈno hontohumahoji kɨko Anɨtuye hungkuno somo ntoˈno mokosyohumahoji kɨko tɨfi ntoˈno finɨngkayo. Osomo inɨngkahuji kɨko nomˈne hungkunoˈnji nomujoˈmokohotoho. Oˈo, jɨje wopɨngo humayo soˈno aˈamu hofɨko nokohonɨngkuji hofɨko Anɨtuye hungkuno somneˈno sitofo malɨfitnnehofo.
15 Oso sɨkuno Anɨtu hoˈnahumentiso ntoˈnohino somo Anɨtu kako nakwoe hwaho utɨhwaˈnyo lopo nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisasɨmo uhwatɨmontonoho. Anɨtu kakoˈnohini yokumpohnˈnyo huhwo sohwo kako yoˈmayo soˈno sɨmonyo iyoso hwapɨngo hweho. Kako aˈamu hwaho mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwanji hwe engo hopiˈnonohino sohwanjiye Hwe Engo hweho.
16 Oso Anɨtu angaˈnohino huhwo sohwo kako kakoˈnohini poyo mapeˈnɨwoˈnɨngkiso hweho. Anɨtu kako kakoe pomponaho engo sopo humaho. Oso kakoe pomponaho engo hopo sopo humaso soˈno nakwo kakoˈnjo tɨfonepo muˈmanehwono. Nakwo aˈamu hopiˈnonohino hnˈnwi humentani nakwoˈnjo mtaˈnɨngo aˈamu angaˈnohinohwo kako nolɨkafonto Anɨtumo muhwonyofoho. Oso paˈnyoso olohonta hwangku hohonta nakwo Anɨtumo muhwonanehwono. Nakwo kakoe engo soˈno kakoe yofe engo soˈnji yokumpohnˈnyo soˈntnneˈno engolopohamo neˈnohini wohoˈnomehwano. Nehopeho.

Aˈamu hoˈyango engoˈnjo sohwafe hungkunofoho.

17 Aˈamu hoˈyango engo olo hwaho lopo mokosyohumawoˈnɨngkohofo somo ole uso, Sekwo yokumpohnˈnyo imoˈnɨngkutoho. Sekwo olo hwaho loponjo yoˈmayo mokosyohumalofo moiˈwo imoˈnɨwoˈnɨngkiso osomo sɨmeho uyɨkutoho. Oˈo, sekwo Anɨtumo sɨmeho nehopi uyɨmno. Kako nakumo yoˈmayo nakwo sɨmonyo iyoˈne yoˈmayoso nejapɨwoˈnɨngkisoso kako hwapɨngo hweho.
18 Oso hungkunoso ulohoji hungkuno nomˈne oloˈnji yokumpohnˈnyo uso. Sekwo yoˈmayo syoho wopɨngoˈnohini fiyɨmno. Oso syoho engo hiso ikuji hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmontonoho. Sekumo yoˈmayo Anɨtu sejaponteso sekwo nomˈne aˈamu umofonyo yalokwofo somo ufoˈmapmno.
19 Hofɨko ose ifijoˈmanji tɨfi noˈmo yoˈmayo wopɨngo hofɨkimo ufoˈmayoˈne huˈmesyalokwofo. Osohonta hofɨko songo neˈno humayoˈneso womantɨfeho. Ose uso.

Timouti sohwosi kɨko jɨje syohoso ntoˈno mokosyohumaho.

20 U kɨko Timouti sohwosi, olo syoho Anɨtu kijapmmentiso lomo ntoˈno mokosyohumaho. Aˈamu olo hwaho loponjo sohwa hofɨko olo hwaho loponjo huno loso nefoho lɨwoˈnɨngkohofo soˈnji yoˈmayo hungkuno sikinjo soˈnji mokosyohumantɨfi Anɨtuye yofe mohoˈnomayo iyo soˈntnneˈno kɨko hohujo fikinjaofo. Oso hungkuno hiso Anɨtuye hungkuno somo mangohwo imoˈnɨmentisofoho.

21 Aˈamu fehohnjoso ole lɨwoˈnɨngkohofi, Nakwo huno hiˈnjɨˈnwoho, hwasyo ose lontɨfi hofɨko Anɨtuye hungkuno ne somo uhwosopeelokwofo.

Anɨtuye hitoho engoso sekumo ufehuˈmokasesyono.

Nje hungkuno osohopeho.

2 Timouti
Olo Iyoswo Tɨfinjo loso Poul Timoutimneˈno Mtɨˈmokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmoˈmjofoho.

Jisas ahwomomneˈno nto sɨmentiso sohonta soswo *teti-foua*ˈnji (34) *teti-et*ɨˈnji (38) nto uyakoloˈmentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul mtɨˈmokumentisofoho. Timouti iyoswo sɨmoˈmjoso Poul kako ango Efesos sopo mamnehono huno ose uyahonɨngki mtɨˈmokumentisofoho. Oso huno uyɨmentisoso nehopeho. Kako Efesos sopo neˈno mammentono. Hofɨko kakimo impe intofontɨfi ango Loumneˈno motasɨmentohofofoho. Oso ango hopo sopo humanto hofɨko ngkimo wofonjonɨsyantɨfeho. Kako huno ose uyahonɨngki oso hohosohonta Poul kako Timoutimo hungkuno aeˈuyo uyɨmonto olo iyoswo tɨfinjo loso mtɨˈmokumentisofoho. Poul kako Timouti sohwo ango Loum sopo wosonohonapono lonto olo iyoswo loso mtɨˈmokumentisofoho. Olo iyoswo loso Poul kako Timouti sohwo Anɨtuye hungkuno josoˈno wonɨˈmangoˈno yonohonto mtɨˈmokumentisofoho. Kako sɨmeho hiˈntnnono yokumpohnˈnyoˈnji lohofɨhwosi Anɨtuye syoho uyononto olo iyoswo loso Poul Timoutimo yokumpohnˈnyo umokumonto mtɨˈmokumentisofoho.

Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mtɨˈmokumentisofoho. Osoˈno nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Nje hwomu Timouti sohwosi, ngko Poul Kɨlais Jisasɨye hungkuno aˈamumo lutɨhukuˈmofo (*apousel*) syohoˈnjo sohwoˈni olo iyoswo loso kikimneˈno mtɨˈmokalokweno. Anɨtu kakoe huno mtaˈni nonɨhwosopento ntɨmento, Aˈamu Kɨlais Jisasɨmo songo humayoˈne sejopalofoho. Kakoe temtitofo imoˈnɨngkahonɨngkuji ango songo neˈno humayoˈne uyɨmonnoho. Osoˈno olo hungkuno hiso kɨko aˈamu angoˈmeemjo somo filutɨhukuˈmofo. Ose ntonto nɨhwatɨmentiso hwoˈnyoho.

2 Timouti, kɨko nje mehomi sohwosimo ngko sɨmeho kijopalokweno. Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwoˈnji nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisasɨˈnji sikoˈmontaˈi siko yoˈmayo wopɨngo kilohofohosɨsi kikineˈno hitoho ulofɨhwosoˈno jɨje sɨmeho pompenjiyo wokijopanjiyoho.

Nakwo Anɨtuye hungkuno wopɨngo somneˈno wonɨmango nanyoˈeno.

3 Nje ajuyohwosa hofɨko Anɨtuye yahinomo tɨfi
inɨngkamotofo paˈnyoso ngko huhwoˈni Anɨtumo
tɨfi inɨngkowalokweno. Nje sɨmeho ole manjofoho.
Kɨko wonyo hwosoho. Ose manjofoho. Oˈo,
Anɨtumneˈno hi nɨmoˈnɨngkahonɨngki kakoe sɨmeho
wopɨngo umokumonneˈno yohono. Imɨngoˈnji hinjopo
sɨkwoˈmiyomo ngko Mpohumo jomo ulɨwoˈnonji kikineˈno
huno syakufɨsyonji isamoyoka ulɨwoˈnɨngkohono.
4 Ngko nokilɨkoˈmahonɨngko kɨko humotaho
sontɨmahnno soˈno huno syakufɨsyonji nje sɨmeho wopɨngo
wanɨmoˈnono lonji wakohonɨmonneˈno yohono.
5 Kɨko Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono ne uyalokuno soˈno
huno nɨfohotokwoho. Sɨmoˈmo jɨje atohwo Louis kako
Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyahonɨngki hnnaˈwohi Yunis
kako Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyahonɨngki olohonta
ngko huno ole niyohi, Kɨko Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono
uyalokuno. Mangoˈnohini molalokuyohino. Oˈo, sɨmeho
hiˈntnnono ne uyalokuno.
6 Osoˈno jɨje hunoso olo soˈno kufohotofalokweno. Ho-
honta nakwo kikimo aho kilonjɨmokumentɨhwone so-
honta nje aho kisokisyahonɨngko Anɨtuye Towahuno kakoe
yokumpohnˈnyo kijapmmentisofoho. Oso kijapeso engo
umoˈnono. Hwe fihwo kako toho fuyo intofososo toho engo
wosijaoˈmontonoho. Oso hopaso Anɨtu kikimo kijapeso engo
umoˈnono.
7 Kɨko huno kiyohoho. Anɨtu kakoe Towahuno ne-
japeso nakwo aˈamumneˈno iyoho nanyoˈne nejapmmen-
tisoˈmaho. Oˈo, oloˈne nejapmmentono. Nakwo Anɨtuye
yokumpohnˈnyoˈnji yoˈmayo iyoˈne aˈamu somneˈno hi-
toho nalofoˈne nakwoe aˈapahomnohini syafɨsiyoˈneˈmaho.
Oˈo, hwahoponjo yahino wonyo somo monje esyɨhwasi
Anɨtuye honɨngkanomo ntoˈno inɨngkayoˈne, osoˈno nejap-
mmentono.
8 Osoˈno oso hiso Anɨtu kijapeso engo iˈmokohoji
kɨko nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno aˈamu somo
lutɨhwahoji wonɨmango kinɨngkuhwoloho. Ngko nakwoe
Hwe Engofe hungkuno lutɨhwanji impoˈangomo humale
soˈno kɨko wonɨmango kinɨngkuhwoloho. Oˈo, Anɨtu kakoe
yokumpohnˈnyoˈnji kakoe hungkuno lutɨhwahoji yoˈmayo
tango ngkimo nɨˈmaso paˈnyoso kikimo wokuˈmano. Anɨtu
wokufoˈmaˈmontonoho.
9 Anɨtu kako nakumo asomo netɨmayoˈne honɨngkano
nto hwosampento kakoe mehomi ne wopɨngoˈnohini
imoˈnyoˈne joho nelalofoho. Nakwo honɨngkano wopɨngo
imotohwone soˈno Anɨtu kako joho monelalofiyohoho.
Awonoho. Anɨtu kakoˈnohini huno syafɨsyonto sɨmeho

nejaponto joho nelalofoho. Hohonta Anɨtu nakwoe hwaho mamtɨˈmokummentiso sohonta kako nakumneˈno huno syonafɨsyonto sɨmeho nejaponto hwangku Kɨlais Jisas nejapmneˈento lɨmentisofoho.

10 I olohonta Kɨlais Jisas kako nakumo nto noneˈmanto kako nakumo asomo netɨmayoˈne honɨngkanoso utɨhwaˈnyopo weho. Kɨlais Jisas kako songo lɨkaˈmentiso sohonta kako poyo peˈnyo somjo yokumpohnˈnyo somo hwotoho fento kako songo neˈno humayoˈne honɨngkano hwosampoˈmentisofoho. Osoˈno aˈamu kakoe hungkuno wopɨngo somo sɨmeho uyososoˈno songo neˈno humayoso womaˈmontonoho.

11 Kako kakoe hungkuno wopɨngo ujoˈne nɨhwosopoˈmentisofoho. Osoˈno ngko hungkuno lutɨhukuˈmofo (*apousel*) syohoˈnjo hwoˈnyoho.

12 Oso hisoˈno olo tango hiloso nɨˈmahonɨngki ngko wonɨmango mannyofoho. Oˈo, ngko Kɨlais Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyalokwe lohumneˈno huno niyohoho. Olo syoho ntapmmentiso somo kako hofiyo nɨmokosyohumentanɨngkuhwosi olo syoho loso neˈno nowentanɨngkuhwosi oso Sɨkuno Engo aeˈuyoso iˈmofaponefoho.

13 Oso hungkuno lokitɨhwamotesoˈno kɨko yokumpohnˈnyo kesyohumahoji yahino hisomo hofiyo finɨngkayo. Kɨlais Jisasɨˈnji nohumahoji kakoe hungkunomo inɨngkahuji aˈamu somo sɨmeho hiˈntnnono engo uyo.

14 Olo syoho wopɨngo loso Anɨtu jɨje ahomo hoˈnakohumentisoso kɨko ntoˈno mokosyohumaho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kikimo humaso sohwo kakoe yokumpohnˈnyo kijapɨhwosi wokufoˈmano.

15 Kɨko huno moiˈwonoho. Hwe hufaˈu Fijelosɨˈnji Hemoujenesɨˈnji oso hwaˈuˈnji aˈamu hopiˈnono hwaho Esiyantaˈangoso olopo ngko nohumanji ngkineˈno hohujo nto ikinjanɨmoˈmalofofoho.

16-17 I hwe angaˈnohino Ounesifoulos, ngko impoˈangomo nohumentahonɨngko kako ango Loum iˈmofaponto ngkineˈno hafɨhafe tɨpento tɨpenohonɨmaˈnɨmasofoho. Kako ngkineˈno wonɨmango munyofoho. Oˈo, sɨkuno piˈnɨngo engo kako nonɨˈmahonɨngki nje sɨmeho wopɨngo nɨmokonto yokumpohnˈnyo nɨsosofitoˈmasofoho. Oseso nakwoe Hwe Engo sohwo Ounesifoulosɨˈmontohwamo wopɨngo umokosyohumamontonoho.

18 Hohonta ngko Efesos osopo nohumentanɨngko Ounesifoulos kako nɨfoˈmawoˈnɨmentisofoho. Osoˈno kɨko huno kiyohoho. Oso Sɨkuno Engo hungkuno ikwolofoˈne

somo Anɨtu kako Ounesifoulosɨmneˈno hitoho ulofɨhwosi wopɨngo ulohofonefoho.

2

Kɨko Kɨlais Jisasɨye hungkunomnohini finɨngkayo.

1 Oseso nje hwomu sohwosi, nakwo Kɨlais Jisasɨmo ufohiˈnɨngkahonɨngkuhwoni Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyo nejapɨwoˈnɨngkisofoho.

2 Osoˈno kɨko Anɨtuye hungkuno ngko aˈamu piˈnɨngo engo somo ulɨwoˈnɨngkahonɨngko kɨko upaˈnɨmentohinofoho. Oso hungkuno hiso kɨko nomokosyohumahotoho. Oˈo, nomˈne aˈamumo lutɨhwawoˈnɨngkijoˈno kako hungkuno homo somo nomahwosi nomˈne somo wolutɨhwahwono.

3 Kɨko Kɨlais Jisasɨye syohoˈnjo sohwosi olo syoho losomneˈno tohino majoˈmanji tohino mayosoˈno iyoho kinyoˈeno.

4 Pahnnɨmo hungkuno hufaˈu sɨhune wakilɨmo. Hungkuno sɨmoˈmjoso olenoho. Aˈamu nomihwoe syoho ulohofiyo sohwo kako nomˈne hwafe syoho kengo kengo soˈnji miyonehoho. Oˈo, syoho kakwoˈyohwoe sɨmeho wopɨngo umoˈnoneˈento kako sɨmeho angaˈnohinoˈnji kakoe syoho wopɨngo iwoˈnɨngkiso hweho. Nomihwoe syoho miyɨwoˈnɨngkiso hweho.

5 Hungkuno nomˈne ole, aˈamu kako hano mjakeˈwe hnnyo sohwo kako yoˈmayo soˈno hi umoˈnɨwoˈnɨngkiso soˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo monje yasyonto sɨkuno huhwo huhwi kako mjakeˈwe hnnyo yahinoso yamofo neˈno iwoˈnɨngkiso hweho. Ose miyoˈmanji kako aˈamu nomˈne somo muyakolofonehoho. Oˈo, kako mjakeˈwe hnnyo somjo hamniyohoso momanehoho.

6 Hungkuno nomˈne ole, hwe fihwo kako syoho yokumpohnˈnyo yonto wosopayo hulonto oso syoho homo somo neˈno mokosyohumawoˈnɨngkiso hweho. Wosopayo sɨmoˈmjoso toyo yɨhwosoˈno hwe huhwo sohwo kako wosopayo hiloso kakiˈno womaˈmontonoho.

7 Oso hungkuno hufaˈu sɨhune somneˈno huno fɨsyafɨsyo. Nakwoe Hwe Engo sohwo jɨje hunomo ehohosakisyɨhwosoˈno hungkuno hwapɨngo ne soˈno huno itoˈno wakiyɨmontonoho.

8 Olo hungkuno losoˈno sɨkuno huhwo huhwi huno fɨsyafɨsyo. Jisas Kɨlais, Ntefitɨye imu sohwo kako tohino engo nomanto poyo imoˈnonto apaˈno nolɨkafonto nɨhuˈnahone songo neˈno humaho. Oso hungkuno wopɨngoso ngko lutɨhwawoˈnɨngkohe hwoˈnyoho.

9 I oso hungkuno hiso lutɨhwawoˈnɨngkohe soˈno aˈamu
wonyo hwosoho ntontɨfi impoˈangomo nɨhumojahonɨngkofi
ngko tohino engo malokweno. I osoˈno Anɨtuye
hungkunoso impoˈangomo mohumanehoho. Oˈo, ifofo
hopa angoˈmeemo womanjaoˈmtonoho.
10 I Anɨtu nje aˈamu ne imoˈnɨfitnneˈento
nto uhwosopoˈmentiso somneˈno oso hungkuno
lutɨhwawoˈnɨngkoheso upaˈnɨfijoso Kɨlais Jisasɨmo
sɨmeho hiˈntnnono ufijoˈmanji kako songo neˈno humayo
wonyoangkafoso uyɨmontonoho. Osoˈno oso aˈamu
homo somo ufoˈmayoˈneˈmanji yoˈmayo tango nɨˈmasoso
wopɨngofoho. Ngko yokumpohnˈnyo itoˈnɨmeso sɨmeho
wopɨngoˈnji tohino womaˈmo.
11 Olo hungkuno aˈamu Kɨlais Jisasɨmneˈno
lɨwoˈnɨngkohofo loso nehopeho.
Nakwo kakoˈnji poyo sapeˈnɨmentɨhwone hnˈnwi nakwo
kakoˈnji songo nohumentɨhwanefoho.
12 Yoˈmayo tango kakoe syohomneˈno nakumo
neˈmahonɨngkuhwosi yokumpohnˈnyo loho-
fasoˈmanji nakwo kakoˈnji yofe engo masoso aˈamu
somo nomokosyohumentɨhwanefoho.
Nakwo kakimo hohujo ikinjɨmofasoso u kako nakumo ho-
hujo ukinjonaoˈmontonoho.
13 Nakwo hungkuno neˈnji hwasyoˈnji
lɨwoˈnɨngkuhwonefoho.
I Anɨtu oseˈnjo hwoˈmaho.
Kako hwasyo hungkunoso ane hweho.
Kako hungkuno neˈnjo lɨwoˈnɨngkiso hweho.
Kakoe hungkuno neˈno nowentɨhwonefoho.
Yoˈmayo soˈno nakumo nalonteso ne imoˈnɨwoˈnɨngkohoho.

Aˈamu Anɨtuye syoho hofiyo yalokunjo sohumo Anɨtu kako yofe engo uyalofoho.

14 Jɨje aˈamufe hunomo olo hungkuno loso'no
yokumpohnˈnyo ufohotofɨwoˈnyo. Ole uso. Anɨtuye
yokumpohnˈnyoˈnji hungkuno waselɨmonneˈno yohono.
Hungkuno angaˈno angaˈno ajwoˈmtaˈango soˈno yoka
hnnɨngkutoho. Ose uso. Aˈamu fehohnjoso yoka
hungkuno nupaˈnɨngkuji hofɨkoe huno somo wonyo
umokumontonoho. Oso yokaso ne anefoho. Aˈamu homo
somo mufoˈmanehoho.
15 Kɨko Anɨtuye syoho yokumpohnˈnyo neˈno fiyo. Ose
isoˈmanji jɨje syoho somneˈno kɨko wonɨmango makinone-
hoho. Syoho hofiyo isoso Anɨtu wakilɨmontonoho. Nje
syoho ntohofiyo wopɨngo hwosoho. Ose wakilɨmontonoho.

Kɨko Anɨtuye hungkuno nehopi hwapɨngo neso itoˈno fi-
lutɨhwaho.
16 Aˈamu yoˈmayo hwahoponjo hwasyo hungkuno
hnnɨwoˈnɨngkohofo somneˈno iˈwaho fiyɨmno. Aˈamu
hofɨko hwasyo hungkuno ose hnnɨwoˈnɨngkohofoso
aˈamu nomˈnemo hwasyo honɨngkanomo ikinjaofoˈne
wolɨpemotowantɨfeho. Anɨtumneˈno hohujo
ikinjɨmoˈmalofofoho.
17 Hofɨkoe hwasyo hungkunoso malofoyo paˈnyofoho.
Sɨmoˈmo meyo kiyɨhwosoˈno osopo aˈapaho
hopiˈnonohinomo ifehuˈmokasyonto uyo engo
imoˈnɨwoˈnɨngkohoho. Hwe hufaˈu Himeneyosɨˈnji Filetos
oso hwaˈu siko oso yahino yɨwoˈnɨngkisiyo hwaˈuyoho.
18 Aˈamu ose sohwa hungkuno neˈnjo somo
hwosopisyafɨwoˈnɨngkohofofoho. Ole lutɨhwalokwofo,
Jisasɨye songo neˈno humayoso nto maˈmalohwonefoho.
Tɨfi noˈmo apaˈno molɨkafeˈnjo yanefoho. Osoˈno aˈamu
Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofo fehohnjoso
hofɨkoe hunomo wonyo imokalokwofo.

19 Anɨtuye aˈamu neso hofɨko mnangkwosaho
yokumpohnˈnyo wonjɨwoˈnɨngkuhwone paˈnyofoho.
Nangkumehoso masyuyofoho. Fompokumo mmoˈnyofoho.
Oso aˈamu homo somneˈno Anɨtuye hungkuno ole nalohi,
Anɨtu Hwe Engo sohwo kakoe aˈamu ne somneˈno
huno uyohoho. Aˈamu mangoˈnohino soˈntnneˈno huno
uyohoho. I nomˈne hungkuno ole nalohi, Aˈamu fihwo
ngko Anɨtu Hwe Engo sohwoe aˈamu ne hwoˈnyoho
loso sohwo kako honɨngkano wonyo nɨhuˈnahone
miyonehoho. Nɨhuˈnahone honɨngkano wonyo somo
hohujo ukinjamofono.

20 Aˈamu Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo
somneˈno pahnnɨmo hungkuno upaˈnyo. Ango engo somo
noswano, hwontoho, ikuˈyo yoˈmayoso piˈnɨngo weho.
Fehohnjoso hamniyoho engoˈnji mpe imentohofofoho.
Fehohnjoso hwahoˈnji mtɨˈmokumentohofofoho.
Fehohnjoso iyoswoˈnohinofoho. Noswanyo wopɨngo
sopo wosopayo nopolofasyɨkuji aˈamu yofe engoˈnjo
somo uyantɨfeho. Ikuˈyo wonyoso jopaho hiˈnji
wohoˈnaofantɨfeho.
21 Aˈamu fihwo yoˈmayo honɨngkano wonyo, huno
wonyo, oso nɨhuˈnahone hoˈnaofɨhwosi kiho ane nohumen-
tanɨngkuhwosi kako noswanyo hamniyoho engoˈnji mpe
imentohofo paˈnyo hweho. Kakoe Hwe Engo sohumneˈno
sɨmeho angaˈnohinoˈnji Anɨtuye syohoˈno hi umoˈnyo so-
hwo Anɨtu osohumo yoˈmayo syoho wopɨngo uyɨmtonoho.

22 Mu songo hwomu songo hofɨkoe hunomo huno
wonyo sɨmeho fefoyo yoˈmayoso uˈmawoˈnɨngkohoho. Oso
hisoˈno kɨko iˈwaho neˈno yohoji hohujo fikinjamofo.
Aˈamu nomˈne sohwo Hwe Engo Anɨtu sohumneˈno jomo
ulɨwoˈnɨngkohofo soˈnji sekwo sɨmeho angaˈnohinoˈnji
honɨngkano wopɨngomo hano fiyɨmno. Kɨlais Jisasɨmo
sɨmeho hiˈntnnono uyɨmno. Aˈamu hopiˈnonohino somo
sɨmeho hiˈntnnono uyɨmno. Sɨmeho pompenjiyoˈnji fosy-
ohumamno.
23 Kɨko oloˈno huno kiyohoho. Aˈamu Anɨtumneˈno
huno muyoˈnjoso hofɨkoe siki hungkunomneˈno yoka
hnnɨwoˈnɨngkohofofoho. Hofɨkoe hungkunomneˈno kilo-
honɨngkujoˈnoˈmanji kɨko hohujo fikinjaofo. Hofɨkoˈnji
yoka hungkuno nohnnɨngkutoho.
24 Nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisasɨye syoho ulohofiyo so-
hwo kako nomˈne aˈamuˈnji ikujoho mofongkiˈnanehoho.
Oˈo, kako aˈamu hopiˈnonohino somo hitoho ulofɨhwosoˈno
wopɨngo ulohofono. Kako Anɨtuye yahino wopɨngoso hofiyo
wolutɨhwano. Nomˈnehwa kakimo wonyo ulohopijo soˈno
kako sɨmeho wopɨngoˈnji wohumano.
25 Oso aˈamu Anɨtumneˈno hohujo nto ikinjɨmoˈmalofo
sohwamo Hwe Engo sohwoe syoho ulohofiyo sohwo kako
hungkuno pompenjiyo ulɨhwosi Anɨtuye honɨngkanomo
apaˈno uˈmayoˈne ufoˈmano. Anɨtu aˈamu homo somo
huno songo uyo soˈmanji hofɨkoe huno kokatoˈnnyo somo
nɨhuˈnahone nohoˈnamofɨkuji Anɨtuye hungkuno neˈnjo
somo unɨngkowantɨfitɨkeno.
26 Seten hofɨkoˈne hofoyo lisyoswofahumentiso
somtaˈni poˈmentisofoho. Hofɨko Setenɨye hunomo
inɨngkowalokwofo. I Anɨtuye hungkuno neˈnjo upaˈnɨfijoso
huno ehohosasyɨhwosoˈno Setenɨye hofoyo mtaˈni
wohumpeentɨfeho. Anɨtuye hunomo unɨngkowantɨfeho.

3

*Sɨkuno aeˈuyo mofone sopo aˈamufe yahino wonyo
mɨkunɨmposo iˈmofaponefoho.*

1 Oloˈno kɨko huno wakiyono. Sɨkuno moiˈwo
umoˈnɨmo lɨhwosi yoso sohonta yoˈmayo yahino wonyo
iyoso yoˈmayo tango uˈmayoso iˈmofaponefoho.
2 Oso hohosohonta aˈamu hofɨko huno hofɨkineˈnohino
syafɨhupitnnefoho. Hoˈyangoˈnji hamniyoho
ntnnohini syafɨhupitnnefoho. Hofɨkoe yofeˈnohino
hoˈnomaˈnɨfitnnefoho. Ole lɨfitnnefoho. Nakwoˈnohino
hunoˈnjɨˈnwoho. Ose lɨfitnnefoho. Nomˈne aˈamu
somo wonyo hungkunoˈnji sitofoˈnji ulɨfitnnefoho.

Kanɨngkwohwoˈyaˈumneˈno hahnˈnyo ifitnnefoho. Aˈamu
hofɨkimo wopɨngo ulohofahonɨngkujoso hofɨko isamoyoka
ulantɨhmˈmaho. Anɨtuye yoˈmayo soˈno sɨfajo hungkuno
ulɨfijoso honɨngkano wopɨngo somo hwotoho fɨfitnnefoho.
3 Hofɨkoˈmontohwamneˈno hofɨko sɨmeho afa minyofoho.
Aˈamu nomˈne somneˈno hitoho mulofeˈnjo ifitnnefoho.
Oˈo, yoka nohnnɨngkuji yoka hiso moiˈwo mmoˈnonehoho.
Aˈamu Anɨtumo minɨngkayoˈnjoso hofɨko nomˈne aˈamumo
tango mayosoˈno hwasyo hungkuno lɨfitnnefoho. Aˈamu
yoˈmayo wonyoso hofɨkoe sɨmeho umo lonteso ifitnnefoho.
Sikiyahu iwoˈnɨngkiso hopaso hofɨko aˈamu nomˈnemo
fonɨfonyo ulohopitnnefoho. Aˈamu hofɨko honɨngkano
wopɨngoˈnjo somneˈno nakwolaho ulɨfitnnefoho.
4 Hofɨko hofɨkoe aˈamu somneˈno tokoyoˈofo uloho-
pitnnefoho. Hofɨko yofe engo mayoˈne nomˈne aˈamu
somo hwotoho feehufitnnefoho. Ole hnnɨfitnnefoho, Nakwo
yoˈmayo soˈno huno hwapɨngoˈnjoˈnwoho. Yoˈmayo hofɨkoe
sɨmeho wopɨngo umoˈnyoˈneso oso hofɨkoe anɨtuyoho.
5 Hofɨko Santemo uhwonɨngkuji Anɨtuye hungkuno ko
lɨkuji mangoˈnohini hwafoho. Anɨtuye yokumpohnˈnyo
kakoe honɨngkanomo itoˈno inɨngkayoˈneso ane hwafoho.

Oso aˈamu homo somneˈno iˈwaho itoˈno fiyo. Hofɨkineˈno
hohujo fikinjamofo.

6 Oso aˈamu fehohnjo hiso hofɨko poji poji yontɨfi
aˈamu somo hwasyo hungkuno ole ulɨfitnnefoho, Anɨtuye
hungkuno wolosetɨhwano. Ose ulɨkuji hofɨkoe angomo
nosyukuji hofɨkoˈnji humafitnnefoho. Nohumafɨkuji
hofɨkoe hwasyo hungkuno lutɨhwafɨkuji moyaˈmi fehohnjo
honɨngkano wonyoˈnjo soˈno hofɨkoe hunoso nohayo
muyoˈnjo yonefoho. Moyaˈmi sofa hofɨkoe hwasyo
hungkuno somo inɨngkawekuji yoˈmayo wonyo sɨmeho
umo lɨfijo soˈno syafɨhupitnnefoho.
7 Oso moyaˈmi hofo sofa hofɨko hungkuno songo upoˈnano
ko lɨfijo sofa Anɨtuye hungkuno neso hofɨko huno muy-
ofafoho.
8 Hohonta hwe hwoso hufaˈu hwaˈu Janesɨˈnji
Jampɨlesɨˈnji * siko Mousesɨye mangohwaˈu imoˈnonji
kakoe hungkunomo monje yahumentisiyefoho. Oso paˈnyo
aˈamu hwasyo hungkuno lutɨhwafijo sohwa hofɨko Anɨtuye
hungkuno ne somo hwotoho feehufitnnefoho. Hofɨkoe
hunoso kokatoˈnnyoˈnjofoho. Hofɨko Anɨtu ne sohumneˈno
sɨmeho hiˈntnnono muyoˈnjofoho.

---

* **3:8:** Aˈamu Jutaso hofɨkoe mpoeso ole, Janesɨˈnji Jampɨlesɨˈnji siko Mousesɨye sɨkuno iˈmofapmmentiso sohonta siko hwe hwosoˈnji imoˈnɨmojiyehwauyoho.

9 I oso'no hofɨkoe syohoso ne mmo'nonehoho.
Hohonta a'amu sohwa Janesɨ'nji Jampɨlesɨ'njiye
yahinomo uhwonontɨfi ne anefoho lontɨfi minɨngkayo'njo
imentohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu hwasyo hungkuno
lutɨhwafijo sohwafe yahinomo a'amu nuhwonɨngkuji
minɨngkofitnnehofo.

Anɨtuye hungkuno aho yokumpohn'nyo fɨkesyohumaho.

10 I kɨko sohwosi, ngko'nji hano emoyontai yo'mayo
hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohe so'no kɨko huno kiyohoho.
Nje yahino hwapɨngo neso kɨko huno kiyohoho. Ngko
Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo ne'no uyonji
ngko yokumpohn'nyo ito'nonji Anɨtuye syoho iwo'nɨngkohe
hwo'nyoho. A'amu sohwa nje hungkunomo haloho ma-
poso'njo ko yontɨfi wonyo ko ntohofahonɨngkofi ngko hwe
moya'mi somo sɨmeho uyɨwo'nɨngkohefoho.
11 A'amu Antiyouk, Aikouniyam, Lisɨtɨla oso a'amufe
angopo nohumentanɨngko hofɨko tango engo ntapmmento-
hofo so'no kɨko huno kiyohoho. I oso tango nɨ'ma'mentiso
somta'ni Anɨtu kako wae enɨma'mentono.
12 Ou, hwe moya'mi hopi'nono Kɨlais Jisasɨmo sɨmeho
hi'ntnnono uyontɨfi Anɨtuye hungkunomo hofiyo
unɨngkowano lontɨfeso oso a'amumne'no a'amu nom'ne
sohwa mangohwa imo'nɨngkuji yo'mayo tohino uyantɨfeho.
13 Hwe wonyo sohwanji a'amu hwasyo hungkuno'njo
sohwanji hofɨkoe honɨngkano wonyoso nomjɨmɨwentɨfi
honɨngkano wonyo mɨkunɨmposo imo'nɨngkahonɨngki
a'amu nom'ne somo honɨngkano hwasyomo ipemota-
wowo'nɨngkohofɨhwafoho. Seten oso a'amu wonyo huhwo
sohwamo hwasyo hungkuno ulɨhwoso'no hofɨko hwasyo
hungkuno somo sɨmeho uyantɨfeho.
14 I Timouti sohwosi, Anɨtuye hungkuno
lokitɨhwamentɨhwone somo kɨko sɨmeho hi'ntnnono ne'no
uyohoji aho yokumpohn'nyo ne'no fɨkesyohumaho. Nakwo
a'amu lokitɨhwamentɨhwone hn'nwiye ne so'no kɨko huno
kiyohoho.
15 Kɨko mehomi we'e sohwosi nohumanji Anɨtuye
Hungkuno Iyoswomo mtɨ'mokumentohofo somo kɨko
nupa'nonji huno wopɨngo syofɨsyoma'mentohino sohonta
oso iyoswoso huno wopɨngo ne'no kijopahonɨngki olohonta
kɨko Kɨlais Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyahonɨngkini kako
kikimo asomo kitɨmayo'ne hweho.
16 Hohonta Anɨtuye Towahuno sohwo kako a'amu anga'no
anga'nohino sohwamo huno wopɨngo uyahonɨngki a'amu
sohwa iyoswomo mtɨ'mokumentohofofoho. Olo hungkuno
loso Anɨtuye huno ne'njoso nakumo lonetɨhwayo'nefoho.

Nakwoe hon+ngkano wonyomne'no ut+hwa'nyopo ujo ehontojwasiyo'nefoho. Ujo ehontojwasy+hwoso'no nakwo An+tuye hon+ngkano nto'no in+ngkayo'ne nefo'mayo'nefoho. Hon+ngkano wop+ngomne'no lonet+hwayo'nefoho.

17 Olo iyoswo loso nakwo An+tuye syoho ulohofiyo hn'n+mo yo'mayo syoho wop+ngo so'no yokumpohn'nyo ne-japonto An+tuye syoho so'no ito'no enesyohumayo'nefoho.

4

An+tuye hungkuno ne'njoso a'amu somo ne'no filut+hwaho.

1 Nakwoe Hwe Engo K+lais Jisas kako a'amu songo humalofo so'nji poyo pe'n+mentohofo so'njiye hungkuno ikawlof+hwosi hof+koe yahino somne'no yano ilofone sohwo kako nop+hwosi a'amu hopi'nonohino somo yofe engo'nji umokosyohumanefoho. Oso K+lais Jisas huhwo sohwo'nji kan+ngkwohwo An+tu'ntnne'no sikoe t+mopo hungkuno yokumpohn'nyo wakil+monne'no yohono.

2 S+kuno huhwo huhwi k+ko a'amu somo An+tuye hungkuno filut+hwaho. A'amu An+tuye hungkuno upo'nano l+kuji nto'no esyohumentan+ngkujo sohonta filut+hwaho. I a'amu An+tuye hungkunomne'no mosyaf+siyo'njo humentan+ngkujo so'ntnne'no k+ko An+tuye hungkuno yokumpohn'nyo uso. A'amuso hof+ko K+lais Jisas+mo s+meho hi'ntnnono uy+fitnne'eno lohoji kakoe hungkuno yokumpohn'nyo uso. A'amu hon+ngkano wonyo'njoso hof+koe wonyoso noho'naof+kuji An+tuye yahino wop+ngo somo in+ngkayo'ne hungkuno yokumpohn'nyo filut+hwaho. A'amu hon+ngkano wop+ngo somo uyo'ne usosofitofohoji ufo'maho. A'amu j+je hungkunomo haloho maposo'njo somo yoka hungkuno nulohotoho. O'o, hungkuno pompenjiyo'nohini filut+hwaho.

3 Hwangku sohonta a'amu hof+koe hunomnohini in+ngkafitnnefoho. Osohonta ole wolant+feho. An+tuye yahinomo nakwolaho. O'o, yo'mayo nakwoe s+meho wop+ngo namokiyo'ne oso'nohino upo'nano. Ose l+fijoso a'amu hwasyo hungkuno lut+hwayo pi'n+ngoso yo'mayo hungkuno s+meho wop+ngo umokiyo'ne'nohini lut+hwafitnnefoho.

4 Hof+ko An+tuye hungkuno ne'njo somne'no haloho p+jwomokosyohumun+ngkuji a'mane hungkuno somo upa'n+fitnnefoho.

5 I oso'no kɨko sohwosi, yo'mayo tango ku'masoso jɨje
huno nto'no ehohosakisyɨhwoso'no Anɨtuye yahino som-
nohini sɨmeho anga'nohino'nji nto'no finɨngkayo. Jɨje
syohoso a'amu somo Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo
filutɨhwaho. Kɨko Anɨtuye syoho ulohofiyo sohwosi kɨko
a'amu somo ufo'mayoso syoho ne'njo fiyo.

Nje syohoso moi'wo umo'nɨmonte'no yohoho.

6 Oso hungkuno kikine'no mtɨ'mokohe somo kɨko hofiyo
finɨngkayo. Nje sɨkuno we'eneponoho. A'amu sohwa
ngkimo wofonjonɨsyantɨfe'no yalokwofo. Ngko ahwom-
omno wasɨmne hwo'nyoho.
7 Ngko mjake'we hnnyoso yokumpohn'nyo yoho'nonji
ne sopo nto i'mofohono. Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono
uyɨmɨwenji oso syoho Anɨtu ntapmmentisoso moi'wo eso-
jwaofohono.
8 Mjake'we hnnyo somjo ho'yangoso nje Hwe Engo
ngkine'no ntomo'nohino esyohumaho. Ho'yangoso
olenoho. Nje Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta
kako a'amu hopi'nonohino sofe yahino somne'no yano
nto'nohini ilofɨhwosi kako ngkimo ntonefo, Kɨko hwe
wopɨngo hwosoho. Ose ntonefoho. Ngkimnohinɨ'maho.
O'o, a'amu hopi'nono Kɨlais Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono
uyontɨfi kakoe sɨkuno asomo peso'no hontohumalofo somo
ose ulonefoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

9 Timouti sohwosi, kɨko ngkiyepono komo'no fɨpe.
10 Upa'nyo Ntemas kako ngkimo nto nɨhwotɨ'mo'maho.
Kako hwahoponjo yahino somne'no umo'nɨngkahonɨngki
ango Tesolounika'no nto umaho. Kɨlesenɨs kako ango
Ngkolesiya'no nto umaho. Taitas kako ango Ntalɨmesiya'no
nto umaho.
11 Luk kako'nohini ngko'nji humalohwoyo. Kɨko
Mak nutɨmahoji ngkiyepono fɨpinyo. Kako nje syohoso
wanɨfo'ma'montonoho.
12 Ngko Tikikosɨmo Efesos ne'no nto lɨhwajɨmaleno.
13 Kɨko wapmmo lohoji ango Tɨlouas nje manji'mofo sawe-
moso Kaposɨye angomo ulɨko'ma'mentohe so'nji nje iyoswo
so'nji nɨmotape. Nom'neso yahwopaho somo hungkuno
mtɨ'mokinyo so'no nɨmo'nɨngkohoho. Oso'nji nɨmotape.
14 Alekɨsanta kako ahwomo yokino syoho'njo sohwo kako
ngkimo wonyo engo ntoho'maso so'no Anɨtu kako tango
engo uyonefoho.
15 Kɨko huhwosi oso hwe huhwo sohumne'no i'waho
nto'no fiyo. Kako nakwoe hungkunomo hwotoho
nafewo'nɨngkiso hweho.

16 A'amu Loummjo sofe ango hungkuno nto'no
m+hwajiyo'ne sopo ngko nolohofonji nje hungkuno
s+mo'mjo ulahon+ngko nom'ne a'amuso ngkimo
mon+fo'mayo'njo imentohofofoho. O'o, a'amu hopi'nono
ngkimo n+hwot+'mo'mentohofofoho. Oso ntohofo so'no
An+tu kako tango muyo'njo iyo so'ne jomo ulalokweno.
17 I nje Hwe Engo kako ngko'nji nohumanto kakoe
yokumpohn'nyo ntopahon+ngki An+tuye hungkuno
wop+ngoso hof+kimo lut+hwamentohefoho. A'amu
Jutaso aneponoho. A'amu Loummjoso hof+ko
An+tuye hungkunomo upa'n+mentohofofoho. An+tu
n+fo'ma'mentiso so'no hof+ko mofonjan+siyo'njo
imentohofofoho. Oseso olohonta ngko wop+ngo humaleno.
18 A'amu sohwa ngkimo yo'mayo wonyo wontohofant+fe
yalokwofo somta'ni An+tu ngkimo nont+mahwosi
ahwomomjo ango kako mokosyohumaso sopo
women+humaj+'montonoho. Osopo nohumahm'mo kakoe
yofe ne'no woho'nomahm'monnoho. Nehopeho.
19 Hungkuno nom'ne wakil+monne'no yohono. K+ko nje
a'amufo eso a'amu Akwila'nji kakoe ape P+lisila'nji Ounesi-
foulos+'montohwantnne'no uso.
20 Elas+tos kako ango Koulin sopo ne'no humaho.
T+loufimos kako mnokino t+pemahon+ngki ngko kakimo
ango Miletos sopo ul+ko'ma'mentohefoho.
21 K+ko komo'no f+pe. K+ko ifoyo hamnoso m'mofape
sohonta k+ko jefo somo komo'no f+pe.
Olo a'amulo kikine'no nakwoe a'amuhwe kilalokwofo.
Hof+koe yofeso Yupulos, Piyuten+s, Linos, K+loutiya
oso hwanji a'amu K+lais Jisas+mo s+meho hi'ntnnono
uy+wo'n+ngkohofo olopo humalofo sonji kilalokwofo.
22 Nakwoe Hwe Engo An+tu k+ko'nji wohumano. Kakoe
hitoho so'nji sekumo wosemokosyohumano. Olo hungkuno
loso ngko Poul+'ni mt+'mokohono. Osohopeho.

Taitas
Olo Iyoswo loso Poul Taitasɨmneˈno Mtɨˈmokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmoˈmjofoho.

Jisas ahwomomneˈno nto sɨmentiso sohonta soswo *teti-wan*ˈnji (31) *teti-et*ɨˈnji (38) nto uyakoloˈmentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul Taitasɨmneˈno mtɨˈmokumentisofoho. Taitas sohwo aˈamu Ngkɨlik hweho. (Hungkuno hiso Ngkolesiya sohe engo 2 honɨngkano weˈe 3. Osopo weho.) Taitas huhwo sohwo kako Poulɨˈnji Anɨtuye syoho imojiye hwaˈuyoho. Tɨfi Poulɨˈnji Taitasɨˈnji hwaho weˈe Kɨlit sopneˈno umentisiyefoho. Nowenji Poul kako Taitasɨmo oso Kɨlit hopo soponjo aˈamu somo yokumpohnˈnyo umokiyoˈne uhumatɨˈmentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohwe engo 1, honɨngkano weˈe 5. Osopo weho.) Poul kako olo iyoswo hiloso Nikopoulis humanto mtɨˈmokumentisofoho. Osoˈno nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Nje hwomu Taitas, ngko Poul Anɨtuye syoho ulohofiyohwoˈni Jisas Kɨlaisɨye hungkuno aˈamumo lɨkuˈmofo (*apousel*) syohoˈnjo sohwoˈni olo iyoswo loso kikimneˈno mtɨˈmokalokweno. Anɨtu nonɨhwosopento ntɨmento, Kɨko aˈamu uhwosopoˈmentohe sohwa hofɨkoe sɨmeho hiˈntnnono ntapeso yokumpohnˈnyo usosofitofohoji nje hungkuno nehopiˈnohino somo huno itoˈno uyosoˈno ufoˈmahoji nje honɨngkanomo ntoˈno inɨngkayoˈne filutɨhwahoho. Ose ntonto nɨhwatɨmentisofoho.
2 Olo syoho hwapɨngoso olenoho. Hohonta Anɨtu nakwoˈnji hwahoˈnji mamtɨˈmokiyo sohonta ole lɨmento, Aˈamu ngkimo sɨmeho hiˈntnnono ntapɨfijo somo songo neˈno humayoˈneso uyɨmonnoho. Anɨtu kako hwasyo hungkuno nɨhuˈno aneˈnjo sohwo ose nalɨmentiso soˈno aˈamu oso hungkuno hiso ne imoˈnyoˈne hontohumalofo somo ufoˈmalokweno.
3 Tɨfi noˈmo oso sɨkuno Anɨtu hoˈnahumentiso sohonta olo hungkuno wopɨngo songo neˈno humayoˈne loso hoˈnɨngkahonɨngki Anɨtu nakumo asomo netɨmayoˈne sohwo olo syoho loso ntapmmentisoso ngko aˈamu somo lutɨhwalokweno.
4 Taitas sohwosi ngko Anɨtuye hungkuno kilahonɨngko kɨko sɨmeho hiˈntnnono uyonji nje hwomu nehopi imoˈnɨmentohino hwosoho. Nakwoe sɨmeho hiˈntnnono uyoso afafoho. Oleˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Nanɨngkwohwo

An+tu sohwo'nji Jisas K+lais asomo net+mayo'ne sohwo'nji siko'monta'i siko kikimo yo'mayo wop+ngo kilohofohos+si sikoe s+meho pompenjiyoso kijape so'no n+mo'n+ngkohoho.

A'amu An+tuye syoho'njo sohwa olo yahino loso uy+fe.

5 Oso hwaho K+lit osopo yo'mayo syoho mesojwao'mment+hwoyoso k+ko ito'no esojwaofohoji ango'meemjo a'amu Jisas K+lais+mo s+meho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkohofo somo hwe engo mokosyohumayo'ne osohwamo k+ko uhwosopofo. Ose kilonji kil+ko'ma'mentohefoho.
6 Ole kil+mentoho, Hwe engo uhwosope sohwa olo yahino loso'nji wohumant+feho. Hwe huhwo sohumo a'amu nuhwonont+fi hon+ngkano wonyo somo n+hu'no muhwon+wo'n+ngkohoyohofo. Kako ape anga'nohino'njo humawo'n+ngkiso hweho. Sikoe mehomi Jisas K+lais+mo s+meho hi'ntnnono uyont+fi kan+ngkwohwo'ya'uye hungkunomo haloho pewo'n+ngkohofofoho. Mehomi hisomo a'amu nuhwonont+fi yahino wop+ngo'nohini somo uhwon+wo'n+ngkohofofoho.
7 Hwap+ngoso ole hwe engo lohwo kako An+tuye syoho mokosyohumayo hweho. Oso'no kako hon+ngkano wonyo ane'njo wohumano. Kako yokumpohn'nyo yahino iyo'eno. Kako s+mano hintotohino umnyo'eno. Mijo yokumpohn'nyo kako non+ngkuhwosi nonilohofe'eno. Kako ikujoho fongkiyo'eno. Kako hamniyoho engo so'no hi umo'nyo'eno.
8 O'o, kako olo yahino loso uyono. A'amu ango kengopo nta'ni jomo u'mayo somo wop+ngo umokosyohumahwosi ango'nji wosopayo'nji uyono. Kako yo'mayo syoho wop+ngoso kako s+meho wop+ngo'njo uy+hwono. Kako An+tuye hungkunomo ito'no in+ngkayo'ne umo'nono. Kako hon+ngkano nto'nohinomo un+ngkaweno. Yo'mayo hon+ngkano wonyoso n+hu'no miyonehoho. Yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje yas+hwosi An+tuye yahino somo un+ngkaweno.
9 Yo'mayo hungkuno nehopi kakimo lut+hunyo somo kako s+meho hi'ntnnono engo uy+hwosi yokumpohn'nyo wokesyohumano. Ose ihwosi olo An+tuye hungkuno nto'nohino loso a'amu nom'ne somo lut+hwahwosi hof+koe s+meho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo umokono. I a'amu An+tuye hungkunomo haloho maposo'njo somo hungkuno yokumpohn'nyo ul+hwoso'no hof+koe hon+ngkano wonyomne'no huno wosyof+syant+feho.

A'amu K+lit pi'n+ngo engoso hwasyo hungkuno l+wo'n+ngkohofofoho.

10 Hwapɨngoso a'amu Kɨlit pi'nɨngo engoso hofɨko
hahn'nyo yɨwo'nɨngkohofofoho. Hahn'nyo yahino
anga'no engoso olenoho. A'amu Juta fehohnjoso hofɨko
Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho uyontɨfi hwasyo hungkuno
ole lutɨhwawo'nɨngkohofi, A'amu Jisas Kɨlaisɨye
hungkunomo inɨngkawowo'nɨngkohofo sohwa hofɨko
a'apaho sɨhu wakolo'nɨfe. Hofɨko hwasyo hungkuno ole
lutɨhwahonɨngkofi a'amu fehohnjo sohwa oso hungkuno
somo inɨngkowalokwofo.
11 Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwamo filomjasyo.
Hofɨko hamniyoho poji womano lontɨfi honɨngkano
wonyo nakwo miyoso lutɨhwawowo'nɨngkohofofoho.
A'amu fehohnjo hofɨko'montohwa oso hungkuno homo
somo nupa'nontɨfi Anɨtuye honɨngkano wopɨngo so'no
huno nto'no mosyafɨsiyo'njo yalokwofo. Oso'no hofɨkoe
hungkuno somo filomjasyo.
12 Hwe fihwo Kɨlitnnta'ango sohwo kakoe a'amu
somne'no olo hungkuno lɨmentisofoho.
A'amu Kɨlit so'nwi nakwo hwasyo hungkuno
lɨwo'nɨngkuhwono.
Nakwo sikiyahu sohwafe yahino'njo'nwoho.
Toho'nohini nɨwo'nontaneso yo'mayo syohoso nakwolaho
lɨwo'nɨngkuhwone'nwoho.
Kɨlit sohwafe hwe huno'njo sohwo ose lɨmentisofoho.
13 Oso hwe huhwo sohwo hungkuno nehopi lɨmentono.
Oso'no kɨko yoka yokumpohn'nyo ulohojo'no hofɨkoe
hwasyo hungkunomne'no huno syafɨsyɨkuji sɨmeho
uwolo'mokufe. Iwolo'mokukuji Jisasɨmo sɨmeho
hi'ntnnono nto'no uyantɨfeho.
14 Ose ifijo'manji hofɨko Juta sofe a'mane hungkunomo
haloho maposo'njo ikuji a'amu Anɨtuye hungkuno ne'njo
somo hwotoho fewo'nɨngkohofo sofe honɨngkano somo
hofɨko tɨfi minɨngkafitnnehofo.
15 A'amu honɨngkano wonyo aneso yo'mayo
somo uhwonɨfijoso hofɨkoe hunomo sɨmehomo
wonyo mumokonehoho. O'o, huno wopɨngo'nohini
syafɨsyɨwo'nɨngkohofofoho. I a'amu honɨngkano
wonyo'njo Anɨtuye hungkunomo minɨngkayo'njoso
yo'mayo somo uhwonontɨfi huno wonyo pisakino'njo
syafɨsyɨwo'nɨngkohofofoho. Yo'mayo honɨngkano
wonyo iwo'nontɨfi wopɨngo yalokuhwono lontɨfi
yɨwo'nɨngkohofofoho.
16 Mango'nohini ole lɨwo'nɨngkohofi, Nakwo Anɨtu ne
sohune'no huno nayohoho. Ose ko lahonɨngkofi yo'mayo
yɨwo'nɨngkohofo somo nakwo nuhwonontani nakwo

huno nayohoho. Anɨtu ne sohumo minɨngkayoˈnjofoho. Oˈo, hofɨkoe yahino pisakinoˈnjo yontɨfi hahnˈnyo yɨwoˈnɨngkohofofoho. Syoho wopɨngoso mɨkwifitnnehofo.

2

Hwe moyaˈmi sokafo sofe hungkunofoho.

1 I osoˈno kɨko Anɨtuye yahino soˈno aˈamu somo lutɨhwayo sohonta kɨko hungkuno nehopiˈnohini lutɨhwahojoˈno hofɨko Anɨtuye honɨngkano somo tɨpemafɨkuji osomo ntoˈno unɨngkowantɨfeho.

2 Hwe engo sohwamo ole ulohoho. Sekwo mijo yokumpohnˈnyo engo nonilohofɨkutoho. Sekwo honɨngkano ne somno ntoˈno womokosyohumano. Yoˈmayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje feesyo. Sekwo Jisasɨye hungkunomo tɨfi inɨngkakuji aˈamumo sɨmeho uyɨmno. Yoˈmayo tango seˈmasoso sekwo yokumpohnˈnyo filohopmno.

3 Oso paˈnyoso ape sokafo sofamo ole ulohoho. Sekwo honɨngkano wonyo nɨhuˈno mifitnnehofo. Oˈo, honɨngkano wopɨngoˈnohini uyɨfe. Nomˈne aˈamu somneˈno siki hungkuno sɨfajo nolɨkutoho. Hofɨko mijo yokumpohnˈnyo nonɨngkuji oso mijo hiso hofɨkoe hwe engo imoˈnyoˈeno. Hofɨko moyaˈmi songo sofamo honɨngkano wopɨngo soˈno wolutɨhwafe.

4 Ole wolutɨhwafe, Sekwoe hwehwamo sɨmeho uyɨmno. Sekwoe mehomi somo sɨmeho uyɨkuji hofiyo umokosyohumamno.

5 Ose lutɨhwafɨkuji oloˈnji filutɨhwamno. Yoˈmayo yahino hwahoponjo wonyo somo monje yasyɨkuji honɨngkano wopɨngoˈnohinimo finɨngkamno. Nomˈne hwafe pono nukutoho. Sekwoe ango yoˈmayo hopiˈnonohino somo ntoˈno esyohumafɨkuji sekwoe hwehwanji sekwoe mehomiˈnjimo ntoˈno ufoˈmapmno. Sekwoe hwehwafe hungkunomo haloho pekuji enjwaˈmo fohumamno. Ose lutɨhwafɨkuji ntoˈno inɨngkafijoˈmanji aˈamu nomˈneso oso yahino wopɨngo somo uhwonɨngkuji Anɨtuye hungkuno somneˈno sitofo hungkuno mulɨfitnnehofo.

Hwe songo sohwafe hungkunofoho.

6 Oso paˈnyoso kɨko hwe songo sohwamo yoˈmayo yahino hwahoponjo wonyo somo monje yasiyo soˈne filutɨhwahoho.

7 Taitas sohwosi yoˈmayo wopɨngoˈnohini iso somo aˈamuso tɨfi wokinɨngkapɨfe. Osoˈno jɨje honɨngkanomneˈno ntoˈno fɨsyafɨsyo. Aˈamu somo wolutɨhwamo lohoji hungkuno nehopiˈnohini filutɨhwaho.

Hwasyo hungkuno nolutɨhwahotoho. Kɨko jɨje syoho ne soˈno kumoˈnɨngkwosoˈno syoho loso itoˈno fiyo.
8 Kɨko hungkuno nehopiˈnohini lutɨhwahojoˈno aˈamuso jɨje yahino somo kohonɨngkukuji hofɨko honɨngkano wonyoso motɨpemapitnnehofo. Ose yohojoˈno aˈamu hwahoponjo yahino somo tɨfi inɨngkawowoˈnɨngkohofoso nakumneˈno wonyo hungkuno wonelano lɨkuji nakwoe honɨngkano wonyo ane soˈno wonyopi tɨpekuji wonɨmango unɨmontonoho.

Syoho ulohofiyo sohwafe hungkunofoho.

9 Taitas kɨko aˈamu hamniyoho momasoˈnjo siki syoho ulohofiyo sohwamo ole filutɨhwahoho. Sekwoe hwe engo semokosyohumayo sohwafe hungkunomo haloho pekuji yoˈmayo syohoso hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umokiyoˈne sekwo ntoˈno fiyɨmno. Sekwoe hwe engo sohwa syoho sejaposo soˈno sekwo yoka nulɨkutoho. Oˈo, syohoso hofiyo fiyɨmno.
10 Hofɨkoe yoˈmayoso hufo nomafɨkutoho. Oˈo, sekwo Anɨtu asomo wosetɨmaˈmo selalokunjo sohumneˈno huno syafɨsyɨkuji syoho wopɨngoˈnohini yontanɨngkukuji hwe engo sohwa sɨmeho wopɨngo wosejopantɨfeho. Sekwoe honɨngkano wopɨngo somo sehonɨngkukuji Anɨtuye hungkunomo sekwo inɨngkowalokwofo soˈno huno ole wosyofɨsyantɨfeho, Anɨtuye hungkuno wopɨngofoho. Oso hungkunoso aˈamu hamniyoho momaso syohoˈnjo sohwamo filutɨhwahoho.

Nakwo honɨngkano wopɨngomo nohumehwasi Jisas Kɨlaisɨye Sɨkuno somneˈno wohontohumano.

11 Anɨtu aˈamu hopiˈnonohino hnˈnɨmo sɨmeho nejaponto wopɨngo wonalohoˈmo lonto kako nakwoe wonyoˈne poyo wopeˈnono lonto Jisasɨmo uhwatɨmentisofoho. Oso yahino wopɨngo nalohofoso utɨhwaˈnyopo yahonɨngki olohonta aˈamu hopiˈnonohino hnˈnɨmne asomo netɨmayo honɨngkano somo hwosampoˈmentiso hweho.
12 Hohonta nakwoe honɨngkano wonyoso yokumpohnˈnyo enemokosyohumentanɨngki yoˈmayo hwahoponjo somo sɨmeho uyɨmotohwonefoho. I olohonta Anɨtu wopɨngo nalohoˈmentiso soˈno ole nelalofi, Sekwoe honɨngkano wonyomo hohujo ikinjamofɨkuji hwahoponjo yahino wonyo soˈno iˈwaho fiyɨmno. Oˈo, hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasyɨkuji Anɨtuye yahino wopɨngo somo ntoˈno finɨngkamno. Anɨtuye syohomneˈno sɨmeho semoˈnɨngkuhwosoˈno huno wopɨngoˈnohini fɨsyafɨhupmno. Ose nelalofoho.

13 Ose ihwasi nakwoe Hwe Engo Anɨtuˈnji Jisas Kɨlais
Asomo Netɨmayo sohwaˈu neˈno hontohumalohwono. Oso
sɨkuno wonyoangkafo somo Jisas Kɨlais sohwo mofehiˈnyo
paˈnyo lɨhwosi nakumneˈno nopahonɨngkuhwosi uhwo-
naneˈnwoho.
14 Jisas Kɨlais nakwoe honɨngkano wonyo somtaˈni
isɨhutofoˈne peˈnɨmentisofoho. Nje aˈamu ne imoˈnyoˈne
hofɨkoe honɨngkano wonyo somo wae weeoˈmo lonto aˈamu
hiso syoho yokumpohˈnyo wopɨngoˈnohini ukufe lonto
peˈnɨmentisofoho.

15 Olo hungkuno kumtɨˈmokiyalokwe loso aˈamu somo
hungkuno yokumpohˈnyo filutɨhwawoˈnyo. Olo hungkuno
loso Anɨtu mtaˈangofoho. Osoˈno olo hungkuno loso'no
aˈamu huno ole syafɨsyɨkutoho, siki hungkunofoho. Ose
nosyafɨsyɨkutoho. Oˈo, aˈamu somo yokumpohˈnyo
usosofitofohoji aˈamu hungkuno losomo haloho maposoˈnjo
somo yoka ulohoho. Kɨko Anɨtuye syoho ulohofiyo hwosoho.
Aˈamu fihwo kɨko aˈamu sikinjofoho lɨhwosi kiyoloho.

3

Anɨtuye aˈamu ne hnˈnwi yahino wopɨngoˈnohini uyɨhwano.

1 Taitas sohwosi, jɨje aˈamu somo olo hungkuno soˈno
huno ufohotofo. Yoˈmayo hwe engo sekwo enjwaˈmo hu-
malofo sohwa hwaho mokosyohumayo sohwa osohwafe
hungkunomo haloho pekuji yoˈmayo syoho sejapɨfijoso
sekwo komoˈno fiyɨmno.
2 Ose ulohoji nomˈne hungkuno ole ulohoho. Aˈamu
nomˈne somneˈno wonyo hungkuno nolɨkutoho. Ikujoho
nofongkiˈnɨngkutoho. Oˈo, sɨmeho pompenjiyoˈnji no-
humafɨkuji aˈamu hopiˈnonohino somneˈno hwahopo pa-
womno. Wopɨngoˈnohini ulohopmno. Ose ulohoho.

3 Kɨko huno moiˈwonoho. Hohonta nakwo hoˈnwi huno
aneˈnwoho. Oseso nakwo hungkunomo hwotoho hmmo-
tohwonefoho. Hwe wonyo Seten kako hwasyo hungkuno
nalonto honɨngkano wonyomo ipenemotapmmentisofoho.
Yoˈmayo yahino wonyoso sɨmeho fefoyoˈnji nakwoe hwe
engo hopa imoˈnɨngkahonɨngki nakwo tɨfi inɨngkowentani
nakwoe aˈapahomnohini hoˈnomaˈnɨmotohwono. Nakwo
nomˈne aˈamu somneˈno sɨmeho wonyo namoˈnɨmɨweho.
Hofɨkoe yoˈmayo soˈno hi namoˈnɨmɨweho. Aˈamu
nakuneˈno mangohwa imoˈnalokwofo sohwanji nakwo
hopiˈnonohino mango hwonaˈnyoho.

4 Ose nohumentanɨngkuhwoni Anɨtu asomo netɨmayoˈne
sohwo sɨmeho nejapeso utɨhwaˈnyopo iˈmofaponto
honɨngkano wonyo somtaˈni isɨhutofonemaˈmentisofoho.
5 Nakwoe yoˈmayo honɨngkano wopɨngoˈne poyo
peˈnɨmentisoˈmaho. Oˈo, Anɨtu nakumneˈno hitoho
ulofahonɨngki asomo netɨmayoˈne kako poyo peˈnɨmentiso
hweho. Nakwoe wonyoso wae enaofahonɨngki kakoe
Towahuno Wopɨngo sohwo mijo hopa kiyonemanto aˈamu
songo paˈnyo namokumentisofoho. Songo namokonto huno
wopɨngo songoso nejapmmentisofoho.
6 Jisas Kɨlais nakumneˈno poyo peˈnonto apaˈno
songo lɨkaˈmentiso soˈno Anɨtu kakoe Towahuno
nehulaˈoˈmentisofoho.
7 Ose yonto yoˈmayo Jisas Kɨlais nakumneˈno
naloho'mentiso soˈno Anɨtu nelalofi, Nje mehomi wopɨngo
kuyoho. Ose nelalofoho. Osoˈno nakwoˈne ango songo neˈno
humayoˈne soˈnji yoˈmayo wopɨngo soˈnji wonejapmmonto
yahonɨngki hontohumalohwono.
8 Oso hungkuno nehopeho. Olo hungkuno piˈnɨngo
kumtɨˈmokiyalokwe loso kɨko aˈamu somo yokumpohnˈnyo
filutɨhwahoho. Aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono
uyɨwoˈnɨngkohofoso olo hungkuno losomo inɨngkakuji
hofɨko syoho wopɨngo soˈno sɨmeho umoˈnono. Olo syoho
wopɨngo loso aˈamumo ufoˈmayoneso neˈnjofoho.
9 Taitas sohwosi aˈamu siki yoka hnnɨwoˈnɨngkohofo
somneˈno iˈwaho fiyo. Aˈamu hofiyakwosafe aˈmane
hungkuno somneˈno huno syafɨsyɨwoˈnɨngkohofo somneˈno
iˈwaho fuyakolofo. Honɨngkano hungkuno somneˈno iku-
joho hungkuno hopa hnnontanɨngkujoso iˈwaho fuyakolofo.
Nakwo huno moiˈwonoho. Oso hungkuno hiso mon-
efoˈmanehoho. Oˈo, neˈnjoˈmaho. Ne anefoho.
10 Aˈamu fihwo sekwoˈnji nohumahwosi aˈamu somo
wahusiloˈmo lɨhwosi hungkuno kengo ulososo oso aˈamu
sohumo hungkuno yokumpohnˈnyo uso. Jɨje hungkuno
sɨmoˈmjo somo haloho makuposoˈmanji apaˈno uso. Apaˈno
haloho makuposoˈmanji oso hwe sohumo hohujo fik-
injɨmofo.
11 Oso aˈamu oseso kɨko huno kiyohoho. Kako honɨngkano
wopɨngo mtaˈni nto sompeeˈmaho. Kakoe yahino wonyo
soˈno huno ko uyahonɨngki kako kakoe yahino wonyo somo
musɨkwajiyohofo.

Hungkuno aeˈuyofoho.

12 Olo hungkuno loso nto mtitoˈmaleno. Ifoyo hamno
engo somo ngko ango Nikopoulis osomo wohumamonneˈno

yohono. Hwe hufaˈu Atemasɨˈnji Tikikosɨˈnji ngkoˈnji humalohwono. Osoˈno hwangku hwe angaˈnohino huhwo sohwo kikiyepono uhwatɨmonneˈno yohono. Kuˈmaso sohonta kɨko ango Nikopoulis sopo komoˈno nɨˈmaho.

13 Oso hwe Senas hungkuno mɨhwajiyo syohoˈnjo sohwo oso hwoˈnji Apoulousɨˈnji siko hano iyo sohonta kɨko hofiyo ufoˈmaho. Wosopayoˈnji yoˈmayo honɨngkanomneˈno umofonyo iyosoˈno yano uyo.

14 Kɨkoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, hwe moyaˈmi hopiˈnonohinoso ufoˈmapɨfijoso hofɨko syoho wopɨngo soˈno sɨmeho umoˈnɨmontonoho. Aˈamu umofonyo iyo sohwamo ufoˈmapɨfe. Siki humayoso wopɨngoˈmaho. Oˈo, hofɨko humafijoso syoho neˈnjo uyɨfe.

15 Olopo aˈamu hopiˈnonohini ngkoˈnji humalofoso nakwoe aˈamuhwe kilalokwofo. Aˈamu Anɨtuye hungkunomo inɨngkowalokwofoso kɨkoˈnji humalofoso hofɨko nakumo sɨmeho nejopalokwofo oso hwamo ole fonajiyo, Nakwoe aˈamufo ulalokuhwono. Ose fonajiyo ntohofo.

Anɨtu kako hofiyo wosefoˈmano. Olo hungkuno loso ngko Poulɨˈni mtɨˈmokohono. Hungkuno osohopeho.

Filemoun
Olo Iyoswo loso Poul Kako Hwe Filemounne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-nain*'nji (29) *teti-wan*'nji (31) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul kako hwe Filemounne'no mtɨ'mokumentisofoho. Filemoun sohwo Poulɨye a'amu hweho. Oso hwe huhwo sohwo ango Koulousi humunyo hweho. Filemoun huhwo sohwo kakoe syoho ulohofiyoso hi'njo hweho. Oso syoho ulohofiyo sohune yofeso olenoho. Ounesimosɨyoho. Oso hwe Ounesimos huhwo sohwo hiyaso lɨ'mofonto ango Loum sopo Poulɨmo u'ma'mentisofoho. Nu'mahonɨngki Poul kako Anɨtuye hungkuno ulɨmentisofoho. Nulahonɨngki Ounesimos kako sɨmeho iwolo'mokumentisofoho. Sɨmeho iwolo'mokahonɨngki Poul Filemounɨyepono asomo uhwajɨmonto olo iyoswo loso mtɨ'mokuyahotɨmentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 U nje nɨngkwahwo Filemoun, nje hungkuno tɨfo upa'nyo. Ngko Poulɨ'ni nekwoe nɨngkwahwo Timouti'nji nohumentayo kikine'no olo iyoswo loso mtɨ'mokalokuhwoyo. Ngko a'amumo Jisas Kɨlaisɨye hungkuno ulɨmale so'no hofɨko ngkimo impo'angomo intofanɨhumalofofoho. U Filemoun kɨko nekwo'nji Anɨtumne'no syoho afa hwosoho. Nekwo sɨmeho kijopalokuhwoyo.

2 Nekwoe hungkuno loso olo a'amu lomo uhwojalokuhwoyo. Nekwoe nampohwo Apiya'nji Akiposɨ'njoho. Akipos ngko pa'nyo Anɨtumne'no yokumpohn'nyo lohofonto Anɨtuye hungkuno lutɨhwalofoho. Nom'ne a'amu Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkawentɨfi jɨje angomo uhu'mokuwo'nɨngkohofo somo hungkuno loso mtɨ'mokalokuhwayo.

3 Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siko'monta'i siko yo'mayo wopɨngo selohofosɨsi sɨmeho pompengo wosejopanjiyoho.

Filemoun kako Hwe Engo Jisas sohumo sɨmeho uyɨmojo hweho.

4 Nje nɨngkwahwo Filemoun, ngko Anɨtumo jomo
ulontnne sohonta ngko kikine'no isamoyoka mɨkunɨmposo
ulɨwo'nɨngkohefoho.
5 Hwapɨngoso ole, Olo hungkuno loso upa'nɨmalefoho.
Kɨko nakwoe Hwe Engo Jisas osohumo sɨmeho hi'ntnnono
engo uyonji a'amu Jisas sohumo inɨngkuwo'nɨngkohofo
oso'ntnne'no sɨmeho uyalokuno. Oso'no Mpohumo
isamoyoka ulalokweno.
6 Olo so'no nɨmo'nɨngkohoho. Nakwo Jisas Kɨlaisɨmo
inɨngkawo'nɨngkuhwone hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo
sosofito'nɨngkuhwasi fo'ma'nososo yo'mayo wonyoangkafo
Jisas Kɨlais nejapɨwo'nɨngkiso so'no nakwo huno ito'no
naisoso ito'nohini wokemokosyohumantanoho. Oso'no
Mpohumo jomo ulalokweno.
7 Filemoun kɨko a'amu Jisas Kɨlaisɨmo
inɨngkawo'nɨngkohofo somo sɨmeho engo uyalokuno
so'no ngkimo yokumpohn'nyo nɨsosofitofonji nje sɨmeho
wopɨngo kɨko nɨmokuwo'nɨngkino hwosoho. Anɨtuye
a'amu hopi'nonohinoso kikine'no syakufɨsyontɨfi sɨmeho
wopɨngo umo'nɨngkohoho.

Poul Filemounɨmo ulɨmento, Kɨko Ounesimosɨmo maho.
Jɨje nɨngkwahwo hopa umo'nono.

8-9 Hungkuno anga'nohino Ounesimosɨmne'no
wakilohonɨmonne'no yohono. Nakwoe Hwe Engo Jisas
Kɨlais a'amumo sɨmeho uyo yahino loso nejapmmentiso
so'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo kɨko inɨngkayo'neso
nokilɨ'mnesohilo. I oso'no ngko sɨmeho kijapmmentohe
so'no olo so'no jomo wakilohonɨmonne'no yohono. Kɨko
ngkine'no huno kiyohoho. Ngko a'mane imo'nonji Jisas
Kɨlaisɨye syohomne'no impo'angomo humaleno.
10 Oso'no Ounesimosɨmne'no wakilohonɨmonne'no
yohono. Kako nje hwomu pa'nyo imo'nɨngkiso
hweho. Impo'angomo nohumanji Anɨtuye hungkunoso
Ounesimosɨmo ulahonɨngko hungkuno hiloso kako sɨmeho
hi'ntnnono uyonto Anɨtuye a'amu imo'nɨmasofoho. Oso'no
ngko kanɨngkwohwo pa'nyo humaleno.
11 Oso hwe huhwo sohwo Ounesimosɨyo kakoe yofe
hwapɨngoso olenoho. Fo'mayo'nefoho. I hohonta
Ounesimos kako jɨje syoho kilohofimentiso sohonta kako
wonyo kiloho'mentisofoho. I olohonta kako kɨko'nji
ngko'nji syoho wonyoangkafo elohofiyo hweho. Kako
wefo'ma'montonoho.
12-14 Anɨtuye syohomne'no impo'angomo nohu-
mentanɨ'mo kɨko ango kengopo nohumahoji ngkimo
manɨfo'matnnehino. Kɨko ngko'nji humentontasi ngkimo

wop+ngo non+mokosyohumantnnesohilo. I oso'no j+je syoho kilohofiyo ngko'nji humayo so'no ngkimo wop+ngo n+mokosyohumahwoso'no nje s+meho wop+ngo wan+mo'n+monte'no yohoho. J+je uyohope hweho. Ounesimos ngko'nji wohumano lonji ko yoheso k+ko olo hilo so'no manjoso'no ngko j+je hon+ngkano j+je syoho kilohofiyo osohumo asomo ut+mayo'ne mop+jwakumo'mnehono. O'o, k+ko ngkimo n+fo'mayo so'no asomo uhwajisoso oso wonyoangkafofoho. I oso'no j+je hunofoho. Oso'no kikiyepono Ounesimos sohumo uhwojalokweno. Hwe huhwo sohumo s+meho engo uyonji uhwojalokweno.

15-16 Hohonta kako kuhwot+'mofonto we'enehwo hiyaso umentisofoho. Osohonta kako hamniyoho momaso'njo siki syoho kilohofiyo hweho. I olohonta syoho kilohofiyo'nohino hwo'maho. O'o, kako hnn+ngkwa'wehweho. Hwap+ngoso kako Hwe Engo Jisas+mo s+meho uy+wo'n+ngkiso hweho. S+mo'mo Ounesimos we'enehwo kuhwot+'mo'mentisoso olel+keno, k+ko'nji ne'no nohumuhnne so'no kakuhwot+'mo'mentono. Nen+ngkwohwo Ounesimos+mo s+meho uy+mentohe hwo'nyoho. I olohonta k+ko kakimo s+meho engo uy+monnoho. Kako j+je syoho kilohofiyo'nji hnn+ngkwa'wehwo'njoho.

17 K+ko ngkimo An+tuye syohomne'no nje tatohwo hwosoho syon+f+sy+wo'n+ngkino'manji k+ko ngkimo ntohof+wo'n+ngkino hopaso k+ko Ounesimos+mo ulohofo.

18 Hohonta kako kikimo wonyo pipi kiloho'mentiso'manji k+ko ngkine'no oso hiso'no hungkuno fil+hwajo. Ngko j+je yo'mayo so'no kikimo aku wokijapmmo.

19 Ngko Poul+'ni yo'mayoso aku wokijapmne'no nehopi kilalokweno. U k+ko uhwonyo. Olo hungkuno loso nje aho'nji ifalifaliyo mt+'mokalokweno. Ngko j+je hunomo huno makufohoto'mnehono. Hohonta ngko An+tuye hungkuno lokit+hwahon+ngko k+ko olo hungkuno hilo somo s+meho hi'ntnnono umentohino so'no k+ko songo ne'no humayo'neso ma'mentohinofoho. I oso hungkuno kil+mentohe so'no k+ko ngkimo aku peho ntapmmentohinoto. Awonoho. Oso hiso'no ngko huno makufohoto'mnehono.

20 U nje n+ngkwahwo, k+ko ngko'nji nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais+ye syoho ntnne'no syaf+syohoji k+ko Ounesimos+mo ito'no mokosyohumaho. K+ko ose isoso nje s+meho wop+ngo wan+mo'n+montonoho.

21 Olo hungkuno ngko kikimne'no mt+'mokuyohojalokwe loso k+ko uhwon+ngkohoji haloho peso'no ngko huno niyohoho. Ounesimos+mne'no yahino wop+ngo k+ko ulohofo so'no kilohe somo t+fi in+ngkahuji oso mta'ni k+ko

yo'mayo yahino wop+ngo ne'no mj+m+soso j+je yahino wop+ngoso nje hungkuno kilohe loso j+je hunoso nje hunomo won+yakolo'monnoho.

22 Nom'ne hungkuno t+fo upa'nyo. Ounesimos kikimo ku'maso sohonta k+ko ngkine'no ango anga'no ito'no fesyohumaho. Hwap+ngoso sekwo ngkine'no Mpohumo jomo ul+wo'n+ngkohofo so'no hontohumaleno. An+tu sekuyepono ngkimo asomo won+hwajono ntnne'no yalokweno.

Nom'ne a'amuso Filemoun ne'no nakwoe a'amu hweho l+mentohofofoho.

23 Epeef+los kako'nji ngko ntnne'no K+lais Jisas+ye syohomne'no impo'angomo humalohwoyo. Kako kikimne'no nje a'amu hweho lonto huno syokuf+syalofoho.

24 A'amu nom'ne sohwa ngko'nji An+tuye syoho yalokuhwone sohwa kikimne'no nakwoe a'amu hweho kilalokwofo. A'amu huhwo sohwa ole, Mak, Alis+takos, Ntemas, Luk. Osohwa kikimne'no syokuf+syalokwofo.

25 Nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais kako yo'mayo wop+ngo waselohofono. Nje hungkuno t+fo osohopeho.

Hipɨlu
Olo Iyoswo loso A'amu Hipɨlu somne'no Mtɨ'mokumentohofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo mofonepo *teti-sefen* (37) nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo Hipɨlu loso tɨhwo mtɨ'mokumentisotɨkeno. Iyoswo mtɨ'mokomayo sopo a'amu mtɨ'mokumentohofo sohwamne'no yofeso mamtɨ'mokiyofoho. A'amu fiso hofɨkoe hunoso olenoho. Poul mtɨ'mokumentisofoho. A'amu fiso hofɨkoe huno olenoho. Mponopas, Apoulous, Luk, Makɨja sohwa mtɨ'mokumentohofofoho. I oso'no olo iyoswo loso'no huno ito'no'maho. O'o, tɨhwo mtɨ'mokumentisotɨkeno. A'amu olo iyoswo hilo mtɨ'mokumentiso sohwo olo iyoswo hiloso a'amu Juta Jisasɨmo inɨngkunyo somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso ntɨpo humentanɨngkofitɨkeno. Oso hiso'no nakwo huno monayofoho. Angopone yofeso majofoho. Olo iyoswo hwapɨngo mtɨ'mokiyoso olenoho. Oso a'amu Juta Jisasɨmo inɨngkunyo sofe sɨmeho hi'ntnnonohino somo tango ifawe sohonta yokumpohn'nyo lohofo'ne yokumpohn'nyo umokumonto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo nakwo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

Anɨtuye Hwomu sohwo hungkuno nejapmmentisofoho.

1 Hohonta sɨkuno pi'nɨngo somo Anɨtu kako kakoe hungkuno neyakwosamo uyɨmentisofoho. Sɨkuno fehohnjoso kako a'amu sohwamo uyahonɨngki hofɨko nalɨmotofofoho. Sɨkuno nom'nemo Anɨtu kakoe hungkuno ahwomomjo a'amu somo uyahonɨngki nalɨmentisofoho.

2 I nakwo a'amu olohontajo hn'nɨmo Anɨtu kakoe hwomumo kako hungkuno uyahonɨngki Jisas nalɨmentisofoho. Oso hwomu huhwo sohumo Anɨtu ulɨmento, Kɨko hwaho'nji ahwomo'nji mtɨ'mojo. Ose ulahonɨngki Jisas kako hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayoso mtɨ'mokumentisofoho. Oso mtɨ'mokumentiso so'no Anɨtu kako Jisasɨmo ulɨmento, Kɨko'nefoho ulɨmentisofoho.

3 Nakwo Anɨtuye Hwomu huhwo sohumo uhwonontani nakwo Anɨtu ne sohwoe yokumpohn'nyo'nji Anɨtuye yofe engo'nji uhwonɨwo'nɨngkuhwonefoho. Kako Anɨtuye yahino ne somo nakumo netɨhwayo'ne hweho. Jisas kako hungkuno yokumpohn'nyo lonteso kako hwaho'nji

aˈamuˈnji yoˈmayo soˈnji hulɨˈmokumemokosyohumaho. Kako aˈamufe wonyoso wae yaofoˈne honɨngkanoso imoˈmentisofoho. Imofɨkwato lohofonto kako ahwomomo sonto kanɨngkwohwo Anɨtuye aho angahohntaˈni nohumanto yoˈmayo somo mokosyohumaho.

Anɨtuye hwomu Jisas sohwo kako aˈamu ahwomomjo somo hwofiloˈnnyo hweho.

4 Oso yofe engo Anɨtu kakoe hwomumo mulɨmentisoso aˈamu ahwomomjo hopiˈnonohino sofe yofemo yakoloˈnnyo hweho. Yofe engo loso ole, Anɨtuye Hwomufoho.

5 Hwapɨngoso ole, Olo hungkuno loso Anɨtu hohonta aˈamu ahwomomjo somo ulɨmentisotaho. Oˈo, kakoe hwomumnohini ole ulɨmento,
Kɨko nje Hwomu hwosoho.
Olohonta ngko jɨje Mpohwoˈnyoho.
Nomˈne honta ole lɨmento,
Ngko kanɨngkwohwoˈni humaleno.
Kako nje hwomu hweho.
Oso hungkunoso Jisasɨmnohini ulɨmentisofoho.

6 Anɨtu kakoe Hwomu angaˈnohino Jisas osohumo hwahopo uhwatɨmonto yonto Anɨtu kako aˈamu ahwomomjo somo ulɨmento,
Aˈamu ahwomomjo soku sekwo nje hwomufe yofe fohoˈnomapmno.
Ose ulɨmentisofoho.

7 Anɨtu kakoe aˈamu ahwomomjo somneˈno ole nalohi,
Ngko nje aˈamu ahwomomjo somo mtɨˈmokahonɨngko nje syohomneˈno hofɨko emtaˈmɨngo ifofoˈnji oso hopa iwoˈnɨngkohofofoho.
Ose nalɨmentisofoho.

8 I Anɨtu kakoe Hwomumo ole ulɨmento,
Kɨko Anɨtu sohwosi, aˈamu hopiˈnonohino somo yokumpohnˈnyo neˈno mokosyohumantitnne hwosoho.
Jɨje aˈamufe honɨngkano ntoˈnohino mɨhwajontihnne hwosoho.
Oso yahino ntoˈnohino mɨhwajiyo somo aˈamu hiso nuhwonɨngkuji ntoˈnohinoho kilɨfitnnefoho.
9 Kɨko yahino itoˈnohino soˈno kumoˈnɨwoˈnɨngkohoho. Yahino wonyoso ngkilaho lɨwoˈnɨngkino hwosoho.
Osoˈno ngko jɨje Anɨtu sohwoˈni ngko yofe engo mayoˈne kuhwosopoˈmentohefoho.
Osoˈno jɨje sɨmeho wopɨngo kumokuwoˈnɨngkoheso jɨje aˈamufe sɨmeho wopɨngo somo yakoloˈnnyofoho.
Ose ulɨmentisofoho.

10 Nomˈne honta kakoe hwomumo ole ulɨmento,

Hwe Engo sohwosi, sɨmoˈmo neˈmo kɨko hwahoˈnji ahwomoˈnji jɨje ahoˈnji mtɨˈmokumentohino.
11 Olo hwaho loˈnji ahwomo loˈnji moiˈwo imoˈnonefoho.
I kɨko oseˈneˈmaho. Oˈo, kɨko neˈno nohumantohotnne hwosoho.
Hwahoˈnji ahwomoˈnji hwapɨfe yofoho imoˈnɨngkiso oso hopa imoˈnonefoho.
12 Aˈamu sohwa hwapɨfe kuˈmokasyontɨfi nomˈne songo iwoˈnɨngkohofo hopaso kɨko hwahoˈnji ahwomoˈnji nokuˈmokasyohoji kɨko nomˈne songo wohoˈnahumonnoho.
I osoˈno kɨko huno mɨkwesyafɨhutnnehino. Oˈo, neˈno nohumantohotnne hwosoho.
Anɨtu ose ulɨmentisofoho.
13 Hohonta Anɨtu kakoe hwomumo ole ulɨmento,
Kɨko nje aho anga sohohntaˈni fosyohumaho.
Osopo kɨko nohumahoji ngko jɨje mango sohwa jɨje sɨfɨkiˈnyoˈmo enjwaˈmo wakuhumotɨˈmonnoho.
Oso hungkuno ulɨmentisoso Anɨtu kakoe aˈamu ahwomomjo somo ulɨmentisotaho. Oˈo, kakoe hwomumneˈnohini ulɨmentisofoho.
14 Aˈamu ahwomomjoso hofɨko Anɨtu kakoe syoho ulohofiyofoho. Oso aˈamu homo somo Anɨtu kako asomo utɨmaˈmne somo ufoˈmapɨfento uhwajɨwoˈnɨngkisofoho.

2

Anɨtu asomo netɨmayoso mɨkunɨmposo wonyohofiyofoho.

1 Oseso oso hungkuno neso Anɨtuye hwomu nejapmmentiso somneˈno nakwo pisoˈmoˈnyo ihwasi nusɨkwojɨhwaloho. Oˈo, nakwo yokumpohnˈnyo kesyohumehwasi tɨfi unɨngkohwano.
2 Hohonta Anɨtuye hungkuno aˈamu ahwomomjoso hofɨko hwahoponjo aˈamu somo uyahonɨngkofi aˈamu hwahoponjo hiso hofɨko hungkuno homo somo haloho maposoˈnjo yahonɨngkofi oso yahino wonyo somneˈno Anɨtu hofɨkimo tohino engo uyɨmentisofoho. Osoˈno nakwo huno nayohi, oso hungkuno hiso aˈamu ahwomomjoso hofɨko aˈamu hwahoponjo somo uyɨmentisoso hungkuno nehopeho.
3 Anɨtu nakumo asomo netɨmayoˈne honɨngkano hwosampoˈmentisoso wonyohofiyofoho.
Oso homo somneˈno nakwo hohujo ikinjaofɨhwasɨˈmanji oso yahino wonyo somneˈno nakwo tohino mayosoˈno hiyaso ntɨˈmte wanehwono. Honɨngkano nɨhuˈno awonoho. Nakwoe Hwe Engo sohwo sɨmoˈmo olo hilo soˈno aˈamu somo ulɨmentisofoho. Aˈamu hiso nupaˈnontɨfi neˈnjofoho

lontɨfi hungkuno homo somo inɨngkawentɨfi hungkuno homo somneˈno nalɨmentohofofoho.
4 Hofɨko hungkuno hiso nolutɨhwentanɨngkofi Anɨtu kako hungkuno homo somo yokumpohnˈnyo sosofitofosyohumayoˈneso kakoe yokumpohnˈnyo aˈamu homo somo uyahonɨngki hofɨko yoˈmayo wonyoangkafo iyo soˈne aˈamu somo yamofo itɨhwamentohofofoho. Anɨtu kako aˈamu angaˈno angaˈnohino homo somo kakoe Towahuno uhwojahonɨngki Towahuno sohwo aˈamu somo Anɨtuye huno mtaˈangoso yoˈmayo yahino wonyoangkafoso uyɨmentisofoho.

Nakumo asomo netɨmayoˈne hwapɨngoso Jisasɨyoho.

5 Hwangku hwaho nomˈne songo iˈmofaponeˈno lalokuhwono. Oso hwaho songo mokosyohumayo soˈno Anɨtu kako aˈamu ahwomomjo somo uhwosopoˈmentisoˈmaho.
6 Oˈo, Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo somo hwe fihwo ole mtɨˈmokumento,
U Anɨtu, nakwo aˈamu hwahoponjo hnˈnɨmneˈno kɨko huno pehoˈne syonefɨsyalokuno.
Nonemokosyohumanji nakwo aˈamu wonyo hnˈnɨmneˈno kɨko huno pehofo syonefɨsyalokuno.
7 Kɨko aˈamu ahwomomjo soˈnjo sopo kakimo hofɨkoˈnjo enjwaˈmo weˈenehwo wohumanonji uhumatɨˈmentohinofoho.
Kɨko jɨje yokumpohnˈnyo uyonji yofe engo mulonji kakoe yofe engo hoˈnomaˈmentohino.
8 Kɨko yoˈmayo hopiˈnonohinoso kako mokosyohumayoˈne kakimo enjwaˈmo hoˈnohumentohinofoho.
Ose mtɨˈmokumentisofoho. Ou, Anɨtu yoˈmayo hopiˈnonohinoso nakwo mokosyohumayoˈne hoˈnahumentisofoho. I angaˈno olopo siki weˈne mohoˈnahummentono. Oˈo, nɨhuˈno hopiˈnono nakumo enjwaˈmo weˈne hoˈnahumentisofoho. I osoˈno yoˈmayo somo uhwonantaneso nakwo momokosyohumawoˈnɨngkoho yɨhwono. Oˈo, nɨhuˈno awonoho.
9 I osoˈno hohonta Jisas kako aˈamu ahwomomjo soˈnjo enjwaˈmo weˈenehwo humamentisofoho. Hwapɨngoso Anɨtu nakumneˈno hitoho ulofahonɨngki Jisas kako nakwo aˈamu hopiˈnonohino hnˈnwiye honɨngkano wonyomneˈno tohino engo nomanto poyo peˈnɨmentisofoho. I kako ose imentiso soˈno Anɨtu kako Jisasɨmo apaˈno yokintahopo uhumajonto kakoe yokumpohnˈnyoˈnji yofe engo uyɨmentisofoho. Osohumo uhwonalokuhwono.
10 Anɨtu kako yoˈmayo hopiˈnonohinoso mtɨˈmokumentiso hweho. Kako hwapɨngofoho. Anɨtu kako kakoe mehomi

piˈnɨngo engo neˈnjoso ngkiyepono pɨkuji ngkoˈnjo lopo humafɨkuji nje yokumpohnˈnyoˈnji nje yofe engoˈnji mapitnneˈento lɨmentisofoho. Anɨtu ose lɨkwato lohofonto kako huno ole syafɨhuˈmento, Aˈamuso hofɨko ngkiyepono sapɨfitnneˈno nje hwomu kako hofɨkoe wonyo honɨngkanomneˈno tohino mayoso wopɨngofoho. Anɨtu ose syofɨsyahonɨngki Jisas kako hwahoponjo aˈamu hnˈnɨpaˈnyo imoˈnɨmentisofoho. Jisas nohumanto yoˈmayo tango kakimo uˈmahonjoso kako wonyo nɨhuˈno miyo hweho. Kako nakwoe wonyomneˈno tohino engo maˈmentisofoho. Oso tohino maˈmentiso soˈno nakumo ahwomomneˈno netɨmayoso Jisas huhwo sohwo hoponoho.

11 Osoˈno Jisas wonyo ane sohwo kako nakumo nonemanto nakumo wonyo ane paˈnyo namokonto kakimo moneˈmoˈnalofoho. Oseso Jisasɨjanji nakwoˈnji nanɨngkwohwo angaˈnohinoso Anɨtuyoho. Osoˈno Jisas kako nje nɨngkwahwosafo nalonteso wonɨmango munalofiyohoho.

12 Jisas Anɨtumo ole ulɨmento,
U Anɨtu ngko nje nɨngkwahwo nampohwosamo kikineˈno
ulɨmonneˈno yohono.
Hofɨko kikineˈno uhuˈmokukujoˈno osopo humahmˈmo
ngko jɨje yofe hoˈnomayoˈne ta walɨmonnoho.

13 Jisas kako apaˈno ole lɨmento,
Ngko Anɨtuneˈno sɨmeho hiˈntnnono uyɨmonnoho.
Ose lonto nomˈne hungkuno lɨmento,
Ou kɨko ngkimo nohonyo. Nje mehomi Anɨtu ntapmmentiso
soˈnji ngkoˈnji olopo humalohwono.
Ose lɨmentisofoho.

Jisas nakumo nefoˈmayoˈne aˈamu hwahoponjo hnˈnwi paˈnyo imoˈnɨmentisofoho.

14 Oso mehomi Anɨtu Jisasɨmo uyɨmentisoso hofɨko hwahoponjo aˈamufoho. Osoˈno Jisas kako hwahoponjo aˈamu imoˈnɨmentisofoho. Olo nakwoe hwaho hopo lopo hwe wonyo Seten kakoe yokumpohnˈnyoˈnji nakumo poyo namokuwoˈnɨngkoho. Osoˈno nakwo poyo peˈnɨwoˈnɨngkuhwone paˈnyoso Jisas poyo peˈnɨmentisofoho. I osoˈno Jisas kako apaˈno songo lɨkaˈmentiso sohonta kako Setenɨye yokumpohnˈnyo somo hwotoho hmmentisofoho.

15 Nakwo mehomi weˈe soˈnwi poyo peˈnyosoˈno iyoho nanɨmentiso mtaˈangoso olohonta engo hnˈnwi nenalofoho. Oso iyoho nenalokunjoso nakumo impe intofonesyohumaho. I Jisas poyo peˈnɨmentiso soˈno kako oso impe homo somtaˈni nasɨhutoˈmentisofoho.

16 Jisas oso syoho imentisoso aˈamu ahwomomjo somo
ufoˈmayoˈneˈmaho. Oˈo, Apɨlohamɨye imu hnˈnyumo
nefoˈmayoˈne imentisofoho.
17 Oseso Jisas kako aˈamu hwahoponjo ne paˈnyo
imoˈnɨmentisoso homnɨngkwaˈwehwosafe yahinoso
maˈmentisofoho. I osoˈno yoˈmayo yamofo uˈmanteso kako
yokumpohnˈnyo lohofonto wonyo honɨngkanoso miyoˈnjo
imentisofoho. I homnɨngkwaˈwehwosamneˈno hitoho
ulofahonɨngki hofɨkoe wonyomneˈno tohino manto wonyo
hiso wae yaofoˈne honɨngkano imoˈmentisofoho. Osoˈno
kako ajwopo nohumanto nakumo Anɨtuˈnji ufohiˈnyoˈne
hulɨˈmokomokonesyohumawoˈnɨngkiso hweho.
18 Olohonta yoˈmayo hwahoponjo neˈmahwosi
honɨngkano wonyomo upenemotamo lɨhwosi yososo
Jisas wonefoˈmaˈmontonoho. Hwapɨngoso Jisas nakwoe
hwaho lopo humamentiso sohonta yoˈmayo hwaho loponjo
tangoso Jisasɨmo honɨngkano wonyomo upemotamo
lɨmentisofoho. Oso tango uˈmaˈmentiso soˈno yoˈmayo
nakumo yamofo nalohofo soˈno Jisas kako huno
uyɨhwosoˈno nefoˈmayoˈneso Jisas kako hoponoho.

3

Jisasɨye yofe engoso Mousesɨye yofemo yakoloˈnnyofoho.

1 Nje aˈamufo, sekwo Anɨtuye mehomi ne
imoˈnɨmentohofo soku, Anɨtu ahwomomo humaso sohwo
sekumo sehwosopoˈmentisofoho. Jisas kako Anɨtuye
hungkuno uyohojɨkuˈmofo sohwo kako nakwo Anɨtuˈnji
humayoˈne hulɨˈmokonesyohumaso soˈno nakwoe wonyo
wae enaofoˈne syoho maˈmentisofoho. Oso huhwo sohumo
sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwone osoˈno kakoe
aˈamu neˈnwoho lɨwoˈnɨngkuhwonefoho. I osoˈno nakwo
Jisasɨmneˈno huno neˈno syofɨsyɨhwasi nakwo Jisas
kakineˈno huno engo wotɨpemehwano.
2 Anɨtu oso syoho hisoˈno Jisasɨmo uhwosopeehonɨngki
Jisas syoho hiso hofiyo esojwaoˈmentisofoho. Sɨmoˈmo
Mouses kako aˈamu Isɨlael somo Anɨtumo ufohiˈnyone
hulɨˈmokosyohumamentisofoho. Tɨfi sohonta Jisas huhwo
oso syoho Mouses hopaso kako maˈmentisofoho.
3 Nakwo ango wopɨngo uhwonantaneso ango wopɨngo
homo somo yofe engo mulɨwoˈnɨngkuhwonetaho.
Awonoho. Nakwo ango kakwoˈyohwo sohuneˈno yofe
engo mulɨwoˈnɨngkuhwono. Osoˈno Jisas kako nakumo
Anɨtuye ango paˈnyo namokumentiso hnˈnwiye ango
kakwoˈyohwo sohwo Jisasɨyoho. Mouses kako ango homo
somo mokosyohumayoˈnohino hweho. Jisas kako ango

homo somo kakwoˈyohweho. Osoˈno Jisas kakoe yofe engoso Mousesɨye yofe somo yakoloˈnnyofoho.
4 Ango hopiˈnonohinoso aˈamu molɨwoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno Anɨtu kakoˈnohino yoˈmayo hopiˈnono mtɨˈmokumentiso hweho.
5 Mouses Anɨtuye syoho ulohofiyo sohwo kako Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkawento Anɨtuye angomo wopɨngo mokosyohumamojo hweho. Anɨtu Mousesɨmo yoˈmayo Anɨtu kako hwangku yonesoˈno lutɨhwamentiso soˈno Mouses aˈamu somo lutɨhwamojo hweho.
6 I osoˈno Jisas Kɨlais sohwo kako Anɨtuye syoho ulohofiyo hwoˈmaho. Oˈo, kako Anɨtuye Hwomu hweho. Jisas kako huhwo Anɨtuye hungkunomo inɨngkawento Anɨtuye ango hnˈnɨmo wopɨngo nemokosyohumawoˈnɨngkiso hweho. Osoˈno nakwo kakoe ango hnˈnwi Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono neˈno uyɨhwasi aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumehwasi nakwo kakineˈno hontohumayoˈmanji osoˈno nakwo kakoe ango hnˈnwi neˈno nomolohinowentanɨngkuhwosi nakwo neˈno nohumentɨhwanefoho.

Aˈamu Anɨtuye hungkunomo hwotoho fewoˈnɨngkohofoso hofɨko usijoˈno mohumafitnnefoho.

7 Anɨtuye Towahunofe mampahomo upoˈnano. Ole nalohi,
Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upaˈnɨfijoˈmanji sekwo hahnˈnyo ikutoho.
8 Hohonta aˈamu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtuye hungkunomo haloho upaˈnontɨfi hahnˈnyo yontɨfi hungkuno homo somo hwotoho hmmentohofofoho.
Hofɨko hwaho aˈamu ane sopo nohumantɨfi Anɨtu ntoˈno monefoˈmayoˈnjo iwoˈnɨngkino hwosoho ntɨmotofofoho.
9 Seyakwosa osopo nohumentanɨngkofi soswo *fouti* (40) uyakolofontanɨngki yoˈmayo wopɨngo ngko utɨhwamentohe somo uhwonɨmotofofoho.
Hofɨko ko uhwonɨmotofoso hofɨko ngkimo sitofo ntɨmotofofoho.
10 Osoˈno oso aˈamu homo somneˈno sɨmeho tohino nɨmnɨngkahonɨngki lɨmentoho,
Aˈamuso hofɨko nje yahinomo minɨngkayoˈnjo yontɨfi nomˈne honɨngkanomo usampewoˈnɨngkohofofoho.
11 Oseso nje sɨmeho tohino nɨmnɨngkahonɨngki hungkuno yokumpohnˈnyo ole lɨmentoho,
Nje usijoˈno humayo yahinoso hofɨko motɨpemapitnnehofo. Nɨhuˈno awonoho.
Anɨtu ose lɨmentisofoho.

A'amu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtuye hungkuno hwotoho hmmotofo pa'nyoso nakwo hwotoho fehwaloho.

12 Nje a'amufo, sekwo huno fɨsyafɨhupmno. Hwe fihwo kako sekwo'njopo humaso sohwo kako Anɨtu songo humaso sohumo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo ihwosi Anɨtumo nɨhu'nahone hohujo ikinjaofɨhwosi kako honɨngkano wonyomo sompefonoho. Oso'no sekwo nto'no uhwontohumano.

13 Sekwoe sɨkuno moi'wo mmo'nosojwaofe sohonta sekwo sɨkuno huhwo huhwi sekwoe senɨngkwa'wehwosafe hunomo Anɨtuye hungkuno so'no huno filanɨfohotopmno. Ose lɨfohotofɨkuji sekwo ufo'ma'nɨmno. Hwe fihwo sekwo'nji humaso osohumo honɨngkano wonyoso kakimo kompemotahwosi kako olo honɨngkano loso'no wopɨngofoho lɨhwosi Anɨtuye hungkunomo nɨhu'nahone hahn'nyo yonoho.

14 Sɨmo'mo nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyoma'mentɨhwoneso yokumpohn'nyo kemokosyohumentaso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo ne'no kemokosyohumayo'manji u Kɨlaisɨye yokumpohn'nyo so'nji kako yo'mayo mokosyohumaso so'nji ma'malohwono.

15 Nakwo huno nayohi, Anɨtuye hungkuno ole nalohi,

Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'nɨfijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho.

Hohonta a'amu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtuye hungkuno haloho upa'nontɨfi hahn'nyo yontɨfi hungkuno homo somo hwotoho hmmentohofofoho.

Anɨtu ose nalɨmentisofoho.

16 Hohonta Anɨtuye hungkunomne'no hahn'nyo tɨhwa imentohofoto. Hwe moya'mi Isɨlaelɨso Ijip mta'ni Mouses ipemotawomentisoso hahn'nyo imentohofofoho.

17 Anɨtu kakoe sɨmeho tohino umnyoso nowentanɨngki soswo *fouti* (40) uyakolo'mentisofoho. Oso sɨmeho tohinoso tɨhumo uyɨmentono. A'amu honɨngkano wonyo yontɨfi oso hwaho a'amu anepo poyo pe'nɨmentohofo hofɨkoe pijafoso osopo wentanjo somne'no Anɨtuye sɨmeho tohino umnɨmentisofoho.

18 Anɨtu kako hungkuno yokumpohn'nyo ole-eso tɨhumne'no lɨmentono. Nje usijo'no humayo yahinoso hofɨko motɨpemapitnnehofo. Oseso tɨhumne'no lɨmentono. A'amu kakoe hungkunomo hwotoho fewo'nɨngkohofo somne'no lɨmentisofoho.

19 Oso'no nakwo huno ole nayohi, A'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo yɨwo'nɨngkohofo so'no hofɨko Anɨtuye usijo'no humayo yahinoso motɨpemapitnnehofo.

4

Anɨtuye aˈamu neso hofɨko usijoˈno humayoˈne hungkunofoho.

1 Anɨtu kako nakumo hungkuno ole nalɨmentisoso weho. Ole nalohi, Sekwo nje usijoˈno humayo yahino somo fosyohumamno. Ose nelalofoho. Osoˈno hwe fihwo kako nakwoˈnji humaso sohwo kako Anɨtuye honɨngkanomneˈno usijoˈno humayo yahinoso kako motɨpɨhwonyoˈnjo umo lɨhwasi nakwo iyoho wonanono.

2 Nakwo Anɨtuye hungkuno wopɨngo upoˈnantaneso aˈamu Isɨlaelɨso upaˈnɨmotofo oso paˈnyoˈnwoho. I osoˈno hofɨko hungkuno wopɨngo ko upoˈnɨngkahonɨngkofi hungkuno hiso mufoˈmaˈmmentisofoho. Hwapɨngoso hofɨko ko upaˈnontɨfi hungkuno homo somo hofɨko sɨmeho hiˈntnnono muyɨmmentohofofoho.

3 Hohonta Anɨtu kako hwahoˈnji ahwomoˈnji yoˈmayo soˈnji moiˈwo mtɨˈmokonto kako usijoˈno humamentisofoho. Nohumanto aˈamu kakoe hungkunomo hwotoho fɨfijo somneˈno ole lɨmentono,

Oseso ngko nje sɨmeho tohino nɨmnɨngkahonɨngki hungkuno yokumpohnˈnyo ole lɨmentoho,

Nje usijoˈno humayo yahinoso hofɨko motɨpemapitnnehofo. Nɨhuˈno awonoho.

Ose lɨmentisofoho. I osoˈno nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo Anɨtuye usijoˈno humayo yahino somo humalohwono.

4 Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo somo hwe fihwo sɨkuno iyoho humayo somneˈno ole mtɨˈmokumento,

Anɨtu kako yoˈmayo mtɨˈmokumentiso syoho moiˈwo esojwaofonto sɨkuno aho fehohnjo hopiˈnonohino nomˈne mtaˈni hufaˈuyo somo usijoˈno humamentisofoho.

5 Olo hungkuno losoˈno apaˈno ole mtɨˈmokumento,

Hofɨko nje usijoˈno humayo yahinoso nɨhuˈno motɨpemapitnnefoho.

Ose mtɨˈmokumentisofoho.

6 Aˈamu sɨmoˈmo Anɨtuye hungkuno upaˈnɨmentohofoso hungkuno homo somo sɨmeho hiˈntnnono muyɨmmentohofo soˈno Anɨtuye usijoˈno humayo yahino somo motɨpemaˈmentohofofoho. I osoˈno aˈamu nomˈneso Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentohofo soˈno hofɨko Anɨtuye usijoˈno humayo yahinoso wotɨpemantɨfeho. Oso hungkunoso neˈno weho.

7 Oseso Anɨtu kako nomˈne sɨkuno hoˈnahumentisofoho. Oso sɨkuno hoˈnahumentiso hisoˈno ole lɨmento, Olohontanoho. Oso sɨkuno hoˈnahumentisoso soswo piˈnɨngo

uyokolofahonɨngki oso hungkuno nto seloheso Anɨtu Nte-
fitɨmo uyahonɨngki ole mtɨˈmokumento,

Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upaˈnɨfijoˈmanji
sekwo hahnˈnyo ikutoho.

Ntefit ose mtɨˈmokumentisofoho.

8 Jousyɨwa kako Mousesɨye pijohinomo maˈmentiso sohwo
kako aˈamu Isɨlael somo hwaho Kenan sopo ipemotawo-
mentisofoho. Oso hwaho hopo sopo Anɨtu aˈamu Isɨlael
somo olopo nɨhuˈnahone usijoˈno fosyohumamno ulon-
tentesi Anɨtu kako hwangku noˈmo nomˈne sɨkuno usijoˈno
humayoˈneso mohoˈnasyɨhwonesohilo.

9 I osoˈno Anɨtu kako nomˈne sɨkuno usijoˈno humayoˈne
hoˈnahumentiso soˈno nakwo huno ole nayohi, Usijoˈno
humayo yahinoso Anɨtuye aˈamumneˈno weho. Anɨtu kako
sɨkuno aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo
somo usijoˈno humamentiso paˈnyoso weho.

10 Hwe fihwo kako Anɨtuye usijoˈno humayo yahino
somo wohumamo loso sohwo kako yoˈmayo syoho yonteso
kakoe yokumpohnˈnyoˈnji miyonehoho. Oˈo, yoˈmayo syoho
yonteso Anɨtuye yokumpohnˈnyoˈnji iwoˈnɨngkiso hweho.
Osoˈno kako Anɨtuye usijoˈno humayo yahino somo humaho

11 Nakwo nakwoe sɨmano sopo yoˈmayoso nopu-
jonaofɨhwosoˈno yokumpohnˈnyo elɨfotɨˈmesɨhwasi Anɨtu
kakoe usijoˈno humayo yahino somo wohumano. I
hohonta aˈamu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtuye hungkunomneˈno
hahnˈnyo imentohofo paˈnyoso nakwo oso hopa yasoso
nakwo Anɨtuye usijoˈno humayo yahinoso nakwo
motɨpemanehwono.

12 Anɨtu kakoe hungkunoso neˈno nowentanɨngki
hungkuno hiso ipisayo ne intoˈnalofoho. Nakwo huno
moiˈwonoho. Sɨhu sɨhumampoˈnyo yohosi yohohnjoso
yahwopaho mɨkufo yokino osomo kujomotasyɨwoˈnɨngkiso
oso hopa Anɨtuye hungkunoso nakwoe sɨmeho somo
oso hopa nelohofalofoho. Hungkuno hiso nakwoe
sɨmehomo yoˈmayo mnaweso nakwoe hunomo
yoˈmayo mnaweso netɨhwawoˈnɨngkisofoho. Hiyaso
momokosyohumanehwono. Osoˈno Anɨtuye hungkunoso
oso sɨhu sɨhumampoˈnyo yohosi yohoˈnjo somo
yakoloˈnnyofoho.

13 Yoˈmayo Anɨtu mtɨˈmokumentisoso Anɨtuneˈno hiyaso
mawenehoho. Yoˈmayo hopiˈnonohino somo utɨhwaˈnyopo
wentanɨngki Anɨtu kako uhwonalofoho. Yoˈmayo yahino
iwoˈnɨngkuhwone soˈno tɨfi noˈmo Anɨtu nonalohonone-
foho.

Jisas kako nakwoˈnji Anɨtumo ufohiˈnyoˈne Hwe Engo hweho.

14 Nakwoˈnji Anɨtumo ufohiˈnyoˈne sohwo Anɨtuye Hwomu Jisasɨyoho. Kako ahwomo ne somo Anɨtuˈnji humaho. Osohumo sɨmeho hiˈntnnono uyalokuhwone soˈno aˈamu nomane somo ulɨwoˈnɨngkuhwono. Osoˈno nakwo oso sɨmeho hiˈntnnono uyo somo aho yokumpohnˈnyo wokemokosyohumano.

15 Jisas nakwoe hwaho lopo nohumentanɨngki yoˈmayo honɨngkano wonyomneˈno nakumo impoˈnonetɨmawoˈnɨngkiso hopaso Jisasɨmo impoˈnɨtɨmaneso kako honɨngkano wonyo nɨhuˈno miyoˈnjo hweho. Osoˈno yoˈmayo wonyoso nakumo umpoˈnonetɨmaˈmto ihwosoˈno Jisas kako nakumneˈno hitoho ulofɨhwosoˈno kako wonefoˈmaˈmontonoho.

16 Osoˈno nakwo iyoho miyoˈnjo ihwasi kanɨngkwohwo Anɨtu osohumo yoˈmayo soˈno jomo ulano. Kako nakumneˈno hitoho ulofoso hwapɨngo hweho. Oseso yoˈmayo tango neˈmaso sohonta nakwo Anɨtumo jomo ulɨhwasi kako nakumo nefoˈmahwosi wopɨngo wonaloho'montonoho.

5

Jisas kako nakwoˈnji Anɨtumo ufohiˈnyoˈne sohwo asomo netɨmayoˈne hwapɨngo hweho.

1 Aˈamu Jutaso hofɨkoˈnjo mtaˈango hwe fihumo uhwosopoˈmentohofo sohwo syoho ole imentisofoho. Kako aˈamu hisofe wonyo honɨngkanomneˈno Anɨtumo syoho ulohofiyonto yahu fonjokisasyonto yahuˈnji yoˈmayo soˈnji Anɨtu uhwonyoˈne kisɨˈmeehumentisofoho.

2 Oso hwe huhwo sohwo kako hwahoponjo aˈamu hweho. Kako sɨhune fehohnjo somo honɨngkano wonyo imentisofoho. Osoˈno aˈamu huno ntoˈno mosyafɨsiyoˈnjo somo u aˈamu Anɨtuye honɨngkanomneˈno inɨngo moˈnyo somo kako hofohofahˈno ulohofɨhwosi ufoˈmaˈmontonoho.

3 Kako hofɨko paˈnyo hwoˈmanji kakoe wonyo honɨngkanomneˈnji aˈamufe wonyo honɨngkanomneˈnji Anɨtumneˈno yahu fonjokisasyɨwoˈnɨngkiso hweho.

4 Hwe fihwo ole monalonehoho. Ngko Anɨtumneˈno aˈamu somo ufoˈmayoˈne yofe engo womaˈmo. Ose malonehoho. Oˈo, Anɨtu kako Eloun Mousesɨye kolaˈwehwo sohumo uhwosopoˈmentiso hopaso uhwosopoˈmontonoho.

5 Kɨlais huhwo kako oseˈnohinoho. Kako ole malɨmmentisofoho. Ngko aˈamu ufoˈmayoˈne yofe engo womaˈmo. Oˈo, ose malɨmmentisofoho. Anɨtu kako ole ulɨmento,

Kɨko nje Hwomu hwosoho.
Olohonta ngko jɨje Mpohwoˈnyoho.
6 Ose ulɨmentisoso nomˈnepo Anɨtu ole ulɨmento,
Kɨko aˈamu ngkimo motanɨfohiˈnyoˈne syohoso Melɨkisetek imentiso hopaso neˈno yohotnne hwosoho.
Ose ulɨmentisofoho.
7 Hohonta Jisas kako nakwo aˈamu lohnˈnwi paˈnyo imoˈnonto nakwoe hwahopo humamentiso sohonta kako Anɨtumo humotahoˈnji yokumpohnˈnyo jomo ulɨmojo hweho. Anɨtu kakoˈnohini Jisasɨmo poyo peˈnyosoˈno ufoˈmayoˈne hweho. Jisas kakoe hunomneˈno hi inyoso monje yasyonto kako Anɨtumo inɨngkayo soˈno hi umoˈnɨngkahonɨngki Anɨtumo enjwaˈmo humamentiso soˈno Anɨtu Jisasɨmo ufoˈmaˈmentisofoho.
8 Jisas kako Anɨtuye Hwomu hweho. I osoˈno kako nohumanto Anɨtuye hungkunomo haloho pesoˈno tohino engo maˈmentisofoho. Tohino engo nomanto kako Anɨtuye hungkunomo haloho poˈmentiso soˈno huno engo tɨpemaˈmentisofoho.
9 Yoˈmayo tohino uˈmahonɨngki kako wonyo honɨngkano nɨhuˈno mimmentisofoho. Osoˈno kako wopɨngoˈnohini nohumanto kako engolopohamo nakumo nefoˈmayoˈne hwapɨngo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo haloho ˈno pewoˈnɨngkuhwone hnˈnɨmo kako nakumo asomo netɨmaso sohonta songo neˈno nohumentɨhwanefoho.
10 Oseso Anɨtu Jisasɨmo ulɨmento,
Kɨko aˈamu ngkimo motanɨfohiˈnyoˈne syohoso Melɨkisetek imentiso hopaso neˈno yohotnne hwosoho.
Jisasɨmo ose ulɨmentisofoho.

Nakwo mehomi weˈeso humawoˈnɨngkohofo hopa humehwaloho.
11 Nakwoe Hwe Engo Jisas nakwoe wonyo wae enaofoˈne sohuneˈno hungkuno piˈnɨngo engo woselontaneˈno ihwono. I osoˈno sekwoe hunoso pitoˈnnyoˈnjo kuyoho. Huno ntoˈno mehohosahinyo kuyoho. Osoˈno nakwo olo hungkuno hwapɨngoso pipi losetɨhwanehwono.
12 Sekwo Anɨtuye hungkuno hohonta upaˈnɨmentohofo soku olohonta sekwo nomˈne somo molutɨhwayoso pehoˈneto. Sekwoe hunoso tɨfoˈnjo kuyoho. Osoˈno hwe fihwo kako Anɨtuye hungkuno hwapɨngo neso apaˈno wolosetɨhwano. Sekwo Anɨtuye hungkuno neso wosopayo yokumpohnˈnyo hopaso manɨfitnnehofo. Oˈo, amnoˈnohino nalokwofo.
13 Nakwo huno nayohoho. Aˈamu fihwo amnoˈnohini nɨwoˈnɨngkiso sohwo kako mehomi paˈnyo hweho. Mango

ane paˈnyo hweho. Honɨngkano wopɨngomo inɨngkayoˈne huno ntoˈno muyo hweho.
14 U wosopayo yokumpohnˈnyoso aˈamu engo hunoˈnjo sohwafefoho. Oso aˈamu huhwo sohwo kako Anɨtuye hungkunomneˈno huno neˈno syafɨsyɨwoˈnɨngkiso sohwo kako honɨngkano wopɨngo soˈnji wonyo soˈntnno huno ntoˈno ehohosahinyo hweho.

6

Nakwoe sɨmeho hiˈntnnono uyo somo ntoˈno kesyohumayoˈne syoho yokumpohnˈnyo uyano.

1 Osoˈno nakwo Anɨtuye hungkuno wosopayo yokumpohnˈnyo paˈnyo soˈno upoˈnantanoho. Hungkuno amno paˈnyoso sɨmoˈmo upaˈnɨmentohofo osoˈnohino upaˈnɨngkuhwaloho. Oˈo, hungkuno amno paˈnyoso olenoho.
Nakwo hwahoponjo yahino wonyo somo hohujo ikinjaofɨhwasi Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyano.
Hwahoponjo yahino wonyoso ne anefoho. Monefoˈmanehoho.
2 Nakwo honɨngkano songo tɨpemaˈmalohwone soˈno nomˈne aˈamu somo utɨhwayoˈne mijo fɨkiyomapmno.
Anɨtuye Towahunofe yokumpohnˈnyo mayoˈne aho ulonjimokumno.
Aˈamu poyo peˈnyoso apaˈno nolɨkapitnnefoho.
Aˈamu wonyo Anɨtuye hungkunomo haloho maposoˈnjoso hungkuno ikwolofɨkuji nɨhuˈnahone tɨkanomo neˈno nohumantokutnnefoho.
Oso hungkuno amno paˈnyoˈnohino upoˈnɨwoˈnɨngkuhwaloho. Oˈo, oso hungkuno homo somo sɨmeho hiˈntnnono uyɨhwasoˈno
3 Anɨtu nefoˈmasoˈmanji nakwo hungkuno nomˈne wosopayo yokumpohnˈnyo paˈnyoso upoˈnano.
4 Aˈamu Anɨtuye hungkunomo upaˈnontɨfi huno wopɨngo tɨpemahonɨngkofi Anɨtu aˈamu homo somo wopɨngo ulohofahonɨngki hofɨko Anɨtuye Towahuno Wopɨngo maˈmentohofofoho. Oso aˈamuso hofɨko Anɨtumneˈno hohujo ikinjaofɨkuji hofɨko Anɨtuye honɨngkanomo inɨngkayoˈneso apaˈno pipi tɨpemapitnnehofo. Awonoho.
5 Hofɨko Anɨtuye hungkuno wopɨngo somo huno uyahonɨngki inɨngkawentɨfi hofɨko Anɨtuye yokumpohnˈnyo somo uhwonontɨfi yoˈmayo tɨfi noˈmo imoˈnone soˈno huno uyɨmentisofoho.
6 Oso hohosohonta aˈamu hiso Anɨtumneˈno hohujo ikinjaoˈmentohofoso hofɨko huno apaˈno ikwesyafɨsiyoso

hon+ngkano anefoho. Awonoho. A'amu An+tumne'no hohujo ikinjao'mentohofoso pa'nyofoho. Hof+ko Jisas+mo apa'no ut+hwa'nyopo into'ofasyont+fi a'amu hiso kakimo sitofo ulalokwofo.
7 Hwaho fipo ifoyo syonteso An+tu afofo uyoso sopo a'amu fihwa nonyo wosopayo hul+fijoso wosopayo ne umo'n+montonoho.
8 I oso'no wosopayo mofokafe'njo ihwosi hoja wonyo yongo'njo so'nohini ne ane fokafo so'manji hwaho wonyoponoho. Oso hwaho sopone'no An+tu kako hwaho wonyo n+hu'nahoneponoho wal+montonoho. Toho wae weeo'montonoho. Hwaho'ne'maho. O'o, a'amumne'no mt+'mokalokweno.
9 Nje a'amu soku, olo hungkuno tango'njo selalokweno. I hungkuno tango loso a'amu An+tuye hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkiso somne'nefoho. Sekwo An+tuye hungkunomo t+fi in+ngkowahon+ngkuji An+tu sefo'mahwoso'no sekwo ne umo'nant+feho.
10 Sekwo An+tumo s+meho wop+ngo engo uyalokwofo so'no yo'mayo syoho wop+ngoso ul+kofalokwofo. Sekwo kakoe a'amu somo ufo'mawo'n+ngkohofo somta'angoso olohonta ne'no ufo'malokwofo. Oso syoho homo somne'no An+tu kako in+ngo momofalofiyoho.
11 Nakwo ole'no namo'n+ngkohoho. Yo'mayo hontohumalofoso ne imo'nyo'ne so'no sekwo syoho engo ikuji s+meho An+tumo uyalokwofo somo aho yokumpohn'nyo f+kemokosyohumamno.
12 Sekwo piso'mo'nyo ikutoho. O'o, sekwo a'amu An+tumo s+meho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy+wo'n+ngkohofo sofe yahinomo fin+ngkamno. Hof+ko piso'mo'nyo miyo'njo yont+fi yokumpohn'nyo lohofont+fi yo'mayo An+tu wosejapmmonnoho ul+mentiso so'no hof+ko nomane'ent+fi ne'no hontohumawo'n+ngkohofofoho.

Yo'mayo An+tu nal+mentisoso mane'no s+meho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyano.

13 Hohonta An+tu kakoe hungkuno yokumpohn'nyo Ap+lohammo uy+mentisofoho. Ngko An+tu'ni olo hungkuno kijopalokwe loso ne umokumonnoho. Nje yofe kilohe so'no k+ko huno wakiyono. Hungkuno hiloso ne umo'n+montonoho.
14 An+tu ose ulonto ul+mento, Hungkuno ne umokumoneso olenoho. Ngko wop+ngo kilohohm'mo j+je imuso pi'n+ngo engo wokijapmmonnoho. Ose ul+mentisofoho.
15 Oseso Ap+loham kako ne'no nohontohumanto An+tu ul+mentiso so'no in+ngo mamo'mmentisofoho. O'o, ne'no hontohumanto kako kakoe hwomu ma'mentisofoho.

16 Hwe fihwo kakoe hungkuno ne imoˈnyoˈne aˈamufe yofe
hwofiloˈnnyo soˈne aˈamu nomˈne somo ulɨmontonoho.
Oso yofe engo ulososo kakoe hungkuno yokumpohnˈnyo
imoˈnɨngkuhwosi nomˈneso oso hungkuno homo
somneˈno yoka majoˈnjo ikuji hungkuno somo monje
meehufitnnehofo.
17 Oso aˈamu somo Anɨtu wopɨngo waseloho'monnoho
ulɨmentisoso hofɨko yoˈmayoso nomapitnneˈento huno
uyoˈneˈento Anɨtu kako hungkuno yokumpohnˈnyo
ulɨmentisofoho. Osoˈno nakwo huno nayohoho. Kakoe
hungkunoso mɨkwalonehoho.
18 Osoˈno olo hufaˈuyo losoˈno nakwo huno nayohoho.
Anɨtu kako nakumo wopɨngo waseloho'monnoho
nalɨmentisofoho. Anɨtu kakoe hungkunoso ne
imoˈnonefoho. Oso hufaˈuyo sofaˈuneˈno Anɨtu
kako hwasyo malonehoho. Osoˈno nakwo Jisas
nemokosyohumaneˈentani nakwo Anɨtuye hungkuno
ne imoˈnɨmentiso soˈno upoˈnontani oso hungkuno
hiso yokumpohnˈnyo nesosofitofalofoho. Osoˈno
yoˈmayo Anɨtu nalɨmentiso soˈno aho yokumpohnˈnyo
kemokosyohumalohwono.
19-20 Nakwo huno ole nayohoho. Anɨtuye hungkunoso ne
imoˈnonefoho. Osoˈno nakwo iyoho monanɨngkiyohoho.
Anɨtumo uˈmayoˈne honɨngkano pɨkuˈnnyo somo Jisas
kako hwosampoˈmentisofoho. Kako nakumneˈno sɨmoˈmo
napoˈmentisofoho. Osopo nohumanto Jisas kako Anɨtumo
motonefohiˈnalofoho. Oso syoho Melɨkisetek imentisoso
Jisas kako neˈno ihwonefoho.

7

Melɨkisetek kako aˈamuˈnji Anɨtumo ufohiˈnyoˈne syohoˈnjo hwe engo hweho.

1-2 Melɨkisetek oso hwe engo sohwo kakoe yofe
hwapɨngoso olenoho. Honɨngkano wopɨngo somo
mokosyohumayo hwe engo hweho. Melɨkisetek huhwo
sohwo kako ango Salem mokosyohumayo hweho. Oso ango
yofe hwapɨngoso olenoho. Sɨmeho pompengo ifafoˈne
hweho. Melɨkisetek kako Anɨtu ahwomomo humaso
sohumo aˈamuˈnji motufohiˈnyoˈne syohoˈnjo hweho.
Apɨlohamɨye kami Lout osohumo hwe engo
motawomentohofo sohwamo Apɨloham nofonjasyonto
kakoe angopono nowentanɨngki hwe engo Melɨkisetek
sohwo honɨngkanopo nɨswoˈnonto Apɨlohammo aho
ulonjimokumentisofoho. Apɨloham yoˈmayo hoˈyango
mangohwa mtaˈni maˈmentisoso aho hopiˈnono yano

ilofahumentisoso Melɨkisetekɨye yofe hoˈnomayoˈne angaˈno uyɨmentisofoho.
3 Melɨkisetek kanɨngkwohwoˈyaˈuˈnji hofiyakwosafe yofe soˈnji nakwo huno monayohoyohoho. Oso sɨkuno konaˈwohi maˈmentiso somo u poyo peˈnɨmentiso sɨkuno somo u poyo kapeˈnɨmentono. Nakwo huno monayohoyohoho. Oˈo, iyoswomo mamtɨˈmokummentohofofoho. Melɨkisetek sohwo kako Anɨtuye hwomu Jisas paˈnyo Anɨtumo aˈamuˈnji neˈno ufohiˈnɨwoˈnɨngkiso hweho.
4 Melɨkisetekɨye yofe engo soˈno sekwo huno fɨsyafɨhupmno. Neyakwo Apɨloham sohwo hwe engofoho lɨwoˈnɨngkuhwoneˈnwoho. Nakwoe hwapɨngo hweho. Apɨloham sohwo kako mangohwa mtaˈni yoˈmayo maˈmentisoso Melɨkisetekɨye yofe hoˈnomayoˈne fehohnjoso kakimo uyɨmentisofoho. Osoˈno nakwo huno nayohoho. Melɨkisetekɨye yofe Apɨlohammo uyakoloˈmentisofoho.
5 Jekoupɨye hwomu Lifai osohwo kakoe imu sohwa hofɨko aˈamufe wonyo wayoˈne syohoˈnjo hwafoho. Anɨtu olo honɨngkano hungkuno hoˈnahumentiso loso olenoho. Aˈamu Isɨlael hofɨkoe yoˈmayo hoˈyangoso aho hopiˈnono yano ilofahufijoso Lifaiye temtitofoso angaˈno womantɨfefoho. Lifaiye temtitofo sohwa aˈamu Isɨlael sofe hofilaˈwehwosafoho. Hopiˈnonohinoso Apɨlohamɨye mehomifoho. I osoˈno Lifaiye imuso hofɨkoe hofilaˈwehwosafe hoˈyango yoˈmayoso yano ilofahinyoso angaˈno mawoˈnɨngkohofofoho.
6 I osoˈno Melɨkisetek kako Lifaiye temtitofo mtaˈangoˈmaho. Apɨloham kako yano ilofahinyoso Melɨkisetekɨmo uyɨmentisofoho. Uyahonɨngki Melɨkisetek kako Apɨlohammo Anɨtu hungkuno uyɨmentiso sohumo aho ulonjimokumentisofoho.
7 Nakwo huno nayohoho. Hwe fihwo kako nomˈnehumo aho ulonjimokuwoˈnɨngkiso sohwo kakoe yofeso honjenoho. I aˈamu aho kisusyontɨfe sohwoe yofeso monjenoho.
8 Lifaiye temtitofoso hoˈyango yano ilofahinyo angaˈno mawoˈnɨngkohofofoho. Oso aˈamuso poyo peˈnnyofoho. I Apɨloham kakoe hoˈyango yano ilofahinyo angaˈno Melɨkisetekɨmo uyɨmentisofoho. Osohumneˈno Anɨtuye hungkuno ole nalohi, Songo neˈno humayo hweho. Osoˈno Melɨkisetekɨye yofeso Lifaiye temtitofo sofe yofe somo yakoloˈnnyofoho.
9 I osoˈno olo hungkuno loso wolɨhwano. Lifaiye temtitofoso hofɨko hoˈyango yoˈmayoso yano ilofahinyo angaˈno mawoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno Apɨloham kakoe

hoˈyango yano ilofahinyo angaˈnohinoso Melɨkisetek maˈmentisofoho. Oseso Melɨkisetek kako Lifai huhwoe mtaˈni maˈmentisofoho.
10 Hwapɨngoso ole, Lifai kako mmoˈnyo sohonta Apɨloham
kako Melɨkisetekɨmo honɨngkanopo uswoˈnonto hoˈyango
fehohnjo uyɨmentiso sohonta kako kakoe imu Lifai uyone
hopaso uyɨmentisofoho.

Aˈamufe wonyo wae yaofo syohoˈnjo sohwo hohontajo yahino somo uyohope-eˈnefoho.

11 Hohonta hwe moyaˈmi hofɨko honɨngkano hungkuno
Mouses mtaˈni maˈmentohofoso ole ulɨmento, Aˈamu Lifaiso
hofɨko aˈamufe wonyo wae yaofo syohoˈneso hofɨko yahu
wofonjokisyosyantɨfeho. Ose ulonto Anɨtu kako Elounɨmo
oso syoho soˈno sɨmoˈmo uhwosopoˈmentisofoho. I osoˈno
yahino sɨmoˈnjo yahu honɨyo usɨhumayoso aˈamumo
wopɨngo umokiyoˈne hopoˈmanji nomˈne hwe aˈamu
Anɨtuˈnji ufohiˈnyoˈne yahino songoˈnji Melɨkisetek kako
syoho imentiso hopaso tɨfi pehoˈne iˈmofapmmentisoto.
12 U aˈamufe wonyo wae syohoˈnjo sohwa hofɨkoe
yahino uyohopoˈnɨfijoso honɨngkano hungkuno hi uy-
ohopoˈnɨmtonoho.
13 Oso yahino songo uyohopeso Anɨtu kako nakwoe
Hwe Engo Jisasɨmneˈno nelalofoho. I osoˈno kako Lifaiye
temtitofo mtaˈangoˈmaho. Oˈo, Jisasɨye temtitofo sohwa
hofɨko oso syoho aˈamufe wonyo wae yaofo soˈno nɨhuˈno
mimmotofofoho.
14 Nakwo huno ole nayohi, Jisas kako Jutafe temtitofo
mtaˈango hweho. Oso temtitofo somneˈno Mouses kako
aˈamufe wonyo wae yaofo syoho soˈno mulɨmmentisofoho.

Jisas kako aˈamu Anɨtuˈnji ufohiˈnyo syoho Melɨkisetek kako imentiso hopaso Jisas neˈno ihwonefoho.

15 Jisasɨye temtitofo kengo mtaˈango sohwo kako aˈamufe
wonyo wae nɨhuˈnahone yaofonto kako syoho songo aˈamu
Anɨtuˈnji ufohiˈnyo imentisofoho. Oso syoho songoso
Melɨkisetek imentiso paˈnyoso uhwonontani osoˈno nakwoe
hunoso ehohosonesyalofoho.
16 Hwe fihwa aˈamufe wonyo wae yaofo syohoˈnjo
sohwa hofɨko Lifaiye temtitofo mtaˈangoˈnohino hwafoho.
I osoˈno Jisas oso syoho hiso Lifaiye temtitofo mtaˈni
momaˈmmentisofoho. Oˈo, Jisas kako aˈamufe wonyo
wae nɨhuˈnahone yaofonto kako aˈamu Anɨtuˈnji
motufohiˈnɨmentisofoho. Jisas kako songo neˈno
humawoˈnɨngkiso hweho. Osoˈno Jisas kako Anɨtuye
yokumpohnˈnyoˈnji olo syoho loso neˈno ihwonefoho.
17 Osoˈno Anɨtu Jisasɨmo ulɨmento,

Kɨko aˈamu ngkimo motanɨfohiˈnyoˈne syohoso Melɨkisetek
imentiso hopaso neˈno yohotnne hwosoho.
Ose ulɨmentisofoho.
18 Osoˈno hohontajo yahino aˈamufe wonyo wae yaofoso
Anɨtu kako wae yaoˈmentisofoho. Hwapɨngoso hohontajo
yahino aˈamufe wonyo wae yaofoso hopoˈmaho. Oˈo, ho-
hontajo yahinoso nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyoso
monefoˈmanefoho.
19 Oso honɨngkano hungkuno Mouses nejapmmentisoso
nakumo wopɨngo Anɨtu paˈnyo monamokonehoho.
Osoˈno Anɨtu kako honɨngkano nomˈne songo
hwosampoˈmentisofoho. Oso honɨngkano songoso nakwo
Anɨtuˈnji ufohiˈnyoso hoponoho.
20 Anɨtu kako Jisas aˈamufe wonyo wae nɨhuˈnahone
yososo kakoˈnji ufohiˈnyoˈne syoho soˈno uh-
wosopoˈmentisofoho. Anɨtu Jisasɨye temtitofo somneˈno
uhwosopoˈmentisoˈmaho. Oˈo, aˈamu Anɨtuye hungkuno
soˈno huno nehopi uyosoˈno kakoe yofe yokintahoponeˈe
soˈno lonto kako Jisasɨmo uhwosopoˈmentisofoho. Aˈamu
Lifai sohwa osoˈnji uhwosopoˈmentohofoˈmaho. Oˈo, hofɨko
homnɨngkwaˈwehwoe pijohinopo maˈmentohofofoho.
21 Anɨtu kako hungkuno yokumpohnˈnyo lonto Jisasɨmo
ole soˈno uhwosopoˈmentisofoho. Jisas kako aˈamufe wonyo
wae nɨhuˈnahone ihwosi Anɨtuˈnji ufohiˈnyoˈne syoho soˈno
uhwosopoˈmentisofoho. Ole ulɨmento,
Ngko Anɨtu hwoˈnyoho.
Olo hungkuno yokumpohnˈnyo kilalokwe loso uyohope-
eˈneˈmaho.
Kɨko aˈamufe wonyo wae nɨhuˈnahone yohoji ngkoˈnji
motanɨfohiˈnyoˈne syohoso neˈno yohotnne hwosoho.
Ose ulɨmentisofoho.
22 Anɨtu kako oso hungkuno yokumpohnˈnyo ulɨmentiso
soˈno nakwo huno ole nayohi, Jisas kako nakwoˈnji Anɨtumo
motonafohiˈnyoˈne pmmentisofoho. Olo yahino songo
motonafohiˈnyoˈne loso honɨngkano hungkuno hohontajo
somo yakoloˈnnyofoho.
23 Hohonta aˈamu piˈnɨngo aˈamufe wonyo wae yaofo
syohoˈnjo sohwa humamotofofoho. Hwapɨngoso hofɨko
songo neˈno humamotofoˈmaho. Oˈo, hofɨkoe syohoso
nohoˈnasyontɨfi peˈnɨmentohofofoho.
24 I osoˈno Jisas kako poyo peˈnonto apaˈno lɨkafonto
songo neˈno humayo hweho. Kako aˈamu Anɨtumo
ufohiˈnyoˈne syohoso neˈno yonteso nomˈnehwo muy-
ohopenohoho. Awonoho.
25 I Jisas huhwo sohwo kako Anɨtuˈnji neˈno nohumanto
kako nakumo nefoˈmayoˈne jomo ulalofoho. Osoˈno hwe

moyaˈmi Anɨtumo uˈmaneˈentani nakwo Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨhwasoˈno Jisas kako asomo netɨmanefoho.

Jisas nakumo yoˈmayo soˈno nefoˈmayoˈneso hoponoho.

26 Jisas kako yofe engo aˈamuˈnji Anɨtumo ufohiˈnyoˈne syohoˈnjo sohwo kako nakumo yoˈmayo soˈno nefoˈmayoˈneso hoponoho. Jisas kako nakwo aˈamu wonyoˈnjo lohnˈnnonji nohumanto kako wonyo honɨngkano nɨhuˈno mimmentisofoho. Oˈo, wopɨngoˈnohini humamentisofoho. Osoˈno Anɨtu kako aˈamu hopiˈnonohino hwahoponjo soˈnji ahwomomjo soˈnji enjwaˈmo nohumantɨfi Jisas kakoˈnohini yokintahopo uhumatɨˈmentisofoho.

27 Aˈamufe wonyo wae yaoˈmotofo sohwa hofɨko sɨkuno huhwo huhwi yahu fonjokisahumotofofoho. Sɨmoˈmo hofɨkoe wonyomneˈno fonjokisasyontɨfi tɨfi aˈamufe wonyomneˈno fonjokisahumotofofoho. Osoˈno Jisas kako syoho oseˈnjo hwoˈmaho. Oˈo, awonoho. Kako aˈamu hopiˈnonohinofe wonyo wayoˈne wapeˈnɨmo lonto kako sɨkuno angaˈnohino somo kako aˈamu hopiˈnonohinofe wonyoso nɨhuˈnahone wae yaoˈmentisofoho.

28 Hohontajo honɨngkano hungkunomo aˈamu hwahoponjo yokumpohnˈnyo ane wonyo honɨngkanoˈnjo sohwamo oso syoho soˈno uhwosopoˈmojofoho. I Anɨtu kako hungkuno nehopi lonto kako oso syoho soˈno kakoe Hwomu Jisasɨmo uhwosopoˈmentisofoho. Anɨtu kako oso syoho somneˈno Jisasɨmo uhwosopeso ntoˈnohinoho. Kako hoponoho. Oso syoho hiso neˈno ihwonefoho.

8

Jisas kako ahwomomo nohumanto kako nakumo Anɨtuˈnji ufohiˈnyoˈne syoho yalofoho.

1 Hungkuno lalokuhwone hwapɨngoso ole, Jisas kako nakwoˈnji Anɨtumo motonafohiˈnyoˈne nakwoe wonyo wae enamofoˈne nakwoe Hwe Engo hweho. Anɨtu kako ahwomomo humaso sohwoe aho angahohntaˈni Jisas humanto yoˈmayoso mokosyohumaho.

2 Osopo nohumanto Anɨtuye ango wopɨngo ne somo aˈamu Anɨtumo motonafohiˈnyoˈne syoho yalofoho. Oso ango neso aˈamu molɨmentohofoˈmaho. Oˈo, Anɨtu kakoˈnohino molɨmentisofoho.

3 Aˈamu hwahoponjo sohwa aˈamufe wonyo wae yaofo syohoˈnjo sohwa hofɨkoe syoho olenoho. Hofɨko Anɨtumneˈno yoˈmayo yano uyontɨfi yahu fonjokisasyontɨfi yahuˈnji yoˈmayo soˈnji Anɨtu uhwonyoˈne kisahumotohofofoho. Osoˈno nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais

kako huhwoˈnji Anɨtumo yoˈmayo angaˈnohinoso yano uyɨmontonoho.
4 Jisas kako olohonta nakwoe hwaho lopo neˈno humantontentesi kako olo syoho loˈnji miyɨhwonesohilo. Hwapɨngoso ole, aˈamu hwahoponjoso olo syoho losoˈnji hofɨko hohontajo honɨngkano hungkunomo inɨngkawentɨfi yoˈmayoso Anɨtu uhwonyoˈne kisosyalokwofo.
5 I aˈamu hwahoponjo olo syoho losoˈnjoso hofɨko aˈamu Anɨtumo ufohiˈnyoˈne syoho neso yamofo itɨhwalokwofo. Syoho neso Kɨlais kako Anɨtuye ango ahwomomjo ne somo yalofoho. Osopo kako Anɨtumo motonefohiˈnalofoho. Oso ango ahwomomjo soˈno Anɨtu Mousesɨmo ulɨmentisofoho. Mouses kako Anɨtumneˈno hwapɨfe ango wamolɨmonto yahonɨngki Anɨtu ole ulɨmento, Ngko ahwomomjo ango huyoˈmango hwofɨkiˈnyopo utɨhwamentohe oso paˈnyoso hofiyo moso.
6 I osoˈno oso syoho Jisas maˈmentisoso aˈamu hwahoponjoso aˈamufe wonyo wae yaofo syohoˈnjo somo yakoloˈnnyofoho. Hwapɨngoso Jisas kako ahwomomo nohumanto nakwoˈnji Anɨtumo motonafohiˈnyoˈne mokotɨjwonemokosyohumaho. Oso yahino songo Jisas yalokunjoso hohontajo yahino Anɨtumo ufohiˈnyoˈne imotofo somo hwofiloˈnnyofoho. Jisasɨye yahino songoso neˈno nowentɨhwonefoho. Hohontajo yahino yamofo itɨhwayo imotofoso moiˈwo imoˈnonefoho.

Anɨtuˈnji mokotɨjwonasiyoˈne honɨngkano songoso hohontajo somo yakoloˈnnyofoho.

7 Aˈamufe wonyo wae yahino sɨmoˈmjoso olenoho. Hofɨkoe wonyomneˈno yahu fonjokisahumotofofoho. Oso yahino sɨmoˈmjo hopantentesi Anɨtu kako nomˈne yahino songoso monejapeˈnjo ihwonesohilo.
8 I osoˈno Anɨtu kako aˈamufe wonyo somo nuhwonontо ole ulɨmento,
Aˈamu Isɨlael sɨkunonji, Juta sɨkunonji sekwo upaˈnɨmno.
Ngko Anɨtu hwoˈnyoho.
Sekwo ngkoˈnji mokotɨjwahinyo hungkuno songoso weˈenepi waselɨmo.
9 Hungkuno songo loso hohontajo hungkuno seyakwosamo uyɨmentohe paˈnyoˈmaho.
Oˈo, hohonta seyakwosa sohwamo Ijip mtaˈni ipemotawenji hungkuno ngkoˈnji mokotɨjwahinyoso uyɨmentohefoho.
I osoˈno oso hungkuno homo somo hofɨko tɨfi minɨngkammentohofofoho.
Osoˈno ngko hofɨkimo hohujo ikinjɨmoˈmentohefoho.

10 Olo hungkuno songo ngkoˈnji mokotɨjwahinyoso aˈamu
Isɨlael somo tɨfi noˈmo uyɨmonneˈno yohono.
Hungkuno songo loso hofɨkoe hunomo, hofɨkoe sɨmehomo
wohoˈnahumonneˈno yohono.
Hofɨko ngkimo wantɨfe, Kɨko nakwoe Anɨtu hwosoho. Ose
wontantɨfeho.
Ngko hofɨkimo ulɨmonnoho. Sekwo nje mehomi kuyoho.
Ose ulɨmonnoho.
11 Oso hohosohonta aˈamu angaˈno angaˈno ngko hungkuno
songo hofɨkoe sɨmehomo hoˈnahumeso hofɨko
homnɨngkwaˈwehwosamo oso hungkuno hiso
molutɨhwafitnnehofo.
Sekwo Anɨtumneˈno huno fɨsyafɨhupmno.
Kakimo sɨmeho uyɨmno.
Oso hungkunoso lutɨhwamentohofo oso hohosohonta mo-
lutɨhwafitnnehofo.
Hwapɨngoso aˈamu hopiˈnono engoˈnji weˈeˈnji hofɨkoe
hunoso ngkineˈno huno ntoˈno syafɨhupitnnefoho.
12 Osohonta ngko hofɨkineˈno hitoho ntofahonɨngkuhwosi
hofɨkoe wonyo wae umoˈmonnoho.
Ngko hofɨkoe wonyo homo somneˈno apaˈno huno
mosyafɨhuˈmnehono.
Anɨtu ose lɨmentisofoho.
13 Anɨtu kako nakumo mokotɨjwonasiyoˈne hungkuno
songo nalɨmentiso soˈno hohontajo honɨngkano
hungkunoso yokumpohnˈnyo aneˈnjo imokumentisofoho.
Oso hohontajo hungkunoso nɨhuˈnahone moiˈwo
umoˈnɨmonteˈno yohoho.

9

Aˈamu hwahoponjo aˈamufe wonyo wae yaofo syohoˈnjo sohwa hofɨko yahu honɨyo Anɨtuneˈno sisyahumentohofo-foho.

1 Honɨngkano hohontajo mokotɨjwahinyo hungkuno
sɨmoˈmjoso Anɨtu kako ngkineˈno syanɨfɨsiyoˈne
yahino soˈnji hwapɨfe ango soˈnji aˈamu Isɨlael somo
uyɨmentisofoho.
2 Oso hwapɨfe ango molɨmentohofoso ango
hufaˈuˈnjoponoho. Oso ango sɨmoˈmjo hokuˈyoˈnjo
sopo Anɨtuye Angofoho lɨmotofo somo sikiloho'nji
epohumayoˈnji Anɨtumneˈno wopayo hoˈnahinyoponoho.
3 Oso hwapɨfe ango homo somo ajwopo hwapɨfe
pmpilɨpeesyontɨfi oso ango nomˈneso Anɨtu kako
humawoˈnɨngkisoponoho lɨmotofofoho.
4 Aˈamu Jutaso hofɨkoe hamniyoho hoˈyango yoˈmayoso
nohuˈmeesyontɨfi yoˈmayo Anɨtuye angomneˈno

yoˈmayo naˈnohino wonyoangkafoso mtɨˈmokontɨfi hoˈnahumentohofofoho. Oso ango homo somo epohumayo naˈnohino mtɨˈmokontɨfi osopo hwone mijo sisyasyontɨfi toho intoˈmentohofoso Anɨtumneˈno tɨkayo akino wopɨngoˈnjo usɨmokuwoˈnɨngkohofoponoho. Nomˈneso hofɨko ipofo naˈnohinoso mtɨˈmokumentohofofoho. Oso ipofo homo somo ahwonte naˈnohino woˈnnyoso oso wosopayo *mona* ahwomo mtaˈango Anɨtu uyɨmentisoso woˈnnyomnoho. Nomˈneso ole, Anɨtuye yokumpohˈnyo aˈamu somo utɨhwayo soˈno Elounɨye mno somtaˈni fesiyo sapmmentisofoho. Oso mno soˈnji sojo hufaˈuyopo Anɨtu kakoe hungkuno mtɨˈmokonto aˈamu somo uyɨmentisofoho. Osoˈnji oso ipofo homo somo weho.

5 Oso ango homo somo Anɨtu kako humayoˈneponoho lɨmotofo soˈno utɨhwayoˈneso hofɨko oso ipofo sopo aˈamu ahwomomjo hufaˈu hwaˈuye huyoˈmango wonyoangkafo fefeeloho'nji mtɨˈmokumentohofofoho. Oso hwaˈuye huyoˈmango sɨfe kiˈnyopo aˈamufe wonyo wae yaofoˈne yahu honɨyo sisyasiyoˈneponoho. I oso ango homo somjo yoˈmayo yoloho joso ehohosasiyoˈneso nomˈne sɨkunomnefoho. Olo iyoswo lomo mamtɨˈmokumnehono.

6 Oso yoˈmayoso hofɨko yontɨfi Anɨtuye ango somo hoˈnahumentohofofoho. Oso hohosohonta aˈamufe wonyo wae yaofo syohoˈnjo sohwa sɨkuno huhwo huhwi hofɨko hwapɨfe ango hokuˈyo sɨmoˈmjo somo noswontɨfi osopo hofɨko aˈamufe wonyo wae yaofo syoho imotofofoho.

7 I osoˈno soswo angaˈno uyokolofahonɨngki sɨkuno angaˈnohino somo hwe yofe engoˈnjo aˈamufe wonyo wae yaofo syohoˈnjo sohwo kako oso ango ajwo soˈmo humentisofoho. Oso ango homo somo kako yahu honɨyo nomotaswonto Anɨtumo ulɨmento, Ngkoˈnji olo aˈamu loˈnji nakwo honɨngkano wonyo soˈno huno monayoˈnjo yalokunjo soˈno olo yahu honɨyo oso wonyo wae iyoˈne kijopalokweno. Ose ulonto Anɨtumneˈno hoˈnahumentisofoho.

8 Oso yahino hisoˈno Anɨtuye Towahuno Wopɨngo nakumo ole lonetɨhunyofoho. Aˈamu sikinjoso oso ango ajwo soˈmo Anɨtu humawoˈnɨngkisoponoho mulɨmotofo sopo mohufitnnehofo. Oˈo, olo honɨngkano loso pɨkuˈnawoˈnnyoponoho.

9 Oso hwapɨfe ango hiso nakwoe hunomo ehohosonasiyoˈne huyoˈmangofoho. Hwapɨngoso ole, yoˈmayo yahu soˈnji Anɨtumneˈno hoˈnasiyoso aˈamufe honɨngkano wonyomneˈno hofɨkoe hunomo wonyo hwoˈnyoho hnnɨwoˈnɨngkohofoso wae mmofonehoho.

10 Oso honɨngkano hungkuno Mousesɨmo

Anɨtu sɨmoˈmo uyɨmentisoso wosopayo nyoˈne, mijo nyoˈne, mijo yomaˈnyoˈne, yoˈmayo iyoˈne yahinoˈnohini uyɨmentisofoho. Oso yahinoso yamofo hungkunoˈnohinofoho. Oso yahinoso neˈno nowentanɨngki honɨngkano nomˈne songo itoˈnohinoso uˈmofapmmonteˈno yohoho.

Jisas Kɨlais kakoe honɨyoso nakwoe wonyomneˈno usɨhumaˈmentisofoho.

11 Oso honɨngkano songo Anɨtu kakoe aˈamuˈnji ufohiˈnyoˈneso nto iˈmofapmmaho. Honɨngkano songoso Kɨlaisɨyoho. Kɨlais nakwoe Hwe Engo aˈamufe wonyo wae nɨhuˈnahone yaofo syohoˈnjo hweho. Jisas huhwo sohwo Anɨtuye ango ne somo nto humaho. Oso ango hiso hwahoponjo hwapɨfe ango homo yakoloˈnnyofoho. Hwapɨngoso oso ango hiso aˈamu hwahoponjoso molɨmentohofoˈmaho. Hwahopontaˈangoˈmaho.

12 Oˈo, Kɨlais kako yahu *meme*ˈnji *mpulɨmokau*ˈnjiye honɨyoˈnji oso ango Anɨtu humaso somo motahumentisoˈmaho. Oˈo, kakoe honɨyo nakwoe wonyo nɨhuˈnahone wae enaofoˈne Anɨtumo uyonto humentisofoho. Oso honɨyoso sɨkuno piˈnɨngomo usɨhumaˈmentisoˈmaho. Oˈo, sɨkuno angaˈnohino somo usɨhumaˈmentisofoho. Osoˈno kakoe temtitofo nemokahonɨngki nakwo kakoˈnji neˈno nohumentɨhwanefoho.

13 Hwe fihwo kako honɨngkano hungkuno fehohnjomo itoˈno minɨngkayoˈmanji osohumo Anɨtu uhwonontoˈ kiho paˈnyo imoˈnɨmentiso somo uhwonɨmentisofoho. Oso humneˈno aˈamu fihwo aˈamufe wonyo wae yaofo syohoˈnjo sohwo kako *mpulɨmokau* tohomo fonjɨˈmofonto oso hwakufo soˈnji nomˈne yahu honɨyoˈnji aˈamu kihoˈnjo sohumo kisuhumentisoso kihoˈmaso imokumentisofoho.

14 I osoˈno Kɨlaisɨye honɨyo oso yahu honɨyo somo yakoloˈnnyofoho. Jisas kako kakoe aˈapaho aˈamufe wonyo wae nɨhuˈnahone yaofoˈne Anɨtumo uyɨmonto yahonɨngki Anɨtuye Towahuno songo neˈno humawoˈnɨngkiso sohwo kako Kɨlais honɨngkano wonyo miyoˈneso ufoˈmaˈmentisofoho. Jisas nakumneˈno poyo peˈnɨmentiso soˈno nakwoe hunomo woˈnyoˈnwoho hnnɨwoˈnɨngkuhwoneso Jisas kako wae enaofɨwoˈnɨngkisofoho. Osoˈno nakwo siki syoho miyanehwono. Oˈo, nakwo Anɨtu songo neˈno humayo sohumneˈno syoho ulohofiyoˈnwoho.

Jisas Kɨlaisɨye honɨyo songoso nakwo Anɨtuˈnji mokotɨjwahinyoˈne imoˈnɨmentisofoho.

15 Oseso Jisas kako nakwo Anɨtu'nji mokotɨjwahinyo'ne yahino songo somo ajwopo humaho. Osopo nohumentanɨngkuhwosi nakwo Anɨtu nahwosopo'mentiso hn'nwi yo'mayo Jisas songo ne'no humayo'ne nalɨmentisoso womantanoho. Hwapɨngoso nakwo hohontajo honɨngkano hungkunomo ito'no minɨngkayo'njo yontani honɨngkano wonyo imotohwone somta'ni Jisas kako nakumne'no poyo pe'nɨmentiso so'no kako nakumo honɨngkano wonyo mta'ni isɨhutofonema'mentisofoho.

16 A'amu olo hwaho loponjo sohwo ole lɨwo'nɨngkohi, Ngko poyo pe'nɨme sohonta nje yo'mayoso nje mehomiso mapitnne'ento lɨwo'nɨngkohoho. Oso a'amu huhwo sohwo nope'nɨngkahonɨngki a'amuso nuhwonontɨfi oso hwoe yo'mayo ho'yangoso kakoe mehomimne'no lontɨfi uyɨwo'nɨngkohofofoho.

17 Oso hwe nje yo'mayoso nje mehomiso mapitnne'ento lɨmentiso sohwo nohumentanɨngkuhwosi momapitnnehofo. Peho'neto. Kako poyo mape'nyofoho. O'o, poyo pe'nɨngkuhwoso'no yo'mayoso womantɨfeho.

18 I oso pa'nyo nakwo Anɨtuye hungkuno Mousesɨmo sɨmo'mo uyɨmentiso so'no huno wosyofɨsyano. Oso hungkuno hohontajo a'amu'nji Anɨtu'nji mokotɨku'nyo'ne so'no a'amufe wonyo wae yaofoso hofɨko yahu honɨyo musɨhumaso'njo yontɨfijontentesi Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo ane'njo'nesohilo. O'o, hofɨko yahu honɨyo usɨhuma'mentohofo so'no Anɨtu'nji mokotɨku'nyo'ne hungkunoso yokumpohn'nyo imokumentisofoho.

19 Sɨmo'mo Mouses hwe moya'mi somo yo'mayo honɨngkano hungkuno hopi'nonohino Anɨtu'nji mokotɨku'nyo so'ne ulɨmentisofoho. Nulonto kako yahu *meme*'nji *mpulɨmokau* mu'nji nofonjasyonto honɨyoso mijo'nji ahwontemo sisyɨ'mo'mentisofoho. Ose yonto kako yahu *sipsip* lohwo ho'yo fayo honɨyo'nohino so'nji nomanto hwolɨmpofo somo popojonto yahu honɨyo'nji mijo'nji yomanto iyoswo Anɨtuye hungkuno'njo hwe moya'mi so'njimo ifolɨposɨ'mee'mentisofoho.

20 Mouses ose yonto ulɨmento, Olo honɨyo ifolɨposɨ'meesemofohe loso Anɨtu'nji mokotɨku'nyo hungkunoso yokumpohn'nyo imokiyo'nefoho. Sekwo olo hungkuno losomo ito'no finɨngkamno.

21 Ose ulonto kako yahu honɨyoso hwapɨfe ango'nji iku'yo yo'mayo oso ango homo somjo Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne yo'mayo somo ifolɨposɨ'mee'mentisofoho.

22 Ihwoni, a'amu honɨngkano hohontajo somo inɨngkamotofoso yo'mayo somo hofɨko honɨyo'nji

ifolɨposɨ'mee'motofoso Anɨtu nuhwononto wopɨngo uhwonɨmentisofoho. Honɨyo musɨhumaso'manji Anɨtu hofɨkoe honɨngkano wonyo somo wae meeofonehoho.

Jisas Kɨlais nakwoe wonyo wae yaofo'ne kanɨngkwohumo kako yano inɨmentisofoho.

23 Yo'mayo hwapɨfe angomo ho'nahumentohofoso ahwomomjo yo'mayo ne somo yamofo netɨhwayo'nefoho. Hwapɨfe ango homo somjoso honɨyo'nji ifolɨposɨ'mee'mentohofo so'no Anɨtu uhwonɨmentisoso yo'mayoso wopɨngo uhwonɨmentisofoho. I oso'no ahwomomjo ango neso ose'njo'maho. O'o, hwahoponjo yahu honɨyoso hopo'maho. O'o, yahu honɨyoso wopɨngo monamokiyo'njo yontanɨngki Anɨtu nahonɨmentisofoho.

24 Jisas kako nakwoe hwaho lopo humamentiso sohonta kako hwapɨfe ango a'amu molɨmentohofo ango ajwo ne mo'mjo ango Anɨtu humawo'nɨngkisoponoho mulɨmentohofo somo mahummentisofoho. Oso ango homo somo ahwomomjo ango ne somo yamofo netɨhwayo'nefoho. Jisas kako ahwomomjo ango ne somo noswonto Anɨtuye sɨmanopo nohumanto nakumne'no syoho iwo'nɨngkiso hweho.

25 Hwe a'amufe wonyo wae syoho'njo yofe engo'njo sohwo kako soswo anga'no anga'no uyokolofahonɨngki yahu honɨyo'nji motasyɨwo'nɨngkisofoho. I oso'no Jisas kako kanɨngkwohwo Anɨtumo a'amufe wonyomne'no sɨkuno pi'nɨngomo inɨmentiso'maho.

26 U Jisas sɨkuno pi'nɨngo engo yontentesi kako Anɨtu nakwoe hwaho sɨmo'mo mtɨ'mokumentiso somta'ni poyo pe'nɨpe'nyo mjɨmɨhwonesohilo. O'o, awonoho. Jisas kako nakwoe hwahopo sɨkuno moi'wo umo'nɨmonto yahonjo somo noponto nakwo hopi'nonohino hn'nwiye wonyo wae nɨhu'nahone yaofo'ne sɨkuno anga'nohino somo kakoe a'apaho Anɨtumo inɨmentisofoho.

27 A'amu hopi'nonohini olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi sɨkuno anga'nohino somo poyo pe'nɨwo'nɨngkuhwonefoho. Poyo pe'nɨngkuhwasi nakwo Anɨtu'nji hungkuno ikwolofo'ne so'no wanefoho.

28 Oseso Jisas Kɨlais kako sɨkuno anga'nohino somo kako Anɨtumo nakwo hopi'nonohino hn'nwi wonyo wae nɨhu'nahone yaofo'ne kakoe a'apaho inonto pe'nɨmentisofoho. Ose pe'nɨmentiso so'no kako asomo poso sohonta kako nakwoe wonyomne'no apa'no pe'nyo'ne'maho. O'o, kako nopɨhwosi a'amu kakine'no hontohumalohwone hn'nɨmo netɨmayo'nefoho.

10

Yahu honɨyo hohontajoso aˈamufe wonyo wae nɨhuˈnahone yaofoso hopoˈmaho.

1 Oso hohontajo honɨngkano hungkuno Anɨtu Mousesɨmo
uyɨmentisoso yoˈmayo wopɨngo tɨfi imoˈnone soˈno yamofo
netɨhwayoˈnefoho. Oso hungkuno sɨmoˈmo uyɨmentisoso
hungkuno wopɨngo tɨfinjoso afaˈmaho. Oˈo, hohontajo
honɨngkano hungkunoso ole nalohi, Sekwo soswo angaˈno
angaˈnohino somo sekwoe wonyomneˈno yahu fonjok-
isahumno. Ose nalɨmentisofoho. I osoˈno aˈamu oso
hungkuno somo inɨngkamotofoso hofɨkoe huno sɨmeho
wopɨngo neso imokiyoˈneˈmaho.

2 Oˈo, hohontajo honɨngkano hungkunoso aˈamufe
honɨngkano ne wopɨngo imokontentesi aˈamu
hiso Anɨtumneˈno yoˈmayo yahu neˈno mofonjok-
isyasyɨkutnnesohilo. Oˈo, oso aˈamu hiso hofɨkoe
honɨngkano wonyo somneˈno wonɨmango neˈno
unɨngkahonɨngki hofɨkoe wonyomneˈno yahu neˈno
fonjokisasyɨwoˈnɨngkohofofoho.

3 I osoˈno soswo huhwo huhwi hofɨko yahu fonjok-
isasyontɨfi hofɨkoe honɨngkano wonyomneˈno huno ufo-
hotofoˈnefoho.

4 Hwapɨngoso yahu honɨyoso aˈamufe wonyo wae meeo-
fonehoho. Oˈo, nɨhuˈno awonoho.

5 Osoˈno Kɨlais nakwoe hwahopo wapmmonto yonto
Anɨtumo ole ulɨmento,
Aˈamufe wonyo honɨngkanomneˈno yoˈmayo yahu ki-
japɨwoˈnɨngkohofoso ngkilaho lalokuno.
I osoˈno kɨko ngkineˈno hwahoponjo aˈapaho somneˈno
enisyohumahonɨngkini hofɨkoe honɨngkano
wonyomneˈno nje aˈapaho loso wokijapmmonneˈno
yohono.

6 Aˈamu hofɨkoe wonyo honɨngkanomneˈno yahu
hopiˈnonohino tohomo fonjiˈmofontɨfi yoˈmayoso
kɨko uhwonyoˈno kisosyontanɨngkofi jɨje sɨmeho
wopɨngo makumoˈnɨngkiyohoho.

7 Osoˈno ngko ole kiloho, U Anɨtu kɨko ngkimo nohonyo.
Yoˈmayo ngko poyo peˈnyo soˈne iyoswomo
mtɨˈmokumentohofoso ngko jɨje hunomo kinɨngkape-
eˈne wawomneˈno yohono.
Ose ulɨmentisofoho.

8 Sɨmoˈmo Kɨlais kako Anɨtumo olo soˈno ulɨmento, Aˈamu
hofɨkoe wonyomneˈno yahu fonjasyɨwoˈnɨngkohofo soˈno
kɨko ngkilaho lɨwoˈnɨngkohino. Yoˈmayo yahino wonyo
somneˈno kijapɨwoˈnɨngkohofoso jɨje sɨmeho wopɨngo
makumoˈnɨwoˈnɨngkiyohoho.

Oso honɨngkano hungkuno Anɨtu kako Mousesɨmo sɨmoˈmo uyɨmentiso somo hofɨko ko inɨngkamotofo soˈno oso hungkuno hiso Kɨlais Anɨtumo ulɨmentisofoho.
9 Ose ulonto Anɨtumo ulɨmento, U Anɨtu ngko nto pohono. Jɨje sɨmeho wopɨngo kumoˈnyoˈneso yoˈmayo uyɨmonneˈno yohono. Ose ulahonɨngki Anɨtu kako hohontajo hofɨkoe wonyomneˈno yahu fonjokisahumentohofo yahino somo wae yaofonto kako Jisasɨye aˈamufe wonyo wae yaofoˈne kakoe aˈapaho inyoso Anɨtu nomanto hohontajo yahino somo uyohopoˈmentisofoho.
10 Jisas Kɨlais kako yoˈmayo syoho Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umoˈnyoˈneso yonto kako aˈamufe wonyomneˈno kakoe aˈapaho inɨmentisofoho. Sɨkuno angaˈnohino somo inɨmentiso soˈno aˈamu hopiˈnonohino hnˈnɨmo Anɨtu nahonɨmentisoso wopɨngofoho lɨmentisofoho.

Jisas kakoe honɨyoso nakwoe wonyo wae yaofoˈneso hoponoho.

11 Aˈamu aˈamufe wonyo wae yaofo syohoˈnjo sohwa hofɨko sɨkuno huhwo huhwi oso syohoso imotofofoho. Yahu neˈno fonjahumotofofoho. I oso hiso imotofoso aˈamufe wonyoso wae meeˈmmotofofoho.
12 I osoˈno Kɨlais kako aˈamufe wonyo wae yaofoˈne sɨkuno angaˈnohino somo kakoe aˈapaho inɨmentisofoho. Ose inɨmentiso soˈno nakwoe wonyo honɨngkano hopiˈnonohino imentɨhwone soˈnji olohontajo yalokuhwone soˈnji hwangku yaso soˈnji nɨhuˈnahone wae yaoˈmentisofoho. Wayo yaoˈmentiso sohonta kako Anɨtuye aho angahohntaˈni usijoˈno humaho.
13 Osopo nohumanto Anɨtu kako Jisasɨye mangohwa nje sɨfɨkiˈnyoˈmo wonɨhumajononto hontohumaho.
14 Jisas kako aˈamufe wonyo wae nɨhuˈnahone yaofoˈne sɨkuno angaˈnohino somo kakoe aˈapaho inɨmentiso soˈno oso aˈamu kako nahwosopoˈmentiso hnˈnɨmneˈno nɨhuˈnahone wopɨngofoho lɨmentisofoho. Ose lɨmentiso soˈno nakwo wopɨngo imoˈnalokuhwono.
15 Anɨtuye Towahuno huhwo kako nakumo olo hilo soˈno nehopeho nalɨmentisofoho. Sɨmoˈmo ole nalohi,
16 Hwangku yahino songo aˈamu ngkoˈnji mokotɨkuˈnyo hungkunoso uyɨmonnoho.
Osohonta nje honɨngkano hungkunoso aˈamufe sɨmehomo hofɨkoe hunomo wohoˈnahumonnoho.
Anɨtu ose lɨmentisofoho.
17 Anɨtuye Towahuno sohwo nomˈne hungkuno nalɨmento,

Oseso ngko hofɨkoe yahino wonyo so'nji honɨngkano wonyo so'ntnne'no apa'no huno mosyafɨsiyo'njo uyɨmonnoho.

Ose nalɨmentisofoho.
18 U Anɨtu kako nakwoe wonyo wae nɨhu'nahone yao'mentiso so'no nakwo oso wonyo hiso'no Anɨtumo apa'no peho'no uyanehwono. Awonoho. Nɨhu'nahone enao'mentisofoho.

Nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨhwasi kako'njo tɨfonepo wohumano.

19 Nje a'amu soku, Jisas nakumne'no kakoe honɨyo usɨhuma'mentiso so'no nakwo Anɨtu humaso ango sopo nosyuhwasi osopo iyoho monanonehoho.
20 Jisas kako nakumne'no poyo pe'nɨmentiso so'no honɨngkano songo oso ango Anɨtu humaso sopone'no swane'no hwosampo'mentisofoho. Hohonta hwapɨfe pmpilɨpeehinyoso oso honɨngkano somo pɨku'nawo'nnyofoho. I kakoe a'apaho inɨmentiso so'no oso honɨngkanoso nɨhu'nahone hwosampo'mentisofoho.
21 Jisas nakwoe hwe yofe engo'njo a'amufe wonyo wae nɨhu'nahone yaofo syoho'njo sohwo kako nakwoe Hwe Engo Anɨtuye temtitofo hn'nɨmo nemokosyohumawo'nɨngkiso hweho.
22 Hohonta yo'mayo somo yahu honɨyo ifolɨposɨ'mo'mentohofo somo Anɨtu uhwonɨmentisoso wopɨngo uhwonɨmentisofoho. Oso hopaso Jisas kako nakwoe honɨngkano wonyomne'no poyo pe'nɨmentiso so'no Anɨtu nahonɨmentisoso wopɨngo nahonɨmentisofoho. Oso'no nakwoe honɨngkano wonyo somne'no nakwo sɨmeho tango moneyalofiyoho. I hohonta hofɨko hofɨkoe a'apaho Anɨtu uhwonyo'ne mijo yoma'nɨmentohofo hopaso Jisas kako mijo kiyonema'mentisofoho. Oso'no nakwo iyoho monanyo'njo nohumehwasi Anɨtumo u'mano. Hwapɨngoso kako nakwoe hungkunomo nepa'none so'no huno nayohoho.
23 Nakwo nom'ne a'amu somo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no yoloho lɨjwaofɨwo'nɨngkuhwone so'no sɨmeho uyoso yokumpohn'nyo nokesyohumehwasi yo'mayo Anɨtu nalɨmentiso so'no wohontohumano. Nakwo nohontohumehwasi po'nɨfo humehwaloho. O'o, yo'mayo Anɨtu kako yoneso'no nakumo nalɨmentisoso nehopeho. Oso Anɨtu kako uyɨmontonoho.

24 Olo soˈno huno wosyofɨsyano. Nakwo foˈmaˈnyo engoso sɨmeho inyosoˈno pipi yanehwono. Osoˈno huno syofɨsyɨhwasi huno wopɨngo tɨpemehwasi hofiyo uyano.
25 Nakwo aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo Jisasɨye yofe soˈno uhuˈmokohumayo yahino somo nusɨkwajɨhwaloho. Aˈamu fehohnjoso oso yahino somo nto ulɨkoˈmaˈmalofofoho. Oˈo, nakwo nuhuˈmokuhwasi Anɨtumneˈno yokumpohnˈnyo lohofoˈne wofoˈmoˈnano. Ose yalokuhwoneso yokumpohnˈnyo neˈno wofoˈmoˈnano. Hwapɨngoso Jisasɨˈnji hungkuno ikwolofoˈne sɨkunoso mofoneponoho.

Nakwo Anɨtuye Hwomu Jisasɨmneˈno hohujo ikinjɨmofɨhwaloho.

26 Nakwo Anɨtuye hungkuno ne somo huno nayɨhwosoˈno osopo nakwolaho lɨhwasi honɨngkano wonyomo neˈno nohumehwasi oso honɨngkano wonyo wae enaofoˈneso Anɨtumo peho uyanehwono. Nɨhuˈno awonoho.
27 Ose yasoˈmanji nakwo nakwoe honɨngkano wonyo somneˈno hungkuno ikwolofoˈne neˈno nohontohumehwasi iyoho wonanono. Hungkuno moiˈwo ikwolofɨhwasi Anɨtuye mango sohwonaˈnɨmo toho mɨkunɨmposo somo nonanoneˈnwoho.
28 Nakwo olo soˈno huno nayohi, aˈamu fihwo kako Mousesɨye honɨngkano hungkunomo haloho maposoˈnjo imentiso sohwo kako honɨngkano wonyo imentisoˈmanji nomˈne aˈamu hufaˈu, hufaˈu sɨhune osohwa wonyo somo uhwonontɨfi oso aˈamu huhwo sohwoe wonyomneˈno hungkuno yoloho lɨjwaofo soˈmanji oso hwe Mousesɨye honɨngkano hungkunomo minɨngkayoˈnjo sohumneˈno hitoho mulofeˈnjo yontɨfi fonjahumentohofofoho.
29 Aˈamu Anɨtuye honɨngkano hungkuno Mousesɨmo uyɨmentiso somneˈno ngkilaho lɨmentiso soˈno ose imentohofoˈmanji aˈamu nomˈnehwo kako Anɨtuye Hwomumneˈno ngkilaho losoˈmanji oso hwe huhwo sohumneˈno Anɨtu kako peho ulohofoneto. Oso aˈamu huhwo sohwo kako tango mɨkunɨmposo engo mane hweho. Hwapɨngoso oso hwe huhwo sohumneˈno Anɨtuˈnji mokotɨkuˈnyoˈne oso hwe sohwoe wonyo wae yaofoˈne Jisas kakoe honɨyo usɨhumaˈmentisofoho. I osoˈno usɨhumaˈmentiso soˈno hwe huhwo sohwo Jisasɨmneˈno sitofo ulɨwoˈnɨngkohoho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo nalohofɨwoˈnɨngkiso sohumneˈno ngkilaho lɨwoˈnɨngkohoho.
30 Anɨtu kako ole lɨmentiso soˈno huno nayohoho. Aˈamu honɨngkano wonyo iwoˈnɨngkohofo somo ngko Anɨtuˈni

kakoe wonyo somneˈno wonyo aku uyɨmonnoho. Nje syoho-
foho. Hungkuno nomˈneso ole nalɨmento, Hwe Engo Anɨtu
sohwo kako kakoe hwe moyaˈmife yahino wopɨngoˈnjo
soˈnji yahino wonyoˈnjo soˈnjimo yano ilofonefoho.
31 Aˈamu yahino wonyoˈnjo somo tango mɨkunɨmposo
uyonefoho. Osoˈno kako tango engo monejape soˈno
honɨngkano wopɨngoˈnohinimo unɨngkowano.

Nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono yokumpohnˈnyo uyɨhwasi wolohofano.

32 Hohonta sekwo Anɨtumneˈno sɨmoˈmo nupaˈnontɨfi
sɨmeho hiˈntnnono uyahonɨngkofi aˈamu wonyo
selohofahonɨngkofi yoˈmayo tango seˈmaˈmentiso sohonta
sekwo yokumpohnˈnyo lohoˈmentohofofoho. Oso hohontajo
somneˈno sekwo huno fɨsyafɨhupmno.
33 Sɨkuno fehohnjo somo hofɨko sekumo hwe moyaˈmife
tɨmopo sehumajontɨfi hungkuno wonyo sitofoˈnji selontɨfi
tango sejapmmentohofofoho. Sɨkuno nomˈnemo sek-
woe aˈamuso oso paˈnyo tohino mentanɨngkofi sekwo
hofɨkimo nuhwonontɨfi ufoˈmano lontɨfi imentohofoso
sekwo hofɨkoˈnji tohino somaˈmentohofofoho.
34 Sekwoe aˈamu fehohnjo hofɨko Anɨtumo sɨmeho
hiˈntnnono umentohofo soˈno impoˈangomo uhumoja-
honɨngkofi sekwo hofɨkoˈnji tohino somaˈmentohofofoho.
Sɨkuno nomˈne somo sekwoe yoˈmayo hoˈyangoso
aˈamu nomˈneso wae esemofahonɨngkofi sekwo
hoˈyango soˈno huno engo mosyafɨsiyoˈnjo yontɨfi
hwahoponjofoho. Womapɨfe lontɨfi sɨmeho wopɨngoˈnji
sɨmonyo imentohofofoho. Hwapɨngoso sekwo huno
moiˈwonoho. Sekwoe hoˈyango neso ahwomomo weho.
Neˈno nowentɨhwonefoho.
35 Oseso yoˈmayo soˈno sekwoe sɨmeho yokumpohnˈnyo
uyoso nohoˈnasyɨkutoho. Oˈo, Anɨtu kako wopɨngo seloho-
fonefoho.
36 Sekwo yokumpohnˈnyo lohofɨkuji Anɨtuye
hungkunomo tɨfi finɨngkamno. Ose ifijoˈmanji
Anɨtu yoˈmayo wopɨngo wosejapmmo selɨmentisoso
wotɨpemantɨfeho.
37 Anɨtuye hungkuno iyoswomo mtɨˈmokumentohofoso
ole nalohi,

Sɨkuno weˈeneponoho.

Oso hwe nakwoe hwahopo wapmmo nalɨmentiso sohwo
weˈenepi wapmmontonoho.

Kako miyonehoho.

38 Nje aˈamu honɨngkano ntoˈnohinoˈnjoso hofɨko ngkimo
sɨmeho hiˈntnnono ntopalokwofoso hofɨko songo no-
humafitnnefoho.
I aˈamu hiso ngkineˈno hohujo ikinjanɨmopijo oso aˈamu
somneˈno nje sɨmeho wopɨngo manɨmoˈnonehoho.
Ose nalɨmentisofoho.
39 I osoˈno nakwo Anɨtumneˈno hohujo mikinju-
mofeˈnwoho. Osoˈno nakwo tɨkano somo tohino neˈno
mayo sopono mowanehwono. Oˈo, nakwo Anɨtumo sɨmeho
hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo sɨmeho
wopɨngoˈnji songo neˈno humentɨhwanefoho.

11

Mpohwosafe sɨmeho hiˈntnnono Anɨtumo uyo yahino hwapɨngoso olenoho.

1 Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyo yahinoso olenoho.
Yoˈmayo wopɨngo Anɨtu sekumo waseloho'monnoho
nalɨmentiso soˈno hontohumalohwono. Neso ko yontani
nakwo huno nayohoho. Wopɨngo wonaloho'montonoho.
Huno ose neyahonɨngki Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono
uyalokuhwono.
2 Aˈamu hohontajo sohwa hofɨko Anɨtuye hungkunomo
sɨmeho hiˈntnnono uyɨmotofo soˈno Anɨtu ulɨmento, sekwo
sɨmeho hiˈntnnono ntapmmentohofo soˈno nje aˈamu ne
kuyoho selalokweno.
3 Nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyalokuhwone
soˈno huno ole nayohoho. Anɨtu hungkuno lahonɨngki
nakwoe hwaho ahwomo nonyo wosopayo yoˈmayoso siki
imoˈnɨmentisofoho.
4 Aeˈmtaˈni nakwo aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono
umotofo somneˈno huno wosyofɨsyano.

Apel

Apel kako Anɨtuye hungkunomo sɨmeho hiˈntnnono
uyɨmentiso soˈno kako yahu *sipsip* fonjokisahumentisoso
Anɨtuneˈno iloho yahonɨngki Anɨtu nuhwononto, Nje aˈamu
nehwosoho ulɨmentisofoho. Apelɨye kolaˈwehwo Kein kako
Anɨtu hungkuno uyɨmentiso somo hwotoho hmmentiso
soˈno kako wosopayoˈnohini uyahonɨngki Anɨtu, Nje aˈamu
nehwosoho mujoˈnjo imentisofoho. Apel kako Anɨtuye
hungkunomo inɨngkawento peˈnɨmentisofoho. Osoˈno
kakoe hungkunoso honɨngkano wopɨngo somo nakumo
netɨhwawoˈnɨngkisofoho.

Inouk

5 Inouk kako nohumanto Anɨtuye yahinomo tɨfi inɨngkawento Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokumentisofoho. Kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no kako poyo mape'nɨmmentono. O'o, Anɨtu a'apaho hi'nji utɨma'mentisofoho. Oso'no a'amuso hofɨko kakoe pijafo so'no hafɨhafe wonyopi tɨpmmentohofofoho.
6 A'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo sohwo kako Anɨtuye sɨmeho wopɨngo mumokonehoho. Hwapɨngoso hwe fihwo kako Anɨtumo u'ma'mo loso sohwo kako Anɨtu humaso so'no sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nono. Oso'nji a'amu Anɨtune'no tɨpewo'nɨngkiso osohumo Anɨtu wopɨngo uloho'montonoho. Oso'ntnne'no sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nono.

Nɨwa

7 Nɨwa kako yo'mayo tɨfi imo'none so'no muhwoniyonto kako Anɨtuye hungkunomo nupa'nonto sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentisofoho. Oso'no kako yofayokino ango'njo mɨkunɨmposo mtɨ'mokumentisoso hofɨko'montohwa yofayokinomo humentohofoso songo humentanɨngkofi a'amu hopi'nono yofayokinomo mahumentohofoso poyo pe'nɨmentohofofoho. A'amu homo somo Nɨwa kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyo yahinoso hofiyo lutɨhwamentisoso hofɨko haloho maposo'njo imentohofoso hungkuno tango'njo ikwolofo'neso wo'nnyofoho. Nɨwa kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no Anɨtu ulɨmento, Kɨko nje a'amu ne hwosoho. Ose ulɨmentisoso Anɨtu a'amu hopi'nono kakimo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofo somo oso hiso ulɨwo'nɨngkisofoho.

Apɨloham

8 Anɨtu Apɨlohammo hungkuno ulahonɨngki Apɨloham kako hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono uyonto tɨfi inɨngkawomentisofoho. Apɨloham kako kakoe ango sopo nulɨko'manto Anɨtu hwaho nom'ne wokijapmmo ulɨmentiso sopono umentisofoho. Apɨloham kako huno ole syafɨhu'mento, Ngko ntonte palokweno. Huno ose ko syafɨsyonto kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyonto umentisofoho.
9 Oso hwaho hiso'no Anɨtu kako ulɨmento, Apɨloham kinonji jɨje imu so'njine'no hwaho sejapmnefoho. Ose ulɨmentiso sopo nowento nom'ne hwafe hwahopo hwapɨfe ango molɨmentisofoho. Osopo Apɨloham kakoe hwomu Aisakɨjanji hofiyakwo Jekoupɨjanji humamentohofofoho. Hofɨko kihn'nawo'nnyo hwafoho.

10 Osopo nohumantɨfi Anɨtuye huno mtaˈni pone engo
wamtɨˈmokumo lɨmentiso soˈno hofɨko hontohumamento-
hofofoho. Oso pone engo hiso yokumpohnˈnyo ponoho.
Moiˈwo mmoˈnonehoho.
11 Apɨlohamɨye ape Sola kako aˈmanesi mehomi mmoˈnyo
hwonjo imoˈnɨmentiso sohonta Anɨtu ulɨmento, Ngko
hwomu wokijapmmo. Ose ulahonɨngki Sola Anɨtuye
hungkuno neˈnjo somo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentiso
soˈno Anɨtu kako Solamo yokumpohnˈnyo uyahonɨngki Sola
hwomu maˈmentisofoho.
12 Osoˈno Apɨloham nɨhuˈno aˈmane imoˈnonto poyo
wapeˈnɨmonto mofone sopo kako aˈamu piˈnɨngo engo sofe
homnɨngkwohwo imoˈnɨmentisofoho. Oseso Apɨlohamɨye
imuso hofɨko olo paˈnyofoho. Nakwo ahwomomo
hntokwaliyo piˈnɨngo engo uhwonɨwoˈnɨngkuhwone
soˈnji tafeponjo wosoho uhwonɨwoˈnɨngkuhwone oso
paˈnyo imoˈnɨmentɨhwoneˈnwoho. Apɨloham Anɨtumo
sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentiso hopaso nakwo Anɨtumo
sɨmeho hiˈntnnono uyalokuhwone hnˈnwi Apɨlohamɨye
imuˈnwoho. Oso wosoho soˈnji hntokwaliyo soˈnji aˈamu
atofo malɨfitnnehofo. Oso paˈnyo imoˈnalokuhwono.
13 Oso aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono umotofoso
nohumantɨfi peˈnɨmentohofofoho. I osoˈno olo hwaho
lopo nohumantɨfi yoˈmayo Anɨtu ulɨmentiso soˈno sɨmeho
hiˈntnnono uyontɨfi nto maˈmentohofo hopa syafɨsyontɨfi
sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmentisofoho. Ole lɨmentohofi, Olo
hwaho lopo sopo nakwoe hwapɨngopoˈmaho. Oˈo, olopo
weˈenehwo wohumantanoho. Ose lɨmentohofofoho.
14 Ose lɨmentohofo somneˈno nakwo huno nayohoho.
Hofɨko hofɨkoe hwaho ne soponeˈno wotɨpemantɨfeˈno hon-
tohumalofo.
15 Hofɨko oso ango ulɨkoˈmaˈmentohofo soˈno asomo we-
eˈne huno mosyafɨhuˈmmentohofofoho. U hofɨko huno
asomo we-eˈne syafɨsyontɨfijontentesi hofɨko honɨngkano
notɨpemafɨkutnnesohilo.
16 Oˈo, ose malɨmentohofofoho. Hofɨko nomˈne
hwaho wonyoangkafo olo hwaho loponjomo yakoloˈnnyo
soponeˈno hontohumamentohofofoho. Ahwomomneˈno
hontohumamentohofofoho. Osoˈno hofɨko Anɨtumo ole
ulɨmentohofi, Kɨko nakwoe Anɨtuhwosoho. Ose ulontɨfeso
Anɨtu kako wonɨmango mumnɨmmentisofoho. Oˈo, kako
hofɨkoˈne ango engoso nto esyohumamentisofoho.
17-18 Anɨtu Apɨlohammo ulɨmento, Jɨje hwomu Aisak
mtaˈni imu piˈnɨngo engo wokijapmmonnoho. Ose ko
ulonto Anɨtu kako Apɨlohammo yamofo uloho'mentisofoho.
Apɨloham kako Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentiso

so'no kakoe hwomu Anɨtumne'no sojopo wofonjokisahumo
lonto imentisofoho.
19 Ose yonto kako huno ole syafɨhu'mento, Nje hwomu
poyo pe'nɨngkuhwoso'no Anɨtu kako apa'no songo
ulɨkafoso kako hoponoho. Ose syafɨhu'mentiso so'no
ole lɨwo'nɨngkuhwoni, Apɨloham kakoe hwomu poyo
pe'nɨmentiso sohwo apa'no songo iwa'mentisofoho.

Aisak

20 Aisak kako Anɨtuye hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono
uyɨmentiso so'no kakoe hwomu Jekoupɨ'nji Isou
oso hwa'umo yo'mayo tɨfi u'mayo'ne so'no aho
ulonjimokumentisofoho.

Jekoup

21 Jekoup kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso
so'no kakoe sɨkuno poyo pe'nyoso moi'wo umo'nɨmonto
yahonɨngki Jekoup kako kakoe mnopo ijofasɨto ehumanto
Anɨtuye yofe ho'noma'mentisoso kako Jousepɨye hwomu
sohwa'umo ulonjimokumentisofoho.

Jousep

22 Jousep kako Anɨtu ne'no sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso
so'no kako tɨfo nepo poyo wape'nɨmonto yonto kako a'amu
Isɨlael somo ulɨmento, Sekwo hwaho Ijip nulɨko'mafɨkuji
nje yokinoso nonɨmotawekuji hwaho Kenan sopo
foho'nanɨhumno. Ose ulɨmentisofoho.

Mouses

23 Mousesɨye kanɨngkwohwo'ya'u siko hwomu milongo
ma'mentisiyo sohonta uhwonɨmentisiyoso hwomu
wopɨngo uhwononji hiyaso'mo hamno hufa'u sɨhune
mokosyohumamentisiyefoho. Hwapɨngoso ole, Hwe engo
hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo kako a'amu Isɨlael somo
ole ulɨmento, Sekwo hwomu tɨpemafɨkuji fonjahumno.
Ose ko ulɨmentiso so'no siko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono
uyɨmentisiyo so'no siko hwe engo Ijip mokosyohumayo
sohwoe hungkuno somne'no hwotoho feso'no iyoho
munɨmmentisofoho.
24-25 Mouses kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso
so'no kako engo imo'nonto kako hwe engofe yofe mayoso
ngkilaho lonto kako Anɨtuye a'amu Isɨlael so'nji tango
ma'mentisofoho. Hwapɨngoso ole, kako syafɨhu'mento,
Nakwo olo hwaho lopo we'enehwo nohumehwasi
poyo wope'nantanoho. Oso'no ngko hwe engo hwaho
Ijip mokosyohumayo sohwoe angomo we'enehwo
nohumahm'mo yo'mayo yahino wonyo nje sɨmeho wopɨngo
nɨmokiyo'ne iyoso ngkilaho. O'o, ngko nje a'amu Isɨlael

so'nji nohumahm'mo Anɨtuye hungkunomo unɨngkamo. Ose syafɨsyonto
26 ole so'no syafɨhu'mento, Anɨtu uhwosopo'mentiso so-
hwo Kɨlais oso humne'no ngko tohino mayoso wopɨngofoho.
Yo'mayo ho'yango wokoso Ijip mta'angoso ngkilaho. Ose
syafɨhu'mentisofoho. Hwapɨngoso kako yo'mayo Anɨtu
wopɨngo ulohofo'ne so'no syafɨhu'mentisofoho.
27 Mouses Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no
kako hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwoe sɨmeho
tohino so'no iyoho munyo'njo yahonɨngki hwaho Ijip
ulɨko'manto Mouses kako Anɨtu'nji humayo so'no huno uya-
honɨngki yokumpohn'nyo ito'nonto ulɨko'ma'mentisofoho.
Kako asomo mapmmentisofoho.
28 Mouses kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso
so'no kakoe a'amu Isɨlael somo ulɨmento, Sekwo yahu
sipsip nofonjɨkuji honɨyoso hoku'yo ponjo hwosaho somo
fɨfulohopmno. Ose imentohofo so'no a'amu ahwomomjo
sohwo kako Isɨlael sofe mehomi tisɨmaso somo mofon-
jasiyo'njo yonto a'amu Ijip sofe mehomi tisɨmaso somo
fonjohumentisofoho.

A'amu Isɨlael pi'nɨngo engoso Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyɨmentohofofoho.

29 A'amu Isɨlaelɨso Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono
uyɨmentohofo so'no hofɨko mijo ayo Mijo
Honɨyo'nohinofoho * lɨwo'nɨngkohofo sopo
noso'nɨngkahonɨngki nongkihnta'ni wako'mentohofofoho.
I osohonta a'amu Ijip sohwa inɨngkawomentohofo
sohwamo hofɨko mijo ajwo sopo nto wekahonɨngkofi
mijo asomo fokumo lohofonto oso a'amu sohwamo mijo
mɨhulo'mentisofoho.
30-31 Ape hwa'nte Lehap ango Jelikou humamojosi kako
Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no kako hwe
hufa'u Isɨlaelnta'ango tomi'no pmmentisiye sohwa'umo
ufo'ma'mentisofoho. A'amu Isɨlaelɨso Anɨtumo sɨmeho
hi'ntnnono uyɨmentohofo so'no hofɨko pone engo Je-
likou sokilojo'njo sopo i'mofawentɨfi ku'moku'mofone'no
yontanɨngkofi sɨkuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne
mta'ni hufa'u uyokolofahonɨngki sokilojoso nɨhu'nahone
pɨwahu'mentisofoho. Nopɨwesyahonɨngki a'amu Isɨlaelɨso
hofɨko a'amu Jelikou hopi'nono Anɨtuye hungkunomo
hwotoho hmmotofo somo fonjahumentohofofoho. Oso-
honta Lehap kako hwe tomi'no pmmentisiye sohwa'umo
ufo'ma'mentiso so'no kako songo humamentono.

---

* **11:29:** Ap. 7:36 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

32 Nomˈne sohwamneˈno wamtɨˈmokumonntaho. U,
Ngkiteyoun, Mpalak, Samɨsoun, Jefɨta, Ntefit, Samuel, aˈamu
Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo oso hwamneˈno
hungkuno sejoˈneso sɨkuno hopoˈmaho.
33 Oso aˈamu huhwo sohwa hofɨko Anɨtumo sɨmeho
hiˈntnnono umotofo soˈno hofɨko nomˈne hwafe hwe
engo hwaho mokosyohumayo sohwoe itokusoˈnjo
sohwamo uyakoloˈmentohofofoho. Hofɨko hofɨkoe
aˈamu somo hofiyo mokosyohumantɨfi honɨngkano
ntoˈno mɨhwatɨmentohofofoho. Oso aˈamu huhwo
sohwamo yoˈmayo Anɨtu wosejapmmo ulɨmentisoso
maˈmentohofofoho. Aˈamu huhwo sohwa hofɨkoe
mangohwa hofɨkimo aho nokentɨfi sikisɨwojo (*laiyoun*) toho
lofoneˈentɨfi siki sɨwojoˈnjo somo uhumatɨˈmentohofoso
aˈamumo toho malofeˈne Anɨtu kako siki sɨwojofe mangomo
pɨjwomokosyohumamentisofoho.
34 Aˈamu Anɨtumo inɨngkamotofo somo hofɨkoe mango-
hwa hwaho kengo mtaˈango sohwa utɨmantɨfi toho engo
sijɨmentiso sopo uhumojahonɨngkofi aˈamu somo toho
manɨmmentisofoho. Aˈamu sohwa hofɨkimo hasɨmnoˈnji
wofantɨfi imentohofoso muhmnɨmmentisofoho. Hofɨko
poˈnɨfo nohumentanɨngkofi Anɨtu kakoe yokumpohˈnyo
uyɨmentisofoho. Uyɨmentiso soˈno hofɨko hofɨkoe mango
sohwamo uyakoloˈmentohofoso fonjofepmnaofomentoho-
fofoho.
35 Aˈamu peˈnɨmentohofoso apaˈno songo
lɨkofahonɨngkofi homnaˈwohija apaˈno
utɨmaˈmentohofofoho. Aˈamu fiso impe itoˈnowahonɨngkofi
hofɨkoe mango sohwa hofɨkoe aˈapahomo wonyo
umokumentohofoso hofɨko poyo peˈnyoˈne imentohofofoho.
Hofɨko Anɨtumo hohujo ikinjaopijoso hofɨkoe mango sohwa
ulɨkaˈmantɨfeho. Hofɨko hofɨkoe mango sohwafe hungkuno
minɨngkayoˈnjo uyantɨfitaho. Oˈo, hofɨko piˈnɨmo mtaˈni
apaˈno lɨkafɨkuji songo humayoso womantɨfeho.

36 Aˈamu fehohnjo hofɨkoe yahino wopɨngo soˈne
hofɨkoe mango sohwa hofɨkimo sitofo ulɨmentohofofoho.
Nomˈne sohwa hofɨkoe hohujo sopo sohwo sonyo
fongkuˈmentohofofoho. Nomˈne sohwamo impoˈangomo
ahwomo nanoˈnji intofahumentohofofoho.
37 Hofɨkoe mango sohwa aˈamu fehohnjo somo sojoˈnji
fongkuˈmentohofofoho. Nomˈne somo yamofo nɨhuˈno
wonyo uloho'mentohofofoho. Nomˈne somo hofɨko iyo
hntofe nomantɨfi hofɨkoe aˈapahopo hntoˈmentohofoso
hufaˈu imoˈnɨmentiso soˈno poyo peˈnɨmentohofofoho.
Nomˈne somo hofɨko hosɨmno fahumentohofofoho. Aˈamu
fehohnjo hofɨko yoˈmayoso umofonyo imentohofo soˈno

hofɨko yahu *sipsip*ɨ'nji *meme* paho so'nji hofɨkoe hwapɨfe imo'nonto yo'mayo a'apahomne'no umofonyo inyo so'nji emoyahonɨngkofi mango sohwa tango uyontɨfi wonyo uloho'mentohofofoho.
38 Oso'no hofɨko ango ane pa'nyohwa honɨngkanontɨfi hofɨko hwofɨki'nyo, hwaho a'amu ane sopo, hwa'imomo, sokimomo humamotofofoho. Oso hwe moya'mi Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono umentohofo hiso hofɨko a'amu honɨngkano wonyo'njo somo olo hwaho lopo humayoso nto'nohinɨ'maho. O'o, hofɨkoe honɨngkano wopɨngoso nom'ne somo hwofilo'nnyofoho.
39 Oso hwe hwoya'mi hiso hofɨkoe sɨmeho hi'ntnnono uyoso'no Anɨtu kako wopɨngo kuyoho ko ulɨmentisoso yo'mayo Anɨtu wosejapmmo ulɨmentisoso moma'mmentohofofoho.
40 Hwapɨngoso Anɨtu kakoe a'amu ne'njo hopi'nonohinoso yo'mayo wonyoangkafo afa'no afa'no nomapitnne'ento hungkuno mtito'mentisofoho. Jisas mape sohonta oso a'amu humamotofo Anɨtune'no sɨmeho hi'ntnnono uyɨmotofoso hofɨko nakumo sɨmo'mo monapopitnnehofo. O'o, hofɨko nakumne'no hontohumalofo.

12

Nakwoe Hwe Engo Jisas honɨngkano netɨhwayo'ne sohune'no huno wosyofɨsyano.

1 Oso a'amu sɨsɨhwayo pa'nyoso Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono umotofoso hofɨko sɨmeho hi'ntnnono uyo'ne yahinoso nto netɨhwamentohofofoho. Hofɨkoe hungkunoso upa'nɨwo'nɨngkuhwono. Oso'no nakwo Anɨtuye honɨngkanomo walokuhwone hn'nwi nakwo yo'mayo wonyoso Anɨtuye honɨngkano wopɨngomo pɨjwonesyohumaso so'nji yo'mayo yahino nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumawo'nɨngkiso so'nji nɨhu'nahone noho'nosyɨhwasi sɨmeho anga'nohino'nji oso syoho yokumpohn'nyo Anɨtu nejopalokuso oso nto'no uyano.
2 Ose ihwasi nakwo Jisasɨmo tɨmo anga'no honɨngkuhwasi kakimne'nohini huno wosyofɨsyano. Nakwo kakimo sɨmeho hi'ntnnono uyo kako hwapɨngo hweho. Sɨmeho hi'ntnnono uyo yahinoso kako nɨhu'no yokumpohn'nyo imokone hweho. A'amu iyo hwojiyafɨku'nnyo sopo poyo pe'nɨmentohofoso yofe nɨhu'no wonyo ma'mentohofofoho. I oso'no Jisas kako oso wonɨmango engo unyoso'no mosyafɨsiyo'njo yonto kako po'nɨfo mmo'nɨmmentisofoho. O'o, hwapɨngoso Jisas kako huno syafɨhu'mento, Anɨtu

nje sɨmeho wopɨngo nɨmokonefoho. Oso'no syafɨsyonto
Jisas kako sɨmeho hi'ntnnono Anɨtumo uyonto nakumne'no
tohino engo manto poyo pe'nɨmentisofoho. Oseso olohonta
kako kanɨngkwohwo Anɨtuye aho angahohnta'ni nohu-
manto yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumaho.

Anɨtu nakumo tango nejapososo nakumo wopɨngo namokiyo'nefoho.

3 Jisas nakumne'no a'amu wonyo somo enjwa'mo
we'enehwo humamentisofoho. Oso'no hofɨko
kakine'no mangohwa imo'nontɨfi nɨhu'no wonyo
uloho'mentohofofoho. Oso'no sekwo Anɨtuye syohomne'no
yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo oso tango Jisas
ma'mentiso so'no fɨsyafɨhupmno. Oso'no syafɨsyɨkuji
sekwoe syoho wopɨngo somo nusɨkwajɨkutoho. O'o, sekwo
yokumpohn'nyo inɨngkakuji syoho ito'no fiyɨmno.
4 Sekwo yo'mayo honɨngkano wonyo somo monje
yasiyo'neso syoho yokumpohn'nyo fiyɨmno. A'amu
fehohnjoso hofɨko honɨngkano wonyo so'ne nakwolaho
lɨwo'nɨngkohofo somo nomi a'amuso hofɨkimo
fonjahumentohofofoho.
5 Oso hungkuno Anɨtu kakoe mehomi hn'nɨmo
yokumpohn'nyo nasosofitofo'ne nalɨmentiso so'no inɨngo
laseyohoho. Olo hungkuno loso nalohoho.
Nje hwomu sohwosi, nakwoe Hwe Engo kako jɨje
honɨngkano nto'no efisopekuhwajiyo'ne,
Wonyo yahino kilohofɨhwoso'no oso hungkuno homo somo
kɨko haloho pofo.
Oso hiso kilohofɨhwoso'no huno ole syafɨsyɨkutoho.
Anɨtuye honɨngkanoso tango mɨkunɨmposo niyantofoho.
Ose syafɨsyohotoho.
6 O'o, a'amu hopi'nono Anɨtu nje mehomi kuyoho
ulɨwo'nɨngkiso somo, Honɨngkano wonyo nɨhu'no
yohotoho ulɨwo'nɨngkisofoho.
A'amu hiso honɨngkano wonyo ifijo'manji Anɨtu kako yoka
ulɨmontonoho.
Ose nalɨmentisofoho.
7 Kɨko Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkahuji
tango ku'mahwoso'no kɨko yokumpohn'nyo ne'no
filohofo. Hwapɨngoso Anɨtu kako jɨje honɨngkanomo
efisopekuhwojalofoho. Ose kilohofɨhwoso'no kɨko huno
wakiyono. Kɨko kakoe mehomi hwosoho. Nanɨngkwohwosa
hofɨko hofɨkoe mehomi hn'nɨmo nakwoe honɨngkanomo
efisopenehwajɨwo'nɨngkohofofoho.
8 Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi honɨngkano
wonyo'njo'nwoho. Oso'no Anɨtu kako kakoe

hon+ngkanomne'no nto'no wefisopenehwajono. An+tu kako j+je hon+ngkanomo nto'no momekuhwajiyo'manji k+ko kakoe mehomi hwos+'maho. O'o, k+ko s+kumehomi pa'nyo hwosoho.
9 Nakwo nan+ngkwohwosa hof+ko nakwoe hon+ngkano wonyomo menehwojahon+ngkofi nakwo hof+koe yofe ho'nomawo'n+ngkuhwono. Oso'no An+tu kako nakumo kakoe hon+ngkanomne'no nto'no efisopenehwaj+hwoso'no nakwo haloho pehwasi hon+ngkano wop+ngo'nohini uyano. Kako nakwoe huyo'mangomo mokosyohumawo'n+ngkiso hweho. Oso'no nakwo enjwa'mo nohumehwasi nto'no wohumano.
10 Hwahoponjo nan+ngkwohwosa hof+ko hof+koe huno mta'ni olo hwaho lopo we'enehwo hu-mayo'ne nakwoe hon+ngkano nto'no mene-hwaj+wo'n+ngkohofofoho. I nan+ngkwohwo An+tu kako kakoe hon+ngkanomne'no efisopenehwojahon+ngki nakwo wop+ngo imo'nalokuhwono. Ose nalohof+hwoso'no nakwo kako pa'nyo umo'nantanoho.
11 A'amu nakwoe hon+ngkanomo nto'no mene-hwaj+kujo'no nakwo tango engo wot+pemantanoho. I oso'no nakwo wop+ngo humayo'ne An+tu kako nakwoe hon+ngkano wonyomo somne'no menehwaj+hwoso'no ne unto'n+montonoho. Oso ipisayo neso a'amu'nji s+meho pompengo ifisyamo'nyo'nefoho.

Nakwo yokino ito'n+ngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofano.

12 Ose selohe so'no sekwo An+tumne'no yokumpohn'nyo filohopmno.
13 Sekwoe hon+ngkano nto'no m+hwaj+kuji a'amu s+fe po'n+fo'njo sen+ngkape sohwo kako map+wasyonehoho. O'o, hano ito'no ihwosi s+fe po'n+foso yokumpohn'nyo umo'n+montonoho.
14 Sekwo sekwoe a'amu'nji pompenjiyo humayo'ne syoho yokumpohn'nyo fiy+mno. I sekwo hon+ngkano wonyo hopi'nonohino foho'naopmno. Sekwo hon+ngkano wonyo n+hu'no ane humayo so'no syoho yokumpohn'nyo fiy+mno. A'amu hon+ngkano wonyo'njoso hof+ko nakwoe Hwe Engo sohumo muhwon+fitnnefoho.
15 An+tu kako wop+ngo waseloho'mo. Wosefo'ma'mo. Ose nal+hwoso'no a'amu fihwo kako nupa'n+ngkuhwosi An+tumo ole ulonoho. N+fo'mayoso peho'neto. Ngkilaho. Ose ulonoho. Oso'no sekwo An+tumne'no yokumpohn'nyo lohof+kuji fo'ma'n+mno. An+tu kako nefo'mayoso nakwolaho ul+hwasi hofohofahn'no nakwoe

sɨmeho wonyo wonamoˈnɨmontonoho. Sɨmeho wonyo namoˈnɨngkuhwosoˈno aˈamu piˈnɨngo engo somo tohino uyantanoho. Aˈamu sɨmeho wonyoˈnjo sohwo kako nomˈne aˈamu somo honɨngkano wonyomo ipemotahwosoˈno oso hwe huhwo sohumo Anɨtu kako wonyo hwosoho ulɨmontonoho.
16 Aˈamu fihwo sekwoˈnji humaso sohwo kako aˈmohufo ihwoloho. Aˈamu fihwo sekwoˈnji humaso sohwo kako Isou Anɨtumo hwotoho hmmentiso paˈnyo ihwoloho. Isou kako mijoho engo uyahonɨngki kanɨngkwohwo Aisak kakoe tisɨmaso sohumo aho ulonjimokone soˈno Isou kako huno ole syafɨhuˈmento, U kakoe syohofoho. Nje nɨngkwahwo Jekoup kako womano. Ngko mijoho peˈnalokweno. Ose syafɨsyonto Isou kakimo hwosopisyafɨhwosi Jekoupɨmo aho ulonjimokone somjo wosopayo soˈno ulahonɨngki Jekoup kolaˈwehumo oso wopayoso mpe uloho'mentisofoho.
17 Sekwo huno seyohoho. Tɨfi noˈmo Isou oso aho wontonjɨmokononto somjo hungkunoso aku womaˈmo lonto yahonɨngki kanɨngkwohwo Aisak muyɨmmentisofoho. Oˈo, Isou kako humotaho engo lonto oso wonyo imentiso somo wae yamoˈnyoso hopoˈmaho.

Nakwo hwofɨkiˈnyo wonyoangkafo Saiyon sopo nto sɨˈmomalohwono.
18-21 Anɨtu kako aˈamu Isɨlael somo kakoe hungkuno hwofɨkiˈnyo Sainai sopo uyɨmentiso sohonta himo sɨkwoˈmnoso hwofɨkiˈnyo hopo sopo ifeehuˈmo yahumentisoso toho ahwomo mtaˈango uhwonontɨfi ifofo engo yahonɨngki hi ulɨkofahonɨngki iyoho mɨkunɨmposo unɨmentisofoho. Kounoho yoka hoˈnonto mampaho ahwomo mtaˈni ole hoˈnɨmento, Aˈamu fihwo olo hwofɨkiˈnyo loso kako aho pmˈmokoso sohumo sekwo sojoˈnji fonjahumno. Aˈamuˈnohinɨˈmaho. Oˈo, yahuˈnji hwofɨkiˈnyo lopo hano weso sohumo fonjahumno. Ose hoˈnɨngkahonɨngki aˈamuso iyoho unɨngkahonɨngki hofɨko Mousesɨmo ulɨmentohofi, Mouses kɨko Anɨtumo ole uso, Oso hungkuno tango mɨkunɨmposo soˈno nakwo iyoho nenalofoho. Nakwo olo mampaho loso nupaˈnɨngkuhwaloho. Ose uso. Ose ulahonɨngkofi Mouses ulɨmento, Ngko huhwoˈni yomo yonji iyoho nnɨngkohoho. Ose ulɨmentisofoho.
22 I sekwo soku hofɨko ose uhwonɨmentohofo paˈnyoso sekwo muhwonɨmmentohofofoho. Oˈo, sekwo hwofɨkiˈnyo Saiyon Anɨtu songo humaso sohwoe ahwomomjo ango engo Jelusalem osopo iˈmofapmmalofo. Osopo aˈamu ahwomomjo nɨhuˈno piˈnɨngo engoso sɨmonyo yontanɨngkofi iˈmofapohofo.

23 Osopo sekwo Anɨtuye mehomi hopiˈnono tisɨmaso paˈnyo kuyoho. Sekwoe yofe Anɨtu nto mtɨˈmokumentisoso ahwomomo weho. Anɨtu aˈamu hopiˈnonohinofe hungkunomo ikwolofoˈne yano ulofiyo sohumo sekwo iˈmofapohofo. Aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyontɨfi poyo peˈnɨmentohofo somo Anɨtu kako Wopɨngo kuyoho, ulɨmentiso osomo wopɨngo ne nto imokumentisofoho. Oso aˈamu hiso osopo humalofo.

24 Jisas kako Anɨtuye angopo neˈno siyoˈne honɨngkano songo kakoe honɨyoˈnji hwosampoˈmentiso sohwo osohumo sekwo iˈmofapohofo. Kakoe honɨyo soˈnji nakumo kakoˈnji mokojɨjwonahinyofoho. Osoˈno Apel kakoe honɨyo usɨhumaˈmentiso somo Jisas kakoe honɨyoso hwofiloˈnnyofoho.

Nakwo Anɨtuye mampaho somo haloho ntoˈno pehwasi iˈwaho ntoˈno uyano.

25 Sekwo ntoˈno fɨsyafɨhupmno. Hohonta Anɨtu Mousesɨmo hungkuno yokumpohnˈnyo uyahonɨngki aˈamu Isɨlaelɨso haloho maposoˈnjo imentohofofoho. Osoˈno hofɨkoe honɨngkano wonyo soˈno tohino engo maˈmentohofofoho. Tohino homo somo hofɨko muyakoloˈmmentohofofoho.

Oseso Kɨlais ahwomomo humaso sohwo hungkuno yokumpohnˈnyo nto nejapmmentisofoho. Oso hungkuno homo somo haloho maposoˈnjo ihwasi hohujo ikinjaofososo nakwo tohino engo mayo sohonta hiyaso ntɨˈmte waneto. Nɨhuˈno awonoho.

26 Hohonta Anɨtuye mampaho hwofɨkiˈnyo Sainai sopo ntaˈni hoˈnɨngkahonɨngki hwaho hwomɨhwo imentisofoho. I osoˈno olohonta Anɨtu ole nelalofi, Sɨkuno nomˈnemo hwomɨhwo ihwosi hwaho nɨhuˈnahone wae yaoˈmnefoho. Hwahoˈnohinoˈmaho. Oˈo, ahwomo hiˈnji wae imnefoho. Ose nelalofoho.

27 Oso hungkuno hwomɨhwo ihwosi hwaho wae yaoˈmnefoho nelalofonjo hwapɨngoso ole, yoˈmayo yoˈmayo Anɨtu olo hwaho lopo mtɨˈmokumentisoso hwomɨhwo ihwosi wae yonefoho. I yoˈmayo Anɨtu ngko nje angomo womokosyohumamo loso soˈnohini neˈno nowentɨhwonefoho.

28 Ose nalisosoˈno nakwo sɨmonyo uyano. Anɨtu nemokosyohumayo sopo moiˈwo mmoˈnonehoho. Oˈo, neˈno nowentɨhwoneponoho. Osoˈno nakwo Anɨtumo isamoyoka ulɨhwasi kakoe sɨmeho wopɨngo umoˈnyoˈne soˈno kakoe syoho hofiyo ulohofiyano. Anɨtuye yofe hoˈnomehwasi kakoe yokumpohnˈnyo soˈno iyoho wo-nanono.

29 Hwapɨngoso nakwoe Anɨtu kako yoˈmayo wonyo iyosoˈno nɨhuˈno yokumpohnˈnyo nelalofi, Yoˈmayo wonyoso nɨhuˈno ngkilaho. Ose nelalofoho.

13

Nakwo Anɨtuye temtitofo hnˈnwi sɨmeho unano.

1 Nakwo Anɨtuye aˈamu ne hnˈnwi nakwo sɨmeho neˈno unɨngkuhwano.

2 Olo hilo soˈno inɨngo mofeˈeno. Aˈamu kengoso ango kengoˈmtaˈango seˈmafɨkujoˈno sekwo yoˈmayo soˈno hofɨkimo umokosyohumamno. Aˈamu fehohnjo ose iwoˈnɨngkohofoso hofɨko aˈamu ahwomomjo somo yofe mɨhwofeˈnjo yontɨfi hofiyo umokosyohumamentohofofoho.

3 Aˈamu Anɨtuye syohomneˈno impoˈangomo uhumatɨˈmentohofo somneˈno sekwo hitoho selofɨhwosoˈno tango malokwofoso sekwo fisomapmno. Aˈamu fehohnjo Anɨtuye yofeˈne osomo aˈamu nomˈneso wonyo ulohofɨkujoˈno hofɨkoe aˈapaho tohino umnɨngkuhwosoˈno sekwo tohino fisomapmno. Sekwo tohino loso afaˈno wasemnono.

4 Ape maˈnyo yahinoso wopɨngofoho. I osoˈno hwe so-hwo kako kakoe apeˈnji yahino wopɨngoˈhonini uyanjiyoho. U aˈamu fihwo oso yahino wopɨngo somo mtɨhupehwosi aˈmohufo ihwosi u yoˈmayo wonyo ihwosi kifosyoho ihwosi osohumo Anɨtu kako tango uyonefoho.

5 Sekwo hamniyoho engo soˈno hi semoˈnyoˈeno. Oˈo, yoˈmayo mokosyohumalofo soˈno sekwoe sɨmeho wopɨngo semoˈnɨngkuhwosi hoponoho fihnnɨmno. Hwapɨngoso Anɨtu ole nelalofi, Ngko sekumo mosesɨkwajɨmnehono. Ngko sekumo neˈno sefoˈmalokweno. Ose nelalofoho.

6 Osoˈno nakwo yokumpohnˈnyo itoˈnɨngkuhwasi nakwo angaˈno angaˈnohino hnˈnwi ole wolano.

Nje Hwe Engo Anɨtu nɨfoˈmantofoho.

Ngko iyoho mimnehono.

Aˈamu hofɨko yoˈmayo ngkimo ntohopijo soˈno ngko iyoho mannonehoho.

Ose wolano.

Anɨtuye hungkuno lonetɨhwamotofo sohwafe yahinomo tɨfi unɨngkuhwano.

7 Hwe engo sohwa Anɨtuye hungkuno losetɨhwamotofo sohwamneˈno inɨngo mofeˈeno. Hofɨkoe humayoso ne intoˈnɨmojo soˈno huno syafɨsyɨkuji hofɨkoe yahino soˈnji sɨmeho hiˈntnnono uyo soˈntnne tɨfi finomokohoˈnawopmno.

8 Jisas Kɨlaisɨye yahinoso hohontajo mtaˈangoso olohontajoˈnji tɨfi noˈmjoˈntnneso itoˈnohino iwoˈnɨngkiso hweho. Kako kakoe huno mɨkwesyafɨsiyoˈnjo iwoˈnɨngkiso hweho.
9 Oseso aˈamu yahino kengo kengoˈnjoso sekwoe sɨmeho somo wonyo semakufitoho. Hofɨkoe hungkunoso losetɨhwafɨkujoso sekumo yokino wesemano lɨkuji ifijoso sekwo Anɨtuye honɨngkanomo nusɨkwajɨpitnnoho. Anɨtuye hitohoso nakumo yokumpohnˈnyo wososofitofonesyohumamtonoho. Aˈamu wosopayo soˈno angaˈno angaˈnohino somo uloˈnyo ntoˈno feenɨmno. Ose lɨfijoso sekwo haloho upekutoho. Oˈo, oso yahinoso aˈamumo mufoˈmanehoho.

Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokiyoˈne yoˈmayo uyofoho.

10 Nakwo Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwoe wonyo wayoˈne kako poyo peˈnɨmentisofoho. I osoˈno aˈamu Jutaso hohontajo yahino somo inɨngkawentɨfi hofɨkoe wonyo wayoˈne yahu fonjokisasyɨwoˈnɨngkohofo osomo Jisas kako mufoˈmanehoho. Hwapɨngoso Jisas hofɨkoe wonyo nɨhuˈnahone wae yaofoˈne peˈnɨmentiso soˈno hofɨko sɨmeho hiˈntnnono muyɨwoˈnɨngkiyohofofoho.
11 Aˈamufe wonyo wae syohoˈnjo hwe engo sohwa hofɨko yahu fonjokisasyontɨfi yahu honɨyoˈnohini oso ango Anɨtu humayoponoho mulɨmentohofo somo motahumentohofofoho. Honɨyo loso aˈamufe wonyo mpe-eˈnefoho. Yahu yokino soˈnji mɨkufo soˈnji yoˈmayoso ango mempo mongkihntaˈni toho nɨwoˈnɨngkisofoho.
12 Oso paˈnyo Jisas kakoe aˈamu ne imoˈnyoˈne tohino engo maˈmentisofoho. Ango Jelusalem mempo hohntaˈni nopeˈnonto aˈamufe wonyo wae nɨhuˈnahone yaoˈmentisofoho.
13 Jisas ose imentiso soˈne nakwo hohontajo honɨngkano hungkuno somo ulɨkoˈmehwasi Jisasɨmo tɨfi unɨngkuhwano. Aˈamu kakimo wonyo uloho'mentohofo paˈnyoso wonelohofantɨfeho.
14 Nakwo huno ole nayohoho. Olo hwaho lopo nakwoe hwapɨngoˈmaho. Oˈo, nakwo ahwomomjo antɨme nomˈne songo neˈno humayoˈne soˈno hontohumalohwono.
15 Nakwo Kɨlaisɨye aˈamuˈnwoho lɨwoˈnɨngkuhwonɨˈni nakwoe yahino ole, sɨkuno huhwo huhwi engolopohamo nakwo Anɨtuye yofe hoˈnomawoˈnɨngkuhwono. Yoˈmayo neˈmaso soˈno nakwo Anɨtumo isamoyokaˈnohini ulɨwoˈnɨngkuhwoneˈnwoho.
16 Aˈamu nomˈne somo wopɨngo ulohofontani foˈmaˈnɨwoˈnɨngkuhwono. Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈneˈnji aˈamumo ufoˈmayoˈne osoˈntnneˈno yoˈmayo yahino

nakwoe sɨmeho umo lɨwo'nɨngkiso somo monje wesyano.
Oso yahino hufa'u sofa'u Anɨtumne'no yaso'manji Anɨtu
sɨmeho wopɨngo umokɨmontonoho.
17 A'amu yofe engo'njo Anɨtuye hungkuno
losetɨhwalokwofo sohwa hofɨko sekwoe huyo'mango
fo'mayo'ne syoho yalokwofo. Oso'no sekwo hofɨkoe
hungkunomo haloho popmno. Hofɨkimo enjwa'mo hofiyo
fosyohumamno. Hwangku yo'mayo syoho yalokwofo so'no
Anɨtu hofɨkimo ulohonɨngkahonɨngkuhwosi hofɨko syoho
loso'no ulantɨfeho. Sekwo hofɨkoe hungkunomo hofiyo
inɨngkayo so'no u ito'no minɨngkayo so'no ulantɨfeho.
Oso'no syoho loso hi semo'nɨngkahonɨngki yalokwofo.
Sekwo haloho pekujo'no hofɨko sɨmeho tango muyonehoho.
O'o, sɨmeho wopɨngo'njo hofɨkoe syohoso uyantɨfeho. U,
hofɨko sɨmeho tango uyo so'manji pipi sefo'mapitnnehofo.

Anɨtu nakumo nefo'mayo'ne jomo ulano.

18 Nakwo ole syofɨsyalokuhwono. Anɨtu nakwoe
sɨmehomo nahononteso wopɨngo nehonalofoho. Nakwo
kakoe honɨngkano wopɨngo somo engolopohamo nto'no
unɨngkohwantane'no yɨhwono. Oso'no sekwo nakumne'no
Mpohumo jomo ulɨmno.
19 I olo so'nji Mpohumo jomo ulɨmno. Ngko sekuyepono
asomo komo'no se'ma'mne'no jomo ulɨmno.
20 Nakwoe Hwe Engo Jisas kako nope'nɨngkahonɨngki
Anɨtu apa'no songo ulɨka'mentisofoho. Jisas kako nakwo
Anɨtu'nji nɨhu'nahone mekojɨjwonasiyo'ne kakoe honɨyo
usɨhumanto pe'nɨmentiso so'no olohonta kako nakwo kakoe
yahu *sipsip* hn'nɨmo nemokosyohumayo'ne Hwe Engo
hweho.
21 Oso'no ngko sekumne'no Anɨtumo ole ulalokweno.
Anɨtu kako sɨmeho pompenjiyo umokiyo'ne hwapɨngo so-
hwo kako yo'mayo wopɨngo wosejapmmo lɨhwosi wose-
japmmontonoho. Sekwo oso hiso nomafɨkuji Anɨtu sekwo
yo'mayo ifitnne'eno lososo hofiyo uyantɨfeho. Oso'nji
nom'neso ole jomo ulalokweno. Anɨtuye sɨmeho wopɨngo
umokiyo'ne kako Jisas Kɨlaisɨye yokumpohn'nyo'nji sekwoe
sɨmehomo syoho yokumpohn'nyo waseloho'montonoho.
Oseso kakoe yofe noho'noma'nɨngkuhwasi kakoe yofe en-
goso engolopohamo ne'no nowentɨhwonefoho. Nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

22 U nje a'amufo, olo hungkuno mtɨ'mokalokwe loso
tɨfofoho. Oso'no sekwo haloho nto'no popmno. A'amu
sekumo atofo losetɨhwentanɨngkuji sekwo tɨmo saho iku-
toho. O'o, sekumo yokumpohn'nyo sesosofitofo'nefoho.

23 Nomˈne hungkuno sekwo upaˈnɨmno.
Nenɨngkwaˈwehwo Timouti osohumo hofɨko impoˈango
mtaˈni nto isɨhutofomaˈmalofofoho. Kako ngkiyepono
weˈenepi posoˈmanji ngkoˈnji woseˈmantayoho.
24 Sekwoe hwe engo sohwanji aˈamu hopiˈnono Anɨtumo
sɨmeho hiˈntnnono uyalokwofo soˈnjimo ole ulɨmno.
Nakwoe aˈamu kuyoho selalokuhwono. Aˈamu oso hwaho
Itali lopo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofoso
sekumneˈno selalokwofo. Nakwoe aˈamu kuyoho
selalokuhwono.
25 Anɨtuye hitohoso sekwo aˈamu hopiˈnonohino sokumo
wasewoˈmtonoho. Hungkuno osohopeho.

Jemɨs
Olo Iyoswo loso Jemɨs Mtɨˈmokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmoˈmjofoho.

Jisas ahwomomneˈno nto sɨmentiso sohonta soswo aho hufaˈu hopinohino sɨfe fehohnjo hopiˈnonohintɨkeno *tetit*ɨkeno (30) —osoˈno nakwo huno monayofoho— oso soswo nto uyakoloˈmentisopo olo iyoswo loso Jemɨs Jisasɨye konɨngkwaˈwehwo mtɨˈmokumentisofoho. Oso Jemɨs huhwo sohwo tajo ango Jelusalemjo somo mokosyohumawoˈnɨngkiso hweho. Olo iyoswo hiloso aˈamu Isɨlael temtitofo aho hufaˈu hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo somneˈno mtɨˈmokumentisofoho. Oso aˈamu hiso hofɨko ango kengoˈmo humantɨfi tango engo tɨpementanɨngkofi olo iyoswo loso Jemɨs oso aˈamu homo somo ufoˈmayoˈne mtɨˈmokumentisofoho. Osoˈno olo iyoswo hiloso ntɨpo humanto mtɨˈmokumentisotɨkeno nakwo huno monayofoho. Osoˈno nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Jemɨsɨˈni Anɨtuˈnji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨˈnji sikoe syoho ulohofiyo hwoˈnyoho. Nje aˈamu Isɨlael temtitofo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyoso Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofo soku sekwoe angopo nulɨkoˈmantɨfi angoˈmeemjo humalofo soˈntnneˈno olo iyoswo loso semtɨˈmokiyalokweno. Ngko nje aˈamufo selalokweno.

Yamofo nalohofoso yokumpohnˈnyo namokiyoˈnefoho.

2 Nje aˈamu soku, yoˈmayo tango seˈmasoso sekwo sɨmeho wopɨngo wasemoˈnono.

3 Hwapɨngoso ole, yoˈmayo tango seˈmasoso sekwo yokumpohnˈnyo lohofoˈnefoho. Tango seˈmasoso sekwoe sɨmeho hiˈntnnono engo uyoˈmanji yokumpohnˈnyo wolo-hofantɨfeho. Oso hisoˈno sekwo huno moiˈwonoho.

4 Osoˈno sekwo engolopohamo tango seˈmasoso iˈwaho ikutoho. Oˈo, sekwo sɨmeho wopɨngoˈnji yokumpohnˈnyo lohopijoso sekwo mopɨwahupitnnehofo. Ose ikujoˈno Anɨtu nosehonɨngkuhwosi kakoe yahino soˈno sekwo umofonyo miyontanɨngkuji wasehonɨmontonoho. Wopɨngo humen-tanɨngkuji wasehonɨmontonoho.

Aˈamu kako huno wopɨngo soˈno umofonyo ihwosi kako Mpohumo jomo ulono.

5 Sekwo yoˈmayo soˈno huno maseyoˈmanji Mpohumo
jomo ulɨmno. Aˈamu fihwo huno wopɨngo soˈno Anɨtumo
jomo ulososo huno wopɨngo uyɨmontonoho. Anɨtu kako
aˈamu hopiˈnonohino somo weˈeˈnohino muyɨwoˈnɨngkiso
hweho. Oˈo, engoˈnohino uyɨwoˈnɨngkiso hweho. Sekwo
jomo ujosoˈno Anɨtu kako yoka maselonehoho.
6 U oso aˈamu sohwo kako sɨmeho hiˈntnnono ne-
hopi uyɨhwosi Mpohumo jomo ulososo kako huno ole
syafɨsyɨhwoloho. Anɨtu kako wontapmmontolɨkeno. Mon-
tapeˈnjo umontolɨkeno. Oˈo, aˈamu sɨmeho hufaˈuˈnjo so-
hwo kako iyoswo somo ifofo hwalohwalofo iwoˈnɨngkiso
paˈnyo hweho.
7 Kako Hwe Engo wontapmmontonoho lɨhwosi,
syafɨsyɨhwoloho. Oso hwe huhwo sohwo kako Hwe Engo
sohumtaˈni yoˈmayoso momanehoho. Oˈo, aˈamu sɨmeho
angaˈnohinoˈnjoso Hwe Engo sohumo jomo ulososo Anɨtu
uyɨmontonoho.
8 Ihwoni, aˈamu sɨmeho hufaˈuˈnjo sohwo kakoe
huno piˈnɨngo engoˈnjo hweho. Oso yoˈmayo yahino
kako yontesoˈno kako honɨngkano angaˈnohino somo
minɨngkayoˈnjo hweho. Oˈo, huno piˈnɨngo engo
syafɨsyonto honɨngkano itoˈno motɨpemaso hweho.

Aˈamu hoˈyango ane soˈnji hoˈyango engoˈnjo sohwanjiye hungkunofoho.

9 Hwe fihwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkiso
sohwo kako hamniyoho ane, osohwo kako sɨmeho wopɨngo
umoˈnono. Anɨtu osohumo uhwononto yofe engo mulalo-
foho.
10 Anɨtu kako aˈamufe hoˈyango hamniyoho soˈno sikinjo
ne anefoho lɨwoˈnɨngkisofoho. Oso hisoˈno hwe nomˈnehwo
Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkiso sohwo kako
hoˈyango hamniyoho engoˈnjo sohwo kakoe yoˈmayoso
ihnˈnaofɨhwosoˈno kako sɨmeho wopɨngo umoˈnono.
Hwapɨngoso hoˈyango hamniyoho yoˈmayoso wokoso fiyo
paˈnyoso umoˈnaoˈmtonoho.
11 Wokoso fiyoso mofehiˈnyo sɨˈmofapɨhwosi
yokumpohnˈnyo lɨhwosi yofoho umontonoho. Oso paˈnyoso
aˈamu hamniyohoˈnji hoˈyango engoˈnji kakoe syoho
yoˈmayoso mjɨmɨhwosi hamniyoho engo soˈno notɨpehwosi
oso hwe huhwo sohwo kako ajwo sopo wapeˈnɨmontonoho.

Yoˈmayoso aˈamumo yamofo ulohofoˈne hungkunofoho.

12 Hwe fihwo yoˈmayo tangoˈnjo uˈmahonɨngkuhwosi
yokumpohnˈnyo neˈno lohofoso sohwo sɨmeho wopɨngo

umoˈnono. Yamofo hiso moiˈwo nto ulohofosejwaofa-
hon+ngki kako yokumpohnˈnyo neˈno lohofoˈmanji os-
ohumo An+tu nto nal+mentiso losoˈno uy+montonoho.
Aˈamu ngkineˈno s+meho ntaposo sohwo songo humayoˈne
uy+monnoho. Ose nal+mentiso hopaso oso aˈamu huhwo
sohwo womaˈmtonoho.
13 U s+meho fefoyo aˈamu nomˈnehumo uˈmasoso
oso s+meho fefoyo sohwo hon+ngkano wonyo nont+mo
ipemotawe soˈmanji hwe huhwo sohwo ole l+hwoloho. Olo
s+meho fefoyo loso An+tu ntopahon+ngki wonyo hon+ngkano
loso yohono. Ose l+hwoloho. Oˈo, yoˈmayo wonyoso
An+tumo m+put+hwanehoho. An+tu aˈamu somo wonyo
yahino iyoˈne m+put+hwanehoho.
14 Oˈo, hwe sohwo huno wonyo syof+syahon+ngki oso huno
wonyoso hon+ngkano wonyo iyoˈne kakimo ipemotosa-
hon+ngki wonyo hilo soˈno n+moˈn+ngkohoho l+woˈn+ngkiso
hweho.
15 I kakoe huno wonyo somo in+ngkawesoso wonyo
hon+ngkano uy+montonoho. Wonyo hiso wonyo engo toyo
y+hwosi wonyo hon+ngkano neˈno iwoˈn+ngkuhwosi poyo
peˈn+kwato lohof+hwosi n+huˈnahone umoˈn+montonoho.
16 Nje aˈamufo, s+meho sejopalokwe soku, huno wonyo
sohwo hon+ngkano wonyo engomo ipesemotaweloho.
17 Yoˈmayo wop+ngo nefoˈmayoˈneso ahwomo
mtaˈangofoho. An+tu nejap+woˈn+ngkisofoho. An+tu
ahwomomjo pomponaho mofehiˈnyo, hamno, hntokwaliyo
oso hwamo mt+ˈmokumentisofoho. Pomponaho loso
fehonta lasyonto nomˈnehonta molasyohoyohoho. I
An+tu oso paˈnyo hwoˈmaho. Oˈo, kako neˈnohini yahino
wop+ngoˈnohini nalohof+woˈn+ngkiso hweho.
18 An+tu nakwo kakoe mehomi imoˈnyoˈneˈno lonto
kakoe hunomnohini in+ngkawento kako nan+ngkwohwo
imoˈn+mentisofoho. Kakoe hungkuno nehopiˈnohino
somtaˈni mehuˈmenasiyoso nakwo temtitofo An+tu
namt+ˈmokumentiso somneˈno umoˈnantanoho.

An+tuye hungkuno upoˈn+ngkuhwasi t+fi un+ngkohwano.

19 Nje aˈamu soku, sekwo olo hilo soˈno huno itoˈno
f+syaf+hupmno. Olo yahino loso ikutoho. Aˈamu fehohnjoso
hungkuno upaˈn+fijoso aku hungkuno komoˈno ul+kujoˈno
yoka wohnnant+feho. Oˈo, sekwo yoˈmayo upaˈn+fijo
soˈno huno itoˈno syaf+sy+kuji huno wop+ngo t+pemaf+kuji
hungkuno itoˈno aku ul+mno. Oso yahino in+ngkafijo soˈno
yokaso ikujohoso komoˈno mol+kafonoho.
20 Aˈamu fihwo s+meho tohinoˈnjo sohwo kako An+tuye
hon+ngkano wop+ngomo min+ngkayo hweho.

21 Oso'no yo'mayo yahino wonyo so'nji honɨngkano
wonyo so'nji foho'naopmno. Yo'mayo homo somo hi
semo'nɨngkisoso hwotoho fɨfijoso oso hungkuno Anɨtu sek-
woe sɨmeho mo'mo ho'nasehumentiso somo hofiyo tɨfi
finɨngkamno. Kakoe hungkunomo haloho popijoso kako'nji
ne'no nohumantɨkutnnefoho.
22 Anɨtuye hungkuno losomo tɨfi'nohini finɨngkamno.
Hwe fihwo haloho upa'nonteso minɨngkayo'manji kako
sɨmeho mo'mo hwasyo hungkuno hnnɨwo'nɨngkiso hweho.
23 Hwe fihwo kako Anɨtuye hungkunomo haloho
ko upa'nonto haloho maposo'njo emoyɨwo'nɨngkiso
sohwo kako kakoe sɨmanomo tɨmo honɨngkonyomo ko
honɨngkononto u kako mohonɨngkonɨwo'nɨngkiso pa'nyo
hweho.
24 Kako kakoe sɨmano kiho somo honɨngkononto mijo
miyoma'nyo'njo yonto komo'no nowento kakoe sɨmano
kiho so'no inɨngo mofonto nje sɨmano kiho ane hwo'nyoho
lonto emoyɨwo'nɨngkisofoho. A'amu Anɨtuye hungkunomo
haloho maposo'njo yɨwo'nɨngkiso pa'nyo hweho.
25 Anɨtuye hungkuno honɨngkano wonyo mta'ni
isɨhutofonemawo'nɨngkiso hweho. Hungkuno hiloso
ito'nohinofoho. Hwe fihwo olo hungkuno hiloso hwapɨngo
ne so'mo ne'no uhwonɨwo'nɨngkiso sohwo kako sɨmeho
wopɨngo umo'nɨngkahonɨngkuhwosi Anɨtu wopɨngo
uloho'montonoho.
26 A'amu fihwo ole syafɨsyososo, Ngko Anɨtuye a'amu
ne hwo'nyoho. Ngko a'amu Jisasɨmo inɨngkayoso sɨmeho
mo'mo hwasyo hungkuno hnnɨwo'nɨngkiso hweho. Oseso
kakoe sɨmeho hi'ntnnohinoso kako Sante uhwonyoso ne ane
sikinjo hweho. Mango'nohino hweho.
27 Anɨtu huno ole syafɨsyɨwo'nɨngkiso, a'amu
sɨmeho hi'ntnnono nehopi ntapɨwo'nɨngkiso sohwo ole
yɨwo'nɨngkiso, sɨkumehomi somo wopɨngo mokosyohu-
mayo hweho. Oso'nji apɨwojo sofamo tango u'manteso
oso moya'mi sofamo kako wonyohofiyo ufo'mawo'nɨngkiso
hweho. Nom'neso ole, yo'mayo hwahoponjo honɨngkano
wonyo somo minɨngkayo'njo'manji nakwo honɨngkano
wopɨngo'nohini somo ose yaso'manji nakwoe Mpohwo
Anɨtu kako wopɨngo wonahonɨmontonoho.

2

*Nakwo a'amu hopi'nonohino somo hitoho afa'nohino won-
alofono.*

1 Nje a'amufo, sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais
yo'mayo hwofilo'nnyo sohumo sɨmeho hi'ntnnono
uyɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Sekwo olo yahino loso'no

fɨsyafɨhupmno. A'amu fihwo yofe engo'njo sohumo wopɨngo ulohofɨkujo'no nom'ne sohwo ho'yango ane sohumo hohujo ikinjɨmofɨkutoho.

2 Hwe fihwo wokoso wopɨngo'nji manji'mofo yo'mayoso wonyoangkafo'njo oso hwo sekwoe tajo angomo noswahonɨngki hwe nom'ne hwapɨfe wonyo imo'njo sohwo tɨfi swohoho.

3 Hwe sɨmo'mjo wokoso wopɨngo'njo sohumo wopɨngo ulohofɨkuji ulantɨfe, Tatohwo, ayomo. Olo epohumayo wopɨngo lopo fosyohumaho. I hwe tɨfinjo hwapɨfe wonyo'njo sohumo wonyo ulohofɨkuji ulantɨfeho, Kɨko osopo waloho'monntaho. Hwahopo wohumamonntaho. Jɨje hunofoho.

4 Oso hwe sohwa'umo oso pa'nyo ulohopɨfijo so'no ole syofɨsyalokwofo. Hwe hamniyoho'njo sohwo yofe wopɨngo'njo hweho. Hwe hwapɨfe wonyo'njo sohwo kako wonyo hweho. Oso huno wonyo peho'no uyɨwo'nɨngkohofo. Oso honɨngkano wopɨngo'maho.

5 Nje a'amu soku, sekwo upa'nɨmno. A'amu yo'mayo ho'yango so'no umofonyo iyoso hofɨko yo'mayo so'no Anɨtumo jomo ulɨfijo'manji hofɨkoe sɨmeho hi'ntnnono Anɨtumo uyoso Anɨtu kako engo umokumontonoho. Anɨtu ole nto nalɨmentisofoho. A'amu ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntopalokunjoso nje ahwomomjo angoso hofɨko'nefoho. Ose nalɨmentisofoho.

6 I oso'no sekwo soku, a'amu hamniyoho ane somo wonɨmango uyɨwo'nɨngkohofo kuyoho. A'amu hamniyoho engo'njoso yo'mayo tango sejapɨwo'nɨngkohofofoho. Hungkuno ito'no mɨhwajiyo ango sopono a'amu hamniyoho engo'njoso ipesemotawowo'nɨngkohofofoho.

7 Oso a'amu hiso hofɨko Jisas Kɨlaisɨye yofe so'no sɨfajo lɨwo'nɨngkohofofoho. Oso yofe wopɨngo Anɨtu kako Kɨlaisɨye mehomi sokumo uyɨmentiso so'no sɨfajo lɨwo'nɨngkohofofoho.

8 Nakwoe Hwe Engo Anɨtu oso hwoe hungkuno a'amu mtɨ'mokumentohofoso hungkuno ole, Sekwo sɨmeho inɨwo'nɨngkohofo hopaso nom'ne a'amu somo uyɨmno. Sekwo oso hungkuno somo inɨngkafijo'manji sekwo honɨngkano wopɨngo uyantɨfeho.

9 I oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohumo wopɨngo ulohofɨkuji nom'ne sohwo ho'yango ane osohumo hohujo ikinjaofɨkuji sekwo honɨngkano wonyomo ufitnne kuyoho. Anɨtu selonefo, Sekwo nje hungkunomo hwotoho fewo'nɨngkohofo kuyoho.

10 Hwe fihwo Anɨtuye honɨngkano hungkuno hopi'nonohinomo ko inɨngkawowo'nɨngkiso sohwo kako

hungkuno kengaˈnohino somo minɨngkayoˈnjoˈmanji osohumo Anɨtu ulonefo, Kɨko honɨngkano wonyomo nohumanji nje hungkuno hopiˈnonohinomo hwotoho fewoˈnɨngkino hwosoho.

11 Hwapɨngoso ole, osohwo aˈmohufo iyoˈeno nalɨmentiso sohwo nomˈne hungkuno nalɨmento, Aˈamumo nofonjasiyoˈeno. Ose nalɨmentisofoho. I osoˈno kɨko aˈmohufo ko miyoˈnjo sohwosi i nomˈne sohumo fonjahisoˈmanji kɨko honɨngkano wonyomo nohumanji Anɨtuye hungkuno hopiˈnonohino hwotoho nto hmmahnno hwosoho.

12 Nakwo Anɨtuye hungkunomo minɨngkayoˈnjoˈmanji Anɨtu kako tohino wonejapmmontonoho. Anɨtuye hungkuno hiloso inɨngkuhwasɨˈmanji nakwo honɨngkano wonyomo usɨkwojantanoho. Osoˈno Anɨtuye hungkuno soˈno sɨmoˈmo syafɨsyohoji osopo yoˈmayo hungkuno joso yoˈmayo syoho iyoso itoˈno fiyo.

13 Hwe fihwo nomˈne aˈamu somo hitoho mulohofeˈnjoˈmanji Anɨtu oso hwe sohumo yoˈmayo hungkuno ikwolofoˈne sohonta kako hitoho mulofeˈnjo yonefoho. I osoˈno hwe fihwo nomˈne somneˈno hitoho ulofɨwoˈnɨngkiso sohwo hungkuno ikwolofoˈne sohonta Anɨtu kakineˈno hitoho ulofɨhwosi kako tohino muyoˈnjo yonefoho.

Hwe fihwo sɨmeho hiˈntnnonohino uyo yahino wopɨngo ane sohwo kako poyo moiˈwo imoˈnyo weho.

14 Nje aˈamu soku, hwe fihwo ole naloso, Ngko Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohefoho. Ose naloso sohwo i kako nomˈne aˈamu somneˈno wopɨngo mulohofeˈnjo yoso sohwo kakoe sɨmeho hiˈntnnono uyoso hopoˈmaho. Kako Anɨtuye aˈamu ne hwoˈmaho.

15 Aˈamu fehohnjo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyoso i hofɨko hwapɨfe wosopayoˈno umofonyo iyoˈmanji

16 sekwo yoˈmayoso aˈamu homo somo muyoˈnjo yontɨfi ulɨwoˈnɨngkohofi, Anɨtu kako wosemokosyohumano. Sekwo hokunonji sɨmeho wopɨngo wasemoˈnɨmontonoho. Anɨtu kako wosopayoˈnji hwapɨfe tohohmtnno semokiyoˈne wosejapono. Noho fɨwanɨmno. Ose ulontɨfi hofɨkoe aˈapahomo mufoˈmayoˈnjo yontɨfi oso yahinoso neˈnjoˈmaho.

17 Sɨmeho hiˈntnnono inyo hi olenoho. Aˈamu fihwo siki humahwosi yahino wopɨngoso miyoˈmanji kakoefoho.

18 Sekwo huno ole losyofɨsyalokwofo. Aˈamufe honɨngkanomneˈno mosyafɨsiyoˈnjo yontɨfi ole hnnalokwofo, Nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyalokuhwone soˈno oso yahinoso hoponoho. Honɨngkano

wopɨngo somne'no huno mosyafɨsiyo'njo uyano. O'o, sɨmeho hi'ntnnonohino uyoso hoponoho. Ose losyofɨsyalokwofo. I a'amu fihwo kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyonto kako nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo yonto honɨngkano wopɨngomo minɨngkayo'njo yonto oso hwe sohwo ne'njotaho. O'o, kakoe honɨngkanomo uhwonontani huno ole nayohoho. Sɨmeho hi'ntnnonohino neso ane hweho. I sɨmeho hi'ntnnonohino uyo yahino ne so'no ngko wolosetɨhwamne'no yohono. Nom'ne ngko hitoho ntofahonɨngki honɨngkano wopɨngo'nohini iwo'nɨngkohe sohwo'nɨmo nohononti̇fi huno ole seyohoho. Kakoe sɨmeho hi'ntnnonohino uyoso ne'njo hweho.

19 Ole lolalokwofo. Anɨtu kenga'nohino sohwo humaho. Oso hungkuno somo sɨmeho hi'ntnnono luyalokwofo. Ose'manji wopɨngofoho. I towahuno wonyoso oso hungkuno somo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi yomo yomo yontɨfi iyoho unalofoho.

20 Sekwo huno ane kuyoho. Sekwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyo'nohino'manji i nom'ne somo wopɨngo mulohofe'njo ifijoso sekwoe sɨmeho hi'ntnnonohino uyoso ne ane kuyoho.

21 Hohonta neyakwo Apɨloham sohwo Anɨtuye hungkunomo haloho upento kakoe hwomu Aisak Anɨtumne'no sojopo wofonjokisahumonto imentisofoho. Apɨloham ose yahonɨngki Anɨtu nuhwononto ulɨmento, Apɨloham wopɨngo hwosoho. Nje hungkunomo haloho nɨpewo'nɨngkino hwosoho.

22 Sekwo huno ito'no fɨsyafɨhupmno. Apɨloham kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyo'nohino'maho. O'o, kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyonto Anɨtuye hungkunomo haloho po'mojo hweho. U Apɨloham kako sɨmeho hi'ntnnono uyo'nohino'manji haloho maposo'njo yonto sɨmeho hi'ntnnono uyo so'nji hopo'maho. O'o, haloho pe so'nji nem'nohinoso hoponoho.

23 Oso'no Anɨtuye hungkuno a'amu mtɨ'mokumentohofoso ne imo'nɨmentisofoho. Hungkuno ole,

Apɨloham Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyoso'no Anɨtu nuhwononto Apɨloham honɨngkano wonyo anehwo uhwononto ulɨmento, Nje a'amu hwosoho.

Ose mtɨ'mokumentohofofoho. Hwapɨngoso Apɨloham kakoe hwomu Aisak Anɨtumne'no sojopo wofonjokisahumonto imentisofoho. Oso'no Apɨlohamne'no nje a'amu hweho lɨmentisofoho.

24 Sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako nomˈne somo
wopɨngo ulohofo soˈmanji Anɨtu nuhwononto ulɨwoˈnɨngki,
Hwe wopɨngo hweho. I hwe nomˈnehwo Anɨtumo sɨmeho
hiˈntnnono uyoˈmanji nomˈne somo hitoho mulofeˈnjo so-
humneˈno hwe wopɨngo hweho majofoho.
25 U aˈmu nomˈne Lehap kako ape hwaˈntefoho. Kako
aˈamu sohwamo hitoho ulofahonɨngki kako aˈamu huhwo
sohwamo ufoˈmaˈmentisofoho. Jousyɨwa aˈamu tomiˈno
hwaho Kenan sopo uhwojahonɨngki Lehap kako aˈamu
huhwo sohwamo itoˈno umokosyohumanto kako nomˈne
honɨngkanomo asomo uhwojahonɨngki mango sohwa
motɨpɨhwonɨmmentohofofoho. Oso yahino Lehap imentiso
soˈno Anɨtu uhwononto ulɨmento, Lehap kako ape wonyo
honɨngkano ane paˈnyiyoho.
26 Sekwo huno waseyono. Aˈamu kakoe huyoˈmango
hiˈnjo sohwo songo humaho. I aˈamu nomˈnehwo
kakoe huyoˈmango nto ulɨkoˈmahwosoˈno kako poyo
wapeˈnɨmontonoho. Oso paˈnyoso aˈamu Anɨtumo
sɨmeho hiˈntnnono uyoso aˈamu nomˈne somo hitoho
mulofeˈnjoˈmanji kakoe sɨmeho hiˈntnnonohinoso ne ane
hweho. Poyo peˈnnyo hweho.

3

Kɨko jɨje hungkunomo ntoˈno mokosyohumunyoˈne hungkunofoho.

1 Nje aˈamufo, hungkuno aˈamu somo lutɨhwayoˈne
syohoso sekwo aˈamu piˈnɨngoso monalɨkutoho.
Hwapɨngoso aˈamu Anɨtuye hungkuno lutɨhwayo
syohoˈnjo hnˈnwi nakwo olo hungkuno homo somo itoˈno
minɨngkayoˈnjo nɨˈmanji tohino engo nomanefoho. I oso
tohino hiloso nomˈnefe tohino somo uyakolofoˈnefoho.
2 Nakwo hopiˈnonohino hnˈnwi omomo yahino
yɨwoˈnɨngkuhwonefoho. I hwe fihwo kako hungkuno
wonyo nɨhuˈno majoˈnjo sohwo kako hwe wopɨngo ne
hweho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe melanyo itoˈno
mokosyohumayo sohwo yoˈmayo wonyo kakoe aˈapaho
uyɨmo lɨhwosi ko yososo kako miyonehoho.
3 Sekwo huno moiˈwonoho. Nakwo yahufe ahomo
nano intofɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Hwapɨngoso nakwoe
honɨngkanomo itoˈno nenɨngkayoˈnefoho. Osoˈno oso nano
weˈe soˈnji nakwo honɨngkano yoˈmayo yoˈmayo somo
ipemotawowoˈnɨngkuhwonefoho.
4 U nomˈne, sekwo kale engo soˈno huno seyohoho. Kako
honɨngkanomo kuntoˈno wento aˈamu nokilonjipente so-
hwo kako aho mɨhwajiyo weˈe somo honɨngkano nomˈnemo

wamo lonto aho mɨhwojahonɨngki kale engo sohwo oso
honɨngkano somo tɨfi inɨngkawowoˈnɨngkisofoho.
5 Oso paˈnyoso aˈamufe melanyoso weˈe ne
sohwo hungkuno wonyo losoˈmanji yoˈmayo wonyo
umokumontonoho.
Sekwo huno seyohoho. Tɨˈmelanyo weˈe sohwo kako
iyoswo weˈe soˈmo sijonto engo ihmnonto iyo hopiˈnonohino
somo toho naofɨwoˈnɨngkisofoho.
6 Nakwoe melanyo oso tɨˈmelanyo paˈnyofoho.
Nakwo huno wonyo syofɨsyontani yoˈmayo sɨmehomo
mtaˈni melanyo sohwo lonteso aˈapaho wonyo
imokuwoˈnɨngkohoho. Melanyo sohwo hungkuno wonyo
lonteso sɨmeho toho hopa nonto honɨngkano wonyo
imokuwoˈnɨngkiso hweho. Olo hungkuno wonyoso tɨkano
mtaˈangofoho.
7 Aˈamu hnˈnwi nakwo yoˈmayo tongo, yɨhufo,
homa, mijomjo soˈnji nakwo hofɨkoe huno somo
hwotoho fehonɨngkuhwoni hofɨko enjwaˈmo hu-
mawoˈnɨngkohofofoho. Oso paˈnyoso olohonta aˈamu
ifitnnehofo.
8 I osoˈno hwe fihwo kako kakoe melanyomo
hwotoho mafenehoho. Oˈo, yoˈmayo huno wonyoso
sɨmeho mtaˈangoso melanyo sohwo wonyo hungkuno
lɨwoˈnɨngkisofoho. Melanyo sohwo ikuˈnantɨngo wonyo
aˈamumo fonjasiyoˈne paˈnyo hweho.
9 Nakwoe melanyo soˈnji nakwo Hwe Engo Anɨtu sohumo
isamoyoka ulɨwoˈnɨngkuhwonefoho. I oso melanyo hisoˈnji
nakwo aˈamu nomˈneso Anɨtu paˈnyo mtɨˈmokumentiso
somo sitofo ulɨwoˈnɨngkuhwoneˈnwoho.
10 Nakwoe mango mtaˈni Mpohumo isamoyoka ujo soˈnji
aˈamu nomˈne somo sitofo ujo soˈnji swapɨwoˈnɨngkisofoho.
Nje aˈamufo oso yahinoso wopɨngoˈmaho.
11 Mijo meˈwampeˈnjo soˈnji mijo iyohoˈnjo soˈnji afamo
lolɨfaweho. Oˈo, awonoho.
12 Nje aˈamufo, iyo fisayo somo ikwonjayo
untoˈnawoˈmontolaho. Iyo solongkoyo somo fɨsayo
untoˈnawoˈmontolaho. Oso paˈnyoso mijo iyohoˈnjo
lɨfaweso sopo ntaˈni nakwo mijo meˈwampeˈnjo
mɨfonanehwono. I oseˈmanji nakwoe mango mtaˈni nakwo
Mpohumo isamoyoka ujo soˈnji aˈamu somo sitofo ujo soˈnji
molanehwono.

Huno wopɨngoso Anɨtu mtaˈangofoho.

13 Hwe fihwo sekwoˈnji humaso sohwo kako
huno wopɨngo notɨpemanto yoˈmayoso huno
uyɨwoˈnɨngkisohwolaho. Kako humasoˈmanji kako

hon+ngkano wop+ngo'nohini y+hwosi a'amu nom'ne somne'no wop+ngo'nohini uloho'montonoho. Oseso yo'mayo wop+ngo yososo'no kako kakoe yofe moho'no ma'nyo'njo yoso'manji kako huno'njo ne hweho.

14 I j+je s+meho mo'mo a'amu nom'ne sohumne'no wonyo mnawe'manji u nom'ne a'amumo hwotoho fenji j+je yofe ho'nomo'nalokuno, ose'manji ole syaf+syohotoho. Ngko huno'njo hwo'nyoho. An+tuye hungkunomo in+ngkowalokweno. Ose syaf+syonji k+ko hwasyo hungkuno hnnalokuno.

15 Oso hunoso An+tu mta'ango'maho. O'o, hwaho-ponta'angofoho. Seten oso hunoso kijapmmasofoho.

16 A'amu fihwo oso huno syaf+sy+wo'n+ngkisoso s+meho mo'mo nom'ne sohumne'no wonyo mnawojoso kako kakoe yofe ho'noma'n+wo'n+ngkiso sohwo kako yoka lonteso yo'mayo wonyo y+wo'n+ngkiso hweho.

17 I An+tu kakoe huno wop+ngoso nejaposo'manji nakwo huno wonyo ane wop+ngo'nohini wosyof+syantanoho. I nakwo nom'ne a'amu sohwanji ikujoho ma-fongki'nyo'manji s+meho pompenjiyo'njo wohumantanoho. Nom'ne a'amufe hungkunomo haloho wopeentanoho. Nom'ne a'amu somne'no hitoho nalof+hwoso'no hof+kimo ufo'mantanoho. U nakwo An+tuye huno wop+ngo hi'njon+'manji nakwo a'amu hopi'nonohino somo wop+ngo'nohini ulohof+wo'n+ngkuhwone'nwoho. Mango'nohino l+wo'n+ngkuhwone'n+'maho. O'o, ne'njo'nohini l+wo'n+ngkuhwone'nwoho.

18 A'amu s+meho pompenjiyo'njo hn'nwi nom'ne so'nji s+meho afa inontani nakwoe yahinoso wopuyo pa'nyofoho. Wopuyo hiso hulasoso wopuyo engo me'wampe'njo umo'n+montonoho. Oso pa'nyoso nakwoe hon+ngkano wop+ngo'nohini imo'nonefoho.

4

A'amu hwahoponjo yahinomo in+ngkawowo'n+ngkiso so-hwo An+tuye mango hweho.

1 Yo'mayo yoka so'nji ikujoho so'nji peho emawo'n+ngkisoto. Yo'mayo so'no s+meho fefoyo semo'nonto huno wop+ngoso ehilofahon+ngki s+meho fefoyoso ifeehu'mokasi lohofonto yoka'nji ikujoho'nji emawo'n+ngkisofoho.

2 Yo'mayo so'no hi semo'n+ngkahon+ngki oso hiso'no mayoso hopo'maho. Oso'no yo'mayoso mayo'ne a'amu somo wofonjosyant+fe'no y+wo'n+ngkohofofoho. Nom'ne a'amufe yo'mayoso uhwonont+fi womano lont+fi i oso'no

mayo honɨngkanoso pɨkuˈnnyo soˈno sekwo yoka hn-
nontɨfi ikujoho fongkiˈnɨwoˈnɨngkohofo kuyoho. Sekwo
Anɨtumo yoˈmayo soˈno jomo mujoˈnjo yontɨfeso mo-
masoˈnjo yɨwoˈnɨngkohofo kuyoho.
3 I oso hi semoˈnɨngkiso soˈno Anɨtumo jomo ulɨfijoˈmanji
kako mosejaponehoho. Hwapɨngoso sekwoe huno itoˈno
mosyafɨsiyoˈnjo yontɨfi aˈapahomnohini syafɨsyɨwoˈnontɨfi
jomo ulahonɨngkofi mosejapɨwoˈnɨngkisofoho.
4 Sekwo olo paˈnyo kuyoho. Ape fisi kakoe
hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango
sohwanji humawoˈnɨngkisiyoho. Sekwo huno maseyoho
liyohoho. Hwe fihwo yoˈmayo hwahoponjo yahino
soˈno umoˈnɨngkisoˈmanji kako Anɨtuye mangohwo nto
iˈmofapohoho. Sekwo Anɨtuye mehomi soku sekwo
hwahoponjo yahino soˈno hi semoˈnososo sekwo ape fisi
kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango
sohwanji humawoˈnɨngkisiyo paˈnyo kuyoho.
5 Anɨtuye hungkuno ole naliso, Anɨtu kako nakumo
namtɨˈmokumentiso sohonta kako nakwoe huyoˈmango
nejapmmentisofoho. Nakwoe huyoˈmango hiloso yoˈmayo
wonyo hwahoponjo somneˈno umoˈnɨwoˈnɨngkiso
hweho. Oso hungkunoso siki mtɨˈmokumentohofo soˈno
losyofɨsyalokwofo.
6 I osoˈno oso sɨmeho fefoyo yoˈmayoso nelohofahonɨngki
Anɨtu kakoe yokumpohˈnyo hwahoponjo somo
uyakolofonto wonyohofiyo nefoˈmawoˈnɨngkiso hweho.
Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa nomˈnepo
ole naliso, Aˈamu yokumpohˈnyo imoˈnontɨfi hahˈnyo
iwoˈnɨngkohofo somneˈno Anɨtu kako ngkilaho
lɨwoˈnɨngkisofoho. I aˈamu hwahopo pawowoˈnɨngkohofo
somo Anɨtu wonyohofiyo ufoˈmaˈmtonoho.
7 Osoˈno sekwo Anɨtuye hungkuno haloho popmno.
Kakoe hungkunomneˈno enjwaˈmo fosyohumamno. Sekwo
Setenɨmo hwotoho fɨfijoso kako hiyaso waleˈmoˈmtonoho.
8 Sekwo Anɨtu kakineˈnohini wosyofɨsyano lɨfijoˈmanji
kako sekumneˈnohini wosyasyefɨsyono. Sekwo
honɨngkano wonyoˈnjo sohwasi oso wonyo hiso
nɨhuˈnahone fohoˈnaopmno. Aˈamu hofɨkoe aho
kihoˈnjo honɨngkonontɨfi mijo yatɨkuˈnontɨfeso kihoˈmaso
imoˈnɨwoˈnɨngkiso hopaso sekwoe sɨmehoso wasemoˈnono.
Sekwo sɨmeho hufaˈuˈnjo soku sekwo Anɨtumo jomo
ulɨmno. Sekwoe wonyo wae weesemoˈmontonoho.
9 Sekwoe honɨngkano wonyomneˈno hi tango
seyɨhwosoˈno humotaho filɨmno. Sekwo honɨngkano
wonyoˈnjo tɨkafo jalokwofo soku sekwo humotaho filɨmno.

Sekwoe honɨngkano wonyo soˈno sɨmeho wopɨngoˈnjo soku hi tango waseyono.
10 Sekwo Mpohumo ole ulɨmno. Ngko wopɨngo ane hwoˈnyoho. Kɨko monɨfoˈmayoˈmanji ngko nɨhuˈnahone hwoˈnyoho. Ose ulɨfijo soˈno Anɨtu sekwoe sɨmeho angaˈnohino sehonɨngkuhwosi kako sekwoe yofe wohoˈnomaˈmtonoho.

Nomˈne aˈamu somneˈno sitofo nulohotoho.

11 Nje aˈamufo, Anɨtuye hungkuno ole nalohi, sekwo nomˈne somneˈno sitofo wonyo hungkunoˈnji nohnnyoˈeno. I osoˈno aˈamu fihwo sitofo uloso sohwo kako Anɨtuye honɨngkanɨmneˈno sitofo lalofoho. Sekwo Anɨtuye honɨngkanomneˈno hungkuno wonyo lɨfijoˈmanji sekwo Anɨtuye hungkunomo hwotoho fɨfijoso Anɨtuye hungkunomo itoˈno womɨhwojantɨfeˈno yalokwofo.
12 Honɨngkano hungkuno hwapɨngoso Anɨtu kengaˈnohino hweho. Kakoˈnohini aˈamufe hungkunomo itoˈno ihumajiyo hweho. Kakoˈnohini kakoe hungkunomo aˈamu haloho peso somo asomo utɨmayoˈne hweho. U kakoˈnohini kakoe hungkunomo aˈamu haloho maposoˈnjo somo tɨkanomo mɨhwajone hweho. Osoˈno sekwo nomˈne somneˈno sitofo ujo soku hofɨkoe honɨngkanomo itoˈno mɨhwajiyo kuˈmaho. Nehopi, sekwo hopoˈmaho.

Nakwo yokumpohnˈnyo imoˈnɨngkuhwaloho.

13 Sekwo ole hnnɨwoˈnɨngkohofo, olohontalɨkeno moˈnɨngkalɨkeno nakwo ango nomˈnepo nuhwasi soswo angaˈno neyakolofɨhwosoˈno syoho yɨhwasi hamniyoho engo wotɨpemantanoho. Ose hnnɨwoˈnɨngkohofo soku haloho upaˈnɨmno.
14 Sekwo moˈnɨngka iˈmofapone soˈno huno maseyohoy-ohoho. Nakwo olo hwaho lopo humalohwoneso tɨkayo paˈnyoˈnwoho. Tɨkayo hiloso nosyonteso moiˈwo komoˈno imoˈnɨngkiso paˈnyoˈnwoho. Nakwo olo hwaho lopo sɨkuno piˈnɨngo mohumulohwono. Osoˈno nakwo yoˈmayo soˈno uyano molanehwono.
15 Oˈo, ole wolano. Nakwoe Hwe Engo sohumo ole umoˈnosoˈmanji nakwo nohumehwasi yoˈmayo syohoso uyantanoho. Ose wolano.
16 I olohonta sekwoe yokumpohnˈnyo soˈno hoˈnomaˈnontɨfi yoˈmayo syoho iyo soˈno nakwo hoponoho lalokwofo. Ose syafɨsyɨkutoho. Oso yokumpohnˈnyo yahino imoˈnyoso wonyofoho. Oˈo, ole fɨsyafɨhupmno. Yoˈmayo nakwoe Hwe Engo sohumo umoˈnososo osoˈnohino uyano.

17 Osoˈno hwe fihwo kako honɨngkano wopɨngo soˈno huno uyoˈmanji oso honɨngkano hiso miyoˈmanji kako wonyo iwoˈnɨngkiso hweho.

5

Aˈamu hamniyoho engoˈnjo sohwafe hungkunofoho.

1-6 Sekwo aˈamu hamniyoho engoˈnjo soku nje hungkunomo haloho upaˈnɨmno. Sɨkuno mofonepo moiˈwo umoˈnɨmonteˈno yalofoho. Osoˈno sekwo hamniyoho engo pehoˈno huˈmesyalokwofo. Sekwo olo hwaho lopo nohumantɨfi yoˈmayo hoˈyango wokoso hwapɨfe nomantɨfi sekwoe aˈapahomne soˈno syafɨsyontɨfi sɨmeho wopɨngoˈnjo humawoˈnɨngkohofo kuyoho. Yahino olo soˈno fɨsyafɨhupmno. Nakwo yahu fihumo wosopayo engo uyontaneso engo imoˈnɨngkahonɨngki nakwo fonjasyontane nonɨwoˈnɨngkuhwoneˈnwoho. Oso paˈnyo sekwo wopayo engo nontɨfeso yahu paˈnyo afofoˈnjo imoˈnɨngkahonɨngkofi weˈenepi sekwoe sɨkuno sekumo fonjasesiyoˈneso mofonepo nto imoˈnɨmaho. Sekwo aˈamu wonyo honɨngkano ane somo hungkuno itoˈno mɨhwajiyo ango somo ipemotapontɨfi hofɨkineˈno fonjasiyoˈne hungkuno hoˈnasyɨwoˈnɨngkohofofoho. Hofɨkoe hungkuno aneˈnjo nohumentanɨngkofi fonjahumentohofofoho.

Upaˈnɨmno. Sekwoe syoho selohofiyoso syoho tohohmtnnoˈnjo yahonɨngkofi hofɨkoe hamniyoho fehohnjoso sekwo muyoˈnjo mokosyohumentanɨngkofi syoho selohofiyo sohwafe humotahoso hoˈnɨngkahonɨngki nakwoe Hwe Engo Anɨtu yoˈmayo ahwomomjo somo yokumpohnˈnyo mokosyohumayo sohwo kako nto upaˈnɨngkohoho. Oso hisoˈno yoˈmayo tango seˈmaso soˈno sekwo huno syafɨsyɨkuji joho lɨkuji humotaho filɨmno. Sekwoe hoˈyango hopiˈnonohinoso wonyo umoˈnɨmonteˈno yohoho. Hwapɨfe somo woˈnafiyoˈnji moteˈnji wonaoˈmontonoho. Sekwo aˈamu nomˈne somo mufoˈmayo soˈno hamniyoho yoˈmayo huˈmeesyɨwoˈnɨngkohofoso wonyo umoˈnɨmontonoho. Sekwo hamniyoho engo soˈno sɨmeho semoˈnyoso oso huno sohwo sekwoe aˈapahomo toho hopa nɨhuˈnahone wonyo wonasemoˈmtonoho.

Hwe Engo asomo pone soˈno nakwo yokumpohnˈnyo wolohofano.

7 Oseso nje aˈamufo, sekwo hofiyo fohontohumamno. Sekwo huno seyohoho. Syoho kakwoˈyohwo sohwo wopayo wopɨngo imoˈnyo soˈno hontohumaho. Ifoyo syonto

mofehiˈnyo lonteso kako wopayoˈno hofiyo uhwontohu-
mawoˈnɨngkisofoho.
8 Oso paˈnyo sekwo Hwe Engo asomo pesoˈno hofiyo
fohontohumamno. Kakoe sɨkuno mofoneponoho. Osoˈno
sekwoe sɨmeho fisosofitofɨsyohumunɨmno.
9 Nje aˈamufo, Sekwo yokaˈnji sitofoˈnji hnnyoˈeno. Anɨtu
sekumo hungkuno itoˈno mesehwajonohoho. Nakwoe Hwe
Engo nopɨhwosi kakoe sɨkuno hungkuno ikwolofoˈneso
weˈenepi umoˈnɨmonteˈno yohoho.
10 Nje aˈamufo, Hwe Engo sohwoe hungkuno kakoe
yokumpohnˈnyoˈnji aˈamu lɨmotofo sohwamneˈno
fɨsyafɨhupmno. Yoˈmayo tango hofɨkimo uˈmahonɨngki
Hwe Engo hofɨkimo utɨmayoˈne hofiyo hontohumamotofo-
foho. Oso paˈnyo sekwo hofiyo fohontohumamno.
11 Ole lɨwoˈnɨngkuhwoni, Anɨtuye aˈamu tohino mantɨfeso
yokumpohnˈnyo lohofontɨfi sɨmeho wopɨngoˈnjofoho.
Ose lɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Sekwo Joup oso humneˈno
nto upaˈnɨmentohofofoho. Kako tango mɨkunɨmposo
notɨpemanto Anɨtumneˈno yokumpohnˈnyo lohoˈmentiso
hweho. Tɨfi Anɨtu kako Joupɨmo wonyoangkafo
uloho'mentiso soˈno sekwo huno moiˈwonoho. Oseso Anɨtu
kako aˈamu soˈnyumo hitoho engo ulofahonɨngki sɨmeho
wopɨngo mɨkunɨmposo nejapɨwoˈnɨngkiso hweho.

Nakwo hufaˈu sɨhunehwamneˈno lohono eso nolɨhwaloho.

12 Nje aˈamufo, olo hungkuno tangoˈnjo upaˈnɨmno.
Sekwoe hungkuno nehopi imoˈnyoˈne soˈno nehopi
Anɨtumneˈno lohono eso nolɨkutoho. Oˈo, sekwo hungkuno
nehopiˈnohino lɨfijo soˈno nomˈne hungkuno pehoˈneto.
Osoˈno sekwo eno ulɨkuji enoˈnohino eso hoponoho. Sekwo
awonoho ulɨkuji awonoho eso nehopiˈnohino ulɨmno.
Sekwo Nehopi Anɨtumneˈno lohono eso hwasyo ose lɨfijoso
Anɨtu kako tohino sejapoloho.

Anɨtuye aˈamu ne sohwo aˈamu mnokinoˈnjo somneˈno Mpohumo jomo ulososo wopɨngo umokumontonoho.

13 Aˈamu fihwo sekwoˈnji humaso sohwo tango
uˈmasoˈmanji kako Mpohumo jomo ulono. Nomˈnehwo
sɨmeho wopɨngoˈnjo humasoˈmanji kako Anɨtumo
isamoyoka ulɨhwosi Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne ta walono.
14 Aˈamu mnokinoˈnjohwo humasoˈmanji kako hwe
engo aˈamu Anɨtuye sɨmeho aˈamu somo mokosyohumayo
somneˈno joho ulono. Hofɨko nopɨkuji hwone mijo ahopo
ehasɨkuji aˈapahopo aho ulonjimokukuji Hwe Engo Jisas
sohumo wopɨngo umokinyoˈne jomo ulɨfe.

15 Aˈamu hiso Hwe Engo sohumo sɨmeho hiˈntnnono
nehopi uyɨwoˈnɨngkohofoˈmanji Hwe Engo sohumo jomo
ulɨhwosoˈno oso Hwe Engo kako mnokinoˈnjo sohumo
wopɨngo umokumontonoho. Aˈamu mnokinoˈnjo sohwo
honɨngkano wonyoˈnjoˈmanji Anɨtu wonyo homo somo wae
weeoˈmontonoho.
16 Sekwo honɨngkano wonyo imalofoˈmanji
senɨngkwaˈwehwosamo yoloho ulɨmno. Sekwo
senɨngkwaˈwehwosanjimneˈno Hwe Engo sohumo
jomo ulɨfijo soˈno kako nosefoˈmahwosi wopɨngo
wosemokumontonoho. Aˈamu honɨngkano wonyo ane
sɨmeho angaˈnohinoˈnjo sohwo kako Hwe Engo sohumo
jomo uloso'manji Hwe Engo sohwo yokumpohn'nyo
ufoˈmaˈmtonoho.
17 Ilaija Anɨtuye hungkuno lɨmojo sohwo kako nakwo
paˈnyo humamojo hweho. Kako sɨmeho angaˈnohinoˈnjo
nohumanto Mpohumo ifoyo masiyoˈne jomo ulahonɨngki
soswo hufaˈu sɨhune nomˈne hwasyopo uyakolofontanɨngki
ifoyo mahuˈmmojofoho.
18 Oso hohosohonta Mpohumo ifoyo siyoˈne apaˈno jomo
ulahonɨngki ifoyo syahonɨngki yoˈmayo nonyo wosopayo
apaˈno fokaˈmentisofoho.

Aˈamu Anɨtuye honɨngkanomo hwosopeefososo nakwo asomo utɨmano.

19 Nje aˈamufo, hwe fihwo sekwoˈnji humaso sohwo kako
Anɨtuye hungkuno ne somo ulɨkoˈmanto honɨngkano wony-
omo apaˈno inɨngkawesoˈmanji nomˈne sohwo oso aˈamu
huhwo sohumo honɨngkano wopɨngomo asomo ipemota-
soso soˈno ole soˈno huno fɨsyafɨsyo.
20 Aˈamu fihwo kako nomˈnehwo honɨngkano wopɨngomo
asomo ipemotaso soˈmanji kako oso hwe wonyo sohwoe
huyoˈmangoso tɨkano mtaˈni iwosɨpemaˈmasofoho. Anɨtu
kako hwe wonyo sohwoe wonyo honɨngkano somo wae
weeoˈmontonoho. Hungkuno osohopeho.

1 Pita
Olo Iyoswo Sɨmoˈmjo loso Saimoun Pita Mtɨˈmokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmoˈmjofoho.

Jisas ahwomomneˈno nto sɨmentiso sohonta soswo *teti-tɨli* (33) nto uyakoloˈmentisopolɨkeno olo iyoswo sɨmoˈmjo loso Saimoun Pita mtɨˈmokumentisofoho. Pita kakoe ango Mpetɨsaita humanto inanɨku syoho imojo hweho. Tɨfi kako Jisasɨye inomokomoyo imoˈnɨmentisofoho. Pita olo iyoswo hiloso aˈamu Jisasɨmo inɨngkunyoso hofɨkoe angopo ulɨkoˈmantɨfi hwaho engo Pountos, Ngkolesiya, Kapotousiya, Esiya, Mpitiniya, osoˈmmeemneˈno mtɨˈmokumentisofoho. Hwapɨngo olo iyoswo mtɨˈmokiyoso olenoho. Yoˈmayo tango nɨhuˈno toho paˈnyo oso aˈamu homo somo umaˈmonto yahonɨngki Pita nakwo sɨmeho hiˈntnnono yokumpohnˈnyo uyɨhwasi Anɨtuye songo neˈno humayo soˈno wohontohumano. Hofɨkimo Pita ose ulɨmonto mtɨˈmokumentisofoho. Olo Pitafe iyoswo ko hiloso Sailas umtɨˈmokiyɨmentisotɨkeno. Sailas Pitafe Ngkɨlik hungkunoso itoˈno mɨhwajonto mtɨˈmokumentisotɨkeno. Olo iyoswo loso Pita ango Loum humanto mtɨˈmokumentisofoho. Osoˈno nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Pitaˈni Jisas Kɨlaisɨye hungkuno lɨkuˈmofo (*apousel*) syohoˈnjo hwoˈnyoho. Sekwo aˈamu Anɨtu sehwosopoˈmentiso soku sekwo sekwoe pone hwapɨngo sopo nulɨkoˈmantɨfi hwaho Pountosɨˈnji Ngkolesiyaˈnji Kapotousiyaˈnji Esiyaˈnji Mpitiniya osopmmeemneˈno humpoˈmentohofo sokuneˈno olo iyoswo loso semtɨˈmokiyalokweno.

2 Anɨtu kako sekuneˈno huno syasyefɨsyonto kako sekumo kakoe aˈamu ne imoˈnyoˈne sehwosopoˈmentiso kuyoho. Osoˈno sekwoe sɨmeho moˈmo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako syoho yalofoho. Osopo nohumanto kako Jisas Kɨlaisɨye hungkunomo sekwo tɨfi ntoˈno inɨngkafitnne soˈno kako sekwoe honɨngkano wonyo somo wae yasemofoˈne syoho iwoˈnɨngkisofoho. Jisas Kɨlais kakoe honɨyo sekumneˈno usɨhumaˈmentiso soˈno sekwoe wonyoso wae yaofahonɨngki sekwo aˈamu songo paˈnyo kihoˈmaso kuyoho. Anɨtu sekuneˈno sɨmeho wopɨngo umoˈnyo soˈnji kakoe hitoho engo soˈnji sekumo engo weesemofono.

Nakwo songo ne'no humayo'neso ahwomomo nehontohumaho.

3 An+tu kako nakune'no hitoho engo ulofahon+ngki kakoe
hwomu Jisas K+lais nakwoe wonyo'ne poyo pe'nyo'ne uh-
wat+mentisofoho. Jisas nope'n+ngkahon+ngki An+tu kako
apa'no songo ul+ka'mentiso so'no nakwo kakoe a'amu ne
imo'nontani olohonta nakwoe yahino songo'nji humalo-
hwone hn'nwi kako asomo net+mayo'ne hontohumalo-
hwono. Oso'no nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais+ye
kan+ngkwohwo An+tu osohumo isamoyoka ul+hwasi kakoe
yofe woho'nomano.

4 Yo'mayo wop+ngo nakwo An+tuye a'amu ne hn'nwi
maneso An+tu kako ahwomomo ho'nahumentisoso weho.
Oso yo'mayo wop+ngo ahwomomjo wojo hiso wonyo
mmo'nonehoho. O'o, ne'no nowent+hwonefoho. An+tu
kako oso hiso nto'no esyohumanto nakune'no ahwomomo
motohontonemokosyohumaho.

5 Sekwo An+tumne'no huno ne'no syaf+syont+fi
s+meho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkohofo so'no An+tu
kakoe yokumpohn'nyo'nji hofiyo semokosyohumen-
tan+ngkuhwosi sekwo yo'mayo wop+ngoso womant+feho.
S+kuno moi'wo imo'noso sohonta Jisas nakumo asomo
net+mayo'ne poso sohonta yo'mayo wop+ngo nakumne'no
nto'no esyohumasoso ut+hwa'nyopo i'mofap+hwoso'no
uhwonantanoho.

6 Sekwo An+tu yo'mayo wop+ngo sejapone so'no huno
syaf+sy+kuji s+monyo fiy+mno. I oso'no olohonta yo'mayo
tango se'mayo so'no sekwo iyoho sen+ngkuhwoloho. O'o,
yo'mayo wop+ngo sekwo t+fi no'mo mapitnne so'no sekwo
huno syaf+sy+kuji s+meho wop+ngo'nji fosyohumamno.

7 An+tu kako ole syof+syalofoho. Yo'mayo tango u'masoso
hof+ko ngkine'no s+meho hi'ntnnono ntopalokwofoso
yokumpohn'nyo uto'monnoho. An+tu kako ose
syof+syalofoho. Oso pa'nyoso a'amu ahwomo yokino
mt+'mokuwo'n+ngkohofo sohwa hof+ko ahwomo yokinoso
toho engo sopo iloho yont+fi yo'mayo hintalinyoso
moi'wo imo'n+ngkahon+ngki ahwomo yokino ne'nohinoso
l+fawowo'n+ngkisofoho. Oso ahwomo yokinoso
sekwoe s+meho hi'ntnnono An+tumo uyalokwofo somo
muyakolofonehoho. O'o, oso ahwomo yokinoso wonyo
imo'n+ngkuhwoso'no sekwoe s+meho hi'ntnnonohino
uyoso ne'no nowent+hwonefoho. Yo'mayo tango se'masoso
sekwoe s+meho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo
imo'n+ngkuhwoso'no ne'no nowent+hwonefoho. Oseso
Jisas K+lais ut+hwa'nyopo p+hwoso'no sekwo s+meho
hi'ntnnono uyalokwofo so'no sekwoe yofe engo nomaf+kuji

Kɨlaisɨye yokumpohn'nyo so'nji nomafɨkuji ne'no
nohumantokutnnefoho.
8 Sekwo Kɨlaisɨmo muhwonyo'njo ko yontɨfi kakine'no
sekwo sɨmeho umentohofofoho. I olohonta sekwo
kakimo muhwonyo'njo yontɨfi kakine'no huno ne'no
syafɨsyontɨfi sɨmonyo yalokwofo. Oso sɨmonyo iyo hiso
yo'mayo hwahoponjo somne'no sɨmonyo iwo'nɨngkohofo
somo hwofilo'nnyofoho. U a'amu hofɨko oso sɨmonyo
iyo homo somne'no huno muyoso hofɨkoe huno nto'no
ehohosasiyo'neso nakwo pipi ufo'manehwono. O'o,
awonoho.
9 I hwapɨngoso nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono
uyalokuhwone so'no Anɨtu kako nakwoe huyo'mangoso
songo imokalofoho. Huyo'mango songo hiso Anɨtu'nji ne'no
humayo'nefoho.

10 Oso wopɨngo Anɨtu nelohofalokunjo so'no hohonta
a'amu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwa hofɨko
hungkuno hiso ifalifaliyo mtɨ'mokontɨfi hwapɨngo ne so'no
wejokwojosyano lontɨfi syoho engo ko imentohofoso hofɨko
hwapɨngo ne so'no huno mosyafɨhu'mmentohofofoho.
11 Kɨlaisɨye Towahuno osohwo kako hofɨkoe sɨmeho
mom'mo nohumanto hofɨkimo ulɨmento, Tɨfi no'mo Kɨlais
kako tohino kengo kengo mahwosi kako yofe engo mane-
foho. Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Sɨkuno ntɨsomo
imo'noneto. Oso sɨkuno homo somo peho peho imo'noneto.
12 Oseso Anɨtu hofɨkimo utɨhwamento, Ngko olo
hungkuno selalokwe loso sekwoe sɨkuno lomne'no
moselalokuyohono. O'o, a'amu tɨfi imo'nɨfijo osomne'no
lalokweno. Ose lutɨhwamentisofoho. A'amu Anɨtuye
hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa hofɨko olo hungkuno
loso sekune'no mtɨ'mokumentohofofoho. Oseso olohonta
a'amu Anɨtuye hungkuno wopɨngo selɨmentohofoso oso
hungkuno hiso selɨmentohofofoho. Anɨtu kakoe Towahuno
Wopɨngo ahwomo mta'ni uhwojahonɨngki oso Towahuno
huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso oso a'amu somo
uyahonɨngki hofɨko oso hungkuno hiso selɨmentohofofoho.
I a'amu ahwomomjoso hofɨko Anɨtuye hungkuno hwapɨngo
ne so'no wotɨpemantɨfi'no yalokwofo. Neso hofɨko huno
muyofoho.

Nakwo kiho'maso'nji humayo'ne Anɨtu nakumo joho nelalofoho.

13 Oseso sekwo sekwoe hunoso nto'no ikwesyafɨsyɨkuji
nto'no fohontohumamno. Yo'mayo yahino wonyoso iku-
toho. O'o, sekwo Jisas Kɨlais kako utɨhwa'nyopo asomo

pɨhwosi kako sekumo yoˈmayo wopɨngoso sejapone soˈno
huno syafɨsyɨkuji ntoˈno fesyohumamno.
14 Hohonta sekwo Anɨtumneˈno huno itoˈno maseyo so-
honta sekwoe sɨmehoso kako wonyo umo lonte osomo
sekwo inɨngkamotofofoho. I oso hiso apaˈno ikutoho. Oˈo,
sekwo Anɨtuye mehomi soku, sekwo kakoe hungkunomno-
hini finɨngkamno.
15 Anɨtu kako kakoe mehomi imoˈnyoˈne se-
hwosopoˈmentiso sohwo kako wonyo ane humaso soˈno
sekwo hoku Anɨtu paˈnyo honɨngkano wonyoˈmaso
hmmoˈnɨmno. Osoˈno nakwo yoˈmayo iwoˈnɨngkuhwoneso
honɨngkano wonyoˈmaso uyano.
16 Hwapɨngoso aˈamu Anɨtuye hungkuno
mtɨˈmokumentohofo sohwa hofɨko ole mtɨˈmokumentohofi,
Anɨtu nalɨmento, Ngko honɨngkano wonyo ane hwoˈnyoho.
Osoˈno sekwo hoku honɨngkano wonyo ane fosyohumamno.
Ose mtɨˈmokumentohofofoho.

*Anɨtu kakoe Hwomu Jisas Kɨlais olo hwaho lopo uh-
watɨmentiso sohwo kako nakumo mpe enemayoˈne kakoe
honɨyo usɨhumanto peˈnɨmentisofoho.*

17 Sekwo Anɨtumo jomo ulantɨfi, sekwo ole
ulɨwoˈnɨngkohofi, Mpohwo. I ose ko ulontɨfeso ole
soˈno fɨsyafɨhupmno. Nanɨngkwohwo huhwo sohwo
kako aˈamufe yofe engo somneˈno mosyafɨsiyoˈnjo
iwoˈnɨngkisofoho. Oˈo, kako aˈamu angaˈno angaˈnohino
sofe yahino somneˈno kako yano ilofɨwoˈnɨngkiso
hweho. Osoˈno sekwo Anɨtuye mehomi olo hwaho lopo
humalofo soku olo hwaho loso sekwoe hwapɨngopoˈmaho.
Oˈo, kihnˈnawoˈnnyo kuyoho. Sekwoe hwapɨngo
neso ahwomomnoho. Osoˈno sekwo olo hwaho lopo
nohumafɨkuji sekwoe yahino soˈnji hano emoyo soˈntnno
huno ntoˈno fɨsyafɨhupmno. Anɨtuye sɨmehoso tango
ifisyɨmofanoho lɨkuji huno ntoˈno fɨsyafɨhupmno.
18 Sekwo huno moiˈwonoho. Hohonta sekwo sekwoe
ajuyohwosafe yahino somo tɨpemantɨfi ne ane siki
humamotofofoho. I oso honɨngkano sikinjo homo
somo humentanɨngkofi Anɨtu kako mpe esemanto
isɨhutofosemaˈmentisofoho. Anɨtu kako sekumo mpe
esemayoso yoˈmayo hwahoponjo hamniyoho wonyo
imoˈnɨwoˈnɨngkiso osoˈnji mpe esemaˈmentisoˈmaho.
19 Oˈo, kako sekumo Kɨlaisɨye honɨyo osoˈnji mpe
esemanto isɨhutofosemaˈmentono. Oso honɨyoso olo hwaho
loponjo hamniyoho hopiˈnono mɨhuˈmokinɨngkuhwosi
oso honɨyo homo somo mpe iyoso hopoˈmaho.
Oso hohosohonta aˈamu hofɨkoe wonyomneˈno

yahu *sipsip* wonyoangkafoˈnohini wonyo aneˈnjoso
fonjokisahumotofofoho. Oso paˈnyoso Kɨlais kako
honɨngkano wonyo nɨhuˈno ane sohwo kako nakwoe
wonyomneˈno poyo peˈnɨmentisofoho.
20 Nakwoe hwaho mamtɨˈmokiyo sohonta oso syoho homo
somneˈno Anɨtu kako Kɨlaisɨmo uhwosopoˈmentisofoho.
Kɨlais huhwo sohwo kako olohonta sɨkuno moiˈwo
umoˈnɨmonte somo sekumo wopɨngo selohofoˈneso
utɨhwaˈnyopo nto iˈmofapohoho.
21 Kɨlais kako sekumo nosefoˈmahonɨngki sekwo Anɨtumo
sɨmeho hiˈntnnono uyalokwofo. Anɨtu kako Kɨlaisɨmo
apaˈno songo ulɨkafonto yofe engo uyɨmentiso soˈno sekwo
huno olo soˈno seyohoho. Anɨtu kako sekumo apaˈno songo
woselɨkaˈmontonoho. Osoˈno sekwo oso hisoˈno sɨmeho
hiˈntnnono uyɨkuji sɨmeho wopɨngoˈnji fohontohumamno.

Nakwo nomˈne aˈamu somneˈno sɨmeho neˈnjo uyano.

22 Sekwo Anɨtuye hungkuno ne somo inɨngkowalokwofo
soˈno sekwoe sɨmeho wonyo ane paˈnyo imoˈnɨngkohoho.
Sekwo sekwoe yoˈmayo soˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo yontɨfi
sekwo nomˈne aˈamu somo sɨmeho uyalokwofo. Oso sekwo
sɨmeho neˈnjo uyo hiso mango mtaˈnnohini lɨkutoho. Oˈo,
sekwo nomˈne aˈamu somo sɨmeho neˈnjo uyo soˈno syoho
yokumpohnˈnyo fiyɨmno.
23 Sekwoe songo humayo yahinoso songofoho. Oso songo
humalofo hiso senɨngkwohwoˈyaˈu mtaˈangoˈmaho. Oˈo,
Anɨtu engolopohamo songo humaso sohumtaˈangofoho.
Nanɨngkwohwo yaˈu siko nakumo songo humayo
nejapɨwoˈnɨngkisiyoso moiˈwo umoˈnɨmontonoho. Olo
nomˈne songo humayo songo loso Anɨtuye hungkuno ne
mtaˈangofoho. Kɨlais Anɨtuye hungkuno sohwo songo neˈno
humayoˈneso hwapɨngo hweho.
24 Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa
ole mtɨˈmokumentohofi,
Nakwo hwe moyaˈmi olo hwaho lopo humalohwone hnˈnwi
hoja paˈnyoˈnwoho.
Yoˈmayo yofe engo, ou, hoˈyango engo mentaneso hoja
paˈnyoso sɨlɨfiyo lonto yofoho iwoˈnɨngkisofoho.
25 I osoˈno nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno engolopo-
hamo neˈno nowentɨhwonefoho.
Ose lɨmentohofofoho. Oso hungkuno wopɨngo hiso hofɨko
sekuneˈno selɨmentohofofoho.

2

*Nakwoe Hwe Engo Jisas sohwo kako engkwosaho fom-
pokumo miyoˈnjo neˈno wontnnawoˈnɨngkiso paˈnyo hweho.*

1 Sekwo yo'mayo yahino wonyoso foho'naopmno.
Hwasyo hungkuno so'nji hungkuno mango'nohinojo so'nji
foho'naopmno. A'amu ho'yango engo'njo somne'no sɨmeho
tohino semnyoso foho'naopmno. U nom'ne a'amu somne'no
sitofo ujoso foho'naopmno.
2 Nakwo huno nayohoho. Mehomi we'eso hofɨko amno
wonantɨfi humotaho'nohini lɨwo'nɨngkohofofoho. Oso
pa'nyoso sekwo Anɨtuye hungkuno ne somne'no humotaho
filɨmno. Oso hungkuno hiso sekwoe huyo'mangomnefoho.
Oso hungkuno amno pa'nyoso sɨkuno huhwo huhwi
nonɨngkuji yokumpohn'nyo nɨto'nɨngkuji Anɨtu'nji
wopɨngo wohumantɨfeho.
3 Anɨtu kakoe yahino wopɨngo setɨhwamaso so'no sekwo
inɨngkawentɨfi oso homo somne'no huno syafɨsyontɨfi oso
yahino me'wampe'njofoho lalokwofo.
4 Sekwo Jisas Kɨlais songo ne'no humawo'nɨngkiso
sohumo u'mapmno. Kako engkwosaho fompokumo
miyo'njo engolopohamo ne'no wontnnawowo'nɨngkiso
pa'nyo hweho. A'amu hwahoponjoso hofɨko oso
engkwosahoso nakwolaho lontɨfi wae yao'mentohofofoho.
I oso engkwosaho homo somo Anɨtu kako nohwosopento
yofe engo mulɨmentisofoho.
5 Sekwo hoku ango yokino fompokumo miyo'njo ne'no
wontnnawowo'nɨngkiso pa'nyo soku Jisas Kɨlaisɨmo
nu'mafɨkujo'no Jisas kakoe ango ne wasemokumontonoho.
Oso ango homo somo kakoe Towahuno wohumamontonoho.
Osopo sekwo kakoe syoho ulohofiyo imo'nɨngkuji
Anɨtumne'no yo'mayo syohoso ikujo'no Anɨtuye sɨmeho
wopɨngo umokumno. Oso'no nakwo Jisas Kɨlaisɨmne'no
yo'mayo syoho yasoso'no Anɨtu kakoe sɨmeho wopɨngo
umo'nɨmontonoho.
6 A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa
Jisasɨmne'no ole mtɨ'mokumentohofi,
Upa'nɨmno. Ngko ango yokino hopi'nonohino
somo yokumpohn'nyo itofomokosyohumayo'ne
engkwosaho wopɨngo wonyoangkafo anga'nohino
sohumo uhwosopo'mentohefoho.
I oso engkwosaho hiso ngko pone songo Saiyon sopo won-
jahumentohefoho.
I a'amu hofɨko oso engkwosaho wonjahumentohe sohumo
hofɨko sɨmeho hi'ntnnono uyɨkuji hofɨko kakine'no
wonɨmango munonehoho.
Ose mtɨ'mokumentohofofoho.
7 A'amu Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofo
somo oso engkwosaho Kɨlais sohwo kako hofɨkimo
hofiyo ufo'ma'montonoho. I a'amu kakimo sɨmeho

hiˈntnnono muyoˈnjo somo kako mufoˈmanehoho. Ole
mtɨˈmokumentohofi,
Olo sojo engkwosaho paˈnyo aˈamu ango injuwoˈnɨngkohofo
sohwa nakwolaho lontɨfi syoho iyo sohwa hofɨko wae
yaoˈmentohofo loso
olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofoˈne
hwapɨngo imoˈnɨngkohoho.
Ose mtɨˈmokumentohofofoho.
8 I nomˈnepo aˈamu sɨmeho hiˈntnnono muyoˈnjo
somneˈno hofɨko ole mtɨˈmokumentohofi,
Oso engkwosaho hoˈnaoˈmentohofo sohumo aˈamu hofɨko
entofomafɨkuji wopɨwesyantɨfeho.
Ose mtɨˈmokumentohofofoho. Aˈamu hofɨko Anɨtuye
hungkunomo hwotoho fewoˈnɨngkohofoso hofɨko
oso hungkuno homo somo entofomafɨkuji hofɨko
wopɨwesyantɨfeho. Anɨtu kako oso yahino hiso iˈmofapone
soˈno huno uyɨmentisoso ne imoˈnementisofoho.

Nakwo hwe moyaˈmi Anɨtuye temtitofoˈnwoho.

9 Sekwo sokumo Anɨtu kakineˈno sehwosopoˈmentiso
soˈno sekwo kakoe aˈamu ne imoˈnɨmentohofofoho.
Sekwoe Hwe Engo nemokosyohumayo sohwoe syoho
ulohofiyo kuyoho. Osoˈno Anɨtu kako sekumo honɨngkano
wonyo ane imoˈnyoˈne sehwosopoˈmentiso kuyoho.
Sekwo Anɨtuye aˈamu ne sokumo kako sekumo
wopɨngo selohofiwoˈnɨngkiso soˈno nomˈne aˈamu somo
filutɨhwamno. Ole nakumo naloho'mento, Sɨmoˈmo
sekwo sɨkwoˈmjohoˈmo nohumentanɨngkofi kako kakoe
pomponaho wopɨngopo mesehumajɨˈmentisofoho.
10 Sɨmoˈmo sekwo aˈamu sikinjo paˈnyo humamotofo-
foho. I olohonta sekwo Anɨtuye temtitofo neku humalofo.
Hohonta Anɨtu kako sekuneˈno hitoho uloˈmentiso soˈno
sekwo huno maseyo kuyoho. I olohonta kako sekumo
wopɨngo seloho'mentiso soˈno huno seyahonɨngki sekwo
sɨmeho neˈnjo uyalokwofo.

Nakwo Anɨtuye syoho ulohofiyo umoˈnano.

11 Nje aˈamu soku sekwo olo hwaho lopo kihnˈnawoˈnnyo
kuyoho. Sekwoe hwaho neso olopo mauyoho. Aho-
momo weho. Osoˈno ngko olo hungkunolo waselɨmonneˈno
yohono. Sekwo yoˈmayo hwahoponjo yahino soˈnji sekwoe
yoˈmayo wonyoso sɨmeho umo lonte soˈntnneˈno hohujo
fikinjaopmno. Oso yahino wonyo sohwo kako nakwoe
huyoˈmango nonto wonyo namokonoho lɨkuji hohujo fikin-
jaopmno.
12 Sekwo aˈamu Anɨtuye hungkunomo
inɨngkawowoˈnɨngkohofo soku sekwo aˈamu Anɨtuye

hungkunomo hwotoho fewoˈnɨngkohofo soˈnji ajwopo
nohumafɨkuji sekwo honɨngkano wonyo ane hano ntoˈno
fɨwanɨmno. Sekwo aˈamu Anɨtuye honɨngkanomo
inɨngkawowoˈnɨngkohofo soˈno hofɨko sekumo sitofo
selɨwoˈnɨngkohofo oso aˈamuso hofɨko ikinjaofontɨfi sekwoe
syoho wopɨngo somo sehonontɨfi oso sɨkuno Anɨtu kako
hungkuno ikwolofoˈne poso sohonta hofɨko Anɨtu kakoe
yofe nohoˈnomapitnnefoho.
13 Sekwo Anɨtumneˈno huno ntoˈno syafɨsyɨkujɨˈmanji
olo hwaho loponjo hwe engo yofe hwofiloˈnnyo sohwo
hwaho lopo sekumo semokosyohumawoˈnɨngkiso sohwoe
hungkunomo tɨfi finɨngkamno. Anɨtu kako sekumo
hofɨkoe sɨfɨlakuˈnyoˈmo sehumajɨˈmentiso soˈno sekwo
kakoe hungkuno somo haloho popmno.
14 Oso hwe yofe engo hwofiloˈnnyo huhwo sohwamo
nomˈne aˈamu yofe engoˈnjo sohwamo enjwaˈmo humalofo.
Oso huhwafe hungkunomo tɨfi finɨngkamno. Hwe yofe
engoˈnjo sohwa hofɨko hofɨkoe syoho ulohofiyo sohwa
hofɨko aˈamufe yahino wonyo somneˈno tohino uyoˈne
uhwajɨkuji nomˈne aˈamuso hofɨko hwe engo sohwoe
hungkunomo haloho pewoˈnɨngkohofo osohwafe yofeso
wohoˈnomantɨfeho.
15 Anɨtu kako olo soˈno umoˈnɨngkohoho. Sekwoe yahino
wopɨngoˈnohini yahonɨngkuji aˈamu hofɨko Anɨtuye syoho
wopɨngo somneˈno sitofo lɨwoˈnɨngkohofo sofe huno wonyo
syafɨsyɨwoˈnɨngkohofo somo sekwoe yahino wopɨngoso
hofɨkoe mangomo mampiˈnyo umokumontonoho.
16 Sekwo oso honɨngkano hungkuno Mouses
sejapmmentiso somtaˈni Anɨtu isɨhutofosemaˈmentisofoho.
I osoˈno sekwo honɨngkano wonyoso nɨhuˈno mifitnnehofo.
Sekwo ole lɨkutoho. Ngko Anɨtuye aˈamu ne nto
imoˈnɨmaleno. Osoˈno ngko honɨngkano wonyo iˈmeso
tohino momaˈmnehono. Ose lɨkutoho. Oˈo, sekwo oso
yoˈmayo hungkuno homo somo hohujo ikinjaofɨkuji sekwo
Anɨtuye syoho osoˈnohini ulohofiyɨmno.
17 Sekwo nomˈne aˈamufe yofeso monje isyɨkutoho. Oˈo,
sekwo hofɨkoe yofeso fohoˈnomapmno. I Anɨtuye aˈamu
ne somneˈno sɨmeho uyɨkuji hofɨkimo wopɨngoˈnohini ulo-
hopmno. Sekwo Anɨtuye hungkunomo haloho pekuji kakoe
yofe fohoˈnomapmno. Hwe yofe engo hwaho mokosyohu-
mayo huhwoe yofeso fohoˈnomapmno.

Jisas Kɨlaisɨye hwotohomo inɨmokohoˈnawehwasi tohino womano.

18 Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwo sekwoe hwe
engo nosemokosyohumawoˈnɨngkohofo sofe hungkunomo

haloho popmno. Hofɨkoe hungkuno homo somo haloho
pekuji hungkuno homo somo sekwo enjwaˈmo fosyohu-
mamno. Hwe engo wopɨngo selohofɨwoˈnɨngkohofo som-
nohinɨˈmaho. Oˈo, hwe engo wonyo selohofɨwoˈnɨngkiso
sohwoe hungkunomo enjwaˈmo fosyohumamno.
19 Sekwo Anɨtuneˈno honɨngkano wopɨngoˈnohini
ikujoˈno sekwoe hwe engo nosemokosyohu-
mawoˈnɨngkohofoso hofɨko tohino siki sejapɨkujoˈno sekwo
Anɨtumneˈno yokumpohˈnyo neˈno lohofɨkujoˈno Anɨtu
kakoe sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmontonoho.
20 Sekwo honɨngkano wonyo imofɨkujoˈno hofɨko tohino
sejapɨkujoˈno sekwo tɨmoˈnohini uhwontohumentanɨngkuji
Anɨtu kako sekuneˈno hitoho mulofeˈnjo umontonoho. I
osoˈno sekwo honɨngkano wonyo ane wopɨngoˈnohini yon-
tanɨngkuji hofɨko sekumo tohino siki sejapɨkujoˈno sekwo
tɨmoˈnohini uhwontohumentanɨngkuji Anɨtu kako sekumo
wopɨngo waseloho'montonoho.
21 Hwapɨngoso oso tohino siki mayo yahino homo
somo inɨngkayoˈne Anɨtu kako sehwosopoˈmentisofoho.
Kɨlais kako sekwoe wonyomneˈno tohino maˈmentiso
sohonta kako tohino siki mayoˈne yahinoso hofiyoˈno
setɨhwamentisofoho. Kakoe hwotohomo finɨngkamno.
22 Jisas kako honɨngkano wonyoso nɨhuˈno mimmen-
tisofoho. Kakoe mango mtaˈni hwasyo hungkunoso
mahoˈnɨmmentisofoho.
23 Hofɨko kakimo sɨfajo ko ulahonɨngkofi kako
hofɨkimo sɨfajo aku mulɨmmentisofoho. Hofɨko tohino
ko uyahonɨngkofi kako ole mujofoho. Hwangku
ngko tohino mɨkunɨmposo wosejapmmonnoho. Ose
mujofoho. Oˈo, Jisas kako Anɨtu aˈamufe yahino
somneˈno yano ntoˈno ulofɨwoˈnɨngkiso sohwoe ahomo
yoˈmayo hiso hoˈnahinonto kako Anɨtu ufoˈmayoˈne
hontohumamentisofoho.
24 Jisas kako kakoe aˈapaho wopɨngo somo
nakwoe wonyo hungkunoso kotosahonɨngki kako iyo
hwojiyafɨkuˈnnyo somo peˈnɨmentisofoho. Oso hopo sopo
nopeˈnonto oso yahino wonyo nakumo yokumpohˈnyo
nemokosyohumamojo somtaˈni wopɨngomnohini
unɨngkowantanoho. Jisas nakwoe wonyomneˈno tohino
mɨkunɨmposo maˈmentiso soˈno kako sekumo wopɨngo
semokumentisofoho.
25 Hohonta sekwo yahu *sipsip* paˈnyo honɨngkano
hwasyomo uhwosopentɨfi weˈmo imoˈnaofamentohofofoho.
I olohonta Kɨlais sekwoe huyoˈmango semokosyohu-
mawoˈnɨngkiso sohwo kako asomo nosetɨmahonɨngki
sekwo kakimo yahu *sipsip* paˈnyo soku inɨngkowalokwofo.

3

Hwe moya'misiyoswafe hungkunofoho.

1 A'amu nom'ni hwamne'no syoho ulo-
hofiyɨwo'nɨngkohofo sohwa kakwo'yohumo enjwa'mo
humawo'nɨngkohofo oso pa'nyoso sekwo moya'mi
hwehwanjo sofasi sekwoe hwehwafe hungkunomo
enjwa'mo fosyohumamno. I hwehwo huhwo sohwa
hofɨko Anɨtuye hungkunomo tɨfi minɨngkayo'njo ikujo'no
sekwo hofɨkimo hungkuno pi'nɨngo lutɨhwafɨkutoho.
O'o, hofɨko sekwoe yahino wopɨngo somo sehonɨngkuji
wopɨngofoho hnnɨngkuji hofɨko huhwa sekwoe Anɨtumo
tɨfi wosenɨngkapɨfe.
2 Sekwoe hwehwo sohwa ole wolantɨfeho, Nje ape kako
Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkisosi kako
yahino wopɨngo'nohini yontesi nje hungkunomo haloho
nɨpewo'nɨngkisiyoho. Oso'no ngko huhwo'ni Anɨtuye
hungkunomo tɨfi unɨngkamo. Hofɨko sekwoe honɨngkano
wopɨngo somo sehonɨngkuji ose wohnnantɨfeho.
3 Moya'mi sofasi sekwo sekwoe a'apaho somne'no
a'amuso wonahonɨfe lɨkuji wokoso yo'mayo yo'mayo
manji'mofo songo oso ikuji mijiyomjo oso yo'mayo so'no
huno pi'nɨngo syafɨhu'nɨngkutoho.
4 O'o, sekwoe sɨmeho ajwomo'mo oso wokoso
wonyoangkafoso fotofahinɨmno. Oso sɨmehomjo
wokoso hiso olenoho. Sekwo nom'ne a'amu somne'no
yoka hungkuno sɨmeho tohino masemnyo'njo sekwoe
sɨmeho wopɨngo'nji fosyohumamno. Oso wokoso hiso
muyonɨmofe'njo ne'no foto'naweho. Oso wokoso homo
somo Anɨtu kako nokohonɨngkuhwosi kakoe sɨmeho
wopɨngo umo'nɨmontonoho.
5 Hohonta moya'mi sofa hofɨko Anɨtumo sɨmeho
hi'ntnnono umotofo sofa hofɨko oso sɨmeho'mjo
wokoso hiso foto'nɨmentohofofoho. Oso wokoso hiso
nofoto'nontɨfi hofɨkoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo
humamentohofofoho.
6 Apɨlohamɨye ape Sola, kako ose imojiyoho. Sola kako
Apɨlohamɨye hungkunomo tɨfi inɨngkawento nje hwe engo
hwosoho ulɨmentisofoho. U sekwo oso Solafe yahino somo
tɨfi inɨngkafijo'manji sekwo yo'mayo hungkuno sekwoe
hwehwo sohwa selɨfijo so'no iyoho masenonehoho. Oso'no
sekwo Solafe mehomi umo'nantɨfeho.
7 Sekwo hwe ape'njo sohwasi sekwo huno wopɨngo
tɨpemafɨkuji sekwoe ape sofanji hofiyo'no fosyohumamno.
Sekwoe yokumpohn'nyo sekwoe moya'mi sofafe
yokumpohn'nyo somo yakolo'nnyo hwasoho. Oso'no

sekwo hofɨkineˈno syafɨsyɨkuji ufoˈmapmno. Oso hwoyaˈmi hofo sofamo Anɨtu kako hofɨkimo wopɨngo uloho'mentiso soˈno hofɨko sekwoˈnji songo neˈno humantokutnnefoho. U sekwo oso hwoyaˈmi sofamo wopɨngo ulohofɨkujoˈno sekwo Anɨtumo yoˈmayo soˈno jomo ujoso yoˈmayo wonyoso sekwoe mampaho Anɨtumo jomo ujo somo masehoholofonehoho. Oˈo, kako wosepaˈnɨmontonoho.

Nakwo sɨmeho afa inɨngkohwasi wohumano.

8 Olo hungkuno losojwaofoneso ngko sekwo aˈamu hopiˈnonohinokuneˈno waselɨmonneˈno yohono. Sekwo sɨmeho afa inɨngkuji nomˈne aˈamu somo sɨmeho uyɨmno. Sekwo senɨngkwaˈwehwosamneˈno hitoho selofɨwoˈnɨngkiso paˈnyoso sekwo aˈamu hopiˈnonohino somneˈno hitoho selofɨhwosoˈno wopɨngo ulohopmno. Yokumpohnˈnyo yahinoso fohoˈnaopmno.

9 U, aˈamu sekumo wonyo selohofɨkujoˈno u sekwo hofɨkimo aku uyoˈeno. Hofɨko sitofo selɨkujoˈno sekwo sitofo aku nulɨkutoho. Oˈo, sekwo Mpohumo oso aˈamu homo somo sɨmeho pompengo umofoˈne isamoyoka ulɨmno. Sekwo ose ikujoˈno Anɨtu kako wopɨngo waseloho'montonoho.

10 Aˈamu fihwo kako Anɨtuye hungkuno fehohnjo mtɨˈmokumentiso sohwo ole mtɨˈmokumento,
U aˈamu kako ngko sɨmeho wopɨngoˈnji wohumamo lɨhwosɨˈmanji kako hungkuno wonyoˈnji hwasyo hungkunoˈnji malonehoho.
11 Kako yahino wonyo somo hohujo ikinjaofɨhwosi kako yahino wopɨngoˈnohini uyono.
Kako sɨmeho pompenjiyo soˈno syoho ihwosi oso yahino wopɨngo hiso notɨpemahwosi oso yahino homo somo tɨfi unɨngkaweno.
12 Anɨtu kako kakoe aˈamu yahino wopɨngoˈnjo somo uhwonɨwoˈnɨngkisofoho.
Oseso Anɨtu kako sɨkuno engolopohamo hofɨko jomo ulɨwoˈnɨngkohofo somo haloho pewoˈnɨngkiso hweho.
Oseso Anɨtu kako aˈamu hofɨko wonyo iwoˈnɨngkohofo somo uhwonono kako hofɨkineˈno sɨmeho tohino umnɨngkuhwosoˈno kako tohino uyoˈne hweho.
Ose mtɨˈmokumentisofoho.

Nakwoe yahino wopɨngo iwoˈnɨngkuhwone somneˈno tohino mayoso wopɨngofoho.

13 U sekwo honɨngkano wopɨngomo wowano lɨkuji yokumpohnˈnyo yohoˈnɨfijoso wonyo tɨhwo wasemokumontolo. Oˈo, awonoho.

14 I oso'no sekwoe yahino wopɨngo somne'no tohino
mafɨkuji u sekwo sɨmonyo engo fiyɨmno. I oso'no
sekwo sekwoe yahino wopɨngo somo inɨngkowentanɨngkuji
hofɨko nosehonɨngkuji hofɨkoe yahino wonyo so'nji sekumo
iyoho wesemofano lɨkuji selohofɨkujo'no sekwo iyoho
senɨngkuhwoloho. Huno pi'nɨngo seyɨhwoloho.
15 O'o, awonoho. I Kɨlais kako jɨje Hwe Engo imokohojo'no
kako'nohini wokumokosyohumano. I oso'no a'amu hofɨko
sekumo ole woselohonantɨfeho. Sekwo yo'mayo wopɨngoso
womano lontɨfi hontohumalofoso peho'neto. Ose selo-
honɨngkujo'no sekwo hofɨkimo hungkuno asomo komo'no
ujo'neso sekwo nto'no fesyohumamno. Hungkuno hiso
hofɨkimo hofiyo'no fɨlutɨhwamno. Sekwo hofɨkoe hunomo
monje isyɨkutoho.
16 U sekwo yo'mayo iwo'nɨngkohofo so'no sekwoe sɨmeho
sohwo wonyo hwosoho makijo'njo yoso'manji a'amuso
hofɨko sekwo Kɨlaisɨmo inɨngkowalokwofo so'no sitofo
selɨkujo'no hwangku sohonta hofɨko hwasyo hungkuno sejo
so'no wonɨmango engo unɨmontonoho.
17 U nakwoe yahino wopɨngo iwo'nɨngkuhwone somne'no
Anɨtu ole lososo tohino womapɨfe lososo tohino mayoso
wopɨngofoho. U yo'mayo yahino wonyo somne'no nakwo
tohino manoho lɨhwasi miyanehwono. Oso hiso nɨhu'no
wonyofoho.

Kɨlais kako nakwoe wonyo wae yaofo'ne pe'nɨmentisofoho.

18 I nakwoe Hwe Engo Kɨlais kako wonyo nɨhu'no ane
sohwo kako Anɨtuye pone'no upenemotasɨmo lonto nakwoe
wonyo'mne'no sɨkuno anga'nohino somo tohino manto
poyo pe'nɨmentisofoho. Hwe wopɨngo'nohini sohwo nakwo
wonyo hn'nɨmo nayohope sohwo pe'nɨngkahonɨngki kakoe
huyo'mango sohwo apa'no songo lɨkafonto kako songo
humaho.
19 Kako nope'nonto kakoe huyo'mangoso tɨkanomo
nowento kako a'amu poyo nto pe'nɨmentohofo osomo
kakoe hungkuno wopɨngo lutɨhwamentisofoho.
20 Oso a'amu hiso hofɨko Nɨwa nohumentanɨngki
hofɨko Anɨtuye hungkunomo hwotoho hmmotofofoho.
Oso'no Anɨtu kako hofɨkoe yahino wonyo somne'no
tohino komo'no umentiso'maho. O'o, Anɨtu kako hofɨko
hofɨkoe honɨngkano wonyoso noho'naofɨkuji ngkimo
sɨmeho wontopantɨfitɨkenonto hontohumamentisofoho.
Oso hohosohonta Nɨwa kako yofayokino nomtɨ'mokonto
oso yofayokino homo somo a'amu aho fehohnjo hopi'nono
nom'ne mta'ni hufa'u sɨhune'nohini humamentohofofoho.

An+tu mijopo mta'ni songo nohumentan+ngkofi asomo ut+ma'mentisofoho. Mijomo mape'n+mmentohofofoho.
21 Oso mijo hiso mijo kiyomayo huyo'mango pa'nyofoho. N+wa'montohwamo An+tu mijo mta'ni songo nohumentan+ngkofi asomo ut+ma'mentisofoho. Oso mijo kiyomayo yahinoso a'apahomjo kiho wonyoso wae yaofo'ne'maho. O'o, An+tu kako nakwoe s+meho mo'mo wonyo wae yao'mentiso so'no ut+hwayo'nefoho. Mijo kiyomayo yahino neso olenoho. K+ko ngkimo mijo wokiyon+map+fe lohoji u k+ko Mpohwo An+tumo ole uso, Jisas kako poyo pe'nonto apa'no songo l+ka'mentiso so'no ngko a'amu songo pa'nyo j+je hon+ngkano wop+ngomo nto'no un+ngkamo. Ose uso. Mijo kiyomayo yahino neso osohifoho.
22 Jisas kako ahwomomno s+mentisoso osopo nosonto kan+ngkwohwo An+tuye aho anga sohohnta'ni humaho. A'amu ahwomomjo hopi'nonohino so'nji yofe engo'njo so'nji yo'mayo yo'mayo yokumpohn'nyo so'nji Jisas kakimo enjwa'mo weho.

4

Nakwo hwahoponjo yahinoso noho'naof+hwasi K+lais+mne'no tohino womano.
1 K+lais kako nakwo'nji olo hwaho lopo nohumentani kako nakwoe wonyomne'no tohino ma'mentisofoho. I oso'no nakwo yokumpohn'nyo ito'n+ngkuhwasi K+lais kako ma'mentiso hopa nakwo tohino womano. U a'amu fihwo kako An+tuye hon+ngkanomo ito'nohino in+ngkawento yahino wonyo somne'no n+hu'no ngkilaho ne'no lonteso'no nom'ne a'amu hof+ko kakimo tohino uy+wo'n+ngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako hon+ngkano wonyo somo n+hu'nahone hohujo nto ikinjao'maho. Hon+ngkano wonyo hiso oso hwe sohumo apa'no momokosyohumanehoho.
2 Oseso sekwo olo hwaho lopo nohumaf+kuji yo'mayo wonyo sekwoe s+meho umo lonto a'amu yonte hopa somo in+ngkakutoho. O'o, sekwo yo'mayo yahino An+tu kakoe s+meho wop+ngo umokiyo'ne somnohini fiy+mno.
3 A'amu An+tuye hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkohofo sofe yahino pa'nyoso sekwo hohonta imotofofoho. Hof+koe yahino hiso olenoho. Apohufo, yo'mayo wonyo somne'no s+meho fefoyo, mijo yokumpohn'nyo nont+fi nilohofo, wosopayo engo ne'no n+wo'nont+fi siki humawo'nyo, mijo yokumpohn'nyo ne'no n+wo'nont+fi fon+fonyo yahino yont+fi An+tuye hungkunomo hwotoho fewo'nyo, hwahoponjo an+tu hwasyo hwoso sohumo hwomtame

ulohofontɨfi kakoe yofe hoˈnomayo oso yoˈmayo yahino
wonyo hisoˈno sekwo hi semoˈnɨngkahonɨngki imotofofoho.
4 Olohonta sekwo oso yahino wonyo somneˈno hohujo ik-
injaofontɨfi oso yahino wonyo homo somo sekwo hofɨkoˈnji
apaˈno miyalokuyohofo. Osoˈno hofɨko nosehononti fi yomo
yontɨfi sitofo selalokwofo.
5 Hwangku sohonta Anɨtu oso aˈamu hisomo hofɨkoe
yahino wonyo homo somneˈno hungkuno ikwolofoˈne ho-
hwafo sopo humafɨkuji osopo Anɨtuˈnji hofɨkoe hungkunoso
ikwolopitnnefoho. Anɨtu kako oso aˈamu songo humalo-
hwone hnˈnnonji poyo peˈnɨmentohofo sofe yahino wonyo
somneˈno yano ilofonehwajiyoˈneso ntoˈno esyohumaho.
6 Hohonta Kɨlais kako aˈamu poyo nto peˈnɨmentohofo
sofepono nowento kakoe hungkuno wopɨngoso
uyɨmentisofoho. Oso aˈamu hiso hofɨko nakwoe hwaho
lopo nohumantɨfi honɨngkano wonyo somo inɨngkawentɨfi
aˈamu hopiˈnonohinoso peˈnɨwoˈnɨngkohofo hopaso
peˈnɨmentohofofoho. Kɨlais aˈamu homo somo uˈmanto
hofɨkoe huyoˈmango Anɨtuˈnji humafitnneˈento kakoe
hungkuno wopɨngoso ulɨmentisofoho.

*Syoho ulohofiyo wopɨngo sohwo Anɨtuye pompenjiyoso
yano ulofiyonefoho.*

7 Olo hwaho loponjo yoˈmayo hopiˈnonohinoso
moiˈwo umoˈnɨmonto yalofoho. Osoˈno sekwo yoˈmayo
wonyo somo monje yasyɨkuji huno ntoˈno syafɨsyɨkuji
ehohosasesyɨhwosoˈno sekwo yoˈmayo soˈno Mpohumo
jomo ulɨwoˈnɨngkuno.
8 Osoˈno nakwo olohonta nohumentanɨngkuhwoni yahino
angaˈnohino nomˈne somo yakoloˈnnyoso olenoho. Aˈamu
nomˈne somneˈno huno syafɨsyɨkuji sɨmeho uyɨmno. Sekwo
sɨmeho uyɨkujoˈno hofɨkoe yahino wonyoso sekumo selo-
hofɨkujoˈnoˈmanji oso wonyo homo somo sekwo sekwoe
hohujopo mehoˈnaopmno.
9 Aˈamu nomˈneso hofɨko sekumo seˈmafɨkujoˈno sekwo
hofɨkimo hofiyo ulohopmno. Oso syoho nomˈne aˈamu somo
wopɨngo ulohofo soˈno iyoho senɨngkuhwaloho. oˈo, sɨmeho
wopɨngoˈnjo fiyɨmno.
10 Sekwo aˈamu angaˈno angaˈnohino sokumo Anɨtu
kako syoho wopɨngoso sejapmmentisofoho. Osoˈno sekwo
Anɨtuye yokumpohnˈnyoso nomafɨkuji nomˈne aˈamu somo
ufoˈmapmno. Sekwo ose ikujoˈno Anɨtuye syoho ulo-
hofiyo wopɨngo soku sekwo Anɨtuye yahino wopɨngoso yano
ulofiyalokwofo.
11 Hwe fihumo Anɨtu kakoe hungkuno lutɨhwayoˈne
syoho uyo soˈmanji kako wolutɨhwano. Anɨtu kako aˈamu

nomˈnehumo aˈamumo foˈmayoˈne syoho uyosoˈmanji Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyoˈnji oso hwe huhwo sohwo kako hofiyo ufoˈmano. Sekwo ose ikujoˈno aˈamu hofɨko nosehonɨngkuji ole wolantɨfeho, Jisas Kɨlaisɨye aˈamuso wopɨngoˈnohini iwoˈnɨngkohofofoho. Ose lɨkuji hofɨko Anɨtuye yofe engo wohoˈnomantɨfeho. Kakoe yofe engo soˈnji kakoe yokumpohnˈnyo soˈnji neˈno nowentɨhwonefoho.

Hofɨko Kɨlaisɨmo wonyo uloho'mtohofo hopaso nakumo wonyo oseˈnohini wonelohofantɨfeho.

12 Nje aˈamu soku yoˈmayo tango toho paˈnyoso sekumo wosemaˈmonteˈno yalofoho. Sekwo nomˈne tango neˈmakwoho lɨkuji yomo ikutoho. Oˈo, yokumpohnˈnyo fosyohumamno.

13 Yoˈmayo tango seˈmalokunjo soˈno sekwo sɨmonyo fiyɨmno. Hwapɨngoso oso wonyo sekumo selohofalokwofoso Kɨlais huhumo uloho'mentohofofoho. Osoˈno Kɨlais kako asomo poso sohonta kakoe yofe engoˈnji kakoe yokumpohnˈnyo soˈnji utɨhwaˈnyopo iˈmofapɨhwosoˈno sekwo sɨmonyo engo ikuji sɨmeho wopɨngoˈnji wohumantɨfeho.

14 Sekwo Jisas Kɨlaisɨye yofe aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumalofo soˈno aˈamu nomˈneso hofɨko sekumo sitofo selɨkujoˈnoˈmanji sekwo sɨmonyo engo fiyɨmno. Hwapɨngoso Anɨtuye Towahuno yokumpohnˈnyo hwofiloˈnnyo sohwo sekwoˈnji humaho.

15 Aˈamu fihwo kako sekwoˈnjo ajwo somo humaso sohwo kako aˈamu fonjasiyo, yoˈmayo yoˈmayo hufo, yoˈmayo yahino wonyo iyo, aˈamufe fosyohumayo somo wonyo imokiyo, oso aˈamu huhwo sohwo kako sekwoˈnji mohumanehoho. Oˈo, oso yahino wonyo hopiˈnono sekwoˈnjopo wojo soˈno tohino malokwofo soˈno nakwo mupoˈnanehwono. Oˈo, sekwo oso yahino wonyo somneˈno nɨhuˈno ikutoho.

16 U hwe fihwo kako Jisas Kɨlaisɨye yofe soˈno kako tohino tɨpemasoˈmanji wonɨmango munonehoho. Oˈo, awonoho. U sekwo aˈamu Kɨlais weˈe imoˈnɨmentohofo soˈno sekwo kakineˈno isamoyoka ulɨkuji Anɨtu kakoe yofe fohoˈnomapmno.

17 Oso sɨkuno aˈamufe yahino somneˈno tohino mayoso nto iˈmofapohoho. Nakwo Anɨtuye mehomi ne hnˈnɨmo tohinoso kakiˈno woneˈmaˈmontonoho. I nakumo oso tohino hiso sɨmoˈmo neˈmasoˈmanji aˈamu Anɨtuye hungkunomo haloho mapewoˈnɨngkiyohofoso Anɨtu kako tɨfi noˈmo tohino mɨkunɨmposo uyonefoho.

18 A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa
ole mt+'mokumentohofi,
A'amu An+tuye hungkunomne'no wop+ngo'nohino
y+wo'n+ngkiso sohwo kako An+tu'nji engolopohamo
wonyoangkafopo humayo'ne oso hwe sohwo
ito'no fosyohumayo'ne olohonta yo'mayo tohinoso
malofoho.
I ose'manji a'amu An+tuye hungkunomo hwotoho
fewo'n+ngkohofoso t+fi no'mo peho tohino
mapitnneto.
Ose mt+'mokumentohofofoho.
19 An+tu kako a'amu fihumo tango u'mano loso'manji oso
a'amu huhwo sohwo kako hon+ngkano wop+ngo'nohini
ihwosi kako An+tu kakimo umt+'mokumentisoso oso
hwoe ahomo wohumano. An+tu kako sekumo asomo
woset+ma'monnoho sel+mentiso so'no syaf+sy+kuji hunoso
ole waseyono. An+tu kako hungkuno sel+mentisoso ne
umo'n+montonoho. Huno ose waseyono.

5

Sekwo hwe engo sohwasi An+tuye yahu sipsip somo nto'no mokosyohumamno.

1 Sekwo hwe engo sohwasimo, ngko hungkuno ole
wasel+mne'no yohono. Ngko huhwo'ni hwe engo
hwo'nyoho. Oseso ngko nje t+mo so'nji K+lais kako tohino
engo nomanto pe'n+ngkahon+ngki uhwon+mentohefoho.
Jisas K+lais asomo poso sohonta yo'mayo wonyoangkafo
ne'masoso ngko huhwo'nnonji womantanoho. Oseso
ngko olo syoho loso sekwo hwe engo sohwasiye ahopo
wohu'meesehumonne'no yohono.
2 Sekwo An+tuye a'amu ne yahu *sipsip* pa'nyoso hof+ko
sekwoe ahomo humalofo somo nto'no mokosyohumamno.
Olo syoho An+tu kako sejapmmaso loso'no sekwo s+meho
semo'n+ngkuhwoso'no hofiyo'no fiy+mno. Olo syoho hiloso
sekwo hamniyoho mayo'ne'nohini ikutoho. O'o, sekwo
An+tumne'no syaf+sy+kuji syoho yokumpohn'nyo fiy+mno.
3 Oso a'amu An+tu kako sekwoe ahopo sehumaj+'mentiso
somo sekwo hof+koe hwe engo sohwasi hof+kimo aho
yokumpohn'nyo kemokosyohumaf+kuji yoka ul+kutoho.
O'o, hof+ko sekwoe humayo somo sekwoe syoho wop+ngo
somo sehon+ngkuji hof+ko oso sekwoe yahino wop+ngo
homo somo hof+ko t+fi wosen+ngkopant+feho.
4 Sekwo ose ikujo'ne'manji An+tuye yahu *sipsip* somo
mokosyohumayo kakwo'yohwo ne sohwo oso yahu *sipsip*
somo woma'mo l+hwosi ut+hwa'nyopo asomo poso sohonta

An+tu kako sekumo yo'mayo wonyoangkafoso sejapososo engolopohamo ne'no nowent+hwonefoho.

Nakwoe hunoso nto'no syof+sy+hwasi nakwoe yofeso monje ehin+ngkuhwasi nom'ne a'amu somne'no hwahopo wopowano.

5 Oso'no sekwo hwe songo sohwahnnonji sekwoe hwe engo sohwafe hungkunomo enjwa'mo pahumno. Oso'nji sekwo a'amu hopi'nonohino soku An+tuye a'amu ne somne'no hwahopo pawomno. Ufo'ma'n+mno. An+tuye hungkunoso ole nelalofi, An+tu kako a'amu kakoe hungkunomo hwotoho f+fijo somo kako hof+kimo ilojaof+hwosi ngkilaho ul+montonoho. I oso'no a'amu hof+ko nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawowo'n+ngkohofo somo An+tu kako hof+kimo wop+ngo ulohof+wo'n+ngkiso hweho.

6 Oso'no sekwo sekwoe s+meho sohwo yo'mayo wonyo umo lonto iwo'n+ngkisoso monje feehumno. Monje yasy+kuji sekwo An+tuye aho yokumpohn'nyo somo enjwa'mo fosyohumamno. An+tu kakoe s+kuno j+je yofe woho'nokuma'mo l+hwosi ou, kako j+je yofe ho'nokumayoso hoponoho.

7 Yo'mayo tango sekumo se'masoso sekwo An+tu sekumo hofiyo'no semokosyohumaso sohwoe ahopo foho'nahumno.

8 Sekwo nto'no humaf+kuji Seten sekwoe mango sohune'no i'waho nto'no fiy+mno. Seten kako sikis+wojo pa'nyo sohwo hano ut+hwa'nyopo emoyonto houhouyo engo lonto a'amumo wonyo umokumonto iwo'n+ngkiso hweho.

9 Sekwo An+tumo s+meho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy+kuji yokumpohn'nyo lohof+kuji Seten+mo mjiyohotofapmno. Sekwo huno seyohoho. An+tuye a'amu ango'meemjo humalofoso hof+ko oso tango sekwo malokwofo hopaso malokwofo.

10 An+tu kako wop+ngo nalohof+wo'n+ngkiso sohwo kako sekumo K+lais+'nji ufohi'nyo'ne sehwosopo'mentisofoho. Oso'no sekwo kakoe yofe hwofilo'nnyo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji ho'nomapijoso sekwo songo ne'no nohumantokutnnefoho. Oseso we'enepi sekumo tango se'maso so'no An+tu kako sekumo apa'no wop+ngo wasemokumontonoho. An+tu kako sekumo yokumpohn'nyo lohofo'ne sesofitof+hwoso'no sekwo kako'nji yokumpohn'nyo wolohofant+feho. Ikinji ikinjiyo miyofoho.

11 Oseso An+tu kakoe yokumpohn'nyoso moi'wo mmo'nonehoho. O'o, engolopohamo songo ne'no nowent+hwonefoho. Oso hungkunoso nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

12 Olo hungkuno tɨfo selalokwe upo'nalokwofo loso ngko
Sailasɨmo ulahonɨngko kako mtɨ'mokalofoho. Ngko huno
ole syofɨsyalokweno. Sailas sohwo kako nenɨngkwa'wehwo
ne hweho. Olo iyoswo loso ngko sekwoe huno Anɨtu
kako nakumo wopɨngo nalohofɨwo'nɨngkiso so'no huno
nto'no wosyafɨhupɨfenji semtɨ'mokiyalokweno. Ngko Anɨtu
kakoe yahino so'no huno niyahonɨngki sekumo yoloho selo-
hono. Oso'no sekwo olo hungkuno hiloso nupa'nɨngkuji aho
yokumpohn'nyo fɨkemokosyohumamno.

13 A'amu Mpapilounjo * somo Anɨtu kako
hofɨkimo sekwo'nji kakoe a'amu ne imo'nyo'ne
sehwosopo'mentisofoho. Oso a'amu hiso hofɨko sekumo
nakwoe a'amufo selalokwofo. Nje hwomu Mak huhwo nje
a'amufo selalofoho.

14 Sekwo hopi'nonohino soku sekwo nom'ne a'amu somo
uhwonɨngkuji oso a'amu hiso'nji sekwo aho po'nɨmno.

Sekwo Kɨlaisɨ'nji humalofo. Oso'no sekwoe sɨmehoso
pompenjiyo'nji fosyohumamno. Nje hungkuno osoho-
hweho. Ngko Pita'ni selohono.

---

* **5:13:** Osohonta Pita Mpamilounne'no pahnnɨmo hungkuno Loumne'no lɨmentisofoho. Hwapɨngoso a'amu Mpapilounjoso hofɨkoe yahino hohontajoso imotofofoho.

2 Pita
Olo Iyoswo Tɨfinjo loso Saimoun Pita Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *teti-foua*'nji (34) *teti-et*'nji (38) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolɨkeno olo iyoswo tɨfinjo loso Saimoun Pita mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso a'amu sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofo somnefoho. Olo iyoswo tɨfinjo mtɨ'mokinyo hwapɨngoso olenoho. Oso a'amu Jisasɨmo inɨngkunyo soku sekwo a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwamne'no i'waho fiyɨmno. Pita kako ose ulɨmonto olo iyoswo loso mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso ntɨpo humanto mtɨ'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Saimoun Pita'nyoho. Ngko Jisas Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo sohwo'ni kako'ne hungkuno lɨku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Jisas Kɨlais kako yahino wopɨngo'njo sohwo nakwoe Anɨtuyoho. Kako nakwoe wonyo somjo tohino somta'ni isɨhutofonemayo'ne hweho. Sekwo soku oso hiso'no upa'nontɨfi hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono nakwo uyalokuhwone hopa uyontɨfi Anɨtuye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Olo hungkuno loso sekumne'no mtɨ'mokalokweno.

2 Sekwo Anɨtu'nji nakwoe Hwe Engo Jisasɨ'ntnne'no sekwo sɨkuno huhwo huhwi huno engo fɨtɨpemapmno. Huno engo tɨpemapijoso siko sekumo wopɨngo selohofo-hosɨsi sekwoe sɨmeho wopɨngo engo wasemo'nɨmontonoho.

Anɨtu kako nakwo kakimo ufohi'nyo'ne nah-wosopo'mentisofoho.

3 Anɨtuye yokumpohn'nyoso yo'mayo hopi'nono Anɨtuye yahino wopɨngo somo inɨngkayo'ne nejapmmentisofoho. Nakwo Jisasɨmne'no huno engo tɨpemehwasi yo'mayo ne-japmmentiso so'no huno wonayɨmontonoho. Jisas huhwo sohwo kakoe yofe engo so'nji kakoe yahino ito'nohino so'nji mayo'ne joho nalɨmentisofoho.

4 Kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji Anɨtu kako yo'mayo wopɨngo wonyoangkafo engo nakwo kakoe honɨngkano ito'no inɨngkayo'ne wosejapmmo nalɨmentisoso olohonta kako nakumo nto nejapmmentono. Oso'no olo hwaho

lopo yoˈmayo wonyo nakwoe sɨmeho nelɨkafoso nakumo wonyo wonamokumonto yonte somo nakwo Anɨtuye yokumpohnˈnyoˈnji hwotoho fehwasi nakwo Anɨtuye yahino wopɨngoso womantanoho.

5 Oseso nakwo Anɨtuye honɨngkano itoˈnohino inɨngkayoˈne nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyoso ntoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨhwasi nakwo honɨngkano wopɨngo imoˈnyoˈne syoho yokumpohnˈnyo uyano. Osoˈnohinoso ntoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, osopo nakwo sɨkuno huhwo huhwi Anɨtuneˈno huno engo tɨpemayoˈne huno ntoˈno syofɨsyɨhwasi Anɨtu kako yoˈmayo hofɨko ifitnneˈento imentiso soˈno nakwo huno wonayono.

6 Nakwo osoˈno huno ntoˈno naihwosoˈno osopo nakwoe aˈapaho wonyoˈne syofɨsyasoso hwotoho wofeeno. Nakwo yoˈmayo wonyoso hwotoho monje fesyɨhwasi yoˈmayo tango neˈmahwosoˈno nakwo yokumpohnˈnyo wolohofano. Nakwo yokumpohnˈnyo lohofɨhwasoˈno nakwo Anɨtuye yahino hopa uyano.

7 Ose ihwasoˈno ou osopo nakwo nomˈne aˈamu somo nakwoe aˈamu kuyoho ulano. Ose ulɨhwasi hofiyo ufoˈmano. Hofiyo ufoˈmehwasi nakwo sɨmeho nehopi unano.

8 Oso yahino ngko seloheso neˈno mjɨmɨhwasi nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye yahinoso nakumo toyo enaofɨhwosoˈno yoˈmayo syoho nakwo kakineˈno yasoso ne umoˈnɨmontonoho.

9 Anɨtuye aˈamu ne fihwo kako oso yoˈmayo yahino homo somo momasoˈnjo yosoˈmanji oso aˈamu huhwo sohwo kako tɨmpiˈnyo paˈnyo hweho. Oso aˈamu tɨmpiˈnyo huhwo sohwo kako Anɨtu kakoe wonyo wae yɨmoˈmentiso soˈno kako huno muyofoho. Kako inɨngo mofalofoho.

10 Oseso nje aˈamu soku sekwo oso hopa ikutoho. Anɨtu kako sekuneˈno joho selonto kakoe aˈamu ne imoˈnyoˈne sehwosopoˈmentisofoho. Oso yahino ngko selohe somo mayoˈne syoho yokumpohnˈnyo yohoˈnɨngkuji aˈamu hofɨko nosehonɨngkuji ole woselantɨfeho. Sekwo Anɨtuye aˈamu ne kuyoho. Sekwo ose ifijoso mopɨwahupitnnehofo.

11 Oˈo, sekwo Anɨtuye yahino wopɨngoso nomafɨkujoˈno oso honɨngkano Anɨtumo uˈmayoˈneso sekuneˈno hwo-sompoˈnaweho. Osopo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako nakwoe wonyomneˈno poyo imoˈnɨmentiso sohwoˈnji sekwo engolopohamo neˈno nohumafɨkuji kako sekumo hofiyo semokosyohumanefoho.

12 Oseso olo hungkuno loso ngko neˈno selɨwoˈnɨngkohefoho. Sekwo olo hilo soˈno huno

ko seyahon+ngki sekwo aho yokumpohn'nyo ko
kemokosyohumalofoso ngko apa'no selalokweno.
13 I ngko olo so'no n+mo'n+ngkohoho. S+kuno
hopi'nonohino somo ngko olo hwaho lopo songo
humahm'mo sekwo huno aku syaf+sy+yo'ne olo hungkuno
hiloso ngko sekumo ne'no wasel+monne'no yohono.
14 Ngko olo so'no huno niyohoho. We'enepi ngko
olo hwaho lopo ul+ko'ma'monnoho. Nakwoe Hwe
Engo Jisas K+lais kako olo hilo so'no ngkimo huno nto
lan+fohoto'masofoho.
15 Oseso ngko apa'no syoho engo yonji sekune'no olo
hungkuno hiloso mt+'mokosesyalokweno. Hwangku
ngko poyo pe'n+me sohonta sekwo olo hungkuno
homo losomo apa'no huno ne'no syaf+hupitnne'enji
mt+'mokosesyalokweno.

*Nakwo An+tuye pomponahoso K+lais+mo wentan+ngki uh-
won+ment+hwonefoho.*

16 Nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais kakoe yokumpohn'nyo
engo so'nji kako asomo pe-e'ne so'ntnne'no nose-
lahon+ngkuhwoni sekwo nto upa'n+mentohofofoho.
Oso hungkuno nakwo K+lais+mne'no sel+ment+hwone
hwap+ngoso a'mane hungkuno'nji siki hungkuno
oso'njo mta'ango'maho. O'o, nakwo K+lais+'nji
nohumentani yo'mayo wonyoangkafo imentiso somo t+mo
uhwon+ment+hwonefoho.
17-18 Ou, oso hwof+ki'nyo sopo nakwo nohumen-
tan+ngkuhwoni kan+ngkwohwo An+tu kakoe hwomufe
yofeso ho'n+mahon+ngki Jisas kakoe a'apahoso pomponaho
lahumentisofoho. Nakwo ahwomo mta'ni An+tu kakoe
mampahoso kakoe hwomumo ulahon+ngki nakwo ole
upa'n+ment+hwoni, Oloso nje hwomufoho. Ngko kakine'no
wop+ngo n+mo'nantohofoho. Nje s+mehoso kakine'no
wop+ngo n+mo'nantofoho. Nakwo ose ho'n+ngkahon+ngki
upa'n+ment+hwonefoho.

19 Oseso a'amu An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo
sohwa oso hungkuno hiso hof+ko mt+'mokumentohofo
somo nakwo nupo'nontani nehopi l+motofo lontani s+meho
yokumpohn'nyo uyalokuhwono. I oso'no sekwo hoku
hof+koe hungkuno homo somo aho yokumpohn'nyo
f+kesyohumamno. Hof+koe hungkuno hiso s+kwo'mjoho
so'mo t+pomponaho hopa losyalofoho. Oso pomponaho
hiso ne'no nolosyontan+ngkuhwosi iyoho walongkon+mo
l+hwosi iyohohwe'nji i'mu s+'mofap+wo'n+ngkiso
uhwon+wo'n+ngkuhwone hopaso Jisas kako oso i'mu hopa

imoˈnɨngkuhwosi kako kakoe pomponahoso sekwoe sɨmeho moˈmo lasesyonefoho.
20 Sekwo olo hilo soˈno huno waseyono. Anɨtu kakoe aˈamumo hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwa iyoswo mtɨˈmokumentohofo somo nakwo atofo lontani aˈamu fihwo nakwoˈnjo mtaˈango sohwo kako oso hungkuno homo somjo neso kakoe huno mtaˈni syafɨsyɨhwosi yoloho molɨjwaofonehoho. Awonoho.
21 Hohonta hwe fihwo kako ole majofoho. Anɨtu kakoe hungkuno nomahmˈmo aˈamumo ulɨmneˈno yohono. Kakoe huno mtaˈni ose majofoho. Oˈo, Anɨtuye Towahuno kakoˈnohini hofɨkoe hunomo kakoe huno mtaˈnnohini tɨpemanto uyahonɨngki aˈamu huhwo sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno lɨmotofofoho. Huno ose waseyono.

2

Aˈamu Anɨtuye hungkuno hwasyo lɨwoˈnɨngkohofo sohwafe hwasyo yahino wonyo soˈne hungkunofoho.

1 Hohonta aˈamu fehohnjoso hofɨko aˈamu Juta somo Anɨtumneˈno hwasyo hungkuno lɨmotofofoho. Oso hopaso aˈamu fehohnjo hwasyo hungkunoˈnjoso sekwoˈnjo ajwo soˈmtaˈni wolɨkofantɨfeho. Hofɨko sekumo hungkuno ole maselɨfitnnehofo, Nakwo olo hungkuno selalokuhwone loso kengo mtaˈangofoho. Ose maselɨfitnnehofo. Oˈo, hofɨko sekumo ole woselantɨfeho. Nakwo olo hungkuno selalokuhwone loso Anɨtuye hungkuno selalokuhwono. Hofɨko sekumo ose hwasyo selɨkuji hofɨko Anɨtuye hungkuno soˈnji hofɨkoe huno kengo mtaˈango hwasyo soˈnji woselantɨfeho. Sekwo hofɨkoe hwasyo hungkuno homo somneˈno sɨmeho hiˈntnnono uyɨfijoso oso aˈamu hiso sekumo wonyo wosemokantɨfeho. Jisas Kɨlais kako hofɨkoe wonyo somtaˈni mpe ko nto emaˈmentisoso hofɨko kakimo hohujo apaˈno ikinjɨmoˈmentohofofoho. Hofɨko hohujo ikinjɨmoˈmentohofo soˈno hofɨko wonyo komoˈno imoˈnɨfitnnefoho.
2 Aˈamu piˈnɨngo engoso nakwo Anɨtuye aˈamu neˈnwoho lɨkuji hofɨko hofɨkoe yahino kengo kengo wonyo somo unɨngkowantɨfeho. Oso aˈamu hofɨko yoˈmayo wonyo yontɨfe soˈno aˈamu nomˈneso hofɨko nuhwonɨngkuji Anɨtuye aˈamu nefoho syafɨsyɨkuji hofɨko Anɨtu kakoe hungkuno neˈnjo somneˈno sitofo woselantɨfeho.
3 Oso aˈamu hwasyo hungkunoˈnjo hiso hofɨko sekwoe hamniyoho soˈno hi umoˈnɨngkuhwosoˈno hofɨko sekwoe yoˈmayo hamniyoho wosemano lɨkuji sekumo hungkuno kengo kengo hwasyo woselantɨfeho. Osoˈno hohonta Anɨtu

kako oso aˈamu hiso hofɨko Anɨtuˈnji hungkuno ikwolofɨkuji
wonyo imoˈnyoˈne sɨkuno hoˈnahumentisoso weho. Osoˈno
Anɨtu kako tɨmo mopekuˈnohumuyoho. Oˈo, kako tɨmo
hontohumaho.
4 Aˈamu ahwomomjo fehohnjo wonyo imentohofo
sohwamo Anɨtu kako hofɨkimo tɨmoˈnohini uh-
wonɨmentisoˈmaho. Oˈo, kako hofɨkimo tɨkanomo
uhumatɨˈmentiso sohwa hofɨko osopo sɨkwoˈmjoho nɨhuˈno
wonyo soˈmo humantɨfi oso sɨkuno Anɨtuˈnji hofɨko
hungkuno ikwolofoˈne soˈno hontohumalofo
5 Hohonta hwe moyaˈmi hofɨko Nɨwaˈnji humamento-
hofo somo Nɨwa kako yahino wopɨngo soˈno hungkuno
yoloho ko lutɨhwahonɨngki hofɨko Anɨtumneˈno hohujo
ikinjɨmoˈmentohofo soˈno Anɨtu kako mijo ayo engo somo
hungkuno ulahonɨngki oso mijo ayo engo huhwo sohwo
hofɨkimo ifehuˈmokosyahonɨngki oso aˈamu hiso hofɨko
mijo meepoloˈmentisofoho. Oso hohosohonta Nɨwa kako
hwe wopɨngoˈnohino sohwoˈnji kakoe aˈamu aho fehohnjo
hopiˈnonohini nomˈne mtaˈni hufaˈu oso aˈamu hofɨko
yofayokinomo songo humamentohofofoho.
6 Oso aˈamu ango pone hufaˈu Soutomˈnji Ngkoumoulajo
humamotofoso hofɨkoe honɨngkano wonyo somneˈno
ahwomo mtaˈni Anɨtu kako oso ango hopo sopo
tɨposyo hoˈnaoˈmentisoso hwakufo nimoˈnɨmentisofoho.
Oseso olohonta aˈamu hofɨko Anɨtumneˈno hohujo
ikinjaofɨwoˈnɨngkohofoso hofɨko oso ango hufaˈu somneˈno
tohino mayosoˈno huno uyɨhwosoˈno hofɨko Anɨtuˈnji
hungkuno ikwolofo soˈne sɨkuno somneˈno iyoho unono.
7 Oso ango hufaˈu soontaˈango fihumo Anɨtu kako songo
humayoˈne utɨmaˈmentisoso angaˈnohino hweho. Kakoe
yofeso Loutɨyoho.
8 Oso hwe wopɨngo Lout huhwo sohwo kako aˈamu
wonyofe yahino wonyo somneˈno kakoe sɨmeho tango engo
uyɨmentisofoho.
9 Oseso nakwo huno wonayono. Anɨtu kako aˈamu kakoe
yahinomo tɨfi inɨngkawowoˈnɨngkohofo somo yoˈmayo
tango uˈmayo soˈno ufoˈmawoˈnɨngkiso hweho. Osoˈnji
Anɨtu kako aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo somo hungkuno
ikwolofoso sohonta tohino nuyonefoho. Huno ose wonay-
ono.
10 Aˈamu fehohnjo hofɨko Anɨtuye hungkuno soˈno ne
anefoho syafɨsyɨkuji Anɨtumneˈno hohujo ikinjaofɨkuji
nakwo Anɨtumo enjwaˈmo humayoso nakwolaho
lɨkuji yoˈmayo wonyo hofɨkoe sɨmeho umoˈnyo somo
inɨngkafijosomo aˈamu homo somo Anɨtu kako tohino
engo uyonefoho. Hofɨkoe tohinoso nomˈne somo

yakolo'nnyofoho. Oso a'amu An+tuye hungkuno hwasyo l+wo'n+ngkohofoso hof+ko yokumpohn'nyo imo'nont+fi hof+koe hunomnohini in+ngkawowo'n+ngkohofofoho. Oso'no hof+ko a'amu ahwomomjo somne'no sitofo ujoso'no iyoho munyofoho.

11 I oseso oso a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no a'amu ahwomomjoso hof+koe yokumpohn'nyo'nji yofe engo'nji yakolo'nnyo ko huhwa hof+ko oso a'amu hwasyo hungkuno'njo huhwo sohwamne'no An+tumo sitofo mujo'ne hwafoho.

12 Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo wonyoso hof+ko yo'mayo wonyo hof+koe s+meho umo'nyo somo iwo'n+ngkohofofoho. Hof+ko yahwohuno'njo hwafoho. Yo'mayo so'no hof+ko huno nto'no mosyaf+siyo'njo ifijoso hof+ko oso hiso'no sitofo wolant+feho. Yahu kona'wohi mu meesyososo a'amu fonjasyont+fe pa'nyoso oso a'amu homo somo An+tu kako ose imokonefoho.

13 Hof+ko nom'ne a'amu somo tango engo uy+wo'n+ngkohofo so'no hof+ko tango engo womant+feho. Hof+ko won+mango munyo'njo yo'mayo wonyo hof+koe s+meho umo'nyoso ut+hwa'nyopo iwo'n+ngkohofofoho. Ose yont+fi hof+ko s+monyo iwo'n+ngkohofofoho. Ole sel+wo'n+ngkohofi, Nakwo ho'nwi An+tuye a'amu ne'nwoho selont+fi sekwo An+tumne'no uhu'mokuwo'n+ngkohofo sohonta a'amu hiso'nji sekwo ifohutn'nyo sopo swo'nont+fi oso a'amuso hof+koe yahino wonyoso hwap+fe halojo sopo kiho lopisyaofisyo pa'nyo'njo hwafoho.

14 Hof+koe yahinoso olenoho. Hof+ko ape hwa'ntesimo uhwonano l+wo'n+ngkohofofoho. Hof+koe hon+ngkano wonyo somne'no in+ngkayo'ne mijoho uy+wo'n+ngkisofoho. Oso hiso hof+koe s+meho somo s+meho muhnn+wo'n+ngkisofoho. Oso a'amu hiso hof+ko a'amu nom'ne An+tuye hungkunomo aho yokumpohn'nyo nto'no mokemokosyohumawo'n+ngkoho yohofo somo afofo hungkuno ulont+fi hwasyo hon+ngkanomo in+ngkayo'ne ipemotawowo'n+ngkohofofoho. Hof+ko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n+wo'n+ngkisofoho. Oso a'amu homo somo An+tu kako wae yaofonefoho.

15 Hof+ko hon+ngkano nto'nohino somo hohujo ikinjaofont+fi hof+ko olopole nonje nonje iloho-fom+wo'n+ngkohofofoho. Hof+ko oso hwe hohontajo Mpeyouye hwomu Mpelam sohwo kako hamniyoho engo mayo'ne yahino wonyo imentiso oso pa'nyofoho.

16 Yahu *toungki*so a'mohungkunoso mal+wo'n+ngkoho yohoho. I oso'no Mpelam+ye yahu *toungki* fihwo kako

Mpelamɨye honɨngkano wonyo somneˈno wopɨjwahumonto
oso yahu huhwo sohumo Anɨtu aˈmohungkuno kakoe
hunomo hoˈnɨsyahonɨngki oso yahu sohwo kako Mpelammo
yoka ulɨmentisofoho. Osoˈno yahu huhwo sohwo kako
aˈmohungkunoˈnji Mpelamɨye yahino wonyo somo
pɨjwahumentisofoho.

17 Oso aˈamu Anɨtuye hungkuno hwasyo
lutɨhwawoˈnɨngkohofoso hofɨko mijɨlɨmno somo jefo
yonto saˈnɨwoˈnɨngkiso paˈnyofoho. Oso aˈamu
hwasyo hungkunoˈnjoso hofɨko oso humeengo engo
saponte somo ifofo yokumpohnˈnyo engoso ponto
mtɨhupoˈmeefɨwoˈnɨngkiso paˈnyofoho. Oso aˈamu
hisomneˈno Anɨtu kako hofɨko ango nɨhuˈno sɨkwoˈmjoho
soˈmo humafitnneˈento sokafo esyohumaho.

18 Oso aˈamu hiso hofɨko hofɨkoe yoˈmayo wonyo
iwoˈnɨngkohofo somneˈno hofɨko hofɨkoe yofe
hoˈnomaˈnɨwoˈnɨngkohofofoho. Hofɨko nɨhuˈno huno
anefoho. Hofɨko nomˈne aˈamu wonyo honɨngkanomo
kahopi hoˈnosyalokwofo oso aˈamu somo hofɨko
afofo hungkuno ulontɨfi hofɨko oso aˈamu homo
somo honɨngkano wonyo somo neˈno apaˈno asomo
ipemotowalokwofo. Ole lutɨhwawoˈnɨngkohofi, Yoˈmayo
wonyoso jɨje sɨmeho kumoˈnɨngkiso somo noho fiyo. Ose
ulahonɨngkofi aˈamu hiso hofɨkimo tɨfi inɨngkowalokwofo.

19 Oso aˈamu hwasyo hungkunoˈnjoso hofɨko ole
lutɨhwawoˈnɨngkohofi, Yoˈmayo wonyoso sekwo
sekwoe sɨmeho semoˈnosoˈmanji u sekwoe syohofoho.
Sekwo honɨngkano hungkuno somo enjwaˈmo
humayoso pehoˈneto. Sekwo yahinoso nomˈne aˈamu
semokosyohumunyo kuˈmaho. Oˈo, sekwo kongkaku
mokosyohumunyo kuyoho. Ose ko ulahonɨngkofi hofɨkoe
yahino wonyo soˈnji hwasyo hungkuno soˈnji hofɨkimo aho
yokumpohnˈnyo kemokosyohumunyofoho. Hofɨko yahino
wonyofe syoho ulohofiyofoho.

20 Aˈamu fiso hofɨko Jisas Kɨlais kako hofɨkoe wony-
omneˈno poyo imoˈnɨmentiso soˈno hofɨko oso hungkunoso
mupaˈnɨmmentohofoso hofɨko wonyo weˈe humalofo. I
osoˈno aˈamu fiso hofɨko hofɨkoe wonyo honɨngkano somo
hohujo ikinjaofɨkuji osopo hofɨko honɨngkano wonyoso
nto hoˈnaopijoso apaˈno nomafɨkuji aho yokumpohnˈnyo
kemokosyohumafijoˈmanji oso hohosohonta hofɨkoe fosy-
ohumayo somo Anɨtu kako hofɨkimo nɨhuˈno wonyo fosy-
ohumentanɨngkuji uhwonɨmontonoho.

21 Oso aˈamu hiso hofɨko honɨngkano wonyo nɨhuˈnahone
nto hoˈnaoˈmentohofoso apaˈno maˈmentohofoso hofɨkimo

Anɨtu kakoe hungkunoso hofɨkimo muˈmasoˈnjo yontentesi hofɨko wopɨngo humafɨkutnnesohilo. I osoˈno hofɨko Anɨtuye honɨngkano wopɨngo somneˈno huno wopɨngo tɨpemaˈmentohofo homo somo hofɨko aku hohujo ikinjaoˈmentohofo soˈno hofɨko tohino mɨkunɨmposo engo womantɨfeho.
22 Aˈamu Anɨtuye hungkunomo upaˈnontɨfi hungkuno homo somo hwotoho hmmentohofoso hofɨkimneˈno oso hungkuno oso sɨwojo yahu yahinoˈnjofoho. Oseso nehopi lɨwoˈnɨngkohofo. Sɨwojo kakoe yahinoso hwolaho mjasyɨhwosi apaˈno womanɨmontonoho. Yahu sohwa mno nto ijontɨfe somo apaˈno wentɨfi ijɨwoˈnɨngkafo paˈnyofoho. Oso aˈamuso hofɨko Anɨtuye honɨngkanomo tɨfi weˈenehwo inɨngkawentɨfi osopo hofɨko Anɨtumneˈno hohujo ikinjaofɨwoˈnɨngkohofoso hofɨko sɨwojo yahu osohwafe yahinoˈnjofoho.

3

Nehopiˈnohini nakwoe Hwe Engo sohwo kako asomo noponefoho.

1 Nje aˈamu soku olo iyoswo hufaˈuyo mtɨˈmokalokwe loso iyoswo sɨmoˈmjo soˈnji olo tɨfinjo loˈnji hungkuno wopɨngo nto upaˈnɨmentohofo soˈno sekwo huno aku syafɨsiyoˈne semtɨˈmokiyalokweno.
2 Hungkuno hiso olenoho. Hohonta Anɨtu kakoe aˈamumo hungkuno uyahonɨngki hofɨko mtɨˈmokumentohofo sohwa hofɨko yoˈmayo tɨfi noˈmo imoˈnone soˈno mtɨˈmokumentohofofoho. Sekwo oso hungkuno soˈnji nomˈne hungkuno nakwoe Hwe Engo Kɨlais kako nakwoe wonyomneˈno poyo imoˈnɨmentiso sohwo kakoe hungkuno lɨkuˈmofo (*apousel*) syohoˈnjo sohwonaˈntaˈni upaˈnɨmentohofo soˈntnneˈno sekwo huno ntoˈno fɨsyafɨhupmno.
3 Sɨmoˈmo sekwo huno olo soˈno huno waseyono. Weˈenepi sɨkuno aeˈuyoso moiˈwo umoˈnɨmo lɨhwosi yoso sohonta aˈamu fehohnjoso hofɨko yoˈmayo hofɨkoe hunoso umo lonto yahonjo somo hofɨko tɨfi inɨngkawowoˈnɨngkohofoso hofɨko sekumneˈno sitofo woselantɨfeho.
4 Hofɨko sekumo ole woselantɨfeho. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako sekumo ole selɨmentisotaho. Hwangku ngko asomo wapmmonnoho. Ose selɨmentisotaho. I kako ntɨˈmo humaho. Nakwo kakimo muhwonyofoho. Kako sekuyepono asomo maponehoho. Anɨtu hohonta yoˈmayo mtɨˈmokumentiso sohonta yoˈmayo imoˈnɨmentisoso

ne'no wo'mopontanɨngki nakwoe ajuyohwosa hofɨko
nohumamopontɨfi pe'nɨmentohofo somta'angoso olohonta
oso yo'mayoso ne'no weho. Oso pa'nyoso ne'no
nowentɨhwonefoho. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako
maponehoho. Hofɨko sitofo ose woselanɨtɨfeho.
5 Hofɨko olo hungkuno anga'nohino losomo sɨmeho
hi'ntnnono uyoso nakwolaho lalokwofo. Hohonta
Anɨtu kako hungkuno'nohini lahonɨngki hwaho'nji
ahwomo'nji imo'nɨmentisofoho. Oso hwaho hiso mijo
ajwopo wo'mentisofoho. Mijo fehohnjoso yokintahopo
ho'nahumentisoso fehohnjoso hwaho lopo wo'mentisofoho.
6 Oseso sɨkuno nom'ne somo Anɨtu kako lahonɨngki mijo
oso hwaho somo ifehu'mokosyahonɨngki a'amu hopi'nono
wonyo humamotofoso mijo mapolo'mentono.
7 Oso pa'nyoso tɨfi no'mo Anɨtu lahonɨngkuhwosi olo
hwaho lo'nji ahwomo'nji uhwonɨwo'nɨngkuhwone somo
Anɨtu lɨhwoso'no toho nonasyonefoho. Oso hohosohonta
a'amu hofɨko Anɨtumne'no hohujo ikinjaofɨwo'nɨngkohofo
somne'no oso Sɨkuno Engo Anɨtu'nji hofɨkoe wonyo so'ne
hungkuno ikwolopitnnefoho. Oso hiso'no Anɨtu kako honto-
humaho. Oso hungkuno homo somo a'amu sitofo'njo huhwo
sohwa hofɨko sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo hwafoho.
8 Nje a'amu soku sekwo olo hilo so'no huno
nosyafɨsyɨkutoho. Anɨtu kako hontohumayo ne'nohinoso
peho'neto. O'o, sekwo huno olo so'no fɨsyafɨhupmno. Anɨtu
kako huno syafɨsyonteso sɨkuno anga'nohinoso soswo *wan*
tausen (1,000) pa'nyofoho. U soswo *wan tausen*ɨso (1,000)
sɨkuno anga'nohino pa'nyofoho. Nakwo sɨkuno so'ne atofo
lɨwo'nɨngkuhwone hopaso Anɨtu kako oso sɨkuno so'ne
atofo majofoho.
9 Nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwo kako ole lɨmentiso,
U ngko yo'mayoso umonnoho lɨmentisoso uyɨmontonoho.
A'amu fehohnjoso hofɨko huno ole syofɨsyalokwofo. Anɨtu
kako oso hungkuno lɨmentisoso inɨngo mofalofoho. O'o,
kako inɨngo mamofonehoho. I oso'no Anɨtu kako huno ole
syofɨsyalofoho. A'amu anga'nohino fihwo kako tɨkanomo
uyoso'no nɨhu'no wonyofoho. Ose lonto ole lalofi, a'amu
hopi'nonohinoso hofɨkoe honɨngkano wonyo somo hohujo
ikinjaofɨkuji ngkine'no sɨmeho hi'ntnnono yɨwolo'mokukuji
wontapɨfe. Anɨtu kako huno ose syafɨsyonto kako a'amu
honɨngkano wonyo'njo somne'no hontohumaho.

Olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'nonefoho.

10 Oseso a'amu hufo uyantɨfe pɨwo'nɨngkohofo hopaso
nakwoe Hwe Engo sohwo kakoe sɨkuno asomo pe-e'neso
oso pa'nyofoho. Oso sɨkuno homo somo ahwomo engo

nolɨhwosoˈno ahwomo hiso moiˈwo umoˈnɨmontonoho. Oso hohosohonta hntokwaliyo soˈnji hamno mofehiˈnyo nakwoe hwaho yoˈmayo soˈnji toho moiˈwo nonefoho.

11 Hwangku oso yoˈmayo iˈmofapone soˈno sekwo huno syafɨsyɨkuji olohonta sekwoe humayoso pipi wehumantɨfito. Sekwo honɨngkano wopɨngoˈnohini ikuji Anɨtuye yahino wopɨngomnohini ntoˈno finɨngkakuno.

12 Ose ikuji sekwo Anɨtuye Sɨkuno Engo soˈno fohontohumamno. Sekwo Anɨtu kakoe syohoso yokumpohnˈnyo ifijoˈmanji kako komoˈno wapmmontonoho. Oso sɨkuno homo somo yoˈmayo ahwomomjo somo toho nɨngkuhwosoˈno sojo hwaho yoˈmayoso afofo mijo paˈnyo imoˈnonefoho.

13 Hohonta Anɨtu kako ole nalɨmento, Ahwomoˈnji hwahoˈnji moiˈwo imoˈnoso sohonta ngko ahwomo songoˈnji hwaho songoˈnji mtɨˈmokumnefoho. Oso hopo sopo aˈamu hofɨko yahino wopɨngoˈnjoso mapitnnefoho. Anɨtu ose nalɨmentiso soˈno nakwo oso hisoˈno hontohumalohwono.

Nakwo nakwoe humayoso ntoˈno ehumehwasi nakwoe Hwe Engo sohumneˈno wohontohumano.

14 Oseso nje aˈamu soku sekwo yoˈmayo yahino wonyo somo nɨhuˈnahone hoˈnaofɨkuji yahino wopɨngoˈnohini iyosoˈno syoho engo ikuji oso sɨkuno engo somneˈno fohontohumamno. Ose ifijo soˈno Anɨtu kako sekumo tɨmo wonyo masehononehoho. Oˈo, sekwo kakoˈnji sɨmeho afa unantɨfeho.

15 Jisas kako asomo komoˈno mapeˈnjo pehoˈno yalofoho. Hwapɨngoso kako nomˈne aˈamu hofɨkoe honɨngkano wonyo somo hohujo ikinjaofɨkuji ngkimo tɨfi wonnɨngkapɨfento hontohumaho. Olo hungkuno ngko semtɨˈmokiyalokwe hiloso Anɨtu kako nenɨngkwaˈwehwo Poul huhumo uyahonɨngki kako huhwonji sekuneˈno iyoswo mtɨˈmokumentisofoho.

16 U yoˈmayo iyoswo Poul mtɨˈmokuwoˈnɨngkisoso kako sɨkuno aeˈuyo yoˈmayo somneˈno mtɨˈmokuwoˈnɨngkisofoho. Hungkuno fehohnjo mtɨˈmokonteso yoloho ne tɨpemayoˈneˈentani syoho engo iwoˈnɨngkuhwonefoho. I osoˈno aˈamu huno aneso Anɨtuye hungkunomo hofɨko aho yokumpohnˈnyo mokemokosyohumayoˈnjo hofɨkoe hwasyo hunoso iwoˈnɨngkohofoso hofɨko Poulɨye hungkuno yoloho neso huno muyahonɨngki hwasyo lutɨhwawoˈnɨngkohofofoho. Poulɨye hungkunoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, nomˈne hungkuno Anɨtuye iyoswo mtaˈango hi yoloho neso hwasyo

lutɨhwawo'nɨngkohofofoho. Oso'no hofɨko tohino engo notɨpemapitnnefoho.
17 Nje a'amu soku, sekwo oso a'amu Anɨtuye hungkuno hwasyo lutɨhwamojo so'no huno nto seyohoho. Oseso sekwo oso a'amu somne'no i'waho nto'no fiyɨmno. Oso a'amu Anɨtuye hungkuno hwasyo losetɨhwawo'nɨngkohofoso hofɨko sekumo honɨngkano hwasyomo ipesemotafitnnoho. Sekwo nopɨwahupitnnoho.
18 Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'nɨmentiso sohune'no sekwo kakine'no sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofo soku sekwoe sɨmeho pompenjiyo uyoso engo umo'nono. Sekwo kakoe yahino wopɨngo somne'no sekwo huno engo fɨtɨpemapmno. Nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe yofeso engolopohamo ne'no noho'nomehwanefoho. Nje hungkuno osohopeho. Ngko Pita'ni selohono. Nehopeho.

1 Joun
Olo Iyoswo Sɨmo'mjo loso Joun Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *fouti*'nji (40) *sikɨsɨti*'nji (60) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolɨkeno olo iyoswo sɨmo'mjo loso Jisasɨye inomokomoyo Joun mtɨ'mokumentisofoho. Joun sohwo iyoswo sɨmo'mjoso nto mtɨ'mokumentisohwo olo nom'ne loso mtɨ'mokumentisofoho. Hungkuno hwapɨngoso afafoho. Oso'no hofɨko huno olenoho. Olo iyoswo loso Joun mtɨ'mokumentisofoho. Hofɨko huno ole, olo iyoswo loso Joun kako a'amu hwaho engo Esiya ango'mmeemjo Jisasɨmo inɨngkunyo somne'no mtɨ'mokuyahotɨmentisofoho. Joun oso a'amu hwasyo hunguno'njo a'amu Nosɨtikɨso hofɨko a'amu Jisasɨmo inɨngkunyofe sɨmeho hi'ntnnonohino somo wonyo umokontanɨngkofi yokumpohn'nyo umokumonto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwapɨngoso olenoho. Sɨmeho uyoso'no huno syafɨhunoho. (Hungkuno hiso 1 Joun sohe engo 2, honɨngkano we'e 5. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun ango ntɨpo humanto mtɨ'mokumentisotɨkeno. Oso'no nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

Jisas songo ne'no humayo'ne hungkunoso hwapɨngo hweho.

1 Jisas Kɨlaisɨmne'no ngko ifalifaliyo wamtɨ'mokumone'no yohono. Kako songo humayo'ne hungkuno hwapɨngo hweho. Nakwoe hwaho mamtɨ'mokiyo sohonta Jisas kako ne'no humamojo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo nupo'nontani kakoe sɨmo'mangomo tɨmo nuhwonontani kakoe a'apahomo aho upm'mokumentɨhwonefoho. Oso'no nakwo kakine'no hungkuno selalokuhwono.

2 Olo songo humayo hwapɨngo lohwo kako utɨhwa'nyopo i'mofopahonɨngki nakwo uhwonɨmentɨhwonefoho. Uhwonɨmentɨhwone so'no kakine'no hungkuno songo ne'no humayo'ne selalokuhwono. Kako Anɨtuye hungkuno huhwo lohwo kako a'amu imo'nonto utɨhwa'nyopo i'mofopahonɨngki uhwonɨmentɨhwonefoho.

3 Yo'mayo hopi'nono upa'nɨmentɨhwone so'nji
uhwonɨmentɨhwone so'ntnne'no selalokuhwono.
Oso'no sekwo'nji nakwo'nji sɨmeho afa ufohi'nyo'ne
uyantane'yɨhwono. Nakwo'nji Mpohwo Anɨtu'nji
kakoe Hwomu Jisas Kɨlais sohwo'nji sɨmeho afa
ufohi'nɨngkuhwone hopaso sekwo'nji sɨmeho afa
ufohi'nano.
4 Olo hungkuno semtɨ'mokiyalokwe loso tɨfi
inɨngkafijo'manji nakwoe sɨmeho'nji sekwoe sɨmeho'nji
wopɨngo'nohini umo'nɨmontonoho.

Nakwo honɨngkano wopɨngomnohini wemoyɨhwano.

5 Olo hungkuno Anɨtuye hwomu nalɨmentisoso selalokuh-
wono. Hungkuno ole, Anɨtu kako wopɨngo'nohinoso
hwapɨngo hweho. Kako wonyo honɨngkano nɨhu'no ane
hweho.
6 Oso'no nakwo Mpohwo'nji sɨmeho afa ufohi'nano
kolɨhwasi nakwo honɨngkano wonyomo oseno mohumen-
tanɨngkuhwasɨ'manji nakwoe hungkuno hiso hwasyofoho.
Nakwo mango'nohino'nwoho.
7 Nakwo Mpohwoe hungkunomo inɨngkowasoso Jisas
kako inɨngkawowo'nɨngkiso pa'nyoso nakwo a'amu hwa-
hoponjo so'nyuye sɨmeho afa'njo wohumantanoho. Ose
ihwasɨ'manji Jisas Anɨtuye Hwomu sohwoe honɨyo nakwoe
wonyo wae enaofɨhwoso'no nakwoe sɨmeho kiho'maso'nji
wohumantanoho.
8 Nakwo wonyo ane'nwoho hnnaso'manji nakwoe
sɨmehomne'no hwasyo hnnalokuhwono. Hungkuno neso
nakwoe sɨmehomo monauyoho.
9 Nakwoe wonyo yoloho lɨjwaofaso'manji
Anɨtu wopɨngo'nohini iwo'nɨngkiso sohwo kako
monesɨkwajonehoho. O'o, kako nakwoe wonyo
wae enaofɨhwoso'no nakwo sɨmeho kiho'maso'nji
wohumantanoho.
10 Nakwo ole hnnaso, Ngko wonyo ane hwo'nyoho.
Ose hnnaso'manji nakwo Mpohwo Anɨtu sohumne'no
hwasyo hweho lalokuhwono. Kakoe hungkuno nakwoe
sɨmehomo monauyoho. Hwapɨngoso Anɨtu nalohoho,
A'amu hopi'nono wonyo hi'njo kuyoho.

2

Jisas Kɨlais nakwoe Nefo'mayo hweho.

1 Nje mehomi soku, olo hungkuno mtɨ'mokalokweso
sekwo honɨngkano wonyo miyo'nefoho. I oso hiso'no
a'amu fihwo wonyo yososo nakwo'ne nefo'mayo'ne
oso hi'njɨ'nwoho. Huhwo sohwo Mpohwo Anɨtu'nji
humaho. Nakwoe wonyomne'no kako Mpohumo jomo

ulɨmontonoho. Oso hwe wopɨngo sohwo Jisas Kɨlaisɨyoho. Yoˈmayo iwoˈnɨngkiso soˈno Mpohwo sɨmeho wopɨngo umoˈnɨwoˈnɨngkisofoho.

2 Oso hwe huhwo sohwo nakwoe wonyomneˈno tohino mɨkunɨmposo maˈmentisofoho. Kakoe honɨyo nakwoe wonyo wae yaofoˈne imoˈmentisofoho. Olo hiloso nakwoe wonyomneˈnohinɨˈmaho. Oˈo, aˈamu hopiˈnonohino olo hwaho lopo humolawotofo sofe wonyomneˈno imoˈmentisofoho.

3 Nakwo huno ole nayohoho, Nakwo Anɨtuye hungkuno hofiyo inɨngkayoˈmanji Mpohwoˈnji nakwoˈnji sɨmeho afa nto inɨngkuhwono. Nakwo kakoe aˈamu ne nto imoˈnɨngkɨhwono.

4 Aˈamu ole lososo, Ngko Anɨtuye aˈamu ne hwoˈnyoho. Ose lososo Anɨtuye hungkunomo itoˈno minɨngkayoˈnjo sohwo hwasyoˈnohino hweho. Hungkuno neso kakoe sɨmeho moˈmo mawoˈnnyo hweho.

5 Aˈamu Anɨtuye hungkunomo itoˈno inɨngkaweso sohwo kako Anɨtumo sɨmeho uyoso engo umoˈnɨmontonoho. Oso hiso kɨko isoso kɨko huno wakiyono. Kɨko Anɨtumo humahnno.

6 Aˈamu fihwo ole lososo, Ngko Anɨtuye aˈamu ne hwoˈnyoho. Ose lɨhwosi kakoe honɨngkano Jisasɨye honɨngkano paˈnyo umoˈnono.

Hwe fihwo nomˈne aˈamumo sɨmeho ne uyalokunjo sohwo kako pomponahopo humaho.

7 Nje aˈamu soku, olo hungkuno sekwo inɨngkayoˈne mtɨˈmokalokweso songoˈmaho. Oˈo, yofohofoho. Hohonta sɨmoˈmo neˈmo nto upaˈnɨmotofofoho.

8 I oso hungkuno hohontajoso huno naimentisoso olohonta Jisasɨmo uhwonɨngkahonɨngkuhwoni honɨngkano hungkuno hohontajoso songo paˈnyo imoˈnalofoho. Osoˈno sɨkwoˈmjohoso moiˈwo imoˈnalofoho. Pomponaho wopɨngoso weho.

9 Hwe fihwo ole lososo, Ngko pomponahopo humaleno. Ose lososo kako aˈamu nomˈne sohumo sɨmeho wonyo uyososo sɨkwoˈmjohoˈmo humaho.

10 Aˈamu fihwo aˈamu nomˈne sohumo sɨmeho uyososo kako pomponahopo humaho. Oso hopo sopo nohumahwosi kako aˈamu nomˈne somo honɨngkano wonyomo mipemotawenehoho. Oˈo, hofɨko kakineˈno mopɨwasiyofoho.

11 Aˈamu nomˈne sohuneˈno sɨmeho wonyo uyososo kako sɨkwoˈmjohoˈmo wohumamontonoho. Kako sɨkwoˈmjohoˈmo emoyonto honɨngkanoˈno pijipijo

iwoˈnɨngkisofoho. Kakoe wonyomneˈno tɨmpiˈnyo imoˈnonto honɨngkano itoˈno muhwonyofoho.

12 Nje mehomi soku, Anɨtu kako Jisasɨmneˈno sekwoe wonyo wae yaoˈmentiso soˈno ifalifaliyo semtɨˈmokiyalokweno.

13 Sekwo hwe engo sohwasi olo hwe lohwo sɨmoˈmo ne soˈmo humamojo sohwo olohonta oseno humaso sohumo sekwo huno moiˈwonoho. Osoˈno semtɨˈmokiyalokweno. Sekwo hwe songo sohwasi sekwoe yokumpohnˈnyo hwe wonyo Seten sohumo uyakoloˈmalofo soˈno semtɨˈmokiyalokweno.

14 Sekwo mehomi soku, sekwo Mpohumo huno itoˈno seimentiso soˈno semtɨˈmokimentohefoho. Sekwo hwe engo sohwasi olo hwe lohwo sɨmoˈmo ne soˈmo humamojo sohwo olohonta humaso sohumo sekwo huno seimentiso soˈno semtɨˈmokimentohefoho.

Nakwo hwahoponjo yahino somneˈno namoˈnɨngkuhwoloho.

15 Sekwo yoˈmayo hwahoponjo somneˈno sɨmeho uyɨkutoho. Aˈamu fihwo hwahoponjo yahinomo inɨngkaweso sohwo kako Anɨtuye hungkuno neˈnjo somo minɨngkayofoho.

16 Oˈo hofɨko yoˈmayo wonyo soˈno sɨmeho fefoyo, yoˈmayo hwaponjo somo tɨmo uhwononto hi umoˈnɨngkahonɨngki yokumpohnˈnyo mokosyohumayoso nakwo huno ole nayohoho. Oso hiso Anɨtu mtaˈangoˈmaho. Oˈo, hwahoponjo honɨngkanofoho.

17 Yoˈmayo hwahoponjo soˈnji honɨngkano wonyo soˈnji moiˈwo imoˈnonefoho. I aˈamu Anɨtuye hungkunomo inɨngkayo sohwo songo neˈno nohumantɨhwonefoho.

Jisasɨmneˈno hungkuno hwasyo ulɨmotofo sohwa nto iˈmofapohofo.

18 Nje mehomi soku, sɨkuno moiˈwo imoˈnyoso mofoneponoho. Hohonta sekwo nto upaˈnɨmentohofofoho. Jisas Kɨlaisɨye mango sohwo wapmmontonoho. Olohonta kakoe mango sohwa nto iˈmofapmmalofo. Osoˈno nakwo huno ole. Sɨkuno moiˈwo umoˈnɨmonteˈno yohoho.

19 Aˈamu fehohnjo nto nelɨkoˈmaˈmalofofoho. Osohwa nakwoe aˈamuˈnjoˈmaho. Hofɨko nakwoe aˈamuˈntentesi hofɨko nakwoˈnji neˈno nohumafɨkutnnesohilo. I osoˈno nto nelɨkoˈmaˈmalofofoho. Osoˈno nakwo huno ole moiˈwonoho, nakwoe aˈamu neˈmaho.

20 I osoˈno sekwo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo moiˈwo nto maˈmalofofoho. Osoˈno sekwo honɨngkano neso huno moiˈwo nto seimaho.

21 Sekwo hon+ngkano ne so'no huno maseyoho
isoso'no mamt+'mokalokuyohono. O'o, sekwo
hon+ngkano ne so'nji hon+ngkano hwasyo so'nji yofe
uhwof+wo'n+ngkohofofoho. Hwasyo hungkunoso hungkuno
nehopi mta'ango mmo'nonefoho huno seyohoho. Oso'no
semt+'mokiyalokweno.

22 Hwe hwasyo hungkuno'njo sohwo t+hwolo. Hwe ole
l+wo'n+ngkiso hweho. Jisas sohumo An+tu nakumne'no
uhwosopo'mentiso'maho. Ose l+wo'n+ngkiso sohwo kako
Jisas K+lais+ye mango hweho. Kako Mpohwo An+tu'nji kakoe
Hwomu Jisas+'njimo ngkilaho ul+wo'n+mojo hweho.

23 A'amu fihwo An+tuye Hwomu sohumo ngkilaho
l+wo'n+ngkiso sohwo Mpohwo huhune'no ngkilaho
l+wo'n+ngkiso hweho. A'amu fihwo Hwomu sohumo s+meho
hi'ntnnono uy+wo'n+ngkiso sohwo Mpohwo huhune'no
s+meho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkiso hweho.

An+tuye Towahuno hungkuno ne'njo
lonet+hwawo'n+ngkiso hweho.

24 Oso hungkuno hohonta upa'n+motofoso aho
yokumpohn'nyo f+kemokosyohumamno. Oso hungkuno
hiso s+meho'mo wosewo'mto'manji Mpohwo An+tu'nji
hwomu sohwo'nji sekumo aho yokumpohn'nyo
wosemokosyohumanjiyoho.

25 Olo hilo so'no nal+mentisofoho. Nakwo kako'nji songo
ne'nohini nohument+hwanefoho.

26 A'amuso sekumo hon+ngkano hwasyomo ipemotase-
wofitnnohontnne'no semt+'mokiyalokweno. Oso'no sekwo
huno waseyono.

27 Sekwo An+tuye Towahuno nto mahon+ngkofi kako
sekwo'nji humaho. Oso'no An+tuye Towahuno Wop+ngo
sohwo kako sekwo'nji ne'no humahwosi yo'mayo
hopi'nonohino so'no woloset+hwahwono. Kako hungkuno
nehopi'nohini loset+hwayo hweho. Hwasyo hungkuno
ane hweho. An+tuye Towahuno Wop+ngo loset+hwaso
hopaso sekwo Jisas K+lais+mo aho yokumpohn'nyo
f+kemokosyohumamno.

28 Ou, nje mehomi soku, sekwo Jisas+mo fosyohumamno.
Oseso kako poso sohonta nakwo yokumpohn'nyo
lohof+hwasi won+mango monanyo'njo kako'nji
woswo'nantanoho.

29 Sekwo huno moi'wonoho. Jisas K+lais sohwo hwe
wop+ngo hweho. Olo hilo so'no sekwo huno ole waseyono.
A'amu hon+ngkano wop+ngo'nohini iwo'n+ngkiso sohwo
An+tuye mehomi ne hweho.

3

Olohonta nakwo Anɨtuye mehomi'nwi humalohwono.

1 U Mpohwo Anɨtu kako nakumne'no hitoho mɨkunɨmposo nejapmmentisofoho. Kako nakumo nalɨwo'nɨngki, Nje mehomi kuyoho. Ose nalɨwo'nɨngkiso hweho. Oso'no pisopisaho lɨkuji huno fusyafɨhupmno. Ou, nehopeho. Nakwo Anɨtuye mehomi ne'nwoho. A'amu hwahoponjoso Anɨtune'no huno muyoso'no nakwo'ntnne'no hofɨko huno muyofoho.

2 Ou nje a'amu soku, nakwo Anɨtuye mehomi nto imo'nɨngkuhwono. Nakwo hwangku pipi imo'nanehwono. Oso hiso huno monayo'njofoho. I oso'no nakwo huno ole nayohoho. Jisas kako asomo poso sohonta nakwo kako pa'nyo imo'nanefoho. Hwapɨngoso nakwo Jisas ne sohumo uhwonanefoho.

3 A'amu fihwo olo hilo so'no hontohumaso sohwo kako honɨngkano wonyo apa'no miyo'njo hweho. O'o, kako sɨmeho kiho ane'njo Jisas pa'nyo wohumamtonoho.

4 A'amu yahino wonyo'njo sohwo kako Anɨtuye hungkunomo hwotoho fewo'nɨngkiso hweho. Yo'mayo yahino wonyoso Anɨtuye hungkunomo mtɨhupewo'nɨngkisofoho.

5 Sekwo huno ole seyohoho, Nakwoe wonyo wae so'no Jisas kako a'amu imo'nɨmentisofoho. Kako wonyo ane hweho. Kako Anɨtuye honɨngkano hungkunomo mamtɨhuposo'njo hweho.

6 A'amu Jisasɨmo humaso sohwo wonyo miyo'njo hweho. A'amu fihwo honɨngkano wonyo iwo'nɨngkiso sohune'no nakwo huno ole wonayono, Oso hwe huhwo sohwo Jisasɨmne'no huno muyo hweho.

7 Nje mehomi soku a'amu hwasyo hungkuno sejo'njo somne'no i'waho fiyɨmno. A'amu honɨngkano wopɨngo'njo Jisas Kɨlais pa'nyo sohwo hwe wopɨngo'nohino hweho.

8 Hwe wonyo Seten sohwo hohonta nakwoe hwaho mmo'nyo sohonta kako wonyo'nohini imojo hweho. A'amu olopo humaso sohwo wonyo ne'no yalokuso sohwo Setenɨye mehomi hweho. Anɨtuye hwomu sohwo yo'mayo Seten iwo'nɨngkiso so'no wae yaofo'ne pmmentisofoho.

9 A'amu Anɨtuye mehomi imo'nyo sohwo kako honɨngkano wonyomo minɨngkayo'njo hweho. Hwapɨngoso Anɨtuye Towahuno kakimo humaho. Oso'no kako wonyo miyo'njo hweho. O'o, Anɨtuye hwomu hweho.

10 Anɨtuye a'amu neso tɨhwolo. Setenɨye a'amu neso tɨhwolo. Oso'no huno nayɨhwoso'no'manji oloso'no huno wosyofɨsyano. A'amu honɨngkano wonyo'njo

aˈamu nomˈne somo sɨmeho muyoˈnjo osohwo Anɨtuye aˈamuˈmaho. Oˈo, Setenɨye aˈamufoho.

Aˈamu nomˈneˈnji sɨmeho inyo yahinoso olenoho.

11 Sɨmoˈmo neˈmo sekwo hungkuno ole upaˈnɨmentohofi, Sekwo aˈamu nomˈne somneˈno sɨmeho uyɨmno.

12 Nakwo aˈamu Kein osohwo paˈnyo miyanehwono. Oso hwe huhwo sohwo Setenɨye aˈamu hweho. Konɨngkwaˈwehumo fonjahumentisofoho. Pehoˈno fonjahumentisoto. Hwapɨngoso ole. Kein kako honɨngkano wonyomo inɨngkamojo hweho. Apel kako honɨngkano wopɨngomo inɨngkamojo hweho.

13 Osoˈno aˈamu olo hwaho loponjoso sekumneˈno nakwolaho selɨfijoˈmanji sekwo yomo iyoˈeno.

14 Nakwo aˈamu nomˈne Jisasɨmo sɨmeho uyɨwoˈnɨmotofo somo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkuhwoneˈmanji nakwo huno ole, Mpohwoe tojo somo humalohwono huno nto nayohoho. Hwapɨngo ole, Nakwo Setenɨye hantojo tɨkano honɨngkano somo ulɨkoˈmentani Anɨtuye hantojo songo neˈno humayoˈne somo humalohwono. Olo hilo soˈno huno pipi nayohoho. Aˈamu fihwo kako aˈamu nomˈne somo sɨmeho muyoˈnjo yoso sohwo kakoe songo neˈno humayoso tohino mɨkunɨmposo neˈno umnonefoho.

15 Aˈamu konɨngkwaˈwehumneˈno sɨmeho tohino umnoso sohwo wofonjahumonneˈno yohono loso sohwo paˈnyo hweho. Sekwo huno moiˈwonoho. Aˈamu nomˈne sohumo wofonjahumonneˈno yohono loso sohwo Anɨtuˈnjopo songo neˈno mohumanefoho.

16 Jisas olo hwaho lopo nakumneˈno imentiso soˈno nakwo huno nayohoho. Jisas nakumneˈno poyo peˈnɨmentisofoho. Osoˈno nakwo nakwoe aˈamumo ufoˈmayoˈneˈno nakwoe songo humayoso hofɨkimo uyano. Nakwoe aˈamu somo ufoˈmehwaso hnˈnwi poyo peˈnasoso wopɨngofoho. Jisas hnneˈefoho.

17 Aˈamu olo hwaho loponjo hamniyoho hiˈnjo sohwo konɨngkwaˈwehwo umofonyo yalofonjo sohumo hitoho mulofeˈnjoˈmanji kako ole lososo pehoˈneto, Ngko Anɨtumo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkohe hwoˈnyoho. Ose pehoˈno lalofoho. Mangoˈnohino hweho.

18 Nje mehomi soku, nakwo nomˈne aˈamu somno namoˈnyoso mangoˈnohini ulɨhwaloho. Oˈo, nakwo hofɨkineˈno hitoho nalofɨhwosoˈno hofɨkimo wopɨngo ulohofano.

Aˈamu Jisasɨmo tɨfi inɨngkawowoˈnɨngkohofoso Anɨtumneˈno iyoho munonehoho.

19 Sɨmeho uyo yahino ne'nji utɨhwehwasi nakwo Anɨtuye
honɨngkanomo nehopi humalohwoneso huno wonayono.
Oso'no nakwo Anɨtu'njopo lohofɨhwasi nakwo wonɨmango
monanonefoho.
20 I oso'no jɨje sɨmeho mo'mo wonyo hwo'nyoho
hnnɨwo'nɨngkino'manji Anɨtu jɨje sɨmehomo yakolo'nnyo
hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino so'no huno
hwapɨngo'njo hweho. Oso wonyo hiso kako wae nto
kiloho'maho Anɨtu huno uyohoho.
21 Ou, nje a'amu soku, nakwoe sɨmeho mo'mo oso
hungkuno monajo'manji nakwo Anɨtuye sɨmanopo
wonɨmango ane yokumpohn'nyo wolohofano.
22 Nakwo kakoe hungkunomo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkuhwone'n
yo'mayo iwo'nɨngkuhwone so'no Mpohwoe sɨmeho
wopɨngo umo'nɨngkiso'manji yo'mayo so'no Mpohumo
jomo ulasoso wonejapmmontonoho.
23 Anɨtuye hungkunoso olenoho. Nakwo kakoe Hwomu
Jisas Kɨlaisɨye yofe somo sɨmeho hi'ntnnono uyɨhwasi
nom'ne a'amumo sɨmeho uyɨhwano. Oso hiso kako naliny-
ofoho.
24 A'amu Jisasɨye hungkunomo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkiso
somo Anɨtu kakimo ufo'malofoho. Anɨtu kako hwe huhwo
sohumo humaho. Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngoso ne-
jopahonɨngki Towahuno sohwo ole netɨhwalofoho. Anɨtu
nakumo humaho.

4

Anɨtuye Towahuno ne'nji towahuno hwasyo so'ntnne hungkunofoho.

1 Nje a'amu soku, a'amu pi'nɨngo hwasyo hungkuno'njoso
nakwoe hwahopo emoyalokwofo. Oso'no hungkuno
hopi'nonohino upa'nɨfijo oso hungkuno somo sɨmeho
hi'ntnnono ukutoho. O'o, a'amu ole selososo, Ngko Anɨtuye
Towahuno hi'njo hwo'nyoho. Ose selahonɨngkuhwosi
sekwo yamofo fiyɨmno. Oso hwe huhwo sohwo Anɨtuye
hwolɨkeno. Hwahoponta'ango hwolɨkeno.
2 Huno ito'no tɨpemapitnne'no yamofo fiyɨmno. A'amu
fihwo hungkuno ole loso'manji, Jisas Anɨtuye Hwomu Ne
sohwo a'amu imo'nɨmentisofoho. Ose loso sohwo kako
Anɨtuye Towahuno ne hi'njo hweho.
3 Oso hungkuno hiso a'amu majo'manji kako Anɨtuye
Towahuno ane hweho. O'o, kako towahuno Jisasɨye
mango sohwa mta'ango hi'njo hweho. Sekwo ole nto
upa'nɨmentohofi, Jisasɨye mango sohwo noponefoho. Ou,
kakoe towahuno sohwo nto pmmaho.

4 Nje mehomi soku, sekwo Anɨtuye kuyoho. Sekwo
aˈamu hwasyo hungkunoˈnjo somo hwotoho nto hmmalofo.
Hwapɨngoso oso Towahuno jɨje sɨmeho moˈmo humaso
sohwo kako towahuno hwahoponjo somo nɨhuˈnahone
uyakoloˈmentisofoho.
5 Oso aˈamu hwasyo hungkunoˈnjoso hwe wonyo sohwoe
aˈamufoho. Hofɨkoe hungkunoso hwahopontaˈangofoho.
Setenɨye aˈamuso hofɨko hwasyo hungkuno hwaho-
pontaˈango somo upaˈnɨwoˈnɨngkohofofoho.
6 I osoˈno nakwo Anɨtuyeˈnwoho. Aˈamu fihwo kako Anɨtu
ne sohuneˈno huno unyohwoˈmanji osohwo kako nakwoe
hungkuno upaˈnɨmtonoho. Ou, nomˈne aˈamuhwo kako
Anɨtuneˈno huno muyohwoˈmanji i nakwoe hungkunomo
mupaˈnonehoho. Olo hilo soˈno hungkuno Anɨtu mtaˈango
soˈno nakwo huno wonayono. Nakwoe hungkunomo
nenɨngkapɨfijohwaˈmanji Anɨtuye Towahuno neˈnjofoho.
Ou, nakwoe hungkunomo monenɨngkapɨfijoso hwe wonyo
sohwoe towahuno hiˈnjo hwafoho.

Anɨtu kako nakuneˈno hitoho ulofalofoho.

7 Nje aˈamu soku, nakwo nomˈne aˈamumneˈno sɨmeho
umoˈnyo yahinoso uyano. Nomˈne aˈamumneˈno sɨmeho
umoˈnyo yahinoso Anɨtu mtaˈangofoho. Aˈamu nomˈne
somneˈno umoˈnɨwoˈnɨngkiso sohwo kako Anɨtuye mehomi-
foho. Kako Anɨtuneˈno huno uyalofoho.
8 Aˈamu nomˈne somo sɨmeho muyoso Anɨtuneˈno huno
muyɨhwafoho. Oˈo, Anɨtu sɨmeho uyoso kako hwapɨngo
hweho.
9 Anɨtu nakuneˈno hitoho mɨkunɨmposo nejapmmenti-
sofoho. Osoˈno kako nakwoˈnji songo neˈno humayoˈne
imoˈmentisofoho. Oso hisoˈno kakoe hwomu angaˈnohino
sohumo oso songo humayoso uyoˈneˈento nakuneˈno hwa-
hopo uhwatɨmentisofoho. Osoˈno Anɨtu nakuneˈno sɨmeho
nejaponto netɨhwamentisofoho.
10 Sɨmeho inyo neso ole, nakwo Anɨtumo sɨmeho uyo
paˈnyoˈmaho. Oso, neso ole, Anɨtu nakumo sɨmeho
nejaponto kakoe Hwomu nakwoe wonyomneˈno tohino
mɨkunɨmposo mayoˈne nejapmmentisofoho.
11 Nje aˈamu soku, nomˈne aˈamumneˈno namoˈnyo soˈno
Anɨtu umoˈnalofoho. Osoˈno nakwo nomˈne aˈamuneˈno
wonamoˈnono.
12 Nakwo hopiˈnonohino soˈnwi Anɨtumo
muhwonyoˈnwoho. I nakwo aˈamu nomˈne
uhwonɨwoˈnɨngkuhwone somo sɨmeho neˈnjo
uyɨwoˈnɨngkuhwasoˈmanji Mpohwo nakwoˈnji

nohumahwosi kako nakumo sɨmeho nejape soˈno huno
wonayɨmontonoho.
13 Kakoe Towahuno nejapmmentiso soˈno nakwo huno
ole nayohoho, Anɨtu nakwoˈnji humaho. Nakwo kakoˈnji
humalohwono.
14 Mpohwo Anɨtu aˈamu hwahoponjo soˈnyumneˈno
asomo nemayoˈne kakoe Hwomu uhwatɨmentisofoho. Oso
hiso uhwonɨmentɨhwone soˈno selalokuhwono.
15 Aˈamu fihwo Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono nehopi
uyɨhwosi aˈamu somo ole uloso, Jisas Anɨtuye Hwomu
hweho. Ose loso sohwo Anɨtu kakimo humaho. Kako
Anɨtumo humaho.
16 Nakwo huno wonayono Anɨtu nakuneˈno hitoho
nejapmmentiso soˈno nakwo sɨmeho uyalokuhwono.
Aˈamumneˈno umoˈnyo yahinoso Anɨtu mtaˈangofoho.
Aˈamu fihwo nomˈne aˈamumneˈno umoˈnɨwoˈnɨngkiso
sohwo kako Anɨtuˈnji humaho. Osoˈno Anɨtu huhwo
kakoˈnji humaho.
17 Jisas nakumo nonehumentanɨngki nakwo nomˈne
aˈamumneˈno namoˈnyo yahino wopɨngo yalokuhwoneso
olehoho. Sɨkuno Engo hungkuno tangoˈnjo ikwalofoˈne
somo nakwo yokumpohˈnyo nolohofɨhwasi wonɨmango
monanonefoho. Hwapɨngoso nakwoe songo humayoso olo
hwaho lopo Jisas sohwo nakwoe sɨmeho moˈmo humaho.
18 Aˈamu fihwo nomˈne aˈamumneˈno umoˈnɨwoˈnɨngkiso
sohwo iyoho miyɨwoˈnɨngki yohoho. Oˈo, iyoho iyoso
nɨhuˈno awonoho. Iyoho iyo hwapɨngoso olenoho. Aˈamu
fihwo iyoho yososo nakwo huno wonayono nomˈne
aˈamumneˈno umoˈnyo yahinoso itoˈnohinoˈmaho.
19 Nakwo nomˈne aˈamumneˈno namoˈnɨwoˈnɨngkohoho.
Hwapɨngoso Anɨtu kako nakuneˈno sɨmoˈmo
umoˈnɨmentisofoho.
20 Aˈamu nomˈnehwo ole lososo, Ngko Mpohuneˈno
sɨmeho uyalokweno. Ose loso sohwo aˈamu nomˈne so-
humo sɨmeho wonyo uyoso osohwo kako hwasyo hungkuno
lalofoho. Aˈamu fihwo kako olo hwaho loponjo aˈamu uh-
wonɨwoˈnɨngkiso somo sɨmeho muyoˈmanji kako Mpohwo
Anɨtumo muhwonyo sohumo sɨmeho pipi uyɨmontolo.
21 Jisas Kɨlais ole nalɨmento, Kɨko Anɨtumneˈno sɨmeho
uyoˈmanji jɨje aˈamu homneˈno sɨmeho uyo. Ose
nalɨmentisofoho.

5

Aˈamu Jisasɨmo tɨfi inɨngkawowoˈnɨngkohofoso yoˈmayo hwahoponjo yahino somo hwotoho fewoˈnɨngkohofofoho.

1 Hwe nakwoe wonyo wayoˈne Anɨtu uhwosopoˈmentiso
sohwo Jisasɨyoho. Oso hungkuno hiso aˈamu fihwo
huno nehopi uyoso sohwo Anɨtuye mehomi hweho.
Aˈamu Mpohumo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkiso sohwo kakoe
mehomiˈntnne'no sɨmeho uyɨwoˈnɨngkiso hweho.
2 Nakwo Anɨtumo sɨmeho uyɨhwasi kakoe hungkunomo
tɨfi inɨngkowasoˈmanji nakwo huno ole wonayono.
Nakwo Anɨtuye mehomi somo sɨmeho nehopi
uyɨwoˈnɨngkuhwoneˈnwoho.
3 Nakwo Anɨtuye honɨngkanomo tɨfi inɨngkowasoˈmanji
nakwo Mpohumo sɨmeho nehopi uyɨwoˈnɨngkuhwonefoho.
Anɨtuye honɨngkano somo tɨfi inɨngkayoso tangoˈnjoˈmaho.
Oˈo, kakoe yokumpohnˈnyo nejapɨwoˈnɨngkiso hweho.
4 Anɨtuye aˈamu neso yoˈmayo hwahoponjofe
yokumpohnˈnyo somo hwotoho fe-eˈne yokumpohnˈnyoso
hiˈnjofoho. Oso yokumpohnˈnyo hwotoho fe-eˈneso
hwapɨngo ole, Nakwo Jisasɨmneˈno huno nayohoho. Kakoe
yokumpohnˈnyo nefoˈmayoˈne sohuneˈno huno nayohoho.
5 Yoˈmayo hwahoponjo somo yakoloˈnnyo tɨhwolo. Aˈamu
fihwo kako huno ole uyososo, Jisas Anɨtuye Hwomu hweho.
Huno ose uyahonɨngki kako yoˈmayo hwahoponjo somo
yakolonoho.

Anɨtu kakoe hwomumneˈno hungkuno yoloho lɨmentisofoho.

6 Olo Jisas huhwo sohwo mijo wokiyonɨmano lonto, nje
honɨyo usɨhumaˈmo lonto nakwoe hwahopo pmmentiso-
foho. Mijoˈnohini soˈno pmmentisoˈmaho. Oˈo, mijoˈnji
honɨyoˈntnno pmmentisofoho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo
hungkuno nehopi hwapɨngo sohwo kako Jisasɨmneˈno olo
hilo soˈno yoloho lɨmentisofoho.
7 Oso hufaˈu sɨhune sohwa Jisasɨmneˈno yoloho lalokwofo.
8 Anɨtuye Towahuno Wopɨngoˈnji mijoˈnji honɨyoˈnji oso
hifoho lalokwofo. Oso hufaˈu sɨhune sohwa hofɨkoe
hungkuno afaˈnohinoho. Jisas sohwo Anɨtuye Hwomu ne
hweho. Ose lalokwofo.
9 Aˈamu hwahoponjoso hungkuno lontɨfeso nupoˈnontani
nehopeho lɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Anɨtu lonte hungkunoso
nehopeho. Aˈamu lontɨfe somo yakolonoho. Oso hungkuno
hiso Anɨtu nto lɨmentisofoho. Kakoe Hwomumneˈno liny-
ofoho.
10 Aˈamu Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyo sohwo kako
huno ole uyohoho, Jisas Anɨtuye Hwomu ne hweho.
Aˈamu nomˈneso kako hungkuno hiloso sɨmeho hiˈntnnono
muyoˈnjo yonto kako Anɨtu hwasyo hungkunoˈnjo hweho

lɨwoˈnɨngkiso paˈnyo hweho. Hwapɨngoso Anɨtu nalohoho, Jisas nje Hwomu hweho.
11 Olo hungkuno loso Anɨtu nehopi ole nalɨmento, Ngko
songo neˈno humayoˈneso nto sejapmmentohefoho. Ose
nalɨmentisofoho. Oso songo neˈno humayoˈne hwapɨngo
kakoe Hwomumo weho.
12 Aˈamu fihwo Anɨtuye Hwomumo humunyo sohwo
Anɨtuˈnji songo neˈno humayoˈne hweho. Aˈamu Anɨtuye
Hwomumo mohumunyo sohwo kako Anɨtuˈnji songo neˈno
humayoˈneso motɨpɨhwononefoho.

Nakwo huno ole wonayono, Nakwo songo neˈno fosyohu-
mayoˈne hiˈnjɨˈnwoho.
13 Sekwo aˈamu Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono
uyɨwoˈnɨngkohofo soku, sekwo songo neˈno humayoso
hiˈnjo kuyoho. Osoˈno sekwo huno waseyonontnneˈno
semtɨˈmokiyalokweno.
14 Nakwo yoˈmayo Anɨtu syonefɨsyalokunjo soˈno
namoˈnɨngkohoho lontani osoˈno jomo ulɨhwasoˈno kako
wonepaˈnɨmontonoho.
15 Nakwoe hungkuno Anɨtu nepoˈnalokunjo soˈno huno
ole nayohoho. Yoˈmayo nakwo jomo ulɨwoˈnɨngkuhwone
soˈno nejopalokunjoso olohifoho.
16 Honɨngkano angaˈno wonyoso aˈamu yososo Anɨtu kako
wae mmofeˈnjo umtonoho. Oˈo, hiˈnji peˈnɨngkuhwosi
tɨkanomo wene hweho. Osoˈno aˈamu oso wonyo hiso yoso
sohumo uhwonɨngkohoji oso aˈamu huhwo sohumneˈno
Mpohumo jomo mujoˈnjo fiyo. Yoˈmayo honɨngkano
wonyo nomˈneso aˈamu yoso sohumo uhwonɨngkohoji
oso humneˈno Mpohumo jomo ulisoso Mpohwo kako wae
yɨmofɨhwosi songo humayoˈne uyɨmtonoho.
17 Anɨtuye hungkuno mtohupeso hopiˈnono wonyofoho.
I osoˈno fehohnjo soˈno Mpohwo kako wae weeoˈmtonoho.
Angaˈnohinoso tɨkanomo nɨhuˈnahone wenefoho.
18 Anɨtuye mehomi ne sohwo kako honɨngkano wonyo
miyoˈnjo yɨwoˈnɨngkiso hweho. Oˈo, Anɨtuye hwomu os-
ohumo yokumpohˈnyo mokosyohumawoˈnɨngkiso hweho.
Oso aˈamu huhwo sohumo Seten mupmˈmokonohoho.
19 Nakwo huno moiˈwonoho. Nakwo Anɨtuye
mehomiˈnwoho. Aˈamu nomˈne sofe hwe engo
mokosyohumayo sohwo Setenɨyoho.
20 Nakwo huno moiˈwonoho. Anɨtuye hwomu nto pm-
mentono. Kakineˈno huno itoˈno uyoˈne huno nto ne-
japmmentono. Nakwo Anɨtumo ufohiˈnyoˈne hwapɨngoso
Jisasɨyoho. Jisas Kɨlais Anɨtuye hwomu sohwo kako Anɨtu
ne hweho. Kako songo neˈno humayoso hwapɨngo hweho.

21 Nje mehomi soku, yoˈmayo hwahoponjo jɨje sɨmeho
moˈmo Anɨtumo uyohopoˈmto yalokunjo soˈno sekwo
iˈwaho itoˈno fiyɨmno. Osohopeho. Ngko Jounˈni
mtɨˈmokohono.

2 Joun
Olo Iyoswo Tɨfinjo loso Joun Afahwo Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *sikɨsɨti*'nji (60) *sikɨsɨti-sikɨs*ɨ'nji (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolɨkeno olo iyoswo tɨfinjo loso Joun afaohwo mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso a'mu anga'nohino syine'no mtɨ'mokumentisofoho. Oso hisi nehopi a'amu anga'nohinyinetɨkeno. A'amu fiso hofɨkoe hunoso ole, A'amu Jisasɨmo inɨngkunyo temtitofo hopa imo'nohumunyo somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Joun oso a'amu homo somo a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no i'waho ito'no fiyɨmno ulɨmonto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso ntɨpo humanto mtɨ'mokumentisotɨkeno. Ango kako nohumanto olo iyoswo loso mtɨ'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Anɨtuye mehomi somo mokosyohumawo'nɨngkohe sohwo'ni olo iyoswo loso mtɨ'mokalokweno. Kɨko a'mu siki, Anɨtu kakoe syohomne'no kuhwosopo'mentiso sikinonji jɨje mehomi sohwantnne'no olo iyoswo loso semtɨ'mokiyalokweno. Yahino nehopi'nohino somo ngko kakine'no sɨmeho kijopalokweno. Oso hiso ngko'nohinɨ'maho. O'o, a'amu hopi'nono Anɨtuye hungkuno ne'njo somo huno'njo so'nji hofɨko sekune'no sɨmeho umo'nalofoho.
2 Jisas Kɨlaisɨye hungkuno ne'njoso nakwoe sɨmehomo wojo so'no nakwo sekune'no sɨmeho namo'nɨwo'nɨngkohoho.
3 Mpohwo Anɨtu'nji kakoe Hwomu Jisas Kɨlaisɨ'nji siko nakumne'no wopɨngo nalohofohosɨsi hitoho ulofɨhwoso'no humayo wopɨngo nejapohosɨso'no nakwo hungkuno nehopi'nohini hnnɨngkuhwasi sɨmeho afa unantanoho.

Nakwo hitoho nalofo yahino somo unɨngkowano.

4 Jɨje mehomi fehohnjoso hofɨko Anɨtu kako yahino ne so'no nalɨmentiso hopaso hofɨko kakoe honɨngkano ne somo inɨngkowalokwofo. Oso hiso'no nupa'nonji ngko sɨmonyo yalokweno.
5 Oso hiso'no ngko, nje nampohwo siki, olo so'no wakilɨmonne'no yohono. Nakwo nom'ne a'amu somne'no

sɨmeho uyo yahino hiso songoˈmaho. Oˈo, nakwo Anɨtuye hungkunoso sɨmoˈmo upoˈnomaˈmentɨhwone oso mtaˈangofoho.

6 Hitoho ulofo yahinoso olenoho. Nakwo Anɨtuye honɨngkanomo tɨfi unɨngkowano. Hohonta olo honɨngkano loso upaˈnɨmentɨhwoni, Sekwo nomˈne aˈamumneˈno sɨmeho umoˈnyo yahino somo finɨngkamno.

Nakwo Kɨlaisɨye hungkunomo aho yokumpohnˈnyo wokemokosyohumano.

7 Aˈamu piˈnɨngo engoso hofɨko nakumo hwasyo hungkuno nelaneˈentɨfi angoˈmeemo lɨkuˈmofalokwofo. Osoˈno hofɨko nakumo ole nelalokwofo. Jisas Kɨlais Anɨtu sohwo kako nakwoe hwaho lopo aˈamu imoˈnɨmentisoˈmaho. Hofɨko nakumo ose nelalokwofo. Oso aˈamu hiso hofɨko hwasyo hungkuno lɨwoˈnɨngkohofoso Kɨlaisɨye mango hwafoho.

8 Sekwo soku, oso aˈamu ose sohwamneˈno iˈwaho ntoˈno fiyɨmno. Hwapɨngoso sekwo Anɨtuye syoho yokumpohnˈnyo iwoˈnɨngkohofo soˈno Anɨtu kako ngko sekumo yoˈmayoso wosejapmmo selɨmentisoso sekwo hwasyo hungkuno homo somo inɨngkafijoˈmanji sekwo momapitnnehofo. Oˈo, sekwo Anɨtuye hungkunomo ntoˈno inɨngkafijoso u sekwo yoˈmayoso womantɨfeho.

9 Aˈamu fihwo kako Kɨlaisɨye hungkunomo aho yokumpohnˈnyo mokesyohumayoˈnjo yoso sohwo kako hungkuno nomˈne kengomo inɨngkawesoˈmanji osohwo Anɨtu kakoˈnji mohumuyoho. Hwe fihwo kako Kɨlaisɨye hungkunomo aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumaso osohumo Anɨtuˈnji kakoe hwomu Kɨlaisɨˈnji sikoˈmontaˈi siko kakoˈnji humasiyo.

10 U hwe fihwo kako sekumo seˈmaso sohwo kako sekumo Kɨlaisɨye hungkuno masejoˈnjo ihwosi kako nomˈne hungkuno kengo selɨhwosoˈno osohumo sekwo kakimo sekwoe angoˈmno ipemotakutoho. Sekwo nakwoe aˈamuhwe eso nulɨkutoho.

11 Aˈamu fihwo kako oso aˈamu hwasyo hungkunoˈnjo osohumo nje aˈamuhwe uloso sohwo kako oso hwe hwasyo hungkunoˈnjo sohwoe syoho somo ufoˈmalofoho.

Hungkuno aeˈuyofoho.

12 Ngko hungkuno sawemo waselɨmonji ko yoheso u olo hungkuno hiloso ngko iyoswomo mamtɨˈmokumnehono. Oˈo, ngko sekumo seˈmahmˈmo ngko sekwoˈnji hungkuno hnnɨngkuhwasi nakwoe sɨmehoso wopɨngo wonamoˈnɨmontonoho.

13 An+tu kakoe syoho somne uhwosopo'mentisoso j+je
nanohwo es+'nji kakoe mehomi so'ntnne'no nakwoe
a'amufo selalokwofo. Nje hungkuno osohopeho. Ngko
Joun'ni mt+'mokohono.

3 Joun
Olo Iyoswo Nom'ne Tɨfinjo loso Joun Afahwo Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *sikɨsɨti*'nji (60) *sikɨsɨti-sikɨs*'nji (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolɨkeno olo iyoswo ne'no tɨfinjo loso Joun afahwo mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Ngkaiyasɨmne'no mtɨ'mokumentisofoho. Ngkaiyos sohwo Jounɨye a'amu hweho. Kako oso hwaho engo Esiya sopo humunyo hweho. Joun oso ango hopo sopo ne'no a'amu syoho'njo sohwa uhwajɨmonto imentisoso Ntiyoutɨlefes kako oso a'amu yofe hwe engo'njo umo'nɨmonto oso a'amu syoho'njo sohwamo monje esyahonɨngki Joun kako hwe anga'no kakoe yofe Ntemitɨliyos osohumo yofe ho'nomanto uhwajɨmentisofoho. Olo iyoswo loso Jounɨye a'amu Ngkaiyos sohwo Ntemitɨliyos syoho yahonɨngkuhwosi hofiyo umokosyohumane'ento olo iyoswo loso'nji mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Anɨtuye mehomi somo mokosyohumawo'nɨngkohe sohwo'ni ngko nje nɨngkwahwo Ngkaiyos sohwo hnne'no olo iyoswo loso kumtɨ'mokiyalokweno. Ngko kikimo nehopi sɨmeho kijopalokweno.

2 Nje a'amu sohwosi, kɨko yo'mayo syoho wopɨngo yontanɨngkini Anɨtu kufo'malokunjo so'nji kɨko wopɨngo humahnno so'no ngko Mpohumo jomo ulalokweno. Jɨje huyo'mango so'no ngko huno niyohoho wopɨngo humaho. I jɨje huyo'mango wopɨngo humaso hopaso jɨje a'apaho hi'nji wopɨngo osenohini humahnno so'no Mpohumo jomo ulalokweno.

3 A'amu fehohnjo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofoso jɨje angopo nta'ni nɨ'mantɨfi ntɨmalofi, Ngkaiyos sohwo kako Anɨtuye hungkuno ne somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto hofiyo'no inɨngkowalofoho. Ose ntahonɨngkofi ngko sɨmonyo imalefoho.

4 Nje mehomi hofɨko Anɨtuye hungkuno ne somo inɨngkowalokwofo so'no upa'nonji oso'no ngko sɨmonyo iwo'nɨngkohe hwo'nyoho. Oso sɨmonyo iyo hiso nom'ne yo'mayo so'no sɨmonyo iwo'nɨngkohofo somo yakolo'nnyofoho.

Ngkaiyos syoho wopɨngo imentisofoho.

5 U nje aˈamu sohwosi, kɨko aˈamu Anɨtuye hungkuno lɨkuˈmofɨwoˈnɨngkohofo sohwamo ufoˈmawoˈnɨngkinoso
oso wonyoangkafofoho. Jɨje aˈamuˈnohinɨˈmaho. Oˈo, aˈamu kengo mtaˈango sohwanjoho.
6 Oso aˈamu huhwo sohwa hofɨko olopo nɨˈmantɨfi kɨko hofɨkimo wopɨngo uloho'mahnno soˈno nakwo Anɨtuneˈno
uhuˈmokontanɨngkuhwoni nalɨmalofofoho. Kɨko aˈamu Anɨtuye hungkuno lɨkuˈmofo sohwamo jɨje angopo ntaˈni
hano hofiyoˈno hmmofɨhwajo. Ose yahonɨngkiji Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmontonoho.
7 Hofɨko oso syoho yalokwofoso Kɨlaisɨye yofe hoˈnomayoˈne yalokwofo. Aˈamu Anɨtumo sɨmeho
hiˈntnnono muyoˈnjo sohwa mtaˈni hofɨko hamniyoho yoˈmayoso momasoˈnjo yalokwofo.
8 Nakwo Anɨtuye aˈamu ne hnˈnwi nakwo oso aˈamu huhwo sohwamo ufoˈmano. Ose ihwasi oso hungkuno syoho
neˈnjo soˈno nakwo syoho afaˈno womojokuˈnantanoho.

Ntiyoutɨlefes kako yahino wonyo imentisofoho.

9 Ngko oso aˈamu Ntiyoutɨlefesɨˈnji Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo somneˈno ngko iyoswo
nomˈneso nto mtɨˈmokumalefoho. Ntiyoutɨlefes sohwo kako aˈamu hiso hofɨko nakwoe hwe engo hwosoho
ulantɨfeˈno yalokunjo soˈno kako nje hungkunomo haloho manɨpewoˈnɨngkiso hweho. Oˈo, kako nje hungkunomo
hwotoho nɨfewoˈnɨngkiso hweho.
10 Oseso ngko sekumo seˈmaˈmeˈmanji ngko yoˈmayo kako iwoˈnɨngkiso soˈno waselɨmonnoho. Kako nakuneˈno
yoˈmayo hungkuno wonyo lalofoho. Kako hwasyo hungkuno lalofoho. Osoˈnohiniˈmaho. Oˈo, kako aˈamu
Anɨtuye hungkuno lɨkuˈmofo sohwamo kakoe angomo mipemotasyɨwoˈnɨngkiso hweho. I aˈamu nomˈneso hofɨko
oso aˈamu Anɨtuye hungkuno lɨkuˈmofo somo nje angomo upemokosyawoˈmo loso sohumo Ntayoutɨlefis sohwo
kako hofɨkoe honɨngkano pɨjumofɨwoˈnɨngkiso hweho. Oseso kako oso aˈamu homo somo hofɨko Anɨtumneˈno
uhuˈmokiyo somtaˈni wae weeoˈmto yalofoho.

Ntemitɨliyos sohwo kako yahino wopɨngo iwoˈnɨngkiso hweho.

11 U nje aˈamu sohwosi, kɨko yahino wonyo somo tɨfi inɨngkahutoho. Oˈo, honɨngkano wopɨngo somnohini
tɨfi finɨngkayo. Aˈamu kako yahino wopɨngoˈnjo sohwo kako Anɨtuye aˈamu hweho. Aˈamu kako yahino wonyo
iwoˈnɨngkiso oso hwo kako Anɨtuneˈno huno mosyafɨsiyo hweho.

12 Aˈamu hopiˈnonohino sohwa hofɨko Ntemitɨliyosɨye
yofe hoˈnomalokwofo. Nakwo Ntemitɨliyos osohumo
uhwonontani nakwo Kɨlaisɨye yahino ne somo
uhwonalokuhwono. Osoˈno ngko huhwoˈni kakoe yofeso
hoˈnomalokweno. Osoˈno kɨko huno kiyohoho, Nje
hungkunoso neˈnjofoho.

Hungkuno aeˈuyofoho.

13 Oseso ngko hungkuno sawemo waselɨmonji ko yoheso
osoˈno ngko iyoswomo mamtɨˈmokumnehono.
14 Weˈenepi ngko nokuˈmahmˈmeˈno nekwo hungkuno
wohnnantaeho.
15 Jɨje sɨmehoso pompengo ufɨsyakumofono. Jɨje aˈamu
olopo humalofo sohwa hofɨko nje hwomuhwe kilalokwofo.
Nje aˈamu kɨkoˈnji humalofo sohwamneˈno nje aˈamufo
ulalokweno. Kɨko hofɨkimo njiyo. Osohopeho. Ngko Jounˈni
hungkuno loso mtɨˈmokohono.

Jut
Olo Iyoswo loso Jut Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo hungkuno somo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *teti*'nji (30) *teti-faif*ɨ'nji (35) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Jut mtɨ'mokumentisofoho. I oso'no oso yofe Jutɨye so'nji Jutasɨye so'nji afafoho. (Oso'no Matɨyu sohe engo 13, hanɨngkano we'e 55 so'nji Mak sohe engo 6, honɨngkano we'e 3, osopo Jisasɨye hohmnɨngkwa'wehwosamne'no yofe hi'njoponoho.) I oso'no hofɨkoe hunoso olenoho. Olo iyoswo loso Jisasɨye nɨngkwahwo mtɨ'mokmentisofoho. Jut a'amu Jisasɨmo inɨngkunyo somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso a'amu ango ntɨponjomne'no mtɨ'mokumentisotɨkeno. O'o, nakwo huno monayofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno sɨmo'mjoso olenoho. Sekwo nakwo sɨmeho hi'ntnnonohinoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafɨkuji a'amu hwayo hungkuno'njo sohwafe hungkuno somo nupa'nɨngkutoho. Jut ose ulɨmonto mtɨ'mokumentisofoho. (Hungkuno hiso Jut honɨngkano we'e 3 osopo weho.) Oso'no olo iyoswo hiloso ntɨpo humanto mtɨ'mokumentisotɨkeno. Ango kako nohumanto olo iyoswo loso mtɨ'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no olo hungkuno homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Jut sohwo'ni Jisas Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo Jemɨsɨye konɨngkwa'we hwo'nyoho. Anɨtuye a'amu soku ngko olo iyoswo loso sekwo a'amu Anɨtu sehwosopee-honɨngki inɨngkamentohofo sokune'no mtɨ'mokalokweno. Mpohwo Anɨtu sɨmeho engo sejopahonɨngki Jisas Kɨlais kako sekumo wopɨngo semokosyohumaho.
2 Anɨtu kako sekune'no hitoho ulofɨhwoso'no sɨmeho pompenjiyo so'nji sɨmeho hitoho so'nji wosejapono. Oso hiso sejaposo so'no engo imo'nyo'ne'enji Anɨtumo jomo ulalokweno.

Kɨlais Jisasɨye hungkuno somne'no hwasyo hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohofo sofe hungkunofoho.

3 Nje a'amu soku, sɨmo'mo ngko huno pi'nɨngo syafɨsyonji Anɨtu kako asomo netɨmayo'neso sekune'no iyoswo mtɨ'mokumne'enji i olohonta nom'ne hungkuno

mtɨˈmokalokweno. Nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyaso hnˈnɨmo Anɨtu kako asomo wonetɨmaˈmtonoho. Oso hungkuno Anɨtu nejapmmentisoso sekwo syoho yokumpohnˈnyo ikuji sɨmeho hiˈntnnono uyalokwofo soku, sekwo aho yokumpohnˈnyo fɨkemokosyohumamno. Osoˈno sekwo nomˈne hungkuno hwasyo somo nupaˈnɨngkutoho. Oˈo, hungkuno hwasyo homo somo filommjahumno.

4 Aˈamu fehohnjo Anɨtumneˈno sekwoˈnji uhuˈmokontɨfi humentanɨngkofi aˈamu fehohnjoso hofɨko nomˈne huno soˈnji hiyaso motohusosyohumantɨfi hofɨko poji ehumamentohofofoho. Aˈamu hiso hofɨko ole lalokwofo, Anɨtu kako nakumo wopɨngo naloho'mentiso soˈno nakwo kakineˈno iyoho monanɨngkiyohoho. Yoˈmayo wonyo nakwoe sɨmeho uyɨmo lososo u uyɨhwono. Anɨtu kako sɨmeho nejopalokuso sohwo kako tohino monejaponehoho. Ose lalokwofo sohwa nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨmneˈno hofɨko hohujo ikinjaoˈmentohofofoho. Hohonta aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa olo aˈamu lohwamneˈno ole mtɨˈmokumentohofo, Oso aˈamuso wonyofoho. Hofɨko tɨkanomo ufitnnefoho. Ose mtɨˈmokumentohofofoho.

5 Aˈamu oso yahinoˈnjo somneˈno sekwo nto upaˈnɨmentohofofoho. I osoˈno ngko sekwoe huno somo huno apaˈno wasefohotoˈmneˈno yohono. Aˈamu Isɨlael somo nakwoe Hwe Engo hofɨkimo Ijip mtaˈni utɨmanto olopono utɨmotapmmentisofoho. Oseso hwe moyaˈmi Isɨlael fehohnjoso hofɨko Anɨtumneˈno nakwolaho lontɨfi hohujo ikinjɨmofahonɨngkofi Anɨtu kako hofɨkimo poyo umokumentisofoho.

6 Nomˈne soˈno huno fɨsyafɨhupmno. Aˈamu ahwomomjo fehohnjoso oso syoho Anɨtu uyɨmentiso somneˈno hahnˈnyo yontɨfi hofɨkoe ahwomomjo pone ulɨkoˈmaˈmentohofofoho. Oseso Anɨtu kako hofɨkimo ahwomo nanoˈnji intofonto sɨkwoˈmjoho engo soˈmo intofohumatɨˈmentisofoho. Hofɨko oso ahwomo nano homo somtaˈni misɨhutoˈnɨfitnnehofo. Oso hopo sopo nohumafɨkuji hofɨko Anɨtuye Sɨkuno Engo somo hungkuno ikwolofoˈne soˈno hontohumalofo.

7 Ou, sekwo nomˈne soˈno fɨsyafɨhupmno. Aˈamu Soutom Ngkumoula soˈnji nomˈne pone mofone soponjo soˈnji hofɨko aˈamu ahwomomjo sohwa aˈmohufo imentohofo hopa imentohofofoho. Osoˈnji hofɨko kifosyohoˈnji lohoˈnɨmotofofoho. Oseso Anɨtu kako hofɨkoe honɨngkano wonyo somneˈno tohino engo uyɨmentisofoho. Oso tohino hiso hofɨko tohomo neˈno humentanɨngkofi tohino umnalofoho. Aˈamu osomneˈno syofɨsyontani iyoho nenɨngkahonɨngki nakwo huno ole nayohi, Aˈamu

hon+ngkano wonyo y+wo'n+ngkohofoso tohino engo wom-
ant+feho.
8 I olohonta oso a'amu sekwo'nji uhu'mokuwo'n+ngkohofoso
hof+ko oso yahino hiso pa'nyo yalokwofo. Yo'mayo wojo
uhwonont+fi oso mta'ni yokumpohn'nyo t+pemant+fi
hof+koe a'apahomo wonyo loho'n+wo'n+ngkohofofoho.
Oseso hof+ko nakwoe Hwe Engo sohumo yokumpohn'nyo
ulohofont+fi a'amu ahwomomjo wonyoangkafo somo sitofo
ul+wo'n+ngkohofofoho.
9 An+tuye a'amu ahwomo mta'ango s+mo'mjo sohwo
Maikel oso hwo'nji kako Seten'nji siko Mouses+ye
pijafoso mayo'ne yoka hnn+mentisiyefoho. Siko oso
yoka hungkunoso nohnnonji Seten kako Maikel+mo sitofo
ulahon+ngki oso'no Maikel kako Seten+mo sitofo aku
mul+mentisofoho. O'o, olo'nohini ul+mento, Hwe Engo
An+tu sohwo kako kikimo yoka hungkuno wakilono.
Oso'nohini ul+mentisofoho.
10 I oso a'amu huhwo sohwa hof+ko sekwo'nji
humalofo sohwa hof+ko yo'mayo hwap+ngo ne so'no
huno nto'no muyahon+ngki hof+ko sitofo hungkuno
l+wo'n+ngkohofofoho. Oso a'amu yahu pa'nyo sohwa hof+ko
hof+koe a'apahomnohini syaf+syont+fi hof+ko yo'mayo
wonyoso iwo'n+ngkohofofoho. Oso'no hof+ko n+hu'nahone
wonyo imo'nnyoso t+kanomnefoho.
11 Hof+ko tohino engo mapitnnefoho. A'amuso
hof+ko Atam+ye hwomu Kein kako kon+ngkwa'wehumo
fonjahumentiso oso hwoe yahinoso mant+fi yalokwofo.
U nom'nihwo Mpelam sohwo kako hamniyoho
engo ma'mne'ento kako a'amu Is+lael somo hwasyo
hon+ngkanomo ipemotamentisofoho. Oso pa'nyoso olo
a'amu lohwa yalokwofo. U nom'nihwo Koula kako
An+tumne'no yokumpohn'nyo imo'n+mentiso pa'nyoso
olo a'amu lohwa yalokwofo. Oso'no An+tu kako hof+kimo
fonjasyonefoho.
12 Sekwo An+tuye a'amu ne soku sekwo s+meho afa
in+ngkuji nom'ne a'amumne'no wasemo'nono. Oso'no
sekwo nuhu'mokont+fi wopayo nont+fi Jisas+mne'no
syaf+siyo'ne wopayo'nji mijo'nji nyo sohonta hof+ko wonyo
so'nji sekwo'nji nuhu'mokont+fi oso uhu'm+ngo homo
somo wonyo imokuwo'n+ngkohofofoho. Hwap+ngoso
hof+koe hon+ngkano wonyo somne'no won+mango
mun+ngkahon+ngki hunoso hof+kine'nohini syaf+hu'nont+fi
wopayo n+wo'n+ngkohofofoho. I oso'no hof+ko nom'ne
a'amu somne'no huno monosyaf+hu'n+wo'n+ngkiyohofo.
A'amu hiso olo pa'nyofoho. Hwaho hoho'm hoho'minnyo

sohwo kako ifoyoˈno hontohumanteso himo kako ifoyo aneˈnjo sohwo nopahonɨngki ifoyo masiyoˈnjo yahonɨngki ifofo nɨhuˈnahone motoleˈofalofoho. Oso aˈamu hiso hofɨko oso himo ifoyo aneˈnjo sohwo paˈnyo hwafoho. Ne anefoho. U nomˈne hungkuno upaˈnɨmno. Oso aˈamu sohwa hofɨko oso iyo kakoe sɨkuno somo ipisayo intoˈnyo sohonta ne ane imoˈnyo oso paˈnyo hwafoho. Oseso iyo hiso kakwoˈyohwo kako pmpongo hiˈnji yofɨhwosi tohomo hoˈnayofonefoho. Oso aˈamu hiso oso paˈnyofoho.

13 Oso aˈamu oseso hofɨko hofɨkoe honɨngkano wonyo somneˈno wonɨmango munyoˈnjoso utɨhwaˈnyopo yontɨfi hofɨko olo paˈnyofoho. Mijo ifofayo yonto yoˈmayo hintalinyo ifohulijisyafɨhwoˈnɨngkiso paˈnyo hwafoho. Hofɨko hntokwaliyo ifufosonto sɨkwoˈmjohoˈmo imoˈnaofɨwoˈnɨngkiso paˈnyofoho. Anɨtu kako oso aˈamu homo somneˈno hofɨkoˈne nohumafitnneˈento ango nɨhuˈno sɨkwoˈmjohoso ntoˈno esyohumamentisofoho. Oso hopo sopo hofɨko neˈno nohumantokutnnefoho.

Hofɨko honɨngkano wonyomneˈno tohino engo mapitnnefoho.

14 Atamɨye imu sohwa mjɨmoˈnɨmopontɨfi aho fehohnjo hopiˈnono imoˈnonto nomˈne mtaˈni hufaˈu imoˈnɨmentiso sohonta Inouk humamojofoho. Oso aˈamu huhwo sohwamneˈno kako Anɨtuye hungkuno ole lɨmento, Hwe Engo sohwo kako kakoe aˈamu ahwomomjo piˈnɨngo engo soˈnji motapiso uhwonɨngkohefoho.

15 Aˈamu Jisasɨye hungkunomo tɨfi minɨngkayoˈnjo somo hungkuno ikwolofoˈne sopono uhwajonefoho. Oso aˈamu huhwo sohwa hofɨko Anɨtumneˈno hohujo ikinjaofontɨfi honɨngkano nɨhuˈno wonyo yontɨfi Anɨtumo sitofo hungkuno nɨhuˈno wonyo ulɨwoˈnɨngkohofofoho. Osoˈno hofɨko hofɨkoe yahino wonyomneˈno tohino engo womantɨfeho.

16 Aˈamu huhwo sohwamo yoˈmayo uˈmante soˈno nakwolaho lontɨfi wonyo hungkuno lɨwoˈnɨngkohofofoho. Nomˈne aˈamu sohwamneˈno hofɨko hwasyo hungkuno somjɨlɨwoˈnɨngkohofofoho. Oso aˈamu huhwo sohwa hofɨko oso honɨngkano wonyo homo somneˈno hofɨkoe sɨmeho fefoyo uyahonɨngki oso homo somo inɨngkawowoˈnɨngkohofofoho. Oso aˈamu huhwo sohwa hofɨko hofɨkoe yofe wohoˈnomoˈnano lontɨfi hofɨko mango engo lɨwoˈnɨngkohofofoho. Oso aˈamu hiso hofɨko nomˈne aˈamu somtaˈni hofɨkoe yoˈmayoso siki mayoˈne afofo hungkuno ulɨwoˈnɨngkohofofoho.

Sekwo An+tuye hungkunomo s+meho hi'ntnnono uy+kuji aho yokumpohn'nyo f+kemokosyohumamno.

17 I oseso An+tuye a'amu kakoe hungkuno l+ku'mof+wo'n+ngkohofo (*apousel*) sohwa hungkuno sel+mentohofo so'no huno f+syaf+hupmno.
18 Hof+ko sekumo ole sel+mentohofi, S+kuno moi'wo imo'noso sohonta a'amu hof+ko i'mofap+kuji An+tuye hungkuno somne'no t+kafo j+fitnnefoho. Hof+ko An+tuye hungkuno somne'no hohujo ikinjaof+kuji hon+ngkano wonyo somne'no hof+koe s+meho fefoyo uyonefoho. Ose sel+mentohofofoho.
19 A'amu hiso hof+ko An+tuye Towahuno ane nohumant+fi hof+ko yo'mayo hwahoponjo so'nohini syaf+syont+fi hwasyo hungkuno loset+hwawo'n+ngkohofofoho. Sekwo oso hwasyo hungkuno hiso nupa'nont+fi husilo husilofo lohofalokwofo.
20 U sekwo nje a'amu soku, sekwo oso yahinoso ikutoho. O'o, sekwo sekwoe s+meho hi'ntnnono kiho'maso wop+ngo'nohini An+tumo uyalokwofoso yokumpohn'nyo fisosofito'n+mno. An+tuye Towahuno Wop+ngo kako sekumo kakoe yokumpohn'nyo sejapeso so'no sekwoe s+meho mo'mo yo'mayo Mpohwo wonejapono l+kuji oso homo somne'no Mpohumo jomo ul+mno.
21 Sekwo nohumaf+kuji An+tu sekumne'no hitoho ulof+wo'n+ngkiso so'no huno ne'no syaf+sy+kuji oso huno homo somo aho yokumpohn'nyo f+kemokosyohumamno. Sekwo osopo nohumaf+kuji nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais+ye hitoho engoso ujo ehontojwasiyo'ne s+kuno so'no fohontohumamno. Nohontohumaf+kujo'no kako songo ne'no humayoso wosejapmmontonoho.
22 A'amu hof+ko An+tuye hungkunomne'no huno ito'no mosyaf+siyo'njo somne'no hitoho selof+hwoso'no An+tuye hon+ngkano t+pemayo'neso ufo'mapmno.
23 A'amu t+kanomo walokwofo somo sekwo hof+kimo komo'no ut+mapmno. Nut+maf+kuji sekwo hof+kimo ufo'mapmno. A'amu hon+ngkano wonyo'njo somne'no hitoho selof+hwoso'no sekwo An+tuye hon+ngkanomo t+pemayo'ne hof+kimo ufo'mapmno. Nufo'maf+kuji hof+kimo wop+ngo ulohopmno. I oso'no sekwo hof+koe hon+ngkano wonyo somne'no i'waho nto'no fiy+mno. Oso hon+ngkano wonyo kiho'njo homo somo ipenemotafitnnoho l+kuji i'waho fiy+mno.

Jut kako An+tuye yofe ho'noma'mentisofoho.

24 An+tu kako sekwo mop+wasiyo'ne nto'no semokosyohumayoso hoponoho. Yo'mayo Jisas K+lais sekumo

seloho'mentiso so'no sekwo hon+ngkano wonyo ane'njo kakoe ango wonyoangkafo sopo kako humaso hopo sopo motasesiyoso hoponoho. Oso'no sekwo osopo kako'nji no-humaf+kuji s+monyo engo uyant+feho.

25 Nakwoe An+tu n+hu'no anga'nohino sohwo kako yo'mayo nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais naloho'mentiso so'no asomo net+mane hweho. Oso'no nakwo kakoe yofe woho'nomano. Kako nakumo nemokosyohumayoso nakwoe Hwe Engo ne hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino somo hul+'mokomokosyohumawo'n+ngkiso sohwo kako oso yo'mayo homo somo kakoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hweho. Kako s+mo'mta'ango sohwo ne'no mjohumamop+hwosi olohonta ne'no humahwosi hwangku kako ne'no mjohumam+wene hweho. Oso'no engolopohamo kakoe yofe woho'nomehwano.

Olo hungkuno loso nehopeho. Ngko Jut+'ni mt+'mokohono. Hungkuno osohopeho.

Toho Wojo Honajo Hungkuno
Olo Toho Wojo Honajo Hungkuno loso Kɨlais kakoe Inomokomoyo Jounɨmo Umentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *teti*'nji (30) *sikɨsɨti-sikɨs*ɨ'nji (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolɨkeno olo iyoswo loso Jisasɨye inomokomoyo Joun mtɨ'mokumentisofoho. Joun huhwo sohwo iyoswo aho fehohnjo hopi'nono mtɨ'mokumentisofoho. Sɨmo'mo mtɨ'mokumentiso so'nji tɨfi iyoswo hufa'u sɨhune mtɨ'mokumentiso so'nji ae'uyoso olo Toho Wojo Honajo Hungkuno mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso soswo *teti*tɨkeno (30) a'amu Loumjo hwaho mokosyohumayo sohwa hofɨko a'amu Jisasɨmo inɨngkunyo somo tango engo uyɨmentohofofoho. (Hungkuno hiso Toho Wojo Honajo Hungkuno sohe engo 1 honɨngkano we'e 9 osopo weho.) Osohonta Joun kako hwaho we'e Patɨmous humamentisofoho. Kako oso hopo sopo humentanɨngki Anɨtu yo'mayo yo'mayo hwangku ifawene so'no utɨhwamentisofoho. Olo iyoswo hiloso yo'mayo hwangku ifawene so'ne hungkuno'njofoho. Joun kako olo iyoswo loso hwaho we'e hopo sopo humanto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Yo'mayo we'enepi imo'none so'no Jisas Kɨlais kako ntɨhwahonɨngki olo iyoswo lomo ngko Joun'ni mtɨ'mokalokweno. Sɨmo'mo Anɨtu kako Jisasɨmo hungkuno loso ulahonɨngki Jisas kakoe ahwomomjo a'amu fihumo ngkiyepono lɨhwojahonɨngki Jisasɨye syoho ulohofiyo sohwona'nɨmne'no hungkuno homo somo kako lontɨhwamentisofoho.
2 Yo'mayo hungkuno Anɨtu mta'ni upa'nɨmentoheso yo'mayo Jisas Kɨlais lontɨhwamentisoso yo'mayo uhwonɨmentoheso yoloho lɨjwaofalokweno.
3 A'amu soku olo hungkuno loso yo'mayo imo'none so'no atofo lɨjwamo'nɨngkuji u nupa'nɨngkuji hungkuno homo somo haloho pekuji tɨfi inɨngkafijo'manji wopɨngofoho. Hwapɨngoso sɨkuno moi'wo imo'nyoso u'mofapmmonto tɨfoneponoho. Oso hohosohonta yo'mayo hiso ne imo'nonefoho.

A'amu ant+me aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somne hungkunofoho.

4 Hwaho Esiya ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amu Jisas+ye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n+ngkohofo sokune'no olo hungkuno loso ngko Joun'ni mt+'mokalokweno. Nakwoe An+tu hohonta humamojo osohwo olohonta ne'no humaho. Kako hwangku asomo nopone hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino so'nji sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo semokosyohumawo'n+ngkiso sohwo kakoe Towahuno Wop+ngo so'nji siko sekumo sefo'mahos+si s+meho pompenjiyo wosejapiyo.

5 Jisas K+lais sohwo kako An+tuye hungkuno hopi'nonohinoso nto'nohini lut+hwawo'n+ngkiso hweho. Kako poyo pe'nonto apa'no songo l+ka'mentono. Songo nol+kafonto n+hu'nahone poyo mape'nyo'njo'ne s+mo'mta'ango hweho. Kako hwe engo olo hwaho loso mokosyohumawo'n+ngkohofo sohwafe Hwe Engo hweho. Kako huhwo'nji sekumo nosefo'mahwosi s+meho wop+ngo wosejapono.

Jisas huhwo sohwo kako nakune'no hitoho ulof+wo'n+ngkiso sohwo kako nakwoe hon+ngkano wonyo mta'ni is+hutofonemayo'ne kakoe hon+yo us+huma'mentisofoho.

6 Ose yonto kakoe a'amu ne namokonto nto'no enemokosyohumawo'n+ngkisofoho. Oso'no nakwo a'amu nom'ni hwamne'no Mpohumo jomo ujo'ne syohoso nejapmmentisofoho. Nakwo Jisas+ye yofe engolopohamo woho'nomehwano. Kako engolopohamo ne'nohini yokumpohn'nyo nemokosyohumant+hwone hweho. Ou, hungkuno loso nehopeho.

7 Ihwoni, Jisas kako himopo nopahon+ngkuhwosi a'amu hopi'nonohino hn'nwi nuhwonanefoho. A'amu hopi'nonohinoso hof+ko Jisas poyo wape'nono l+mentohofoso Jisas+mo uhwon+ngkuji hof+ko yaf+'yafe ikuji humotaho engo l+fitnnefoho. Ou, olo hungkuno hiso ne i'mofaponefoho.

8 An+tu kako nakumo ole nal+mento, Ngko yo'mayo syoho emayo so'nji esojwaofo so'nji ngko hwap+ngo hwo'nyoho. Ose nal+mentiso sohwo olo An+tu oloho hweho. Kako ae'mta'ni humamojo sohwo olohonta ne'no humaso sohwo hwangku nopone hweho. Kako yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo somo hwofilo'nnyo hweho.

Joun kako K+lais Jisas+mo uhwon+mentisofoho.

9 Ngko Jounˈni senɨngkwaˈwe hwoˈnyoho. Nakwo
Jisasɨye aˈamu hnˈnwi sekwo ngkoˈnji ejokuˈnohumentani
Anɨtuye syoho somneˈno yoˈmayo tango soˈnji tohino soˈnji
tɨpemalokuhwono. I Jisas nakumo ntoˈno enemokosyohu-
mawoˈnɨngkiso hnˈnwi nakwo yokumpohnˈnyo itoˈnontani
lohokuhwono. Ngko Anɨtuye hungkuno aˈamumo ulonji
ngko Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohe soˈno
ulahonɨngko hofɨko ngkimo wae yanɨmoˈmentohofofoho.
Yanɨmofontɨfi hofɨko olo hwaho weˈe Patɨmous ayo ajwo
lopo impoˈangomo hopa nɨhumatɨˈmentohofofoho.
10 Olopo nohumanji sɨkuno iyoho humayo Sante
somo Anɨtumo jomo ulontanɨngko kakoe Towahuno
Wopɨngo ngkimo ifehuˈmokonɨsyahonɨngki wojo hopa
uhwonɨmentohefoho. Nje hohujo mtaˈni mampaho engo
kaunoho yoka hopa hoˈnɨngkahonɨngki ole upaˈnɨmentoho,
11 Yoˈmayo hopiˈnonohinoso kitɨhwahmˈmeˈno
kɨko nuhwonɨngkohoji oso hiso iyoswomo mtɨˈmojo.
Nomtɨˈmokohoji ango aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne
mtaˈni hufaˈuyo oso ponjo aˈamu Jisasɨye yofe
hoˈnomayoˈne uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo osomneˈno olo
hungkuno loso uyahojo. Ango Efesosɨˈnji Sɨmenaˈnji
Pekamomɨˈnji Taiyotailaˈnji Satisɨˈnji Filatelɨfiyaˈnji
Laoutisiyaˈntnneˈno uyahojo.

12 Ose hoˈnɨngkahonɨngki oso hwe hungkuno ntɨmentiso
sohumo uhwonɨmonji ikinjaofonji uhwonɨmentoheso sik-
iloho ahojo wonyoangkafo aho fehohnjo hopiˈnonohino
nomˈne mtaˈni hufaˈuyo somo uhwonɨmentohefoho.
13 Oso sikilohoˈnjo ajwo sopo Hwe Angaˈnohinohwo loho-
fontanɨngki uhwonɨmentohefoho. Oso hwe huhwo sohwo
kako nakwoe hwahopontaˈango hwoˈmaho. I osoˈno kako
aˈamu paˈnyo hweho. Osohwo nohumanto manjiˈmofo
sawemoˈnjo ahuloho ahojo wonyoangkafo soˈnji inyo so-
humo uhwonɨmentohefoho.
14 Kakoe mnokinoˈnji mijiyoˈnji nɨhuˈno halojofoho.
Humeengo paˈnyofoho. Kakoe tɨmoso tɨpomponaho
paˈnyofoho.
15 Kakoe sɨfeso sojo hwoyango hnnɨngkiso paˈnyofoho.
Kakoe mampahoso mijiyoka hopa hoˈnɨngkahonɨngki
upaˈnɨmentohefoho.
16 Kakoe aho anga sohohntaˈni hntokwaliyo aho
fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo ose
mokosyohumamentisofoho. Kakoe hungkunoso sɨhu yohosi
yohohntaˈni sɨhu mampoˈnyo hopaso kakoe mango mtaˈni
swopahonɨngki uhwonɨmentohefoho. Kakoe sɨmanoso
mofehiˈnyo yokumpohnˈnyo liso paˈnyofoho.

17 Oso huhwo sohumo uhwononji ngko kakoe
sɨfɨkiˈnyoˈmo poyo paˈnyo pɨwahuˈmentohefoho. Oseso
kakoe aho anga sohohntaˈni nokisanɨsyonto ntɨmento, Kɨko
iyoho yohotoho. Ngko syoho ae emayo soˈnji esojwaofo
soˈnji yoˈmayo hopiˈnonohinoso hwapɨngo hwoˈnyoho.
18 Yoˈmayo songo humayo neso ngko hwapɨngo
hwoˈnyoho. Hohonta ngko peˈnɨmentohe sohwoˈnɨmo
nohonyo. Ihwoni, ngko songo neˈno humawoˈnɨngkohe
hwoˈnyoho. Apaˈno mapeˈnɨmnehono. Ngko poyo peˈnyo
soˈnji tɨkanomo uyosoˈnji mokosyohumayo hwoˈnyoho.
19 I osoˈno kako ose ntonto ntɨmento, Yoˈmayo uh-
wonɨngkino soˈnji yoˈmayo wojo soˈnji yoˈmayo tɨfi noˈmo
iˈmofapone somo uhwonɨngkohoji iyoswomo ifalifaliyo
mtɨˈmojo.
20 Kɨko nje ahomo hntokwaliyo aho fehohnjo
hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈu mokosyohumentanɨngko
nohonɨngkino soˈnji sikiloho naˈnohino aho fehohnjo
hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo soˈnji uhwonɨngkinoso
hwapɨngo neso olenoho. Hntokwaliyoso aˈamu
ahwomomjo hwafoho. Hofɨko oso aˈamu Anɨtuye
yofe hoˈnomayoˈne ango aho hopiˈnono nomˈne mtaˈni
hufaˈuyo soponjo aˈamu uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo somo
mokosyohumawoˈnɨngkohofɨhwafoho. Sikiloho aho
fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyoso olenoho.
Kɨlaisɨye aˈamu ango aho hopiˈnono nomˈne mtaˈni
hufaˈuyo oso ponjo aˈamusofoho. Jisas ose ntɨmentisofoho.

2

Aˈamu Efesos somne hungkunofoho.

1 Jisas kako ole ntɨmento, Joun, kɨko hwe engo aˈamu
Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne ango Efesos somo mokosyohu-
mawoˈnɨngkohofo somneˈno hungkuno ole mtɨˈmojo. Ngko
sohwoˈni hntokwaliyo aho fehohnjo hopiˈnonohino nomˈne
mtaˈni hufaˈuyoso nje ahomo mokosyohumunyoso ngko
sikiloho ahojo wonyoangkafo, aho fehohnjo hopiˈnonohino
nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sopo hano emoyalokwe sohwoˈni
ngko hungkuno ole selalokweno.
2 Sekwoe yoˈmayo yahino soˈno ngko huno
niyohoho. Sekwo syoho yokumpohnˈnyo yontɨfi ngkimo
monɨsɨkwajiyofoho. Yoˈmayo tango seˈmahonjoso
sekwo yokumpohnˈnyo lohofɨwoˈnɨngkohofo soˈno ngko
huno niyohoho. Sekwo aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo
somneˈno nakwolaho lɨwoˈnɨngkohofo kuyoho. Hofɨko
noseˈmantɨfi Anɨtu mtaˈango (*apousel*) hwonaˈnyoho
selahonɨngkofi hofɨkoe hwasyo hungkuno soˈntnneˈno

hwasyo yahino so'ntnne'no sekwo huno seyahonɨngki sekwo hofɨkoe hungkuno so'nji yahino so'nji yano ilofɨhwajɨwo'nɨngkohofo so'no ngko huno niyohoho.

3 Sekwo nje yofe so'no nnɨngkopantokwofo so'no a'amu nom'ne sohwa nosehonontɨfi wonyo selohofalokwofo. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofontɨfi tango engo tɨpemalokwofo. Oso tango tɨpemayo so'no sekwo iyoho masenyofoho. Oso hiso'ntnne'no ngko huno niyohoho.

4 I oso'no anga'no wonyo yalokwofo so'no ngko sekumne'no hungkuno'njo hwo'nyoho. Hohonta sekwo sɨmeho hi'ntnnono kahopi ntapmmentohofo sohonta nehopi ntapmmentohofofoho. I, olohonta awonoho.

5 Hohonta sekwo yahino wonyoangkafo imotofofoho. Oseso sekwo oso yahino wopɨngo homo somo nusɨkwajontɨfi nto pɨwahu'malofo. Oso'no sekwo yahino wopɨngo imotofo so'no huno ikwesyafɨsyɨkuji sekwoe sɨmeho fɨwolo'mokumno. Iwolo'mokukuji yahino sɨmo'mo imotofo hopaso apa'no fiyɨmno. U sekwo sɨmeho mɨwolo'mokiyo'manji ngko nose'mahm'mo sekwoe sikilohoso wae weesemo'monnoho.

6 I yahino wopɨngo anga'no yalokwofo so'no ngko sɨmeho wopɨngo nɨmo'nɨngkohoho. Oso yahino hiso olenoho. Sekwo a'amu hwahoponjo yahinomne'no sekumo aku ipesemotayo somne'no nakwolaho ulalokwofo. Ngko huhwo'ni ngkilaho ulalokweno. Sekwo ose yalokwofo so'no nje sɨmeho wopɨngo nɨmo'nɨngkohoho.

7 Sekwo haloho hi'njɨku'manji olo hungkuno hiloso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo Kɨlaisɨye a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo sohwo ngko osohumo songo humayo'neso uyɨmonnoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako Anɨtuye angopo wosopayo syoho hulɨmentisoso mta'ni iyo songo ne'no humayo'ne ipisayoso wosomjanɨmontonoho. Mjanoso sohwo songo ne'no nolohofantɨhwonefoho.

A'amu Sɨmena somne hungkunofoho.

8 Hwe engo a'amu Sɨmena somo mokosyohumawo'nɨngkohofo somne'no hungkuno ole mtɨ'mojo. Ngko sɨmo'mta'ango sohwo'ni yo'mayo emayo so'nji esojwaofo so'nji ngko hwapɨngo hwo'nyoho. Hohonta ngko poyo pe'nɨmentohe sohwo'ni i olohonta ngko songo humaleno. Ngko olo hungkuno hiloso selalokweno.

9 Sekwoe yo'mayo tohino so'nji tango so'nji se'malokusoso yo'mayo so'no umofonyo yɨwo'nɨngkohofo so'no ngko huno niyohoho. I oso'no ngko sekwo'nji humantohe so'no sekwo

aˈamu hoˈyango engoˈnjo paˈnyo kuyoho. Aˈamu fehohnjo sekumneˈno sitofo hungkuno selalokwofo soˈno huno niyohoho. Oso aˈamu hiso nakwo Juta aˈamu hwonaˈnyoho hwasyo hungkuno lalokwofo. Hofɨko Setenɨye aˈamufoho.

10 Yoˈmayo tango seˈmaso soˈno sekwo iyoho senɨngkuhwoloho. Seten kako yamofo waseloho'montonoho. Fehohnjo sokumo Seten kako sekumo impoˈangomo sehumajɨhwosi sekwo yokumpohnˈnyo wolohofantɨfetɨkeno lɨhwosi wasehonɨmontonoho. Oso sɨkuno tangoˈnjo sɨkuno piˈnɨngo engo moseyakolofonehoho. Oˈo, sɨkuno aho hufaˈu hopiˈnonohino paˈnyofoho. Osoˈno yoˈmayo tango seˈmaso sohwo poyo wasemokumo lɨhwosi yɨhwosoˈno sekwo poˈnɨfo wekutoho. Oˈo, sekwo sɨmeho hiˈntnnono neˈno ntapɨwoˈnɨngkuno. Ose ifijo soˈno ngko sekumo hoˈyango songo neˈno humayoˈneso wosejapmmonnoho.

11 U sekwo haloho hiˈnjɨkuˈmanji olo hungkuno hiloso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo Kɨlaisɨye aˈamu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. Aˈamu fihwo hwahoponjo yahinoso kakimo upemotamo lɨhwosi yoso somo monje yasyoso sohwo hungkuno ikwolofoˈne sɨkuno somo tohino momanehoho. Kako toho neˈno nalokunjo somo maswonehoho.

Aˈamu Pekamom somne hungkunofoho.

12 Jisas ole ntɨmento, Joun, kɨko hwe engo aˈamu Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne ango Pekamom sopo uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo somo mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwamneˈno hungkuno ole mtɨˈmojo. Ngko hwakuhwajo sɨhumampoˈnyo yohosi yohohnjo mokosyohumanji olo hungkuno hiloso selalokweno.

13 Oso ango engo sekwo humawoˈnɨngkohofo sopo Seten yokumpohnˈnyo mokosyohumawoˈnɨngkisofoho. Aˈamu piˈnɨngoso hofɨko Setenɨye yofe hoˈnomawoˈnɨngkohofo soˈno ngko huno niyohoho. I osoˈno sekwo ngkimo sɨmeho hiˈntnnono neˈno ntopalokwofo. I Antipas sohwo nje hungkuno hofiyo lɨjwaoˈmojo sohwo sekwoˈnji nohumanto kako nje honɨngkanomo tɨfi nnɨngkamentiso soˈno aˈamu Seten mokosyohumawoˈnɨngkisoso kakimo ko fonjosyahonɨngkofi sekwo ngkineˈno hungkuno yoloho lɨjwaofoˈneso iyoho masenyofoho. Oˈo, Antipas poyo peˈnɨmentiso sohonta tango mɨkunɨmposo ko seˈmanteso sekwo Anɨtumneˈno ajwopo yokumpohnˈnyo loho'mentohofofoho.

14 Sekwo oso wonyoangkafo ko yalokwofoso nomˈne yahino wonyo soˈno hungkuno hiˈnjo hwoˈnyoho.

Sekwo aˈamu Pekamom soku, aˈamu fehohnjo sekwoˈnji humalofoso Mpelamɨye yahinomo yokumpohnˈnyo kemokosyohumalofo. Yahino hiso olenoho. Mpelam sohwo kako hwe engo Mpelak osohumo Isɨlael somneˈno yahino wonyo kompemayo soˈne lutɨhwahonɨngki Mpelak sohwo kako aˈamu Isɨlael somo kompemahonɨngki Isɨlaelɨso pɨwahuˈmentohofofoho. Nopɨwasyontɨfi hofɨko hwahoponjo anɨtu hwasyo sohumo yofe hoˈnomantɨfi yahu hwahoponjo hwasyo anɨtu sohumneˈno hoˈnahinyoso nɨmentohofofoho. Nonontɨfi aˈmohufo imentohofofoho.

15 Oso paˈnyoso aˈamu fehohnjo sekwoˈnji humalofoso hofɨko aˈamu Nikoulasɨfe hungkuno wonyomo yokumpohnˈnyo kemokosyohumalofo. Osoˈno hofɨko hwahoponjo yahinomo inɨngkowalokwofo. I sekwo oso aˈamu wonyo homo somo kengopo molɨhwajiyoˈnjoso pehoˈneto.

16 I osoˈno oso yahino wonyoso nohoˈnaofɨkuji sɨmeho fɨwoloˈmokumno. U mɨwoloˈmokiyoˈmanji weˈenepi ngko noseˈmahmˈmo nje hungkuno sɨhumampoˈnyo paˈnyo soˈnji aˈamu wonyo hisokumo wae weeseˈmonnoho.

17 Sekwo haloho hiˈnjɨkuˈmanji olo hungkuno hiso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo selalokunjo somo haloho popmno. Aˈamu fihwo kako hwahoponjo yahino somo uyakoloˈnnyo sohumo ngko hofiyo umokosyohumamonnoho. Hohonta nje aˈamu Isɨlael mokosyohumamote hopaso oso aˈamu sohumo hofiyo mokosyohumahmˈmo wosopayo ahwomo mtaˈango uyɨmonnoho. Osoˈnji sojo halojo yofe songo mtɨˈmokinyo soˈnji uyɨmonnoho. Oso yofeso aˈamu sojo homo somo maso sohwo kakoˈnohini huno uyonefoho.

Aˈamu Taiyotaila somne hungkunofoho.

18 Jisas ose ntonto ole ntɨmento, Joun, kɨko hwe engo aˈamu Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne ango Taiyotaila sopo uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo somo mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwamneˈno hungkuno ole mtɨˈmojo. Ngko Anɨtuye Hwomu sohwoˈni tɨmo tɨpomponaho paˈnyoˈnjo sɨfe sojo hwoyango hnnyo paˈnyo sohwoˈni olo hungkuno loso selalokweno.

19 Yoˈmayo syoho engo yɨwoˈnɨngkohofo soˈno huno niyohoho. Sekwo aˈamu nomˈne soˈnji sɨmeho inontɨfi ngkimo sɨmeho hiˈntnnono ntapontɨfi aˈamu nomˈne somo wopɨngo ulohofɨwoˈnɨngkohofo soˈno ngko huno niyohoho. Yoˈmayo tango seˈmanteso sekwo ajwopo yokumpohnˈnyo lohofɨwoˈnɨngkohofo kuyoho. Olo yahino

hohonta emaˈmentohofoso wopɨngo imoˈnonto engo imoˈnalofoho.
20 Oso yahino wonyoangkafo ko yalokwofoso nomˈne yahino wonyo soˈno hungkuno hiˈnjo hwoˈnyoho. Ape wonyosi Jesepel kako sekwoˈnji nohumentanɨngki sekwo kengopo molɨhwajiyoˈnjo yohofo. Kako Anɨtuye hungkunoˈnjiˈnyoho hwasyo hungkuno selalofoho. Kako nje syoho ntohofiyo sohwamo honɨngkano wonyomo ipɨtɨhwanto ipemotowalokunjo soˈno hofɨko aˈmohufo yontɨfi hwahoponjo anɨtu hwasyo sohumneˈno wosopayo hoˈnahinyoso nalokwofo.
21 Oso aˈmusi kako sɨmeho uwoloˈmokononji ko honto-humaheso awonoho. Kako nje hungkunomo hwotoho fento kako oso hwaˈnyo iyo yahino somo wohoˈnaoˈmo huno ose muyalofiyoho. Oso yahino wonyo hiso kakimo nto ifehuˈmokahumaho.
22 Sekwo upaˈnɨmno. Oso aˈmu simo mnokino engo uyɨˈmo aˈamu sohwa kakoˈnji hwaˈnyo lohoˈnyo sohwa hofɨko hofɨkoe honɨngkano wonyo somneˈno sɨmeho mɨwoloˈmokiyoˈmanji tohino engo uyɨmonnoho.
23 Aˈamu oso aˈmu siye yahinomo inɨngkawowoˈnɨngkohofo somo poyo umokumonnoho. Ose iˈmeˈno aˈamu hopiˈnonohino nnɨngkapɨwoˈnɨngkohofoso olo soˈno huno uyɨmontonoho. Ngko Jisas sohwoˈni aˈamu hopiˈnonohinofe huno sɨmeho somo huno niyohoho. Aˈamu angaˈno angaˈnohino sokumo yoˈmayo yɨwoˈnɨngkohofo soˈno yamofo waseloho'monnoho. Ngko aˈamu wonyo homo somo poyo imokuˈmeˈno hofɨko huno ole uyɨmontonoho.
24 Aˈamu Taiyotaila humawoˈnɨngkohofoso aˈmu wonyo siye yahinomo tɨfi minɨngkayoˈnjoso sekwo Setenɨye yahino wonyo ne somneˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo yalokwofo sokumo ngko ole selalokweno, Ngko nomˈne syoho mosejapmnehono. Oˈo syoho angaˈno sejopalokwe loso olenoho.
25 Sekwo syoho wopɨngo yalokwofoso neˈno ikuji nje hungkunomo aho yokumpohnˈnyo fɨkesyohumamno. Mokosyohumentanɨngkuji ngko noseˈmaˈmnefoho.
26 Nje aˈamu soku sekwo hwahoponjo yahino somo uyakoloˈnnyo soku sekwo nje yahino somo neˈno nnɨngkopontanɨngkuji sɨkuno moiˈwo imoˈnoso sohonta ngko sekumo mnokino engoˈnjo imoˈnɨngkuji womokosyohumantɨfeho.
27 Nje Mpohwo Anɨtu kako aˈamumo mokosyohumayo soˈno yokumpohnˈnyo ntapmmentiso hopaso ngko nje yokumpohnˈnyo sekumo wosejapmmonnoho. Hwakwontoho fompilofiso hopaso aˈamu wonyo somo

sekwo nomokosyohumafɨkuji hofɨkoe yokumpohnˈnyo soˈnji hofɨkoe yofe engo soˈnji wofongkulofantɨfeho.
28 Oso hohosohonta ngko imɨngo ne soˈnji iˈmuso wasejap-
mmonnoho.
29 Sekwo haloho hiˈnjɨkuˈmanji olo hungkuno hiloso
Anɨtuye towahuno sohwo nje aˈamu sokumo selalokwe
somo haloho popmno.

3

Aˈamu Satis somne hungkunofoho.

1 Jisas ose ntonto ntɨmento, Joun kɨko hwe
engo aˈamu Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne ango Satis
sopo uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo somo mokosyohu-
mawoˈnɨngkohofo sohwamneˈno hungkuno ole mtɨˈmojo.
Ngko Anɨtuye Towahuno mokosyohumaleno. Ngko
hntokwaliyo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni
hufaˈuyo somo mokosyohumale sohwoˈni sekumo ole
selalokweno. Sekwoe yoˈmayo yahino soˈno huno niyohoho.
Aˈamu sekumneˈno ole lalokwofo. Aˈamu Satis soku Anɨtuye
yofe hoˈnomayoˈne uhuˈmokuwoˈnɨngkohofoso sekwo
wonyoangkafo humalofo. Ose ko lalokwofo soˈno ngko huno
ole niyohoho. Sekwo poyo paˈnyo humalofo. Hwapɨngoso
sekwo nje hungkunomo ntoˈno manɨngkowalokuyohofo.
Osoˈno sekwo huno itoˈno fɨsyafɨhupmno. Sekwo Anɨtuye
pono masɨfitnnohofo.
2 Sekwo yomo yaofɨkuji ngkineˈno huno ntoˈno
fɨsyanɨfohupmno. Sekwo yahino wopɨngo weˈe wojo sohwo
poyo wapeˈnɨmonto yalokunjoso sekwo yokumpohnˈnyo
usosofitopmno. Yoˈmayo hopiˈnonohino yɨwoˈnɨngkohofo
somo nje Anɨtu nuhwononto ole lalofoho. Hofɨko ntoˈno
miyoˈnjo yɨwoˈnɨngkohofofoho. Ose lalofoho.
3 Sekwo Anɨtuye hungkuno kahopi upaˈnontɨfi
yokumpohnˈnyo kemokosyohumamotofo paˈnyo soˈno huno
syafɨsyɨkuji oso paˈnyoso apaˈno nokemokosyohumafɨkuji
sekwoe yahino wonyoso nɨhuˈnahone fohoˈnaopmno.
Mohoˈnaofeˈnjo ikuji ntoˈno molɨkofohumayoˈmanji ngko
aˈamu hufo uyɨmo lɨhwosi poso hopaso woseˈmaˈmonnoho.
Osohonta sekwo yomo mɨkunɨmposo uyantɨfeho.
4 Sekwo aˈamu Satis piˈnɨngo soku sekwo honɨngkano
wonyoˈnjo ko humentanɨngkofi aˈamu angaˈno angaˈnohino
soku sekwo honɨngkano wonyo miyoˈnjo humalofo sokumo
ngko sekumo songo humayoˈne hwapɨfe halojo paˈnyo se-
japmˈmeˈno sekwo hoponoho. Ngkoˈnji songo neˈno nohu-
mentɨhwanefoho.

5 Sekwo hwahoponjo yahino somo monje
yasyɨwoˈnɨngkohofo soku sekumo songo humayo soˈno
hwapɨfe halojo paˈnyo sejapmˈmeˈno womiyantɨfeho.
Oseso oso iyoswo aˈamu songo neˈno humayoˈne yofeˈnjo
somtaˈni sekwoe yofeso wae meesemoˈmnoho. Oˈo sekwo
nje Mpohwoˈnji kakoe aˈamu ahwomomjo sohwanjo sopo
nolohofɨkujoˈno ole ulɨmonnoho. Olo nje aˈamufoho. Ose
ulɨmonnoho.
6 Sekwo haloho hiˈnjɨkuˈmanji olo hungkuno hiloso
Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo nje aˈamu sokumo se-
lalokunjo somo haloho popmno.

Aˈamu Filatelɨfiya somne hungkunofoho.

7 Jisas ntɨmento, Joun kɨko hwe engo aˈamu
Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne ango Filatelɨfiya somo
mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwaˈneˈno hungkuno
ole mtɨˈmojo. Ngko honɨngkano wopɨngoˈnohiniˈnjo
sohwoˈni ngko yahino neˈnjo sohwoˈni olo hungkuno loso
selalokweno. Oso hwe yofe engoˈnjo Ntefit sohumo Anɨtu
kako oso pone engo Jelusalem mokosyohumamojo soˈno
yokumpohnˈnyo uyɨmentiso hopaso Anɨtu ahwomomjo
pone engo Jelusalem songo sopo neˈno mokosyohumayoˈne
kako ngkimo yokumpohnˈnyo ntapmmentisofoho.
Oseso ngko ahwomomjo hokuˈyo somo aˈamumneˈno
hwosompeeˈmeso nomˈne aˈamuhwo mopɨjwasyonehoho.
Ngko oso hokuˈyo homo somo aˈamumneˈno pɨjwahumeso
nomˈne aˈamuhwo mohwosampenehoho.
8 Yoˈmayo yahino iwoˈnɨngkohofo soˈno ngko huno niy-
ohoho. Sekwoe sɨmanopo ngko hokuˈyo hwosompeesyoheso
uhwonɨmno. Oso hokuˈyo hwosompeesyoheso nomˈne
aˈamuhwo mopujasyonehoho. Sekwoe yokumpohnˈnyo
weˈe soˈno ngko huno niyohoho. Oso yokumpohnˈnyo weˈe
soˈnji nje hungkunomo nnɨngkapontɨfi nje yofe nomˈne
sohwamo yoloho lɨjwaofoˈneso iyoho masenyofoho.
9 Upaˈnɨmno. Oso aˈamu Setenɨye yahinomo
inɨngkawowoˈnɨngkohofoso hwasyo hungkuno ole
selalokwofo, Nakwo aˈamu Jutafe honɨngkanomo
inɨngkowalokuhwone hnˈnwi nakwoˈnohini Anɨtuye
aˈamu neˈnwoho. Oso aˈamu ose selalokwofo homo
somo ngko sekwoe sɨfɨkiˈnyoˈmo wopɨhumojamonnoho.
Nopɨhumojaoˈmeˈno hofɨko huno ole uyɨmontonoho. Sekwo
aˈamu Filatelɨfiya sokuneˈno nɨmoˈnantofoho. Hofɨko huno
ose uyɨmontonoho.
10 I sekwo nje hungkunomo tɨfi nnɨngkapontɨfe soˈno
yoˈmayo tango seˈmahonjoso sekwo yokumpohnˈnyo
lohofɨwoˈnɨngkohofo kuyoho. Osoˈno ngko sekumo

hofiyo wosemokosyohumamonnoho. Tɨfi no'mo hwe moya'mi olo hwaho lopo humolawotofo sofe hungkuno ikwolofo'ne sohonta yo'mayo tango u'maso pa'nɨngoso sekumo mose'manehoho. O'o, ngko oso hiso'no ngko yokumpohn'nyo wosemokosyohumamonnoho.
11 We'enepi wose'ma'monnoho. Ou, ngko nje syoho sejapmmentoheso sekwo aho yokumpohn'nyo fɨkemokosyohumamno. Ose miyo'manji a'amu nom'neso sekwoe ahwomomjo ho'yango fehohnjoso nosemapitnnoho.
12 Sekwo yo'mayo hwahoponjo yahino somo nuyakolofɨkujɨ'manji sekwo nje Anɨtuye angomo nohumafɨkuji engkwosaho pa'nyo umo'nantɨfeho. Sekwo Anɨtumo musɨkwajɨfitnnehofo. O'o, sekwo ne'no humantokutnnefoho. Ngko nje Anɨtuye yofe'nji nje yofe songo'nji sekumo wasemtɨ'mokimonnoho. Hwapɨngoso sekwo nje a'amu nɨhu'nahone kuyoho. Oso'nji ngko Anɨtuye pone songo osomne'no yofe Jelusalemɨye eso sekumo wasemtɨ'mokimonnoho. Hwapɨngoso sekwoe pone nɨhu'nahonefoho. Oso pone hiso ahwommta'ni wapmmontonoho.
13 Sekwo haloho'njo ku'manji olo hungkuno hiloso Anɨtuye Towahuno sohwo nje a'amu sokumo selalokunjoso haloho popmno.

A'amu Laoutisiya somne hungkunofoho.

14 Jisas ose ntonto ole ntɨmento, Joun kɨko hwe engo a'amu Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne ango Laoutisiya sopo uhu'mokuwo'nɨngkohofo somo mokosyohu-mawo'nɨngkohofo sohwamne'no hungkuno ole mtɨ'mojo. Ngko hungkuno ne'njo hwapɨngo sohwo'ni yo'mayo Anɨtu ntɨwo'nɨngkiso somo inɨngkawowo'nɨngkohe hwo'nyoho. Yo'mayo hungkuno Anɨtu ntɨmentisoso yoloho lɨjwao'mentohe hwo'nyoho. Oso syoho hiso ito'no imentohefoho. Yo'mayo Anɨtu mtɨ'mokumentiso hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayo so'nji ngko hwapɨngo sohwo'ni olo hungkuno loso sekumo selalokweno.
15 Yo'mayo yahino iwo'nɨngkohofo so'no ngko huno niyohoho. Sekwo ngkine'no syanɨfɨsyontɨfe sohonta sekwo nakwolaho manjo'njo ko yontɨfi sekwo nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo yontɨfi sekwo hwasyopo humalofo. Sekwo ngkine'no nakwolaho lontɨfijontentesi wopɨngo'nesohilo. I nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokosyohumantɨfijontentesi wopɨngo'nesohilo. I oso'no sekwo hwasyopo humayo so'no ngkilaho. Hwapɨngoso sekwo hwasyopo nohumantɨfi ole hnnalokwofo. Nje yahinoso peho'no iwolo'mokumnehono.

Oˈo, olo yahino homo lomo wohumamonnoho. Ose hnnalokwofo.
16 Sekwo ngkineˈno weˈenepi nnɨngkapontɨfi hwahoponjo somo weˈenepi inɨngkawentɨfi hwasyopo humalofo soˈno ngko sɨmoyɨhuˈnalokweno.
17 Hwapɨngoso sekwo ole hnnɨwoˈnɨngkohofi, Nakwoe yokumpohnˈnyo soˈnji yokumpohnˈnyo itoˈnontani hoˈyango engo malokuhwono. Nakwo hunoˈnjɨˈnwoho. Yoˈmayo soˈno umofonyo miyoˈnjɨˈnwoho. Wopɨngo humalohwono. Ose hnnɨwoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno sekwo ose ko hnnontɨfi sekwo tɨmpiˈnyo kuyoho. Sekwo hoˈyango neso aneˈnjo soku aˈapahoˈnohino kuyoho. Sekwo nɨhuˈno wonyo nohumentanɨngkofi ngko nosehononji sekumneˈno hitoho ntokwoho.
18 Oseso nje hungkunomo haloho popmno. Hoˈyango engo womano lɨkuji ngkintaˈni ahwomomjo hoˈyango mpe ntohopmno. Oso hoˈyango mpe iyoˈne sekwo tohino engo mayoˈmanji u yoˈmayo umofonyo iyoˈmanji wopɨngofoho. Mpe noho ntohopmno. Sekwo ngkintaˈni honɨngkano wopɨngoˈnohini hwapɨfe halojo mapijoˈmanji sekwo mpe ntohofɨkuji sekwoe aˈapahomo ekojɨsyahonɨngkuji nomˈne aˈamu somneˈno sekwo wonɨmango masenonehoho. Sekwo ngkintaˈni molasin mpekuji sekwoe tɨmo tɨmpiˈnyoso nosefisahuˈmokuhwosoˈno sekwo tɨmo wohonantɨfeho.
19 Aˈamu hopiˈnonohino somneˈno nɨmoˈnɨwoˈnɨngkiso soˈno hofɨko wonyo ifijoˈmanji ngko yoka hungkuno ulɨˈmo hofɨkoe honɨngkano ntoˈno womɨhwatɨmo. Osoˈno sekwoe yahino wonyo soˈno huno syafɨsyɨkuji yomo yaofɨkuji sɨmeho fɨwoloˈmokumno. Honɨngkano wopɨngo soˈno hi semoˈnɨngkuhwosi ntoˈno finɨngkamno.
20 Sekwo upaˈnɨmno. Ngko sekwoe sɨmehomjo hokuˈyopo lohofonji woswapmmonji hungkuno selalokweno. U, sekwo nje mampaho nupaˈnɨngkuji nohwosompentɨmafɨkujoˈno ngko noswapmˈmo. Ngko sekwoˈnji wohumamonnoho. Oso hopo sopo nekwo wosopayo nonɨngkuhwasi nekwo aˈamu afa umoˈnantaeho. U kako nje aˈamu ne umoˈnɨmotonoho.
21 Aˈamu fihwo kako hwahoponjo yahino somo yakoloˈnnyo sohumo ngko yoˈmayo hopiˈnono yokumpohnˈnyo mokosyohumame sohonta oso hwe huhwo sohumo ngko kakimo ngkoˈnjo lopo womɨhumatɨˈmonnoho. Nohumehwasi yoˈmayoso nakumo enjwaˈmo nowentɨhwonefoho. Oso paˈnyoso ngko sekwoe hwahopo nohumanji yoˈmayo hwahoponjo somo uyakolofonji ngko honɨngkano wonyo miyoˈnjo imentohefoho. Osoˈno olohonta ngko nje Mpohwoˈnji kakoe epohumayo engo sopo humanji yoˈmayo somo

mokosyohumaleno.

22 U, sekwo haloho hiˈnjo kuˈmanji olo hungkuno hiloso
Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo nje aˈamu sokumo se-
lalokunjo somo haloho popmno. Ose ntɨmentisofoho.

4

Aˈamu ahwomomjoso Anɨtumneˈno hwomtame ehumalofo.

1 Moiˈwo ntahonɨngki uhwonɨmentoheso, U
ahwomomjo hokuˈyo nohwosompoˈnowentanɨngki
uhwonɨmentohefoho. Ose uhwononji mampaho kounoho
yoka hopa sɨmoˈmo upaˈnɨngkoheso ole ntɨmento, Oyomo.
Olopo fisape. Ngko yoˈmayo tɨfi iˈmofaponeso wokitɨhwamo.
2 Ose ntahonɨngki ngko tɨmo komoˈno uhwonɨmentoheso
Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ifehuˈmokonɨsyahonɨngki
ngko ahwomomo nohumanji uhwonɨmentoheso, U ngko
hwe engo aˈamumo mokosyohumawoˈnɨngkiso sohwoe
epohumayo somo uhwononji ole syafɨhuˈmentoho, U
nakwoe Hwe Engo Anɨtu kako aˈamu hopiˈnonohinomo
mokosyohumayo sohwo humaho.
3 Ose syafɨsyonji uhwonɨmentoheso sojo honɨkotɨkojoˈnjo
pomponahoˈnjo paˈnyo sohwo nohumentanɨngki
uhwonɨmentohefoho. Kakoe epohumayo sopo
sakungkwolanɨngo kopmmoˈnowentanɨngki uhwononji
lɨmentoho, Anɨtuye pomponaho wonyoangkafoˈnjo
uhwonɨmentohefoho.
4 Anɨtuye epohumayo aˈamu mokosyohumayo
sohwoeso ajwoˈmo wentanɨngki nomˈne epohumayo
sɨfe aho hopiˈnono nomˈne mtaˈni osofosofahuˈno
nomotokuˈmoˈnowentanɨngki uhwonɨngkeso osopo hwe
engo sohwa hofɨkoe hwapɨfe halojoˈnohinoˈnjo mnokino
manjiˈmofo naˈnohinoˈnjo sohwa nohumentanɨngkofi
uhwonɨmentohefoho. Oso epohumayo soˈnji mnokino
manjiˈmofo naˈnohinoˈnjo somo uhwononji ngko huno
ole syafɨhuˈmentoho, U aˈamumo mokosyohumayoˈne
hwafoho.
5 Ose syafɨsyonji Anɨtuye epohumayoˈnjo sopo ntaˈni
emtaˈmɨngo yonto mampaho piˈnɨngo ahwomo yoka paˈnyo
hoˈnɨngkahonɨngki upaˈnonji uhwonɨmentoheso kwefoho
aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo Anɨtuye
epohumayoˈnjo sopo nosijontanɨngki uhwononji lɨmentoho,
U, Anɨtuye Towahunofoho. Ose lɨmentohefoho.
6 Anɨtuye epohumayo somo mitɨfongo tɨmo honɨngkonyo
paˈnyoso lɨfawoˈnnyoponoho.

An+tuye epohumayo mom+ngo sopo yo'mayo kengo songo humayo osofosofahu'nohino sohwa nohumentan+ngkofi uhwon+mentohefoho. Oso songo sohwa hof+koe t+mo pi'n+ngo engo'njo hof+koe s+mano hohnta'ni hohujo hohnta'ni ifeehu'mokahinyo hwafoho.

7 Oso songo huhwo sohwa s+mo'mjo sohwo kako ahwomomjo a'amu sikis+wojo (*laiyoun*) paho pa'nyo'njo hweho. Ose feponjo sohwo kako ahwomomjo a'amu a'apahoso yahu *mpul+mokau* pa'nyo'njo hweho. Ose feponjo sohwo kako ahwomomjo a'amu kakoe s+manoso a'mos+mano'njo hweho. Ae'uyo sohwo kako ahwomomjo a'amu kakoe a'apahoso y+hufo s+we sohwafe a'apaho'njo hweho.

8 Oso songo humayo osofosofahu'nohino sohwa hof+ko anga'no anga'nohino sohwa hof+koe fefeelohoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino'njo hwafoho. Oso fefeelohoso t+mo pi'n+ngo engo'njoso a'apaho hohnta'ni angihnta'ni wo'nnyo'njo hwafoho. Hof+ko im+ngo'nji hinjopo s+kuno'nji s+kuno huhwo huhwi olo ta loso ne'no l+wo'n+ngkohofi,

Nakwoe Hwe Engo An+tu yo'mayo yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwosi k+ko wop+ngo'nohino hwosoho.
K+ko wop+ngo'nohino hwosoho.
K+ko wop+ngo'nohino hwosoho.
K+ko pa'nyo a'amu fihwo mohumuyoho.
O'o nakwo hopi'nonohino kengo'nwoho.
K+ko ae'mta'ni humamopmmentohino sohwosi olohonta ne'no humahnno.
K+ko engolopohamo ne'no nohumantitnne hwosoho.

9 Oso songo humalofo a'amu osofosofahu'nohino sohwa hof+ko An+tu songo ne'no humant+hwone sohwo kakoe epohumayo sopo humaso sohwoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo ntnne'no ta lont+fi noho'nomant+fi isamoyoka ul+wo'n+ngkohofofoho.

10 Ose l+wo'n+ngkohofo sohonta oso hwe engo s+fe aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwa hof+ko An+tu kakoe epohumayo sopo humaso sohumne'no hwomtame ehumant+fi ipitofawent+fi oso An+tu songo ne'no humant+hwone sohwoe yofe engo ho'nomant+fi hof+koe mnokino manji'mofo na'nohinoso kakoe s+feki'nyo'mo ho'nahumentohofofoho. Ose uhwononji ole syaf+hu'mentoho, U, hwe engo sohwa hof+koe yokumpohn'nyoso An+tu mta'ango nt+hwamentohofofoho. Ose nt+hwant+fi ta ole l+mentohofi,

11 U, nakwoe Hwe Engo An+tu k+ko yo'mayo hopi'nonohino mt+'mokumentohino so'no

a'amu hopi'nonohinoso j+je yofe engo'nji j+je yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo so'nji ho'nomayo'ne k+ko hopoenohino hwosoho.
K+ko yo'mayo so'no huno syaf+syonji wamt+'mokumo lonji imentohinoso yo'mayo imo'n+mentisofoho.
Oso ta hiso nol+wo'n+ngkohofofoho.

5

Joun kako iyoswo impe mijaho'njo so'nji lojwopopojahinyo uhwon+mentisofoho.

1 Ngko An+tu kakoe epohumayo sopo nohumanji uhwon+mentoheso, kakoe aho anga sohohnta'ni iyoswo sawemo popoki'nnyoso mokosyohumamentisofoho. Oso iyoswo homo somo hungkuno paho hohnjo'nji ajwo'mjo'nji mt+'mokinyo somo impe mijaho'njoso lojwohofojahinyoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Lojwohofojahinyoso hwap+ngo olenoho. A'amu sikinjo iyoswo homo somo m+kwalofe'nefoho.
2 A'amu yokumpohn'nyo ahwomomjo sohwo mampaho mohm'no ole l+mento, A'amu wop+ngo ne sohwo kako oso iyoswo somjo impe mijaho'njoso lokoefaof+hwosi fisakuyo'ne hopoenohinoso t+hwolo.
3 Ose ulahon+ngki a'amu ahwomomo humalofo sohwa hwahoponjo humalofo sohwa a'amu poyo pe'n+mentohofo sohwa oso iyoswo homo somo fisakuyo'ne hopoenohinoso n+hu'no awonoho.
4 Ngko oso iyoswo homo somo nofisaj+hwosi uhwonyo'ne sohumo huno uhwononji humotaho engo l+mentohefoho.
5 Humotaho lontan+ngko hwe engo fihwo An+tuye epohumayo mom+ngopo lohofonto kako nt+mento, K+ko humotaho lohotoho. Ihwoni, osopo hwe fihwo humaho. Kako a'amu Jutafe hwe engo ne hweho. Ntefit yofe engo'njo sohwoe imu hweho. Kako Seten+mo uyakolofonto hon+ngkano wonyo miyo hweho. Oso'no kako iyoswo popoki'nnyo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njo homo somo wofisojwao'montonoho. Ose nt+mentisofoho.

Jisas kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'n+mentiso sohwo kako Yahu Mu Sipsip Pa'nyo imo'n+mentiso sohumo Joun uhwon+mentisofoho.

6 Nuhwon+ngkahon+ngko An+tuye epohumayo'njo sopo oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji nohumentan+ngkofi Jisas An+tuye Yahu Mu *Sipsip* Pa'nyo sohwo An+tuye epohumayo mofone sopo l+kofohumamentisofoho. Hohonta oso yahu huhwo

sohumo aˈamu fonjahumentohofoso ime hiˈnjohwo uhwonɨmentohefoho. Kakoe sɨhwanoˈnji tɨmoˈnji aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuˈnjo hweho. Kakoe tɨmoso Anɨtuye Towahuno paˈnyoˈnjo hwaho yawojoˈmeemo uyohojɨkuˈmoˈnyofoho. Ose uhwononji ole syafɨhuˈmentoho, U, sɨhwanoso kakoe yokumpohnˈnyo mɨkunɨmposo yakolonoho. Kakoe tɨmoso Anɨtuye Towahuno hweho. Yoˈmayo hopiˈnono huno unyo hweho. Ose syafɨhuˈmentohefoho.

7 Oso Yahu Mu huhwo sohwo kako nowento Anɨtu kakoe epohumayo sopo humaso sohwo kakoe aho angahohntaˈni iyoswo popokiˈnnyoso maˈmentisofoho.

8 Nomahonɨngki oso songo humalofo osofosofahuˈnohino sohwanji hwe engo sɨfe aho hopiˈnonohino nomˈne mtaˈni osofosofahuˈnohino sohwanji oso Yahu Mu sohwoe sɨfɨkiˈnyoˈmo ipitofawoˈmentohofofoho. Nohumanji oso hwe engo angaˈno angaˈnohino sohwa hofɨko tampuyo paˈnɨngo impe piˈnɨngoˈnjo soˈnji noswanyo naˈnohino sopo tɨkayo akino wopɨngo Anɨtumneˈno woˈnnyo soˈnji maˈmentohofofoho. Oso tɨkayoso aˈamu Anɨtumneˈno jomo ulɨwoˈnɨngkohofo sohwafe hungkunofoho.

9 Osopo nohumantɨfi ta songo ole ulɨmentohofi,

Kɨko iyoswo popokiˈnnyo impe mijahoˈnjo lojwohofo-jahinyoso nomahoji fisaku joso hoponoho.

Hwapɨngoso aˈamu kikimo fonjakohumentohofoso jɨje honɨyo usɨhumaˈmentohinoso aˈamu hopiˈnonohinoso wonyo somtaˈni mpe emaˈmentohinoso hofɨko jɨje aˈamu ne imoˈnɨmentohofofoho.

Kɨko oso aˈamu hiso temtitofo hopiˈnonohino mtaˈangoso hungkuno kengo kengoˈnjo aˈapaho kengo kengo somtaˈni hwaho kengo kengo somtaˈni maˈmentohinofoho.

10 Kɨko oso aˈamu huhwo sohwamo nomanji Anɨtuˈnjopo mokosyohumanji hofɨko Anɨtuye syoho ulohofiyoˈne mmokumentohinofoho.

Oseso hofɨko hwahoponjo aˈamu hopiˈnonohino somo womokosyohumantɨfeho.

Oso ta hiso Jisasɨmo ulɨmentohofofoho.

Aˈamu ahwomomjo sohwa Jisas Aˈamufe Wonyomneˈno Poyo Peˈnɨmentiso sohwoe yofe hoˈnomaˈmentohofofoho.

11 Ngko Jounˈni apaˈno uhwononji upaˈnɨmentoheso aˈamu ahwomomjo piˈnɨngo engo sohwafe mampahoso hoˈnɨmentisofoho. Oso hopo sopo hofɨko Anɨtuye epohu-mayo soˈnji yoˈmayo songo humalofo osofosofahuˈnohino

sohwanji hwe engo sohwanji nohumentanɨngkofi hofɨko ku'moku'mofo ihumajɨ'mentohofofoho.

12 Hofɨko mampaho engo'nji ole lɨmentohofi,
Anɨtuye Hwomu A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'nɨmentiso sohwo
kako yo'mayo mokosyohumayo'ne yofe engoso, yo'mayo ho'yangoso, yo'mayo huno wopɨngoso mayo'ne kako hopoenohino hweho.
Nakwo kakoe yofe engoso noho'nomehwasi kakoe yokumpohn'nyo so'no yoloho lɨjwaofɨhwasi isamoyoka ulano.
Kakoe sɨmeho wopɨngo umo'nono.
Mango mohm'no ose lɨmentohofofoho.

13 Ose upa'nonji ole upa'nɨmentoho, Yo'mayo Anɨtu mtɨ'mokumentiso ahwomomjo sohwanji hwahoponjo hn'nnonji a'amu poyo pe'nɨmentohofo sohwanji mijo ayomjo sohwanji nakwo hopi'nono ole lɨmentɨhwoni,
Anɨtu kakoe epohumayo sopo humaso sohwo'nji kakoe Hwomu A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'nɨmentiso sohwo'njimo isamoyoka mɨkunɨmposo selalokuhwono.
Nakwo sikoe yofe ho'nosemalokuhwono.
Sikoe yofe engo'nji sikoe yokumpohn'nyo'nji ne'no nowentɨhwonefoho.

14 Ose ulahonɨngkofi oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwa ole lɨmentohofi, Ou, nehopeho. Ose lahonɨngkofi hwe engo sohwa hofɨko sikoe yofe ho'nomayo'ne hwomtame imentohofofoho.

6

Joun oso iyoswo impe mijaho'njoso lojwohofojahinyoso lokoefamo'nnyo uhwonɨmentisofoho.

1 Ngko nohumanji uhwonɨmentoheso Nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni sɨmo'mjo nto lokoefoma'mentisofoho. Ose yahonɨngki songo humalofo osofosofahu'nohino somjo anga'nohino sohwo kako mampaho ahwomo yoka hopa a'amu fihumo ole ulɨmento, Oyomo.

2 Ose ulahonɨngki uhwonɨmentoheso yahu (*hous*) halojo a'amu hn'nomokomɨwo'nɨngkiso sopo a'amu mekino'njo sohwo nokehumanto hwe engo sohwoe mnokino manji'mofoso nomanto nowento kakoe mango sohwamo hwotoho hmmentisofoho.

3 Oso impe mijaho'njo hufa'u lojwohofojahinyoso nolokoefomahonɨngki oso songo humalofo osofosofahu'nohino

somjo osofeponjo sohwo nomˈne aˈamu fihumo ole ulɨmento, Oyomo.
4 Ose upoˈnɨngkahonɨngko yahu (*hous*) honɨyoˈnohino aˈamu hnˈnomokomɨwoˈnɨngkiso sohwo iˈmofapmmentisofoho. Oso aˈamu yahu soponjo kehumaso sohumo aˈamu hwahopo humalofo sofe sɨmeho pompenjiyoso wae yaofoˈne yokumpohnˈnyo uyɨmentisofoho. Oso sɨmeho pompenjiyoso wae ihwosoˈno aˈamu hwahoponjoso hofɨko nolɨkafɨkuji nofonjahinɨfitnnefoho. Osoˈnji hwakuhwajo engoso uyahonɨngkofi umentisofoho.

5 Oso impe mijahoˈnjo hufaˈu sɨhune lojwohofojahinoso nolokoefomahonɨngki upaˈnɨmentoho oso songo humalofo osofosofahuˈnohino somjo hufaˈu sɨhune sohwo ulɨmento, Oyomo. Ose ulahonɨngki uhwonɨmentoheso yahu aˈamu hnˈnomokomɨwoˈnɨngkiso sɨkwoˈmno sohwo iˈmofapmmentisofoho. Aˈamu oso yahu hopo sopo kehumayo sohwo kako wosopayo yano ulofiyoˈne mtɨˈmokinyoso mokahoˈnɨmentisofoho.
6 Oso hohosohonta songo humalofo osofosofahuˈnohino ajwo soˈmtaˈni mampaho ole hoˈnɨmento, Mijoho engo nto iˈmofapohoho. Oseso hwe fihwo hamniyoho syohoˈnjo sohwo kako sɨkuno angaˈnohino syoho somjo hamniyohoso hofɨkoˈmontohwamneˈno sɨkuno angaˈnohino somneˈno ahuˈmo wosopayo aho fehohnjoˈnohino mpe uyɨmontonoho. Wosopayo engoˈmaho. U hwamoˈmanji aho hopiˈnono sɨfe fehohnjo hopiˈnono. I ijayoˈnji humoˈnji hamniyoho honje mohoˈnaopitnnehofo. Ose hoˈnɨngkahonɨngki upaˈnonji wosopayoˈne hamniyoho yokintahopo imoˈnɨngkohoho syafɨhuˈmentohefoho.

7 Nakwoe Wonyoˈne Tohino Engo Maˈmentiso sohwo impe mijahoˈnjo lojwohofojahinyo osofosofahuˈnohino somo lokoefomahonɨngki oso songo humalofo osofosofahuˈnohino aeˈuyo sohwoe mampaho nomˈne aˈamu fihumo ole hoˈnɨmento, Oyomo.
8 Ose ulahonɨngki ngko apaˈno uhwonɨmentoheso yahu aˈamu kehumawoˈnɨngkiso *hous* sohwo iˈmofapmmentisofoho. Nolohofahonɨngki aˈamu kehumunyo sohwo kakoe yofeso aˈamumo poyo imokiyoˈne hweho. Nomˈnihwo tɨfinjo sohwo kakoe yofeso aˈamumo tɨkanomo mɨhwajiyoˈne hweho. Oso aˈamu huhwo sohwaˈu nowenji aˈamu hwahopo humalofo hopiˈnonohino somo osofosofahuˈnohino hotitoˈmentisiyefoho. Osofosofahuˈnohino hotitoˈmentisiyo angaˈno nomehwasi

poyo imokahnneˈenji yokumpohnˈnyo maˈmentisiyefoho. Aˈamu fehohnjo hwakuhwajoˈnji poyo umokanjiyoho. Fehohnjo mijoho peˈnɨngkuji poyo wopeˈnantɨfeho. Fehohnjo mnokino uyɨhwosi wopeˈnantɨfeho. Aeˈuyo somo sikisɨwojo woloˈmenaoˈmtonoho.

9 Hwe nakwoe Wonyoˈne Tohino Maˈmentiso sohwo impe mijahoˈnjo lojwohofojahinyo aho angaˈno hopiˈnonohino somo lokoefomahonɨngki uhwonɨmentoheso aˈamu Anɨtuye yofeˈno poyo peˈnɨmentohofo sofe huyoˈmango oso ijempoho yoˈmayo Anɨtumneˈno hoˈnasyɨwoˈnɨngkohofo enjwa soˈmo nohumentanɨngkofi uhwonɨmentohefoho. Oso aˈamu hiso hwahopo songo humamotofo sohonta hofɨko Anɨtuye hungkuno lutɨhwamotofo soˈno nomˈne aˈamuso hofɨkimo fonjahumentohofofoho.

10 Oso huyoˈmango sofe mampaho engoˈnjo ole lɨmentohofi, Ou, nakwoe Hwe Engo, kɨko yoˈmayo hopiˈnonohino yokumpohnˈnyo mokosyohumahnno sohwosi kɨko wopɨngoˈnohini hwosoho. Jɨje yahino ntoˈnohinoˈnjo hwosoho. Yoˈmayo hungkuno lɨwoˈnɨngkino soˈno nakwo huno nayohoho. Ne umoˈnɨmontonoho. Nakwoe honɨyo somneˈno kɨko aˈamu hwahoponjo somo aku tohino ntohonta umonneto. I, osoˈno hofɨko hofɨkoe hungkuno somneˈno ntohonta ikwolopitnneto.

11 Ose ulahonɨngkofi aˈamu ahwomomjo sohwa hofɨko aˈamu angaˈno angaˈnohino hisomo hwapɨfe halojo sawemoso uyontɨfi ulɨmentohofi, Hofahiyo. Sekwo weˈenepi fohontohumamno. Hwangku Anɨtuye syoho ulohofiyo senɨngkwaˈwehwosa hofɨko sekwo sapmmentohofo hopa sapɨfitnnefoho. Anɨtuye syoho ulohofiyo nomˈne somo aˈamu hwahoponjoso hofɨko sekumo fonjasehumentohofo hopaso hofɨkimo fonjahufijoso sekwoe aeˈuyo (*nampa*) sopo hopoeno imoˈnɨngkuhwosoˈno sekwo tohino soˈno aku tohino uyonefoho.

12 Hwe nakwoe Wonyoˈne Tohino Maˈmentiso sohwo impe mijahoˈnjo lojwohofojahinyo aho angaˈno hopiˈnono nomˈne mtaˈni angaˈnohino somo lokoefomahonɨngki uhwonɨmentoheso hwomɨhwo mɨkunɨmposo imentisofoho. Oso hohosohonta mofehiˈnyoso sɨkwoˈmno titiso paˈnyo imoˈnɨngkahonɨngki hamno honɨyoˈnohino imoˈnɨmentisofoho.

13 Osohonta hntokwaliyo ahwomo mtaˈni hwahopo pɨwahuˈmentisofoho. Oso hisoˈno nakwo huno moiˈwonoho. Ifofo engo yonto solongkoe ufoˈnji mojoˈnji wasyɨwoˈnɨngkiso hopa hntokwaliyo pɨwahuˈmentisofoho.

14 Aˈamu ife popojasyɨwoˈnɨngkohofo hopaso ahwomo oso

hopa popojonto moiˈwo imoˈnɨmentisofoho. Hwofɨkiˈnyo hwanji mijoˈnjo soponjo hwaho weˈe sohwanji hofɨkoe angoso nulɨkoˈmantɨfi weˈenehwo nonje ehumamentohofofoho.

15 Aˈamu yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumayo sohwanji hwe engo hopiˈnonohino sohwanji aˈamu itokusoˈnjo sohwamo mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwanji aˈamu hamniyohoˈnjo sohwanji aˈamu yokumpohnˈnyo sohwanji aˈamu syoho ulohofiyo sohwanji aˈamu sikinjo soˈnji aˈamu hopiˈnono hofɨko iyoho engo unɨngkahonɨngki lɨmentohofi, Nakwo sokimoˈmo hwaˈimoˈmo woswantaneˈno ihwono.

16 Ose ulontɨfi ulɨmentohofi, Hwofɨkiˈnyo sohwosi, oso hwe kakoe epohumayo sopo humaso sohwoˈnji hwe nomˈne nakwoe Wonyoˈne Tohino Maˈmentiso sohwoˈnji siko nakumo yoka nalɨsihnnoho kɨko nofosomahoji nakumo fɨfehuˈmokonasyo.

17 U, siko nakumo yoka nalɨsɨhnne sɨkunoso olohonta nto iˈmofapohoho. I osoˈno nakwoe wonyo somneˈno siko nakumo aku nejapiso sohonta yokumpohnˈnyoso tɨhwo waloho'mtolo. Oˈo, awonoho. Ose lɨmentohofofoho.

7

Aˈamu Isɨlael ‘wan hantɨlet fouti-foua tausen’ (144,000) sofe hungkunofoho.

1 Ose uhwononji nomˈne wojo hopa uhwonɨmentoheso, aˈamu ahwomomjo osofosofahuˈnohino sohwa hwaho tokwajo ae sopo lohofontɨfi ifofo osoˈmo soˈmtaˈango osofosofahuˈnohino somo aho kesyohumentanɨngkofi uhwonɨmentohefoho. Oso ifofo hiso mijo ayomo hwahomo iyo osoˈnjo sopo muloho'mentisofoho. Oˈo, ifofo homo somo pɨjwahumentohofofoho.

2-3 Ose uhwononji uhwonɨmentoheso, aˈamu ahwomomjo nomˈne sohwo mofehiˈnyo sɨˈmofapiso soˈmtaˈni nosaponto Anɨtu songo neˈno humayo sohwoe ifalifaliyo mtɨˈmokiyoˈneso ahomo nomokosyohumanto mango engo ulɨmento, Sekwo aˈamu ahwomomjo osofosofahuˈnohino sohwasi sekwo hwahoˈnji mijo ayoˈnji wonyo imokiyoˈne yokumpohnˈnyo mokosyohumalofo sohwasi weˈe nehwo fohontohumamno. Sɨmoˈmo nakwo Anɨtuye syoho ulohofiyo sohwafe yomohuˈnyopo Anɨtu kakwoˈyohwo sohwoe ifalifaliyo mtɨˈmokosyɨhwasi i osohonta sekwo hwahoˈnji mijoˈnji iyoˈnji wonyo hmmokumno.

4-8 Ose upaˈnonji aˈamufe yomohuˈnyopo ifalifali mtɨˈmokinyo neso atofo linyoso ole upaˈnɨmentoho. Aˈamu Isɨlael temtitofo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo

somta'ango a'amu *wan hantɨlet fouti-foua tausen* (144,000) somo Anɨtu kakwo sohwoe ifalifaliyo mtɨ'mokinyo hwafoho. Temtitofo homo homta'ango a'amu *tɨwelɨf tausen*ɨso (12,000) ma'mentohofofoho.

Jutafe temtitofoso *tɨwelɨf tausen*foho (12,000).
Lupenɨye temtitofoso *tɨwelɨf tausen*foho (12,000).
Ngkatɨye temtitofoso *tɨwelɨf tausen*foho (12,000).
Asyafe temtitofoso *tɨwelɨf tausen*foho (12,000).
Napɨtalaiye temtitofoso *tɨwelɨf tausen*foho (12,000).
Monaseye temtitofoso *tɨwelɨf tausen*foho (12,000).
Simeyounɨye temtitofoso *tɨwelɨf tausen*foho (12,000).
Lifaiye temtitofoso *tɨwelɨf tausen*foho (12,000).
Isokafe temtitofoso *tɨwelɨf tausen*foho (12,000).
Sepɨyulanɨye temtitofoso *tɨwelɨf tausen*foho (12,000).
Jousepɨye temtitofoso *tɨwelɨf tausen*foho (12,000).
Mpenyaminɨye temtitofoso *tɨwelɨf tausen*foho (12,000).

Oso a'amu hofosofe yomohu'nyopo Anɨtuye ifalifaliyo hi'njofoho.

Anɨtuye a'amu ne pi'nɨngo engoso hofɨko Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokumentohofofoho.

9 Ose uhwononji nom'ne wojo hopa uhwonɨmentoheso hwe moya'mi pi'nɨngo engoso oso a'amu hiso a'amu hofɨko atofo joso hopo'maho. Oso a'amu hiso temtitofo homo homta'angoso hwaho kengo kengo a'apaho kengo kengo hungkuno kengo kengoso hofɨko hwapɨfe sawemo halojo inyoso Hwe Engo sohwoe epohumayo sɨmano sopo loho'mentohofofoho. Osopo lohofontɨfi Anɨtuye mango hwamo uyakolo'mentohofo so'no tohe hweho nomantɨfi sɨmonyo yontɨfi

10 mampaho engo'nji ole lɨmentohofi, Nakwoe Anɨtu epohumayopo humaso sohwo'nji Jisas nakwoe Wonyo'ne Tohino Engo Ma'mentiso sohwo'nji siko nakumo asomo netɨmahonɨngki nakwo wopɨngo humalohwono.

11 Ose ulahonɨngkofi a'amu ahwomomjo sohwa Anɨtuye epohumayo somo ehofo'mokosyohumalofo sohwa hwe engo sɨfe aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino oso hwanji hofɨko Anɨtumne'no hwomtame ehumantɨfi Anɨtuye yofe ho'noma'mentohofofoho.

12 Ole lɨmentohofi, Nehopeho. Nakwo nakwoe Anɨtumne'no sɨmonyo engo uyano. Kakoe yofe engo, kakoe yokumpohn'nyo so'ntnne'no woho'nomano. Kakoe huno wopɨngo yakolo'nnyoso, kakoe yokumpohn'nyoso ne'no nowentɨhwonefoho. Oso'no nakwo kakimo isamoyoka

engolopohamo ulɨhwano. Oso hungkunoso nehopeho. Ose ulɨmentohofofoho.

Oso aˈamu piˈnɨngo engo sofe tohino soˈno Jounɨmo lutɨhwamentisofoho.

13 Ose uhwonɨngkahonɨngko hwe engo sɨfe aho hopiˈnono nomˈne mtaˈni osofosofahuˈno somtaˈango fihwo ntɨmento, Olo aˈamu hwapɨfe halojo sawemoˈnjo lohwa tɨhwalo. Ntɨˈmtaˈango hwalo.

14 Ose ntahonɨngki ulɨmentoho, Hwe engofo, ngko huno maniyohoyohoho. Kɨko huno kiyohoho. Ose ulahonɨngko oso hwe engo huhwo sohwo kako tango mɨkunɨmposo iˈmofapone soˈno ole ntɨmento, Anɨtu kako oso tango mɨkunɨmpososo hwahopo uyɨmentiso sohonta aˈamu hiso nohumantɨfi Anɨtumneˈno yokumpohnˈnyo lohofontɨfi poyo peˈnɨngkahonɨngkofi Anɨtu kako hofɨkimo olo poneˈno motosahopohoho. Sɨmoˈmo hofɨkoe honɨngkano wonyo somneˈno hwapɨfe mijo yajɨjwohofo hopaso hofɨkoe honɨngkano wonyo somo Jisasɨye honɨyoˈnji wae yaoˈmentisoso hwapɨfe kiho ane paˈnyo halojo imoˈnɨmentisofoho.

15 Oso hisoˈno hofɨko Anɨtuye epohumayo sopo lohokwofo. Sɨkuno huhwo huhwi imɨngoˈnji sɨkunoˈnji hinjopo hofɨko Anɨtuye ango ahwomomjo somo kakoe syoho ulohofɨwoˈnɨngkohofofoho. Anɨtu kako kakoe epohumayo sopo humanto hofiyo umokosyohumawoˈnɨngkisofoho.

16 Oseso hofɨko mijoho apaˈno mapeˈnyofoho. Hofɨko mijoˈno mumoˈnyofoho. Mofehiˈnyo hofɨkimo toho mufojiyofoho. Tohino muhmnyofoho.

17 Hwapɨngoso hwe hofɨkoe wonyoˈne tohino maˈmentiso sohwo kako Anɨtuye epohumayo sopo nohumanto hofiyo mokosyohumaho. Kako aˈamu homo somo mijo tɨmo soˈmo ipemotasyɨhwosi mijo songo neˈno humayoˈne nɨfitnnefoho. Osopo Anɨtu kako hofɨkoe tɨmijo wae imofɨhwosi hofɨko humotaho apaˈno malɨfitnnefoho.

8

Impe mijahoˈnjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo lojwohofojahinyoso lokoefomaˈmentisofoho.

1 Ose uhwononji oso wojo hopa sɨmoˈmo uhwonɨmentoheso apaˈno uhwonɨmentohefoho. Oso hohosohonta nakwoe Wonyoˈne Poyo Imoˈnɨmentiso sohwo kako impe mijahoˈnjo iyoswomo lojwohofojahinyo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyoso lokoefomahonɨngki osohonta aˈamu hopiˈnono oso hopo sopo humamentohofoso hofɨko songo songo miyoˈnjo

yontɨfi mampiˈnyo humantɨfi tɨfi noˈmo hwahopo tango imoˈnone soˈno humafisohunyo imentohofofoho. Osopo nohumentanɨngkofi mofehiˈnyo weˈenehwo umentisofoho.

2 Mofehiˈnyo weˈenehwo noposahonɨngki uhwonɨngkoheso aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈango hufaˈuyo sohwa Anɨtuye epohumayoˈnjo sɨmanopo humawoˈnɨngkohofo sohwamo Anɨtu kako kounoho angaˈno angaˈno huˈmuyɨmentisofoho.

3-4 Nohuˈmuyahonɨngki ahwomomjo nomˈne sohwo ijempoho Anɨtumneˈno yoˈmayo hoˈnasyɨwoˈnɨngkohofo sopo lohofonto kako noswanyo naˈnohinoˈnjo tɨkayo akino wopɨngoˈnjo usɨmokiyoˈne mokosyohumamentisofoho. Hofɨko kakimo hwamno paˈnyo engo akino wopɨngoˈnjo umentohofofoho. Kako Anɨtuye hwe moyaˈmi somneˈno jomo ujo hungkuno soˈnji hwamno paˈnyo akino wopɨngoˈnjo soˈnji manto nomɨhuˈmokonto ijempoho naˈnohino Anɨtumneˈno yoˈmayo hoˈnasyɨwoˈnɨngkohofo sopo Anɨtuye sɨmano sopo wojo somo tɨkayo akino wopɨngoˈnjo soˈnji Mpohumo jomo ujo hungkuno soˈnji waˈmentisofoho.

5 Akino wanto kako oso ijempoho somtaˈni toho nomanto oso noswanyo homo somo toho ihmˈmofonto hwaho ayo yawojoˈmneˈno umokwajɨmentisofoho. Oso toho hiso nɨmokwojahonɨngki ahwomo yoka emtaˈmɨngo engo yonto hwaho hwomɨhwo engo imentisofoho. Ose uhwononji ole syafɨhuˈmentoho, oso hungkuno Anɨtumo jomo ujoso tɨkayoˈnji Anɨtuye sɨmo sopo sɨmentiso hungkunoso ne umoˈnɨmonto yalofoho.

Aˈamu ahwomomjo osofosofahnˈnohino sohwa kounoho yoka lɨmentohofofoho.

6 Aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈango hufaˈuyo sohwa hofɨkoe kounoho yoka wolano lontɨfi itoˈno esyohumamentohofofoho.

7 Aˈamu ahwomomjo sɨmoˈmjo huhwo sohwo kounoho yoka lahonɨngki ifoyo wosoho paˈnyoˈnji tohoˈnji honɨyoˈnji nemˈno uhwosoˈmokonto hwaho ayo yawojoˈmo moˈmentisofoho. Oso hiso nomofahonɨngki iyo hwaho hoja hopiˈnono hufaˈu sɨhune imoˈnɨmentisoso angaˈno toho nɨngkahonɨngki hufaˈu lohofoho.

8 Aˈamu ahwomomjo osofeponjo sohwo kako kounoho yoka lahonɨngki hofɨko toho hwofɨkiˈnyo paˈnyo mɨkunɨmposo engoso mijo ayo hopiˈnonohinomo hoˈnaoˈmentohofofoho.

9 Oso toho hiso mijo hufaˈu sɨhune mtohupoˈmentisofoho. Oso mijo angaˈnohino sohumo honɨyoˈnohino imoˈnonto

yoˈmayo inanɨku songo humamentohofoso poyo peˈnɨmentohofofoho. Yofayokino oso hoˈmo soˈmo aˈamu hiˈnji nowentanɨngki aˈamu hiˈnji wae yaoˈmentisofoho.

10 Aˈamu ahwomomjo hufaˈu sɨhune sohwo kounoho yoka lahonɨngki hntokwaliyo engo sohwo toho kwefoho paˈnyo sohwo mijɨlɨmno nomˈne sopo hoˈnaoˈmentisoso oso mijo huhwo sohwo hufaˈu sɨhune mtohupoˈmentisofoho. Angaˈnohino sohumo moˈmentisofoho.

11 Oso hntokwaliyo engo huhwo sohwo kakoe yofeso Noufo Iyohoˈnjo Paˈnyo hweho. Oso moˈmentiso hopo soponjo mijoso iyohoˈnjo imoˈnɨngkahonɨngki aˈamu hofɨko ifanɨmentohofo oso iyoho huhwo sohwo poloˈmeehumentisoso fehohnjoso peˈnɨmentohofofoho.

12 Aˈamu ahwomomjo osofosofahuˈnohino sohwo kounoho yoka lahonɨngki mofehiˈnyo hamno hntokwaliyo oso hufaˈu sɨhune mtɨhupoˈmentisofoho. Oso angaˈno angaˈnohino homo somjo hufaˈu sɨhune hufaˈu sɨhune mtɨhupoˈmentiso homo somjo angaˈno angaˈnohinoso sɨkwoˈmno imoˈnɨmentisofoho. Oso hisoˈno mofehiˈnyo hamno hntokwaliyo lɨwoˈnɨngkiso sohonta pijijo imoˈnɨmentisofoho. Fehohnjo majofoho.

13 Ose imoˈnɨmentiso sohonta uhwonɨmentoheso sɨwe mɨkunɨmposo sohwo ahwomomo fekwoswahonɨngki uhwononji ole syafɨhuˈmentoho, U tango mɨkunɨmposo uˈmofapmmonteˈno yalofoho. Sɨwe sohwo mampaho mohmˈno ole lɨmento, Nje aˈamu, nje aˈamu, sekwo hwahopo humalofo soku, sekumneˈno hitoho ntokwoho. Aˈamu ahwomomjo hufaˈu sɨhune aeˈuyo sohwa kounoho yoka wolantɨfi yalokwofo. Nolɨkujoˈno tango engo mɨkunɨmposo woseˈmaˈmontonoho. Ose lɨmentisofoho.

9

Aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnonohino sohwo kako kounoho yoka lɨmentisofoho.

1 Aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnonohino sohwo kako kounoho yoka lahonɨngki uhwonɨmentoheso hntokwaliyo angaˈnohino sohwo kako hwahopo pɨwahuˈmentisofoho. Nopɨwesyahonɨngki hofɨko oso hntokwaliyo homo somo piˈnɨmo hwapɨngo aneˈnjo sopo hano hwosampesoso uyɨmentohofofoho.

2 Piˈnɨmomjo hokuˈyo hwosompeehonɨngki oso piˈnɨmo homo somjo toho engo somtaˈni tɨkayo sɨkwoˈmno engoso sapmmentisofoho. Oso tɨkayo hiso mofehiˈnyoˈnji ifofo sɨmano esyaofoˈneso sɨkwoˈmno imoˈnɨmentisofoho.

3 Oso tɨkayo homo somtaˈni mpompalɨˈme paˈnyo piˈnɨngo engo folofomanto hwaho ae yawojoˈmo ifehuˈmokahumentisofoho. Oso mpompalɨˈme paˈnyo huhwo sohwa hofɨkoe yokumpohnˈnyoso aˈnantɨhwoyo sohwafe yokumpohnˈnyo paˈnyo hwafoho. Oso yokumpohnˈnyo hisoˈnji aˈamumo mokintofoˈnefoho.

4 Hofɨko mpompalɨˈme paˈnyo sohwamo ole ulɨmentohofi, Sekwo hoja hwanji iyo hwanji yoˈmayo hwaho loponjo fokaˈnyo somo fonɨfonyo imokukutoho. Oˈo, hwe moyaˈmi Anɨtuye ifalifaliyo yomohuˈnyopo mamtɨˈmokinyoˈnjo somo tohino engo uyɨmno.

5 Sekwo hwe moyaˈmi hopiˈnonohino homo somo tohino engo uyontanɨngkuji hamno aho fehohnjo hopiˈnono woseyakoloˈmontonoho. I osoˈno sekwo poyo umokukutoho. Ose ulahonɨngkofi mpompalɨˈme paˈnyo huhwo sohwa tohino engo aˈnantɨhwoyo sohwa uyɨwoˈnɨngkohofo hopaso uyɨmentohofofoho.

6 I oso hohosohonta aˈamu tohino engo mafɨkujoˈno poyo wapeˈnɨfe ko lɨkuji tohino uyɨfijoso aˈamuso hofɨko poyo peˈnyoˈne honɨngkanoso motɨpemapɨfitnnehofo. Oso hisoˈno poyo umoˈnano ko lɨfijoso poyo mmoˈnɨfitnnehofo.

7 Ngko uhwonɨmentoheso oso mpompalɨˈme paˈnyo huhwo sohwa hofɨko oso yahu aˈamu hnˈnomokomɨwoˈnɨngkohofo sohwafe engo paˈnyo hwafoho. Hofɨko ikujoho wofongkiˈnano lontɨfi itoˈno esyohumentanɨngkofi uhwonɨmentohefoho. Hofɨkoe mnokino sopo wokoso wonyoangkafo fotoˈnɨmentohofofoho. Hofɨkoe sɨmanoso aˈmosɨmanoˈnjo hwafoho.

8 Hofɨkoe mijiyoso sawemofoho. Hofɨkoe mangoso sɨwatɨmangofoho. Mango hiso yokumpohnˈnyo yahu sɨhwano paˈnɨngofoho.

9 Oso mpompalɨˈme paˈnyo sohwa hofɨkoe swokinoso mijo yɨhumo sohwafe aˈapaho nɨhuˈno sojo paˈnyo uhwonɨwoˈnɨngkuhwoneso paˈnyoˈnjo hwafoho. Hofɨkoe fefeeloho peengku peenjo mpuyo piˈnɨngo engoˈnjo paˈnyofoho. Yahu piˈnɨngo engo sohwafe kuntoˈyoka paˈnyofoho.

10 Hofɨkoe somiso aˈamu somo montitofontanɨngkofi hamno aho fehohnjo hopiˈnono uyakoloˈmentisofoho. Tohino engo mɨkunɨmposo uyɨmentohofofoho.

11 Mpompalɨˈme paˈnyo sohwafe hwe engo sohwo kako towahuno wonyo sohwo piˈnɨmo hwapɨngo ane soˈmo mokosyohumawoˈnɨngkiso hweho. Kakoe yofeso aˈamu Hipɨluso ole lɨwoˈnɨngkohofoso Opeeton. Aˈamu Ngkɨlikɨso

ole lɨwoˈnɨngkohofi Opalɨyon. Oso hungkuno hwapɨngoso olenoho. Aˈamumo Wonyo Umokuwoˈnɨngkiso hweho.

12 Osohonta uhwonɨmentoheso tango engo mɨkunɨmposo sɨmoˈmjoso moiˈwonoho. Nomˈne hufaˈu weho. Tango hufaˈu umoˈnɨmontonoho.

Aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni angaˈnohino sohwo kako kounoho yoka lɨmentisofoho.

13 Aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni angaˈnohino sohwo kounoho yoka lɨmentisofoho. Oso Anɨtuye sɨmano soponjo ijempoho naˈnohinoˈnjo Anɨtumneˈno yoˈmayo hoˈnasyɨwoˈnɨngkohofo sopo hwolafeso osofosofahuˈnohinoˈnjo sopo yahu *mpulɨmokau* sɨhwano hopa uhwonɨmentohefoho. Oso ijempoho hopo sopo ntaˈni mampaho hoˈnɨmentisofoho.

14 Oso aˈamu ahwomomjo kounoho yoka lɨmentiso sohumo mampaho hiso ole ulɨmento, Kɨko towahuno wonyo osofosofahuˈnohino sohwa Mijo Yufɨletis tafe sopo impe intoˈnawotofo sohwamo nuˈmahoji fisɨhutoˈmɨhwajo.

15 Ose ulahonɨngki kako nowento isɨhutoˈmɨhwajɨmentisofoho. Oso towahuno osofosofahuˈnohino wonyo sohwamo Anɨtu kako olo soswo lomo olo hamno lomo olo sɨkuno lomneˈno impe intoˈnawoˈmentisofoho. Hofɨko nowekuji aˈamu hwahoponjo hopiˈnonohino somo hufaˈu sɨhune hotitofɨkuji angaˈnohino somo fonjasyɨkuji mtitofo hufaˈu umoˈnɨmontonoho.

16 Oso towahuno wonyo sohwamo isɨhutoˈmɨhwojahonɨngkofi ole upaˈnɨmentoho, Towahuno wonyo huhwo sohwafe aˈamu ikujohoˈne yahupo kehumalofo sohwa hofɨko nɨhuˈno piˈnɨngo hwafoho. *Tu hantɨlet miliyon* (200,000,000) hwafoho.

17 Ngko wojo hopa uhwonɨngkoheso olenoho. Aˈamu yahupo kehumalofo sohwafe manjiˈmofo sojo paˈnyoso honɨjwo, sonjijo hwosɨmijoˈnjo hwafoho. Yahu sohwafe mnokinoso sikisɨwojo sohwafe mnokinoˈnjo paˈnyo hwafoho. Yahufe mango mtaˈni tɨkayo akino wonyoˈnjo sɨkwoˈmno hwosɨmijoˈnji tohoˈnji sijomokohoˈnaweho.

18 Oso toho hisoˈnji tɨkayo akino wonyo sɨkwoˈmnoˈnji hwosɨmijoˈnji hofɨkoe mango mtaˈni aˈamu hwahoponjo somo hufaˈu sɨhune hotitofonto mtitofo angaˈnohino somo poyo imokumentohofofoho.

19 Oso yahu sohwafe yokumpohnˈnyoso hofɨkoe somimo hofɨkoe mangomo woˈnnyoponoho. Hofɨkoe somiso homa aˈamumo toho lofɨwoˈnɨngkiso sohwafe mnokinoˈnjo paˈnyo hwafoho.

20 Aˈamu poyo mapeˈnyoso hofɨko nohumantɨfi hofɨkoe
yahino wonyomneˈno sɨmeho mɨwoloˈmokiyoˈnjo imento-
hofofoho. Oˈo, hofɨko towahuno wonyo homo somneˈno
hwomtame ulohofɨwoˈnɨngkohofofoho. Oso towahuno
wonyo huhwo sohwafe yofe hoˈnomayoˈne soˈno hofɨko
hwasyo anɨtuye huyoˈmango sojo mtaˈni iyo mtaˈni hwaho
mtaˈni mtɨˈmokontɨfi osomo hwomtame imentohofofoho.
Oso mtɨˈmokumentohofoso haloho mupaˈnyofoho. Tɨmo
muhwonyofoho. Hano memoyoˈnjofoho.
21 Aˈamu hiso hofɨko nomˈne aˈamu somo nofonjasyontɨfi
kiˈnyo imokontɨfi aˈmohufo yontɨfi yoˈmayo hoˈyangoso
hufo maˈmentohofofoho. Oso yahino wonyo
homo somneˈno hofɨkoe sɨmeho mɨwoloˈmokiyoˈnjo
imentohofofoho.

10

Aˈamu ahwomomjo sohwo Jounɨmo iyoswo uyahonɨngki Joun nɨmentisofoho.

1 Ngko oso hohosohonta uhwonɨmentoheso, aˈamu ah-
womomjo nomˈne yokumpohnˈnyo sohwo ahwomo mtaˈni
pmmentisofoho. Kakoe manjiˈmofoso himofoho. Kakoe
mnokinopo sakungkwolanɨngo kotofahinyo hweho. Kakoe
sɨmanoso mofehiˈnyo paˈnyofoho. Kakoe sɨfeso toho sitnnyo
paˈnyofoho.
2 Kakoe ahomo iyoswo weˈe popojahinyofoho. Oso iyoswo
hiso fisojwahinyofoho. Kakoe sɨfe angahohnjoso mijo ayo
sopo fesyohumaho. Sɨfe hwonamonyoso hwahopo fesy-
ohumaho.
3 Oso hopo sopo kako nohumanto mampaho mohmˈno
sikisɨwojo hauwayo yoka hopa lahonɨngki ahwomo
yoka aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈu
hoˈnɨngkahonɨngki oso homo somtaˈni hungkuno
upaˈnɨmentohefoho.
4 Oso hungkuno ahwomo yoka somtaˈni upaˈnɨmentoheso
wamtɨˈmokumonji yahonɨngko mampaho ahwomo mtaˈni
ntɨmento, Oso hungkuno ahwomo yoka aho fehohnjo
hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo hoˈnɨngkisoso kɨko ifali-
faliyo nomtɨˈmokohotoho. Hiyaso mokosyohumaho.
5 Oso aˈamu ahwomomjo sɨfe angaˈno mijo ayo sopo
fesyohumanto sɨfe nomˈne hwahopo fesyohumaho huhwo
sohwo kako hungkuno nehopi ujoˈneso kakoe aho anga
hohnjoso hoˈnomaˈmentisofoho.
6 Nohoˈnomanto ulɨmento, Anɨtu songo neˈno humaso so-
hwo yoˈmayo ahwomomjo soˈnji hwahoponjo soˈnji mijo ayo
somjo soˈntnne mtɨˈmokumentiso sohwo yokintahoponeˈno

hungkuno nehopi walɨmonneˈno yohono. Hungkuno olenoho. Sɨkuno moiˈwonoho. Osoˈno Anɨtu kako mohonto-humanehoho. Oˈo, aˈamufe hungkuno ikwolofoˈne sɨkunoso nto iˈmofapohoho.

7 Aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sohwo kounoho yoka hoˈnɨngkuhwosoˈno yoˈmayo hungkuno Anɨtu kakoe syoho ulohofiyo sohwamo uyahonɨngki nalɨmotofoso olohonta ne umoˈnɨmontonoho. Hohonta olo hungkuno hiloso huno mehohosasiyoˈnjo imo-joso olohonta ne imoˈnɨngkuhwosoˈno aˈamufe hunoso we-hohosahumontonoho.

8 Ose lahonɨngki oso mampaho ahwomo mtaˈni sɨmoˈmo ntɨmentiso hopaso olohonta apaˈno ntohi, Olohonta kɨko nuhuji oso iyoswo aˈamu ahwomomjo sohwo sɨfe angaˈno mijo ayomo fesyohumanto nomˈne hwahopo fesyohumaso sohwo kako iyoswo fisojwosyohumasoso kɨko maho.

9 Ose ntahonɨngki ngko nowenji ulɨmentoho, Kɨko oso iyoswo weˈeso ntape. Ose ulahonɨngko ntɨmento, Ou, kɨko olo iyoswo loso nomahoji hmnyo. Kɨko njoso humo meyo kihwosi u jɨje sɨmeho moˈmo iyoho wakimmtonoho.

10 Ose ntahonɨngki iyoswo weˈe loso aˈamu ahwomo mtaˈango sohwoe aho mtaˈni nomanji manɨmentoheso nje mangomo humo meyo niyahonɨngki nɨngkuˈnɨmentoheso iyoho nnɨmentisofoho. Hwapɨngoso yoˈmayo imoˈnoneso tangoˈnjofoho.

11 Ose yahonɨngko ntɨmentohofi, Kɨko hwe moyaˈmi ango hopiˈnonohino hungkuno kengo kengoˈnjo hwe yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumawoˈnɨngkohofo oso hwamneˈno oso iyoswo nɨngkinoso yoˈmayo imoˈnone soˈno filutɨhwaho. Ose ntɨmentohofofoho.

11

Aˈamu hufaˈu hwaˈu Anɨtuye hungkuno ujoˈne hungkuno-foho.

1 Ngko nohumentanɨngko ango imayo iyoˈne iyo ntapontɨfi ntɨmentohofi, Nolɨkafohoji Anɨtuye tojo ango engo Jelusalem lohojwo soˈnji oso ijempoho yoˈmayo Anɨtumneˈno hoˈnasyɨwoˈnɨngkohofo soˈntnneˈno sawemo soˈno yamofo fiyo. Ose yohoji kɨko aˈamu Anɨtuye angomo Anɨtu kakoe yofe hoˈnomayoˈne humalofo somo atofo fiso.

2 Oseso kɨko oso angkuhwafo weˈe mempo hohnjo somo yamofo yohotoho. Oˈo, oso aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono muyoˈnjo iwoˈnɨngkohofo sofeponoho. Osoˈno kɨko yamofo yohotoho. Aˈamu hiso hofɨko ango Jelusalem soˈnji oso angkuhwafo weˈe mempo hohnjo soˈnji fonɨfonyo

yontanɨngkuji soswo hufaˈu sɨhune uyakolofɨhwosi nomˈne hamno aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni angaˈno uyakolofɨhwosoˈno fonɨfonyo wesojwaofantɨfeho.

3 Fonɨfonyo hiso yontanɨngkuji aˈamu hufaˈu hwaˈu nje hungkuno ujoˈne yokumpohnˈnyo uyɨme sohwaˈu siko ifa nano hoˈyoso mekiˈnisoso hofɨkoe sɨmeho tango unyoso aˈamumo utɨhwayo sohwaˈu tɨfi yoˈmayo imoˈnone soˈno ulanjiyoho.

4 Ulontanɨngkohosɨsi soswo hufaˈu sɨhune nomˈne hwasyopo uyakolofonefoho. Ose ntahonɨngki uhwonɨmentoheso, oso hwe hufaˈu sohwaˈumneˈno hohonta hwe fihwo Sekolaiya kako hungkuno ifalifaliyo mtɨˈmokumentisofoho. Siko iyo hufaˈu ipisayoˈnjo sikiloho hufaˈu Anɨtu yoˈmayo hwaho mokosyohumayo sohwoe sɨmanopo lohoˈmentisiye hwaˈuyoho. Ose uhwononji Sekolaiyafe hungkuno hiso ne imoˈnɨmentisoso uhwonɨmentohefoho.

5 Ose uhwonɨmentoho, aˈamu wonyoso hofɨko hwe sohwaˈumo wonyo umokantɨfi sikoe mango mtaˈni toho sosɨjaofaponto sikoe mango sohwamo toho ulasyɨwoˈnɨngkisofoho. Ou, aˈamu hwe hufaˈu hwaˈumo wonyo umokumo lɨhwosi yoso sohwo kako oso paˈnyoso wapeˈnɨmontonoho.

6 Oso hwe sohwaˈumo Anɨtu kako yokumpohnˈnyo mɨkunɨmposo uyɨmentiso soˈno siko ifoyo honɨngkano ifoyo masiyoˈne pɨjwasiyoso siko hoponoho. U siko ole lisoˈmanji, Aˈamu somo yoˈmayo tango uˈmano. Ose lisoˈmanji ne umoˈnono lisoso siko hoponoho. Oso hohosohonta siko Anɨtuye hungkuno ulonji yoˈmayoso imentisiyefoho.

7 Siko Anɨtuye hungkuno moiˈwo losojwaofahonɨngki piˈnɨmo hwapɨngo ane somtaˈni sikisɨwojo engo sɨˈmofapmmentisofoho. Nosiˈmofaponto hwe sohwaˈumo toho wolofahumo lonto ikujoho fongkiˈnontɨfi sɨwojo sohwo hwe sohwaˈumo hwotoho fento toho lofahumentisofoho.

8 Sikoe pijafoso honɨngkano engo sopo woˈmentisofoho. Oso pone engo homo somo hohonta sikoe hwe engo sohumo iyopo fonjintoˈofahumentohofofoho. Oso pone engo soˈno pahnnɨmo hungkuno lɨwoˈnɨngkuhwoneso ole, Soutomˈnji Ijipɨˈnjoho. Hwapɨngoso oso aˈamu huhwo sohwa hofɨkoe honɨngkano wonyoso aˈamu Soutomˈnji Ijipɨˈnjo paˈnyo hwafoho.

9 Sikoe pijafoso neˈno nowentanɨngki aˈamu temtitofo kengo kengoˈmtaˈangoso hungkuno kengo kengo hwaho kengo kengoˈmjoso nohumantɨfi oso pijafo somo uhwonontanɨngkofi sɨkuno hufaˈu sɨhune nomˈne ajwopo mtɨhupemjaoˈmentisofoho. Aˈamu honɨngkano wonyoˈnjoso hofɨko ole lɨmentohofi, Nomˈne aˈamu sohwa

oso hwe sohwaˈuye pijafoso ijopijɨsyasyɨkutoho. Ose lɨmentohofofoho. Hwapɨngoso hwe sohwaˈuye yofeso monje yasiyoˈnefoho.

10 Hwe sohwaˈu poyo peˈnyosoˈno aˈamuso sɨmeho wopɨngo umoˈnɨngkahonɨngki sɨmonyo engo yontɨfi wosopayo engo iloho yontɨfi hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umoˈnyo soˈno hofɨkoe aˈamu somo hoˈyango engo uyɨmentohofofoho. Hwapɨngoso ole, oso hwe sohwaˈu siko songo nohumentanɨngkiye sohonta siko aˈamufe honɨngkano wonyo somneˈno Anɨtuye hungkuno ulonji tohino uyɨmentisiyefoho.

11 Oseso sɨkuno hufaˈu sɨhune nomˈne ajwopo mtɨhupo lohofonto memjaofahonɨngki Anɨtu sikimo songo ulɨkaˈmentisofoho. Siko nolɨkofahonɨngki aˈamuso hofɨko sikimo uhwononontɨfi iyoho engo imentohofofoho.

12 Hofɨko mampaho ahwomo mtaˈni ole upaˈnɨmentohofo, Siko olopono fisapinyo. Ose upaˈnontɨfi mango huhwo sohwa nuhwonontanɨngkofi siko ahwomomno himopo sɨmentisiyefoho.

13 Nosahonɨngki hwomɨhwo engo imentisofoho. Imentisoso pone engo Jelusalemmjo poneso homo homtaˈni kengaˈno kengaˈno yaˈmi yaˈme yaoˈmentisofoho. Olo hopa pɨwahuˈmentiso, pone aho hufaˈu mtaˈni hotitoˈnohini angaˈno pɨwahuˈmentisofoho. Aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni osofosofahuˈno lohoˈmentisofoho. Nopɨwesyahonɨngkofi aˈamu *sefen tausen* (7,000) peˈnɨmentohofofoho. Aˈamu poyo mapeˈnɨmmentohofoso iyoho engo unɨngkahonɨngki ole lɨmentohofi, U Anɨtu ahwomomo songo humaso sohwo Hwe Engo nehopeho. Ose lɨmentohofofoho.

14 Tango hufaˈu moiˈwo nto imoˈnɨmentisofoho. Tango aeˈuyoso iˈmofaponeso uhwonɨmentohefoho.

Aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sohwo kako kounoho yoka lɨmentisofoho.

15 Oso hohosohonta aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sohwo kako kounoho yoka lahonɨngki mampaho piˈnɨngo ahwomo mtaˈni ole hoˈnɨmento, Seten olo hwaho lomo mokosyohumamojofoho. I olohonta nakwoe Hwe Engo Anɨtuˈnji Kɨlais uhwatɨmentiso sohwoˈnji siko hwaho loso nɨhuˈnahone womokosyohumanjiyoho. Kakoe yofe engo hwaho mokosyohumayoˈneso neˈno nowentɨhwonefoho.

16 Ose hoˈnɨngkahonɨngki oso hwe engo sɨfe aho hopiˈnono nomˈne mtaˈni osofosofahuˈnohino sohwa Anɨtuˈnjopo hofɨkoe epohumayo sopo humawoˈnɨngkohofo

sohwa hofɨko Anɨtumneˈno hwomtame ehumantɨfi Anɨtuye yofe hoˈnomaˈmentohofofoho.

17 Ole lɨmentohofi,
U nakwoe Hwe Engo sohwosi kɨko jɨje yokumpohnˈnyoso hwofiloˈnnyoˈnjo hwosoho.
Oseso kɨko hohonta humamopmmentohino sohwosi olohonta neˈno humahnno.
Kɨko jɨje yokumpohnˈnyoˈnji hwaho homo somo mokosyohumomopalokuno.
Osoˈno nakwo isamoyoka engo kilalokuhwono.
18 Aˈamu kikimo sɨmeho hiˈntnnono mokijapeˈnjoso hofɨko sɨmeho tango engo uyalofoho.
Hwapɨngoso jɨje sɨkuno hofɨkimo tango uyoˈneso nto iˈmofapohoho.
Olohonta kɨko aˈamu poyo peˈnyo sofe yahino somneˈno yano ulofimonnoho.
Hohonta aˈamu jɨje hungkuno ulɨmotofo sohwanji jɨje aˈamu yofe engoˈnjo sohwanji yofe engo aneˈnjo soˈnji kikimo enjwaˈmo humamotofo somo hoˈyango wopɨngo uyɨmonnoho.
Aˈamu hwahopo wonyo imentohofo somo wae weeoˈmonnoho.

19 Ose ulahonɨngkofi ahwomomjo Anɨtuye ango engo somjo hwosompoˈnowentanɨngki uhwonɨmentoheso oso ipofo aˈamu Juta hohonta mtɨˈmokumentohofo paˈnyoso Anɨtuye hungkunoˈnjo nakwoˈnji makotɨkuˈnyoˈneso nowentanɨngki uhwonɨmentohefoho. Oso hiso ngko nuhwonɨngkahonɨngko emtaˈmɨngo yahonɨngki yoˈmayo mampaho hoˈnɨngkahonɨngki ahwomo yoka lahonɨngki hwomɨhwo yonto ifoyo sisayoˈnjo huˈmentisofoho.

12

Joun kako aˈmu siˈnji homaˈnji uhwonɨmentisofoho.

1 Ahwomomo uhwononji poji entɨhwayo hopaso uhwonɨmentohofofoho. Aˈmu fisi kakoe manjiˈmofoso mofehiˈnyo paˈnyo imentiso uhwonɨmentohefoho. Kako hamnopo nohumanto kakoe yofe engo soˈno imayo monjiˈmaˈniyoho. Mnokino manjiˈmofoso hntokwaliyo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuˈnjiyoho.

2 Kako sɨmehoˈnjosi mehomi mayoˈne tohino engo umnɨngkahonɨngki youwo youwo lonto aswo womaˈmto imentisofoho.

3 Ose uhwononji nomˈne poji entɨhwayo ole uhwonɨmentoho. Homa honɨyoˈnohino mɨkunɨmposo engo sohwo kakoe mnokino aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuˈnjo hweho. Mnokino somo

angaˈno angaˈnohino sopo aˈamu hwaho mokosy-
ohumawoˈnɨngkohofo sohwafe mnokino manjiˈmofo
montitoˈmeehinɨmentisofoho. Kakoe sɨhwanoso aho
hopiˈnonohinoˈnjo hweho.
4 Hntokwaliyo hopiˈnonohino somo hufaˈu sɨhune
hotitoˈmentisoso mtitofo angaˈno homa sohwo kakoe
somiˈnji hulɨjusyɨmokwojahonɨngki hntokwaliyo hwahopo
pɨwahuˈmentisofoho. Homa huhwo sohwo aˈmusi kako
mehomi aswo womaˈmto yontanɨngki homa sohwo
humuhwontohumantisofoho. Hwapɨngoso kako mehomi
sohumo wofonjahumonto humɨhwontohumantisofoho.
5 Aˈmusi kako hwomu aswo maˈmentisofoho. Oso hwomu
huhwo sohwo kako tɨfi noˈmo aˈamu hopiˈnonohino somo
yokumpohnˈnyo mokosyohumane hweho. Oseso oso aˈmusi
kako hwomu aswo nomahonɨngki aˈamu ahwomomjo so-
hwa hofɨko oso hwomo sohumo nutɨmantɨfi Anɨtuye epohu-
mayo kakoˈnji wojo sopo uhumatɨmentohofofoho.
6 Oso hohosohonta oso aˈmusi kako hwaho aˈamu ane sopo
Anɨtu kako aˈmu simneˈno ango molahumentiso sopo hiyaso
leˈofonto nohumentanɨngki aˈamu ahwomomjo sohwa
hofɨko wopayo uyontɨfi ntoˈno mokosyohumentanɨngkofi
soswo hufaˈu sɨhune nomˈne ajwopo mtɨhupo
hamno aho fehohnjo hopiˈnono fehohntaˈni angaˈno
uyakoloˈmentisofoho.
7 Oso hohosohonta oso hiso uhwononji nomˈne uh-
wonɨmentoho, ahwomomo ikujoho engo lɨkaˈmentisofoho.
Ahwomomjo hwe yofe engoˈnjo Maikel oso hwoˈnji kakoe
ahwomomjo aˈamu sohwanji hofɨko homa sohwoˈnji
nomˈne sohwa homa sohumo inɨngkamotofo sohwanji
ikujoho engo fongkiˈnɨmentohofofoho.
8 Oso ikujoho fongkiˈnɨmentohofo hiso Maikel kakoe
aˈamu ahwomomjo sohwanji hofɨko homa sohwo kakoe
aˈamu sohwanjimo hwotoho fentɨfi ahwomo mtaˈni wae
yaoˈmentohofofoho.
9 Osoˈno homa sohwo kakoe honɨngkano ahwomomo
siyoˈneso nɨhuˈnahone hano pitofasyontɨfi hwahopo
nɨhuˈnahone hoˈnaoˈmentohofofoho. Oso homa hohonta
humamentiso huhwo sohwo Setenɨyoho. Oso Seten huhwo
sohwo kako hwe moyaˈmi hwahoponjo somo hwasyo
hungkuno ulɨwoˈnɨngkiso hweho. Oso huhwo sohumo
kakoe aˈamuˈnjo hwahopo wehoˈnaofapmmentohofofoho.
10 Ose yahonɨngkofi ahwomo mtaˈni mampaho engo
ole hoˈnɨmento, Olohonta nakwoe Anɨtu kako nakumo
moiˈwo nto menesojwaoˈmaho. Olohonta Anɨtu kako
Setenɨye tojo somtaˈni moiˈwo nto mesejwonamokwoho.
Osoˈno Anɨtuˈnji kakoe hwomu uhwosopoˈmentiso

Kɨlais oso hwoˈnji sikoe yakumpohnˈnyoso olohonta utɨhwaˈnyopo nto iˈmofapohoho. Olohonta siko nɨhuˈnahone yokumpohnˈnyo wonemokosyohumanjiyoho. Kɨlais kako yofe hwofiloˈnnyoso nto makwoho. Hwapɨngoso Seten kako sɨkuno huhwo huhwi Anɨtuye sɨmanopo lohofonto Anɨtuye aˈamu somneˈno hwasyo hungkuno mjɨlɨmojo sohwo nɨhuˈnahone ahwomo mtaˈni wae yamokwoho.

11 Nakwoe aˈamu Jisas hofɨkoe honɨngkano wonyomneˈno kakoe honɨyo usɨhumaˈmentiso soˈnji Anɨtuye hungkuno aˈamu nomˈne somo lutɨhwawoˈnɨngkohofoso oso Anɨtuye hungkuno hisoˈnji hofɨkimo yokumpohnˈnyo utofahonɨngki Setenɨmo hwotoho hmmentohofofoho. Hofɨko olo hwaho lopo wopɨngo humayo soˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo imento-hofofoho. Oˈo hofɨko Anɨtuye syoho soˈno mango sohwa hofɨkimo fonjasiyo soˈno iyoho munyoˈnjo imentisofoho.

12 Oseso sekwo aˈamu ahwomomjo soku Seten kako ah-womomo ulɨkoˈmaˈmentiso soˈno sekwo sɨmonyo fiyɨmno. I osoˈno sekwo hwahoponjo soku mijo ayomjo sokuneˈno ngko hitoho ntokwoho. Seten kako sɨmeho tohinoˈnji sekuyepono nto pmmaho. Seten kako kakoe sɨkuno tɨfo soˈno huno uyohoho. Ose hoˈnɨmentisofoho.

13 Aˈamu ahwomomjo sohwa oso homa Seten sohumo hwahopo noweho'nofopahonɨngkofi Seten kako honɨngkanɨmentisoso hwahopo humanto kako aˈmu hwomu aswo maˈmentiso simo tɨfi inɨfotoˈmentisofoho.

14 I inɨfotofontanɨngki oso aˈmu simo Anɨtu kako yɨhufo sɨwe fefeeloho usopiyofahonɨngki oso aˈmusi kako hwaho aˈamu ane sopono fekwamentisofoho. Osopo Anɨtu oso aˈmu hnneˈno ango ntoˈno esyohumamentiso soˈno homa sohwo kakimo toho molofasiyoˈnjo imentisofoho. Oso hopo sopo aˈamu ahwomomjoso hofiyo umokosyohumentanɨngkofi soswo hufaˈu sɨhune hamno aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni angaˈnohino uyakoloˈmentisofoho.

15 Homa sohwo kako ape simo mijo womihulofononto kakoe mango mtaˈni mijo ifofayo paˈnyo swaponto oso aˈmu simo tɨfi umjɨhwosi womihulofononto imentisoso awonoho.

16 Oso mijo hiso oso aˈmu simo womihuloˈmo lonto tɨfi inɨngkowahonɨngki hwaho sohwo nuhwononto mango yoˈmokosyohumentanɨngki mijo ukwato lohofonto oso mi-joso wenɨngkuˈnaofamentisofoho.

17 Oso homa sohwo oso hiso nuhwononto oso aˈmu hnneˈno sɨmeho tohino mɨkunɨmposo umnɨngkahonɨngki oso aˈmu siye imu sohwamo wofonjahumonto imentisofoho. Oso imu huhwo sohwa hofɨko Anɨtuye hungkunomo tɨfi

in+ngkawowo'n+ngkohofofoho. Hof+ko Jisas+ye hungkuno lont+fi in+ngkowalokwofo.
18 Oso homa huhwo sohwo kako mijo ayo mom+ngo sopo loho'mentisofoho.

13

Sikis+wojo n+hu'no wonyo hufa'u hwa'u i'mofapmmentisiyefoho.

1 Ngko nohumanji uhwon+mentoho. Ngko a'amu sikis+wojo pa'nyo n+hu'no wonyo sohwo i'mofopahon+ngki uhwon+mentohefoho. Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo huhwo sohwo kakoe mnokinoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Oso mnokino hopo sopo An+tune'no s+fajo hungkuno mt+'mokinyo wo'nnyoponoho. Kakoe s+hwanoso aho hopi'nonohino'njo hweho. Oso hwe sikis+wojo pa'nyo sohwo kakoe yofe engo ut+hwayo'ne kakoe s+hwano anga'no anga'nohino hopo sopo a'amu hwaho mokosyohumayo sohwoe mnokino manji'mofo wo'nnyoponoho.
2 Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwo kakoe s+fe yokumpohn'nyoso nomonyo s+fe yokumpohn'nyoso pa'nyofoho. Kakoe mangoso sikis+wojofe mango'njo hweho. Oso s+wojo huhwo sohwo i'mofopahon+ngki oso homa Seten sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyonto yofe engo kakoe pa'nyo uy+mentisofoho. Oso'no kako Seten+ye yo'mayoso mokosyohumamentisofoho.
3 Oso sikis+wojo pa'nyo mnokino pi'n+ngo'njo sohwo kakoe mnokino anga'nohino somo uyo'njo uhwon+mentohefoho. Oso mnokino homo somo a'amu nofonjosyahon+ngkofi mape'n+mmentisofoho. O'o ime nto l+mentisofoho. Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo huhwo sohumo a'amu nuhwonont+fi pisopisaho lont+fi t+fi in+ngkamentohofofoho.
4 Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo huhwo sohumo homa engo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo uy+mentisofoho. Ose uyahon+ngki a'amu pi'n+ngo engo nohumant+fi uhwonont+fi hof+ko oso homa sohwo'nji oso a'amu s+wojo pa'nyo sohwo'njimo sikimne'no hwomtame ehumamentohofofoho. Ose yont+fi l+mentohofi, Olo a'amu sikis+wojo pa'nyo lohumo yakolo'nnyoso t+hwolo. O'o, awonoho. Nakwoe hwe engoso oloho hweho. Ose l+mentohofofoho.
5 Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwo kako An+tumne'no hungkuno n+hu'no wonyo lontan+ngki An+tu kako t+mo'nohini uhwon+mentisofoho. Oso'no oso a'amu kako kakoe yokumpohn'nyo mta'ni kakoe huno mta'ni yo'mayoso yontan+ngkuhwosi soswo hufa'u s+hune hamno

aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni angaˈnohino uyakolofonefoho.

6 Kako Anɨtu sohwoˈnji Anɨtuye aˈamu ne soˈnji yoˈmayo ahwomomjo soˈntnneˈno sɨfajo lɨwoˈnɨngkiso hweho.

7 Kako Anɨtuye aˈamu ne somo ikujoho wafongkuˈmonto yahonɨngki Anɨtu kako tɨmoˈnohini uhwonɨngkahonɨngki kako Anɨtuye aˈamu ne hwahopo humalofo somo ikujoho fonjonto uyakoloˈmentisofoho. Osoˈno kako hwaho hopiˈnonohino somo mokosyohumayoˈne yofe engo maˈmentisofoho. Kako aˈamu temtitofo kengo kengo soˈnji hungkuno kengo kengoˈnjo somo aho yokumpohnˈnyo mokosyohumamentisofoho.

8 Anɨtu olo hwaholo mtɨˈmokumentiso sohonta aˈamu hopiˈnono olo hwaho loponjoso hofɨkoe yofe iyoswo songo neˈno humayoˈne somo mawoˈnnyoso hofɨko oso aˈamu sɨwojo paˈnyo sohumo hwomtame uloho'mentohofofoho.

9 Aˈamu haloho'njo kuˈmanji olo hungkuno loso aˈamu sikisɨwojo paˈnyo sohwo kako Anɨtuye aˈamu somo ulohofone soˈno haloho upaˈnɨmno.

10 Aˈamu somo impoˈangomo uhwatɨmo lɨhwosi impoˈangomo uhwatɨmontonoho. I aˈamu somo hosɨmnoˈnji wofonjahumo lɨhwosi aˈamu nomˈneso oso aˈamu hisomo hosɨmnoˈnji wofonjɨsyantɨfeho. I osoˈno Anɨtuye aˈamu hiso hofɨko yokumpohnˈnyo lohofɨkuji Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono neˈno uyɨkufe.

11 Osopo nohumanji ole uhwonɨmentoho, aˈamu sikisɨwojo paˈnyo nomˈnehwo hwaho mtaˈni noposwolohofahonɨngki uhwonɨmentohefoho. Kakoe sɨhwano hufaˈuyoso yahu *sipsip* sɨhwano paˈnyoˈnjo hweho. Kakoe mampahoso homa Seten sohwoe mampaho paˈnyoˈnjo hweho.

12 Oso aˈamu sikisɨwojo paˈnyo sɨmoˈmjo sohwoe yokumpohnˈnyo engoso aˈamu tɨfinjo sikisɨwojo paˈnyo sohwo oso yokumpohnˈnyo engo homo somo nomanto aˈamu sikisɨwojo paˈnyo sɨmoˈmjo sohwoˈnji nohumanto aˈamu hopiˈnonohino somo hungkuno yokumpohnˈnyo ulɨmento, Olo sikisɨwojo sɨmoˈmjo lohwo aˈamu kakoe mnokino angaˈnohino somo fonjahumentohofo somo ime lɨmentiso sohumo sekwo hwomtame fehumamno. Ose ulahonɨngki aˈamu hopiˈnonohinoso hungkuno hisomo tɨfi inɨngkamentohofofoho.

13 Aˈamu sikisɨwojo paˈnyo tɨfintaˈango sohwo kako yoˈmayo wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso imentisofoho. Aˈamuso hofɨko nuhwontohumentanɨngkofi toho ahwomo mtaˈni hwahopo pɨwasiyoˈne imokumentisofoho.

14 Anɨtu kako oso aˈamu sikisɨwojo paˈnyo tɨfinjo
somo tɨmoˈnohini uhwonontanɨngki sikisɨwojo sohwo
kako kakoe huno mtaˈnnohini imojo hweho. Oseso
oso aˈamu sikisɨwojo paˈnyo tɨfinjo huhwo sohwo kako
aˈamu siki sɨwojo paˈnyo sɨmoˈmjo sohwoˈnji nohumanto
yoˈmayo wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso
yonto aˈamu hwahopo humalofo somo honɨngkano
hwasyomo ipemotamentisofoho. Hwe moyaˈmi homo somo
aˈamu sikisɨwojo paˈnyo sɨmoˈmjo sohwo ole ulɨmento,
Sekwo soku, oso aˈamu mnokino angaˈnohino somo
hosɨmnoˈnji fonjosyahonɨngkofi songo neˈno humaso
sohwoe yofe hoˈnomayoˈne sekwo kakoˈne sojo huyoˈmango
mtɨˈmokumno.
15 Ose ulahonɨngki aˈamuso hofɨko sojo huyoˈmango
mtɨˈmokahonɨngkofi aˈamu tɨfinjo sikisɨwojo paˈnyo
sohwo peefo ulohofonto huyoˈmango hiso songo
umokonto mamtnnoˈnji mampahoˈnji uyɨmentisofoho.
Oso huyoˈmango huhwo sohumo aˈamu hwomtame
mɨhumayoˈnjo somo huyoˈmango huhwo sohwo poyo
umokumontonoho.
16 Aˈamu sikisɨwojo paˈnyo tɨfinjo sohwo kako aˈamu
hopiˈnonohino somo ole ulɨmento, Sekwo oso aˈamu
sikisɨwojo sɨmoˈmjo paˈnyo sohwoe ifalifaliyoso sekwoe
ahopo yomohuˈnyopo mtɨˈmokinɨmno. U aˈamu
hopiˈnonohino soku, sekwo yofe engoˈnjo yofe engo aneˈnjo,
syohoˈnjo syoho aneˈnjo, hamniyoho engoˈnjo hoˈyango
aneˈnjo, sekwo hopiˈnonohino hoku sekwoe yomohuˈnyopo
ahopo oso aˈamu sikisɨwojo paˈnyo sɨmoˈmjo sohwoe
ifalifaliyoso mtɨˈmokinɨmno. Ose ulɨmentisofoho.
17 Aˈamu oso ifalifaliyo aneˈnjo sohwo kako wosopayo
yoˈmayoso mpe miyonehoho. U nomˈne aˈamu kakintaˈni
yoˈmayoso mpe mulohopitnnehofo. Oso ifalifaliyoso aˈamu
sikisɨwojo panyo sɨmoˈmjo sohwoe yofe u kakoe yofe
uyohope-eˈne mtɨˈmokinyofoho. Aˈapahopo mtɨˈmokinyoso
aˈamu sohwoe kakwoˈyohwo huno syafɨsiyoˈnefoho.
18 Oso ifalifaliyo soˈno huno wosyofɨsyano. Aˈamu
hunoˈnjo sohwo kako ifalifaliyo hiso atofo lɨhwosi huno
ole uyonefoho. Ifalifaliyoso aˈamumo upiyofoˈnefoho.
Mtɨˈmokinyo hiso olenoho, *sikɨs hantɨlet sikɨsɨti-sikɨs*ɨfoho
(666).

14

*Aˈamu ‘wan hantɨlet fouti-foua tausen’ ɨso (144,000)
hofɨkoe ta songo lɨmentohofofoho.*

1 Ngko nohumanji ole uhwonɨmentoho, oso Hwe
nakwoe Wonyoˈne Poyo Peˈnɨmentiso sohwo kako
hwofɨkiˈnyo Saiyon sopo nohumentanɨngki aˈamu
*wan hantɨlet fouti-foua tausen*ɨso (144,000) kakoˈnji
humentanɨngkofi uhwonɨmentohefoho. Oso aˈamu
hofo sofe yomohuˈnyopo aˈamu nakwoe wonyoˈne poyo
peˈnɨmentiso sohwoe yofeˈnji kanɨngkwohwoe yofeˈnji
wentanɨngki uhwonɨmentohefoho.
2 Ose uhwononji mampaho ahwomo mtaˈni
upaˈnɨmentohefoho. Mampaho hiso mijifatɨkusiˈyoka ahwomo yoka mpompusofe tompuyo
fonjɨwoˈnɨngkohofoˈyoka paˈnyo upaˈnɨmentohefoho.
3 Ahwomomo uhwononji uhwonɨmentoheso Anɨtuye epohumayo sopo yoˈmayo songo humalofo osofosofahuˈnohino
sohwanji hwe engo sohwanji oso hwa humohumantohofo hopo sopo aˈamu *wan hantɨlet fouti-foua tausen*ɨso
(144,000) nolohofontɨfi ta songo lɨmentohofofoho. Oso
aˈamu hwahopontaˈangoso hofɨkoe wonyoso Jisas kako wae
yaoˈmentisofoho. Osoˈno aˈamu hiso hofɨkoˈnohini oso ta
songo somo hunoˈnjofoho. Nomˈne aˈamuso huno muyofoho.
4 Oso aˈamu hiso hofɨko Anɨtumneˈno sɨmeho angaˈno
uyontɨfi hwasyo anɨtu sohumo tɨfi minɨngkayoˈnjofoho.
Nakwoe Wonyoˈne Poyo Peˈnɨmentiso sohwo kako
hano ntonte wamo loso u oso aˈamu hiso hofɨko tɨfi
unɨngkowantɨfeho. Olo aˈamu loso aˈamu nomˈne
somtaˈni Anɨtu kakoˈneˈnji kakoe hwomumneˈnji sɨmoˈmo
maˈmentisofoho.
5 Hofɨko hwasyo hungkuno majofoho. Honɨngkano
wonyoso nɨhuˈno anefoho.

Aˈamu ahwomomjo hufaˈu sɨhune sohwa hungkuno lɨmentohofofoho.

6 Ngko nohumanji ole uhwonɨmentoho, Aˈamu ahwomomjo sohwo kako Anɨtuye hungkuno songo neˈno humayoˈne aˈamu hwahopo humalofo somo lutɨhwayoˈne
yohohisyomoyonto. Aˈamu hwaho kengo kengoso aˈapaho
kengo kengoso hungkuno kengo kengoso temtitofo kengo
kengo osomneˈno yohohisyomoyonto ulɨmentisofoho.
7 Kako mampaho engoˈnji ole ulɨmento, Anɨtu kako
aˈamufe hungkuno ikwolofoˈne sɨkuno nto iˈmofapohoho.
Osoˈno sekwo iyoho ikuji kakoe yofe fohoˈnomapmno. Oso
hwe hwahoˈnji ahwomoˈnji mijo ayoˈnji yoˈmayo soˈnji
mtɨˈmokumentiso sohumo sɨmeho uyɨkuji hwomtame fehumamno.
8 Ose ulahonɨngki aˈamu ahwomomjo nomˈne sohwo
sɨmoˈmjo sohumo inɨngkaponto ulɨmento, Pone engo

Mpapiloun wonyo nto imoˈnɨmaho. Pone engo hiso nto pɨwahuˈmaho. Oso hopo soponjo aˈamuso hofɨko honɨngkano wonyo mɨkunɨmposo iwoˈnɨngkohofoso hofɨko aˈamu kengo kengoportaˈango somo honɨngkano wonyo homo somo kompemotapmmentohofofoho. Osoˈno olohonta Anɨtuye sɨmeho tohinoso hofɨkimo nɨhuˈnahone wonyo umokumasofoho.

9 Ose ulahonɨngki aˈamu ahwomomjo nomˈne sohwo ahwomomjo sɨmoˈnjo sohwaˈumo inɨngkaponto mampaho engoˈnji ole ulɨmento, Aˈamuso hofɨko oso aˈamu siki sɨwojo paˈnyo sohumo u kakoe huyoˈmango sohumneˈno hwomtame ehumafijoso hofɨkoe yomohuˈnyopo ahopo sɨwojo sohwoe mtɨˈmokinyo hiˈnjoˈmanji
10 oso aˈamumneˈno Anɨtu kako sɨmeho tango mɨkunɨmposo uyɨhwosi tohino engo uyɨmontonoho. Toho engo akino wonyoˈnjo somo uhumajoso sopo nohumafɨkuji tohino engo neˈno umnonefoho. Osopo nohumentanɨngkuji aˈamu ahwomomjo sohwanji aˈamu hofɨkoe wonyomneˈno poyo peˈnɨmentiso sohwoˈnji aˈamu hofɨkimo uhwonɨfitnnefoho.
11 Oso toho somtaˈni tɨkayo neˈno nosyontanɨngkuhwosi hofɨko tohino mafɨkujoso hofɨko usijoˈno mohumafitnnefoho. Oˈo aˈamu oso sikisɨwojo paˈnyo sohumo u kakoe huyoˈmango somneˈno hwomtame ulohofontɨfi hofɨkoe aˈapahopo kakoe ifalifaliyo mtɨˈmokumentohofoso hofɨkoe sɨkunoˈnji imɨngoˈnji hinjopo tohino neˈno umnonefoho. Ose ulɨmentisofoho.
12 I aˈamu Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkawoˈnɨngkohofo soku Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofo soku sekwo olo hungkuno hiloso upaˈnɨfijoˈmanji yoˈmayo tango ko seˈmasoso sekwo Anɨtumneˈno yokumpohnˈnyo lohopitnnefoho.

13 Ngko nohumanji ahwomo mtaˈni mampaho ole upaˈnɨmentoho, Kɨko nje hungkunomo ifalifaliyo ole mtɨˈmojo, Yoˈmayo uhwonalokuso somo moiˈwo imoˈnɨngkuhwosi oso hohosohonta aˈamu Anɨtuye syoho ikuji peˈnɨfijoso sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmontonoho. Ose ntahonɨngki Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ulɨmento, Ou, nehopeho. Aˈamu hiso hofɨkoe syoho engo nohoˈnaofɨkuji usijoˈno wohumantɨfeho. Hwapɨngoso aˈamu Anɨtuye syohoˈnjo sohwo kako Anɨtuye hungkuno neˈno lutɨhwahonɨngki aˈamuso hungkuno homo somo sɨmeho hiˈntnnono uyontɨfi inɨngkamentohofo sohwa hofɨko kakoˈnji ahwomomo sɨfetnnefoho. Osoˈno kakoe syohomjo neso kakoˈnji neˈno wentɨhwonefoho.

Hwahoponjo wosopayo mojo mayoˈne sɨkunofoho.

14 Ngko nohumanji uhwonɨmentoheso, U himo halojo nowentanɨngki i hwe fihwo kako Aˈamufe Hwomu Paˈnyo sohwo nohumanto kako hwakuhwajo sɨhumampoˈnnyoso kakoe ahomo nomokosyohumentanɨngki uhwononji uhwonɨmentoheso kakoe mnokinopo mnokino manjiˈmofo naˈnohinoso kakoe mnokinopo monjɨmoˈnosyohumentanɨngki uhwonɨmentohefoho.

15 Aˈamu ahwomo mtaˈango nomˈne sohwo kako Anɨtuye ahwomomjo tajo ango engo somtaˈni noswaponto aˈamu himopo humentanjo sohumo kako mampaho engo ulɨmento, Sɨkuno moiˈwo nto imoˈnɨmaho. Hwaho ponjo wosopayoso toyo nto imaho. Jɨje hwakuhwajo sɨhumampoˈnyo soˈnji filohmˈmemaho.

16 Ose ulahonɨngki hwe himopo humamentiso sohwo kako kakoe hwakuhwajo hwahopo yohoˈmo ulohofonto oso wosopayo ne somo lohmˈmemaˈmentisofoho. Oso hiso nuhwononji ngko lɨmentoho, U oloso wosopayoˈno molalofiyoho. Oˈo, aˈamumneˈno lalofoho. Ose syafɨhuˈmentohefoho.

17 Ose uhwononji uhwonɨmentoheso aˈamu ahwomomjo nomˈne sohwo kako Anɨtuye ango somtaˈni kakoe hwakuhwajoˈnji swomotolɨkofapmmentisofoho.

18 Osopo aˈamu ahwomomjo nomˈne sohwo aˈamu hofɨko yoˈmayo Anɨtumneˈno hoˈnasyɨwoˈnɨngkohofo ijempoho sopo ntaˈni swapmmentisofoho. Oso aˈamu huhwo sohwo kako aˈamu yoˈmayoso Anɨtumneˈno toho uyofɨwoˈnɨngkohofo somo mokosyohumawoˈnɨngkiso hweho. Kako aˈamu ahwomomjo hwakuhwajo swomotolɨkofapmmentiso sohumo mampaho mohmˈno ole ulɨmento, Jɨje hwakuhwajo sɨhumampoˈnyoso nomahoji nantɨpe *wain* somjo mojo ehumasoso filokuˈmemaho.

19 Ose ulahonɨngki oso aˈamu ahwomomjo sohwo kakoe hwakuhwajoˈnji nantɨpe *wain* somjo ipisayo mojo ehumunyoso lokuˈmemayo hopaso kako aˈamu Anɨtumneˈno sɨmeho muyoˈnjo somo ahwonte mijo ilɨˈmokuˈmofoˈne somo huˈmɨˈmoˈmentisofoho. Oso hopo sopo Anɨtuye mango sohwa hofɨko Anɨtu mtaˈango tohino engo maˈmentohofofoho.

20 Oso ahwonte ipisayo mjɨˈmoˈnyoso pone engo somo mempo sohohntaˈni ilɨˈmokumentohofoso oso ahwonte somtaˈni honɨyo swofijwaoponto mijo hopa wamentisoso kakoe sawemoso *tɨli hantɨlet* (300) *kiloumita*foho. Oso honɨyo huhwo sohwo kako aˈamufe swokinopo siyapmmentisofoho.

A'amu ahwomomjo sohwa hofɨko a'amumo wonyo imokiyo'ne wonyoso mokosyohumalofo.

1 Osopo nohumanji ahwomomo poji entɨhwayo nom'ne
somo uhwonɨmentohe so'no pisopisaho lɨmentohefoho.
A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni
hufa'uyo sohwa hofɨko a'amumo wonyo imokiyo'ne wonyo
engoso mokosyohumentanɨngkofi uhwonɨmentohefoho.
Hofɨko oso wonyo engoso a'amumo uyɨkujo'no Anɨtuye
sɨmeho tohinoso moi'wo umo'nɨmontonoho.
2 Ose uhwononji uhwonɨmentoheso mijo ayo
engo tɨmo honɨngkonyo pa'nyo somo tɨ'melanyo'njo
uhwonɨmentohefoho. Oso mitɨmomɨngo hopo sopo
a'amuso hofɨko oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo sohwo'nji
kakoe huyo'mango so'njimo hwomtame mehumayo'njo
yontɨfi kakoe ifalifaliyoso hofɨkoe a'apaho sopo
mamtɨ'mokinyoso hofɨko oso mitɨmomɨngo hopo
sopo lohofontɨfi hofɨko Anɨtuye tompuyo ahomo
mokosyohumamentohofofoho.
3 Oso hopo sopo nohumantɨfi hofɨko oso ta Mouses
Anɨtuye syoho ulohofiyo sohwo hohonta lɨmentiso pa'nyo
Anɨtuye hwomu kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɨmentiso
sohwoe yofe ho'nomayo'ne ta hiso lɨmentohofofoho. Ole
lɨmentohofi,

Nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwosi kɨko jɨje yokumpohn'nyo
hwofilo'nnyo'njo hwosoho.

Oso'no nakwo kɨko yo'mayo iwo'nɨngkino so'no
wonyoangkafo uhwonontani nakwo pisopisaho
lɨwo'nɨngkuhwono.

Kɨko nakwo a'amu hopi'nonohino hwaho'meemjo hn'nɨmo
nemokosyohumahnno sohwosi jɨje yahino ito'nohino
ne'njofoho.

4 Hwe Engofo, kɨko'nohini honɨngkano wonyo ane'njo
hwosoho.

Oso'no kikine'no iyoho miyo'njoso tɨhwolo.

Jɨje yokumpohn'nyo engoso yofe moho'nomayo'njoso
tɨhwolo. O'o, awonoho.

A'amu nɨhu'no hopi'nono kikine'no hwomtame wekuhu-
mantɨfeho.

Hwapɨngoso jɨje yahino wopɨngo'nohinoso utɨhwa'nyopo
i'mofopahonɨngki uhwonɨmentohofofoho.

Oso ta hiso lɨmentohofofoho.

5 Oso hohosohonta ta lahonɨngkofi ngko nohumanji uh-
wonɨmentoheso Anɨtuye ahwomomjo tajo ango engo somjo
ango ajwomo'mjo kako humawo'nɨngkiso somjo hoku'yoso
nohwosompo'nowentanɨngki uhwonɨmentohefoho.

6 Oso ango engo homo somtaˈni aˈamu wonyo imokiyoˈneso ahomo mokosyohumantɨfi swomo-tolɨkofapmmentohofofoho. Hofɨkoe hwapɨfeso halojo nɨhuˈno pomponahoˈnjoso yontɨfi ahuloho naˈnohinoso hofɨkoe swokinopo imentohofofoho.

7 Oso songo humalofo osofosofahuˈnohino sohwafe angaˈnohino sohwo aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈu sohwamo solɨjwanyo naˈnohinoso angaˈno angaˈno huˈmuˈmentisofoho. Oso noswanyo homo somo Anɨtu songo neˈno humaso sohwo kako aˈamufe honɨngkano wonyo somneˈno sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki oso solɨjwanyo homo somo aˈamu wonyo imokiyoˈneso hoˈnahumentisofoho.

8 Huˈmuˈmaˈmentisoso Anɨtuye pomponaho yokumpohnˈnyo oso mtaˈni tɨkayo swapɨhwosi ango engo montɨmo wehuhnnaoˈmontonoho. Osoˈno aˈamu fihwo oso ango homo somo maswonehoho. Oˈo nɨhuˈno awonoho. Hofɨko oso aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sohwa hofɨko aˈamumo wonyo imokiyoˈne aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyoso moiˈwo esojwaofɨkujoˈno osohonta aˈamu hofɨko wohotoswantɨfeho.

16

Solɨjwanyo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyoso Anɨtuye sɨmeho tohino woˈnnyo soˈne hungkunofoho.

1 Osopo nohumanji Anɨtuye ahwomomjo tajo ango engo somtaˈni mampaho engo ole upanɨmentoho, Sekwo aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sohwasi sekwo solɨjwanyo Anɨtuye sɨmeho to-hino woˈnnyoso nomafɨkuji hwahopo ayo yawojoˈmeemo fɨwontofaopmno.

2 Ose ulahonɨngki aˈamu ahwomomjo sɨmoˈmjo sohwo kako solɨjwanyo hiso hwaho ayo yawojoˈmeemo iwontofaoˈmentisofoho. Iwontofaofahonɨngki aˈamu hopiˈnono sikisɨwojo paˈnyo sohwoˈnji kakoe huyoˈmangoˈnjimo hwomtame yɨhumantɨfi kakoe ifalifaliyo hofɨkoe aˈapahopo mtɨˈmokinɨmentohofo sofe aˈapahopo uyo pisakino wonyoˈnjoso iwongkojaoˈmentisofoho.

3 Aˈamu ahwomomjo hufaˈuyo sohwo kako solɨjwanyo hiso mijo ayo yawojoˈmeemo hopiˈnono iwontofaofahonɨngki mijo ayoso honɨyo hoikufeˈnohini imoˈnɨngkahonɨngki yoˈmayo mijo ayomjoso poyo peˈnɨmentisofoho.

4 Aˈamu ahwomomjo hufaˈu sɨhune sohwo kako solɨjwanyo hiso mijimomo iwontofaofahonɨngki mijoso honɨyo imoˈnɨmentisofoho.
5 Honɨmijoso nolɨfɨwahonɨngki aˈamu ahwomomjo mijimo mokosyohumayo sohwo Anɨtumo ulɨmento, Kɨko aeˈmtaˈni humamopmmentohino sohwosi olohonta kɨko neˈno humahnno sohwosi jɨje yahino wopɨngoˈnohino iwoˈnɨngkino hwosoho. Kɨko olo tango loso olo aˈamu lomo uyohinoso itoˈnohinofoho.
6 Hwapɨngo soˈnji aˈamu jɨje hungkuno ulɨmotofo sohwanjimo olo aˈamulo hofɨko osohwafe honɨyo usɨhumantɨfi fonjahumentohofofoho. Osoˈno kɨko hofɨkimo honɨmijo napeˈnyoso uyohino itoˈnohinofoho.
7 Ose ulahonɨngki Anɨtuye ijempoho yoˈmayo kakineˈno hoˈnasyɨwoˈnɨngkohofo sopo ntaˈni nomˈne mampaho ole upaˈnɨmentoho, Ou, nehopeho. Hwe Engo Anɨtu Yokumpohnˈnyo Hwofiloˈnnyo sohwosi, kɨko aˈamufe yahino somneˈno ikwolofoˈneso hopoenohino hwosoho.

8 Ose ulahonɨngki aˈamu ahwomomjo osofosofahuˈnohino sohwo kako solɨjwanyo hiso mofehiˈnyopo iwontofaofahonɨngki Anɨtu kako mofehiˈnyomo toho paˈnyo imokahonɨngki mofehiˈnyo hiso aˈamumo toho ulahumentisofoho.
9 Oso mofehiˈnyo hiso aˈamumo toho ulosyahonɨngki aˈamu hiso hofɨko Anɨtu oso tango uyo hwapɨngo sohuneˈno sɨfajo hungkuno ulɨmentohofofoho. Hofɨkoe honɨngkano wonyoso mohoˈnaofeˈnjo yontɨfi hofɨko Anɨtuye yofeso mohoˈnomaˈmmentohofofoho.

10 Aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnonohino sohwo kako solɨjwanyo hiso aˈamu sikisɨwojo paˈnyo sohwoe aˈamu kakimo enjwaˈmo humamotofo somo iwontofaofahonɨngki aˈamu oso sɨwojo paˈnyo sohuneˈno hwomtame ihumawoˈnɨngkohofo somo sɨkuno mjɨmofahonɨngki tohino engo tɨpemantɨfi mango kilampohuˈmentohofofoho.
11 Oso tohino mɨkunɨmposo engoso maˈmopontɨfi Anɨtu ahwomomo humaso sohuneˈno sɨfajo hungkuno lɨmopmmentohofofoho. Hofɨko hofɨkoe wonyo somneˈno tohino ko tɨpemantɨfi sɨmeho mɨwoloˈmokiyofoho.

12 Aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni angaˈnohino sohwo kakoe solɨjwanyo kako mijo engo yofe Yufɨletis sopo iwontofaofahonɨngki mijo hiso soˈnaˈmentisofoho. Oso mijo hiso saˈnɨmentisoso aˈamu mofehiˈnyo sɨˈmofapiso sohohnjo hwe engo hwaho mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwa ikujohoˈne sapɨfitnneˈento mijo tafepo sosayoso honɨngkano imofahumentisofoho.

13 Ose uhwononji ole uhwonɨmentoho, towahuno wonyo molongo sɨmanoˈnjo hufaˈu sɨhune sohwa angaˈnohinohwo kako homa mango mtaˈni swapmmentisofoho. Nomˈnihwo oso aˈamu sikisɨwojo paˈnyo sohwoe mango mtaˈni swapmmentisofoho. Nomˈnihwo aˈamu Anɨtuye hungkuno hwasyo lɨmojo sohwoe mango mtaˈni swapmmentisofoho.

14 Oso towahuno wonyo Seten mtaˈango hufaˈu sɨhune sohwa hofɨko aˈamu tɨfi nenɨngkape-eˈneˈentɨfi yoˈmayo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso itɨhwamentohofofoho. Oso towahuno wonyo sohwa hofɨko oso hwe hwaho mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwafepono wentɨfi Anɨtumo uyokolofano lontɨfi aˈamu Anɨtuˈnji ikujoho fongkiˈnyoˈne ntoˈno esyohumayoˈne mɨhuˈmokumentohofofoho. Osoˈno hofɨko Anɨtu Yoˈmayo Hwahoponjo Yokumpohˈnyo Somo Hwofiloˈnnyo sohwoe Sɨkuno Engo soˈno ntoˈno esyohumamentohofofoho.

15 Oso sɨkuno somneˈno Jisas hohonta ole nalɨmento, Upaˈnɨmno. Ngko aˈamu hufo uyantɨfi pohofo hopaso wapmmonnoho. Aˈamu ngkineˈno nohontohumalofoso hofɨkoe hwapɨfe wopɨngo yontɨfi nohontohumalofo. Osohonta ngko nopmˈmeˈno hofɨko hofɨkoe hwapɨfe esyohumunyoso nje pe sohonta wonɨmango munonefoho. Oˈo, hofɨko sɨmonyo engo uyantɨfeho. Ose nalɨmentisofoho. Oso hwapɨfeˈne fahosɨhwoyo hungkuno neso olenoho. Honɨngkano wopɨngo mohoˈnasiyoˈnefoho.

16 Oso towahuno wonyo huhwo sohwa aˈamu hopiˈnonohinoso Amaketoun sopo uhuˈmokumentohofofoho. Oso hwaho yofe Amaketounɨyo eso aˈamu Hipɨlu sofe hungkunofoho.

17 Aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sohwo kakoe noswanyoso ifofopo iwontofaoˈmentisofoho. Ose uhwononji towahuno wonyo somneˈno syafɨhuˈmentohefoho. Ose iwontofaofahonɨngki Anɨtuye ahwomomjo tajo ango engo kako humawoˈnɨngkiso epohumayo somtaˈni mampaho engo ole hoˈnɨmento, Tango aeˈuyoso nto iˈmofapohoho. Oso tangoso moiˈwo esojwaofoˈnefoho.

18 Ose hoˈnɨngkahonɨngki emtaˈmɨngoˈnji ahwomo yokaˈnji mjohoˈnɨmɨwahonɨngki hwomɨhwo mɨkunɨmposo imentisofoho. Hwomɨhwo oso paˈnyo nakwoe hwaho ayo yawojoˈmeemo mˈmofapefoho. Oˈo, oso hwomɨhwo huhwo sohwo konaˈwohiyoho.

19 Oso hwomɨhwo huhwo sohwo yahonɨngki pone engo Mpapiloun sopo mtɨhupento hufaˈu sɨhune imoˈnɨmentisofoho. Oso aˈamu sikisɨwojo paˈnyo

sohwo oso ango somtaˈni aˈamu hopiˈnonohino hwaho ayo yawojoˈmeemjo angoso mokosyohumamojo hopo pɨwahuˈmentisofoho. Oso ango engo Mpapiloun sofe honɨngkano wonyo somneˈno Anɨtu huno syafɨsyonto sɨmeho tohino mɨkunɨmposo umnɨngkahonɨngki oso ango hopo sopo tohino mɨkunɨmposo engo uyɨmentisofoho.

20 Oso hwaho weˈe mijo ayoˈnjo sohe soponjo hopiˈnonohinoso moiˈwo imoˈnɨmentisofoho. Hwaho engo sopo hwofɨkiˈnyo hopiˈnono nɨhuˈno hopiˈnono isonjahumentisofoho. Hintafoˈnohino imoˈnɨmentisofoho.

21 Ahwomo mtaˈni sisayo mɨkunɨmposo moˈmentisofoho. Oso sisayo hiso kwope hoˈyo engo paˈnyoso ahwomo mtaˈni nopɨwasyonto aˈamumo fonjahumentisofoho. Oso tango mɨkunɨmposo aˈamu huhwo sohwamo uˈmaˈmentiso soˈno hofɨko iyoho unɨngkahonɨngki Anɨtumneˈno sifajo hungkuno ulɨmentohofofoho.

17

Ape hwaˈntesi kakoe honɨngkano wonyomneˈno tohino engo maˈmentisofoho.

1 Aˈamu ahwomo mtaˈango aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo solɨjwanyo iwontofahumentohofo sohwa angaˈnohino sohwo ntɨmento, Kɨko oyomo. Olo hwe moyaˈmi ango Mpapiloun humawoˈnɨngkohofo loso ape hwaˈnyo iwoˈnɨngkohofo paˈnyofoho. Oso aˈamu fisofe angoso mitɨmomɨngopo molinyofoho. Hofɨkoe yahino wonyo somneˈno tohino mayoso wokitɨhwamnoho.

2 Hwe engo hwaho mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwa oso ape hwaˈntesiˈnji hwaˈnyo lohoˈnɨmentohofofoho. I aˈamu hwahoponjo hopiˈnonohinoso oso yahino homo somneˈno aˈamu mijo yokumpohnˈnyo nontɨfi nilohofohofo hopa imoˈnɨmentohofofoho.

3 Ose uhwonɨngkahonɨngko Anɨtuye Towahuno Wopɨngoso hwaho aˈamu anepono ipenɨmotamentisofoho. Osopo humanji uhwonɨmentoheso ape fisi kako siki sɨwojo honɨyoˈnohino sopo kehumamentisofoho. Oso sikisɨwojo huhwo sohwo kakoe mnokinoso aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyoho. Kakoe sɨhwanoso aho hopiˈnonohinofoho. Kakoe aˈapahopo Anɨtuneˈno sɨfajo hungkuno mtɨˈmokinyofoho.

4 Apesi kakoe manjiˈmofoso honɨyoˈnohinoˈnjo miyoˈnohino soˈnji wonyoangkafofoho. Kakoe tɨmno hosaso naˈnohinoso wokoso wonyoangkafoˈnjofoho. Oso aˈmusi kako kakoe aho somo noswanyo mijo nyoˈne naˈnohinoso mokosyohumunniyoho. Oso noswanyo homo

somo kakoe hwaˈnyo yahino soˈnji kakoe yahino nomˈne aˈamumo pisakino hon+ngkanomo ipemotaweˈne soˈnji woˈnnyomnoho.

5 Kakoe yomohuˈnyopo yofe pahnn+mo hungkuno ole woˈnnyoponoho. Pone engo Mpapiloun sopo hwaˈnyo yahino soˈnji hwahoponjo yahino wonyo soˈnjiye konaˈwohinyoho.

6 Aˈamu fihwo kako mijo yokumpohnˈnyo nilo-hof+woˈn+ngkiso nomˈne mijo womaˈmo loso hopaso oso ape hwaˈntesi kako aˈamu An+tumo s+meho hiˈntnnono uy+woˈn+ngkohofo somo wofonjasy+woˈn+mo ehuno woˈn+yoho. Ngko oso homo somo nuhwononji nje hi nt+kofahon+ngki ngko yomo yonji pisopisaho l+mentohefoho.

7 Ose yahon+ngko aˈamu ahwomo mtaˈango sohwo nt+mento, K+ko yomo yomo pehoˈno yohino. Ngko olo ape losiˈnji sikis+wojo mnokino aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyoˈnjo s+hwano aho hopiˈnonohinoˈnjo sohwo hnˈn+ngkowalokunjo hwap+ngo ne soˈno wakil+monneˈno yohono.

8 Oso sikis+wojo ngko nto kit+hwaheso k+ko nto uhwon+ngkino sohwo hohonta humamojo sohwo olohonta mohumuyoho. Hwangku sohonta kako piˈn+mo hwap+ngo ane sopo ntaˈni noswap+hwosoˈno An+tu kako kakimo t+kanomo tohino engo uy+m+wenefoho. An+tu hwaho mamt+ˈmokummentiso sohonta aˈamu hof+koe yofe kakoe iyoswo songo neˈno humayoˈne somo mamt+ˈmokummentiso sohwa hwahopo nohumaf+kuji oso sikis+wojo sohumo uhwon+fijoso hof+ko huno piˈn+ngo engo syaf+sy+kuji pisopisaho l+fitnnefoho. Hwap+ngoso oso aˈamu sikis+wojo paˈnyo sohwo kako songo humanto peˈn+mentiso sohwo kako apaˈno uˈmofapmmontonoho.

9 Aˈamu huno wop+ngoˈnjo sohwo kako olo soˈno huno syaf+sy+hwosi kako huno wop+ngo wot+pemaˈmontonoho. Mnokino aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sohwa oso hwof+kiˈnyo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyoho. Oso aˈmu hisi kako pone engo oso hwof+kiˈnyo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyoˈnjopo humawoˈn+ngkisiyoho.

10 Oso mnokino aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sohwa hwap+ngo nomˈneso olenoho, aˈamu yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumayoso aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo hwafoho. Aˈamu huhwo sohwa aho fehohnjo hopiˈnonohino sohwa nopeˈn+ngkahon+ngkofi angaˈnohino sohwo humaho. Nomˈni sohwo kako t+fi

i'mofaponefoho. I'mofapɨhwosi kako olopo we'e nehwo wohumamontonoho.

11 Oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo sohwo hohonta humamentiso sohwo olohonta mohumunyo sohwo kako hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo hweho. Oso hwe engo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa pe'nɨmentohofo mta'angoso olo sɨwojo lohweheo. Tɨfi kako apa'no i'mofapɨhwosi kako hwe engo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sɨhunehwo umo'nɨmontonoho. Nohumahwosi tɨkanomo wene hweho.

12 Oso sikisɨwojo sɨhwano aho hopi'nonohinoso hwe yofe engo'njo sohwa hwaho hopi'nonohinomo mokosyohumayo'ne hwafoho. Hofɨkoe yofe engoso tɨfi no'mo mapitnnefoho. Hofɨkoe yofe engo nomafɨkuji oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo sohwo'nji hofɨko'nji hofɨkoe a'amu hopi'nonohino somo we'e nehwo womokosyohumantɨfeho.

13 Hwe yofe engo'njo sohwa hofɨko sɨmeho afa inɨngkuji hofɨkoe yokumpohn'nyo yo'mayoso oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo sohumo uyɨkuji oso siki sɨwojo sohumo enjwa'mo wohumantɨfeho.

14 Tɨfi hofɨko'nji hwe nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɨmentiso sohwo'nji hofɨko ikujoho fongki'nɨngkuji Jisas kako hofɨkimo nuyakolofonefoho. Hwapɨngoso Jisas kako hwe yofe engo'njo hopi'nonohino sohwafe Hwe Engo hweho. Kakoe a'amu ne kako'nji humalofo somo kako nuhwosopento nnɨngkapmno ulahonɨngki hofɨko sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi kakimo hofiyo inɨngkowalokwofo. Hwangku kako'nji hofɨkoe mango sohwamo uyakolopitnnefoho.

15 Ose ntonto ole ntɨmento, Oso mitɨmomɨngo sopo apesi kako nohumentanɨngki uhwonɨngkinoso oso mijo hiso olenoho, a'amu hwaho kengo mta'ango so'nji hungkuno kengo kengo'njo hopi'nonohinofoho.

16 Oso sikisɨwojo sɨhwano aho hopi'nonohino pa'nyoso hwe engo aho hopi'nonohino sohwanji a'amu sikisɨwojo pa'nyo sohwo'nji hofɨko oso a'mu pone Mpapiloun siye mangohwa umo'nantɨfeho. Oseso hofɨko oso pone engo somjo yo'mayoso hufo mahonɨngkuji pone hiso i'mmo'nohino pa'nyo nohumahonɨngkuhwosi hofɨko oso pone somo toho ifuntofɨkuji nɨhu'nahone wae yaopitnnefoho.

17 Oso hiso'no Anɨtu kako hofɨko ifitnne'ento kako hofɨkimo huno uyososo'no hofɨko sɨmeho afa inɨngkuji yo'mayoso ifitnnefoho. Oseso hofɨkoe yokumpohn'nyo so'nji hofɨkoe a'amumo mokosyohumawo'nɨngkohofo so'nji a'amu sɨwojo pa'nyo sohumo uyantɨfeho. Oso hopa imɨkuji Anɨtuye hungkunoso ne umo'nɨmontonoho.

18 Oso ape wonyo uhwonɨngkinosi kako oso ango
pone engiyoho. Kako hwe engo hwaho kengo kengo
mtaˈango sohwamo mokosyohumawoˈnɨngkisiyoho. Ose
ntɨmentisofoho.

18

Pone engo Mpapiloun wonyo imoˈnɨmentisofoho.

1 Oso hohosohonta uhwonɨmentoheso aˈamu ahwomomjo
nomˈne sohwo kako ahwomomo ulɨkoˈmanto pmmentiso-
foho. Kakoe yokumpohˈnyo engoˈnji noponto kako olo
hwaho lopo pomponaho engo hopa lahumentisofoho.
2 Kako mango engoˈnji ole lɨmento,
Pone engo Mpapilounɨso weˈenepi nɨhuˈnahone
wopɨwahuˈmontonoho.
Olohonta Setenɨye angoso nɨhuˈnahone wonyo
umoˈnɨmontonoho.
Olohonta kakoe towahuno wonyo sohwanji hofɨko osopo
humalofo.
Yoˈmayo wonyo pisakinoˈnjo kihoˈnjo nakwo nakwolaho
lɨwoˈnɨngkuhwone osomo humalofo.
3 Hwapɨngoso aˈamu oso hopo sopo humamotofoso
hofɨko honɨngkano wonyomo aˈamu piˈnɨngo
engo hwaho ayo yawojoˈmtaˈango somo
kompemotawowoˈnɨngkohofofoho.
Hwe engo hwaho mokosyohumayo huhwo so-
hwanji oso honɨngkano wonyo homo somo
inɨngkamentohofofoho.
Aˈamu hwaho engo mtaˈango hamniyoho syoho
iwoˈnɨngkohofoso hofɨko oso ango ponjo
aˈamu somtaˈni hamniyoho mɨkunɨmposo
tɨpemaˈmentohofofoho.
Hwapɨngoso oso angoponjo aˈamu hofɨko hamniyoho
engoˈnjo nohumantɨfi yoˈmayo hoˈyango soˈno hi
umoˈnɨmentisofoho.
4 Ose lahonɨngki mampaho nomˈne ahwomo mtaˈni ole
hoˈnɨmento,
Nje hwe moyaˈmi soku sekwo osopo nulɨkoˈmafɨkuji olo
mempo lohohntaˈni fusyolɨkofaopmno.
U sekwo hofɨkoˈnji honɨngkano wonyo jwoˈnɨlohopitnnoho.
Oso hisoˈno sekwo tohino mapitnnoho.
5 Hofɨkoe wonyo engoso aˈamu huˈmeehumosontɨfi ahwom-
omo sɨˈmofɨhwonesohilo.
Oseso hofɨkoe wonyo soˈno Anɨtu kako inɨngo mamofone-
hoho.

6 Hofɨko Anɨtuye aˈamu somo wonyo uloho'mentohofo
hopaso Anɨtu hofɨkoe wonyo somneˈno tohino engo
uyɨmontonoho.
I Anɨtu oso wonyo uloho'mentohofo soˈno kako aku ikwesa-
loku ulohofonefoho.
7 Oso aˈmusi kako kakoe yofe hoˈnomaˈnonto kakoe huno
yoˈmayo umo lonte somo inɨngkamojofoho.
Kako oso wonyo imojo soˈno Anɨtu kako aku tohino
uyɨmontonoho. Aku tohino afapo uyonefoho. Oso
tohino uhwosoˈno kako humotaho engo walono.
Kakoe sɨmeho moˈmo ole nto hnnɨmento, Ngko
ape yofe engoˈnjɨˈnyoho. Ngko aˈamu somo
yokumpohˈnyo mokosyohumaleno. Ngko
aˈmoyawoso paˈnyoˈnɨˈmaho. Osoˈno yoˈmayo
tangoso monɨˈmanehoho.
Oˈo, ngko sɨmeho wopɨngoˈnji neˈno humantɨˈmnefoho.
Osoˈno ngko humotaho malɨmnehono. Ose
hnnɨmentisofoho.
8 Sɨkuno angaˈnohino somo kako oso hopa kakoe yofe
hoˈnomaˈnyo soˈno yoˈmayo tohino aku uyoso
komoˈno uˈmanefoho.
Nakwoe Hwe Engo Anɨtu kakoe yokumpohˈnyo
hwofiloˈnnyoˈnjo sohwo Mpapilounɨye wonyomneˈno
kako yano ilofɨhwosoˈno mijoho engo iˈmofapɨhwosi
mnokino engo iˈmofapɨhwosoˈno hwe moyaˈmi
humotaho lɨfitnnefoho.
Osohonta Mpapiloun toho nonefoho.

9 Oso hwe yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumayo sohwanji
oso ape wonyosiˈnji honɨngkano wonyo imofontɨfi yoˈmayo
yahino wonyo imentohofo sohwa hofɨko oso ango pone
engo Mpapiloun soponjo toho engoso nontanɨngkuhwosi
uhwonɨfijoso oso hwe engo sohwa tɨkayomo uhwonɨngkuji
humotaho hwaho lalɨfehiˈnɨfitnnefoho.
10 Ape wonyosi kako tohino engo mentanɨngkuhwosi oso
hwe engo huhwo sohwa hofɨko iyoho unɨngkuhwosoˈno
ikanopo lohofɨkuji pisopisaho lɨkuji ole lɨfitnnefoho. U,
nakwoe ango Mpapilounneˈno hitoho nalokwoho. Kɨko
ango engo yokumpohˈnyo sohwosi mofehiˈnyo weˈenepi
(*wan aua*) posahonɨngki jɨje tohino aku komoˈno mahino.
Ose lɨfitnnefoho.
11 Nomˈne aˈamu hamniyoho syohoˈnjoso oso tɨkayo somo
nuhwonɨngkuji sɨmeho tango uyonefoho. Oso sɨmeho tango
uyo hwapɨngoso olenoho. Ole wosyofɨsyantɨfeho, Nakwoe
hoˈyangoso tɨhwo wonemaˈmontolɨkeno. Sɨmeho tango
engo uyɨhwosoˈno humotaho engo sulɨfitnnefoho.

12 Oso hoˈyango engoso olenoho. Yoˈmayo wokoso naˈnohino, nɨkuyoho wonyoangkafoˈnji, hwapɨfe wopɨngo honɨjwo, halojo, miyoˈnohino osoˈnji, iyo akino wopɨngoˈnjo yoˈmayo mtɨˈmokumentohofosoˈnji yahu sɨhwano mtaˈni yoˈmayo mtɨˈmokumentohofo soˈnji ahwomo yokino, sojo oso mtaˈni wokoso wonyoangkafo mtɨˈmokumentohofofoho.
13 Hoˈyango nomˈneso olenoho. Yoˈmayo kaˈnyo, nalofe, tofoyo, yoˈmayo akino wopɨngo wopɨngoˈnjo, hwone mijo aˈapahomo ehaloholnyoˈne, ipisayo mijo, yahwo-afofoˈnji wosopayoˈnji yahuˈnji yahu aˈamu hnˈnomokomɨwoˈnɨngkiso osoˈnji hano emoyoˈnji oso yoˈmayoso hofɨkintaˈni aˈamu mpe imentohofofoho. Osoˈnji aˈamu yahu mpe yɨwoˈnɨngkohofo hopaso aˈamu fehohnjoso hofɨko nomˈne aˈamu siki syoho ulohofiyoˈne mpe imentohofofoho.
14 Aˈamu hamniyoho syohoˈnjoso ole ulɨfitnnefoho, Yoˈmayo hoˈyango sekwo hi semoˈnɨwoˈnɨngkisoso noselɨkoˈmanto nto mtnˈnaoˈmaho. Yoˈmayo wosopayo meˈwampeˈnjo yoˈmayo wokoso wonyoangkafo soˈnji sekwoe yofe engo soˈnji nto mtnˈnaoˈmaho. Ose ulɨfitnnefoho.
15 Oso aˈamu hoˈyango syohoˈnjo sohwa oso ango somtaˈni hamniyoho engo maˈmentohofo sohwa hofɨko oso ango hopo sopo tango engo iˈmofopɨhwosoˈno iyoho unɨngkuhwosoˈno hofɨko ikano nompo ntaˈni uhwonɨhwojapɨkuji humotaho engo jongkuso mapitnnefoho.
16 Ole ulɨfitnnefoho, Sekwoe ango engo somneˈno hi-toho nalokwoho. Hohonta sekwo manjiˈmofo, hwapɨfe wopɨngoˈnohini yontɨfi wokoso naˈnohino wopɨngo soˈnji nɨkuyoho, hamniyoho engoˈnjo soˈnji inontɨfi wopɨngo hu-mamentohofofoho.
17 I mofehiˈnyo weˈenepi (*wan aua*) posahonɨngki sekwoe hamniyoho wokoso wopɨngoso yoˈmayoso nɨhuˈnahone imoˈnamokwoho. Ose ulɨfitnnefoho.
Aˈamu yofayokino syohoˈnjo hoˈyangoˈnji yofayokinomo nohnnawe mojɨmotofo sohwa hofɨko kengopo lohofɨkuji
18 tɨkayo ango Mpapiloun ntaˈni uhwonɨhwojakuji ole ulɨfitnnefoho. Youwo youwo. Pone engo olo paˈnyoso nomˈne ntɨpolo. Oˈo, awonoho.
19 Ose lɨkuji humotaho hwaho ole lalɨfehiˈnɨfitnnefoho. Youwo youwo. Pone engo hopo sopo nakwo mijo ay-opo emoiwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi osopo ntaˈni hamniyoho engo maˈmotohwonefoho. Mofehiˈnyo weˈenepi posolohofa-honɨngki yoˈmayoso nɨhuˈnahone moiˈwo imoˈnɨmaho. Oso

aˈamu yofayokino syohoˈnjo sohwa ose ulɨfitnnefoho.
20 Sekwo aˈamu ahwomomjo sohwasi oso pone
engo moiˈwo imoˈnyo soˈno sekwoe sɨmeho wopɨngo
wasemoˈnono. Sekwo aˈamu Anɨtuye sɨkunonji
sekwo Anɨtuye hungkuno uyohojɨkuˈmofo (*apousel*)
syohoˈnjo sohwa hnnonji sekwo aˈamu Anɨtu hungkuno
sejopahonɨngki lɨmotofo sɨkunonji sekwoe sɨmehoso
wopɨngo wasemoˈnono. Oso pone engo sekumo wonyo
selohoˈmentiso soˈno Anɨtu kako oso pone engo sohumo aku
tohino uyohoho.
21 Oso hungkuno moiˈwo losojwaofahonɨngki
aˈamu ahwomomjo yokumpohnˈnyo sohwo kako sojo
mɨkunɨmposo nomanto mijo ayomo mehoˈnaofonto
ulɨmento, Oso sojo hoˈnaofohe hopaso oso pone
engo Mpapiloun sopo nomafɨkuji sojo hopa mohmˈno
nɨhuˈnahone mehoˈnaopitnnefoho. Oseso aˈamu hofɨko
apaˈno muhwonɨfitnnefoho. Oseso Mpapiloun nɨhuˈnahone
moiˈwo imoˈnonefoho.
22 Oseso yoˈmayo tompuyo hwomeyoka mpompulom-
puyoˈnji kounoho yokaˈnji oso ango sopo ntaˈni apaˈno
mupaˈnyoˈnefoho. Aˈamu syoho iwoˈnɨngkohofo sohwamo
oso ango sopo aˈamu muhwonyoˈnefoho. Oseso aˈamu
hofɨko hofɨkoe syoho ikuji mtopmtopiˈyoka peeloku
lokuˈyoka pomɨˈyoka apaˈno mupaˈnyoˈnefoho. Wosopayo
fiji fijiˈyoka sojo ekawojiyo singki singkiˈyoka apaˈno
mupaˈnyoˈnefoho.
23 Oso ango hopo sopo sikiloho apaˈno momongku-
jahufitnnefoho. Hwe moyaˈmi ape songo maˈnɨngkuji
sɨmeho wopɨngo inɨngkuji tɨkafo jahonɨngkujoso
mupaˈnɨfitnnehofo. Hohonta sekwoe aˈamu hamniyoho
syohoˈnjo sohwa hamniyoho engoˈnji imoˈnɨmotofoso
hofɨkoe yofe engo hwaho ayo yawojoˈmo ihuloˈmentisofoho.
I olohonta moiˈwonoho. Sekwoe peefo soˈnji kiˈnyo soˈnji
aˈamu piˈnɨngo engo hwaho ayo yawojoˈmo hwasyo
honɨngkanomo ipemotapmmentohofofoho.
24 Anɨtu oso pone engo somo uhwonɨmentisoso kakoe
aˈamu ne somo fonjasyontɨfi aˈamu kakoe hungkuno
lɨmotofo sohwamo fonjasyontɨfi hofɨkoe honɨyoso osoˈmo
wentanɨngki uhwonɨmentisofoho. I Anɨtuye aˈamu
hopiˈnonohino somo hwaho ayo yawojoˈmo aˈamu nomˈne
hofɨkimo poyo umokumentohofo osohwafe honɨyoso
osoˈmo wentanɨngki Anɨtu uhwonɨmentisofoho. Oso wonyo
hwapɨngoso osoho hwafoho.

A'amu ahwomomjo sohwa pone engo Mpapiloun pɨwahu'mentiso so'no hofɨko sɨmonyo engo imentohofofoho.

1 Oso hohosohonta ahwomo mta'ni mango engo ho'nɨngkahonɨngki ngko huno ole syafɨhu'mentoho, a'amu ahwomomo hopi'nonohino humalofoso hungkuno lalokwofo. Ole upa'nɨmentoho, Nakwo Anɨtuye yofe engo woho'nomano. Nakwoe Anɨtu sohwo kako nakumo kako'nohini nefo'mawo'nɨngkiso hweho. Kakoe yofe engo kako yokumpohn'nyo engo'njo hweho.

2 Anɨtu kako a'amufe wonyomne'no yano ilofɨhwajiyoso hopoenohinoho. Oso ape wonyosi hwe moya'mi pi'nɨngo engomo honɨngkano wonyomo ipemotamentisofoho. Oso a'musi kako Anɨtuye syoho ulohofiyo sohwamo fonjahu-mentisoso oso'no Anɨtu kako oso a'mu simo aku tohino uyɨmentisofoho.

3 Ose lontɨfi apa'no lɨmentohofi, Nakwo nakwoe Anɨtuye yofe woho'nomano. Oso pone Mpapiloun soponta'ango tɨkayoso engolopohamo ne'no syonefoho.

4 Hwe engo sɨfe aho hopi'nonohino nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hofɨko Anɨtu kako a'amumo mokosyohumayo'ne kakoe epohumayopo humaso sohune'no hwomtame ehumantɨfi ulɨmentohofi, Ou nehopeho. Nakwo nakwoe Anɨtuye yofe engoso woho'nomano.

5 Ose ulahonɨngkofi Anɨtuye epohumayo sopo nta'ni joho ole ho'nɨmento, Sekwo nakwoe Anɨtuye syoho ulohofiyo soku, sekwo Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkawo'nɨngkohofo soku sekwo a'amu yofe engo'njo soku yofe we'e'njo hopi'nono kakoe yofe woho'nomano. Ose ho'nɨmentisofoho.

A'amufe Wonyo'ne Poyo Pe'nɨmentiso sohwo ape ma-honɨngki wosopayo iloho engo i'mofapmmentisofoho.

6 Osohonta mampaho engo apa'no ho'nɨngkahonɨngki ngko apa'no syafɨhu'mentoho, a'amu pi'nɨngo engoso ahwomomo humantɨfi lalokwofo. Mampaho hiso mijo sapmpoyo mta'ni mtito'yoka hopa ahwomo yoka hopa'nji ho'nɨngkahonɨngki upa'nɨmentohefoho. Ole ho'nɨmento, Nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwoe yofe woho'nomano. Nakwoe Hwe Engo Anɨtu nemokosyohumayo sohwoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hweho. Kako nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumaho.

7 Oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nɨmentiso sohwoe sɨkuno kakoe ape woma'mte sɨkunoso mofoneponoho. Oso

kakoe apesi kako wokoso hwapɨfe oso yoˈmayoso ntoˈno esyohumaho. Osoˈno nakwo sɨmonyo uyano. Nakwo nakwoe Anɨtu yokumpohnˈnyo hwofiloˈnnyo sohuneˈno yofe engo wohoˈnomano.

8 Anɨtu kako oso ape simo manjiˈmofo sawemo halojo wonyoangkafo kiho aneso uyahonɨngki kako nto yohoho. Ose hoˈnɨmentisofoho. Oso manjiˈmofo sawemo halojoso Anɨtuye hwe moyaˈmife honɨngkano wopɨngo somo uhwonɨmentohefoho.

9 Oso hiso nuhwonɨngkahonɨngko hwe ahwomo mtaˈango sohwo ntɨmento, Kɨko olo hungkuno hiloso nomahoji ifalifaliyo mtɨˈmojo. Oso Hwe nakwoe Wonyoˈne Poyo Peˈnɨmentiso sohwoe ape mayoˈne wosopayo iloho engo wenantɨfeho. Anɨtu oso aˈamu wosopayo elɨjwanyo sopo neˈno fɨpmno nto uloso sofe sɨmehoso wopɨngo umoˈnalofoho. Ose ntonto ntɨmento, Olo Anɨtuye hungkuno loso nehopeho.

10 Ose ntahonɨngki ngko oso hwe ahwomomjo sohwoe sɨfɨkiˈnyoˈmo hwomtame yɨhumentanɨngko ntɨmento, Oˈo, filɨkaho. Kɨko ngkimo ose enɨhumahotoho. Ngko kɨko paˈnyo Anɨtuye syoho ulohofiyo hwoˈnyoho. Osoˈno kɨko Anɨtumnohini hwomtame fehumamno. Ngkoˈnji sekwo aˈamu hwahoponjo Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyontɨfi kakoe hungkuno lutɨhwawoˈnɨngkohofo sohwa hnnonji nakwo aˈamu ahwomomjo sohwonaˈnnonji nakwoe syohoso afaˈnohinoˈnjo hwoˈnyoho. Aˈamu Anɨtu kakoe hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwamo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ufoˈmaˈmojo hopaso olohonta sekwo Jisasɨye hungkuno lɨjwaofɨwoˈnɨngkohofo sohwasimo sefoˈmalofoho. Ose ntɨmentisofoho.

Aˈamu fihwo kako yahu halojo sopo kehumamentisofoho.

11 Ngko ahwomo nomtompeehonɨngki uhwonɨmentoheso yahu aˈamu hnˈnɨwoˈnɨngkiso halojo sohwo nohumentanɨngki uhwonɨmentohefoho. Oso aˈamu yahu sopo kehumunyo sohwoe yofe hufaˈuyoso olenoho. Anɨtuye hungkunomo ntoˈno inɨngkawowoˈnɨngkiso hweho. Hungkuno nehopiˈnohino lɨwoˈnɨngkiso hweho. Kako hwe moyaˈmife yahinomneˈno yano ilofo soˈnji aˈamumo tango uyo soˈnji kako yahino hopoeno iwoˈnɨngkiso hweho.

12 Kakoe tɨmoso toho sɨjɨso paˈnyoˈnjo hweho. Kakoe mnokino sopo hwe hwaho mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwafe mnokino manjiˈmofoso kakoe mnokinopo piˈnɨngo engoˈnjo hweho. Kakoe yofe kakoe mnokino manjiˈmofo

sopo mtɨˈmokinyoso kakoˈnohino hwapɨngo neso huno uyohoho. Aˈamu nomˈneso hofɨko hwapɨngo neso huno muyofoho.
13 Kakoe manjiˈmofo sawemoso honɨmijo somo yomanto nto imentisofoho. Oso hisoˈno aˈamu kakoe yofeso ole mɨlɨmentohofi, Anɨtuye hungkuno hweho.
14 Aˈamu ahwomomjo itokusoˈnjo hwapɨfe halojo wopɨngoˈnjo sohwa hofɨko yahu halojo sopo kehumantɨfi tɨfi inɨngkamentohofofoho.
15 Hofɨkoe Hwe Engo Jisas sohwo kakoe mango somtaˈni hwakuhwajo sɨhumampoˈnyo yohosiyohosi lojinyo swapɨwoˈnɨngkisofoho. Oso hwakuhwajo sɨhumampoˈnyo neso olenoho. Kakoe hungkunofoho. Oso sɨhumampoˈnyo soˈnji kakoe mango sohwamo iwofitoˈmeefoˈnefoho. Aˈamu huhwo sohwamo yokumpohnˈnyo mokosyohumentanɨngkuhwosi hofɨko kakoe hungkunomo haloho maposoˈnjo ikuji minɨngkayoˈnjo ikujoˈno tango engo uyɨmontonoho. Anɨtu oso aˈamu somneˈno sɨmeho tohino umnɨmentiso soˈno Jisas kako hofɨkimo hwotoho wahmmontonoho. Kakoe yokumpohnˈnyoso hwofiloˈnnyo hweho.
16 Oso Hwe Engo sohwoe manjiˈmofo sawemo somo popasoponjo somo kakoe yofe mtɨˈmokinyoso olenoho. Kako hwaho hopiˈnonohinoso mokosyohumayo hweho. Hwe engo hopiˈnonohino sohwafe Hwe Engo hweho.
17 Ose uhwononji uhwonɨmentoheso, aˈamu ahwomomjo sohwo kako mofehiˈnyoˈnjo mofone sopo lohofonto yɨhufo yokintahopo fekwowentanɨngkofo sohwamo mango engo ulɨmento, Sekwo olopono fɨpmno. Anɨtu kako sekumo wosopayo wosejapmmontonoho.
18 Oseso sekwo hwe engo sohwafe aˈapahoˈnji hofɨkoe aˈamu itokuso mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwafe aˈapaho soˈnji aˈamu yokumpohnˈnyo yahupo kehumawoˈnɨngkohofo sohwafe aˈapahoˈnji hofɨkoe yahufe aˈapaho soˈnji hmnaopmno. Sekwo hwe yofe engo aneˈnjo yofe engoˈnjo, aˈamu syoho ulohofiyo soˈnji aˈamu siki humawoˈnɨngkohofo oso aˈamu hopiˈnonohino somo wonantɨfeho.
19 Ose ulahonɨngki uhwononji ole uhwonɨmentoho, Oso aˈamu sikisɨwojo paˈnyo sohwoˈnji hwe yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwanji hofɨkoe aˈamu itokusoˈnjo sohwanji hofɨko oso aˈamu hwe yahu halojo sopo kehumamentiso sohwoe aˈamuˈnji hofɨko ikujoho fongkiˈnyoˈne uhuˈmokumentohofofoho.
20 Oso aˈamu Anɨtuye hungkuno hwasyo lɨmojo sohwo kako aˈamu sikisɨwojo paˈnyo tɨfinjo hweho. Kako oso hwe

sɨwojo paˈnyo sɨmoˈmjo sohwoˈnji kako nolohofɨwoˈnonto yoˈmayo engo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofo itɨhwahonɨngki aˈamu hofɨko aˈamu sikisɨwojo paˈnyo sohwoe yofe hofɨkoe aˈapahopo mtɨˈmokinontɨfi kakoe huyoˈmangomneˈno hwomtame ehumamotofo somo hwasyo honɨngkanomo ipemotapmmentisofoho. Jisas kakoe aˈamu soˈnji hofɨkoe oso aˈamu sɨwojo paˈnyo sohwoˈnji oso aˈamu Anɨtuye hungkuno hwasyo lɨmojo sohwoˈnjimo impe intofontɨfi hofɨko intofahumentohofofoho. Aˈamu ahwomomjoso hofɨko oso aˈamu sɨwojo paˈnyo sohwoˈnji Anɨtuye hungkuno hwasyo lɨmojo sohwoˈnji songo nohumentanɨngki hofɨko toho engo mitɨfongo paˈnyo sijontanjo somo mehoˈnaoˈmentohofofoho. Oso toho homo somo tɨkayo hwosɨmijo akino wonyoˈnjo sɨwoˈnɨngkisofoho.

21 Oso aˈamu yahupo kehumawoˈnɨngkiso Jisas oso hwoe mango mtaˈni hwakuhwajo sɨhumampoˈnyo swahopɨwoˈnɨngkiso soˈnji aˈamu nomˈne somo fonjahumentisofoho. Nofonjosyahonɨngki yɨhufo sohwa oso aˈamu sohwafe aˈapaho nontɨfi sɨmeho nahnnɨmentohofofoho.

20

Seten kako impoˈangomo nohumentanɨngkuhwosi soswo wan tausen (1,000) uyakolofonefoho.

1 Oseso ngko nohumanji ole uhwonɨmentoho, aˈamu ahwomomjo sohwo kako piˈnɨmo hwapɨngo ane soponjo hokuˈyo hwosayoˈne soˈnji ahwomo nano soˈnji motapmmentisofoho.

2 Nomotaponto Setenɨmo nutɨmanto ahwomo nanoˈnji intofasyonto soswo *wan tausen* (1,000) uyakolofoˈne intofahumentisofoho. Oso Seten huhwo sohwo kako homa hohontajo hweho.

3 Intofasyonto oso piˈnɨmo hwapɨngo ane sopo intohmˈmofonto hokuˈyo nɨhuˈno yokumpohnˈnyo pɨjwahumentisofoho. Nɨhuˈno impofakiyofo yahumentisofoho. Osopo nohumentanɨngkuhwosi soswo *wan tausen* (1000) uyakolofɨhwosoˈno kako hwasyo hungkuno aˈamu somo mujoˈnjo uyɨmontonoho. I osoˈno soswo *wan tausen* (1000) nto uyakolofɨhwosoˈno impoˈango mtaˈni isɨhutofɨhumajɨhwosoˈno osopo weˈenehwo wemoimontonoho.

4 Oseso ngko nohumanji uhwonɨmentoheso, Hwe hwaho mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwafe epohumayo sopo aˈamu piˈnɨngo engoso nohumentanɨngkofi uhwonɨmentohefoho. Oso aˈamu hiso hofɨko nomˈne aˈamu sofe hungkuno ikwolofoˈne yano ilofɨhwajiyoˈne hwafoho. Aˈamumo uhwonɨmentoheso olenoho. Aˈamu

Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyontɨfi kakoe hungkuno nomˈne aˈamu somo ulontɨfi oso hungkuno homo somo yokumpohnˈnyo kemokosyohumamentohofofoho. Hofɨko oso aˈamu sɨwojo paˈnyo sohwoˈnji kakoe huyoˈmango soˈnjimo hwomtame mehumayoˈnjo yontɨfi hofɨkoe aˈapahopo aˈamu sɨwojo paˈnyo sohwoe mtɨˈmokinyoso mamtɨˈmokummentohofofoho. Hofɨkoe honɨngkano wopɨngo somneˈno mango sohwa hofɨko hofɨkoe tɨˈwango iwofitoˈmeeoˈmentohofofoho. Aˈamu hiso hofɨko apaˈno songo imoˈontɨfi Jisasɨˈnji hofɨkoˈnji hofɨko aˈamu somo mokosyohumentanɨngkofi soswo *wan tausen* (1,000) uyakoloˈmentisofoho.

5 Oso aˈamu sɨmoˈmo peˈnɨmentohofoso lɨkaˈmentohofofoho. Aˈamu nomˈne peˈnɨmentohofoso hofɨko oso hohosohonta molɨkafeˈnjo imentohofofoho. Oˈo, hofɨko oso soswo *wan tausen* (1,000) soˈno hontohumantɨfi molɨkafeˈnjo imentohofofoho.

6 Oso aˈamu peˈontɨfi piˈnɨmo mtaˈni sɨmoˈmo lɨkaˈmentohofoso hofɨko sɨmeho wopɨngoˈnjo humamentohofofoho. Anɨtu oso aˈamu homo somo wopɨngoˈnohini uloho'mentisofoho. Hofɨko poyo apaˈno mapeˈnyoˈnjo ikuji tɨkanomo mafitnnefoho. Oˈo, hofɨko Anɨtuˈnji Kɨlaisɨˈnjiye syoho ulohofiyo imoˈnɨngkuji Kɨlaisɨˈnji hofɨkoˈnji nomˈne aˈamu somo soswo *wan tausen* (1,000) somneˈno umokosyohumafitnnefoho.

Seten nɨhuˈnahone wonyo umoˈnɨmtonoho.

7 Soswo *wan tausen* (1000) uyakolofɨhwosoˈno oso piˈnɨmo hwapɨngo ane somtaˈni hofɨko Setenɨmo isɨhutofomapitnnefoho.

8 Isɨhutofomahonɨngkuji Seten noswapɨhwosi kako aˈamu angoˈmeemjo somo hwasyo hungkuno ulonefoho. Seten kako ngkimo nnɨngkapɨfitnneˈeno lɨhwosi hwasyo hungkuno ulɨhwosoˈno aˈamu Ngkoukɨˈnji Mekoukɨˈnji hofɨko Anɨtuˈnji ikujohoˈne uhuˈmokufitnnefoho. Oso aˈamu hiso iyoswo paˈnyofoho. Aˈamu weˈyoˈmaho.

9 Hofɨko hwaho Isɨlael hopo sopo ifehuˈmokosyahonɨngkuji oso ango sopono Anɨtuye aˈamu Jelusalem soponjo Anɨtuye aˈamu neso nohumentanɨngkuji oso Seten kakoe aˈamu wonyoso hofoyo hufitnnefoho. Oseso aˈamu wonyo somo toho ahwomo mtaˈni nopɨhwosi nonefoho.

10 Anɨtu kako Seten aˈamu hwasyo honɨngkanomo ipemotawomentiso sohumo nutɨmahwosi oso toho mijo ayo paˈnyo sijontanɨngkuhwoso somo nɨhuˈnahoni wakehoˈnɨˈmoˈmontonoho. Oso toho tɨkayo hwosɨmijo akino wonyoˈnjo somo Anɨtu kako sikisɨwojo paˈnyo

sohwoˈnji oso hwe Anɨtuye hungkuno hwasyo lɨmojo sohwoˈnji nto hoˈnɨˈmoˈmentisofoho. Osopo hofɨko nohumafɨkuji imɨngoˈnji hinjopo sɨkunoˈnji sɨkwoˈmiyomo engolopohamo hofɨko tohino umnonefoho.

Hungkuno ikwolofoˈne hungkunofoho.

11 Oso hohosohonta ngko nohumanji uhwonɨmentoheso hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe epohumayo halojo sopo hwe fihwo nohumentanɨngki uhwonɨmentohefoho. Oso hohosohonta nakwoe hwaho loˈnji ahwomoˈnji moiˈwo imoˈnaoˈmentisofoho. Apaˈno muhwonyoˈnjo imentohefoho.

12 Aˈamu peˈnɨmentohofo hopiˈnonohinoso yofe engoˈnjo sohwanji yofe engo aneˈnjo soˈnji hofɨko oso epohumayo sopo lohofahonɨngkofi fisakuˈmentisofoho. Nomˈne iyoswo fisojwahinyoso songo humayoˈnefoho. Yoˈmayo yahino wopɨngoˈnji wonyoˈnji aˈamu poyo peˈnɨmentohofoso imotofo soˈno iyoswomo mtɨˈmokumentiso somtaˈni kako yano ilofɨhwajɨmentisofoho.

13 Aˈamu mijo ayomo peˈnɨmentohofo sofe pijafo mijo mtaˈni Anɨtu nomanto aˈamu hwahopo peˈnɨmentohofo sofe pijafoso Anɨtu maˈmentisofoho. Aˈamu hopiˈnonohino sofe huyoˈmango somo Anɨtu utɨmaˈmentisoso aˈamu nɨhuˈno hopiˈnonohino somo kako angaˈno angaˈnohino sofe yahino somneˈno yano ilofɨhwajɨmentisofoho.

14 Aˈamu yahino wonyoˈnjo somo yano ilofɨhwajonto oso toho engo mijo ayo paˈnyo sijontanjo somo mehoˈnɨˈmoˈmentisofoho. Oso poyo peˈnyo yahino soˈnji oso ango poyo peˈnyo sohwafe huyoˈmango hontohumalofo soponjo soˈnji toho hisomo mehoˈnɨˈmoˈmentisofoho. Oso toho hisomo aˈamu peˈnɨmentohofoso Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono muyoso nɨhuˈnahone humantokutnnefoho. Osopo humayoso poyo peˈnɨwoˈnɨngkofoso hufaˈuyoso osohifoho.

15 Oso iyoswo songo neˈno humayoˈne somo aˈamu fihwo yofe muhwonyoˈnjo ihwosi oso aˈamu somo oso toho piˈnɨmomjo somo womeehoˈnɨˈmoˈmontonoho.

21

Ahwomoˈnji hwahoˈnji songofoho.

1 Ngko nohumanji uhwonɨmentoheso, ahwomoˈnji hwahoˈnji songo imoˈnɨngkahonɨngki uhwonɨmentohefoho. Ahwomo sɨmoˈnjo soˈnji hwaho sɨmoˈmjo soˈnji moiˈwo imoˈnɨmentisofoho. Oso hwaho songo sopo mijo ayo aneponoho.

2 Oso hohosohonta ngko uhwonɨmentoheso ango songo
Jelusalem uhwonɨmentohefoho. Ango songoso Anɨtu
mtaˈango hwaho songo sopo pmmentisofoho. Oso ango
songo hopo sopo wokoso wonyoangkafoˈnjoponoho.
Aˈamu ape womantɨfi hotɨfo fofolofasyɨwoˈnɨngkohofo
paˈnyoˈnjoponoho.
3 Anɨtuye epohumayo sopo ntaˈni mampaho engo ole
upaˈnɨmentoho, Uhwonɨmno. Anɨtuye ango neso aˈamuˈnji
woˈnnyoponoho. Oseso Anɨtu kako hofɨkoˈnji humentanjoso
hofɨko kakoe aˈamu imoˈnohumalofo. Anɨtu huhwo kako
hofɨkoˈnji nɨhuˈnahone wohumamontonoho.
4 Anɨtu kako kakoe aˈamufe tɨmijoso nɨhuˈnahone wae
umoˈmontonoho. Hwapɨngoso oso hohosohonta aˈamu poyo
mapeˈnɨfitnnehofo. Tohino mumnonehoho. Osoˈno humo-
tahoso apaˈno malɨfitnnefoho. Oso yoˈmayo hiso hwaho
sɨmoˈmtaˈango somjoso moiˈwonoho.
5 Oso hwe Anɨtuye epohumayo sopo humaso sohwo
ulɨmento, Sekwo uhwonɨmno. Ngko yoˈmayo songo
mtɨˈmokumalefoho. Ose ulonto ngkimo ntɨmento,
Kɨko olo hungkuno loso mtɨˈmojo. Olo hungkuno loso
nehopeho. Oseso hwe moyaˈmi hofɨko nje hungkuno
somo sɨmeho hiˈntnnono ufijoˈmanji hofɨkoe sɨmeho
wopɨngo umoˈnɨmontonoho. Hwapɨngoso hungkuno loso
ne umoˈnɨmontonoho.
6 Ose ntonto ntɨmento, Ngko yoˈmayo yoˈmayoso moiˈwo
nto esojwaoˈmaleno. Ngko yoˈmayo somo hwapɨngo so-
hwoˈni oso nje yoˈmayo homo somo moiˈwo nto eso-
jwaoˈmale hwoˈnyoho. Aˈamu fihwo kako mijoˈno mijoho
peˈnɨngkuhwosi ngkimo nɨˈmasoso ngko kakimo mijo songo
neˈno humayoˈneso ufimonnoho. Oso mijo hiso ngkintaˈni
kako mpe miyonehoho. Oˈo, ngko kakimo siki ufimonnoho.
7 Aˈamu yoˈmayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje
yasyoso sohumneˈno ngko kakineˈno yoˈmayo wopɨngo
uloho'monnoho. Ose ulohohmˈmo ngko kakoe Anɨtuˈni
humahonɨˈmo kako nje mehomi umoˈnɨmontonoho.
8 I osoˈno aˈamu ngkineˈno yokumpohnˈnyo malohofeˈnjo
soˈnji aˈamu sɨmeho hiˈntnnono montapeˈnjo soˈnji aˈamu
honɨngkano wonyoˈnjo soˈnji aˈamu aˈamumo fonjahu-
mentohofo soˈnji aˈamu aˈmohufo imotofo soˈnji aˈamu
kiˈnyoˈnjo soˈnji aˈamu anɨtu hwasyo sohumo hwom-
tame yɨhumawoˈnɨngkohofo soˈnji aˈamu hwasyo hungkuno
lɨwoˈnɨngkohofo sontnneˈno hofɨko oso toho mijo ayo
paˈnyo sɨjɨwoˈnɨngkiso soponeˈno ufitnnefoho. Oso hopo
sopo toho tɨkayo hwosɨmijo akino wonyoˈnjo syalokunjo
sopo poyo peˈnyo tɨfinjoponoho. Osopo neˈno nohuman-
tokutnnefoho.

Ango songo Jelusalemmne hungkunofoho.

9 Aˈamu ahwomo mtaˈango sohwo ngkimo nɨˈmaˈmentisofoho. Oso aˈamu ahwomomjo huhwo sohwo aˈamu aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sohwa solɨjwanyo naˈnohino aˈamu wonyo umokiyoˈne mokosyohumunyo somtaˈango hweho. Osohwo nonɨˈmanto ntɨmento, kɨko oyomo. Oso Hwe sekwoe Wonyoˈne Poyo Peˈnɨmentiso sohwoe ape wokitɨhwamo. Olohonta kako oso ape hisi womaˈmteˈno yohoho.

10 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ngkimo ifehuˈmokanɨhumentisofoho. Oso Towahuno hiso ngkimo ifehuˈmokonɨsyahonɨngki aˈamu ahwomo mtaˈango sohwo ngkimo hwofɨkiˈnyo sawemo sopono ipenɨmotasɨmentisofoho. Oso hopo sopo ipenɨmotasonto Jelusalem pone songo Anɨtuye aˈamu ne humunyo sopo Anɨtu mtaˈango pontanɨngki ntɨhwamentisofoho.

11 Ango Jelusalem sopo Anɨtu mtaˈango yokumpohnˈnyo soˈnji pomponaho soˈnji lahumentisofoho. Oso ango wonyoangkafo hopo sopo ntaˈni tɨpomponaho tɨmo honɨngkonyo hopo hwaloˈmokumentisofoho.

12 Oso ango hopo sopo tojo sawemo inyoponoho. Hokuˈyoso aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyoˈnjoponoho. Oso hokuˈyo hopo sopo aˈamu ahwomo mtaˈango aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo sohwa humunnyoponoho. Aˈamu Isɨlaelɨfe temtitofo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo sohwafe yofe mtɨˈmokinyoponoho.

13 Oso mofehiˈnyo sɨˈmofapiso sohohntaˈni hokuˈyoso hufaˈu sɨhuneˈnjoponoho. Mofehiˈnyo ikwoˈmokiso sohohntaˈni hokuˈyo hufaˈu sɨhuneˈnjoponoho. Angahohntaˈni hokuˈyo hufaˈu sɨhuneˈnjo hohntaˈnyoho. Hwonamonyo hohntaˈni hokuˈyo hufaˈu sɨhuneˈnjo hohntaˈnyoho.

14 Oso ango pone homo somjo tojo somjo sojo aho hufaˈu sɨfe mtaˈni hufaˈuyoso yokumpohnˈnyo sosofitofomokosyohumayo woˈnnyo sopo aˈamu (*apousel*) aho hufaˈu sɨfe mtaˈni hufaˈuyo Jisasɨye hungkuno uyohojɨkuˈmofɨwoˈnɨngkohofo sohwafe yofe woˈnnyoponoho.

15 Oso aˈamu ahwomomjo hungkuno ntɨmentiso sohwo kako toke naˈnohino yamofo iyoˈneso nomanto oso pone soˈnji hokuˈyo soˈnji toke soˈnji yamofo imentisofoho.

16 Oso pone homo somjo sawemo soˈnji tɨfo soˈnji afaˈnohinofoho. Kakoe honje soˈnji afapoenohinoho. Nomˈne isaloˈnnyoˈnjoˈmaho. Oˈo, afapoenohinoho. Kakoe sawemo engoso *tu tausen foua hantɨlet* (2,400) *kiloumita*foho.

17 Oso pone homo somjo tojo somo yamofo imentisofoho.
Kakoe sawemoso *wan hantɨlet fouti-foua* (144) *mita*foho.
Oso toke yamofo iyoso aˈamu yamofo iwoˈnɨngkohofo
paˈnyofoho.

18 Oso tojoso Anɨtu mtɨˈmokumentisoso sojo
wonyoangkafo tɨpomponaho tɨmo honɨngkonyo hopo
hwoloˈmokumentisofoho. Oso ango ne hiso naˈnohino
tɨmo honɨngkonyo paˈnyofoho.

19-20 Sokilojo yokumpohnˈnyo sosofitofomokosyohumayo
sojoso wokoso wonyoangkafo mtɨˈmokumentisofoho. Oso
sojo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyoso kengo kengo
woˈnnyofoho. Sojo wonyoangkafoso fehohnjoso halojo,
fehohnjo yamoˈnohino, fehohnjo sontijo, fehohnjo honɨjwo,
fehohnjo hwosɨmijo, nomˈnihwo sontijoˈnji hwosɨmijoˈnji
ulohopihnˈnyofoho. Aˈamu nakwoe hwaho lopo oso sojo
wokoso weˈeˈnohino ihnˈnyoˈneso mpe yɨwoˈnɨngkohofoso
hamniyoho mɨkunɨmposoˈnjofoho. Oso tojomjo sojoso sojo
ewafo paˈnyofoho.

21 Oso hokuˈyo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyoso
kame engo wonyoangkafo sohwo hokuˈyomo kijahinyofoho.
Oso ango hopo soponjo honɨngkanoso tɨmo honɨngkonyo
naˈnohino paˈnyofoho.

22 Anɨtuye ahwomomjo tajo ango engoso aneponoho.
Oˈo, nakwoe Hwe Engo Anɨtu Yokumpohnˈnyo Engo
Hwofiloˈnnyoˈnjo sohwoˈnji nakwoe Wonyoˈne Poyo
Peˈnɨmentiso sohwoˈnji siko nohumanji ango homo somo
uyohope-eˈne montaˈiyoho.

23 Oso ango hopo sopo mofehiˈnyoˈnji hamno soˈnji ma-
linyoponoho. Oˈo, Anɨtuye yokumpohnˈnyo pomponaho
hopa lasyɨwoˈnɨngkisoponoho. Jisas sohwo kako sikiloho
paˈnyo hweho.

24 Oso pomponaho wonyoangkafo hopo sopo aˈamu hano
emoiwoˈnɨngkohofoponoho. Aˈamu hwaho mokosyohu-
mamotofo sohwafe wokoso wopɨngoso oso ango soponeˈno
motapmmentohofofoho.

25 Hokuˈyo engoso mopɨjasiyoˈnjo neˈno nohwo-
sompoˈnawowoˈnɨngkisoponoho. Oso hopo sopo sɨkuno
mamiyoponoho.

26 Yoˈmayo hwahoponjo wokoso wonyoangkafo
osoˈnji hamniyoho soˈnji oso ango somo Anɨtuye yofe
hoˈnomayoˈne womotoswantɨfeho.

27 I osoˈno yoˈmayo wonyo aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo
hungkuno hwasyo lɨwoˈnɨngkohofoso hofɨko nɨhuˈno mahu-
fitnnehofo. Oˈo, aˈamu hofɨkoe yofe Jisasɨye iyoswo songo

humayoˈne somo woˈnnyoso hofɨko oso pone engo somo woswantɨfeho.

22

Mijo songo neˈno humayo soˈnji iyo songo neˈno humayo soˈntnne hungkunofoho.

1 Oso hohosohonta ngko nohumentanɨngko aˈamu ahwomomjo sohwo kako mijo engoso ntɨhwamentisofoho. Oso mijo songo neˈno humayoˈne hiso tɨmo honɨngkonyomjo pomponaho paˈnyofoho. Oso mijo tɨmoso aˈamu nakwoe Wonyoˈne Poyo Peˈnɨmentiso sohwoˈnji Anɨtuye epohumayo somtaˈni swofijwaoponto

2 ango pone engo somne honɨngkano somo mtɨhupento walofoho. Honɨngkano yohosiyo hohntaˈni momtɨfamoˈnyofoho. Oso honɨngkano homo somo yohosiyo hohntaˈni iyo songo neˈno humayoˈne lohoˈnnyoponoho. Oso iyo homo somjo ipisayo untoˈnɨmonteso hamno huhwo huhwi intoˈnɨwoˈnɨngkisofoho. Oso iyoswo inoho iyo homo somjoso hwe moyaˈmimo wopɨngo umokuwoˈnɨngkisofoho.

3 Yoˈmayo Anɨtu ngkilaho lɨwoˈnɨngkisoso mawoˈnnyoponoho.

Aˈamu nakwoe wonyoˈne poyo peˈnɨmentiso sohwoˈnji Anɨtuye epohumayo soˈnji woˈnnyoponoho. Oso hopaso Anɨtuye syoho ulohofiyoso kakineˈno hwomtame yuhumafitnnefoho.

4 Hofɨko Anɨtuye sɨmanomo uhwonɨngkuji Anɨtuye yofe hofɨkoe yomohuˈnyopo mtɨˈmokinyofoho.

5 Sɨkunoso apaˈno mˈmofaponehoho. Hofɨkoe Hwe Engo Anɨtu sohwo hofɨkoe pomponaho hweho. Osoˈno hofɨko kwefoho mofehiˈnyoso nɨhuˈno anefoho. Hofɨko hwe engo imoˈnɨngkuji engo lopahomo neˈno nohumantɨfitnnefoho.

Jisas kako nɨhuˈno komoˈno ponefoho.

6 Ose ntonto ntɨmento, Olo hungkuno kilalokwe loso nehopeho. Aˈamu hopiˈnonohino olo hungkuno losomo nupaˈnɨngkuji sɨmeho hiˈntnnono ufijoˈmanji sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmontonoho. Hwapɨngoso hungkuno hiloso ne umoˈnɨmontonoho. Hwe Engo Anɨtu kako kakoe hungkunoso aˈamumo uyɨwoˈnɨngkiso soˈno hofɨko aˈamumo lutɨhwawoˈnɨngkohofofoho. Anɨtu kako aˈamu ahwomomjo sohwamo kɨko Jounɨmo yoˈmayo imoˈnone soˈno kitɨhwayoˈne uhwatɨmasofoho. Oseso kɨko Anɨtuye syoho ulohofiyo somo utɨhwaho. Ose ntɨmentisofoho.

7 Sekwo upaˈnɨmno. Jisas ole nalɨmento, Ngko sekumo komoˈno woseˈmaˈmonnoho. Yoˈmayo imoˈnone soˈno

hungkuno olo iyoswo lomo wojo somo aˈamu tɨfi
inɨngkaweso'manji wopɨngofoho. Ose nalɨmentisofoho.
8 Ngko Jounˈni olo hungkuno losomo nupaˈnonji
yo'mayo tɨfi imo'none somo uhwonɨmentohefoho. Ngko
yo'mayoso nuhwonosojwaofonji oso aˈamu ahwomomjo
yo'mayo ntɨhwamentiso sohwoe sɨfɨkiˈnyo'mo hwomtame
wehumamonji yahonɨngko
9 ntɨmento, Kɨko ngkineˈno hwomtame enɨhumahotoho.
Kɨko jɨje aˈamuˈnji aˈamu Anɨtuye hungkuno Toho
Wojo lɨmotofo sohwanji olo hungkuno lomo tɨfi
inɨngkawowo'nɨngkohofo so'nji nakwo hinjoho'nwo
Anɨtuye syoho ulohofiyo hwonaˈnyoho. Oso'no kɨko Anɨtu
kakineˈnohini hwomtame fɨhumaho.
10 Ose ntonto ntɨmento, Kɨko olo hungkuno yo'mayo
imo'none lo'no mtɨˈmokohinoso kɨko hiyaso mokosyohuma-
hotoho. O'o, yo'mayo loso Anɨtu kako weˈenepi kako
hungkuno lososo moiˈwo umo'nɨmontonoho.
11 Aˈamu honɨngkano wonyo iwo'nɨngkiso sohwo kako
honɨngkano wonyo somo ne'no wamjɨmmontonoho.
Hwapɨngoso honɨngkano iwolo'mokinyo'ne mofehn'nyoso
awonoho. Aˈamu honɨngkano pisakino'njo iwo'nɨngkiso
sohwo kako oso honɨngkano pisakino'njoso ne'no
wamjɨmɨˈmontonoho. Aˈamu kako honɨngkano wopɨngomo
nto'no inɨngkawowo'nɨngkiso sohwo kako honɨngkano
nto'nohino somo ne'no wamjɨmɨˈmontonoho. Aˈamu
honɨngkano wonyo aneˈnjo sohwo kako honɨngkano wonyo
aneˈnjo ne'no wamjɨmɨˈmontonoho. Ose ntɨmentisofoho.
Hwapɨngoso Jisas kako asomo pone so'no honɨngkano
iwolo'mokiyo'ne mofehn'nyoso awonoho.
12 Jisas apaˈno ntɨmento, Kɨko olo hungkuno loso aˈamumo
uso. Upaˈnɨmno. Ngko weˈenepi wapmmonnoho. Oseso
ngko nopm'mo aˈamu hopiˈnonohino sofe yo'mayo yahino
wonyo so'nji wopɨngo so'nji yano ulofiyo'ne wapmmon-
noho.
13 Ngko yo'mayoso emayo sohwo'ni moiˈwo nto eso-
jwao'maleno. Ngko yo'mayo somo hwapɨngo sohwo'ni
oso nje yo'mayo homo somo moiˈwo nto esojwao'male
hwo'nyoho.
14 Aˈamu hofɨkoe honɨngkano wonyo ho'nao'mentohofo
somo ngko hofɨkimo hwapɨfe songo ulohohm'me'no hofɨko
sɨmonyo engo uyantɨfeho. Osopo hofɨko nohumafɨkuji iyo
ipisayo songo ne'no humayo'neso wonɨngkuwantɨfeho. Oso
pone songo Jelusalem soponjo hoku'yo somo suyoso hofɨko
hoponoho.
15 Aˈamu sɨwojo paˈnyoso aˈamu peefo'nji kiˈnyo'nji
yɨwo'nɨngkohofoso aˈamu aˈmohufo yahino'njoso aˈamu

nomˈni hwamo fonjasiyo yahinoˈnjoso aˈamu hwasyo anɨtu sohwamo yofe hoˈnomawoˈnɨngkohofoso aˈamu hwasyo hungkuno lɨwoˈnɨngkohofo soˈnji aˈamu hwasyo hungkuno soˈno hi umoˈnyo soˈnji hofɨko Anɨtuye ango somo nɨhuˈno mahufitnnefoho.
16 Ose ntonto ntɨmento, Ngko Jisasɨˈni nje aˈamu nje yofe hoˈnomayoˈne uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo soku nje hungkuno lomo upaˈnɨfitnne soˈno nje aˈamu ahwomomjo sohumo sekuye poneˈno lɨhwajɨmalefoho. Ngko hwe engo Ntefitɨye hwapɨngo sohwoˈni kakoe Imu hwoˈnyoho. Yoˈmayo hungkuno Anɨtu Ntefitɨmo uyɨmentisoso ngko ne imokumontohefoho. Ngko Imɨngoˈnji Hntokwaliyo Iˈmu sohwo imɨngoˈnji lɨwoˈnɨngkiso sohwo paˈnyo hwoˈnyoho. Ose ntɨmentisofoho.
17 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwoˈnji aˈamu Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofo kakoe ape paˈnyo soˈnji Jisasɨmo ole ulalokwofo, Oyomo. Aˈamu kakoe hungkuno lomo upaˈnoso sohwo kako oyomo ulono. Aˈamu kako mijoˈno umoˈnɨngkuhwosoˈno kako wapono. Aˈamu kako mijo wanɨmo lɨhwosi kako nopɨhwosi mijo songo neˈno humayoˈneso wanono. Mijo hiso mpe miyonehoho. Oˈo, Anɨtu uyɨmontonoho.
18 Olo hungkuno loso ngko yokumpohˈnyo waselɨmonneˈno yohono. Olo hungkuno yoˈmayo imoˈnone loˈno iyoswo lomjoso upoˈnalokwofo soku, aˈamu fihwo olo hungkuno losoˈnji nomˈne hungkuno kengo mtaˈangoso ufisyɨpoˈmasoso yoˈmayo tango olo iyoswo lomo wojoso Anɨtu kako nomɨhuˈmokuhwosi oso aˈamu sohumo uyonefoho.
19 U aˈamu fihwo kako olo iyoswo lomjo hungkuno fehohnjo wae yaofoso sohumo Anɨtu kako kakimo wae yaofonefoho. Oso hwe huhwo sohwo kako iyo songo neˈno humayoˈne somjo ipisayoso manonehoho. Oso Anɨtuye pone songo Jelusalem iyoswo lohwo naliso hopo sopo mohumanehwono.
20 Jisas kako olo hungkunolo nalɨmentiso sohwo ole nelalofi, Ou nehopeho. Weˈenepi ngko komoˈno wapmmonnoho. Jisas ose nelalofoho.
Ou Hwe Engo Jisas, ngko Joun sohwoˈni ole kilalokweno. Kɨko komoˈno fɨpe. Ose kilalokweno.
21 Nakwoe Hwe Engo Jisasɨye hitohoso sekwo hopiˈnonohino kunonji waweno. Joun kako ose lɨmentisofoho. Olo hungkuno loso osohopeho.